

DOCUMENT RESUME

ED 033 357

AL 002 153

TITLE Polish Basic Course.
INSTITUTION Defense Language Institute, Washington, D.C.
Pub Date Jan 69
Note 3,178p.; 15vols.
Available from Inspection copies available at the ERIC Clearinghouse for Linguistics, Center for Linguistics, 1717 Massachusetts Ave. N.W., Washington, D.C. 20036

EDRS Price EDRS Price MF-\$11.50 HC Not Available from EDRS.
Descriptors Audiolingual Methods, Cultural Background, Cultural Context, Glossaries, Illustrations, *Instructional Materials, Intensive Language Courses, *Language Instruction, Military Training, Pattern Drills (Language), Phonology, *Polish, Translation

Abstract

These 15 volumes of the Basic Polish Course, prepared for use in the Defense Language Institute's intensive language program, comprise Lessons 1-124. They are designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension, speaking, reading, and writing Polish. (Level 5 is native-speaker fluency.) The phonological features are presented in Volume I, Parts 1 and 2, and the format in general follows the DLI format, stressing oral dialogs and a variety of pattern practices. Explanatory notes provide information on Polish culture and language usage. [Hard copy not available due to marginal legibility of original document.] (AMM)

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE
PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS
STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION
POSITION OR POLICY.

OFFICE OF THE DIRECTOR, DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
U.S. NAVAL STATION (ANACOSTIA ANNEX)
WASHINGTON, D.C. 20390

IN REPLY REFER TO

DLI-XO

10 JUL 1968

Dr. A. Hood Roberts
Director
ERIC Clearinghouse for Linguistics
Center for Applied Linguistics
1717 Massachusetts Avenue, N. W.
Washington, D. C. 20036

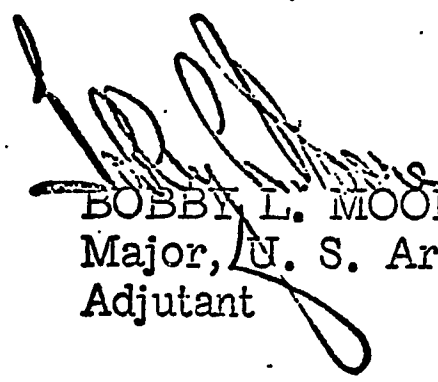
Dear Dr. Roberts:

Thank you very much for your letter of 28 June 1968 concerning the release of DLI materials for use in the ERIC system.

This letter will serve as authorization for placing the DLI materials, recently forwarded to the ERIC Clearinghouse for Linguistics, into the ERIC system. DLI concurs in placing these materials on microfiche and reproducing them for ERIC interest in hopes that they will be useful to the academic community.

If DLI can be of further assistance please advise.

Sincerely,

BOBBY L. MOORE
Major, U. S. Army
Adjutant

REC'D JUL 12 1968

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume I

Part I

Lessons 1 - 10

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS ~~DOCUMENT~~
MATERIAL BY MICROFICHE ONLY HAS BEEN GRANTED
BY Maya Babay L. Hove
TO ERIC AND ORGANIZATIONS OPERATING UNDER
AGREEMENTS WITH THE U. S. OFFICE OF EDUCATION.
FURTHER REPRODUCTION OUTSIDE THE ERIC SYSTEM
REQUIRES PERMISSION OF THE ~~ORIGINAL~~ OWNER."

August 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 168 lessons in 27 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

Polish Language	I
Slavic Languages (map)	III
Lesson 1 - In the Office	1
Lesson 2 - Renting a Room	18
Lesson 3 - Furnished Room	38
Lesson 4 - On the Street	59
Lesson 5 - In the Restaurant	79
Lesson 6 - In the Store	98
Lesson 7 - In the State Department Store	118
Lesson 8 - In the Employment Office	142
Lesson 9 - Meeting on the Street	162
Lesson 10 - About the Farm	186
Index of Situations	207
Index of Discrimination Drills	208

POLISH LANGUAGE

The Polish language is spoken by about 32 million people in Poland alone. There are about one million Poles living in the Soviet Union, Great Britain, France, Holland, Belgium and West Germany who also speak Polish. Thus about 33 million people in Europe speak Polish. In addition to this numerous group in Europe there are about 5 million Poles or Americans of Polish descent who have an actual knowledge of the Polish language.

The Polish language belongs to the family of Slavic languages. In Europe the Slavs form the most numerous language group. About 260 million people speak Slavic languages. While there are just slight relationships among non-Slavic languages of Europe, all the Slavic languages are very closely related to each other.

One of the main points of difference between these Slavic languages is the place of stress. Polish as a rule stresses the next to the last syllable of the word. The Polish language, like other Slavic languages, is highly inflected. (The endings in Polish flection indicate the function fulfilled in the sentence by the given word. In English the same is rendered by word order).

In Polish the traditional Slavic inflection has been preserved; there are seven cases in both the singular and plural. Polish has three genders; the gender of persons and animals depends upon the sex, but for other nouns the gender can be recognized by the endings (there are some exceptions to this rule). Verbs in Polish have three tenses, however, there are some that have only two. In each tense there are three persons, both for singular and plural. In the past tense and future tenses of imperfective aspect verbs there are three genders denoted by special endings. Polish verbs have four moods, as do English verbs. The Polish language has two and sometimes three aspects. In addition, Polish has at its command a great number of affixes for generating different form classes (88 affixes for nouns alone).

Polish is the only Slavic language in which the 3rd person singular is used to this day as a polite form of address (i.e. for 'you') as in Italian and Spanish. 'Pan' (sir) is used to a man and 'pani' (madam, lady) to a woman. This formal form of address, although to a native has lost any connotation of formality, seems to most foreigners to denote a certain attitude and reflect one facet of the Polish character. (that of politeness). Another preservation of archaic Slavic features are palatalization and nasal vowels.

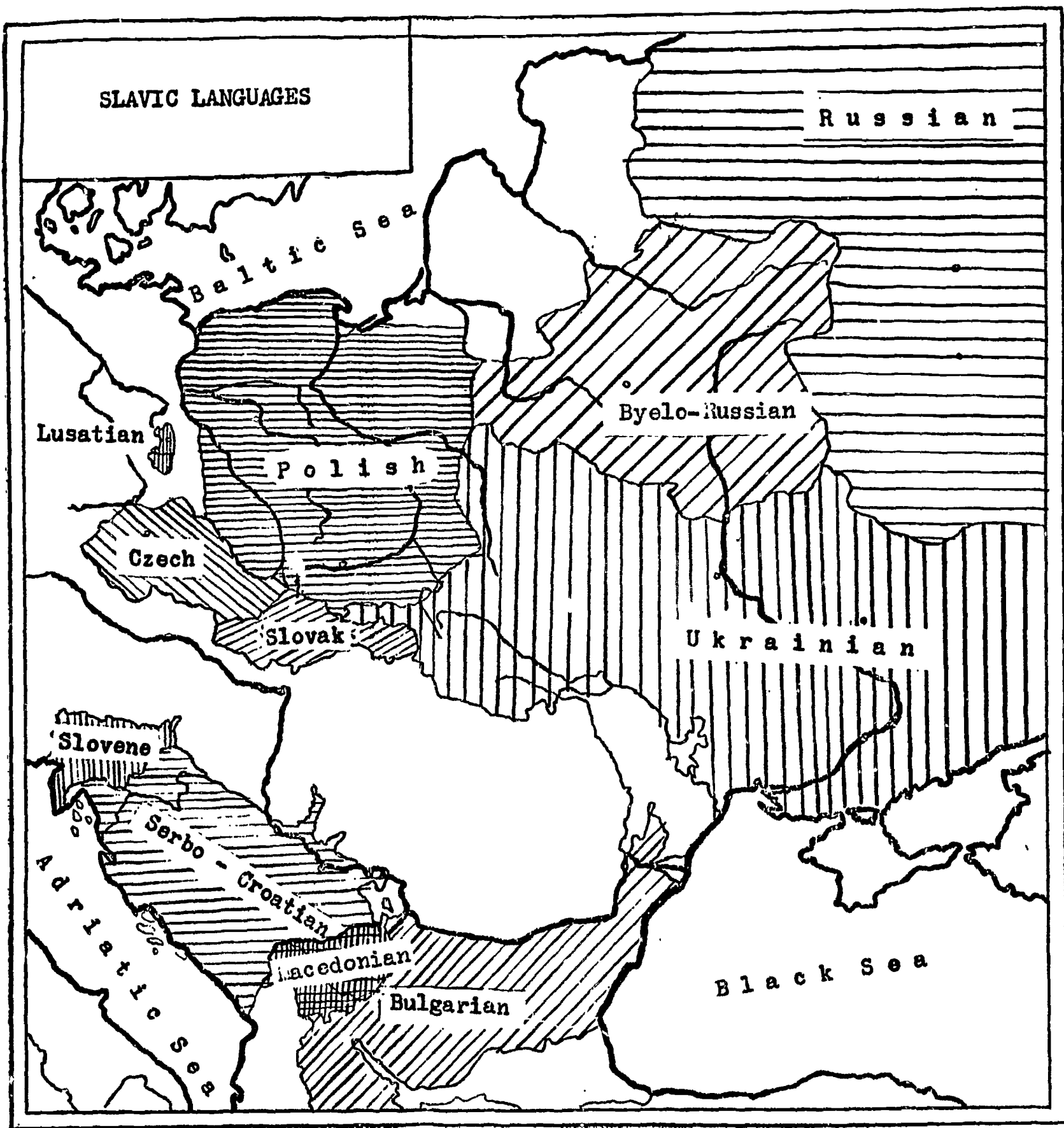
Polish uses the Latin alphabet with some additional diacritical marks to represent the spoken language more phonetically. Thus each Polish letter or a combination of letters represents one sound and is pronounced always in the same way. Exceptions are governed by definite rules.

The Polish literary language reached its world status, first in 16th century poetry and then in the period of Romanticism in the 19th century. In the 16th century the reformation inspired religious texts. The propaganda of the Counter Reformation endeavoring to penetrate to the populace reinforced these vernacular literatures. The period of Romanticism enriched the Polish language with new vocabulary and stylistic forms.

Polish dialects are usually divided into two broad divisions. The group to which the literary language belongs has preserved the old pronunciations of "ś" and "ź" while the other has altered them to "s" and "z" respectively.

Poland's oldest documents are in Latin, and some of these contain proper names and comments in Polish, written with Latin spellings. This provides valuable sources for the study of the early stages of the languages. The earliest of such documents is the Papal Bull issued in 1136 by Pope Innocent II to the Archbishop of Gniezno. Another and famous one of these is the old hymn to the Virgin Mary, Bogurodzica, which is the oldest song in Polish. These documents show that long before the Reformation, hymns and sermons were composed in Polish for the benefit of women and the masses who were not schooled in Latin. These early documents throw much light on the pronunciation of Polish at that time.

The language that is being taught at this Institute is the language used by educated Poles in today's Poland.

West: Polish
Lusatian (Sorbian)
Czech
Slovak

East: Russian
Byelo-Russian (White
Ruthenian)
Ukrainian

South: Slovene
Serbo-Croatian
Macedonian
Bulgarian

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic contrast: /i/ - /ɨ/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	bić	bić	bić	-	być	być	być
2.	pił	pił	pił	-	pył	pył	pył
3.	wił	wił	wił	-	wył	wył	wył
4.	ci	ci	ci	-	czy	czy	czy
5.	lubi	lubi	lubi	-	luby	luby	luby

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	bić	-	być	bić	-	być	bić	-	być
2.	pił	-	pył	pił	-	pył	pił	-	pył
3.	wił	-	wył	wił	-	wył	wił	-	wył
4.	ci	-	czy	ci	-	czy	ci	-	czy
5.	lubi	-	luby	lubi	-	luby	lubi	-	luby

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	bić	być	być
2.	pił	pył	pył
3.	wił	wył	wył
4.	ci	czy	czy
5.	lubi	luby	lubi

Step 4. Listening and production.

1.	bić		być		bić	-	być		-	
2.	pił		pył		pił	-	pył		-	
3.	wił		wył		wił	-	wył		-	
4.	ci		czy		ci	-	czy		-	
5.	lubi		luby		lubi	-	luby		-	

LESSON 1

Phonemic Contrast: /i/ - /e/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	ty	ty	ty	- te	te	te
2.	my	my	my	- me	me	me
3.	dobry	dobry	dobry	- dobre	dobre	dobre
4.	nowy	nowy	nowy	- nowe	nowe	nowe
5.	mały	mały	mały	- małe	małe	małe

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	ty	- te	ty	- te	ty	- te
2.	my	- me	my	- me	my	- me
3.	dobry	- dobre	dobry	- dobre	dobry	- dobre
4.	nowy	- nowe	nowy	- nowe	nowy	- nowe
5.	mały	- małe	mały	- małe	mały	- małe

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	ty	te	te
2.	my	me	my
3.	dobry	dobre	dobre
4.	nowy	nowe	nowe
5.	mały	małe	mały

Step 4. Listening and production.

1.	ty	... te ...	ty	- te -
2.	my	... me ...	my	- me -
3.	dobry	... dobre ..	dobry	- dobre -
4.	nowy	... nowe ...	nowy	- nowe -
5.	mały	... małe ...	mały	- małe -

Phonemic contrast: /e/ - /ɛ/

Step 1. Listening and auditory discrimination

1.	te	te	te	-	tɛ	tɛ	tɛ
2.	lek	lek	lek	-	lɛk	lɛk	lɛk
3.	krepa	krepa	krepa	-	krɛpa	krɛpa	krɛpa
4.	kreta	kreta	kreta	-	krɛta	krɛta	krɛta
5.	mety	mety	mety	-	mɛty	mɛty	mɛty

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	te	-	tɛ	te	-	tɛ	te	-	tɛ
2.	lek	-	lɛk	lek	-	lɛk	lek	-	lɛk
3.	krepa	-	krɛpa	krepa	-	krɛpa	krepa	-	krɛpa
4.	kreta	-	krɛta	kreta	-	krɛta	kreta	-	krɛta
5.	mety	-	mɛty	mety	-	mɛty	mety	-	mɛty

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	te	tɛ	te
2.	lek	lɛk	lɛk
3.	krepa	krɛpa	krepa
4.	kreta	krɛta	krɛta
5.	mety	mɛty	mety

Step 4. Listening and production.

1.	te	tɛ	te	-	tɛ	-
2.	lek	lɛk	lek	-	lɛk	-
3.	krepa	...	krɛpa	...	krepa	-	krɛpa	-
4.	kreta	...	krɛta	...	kreta	-	krɛta	-
5.	mety	mɛty	mety	-	mɛty	-

LESSON 1

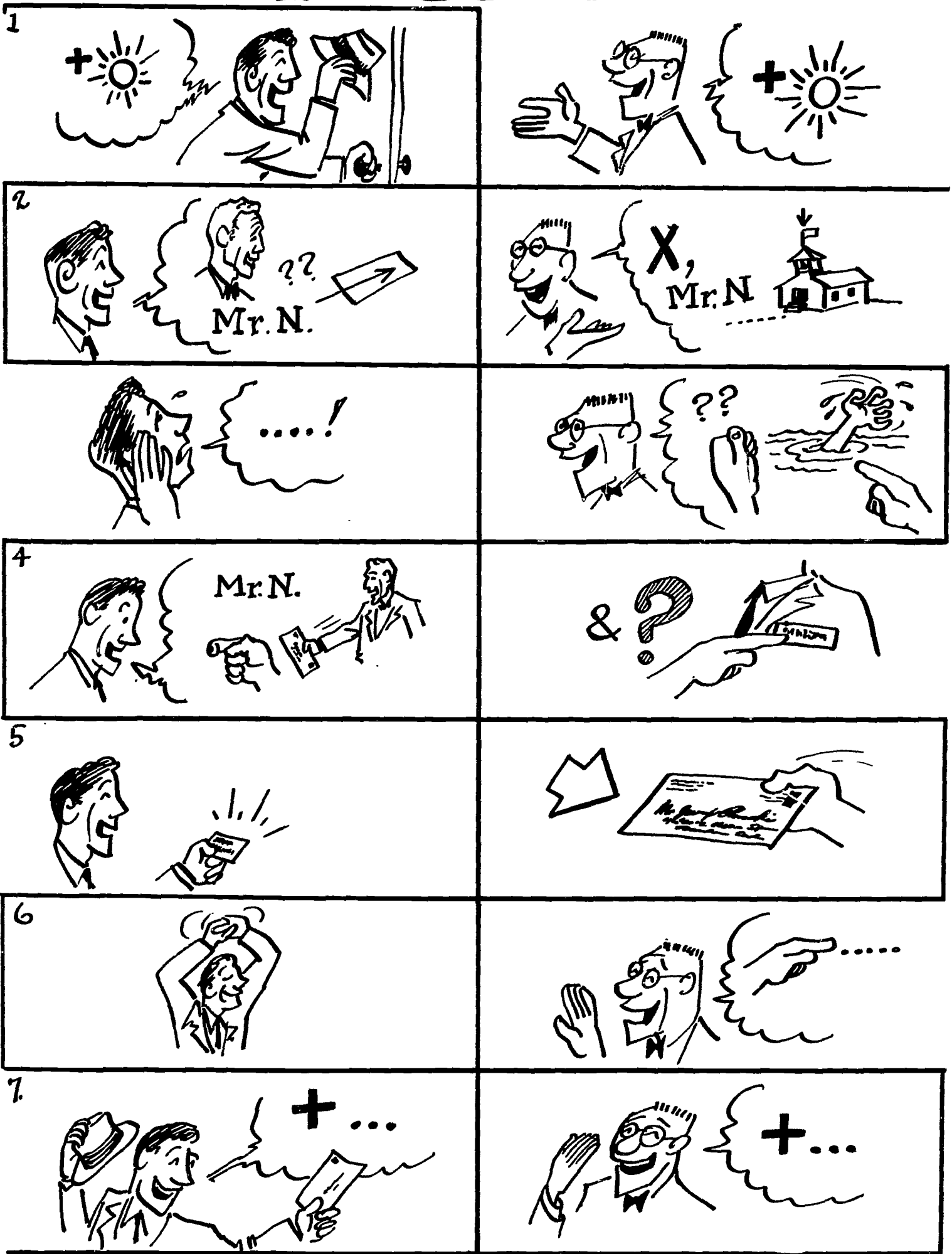
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/ʃk/	- szkoda	- To szkoda! and also: w szkole
/sɫ/	- służyć	- Czym mogę służyć?
/dɫ/	- dla	- dla mnie
/gɛ /	- gdzie	- Gdzie jest?
/kt/	- kto	- Kto to?

LESSON 1

DIALOGUE

W biurze

C.: pan Cichocki
U.: urzędnik

1. C.: Dzień dobry!
U.: Dzień dobry panu!
2. C.: Czy jest pan Nowak?
U.: Nie, pan Nowak jest w szkole.
3. C.: To szkoda!
U.: Czym mogę panu służyć?
4. C.: Pan Nowak ma dla mnie list.
U.: A jak się pan nazywa?
5. C.: Cichocki, Józef Cichocki.
U.: Proszę, tu jest ten list.
6. C.: Dziękuję.
U.: Proszę bardzo.
7. C.: Do widzenia!
U.: Do widzenia panu!

LESSON 1

DIALOGUE

In the Office

C.: pan Cichocki
C1.: clerk

1. C.: Good morning!
C1.: Good morning, sir.
2. C.: Is Mr. Nowak in?
C1.: No, Mr. Nowak is at school.
3. C.: That's a pity!
C1.: May I help you?
4. C.: Mr. Nowak has a letter for me.
C1.: And what is your name?
5. C.: Cichocki, Józef Cichocki.
C1.: Here's the letter.
6. C.: Thank you.
C1.: You are welcome.
7. C.: Good-bye.
C1.: Good-bye, sir.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A. Gdzie jest pan Nowak?
B. Pan Nowak jest w szkole.
2. A. Kto jest w biurze?
B. Pan Cichocki jest w biurze.
3. A. Czy on się nazywa Cichocki?
B. Tak, on się nazywa Cichocki.
4. A. Co ma pan Nowak?
B. Pan Nowak ma list.

LESSON 1

DIALOGUE ADJUNCT

1. A. Where is Mr. Nowak?
B. Mr. Nowak is at school.
2. A. Who is in the office?
B. Mr. Cichocki is in the office.
3. A. Is his name Cichocki?
B. Yes, his name is Cichocki.
4. A. What does Mr. Nowak have?
B. Mr. Nowak has a letter.

PATTERN DRILLS

Repetition Drill

Frame 1 - Question

Instructor:

Student:

Czy jest pan Nowak?
Czy jest pan Cichocki?
Czy jest list?
Czy jest dla mnie list?
Czy pan Nowak ma list?
Czy pan Nowak jest w szkole?
Czy pan Nowak jest w biurze?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Frame 2 - Question and Answer

Instructor:

Student:

Gdzie jest pan Nowak?
Pan Nowak jest w szkole.

Kto jest w biurze?
Pan Cichocki jest w biurze.

Czy on się nazywa Cichocki?
Tak, on się nazywa Cichocki.

Co ma pan Nowak?
Pan Nowak ma list.

.....
.....

.....
.....

.....
.....

Expansion Drill

Frame 3

Instructor:

Students:

Pan Nowak jest w szkole.
Pan Nowak jest w biurze.
Pan Nowak ma list.
Pan Nowak ma dla mnie list.

On się nazywa Cichocki.

- Czy pan Nowak jest w szkole?
- Czy pan Nowak jest w biurze?
- Czy pan Nowak ma list?
- Czy pan Nowak ma dla mnie list?
- Czy on się nazywa Cichocki?

LESSON 1

Rejoinder Drill

Frame 4

Instructor:

Pan Nowak jest
Pan Nowak jest
Pan Nowak ma

Student:

Pan Nowak jest w szkole.
Pan Nowak jest w biurze.
Pan Nowak ma list.

Frame 5

Instructor:

Dzień dobry!
Do widzenia!

Student:

Dzień dobry panu!
Do widzenia panu!

Frame 6

Student 1:

Jak się pan nazywa?
Czy on się nazywa Cichocki?
Jak się on nazywa?

Student 2:

Cichocki, Józef Cichocki.
Tak, on się nazywa Cichocki.
On się nazywa Cichocki.

Cued Response Drill

Frame 7

Instructor:

Cue: Pan Nowak jest w szkole.
Gdzie jest pan Nowak?

Cue: Pan Nowak jest w szkole.
Kto jest w szkole?

Cue: Pan Cichocki jest w biurze.
Gdzie jest pan Cichocki?

Cue: Pan Cichocki jest w biurze.
Kto jest w biurze?

Cue: Pan Nowak jest w szkole.
Czy pan Nowak jest
w szkole?

Student:

- Pan Nowak jest w szkole.

- Pan Nowak jest w szkole.

- Pan Cichocki jest w biurze.

- Pan Cichocki jest w biurze.

- Tak, pan Nowak jest w szkole.

LESSON 1

Instructor:

Student:

Cue: Pan Cichocki jest w biurze.
Czy pan Cichocki jest
w biurze?

- Tak, pan Cichocki jest w biu-
rze.

Cue: Pan Nowak jest w szkole.
Czy pan Nowak jest w biu-
rze?

- Nie, pan Nowak jest w szkole.

Cue: Pan Cichocki jest w biu-
rze.
Czy pan Cichocki jest
w szkole?

- Nie, pan Cichocki jest w biu-
rze.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives the following stimuli for conversation.

1. Dzień dobry!
2. Jak się pan nazywa?
3. Jak się on nazywa?
4. Czy pan Nowak jest w biurze?
5. Czy pan Cichocki jest w biurze?
6. Czy pan Nowak jest w szkole?
7. Czy pan Cichocki jest w szkole?
8. Gdzie jest pan Nowak?
9. Gdzie jest pan Cichocki?
10. Kto jest w szkole?
11. Kto jest w biurze?
12. Czy pan Nowak ma list?
13. Kto ma list?
14. Do widzenia!

LESSON 1

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue.

Part III

Students come in front of the class in pairs and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

GENERALIZATIONS

In this lesson you have been exposed to the following language material:

Phonological Learning Units

Polish Sounds

Some of the Polish sounds are almost identical to your English sounds, some of them seem to sound similar to the English sounds, and quite a number of them constitute learning hurdles for you.

Polish vowel sounds are to be enunciated "clearly," that means they are pronounced practically the same way regardless of whether they are in a stressed position or not. As you know, this is not so in English where only stressed vowels are enunciated clearly while those which are unstressed are obscured, that is slurred. Let us say the English word "general." Only the first "e" is sounded clearly enough to be recognized as the sound "e." The remaining vowel sounds "e" and "a" are slurred. In Polish when pronouncing the same utterance general all the three vowels are treated equally, that is they receive full vocalization.

As far as Polish consonant sounds are concerned, you probably already noticed a series of sounds which are not found in English. The main characteristic feature common to these sounds is the way they are produced. Raising the middle part of your tongue toward the palate produces the so called palatal sounds. Hence the name "palatal."

Polish Stress

In Polish, unlike in English, words are almost invariably stressed uniformly, namely: the next to the last syllable is

pronounced louder, that is, with more breath force than the remaining syllables of the word, without affecting the quality of those other syllables.

In English, stress is used to show minimal variations between words. In Polish, stress fulfills rather a demarcative function; it prevents blurring of the boundaries between words. No change in meaning will occur due to a change in stress.

Intonation

You must have observed that Polish speech melody sounds quite different from that of your tongue. In Polish, as well as in English, sentences of the same construction, depending on the intonation, may be declarative or interrogative.

These two substantially different kinds of sentences can be distinguished only by intonation. For the time being, it should suffice just to notice that "difference" between statement and question intonation patterns and try to imitate the way they are produced.

Grammatical Learning Units

Questions

Notice that the Polish question which requires a "yes" or "no" answer is preceded with the particle czy (whether).

EXPLANATORY NOTES

1. In Polish, a person asked to identify himself normally gives his last, or both first and last names, e.g.: "Cichocki" or "Józef Cichocki." Under no condition is he expected to present himself: "pan Józef Cichocki," in spite of the fact that it would be a Polish translation for "Mr. Joseph Cichocki."
2. Dzień dobry! and Dzień dobry panu! may differ slightly in the degree of formality, the latter being somewhat more proper when greeting a person whose social status is higher than ours. Also a salesman addressing a customer would probably use: Dzień dobry panu! The same applies to Do widzenia! and Do widzenia panu! When no special reasons impose the use of the above mentioned habits both forms are used alternatively. Then, if greeted Dzień dobry! we reply rather: Dzień dobry panu! - if greeted

LESSON 1

Dzień dobry panu! we answer rather: Dzień dobry!

3. In Polish, when greeting someone, that person's last name is very seldom used. Instead, in greeting and in leave taking the form Dzień dobry panu! and Do widzenia panu! are used respectively.
4. In general, good manners are highly valued by all classes of society in Poland. To be lacking in politeness is to offend another person's honor.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 1.
2. Speaking - Dialogue No. 1.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 1.
 - b) Explanatory Notes to L. 1.
 - c) Area Background, as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. Dzień dobry!	- Good morning!
2. Dzień dobry panu!	- Good morning, sir!
3. Czy jest pan Nowak?	- Is Mr. Nowak in?
4. nie	- no
5. pan Nowak	- Mr. Nowak
6. jest	- is
7. w szkole	- at school
8. To szkoda!	- That's a pity!

LESSON 1

9. Czym mogę panu służyć?	- May I help you?
10. ma	- has
11. dla mnie	- for me
12. list	- letter
13. a	- and
14. Jak się pan nazywa?	- What's your name?
15. Proszę, tu jest ten list.	- Here's the letter.
16. Dziękuję.	- Thank you.
17. Proszę bardzo.	- You are welcome.
18. Do widzenia!	- Good-bye!

Dialogue Adjunct

19. gdzie	- where
20. kto	- who
21. w biurze	- in the office
22. Czy on się nazywa Cichocki?	- Is his name Cichocki?
23. co	- what

Names of Persons

24. Nowak	- last name
26. Cichocki	- " "
27. Józef	- Joseph

LESSON 2

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination Drill

Phonemic contrast: /e/ - /a/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	te	te	te	- ta	ta	ta
2.	me	me	me	- ma	ma	ma
3.	lek	lek	lek	- lak	lak	lak
4.	maɪe	maɪe	maɪe	- maɪa	maɪa	maɪa
5.	meta	meta	meta	- mata	mata	mata

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	te	- ta	te	- ta	te	- ta
2.	me	- ma	me	- ma	me	- ma
3.	lek	- lak	lek	- lak	lek	- lak
4.	maɪe	- maɪa	maɪe	- maɪa	maɪe	- maɪa
5.	meta	- mata	meta	- mata	meta	- mata

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	te	ta	te
2.	me	ma	ma
3.	lek	lak	lek
4.	maɪe	maɪa	maɪa
5.	meta	mata	meta

Step 4. Listening and production.

1.	te	ta	te	- ta	-
2.	me	ma	me	- ma	-
3.	lek	lak	lek	- lak	-
4.	maɪe	maɪa	maɪe	- maɪa	-
5.	meta	mata	meta	- mata	-

Phonemic Contrast: /a/ - /o/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	arka	arka	arka	- orka	orka	orka
2.	kat	kat	kat	- kot	kot	kot
3.	kara	kara	kara	- kora	kora	kora
4.	mała	mała	mała	- mało	mało	mało
5.	wina	wina	wina	- wino	wino	wino

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	arka	- orka	arka	- orka	arka	- orka
2.	kat	- kot	kat	- kot	kat	- kot
3.	kara	- kora	kara	- kora	kara	- kora
4.	mała	- mało	mała	- mało	mała	- mało
5.	wina	- wino	wina	- wino	wina	- wino

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	arka	orka	arka
2.	kat	kot	kot
3.	kara	kora	kora
4.	mała	mało	mała
5.	wina	wino	wino

Step 4. Listening and production.

1.	arka ... orka ...	arka - orka -
2.	kat kot	kat - kot -
3.	kara ... kora ...	kara - kora -
4.	mała ... mało	mała - mało -
5.	wina ... wino ...	wina - wino -

LESSON 2

Phonemic Contrast: /o/ - /a/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	kosa	kosa	kosa	-	kasa	kasa	kasa
2.	bok	bok	bok	-	bak	bak	bak
3.	rok	rok	rok	-	rak	rak	rak
4.	mało	mało	mało	-	mała	mała	mała
5.	dobro	dobro	dobro	-	dobra	dobra	dobra

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	kosa	-	kasa	kosa	-	kasa	kosa	-	kasa
2.	bok	-	bak	bok	-	bak	bok	-	bak
3.	rok	-	rak	rok	-	rak	rok	-	rak
4.	mało	-	mała	mało	-	mała	mało	-	mała
5.	dobro	-	dobra	dobro	-	dobra	dobro	-	dobra

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	kosa	kasa	kosa
2.	bok	bak	bak
3.	rok	rak	rok
4.	mało	mała	mało
5.	dobro	dobra	dobra

Step 4. Listening and production.

1.	kosa		kasa		kosa	-	kasa		-	
2.	bok		bak		bok	-	bak		-	
3.	rok		rak		rok	-	rak		-	
4.	mało		mała		mało	-	mała		-	
5.	dobro		dobra		dobro	-	dobra		-	

Part II - Pronunciation Drill

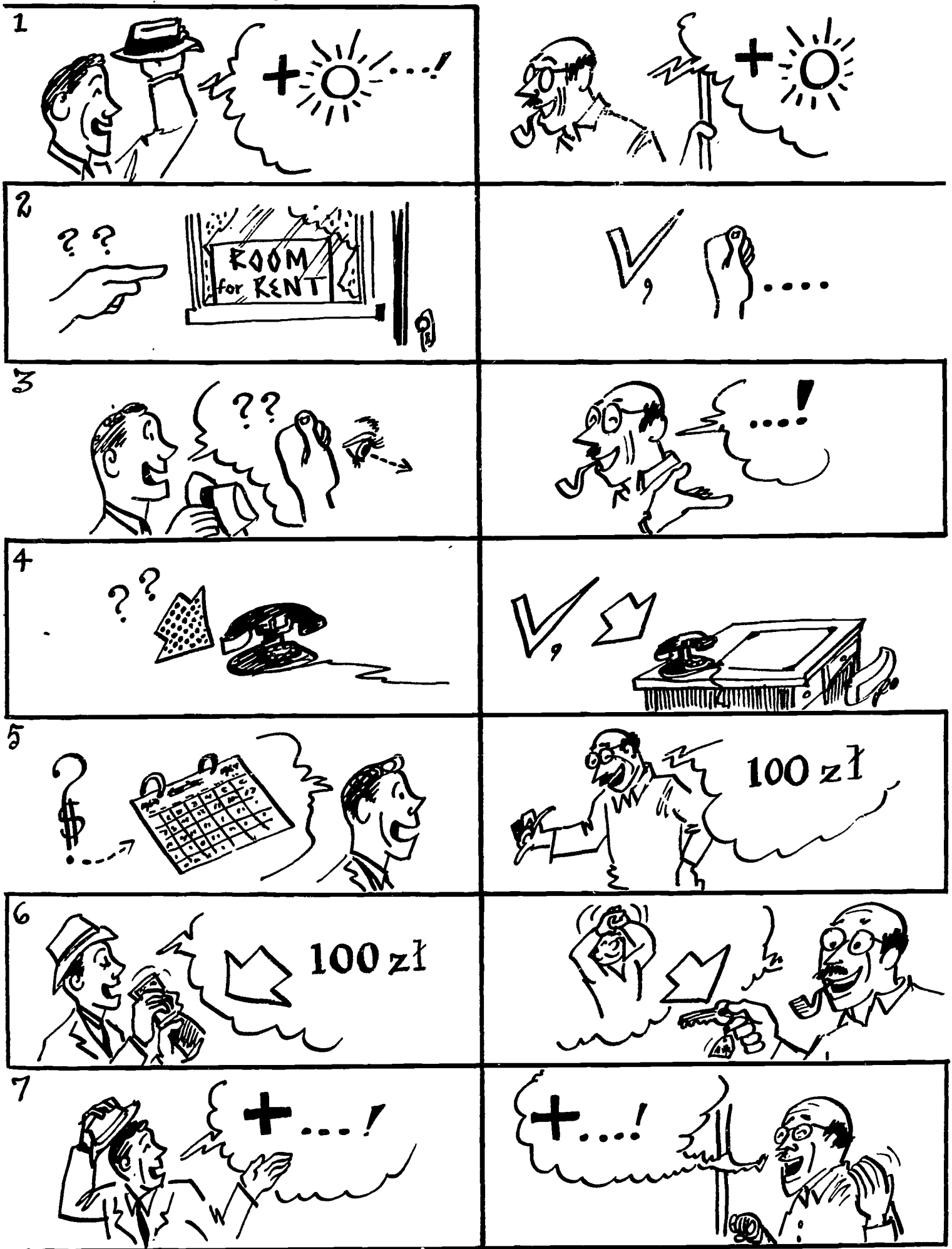
Initial Clusters

Drill the following clusters:

/zł/	in utterance:	złotych	sto złotych
/kt/	in utterance:	kto	Kto ma list?

If time permits, drill clusters found in Lesson 1.

LESSON 2

DIALOGUE

Wynajmowanie pokoju

C.: Pan Cichocki
G.: Pan Grodecki

1. C.: Dzień dobry panu!
G.: Dzień dobry!
2. C.: Czy pan ma pokój do wynajęcia?
G.: Tak, mam.
3. C.: Czy mogę zobaczyć?
G.: Tak, proszę bardzo.
4. C.: Czy jest telefon?
G.: Tak, tu na biurku.
5. C.: Ile na miesiąc?
G.: Sto złotych.
6. C.: Proszę, tu jest sto złotych.
G.: Dziękuję, tu jest klucz.
7. C.: Do widzenia panu!
G.: Do widzenia.

LESSON 2

DIALOGUE

Renting a Room

C.: Mr. Cichocki
G.: Mr. Grodecki

1. C.: Good morning, sir!
G.: Good morning!
2. C.: Do you have a room for rent?
G.: Yes, I have.
3. C.: May I see it?
G.: Sure.
4. C.: Is there a telephone?
G.: Yes, right here on the desk.
5. C.: How much a month?
G.: One hundred zlotys.
6. C.: Here's one hundred zlotys.
G.: Thank you; here is the key.
7. C.: Good-bye, sir!
G.: Good-bye, sir!

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy pan ma pokój?
B.: Nie, nie mam.
2. A.: Czy pan Grodecki ma pokój do wynajęcia?
B.: Tak, on ma pokój do wynajęcia.
3. A.: Ile kosztuje ten pokój?
B.: Ten pokój kosztuje sto złotych.
4. A.: Co to jest?
B.: To jest biurko.

LESSON 2

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Do you have a room?
B.: No, I don't have.
2. A.: Does Mr. Grodecki have a room for rent?
B.: Yes, he has a room for rent.
3. A.: How much does this room cost?
B.: This room costs one hundred zlotys.
4. A.: What is this?
B.: This is a desk.

PATTERN DRILLS

Repetition Drill

Frame 1 - Statement

Instructor:

Dzień dobry panu!
Dzień dobry panu!
Do widzenia panu!
Do widzenia panu!

Student:

.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 2

Instructor:

Dzień dobry!
Dzień dobry!
Do widzenia!
Do widzenia!

Student:

- Dzień dobry panu!
- Dzień dobry panu!
- Do widzenia panu!
- Do widzenia panu!

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

- Cue: pokój
Co to jest?
- Cue: biurko
Co to jest?
- Cue: telefon
Co to jest?
- Cue: klucz
Co to jest?
- Cue: list
Co to jest?

Student:

- To jest pokój.
- To jest biurko.
- To jest telefon.
- To jest klucz.
- To jest list.

LESSON 2

Repetition Drill

Frame 4

Instructor:

Czy pan ma pokój?
Czy pan ma list?
Czy pan ma telefon?
Czy pan ma klucz?
Czy pan ma biurko?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 5

Cue: Affirmative answers requested.

Instructor:

Czy pan ma pokój?
Czy pan ma list?
Czy pan ma telefon?
Czy pan ma klucz?
Czy pan ma biurko?

Student:

- Tak, mam.
- Tak, mam.
- Tak, mam.
- Tak, mam.
- Tak, mam.

Frame 6

Cue: Negative answers requested.

Instructor:

Czy pan ma pokój?
Czy pan ma list?
Czy pan ma telefon?
Czy pan ma klucz?
Czy pan ma biurko?

Student:

- Nie, nie mam.
- Nie, nie mam.
- Nie, nie mam.
- Nie, nie mam.
- Nie, nie mam.

Cued Substitution Drill

Frame 7

Cue: affirmative answers requested. The name substituted by "on".

Instructor:

Czy pan Cichocki ma pokój?

Student:

- Tak, on ma pokój.

Instructor:

Czy pan Cichocki ma list?
Czy pan Cichocki ma telefon?
Czy pan Cichocki ma klucz?
Czy pan Cichocki ma biurko?

Student:

- Tak, on ma list.
- Tak, on ma telefon.
- Tak, on ma klucz.
- Tak, on ma biurko.

Cued Response Drill

Frame 8

Cue: Pan Cichocki ma pokój.
Kto ma pokój?

- Pan Cichocki ma pokój.

Cue: Pan Cichocki ma list.
Kto ma list?

- Pan Cichocki ma list.

Cue: Pan Cichocki ma telefon.
Kto ma telefon?

- Pan Cichocki ma telefon.

Cue: Pan Cichocki ma klucz.
Kto ma klucz?

- Pan Cichocki ma klucz.

Cue: Pan Cichocki ma biurko.
Kto ma biurko?

- Pan Cichocki ma biurko.

Frame 9

Cue: on

Instructor:

Kto ma pokój?
Kto ma list?
Kto ma telefon?
Kto ma klucz?
Kto ma biurko?

Student:

- On ma pokój.
- On ma list.
- On ma telefon.
- On ma klucz.
- On ma biurko.

Repetition Drill

Frame 10

Instructor:

Czy mogę zobaczyć pokój?
Czy mogę zobaczyć list?

Student:

.....
.....

LESSON 2

Instructor:

Czy mogę zobaczyć klucz?
Czy mogę zobaczyć biurko?

Student:

.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 11

Instructor:

Czy mogę zobaczyć pokój?
Czy mogę zobaczyć list?
Czy mogę zobaczyć klucz?
Czy mogę zobaczyć biurko?

Student:

- Tak, proszę bardzo.
- Tak, proszę bardzo.
- Tak, proszę bardzo.
- Tak, proszę bardzo.

Repetition Drill

Frame 12

Instructor:

Czy jest telefon?
Czy jest list?
Czy jest klucz?
Czy jest biurko?
Czy jest pokój?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....

Response Drill

Frame 13

Instructor:

Cue: Tak, tu na biurku.

Czy jest telefon?
Czy jest list?
Czy jest klucz?

Student:

- Tak, tu na biurku.
- Tak, tu na biurku.
- Tak, tu na biurku.

Frame 14

Cue: Telefon jest na biurku.
Gdzie jest telefon?

Cue: List jest na biurku.
Gdzie jest list?

- Telefon jest na biurku.

- List jest na biurku.

Instructor:

Cue: Klucz jest na biurku.
Gdzie jest klucz?

Student:

- Klucz jest na biurku.

Frame 15

Cue: Telefon jest na biurku.
Co jest na biurku?

- Telefon jest na biurku.

Cue: List jest na biurku.
Co jest na biurku?

- List jest na biurku.

Cue: Klucz jest na biurku.
Co jest na biurku?

- Klucz jest na biurku.

Frame 16

Cue: Tu jest klucz.
Co tu jest?

- Tu jest klucz.

Cue: Tu jest list.
Co tu jest?

- Tu jest list.

Cue: Tu jest telefon.
Co tu jest?

- Tu jest telefon.

Cue: Tu jest sto złotych.
Co tu jest?

- Tu jest sto złotych.

Cue: Tu jest biurko.
Co tu jest?

- Tu jest biurko.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Dzień dobry!
2. Dzień dobry panu!
3. Jak nazywa się ten pan?

LESSON 2

4. Czy pan Grodecki ma pokój do wynajęcia?
5. Kto ma pokój do wynajęcia?
6. Ile kosztuje ten pokój?
7. Czy ten pokój kosztuje 100 złotych na miesiąc?
8. Co kosztuje 100 złotych na miesiąc?
9. Czy jest telefon?
10. Gdzie jest telefon?
11. Czy pan Grodecki ma telefon?
12. Czy pan Cichocki ma sto złotych?
13. Ile złotych ma pan Cichocki?
14. Kto ma klucz?
15. Czy pan ma klucz?
16. Czy mogę zobaczyć ten pokój?
17. A gdzie jest pan Nowak?
18. Czy pan Cichocki jest w biurze?
19. Czy on ma telefon?
20. Czy pan ma list dla mnie?

Part I - One student asks other students questions based on the dialogue.

Part II - Students come in front of the class in pairs and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsPolish Vowels

You know already that all Polish vowels must be enunciated clearly. The production and quality of each Polish vowel is characterized chiefly by the size and shape of the resonator that is the oral and nasal cavities. Of course, the position of the tongue and the shape of lips play very important role in shaping the resonators. Besides, the vocal cords vibrate. In addition to these characteristics not less important is the psychological attitude we have towards vowels. The English attitude is directed toward time. This results in bringing together the notion of shortness and length of vowels. The Polish language, on the contrary, is completely devoid of timing and vowels are more or less of the same length.

Junctures

In order to understand the flow of speech it is necessary to know the boundaries between units of speech, how these units are joined together or how they end. The position of the boundary is signaled by elements in the sound system, which are imperfectly represented in writing by punctuation marks. These boundary signals are called "junctures" in the linguistic terminology. Those which mark the ends of sentences are called "terminal." In English and in Polish we distinguish three kinds of terminal junctures: "falling," "rising," and "sustained."

Example for a falling terminal juncture:

Tu na biurku.

- Here on the desk.

Notice the rapid trailing away of the voice into silence. Both the pitch and the voice decrease rapidly. In writing, this pause would be equivalent to a period mark.

Example for a "rising" terminal juncture:

Czy jest telefon?

- Is there a telephone?

Notice the sudden, rapid, but short rise in the pitch. Notice also that the volume does not trail off, but seems to be cut off sharply. In writing, this pause would be equivalent to a question mark. However, there is a possibility that a "rising" terminal juncture may correspond to a comma when it

LESSON 2

occurs on a relatively low level, e.g.:

raz, dwa, trzy, cztery

- One, two, three, four.

Example for a "sustained" terminal juncture:

Tak, tu na biurku.

- Yes, right here on the desk.

Notice the sustention of the pitch accompanied by prolongation of the last syllable of the cause and some diminishing of volume. In writing, the sustained terminal juncture would be represented here by a comma sign. There is no upward nor downward inflection.

The proper application of junctures in speaking is an important condition of intelligibility of speech. The following examples illustrate the above statement. Read them making the appropriate pauses represented here by the comma:

He will act, roughly in the same manner.

He will act roughly, in the same manner.

Notice the change in the meaning caused by the junctures.

Grammatical Learning Units

In Polish, when speaking with a person with whom one is not on a first name basis the word pan is used, which is the equivalent of the English "you", e.g.:

Czy pan ma pokój?

- Do you have a room?

The word pan is used when addressing a male person.

EXPLANATORY NOTES

1. In Poland there do not exist private agencies through which you can find a room. Also, people are rather reluctant to place on the premises the sign "Room for rent" or an announcement in a newspaper about the availability of a room. Normally, one is told by a friend about such a vacancy. Then only, one inquires personally, usually

LESSON 2

by asking a question corresponding to the English "Do you have a room for rent?"

2. All apartments are under government control, their rents are low. Available single rooms are generally scarce, hence rents on such rooms, paid by sub-tenants, are out-of-proportion to those paid by the tenants concerned.
3. Proszę bardzo may have several meanings depending on the situation. When pronounced briefly, without clear sentence stress, it corresponds to the English "you are welcome", when meant to be just a "social noise". Stress on one of these two words implies that they really carry a meaning. The meaning of the phrase, according to the situation, may be: "Sure!", "Of course!", "Certainly", "Naturally!", "By all means!".
4. You will have noticed in this as well as in the preceding lesson that questions such as Does Mr. Nowak have a phone?, Does Mr. Grodecki have a room? etc. occur more frequently than "does he", "does she". There is a reason for this. In Polish while, as you already know, one very rarely addresses a person by their last name, it is considered impolite to use pronouns when speaking of a person in his presence. The same rule applies when speaking with someone about his spouse, parents or close (especially elderly) relatives. In this case such persons should be referred to as "your wife", "your father" etc. Here again last names are not used; however they can be referred to by any academic, military or professional titles they might have. When speaking about one's own spouse or relatives only the terms "my wife", "my father" etc are used. Among closer acquaintances, of course, one can refer to one's wife, husband, brother etc, by their first names.
5. The greeting Dzień dobry! means literally "good day" and is used at any time of the day except in the evening. There is a Polish equivalent of "good-evening" and "good-night" but none for "good-afternoon".
6. One other point. Poles greet each other when they first meet during the day, and, at that time, they frequently supplement that greeting with a hand shaking. When they see each other later in the day, they do not repeat the greeting.

LESSON 2

HOMEWORK ASSIGNMENT

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 2.
2. Speaking - Dialogue No. 2.
3. Reading.
 - a) Generalizations to L. 2.
 - b) Explanatory Notes to L. 2.
 - c) Area Background, as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. Czy pan ma ...?	- Do you have ...?
2. pokój	- room
3. do wynajęcia	- for rent
4. mam	- I have
5. mogę	- I may
6. zobaczyć	- see
7. Proszę bardzo.	- Sure.
8. ile	- how much
9. na miesiąc	- per month
10. sto złotych	- one hundred zlotys
11. telefon	- telephone
12. tu	- right here
13. na biurku	- on the desk
14. klucz	- key

LESSON 2

Dialogue Adjunct

15. pan	- you
16. on	- he
17. kosztuje	- costs
18. to	- this
19. biurko	- desk

Names of Persons

20. Grodecki	- last name

LESSON 3

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination Drill

Phonemic contrast: /z/ - /ż/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	załam	załam	załam	-	ziałam	ziałam	ziałam
2.	zab	zab	zab	-	ziab	ziab	ziab
3.	zęby	zęby	zęby	-	zięby	zięby	zięby
4.	wozy	wozy	wozy	-	wozi	wozi	wozi
5.	baza	baza	baza	-	bazia	bazia	bazia

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	załam - ziałam	załam - ziałam	załam - ziałam
2.	zab - ziab	zab - ziab	zab - ziab
3.	zęby - zięby	zęby - zięby	zęby - zięby
4.	wozy - wozi	wozy - wozi	wozy - wozi
5.	baza - bazia	baza - bazia	baza - bazia

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1	załam	ziałam	załam
2	zab	ziab	ziab
3	zęby	zięby	zęby
4	wozy	wozi	wozi
5	baza	bazia	baza

Step 4. Listening and production.

1.	załam ... ziałam ...	załam - ziałam	-
2.	zab ziab	zab - ziab	-
3.	zęby zięby	zęby - zięby	-
4.	wozy wozi	wozy - wozi	-
5.	baza bazia	baza - bazia	-

Phonemic Contrast: /ś/ - /ź/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. śle	śle	śle	-	źle	źle	źle
2. sieje	sieje	sieje	-	zieje	zieje	zieje
3. sioło	sioło	sioło	-	zioło	zioło	zioło
4. Kasia	Kasia	Kasia	-	Kazia	Kazia	Kazia
5. kosi	kosi	kosi	-	kozi	kozi	kozi

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. śle	-	źle	śle	-	źle	śle	-	źle
2. sieje	-	zieje	sieje	-	zieje	sieje	-	zieje
3. sioło	-	zioło	sioło	-	zioło	sioło	-	zioło
4. Kasia	-	Kazia	Kasia	-	Kazia	Kasia	-	Kazia
5. kosi	-	kozi	kosi	-	kozi	kosi	-	kozi

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	śle	źle	śle
2.	sieje	zieje	zieje
3.	sioło	zioło	sioło
4.	Kasia	Kazia	Kasia
5.	kosi	kozi	kozi

Step 4. Listening and production.

1. śle		źle		śle	-	źle		-	
2. sieje	..	zieje	..	sieje	-	zieje		-	
3. sioło	..	zioło	..	sioło	-	zioło		-	
4. Kasia	..	Kazia	..	Kasia	-	Kazia		-	
5. kosi	...	kozi	...	kosi	-	kozi		-	

LESSON 3

Phonemic Contrast: /z/ - /ʒ/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. zielony	zielony	zielony	-	dzielony	dzielony	dzielony
2. ziew	ziew	ziew	-	dziew	dziew	dziew
3. zieje	zieje	zieje	-	dzieje	dzieje	dzieje
4. zielny	zielny	zielny	-	dzielny	dzielny	dzielny
5. ział	ział	ział	-	dział	dział	dział

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. zielony	-	dzielony	zielony	-	dzielony	zielony	-	dzielony
2. ziew	-	dziew	ziew	-	dziew	ziew	-	dziew
3. zieje	-	dzieje	zieje	-	dzieje	zieje	-	dzieje
4. zielny	-	dzielny	zielny	-	dzielny	zielny	-	dzielny
5. ział	-	dział	ział	-	dział	ział	-	dział

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	zielony	dzielony	zielony
2.	ziew	dziew	dziew
3.	zieje	dzieje	zieje
4.	zielny	dzielny	zielny
5.	ział	dział	dział

Step 4. Listening and production.

1. zielony	...	dzielony	...	zielony	-	dzielony	...	-	...
2. ziew		dziew		ziew	-	dziew	...	-	...
3. zieje		dzieje		zieje	-	dzieje	...	-	...
4. zielny	...	dzielny	...	zielny	-	dzielny	...	-	...
5. ział		dział		ział	-	dział	...	-	...

Part II - Pronunciation Drill

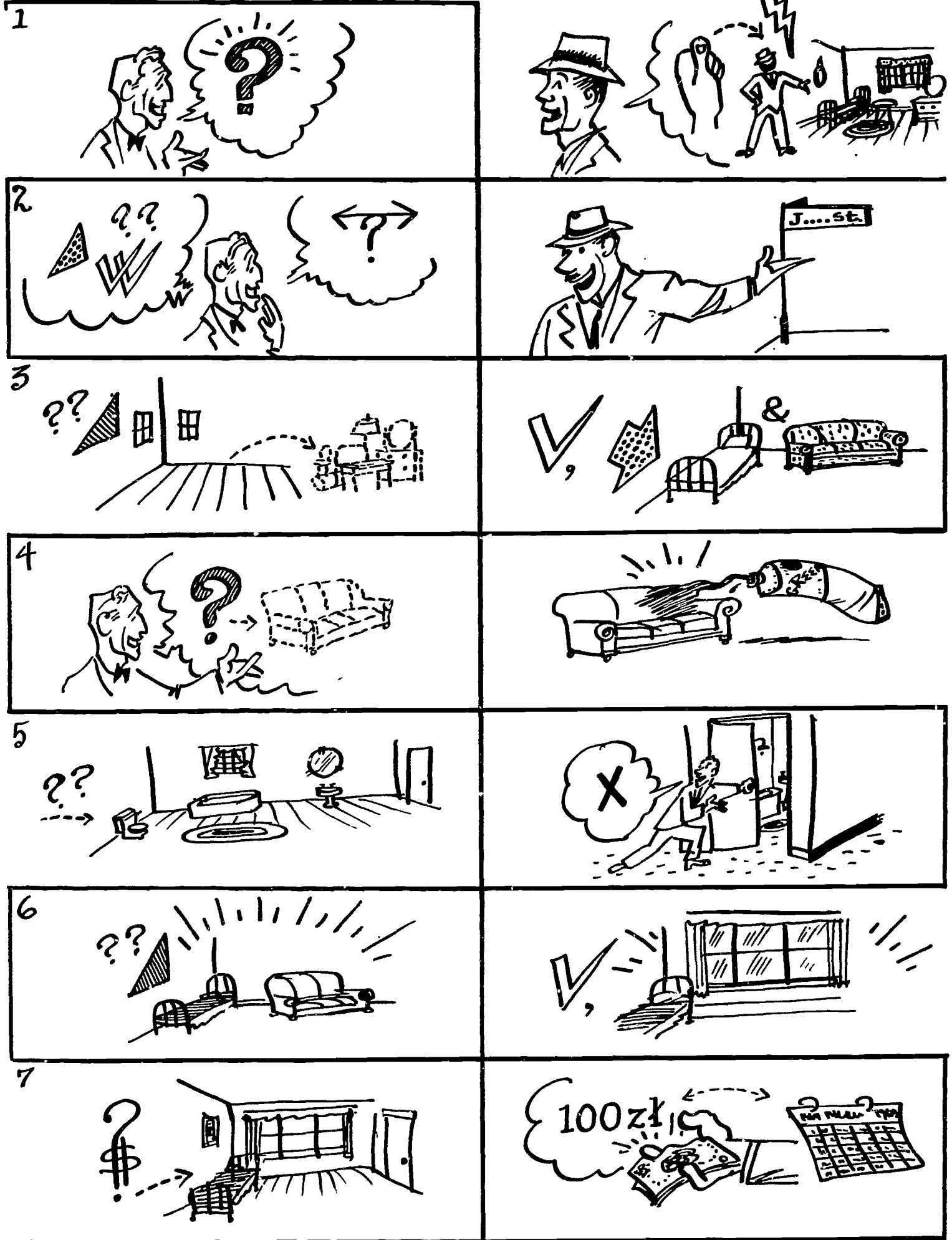
Initial Clusters

Drill the following clusters:

/sł/	in utterance:	słychać	- Co słychać?
/zł/	in utterance:	złotych	- sto złotych
/kt/	in utterance:	kto	- Kto to jest?

If time permits, drill clusters found in Lesson 2.

LESSON 3

DIALOGUE

Pokój umeblowany

N.: pan Nowak
C.: pan Cichocki

1. N.: Co słychać?
C.: Mam już pokój.
2. N.: O tak? A gdzie?
C.: Na ulicy Jasnej.
3. N.: Czy ten pokój jest umeblowany?
C.: Tak, jest łóżko i kanapa.
4. N.: Jaka jest kanapa?
C.: Kanapa jest zielona.
5. N.: A czy łazienka jest duża?
C.: Nie, łazienka jest mała.
6. N.: Czy ten pokój jest jasny?
C.: Tak, jest jasny i ma duże okno.
7. N.: Ile kosztuje ten pokój?
C.: Sto złotych na miesiąc.

LESSON 3

DIALOGUE

Furnished Room

N.: Mr. Nowak
C.: Mr. Cichocki

1. N.: What's new?
C.: I've got a room already.
2. N.: Is that right? Where?
C.: On Jasna Street.
3. N.: Is this room furnished?
C.: Yes, there is a bed and a couch.
4. N.: What is the couch like?
C.: The couch is green.
5. N.: Is the bathroom large?
C.: No, the bathroom is small.
6. N.: Is this room light?
C.: Yes, it's light and it has a large window.
7. N.: How much does the room cost?
C.: One hundred zlotys a month.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Kto to jest?

B.: To jest pan Grodecki.

2. A.: Gdzie mieszka pan Grodecki?

B.: On mieszka na Jasnej.

LESSON 3

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Who is this?

B.: This is Mr. Grodecki

2. A.: Where does Mr. Grodecki live?

B.: He lives on Jasna Street.

PATTERN DRILLS

Repetition Drill

Frame 1

Instructor:

Mam już pokój.
Mam już telefon.
Mam już biurko.
Mam już klucz.
Mam już łóżko.
Mam już list.
Mam już sto złotych.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 2

Instructor:

Cue: pokój
Mam już ...

Cue: telefon
Mam już ...

Cue: biurko
Mam już ...

Cue: klucz
Mam już ...

Cue: łóżko.
Mam już ...

Cue: list
Mam już ...

Cue: sto złotych
Mam już ...

Student:

Mam już pokój.

Mam już telefon.

Mam już biurko.

Mam już klucz

Mam już łóżko.

Mam już list.

Mam już sto złotych.

LESSON 3

Expansion Drill

Frame 3

Instructor:

Pan Cichocki ma pokój.
Pan Cichocki ma telefon.
Pan Cichocki ma biurko.
Pan Cichocki ma klucz.
Pan Cichocki ma łóżko.
Pan Cichocki ma list.
Pan Cichocki ma sto złotych.

Student:

- Czy pan Cichocki ma pokój?
- Czy pan Cichocki ma telefon?
- Czy pan Cichocki ma biurko?
- Czy pan Cichocki ma klucz?
- Czy pan Cichocki ma łóżko?
- Czy pan Cichocki ma list?
- Czy pan Cichocki ma sto złotych?

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Student:

Cue: Pan Cichocki ma pokój.
Czy pan Cichocki ma pokój? - Tak, pan Cichocki ma pokój.

Cue: Pan Cichocki ma telefon.
Czy pan Cichocki ma telefon? - Tak, pan Cichocki ma telefon.

Cue: Pan Cichocki ma biurko.
Czy pan Cichocki ma biurko? - Tak, pan Cichocki ma biurko.

Cue: Pan Cichocki ma klucz.
Czy pan Cichocki ma klucz? - Tak, pan Cichocki ma klucz.

Cue: Pan Cichocki ma łóżko.
Czy pan Cichocki ma łóżko? - Tak, pan Cichocki ma łóżko.

Cue: Pan Cichocki ma list.
Czy pan Cichocki ma list? - Tak, pan Cichocki ma list.

Cue: Pan Cichocki ma sto złotych.
Czy pan Cichocki ma sto złotych? - Tak, pan Cichocki ma sto złotych.

Frame 5

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Cue: pokój	Czy pan Cichocki ma pokój?	Tak, pan Cichocki ma pokój.
Cue: telefon	Czy pan Cichocki ma telefon?	Tak, pan Cichocki ma telefon.

<u>Instructor:</u>	<u>Student 1:</u>	<u>Student 2:</u>
Cue: biurko	Czy pan Cichocki ma biurko?	Tak, pan Cichocki ma biurko.
Cue: klucz	Czy pan Cichocki ma klucz?	Tak, pan Cichocki ma klucz.
Cue: łóżko	Czy pan Cichocki ma łóżko?	Tak, pan Cichocki ma łóżko.
Cue: sto złotych	Czy pan Cichocki ma sto złotych?	Tak, pan Cichocki ma sto złotych.

Repetition Drill

Frame 6

<u>Instructor</u>	<u>Student</u>
Cichocki ma pokój na Jasnej.
Grodecki ma pokój na Jasnej.
Nowak ma pokój na Jasnej.

Cued Response Drill

Frame 7

<u>Instructor</u>	<u>Student</u>
Cue: Na Jasnej. Gdzie Cichocki ma pokój?	- Cichocki ma pokój na Jasnej.
Cue: Na Jasnej. Gdzie Grodecki ma pokój?	- Grodecki ma pokój na Jasnej.
Cue: Na Jasnej. Gdzie Nowak ma pokój?	- Nowak ma pokój na Jasnej.

LESSON 3

Frame 8

Instructor:

Cue: Cichocki.
Kto ma pokój na Jasnej?

Cue: Grodecki.
Kto ma pokój na Jasnej?

Cue: Nowak.
Kto ma pokój na Jasnej?

Student:

- Cichocki ma pokój na Jasnej.

- Grodecki ma pokój na Jasnej.

- Nowak ma pokój na Jasnej.

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Ten pokój jest umeblowany.
Ten pokój jest jasny.

Student:

.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 10

Instructor:

Ten pokój jest ...
Ten pokój jest ...

Student:

- Ten pokój jest umeblowany.
- Ten pokój jest jasny.

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Czy ten pokój jest umeblowany?
Tak, jest łóżko i kanapa.
Czy ten pokój jest jasny?
Tak, jest jasny i ma duże okno.
Jaka jest kanapa?
Kanapa jest zielona.
A czy łazienka jest duża?
Nie, łazienka jest mała.
Ile kosztuje ten pokój?
Sto złotych na miesiąc.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

LESSON 3

Frame 12

Instructor:

Student:

- Cue: tak
Czy ten pokój jest umeblo-
wany? - Tak, ten pokój jest umeblo-
wany.
- Cue: tak
Czy jest łóżko i kanapa? - Tak, jest łóżko i kanapa.
- Cue: zielona
Jaka jest kanapa? - Kanapa jest zielona.
- Cue: nie
Czy łazienka jest duża? - Nie, łazienka jest mała.
- Cue: tak
Czy ten pokój jest jasny? - Tak, ten pokój jest jasny.
- Cue: tak
Czy ten pokój ma duże okno? - Tak, ten pokój ma duże okno.
- Cue: Sto złotych na miesiąc.
Ile kosztuje ten pokój? - Sto złotych na miesiąc.

Frame 13

- Cue: pokój
Co to jest? - To jest pokój.
- Cue: łóżko
Co to jest? - To jest łóżko.
- Cue: kanapa
Co to jest? - To jest kanapa.
- Cue: łazienka
Co to jest? - To jest łazienka.
- Cue: biurko
Co to jest? - To jest biurko.
- Cue: telefon
Co to jest? - To jest telefon.
- Cue: klucz
Co to jest? - To jest klucz.
- Cue: list
Co to jest? - To jest list.
- Cue: okno
Co to jest? - To jest okno.

LESSON 3

Frame 14

Instructor:

- Cue: To jest pan Grodecki.
Kto to jest?
- Cue: To jest pan Cichocki.
Kto to jest?
- Cue: To jest pan Nowak.
Kto to jest?
- Cue: Pan Grodecki ma pokój.
Kto ma pokój?
- Cue: Pan Grodecki ma pokój do
wynajęcia.
Kto ma pokój do wynajęcia?
- Cue: On ma pokój do wynajęcia.
Kto ma pokój do wynajęcia?
- Cue: Pokój jest na ulicy Jasnej.
Gdzie jest pokój?
- Cue: Pokój do wynajęcia jest na
ulicy Jasnej.
Gdzie jest pokój do wynaję-
cia?
- Cue: Pokój do wynajęcia jest na
ulicy Jasnej.
Co jest na ulicy Jasnej?
- Cue: Pan Grodecki ma pokój do
wynajęcia na ulicy Jasnej.
Kto ma pokój do wynajęcia
na ulicy Jasnej?
- Cue: Pan Grodecki ma pokój do
wynajęcia na ulicy Jasnej.
Gdzie pan Grodecki ma
pokój do wynajęcia?

Student:

- To jest pan Grodecki
- To jest pan Cichocki.
- To jest pan Nowak.
- Pan Grodecki ma pokój.
- Pan Grodecki ma pokój
do wynajęcia.
- On ma pokój do wynajęcia.
- Pokój jest na ulicy Jas-
nej.
- Pokój do wynajęcia jest
na ulicy Jasnej.
- Pokój do wynajęcia jest
na ulicy Jasnej.
- Pan Grodecki ma pokój do
wynajęcia na ulicy Jasnej.
- Pan Grodecki ma pokój do
wynajęcia na ulicy Jasnej.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Dzień dobry!
2. Dzień dobry panu! (to another student)
3. Jak się pan nazywa?
4. Jak się on nazywa? (pointing at Mr. Cichocki on the cartoon)
5. Kto to jest?
6. Jak się on nazywa? (pointing at Mr. Nowak)
7. Kto to jest? (pointing at Mr. Nowak)
8. Czy Cichocki ma pokój?
9. Gdzie Cichocki ma pokój?
10. Czy Cichocki ma pokój na ulicy Jasnej?
11. Czy ten pokój jest umeblowany?
12. Gdzie mieszka Cichocki?
13. Czy jest łóżko i kanapa?
14. Jaka jest kanapa?
15. Czy jest łazienka?
16. Jaka jest łazienka?
17. Czy ten pokój jest jasny?
18. Czy to okno jest duże?
19. Czy ten pokój ma duże okno?
20. Ile ten pokój kosztuje na miesiąc?
21. Co kosztuje sto złotych?
22. Czy Cichocki ma telefon?

LESSON 3

23. Gdzie jest telefon?

24. Dziękuję.

25. Do widzenia.

26. Do widzenia panu!

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue.

Part II

Students come in front of the class in pairs and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

NARRATION

Pokój pana Cichockiego

Pan Cichocki ma pokój na ulicy Jasnej. Ten pokój jest umeblowany. Jest tu duże okno, łóżko, kanapa i biurko. Na biurku jest telefon. Łazienka jest mała. Ten pokój kosztuje sto złotych na miesiąc.

QUESTIONS

1. Kto ma pokój na ulicy Jasnej?
2. Co ma pan Cichocki na ulicy Jasnej?
3. Gdzie pan Cichocki ma pokój?
4. Czy ten pokój jest umeblowany?
5. Co tu jest? (okno, łóżko, kanapa, biurko)
6. Gdzie jest telefon?

7. Co jest na biurku?
8. Jaka jest łazienka?
9. Ile kosztuje ten pokój na miesiąc?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Intonation

There are two principal patterns of intonation:

- A. Rising-Falling Intonation
- B. Rising Intonation

A. Rising-Falling Intonation

This pattern is typical of statements, questions employing interrogatives, for instance: -who, -what, -where, and answers to any questions.

The speaker says the first part of the sentence with normal pitch. Near the end (in the next-to-last syllable) the pitch becomes high on the most stressed syllable of the last word in the sentence and then abruptly drops below the normal level. Note that pitch and stress do not conflict. One generally uses high pitch on a syllable that is stressed syntactically.

Statements:

Dzień /dobry!

Dzień dobry /panu!

Pan Nowak jest w szkole.

Ten pokój kosztuje sto złotych.

LESSON 3

Questions and Answers:

(Questions requiring "yes" or "no" answers are excluded here)

Question:

Gdzie jest pan Nowak?

Answer:

Pan Nowak jest w szkole.

Question:

Gdzie mieszka Grodecki?

Answer:

Grodecki mieszka na Jasnej.

Question:

Jaka jest kanapa?

Answer:

Kanapa jest zielona.

B. Rising Intonation

Rising intonation is used in questions that can be answered by "yes" or "no". Normal pitch is used in the sentence until the last stressed syllable, where the pitch drops and then rises, e.g.:

Czy to jest pan Nowak?

Czy pan Nowak jest w szkole?

Czy pan Nowak ma list?

EXPLANATORY NOTES

1. In Poland, single rooms for single people are provided, as a rule, furnished. Nevertheless it may happen that a family, lucky enough to be allotted a bigger apartment, hasn't enough furniture and or money to furnish all rooms. In such a case, at the expense of their own comfort and in order to make a few extra zlotys, they sublet a room unfurnished. Hence, in the dialogue, the question: "Is this room furnished?"

2. Addresses

While in English the house number precedes the name of the street, which in turn is followed by the word "street" (55 Washington St.), in Polish the word order is reversed: word "street", name of the street, home number (ulica Jasna 100).

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 3.
2. Speaking - Dialogue No. 3.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 3.
 - b) Explanatory Notes to L. 3.
 - c) Area Background, as assigned.

LESSON 3

VOCABULARY

Dialogue

1. Co słychać?	- What's new?
2. już	- already
3. O tak?	- Is that right?
4. na ulicy Jasnej	- on Jasna Street
5. umeblowany	- furnished
6. łóżko	- bed
7. i	- and
8. kanapa	- couch
9. Jaka jest kanapa?	- What is the couch like?
10. zielona	- green
11. łazienka	- bathroom
12. duża	- large
13. mała	- small
14. jasny	- light (as opposite to "dark")
15. duże	- large
16. okno	- window

Dialogue Adjunct

17. mieszka	- lives

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic contrast: /k/ - /g/

Step 1. Listening and auditory discrimination:

1.	kłos	kłos	kłos	-	głos	głos	głos
2.	kapa	kapa	kapa	-	gapa	gapa	gapa
3.	stoku	stoku	stoku	-	stogu	stogu	stogu
4.	sroki	sroki	sroki	-	srogi	srogi	srogi
5.	wyka	wyka	wyka	-	wyga	wyga	wyga

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	kłos	-	głos	kłos	-	głos	kłos	-	głos
2.	kapa	-	gapa	kapa	-	gapa	kapa	-	gapa
3.	stoku	-	stogu	stoku	-	stogu	stoku	-	stogu
4.	sroki	-	srogi	sroki	-	srogi	sroki	-	srogi
5.	wyka	-	wyga	wyka	-	wyga	wyka	-	wyga

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	kłos	głos	kłos
2.	kapa	gapa	gapa
3.	stoku	stogu	stoku
4.	sroki	srogi	srogi
5.	wyka	wyga	wyka

Step 4. Listening and production

1.	kłos		głos		kłos	-	głos		-	
2.	kapa		gapa		kapa	-	gapa		-	
3.	stoku	...	stogu	...	stoku	-	stogu		-	
4.	sroki	...	srogi	...	sroki	-	srogi		-	
5.	wyka		wyga		wyka	-	wyga		-	

LESSON 4

Phonemic Contrast: /c/ - /3/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. obraca obraca obraca	- obradza obradza obradza
2. lice lice lice	- lidze lidze lidze
3. racą racą racą	- radzą radzą radzą
4. noce noce noce	- nodze nodze nodze
5. prace prace prace	- Pradze Pradze Pradze

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. obraca - obradza	obraca - obradza	obraca - obradza
2. lice - lidze	lice - lidze	lice - lidze
3. racą - radzą	racą - radzą	racą - radzą
4. noce - nodze	noce - nodze	noce - nodze
5. prace - Pradze	prace - Pradze	prace - Pradze

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	obraca	obradza	obraca
2.	lice	lidze	lidze
3.	racą	radzą	radzą
4.	noce	nodze	nodze
5.	prace	Pradze	Pradze

Step 4. Listening and production.

1. obraca ... obradza ...	obraca - obradza	-
2. lice lidze	lice - lidze	-
3. racą radzą	racą - radzą	-
4. noce nodze	noce - nodze	-
5. prace Pradze	prace - Pradze	-

Phonemic Contrast: /ć/ - /ź/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	ciało	ciało	ciało	-	działo	działo	działo
2.	bucik	bucik	bucik	-	budzik	budzik	budzik
3.	cień	cień	cień	-	dzień	dzień	dzień
4.	ocienia	ocienia	ocienia	-	odzienia	odzienia	odzienia
5.	wici	wici	wici	-	widzi	widzi	widzi

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	ciało	-	działo	ciało	-	działo	ciało	-	działo
2.	bucik	-	budzik	bucik	-	budzik	bucik	-	budzik
3.	cień	-	dzień	cień	-	dzień	cień	-	dzień
4.	ocienia	-	odzienia	ocienia	-	odzienia	ocienia	-	odzienia
5.	wici	-	widzi	wici	-	widzi	wici	-	widzi

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	ciało	działo	ciało
2.	bucik	budzik	budzik
3.	cień	dzień	cień
4.	ocienia	odzienia	ocienia
5.	wici	widzi	widzi

Step 4. Listening and production.

1.	ciało ...	działo ...	ciało	-	działo	-
2.	bucik ...	budzik ...	bucik	-	budzik	-
3.	cień	dzień	cień	-	dzień	-
4.	ocienia .	odzienia .	ocienia	-	odzienia	-
5.	wici	widzi	wici	-	widzi	-

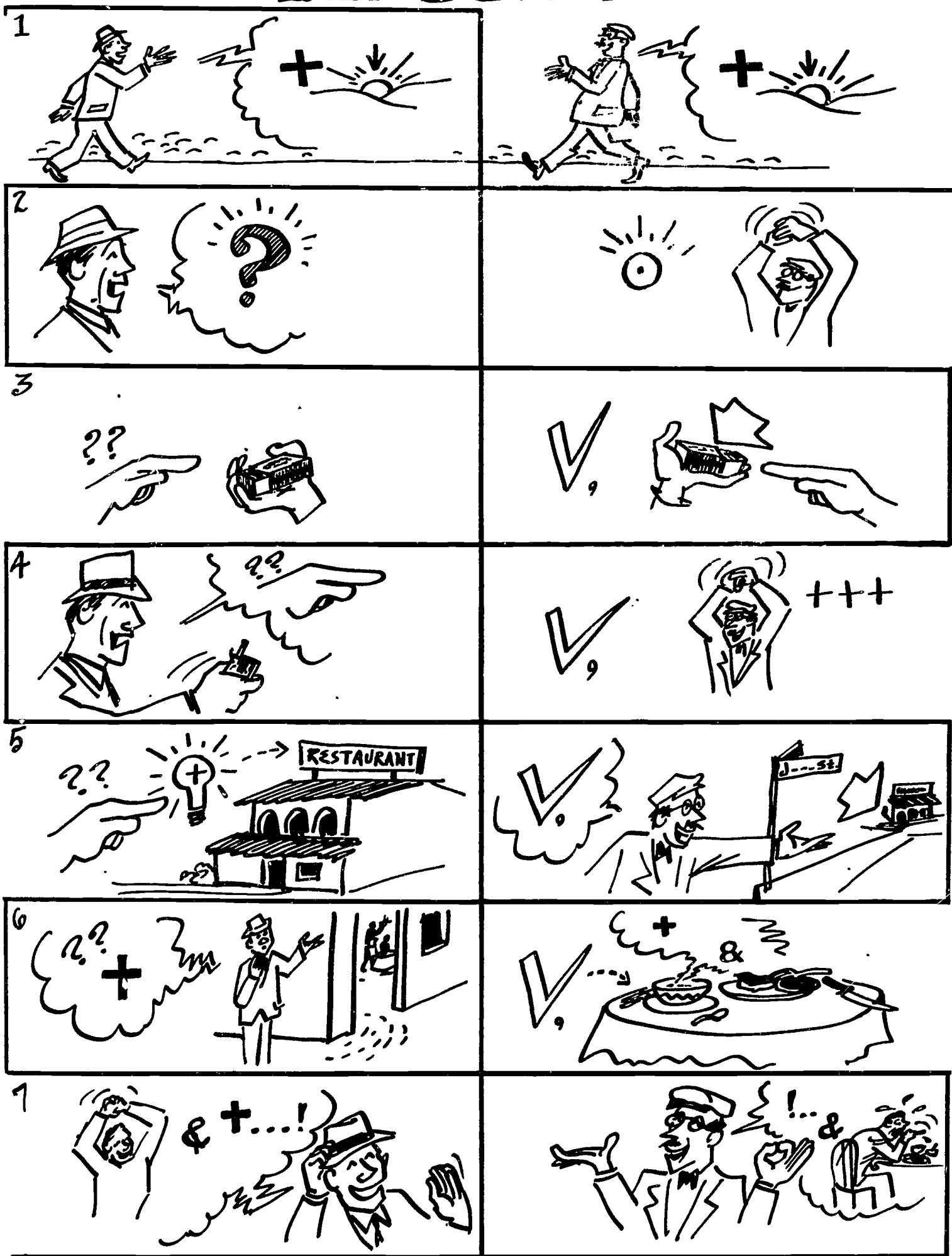
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/sł/	słuchać	- Co słuchać?
/zv/	zwykle	- jest zwykle
/šk/	szkole	- w szkole
/gź/	gdzie	- gdzie

LESSON 4

DIALOGUE

Na ulicy

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Dobry wieczór.
G.: Dobry wieczór panu.
2. C.: Co słyszeć u pana?
G.: Dziękuję, nic nowego.
3. C.: Czy ma pan zapalniczki?
G.: Tak mam, proszę bardzo.
4. C.: Może pan zapalić?
G.: Owszem, dziękuję bardzo.
5. C.: Czy wie pan, gdzie jest jakaś restauracja?
G.: Tak, tu na ulicy Jasnej.
6. C.: Czy to jest dobra restauracja?
G.: Tak, na obiad jest zwykle dobra zupa i kotlety.
7. C.: Dziękuję panu i do widzenia.
G.: Proszę bardzo i smacznego.

LESSON 4

DIALOGUE

On the Street

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Good evening.
G.: Good evening.
2. C.: What's new?
G.: Nothing new, thank you.
3. C.: Do you have matches?
G.: Yes, here you are.
4. C.: Would you care for a cigarette?
G.: Yes, thank you very much.
5. C.: Do you know of any restaurant?
G.: Yes. There is one here on Jasna Street.
6. C.: Is it a good restaurant?
G.: Yes, for dinner there usually is a good soup and cutlets.
7. C.: Thank you and good-bye.
G.: You are welcome and good appetite.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy pan wie, gdzie jest Nowak?

B.: Wiem. On jest w szkole.

2. A.: A czy Cichocki wie, gdzie jest Nowak?

B.: Tak, on wie.

LESSON 4

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Do you know where Nowak is?

B.: I do; he is in school.

2. A.: And does Cichocki know where Nowak is?

B.: Yes, he knows.

PATTERN DRILLS

Repetition Drill

Frame 1

Instructor:

Dobry wieczór!
 Dobry wieczór panu!
 Co słychać u pana?
 Może pan zapali?
 Owszem.
 Owszem, dziękuję.
 Owszem, dziękuję bardzo.
 Proszę.
 Proszę bardzo.
 Smacznego!

Student:

.....

Frame 2 - Questions

Czy ma pan zapalki?
 Czy ma pan list?
 Czy ma pan klucz?
 Czy ma pan biurko?
 Czy ma pan łóżko?
 Czy ma pan sto złotych?
 Czy ma pan kotlety?
 Czy ma pan pokój?

.....

Rejoinder Drill

Frame 3

Instructor:

Cue: zapalki
 Czy ma pan ...
 Cue: list
 Czy ma pan ...
 Cue: klucz
 Czy ma pan ...
 Cue: telefon
 Czy ma pan ...

Student:

- Czy ma pan zapalki?
 - Czy ma pan list?
 - Czy ma pan klucz?
 - Czy ma pan telefon?

LESSON 4

Instructor:

Cue: biurko
Czy ma pan ...

Cue: łóżko
Czy ma pan ...

Cue: sto złotych
Czy ma pan ...

Cue: kotlety
Czy ma pan ...

Cue: pokój
Czy ma pan ...

Student:

- Czy ma pan biurko?

- Czy ma pan łóżko?

- Czy ma pan sto złotych?

- Czy ma pan kotlety?

- Czy ma pan pokój?

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Cue: Owszem, mam.

Czy ma pan zapałki?
Czy ma pan list?
Czy ma pan klucz?
Czy ma pan telefon?
Czy ma pan biurko?
Czy ma pan łóżko?
Czy ma pan sto złotych?
Czy ma pan kotlety?
Czy ma pan pokój?

Student:

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

- Owszem, mam.

Frame 5

Instructor:

Cue: zapałki
list
klucz
telefon
biurko
łóżko
sto złotych

Student 1:

Czy ma pan zapałki?
Czy ma pan list?
Czy ma pan klucz?
Czy ma pan telefon?
Czy ma pan biurko?
Czy ma pan łóżko?
Czy ma pan sto złotych?

Student 2:

Owszem, mam zapałki.
Owszem, mam list.
Owszem, mam klucz.
Owszem, mam telefon.
Owszem, mam biurko.
Owszem, mam łóżko.
Owszem, mam sto złotych.

Instructor:

kotlety
pokój

Student 1:

Czy ma pan kotlety?
Czy ma pan pokój?

Student 2:

Owszem, mam kotlety.
Owszem, mam pokój.

Repetition Drill

Frame 6

Instructor:

Student:

Czy pan wie, gdzie jest restauracja?
Czy pan wie, gdzie jest list?
Czy pan wie, gdzie jest telefon?
Czy pan wie, gdzie jest pan Cichocki?
Czy pan wie, gdzie jest pan Nowak?
Czy pan wie, gdzie jest pan Grodecki?
Czy pan wie, gdzie jest Józef?
Czy pan wie, gdzie jest łazienka?

Rejoinder Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Cue: restauracja	
Czy pan wie, gdzie jest ...	- Czy pan wie, gdzie jest restauracja?
Cue: list	
Czy pan wie, gdzie jest ...	- Czy pan wie, gdzie jest list?
Cue: telefon	
Czy pan wie, gdzie jest ...	- Czy pan wie, gdzie jest telefon?
Cue: pan Cichocki	
Czy pan wie, gdzie jest ...	- Czy pan wie, gdzie jest pan Cichocki?
Cue: pan Nowak	
Czy pan wie, gdzie jest ...	- Czy pan wie, gdzie jest pan Nowak?

LESSON 4

Instructor:

Student:

Cue: pan Grodecki
Czy pan wie, gdzie jest ... - Czy pan wie, gdzie jest pan Grodecki?

Cue: Józef
Czy pan wie, gdzie jest ... - Czy pan wie, gdzie jest Józef?

Cued Response Drill

Frame 8

Cue: Owszem, wiem.
Czy pan wie, gdzie jest restauracja? - Owszem, wiem.

Czy pan wie, gdzie jest list? - Owszem, wiem.

Czy pan wie, gdzie jest telefon? - Owszem, wiem.

Czy pan wie, gdzie jest pan Cichocki? - Owszem, wiem.

Czy pan wie, gdzie jest pan Nowak? - Owszem, wiem.

Czy pan wie, gdzie jest pan Grodecki? - Owszem, wiem.

Czy pan wie, gdzie jest Józef? - Owszem, wiem.

Frame 9

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Cue: restauracja Czy pan wie, gdzie jest restauracja? Owszem, wiem.

Cue: list Czy pan wie, gdzie jest list? Owszem, wiem.

Cue: telefon Czy pan wie, gdzie jest telefon? Owszem, wiem.

Cue: pan Cichocki Czy pan wie, gdzie jest pan Cichocki? Owszem, wiem.

Cue: pan Nowak Czy pan wie, gdzie jest pan Nowak? Owszem, wiem.

Cue: pan Grodecki Czy pan wie, gdzie jest pan Grodecki? Owszem, wiem.

Instructor:Student 1:Student 2:

Cue: Józef

Czy pan wie, gdzie
jest Józef?

Owszem, wiem.

Cue: łazienka

Czy pan wie, gdzie
jest łazienka?

Owszem, wiem.

Frame 10

Negative answer is requested.

Cue: Nie, nie wiem.Instructor:Student:

Czy pan wie, gdzie jest restauracja?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest list?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest telefon?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest pan Cichocki?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest pan Nowak?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest pan Grodecki?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest Józef?

- Nie, nie wiem.

Czy pan wie, gdzie jest łazienka?

- Nie, nie wiem.

Frame 11Instructor:Student 1:Student 2:

Cue: restauracja

Czy pan wie, gdzie
jest restauracja?

Nie, nie wiem.

Cue: list

Czy pan wie, gdzie
jest list?

Nie, nie wiem.

Cue: telefon

Czy pan wie, gdzie
jest telefon?

Nie, nie wiem.

Cue: pan Cichocki

Czy pan wie, gdzie
jest pan Cichocki?

Nie, nie wiem.

Cue: pan Nowak

Czy pan wie, gdzie
jest pan Nowak?

Nie, nie wiem.

Cue: pan Grodecki

Czy pan wie, gdzie
jest pan Grodecki?

Nie, nie wiem.

LESSON 4

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Cue: Józef

Czy pan wie, gdzie
jest Józef?

Nie, nie wiem.

Cue: łazienka

Czy pan wie, gdzie
jest łazienka?

Nie, nie wiem.

Cued Repetition Drill

Frame 12

Instructor:

Student:

Cue: Nie, nie wiem, gdzie on jest.
Czy pan wie, gdzie jest pan
Cichocki?

- Nie, nie wiem, gdzie on
jest.

Cue: Nie, nie wiem, gdzie on jest.
Czy pan wie, gdzie jest pan
Nowak?

- Nie, nie wiem, gdzie on
jest.

Cue: Nie, nie wiem, gdzie on jest.
Czy pan wie, gdzie jest
Józef?

- Nie, nie wiem, gdzie on
jest.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Dobry wieczór!
2. Dobry wieczór panu!
3. Kto jest na ulicy?
4. Czy pan Grodecki ma zapałki?
5. Kto ma zapałki?
6. Co ma pan Grodecki?

7. Czy pan Grodecki wie, gdzie jest jakaś restauracja?
8. Kto wie, gdzie jest restauracja?
9. Gdzie jest restauracja?
10. Co jest na ulicy Jasnej?
11. Czy to jest dobra restauracja?
12. Jaka jest restauracja na ulicy Jasnej?
13. Co jest zwykle na obiad?
14. Jaka zupa jest zwykle na obiad?
15. Czy zupa jest zwykle dobra?
16. Czy jest zupa na obiad?
17. Czy na obiad jest zupa i kotlety?
18. Czy pan wie, gdzie jest jakaś restauracja?
19. Czy to jest dobra restauracja?
20. Co jest zwykle na obiad?
21. Czy wie pan, co jest zwykle na obiad?
22. Może pan zapali? (nie, dziękuję)
23. Czy pan Cichocki ma pokój?
24. Czy pan ma pokój?
25. Gdzie pan Cichocki ma pokój?
26. Czy pan wie, gdzie jest ten pokój?
27. Czy w szkole jest telefon?
28. Czy pan wie, gdzie jest telefon? (w biurze)

Part II - One

One student asks the other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part II

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

LESSON 4

NARRATION

Na ulicy

To jest pan Józef Cichocki. On mieszka na ulicy Jasnej. A to jest pan Grodecki. Pan Cichocki jest na ulicy i pan Grodecki jest na ulicy. Jest już wieczór. Pan Cichocki nie wie, gdzie jest restauracja. Pan Grodecki wie, gdzie jest restauracja. Restauracja jest na ulicy Jasnej. To jest dobra restauracja. Na obiad jest zwykle dobra zupa i kotlety.

QUESTIONS

1. Kto to jest?
2. Jak się nazywa ten pan?
3. Gdzie mieszka pan Cichocki?
4. Kto mieszka na ulicy Jasnej?
5. A kto to jest?
6. Czy to jest pan Grodecki?
7. Gdzie jest pan Cichocki?
8. Czy pan Grodecki jest na ulicy?
9. Czy pan Cichocki wie, gdzie jest restauracja?
10. Kto wie, gdzie jest restauracja?
11. Co jest na ulicy Jasnej?
12. Jaka restauracja jest na ulicy Jasnej?
13. Co jest zwykle na obiad?
14. Jaka zupa jest zwykle na obiad?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsClusters

Both English and Polish languages have consonant clusters. There are basically two kinds of clusters: initial and final. English language has 39 combinations of initial consonant clusters. Polish, on the other hand, has as many as 252 possible initial consonant clusters. Out of this number only 30 clusters are common to Polish and English languages. Your attention has been drawn to the phenomenon of clusters already in Lesson 1. Each lesson contains special pronunciation drills on clusters. Only the typically Polish combinations of clusters will be drilled. In this Lesson, four initial consonant clusters have been drilled: /zv/, /sł/, /šk/, /gż/. Out of these clusters only one has been introduced for the first time /zv/. The remaining have been drilled for reinforcement purposes.

EXPLANATORY NOTES

It is customary in Poland when one sees a friend eating or when he mentions that he is about to eat to wish him "good-appetite". The Polish word smacznego which you have in your dialogue is actually an abbreviation of "I wish you a tasty meal".

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 4.
2. Speaking - Dialogue No. 4.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 4.
 - b) Explanatory Notes to L. 4.
 - c) Area Background, as assigned.

LESSON 4

VOCABULARY

Dialogue

1. Dobry wieczór!	- Good evening!
2. Co słychać u pana?	- What's new with you?
3. Nic nowego.	- Nothing new.
4. zapałki	- matches
5. Proszę bardzo.	- Here you are.
6. Może pan zapali?	- Would you care for a cigarette?
7. owszem	- yes
8. bardzo	- very much
9. Czy pan wie ...?	- Do you know, sir ...?
10. jakaś	- any
11. restauracja	- restaurant
12. dobra	- good
13. na obiad	- for dinner
14. zwykle	- usually
15. zupa	- soup
16. kotlety	- cutlets
17. Smacznego!	- Good appetite!

Dialogue Adjunct

18. wiem	- I know
19. on wie	- he knows

PERCEPTION DRILL

Part I. Sound Discrimination DrillPhonemic contrast: /p'/ - /b'/'

Step 1. Listening and auditory discrimination

1. pije	pije	pije	- bije	bije	bije
2. piec	piec	piec	- biec	biec	biec
3. pióro	pióro	pióro	- biuro	biuro	biuro
4. opierać	opierać	opierać	- obierać	obierać	obierać
5. kupie	kupie	kupie	- Kubie	Kubie	Kubie

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. pije	- bije	pije	- bije	pije	- bije
2. piec	- biec	piec	- biec	piec	- biec
3. pióro	- biuro	pióro	- biuro	pióro	- biuro
4. opierać	- obierać	opierać	- obierać	opierać	- obierać
5. kupie	- Kubie	kupie	- Kubie	kupie	- Kubie

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	pije	bije	pije
2.	piec	biec	biec
3.	pióro	biuro	pióro
4.	opierać	obierać	obierać
5.	kupie	Kubie	kupie

Step 4. Listening and production.

1. pije	bije	pije	- bije	-
2. piec	biec	piec	- biec	-
3. pióro ...	biuro ...	pióro	- biuro	-
4. opierać .	obierać .	opierać	- obierać	-
5. kupie ...	Kubie ...	kupie	- Kubie	-

LESSON 5

Phonemic Contrast: /s/ - /z/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	rasy	rasy	rasy	-	razy	razy	razy
2.	ser	ser	ser	-	zer	zer	zer
3.	suchy	suchy	suchy	-	zuchy	zuchy	zuchy
4.	wysuwać	wysuwać	wysuwać	-	wyżuwać	wyżuwać	wyżuwać
5.	słota	słota	słota	-	złota	złota	złota

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	rasy	-	razy	rasy	-	razy	rasy	-	razy
2.	ser	-	zer	ser	-	zer	ser	-	zer
3.	suchy	-	zuchy	suchy	-	zuchy	suchy	-	zuchy
4.	wysuwać	-	wyżuwać	wysuwać	-	wyżuwać	wysuwać	-	wyżuwać
5.	słota	-	złota	słota	-	złota	słota	-	złota

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	rasy	razy	rasy
2.	ser	zer	zer
3.	suchy	zuchy	zuchy
4.	wysuwać	wyżuwać	wyżuwać
5.	słota	złota	złota

Step 4. Listening and production.

1.	rasy		razy		rasy	-	razy		-	
2.	ser		zer		ser	-	zer		-	
3.	suchy		zuchy		suchy	-	zuchy		-	
4.	wysuwać		wyżuwać		wysuwać	-	wyżuwać		-	
5.	słota		złota		słota	-	złota		-	

Phonemic Contrast: /š/ - /č/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. szary szary szary	- czary czary czary
2. szaty szaty szaty	- czaty czaty czaty
3. szyli szyli szyli	- czyli czyli czyli
4. suszka suszka suszka	- suszka suszka suszka
5. miesza miesza miesza	- miecza miecza miecza

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. szary - czary	szary - czary	szary - czary
2. szaty - czaty	szaty - czaty	szaty - czaty
3. szyli - czyli	szyli - czyli	szyli - czyli
4. suszka - suczka	suszka - suczka	suszka - suczka
5. miesza - miecza	miesza - miecza	miesza - miecza

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	szary	czary	szary
2.	szaty	czaty	czaty
3.	szyli	czyli	czyli
4.	suszka	suczka	suczka
5.	miesza	miecza	miecza

Step 4. Listening and production.

1. szary ... czary ...	szary - czary	-
2. szaty ... czaty ...	szaty - czaty	-
3. szyli ... czyli ...	szyli - czyli	-
4. suszka .. suczka ..	suszka - suczka	-
5. miesza ...miecza ..	miesza - miecza	-

LESSON 5

Part II - Pronunciation Drill

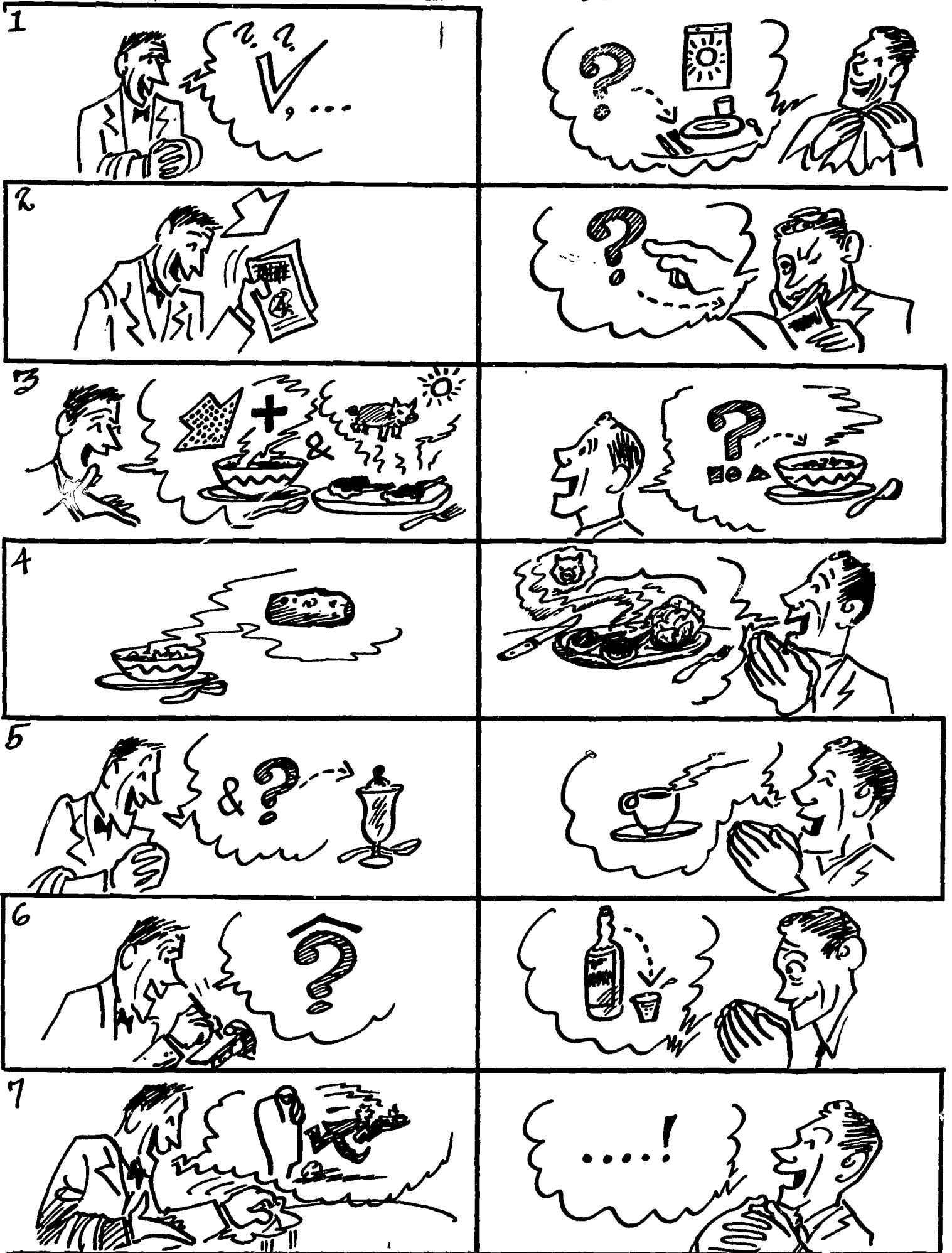
Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/sł/	- słucham	- Słucham pana!
/gdz/	- gdzie	- Gdzie jest pan Cichocki?

If time permits drill initial clusters from previous lessons.

LESSON 5

DIALOGUE

W restauracji

K.: kelner
C.: Cichocki

1. K.: Słucham pana!
C.: Co jest dziś na obiad?
2. K.: Proszę, tu jest jadłospis.
C.: A co pan radzi?
3. K.: Dziś jest dobra zupa i kotlety wieprzowe.
C.: Jaka zupa?
4. K.: Kartoflanka.
C.: Proszę tylko kotlety z kapustą.
5. K.: A co na deser?
C.: Na deser proszę kawę.
6. K.: Co jeszcze?
C.: Proszę kieliszek wódki.
7. K.: Zaraz podaję.
C.: Proszę bardzo!

LESSON 5

DIALOGUE

In the Restaurant

K.: waiter
C.: Cichocki

1. K.: Yes, Sir?
C.: What's for dinner today?
2. K.: Here is the menu.
C.: What would you suggest?
3. K.: There is good soup, and pork chops today.
C.: What kind of soup?
4. K.: Potato-soup.
C.: Just pork chops with cabbage, please.
5. K.: And what for dessert?
C.: For dessert coffee, please.
6. K.: What else?
C.: A glass of vodka, please.
7. K.: I will serve it right a way.
C.: If you please.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Co je pan Cichocki?

B.: Pan Cichocki je kotlet z kapustą.

2. A.: A co on pije?

B.: On pije kawę.

LESSON 5

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: What is Mr. Cichocki eating?

B.: Mr. Cichocki is eating a cutlet with cabbage.

2. A.: And what is he drinking?

B.: He is drinking coffee.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:

Słucham pana!
 Co jest dziś na obiad?
 Tu jest jadłospis.
 Jaka zupa?
 Proszę tylko kotlet z kapustą.
 Co jeszcze?
 Zaraz podaję!
 Proszę bardzo.

Student:

.....

Frame 2Instructor:

Tu jest jadłospis.
 Tu jest obiad.
 Tu jest zupa.
 Tu jest kotlet.
 Tu jest kieliszek wódki.
 Tu jest deser.
 Tu jest dobra zupa.
 Tu jest kartoflanka.

Student:

.....

Rejoinder DrillFrame 3Instructor:

Cue: obiad
 Podaję ...
 Cue: kotlet
 Podaję ...
 Cue: jadłospis
 Podaję ...
 Cue: deser
 Podaję ...

Student:

Podaję obiad.
 Podaję kotlet.
 Podaję jadłospis.
 Podaję deser.

LESSON 5

Frame 3

Instructor:

Cue: telefon
Podaję ...

Cue: list
Podaję

Cue: klucz
Podaję ...

Student:

Podaję telefon.

Podaję list.

Podaję klucz.

Repetition Drill

Frame 4

Instructor:

Dziś jest dobra zupa.
Dziś jest kotlet z kapustą.
Dziś jest deser.
Dziś jest kartoflanka.
Dziś jest zupa.
Dziś jest obiad.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Expansion

Frame 5

Instructor:

Dziś jest dobra zupa.
Dziś jest kotlet z kapustą.

Dziś jest deser.
Dziś jest kartoflanka.

Student:

- Czy dziś jest dobra zupa?
- Czy dziś jest kotlet
z kapustą?
- Czy dziś jest deser?
- Czy dziś jest kartoflanka?

Cued Response Drill (Affirmative Answer)

Frame 6

Instructor:

Cue: Pan Cichocki je obiad.
Czy pan Cichocki je obiad?

Student:

- Tak, pan Cichocki je obiad.

Frame 6Instructor:Student:

- Cue: Pan Cichocki je kotlet z kapustą.
Czy pan Cichocki je kotlet z kapustą? - Tak, pan Cichocki je kotlet z kapustą.
- Cue: Pan Cichocki je deser.
Czy pan Cichocki je deser? - Tak, pan Cichocki je deser.
- Cue: Pan Cichocki je kotlety wieprzowe.
Czy pan Cichocki je kotlety wieprzowe? - Tak, pan Cichocki je kotlety wieprzowe.
- Cue: Pan Cichocki pije kawę.
Czy pan Cichocki pije kawę? - Tak, pan Cichocki pije kawę.
- Cue: Pan Cichocki pije kieliszek wódki.
Czy pan Cichocki pije kieliszek wódki? - Tak, pan Cichocki pije kieliszek wódki.

Frame 7Instructor:Student 1:Student 2:

Cue: obiad	Czy pan Cichocki je obiad?	Tak, pan Cichocki je obiad.
Cue: kotlet z kapustą	Czy pan Cichocki je kotlet z kapustą?	Tak, pan Cichocki je kotlet z kapustą.
Cue: deser	Czy pan Cichocki je deser?	Tak, pan Cichocki je deser.
Cue: kotlety wieprzowe	Czy pan Cichocki je kotlety wieprzowe?	Tak, pan Cichocki je kotlety wieprzowe.
Cue: kawa	Czy pan Cichocki pije kawę?	Tak, pan Cichocki pije kawę.
Cue: kieliszek wódki	Czy pan Cichocki pije kieliszek wódki?	Tak, pan Cichocki pije kieliszek wódki.

LESSON 5

Repetition Drill

Frame 8

Instructor:

On radzi kotlety wieprzowe.
On radzi kieliszek wódki.
On radzi kotlet z kapustą.
On radzi deser.
On radzi kawę.
On radzi obiad.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 9

Instructor:

kotlety wieprzowe
Kieliszek wódki
Kotlet z kapustą
deser
kawę
obiad

Student 1:

Co on radzi?
Co on radzi?
Co on radzi?
Co on radzi?
Co on radzi?
Co on radzi?

Student 2:

On radzi kotlety
wieprzowe.
On radzi kieliszek
wódki.
On radzi kotlet
z kapustą.
On radzi deser.
On radzi kawę.
On radzi obiad.

Rejoinder Drill

Frame 10

Instructor:

Cue: kotlet z kapustą
Dziś jest na obiad ...

Cue: kartoflanka
Dziś jest na obiad ...

Cue: tylko zupa
Dziś jest na obiad ...

Cue: dobra zupa
Dziś jest na obiad ...

Student:

Dziś jest na obiad kotlet
z kapustą.

Dziś jest na obiad kar-
toflanka.

Dziś jest na obiad tylko
zupa.

Dziś jest na obiad dobra
zupa.

Frame 10

Instructor:

Cue: dobra zupa i kotlety
wieprzowe
Dziś jest na obiad ...

Cue: tylko kotlet
Dziś jest na obiad ...

Student:

Dziś jest na obiad dobra
zupa i kotlety wieprzowe.

Dziś jest na obiad tylko
kotlet.

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Proszę jadłospis.
Proszę obiad.
Proszę kotlety wieprzowe.
Proszę kotlet z kapustą.
Proszę kawę.
Proszę deser.
Proszę kieliszek wódki.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Co słyszać u pana?
2. Gdzie jest jadłospis?
3. Co tu jest?
4. Co dziś jest na obiad?
5. Co pije pan Cichocki na deser?
6. Jaka zupa jest dziś na obiad?
7. Kto je kotlet i kapustę?

LESSON 5

8. Kto pije kawę?
9. Co je pan Cichocki?
10. Co pije pan Cichocki?
11. Kto pije kawę?
12. Co jeszcze pije pan Cichocki?
13. Kto pije jeszcze kieliszek wódki?
14. Jaka jest kartoflanka?
15. Czy pan Cichocki pije kawę?
16. Jaki jest kotlet?
17. Jaka jest restauracja?

Part II

All students ask one student questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

NARRATION

W restauracji

Na ulicy Jasnej jest mała restauracja. Pan Cichocki wie, gdzie to jest. To jest dobra restauracja. Pan Cichocki wie, co jest dziś na obiad. On ma jadłospis. Na obiad dziś jest dobra kartoflanka i kotlety wieprzowe. Pan Cichocki pije kieliszek wódki. On je tylko kotlet z kapustą. Na deser pan Cichocki pije kawę. On jeszcze nie wie, ile kosztuje obiad.

QUESTIONS

1. Gdzie jest restauracja?
2. Co jest na Jasnej?
3. Jaka restauracja jest na ulicy Jasnej?
4. Czy to jest dobra restauracja?
5. Co wie pan Cichocki?
6. Czy on wie, gdzie jest restauracja?
7. Co jeszcze wie pan Cichocki?
8. Czy on wie, co jest dziś na obiad?
9. Czy pan Cichocki ma jadłospis?
10. Co jest dziś na obiad?
11. Jaka zupa jest dziś na obiad?
12. Czy kartoflanka jest dobra?
13. Co pije pan Cichocki?
14. Ile wódki pije pan Cichocki?
15. Co je pan Cichocki?
16. Co pan Cichocki pije?
17. Czy pan Cichocki wie, ile kosztuje obiad?

LESSON 5

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Vowels

Vowels in Polish, as you must have noticed, are of two types. They are either oral or nasal vowels. The oral vowels, as distinct from nasal vowels, are those articulated in the mouth only. They are:

/i/, /ɨ/, /e/, /a/, /o/, /u/

The nasal vowels are: /ɛ/ and /ɔ/. They are the vowels /e/ and /o/ pronounced with nasalisation. The nasalisation of a vowel is produced by the lowering of the velum (soft palate) at the back of the mouth, so that the passage to the nose is opened and the air escapes through the mouth and through the nose simultaneously.

Altogether there are eight vowels in Polish and you have been exposed to all of them already.

EXPLANATORY NOTES

1. It is customary in Poland before dinner to drink a glass of vodka as an aperitif. Vodka is served in shot or liqueur glasses and it is chilled before serving. While drinking vodka, Poles usually eat some appetizers.
2. In Poland dinner usually is composed of three dishes. Usually soup is the first dish, meat and vegetables the second and dessert the third.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 5.
2. Speaking - Dialogue No. 5.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 5.
 - b) Explanatory Notes to L. 5.
 - c) Area Background, as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. Słucham pana!	- Yes, sir?
2. dziś	- today
3. jadłospis	- menu
4. Co pan radzi?	- What do you suggest?
5. kotlety wieprzowe	- pork chops
6. kartoflanka	- potato soup
7. proszę	- please
8. tylko	- just
9. kotlet	- (pork) chop
10. z kapustą	- with cabbage
11. na deser	- for dessert
12. proszę kawę	- coffee please
13. Co jeszcze?	- What else?
14. kieliszek wódki	- glass of vodka
15. Zaraz podaję.	- I will serve right away.
16. Proszę bardzo.	- If you please.

Dialogue Adjunct

17. je	- is eating
18. pije	- is drinking

LESSON 6

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination Drill

Phonemic Contrast: /s/ - /c/

Step 1 - Listening and auditory discrimination.

1.	sen	sen	sen	-	cen	cen	cen
2.	sal	sal	sal	-	cal	cal	cal
3.	prasa	prasa	prasa	-	praca	praca	praca
4.	owies	owies	owies	-	owiec	owiec	owiec
5.	kos	kos	kos	-	koc	koc	koc

Step 2 - Listening and auditory discrimination.

1.	sen	-	cen	sen	-	cen	sen	-	cen
2.	sal	-	cal	sal	-	cal	sal	-	cal
3.	prasa	-	praca	prasa	-	praca	prasa	-	praca
4.	owies	-	owiec	owies	-	owiec	owies	-	owiec
5.	kos	-	koc	kos	-	koc	kos	-	koc

Step 3. - Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	sen	cen	sen
2.	sal	cal	cal
3.	prasa	praca	prasa
4.	owies	owiec	owiec
5.	kos	koc	kos

Step 4. Listening and production.

1.	sen		cen		sen	-	cen		-	
2.	sal		cal		sal	-	cal		-	
3.	prasa	..	praca	..	prasa	-	praca		-	
4.	owies	..	owiec	..	owies	-	owiec		-	
5.	kos		koc		kos	-	koc		-	

Phonemic Contrast: /z/ - /ʒ/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	wozem	wozem	wozem	-	wodzem	wodzem	wodzem
2.	wiza	wiza	wiza	-	widza	widza	widza
3.	włazy	włazy	włazy	-	władzy	władzy	władzy
4.	urazą	urazą	urazą	-	uradzą	uradzą	uradzą
5.	okazać	okazać	okazać	-	okadzać	okadzać	okadzać

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	wozem	-	wodzem	wozem	-	wodzem	wozem	-	wodzem
2.	wiza	-	widza	wiza	-	widza	wiza	-	widza
3.	włazy	-	władzy	włazy	-	władzy	włazy	-	władzy
4.	urazą	-	uradzą	urazą	-	uradzą	urazą	-	uradzą
5.	okazać	-	okadzać	okazać	-	okadzać	okazać	-	okadzać

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	wozem	wodzem	wozem
2.	wiza	widza	widza
3.	włazy	władzy	władzy
4.	urazą	uradzą	uradzą
5.	okazać	okadzać	okadzać

Step 4. Listening and production.

1.	wozem	wodzem	...	wozem	-	wodzem	-
2.	wiza	widza	wiza	-	widza	-
3.	włazy	władzy	włazy	-	władzy	-
4.	urazą	uradzą	...	urazą	-	uradzą	-
5.	okazać	...	okadzać	..	okazać	-	okadzać	-

LESSON 6

Phonemic Contrast: /č/ - /tš/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	czy	czy	czy	-	trzy	trzy	trzy
2.	Czech	Czech	Czech	-	trzech	trzech	trzech
3.	czysta	czysta	czysta	-	trzysta	trzysta	trzysta
4.	paczyć	paczyć	paczyć	-	patrzyć	patrzyć	patrzyć
5.	piecze	piecze	piecze	-	Pietrze	Pietrze	Pietrze

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	czy	-	trzy	czy	-	trzy	czy	-	trzy
2.	Czech	-	trzech	Czech	-	trzech	Czech	-	trzech
3.	czysta	-	trzysta	czysta	-	trzysta	czysta	-	trzysta
4.	paczyć	-	patrzyć	paczyć	-	patrzyć	paczyć	-	patrzyć
5.	piecze	-	Pietrze	piecze	-	Pietrze	piecze	-	Pietrze

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	czy	trzy	czy
2.	Czech	trzech	trzech
3.	czysta	trzysta	trzysta
4.	paczyć	patrzyć	patrzyć
5.	piecze	Pietrze	piecze

Step 4. Listening and production

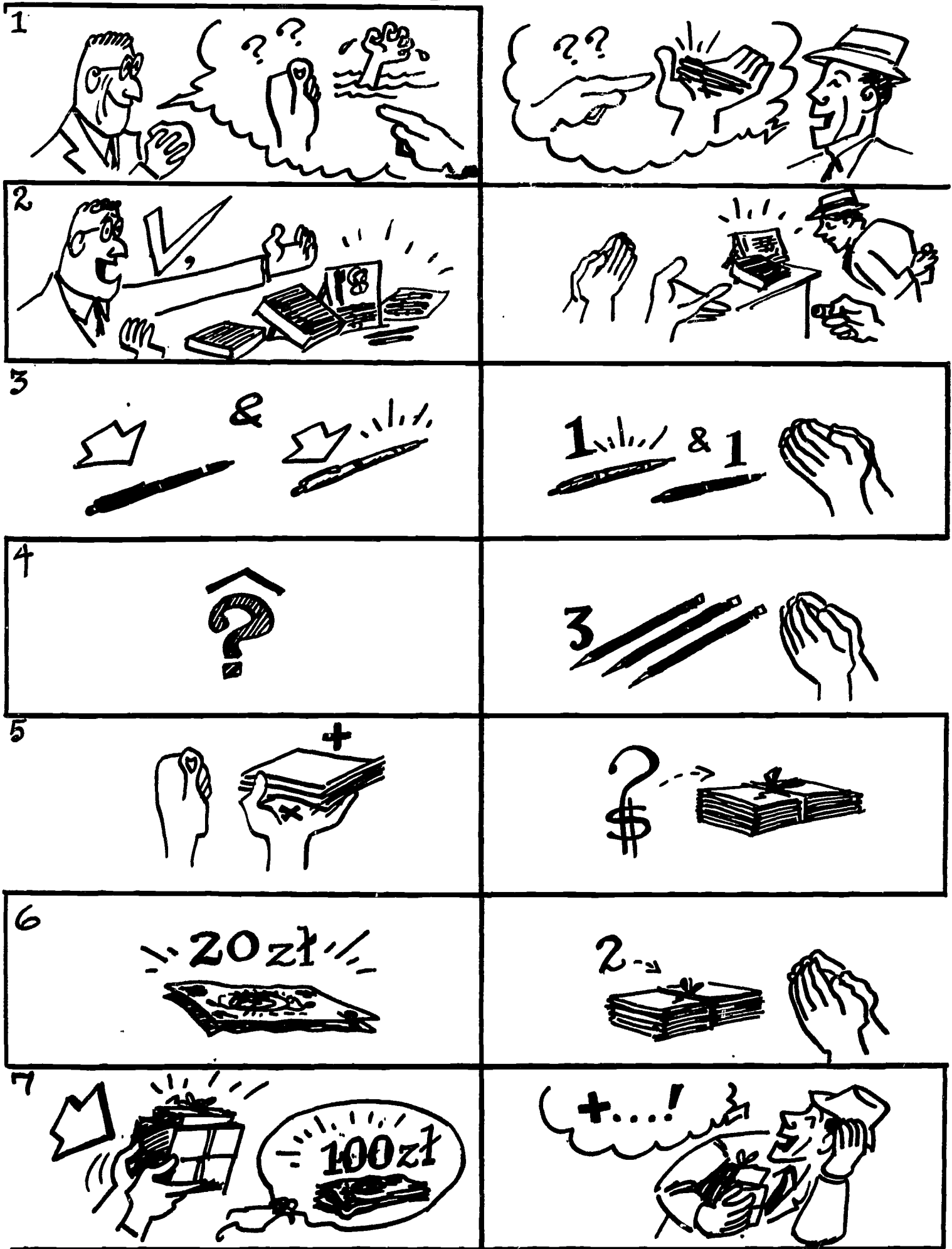
1.	czy	trzy	czy	-	trzy	-
2.	Czech	...	trzech	...	Czech	-	trzech	-
3.	czysta	..	trzysta	..	czysta	-	trzysta	-
4.	paczyć	...	patrzyć	..	paczyć	-	patrzyć	-
5.	piecze	..	Pietrze	...	piecze	-	Pietrze	-

Part II - Pronunciation DrillInitial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/skl/	sklepie	- Pan Cichocki jest w sklepie.
/sl/	służyć	- Czym mogę służyć?
/zl/	złotych	- Dwadzieścia złotych.
/ts/	trzy	- Proszę trzy ołówki.
/spś/	sprzedaje	- Ekspedient sprzedaje długopisy.
/dv/	dwie	- Proszę dwie paczki.

LESSON 6

DIALOGUE

W sklepie

E.: ekspedient
C.: Cichocki

1. E.: Czym mogę panu służyć?
C.: Czy ma pan długopisy?
2. E.: Owszem, mam duży wybór.
C.: Proszę pokazać.
3. E.: Proszę, tu jest czarny, a tu czerwony..
C.: Proszę jeden czerwony i jeden czarny.
4. E.: Co jeszcze?
C.: Proszę trzy czarne ołówki.
5. E.: Mam dobry papier listowy.
C.: Ile kosztuje paczka?
6. E.: Dwadzieścia złotych.
C.: Proszę dwie paczki.
7. E.: Proszę bardzo, razem sto złotych.
C.: Do widzenia.

LESSON 6

DIALOGUE

In the Store

S.: salesman
C.: Cichocki

1. S.: May I help you?
C.: Do you have ball-point pens?
2. S.: Yes, I have a large selection.
C.: Please show it to me.
3. S.: Here is a black one and here is a red one.
C.: One red and one black please.
4. S.: What else?
C.: Three black pencils, please.
5. S.: I have good writing paper.
C.: How much does a package cost?
6. S.: Twenty zlotys.
C.: Two packages, please.
7. S.: Here you are. Altogether, a hundred zlotys.
C.: Good-bye.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Kto jest w sklepie?
B.: W sklepie jest klient.
2. A.: Czy ekspedient ma długopisy?
B.: Tak, on ma duży wybór towaru.
3. A.: Co sprzedaje ekspedient?
B.: Ekspedient sprzedaje długopisy.
4. A.: Kto kupuje długopisy?
B.: Klient kupuje długopisy.

LESSON 6

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Who is in the store?

B.: A customer is in the store.

2. A.: Does the salesman have ball-point pens?

B.: Yes, he has a large selection of merchandise.

3. A.: What is the salesman selling?

B.: He is selling ball-point pens.

4. S.: Who is buying the ball-point pens?

B.: A customer is buying the ball-point pens.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:

Czym mogę panu służyć?
 Czy ma pan długopisy?
 Mam duży wybór.
 Proszę pokazać.
 Tu jest czarny ołówek.
 Tu jest czerwony ołówek.
 Proszę trzy ołówki.
 Mam papier listowy.
 Proszę dwie paczki.
 Ile kosztuje paczka?
 Razem sto złotych.

Student:

.....

Frame 2Instructor:

Tu jest duży wybór.
 Tu jest czarny ołówek.
 Tu jest czerwony ołówek.
 Tu jest jeden czarny ołówek.
 Tu jest jeden czerwony ołówek.
 Tu jest papier listowy.
 Tu jest dobry papier listowy.
 Tu jest paczka.
 Tu jest dwadzieścia złotych.
 Tu jest sto złotych.

Student:

.....

Frame 3Instructor:

Mam długopisy.
 Mam duży wybór towaru.
 Mam dwadzieścia złotych.
 Mam czarny ołówek.
 Mam jeden czerwony ołówek.
 Mam papier listowy.
 Mam sto złotych.
 Mam razem sto złotych.

Student:

.....

LESSON 6

Instructor:

Mam dwie paczki.
Mam trzy ołówki.
Mam dobry ołówek.

Student:

.....
.....
.....

Expansion Drill

Frame 4

Instructor:

Mam długopisy.
Mam duży wybór towaru.

Mam czarny ołówek.
Mam czerwony ołówek.

Mam biurko.
Mam list.
Mam trzy ołówki.
Mam trzy paczki.
Mam sto złotych.
Mam dwadzieścia złotych.

Mam dobry papier listowy.

Student:

- Czy pan ma długopisy?
- Czy pan ma duży wybór towaru?
- Czy pan ma czarny ołówek?
- Czy pan ma czerwony ołówek?
- Czy pan ma biurko?
- Czy pan ma list?
- Czy pan ma trzy ołówki?
- Czy pan ma trzy paczki?
- Czy pan ma sto złotych?
- Czy pan ma dwadzieścia złotych?
- Czy pan ma dobry papier listowy?

Cued Response Drill

Frame 5

Instructor:

Cue: owszem ...

Czy ma pan długopisy?
Czy ma pan czarny ołówek?
Czy ma pan czerwony ołówek?

Czy ma pan trzy ołówki?
Czy ma pan papier listowy?

Czy ma pan duży wybór towaru?

Czy ma pan dwadzieścia złotych?

Czy ma pan biurko?

Student:

- Owszem, mam długopisy.
- Owszem, mam czarny ołówek.
- Owszem, mam czerwony ołówek.
- Owszem, mam trzy ołówki.
- Owszem, mam papier listowy.
- Owszem, mam duży wybór towaru.
- Owszem, mam dwadzieścia złotych.
- Owszem, mam biurko.

Frame 6

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Cue: trzy ołówki

Czy ma pan trzy ołówki?

Tak, mam trzy ołówki.

Cue: sto złotych

Czy ma pan sto złotych?

Tak, mam sto złotych.

Cue: papier listowy

Czy ma pan papier listowy?

Tak, mam papier listowy.

Cue: czarny ołówek

Czy ma pan czarny ołówek?

Tak, mam czarny ołówek.

Cue: trzy paczki

Czy ma pan trzy paczki?

Tak, mam trzy paczki.

Cue: czerwony ołówek

Czy ma pan czerwony ołówek?

Tak, mam czerwony ołówek.

Cue: biurko

Czy ma pan biurko?

Tak, mam biurko.

Cue: zapalki

Czy ma pan zapalki?

Tak, mam zapalki.

Cue: klucz

Czy ma pan klucz?

Tak, mam klucz.

Repetition Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Proszę pokazać długopisy.

.....

Proszę pokazać papier listowy.

.....

Proszę pokazać ołówki.

.....

Proszę pokazać czarny ołówek.

.....

Proszę pokazać czerwony ołówek.

.....

Proszę pokazać list.

.....

Proszę pokazać jadłospis.

.....

Rejoinder Drill

Frame 8

Instructor:

Student:

Cue: pokój

Proszę pokazać ...

Proszę pokazać pokój.

LESSON 6

Instructor:

Cue: klucz
Proszę pokazać ...

Cue: list
Proszę pokazać ...

Cue: biurko
Proszę pokazać ...

Cue: dobry papier listowy
Proszę pokazać ...

Cue: łóżko
Proszę pokazać ...

Cue: jeden ołówek
Proszę pokazać ...

Student:

- Proszę pokazać klucz.

- Proszę pokazać list.

- Proszę pokazać biurko.

- Proszę pokazać dobry papier listowy.

- Proszę pokazać łóżko.

- Proszę pokazać jeden ołówek.

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Ile kosztuje papier listowy?
Ile kosztuje jeden ołówek?
Ile kosztuje paczka?
Ile kosztuje jeden list?
Ile kosztuje kotlet z kapustą?
Ile kosztuje kieliszek wódki?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 10

Instructor:

czerwony ołówek

kanapa
zupa
tylko kotlet
dobry obiad

Student:

- Ile kosztuje czerwony ołówek?

- Ile kosztuje kanapa?

- Ile kosztuje zupa?

- Ile kosztuje tylko kotlet?

- Ile kosztuje dobry obiad?

Instructor:

biurko
łóżko
papier listowy
deser

Student:

- Ile kosztuje biurko?
- Ile kosztuje łóżko?
- Ile kosztuje papier listowy?
- Ile kosztuje deser?

Cued Response Drill (Affirmative Answer)

Frame 11

Instructor:

Student:

Cue: Ten krawat kosztuje sto złotych.
Czy ten krawat kosztuje sto złotych?

- Tak, ten krawat kosztuje sto złotych.

Cue: Ten kotlet kosztuje dwadzieścia złotych.
Czy ten kotlet kosztuje dwadzieścia złotych?

- Tak, ten kotlet kosztuje dwadzieścia złotych.

Cue: Ten obiad jest dobry.
Czy ten obiad jest dobry?

- Tak, ten obiad jest dobry.

Cue: Ten ołówek jest czarny.
Czy ten ołówek jest czarny?

- Tak, ten ołówek jest czarny.

Cue: Ten czerwony ołówek jest dobry.
Czy ten czerwony ołówek jest dobry?

- Tak, ten czerwony ołówek jest dobry.

Cue: Ten klucz kosztuje dwadzieścia złotych.
Czy ten klucz kosztuje dwadzieścia złotych?

- Tak, ten klucz kosztuje dwadzieścia złotych.

Cue: Ten papier listowy jest dobry.
Czy ten papier listowy jest dobry?

- Tak, ten papier listowy jest dobry.

LESSON 6

Repetition Drill

Frame 12

Instructor:

Razem sto złotych.
Razem dwadzieścia złotych.
Razem dwie paczki.
Razem trzy ołówki.
Razem trzy długopisy.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Czy ekspedient jest w sklepie?
2. Kto jest w sklepie?
3. Jak on się nazywa?
4. Czy pan Cichocki jest w sklepie?
5. Gdzie jest pan Cichocki?
6. Kto jest w sklepie?
7. Czy ekspedient ma długopisy?
8. Kto ma długopisy?
9. Kto ma duży wybór towaru?
10. Co ma ekspedient?
11. Czy jeden jest czarny i jeden czerwony?
12. Czy ekspedient ma ołówki?
13. Kto ma ołówki?
14. Czy pan Cichocki ma długopisy?
15. Czy pan Cichocki ma trzy ołówki?

16. Kto ma trzy ołówki?
17. Czy ekspedient ma dobry papier listowy?
18. Kto ma dobry papier listowy?
19. Ile kosztuje paczka?
20. Co kosztuje dwadzieścia złotych?
21. Czy pan Cichocki ma dwie paczki?
22. Kto ma dwie paczki?
23. Ile to kosztuje razem?
24. Co kosztuje razem sto złotych?

Part II

One student asks the other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

NARRATION

W sklepie

W sklepie jest ekspedient i klient. Klient nazywa się Cichocki. Ekspedient sprzedaje a klient kupuje. Ekspedient ma duży wybór towaru. Pan Cichocki kupuje długopisy, ołówki i papier listowy. W sklepie jest duże okno i biurko. Na biurku jest telefon.

LESSON 6

QUESTIONS

1. Kto jest w sklepie?
2. Gdzie jest ekspedient?
3. Czy klient jest w sklepie?
4. Jak się nazywa klient?
5. Czy ekspedient sprzedaje długopisy?
6. Czy pan Cichocki kupuje długopisy?
7. Kto ma duży wybór towaru?
8. Czy pan Cichocki kupuje tylko długopisy?
9. Co on jeszcze kupuje?
10. Kto kupuje długopisy, ołówki i papier listowy?
11. Gdzie jest duże okno i biurko?
12. Co jest w sklepie?
13. Co jest na biurku?
14. Gdzie jest telefon?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsVowels vs. Consonants

While vowels are continuant sounds that involve no closure, friction or contact of the tongue or lips, and their production and quality is characterized chiefly by tongue position, by the size and shape of the resonator, and shape of lips as well as the vibration of the vocal cords, the consonants - on the other hand - are produced by restricting the outward flow of breath through the oral or nasal cavities in various ways. Some consonants are made by closing off or restricting the air flow at different places - the lips, the teeth, the gums, or the roof of the mouth; some are made by changing the way of closing off or restricting the air flow - thickening the tongue, curling it upwards, letting its tip protrude just between the teeth or rest against the ridge above the upper teeth. Depending on whether the vocal cords are vibrating or not during the articulation of certain consonants, we distinguish between voiced and unvoiced consonants. As far as the vowels are concerned, only voiced vowels exist both in Polish and English language.

While the system of Polish vowels is relatively simple, the system of Polish consonants is varied and rich. It is the consonants in Polish which usually present the most problems to an English speaking student learning Polish.

Clusters

In this lesson we have two initial clusters /skl/ and /spš/. These clusters consist of three consonants each. Although these clusters never occur in English, they are common in Polish.

EXPLANATORY NOTES

In addition to the government stores, there are still some privately owned stores the number of which becomes less each year, because of growing taxation and difficulties in obtaining supplies. They sell Polish merchandise hard to get in the government stores and also used and new articles which come in parcels from abroad, especially from the United States.

As a rule service in these stores is much better than in the government stores, where the sales personnel are rather indifferent toward the customers because their salary must be paid to them anyhow. This fact is a source of many interesting and entertaining stories as well as of complaints.

LESSON 6

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 6.
2. Speaking - Dialogue No. 6
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 6.
 - b) Explanatory Notes to L. 6.
 - c) Area Background, as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. długopisy	- ball-point pens
2. duży	- large
3. wybór	- selection
4. pokazać	- to show
5. czarny	- black
6. czerwony	- red
7. jeden	- one
8. trzy	- three
9. ołówki	- pencils
10. dobry	- good
11. papier listowy	- writing paper
12. paczka	- package
13. dwadzieścia	- twenty
14. dwie	- two
15. paczki	- packages
16. razem	- altogether

Dialogue Adjunct

17. w sklepie	- in the store
18. klient	- customer
19. ekspedient	- salesman
20. wybór towaru	- selection of merchandise
21. sprzedaje	- is selling
22. kupuje	- is buying

LESSON 7

PERCEPTION DRILL

Part I.- Sound Discrimination Drill

Phonemic Contrast: /m/ - /m̥/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. mała	mała	mała	-	miała	miała	miała
2. mody	mody	mody	-	miody	miody	miody
3. motać	motać	motać	-	miotać	miotać	miotać
4. zmać	zmać	zmać	-	zmiąć	zmiąć	zmiąć
5. po mary	po mary	po mary	-	po miary	po miary	po miary

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. mała	- miała	mała	- miała	mała	- miała
2. mody	- miody	mody	- miody	mody	- miody
3. motać	- miotać	motać	- miotać	motać	- miotać
4. zmać	- zmiąć	zmać	- zmiąć	zmać	- zmiąć
5. po mary	- po miary	po mary	- po miary	po mary	- po miary

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	mała	miała	mała
2.	mody	miody	miody
3.	motać	miotać	motać
4.	zmać	zmiąć	zmiąć
5.	po mary	po miary	po miary

Step 4. Listening and production

1. mała miała	mała	- miała	... - ...
2. mody miody	mody	- miody	... - ...
3. motać ... miotać ...	motać	- miotać	... - ...
4. zmać zmiąć	zmać	- zmiąć	... - ...
5. po mary . po miary ..	po mary	- po miary	... - ...

Phonemic Contrast /p/ - /b/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. paki	paki	paki	- baki	baki	baki
2. póki	póki	póki	- buki	buki	buki
3. prawo	prawo	prawo	- brawo	brawo	brawo
4. zapory	zapory	zapory	- zabory	zabory	zabory
5. lupa	lupa	lupa	- luba	luba	luba

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. paki	- baki	paki	- baki	paki	- baki
2. póki	- buki	póki	- buki	póki	- buki
3. prawo	- brawo	prawo	- brawo	prawo	- brawo
4. zapory	- zabory	zapory	- zabory	zapory	- zabory
5. lupa	- luba	lupa	- luba	lupa	- luba

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	paki	baki	paki
2.	póki	buki	buki
3.	prawo	brawo	brawo
4.	zapory	zabory	zapory
5.	lupa	luba	luba

Step 4. Listening and production.

1. paki		baki		paki	- baki		-	
2. póki		buki		póki	- buki		-	
3. prawo	...	brawo	...	prawo	- brawo		-	
4. zapory	..	zabory	..	zapory	- zabory		-	
5. lupa		luba		lupa	- luba		-	

LESSON 7

Phonemic Contrast /t/ - /d/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	to	to	to	- do	do	do
2.	tok	tok	tok	- dok	dok	dok
3.	koty	koty	koty	- kody	kody	kody
4.	wota	wota	wota	- woda	woda	woda
5.	potomka	potomka	potomka	- podomka	podomka	podomka

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	to	- do	to	- do	to	- do
2.	tok	- dok	tok	- dok	tok	- dok
3.	koty	- kody	koty	- kody	koty	- kody
4.	wota	- woda	wota	- woda	wota	- woda
5.	potomka	- podomka	potomka	- podomka	potomka	- podomka

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	to	do	to
2.	tok	dok	dok
3.	koty	kody	kody
4.	wota	woda	wota
5.	potomka	podomka	potomka

Step 4. Listening and production.

1.	to		do		to	- do		-	
2.	tok		dok		tok	- dok		-	
3.	koty		kody		koty	- kody		-	
4.	wota		woda		wota	- woda		-	
5.	potomka	.	podomka	.	potomka	- podomka		-	

Part II - Pronunciation Drill

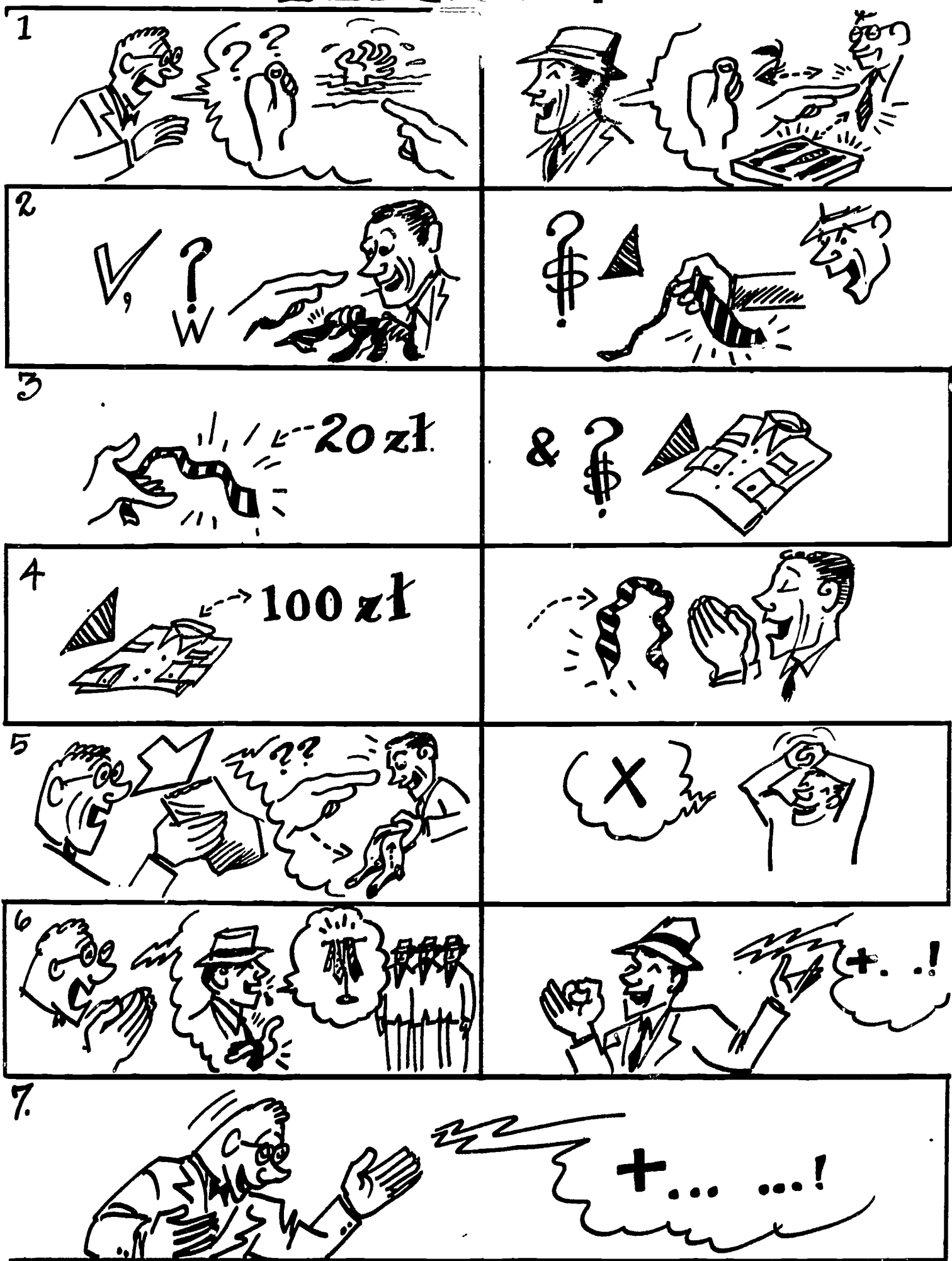
Initial Clusters

Drill the following clusters:

/sɨ/	służyć	- Czym mogę służyć?
/kt/	kto	- Kto to jest?
/zɨ/	złotych	- Sto złotych.

If time permits drill clusters found in Lesson 6.

LESSON 7

DIALOGUE

W Państwowym Domu Towarowym

(PDT)

E.: ekspedient
C.: Cichocki

1. E.: Czym mogę panu służyć?
C.: Widzę, że pan ma nowe krawaty.
2. E.: Tak, który się panu podoba?
C.: Ile kosztuje ten czerwony?
3. E.: Ten czerwony kosztuje dwadzieścia złotych.
C.: A ile kosztuje ta koszula?
4. E.: Ta koszula kosztuje sto złotych.
C.: Proszę tylko ten krawat.
5. E.: Proszę bardzo. Może skarpetki?
C.: Nie, dziękuję.
6. E.: Proszę powiedzieć kolegom, że mamy nowe krawaty.
C.: Dobrze. Do widzenia!
7. E.: Do widzenia panu!

LESSON 7

DIALOGUE

In the State Department Store

S.: salesman
C.: Cichocki

1. S.: May I help you, Sir?
C.: I see you have new neckties.
2. S.: Yes, which one do you like?
C.: How much does this red one cost?
3. S.: This red one costs twenty zlotys.
C.: And how much does this shirt cost?
4. S.: This shirt costs one hundred zlotys.
C.: Just the necktie, please.
5. S.: Here it is. Maybe you would like some socks?
C.: No, thank you.
6. S.: Please tell your colleagues that we have new neckties.
C.: All right, Good-bye!
7. S.: Good-bye, Sir!

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Kto to jest?

B.: To jest mój kolega.

2. A.: Proszę powiedzieć koledze,
że mamy nowe krawaty.

B.: Dobrze.

3. A.: Co pokazuje ekspedient?

B.: Ekspedient pokazuje krawaty.

4. A.: Który krawat podoba się panu Cichockiemu?

B.: Panu Cichockiemu podoba się tylko jeden
krawat, ten czerwony.

LESSON 7

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Who is this?

B.: This is my colleague.

2. A.: Please tell your colleague we have new neckties.

B.: All right.

3. A.: What is the salesman showing?

B.: The salesman is showing neckties.

4. A.: Which necktie does Mr. Cichocki like?

B.: Mr. Cichocki likes only one necktie, the red one.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:Student:

Widzę, że pan ma nowe krawaty.
 Który się panu podoba?
 Ile kosztuje ta koszula?
 Ta koszula kosztuje sto złotych.
 Proszę tylko ten krawat.
 Może skarpetki.
 Nie, dziękuję.
 Proszę powiedzieć kolegom.

.....

Frame 2Instructor:Student:

Widzę, że pan ma nowe krawaty.
 Widzę, że pan ma sto złotych.
 Widzę, że pan ma długopisy.
 Widzę, że pan ma duży wybór
 towaru.
 Widzę, że pan ma dobry papier
 listowy.
 Widzę, że dziś jest kotlet
 z kapustą.
 Widzę, że dziś jest tylko kar-
 toflanka.
 Widzę, że dziś na obiad jest
 zupa i kotlety.

.....

Frame 3Instructor:Student:

Widzę ołówek.
 Widzę czarny ołówek.
 Widzę ołówki.
 Widzę krawat.
 Widzę czerwony krawat.
 Widzę nowe krawaty.
 Widzę papier listowy.
 Widzę biurko.

.....

LESSON 7

Instructor:

Widzę klucz.
Widzę list.
Widzę sto złotych.
Widzę dwadzieścia złotych.
Widzę dwie paczki.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 4

Instructor:

Student:

Cue: dobry obiad
Widzę, że dziś ... - Widzę, że dziś jest dobry obiad.

Cue: kotlet z kapustą
Widzę, że dziś jest ... - Widzę, że dziś jest kotlet z kapustą.

Cue: deser.
Widzę, że dziś jest ... - Widzę, że dziś jest deser.

Cue: kartoflanka
Widzę, że dziś jest ... - Widzę, że dziś jest kartoflanka.

Cue: duży wybór
Widzę, że dziś jest ... - Widzę, że dziś jest duży wybór.

Cue: zupa i kotlety na obiad
Widzę, że dziś jest ... - Widzę, że dziś jest zupa i kotlety na obiad.

Frame 5

Instructor:

Student:

Cue: dobra kanapa.
Widzę, że to jest ... - Widzę, że to jest dobra kanapa.

Cue: dobra restauracja
Widzę, że to jest - Widzę, że to jest dobra restauracja.

Cue: duże łóżko
Widzę, że to jest ... - Widzę, że to jest duże łóżko.

Instructor:

Student:

Cue: mała łazienka
Widzę, że to jest ...

- Widzę, że to jest mała łazienka.

Cue: duże biurko
Widzę, że to jest ...

- Widzę, że to jest duże biurko.

Cue: umeblowany pokój
Widzę, że to jest ...

- Widzę, że to jest umeblowany pokój.

Frame 6

Instructor:

Student:

Cue: pokój do wynajęcia
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma pokój do wynajęcia.

Cue: jasny pokój
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma jasny pokój.

Cue: telefon
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma telefon.

Cue: klucz na biurku
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma klucz na biurku.

Cue: Duży pokój
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma duży pokój.

Cue: tylko dwadzieścia złotych.
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma tylko dwadzieścia złotych.

Cue: duży wybór
Widzę, że pan ma ...

- Widzę, że pan ma duży wybór.

LESSON 7

Repetition Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Czy mój kolega się panu podoba?
Czy ten krawat się panu podoba?
Czy ten pokój się panu podoba?
Czy ta koszula się panu podoba?
Czy ta restauracja się panu podoba?
Czy to biurko się panu podoba?
Czy ten wybór się panu podoba?

Cued Response Drill (Affirmative answer)

Frame 8

Instructor:

Student 1:

Student 2:

umeblowany pokój	Czy ten umeblowany pokój się panu podoba?	Tak,
czerwony krawat	Czy ten czerwony krawat się panu podoba?	Tak,
papier listowy	Czy ten papier listowy się panu podoba?	Tak,
list	Czy ten list się panu podoba?	Tak,
zielona kanapa	Czy ta zielona kanapa się panu podoba?	Tak,
duże łóżko	Czy to łóżko się panu podoba?	Tak,
mój kolega	Czy mój kolega się panu podoba?	Tak,
mój wybór	Czy mój wybór się panu podoba?	Tak,

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Student:

Proszę powiedzieć koledze, że PDT ma nowe krawaty.
--	-------

Instructor:

Student:

Proszę powiedzieć koledze,
że PDT ma duży wybór.

.....

Proszę powiedzieć koledze,
że PDT ma skarpetki.

.....

Proszę powiedzieć koledze,
że mam umeblowany pokój.

.....

Proszę powiedzieć kolegom,
że ta restauracja jest dobra.

.....

Proszę powiedzieć kolegom,
że mam tylko papier listowy.

.....

Proszę powiedzieć kolegom, że
mam tylko dwadzieścia złotych.

.....

Rejoinder Drill

Frame 10

Instructor:

Student:

Cue: dziś jest dobry obiad
Proszę powiedzieć kole-
dze, że ...

- Proszę powiedzieć koledze, że
dziś jest dobry obiad.

Cue: dziś jest kartoflanka
Proszę powiedzieć ko-
ledze, że ...

- Proszę powiedzieć koledze, że
dziś jest kartoflanka.

Cue: dziś jest duży wybór
Proszę powiedzieć ko-
ledze, że ...

- Proszę powiedzieć koledze, że
dziś jest duży wybór.

Cue: mamy dwie paczki
Proszę powiedzieć ko-
ledze, że ...

- Proszę powiedzieć koledze, że
mamy dwie paczki.

Cue: dziś PDT ma długopisy
Proszę powiedzieć ko-
legom, że ...

- Proszę powiedzieć kolegom, że
dziś PDT ma długopisy.

LESSON 7

Instructor:

Cue: dziś mamy dobry deser
Proszę powiedzieć
kolegom, że ...

Cue: dziś mamy kotlety
wieprzowe
Proszę powiedzieć ko-
legom, że ...

Student:

- Proszę powiedzieć kolegom, że
dziś mamy dobry deser.

- Proszę powiedzieć kolegom, że
dziś mamy kotlety wieprzowe.

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Mam czarny i czerwony ołówek.
Który się panu podoba?

Mam czerwony i zielony krawat.
Który się panu podoba?

Mam nowe krawaty.
Który się panu podoba?

Mam tu nowe ołówki.
Który się panu podoba?

Mam tu nowe długopisy.
Który się panu podoba?

Tu jest jeden pokój i tu
jest jeden pokój.
Który się panu podoba?

Student:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GUIDED CONVERSATION

Part I - Instructor provides stimuli for conversation.

1. Kto ma nowe krawaty?
2. Co ma ekspedient?
3. Czy ekspedient ma nowe krawaty?
4. Czy ekspedient ma czerwony krawat?
5. Czy ekspedient ma czarny krawat?
6. Czy ekspedient ma jasny krawat?
7. Kto ma czerwony krawat?
8. Ile kosztuje ten czerwony krawat?
9. Co kosztuje dwadzieścia złotych?
10. Ile kosztuje ta koszula?
11. Co kosztuje sto złotych?
12. Czy pan Cichocki wie, ile kosztuje koszula?
13. Kto wie, ile kosztuje koszula?
14. Czy ekspedient ma skarpetki?
15. Co ma ekspedient?
16. Czy ekspedient ma duży wybór towaru?
17. Czy pan wie, ile kosztuje ta koszula?
18. Co kosztuje sto złotych?
19. Czy pan wie, ile kosztuje ten czerwony krawat?
20. Co kosztuje dwadzieścia złotych?
21. Proszę pokazać krawat.
22. Proszę pokazać zapalniczki.

LESSON 7

23. Ile kosztuje jeden krawat?
24. Czy pan wie, że ekspedient ma skarpetki?
25. Czy to jest kolega?
26. Kto to jest?
27. Proszę powiedzieć koledze, że mamy nowe krawaty.
28. Proszę powiedzieć kolegom, że mamy papier listowy.
29. Proszę powiedzieć kolegom, że pan ma czarny krawat.
30. Proszę powiedzieć panu A., że mamy nowe ołówki.

Part II

One student asks the other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

NARRATION

W PDT

To jest PDT. Tu jest ekspedient, a tu jest klient. To jest pan Cichocki. PDT ma dziś nowe krawaty. Ekspedient pokazuje krawaty i skarpetki. Ten krawat jest czerwony, a ten jest czarny. Panu Cichockiemu podoba się tylko jeden krawat, ten czerwony. On kosztuje dwadzieścia złotych. A tu jest zielona koszula. Ta koszula kosztuje sto złotych. Zielona koszula nie podoba się panu Cichockiemu. On kupuje tylko krawat.

QUESTIONS

1. Co to jest? (PDT)
2. Kto tu jest?
3. Czy to jest pan Cichocki?
4. Kto to jest?
5. Gdzie jest pan Cichocki?
6. Czy PDT ma dziś nowe krawaty?
7. Co dziś ma PDT?
8. Kto pokazuje krawaty?
9. Co pokazuje ekspedient?
10. Czy ten krawat jest czerwony?
11. Czy ten krawat jest czarny?
12. Który krawat podoba się panu Cichockiemu?
13. Ile kosztuje ten czerwony krawat?

LESSON 7

14. Czy pan wie, ile kosztuje ten czarny krawat?
15. Który krawat kosztuje dwadzieścia złotych?
16. Jaka tu jest koszula?
17. Ile kosztuje ta zielona koszula?
18. Czy zielona koszula podoba się panu Cichockiemu?
19. Jaka koszula nie podoba się panu Cichockiemu?
20. Co kupuje pan Cichocki?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsThe consonant /j/

The division into vowels and consonants is primarily a matter of convenience; there is no sharp line between the two. For example, the /j/ of Polish /jest/, which is to be read YEH-st, is articulated with the tongue humped up so close to the roof of the mouth that friction is produced as the breath stream flows through the narrow opening.

Voiced versus unvoiced consonants

Voiced and unvoiced consonants can be detected by putting the thumb and the forefinger on the Adam's apple, behind which the vocal cords are located, and then pronounce alternately the /v/ of "veal" and the /f/ of "feel": /vvv/ - /fff/ - /vvv/ - /fff/. You will find that the articulation of the vocal organs in the mouth is identical for both sounds but that /v/ is accompanied by a loud buzzing and vibration whereas /f/ is not. This vibration and buzzing, called voice, is produced by the vibration of the vocal cords: the cords are held together, but held loosely enough so that the breath stream sets them in vibration as it flows out. Consonants articulated with simultaneous vibration of the vocal cords are called voiced, those without it are called voiceless. Since /v/ and /f/ are articulated identically except that /v/ is accompanied by voice and /f/ is not, they are a voiced-voiceless pair. Notice that not all of the listed consonants have their voiceless or voiced correspondents. Below is a list of Polish voiced-voiceless pairs of consonants:

LESSON 7

TABLE OF POLISH CONSONANTS VOICELESS VS. VOICED

		<u>voiceless</u>	<u>voiced</u>
obstruents	stops	example:	example:
		/p/ /p <u>a</u> n/	/b/ /b <u>a</u> r <u>z</u> o/
		/p'/ /j <u>a</u> d <u>i</u> o <u>s</u> p <u>i</u> s/	/b'/ /b' <u>u</u> r <u>k</u> o/
		/t/ /t <u>e</u> l <u>e</u> f <u>o</u> n/	/d/ /d <u>o</u> b <u>r</u> a/
	affricates	/k/ /p <u>o</u> k <u>u</u> j/	/g/ /m <u>o</u> g <u>e</u> /
		/c/ /c <u>o</u> /	/ʒ/ /b <u>a</u> r <u>z</u> o/
		/č/ /cl <u>u</u> č/	/ʒ'/ /ʒ' <u>e</u> t/
	fricatives	/ć/ /zob <u>a</u> ć <u>ć</u> /	/ʒ'/ /ʒ' <u>e</u> ń/
		/f/ /t <u>e</u> l <u>e</u> f <u>o</u> n/	/v/ /k <u>a</u> v <u>a</u> /
		/f'/ /śf' <u>i</u> ń <u>a</u> /	/v'/ /d <u>o</u> v' <u>i</u> ż <u>e</u> ń <u>a</u> /
		/s/ /j <u>e</u> st/	/z/ /st <u>o</u> z <u>ł</u> ot <u>h</u> /
		/ś/ /śf' <u>i</u> ń <u>a</u> /	/ż/ /ł <u>a</u> ż <u>e</u> ń <u>k</u> a/
		/š/ /pro <u>š</u> e/	/ż'/ /du <u>ż</u> a/
		/h/ /st <u>o</u> z <u>ł</u> ot <u>h</u> /	-
sonorants		-	/m/ /m <u>a</u> /
		-	/m'/ /m' <u>e</u> ś <u>a</u> c/
		-	/n/ /k <u>a</u> n <u>a</u> p <u>a</u> /
		-	/ń/ /ń <u>e</u> /
		-	/l/ /i <u>l</u> e/
		-	/r/ /b' <u>u</u> r <u>k</u> o/
semi-consonants		-	/j/ /j <u>e</u> st/
		-	/ɫ/ /ł <u>a</u> ż <u>e</u> ń <u>k</u> a/

Grammatical Learning Units

The sentence "I see that you have new neckties," may be rephrased, "I see you have new neckties," the word "that" being omitted and no change in meaning occurs in English. Another example: "Please tell your colleagues that we have new neckties" may be changed to "Please tell your colleagues we have new neckties." Please notice that the Polish word "zheh" which is equivalent to the word "that" is consistently used in the Polish sentence.

EXPLANATORY NOTES

PDT are initials which stand for "State Department Store". This abbreviation is one of many which came about in connection with the economic revolution, that is with general nationalization of private business.

All department stores in Poland are state owned.

The Ministry of Domestic Trade supervises and directs all domestic trade, plans investment policy in the field of marketing, regulates supply and consumption, organizes the trade network, and controls its operation. It also acts as an umpire between individual trade enterprises, fixes prices for goods (except those whose price is fixed by the Council of Ministers), and determines the margin of gross profits to be made at different levels of the trading system.

The distribution of consumer goods is determined by the Ministry on the basis of quarterly quotas allotted to each province.

The volume and price of goods as well as the timing and direction of their distribution are all centrally determined. Central planning of trade is supported by regional planning at the provincial and district level. Plans for wholesale trade and activities of large department stores are made centrally.

LESSON 7

HOMEWORK ASSIGNMENTS

- 1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 7.**
- 2. Speaking - Dialogue No. 7.**
- 3. Reading**
 - a) Generalizations to L. 7.**
 - b) Explanatory Notes to L. 7.**
 - c) Area Background, as assigned.**

VOCABULARY

Dialogue

1. widzę	- I see
2. że	- that
3. nowe	- new
4. krawaty	- neckties
5. który	- which
6. Który się panu podoba?	- Which one do you like?
7. ten	- this
8. ta	- this
9. koszula	- shirt
10. może	- maybe
12. skarpetki	- socks
13. powiedzieć	- to tell
14. Proszę powiedzieć kolegom.	- Please tell your colleagues.
15. mamy	- we have
16. dobrze	- all right

Dialogue Adjunct

17. kolega	- colleague
18. Proszę powiedzieć koledze.	- Please tell your colleague.
19. pokazuje	- is showing
20. Krawat podoba się panu Cichockiemu.	- Mr. Cichocki likes the necktie.

LESSON 8

PERCEPTION DRILL

Part I. Sound Discrimination Drill

Phonemic contrast: /p/ - /p'/'

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	perz	perz	perz	-	pierz	pierz	pierz
2.	pęta	pęta	pęta	-	pięta	pięta	pięta
3.	pasek	pasek	pasek	-	piasek	piasek	piasek
4.	zaporę	zaporę	zaporę	-	zapioreę	zapioreę	zapioreę
5.	zapał	zapał	zapał	-	zapiał	zapiał	zapiał

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	perz	-	pierz	perz	-	pierz	perz	-	pierz
2.	pęta	-	pięta	pęta	-	pięta	pęta	-	pięta
3.	pasek	-	piasek	pasek	-	piasek	pasek	-	piasek
4.	zaporę	-	zapioreę	zaporę	-	zapioreę	zaporę	-	zapioreę
5.	zapał	-	zapiał	zapał	-	zapiał	zapał	-	zapiał

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	perz	pierz	perz
2.	pęta	pięta	pięta
3.	pasek	piasek	piasek
4.	zaporę	zapioreę	zapioreę
5.	zapał	zapiał	zapał

Step 4. Listening and production.

1.	perz		pierz		perz	-	pierz		-	
2.	pęta		pięta		pęta	-	pięta		-	
3.	pasek		piasek		pasek	-	piasek		-	
4.	zaporę	...	zapioreę	...	zaporę	-	zapioreę		-	
5.	zapał		zapiał		zapał	-	zapiał		-	

Phonemic contrast /c/ - /ć/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	cęgi	cęgi	cęgi	-	cięgi	cięgi	cięgi
2.	grace	grace	grace	-	gracie	gracie	gracie
3.	lec	lec	lec	-	leć	leć	leć
4.	prac	prac	prac	-	prać	prać	prać
5.	wiece	wiece	wiece	-	wiecie	wiecie	wiecie

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	cęgi	-	cięgi	cęgi	-	cięgi	cęgi	-	cięgi
2.	grace	-	gracie	grace	-	gracie	grace	-	gracie
3.	lec	-	leć	lec	-	leć	lec	-	leć
4.	prac	-	prać	prac	-	prać	prac	-	prać
5.	wiece	-	wiecie	wiece	-	wiecie	wiece	-	wiecie

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word.	Second word	Your choice
1.	cęgi	cięgi	cęgi
2.	grace	gracie	gracie
3.	lec	leć	leć
4.	prac	prać	prac
5.	wiece	wiecie	wiecie

Step 4. Listening and production.

1.	cęgi..	cięgi ...	cęgi	-	cięgi		-	
2.	grace.	gracie ..	grace	-	gracie		-	
3.	lec ..	leć	lec	-	leć		-	
4.	prac .	prać	prac	-	prać		-	
5.	wiece..	wiecie ..	wiece	-	wiecie		-	

LESSON 8

Phonemic contrast /b/ - /b'/'

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	bez	bez	bez	-	bies	bies	bies
2.	burka	burka	burka	-	biurka	biurka	biurka
3.	baba	baba	baba	-	babia	babia	babia
4.	oberek	oberek	oberek	-	obierek	obierek	obierek
5.	Araba	Araba	Araba	-	Arabia	Arabia	Arabia

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	bez	-	bies	bez	-	bies	bez	-	bies
2.	burka	-	biurka	burka	-	biurka	burka	-	biurka
3.	baba	-	babia	baba	-	babia	baba	-	babia
4.	oberek	-	obierek	oberek	-	obierek	oberek	-	obierek
5.	Araba	-	Arabia	Araba	-	Arabia	Araba	-	Arabia

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	bez	bies	bez
2.	burka	biurka	burka
3.	baba	babia	babia
4.	oberek	obierek	oberek
5.	Araba	Arabia	Arabia

Step 4. Listening and production.

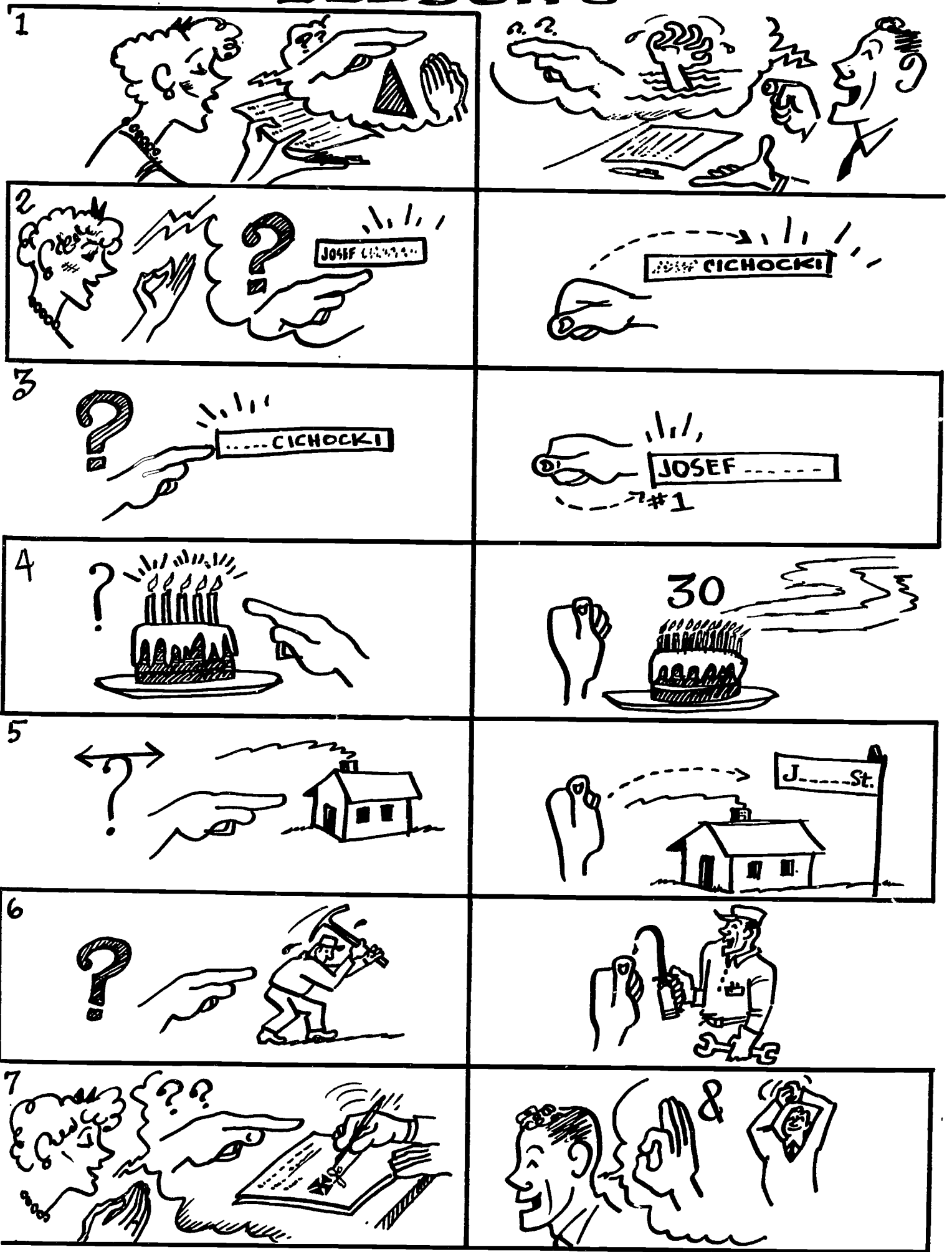
1.	bez	bies	bez	-	bies	...	-	...
2.	burka	...	biurka	...	burka	-	biurka	...	-	...
3.	baba	babia	baba	-	babia	...	-	...
4.	oberek	..	obierek	..	oberek	-	obierek	...	-	...
5.	Araba	...	Arabia	...	Araba	-	Arabia	...	-	...

Part II - Pronunciation DrillInitial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/tš/	trzydzieści	- Mam trzydzieści lat.
/čt/	cztery	- na ulicy Jasnej cztery
/gš/	gdzie	- Gdzie pan mieszka?
/kt/	kto	- A kto to jest?

LESSON 8

DIALOGUE

W biurze zatrudnień

U.: urzędniczka
C.: Cichocki

1. U.: Proszę wypełnić ten formularz.
C.: Czy może mi pani pomóc?
2. U.: Dobrze. Jak się pan nazywa?
C.: Nazywam się Cichocki.
3. U.: Jak panu na imię?
C.: Na imię mi Józef.
4. U.: Ile pan ma lat?
C.: Mam trzydzieści lat.
5. U.: Gdzie pan mieszka?
C.: Mieszkam na ulicy Jasnej cztery.
6. U.: Jaki zawód pan ma?
C.: Jestem mechanikiem.
7. U.: Proszę tu podpisać.
C.: Dobrze i dziękuję pani.

LESSON 8

DIALOGUE

In the Employment Office

C1.: woman clerk
C.: Cichocki

1. C1.: Would you fill out this form, please.
C.: Can you help me?
2. C1.: All right. What is your last name?
C.: My last name is chee-KHOH-ts-kee.
3. C1.: What is your first name?
C.: My first name is YOO-zef.
4. C1.: How old are you?
C.: I'm thirty years old.
5. C1.: Where do you live?
C.: I'm living at four, YAH-snah Street.
6. C1.: What is your occupation?
C.: I'm a mechanic.
7. C1.: Would you sign here, please.
C.: All right and thank you, mam.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy pan Cichocki jest w biurze zatrudnień?
B.: Tak, on jest w biurze zatrudnień.
2. A.: A kto to jest?
B.: To jest urzędniczka.
3. A.: Kto nie ma jeszcze pracy?
B.: Pan Cichocki nie ma jeszcze pracy.
4. A.: Czy urzędniczka może pomóc panu Cichockiemu?
B.: Tak, ona może pomóc panu Cichockiemu.

LESSON 8

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Is Mr. Cichocki in the employment office?

B.: Yes, he is in the employment office.

2. A.: And who is this?

B.: This is a woman clerk.

3. A.: Who does not have work yet?

B.: Mr. Cichocki does not have work yet.

4. A.: Can the woman clerk help Mr. Cichocki?

B.: Yes, she can help Mr. Cichocki.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:Student:

Proszę wypełnić ten formularz.

.....

Czy może mi pan pomóc?

.....

Jak panu na imię?

.....

Na imię mi Józef.

.....

Trzydzieści lat.

.....

Mieszkam na ulicy Jasnej.

.....

Proszę tu podpisać.

.....

Jak się pan nazywa?

.....

Nazywam się Cichocki.

.....

Frame 2

Kto może mi pomóc?

.....

Co może mi pomóc?

.....

Czy pan może mi pomóc?

.....

Czy pani może mi pomóc?

.....

Czy ona może mi pomóc?

.....

Czy ten kolega może mi pomóc?

.....

Czy pan Nowak może mi pomóc?

.....

Czy pan Cichocki może mi pomóc?

.....

Frame 3

Ile kosztuje ten ołówek?

.....

Ile kosztuje ten pokój?

.....

Ile kosztuje ten kotlet?

.....

Ile kosztuje ten krawat?

.....

Ile kosztuje ta kanapa?

.....

Ile kosztuje zupa?

.....

Ile kosztuje to biurko?

.....

Rejoinder DrillFrame 4Instructor:Student:

Cue: kartoflanka

Ile kosztuje ...

- Ile kosztuje kartoflanka?

LESSON 8

Instructor:

- Cue: tylko deser
Ile kosztuje ...
- Cue: czerwony ołówek
Ile kosztuje ...
- Cue: koszula
Ile kosztuje ...
- Cue: dobry papier
Ile kosztuje ...
- Cue: tylko kotlet z kapustą
Ile kosztuje ...
- Cue: dobry obiad
Ile kosztuje ...

Student:

- Ile kosztuje tylko deser?
- Ile kosztuje czerwony ołówek?
- Ile kosztuje koszula?
- Ile kosztuje dobry papier?
- Ile kosztuje tylko kotlet z kapustą?
- Ile kosztuje dobry obiad?

Frame 5

- Cue: ten pan
Jak się nazywa ...
- Cue: ta restauracja
Jak się nazywa ...
- Cue: ta zupa
Jak się nazywa ...
- Cue: ten kolega
Jak się nazywa ...
- Cue: ta urzędniczka
Jak się nazywa ...
- Cue: ten formularz
Jak się nazywa ...

- Jak się nazywa ten pan?
- Jak się nazywa ta restauracja?
- Jak się nazywa ta zupa?
- Jak się nazywa ten kolega?
- Jak się nazywa ta urzędniczka?
- Jak się nazywa ten formularz?

Repetition DrillFrame 6Instructor:Student:

Ile pan ma lat?
 Ile pani ma lat?
 Ile lat ma pan Cichocki?
 Ile lat ma pan Nowak?
 Ile lat ma ten pan?
 Ile lat ma ta pani?
 Ile lat ma ta urzędniczka?
 Ile lat ma ta kanapa?
 Ile lat ma to biurko?

.....

Expansion DrillFrame 7Instructor:Student:

Pan Nowak ma dwadzieścia lat.
 Pan Cichocki ma trzydzieści lat.
 Józef ma tylko dwadzieścia lat.
 Ta kanapa ma sto lat.
 Ta restauracja ma sto lat.
 To biurko ma trzydzieści lat.
 To łóżko ma dwadzieścia lat.
 Ona ma tylko trzydzieści lat.

.....

Repetition DrillFrame 8Instructor:Student:

Gdzie mieszka pan Cichocki?
 Gdzie mieszka ta urzędniczka?
 Gdzie mieszka ta pani?
 Gdzie mieszka ten pan?
 Gdzie mieszka Józef?
 Gdzie mieszka pan Nowak?
 Gdzie pan mieszka?
 Gdzie pani mieszka?
 Gdzie on mieszka?
 Gdzie ona mieszka?

.....

LESSON 8

Frame 9

Instructor:

Jaki zawód pan ma?
Jaki zawód pani ma?
Jaki zawód ma Józef?
Jaki zawód ma pan Cichocki?
Jaki zawód ma pan Nowak?
Jaki zawód ma pan Grodecki?
Jaki zawód on ma?
Jaki zawód ona ma?
Jaki zawód ma kolega?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Responses (Affirmative answer)

Frame 10

Instructor:

Cue: Mieszkam na ulicy Jasnej.
Czy pan mieszka na ulicy
Jasnej?

Cue: Jestem mechanikiem.
Czy pan jest mechanikiem?

Cue: Na imię mi Józef.
Czy panu na imię Józef?

Cue: Mogę pani pomóc?
Czy może pan mi pomóc?

Cue: Mogę wypełnić ten formularz.
Czy może pan wypełnić ten
formularz?

Cue: Nazywam się Cichocki.
Czy pan nazywa się Cichocki?

Cue: Mam dobry zawód.
Czy pan ma dobry zawód?

Cue: Proszę tu podpisać.
Czy tu podpisać?

Student:

- Tak, mieszkam na ulicy
Jasnej.

- Tak, jestem mechanikiem.

- Tak, na imię mi Józef.

- Tak, mogę pani pomóc.

- Tak, mogę wypełnić ten
formularz.

- Tak, nazywam się Cichocki.

- Tak, mam dobry zawód.

- Tak, proszę tu podpisać.

Frame 11Instructor:Student 1:Student 2:

Cichocki

Czy pan Cichocki ma
dobry zawód?Tak, pan Cichocki ma
dobry zawód.

kolega

Czy kolega ma dobry
zawód?Tak, kolega ma dobry
zawód.

pan Nowak

Czy pan Nowak ma dobry
zawód?Tak, pan Nowak ma dobry
zawód.

on

Czy on ma dobry zawód?

Tak, on ma dobry zawód.

Józef

Czy Józef ma dobry
zawód?Tak, Józef ma dobry
zawód.

Ten pan

Czy ten pan ma dobry
zawód?Tak, ten pan ma dobry
zawód.Repetition DrillFrame 12Instructor:Student:

Nazywam się Cichocki.
 Na imię mi Józef.
 Mam trzydzieści lat.
 Jestem mechanikiem.
 Kolega jest mechanikiem.
 Kolega jest w biurze.
 Mam formularz.
 Mogę wypełnić formularz.
 Mogę podpisać formularz.

.....

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation..

1. Gdzie jest pan Cichocki?
2. Kto jest w biurze zatrudnień?

LESSON 8

3. Kto ma formularz?
4. Co ma pan Cichocki?
5. Czy urzędniczka może pomóc wypełnić formularz?
6. Kto może pomóc wypełnić formularz?
7. Jak się pan nazywa?
8. Ile lat ma pan Cichocki?
9. Czy pan Cichocki ma trzydzieści lat?
10. Ile pan ma lat?
11. Kto ma dwadzieścia lat?
12. Kto ma trzydzieści lat?
13. Gdzie mieszka pan Cichocki?
14. Kto mieszka na ulicy Jasnej?
15. Czy pan Cichocki jest mechanikiem?
16. Czy pan wie, gdzie mieszka pan Cichocki?
17. Kto jest mechanikiem?
18. Jaki zawód ma pan Cichocki?
19. Czy pan jest mechanikiem?
20. Proszę powiedzieć koledze, gdzie mieszka pan Cichocki.
21. Proszę powiedzieć kolegom, jak się pan nazywa.
22. Proszę powiedzieć kolegom, jak panu na imię.
23. Czy pan Cichocki wie, gdzie podpisać formularz?
24. Czy urzędniczka wie, gdzie podpisać formularz?
25. Kto wie, gdzie podpisać formularz?

Part II

One student asks the other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

NARRATION

W biurze zatrudnień

Pan Cichocki jest w biurze zatrudnień. W biurze jest tylko on i urzędniczka. Dziś pan Cichocki ma jasny krawat. Jest tu mała kanapa i duże okno. Pokój jest jasny. Urzędniczka ma małe biurko. Na biurku jest telefon i jakaś paczka. Urzędniczka pije kawę.

Pan Cichocki ma już pokój. Jest to pokój umeblowany, który kosztuje sto złotych na miesiąc. Ten pokój jest na ulicy Jasnej cztery. Pan Cichocki już ma klucz i może powiedzieć, że tu mieszka.

Pan Cichocki nie ma jeszcze pracy. Urzędniczka ma formularz. Ona radzi panu Cichockiemu zaraz wypełnić ten formularz. Ona może pomóc panu Cichockiemu wypełnić ten formularz. Panu Cichockiemu jest na imię Józef. On ma trzydzieści lat. Pan Cichocki ma dobry zawód - jest on mechanikiem.

QUESTIONS

1. Gdzie jest pan Cichocki?
2. Kto jest w biurze zatrudnień?
3. Czy tylko pan Cichocki jest w biurze zatrudnień?
4. Jaki krawat ma dziś Cichocki?

LESSON 8

5. Jaka kanapa jest w biurze?
6. Czy w biurze jest duże okno?
7. Jaki jest pokój?
8. Czy urzędniczka ma małe biurko?
9. Kto ma małe biurko?
10. Co jest na biurku?
11. Czy tylko telefon jest na biurku?
12. Co pije urzędniczka?
13. Czy on ma już pokój?
14. Jaki pokój ma pan Cichocki?
15. Ile ten pokój kosztuje na miesiąc?
16. Gdzie jest ten pokój?
17. Gdzie mieszka pan Cichocki?
18. Kto nie ma jeszcze pracy?
19. Kto ma formularz?
20. Co urzędniczka radzi panu Cichockiemu?
21. Kto może pomóc panu Cichockiemu wypełnić formularz?
22. Jak panu Cichockiemu na imię?
23. Ile on ma lat?
24. Jaki on ma zawód?
25. Kto jest mechanikiem?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsClusters

Two new initial consonantal clusters appear in this lesson. They are: /tš/ and /čt/. These clusters are transcribed: "t-sh" and "ch-t". Begin with the sound "t" and then make a rapid transition to "sh". In case of "ch-t", begin with the sound of "ch" and then make a rapid transition to "t".

Grammatical Learning UnitsFormal Address

When addressing a lady, the word pani is used, which is the equivalent of the English "you", often accompanied by "ma'am" or "madam".

EXPLANATORY NOTES

Employment

The government has control over the distribution and use of the labor force through its State Employment Offices.

In the early postwar years the economy was able to use a great deal of unskilled labor, but Polish industry now has all of that kind of labor it can absorb and suffers from a severe shortage of skilled and educated workers. Unskilled labor still, however, pours into the cities from the countryside. The inability of the economy to absorb these unskilled migrants has contributed to the serious unemployment in urban centers.

In a situation which includes critical shortages of skilled man-power, and large-scale unemployment, improvement in vocational training would bring reasonably quick returns.

LESSON 8

HOMEWORK ASSIGNMENTS

- 1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 8.**
- 2. Speaking - Dialogue No. 8.**
- 3. Reading.**
 - a) Generalizations to L. 8.**
 - b) Explanatory Notes to L. 8.**
 - c) Area Background, as assigned.**

VOCABULARY

Dialogue

1. wypełnić	- to fill out
2. formularz	- form
3. Czy może mi pani pomóc?	- Can you help me?
4. pani	- you
5. Nazywam się ...	- My last name is ...
6. Jak panu na imię?	- What's your first name?
7. Na imię mi ...	- My first name is ...
8. Ile pan ma lat?	- How old are you?
9. Mam trzydzieści lat.	- I am thirty years old.
10. mieszkam	- I live
11. cztery	- four
12. jaki	- what
13. zawód	- profession
14. jestem	- I am
15. jestem mechanikiem	- I am a mechanic
16. podpisać	- to sign

Dialogue Adjunct

17. w biurze zatrudnień	- in the employment office
18. urzędniczka	- woman clerk
19. Pan Cichocki nie ma pracy.	- Mr. Cichocki does not have work.
20. ona	- she

LESSON 9

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination Drill

Phonemic contrast: /č/ - /ć/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	gracz	gracz	gracz	-	grać	grać	grać
2.	czapa	czapa	czapa	-	ciapa	ciapa	ciapa
3.	bicze	bicze	bicze	-	bicie	bicie	bicie
4.	boczek	boczek	boczek	-	bociek	bociek	bociek
5.	lecz	lecz	lecz	-	leć	leć	leć

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	gracz	-	grać	gracz	-	grać	gracz	-	grać
2.	czapa	-	ciapa	czapa	-	ciapa	czapa	-	ciapa
3.	bicze	-	bicie	bicze	-	bicie	bicze	-	bicie
4.	boczek	-	bociek	boczek	-	bociek	boczek	-	bociek
5.	lecz	-	leć	lecz	-	leć	lecz	-	leć

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	gracz	grać	gracz
2.	czapa	ciapa	ciapa
3.	bicze	bicie	bicie
4.	boczek	bociek	boczek
5.	lecz	leć	leć

Step 4. Listening and production.

1.	gracz ...	grać ...	gracz	-	grać		-	
2.	czapa ...	ciapa ..	czapa	-	ciapa		-	
3.	bicze ...	bicie ..	bicze	-	bicie		-	
4.	boczek ..	bociek .	boczek	-	bociek		-	
5.	lecz	leć	lecz	-	leć		-	

Phonemic contrast: /s/ - /ś/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	Sara	Sara	Sara	- siara	siara	siara
2.	Serb	Serb	Serb	- sierp	sierp	sierp
3.	kos	kos	kos	- koś	koś	koś
4.	nos	nos	nos	- noś	noś	noś
5.	kasa	kasa	kasa	- Kasia	Kasia	Kasia

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	Sara	- siara	Sara	- siara	Sara	- siara
2.	Serb	- sierp	Serb	- sierp	Serb	- sierp
3.	kos	- koś	kos	- koś	kos	- koś
4.	nos	- noś	nos	- noś	nos	- noś
5.	kasa	- Kasia	kasa	- Kasia	kasa	- Kasia

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	Sara	siara	siara
2.	Serb	sierp	Serb
3.	kos	koś	koś
4.	nos	noś	noś
5.	kasa	Kasia	Kasia

Step 4. Listening and production.

1.	Sara	siara	Sara	- siara	...	-	...
2.	Serb	sierp	Serb	- sierp	...	-	...
3.	kos	koś	kos	- koś	...	-	...
4.	nos	noś	nos	- noś	...	-	...
5.	kasa	Kasia	kasa	- Kasia	...	-	...

LESSON 9

Phonemic contrast /ɛ/ - /ɛ̃/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. kadzą	kadzą	kadzą	- kadzia	kadzia	kadzia
2. miedzą	miedzą	miedzą	- miedzia	miedzia	miedzia
3. wodze	wodze	wodze	- wodzie	wodzie	wodzie
4. sadze	sadze	sadze	- sadzie	sadzie	sadzie
5. śledzona	śledzona	śledzona	- śledziona	śledziona	śledziona

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. kadzą	- kadzia	kadzą	- kadzia	kadzą	- kadzia
2. miedzą	- miedzia	miedzą	- miedzia	miedzą	- miedzia
3. wodze	- wodzie	wodze	- wodzie	wodze	- wodzie
4. sadze	- sadzie	sadze	- sadzie	sadze	- sadzie
5. śledzona	- śledziona	śledzona	- śledziona	śledziona	- śledziona

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	kadzą	kadzia	kadzą
2.	miedzą	miedzia	miedzą
3.	wodze	wodzie	wodzie
4.	sadze	sadzie	sadzie
5.	śledzona	śledziona	śledziona

Step 4. Listening and production.

1.	kadzą		kadzia		kadzą	- kadzia		-	
2.	miedzą		miedzia		miedzą	- miedzia		-	
3.	wodze		wodzie		wodze	- wodzie		-	
4.	sadze		sadzie		sadze	- sadzie		-	
5.	śledzona	..	śledziona	..	śledzona	- śledziona		-	

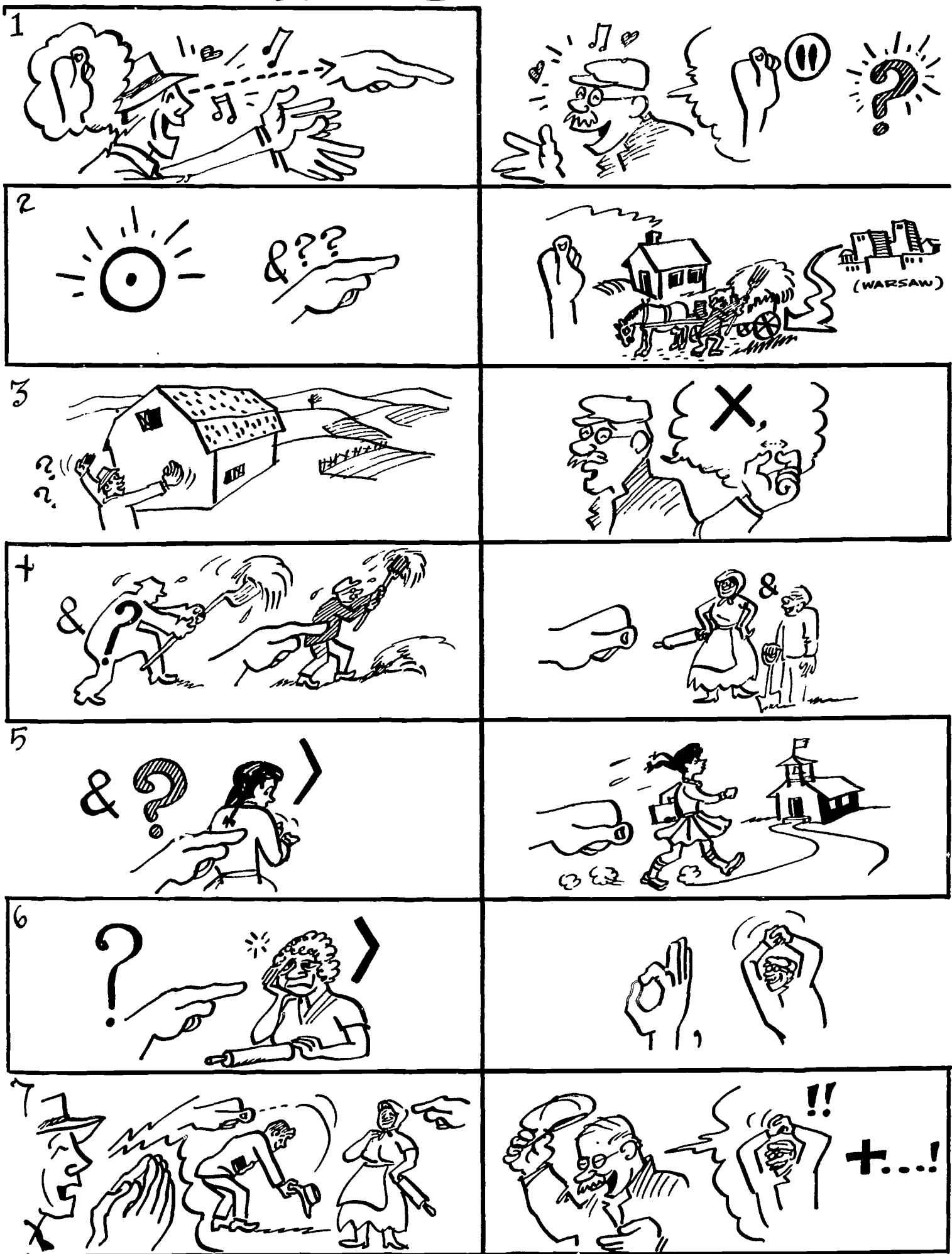
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/s/	szkoły	- do szkoły
/g/	gdzie	- gdzie mieszka
/sł/	słuchać	- Co słuchać?
/pstr/	pstry	
/bł/	błagać	
/bż/	brzeg	
/bżd/	brzdęk	
/bżm/	brzmieć	
/bzd/	bzdura	
/bz/	bzykać	
/bż/	bzik	

LESSON 9

DIALOGUE

Spotkanie na ulicy

C.: Cichocki
A.: Adamski

1. C.: Cieszę się, że pana widzę.

A.: Ja też. Co słychać?

2. C.: Nic nowego, a co u pana?

A.: Mieszkam pod Warszawą i mam gospodarstwo.

3. C.: Czy to jest duże gospodarstwo?

A.: Nie, nieduże.

4. C.: A kto panu pomaga?

A.: Żona i syn.

5. C.: A co robi teraz córka?

A.: Córka chodzi do szkoły.

6. C.: Jak się teraz czuje żona?

A.: Dziękuję, dobrze.

7. C.: Proszę pozdrowić żonę.

A.: Dziękuję. Do widzenia.

LESSON 9

DIALOGUE

Meeting on the Street

C.: Cichocki
A.: Adamski

1. C.: I am glad to see you.
A.: I am too. What's new?
2. C.: Nothing new, and what about you?
A.: I live near Warsaw and I have a farm.
3. C.: Is it a big farm?
A.: No, pretty small.
4. C.: And who helps you?
A.: My wife and son.
5. C.: And what is your daughter doing now?
A.: My daughter is going to school.
6. C.: How is your wife feeling now?
A.: All right, thank you.
7. C.: Please give my regards to your wife.
A.: Thank you, I will. Good-bye.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy to jest Warszawa?

B.: Tak, to jest Warszawa.

2. A.: Gdzie mieszka Adamski?

B.: Adamski mieszka pod Warszawą.

3. A.: Czy Adamski i Cichocki rozmawiają na ulicy?

B.: Tak, oni rozmawiają na ulicy.

LESSON 9

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Is this Warsaw?

B.: Yes, this is Warsaw.

2. A.: Where does Adamski live?

B.: Adamski lives near Warsaw.

3. A.: Are Mr. Adamski and Mr. Cichocki talking
on the street?

B.: Yes. They are talking on the street.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:

Cieszę się, że pana widzę!
 Ja też.
 Nic nowego.
 A co u pana?
 Mieszkam pod Warszawą.
 Mam gospodarstwo.
 Kto panu pomaga?
 Żona i syn.
 Co robi teraz córka?
 Chodzi jeszcze do szkoły.
 Jak się teraz czuje żona?
 Proszę pozdrowić żonę.

Student:

.....

Cued Response DrillFrame 2Instructor:

Cue: żona i syn
 A kto panu pomaga?
 Cue: tylko żona
 A kto panu pomaga?
 Cue: tylko syn
 A kto panu pomaga?
 Cue: urzędniczka
 A kto panu pomaga?
 Cue: pan Cichocki
 A kto panu pomaga?
 Cue: pan Grodecki
 A kto panu pomaga?
 Cue: córka
 A kto panu pomaga?

Student:

- Żona i syn.
 - Tylko żona.
 - Tylko syn.
 - Urzędniczka.
 - Pan Cichocki.
 - Pan Grodecki.
 - Córka

LESSON 9

Repetition Drill

Frame 3

Instructor:

Co robi teraz syn?
Co robi teraz żona?
Co robi teraz córka?
Co robi teraz pan Cichocki?
Co robi teraz pan Nowak?
Co robi teraz pan Adamski?
Co on teraz robi?
Co ona teraz robi?
Co pan teraz robi?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Student 1:

Student 2:

syn	Co robi teraz syn?	Chodzi jeszcze do szkoły.
córka	Co robi teraz córka?	Chodzi jeszcze do szkoły.
Józef	Co robi teraz Józef?	Chodzi jeszcze do szkoły.
on	Co on teraz robi?	Chodzi jeszcze do szkoły.
ten pan	Co ten pan teraz robi?	Chodzi jeszcze do szkoły.
ta pani	Co ta pani teraz robi?	Chodzi jeszcze do szkoły.

Repetition Drill

Frame 5

Instructor:

Jak się teraz czuje żona?
Jak się teraz czuje syn?
Jak się teraz czuje córka?
Jak się teraz czuje pani Grodecka?
Jak się teraz czuje pan Grodecki?
Jak się teraz czuje Józef?
Jak się teraz czuje pan Nowak?
Jak się teraz pan czuje?
Jak się teraz on czuje?
Jak się teraz ona czuje?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Expansion Drill

Frame 6

Instructor:

Student:

Cue: Teraz on czuje się dobrze.	- Czy on teraz czuje się dobrze?
Cue: Teraz Józef czuje się dobrze.	- Czy teraz Józef czuje się dobrze?
Cue: Teraz syn czuje się dobrze.	- Czy teraz syn czuje się dobrze?
Cue: Teraz córka czuje się dobrze.	- Czy teraz córka czuje się dobrze?
Cue: Teraz żona czuje się dobrze.	- Czy teraz żona czuje się dobrze?
Cue: Teraz pan Nowak czuje się dobrze.	- Czy teraz pan Nowak czuje się dobrze?

Rejoinder Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Cue: gospodarstwo
Mam teraz ...	- Mam teraz gospodarstwo.
Cue: duże gospodarstwo
Mam ...	- Mam duże gospodarstwo.
Cue: bardzo duże gospodarstwo
Mam ...	- Mam bardzo duże gospodarstwo.
Cue: nieduże gospodarstwo
Mam ...	- Mam nieduże gospodarstwo.
Cue: gospodarstwo pod Warszawą.	- Mam gospodarstwo pod Warszawą.

Cued Response Drill (Affirmative Answer)

Frame 8

Instructor:

Student:

Czy pan ma duże gospodarstwo?	- Tak, mam duże gospodarstwo.
Czy pan mieszka pod Warszawą?	- Tak, mieszkam pod Warszawą.

LESSON 9

Instructor:

Czy to jest duże gospodarstwo?
Czy córka chodzi jeszcze do szkoły?
Czy syn chodzi do szkoły?
Czy Józef chodzi do szkoły?
Czy żona czuje się dobrze?
Czy pan Nowak czuje się dobrze?
Czy ona czuje się dobrze?

Student:

- Tak, to jest duże gospodarstwo.
- Tak, córka chodzi jeszcze do szkoły.
- Tak, syn chodzi do szkoły.
- Tak, Józef chodzi do szkoły.
- Tak, żona czuje się dobrze.
- Tak, pan Nowak czuje się dobrze.
- Tak, ona czuje się dobrze.

Frame 9

Instructor:

Cue: Ja też ...
Mam gospodarstwo.
Mieszkam pod Warszawą.
Mam nieduże gospodarstwo
Jestem mechanikiem.
Nazywam się Nowak.
Mieszkam na ulicy Jasnej.
Mam trzydzieści lat.
Mam sto złotych.
Mam tylko dwadzieścia złotych.
Proszę kotlet z kapustą.
Proszę kawę.

Student:

- Ja też mam gospodarstwo.
- Ja też mieszkam pod Warszawą.
- Ja też mam nieduże gospodarstwo.
- Ja też jestem mechanikiem.
- Ja też nazywam się Nowak.
- Ja też mieszkam na ulicy Jasnej.
- Ja też mam trzydzieści lat.
- Ja też mam sto złotych.
- Ja też mam tylko dwadzieścia złotych.
- Ja też proszę kotlet z kapustą.
- Ja też proszę tylko kawę.

Repetition Drill

Frame 10

Instructor:

Czy pan chodzi do szkoły?
Czy Józef chodzi do szkoły?

Student:

.....
.....

Instructor:

Czy on chodzi do szkoły?
Czy córka chodzi do szkoły?
Czy syn chodzi do szkoły?
Czy Nowak chodzi do szkoły?

Student:

.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 11

Instructor:

Cue: On jest teraz mechanikiem.
Co on teraz robi?

Cue: On jeszcze chodzi do szkoły.
Co on teraz robi?

Cue: On jest w biurze zatrudnień.
Co on teraz robi?

Cue: On teraz je.
Co on teraz robi?

Cue: On teraz pije kawę.
Co on teraz robi?

Cue: On teraz jest w szkole.
Co on teraz robi?

Student:

- On jest teraz mechanikiem.

- On jeszcze chodzi do szkoły.

- On jest w biurze zatrudnień.

- On teraz je.

- On teraz pije kawę.

- On teraz jest w szkole.

Repetition Drill

Frame 12

Instructor:

Cieszę się, że pana widzę.
Co słychać?
Proszę pozdrowić żonę.
Dziękuję, dobrze.

Student:

.....
.....
.....
.....

LESSON 9

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Czy to jest pan Cichocki?
2. Kto to jest?
3. Czy to jest pan Adamski?
4. Kto to jest?
5. Gdzie mieszka pan Adamski?
6. Czy pan Adamski mieszka pod Warszawą?
7. Kto mieszka pod Warszawą?
8. Gdzie mieszka pan Cichocki?
9. Czy pan Cichocki mieszka na ulicy Jasnej?
10. Czy pan Adamski ma gospodarstwo?
11. Co ma pan Adamski?
12. Kto ma gospodarstwo?
13. Jakie gospodarstwo ma pan Adamski?
14. Kto ma nieduże gospodarstwo?
15. Czy żona pomaga?
16. Kto pomaga?
17. Co robi żona?
18. Czy syn pomaga?
19. Co robi syn?
20. Co robi teraz córka?
21. Kto chodzi do szkoły?
22. Czy córka chodzi do szkoły?

23. Czy córka też pomaga?
24. Jak się teraz czuje żona?
25. Kto czuje się teraz dobrze?
26. Jak się pan nazywa?
27. Jak panu na imię?
28. Kto panu pomaga?
29. Kto może panu pomóc?
30. Czy pan teraz jest w szkole?
31. Gdzie pan teraz jest?
32. Czy pan wie, gdzie jest Warszawa?
33. Proszę pokazać, gdzie jest Warszawa.
34. Cieszę się, że pana widzę.
35. Do widzenia panu.

Part II - One student asks other student questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

LESSON 9

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski ma gospodarstwo.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Adamski ma gospodarstwo.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski mieszka pod Warszawą.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Adamski mieszka pod Warszawą.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski ma nieduże gospodarstwo.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Adamski ma nieduże gospodarstwo.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki jest mechanikiem.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Cichocki jest mechanikiem.

Student:

1. Pan Adamski ma gospodarstwo.

2. Ja wiem, że pan Adamski ma gospodarstwo.

1. Pan Adamski mieszka pod Warszawą.

2. Ja wiem, że pan Adamski mieszka pod Warszawą.

1. Pan Adamski ma nieduże gospodarstwo.

2. Ja wiem, że pan Adamski ma nieduże gospodarstwo.

1. Pan Cichocki jest mechanikiem.

2. Ja wiem, że pan Cichocki jest mechanikiem.

Instructor:

Proszę powiedzieć koledze, że na ulicy Jasnej jest dobra restauracja.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że na ulicy Jasnej jest dobra restauracja.

Student:

1. Na ulicy Jasnej jest dobra restauracja.

2. Ja wiem, że na ulicy Jasnej jest dobra restauracja.

Part IV - Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

NARRATION

Spotkanie na ulicy

To jest Warszawa. To jest pan Cichocki, a to jest pan Adamski. Pan Cichocki i pan Adamski rozmawiają. Oni rozmawiają na ulicy. Teraz oni rozmawiają na ulicy Jasnej.

Pan Cichocki jest mechanikiem. On jeszcze nie ma pracy. On mieszka na ulicy Jasnej cztery. On ma tu umeblowany pokój, który kosztuje sto złotych na miesiąc. Teraz pan Cichocki może już powiedzieć koledze, że tu mieszka. On już ma klucz.

Pan Adamski nie mieszka na ulicy Jasnej. On mieszka pod Warszawą, gdzie on ma gospodarstwo. To gospodarstwo jest nieduże. Panu Adamskiemu pomaga tylko żona i syn. Córka nie pomaga panu Adamskiemu. Ona jest jeszcze mała i chodzi do szkoły.

QUESTIONS

1. Co to jest? (Warszawa)

LESSON 9

2. Czy to jest Warszawa?
3. Kto to jest? (Cichocki)
4. Czy to jest pan Adamski?
5. Co robi pan Adamski i pan Cichocki?
6. Gdzie oni rozmawiają?
7. Czy oni rozmawiają na ulicy Jasnej?
8. Jaki zawód ma pan Cichocki?
9. Czy pan Cichocki jest mechanikiem?
10. Kto jeszcze nie ma pracy?
11. Gdzie mieszka pan Cichocki?
12. Gdzie pan Cichocki ma pokój?
13. Jaki pokój ma pan Cichocki?
14. Czy on ma pokój umeblowany?
15. Ile kosztuje ten pokój?
16. Czy pokój umeblowany na ulicy Jasnej kosztuje sto złotych?
17. Czy pan Cichocki może już teraz powiedzieć koledze, że mieszka na ulicy Jasnej?
18. Co on już ma?
19. Czy pan Adamski mieszka na ulicy Jasnej?
20. Gdzie mieszka pan Adamski?
21. Co on ma pod Warszawą?
22. Czy on ma gospodarstwo?
23. Gdzie pan Adamski ma gospodarstwo?
24. Czy on ma duże gospodarstwo? (nieduże)
25. Kto pomaga panu Adamskiemu?
26. Czy córka pomaga panu Adamskiemu?

27. Jaka jest córka? (mała)
28. Co ona robi?
29. Kto chodzi do szkoły?
30. Czy pan Adamski chodzi do szkoły?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsPalatals versus Nonpalatals

Unlike the English, the Polish sound system possesses palatal consonants as distinguished from nonpalatal consonants. As it has been mentioned already in Lesson 1, the palatal consonants are a feature extremely characteristic of the Polish language.

Most consonants in Polish may appear as nonpalatal or as palatal, but only the nonpalatals correspond to some of the English consonants; the palatal consonants do not exist in English. In English only consonants preceding a long /i/ in stressed positions as in words like "peep", "beat" may give a distant idea of the nature of the Polish palatal consonants.

The essential feature in the articulation of a palatal consonant in Polish is the raising of the middle part of the tongue to the hard palate; hence the name of the sound: "palatal."

Below is a list of Polish palatal consonants contrasted with the nonpalatals:

Nonpalatals:

(22)

example:

/p/ /pan/
 /b/ /bargo/
 /m/ /ma/

Palatals:

(11)

example:

/p'/ /jadłosp'is/
 /b'/ /b'urko/
 /m'/ /m'eśac/

LESSON 9

Nonpalatals:

/f/ /tefon/
 /v/ /kava/
 /t/ /telefon/
 /d/ /dobri/
 /c/ /co/
 /z/ /barzo/
 /s/ /jest/
 /z/ /sto zloth/
 /n/ /kanapa/
 /l/ /ile/
 /r/ /b'urko/
 /č/ /kluč/
 /ž/ /žet/
 /š/ /proše/
 /ž/ /duža/
 /k/ /pokuj/
 /g/ /moge/
 /h/ /sto zloth/
 /l/ /laženka/
 -

Palatals:

/f'/ /šf'ina/
 /v'/ /do v'ižena/
 -
 -
 /č/ /zobačič/
 /ž/ /žen/
 /š/ /šf'ina/
 /ž/ /laženka/
 /n/ /ne/
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 -
 /j/ /pokuj/

The following sound contrasts have been drilled already to help you in discriminating the palatals:

L. 3 /z/ contrasted with /ż/

L. 7 /m/ contrasted with /m̥/

L. 8 /p/ /p' / /b/ /b' / /c/ /č/

L. 9 /č/ /ć/ /s/ /ś/ /ʒ/ /ʒ'/

EXPLANATORY NOTES

Agriculture

In today's dialogue we learned that one of the characters has a farm. In connection with this it is noteworthy to remember that Poland is ruled by the Communist Party and that the principal policies of the Communists in the field of agriculture after World War II consisted of splitting up the large estates by means of an agrarian reform, the development and integration into the national economy of purchasing and marketing co-operatives, the introduction of State farms and after 1948 the initiation of agricultural collectivization and the liquidation of the "kulaks", who were basically defined as peasants with large farms and employing hired labor. The results of these policies was that the number of production co-operatives increased to a peak of about 10,000 units by fall 1956. At that time, they encompassed almost two million hectares of land which represented 8.6 percent of the total under cultivation. However, when Gomułka came to power in October 1956, he permitted the 220,000 families on collective farms to decide for themselves whether they wanted to stay on collective farms or to dissolve them. In 1962 there were only some 2000 collective farms left with 228,000 hectares or 1.2 percent of the land under cultivation and 22,000 families, i.e., 0.4 percent of the individual farms. Polish farmers do not like collectivization and prefer to cultivate their land for their own benefit. Fifty hectares of land is the maximum a farmer is allowed to own in Poland. Privately owned farms proved to be more productive than collective farms or State farms. Polish farming is of the general type rather than specialized as is the case in this country.
(One hectare = 2.471 acres. Abbreviation: ha.)

The Polish School System

Primary and Secondary Education

Seven years of compulsory education are required, and the elementary schools, renamed "basic schools", remain much the same in structure as they were before the war. The secondary schools, however, have been radically changed. Since 1948 the "gimnazjums" and the "liceums" have been merged into "liceums" providing four years of training, thus reducing secondary education by one year from the interwar standards. Recent proposals have suggested the addition of another year. Not all schools include the complete course, some providing grades 1 to 7, and others only grades 8 to 11.. A uniform course of study is offered in all and children who have completed basic school are accepted by all liceums.

Changes in the curricula of both basic schools and liceums were radical. All semblance of general education was dropped; the course of study was completely oriented toward acquisition of language skills and science. The science courses put primary emphasis on practical applications and techniques. The language courses and the study of the Constitution are especially used for indoctrination in theory and ideology, although all other courses also include some ideological propaganda.

During the spring of 1957 various proposals were made for the reorganization of the elementary and secondary school system - such as extension of the system to twelve years, introduction of more general education courses, and separation of technical and vocational training from general education along the lines of the interwar system.

HOMWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 9.
2. Speaking - Dialogue No. 9.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 9.
 - b) Explanatory Notes to L. 9.
 - c) Area Background, as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. Cieszę się, że pana widzę.	- I am glad to see you.
2. ja	- I
3. też	- too
4. Co u pana?	- What about you?
5. pod Warszawą	- near Warsaw
6. gospodarstwo	- farm
7. nieduże	- pretty small
8. Kto panu pomaga?	- Who helps you?
9. żona	- wife
10. syn	- son
11. robi	- is doing
12. teraz	- now
13. córka	- daughter
14. chodzi do szkoły	- is going to school
15. Jak się czuje żona?	- How is your wife feeling?
16. Proszę pozdrowić żonę.	- Please give my regards to your wife.

Dialogue Adjunct

17. rozmawiają	- they are talking
18. oni	- they

Names of Persons and Places

19. Warszawa	- Warsaw
20. Adamski	- last name

LESSON 10

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination Drill

Phonemic contrast: /f/ - /v/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	feta	feta	feta	- weta	weta	weta
2.	faza	faza	faza	- waza	waza	waza
3.	fory	fory	fory	- worry	wory	wory
4.	sofa	sofa	sofa	- sowa	sowa	sowa
5.	mufeczka	mufeczka	mufeczka	- móweczka	móweczka	móweczka

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	feta	- weta	feta	- weta	feta	- weta
2.	faza	- waza	faza	- waza	faza	- waza
3.	fory	- worry	fory	- worry	fory	- worry
4.	sofa	- sowa	sofa	- sowa	sofa	- sowa
5.	mufeczka	- móweczka	mufeczka	- móweczka	mufeczka	- móweczka

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	feta	weta	weta
2.	faza	waza	faza
3.	fory	wory	fory
4.	sofa	sowa	sowa
5.	mufeczka	móweczka	mufeczka

Step 4. Listening and production.

1.	feta		weta		feta	- weta		-	
2.	faza		waza		faza	- waza		-	
3.	fory		wory		fory	- worry		-	
4.	sofa		sowa		sofa	- sowa		-	
5.	mufeczka	..	móweczka	..	mufeczka	- móweczka		-	

Phonemic contrast /f'/' - /v'/'

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	fika	fika	fika	- Wika	Wika	Wika
2.	Fin	Fin	Fin	- win	win	win
3.	filia	filia	filia	- wilia	wilia	wilia
4.	trafię	trafię	trafię	- trawię	trawię	trawię
5.	sofie	sofie	sofie	- sowie	sowie	sowie

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	fika	- Wika	fika	- Wika	fika	- Wika
2.	Fin	- win	Fin	- win	Fin	- win
3.	filia	- wilia	filia	- wilia	filia	- wilia
4.	trafię	- trawię	trafię	- trawię	trafię	- trawię
5.	sofie	- sowie	sofie	- sowie	sofie	- sowie

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	fika	Wika	fika
2.	Fin	win	win
3.	filia	wilia	filia
4.	trafię	trawię	trawię
5.	sofie	sowie	sowie

Step 4. Listening and production.

1.	fika		wika		fika	-	wika		-	
2.	Fin		win		Fin	-	win		-	
3.	filia	...	wilia	...	filia	-	wilia		-	
4.	trafię	..	trawię	..	trafię	-	trawię		-	
5.	sofie	...	sowie	...	sofie	-	sowie		-	

LESSON 10

Phonemic contrast /š/ - /ś/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	szew	szew	szew	- siew	siew	siew
2.	rusz	rusz	rusz	- Ruś	Ruś	Ruś
3.	kosz	kosz	kosz	- koś	koś	koś
4.	kasza	kasza	kasza	- Kasia	Kasia	Kasia
5.	proszę	proszę	proszę	- prosię	prosię	prosię

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	szew	- siew	szew	- siew	szew	- siew
2.	rusz	- Ruś	rusz	- Ruś	rusz	- Ruś
3.	kosz	- koś	kosz	- koś	kosz	- koś
4.	kasza	- Kasia	kasza	- Kasia	kasza	- Kasia
5.	proszę	- prosię	proszę	- prosię	proszę	- prosię

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	szew	siew	siew
2.	rusz	Ruś	rusz
3.	kosz	koś	kosz
4.	kasza	Kasia	Kasia
5.	proszę	prosię	proszę

Step 4. Listening and production.

1.	szew	siew	szew	- siew	... - ...
2.	rusz	Ruś	rusz	- Ruś	... - ...
3.	kosz	koś	kosz	- koś	... - ...
4.	kasza	Kasia	kasza	- Kasia	... - ...
5.	proszę	...	prosię	...	proszę	- prosię	... - ...

Part II - Pronunciation DrillInitial clusters

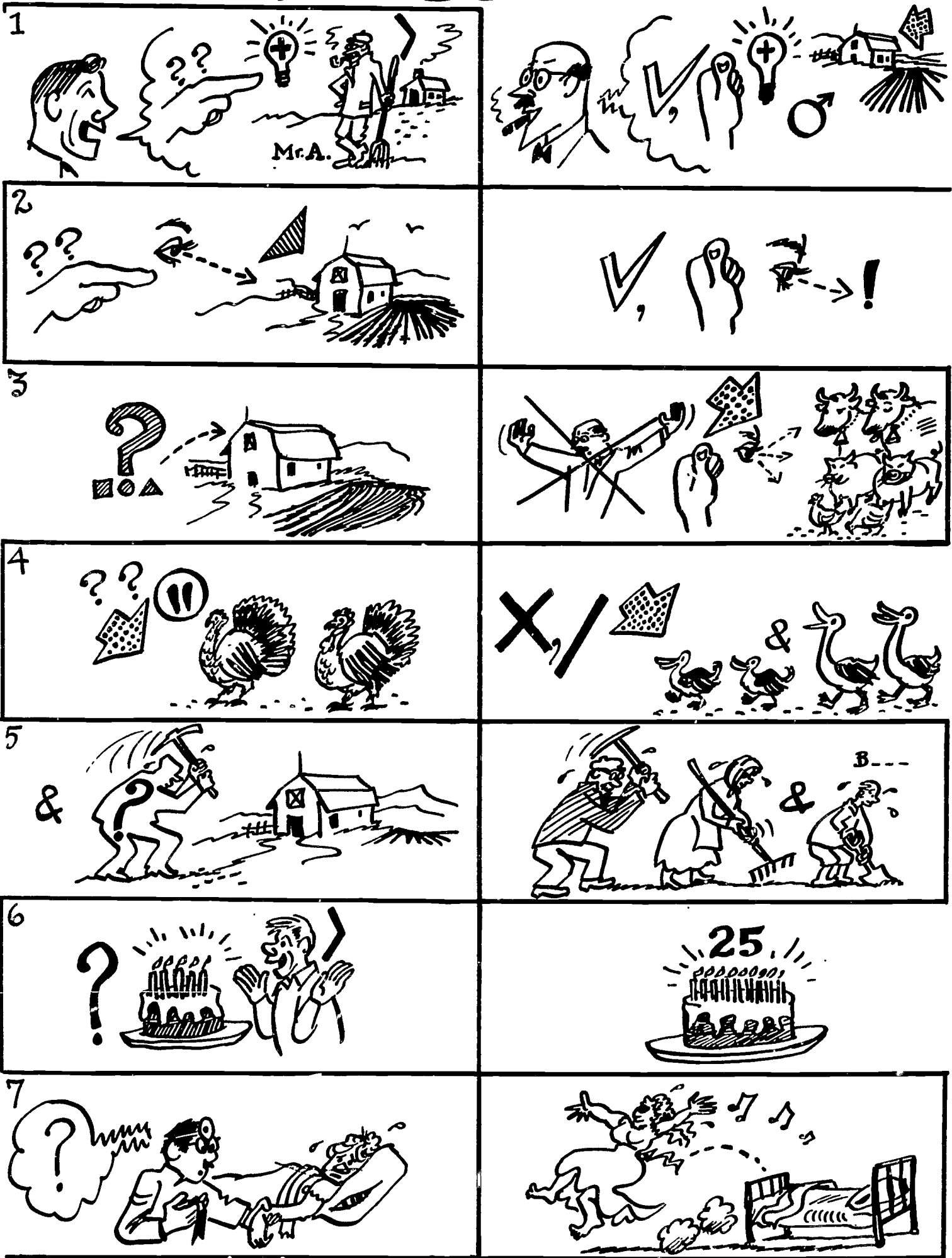
Drill the following clusters in the following utterances:

/dv/	dwadzieścia	- dwadzieścia lat
/fś/	wsi	- na wsi
/śf'/	świnie	- świnie i kury
/kt/	kto	- A kto pracuje?
/trf/	trwać	-
/tść/	trzcina	
/tkf/	tkwić	
/tśm/	trzmiel	
/tśn/	trznadel	
/tśp'/	trzpień	

Final clusters:

/ść/	dość	- dość dobrze
------	------	---------------

LESSON 10

DIALOGUE

O gospodarstwie

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Czy pan wie, że Adamski mieszka teraz
na wsi?
G.: Tak, wiem. Ma tam gospodarstwo.
2. C.: Czy pan widział to gospodarstwo?
G.: Owszem, widziałem.
3. C.: Jakie jest to gospodarstwo?
G.: Nieduże. Widziałem tam krowy, świnie
i kury.
4. C.: A czy są też indyki?
G.: Nie, ale są kaczki i gęsi.
5. C.: A kto pracuje na gospodarstwie?
G.: Pan Adamski, żona i syn Bolek.
6. C.: Ile lat ma teraz Bolek?
G.: Dwadzieścia pięć.
7. C.: Jak się czuje teraz pani Adamska?
G.: Dość dobrze.

LESSON 10

DIALOGUE

About the Farm

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Do you know that Mr. Adamski is living in the country now?
G.: Yes, I know. He has a farm there.
2. C.: Have you seen this farm?
G.: Yes, I have.
3. C.: What kind of farm is it?
G.: Not large. There I saw cows, pigs, and chickens.
4. C.: Are there also turkeys?
G.: No, but there are ducks and geese.
5. C.: And who works on the farm?
G.: Mr. Adamski, his wife, and their son Bolek.
6. C.: How old is Bolek now?
G.: Twenty five.
7. C.: How is Mrs. Adamski feeling now?
G.: Quite well.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:

Adamski mieszka teraz na wsi.
 Czy pan widział to gospodarstwo?
 Widziałem tam krowy, świnie
 i kury.
 Czy są też indyki?
 Nie, ale są kaczki i gęsi.
 Kto pracuje na gospodarstwie?
 Ile lat ma teraz Bolek?
 Dwadzieścia pięć.
 Dość dobrze.

Student:

.....

Expansion DrillFrame 2Instructor:

Adamski mieszka na wsi.
 Syn mieszka na wsi.
 Cóрка mieszka na wsi.
 Pani Grodecka mieszka teraz
 na wsi.
 Józef mieszka na wsi.
 Nowak mieszka na wsi.
 Urzędniczka mieszka na wsi.

Student:

- Czy Adamski mieszka na wsi?
- Czy syn mieszka na wsi?
- Czy córką mieszka na wsi?
- Czy pani Grodecka mieszka
teraz na wsi?
- Czy Józef mieszka na wsi?
- Czy Nowak mieszka na wsi?
- Czy urzędniczka mieszka na
wsi?

Situational ResponseFrame 3Instructor:

Gdzie mieszka pan Adamski?
 Kto to jest?
 Gdzie on mieszka?
 Co ma pan Adamski?
 Jakie gospodarstwo ma pan
 Adamski?
 Kto pracuje na gospodarstwie?

Student:

- Pan Adamski mieszka na wsi.
- To jest pan Grodecki.
- On mieszka na wsi.
- On ma gospodarstwo.
- Pan Adamski ma nieduże
gospodarstwo.
- Pan Adamski, żona i syn
Bolek.

LESSON 10

Instructor:

Ile lat ma Bolek?

Jak czuje się pan Adamski?

Student:

- Bolek ma dwadzieścia pięć lat.

- On czuje się dość dobrze.

Combination Drill

Frame 4

Instructor:

To jest Bolek.

On jest tam.

Kto tam jest?

Tam jest urzędniczka.

Ona jest tam.

Kto tam jest?

To jest pan Cichocki.

On jest w biurze.

Kto jest w biurze?

To jest kolega.

On jest w szkole.

Kto jest w szkole?

To jest gospodarstwo.

Co jest na wsi?

To jest restauracja.

Co jest na wsi?

To jest papier listowy.

Papier listowy jest w sklepie.

Co jest w sklepie?

Student:

- Tam jest Bolek.

- Tam jest urzędniczka.

- Pan Cichocki jest w biurze.

- Kolega jest w szkole.

- Gospodarstwo jest na wsi.

- Restauracja jest na wsi.

- Papier listowy jest w sklepie.

Cued Response Drill (Affirmative answer)

Frame 5

Instructor:

Czy pan widział to gospodarstwo?

Czy pan widział tam kury?

Student:

- Tak, widziałem to gospodarstwo.

- Tak, widziałem tam kury.

Instructor:

Czy pan widział tam gęsi?
 Czy pan widział tam kaczki?
 Czy pan widział tam świnie?
 Czy pan widział tam krowy?
 Czy pan widział duże gospodarstwo?
 Czy pan widział tam indyki?

Student:

Tak, widziałem tam gęsi.
 - Tak, widziałem tam kaczki.
 - Tak, widziałem tam świnie.
 - Tak, widziałem tam krowy.
 - Tak, widziałem duże gospodarstwo.
 - Tak, widziałem tam indyki.

Cued Response Drill (Mutation)Frame 6Instructor:

Cue: indyki
 Czy pan widział tam kaczki?
 Cue: gęsi
 Czy pan widział tam indyki?
 Cue: kaczki
 Czy pan widział tam gęsi?
 Cue: krowy
 Czy pan widział tam świnie?
 Cue: świnie
 Czy pan widział tam krowy?
 Cue: kury
 Czy pan widział tam kaczki
 i gęsi?
 Cue: indyki i gęsi
 Czy pan widział tam kury?

Student:

- Nie, widziałem tam indyki.
 - Nie, widziałem tam gęsi.
 - Nie, widziałem tam kaczki.
 - Nie, widziałem tam krowy.
 - Nie, widziałem tam świnie.
 - Nie, widziałem tam kury.
 - Nie, widziałem tam indyki
 i gęsi.

Frame 7Instructor:

Cue: nie, ale są kaczki.
 Czy tam są kury?
 Cue: nie, ale są gęsi.
 Czy tam są kaczki?
 Cue: nie, ale są indyki
 Czy tam są gęsi?

Student:

- Nie, ale są kaczki.
 - Nie, ale są gęsi.
 - Nie, ale są indyki.

LESSON 10

Instructor:

Cue: nie, ale są krowy.
Czy tam są świnie?

Cue: nie, ale są świnie
Czy tam są krowy?

Cue: nie, ale są kury
Czy tam są indyki?

Student:

- Nie, ale są krowy.

- Nie, ale są świnie.

- Nie, ale są kury.

Repetition Drill

Frame 8

Instructor:

On pracuje na gospodarstwie.
Ona pracuje na gospodarstwie.
Pan Nowak pracuje w szkole.
Urzędniczka pracuje w biurze.
Syn pracuje na ulicy Jasnej.
Adamski pracuje na gospodarstwie.
Adamski pracuje na gospodarstwie
pod Warszawą.
Córka pracuje w sklepie.
Pan Cichocki nie pracuje.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 9

Instructor:

Cue: w sklepie
Syn pracuje ...

Cue: w biurze zatrudnień
Córka pracuje ...

Cue: w szkole
Pan Nowak pracuje ...

Cue: na ulicy Jasnej.
Bolek pracuje ...

Cue: na gospodarstwie
Pan Adamski pracuje ...

Student:

- Syn pracuje w sklepie.

- Córka pracuje w biurze
zatrudnień.

- Pan Nowak pracuje w szko-
le.

- Bolek pracuje na ulicy
Jasnej.

- Pan Adamski pracuje na
gospodarstwie.

Instructor:

Cue: w biurze
Urzędniczka pracuje ...

Cue: teraz nie pracuje
Pan Cichocki ...

Student:

- Urzędniczka pracuje w biurze.

- Pan Cichocki teraz nie pracuje.

Repetition Drill

Frame 10

Instructor:

Córka ma dwadzieścia pięć lat.
Żona ma dwadzieścia lat.
Syn ma dwadzieścia pięć lat.
Bolek ma dwadzieścia pięć lat.
On ma dwadzieścia pięć lat.
Urzędniczka ma dwadzieścia pięć lat.
Ona ma dwadzieścia pięć lat.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 11

Instructor:

Student 1:

Student 2:

syn	Ile lat ma syn?
córka	Ile lat ma córka?
ona	Ile lat ma ona?
bolek	Ile lat ma Bolek?
on	Ile lat ma on?
żona	Ile lat ma żona?
urzędniczka	Ile lat ma urzęd- niczka?

Syn ma dwadzieścia pięć lat.
Córka ma dwadzieścia pięć lat.
Ona ma dwadzieścia pięć lat.
Bolek ma dwadzieścia pięć lat.
On ma dwadzieścia pięć lat.
Żona ma dwadzieścia pięć lat.
Urzędniczka ma dwadzieścia pięć lat.

LESSON 10

Cued Response Drill (Affirmative Answer with Mutation)

Frame 12

Instructor:

Czy Bolek czuje się dobrze?

Czy żona czuje się dobrze?

Czy córka czuje się dobrze?

Czy pani Adamska czuje się
dobrze?

Czy Józef czuje się dobrze?

Czy on czuje się dobrze?

Czy ona czuje się dobrze?

Student:

- Tak, Bolek czuje się dość
dobrze.

- Tak, żona czuje się dość
dobrze.

- Tak, córka czuje się dość
dobrze.

- Tak, pani Adamska czuje
się dość dobrze.

- Tak, Józef czuje się dość
dobrze.

- Tak, on czuje się dość
dobrze.

- Tak, ona czuje się dość
dobrze.

Repetition Drill

Frame 13

Instructor:

Tam jest restauracja.

Tam jest umeblowany pokój.

Tam jest papier listowy.

Tam jest duży wybór towaru.

Tam są indyki.

Tam są krowy.

Tam są gęsi i kury.

Tam są świny, indyki i kaczki.

Student:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Gdzie mieszka teraz Adamski?

2. Kto mieszka teraz na wsi?

3. Kto wie, gdzie mieszka teraz Adamski?

4. Czy Grodecki wie, gdzie mieszka teraz Adamski?
5. Co Adamski tam ma?
6. Kto ma tam gospodarstwo?
7. Kto ma gospodarstwo na wsi?
8. Gdzie Adamski ma gospodarstwo?
9. Co Adamski ma na wsi?
10. Kto widział to gospodarstwo?
11. Czy Grodecki widział to gospodarstwo?
12. Co widział Grodecki?
13. Jakie jest to gospodarstwo?
14. Co Grodecki tam widział?
15. Czy Grodecki widział tam krowy, świnie i kury?
16. Kto widział tam krowy, świnie i kury?
17. Czy tam są też kaczki i gęsi?
18. Kto pracuje na gospodarstwie?
19. Co robi Adamski?
20. Gdzie pracuje Adamski?
21. Czy Adamski pracuje na gospodarstwie?
22. Co robi pani Adamska?
23. Gdzie pracuje pani Adamska?
24. Czy Adamska racuje na gospodarstwie?
25. Co robi Bolek?
26. Gdzie pracuje Bolek?
27. Czy Bolek też pracuje na gospodarstwie?
28. Kto ma teraz dwadzieścia pięć lat?

LESSON 10

29. Ile lat ma teraz Bolek?
30. Jak czuje się teraz pani Adamska?
31. Kto czuje się teraz dość dobrze?
32. A jak się pan czuje teraz?
33. Ile pan ma lat?
34. Czy pan mieszka teraz na wsi?
35. Czy pan widział krowy?
36. Czy pan widział świnie?
37. Czy pan widział kury?
38. Gdzie pan widział krowy, świnie i kury?
39. Czy pan widział indyki?
40. Czy pan widział indyki na wsi?
41. Czy pan widział kaczki i gęsi?
42. Gdzie pan widział kaczki i gęsi?
43. Proszę powiedzieć kolegom, co pan widział na wsi.

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III

Instructor:

Proszę powiedzieć koledze, że Adamski ma gospodarstwo.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że Adamski ma gospodarstwo.

Student:

1. Adamski ma gospodarstwo.
2. Ja wiem, że Adamski ma gospodarstwo.

Instructor:

Proszę powiedzieć koledze, że Adamski ma krowy, świnie i kury.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Adamski ma krowy, świnie i kury.

Proszę powiedzieć koledze, że Bolek ma dwadzieścia pięć lat.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że Bolek ma dwadzieścia pięć lat.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki ma czerwony krawat.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Cichocki ma czerwony krawat.

Proszę powiedzieć koledze, że pani Adamska czuje się dość dobrze.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pani Adamska czuje się dość dobrze.

Student:

1. Adamski ma krowy, świnie i kury

2. Ja wiem, że pan Adamski ma krowy, świnie i kury.

1. Bolek ma dwadzieścia pięć lat.

2. Ja wiem, że Bolek ma dwadzieścia pięć lat.

1. Pan Cichocki ma czerwony krawat.

2. Ja wiem, że pan Cichocki ma czerwony krawat.

1. Pani Adamska czuje się dość dobrze.

2. Ja wiem, że pani Adamska czuje się dość dobrze.

Part IV

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue.

LESSON 10

NARRATION

O gospodarstwie

Pan Cichocki i pan Grodecki rozmawiają o gospodarstwie. Pan Adamski mieszka pod Warszawą. On mieszka na wsi. On ma tam gospodarstwo. Pan Grodecki widział to gospodarstwo. To jest nieduże gospodarstwo. Pan Grodecki widział tam krowy, świnie i kury. Są tam też kaczki i gęsi. Na gospodarstwie pracuje pan Adamski, żona i syn Bolek. Córka jeszcze nie pracuje. Ona chodzi do szkoły. Bolek ma już dwadzieścia pięć lat. Pani Adamska czuje się dość dobrze.

Pan Cichocki jest mechanikiem, ale on nie pracuje. Pan Cichocki jeszcze nie ma pracy. On teraz może pomóc panu Adamskiemu na gospodarstwie.

QUESTIONS

1. Czy pan Cichocki i pan Grodecki rozmawiają?
2. Czy oni rozmawiają o gospodarstwie?
3. Kto mieszka pod Warszawą?
4. Czy pan Adamski mieszka pod Warszawą?
5. Gdzie mieszka pan Adamski?
6. Czy pan Adamski mieszka na wsi?
7. Kto mieszka na wsi?
8. Co ma pan Adamski pod Warszawą?
9. Gdzie pan Adamski ma gospodarstwo?
10. Czy to jest duże gospodarstwo?

11. Co widział pan Grodecki na gospodarstwie?
12. Czy on tam widział krowy?
13. Czy on tam widział świnię?
14. Czy on tam widział kury?
15. Co tam jeszcze jest?
16. Czy tam są kaczki?
17. Czy tam są gęsi?
18. Kto pracuje na gospodarstwie?
19. Czy tylko pan Adamski pracuje na gospodarstwie?
20. Czy pani Adamska pracuje na gospodarstwie?
21. Co tam robi pani Adamska?
22. Czy syn też pracuje?
23. Czy córka pracuje?
24. Co robi córka?
25. Czy ona chodzi do szkoły?
26. Ile lat ma Bolek?
27. Jak się czuje pani Adamska?
28. Kto czuje się dość dobrze?
29. Kto jest mechanikiem?
30. Czy pan Cichocki pracuje?
31. Kto może pomóc panu Adamskiemu?

LESSON 10

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

The consonant /ɫ/

You have been exposed to words like łóżko (bed) and łazienka (bathroom). You must have noticed the resemblance of this sound to the English /w/. Indeed, this Polish sound /ɫ/ closely resembles the English sound /w/. It is pronounced, however, with much less rounding of the lips.

The Consonant /l/

The consonant /l/ is found both in Polish and English. The Polish /l/ is close to the English /l/ as found in the word "leave". It is made with the tip of the tongue touching the upper teethridge. The tongue remains flat. The air is allowed to escape sideways while the tip of the tongue is pressed against the upper teethridge.

The Consonant /r/

There are several varieties of /r/ in English. None of these varieties of the English /r/ even resembles the Polish /r/. The Polish /r/ is formed by the vibration of the tip of the tongue against the teethridge.

EXPLANATORY NOTES

Agriculture

Although the main effort of economic policy is aimed directly at industrialization, agriculture still plays an important role in the national economy of Poland.

The intensification of agriculture seems to be the best way of reaching a higher level of production under present conditions, when activity in this branch is now non-intensive, because of the low grade of development of the country's productive forces.

Private Farming

The government's drive towards collectivization of agriculture has been less successful in Poland than in some of the other European satellites. Private farming still remains the backbone of Polish agriculture.

According to the Statistical Yearbook for 1960:

89.8% of all farms are farms owned individually; private farms.

1.0% of all farms are farms owned collectively; collective farms.

9.2% of all farms are farms owned by the state; PGR's (State Agricultural Farms).

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 10.
2. Speaking - Dialogue No. 10.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 10.
 - b) Explanatory Notes to L. 10.
 - c) Area Background, as assigned.

LESSON 10

VOCABULARY

Dialogue

1. na wsi	- in the country
2. tam	- there
3. Czy pan widział?	- Have you seen?
4. to gospodarstwo	- this farm
5. widziałem	- I saw
6. krowy	- cows
7. świnie	- pigs
8. kury	- chickens
9. są	- are
10. indyki	- turkeys
11. ale	- but
12. kaczki	- ducks
13. gęsi	- geese
14. pracuje	- is working
15. na gospodarstwie	- on the farm
16. pięć	- five
17. pani Adamska	- Mrs. Adamska
18. dość dobrze	- quite well

Names of persons

19. Bolek	- first name; abbreviation
from Bolesław
20. Adamska	- last name (feminine form)

INDEX OF SITUATIONS

Lesson	Situation	
1	W biurze	In the Office
2	Wynajmowanie pokoju	Renting a Room
3	Pokój umeblowany	Furnished Room
4	Na ulicy	On the Street
5	W restauracji	In the Restaurant
6	W sklepie	In the Store
7	W Państwowym Domu Towarowym (PDT)	In the State Department Store
8	W biurze zatrudnień	In the Employment Office
9	Spotkanie na ulicy	Meeting on the Street
10	O gospodarstwie	About the Farm

INDEX
OF DISCRIMINATION DRILLS

LESSONS	PHONEMIC CONTRASTS
1	/i/ - /ɪ/, /ɪ/ - /e/, /e/ - /ɛ/
2	/e/ - /a/, /a/ - /o/, /o/ - /ɑ/
3	/z/ - /ʒ/, /s/ - /ʒ/, /ʒ/ - /ʒ/
4	/k/ - /g/, /c/ - /ʒ/, /č/ - /ʒ/
5	/p'/ - /b'/, /s/ - /z/, /s'/ - /c'/
6	/s/ - /c/, /z/ - /ʒ/, /č/ - /tš/
7	/m/ - /m', /p/ - /b/, /t/ - /d/
8	/p/ - /p'/, /c/ - /č/, /b/ - /b'/
9	/č/ - /č/, /s/ - /s', /ʒ/ - /ʒ/
10	/ɹ/ - /v/, /f'/ - /v'/, /s'/ - /s'/

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME I
PART II

LESSONS 11-20

ED033357

AL 002 152

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume I

Part II

Lessons 11 - 20

August 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 168 lessons in 27 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

LESSON 11	Pictures from the Farm.....	1
LESSON 12	The Family Picture.....	23
LESSON 13	At the Doctor's.....	49
LESSON 14	In the Waiting Room.....	73
LESSON 15	In the Co-operative Store.....	99
LESSON 16	In the Store.....	125
LESSON 17	About School.....	149
LESSON 18	About the Teacher.....	175
LESSON 19	Cichocki's Apartment.....	199
LESSON 20	Mr. and Mrs. Grodecki's House.....	225
	Index of Situations.....	253
	Index of Discrimination Drills.....	254

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination Drill

Phonemic contrast: /o/ - /u/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	to	to	to	-	tu	tu	tu
2.	oko	oko	oko	-	oku	oku	oku
3.	rok	rok	rok	-	róg	róg	róg
4.	oraz	oraz	oraz	-	uraz	uraz	uraz
5.	bok	bok	bok	-	buk	buk	buk

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	to	-	tu	to	-	tu
2.	oko	-	oku	oko	-	oku
3.	rok	-	róg	rok	-	róg
4.	oraz	-	uraz	oraz	-	uraz
5.	bok	-	buk	bok	-	buk

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	to	tu	to
2.	oko	oku	oku
3.	rok	róg	róg
4.	oraz	uraz	oraz
5.	bok	buk	buk

Step 4. Listening and production.

1.	to		tu		to	-	tu		-	
2.	oko		oku		oko	-	oku		-	
3.	rok		róg		rok	-	róg		-	
4.	oraz		uraz		oraz	-	uraz		-	
5.	bok		buk		bok	-	buk		-	

LESSON 11

Phonemic contrast /f/ - /f'/'

Step 1 - Listening and auditory discrimination.

1. fort	fort	fort	-fiord	fiord	fiord
2. rafa	rafa	rafa	-rafia	rafia	rafia
3. lufe	lufe	lufe	-lufie	lufie	lufie
4. strofe	strofe	strofe	-strofie	strofie	strofie
5. kata-	kata-	kata-	-kata-	kata-	kata-
strofe	strofe	strofe	strofie	strofie	strofie

Step 2 - Listening and auditory discrimination.

1. fort	-fiord	fort	-fiord	fort	-fiord
2. rafa	-rafia	rafa	-rafia	rafa	-rafia
3. lufe	-lufie	lufe	-lufie	lufe	-lufie
4. strofe	-strofie	strofe	-strofie	strofe	-strofie
5. kata-	-kata-	kata-	-kata-	kata-	-kata-
strofe	strofie	strofe	strofie	strofe	strofie

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	fort	fiord	fiord
2.	rafa	rafia	rafa
3.	lufe	lufie	lufe
4.	strofe	strofie	strofie
5.	katastrofe	katastrofie	katastrofe

Step 4. Listening and production.

1.	fort	fiord	fort	-	fiord	...	-	...
2.	rafa	rafia	rafa	-	rafia	...	-	...
3.	lufe	lufie	lufe	-	lufie	...	-	...
4.	strofe	strofie	strofe	-	strofie	...	-	...
5.	katastrofe	..	katastrofie	.	katastrofe	-	katastrofie	..-	-	...

Phonemic contrast /v/ - /v'/

1.	wesz	wesz	wesz	-	wiesz	wiesz	wiesz
2.	wąż	wąż	wąż	-	wiaż	wiaż	wiaż
3.	weź	weź	weź	-	wieź	wieź	wieź
4.	zawód	zawód	zawód	-	zawiódł	zawiódł	zawiódł
5.	wąs	wąs	wąs	-	wiaż	wiaż	wiaż

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	wesz	-	wiesz	wesz	-	wiesz	wesz	-	wiesz
2.	wąż	-	wiaż	wąż	-	wiaż	wąż	-	wiaż
3.	weź	-	wieź	weź	-	wieź	weź	-	wieź
4.	zawód	-	zawiódł	zawód	-	zawiódł	zawód	-	zawiódł
5.	wąs	-	wiaż	wąs	-	wiaż	wąs	-	wiaż

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	wesz	wiesz	wiesz
2.	wąż	wiaż	wąż
3.	weź	wieź	wieź
4.	zawód	zawiódł	zawiódł
5.	wąs	wiaż	wąs

Step 4. Listening and production.

1.	wesz...	wiesz...	wesz	-	wiesz	...	-	...
2.	wąż....	wiaż....	wąż	-	wiaż	...	-	...
3.	weź....	wieź....	weź	-	wieź	...	-	...
4.	zawód..	zawiódł.	zawód	-	zawiódł	...	-	...
5.	wąs....	wiaż....	wąs	-	wiaż	...	-	...

LESSON 11

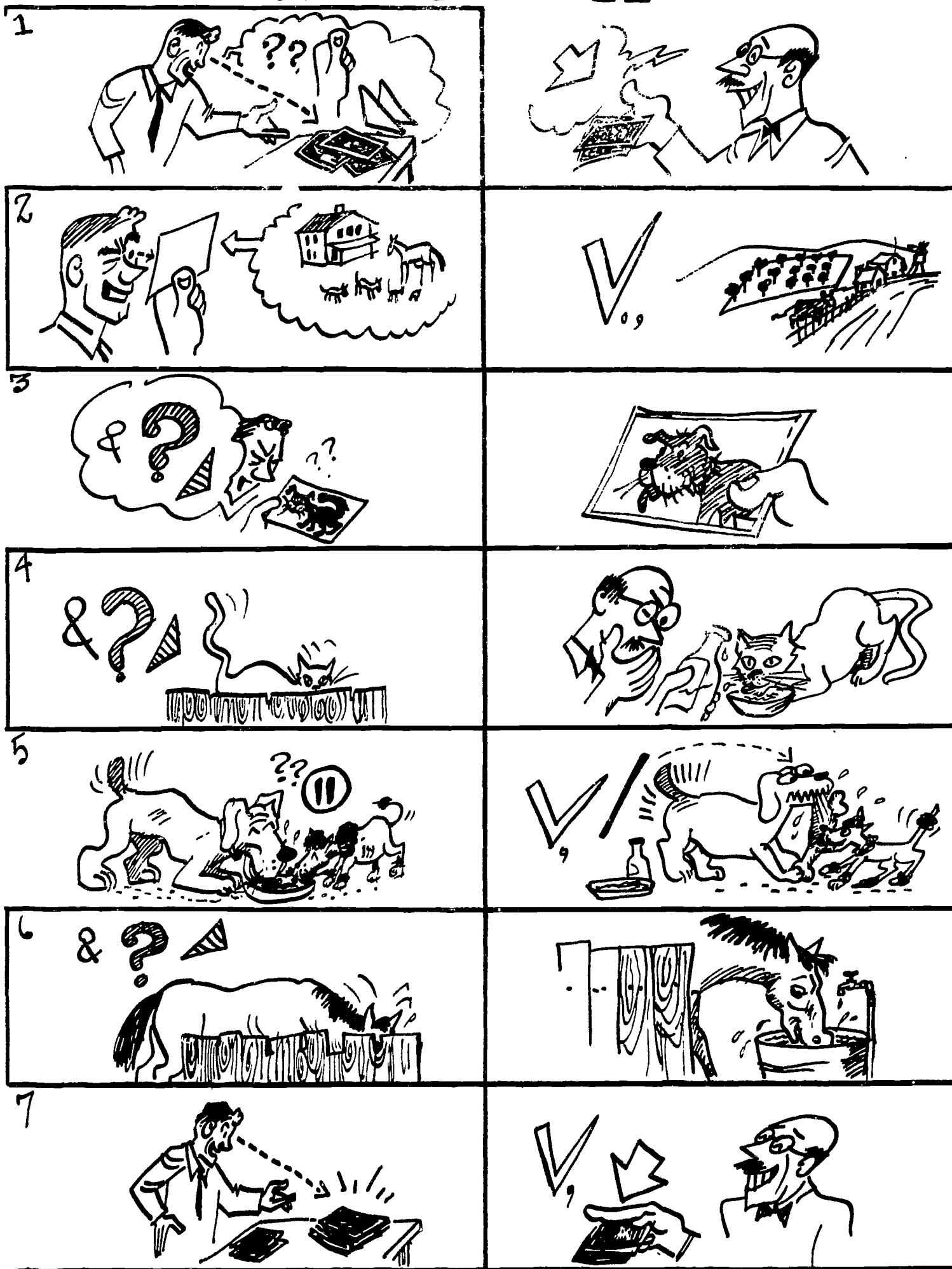
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/zv̌/	zwierzęta	zwierzęta domowe
/zd/	zdaje	zdaje mi się
/ml/	mleko	lubią mleko
/gʐ/	gdzie	gdzie mieszka
/dm/	dmuchać	
/dn/	dno	
/dń/	dnieć	
/drg/	drgać	
/drv/	drwa	
/džv/	drzwi	
/drž/	drzeć	

LESSON 11

DIALOGUE

Fotografie z gospodarstwa

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Czy mogę zobaczyć te fotografie?
G.: Proszę bardzo.
2. C.: Widzę tu dom i zwierzęta domowe.
G.: Tak, to jest gospodarstwo.
3. C.: A co to jest, pies czy kot?
G.: To jest pies.
4. C.: A co robi ten kot?
G.: Zdaje mi się, że pije mleko.
5. C.: Czy psy też lubią mleko?
G.: Tak, ale wolą mięso.
6. C.: A co robi ten koń?
G.: Pije wodę.
7. C.: Widzę, że pan ma jeszcze inne fotografie.
G.: Tak, proszę bardzo.

LESSON 11

DIALOGUE

Pictures from the Farm

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: May I look at these pictures?
G.: Here you are.
2. C.: I see a house and domestic animals.
G.: Yes, it is a farm.
3. C.: And what is this, a dog or a cat?
G.: It is a dog.
4. C.: And what is this cat doing?
G.: It seems to me that it is drinking milk.
5. C.: Do the dogs like milk too?
G.: Yes, but they prefer meat.
6. C.: And what is this horse doing?
G.: It is drinking water.
7. C.: I see that you still have other pictures.
G.: Yes, here you are.

DIALOGUE ADJUNCT

A.: Czy pan wie, gdzie mieszka Adamski?

B.: Nie, nie wiem, Proszę zapytać kolegę.

LESSON 11

DIALOGUE ADJUNCT

A.: Do you know where Adamski lives?

B.: No, I don't know. Please ask your colleague.

PATTERN DRILLS

Repetition Drill

Frame 1.

Instructor:

Student:

Czy mogę zobaczyć te fotografie?
Czy mogę zobaczyć ten dom?
Czy mogę zobaczyć to gospodarstwo?
Czy mogę zobaczyć ten list?
Czy mogę zobaczyć to biurko?
Czy mogę zobaczyć ten pokój?
Czy mogę zobaczyć te długopisy?
Czy mogę zobaczyć te ołówki?
Czy mogę zobaczyć te krawaty?
Czy mogę zobaczyć ten formularz?

Repetition Drill

Frame 2

Instructor:

Student:

Widzę tu fotografie.
Widzę tu dom.
Widzę tu gospodarstwo.
Widzę tu zwierzęta domowe.
Widzę tu psy.
Widzę tu mleko.
Widzę tu mięso.
Widzę tu wodę.
Widzę tu świnię i kury.

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

Student:

Cue: kot	
Czy to jest pies czy kot?	- To jest kot.
Cue: pies	
Czy to jest pies czy kot?	- To jest pies.

LESSON 11

Instructor:

Cue: żona
Czy to jest żona czy córka?

Cue: córka
Czy to jest żona czy córka?

Cue: Józef
Czy to jest Józef czy Bolek?

Cue: Bolek
Czy to jest Józef czy Bolek?

Cue: kanapa
Czy to jest kanapa czy łóżko?

Cue: Łóżko
Czy to jest kanapa czy łóżko?

Cue: zupa
Czy to jest mleko czy zupa?

Cue: mleko
Czy to jest mleko czy zupa?

Student:

- To jest żona.

- To jest córka.

- To jest Józef.

- To jest Bolek.

- To jest kanapa.

- To jest łóżko.

- To jest zupa.

- To jest mleko.

Repetition Drill

Frame 4

Instructor:

Zdaje mi się, że to jest nieduże gospodarstwo.

Zdaje mi się, że on nie pracuje.

Zdaje mi się, że on jest mechanikiem.

Zdaje mi się, że on pracuje na gospodarstwie.

Zdaje mi się, że on mieszka na ulicy Jasnej.

Zdaje mi się, że Adamski mieszka na wsi.

Zdaje mi się, że on mieszka pod Warszawą.

Zdaje mi się, że on czuje się dość dobrze.

Zdaje mi się, że dziś na obiad są kotlety.

Zdaj mi się, że to jest urzędniczka.

Zdaje mi się, że pan ma list.

Zdaje mi się, że to jest pokój umeblowany.

Student:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cued Response Drill (Addition Drill)

Frame 5

Instructor:

Cue: pije mleko
Co tobi ten kot?

Cue: pije wodę
Co robi ten koń?

Cue: je mięso
Co robi ten pies?

Cue: wola mięso
Czy psy lubią mleko?

Cue: wola mleko
Czy koty lubią wodę?

Cue: je kotlety wieprzowe
Co je pan Cichocki?

Cue: pracuje w biurze zatrudnień
Co robi Bolek?

Student:

- Zdaje mi się, że pije mleko.

- Zdaje mi się, że pije wodę.

- Zdaje mi się, że je mięso.

- Zdaje mi się, że wola mięso.

- Zdaje mi się, że wola mleko.

- Zdaje mi się, że je kotlety wieprzowe.

- Zdaje mi się, że pracuje w biurze zatrudnień.

Repetition Drill

Frame 6

Instructor:

Pan Cichocki pije wodę.
Pan Cichocki pije tylko wodę.
Koń pije wodę.
Ona pije wodę.
Kaczki lubią wodę.
Gęsi też lubią wodę.
Zwierzęta domowe lubią wodę.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

LESSON 11

Cued Response Drill

Frame 7

Instructor:

- Cue: mleko
Co pije Bolek?
- Cue: wodę
Co pije żona?
- Cue: kawę
Co pije syn?
- Cue: kieliszek wódki
Co pije pan Grodecki?
- Cue: mleko
Co pije pani Grodecka?
- Cue: wodę
Co pije pan Cichocki?
- Cue: mleko
Co pije córka?

Student:

- Bolek pije mleko.
- Żona pije wodę.
- Syn pije kawę.
- Pan Grodecki pije kieliszek wódki.
- Pani Grodecka pije mleko.
- Pan Cichocki pije wodę.
- Córka pije mleko.

Frame 8

Instructor:

- Cue: mięso
Co wolą psy, mleko czy mięso?
- Cue: mleko
Co wolą psy, wodę czy mleko?
- Cue: wodę
Co wolą indyki, mleko czy wodę?
- Cue: kawę
Co wolą syn i córka, mleko czy kawę?
- Cue: mleko
Co wolą żona i córka?

Student:

- Psy wolą mięso.
- Psy wolą mleko.
- Indyki wolą wodę.
- Syn i córka wolą kawę.
- Żona i córka wolą mleko.

Repetition DrillFrame 9Instructor:Student:

Proszę zapytać kolegę, gdzie on mieszka.
Proszę zapytać kolegę, co on robi.
Proszę zapytać kolegę, czy on ma gospodarstwo.
Proszę zapytać kolegę, czy on pije mleko czy kawę.
Proszę zapytać kolegę, czy on ma dom.
Proszę zapytać kolegę, czy on je mięso.
Proszę zapytać kolegę, czy on mieszka na ulicy Jasnej.
Proszę zapytać kolegę, czy on ma umeblowany pokój.
Proszę zapytać kolegę, czy on lubi psy.
Proszę zapytać kolegę, czy on ma fotografię.
Proszę zapytać kolegę, ile on ma lat.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

1. Czy to jest Grodecki?
2. Czy Grodecki ma fotografie?
3. Czy pan ma fotografie?
4. Czy mogę zobaczyć te fotografie? (tak)
5. Czy pan ma jeszcze inne fotografie? (tak)
6. Czy to są zwierzęta domowe?
7. Czy pan widział zwierzęta domowe?
8. Czy zwierzęta lubią mleko?
9. Czy zwierzęta lubią mięso?
10. Co lubią zwierzęta domowe?
11. Czy to jest kot?

LESSON 11

12. Czy to jest duży kot?
13. Co robi ten kot?
14. Co pije ten kot?
15. Czy ten kot pije mleko czy kawę?
16. Czy to jest mleko czy kartoflanka?
17. Czy to jest pies?
18. Czy to jest duży pies?
19. Czy pan wie, jak nazywa się ten pies?
20. Co lubią psy?
21. Czy psy lubią kotlety wieprzowe?
22. Czy psy wolą mleko czy mięso?
23. Czy to jest koń?
24. Co pije ten koń?
25. Czy ten koń pije mleko czy wodę?
26. Czy pan wie, ile lat ma ten koń?
27. Czy koń pracuje na gospodarstwie?
28. Czy to jest duży dom?
29. Czy ten dom jest na wsi?
30. Czy pan wie, czy ten dom jest umeblowany?
31. Czy pan ma dom?

Part II

One student ask the other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę zapytać kolegę czy on wie, gdzie mieszka Adamski.

Proszę powiedzieć koledze, że Adamski mieszka pod Warszawą.

Proszę zapytać kolegę, ile ma lat.

Proszę powiedzieć koledze, że pan ma dwadzieścia (25, 30) lat.

Proszę zapytać kolegę, gdzie pracuje Bolek.

Proszę powiedzieć koledze, że Bolek pracuje na gospodarstwie.

Proszę zapytać kolegę czy on wie, gdzie jest pan Cichocki.

Proszę powiedzieć koledze, że zdaje się panu, że Cichocki jest w biurze zatrudnień.

Proszę zapytać kolegę czy on wie, co lubią zwierzęta domowe.

Proszę powiedzieć koledze, że zwierzęta domowe lubią mięso, mleko i wodę.

Student:

1. Czy pan wie, gdzie mieszka Adamski?

2. Adamski mieszka pod Warszawą.

1. Ile pan ma lat?

2. Mam dwadzieścia (25, 30) lat.

1. Gdzie pracuje Bolek?

2. Bolek pracuje na gospodarstwie.

1. Czy pan wie, gdzie jest pan Cichocki.

2. Zdaje mi się, że Cichocki jest w biurze zatrudnień.

1. Czy pan wie, co lubią zwierzęta domowe?

2. Zwierzęta domowe lubią mięso, mleko i wodę.

Part IV

Students come in pairs in front of the class and converse on the topic of the dialogue depicted in the wall cartoon.

LESSON 11

NARRATION

Fotografie z gospodarstwa

Pan Grodecki ma fotografie. To jest gospodarstwo. To gospodarstwo jest pod Warszawą, na wsi. Teraz pan Grodecki pokazuje te fotografie panu Cichockiemu. Tu jest dom a tu są zwierzęta domowe. Tu jest kot, pies i koń. Tam są krowy i świnie. Na gospodarstwie są też kury, kaczki i gęsi. Psy lubią mleko, ale wolą mięso. Tu jest koń. Ten koń pije wodę. To gospodarstwo podoba się panu Cichockiemu.

Tu jest pan Adamski. On pracuje na gospodarstwie. To jest pani Adamska. Ona pomaga panu Adamskiemu. To jest syn, Bolek Adamski. On też pracuje na gospodarstwie.

QUESTIONS

1. Kto ma fotografie?
2. Czy pan Grodecki ma fotografie?
3. Co ma pan Grodecki?
4. Co to jest? (gospodarstwo)
5. Czy to jest gospodarstwo?
6. Gdzie jest to gospodarstwo?
7. Co jest pod Warszawą?
8. Co jest na wsi?
9. Co teraz robi pan Grodecki?
10. Co pan Grodecki pokazuje panu Cichockiemu?
11. Czy pan Grodecki pokazuje fotografie?

12. Czy tu jest dom?
13. Co tu jest?
14. A co tu jest?
15. Czy tu są zwierzęta domowe?
16. Czy tu jest kot?
17. Czy tu jest pies?
18. Czy tu jest koń?
19. Co tam jest? (krowy i świnie)
20. Czy tam są krowy?
21. Czy tam są świnie?
22. Co jeszcze jest na gospodarstwie?
23. Gdzie są kury, kaczki i gęsi?
24. Co lubią psy?
25. Co psy wolą?
26. Co tu jest? (koń)
27. Co robi ten koń?
28. Co ten koń pije?
29. Co podoba się panu Cichockiemu?
30. Czy panu Cichockiemu podoba się to gospodarstwo?
31. Kto tu jest? (pan Adamski)
32. Co robi pan Adamski?
33. Gdzie on pracuje?
34. Kto to jest? (pani Adamska)
35. Co robi pani Adamska?
36. Czy ona pomaga panu Adamskiemu?
37. Kto to jest? (syn)

LESSON 11

38. Czy to jest Bolek Adamski?
39. Co on robi?
40. Gdzie on pracuje?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Nasals

There are three nasal consonants in English: /m/, /n/, and /ŋ/. In Polish, there are four nasal consonants: /m/, /m̃/, /n/, /ń/. As you can see, there is no /ŋ/ in Polish. On the other hand, there are no /m̃/ and /ń/ in English.

The consonant /m/ is pronounced in Polish exactly the same way as in English.

The consonant /m̃/ is the palatal version of /m/.

The consonant /n/ in English is alveolar; in Polish - it is dental. When we say /n/ is dental, it means, the tongue touches the upper teeth during the articulation of the Polish kind of n/. In English, the front of the tongue touches the upper gums (alveolae), hence the term "alveolar."

The consonant /ń/ is the palatal version of /n/.

It is worthwhile to remember that the word "palatal" is used when we have in mind the raising of the middle part of the tongue toward the palate.

EXPLANATORY NOTES

In Poland horses play the same role for the farmer as the farm tractor in the USA. Each farmer wants to have good horses which he uses for transportation and as draft animals. In Poland horsemanship is a very old tradition. It should be mentioned that from the XV until the XVII century the Polish cavalry was known throughout all Europe.

After the Second World War the Polish government wanted to replace horses by tractors, but the farmers opposed this move. There still exists such a point of view among farmers that good horses are a symbol of the farmer's wealth. In spite of the industrialization of farms, horses are a very important factor in Polish farming. The younger generation, however, prefers mechanization.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 11.
2. Speaking - Dialogue No. 11.
3. Reading
 - a) Generalizations to L. 11.
 - b) Explanatory Notes to L. 11.
 - c) Area Background, as assigned.

LESSON 11

VOCABULARY

Dialogue

1. te	- these
2. fotografie	- pictures
3. dom	- house
4. zwierzęta	- animals
5. domowe	- domestic
6. pies	- dog
7. kot	- cat
8. zdaje mi się	- it seems to me
9. mleko	- milk
10. psy	- dogs
11. lubią	- (they) like
12. wolą	- (they) prefer
13. mięso	- meat
14. koń	- horse
15. pije wodę	- is drinking water
16. inne	- other

Dialogue Adjunct

17. zapytać	- to ask
18. zapytać kolegę	- to ask your colleague

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic contrast /s/ - /c/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	siebie	siebie	siebie	-	ciebie	ciebie	ciebie
2.	kosi	kosi	kosi	-	koci	koci	koci
3.	wisi	wisi	wisi	-	wici	wici	wici
4.	ryś	ryś	ryś	-	ryć	ryć	ryć
5.	siec	siec	siec	-	ciec	ciec	ciec

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	siebie - ciebie	siebie - ciebie	siebie - ciebie
2.	kosi - koci	kosi - koci	kosi - koci
3.	wisi - wici	wisi - wici	wisi - wici
4.	ryś - ryć	ryś - ryć	ryś - ryć
5.	siec - ciec	siec - ciec	siec - ciec

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	siebie	ciebie	siebie
2.	kosi	koci	koci
3.	wisi	wici	wisi
4.	ryś	ryć	ryś
5.	siec	ciec	ciec

Step 4. Listening and production.

1.	siebie ... ciebie ...	siebie - ciebie	-
2.	kosi koci	kosi - koci	-
3.	wisi wici	wisi - wici	-
4.	ryś ryć	ryś - ryć	-
5.	siec ciec	siec - ciec	-

LESSON 12

Phonemic contrast /n/ - /ń/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	len	len	len	-	leń	leń	leń
2.	stan	stan	stan	-	stań	stań	stań
3.	lane	lane	lane	-	lanie	lanie	lanie
4.	strone	strone	strone	-	stronie	stronie	stronie
5.	brona	brona	brona	-	Bronia	Bronia	Bronia

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	len	-	leń	len	-	leń	len	-	leń
2.	stan	-	stań	stan	-	stań	stan	-	stań
3.	lane	-	lanie	lane	-	lanie	lane	-	lanie
4.	strone	-	stronie	strone	-	stronie	strone	-	stronie
5.	brona	-	Bronia	brona	-	Bronia	brona	-	Bronia

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	len	leń	len
2.	stan	stań	stań
3.	lane	lanie	lane
4.	strone	stronie	strone
5.	brona	Bronia	Bronia

Step 4. Listening and production.

1.	len	leń	len	-	leń	...	-	...
2.	stan	stań	stan	-	stań	...	-	...
3.	lane	lanie	lane	-	lanie	...	-	...
4.	strone	stronie	...	strone	-	stronie	...	-	...
5.	brona	Bronia	brona	-	Bronia	...	-	...

Phonemic contrast /c/ - /č/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	cyny	cyny	cyny	-	czyny	czyny	czyny
2.	cech	cech	cech	-	Czech	Czech	Czech
3.	maca	maca	maca	-	macza	macza	macza
4.	walc	walc	walc	-	walcz	walcz	walcz
5.	walce	walce	walce	-	walcze	walcze	walcze

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	cyny	-	czyny	cyny	-	czyny	cyny	-	czyny
2.	cech	-	Czech	cech	-	Czech	cech	-	Czech
3.	maca	-	macza	maca	-	macza	maca	-	macza
4.	walc	-	walcz	walc	-	walcz	walc	-	walcz
5.	walce	-	walcze	walce	-	walcze	walce	-	walcze

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	cyny	czyny	czyny
2.	cech	Czech	cech
3.	maca	macza	maca
4.	walc	walcz	walcz
5.	walce	walcze	walce

Step 4. Listening and production.

1.	cyny	czyny	cyny	-	czyny	...	-	...
2.	cech	Czech	cech	-	Czech	...	-	...
3.	maca	macza	maca	-	macza	...	-	...
4.	walc	walcz	walc	-	walcz	...	-	...
5.	walce	walcze	walce	-	walcze	...	-	...

LESSON 12

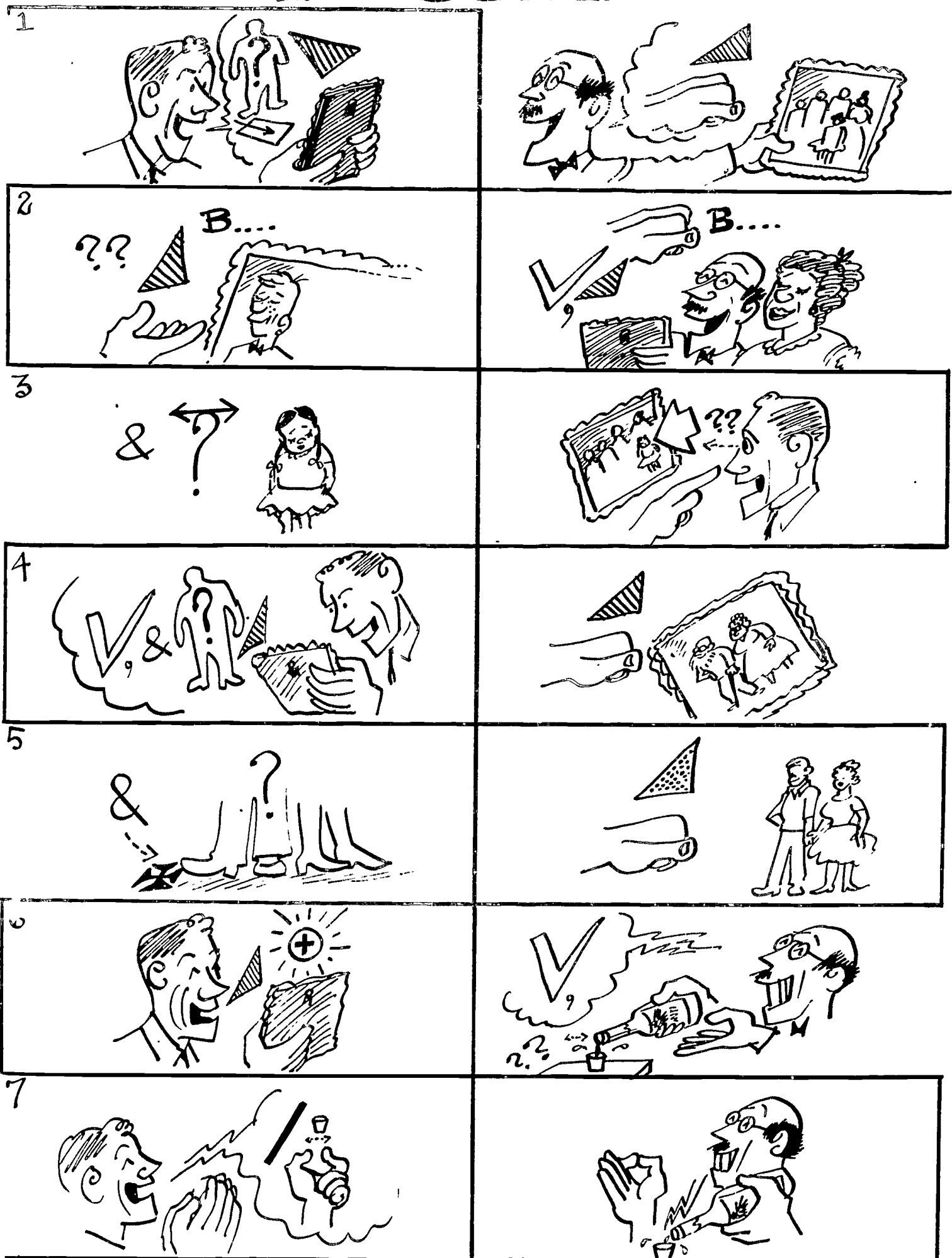
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/gʒ/	- gdzie	- Gdzie jest córka?
/kt/	- kto	- Kto to jest?
/br/	- brat	- mój brat
/fkɫ/	- wkleić	
/fkɫ/	- wkładać	
/fkr/	- wkrótce	
/fp/	- wpadać	
/fpɫ/	- wplątać	
/fpr/	- wprawa	
/fpʂ/	- wprzód (pierwej)	
/fs/	- wsadzać	
/fsh/	- wschód	
/fskr/	- wskroś	
/fst/	- wstać	
/fsɫ/	- wsłuchać się	
/fstr/	- wstręt	
/fstʂ/	- wstrzymać się	
/fść/	- wściekać się	
/fśɫ/	- wśliznąć się	
/fśr/	- wśród	
/fśf/	- wświdrować	
/ft/	- wtedy	
/ftɫ/	- wtłoczyć	
/ftr/	- wtrącać się	

LESSON 12

DIALOGUE

Fotografia rodziny

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Kto jest na tej fotografii?

G.: To jest nasza rodzina.

2. C.: Czy to jest Bolek?

G.: Tak, to jest nasz syn Bolek.

3. C.: A gdzie jest córka?

G.: Tu, czy pan widzi?

4. C.: Tak, a kto to jest?

G.: To jest mój ojciec i matka.

5. C.: A kto tu stoi?

G.: To jest mój brat i moja siostra.

6. C.: To jest bardzo ładna fotografia.

G.: Owszem. Czy napije się pan kieliszek wódki?

7. C.: Proszę bardzo, tylko nieduży.

G.: Dobrze, zaraz podaję.

LESSON 12

DIALOGUE

The Family Picture

C.: Cichocki
G.: Grodecki

1. C.: Who is in this picture?
G.: This is our family.
2. C.: Is this Bolek?
G.: Yes, this is our son Bolek.
3. C.: And where is your daughter?
G.: Here, do you see?
4. C.: Yes, and who is this?
G.: This is my father and mother.
5. C.: And who is standing here?
G.: That is my brother and my sister.
6. C.: This is a very nice picture.
G.: Yes. How about a small glass of vodka?
7. C.: Please, but only a small one.
G.: Fine, right away.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Gdzie mieszka pan Grodecki?
B.: Pan Grodecki mieszka w Warszawie.
2. A.: Czyja to jest fotografia?
B.: To jest fotografia pana Grodeckiego.
3. A.: Czy to jest ojciec?
B.: To jest ojciec pana Grodeckiego.
4. A.: Czy to jest matka pana Grodeckiego?
B.: Tak, to jest jego matka.

LESSON 12

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Where does Mr. Grodecki live?
B.: Mr. Grodecki lives in Warsaw.
2. A.: Whose picture is this?
B.: This is Mr. Grodecki's picture.
3. A.: Whose father is this?
B.: This is Mr. Grodecki's father.
4. A.: Is this Mr. Grodecki's mother?
B.: Yes, this is his mother.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:Student:

Na tej fotografii jest nasza rodzina.
Na tej fotografii jest nasz syn.
Na tej fotografii jest córka
Na tej fotografii jest mój ojciec i matka.
Na tej fotografii jest moja matka.
Na tej fotografii jest brat i siostra.
Na tej fotografii jest żona.
Na tej fotografii jest mój kolega.

Cued Response DrillFrame 2Instructor:Student 1:Student 2:

nasz ojciec	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest nasz ojciec.
nasza siostra	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest nasza siostra.
mój brat	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest mój brat.
moja córka	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest moja córka.
mój syn	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest mój syn.
nasza matka	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest nasza matka.
mój ojciec i brat	Kto jest na tej fotografii?	Na tej fotografii jest mój ojciec i brat.

LESSON 12

Instructor:

Student 1:

Student 2:

moja rodzina

Kto jest na tej fotografii?

Na tej fotografii jest moja rodzina.

Repetition Drill

Frame 3

Instructor:

Student:

Czy pan widzi ten dom?
Czy pan widzi ten nieduży dom?
Czy pan widzi ten krawat?
Czy pan widzi ten czerwony krawat?
Czy pan widzi ten czarny krawat?
Czy pan widzi ten klucz?
Czy pan widzi ten list?
Czy pan widzi to łóżko?
Czy pan widzi to biurko?
Czy pan widzi to duże biurko?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Student:

Cue: matka
Kto tu stoi?

- Tu stoi matka.

Cue: brat
Kto tu stoi?

- Tu stoi brat.

Cue: kolega
Kto tu stoi?

- Tu stoi kolega.

Cue: siostra
Kto tu stoi?

- Tu stoi siostra.

Cue: fotografia
Co tu stoi?

- Tu stoi fotografia.

Cue: kieliszek wódki
Co tu stoi?

- Tu stoi kieliszek wódki.

Cue: łóżko
Co tu stoi?

- Tu stoi łóżko.

Cued Response Drill

Frame 5

Instructor:

Tu stoi fotografia.
Fotografia stoi na
biurku.

Tu stoi biurko.
Biurko stoi w biurze.

Tu stoi telefon.
Telefon stoi na
biurku.

Student 1:

Gdzie stoi fotografia?
Gdzie stoi fotografia?

Gdzie stoi biurko?
Gdzie stoi biurko?

Gdzie stoi telefon?
Gdzie stoi telefon?

Student 2:

Tu stoi fotografia.
Fotografia stoi na
biurku.

Tu stoi biurko.
Biurko stoi w biu-
rze.

Tu stoi telefon.
Telefon stoi na
biurku.

Rejoinder Drill

Frame 6

Instructor:

Cue: bardzo ładna

Nasza córka jest ...
Ta fotografia jest ...

Ta urzędniczka jest ...

Moja żona jest ...
Pani Adamska jest ...

Ta pani jest ...
Ta koszula jest ...

Ta kanapa jest ...
Ta łazienka jest ...

Student:

- Nasza córka jest bardzo ładna.

- Ta fotografia jest bardzo ład-
na.

- Ta urzędniczka jest bardzo
ładna.

- Moja żona jest bardzo ładna.

- Pani Adamska jest bardzo ładna.

- Ta pani jest bardzo ładna.

- Ta koszula jest bardzo ładna.

- Ta kanapa jest bardzo ładna.

- Ta łazienka jest bardzo ładna.

Cued Response Drill

Frame 7

Instructor:

Cue: Proszę, tylko
nieduży.

Cue: Proszę bardzo,
tylko nieduży.

Cue: Dziękuję, tak.

Student 1:

Czy napije się pan
kieliszek wódki?

Czy napije się pan
kieliszek wódki?

Czy napije się pan
kieliszek wódki?

Student 2:

Proszę, tylko nie-
duży.

Proszę bardzo,
tylko nieduży.

Dziękuję, tak.

LESSON 12

Instructor:

Cue: Owszem, dzie-
kuje.

Cue: Proszę bardzo.

Student 1:

Czy napije się pan
kieliszek wódki?

Czy napije się pan
kieliszek wódki?

Student 2:

Owszem, dziękuję.

Proszę bardzo.

Rejoinder Drill

Frame 8

Instructor:

Cue: nieduży formularz
To jest ...

Cue: nieduży dom
To jest ...

Cue: nieduży pokój
To jest ...

Cue: nieduży wybór towaru
To jest ...

Cue: nieduży klucz
To jest ...

Cue: nieduży kotlet
To jest ...

Cue: nieduży pies
To jest ...

Cue: nieduży koń
To jest ...

Student:

- To jest nieduży formularz.

- To jest nieduży dom.

- To jest nieduży pokój.

- To jest nieduży wybór towaru.

- To jest nieduży klucz.

- To jest nieduży kotlet.

- To jest nieduży pies.

- To jest nieduży koń.

Rejoinder Drill

Frame 9

Instructor:

Cue: moja matka
To jest ...

Cue: moja córka
To jest ...

Student:

- To jest moja matka.

- To jest moja córka.

Instructor:

Student:

Cue: moja łazienka
To jest ...

- To jest moja łazienka.

Cue: moja restauracja
To jest ...

- To jest moja restauracja.

Cue: moja zupa
To jest ...

- To jest moja zupa.

Cue: mój brat
To jest ...

- To jest mój brat.

Cue: mój zawód.
To jest ...

- To jest mój zawód.

Cue: papier listowy
To jest ...

- To jest papier listowy.

Cue: mój dom
To jest ...

- To jest mój dom.

Cue: mój kolega
To jest ...

- To jest mój kolega.

Repetition Drill

Frame 10

Instructor:

Student:

Kto jest na tej fotografii?

.....

Gdzie jest córka?

.....

A kto to jest?

.....

To jest mój ojciec i matka.

.....

To jest moja matka.

.....

To jest mój brat i siostra.

.....

To jest moja siostra.

.....

Kto tu stoi?

.....

Zaraz podaję.

.....

Zaraz podaję kieliszek wódki.

.....

Zaraz podaję obiad.

.....

Zaraz podaję kawę.

.....

Zaraz podaję deser.

.....

Zaraz podaję wodę.

.....

LESSON 12

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor asks questions as stimuli for conversation.

Fotografia rodziny

1. Gdzie jest fotografia?
2. Jaka fotografia jest na biurku?
3. Czy fotografia stoi na biurku?
4. Czy ta fotografia jest duża?
5. Kto jest na tej fotografii?
6. Czy na fotografii jest nasza rodzina?
7. Kto tu stoi, Bolek czy Józef?
8. A gdzie jest siostra?
9. Gdzie stoi matka?
10. Czy na tej fotografii jest też ojciec?

Rodzina

1. Czy rodzina jest duża?
2. Czy ta rodzina ma dom?
3. Gdzie jest teraz ojciec?
4. Jak czuje się matka?
5. Czy brat chodzi jeszcze do szkoły?
6. Ile lat ma siostra?
7. Co robi siostra?
8. Czy córka jest ładna?
9. Kto lubi psy, syn czy córka?
10. Kto jest w szkole?

W restauracji

1. Jaka jest ta restauracja?
2. Co jest dziś na obiad?
3. Co radzi kolega?
4. Czy to prawda, że dziś jest dobra zupa?
5. Co to jest kartoflanka?
6. Czy kartoflanka jest dobra?
7. Co je kolega?
8. Jaki jest dziś deser?
9. Co kolega pije?
10. Czy kolega pije duży kieliszek wódki?

W biurze zatrudnień

1. Kto pracuje w biurze?
2. Jak się nazywa urzędniczka?
3. Co jest na biurku?
4. Kto ma formularz?
5. Kto może pomóc wypełnić formularz?
6. Kto wie, gdzie podpisać formularz?
7. Jaki zawód ma kolega?
8. Czy on ma dobry zawód?
9. Ile lat ma kolega?
10. Gdzie on mieszka?

Part II

One student asks the other students questions based on the dialogue.

LESSON 12

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, czy on wie, kto jest na tej fotografii.

Proszę powiedzieć koledze, że na tej fotografii jest rodzina.

Proszę zapytać kolegę, czy on wie, że to jest Bolek.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że to jest Bolek.

Proszę zapytać kolegę, czy on wie, gdzie jest córka.

Proszę powiedzieć koledze, że tu jest córka.

Proszę zapytać kolegę, czy to jest ojciec i matka.

Proszę powiedzieć koledze, że to jest ojciec i matka.

Proszę zapytać kolegę, czy on wie, kto tu stoi.

Proszę powiedzieć koledze, że tu stoi brat i siostra.

Student:

1. Czy pan wie, kto jest na tej fotografii?
2. Na tej fotografii jest rodzina.

1. Czy pan wie, że to jest Bolek?
2. Wiem, że to jest Bolek.

1. Czy pan wie, gdzie jest córka?
2. Tu jest córka.

1. Czy to jest ojciec i matka?
2. To jest ojciec i matka.

1. Czy pan wie, kto tu stoi?
2. Tu stoi brat i siostra.

Instructor:

Proszę powiedzieć koledze, że to jest bardzo ładna fotografia.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że ta fotografia jest bardzo ładna.

Student:

1. To jest bardzo ładna fotografia.

2. Wiem, że ta fotografia jest bardzo ładna.

Part IV

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

Fotografia rodziny

Pan Grodecki pokazuje fotografie panu Cichockiemu. Ta fotografia jest bardzo ładna. Na tej fotografii jest rodzina pana Grodeckiego. Ta ładna pani, to żona pana Grodeckiego. To jest ojciec pana Grodeckiego, a to jest jego matka. Tu jest syn pana Grodeckiego, Bolek. To nie jest Bolek Adamski. Bolek Adamski mieszka pod Warszawą, na wsi. On tam pomaga panu Adamskiemu na gospodarstwie. Bolek Grodecki mieszka w Warszawie, na ulicy Jasnej cztery. Bolek Grodecki nie pracuje. On jeszcze chodzi do szkoły. Tu jest córka pana Grodeckiego, a tu stoi jego brat i siostra.

QUESTIONS

1. Czy to jest pan Grodecki?
2. Co robi pan Grodecki?
3. Czy pan Grodecki pokazuje fotografie panu Cichockiemu?

LESSON 12

4. Jaka jest ta fotografia?
5. Kto jest na tej fotografii?
6. Czy na tej fotografii jest rodzina pana Grodeckiego?
7. Czy to jest rodzina pana Grodeckiego?
8. Czyja to jest rodzina?
9. Czy pan wie, kto to jest ta pani? (żona Grodeckiego)
10. Czy pan wie, jak ona się nazywa?
11. Jaka jest pani Grodecka?
12. Czyja to jest żona?
13. Czy to jest żona pana Grodeckiego?
14. Czy żona pana Grodeckiego jest ładna?
15. Kto to jest? (ojciec pana Grodeckiego)
16. Czyj to jest ojciec?
17. Czy to jest ojciec pana Grodeckiego?
18. A kto to jest? (matka pana Grodeckiego)
19. Czyja to jest matka?
20. Czy to jest matka pana Grodeckiego?
21. Kto tu jest? (Bolek)
22. Czyj to jest syn?
23. Czy to jest syn Adamskiego?
24. Czy to jest Bolek Adamski?
25. Gdzie mieszka Bolek Adamski?
26. Co on tam robi?
27. Czy on pomaga Adamskiemu?
28. Gdzie mieszka Bolek Grodecki?
29. Kto mieszka na Jasnej?

30. Czy Bolek Grodecki mieszka w Warszawie, czy pod Warszawą?
31. Który Bolek mieszka w Warszawie, Bolek Adamski czy Bolek Grodecki?
32. Czy Bolek Grodecki pracuje?
33. Co on robi?
34. Czy on chodzi do szkoły?
35. Czy Bolek Adamski chodzi do szkoły?
36. Kto tu jest? (córka pana Grodeckiego)
37. Czyja to jest córka?
38. Kto tu stoi? (brat pana Grodeckiego)
39. Czy to jest brat pana Grodeckiego?
40. Czyj to jest brat?
41. Kto tu stoi? (siostra pana Grodeckiego)
42. Czy to jest siostra pana Grodeckiego?
43. Czyja to jest siostra?

LESSON 12

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Stops

Let us compare the following English consonants with those of the Polish language.

<u>English:</u>	voiceless:	p		t	k	č		
	voiced:	b		d	g	ǰ		
<u>Polish:</u>	voiceless:	p	p̌	t	k	č	c	ć
	voiced:	b	b̌	d	g	ǰ	ǰ	ǰ

The striking difference between these Polish and English stops is aspiration. Aspiration in Polish is totally unknown. The most strongly aspirated stops in English are the voiceless /p/, /t/, and /k/ in initial positions. The English consonants /p/, /t/ and /k/ sound approximately like their Polish counterparts in English words in special environments only, for instance medially, after /s/:

in "spill" but not in "pill"
 in "still" but not in "till"
 in "skill" but not in "kill"

An unaspirated [p̌] as produced by a Polish speaker, though voiceless, sounds to an English speaker like [b], especially when in initial position.

The Polish stops as well as the English ones are both voiced and voiceless. In other words, there is a /b/ in Polish as well as in English. However, the distribution of Polish voiced stops differs from that of the English voiced stops. While the English voiced stops can appear in all positions, initial, medial and final, the Polish voiced stops appear in initial and medial positions, but never in the final position. In the final position, they are substituted by their voiceless counterparts, e.g.: /b/ is substituted by /p/.

Another difference between the English and the Polish stops is the absence of palatal stops in English. The palatal stops /p'/, /b'/, /č'/, /ž'/ are found in Polish only, e.g.:

/p'/ in /p'ije/

/b'/ in /b'urko/

/č'/ in /pokazać/

/ž'/ in /žėń/

You learned the consonant /ʒ/ in the phrase: /do v'izeńa/.

Although the English language possesses sounds /č'/, /ž'/, they are not identical with the Polish /č'/ and /ž'/ . The Polish /č'/ and /ž'/ are articulated "farther back" that means with the front of the tongue raised to the upper gums, almost curled up, and pressing against the upper gums (alveolae). The English /č'/ and /ž'/ are characterized by the absence of the "curling up" tendency of the tongue, thus the middle part of the tongue is higher and the front of the tongue is touching not only the gums, but also the upper front teeth.

LESSON 12

EXPLANATORY NOTES

The Polish Family

Traditionally, the husband is the head of the Polish family. However, he places great value on his wife's opinions and may be reluctant to act without her counsel. The wife's rule in strictly household matters is absolute and her responsibility for the education of the children, particularly as good Poles, is considered a high patriotic duty.

The relationship between husband and wife is characterized more by mutual respect than open affection. The father is regarded by children with respect. The mother is considered to be a protectress. This pattern is common throughout Poland.

Polish parents are sparing in openly showing affection for their children for fear of spoiling them. The child is taught to be brave, tough and self-reliant. A strong spirit--hart ducha-- is the most valued attribute of human character, carefully developed from infancy.

The demoralization of World War II seriously undermined the foundations of family relations. Faith in the permanence of many traditional values had been shaken.

Poland's post war government exhibited an early concern for the family as a social institution, but sought to use the family for its own ends. At first the regime adopted a policy of easy divorce, but later tightened up the procedure in an attempt to strengthen the family.

Marital and family relations were gradually removed from the control of the Church and brought under the jurisdiction of State courts. Parents were made responsible to the State for the preparation of disciplined, obedient citizens who would be conscious of their duties to society and government.

A marriage is valid when performed before a registrar of vital statistics. Ecclesiastic jurisdiction is not recognized.

Alcoholic Beverages

Poland belongs to the countries of the Soviet Bloc. Among these countries few of them are wine producers. Vodka is the most popular alcoholic drink. Poland imports wine from Soviet Russia, Hungary and Bulgaria. Wines from Western countries are very expensive.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 12.
2. Speaking - Dialogue No. 12.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 12.
 2. Explanatory Notes to L. 12.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. na tej fotografii	- in this picture
2. nasza	- our
3. rodzina	- family
4. nasz	- our
5. Czy pan widzi?	- Do you see?
6. mój	- my
7. ojciec	- father
8. matka	- mother
9. stoi	- is standing
10. brat	- brother
11. moja	- my
12. siostra	- sister
13. ładna	- nice
14. fotografia	- picture

LESSON 12

15. Czy napije się pan kieliszek wódki?	- How about a small glass of vodka?
16. nieduży	- a small one

Dialogue Adjunct

17. w Warszawie	- in Warsaw
18. czyja	- whose
19. pana Grodeckiego	- Mr. Grodecki's
20. czyj	- whose
21. jego	- his

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic contrast /s/ - /š/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	kos	kos	kos	-	kosz	kosz	kosz
2.	sok	sok	sok	-	szok	szok	szok
3.	sum	sum	sum	-	szum	szum	szum
4.	nas	nas	nas	-	nasz	nasz	nasz
5.	dosyć	dosyć	dosyć	-	doszyć	doszyć	doszyć

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	kos	-	kosz	kos	-	kosz	kos	-	kosz
2.	sok	-	szok	sok	-	szok	sok	-	szok
3.	sum	-	szum	sum	-	szum	sum	-	szum
4.	nas	-	nasz	nas	-	nasz	nas	-	nasz
5.	dosyć	-	doszyć	dosyć	-	doszyć	dosyć	-	doszyć

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	kos	kosz	kos
2.	sok	szok	sok
3.	sum	szum	szum
4.	nas	nasz	nas
5.	dosyć	doszyć	doszyć

Step 4. Listening and production.

1.	kos		kosz		kos	-	kosz	...	-	...
2.	sok		szok		sok	-	szok	...	-	...
3.	sum		szum		sum	-	szum	...	-	...
4.	nas		nasz		nas	-	nasz	...	-	...
5.	dosyć	...	doszyć	...	dosyć	-	doszyć	...	-	...

LESSON 13

Phonemic contrast /z/ - /ẓ/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	gaza	gaza	gaza	-	gaża	gaża	gaża
2.	muzyk	muzyk	muzyk	-	mużyk	mużyk	mużyk
3.	zer	zer	zer	-	żer	żer	żer
4.	obraza	obraza	obraza	-	obraża	obraża	obraża
5.	zaraza	zaraza	zaraza	-	zaraża	zaraża	zaraża

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	gaza	-	gaża	gaza	-	gaża	gaza	-	gaża
2.	muzyk	-	mużyk	muzyk	-	mużyk	muzyk	-	mużyk
3.	zer	-	żer	zer	-	żer	zer	-	żer
4.	obraza	-	obraża	obraza	-	obraża	obraza	-	obraża
5.	zaraza	-	zaraża	zaraza	-	zaraża	zaraza	-	zaraża

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	gaza	gaża	gaża
2.	muzyk	mużyk	mużyk
3.	zer	żer	zer
4.	obraza	obraża	obraza
5.	zaraza	zaraża	zaraża

Step 4. Listening and production.

1.	gaza	gaża	gaza	-	gaża	-
2.	muzyk	...	mużyk	...	muzyk	-	mużyk	-
3.	zer	żer	zer	-	żer	-
4.	obraza	..	obraża	..	obraza	-	obraża	-
5.	zaraza	...	zaraża	..	zaraza	-	zaraża	-

Phonemic contrast /š/ - /ž/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. szary	szary	szary	- żary	żary	żary
2. szyła	szyła	szyła	- żyła	żyła	żyła
3. grosze	grosze	grosze	- grożę	grożę	grożę
4. poszyć	poszyć	poszyć	- pożyc	pożyc	pożyc
5. zamieszać	zamieszać	zamieszać	- zamierzać	zamierzać	zamie-
rzać

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. szary	- żary	szary	- żary	szary	- żary
2. szyła	- żyła	szyła	- żyła	szyła	- żyła
3. grosze	- grożę	grosze	- grożę	grosze	- grożę
4. poszyć	- pożyc	poszyć	- pożyc	poszyć	- pożyc
5. zamieszać	- zamierzać	zamieszać	- zamierzać	zamieszać	- zamie-
rzać

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	szary	żary	szary
2.	szyła	żyła	żyła
3.	grosze	grożę	grosze
4.	poszyć	pożyc	poszyć
5.	zamieszać	zamierzać	zamierzać

Step 4. Listening and production.

1. szary		żary		szary	..	- żary		-
2. szyła		żyła		szyła		- żyła		-
3. grosze		grożę		grosze		- grożę		-
4. poszyć		pożyc		poszyć		- pożyc		-
5. zamieszać	..	zamierzać		zamieszać	-	zamierzać	..	-

LESSON 13

Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters:

/pš/	przyjmuje przyjąć	- dziś przyjmuje - mnie przyjąć
/vz/	wzrostu	- jest wzrostu
/vł/	włosy	- ma włosy
/źl/	źle	- czuje się źle
/vd/	wdowa	
/vdr/	wdrapać się	
/vl/	wlec	
/vǰ/	wdzięk	
/vgl/	wglądać	
/vgń/	wgniatać	
/vgr/	wgramolić się	
/vm/	wmawiać	
/vn/	wnet	
/vń/	wnieść	
/vr/	wracać	
/vř/	wrzask	
/vzb'/	wzbić się	
/vzdł/	wzdłuż	
/vzdr/	wzdragać się	
/vzd/	wzdychać	
/vzg/	wzgląd	
/vź/	wziąć	

/vz1/ wzlot

/vzm/ wzmocnić

/vzn/ wznowić

/vzn̄/ wzniecić

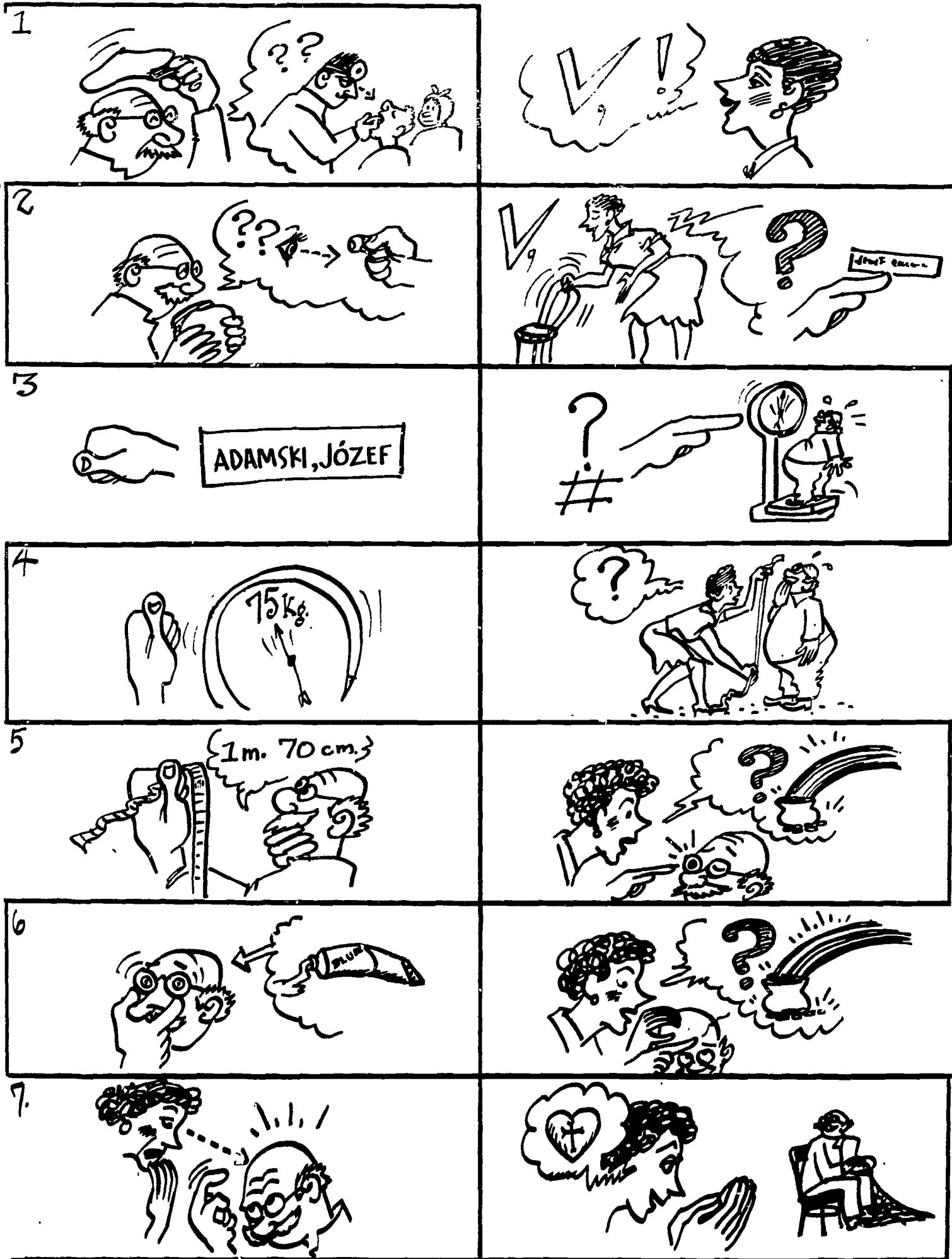
/vzr/ wzrok

Final Clusters

Drill the following clusters

/śc/ usiąść

LESSON 13

DIALOGUE

U doktora

A.: Adamski
S.: Sekretarka

1. A.: Czy doktor dziś przyjmuje?
S.: Tak, przyjmuje.
2. A.: Czy może mnie przyjąć?
S.: Tak, proszę usiąść. Jak się pan nazywa?
3. A.: Nazywam się Adamski, a na imię mi jest Józef.
S.: Ile pan waży?
4. A.: Ważę siedemdziesiąt pięć kilo.
S.: Jakiego pan jest wzrostu?
5. A.: Mam metr siedemdziesiąt.
S.: Jakiego koloru pan ma oczy?
6. A.: Oczy - niebieskie.
S.: A jakie pan ma włosy?
7. A.: Jak pani widzi, jestem łyсы.
S.: Tak, to prawda. Proszę poczekać.

LESSON 13

DIALOGUE

At the Doctor's

A.: Adamski
S.: secretary

1. A.: Is the doctor seeing patients today?
S.: Yes, he is.
2. A.: Can he see me?
S.: Yes, please take a seat. What is your name?
3. A.: My name is Adamski and my first name is Józef.
S.: How much do you weigh?
4. A.: I weigh seventy five kilos.
S.: How tall are you?
5. A.: I am one meter seventy (centimeters).
S.: What color eyes do you have?
6. A.: Eyes - blue.
S.: What color hair do you have?
7. A.: As you can see, I am bald.
S.: Yes, that's true. Please wait.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Jak czuje się pan Adamski?
B.: Pan Adamski czuje się źle.
2. A.: Gdzie jest teraz pan Adamski?
B.: Pan Adamski jest teraz u doktora.
3. A.: Czy doktor dziś przyjmuje?
B.: Tak, ale pan Adamski musi poczekać.

LESSON 13

DIALOGUE ADJUNCTS

1. A.: How is Mr. Adamski feeling?
B.: Mr. Adamski is feeling bad.
2. A.: Where is Mr. Adamski now?
B.: Mr. Adamski is now at the doctor's.
3. A.: Is the doctor seeing patients today?
B.: Yes, but Mr. Adamski must wait.

PATTERN DRILLS

Repetition Drill

Frame 1

Instructor:

Czy doktor dziś przyjmuje?
 Czy może mnie przyjąć?
 Proszę usiąść
 Ile pan waży?
 Ważę siedemdziesiąt kilo.
 Jakiego pan jest wzrostu?
 Jakiego koloru pan ma oczy?
 Niebieskie.
 A jakie pan ma włosy?
 Jestem łysy.
 To prawda.
 Proszę poczekać.

Student:

.....

Repetition Drill

Frame 2

Instructor:

Ile pan waży?
 Ile syn waży?
 Ile córka waży?
 Ile żona waży?
 Ile brat waży?
 Ile list waży?
 Ile paczka waży?
 Ile mięso waży?

Student:

.....

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

Cue: siedemdziesiąt kilo
 Ile waży pan Cichocki?

- Pan Cichocki waży siedemdziesiąt kilo.

Cue: siedemdziesiąt pięć kilo.
 Ile waży pan Adamski?

- Pan Adamski waży siedemdziesiąt pięć kilo.

LESSON 13

Instructor:

- Cue: dwadzieścia kilo.
Ile waży córka?
- Cue: trzydzieści kilo
Ile waży syn?
- Cue: pięć kilo
Ile waży to mięso?
- Cue: cztery kilo
Ile waży ta paczka?
- Cue: sto kilo
Ile waży ten pan?
- Cue: trzy kilo
Ile waży ta mała paczka?

Student:

- Córka waży dwadzieścia kilo.
- Syn waży trzydzieści kilo.
- To mięso waży pięć kilo.
- Ta paczka waży cztery kilo.
- Ten pan waży sto kilo.
- Ta mała paczka waży trzy kilo.

Rejoinder Drill

Frame 4

Instructor:

- Cue: siedemdziesiąt kilo
Ważę ...
- Cue: siedemdziesiąt pięć kilo
Ważę ...
- Cue: sto kilo
Ważę ...
- Cue: sto pięć kilo
Ważę ...
- Cue: sto cztery kilo
Ważę ...
- Cue: siedemdziesiąt trzy kilo
Ważę ...

Student:

- Ważę siedemdziesiąt kilo.
- Ważę siedemdziesiąt pięć kilo.
- Ważę sto kilo.
- Ważę sto pięć kilo.
- Ważę sto cztery kilo.
- Ważę siedemdziesiąt pięć kilo.

Repetition Drill

Frame 5

Instructor:

Student:

Mam metr siedemdziesiąt.
Mam metr siedemdziesiąt pięć.
Mam metr siedemdziesiąt trzy.
Mam metr trzydzieści pięć.
Mam metr trzydzieści trzy.
Mam metr siedemdziesiąt cztery.
Mam metr dwadzieścia pięć.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 6

Instructor:

Student 1:

Student 2:

metr siedemdziesiąt
cztery

Jakiego pan
wzrostu?

jest Mam metr siedemdziesiąt
cztery.

metr siedemdziesiąt
trzy

Jakiego pan
wzrostu?

jest Mam metr siedemdziesiąt
trzy.

metr siedemdziesiąt
pięć

Jakiego pan
wzrostu?

jest Mam metr siedemdziesiąt
pięć.

metr siedemdziesiąt

Jakiego pan
wzrostu?

jest Mam metr siedemdziesiąt.

metr trzydzieści
pięć

Jakiego pan
wzrostu?

jest Mam metr trzydzieści pięć.

metr trzydzieści
cztery

Jakiego pan
wzrostu?

jest Mam metr trzydzieści cztery.

Repetition Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Jakiego pan jest wzrostu?
Jakiego wzrostu jest żona?
Jakiego wzrostu jest syn?
Jakiego wzrostu jest córka?

.....
.....
.....
.....

LESSON 13

Instructor:

Student:

Jakiego wzrostu jest ojciec?
Jakiego wzrostu jest matka?
Jakiego wzrostu jest brat?
Jakiego wzrostu jest siostra?

.....
.....
.....
.....

Repetition Drill

Frame 8

Instructor:

Student:

Jakiego koloru pan ma oczy?
Jakiego koloru pan ma włosy?
Jakiego koloru pan ma telefon?
Jakiego koloru pan ma biurko?
Jakiego koloru pan ma papier
listowy?
Jakiego koloru pan ma długopisy?
Jakiego koloru pan ma ołówki?
Jakiego koloru pan ma krawaty?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Student:

Mam niebieskie oczy.
Mam niebieskie długopisy.
Mam niebieskie krawaty.
Mam niebieskie ołówki.
Mam niebieskie i czarne ołówki.
Mam niebieskie i czerwone ołówki.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 10

Instructor:

Student:

Cue: jestem łysy
Jak pani widzi....

- Jak pani widzi, jestem łysy.

Cue: jestem mechanikiem
Jak pan widzi ...

- Jak pan widzi, jestem mecha-
nikiem.

Instructor:

Cue: jestem tu
Jak pani widzi ...

Cue: pokój jest umeblowany
Jak pan widzi ...

Cue: pokój jest do wynajęcia
Jak pani widzi ...

Cue: mamy kotlety wieprzowe
Jak pan widzi ...

Student:

- Jak pani widzi, jestem tu.

- Jak pan widzi, pokój jest umeblowany.

- Jak pani widzi, pokój jest do wynajęcia.

- Jak pan widzi, mamy kotlety wieprzowe.

Cued Response Drill (Affirmative Answer)

Frame 11

Instructor:

Cue: Tak, to prawda ...

Pan mieszka na ulicy Jasnej.

Pan jest mechanikiem.

Pan ma dobry zawód.

Pan nazywa się Cichocki.

Pan ma trzydzieści lat.

Pan ma gospodarstwo.

Pan ma pokój do wynajęcia.

Student:

- Tak, to prawda, mieszkam na ulicy Jasnej.

- Tak, to prawda, jestem mechanikiem.

- Tak, to prawda, mam dobry zawód.

- Tak, to prawda, nazywam się Cichocki.

- Tak, to prawda, mam trzydzieści lat.

- Tak, to prawda, mam gospodarstwo.

- Tak, to prawda, mam pokój do wynajęcia.

LESSON 13

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

Doktor

1. Kto to jest?
2. Czy pan wie, jak nazywa się ten doktor?
3. Czy pan wie, gdzie ten doktor mieszka?
4. Czy ten doktor jest łysy?
5. Czy to prawda, że dziś doktor przyjmuje?
6. Co doktor dziś robi?
7. Kto dziś przyjmuje?
8. Czy dziś doktor może przyjąć?
9. Czy doktor może pomóc?
10. Co doktor radzi, kawę czy mleko?

Adamski

1. Czy pan wie, jak nazywa się ten pan?
2. Czy pan wie, jak na imię panu Adamskiemu?
3. Ile lat ma Adamski?
4. Ile Adamski waży?
5. Jakiego wzrostu jest Adamski?
6. Jakiego koloru oczy ma Adamski?
7. Czy Adamski dobrze widzi?
8. Jakie włosy ma Adamski? (łysy)
9. Czy to prawda, że Adamski jest łysy?
10. Jak się czuje Adamski?

Student:

1. Jak pan się czuje?
2. Czy może pan wypełnić formularz?
3. Jak pan się nazywa?
4. Jak panu na imię?
5. Gdzie pan mieszka?
6. Ile pan ma lat?
7. Jaki pan ma zawód?
8. Ile pan waży?
9. Jakiego pan jest wzrostu?
10. Jakiego koloru pan ma oczy?
11. Jakie pan ma włosy?
12. Proszę podpisać ten formularz.
13. Czy może pan poczekać?
14. Dziękuję i do widzenia.

Part II

One student asks the other students questions based on dialogue, generally on known vocabulary.

LESSON 13

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę zapytać kolegę czy doktor dziś przyjmuje.

Proszę powiedzieć koledze, że doktor dziś przyjmuje.

Proszę zapytać kolegę czy ten pan nazywa się Józef Adamski.

Proszę powiedzieć koledze, że ten pan nazywa się Józef Adamski.

Proszę zapytać kolegę, ile waży pan Adamski.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski waży siedemdziesiąt pięć kilo.

Proszę zapytać kolegę, jakiego wzrostu jest pan Adamski.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski ma metr siedemdziesiąt.

Proszę zapytać kolegę, jakiego koloru oczy ma pan Adamski.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski ma niebieskie oczy.

Student:

1. Czy doktor dziś przyjmuje?

2. Tak, doktor dziś przyjmuje.

1. Czy ten pan nazywa się Józef Adamski?

2. Tak, ten pan nazywa się Józef Adamski.

1. Ile waży pan Adamski?

2. Pan Adamski waży siedemdziesiąt pięć kilo.

1. Jakiego wzrostu jest pan Adamski?

2. Pan Adamski ma metr siedemdziesiąt.

1. Jakiego koloru oczy ma pan Adamski?

2. Pan Adamski ma niebieskie oczy.

Part IV - Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

U doktora

Pan Adamski czuje się źle. On jest teraz u doktora. Doktor dziś przyjmuje, ale pan Adamski musi poczekać. Teraz on musi wypełnić formularz. Na imię panu Adamskiemu jest Józef. Pan Adamski waży siedemdziesiąt pięć kilo. On ma metr siedemdziesiąt wzrostu. Pan Adamski jest łysy i ma niebieskie oczy. On pracuje na wsi, pod Warszawą, na gospodarstwie. To jest jego gospodarstwo.

Rodzina pana Adamskiego czuje się dość dobrze. Na gospodarstwie pracuje pan Adamski, jego żona i syn, a córka chodzi do szkoły

QUESTIONS

1. Kto czuje się źle?
2. Czy pan Adamski czuje się dobrze?
3. Jak czuje się pan Adamski?
4. Kto jest teraz u doktora?
5. Gdzie jest teraz pan Adamski?
6. Czy pan Adamski jest teraz u doktora?
7. Co robi dziś doktor?
8. Kto dziś przyjmuje?
9. Czy doktor dziś przyjmuje?
10. Kto musi poczekać?
11. Czy pan Adamski musi poczekać?
12. Kto teraz musi wypełnić formularz?

LESSON 13

13. Czy pan Adamski musi wypełnić formularz?
14. Czy panu Adamskiemu jest na imię Józef?
15. Jak jest panu Adamskiemu na imię?
16. Ile waży pan Adamski?
17. Kto waży siedemdziesiąt pięć kilo?
18. Czy pan Adamski waży siedemdziesiąt pięć kilo?
19. Ile kilo waży pan Adamski?
20. Jakiego wzrostu jest pan Adamski?
21. Kto ma metr siedemdziesiąt?
22. Czy pan Adamski ma metr siedemdziesiąt?
23. Jakiego koloru oczy ma pan Adamski?
24. Kto ma niebieskie oczy?
25. Jakie oczy ma pan Adamski?
26. Czy pan Adamski ma niebieskie oczy?
27. Jakie włosy ma pan Adamski? (jest łysy)
28. Czy pan Adamski jest łysy?
29. Kto jest łysy?
30. Gdzie pan Adamski pracuje? (na wsi, na gospodarstwie, pod Warszawą).
31. Czy pan Adamski pracuje na gospodarstwie?
32. Kto pracuje na gospodarstwie?
33. Czy to gospodarstwo jest pana Adamskiego?
34. Czy to jest jego gospodarstwo?
35. Czy pan Adamski ma gospodarstwo?
36. Gdzie jest gospodarstwo pana Adamskiego?
37. Czy gospodarstwo pana Adamskiego jest pod Warszawą?

38. Czyja rodzina czuje się dobrze?
39. Kto czuje się dobrze?
40. Czy rodzina pana Adamskiego czuje się dobrze?
41. Jak czuje się rodzina pana Adamskiego?
42. Co robi żona pana Adamskiego?
43. Czy syn też pracuje na gospodarstwie?
44. Czy córka pana Adamskiego też pracuje na gospodarstwie?
45. Co robi córka pana Adamskiego?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning UnitsFricatives

The sounds which we call "fricatives" all involve what is known as "friction," that is, when the breath stream is forced through a narrow opening in the vocal tract, audible friction is produced at some specific point in the vocal tract. This hissing sound is a fricative.

Let us look at the chart of English and Polish fricatives:

English:	voiceless:	f		θ	s	ʃ			h
	voiced	v		ð	z	ʒ			
English:	voiceless:	f	f'		s	ʃ	ś	h	
	voiced:	v	v'		z	ʒ	ź		

LESSON 13

Consonants /f/ and /v/ are produced when the narrowing of the air passage occurs between the lower lip and the upper teeth. These two labio-dental fricatives /f/ and /v/ have palatal counterparts /f'/ and /v'/. The /f/ and /f'/ are voiceless sounds. The /v/ and /v'/ are voiced sounds.

The Polish /s/ and /z/ are produced by the front of the tongue being raised to the back wall of the upper teeth and the adjoining part of the teethridge; thus the narrowing of the air passage in the Polish pronunciation of /s/ is effected more in the front part of the mouth than in the English, in which it is formed on the teeth only. /s/ is voiceless. /z/ is voiced.

The Polish /š/ and /ž/ are produced by raising of the tip of the tongue to the teethridge, while the remaining surface (in this case the dorsum) of the tongue is flat. The lips are protruded. The air stream passing through this opening (wider than for /s/ and /z/) produces the sounds /š/ and /ž/. The /š/ is voiceless while the /ž/ is voiced.

The Polish /ś/ and /ź/ are formed by raising the whole middle part of the tongue to the hard palate so high, that the air stream forcing its way through the long narrowing thus produced rubs against the edge of the lower teeth at the moment of its release. The consonant /ś/ is voiceless while the consonant /ź/ is its voiced counterpart. The lips are spread, both for /ś/ and for /ź/.

The Polish /h/ is articulated by forcing the breath stream through a slit-shaped opening between the back of the tongue and the middle of the velum. The Polish sound most closely related to it is the voiceless stop /k/; but where /k/ is articulated by making a complete closure between the back of the tongue and the velum, /h/ is articulated by bringing the back of the tongue only close enough to the velum so as to produce audible friction as the breath stream passes through.

Learning problem: since the Polish kind /h/ actually never occurs in English, especially in final position, you must pay particular attention to learn it the way it sounds in Polish. Now, try this:

1. Say "ak"
2. Say "ak" with aspiration: ak^h
3. Say "ak" with strong aspiration: ak^{hh}
4. Try to say: ah-h-h-h-h-h

The sound that you make when you are very tired and you take a deep breath, and then you exhale it forcefully - that is the Polish sound /h/.

EXPLANATORY NOTES

Socialized Medicine

In Poland, as in all countries in the Soviet Bloc, there is socialized medicine. That means that all doctors and dentists are State employees, who work in hospitals and health stations. Medical care and hospitalization are free for all with the exception of those persons who work in private enterprises. Farm workers who work on State farms do not pay for medical care and hospitalization. However, those who own their own farms must pay for medical care.

Doctors may have a private practice, when they are free from their official duties, but they must pay very high taxes. Thus, private visits are quite expensive.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 13.
2. Speaking - Dialogue No. 13.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 13.
 2. Explanatory Notes to L. 13.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. doktor	- doctor
2. Czy doktor dziś przyjmuje?	- Is doctor seeing patients today?
3. Czy może mnie przyjąć?	- Can he see me?
4. Proszę usiąść.	- Please take a seat.

LESSON 13

5. Ile pan waży?	- How much do you weigh?
6. ważę	- I weigh
7. siedemdziesiąt	- seventy
8. kilo	- kilogram
9. Jakiego pan jest wzrostu?	- How tall are you?
10. metr	- one meter
11. Jakiego koloru pan ma
oczy?	- What color eyes do you have?
12. oczy	- eyes
13. niebieskie	- blue
14. Jakie pan ma włosy?	- What color hair do you have?
15. Jak pan widzi.	- As you can see.
16. łysy	- bald
17. To prawda.	- That is true.
18. Proszę zaczekać.	- Please wait.

Dialogue Adjunct

19. źle	- badly
20. u doktora	- at the doctor's
21. musi	- must

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic Contrast /šć/ - /ść/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	szczera	szczera	szczera	-	ściera	ściera	ściera
2.	szczeka	szczeka	szczeka	-	ścieka	ścieka	ścieka
3.	wieszcz	wieszcz	wieszcz	-	wieść	wieść	wieść
4.	leszcz	leszcz	leszcz	-	leżć	leżć	leżć
5.	goszczę	goszczę	goszczę	-	goście	goście	goście

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	szczera	-	ściera	szczera	-	ściera	szczera	-	ściera
2.	szczeka	-	ścieka	szczeka	-	ścieka	szczeka	-	ścieka
3.	wieszcz	-	wieść	wieszcz	-	wieść	wieszcz	-	wieść
4.	leszcz	-	leżć	leszcz	-	leżć	leszcz	-	leżć
5.	goszczę	-	goście	goszczę	-	goście	goszczę	-	goście

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	szczera	ściera	szczera
2.	szczeka	ścieka	ścieka
3.	wieszcz	wieść	wieść
4.	leszcz	leżć	leszcz
5.	goszczę	goście	goszczę

Step 4. Listening and production.

1.	szczera	... ściera	szczera	-	ściera	-
2.	szczeka	... ścieka	szczeka	-	ścieka	-
3.	wieszcz	... wieść	wieszcz	-	wieść	-
4.	leszcz	leżć	leszcz	-	leżć	-
5.	goszczę	... goście	goszczę	-	goście	-

LESSON 14

Phonemic Contrast /z/ - /ż/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	żele	żele	żele	- ziele	ziele	ziele
2.	żarna	żarna	żarna	- ziarna	ziarna	ziarna
3.	burza	burza	burza	- buzia	buzia	buzia
4.	żęciu	żęciu	żęciu	- zięciu	zięciu	zięciu
5.	pożerać	pożerać	pożerać	- pozierać	pozierać	pozie- rać

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	żele	- ziele	żele	- ziele	żele	- ziele
2.	żarna	- ziarna	żarna	- ziarna	żarna	- ziarna
3.	burza	- buzia	burza	- buzia	burza	- buzia
4.	żęciu	- zięciu	żęciu	- zięciu	żęciu	- zięciu
5.	pożerać	- pozierać	pożerać	- pozierać	pożerać	- pozierać

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	żele	ziele	ziele
2.	żarna	ziarna	żarna
3.	burza	buzia	burza
4.	żęciu	zięciu	zięciu
5.	pożerać	pozierać	pozierać

Step 4. Listening and production.

1.	żele	ziele	żele	- ziele	-
2.	żarna	ziarna	żarna	- ziarna	-
3.	burza	buzia	burza	- buzia	-
4.	żęciu	zięciu	żęciu	- zięciu	-
5.	pożerać	..	pozierać	..	pożerać	- pozierać	-

Phonemic Contrast /k/ - /h/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	suka	suka	suka	-	sucha	sucha	sucha
2.	paka	paka	paka	-	pacha	pacha	pacha
3.	pak	pak	pak	-	pach	pach	pach
4.	mógł	mógł	mógł	-	much	much	much
5.	róg	róg	róg	-	ruch	ruch	ruch

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	suka	-	sucha	suka	-	sucha	suka	-	sucha
2.	paka	-	pacha	paka	-	pacha	paka	-	pacha
3.	pak	-	pach	pak	-	pach	pak	-	pach
4.	mógł	-	much	mógł	-	much	mógł	-	much
5.	róg	-	ruch	róg	-	ruch	róg	-	ruch

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	suka	sucha	suka
2.	paka	pacha	pacha
3.	pak	pach	pach
4.	mógł	much	mógł
5.	róg	ruch	ruch

Step 4. Listening and production.

1.	suka	sucha	suka	-	sucha	-
2.	paka	pacha	paka	-	pacha	-
3.	pak	pach	pak	-	pach	-
4.	mógł	much	mógł	-	much	-
5.	róg	ruch	róg	-	ruch	-

LESSON 14

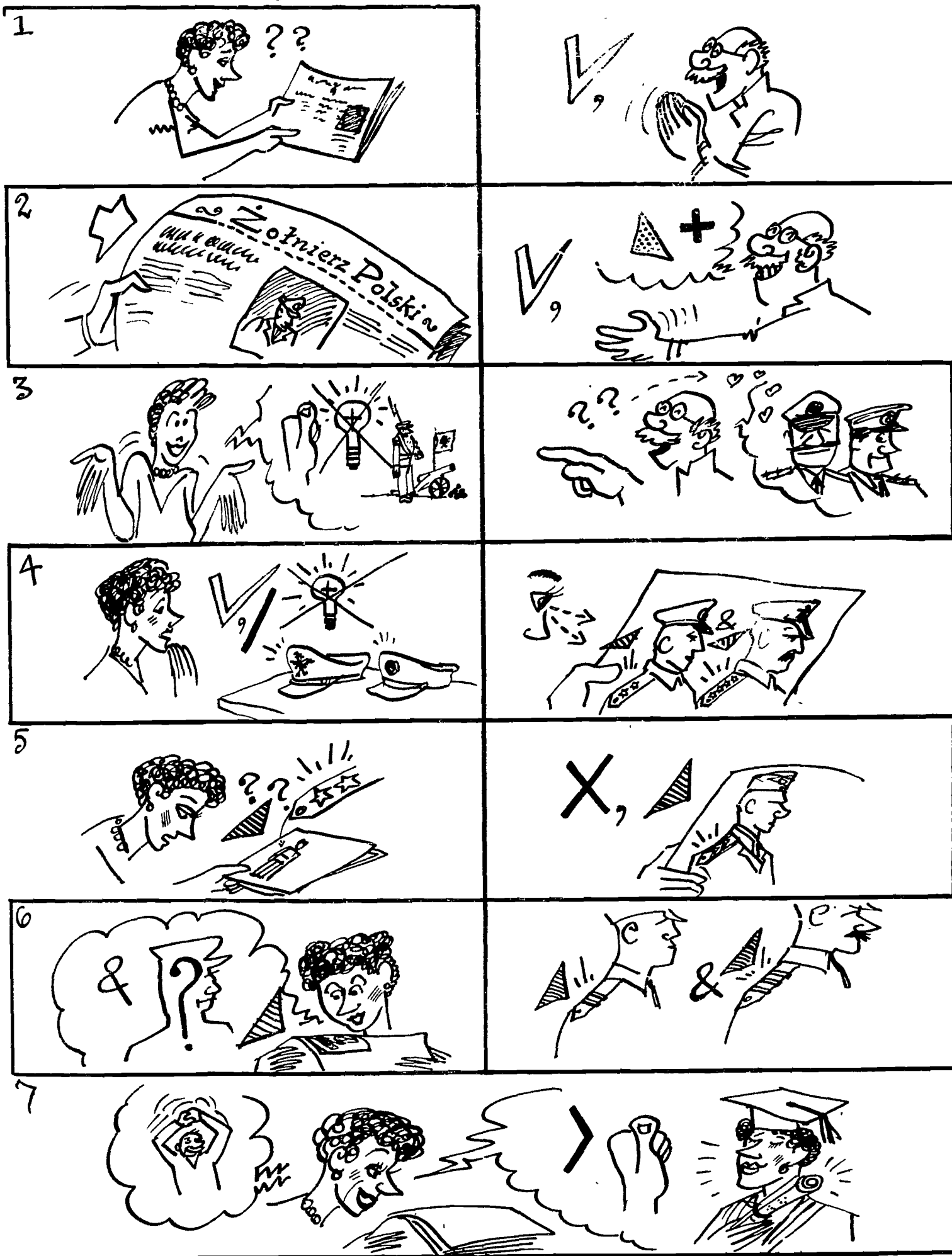
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters:

Drill the following clusters in the following utterances:

/hc/	chce	- czy chce pan
/pš/	przeczytać	- przeczytać gazetę
/fš/	wszystko	- wiem wszystko
/zn/	znam	- nie znam stopni
/km/	kmotr	
/kn/	knot	
/kp' /	kpiarz	
/krt/	krtan	
/krf/	krwotok	
/kf/	kwasy	
/gł/	głód	
/gm/	gmach	
/gn/	gnat	
/gž/	grzech	
/gv/	gwar	
/gv' /	gwiazda	
/gž/	gzić się	
/gz/	gzyms	
/mh/	mchy	
/mdl/	mdleć	
/mdl/	mdłości	
/mgł/	mglisty	
/mgł/	mgła	
/mkn/	mknać	

LESSON 14

DIALOGUE

W poczekalni

S.: Sekretarka

A.: Adamski

1. S.: Czy chce pan przeczytać gazetę?
A.: Owszēm, proszę bardzo.
2. S.: Tu jest „Żołnierz Polski”.
A.: O tak, to jest dobra gazeta.
3. S.: Może tak, ale ja nic nie wiem o wojsku.
A.: A czy pani lubi oficerów?
4. S.: Owszem, ale nie znam stopni.
A.: Widzi pani, to jest porucznik,
a to jest kapitan.
5. S.: Czy to jest też oficer?
A.: Nie, to jest podoficer.
6. S.: A kto to jest?
A.: To jest kapral, a to jest sierżant.
7. S.: Bardzo dziękuję. Teraz już wiem
wszystko.

LESSON 14

DIALOGUE

In the Waiting Room

S.: Secretary

A.: Adamski

1. **S.:** Do you want to read the newspaper?

A.: Yes, please.

2. **S.:** Here is the "Polish Soldier".

A.: O yes, that is a good newspaper.

3. **S.:** Maybe so, but I don't know anything about the military.

A.: And do you like officers?

4. **S.:** Yes, but I do not know their ranks.

A.: See, this is a lieutenant and this is a captain.

5. **S.:** Is this an officer?

A.: No, this is an NCO.

6. **S.:** And who is this?

A.: This is a corporal and this is a sergeant.

7. **S.:** Thank you very much. Now I already know all about it.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Kto nic nie wie o wojsku?
B.: Sekretarka nic nie wie o wojsku.

2. A.: Czy ona zna stopnie?
B.: Nie, ona nie zna stopni.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Who doesn't know anything about the military?

B.: The secretary doesn't know anything about the military.

2. A.: Does she know the ranks?

B.: No, she doesn't know the ranks.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:

Czy chce pan przeczytać gazetę?
 Czy chce pani przeczytać gazetę?
 Czy chce ojciec przeczytać gazetę?
 Czy chce pan kapitan przeczytać gazetę?
 Czy chce pan porucznik przeczytać gazetę?
 Czy chce pan sierżant przeczytać gazetę?

Student:

.....

Expansion DrillFrame 2Instructor:

Pani Grodecka chce przeczytać gazetę.

Pan Cichocki chce przeczytać gazetę.

Kapral chce przeczytać gazetę?

Matka chce przeczytać gazetę.

Siostra chce przeczytać gazetę.

Bolek chce przeczytać gazetę.

Student:

- Czy pani Grodecka chce przeczytać gazetę?
- Czy pan Cichocki chce przeczytać gazetę?
- Czy kapral chce przeczytać gazetę?
- Czy matka chce przeczytać gazetę?
- Czy siostra chce przeczytać gazetę?
- Czy Bolek chce przeczytać gazetę?

Cued Response DrillFrame 3Instructor:

Cue: ojciec
 Kto chce przeczytać gazetę?

Student:

- Ojciec chce przeczytać gazetę.

LESSON 14

Instructor:

- Cue: sekretarka
Kto chce przeczytać gazetę?
- Cue: urzędniczka
Kto chce przeczytać gazetę?
- Cue: pan Nowak
Kto chce przeczytać gazetę?
- Cue: żona
Kto chce przeczytać gazetę?
- Cue: syn
Kto chce przeczytać gazetę?
- Cue: Józef
Kto chce przeczytać gazetę?

Student:

- Sekretarka chce przeczytać gazetę.
- Urzędniczka chce przeczytać gazetę.
- Pan Nowak chce przeczytać gazetę.
- Żona chce przeczytać gazetę.
- Syn chce przeczytać gazetę.
- Józef chce przeczytać gazetę.

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

- Cue: sekretarka
Kto nic nie wie o wojsku?
- Cue: pani Grodecka
Kto nic nie wie o wojsku?
- Cue: urzędniczka
Kto nic nie wie o wojsku?
- Cue: córka
Kto nic nie wie o wojsku?
- Cue: matka
Kto nic nie wie o wojsku?

Student:

- Sekretarka nic nie wie o wojsku.
- Pani Grodecka nic nie wie o wojsku.
- Urzędniczka nic nie wie o wojsku.
- Córka nic nie wie o wojsku.
- Matka nic nie wie o wojsku.

Instructor:Student:

Cue: kolega
Kto nic nie wie o wojsku? - Kolega nic nie wie o wojsku.

Cue: siostra
Kto nic nie wie o wojsku? - Siostra nic nie wie o wojsku.

Cued Response Drill (Expansion and Affirmative Resp.)Frame 5Instructor:Student 1:Student 2:

Kapral zna stopnie. Czy kapral zna stopnie? Tak, kapral zna stopnie.

Ojciec zna stopnie. Czy ojciec zna stopnie? Tak, ojciec zna stopnie.

Józef zna stopnie. Czy Józef zna stopnie? Tak, Józef zna stopnie.

Kolega zna stopnie. Czy kolega zna stopnie? Tak, kolega zna stopnie.

Syn zna stopnie. Czy syn zna stopnie? Tak, syn zna stopnie.

Urzędniczka zna stopnie. Czy urzędniczka zna stopnie? Tak, urzędniczka zna stopnie.

Sekretarka zna stopnie. Czy sekretarka zna stopnie? Tak, sekretarka zna stopnie.

Cued Response Drill (Expansion and Negative Resp.)Frame 6Instructor:Student 1:Student 2:

Bolek nie zna stopni. Czy Bolek zna stopnie? Nie, Bolek nie zna stopni.

Żona nie zna stopni. Czy żona zna stopnie? Nie, żona nie zna stopni.

Syn nie zna stopni. Czy syn zna stopnie? Nie, syn nie zna stopni.

LESSON 14

Instructor:

Siostra nie zna stopni.

Urzędniczka nie zna stopni.

Sekretarka nie zna stopni.

Student 1:

Czy siostra zna stopnie?

Czy urzędniczka zna stopnie?

Czy sekretarka zna stopnie?

Student 2:

Nie, siostra nie zna stopni.

Nie, urzędniczka nie zna stopni.

Nie, sekretarka nie zna stopni.

Expansion Drill

Frame 7

Instructor:

Siostra lubi oficerów.

Córka lubi oficerów.

Ta urzędniczka lubi oficerów.

Ta sekretarka lubi oficerów.

Pani Grodecka lubi oficerów.

Pani Adamska lubi oficerów.

Student:

- Czy siostra lubi oficerów?

- Czy córka lubi oficerów?

- Czy ta urzędniczka lubi oficerów?

- Czy ta sekretarka lubi oficerów?

- Czy pani Grodecka lubi oficerów?

- Czy pani Adamska lubi oficerów?

Cued Response Drill

Frame 8

Instructor:

Cue: ojciec

Kto teraz już wie wszystko?

Cue: matka

Kto teraz już wie wszystko?

Cue: żona

Kto teraz już wie wszystko?

Cue: urzędniczka

Kto teraz już wie wszystko?

Student:

- Ojciec teraz już wie wszystko.

- Matka teraz już wie wszystko.

- Żona teraz już wie wszystko.

- Urzędniczka teraz już wie wszystko.

Instructor:

Student:

<p>Cue: sekretarka
Kto teraz już wie wszystko?</p>	- Sekretarka już teraz wie wszystko.
<p>Cue: kapitan
Kto teraz już wie wszystko?</p>	- Kapitan już teraz wie wszystko.
<p>Cue: porucznik
Kto teraz już wie wszystko?</p>	- Porucznik teraz już wie wszystko.
<p>Cue: ten oficer
Kto teraz już wie wszystko?</p>	- Ten oficer już teraz wie wszystko.

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Student:

To jest gazeta.	
To jest dobra gazeta.	
To jest „Żołnierz Polski”.	
„Żołnierz Polski” to jest gazeta.	
To jest porucznik.	
Porucznik to jest oficer.	
Kapitan to też oficer.	
To jest sierżant.	
Sierżant to jest podoficer.	
To jest kapral.	
Kapral to jest też podoficer.	
Teraz już wiem.	
Teraz już wiem wszystko.	

Rejoinder Drill

Frame 10

Instructor:

Student:

<p>Cue: sekretarka lubi oficerów.
Teraz już wiem, że ...</p>	- Teraz już wiem, że sekretarka lubi oficerów.
<p>Cue: porucznik to jest oficer.
Teraz już wiem, że ...</p>	- Teraz już wiem, że porucznik to jest oficer.

LESSON 14

Instructor:

Student:

- Cue: „Żołnierz Polski” to jest gazeta.
Teraz już wiem, że ...
- Teraz już wiem, że „Żołnierz Polski” to jest gazeta.
- Cue: „Żołnierz Polski” to jest dobra gazeta.
Teraz już wiem, że ...
- Teraz już wiem, że „Żołnierz Polski” to jest dobra gazeta.
- Cue: Sierżant to jest podoficer.
Teraz już wiem, że ...
- Teraz już wiem, że sierżant to jest podoficer.
- Cue: Kapral to jest podoficer.
Teraz już wiem, że ...
- Teraz już wiem, że kapral to jest podoficer.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

Gazeta

1. Co to jest?
2. Jak nazywa się ta gazeta?
3. Jaka jest ta gazeta?
4. Czy „Żołnierz Polski” to jest dobra gazeta?
5. Kto ma gazetę?
6. Kto chce przeczytać gazetę?

Stopnie

1. Kto to jest? (porucznik)
2. Kto to jest? (kapitan)

LESSON 14

3. Czy to jest oficer? (tak)
4. Kto to jest? (podoficer)
5. Kto to jest? (kapral)
6. Czy to jest oficer? (nie)
7. Czy to jest podficer? (nie)
8. Czy kapral to jest oficer?
9. Czy porucznik to jest oficer?
10. Czy sierżant to jest oficer?
11. Kto to jest sierżant?
12. Co oficer wie o wojsku?
13. Czy oficer wie wszystko o wojsku?
14. Kto nie zna stopni?
15. Jakie stopnie pan zna?

Sekretarka

1. Kto to jest?
2. Jaka jest ta sekretarka?
3. Jak nazywa się ta sekretarka?
4. Ile lat ma ta sekretarka?
5. Jakie oczy ma ta sekretarka?
6. Czy ta sekretarka się panu podoba?
7. Gdzie jest ta sekretarka?
8. Czy ta sekretarka zna stopnie oficerów?
9. Kto lubi oficerów?
10. Co ta sekretarka wie o wojsku?
11. Co ta sekretarka teraz wie?

LESSON 14

12. Co może wypełnić sekretarka?
13. Czy w szkole pracuje sekretarka?
14. A w biurze zatrudnień?
15. Gdzie zwykle pracuje sekretarka?
16. Czy pan wie, jak nazywa się nasza sekretarka?

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue.

Part III - Directed Dialogue.

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, co chce przeczytać pan Adamski.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Adamski chce przeczytać gazetę.

Proszę zapytać kolegę czy gazeta „Żołnierz Polski” jest dobra.

Proszę powiedzieć koledze, że gazeta „Żołnierz Polski” jest dobra.

Proszę powiedzieć koledze, że sekretarka nic nie wie o wojsku.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że sekretarka nic nie wie o wojsku.

Student:

1. Co chce przeczytać pan Adamski?

2. Pan Adamski chce przeczytać gazetę.

1. Czy gazeta „Żołnierz Polski” jest dobra?

2. Gazeta „Żołnierz Polski” jest dobra.

1. Sekretarka nic nie wie o wojsku.

2. Wiem, że sekretarka nic nie wie o wojsku.

Instructor:

Proszę zapytać kolegę czy sekretarka lubi oficerów.

Proszę powiedzieć koledze, że sekretarka lubi oficerów.

Proszę zapytać kolegę czy on wie, że sekretarka nie zna stopni.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że sekretarka nie zna stopni.

Proszę zapytać kolegę czy on wie, że to jest porucznik.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że to jest porucznik.

Proszę zapytać kolegę czy on wie, że to jest podoficer?

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że to jest podoficer.

Proszę zapytać kolegę czy to jest sierżant.

Proszę powiedzieć koledze, że to jest sierżant.

Part IV.

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

Student:

1. Czy sekretarka lubi oficerów?

2. Tak, sekretarka lubi oficerów.

1. Czy pan wie, że sekretarka nie zna stopni?

2. Wiem, że sekretarka nie zna stopni.

1. Czy pan wie, że to jest porucznik?

2. Wiem, że to jest porucznik.

1. Czy pan wie, że to jest podoficer.

2. Wiem, że to jest podoficer.

1. Czy to jest sierżant?

2. Tak, to jest sierżant.

LESSON 14

NARRATION

W poczekalni

Pan Adamski jest teraz u doktora. Doktor dziś przyjmuje, ale pan Adamski musi zaczekać. Sekretarka ma formularz pana Adamskiego. Panu Adamskiemu jest na imię Józef. On waży siedemdziesiąt pięć kilo i ma metr siedemdziesiąt wzrostu. Pan Adamski ma niebieskie oczy i jest łysy. Pan Adamski mieszka na wsi i ma tam nieduże gospodarstwo.

Teraz pan Adamski chce przeczytać gazetę. Na biurku jest „Żołnierz Polski”. To jest dobra gazeta. Sekretarka nic nie wie o wojsku, ale zdaje się, że lubi oficerów. Pan Adamski i sekretarka rozmawiają teraz o wojsku. Pan Adamski pokazuje fotografie. Na fotografii jest porucznik, kapitan, kapral i sierżant.

QUESTIONS

1. Gdzie jest teraz pan Adamski?
2. Kto jest teraz u doktora?
3. Czy doktor dziś przyjmuje?
4. Kto dziś przyjmuje?
5. Kto może czekać?
6. Czy pan Adamski musi czekać?
7. Kto ma formularz?
8. Czy sekretarka ma formularz?
9. Jak panu Adamskiemu na imię?
10. Czy panu Adamskiemu jest na imię Józef?

LESSON 14

11. Ile on waży?
12. Kto waży siedemdziesiąt pięć kilo?
13. Jakiego wzrostu jest pan Adamski?
14. Jakie oczy ma pan Adamski?
15. Czy pan Adamski jest łysy?
16. Gdzie mieszka pan Adamski?
17. Kto mieszka na wsi?
18. Jakie gospodarstwo ma pan Adamski?
19. Kto ma nieduże gospodarstwo?
20. Kto chce przeczytać gazetę?
21. Co chce przeczytać pan Adamski?
22. Czy pan Adamski chce przeczytać gazetę?
23. Gdzie jest gazeta?
24. Co jest na biurku?
25. Jaka gazeta jest na biurku?
26. Czy „Żołnierz Polski” jest na biurku?
27. Jaka to jest gazeta?
28. Kto nic nie wie o wojsku?
29. Kto lubi oficerów?
30. Czy sekretarka lubi oficerów?
31. Czy pan Adamski i sekretarka rozmawiają o wojsku?
32. Kto pokazuje fotografie?
33. Co robi pan Adamski?
34. Kto jest na fotografii?
35. Czy porucznik jest na fotografii?

LESSON 14

36. Czy kapitan jest na fotografii?
37. Czy kapral jest na fotografii?
38. Czy sierżant jest na fotografii?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Assimilation

Let us examine the word "open" [opən]. It is often pronounced [opm̩]. Here [n̩] is made like [p], i.e., the tongue-point alveolar nasal is changed into lip nasal under the influence of the lip nasal sound [p]. In this case the combination [pm̩] is made with one position of the lips, whereas [pən] or [pn̩] requires a position of the lips followed by a position of the tongue. Thus there is a degree of economy of effort in the process by which the sound [n̩] was made to resemble the neighboring sound [p]. This process is known as assimilation. We may generalize that all assimilation is based on the tendency of the organic positions for one sound to become the same in part or entirely as the organic positions for a neighboring sound. In other words, assimilation is the tendency to make different sounds, which are pronounced in quick succession in certain groups or positions, more uniform by levelling the differences among them, so as to render the work of the organs of speech simpler and "easier" in their articulation. This "levelling" tendency is common to most languages, among others also to Polish.

Assimilation in Polish chiefly affects consonants; as regards the vowels, the only ones affected are the nasal vowels.

Nasal vowel /ɛ̃/

1. /kɛpa/	is pronounced:	[kɛmpa]
/kɛp'e/	" "	[kɛmp'e]
/gɛba/	" "	[gɛmba]
/gɛb'e/	" "	[gɛmb'e]

2.	/bɛdɛ/	is pronounced:	[bende]
	/pɛtla/	" "	[pɛntla]
	/nɛ a/	" "	[nen a]
	/rɛce/	" "	[rence]
	/tɛča/	" "	[tɛnča]
	/fšɛže/	" "	[fšɛńže]
	/hɛć/	" "	[heńć]
3.	/vɛgoš/	" "	[veŋgoš]
	/rɛka/	" "	[reŋka]
	/vɛgel/	" "	[veŋg'eɪ]
	/v'ɛkem/	" "	[v'eŋk'em]

Generalizations:

1. /ɛ/ becomes [em] when followed by p, p', b, b'.
2. /ɛ/ becomes [en] when followed by t, d, c, ʒ.
 /ɛ/ becomes [eɳ] when followed by č, ž.
 /ɛ/ becomes [eń] when followed by ć, ź.
3. /ɛ/ becomes [eŋ] when followed by k, g.
 /ɛ/ becomes [eŋ] when followed by k', g'.

LESSON 14

Nasal vowel /a/

1. /stapać/ is pronounced: [stompać]
 /fstap'i/ " " [fstomp'i]
 /rapać/ " " [rombać]
 /rab'e/ " " [romb'e]

2. /mađra/ " " [mondra]
 /žat/ " " [žont]
 /žaza/ " " [žonz̩a]
 /hçac/ " " [hconc]
 /paček/ " " [poŋček]
 /šaže/ " " [šoŋže]
 /dać/ " " [dońć]

3. /okraġla/ " " [okroŋġla]
 /maġka/ " " [moŋka]
 /horaġef/ " " [horóŋg'ef]
 /baġkem/ " " [boŋk'em]

Generalizations:

1. /a/ becomes [om] when followed by p, p', b, b'.
2. /a/ becomes [on] when followed by t, d, c, ʒ.
 /a/ becomes [oŋ] when followed by č, ž.
 /a/ becomes [oń] when followed by ć, ź.
3. /a/ becomes [oŋ] when followed by k, g.
 /a/ becomes [oŋ] when followed by k', g'.

EXPLANATORY NOTES

1. Rank Insignia

Rank insignia in the Polish Army are displayed on the headgear, the coat collar, shoulder loops, and, for general officers, on the sleeves of the coat and overcoat.

Enlisted Men

Grade for enlisted men is denoted on headgear and shoulder loops. Insignia in both cases consist of silver chevrons or bars.

Officers

Grade for officers is displayed on the headgear, the coat collar and shoulder loops. Officers' insignia consist mainly of silver stars. They are smaller than the American general's stars, though. In addition to silver stars, senior officers have two silver bars. General officers, instead of silver bars, have wide scrolled silver braids. This is in addition to their stars.

2. "Żołnierz Polski" - (Polish Soldier) is an illustrated magazine published under the auspices of the Polish Ministry of National Defense.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 14.
2. Speaking - Dialogue 14.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text: 1. Generalizations to L. 14.
2. Explanatory Notes to L. 14.
3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

LESSON 14

VOCABULARY

Dialogue

1. Czy chce pan ...?	- Do you want ...?
2. przeczytać gazetę	- to read a newspaper
3. „Żołnierz Polski”	- "Polish Soldier"
4. gazeta	- newspaper
5. Nic nie wiem.	- I don't know anything.
6. o wojsku	- about the military
7. Czy pani lubi oficerów?	- Do you like officers?
8. Nie znam stopni.	- I don't know ranks.
9. porucznik	- first lieutenant
10. kapitan	- captain
11. oficer	- officer
12. podoficer	- NCO
13. kapral	- corporal
14. sierżant	- sergeant 1st class
15. wszystko	- all

Dialogue Adjunct

16. sekretarka	- secretary
17. zna	- knows
18. stopnie	- ranks

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic contrast /[✓]ż[✓]/ - /ż[✓]/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. jeżdżę jeżdżę jeżdżę - jeździe jeździe jeździe
2. gnieżdżę gnieżdżę gnieżdżę - gnieździe gnieździe gnieździe
3. wyjeżdżę wyjeżdżę wyjeżdżę - wyjeździe wyjeździe wyjeździe
4. zajeżdżę zajeżdżę zajeżdżę - zajeździe zajeździe zajeździe
5. pojeżdżę pojeżdżę pojeżdżę - pojeździe pojeździe pojeździe

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. jeżdżę - jeździe jeżdżę - jeździe jeżdżę - jeździe
2. gnieżdżę - gnieździe gnieżdżę - gnieździe gnieżdżę - gnieździe
3. wyjeżdżę - wyjeździe wyjeżdżę - wyjeździe wyjeżdżę - wyjeździe
4. zajeżdżę - zajeździe zajeżdżę - zajeździe zajeżdżę - zajeździe
5. pojeżdżę - pojeździe pojeżdżę - pojeździe pojeżdżę - pojeździe

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	jeżdżę	jeździe	jeżdżę
2.	gnieżdżę	gnieździe	gnieździe
3.	wyjeżdżę	wyjeździe	wyjeżdżę
4.	zajeżdżę	zajeździe	zajeżdżę
5.	pojeżdżę	pojeździe	pojeździe

Step 4. Listening and production.

1. jeżdżę ... jeździe ... jeżdżę - jeździe -
2. gnieżdżę . gnieździe . gnieżdżę - gnieździe -
3. wyjeżdżę . wyjeździe . wyjeżdżę - wyjeździe -
4. zajeżdżę . zajeździe . zajeżdżę - zajeździe -
5. pojeżdżę . pojeździe . pojeżdżę - pojeździe -

LESSON 15

Phonemic contrast /s/ - /sc/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. sen	sen	sen	- scen	scen	scen
2. septyczny	septyczny	septyczny	- szeptyczny	szeptyczny	szeptyczny
3. salony	salony	salony	- scalony	scalony	scalony
4. sala	sala	sala	- scala	scala	scala
5. syta	syta	syta	- Scyta	Scyta	Scyta

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. sen	- scen	sen	- scen	sen	- scen
2. septyczny	- szeptyczny	septyczny	- szeptyczny	septyczny	- szeptyczny
3. salony	- scalony	salony	- scalony	salony	- scalony
4. sala	- scala	sala	- scala	sala	- scala
5. syta	- Scyta	syta	- Scyta	syta	- Scyta

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	sen	scen	scen
2.	septyczny	szeptyczny	septyczny
3.	salony	scalony	salony
4.	sala	scala	scala
5.	syta	Scyta	Scyta

Step 4. Listening and production.

1. sen	scen	sen	- scen	...	-	...
2. septyczny	szeptyczny	septyczny	- szeptyczny	...	-	...
3. salony	scalony	salony	- scalony	...	-	...
4. sala	scala	sala	- scala	...	-	...
5. syta	Scyta	syta	- Scyta	...	-	...

Phonemic contrast /u/ - /ju/

(Initial /u/)

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	urny	urny	urny	-	jurny	jurny	jurny
2.	uczy	uczy	uczy	-	juczy	juczy	juczy
3.	ucha	ucha	ucha	-	jucha	jucha	jucha
4.	uległ	uległ	uległ	-	Julek	Julek	Julek
5.	urta	urta	urta	-	jurta	jurta	jurta

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	urny	- jurny	urny	- jurny	urny	- jurny
2.	uczy	- juczy	uczy	- juczy	uczy	- juczy
3.	ucha	- jucha	ucha	- jucha	ucha	- jucha
4.	uległ	- Julek	uległ	- Julek	uległ	- Julek
5.	urta	- jurta	urta	- jurta	urta	- jurta

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	urny	jurny	urny
2.	uczy	juczy	juczy
3.	ucha	jucha	ucha
4.	uległ	Julek	uległ
5.	urta	jurta	jurta

Step 4. Listening and production.

1.	urny	jurny	urny	- jurny	... - ...
2.	uczy	juczy	uczy	- juczy	... - ...
3.	ucha	jucha	ucha	- jucha	... - ...
4.	uległ	Julek	uległ	- Julek	... - ...
5.	urta	jurta	urta	- jurta	... - ...

LESSON 15

Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/sł/	służyć	- panu służyć
/hl/	chleb	- jest już chleb
/gź/	gdzie	- gdzie jest
/mł/	młot	
/mn/	mnogi	
/mr/	mróz	
/mś/	msza	
/mśc/	mścić się	
/mż/	mżyć	
/sc/	scena	
/sh/	schody	
/shr/	schron	
/shf/	schwytać	
/skn/	sknera	
/skś/	skrzydło	

Final Clusters

Drill the following clusters

/ść/	sześć	- sześć kilo
------	-------	--------------

LESSON 15

DIALOGUE

W spółdzielni

E.: Ekspedient
C.: Cichocki

1. E.: Czym mogę panu służyć?
C.: Czy jest już chleb?
2. E.: Owszem jest. Ile pan sobie życzy?
C.: Proszę dwa bochenki.
3. E.: Mamy dziś bardzo dobrą szynkę.
C.: O tak? Proszę więc kilo szynki.
4. E.: Czy jeszcze coś?
C.: Proszę sześć kilo cukru i kilo soli.
5. E.: Niestety, cukru dziś nie ma.
C.: A czy jest herbata?
6. E.: Owszem jest. Ile pan sobie życzy?
C.: Proszę dwie paczki. Czy są papierosy i żyletki?
7. E.: Papierosy i żyletki są na górze.
C.: Dziękuję i do widzenia.

LESSON 15

DIALOGUE

In the Cooperative Store

S.: salesman
C.: Cichocki

1. S.: May I help you?
C.: Do you have bread now?
2. S.: Yes. How much do you want?
C.: Two loaves.
3. S.: We have very good ham today.
C.: O yes? Then I'll have one kilo, please.
4. S.: Anything else?
C.: Six kilograms of sugar and one kilogram of salt, please.
5. S.: Unfortunately, there isn't any sugar today.
C.: Do you have tea?
6. S.: Yes. How much do you want?
C.: Two packages, please. Do you have cigarettes and razor blades?
7. S.: Cigarettes and razor blades are upstairs.
C.: Thank you. Good-bye.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Gdzie jest pan Cichocki?
B.: Pan Cichocki jest teraz w spółdzielni
2. A.: Co robi pan Cichocki?
B.: Pan Cichocki pyta czy jest chleb.
3. A.: O co on teraz prosi?
B.: On teraz prosi o kilo szynki.

LESSON 15

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Where is Mr. Cichocki?
B.: Mr. Cichocki is in the cooperative now.
2. A.: What is Mr. Cichocki doing?
B.: Mr. Cichocki is asking whether there is bread.
3. A.: What is he requesting now?
B.: Now, he is requesting a kilogram of ham.

PATTERN DRILL

Repetition DrillFrame 1Instructor:

Tu jest chleb.
 Tu jest kilo szynki.
 Tu jest sześć kilo cukru.
 Tu jest kilo soli.
 Tu jest herbata.
 Tu są bochenki.
 Tu są dwa bochenki.
 Tu są dwie paczki.
 Tu są papierosy.
 Tu są żyletki.

Student:

.....

 ..,.....

Expansion DrillFrame 2Instructor:

W sklepie jest chleb.
 W sklepie jest czarny chleb.
 W sklepie jest jasny chleb.
 W sklepie jest herbata.
 W sklepie jest mięso.
 W sklepie jest mleko.
 W sklepie jest siedemdziesiąt kilo cukru.
 W sklepie jest pięć kilo cukru.
 W sklepie jest dobra herbata.

Student:

- Czy w sklepie jest chleb?
 - Czy w sklepie jest czarny chleb?
 - Czy w sklepie jest jasny chleb?
 - Czy w sklepie jest herbata?
 - Czy w sklepie jest mięso?
 - Czy w sklepie jest mleko?
 - Czy w sklepie jest siedemdziesiąt kilo cukru?
 - Czy w sklepie jest pięć kilo cukru?
 - Czy w sklepie jest dobra herbata.

Repetition DrillFrame 3Instructor:

Proszę dwa bochenki.
 Proszę trzy bochenki.

Student:

.....

LESSON 15

Instructor:

Proszę cztery bochenki.
Proszę kilo szynki.
Proszę dwa kilo szynki.
Proszę sześć kilo szynki.
Proszę sto kilo szynki.
Proszę sześć kilo cukru.
Proszę trzydzieści kilo cukru.
Proszę kilo soli.
Proszę dwa kilo soli.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 4

Instructor:

Cue: pięć kilo szynki
Proszę więc ...

Cue: trzy kilo soli
Proszę więc ...

Cue: dwadzieścia kilo cukru
Proszę więc ...

Cue: cztery bochenki
Proszę więc ...

Cue: trzy bochenki
Proszę więc ...

Cue: dwie paczki
Proszę więc ...

Cue: trzy paczki
Proszę więc ...

Cue: cztery paczki
Proszę więc ...

Student:

- Proszę więc pięć kilo szynki.

- Proszę więc trzy kilo soli.

- Proszę więc dwadzieścia kilo cukru.

- Proszę więc cztery bochenki.

- Proszę więc trzy bochenki.

- Proszę więc dwie paczki.

- Proszę więc trzy paczki.

- Proszę więc cztery paczki.

Repetition Drill

Frame 5

Instructor:

Mamy dziś chleb.
Mamy dziś dobrą szynkę.
Mamy dziś sto kilo cukru.
Mamy dziś pięć kilo szynki.
Mamy dziś dwa bochenki.
Mamy dziś dwie paczki.

Students:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 6

Instructor:

Cue: papierosy
W spółdzielni są ...

Cue: trzy kilo soli
Proszę więc ...

Cue: dwadzieścia kilo cukru
Proszę więc ...

Cue: cztery bochenki
Proszę więc ...

Cue: trzy bochenki
Proszę więc ...

Cue: dwie paczki
Proszę więc ...

Cue: trzy paczki
Proszę więc ...

Cue: cztery paczki.
Proszę więc ...

Student:

- W spółdzielni są papierosy.

- Proszę więc trzy kilo soli.

- Proszę więc dwadzieścia kilo cukru.

- Proszę więc cztery bochenki.

- Proszę więc trzy bochenki.

- Proszę więc dwie paczki.

- Proszę więc trzy paczki.

- Proszę więc cztery paczki.

LESSON 15

Cued Response Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Cue: Niestety, dziś nie ma.

Czy jest dziś chleb?
Czy jest dziś herbata?
Czy jest dziś mięso?
Czy jest dziś mleko?
Czy są dziś papierosy?
Czy są dziś żylетки?
Czy są dziś kotlety wieprzowe?
Czy jest dziś „Żołnierz
Polski?”

- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.
- Niestety, dziś nie ma.

Cued Response Drill

Frame 8

Instructor:

Student:

Cue: na górze

Gdzie są papierosy?
Gdzie jest ten pokój?
Gdzie jest restauracja?
Gdzie jest łazienka?
Gdzie pan mieszka?
Gdzie jest pan Nowak?
Gdzie jest ta urzędniczka?

- Papierosy są na górze.
- Ten pokój jest na górze.
- Restauracja jest na górze.
- Łazienka jest na górze.
- Mieszkam na górze.
- Pan Nowak jest na górze.
- Ta urzędniczka jest na górze.

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Student:

Ile pan sobie życzy?
Dwa bochenki.
Mamy dziś dobrą szynkę.
Czy jeszcze coś?
Proszę sześć kilo szynki.
Cukru dziś nie ma.
Proszę dwie paczki.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 10

Instructor:

Student:

Cue: Proszę bardzo, czy jeszcze coś?

Proszę kilo soli.

- Proszę bardzo, czy jeszcze coś?

Proszę dwa bochenki.

- Proszę bardzo, czy jeszcze coś?

Proszę trzy kilo cukru.

- Proszę bardzo, czy jeszcze coś?

Proszę pięć kilo szynki.

- Proszę bardzo, czy jeszcze coś?

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

W spóldzielni

1. Gdzie jest teraz pan Cichocki?
2. Kto jeszcze tam jest?
3. Czy w spóldzielni jest chleb?
4. Czy pan Cichocki życzy sobie dwa bochenki?
5. Jaką szynkę ma ekspedient?
6. Ile szynki chce Cichocki?
7. Kto w sklepie waży szynkę?
8. Ile kosztuje kilo szynki?
9. Ile cukru chce Cichocki?
10. Ile soli chce Cichocki?
11. Gdzie dziś nie ma cukru?

LESSON 15

12. Gdzie jest herbata?
13. Gdzie są papierosy?
14. Gdzie są żyletki?

Chleb

1. Co pan lubi?
2. Czy pan lubi czarny chleb?
3. Czy pan lubi jasny chleb?
4. Jaki chleb pan lubi?
5. Jaki jest ten chleb?
6. Jaki chleb on je?
7. Jaki chleb jest w spółdzielni?
8. Co on je?

W sklepie

1. Gdzie pan jest?
2. Ile cukru pan sobie życzy?
3. Ile soli pan sobie życzy?
4. Ile szynki pan sobie życzy?
5. Czy coś jeszcze pan sobie życzy?
6. Kto pracuje w sklepie?
7. Ile kosztuje herbata?
8. Ile kosztuje sto kilo cukru?
9. Ile kosztuje pięć kilo cukru?
10. Ile kosztuje kilo soli?
11. Ile waży ten chleb?

Na ulicy

1. Co słysząc u pana?
2. Gdzie pan teraz mieszka?
3. Jak się czuje żona?
4. Gdzie pracuje syn?
5. Co robi córka?
6. Czy pan wie, gdzie tu jest restauracja?
7. Ile kosztuje tam obiad?
8. Co tam jest dziś na obiad?
9. Może napije się pan kieliszek wódki?

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue.

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę zapytać kolegę czy w sklepie jest już chleb.

Proszę powiedzieć koledze, że w sklepie jest już chleb.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki życzy sobie dwa bochenki.

Proszę powiedzieć koledze, że pan wie, że pan Cichocki życzy sobie dwa bochenki.

Student:

1. Czy w sklepie jest już chleb?

2. Tak, w sklepie jest już chleb.

1. Pan Cichocki życzy sobie dwa bochenki.

2. Wiem, że pan Cichocki życzy sobie dwa bochenki.

LESSON 15

Instructor:

Proszę zapytać kolegę czy ekspedient ma szynkę.

Proszę powiedzieć koledze, że ekspedient ma bardzo dobrą szynkę.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki życzy sobie sześć kilo cukru.

Proszę powiedzieć koledze, że niestety cukru dziś nie ma.

Proszę zapytać kolegę, czy pan Cichocki chce kilo soli.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki chce kilo soli.

Proszę zapytać kolegę, gdzie są papierosy i żyletki.

Proszę powiedzieć koledze, że papierosy i żyletki są na górze.

Student:

1. Czy ekspedient ma szynkę?

2. Tak, ekspedient ma bardzo dobrą szynkę.

1. Pan Cichocki życzy sobie sześć kilo cukru.

2. Niestety, cukru dziś nie ma.

1. Czy pan Cichocki chce kilo soli?

2. Tak, pan Cichocki chce kilo soli.

1. Gdzie są papierosy i żyletki?

2. Papierosy i żyletki są na górze.

Part IV

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

W spółdzielni

W spółdzielni na ulicy Jasnej w Warszawie jest duży wybór towaru. Jest tam chleb, mleko, mięso i herbata. Są też tam papierosy, zapalki i żyletki. W spółdzielni jest teraz pan Cichocki i pan Grodecki. Teraz pan Cichocki pyta czy jest chleb. Chleb już jest w spółdzielni, więc pan Cichocki kupuje dwa bochenki. Ekspedient ma dziś bardzo dobrą szynkę, więc pan Cichocki prosi o kilo szynki. Pan Grodecki chce dwa kilo szynki. Pan Cichocki prosi jeszcze o sześć kilo cukru i kilo soli. Niestety, cukru dziś nie ma w spółdzielni, więc pan Cichocki prosi tylko o kilo soli. On jeszcze pyta czy są papierosy i żyletki. Papierosy i żyletki są w spółdzielni, ale na górze.

QUESTIONS

1. Gdzie jest duży wybór towaru?
2. Jaki wybór towaru jest w spółdzielni na ulicy Jasnej?
3. Czy w spółdzielni na ulicy Jasnej jest duży wybór towaru?
4. Co jest w spółdzielni?
5. Czy w spółdzielni jest chleb?
6. Czy w spółdzielni jest mleko?
7. Czy w spółdzielni jest mięso?
8. Czy w spółdzielni jest herbata?
9. Czy w spółdzielni są papierosy?
10. Czy w spółdzielni są zapalki?

LESSON 15

11. Czy w spółdzielni są żyletki?
12. Gdzie jest chleb?
13. Gdzie jest mleko?
14. Gdzie jest mięso?
15. Gdzie jest herbata?
16. Gdzie są papierosy?
17. Gdzie są zapaliki?
18. Gdzie są żyletki?
19. Kto jest w spółdzielni?
20. Czy pan Grodecki jest w spółdzielni?
21. Czy pan Cichocki jest w spółdzielni?
22. Co teraz robi pan Cichocki?
23. Czy jest już chleb w spółdzielni?
24. Co kupuje pan Cichocki?
25. Czy pan Cichocki kupuje dwa bochenki?
26. Kto kupuje dwa bochenki?
27. Czy ekspedient ma dobrą szynkę?
28. Kto ma bardzo dobrą szynkę?
29. O co prosi pan Cichocki?
30. Czy pan Cichocki prosi o kilo szynki?
31. Kto prosi o kilo szynki?
32. Ile kilo chce pan Grodecki?
33. Czy pan Grodecki chce dwa kilo szynki?
34. Kto chce dwa kilo szynki?
35. O co jeszcze prosi pan Cichocki?

36. O ile kilo cukru prosi pan Cichocki?
37. Kto prosi o sześć kilo cukru?
38. Czy w spółdzielni nie ma cukru?
39. O co więc tylko prosi pan Cichocki?
40. Czy są papierosy i żyletki w spółdzielni?
41. Gdzie są papierosy i żyletki?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Consonants

Assimilation affecting voice within a word

Read the following English words:

Column 1:

taps
pats
backs
tapped
backed
raced

Column 2:

tabs
pads
bags
tabbed
bagged
raised

You must have noticed that in the word "taps" the final "s" is to be read as "s" while the same "s" in the word "tabs" is to be read as "z". That is so because of the neighboring voiced "b". The "p" in "taps" is voiceless so "s" accompanying it remains voiceless too. The "b" in "tabs," on the other hand, is voiced, so "s" in this word following the voiced "b" becomes a voiced counterpart of "s" that is "z". If you go over the remaining examples you will find exactly the same results. Then, we may perhaps be ready to make a generalization that "neighboring sounds become more like each other." They change in order to be more like each other. They assimilate. They become similar to each other. In the above given examples the similarity consisted in "voicing" and "unvoicing."

LESSON 15

Now, we should examine the Polish language whether there is assimilation affecting voice in Polish. Read the following Polish words (which are known to you from lessons 1 - 15):

łóżko, owszem, wódki, ołówki, podpisać, wszystko

Your observations:

- łóżko: The voiced "ż" is read here as unvoiced [s^v] because of the neighboring unvoiced "k".
- owszem: The voiced "w" is read here as unvoiced [f] because of the neighboring unvoiced "sz".
- wódki: The voiced "d" is read here as unvoiced [t] because of the neighboring unvoiced "k".
- ołówki: The voiced "w" is read here as unvoiced [f] because of the neighboring unvoiced "k".

Analyze the remaining words "podpisać" and "wszystko" according to the pattern shown above. Your generalization will be: "neighboring sounds become more like each other." More specifically: a voiced consonant in the neighborhood of a voiceless consonant lost its voice and became voiceless too, that is it assumed the shape of its voiceless counterpart. For a list of voiceless counterparts of the voiced consonants see Generalizations to L. 7.

Loss of Voice at the End of a Word

Read the following words as you remember them from your dialogues:

juz, obiad, zaraz, też, teraz, oficerów, chleb

If you read these words exactly the same way you learned them previously, then you will notice some discrepancies in the way these words were written and pronounced. The last letters in each of these words are underlined to focus your attention on them. These letters, as you know, denote voiced consonants, but they are pronounced voicelessly as their voiceless counterparts, thus,

ż is pronounced as [s^v]

d is pronounced as [t]

z is pronounced as [s]

w is pronounced as [f]

b is pronounced as [p]

For the remaining counterparts of the voiced consonants see Lesson 7. (Generalizations).

Generalization: A consonant loses its voiced character at the end of the word when it is pronounced separately or as the last word in the sentence. Poles are simply unable to pronounce voiced consonants in final position. Instead, they pronounce voiceless counterparts of the voiced consonants. Consonants which do not have voiceless counterparts (i.e.: /m, n, ɲ, r, l, ʃ, j/) are not affected by the loss of voice.

EXPLANATORY NOTES

The customer's question in today's dialogue: "Do you have bread now?" or the salesman's statement: "Unfortunately, there isn't any sugar today" are typical for present day Poland and all other countries ruled by the Communist party. Generally, the stores are not adequately stocked in consumer goods because production of these commodities is lagging.

This is so for two reasons. First, the state economic plan since 1945 lays great stress on heavy industry rather than on the production of consumer goods. Second, the elimination of private enterprise in the entire economy of a primarily agricultural country being changed into a predominantly industrial country during the last few years has thrown millions of people who used to work for themselves into the employ of the state.

In the dialogue the word "kilo" is used. It is an abbreviation of "kilogram," a unit of weight in the metric system used in Poland and throughout the world, except in the US and Great Britain. A kilogram or kilo is equal to about two and one fourth pounds.

LESSON 15

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 15.
2. Speaking - Dialogue No. 15.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 15.
 2. Explanatory Notes to L. 15.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

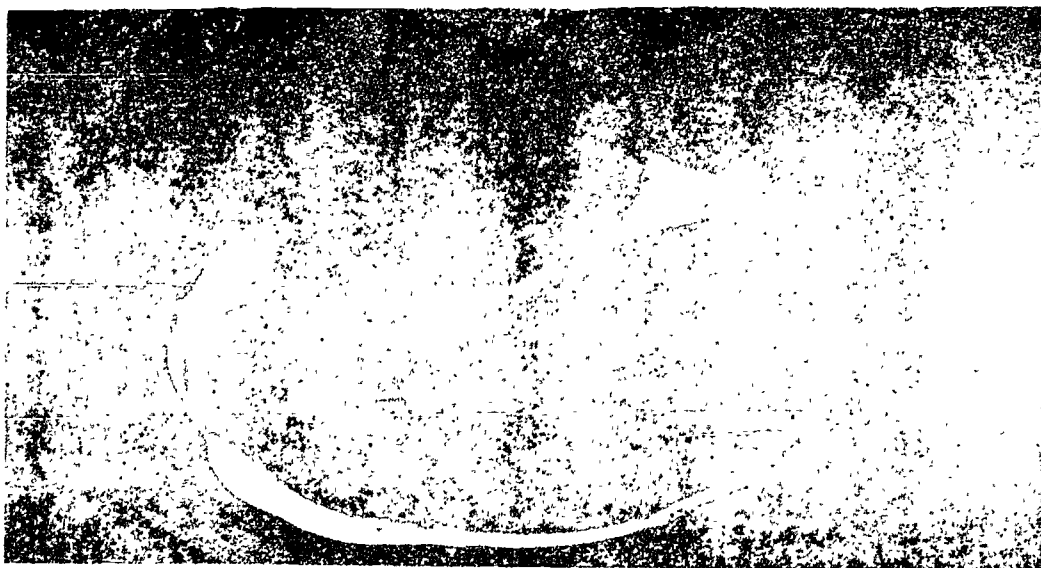
1. chleb	- bread
2. Ile pan sobie życzy?	- How much do you want?
3. dwa	- two
4. bochenki	- loaves
5. Mamy dobrą szynkę.	- We have good ham.
6. więc	- then
7. kilo szynki	- one kilogram of ham
8. Czy jeszcze coś?	- Anything else?
9. sześć	- six
10. sześć kilo cukru	- six kilograms of sugar
11. kilo soli	- one kilogram of salt
12. niestety	- unfortunately
13. Cukru nie ma.	- There isn't any sugar.

LESSON 15

14. herbata	- tea
15. papierosy	- cigarettes
16. żyletki	- razor blades
17. na górze	- upstairs

Dialogue Adjunct

18. w spółdzielni	- in the cooperative
19. pyta	- is asking
20. prosi o	- is requesting

CHLEB POWSZEDNI I ŚWIĄTECZNY

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic Contrast /s/ - /ś/ - /ś̌/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. kos	kos	kos	koś	koś	koś	kosz	kosz	kosz
2. nos	nos	nos	noś	noś	noś	nosz	nosz	nosz
3. pas	pas	pas	paś	paś	paś	pasz	pasz	pasz
4. Rus	Rus	Rus	Ruś	Ruś	Ruś	rusz	rusz	rusz
5. kasa	kasa	kasa	Kasia	Kasia	Kasia	kasza	kasza	kasza

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. kos	- koś	- kosz	kos	- koś	- kosz	kos	- koś	- kosz
2. nos	- noś	- nosz	nos	- noś	- nosz	nos	- noś	- nosz
3. pas	- paś	- pasz	pas	- paś	- pasz	pas	- paś	- pasz
4. Rus	- Ruś	- rusz	Rus	- Ruś	- rusz	Rus	- Ruś	- rusz
5. kasa	- Kasia	- kasza	kasa	- Kasia	- kasza	kasa	- Kasia	- kasza

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

No.	First word	Second word	Third word	Your choice
1.	kos	koś	kosz	koś
2.	nos	noś	nosz	nosz
3.	pas	paś	pasz	pas
4.	Rus	Ruś	rusz	Ruś
5.	kasa	Kasia	kasza	kasza

Step 4. Listening and production.

1. kos	...	koś	...	kosz	...	kos	- koś	- kosz	..	?	..	?	..
2. nos	...	noś	...	nosz	...	nos	- noś	- nosz	..	-	..	-	..
3. pas	...	paś	...	pasz	...	pas	- paś	- pasz	..	-	...	-	..
4. Rus	...	Ruś	...	rusz	...	Rus	- Ruś	- rusz	..	-	..	-	..
5. kasa	..	Kasia	.	kasza	..	kasa	- Kasia	- kasza	..	-	..	-	..

LESSON 16

Phonemic Contrast /z/ - /ż/ - /ź/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. zele	zele	zele	ziele	ziele	ziele	zele	zele	zele
2. zet	zet	zet	ziet	ziet	ziet	zet	zet	zet
3. zoną	zoną	zoną	zioną	zioną	zioną	zoną	zoną	zoną
4. Możę	Możę	Możę	Mozie	Mozie	Mozie	może	może	może
5. zarazę	zarazę	zarazę	zarazie	zarazie	zarazie	zarażę	zarażę	zarażę

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. zele	ziele	zele	zele	ziele	zele	zele	ziele	zele
2. zet	ziet	zet	zet	ziet	zet	zet	ziet	zet
3. zoną	zioną	zoną	zoną	zioną	zoną	zoną	zioną	zoną
4. Możę	Mozie	może	Możę	Mozie	może	Możę	Mozie	może
5. zarazę	zarazie	zarażę	zarazę	zarazie	zarażę	zarazę	zarazie	zarażę

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

No.	First word	Second word	Third word	Your choice
1.	zele	ziele	zele	ziele
2.	zet	ziet	zet	zet
3.	zoną	zioną	zoną	zioną
4.	Możę	Mozie	może	Mozie
5.	zarazę	zarazie	zarażę	zarazę

Step 4. Listening and production.

1. zele	...	ziele	...	zele	.	zele	-	ziele	-	zele	..	-	..	-	..
2. zet		ziet		zet	..	zet	-	ziet	-	zet	..	-	..	-	..
3. zoną	...	zioną	...	zoną	.	zoną	-	zioną	-	zoną	..	-	..	-	..
4. Możę	...	Mozie	...	może	.	Możę	-	Mozie	-	może	..	-	..	-	..
5. zarazę	.	zarazie	.	zarażę	zarazę-	zarazie-	zarazę	..	-	..	-	..	-	..	..

Phonemic Contrast /c/ - /ć/ - /cz/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. lec	lec	lec	leć	leć	leć	lecz	lecz	lecz
2. miedz	miedz	miedz	mieć	mieć	mieć	miecz	miecz	miecz
3. cele	cele	cele	ciele	ciele	ciele	czele	czele	czele
4. ulec	ulec	ulec	uleć	uleć	uleć	ulecz	ulecz	ulecz
5. capa	capa	capa	ciapa	ciapa	ciapa	czapa	czapa	czapa

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. lec	- leć	- lecz	lec	- leć	- lecz	lec	- leć	- lecz
2. miedz	- mieć	- miecz	miedz	- mieć	- miecz	miedz	- mieć	miecz
3. cele	- czele	- czele	cele	- ciele	- czele	cele	- ciele	- czele
4. ulec	- uleć	- ulecz	ulec	- uleć	- ulecz	ulec	- uleć	- ulecz
5. capa	- ciapa	- czapa	capa	- ciapa	- czapa	capa	- ciapa	- czapa

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

No.	First word	Second word	Third word	Your choice
1.	lec	leć	lecz	leć
2.	miedz	mieć	miecz	miedz
3.	cele	ciele	czele	czele
4.	ulec	uleć	ulecz	ulecz
5.	capa	ciapa	czapa	ciapa

Step 4. Listening and production.

1. lec	leć	lecz	...	lec	- leć	- lecz	..	- ..	- ..
2. miedz	..	mieć	...	miecz	..	miedz	- mieć	- miecz	..	- ..	- ..
3. cele	...	ciele	..	czele	..	cele	- ciele	- czele	..	- ..	- ..
4. ulec	...	uleć	...	ulecz	..	ulec	- uleć	- ulecz	..	- ..	- ..
5. capa	...	ciapa	..	czapa	..	capa	- ciapa	- czapa	..	- ..	- ..

LESSON 16

Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

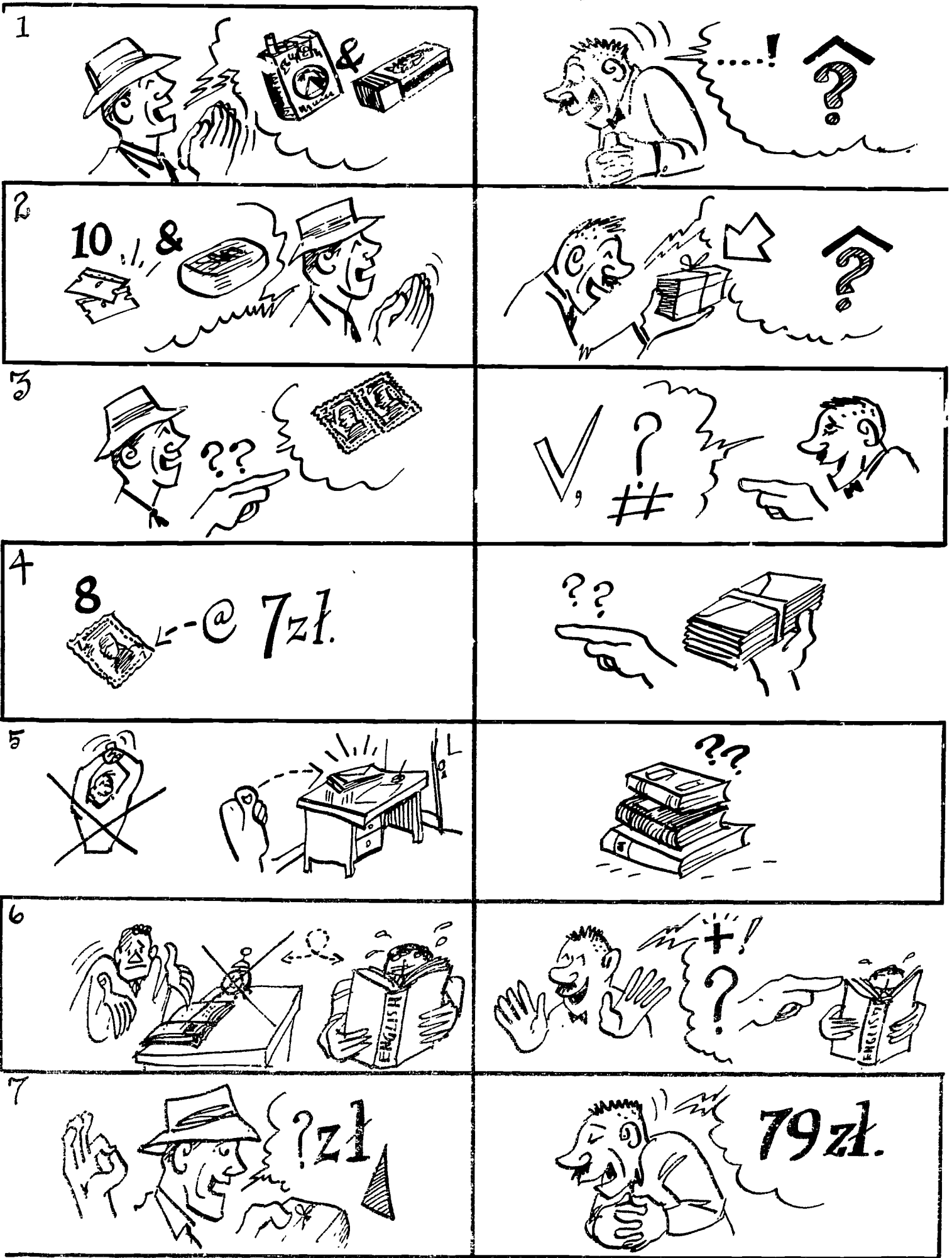
Drill the following clusters in the following utterances:

/sł/	służę	- służę panu
/fʃ/	wszystko	- Czy to wszystko?
/zn/	znaczki	- znaczki pocztowe
/hc/	chce	- Ile pan chce?
/zł/	złotych	- siedem złotych
/kś/	książki	- A może książki?
/gd/	gdyż	- gdyż uczę się
/pł/	płacę	- Ile płacę?
/sp'/	spiać	
/sth/	stchórzyć	
/stł/	stłuc	
/stʃ/	strzał	
/stf/	stworzyć	
/zb/	zbadać	
/zɔ'/	zbić	
/zbr/	zbroić	
/zdr/	zdrowie	
/zʒ/	zdzierać	

Final Clusters

Drill the following clusters: /ść/ dość - dość dobrze.

LESSON 16

DIALOGUE

C.: Cichocki
E.: Ekspedient

W sklepie

1. C.: Proszę paczkę papierosów i pudełko zapalek.
E.: Służę panu. Czy jeszcze coś?
2. C.: Proszę dziesięć żyletek i mydło.
E.: Proszę bardzo. Czy to wszystko?
3. C.: Czy są znaczki pocztowe?
E.: Owszem. Ile pan chce?
4. C.: Proszę osiem znaczków po siedem złotych.
E.: Czy pan nie potrzebuje kopert?
5. C.: Nie, dziękuję. Koperty mam w biurze.
E.: A może książki?
6. C.: Niestety nie mam czasu czytać, gdyż uczę się języka angielskiego.
E.: To bardzo dobrze. Jak panu idzie?
7. C.: Dość dobrze. Ile płacę?
E.: Siedemdziesiąt dziewięć złotych.

LESSON 16

DIALOGUE

In the Store

S.: Salesman
C.: Cichocki

1. **C.:** A pack of cigarettes and a box of matches, please.
S.: I am at your service. Is there anything else?
2. **C.:** Ten razor blades and soap please.
S.: Here you are. Is that all?
3. **C.:** Do you have postage stamps?
S.: Yes. How many do you want?
4. **C.:** Eight postage stamps at seven zlotys each, please.
S.: Don't you need any envelopes?
5. **C.:** No, thank you. I have envelopes in the office.
S.: Books maybe?
6. **C.:** Unfortunately I don't have time to read, because I am studying English.
S.: That's very good. How are you doing?
7. **C.:** Quite well. How much is this? (How much do I pay?)
S.: Seventy nine zlotys.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Kto uczy się języka angielskiego?
B.: Pan Cichocki uczy się języka angielskiego.

2. A.: Ile pan Cichocki płaci za papierosy, zapałki,
żyłетки, mydło i znaczki?
B.: Pan Cichocki płaci za wszystko siedemdziesiąt
dziewięć złotych.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Who is studying the English language?

B.: Mr. Cichocki is studying the English language.

2. A.: How much is Mr. Cichocki paying for cigarettes, matches, razor blades, soap and stamps?

B.: Mr. Cichocki is paying seventy nine zlotys for everything.

PATTERN DRILLS

Repetition DrillFrame 1Instructor:Student:

Mam paczkę papierosów.
Mam pudełko zapalek.
Mam dziesięć żyletek.
Mam mydło.
Mam znaczki pocztowe.
Mam osiem znaczków.
Mam osiem znaczków po siedem złotych.
Mam koperty.
Mam książki.
Mam siedemdziesiąt dziewięć złotych.

Cued Response DrillFrame 2Instructor:Student 1:Student 2:

mydło	Czy pan ma mydło?	Tak, mam mydło.
paczkę papierosów	Czy pan ma paczkę papierosów?	Tak, mam paczkę papierosów.
znaczki pocztowe	Czy pan ma znaczki pocztowe?	Tak, mam znaczki pocztowe.
pudełko zapalek	Czy pan ma pudełko zapalek?	Tak, mam pudełko zapalek.
książki	Czy pan ma książki?	Tak, mam książki.
koperty	Czy pan ma koperty?	Tak, mam koperty.
siedemdziesiąt dziewięć złotych	Czy pan ma siedemdziesiąt dziewięć złotych?	Tak, mam siedemdziesiąt dziewięć złotych.

LESSON 16

Repetition Drill

Frame 3

Instructor:

Widzę pudełko papierosów.
Widzę pudełko zapalek.
Widzę mydło.
Widzę znaczki pocztowe.
Widzę koperty.
Widzę książki.
Widzę osiem znaczków.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Student 1:

Student 2:

książki	Co pan widzi?
mydło	Co pan widzi?
znaczki pocztowe	Co pan widzi?
paczkę papierosów	Co pan widzi?
dziesięć żyletek	Co pan widzi?
pudełko zapalek	Co pan widzi?
koperty	Co pan widzi?

Widzę książki.
Widzę mydło.
Widzę znaczki pocztowe.
Widzę paczkę papierosów.
Widzę dziesięć żyletek.
Widzę pudełko zapalek.
Widzę koperty.

Repetition Drill

Frame 5

Instructor:

Student:

Siostra kupuje książki.
Brat kupuje dziesięć żyletek.
Ojciec kupuje dom.
Syn kupuje znaczki pocztowe.
Bolek kupuje paczkę papierosów.
Matka kupuje mydło.
Urzędniczka kupuje koperty.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 6

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Matka kupuje mleko.

Co kupuje matka?

Matka kupuje mleko.

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Ojciec kupuje biurko.
Brat kupuje mięso.
Siostra kupuje łóżko.
Syn kupuje chleb.
Nowak kupuje dom.
Józef kupuje krawat.
Córka kupuje długopisy.
Bolek kupuje skarpetki.
Żona kupuje kotlety.

Co kupuje ojciec?
Co kupuje brat?
Co kupuje siostra?
Co kupuje syn?
Co kupuje Nowak?
Co kupuje Józef?
Co kupuje córka?
Co kupuje Bolek?
Co kupuje żona?

Ojciec kupuje biurko.
Brat kupuje mięso.
Siostra kupuje łóżko.
Syn kupuje chleb.
Nowak kupuje dom.
Józef kupuje krawat.
Córka kupuje długopisy.
Bolek kupuje skarpetki.
Żona kupuje kotlety.

Rejoinder Drill

Frame 7

Instructor:

Student:

Cue: sprzedaje krowy
Pan Adamski ...

- Pan Adamski sprzedaje krowy.

Cue: sprzedaje indyki
Żona ...

- Żona sprzedaje indyki.

Cue: sprzedaje gęsi i kury
Pani Grodecka ...

- Pani Grodecka sprzedaje gęsi
i kury.

Cue: sprzedaje świnie
Ten pan ...

- Ten pan sprzedaje świnie.

Cue: sprzedaje gospodarstwo
Pan Adamski ...

- Pan Adamski sprzedaje gospodarstwo.

Cue: sprzedaje mleko
Córka ...

- Córka sprzedaje mleko.

Cue: sprzedaje chleb
Bolek ...

- Bolek sprzedaje chleb.

Cue: sprzedaje dom
Pan Cichocki ...

- Pan Cichocki sprzedaje dom.

Repetition Drill

Frame 8

Instructor:

Student:

Spółdzielnia ma dobrą szynkę.

.....

LESSON 16

Instructor:

Student:

Gospodarstwo ma wodę.
Restauracja ma dobrą kawę.
Pan Nowak ma gazetę.
Bolek ma paczkę papierosów.

.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 9

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Cue: Dziękuję,
dobrze.

Jak panu idzie?

Dziękuję, dobrze.

Cue: Dość dobrze.

Jak panu idzie?

Dość dobrze.

Cue: Bardzo dobrze.

Jak panu idzie?

Bardzo dobrze.

Cue: Nie bardzo
dobrze.

Jak panu idzie?

Nie bardzo dobrze.

Cued Response Drill

Frame 10

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Cue: pięć złotych

Ile płacę?

Pięć złotych.

sześć złotych

Ile płacę?

Sześć złotych.

siedem złotych

Ile płacę?

Siedem złotych.

osiem złotych

Ile płacę?

Osem złotych.

dziewięć złotych

Ile płacę?

Dziewięć złotych.

dziesięć złotych

Ile płacę?

Dziesięć złotych.

dwadzieścia
złotych

Ile płacę?

Dwadzieścia złotych.

trzydzieści
złotych

Ile płacę?

Trzydzieści złotych.

trzydzieści
pięć złotych

Ile płacę?

Trzydzieści pięć zło-
tych.

LESSON 16

Instructor:

siedemdziesiąt
siedem złotych

sto złotych

Student 1:

Ile płacę?

Ile płacę?

Student 2:

Siedemdziesiąt sie-
dem złotych.

Sto złotych.

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Służę panu.
Czy pan nie potrzebuje kopert?
Nie mam czasu.
Uczę się.
Uczę się języka angielskiego.
Czy są znaczki pocztowe?
Czy są papierosy?
Czy są długopisy?
Czy są koperty?
Czy są kotlety?

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

W sklepie

1. Kto jest w sklepie?
2. Co chce w sklepie pan Cichocki?
3. Czy pan Cichocki chce tylko paczkę papierosów?
4. Ile żyletek chce pan Cichocki?
5. Czy w sklepie są znaczki pocztowe?
6. Ile znaczków chce pan Cichocki?
7. Jakie znaczki chce pan Cichocki?
8. Czy pan Cichocki potrzebuje kopert?

LESSON 16

9. Gdzie pan Cichocki ma koperty?
10. Ile kosztuje wszystko?

Przesłuchanie

1. Jak się pan nazywa?
2. Jak panu na imię?
3. Ile pan ma lat?
4. Gdzie pan mieszka?
5. Jaki zawód pan ma?
6. Ile pan waży?
7. Jakiego pan jest wzrostu?
8. Jakiego koloru pan ma oczy?
9. Czy pan pracuje na wsi?

Pokój

1. Czy pan ma pokój umeblowany?
2. Co tam jest?
3. Jaka jest kanapa?
4. Jaka jest łazienka?
5. Jakie okno ma ten pokój?
6. Ile kosztuje ten pokój?

Restauracja

1. Gdzie jest jakaś restauracja?
2. Jaka jest ta restauracja?
3. Co jest na obiad?

4. Jakie kotlety są na obiad?
5. Jaka zupa jest na obiad?
6. Co pan je na deser?

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Student:

Proszę zapytać kolegę, co kupuje pan Cichocki.

1. Co kupuje pan Cichocki?

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki kupuje paczkę papierosów i pudełko zapalek.

2. Pan Cichocki kupuje paczkę papierosów i pudełko zapalek.

Proszę zapytać kolegę, co jeszcze kupuje pan Cichocki.

1. Co jeszcze kupuje pan Cichocki?

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki jeszcze kupuje dziesięć żyletek i mydło.

2. Pan Cichocki kupuje jeszcze dziesięć żyletek i mydło.

Proszę zapytać kolegę czy w sklepie są znaczki pocztowe.

1. Czy w sklepie są znaczki pocztowe?

Proszę powiedzieć koledze, że w sklepie są znaczki pocztowe.

2. Tak, w sklepie są znaczki pocztowe.

LESSON 16

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, ile znaczków chce pan Cichocki.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Cichocki chce osiem znaczków po siedem złotych.

Proszę zapytać kolegę, kto nie potrzebuje kopert.

Proszę powiedzieć, że pan Cichocki nie potrzebuje kopert.

Proszę zapytać kolegę, kto sprzedaje książki.

Proszę powiedzieć koledze, że ekspedient sprzedaje książki.

Proszę zapytać kolegę, ile to wszystko kosztuje.

Proszę powiedzieć koledze, że to wszystko kosztuje siedemdziesiąt dziewięć złotych.

Student:

1. Ile znaczków chce pan Cichocki?

2. Pan Cichocki chce osiem znaczków po siedem złotych.

1. Kto nie potrzebuje kopert?

2. Pan Cichocki nie potrzebuje kopert.

1. Kto sprzedaje książki?

2. Ekspedient sprzedaje książki.

1. Ile to wszystko kosztuje?

2. To wszystko kosztuje siedemdziesiąt dziewięć złotych.

Part IV.

Students in pairs convers on the topic of the dialogue.

NARRATION

W sklepie

W sklepie jest duże okno. Jest tam też biurko. Na biurku stoi telefon. Ekspedient sprzedaje ołówki, długopisy i papier

listowy. W sklepie są też papierosy, zapalki i znaczki pocztowe. Jest tam też mydło, krawaty i skarpetki. W sklepie są też książki. Jeden klient kupuje krawaty. On chce czarny krawat. On teraz płaci za krawat. W sklepie jest jeszcze jeden klient. To jest pan Cichocki. On też coś kupuje, ale nie krawat. Pan Cichocki potrzebuje papierosów i zapalek, więc on teraz kupuje paczkę papierosów i pudełko zapalek. Ekspedient pokazuje panu Cichockiemu koperty. Pan Cichocki nie potrzebuje kopert, więc nie kupuje kopert. Ekspedient pokazuje też panu Cichockiemu książki. Pan Cichocki lubi czytać książki, ale teraz nie ma czasu czytać, gdyż uczy się języka angielskiego. Pan Cichocki płaci za wszystko dwadzieścia złotych.

QUESTIONS

1. Czy w sklepie jest duże okno?
2. Gdzie jest duże okno?
3. Co jeszcze tam jest?
4. Gdzie stoi telefon?
5. Co stoi na biurku?
6. Co robi ekspedient?
7. Co sprzedaje ekspedient?
8. Kto sprzedaje ołówki?
9. Czy ekspedient sprzedaje długopisy?
10. Czy ekspedient sprzedaje papier listowy?

LESSON 16

11. Czy w sklepie są znaczki pocztowe?
12. Czy w sklepie są papierosy?
13. Jakie znaczki są w sklepie?
14. Czy jest tam mydło?
15. Czy są krawaty?
16. Czy są skarpetki?
17. Co jeszcze jest w sklepie? (książki)
18. Kto kupuje krawaty?
19. Jaki krawat chce klient?
20. Kto chce czarny krawat?
21. Co ten klient teraz robi?
22. Czy klient płaci za krawat?
23. Kto płaci za krawat?
24. Za co płaci klient?
25. Czy w sklepie jest tylko jeden klient?
26. Kto jeszcze jest w sklepie?
27. Jak się ten klient nazywa?
28. Co robi pan Cichocki w sklepie?
29. Czy pan Cichocki coś kupuje? (tak)
30. Czy pan Cichocki potrzebuje papierosów?
31. Kto potrzebuje papierosów i zapalek?
32. Ile papierosów kupuje pan Cichocki?
33. Ile zapalek kupuje pan Cichocki?
34. Co ekspedient pokazuje panu Cichockiemu?
35. Czy ekspedient pokazuje panu Cichockiemu koperty?
36. Kto nie potrzebuje kopert?
37. Czy pan Cichocki potrzebuje kopert?

LESSON 16

38. Kto nie kupuje kopert?
39. Czy pan Cichocki kupuje koperty?
40. Co jeszcze pokazuje ekspedient?
41. Kto lubi czytać książki?
42. Co lubi czytać pan Cichocki?
43. Kto nie ma czasu czytać?
44. Kto uczy się języka angielskiego?
45. Ile płaci pan Cichocki?
46. Czy pan Cichocki płaci za wszystko?
47. Za co płaci pan Cichocki?

LESSON 16

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Neutrality of Certain Sounds to Assimilation

Read the following words:

okno, łazienka, służyć, proszę, biurko, klucz, jasny

You noticed, of course, that the components of the underlined consonantal clusters are not homogenous as far as voice is concerned. For instance: "k" in the word "okno" is voiceless and its neighbor "n" is voiced. According to the general rule of assimilation introduced in previous lessons these sounds should become either both voiced or both unvoiced. However, when you pronounced "okno" the "k" was pronounced as usually a "k" is supposed to be pronounced, and the "n" was pronounced as "n". In other words, no assimilation has been observed, because the consonant "n" is one of the group of consonants which are not affected by processes of assimilation. They are the sonorants and the semi-consonants. These sounds are immune to assimilation. They are "neutral." They do not influence their neighbors and the neighbors cannot influence them.

The group of consonants not affected by assimilation consists of sonorants /m, ń, n, ń, l, r/ and semi-consonants /j, ɹ/.

EXPLANATORY NOTES

Books

A. Publishing

There are several hundred book publishing houses in all parts of Poland. The most important are in Warsaw, among them the State Publishing Institute (Państwowy Instytut Wydawniczy - PIW). All publishing houses are highly specialized. Some concentrate on children's books, some on books for teenagers, others on dictionaries.

All publishing is regulated by the government and all publishers depend upon the Central Publishing Administration (Centralny Urząd Wydawniczy) for allocation of paper and printing facilities. During 1956 - 9,874 titles were published (books only), generally in large editions, for a total of 143 million copies. For a population of some 28 million (in 1956) such a volume of publication is extremely high. Most titles are original books. The government has consistently tried to stimulate the reading of books.

B. Distribution

Book stores and stalls abound in Polish cities and are found throughout the country. Many are operated by Dom Książki (Home of the Book), an organization which also handles distribution and conducts such activities as book fairs to stimulate distribution. Books are inexpensive.

Libraries, nationalized in 1946 and placed under the administration of the Ministry of Culture and Arts in 1951, have been given an important role in the over-all plan for molding public opinion. There were 48,599 libraries in Poland in 1962 with 128 million copies. The above figure of libraries does not include libraries of political and social organizations or lending libraries for profit.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 16.
2. Speaking - Dialogue No. 16.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 16.
 2. Explanatory Notes to L. 16.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

LESSON 16

VOCABULARY

1. Proszę paczkę papierosów.	- A pack of cigaretters please.
2. pudełko zapalek	- box of matches
3. Służę panu.	- I am at your service.
4. dziesięć żyletek	- ten razor blades
5. mydło	- soap
6. znaczki pocztowe	- postage stamps
7. osiem znaczków	- eight stamps
8. po siedem złotych	- seven zlotys each
9. potrzebuje kopert	- needs envelopes
10. koperty	- envelopes
11. książki	- books
12. Nie mam czasu.	- I don't have time.
13. czytać	- to read
14. gdyż	- because
15. Uczę się języka angielskiego.	- I am studying English language.
16. Jak panu idzie?	- How are you doing?
17. płacę	- I pay
18. dziewięć	- nine

Dialogue Adjunct

19. uczy się	- is studying
20. płaci za wszystko	- is paying for everything

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic Contrast /zero/ - /i/ (final)

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	pañ	pañ	pañ	-	pani	pani	pani
2.	sañ	sañ	sañ	-	sani	sani	sani
3.	dyñ	dyñ	dyñ	-	dyni	dyni	dyni
4.	toñ	toñ	toñ	-	toni	toni	toni
5.	koñ	koñ	koñ	-	koni	koni	koni

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	pañ	-	pani	pañ	-	pani	pañ	-	pani
2.	sañ	-	sani	sañ	-	sani	sañ	-	sani
3.	dyñ	-	dyni	dyñ	-	dyni	dyñ	-	dyni
4.	toñ	-	toni	toñ	-	toni	toñ	-	toni
5.	koñ	-	koni	koñ	-	koni	koñ	-	koni

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	pañ	pani	pañ
2.	sañ	sani	sani
3.	dyñ	dyni	dyni
4.	toñ	toni	toñ
5.	koñ	koni	koni

Step 4. Listening and production.

1.	pañ	...	pani	...	pañ	-	pani	...	-	...
2.	sañ	...	sani	...	sañ	-	sani	...	-	...
3.	dyñ	...	dyni	...	dyñ	-	dyni	...	-	...
4.	toñ	...	toni	...	toñ	-	toni	...	-	...
5.	koñ	...	koni	...	koñ	-	koni	...	-	...

LESSON 17

Phonemic Contrast /zero/ - /ɪ/ (final)

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	mam	mam	mam	-	mamy	mamy	mamy
2.	dom	dom	dom	-	domy	domy	domy
3.	ton	ton	ton	-	tony	tony	tony
4.	kot	kot	kot	-	koty	koty	koty
5.	ser	ser	ser	-	sery	sery	sery

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	mam - mamy	mam - mamy	mam - mamy
2.	dom - domy	dom - domy	dom - domy
3.	ton - tony	ton - tony	ton - tony
4.	kot - koty	kot - koty	kot - koty
5.	ser - sery	ser - sery	ser - sery

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	mam	mamy	mam
2.	dom	domy	domy
3.	ton	tony	ton
4.	kot	koty	koty
5.	ser	sery	sery

Step 4. Listening and production.

1.	mam ... mamy ...	mam - mamy	... - ...
2.	dom ... domy ...	dom - domy	... - ...
3.	ton ... tony ...	ton - tony	... - ...
4.	kot ... koty ...	kot - koty	... - ...
5.	ser ... sery ...	ser - sery	... - ...

LESSON 17

Phonemic Contrast /zero/ - /e/ (final)

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	kraj	kraj	kraj	kraje	kraje	kraje
2.	koń	koń	koń	konie	konie	konie
3.	fał	fał	fał	fale	fale	fale
4.	pał	pał	pał	pale	pale	pale
5.	kuj	kuj	kuj	kuje	kuje	kuje

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	kraj - kraje	kraj - kraje	kraj - kraje
2.	koń - konie	koń - konie	koń - konie
3.	fał - fale	fał - fale	fał - fale
4.	pał - pale	pał - pale	pał - pale
5.	kuj - kuje	kuj - kuje	kuj - kuje

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	kraj	kraje	kraj
2.	koń	konie	konie
3.	fał	fale	fale
4.	pał	pale	pał
5.	kuj	kuje	kuj

Step 4. Listening and production.

1.	kraj ... kraje ...	kraj - kraje	... - ...
2.	koń konie ...	koń - konie	... - ...
3.	fał fale	fał - fale	... - ...
4.	pał pale	pał - pale	... - ...
5.	kuj kuje	kuj - kuje	... - ...

LESSON 17

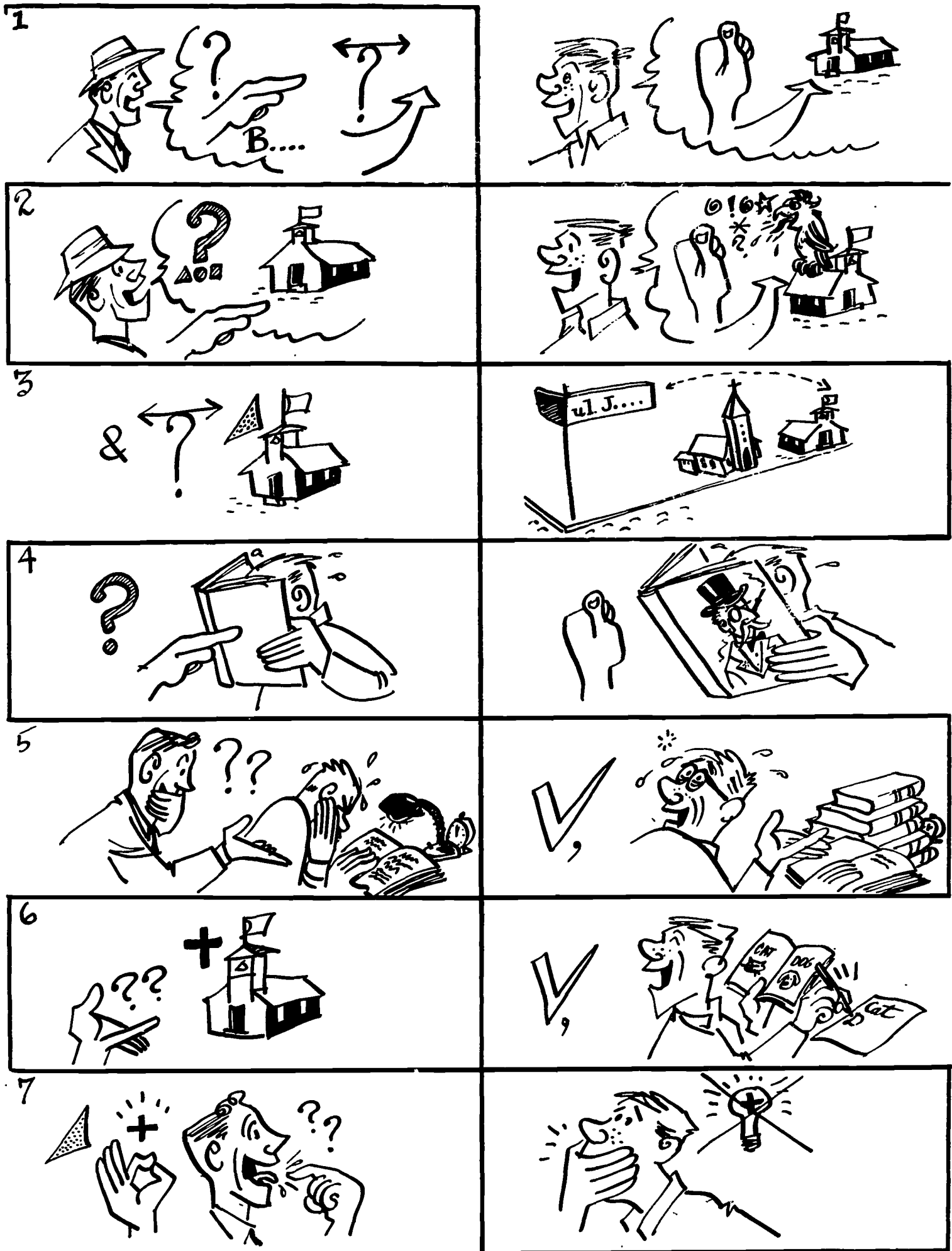
Part II - Pronunciation Drill

Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/zg/	zgoda	/źr/	źródło
/zgl/	zgliszcza	/šč/	szczegół
/zgl/	zgłaszać	/šf/	szwaczka
/zgn/	zgnębić	/šk1/	szklanka
/zgr/	zgroza	/šk1/	szkło
/zgž/	zgrzeszyć		
/zgv/	zgwałcić		
/zl/	zlew		
/zm/	zmarły		
/zm' /	zmiana		
/zmń/	zmniejszyć		
/zn/	znieść		
/zr/	zranić		
/zž/	zrzucić		
/zvr/	zwrot		
/zž/	zziębnać		
/śc/	ścinać		
/śl/	ślub		
/śm' /	śmiech		
/śń/	śnić		
/śp' /	śpiew		
/śr/	śród		

LESSON 17

DIALOGUE

O szkole

C.: Cichocki
B.: Bolek

1. C.: Jak się masz, Bolek. Dokąd idziesz?
B.: Idę do szkoły.
2. C.: Do jakiej szkoły teraz chodzisz?
B.: Teraz chodzę do szkoły języków.
3. C.: A gdzie jest ta szkoła?
B.: Na ulicy Jasnej, niedaleko kościoła.
4. C.: Jakiego języka się uczysz?
B.: Uczę się języka angielskiego.
5. C.: Czy to jest trudny język?
B.: Tak, więc muszę się dużo uczyć.
6. C.: Czy to jest dobra szkoła?
B.: Owszem. Już mogę czytać i pisać po angielsku.
7. C.: To bardzo dobrze, a mówić?
B.: Mówić jeszcze nie umiem.

LESSON 17

DIALOGUE

About School

C.: Cichocki
B.: Bolek

1. C.: How are you, Bolek? Where are you going?
B.: I'm going to school.
2. C.: What kind of school do you attend now?
B.: I'm attending a language school.
3. C.: And where's that school?
B.: On Jasna Street, not far from the church.
4. C.: What language are you studying?
B.: I'm studying English.
5. C.: Is it a difficult language?
B.: Yes, thus, I must study a lot.
6. C.: Is it a good school?
B.: Yes. I can already read and write English.
7. C.: That's very good, and speak?
B.: I can't speak yet. (I don't know yet how).

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy Bolek Grodecki umie mówić po angielsku?
B.: Nie, on jeszcze nie umie mówić po angielsku.
2. A.: Kto mówi, że musi się dużo uczyć?
B.: Bolek Grodecki.

LESSON 17

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Does Bolek Grodecki know how to speak English?
B.: No, he doesn't know how to speak English yet.

2. A.: Who is saying that he must study a lot?
B.: Bolek Grodecki.

PATTERN DRILLS

Cued Response DrillFrame 1Instructor:Student 1:Student 2:

Dobrze

Jak się masz?

Dobrze.

Dobrze. Jestem teraz
mechanikiem.

Jak się masz?

Dobrze. Jestem
teraz mechanikiem.

Dość dobrze.

Jak się masz?

Dość dobrze.

Dość dobrze. Chodzę
do szkoły.

Jak się masz?

Dość dobrze. Cho-
dzę do szkoły.

Bardzo dobrze.

Jak się masz?

Bardzo dobrze.

Bardzo dobrze. Mam
już dom.

Jak się masz?

Bardzo dobrze.
Mam już dom.Nie bardzo dobrze. Mu-
szę się dużo uczyć.

Jak się masz?

Nie bardzo dobrze.
Muszę się dużo
uczyć.Expansion DrillFrame 2Instructor:Student:

idziesz do szkoły
 teraz idziesz do szkoły
 chodzisz do szkoły
 chodzisz już do szkoły
 chodzisz teraz do szkoły
 uczysz się teraz
 dobrze się uczysz
 chodzisz do szkoły języków
 uczysz się języka angielskiego

Czy idziesz do szkoły?
 Czy teraz idziesz do szkoły?
 Czy teraz chodzisz do szkoły?
 Czy chodzisz już do szkoły?
 Czy chodzisz teraz do szkoły?
 Czy uczysz się teraz?
 Czy dobrze się uczysz?
 Czy chodzisz do szkoły języków?
 Czy uczysz się języka an-
 gielskiego?

LESSON 17

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

idę do szkoły

teraz idę do szkoły

chodzę do szkoły

chodzę już do szkoły

chodzę teraz do
szkoły

uczę się teraz

dobrze się uczę

chodzę do szkoły
języków

uczę się języka
angielskiego

Student 1:

Czy idziesz do szkoły?

Czy teraz idziesz do
szkoły?

Czy chodzisz do
szkoły?

Czy chodzisz już do
szkoły?

Czy chodzisz teraz do
szkoły?

Czy uczysz się teraz?

Czy dobrze się uczysz?

Czy chodzisz do szkoły
języków?

Czy uczysz się języka
angielskiego?

Student 2:

Tak, idę do szkoły.

Tak, teraz idę do
szkoły.

Tak, chodzę do
szkoły.

Tak, chodzę już
do szkoły.

Tak, chodzę teraz
do szkoły.

Tak, uczę się te-
raz.

Tak, dobrze się
uczę.

Tak, chodzę do
szkoły języków.

Tak, uczę się ję-
zyka angielskiego.

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Cue: syn

Kto chodzi do szkoły?

Cue: Bolek

Kto chodzi do szkoły?

Cue: kolega

Kto chodzi do szkoły?

Cue: siostra

Kto chodzi do szkoły?

Student:

- Syn chodzi do szkoły.

- Bolek chodzi do szkoły.

- Kolega chodzi do szkoły.

- Siostra chodzi do szkoły.

Instructor:

Cue: córka
Kto chodzi do szkoły?

Cue: ona
Kto chodzi do szkoły?

Student:

- Córka chodzi do szkoły.

- Ona chodzi do szkoły.

Repetition Drill

Frame 5

Instructor:

To jest szkoła.
To jest dobra szkoła.
To jest duża szkoła.
To jest szkoła języków.
To jest szkoła na wsi.
To jest szkoła języka angielskiego.
To jest mała szkoła.
To jest moja szkoła.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Cued Response Drill

Frame 6

Instructor:

Student 1:

Student 2:

To jest dobra szkoła.	Jaka to jest szkoła?
To jest mała szkoła.	Jaka to jest szkoła?
To jest bardzo mała szkoła.	Jaka to jest szkoła?
To jest szkoła języków.	Jaka to jest szkoła?
To jest szkoła języka angielskiego.	Jaka to jest szkoła?
To jest dobra szkoła języka angielskiego.	Jaka to jest szkoła?

To jest dobra szkoła.
To jest mała szkoła.
To jest bardzo mała szkoła.
To jest szkoła języków.
To jest szkoła języka angielskiego.
To jest dobra szkoła języka angielskiego.

LESSON 17

Instructor:

To jest bardzo dobra
szkoła.

Student 1:

Jaka to jest szkoła?

Student 2:

To jest bardzo
dobra szkoła.

Recombination Drill

Frame 7

Instructor:

Cue: na wsi
Ta szkoła jest ...

Cue: na ulicy Jasnej
Ta szkoła jest ...

Cue: niedaleko kościoła
Ta szkoła jest ...

Cue: na górze
Ta szkoła jest ...

Cue: pod Warszawą
Ta szkoła jest ...

Cue: na wsi pod Warszawą.
Ta szkoła jest ...

Student:

- Ta szkoła jest na wsi.

- Ta szkoła jest na ulicy
Jasnej.

- Ta szkoła jest niedaleko
kościółka.

- Ta szkoła jest na górze.

- Ta szkoła jest pod Warszawą.

- Ta szkoła jest na wsi pod
Warszawą.

Repetition Drill

Frame 8

Instructor:

Muszę się uczyć.
Muszę się dużo uczyć.
Muszę się uczyć języków.
Muszę się uczyć języka angiels-
kiego.
Muszę dużo czytać.
Muszę dużo czytać po angielsku.
Muszę pisać list.
Muszę pisać po angielsku.
Muszę zobaczyć ten dom.
Muszę przeczytać gazetę.
Muszę podpisać formularz.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Repetition Drill

Frame 9

Instructor:

Umiem pisać.
 Umiem dobrze pisać.
 Umiem pisać po angielsku.
 Umiem już czytać.
 Umiem już dobrze czytać.
 Umiem już czytać i pisać.
 Umiem mówić po angielsku.
 Umiem wypełnić formularz.

Student:

.....

Recombination Drill

Frame 10

Instructor:

Cue: nie umiem pisać
 Jeszcze ...
 Cue: nie umiem czytać.
 Jeszcze ...
 Cue: nie umiem dobrze czytać
 Jeszcze ...
 Cue: nie umiem mówić po
 angielsku
 Jeszcze ...
 Cue: nie umiem uczyć się
 Jeszcze ...
 Cue: nic nie umiem powiedzieć
 po angielsku
 Jeszcze ...
 Cue: dobrze pisać
 Jeszcze ...

Student:

- Jeszcze nie umiem pisać.
 - Jeszcze nie umiem czytać.
 - Jeszcze nie umiem dobrze
 czytać.
 - Jeszcze nie umiem mówić po
 angielsku.
 - Jeszcze nie umiem uczyć się.
 - Jeszcze nic nie umiem powie-
 dzieć po angielsku.
 - Jeszcze nie umiem dobrze pi-
 sać.

LESSON 17

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Student:

Jak się masz?

.....

Dokąd idziesz?

.....

Idę do szkoły.

.....

Niedaleko kościoła.

.....

Mówić jeszcze nie umiem.

.....

Mówić po angielsku jeszcze nie umiem.

.....

Czy to jest trudny język?

.....

To jest bardzo trudny język.

.....

To nie jest trudny język.

.....

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

Szkoła

1. Dokąd idziesz?
2. Do jakiej szkoły chodzisz?
3. Gdzie jest ta szkoła?
4. Jakiego języka się uczysz?
5. Jaki to jest język?
6. Jaka to jest szkoła?
7. Kto może czytać po angielsku?
8. Kto może pisać po angielsku?
9. Kto nie może mówić po angielsku?
10. Gdzie jest Bolek? (w szkole)

W biurze

1. Co to jest?
2. Jakie jest biurko?
3. Co jest na biurku?
4. Gdzie jest list?
5. Gdzie jest telefon?
6. Czy pan wie, gdzie jest klucz?
7. Kto jest w biurze?
8. Kto pracuje w biurze?
9. Kto ma formularz?
10. Kto potrzebuje kopert?
11. Jakie znaczki są na biurku?

Rozmowa na ulicy

1. Dzień dobry!
2. Cieszę się, że pana widzę. Co słyhać?
3. Czy pan ma pokój do wynajęcia?
4. Jaki jest ten pokój?
5. Jaka jest tam łazienka?
6. Jakie jest łóżko?
7. Ile kosztuje ten pokój na miesiąc?
8. Gdzie jest ten pokój? (na górze)
9. Czy mogę zobaczyć teraz ten pokój?

Part II

One student asks other students questions based on the dialogue.

LESSON 17

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, do jakiej szkoły teraz chodzi Bolek?

Proszę powiedzieć koledze, że Bolek teraz chodzi do szkoły języków.

Proszę zapytać kolegę, gdzie jest szkoła języków?

Proszę powiedzieć koledze, że szkoła języków jest na ulicy Jasnej, niedaleko kościoła.

Proszę zapytać kolegę czy to jest dobra szkoła.

Proszę powiedzieć koledze, że to jest dobra szkoła.

Proszę zapytać kolegę, kto może już czytać i pisać po angielsku.

Proszę powiedzieć koledze, że Bolek już może czytać i pisać po angielsku.

Proszę zapytać kolegę czy Bolek umie już mówić po angielsku.

Proszę powiedzieć koledze, że Bolek jeszcze nie umie mówić po angielsku.

Student:

1. Do jakiej szkoły teraz chodzi Bolek?

2. Bolek teraz chodzi do szkoły języków.

1. Gdzie jest szkoła języków?

2. Szkoła języków jest na ulicy Jasnej, niedaleko kościoła.

1. Czy to jest dobra szkoła?

2. Tak, to jest dobra szkoła.

1. Kto może już czytać i pisać po angielsku?

2. Bolek może już czytać i pisać po angielsku.

1. Czy Bolek już umie mówić po angielsku?

2. Bolek jeszcze nie umie mówić po angielsku.

Part IV

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

Szkoła

Ten duży dom to szkoła. To jest szkoła języków. Ta szkoła jest na ulicy Jasnej, niedaleko kościoła. Tu pracuje pan Nowak. Niedaleko szkoły jest restauracja. To jest dobra restauracja. Tu zwykle je obiad pan Cichocki. Na obiad jest zwykle dobra kartoflanka i kotlety wieprzowe z kapustą. Niedaleko szkoły, na ulicy Jasnej jest też PDT. Tu zwykle pan Cichocki kupuje papierosy.

Bolek Grodecki chodzi do szkoły języków. On uczy się tam języka angielskiego. To jest trudny język, więc Bolek musi się dużo uczyć. On już może czytać i pisać po angielsku, ale mówić jeszcze nie umie. Bolek mówi, że to jest dobra szkoła. Bolek Grodecki lubi uczyć się języków.

QUESTIONS

1. Czy ten duży dom to szkoła?
2. Jaki jest ten dom?
3. Czy to jest szkoła języków?
4. Jaka to jest szkoła?
5. Gdzie jest ta szkoła?
6. Czy ta szkoła jest na ulicy Jasnej?

LESSON 17

7. Jaka szkoła jest na ulicy Jasnej?
8. Czy ta szkoła jest niedaleko kościoła?
9. Co jest niedaleko kościoła?
10. Kto tu pracuje?
11. Jak się nazywa ten pan, który tu pracuje?
12. Gdzie pracuje pan Nowak?
13. Co jest niedaleko szkoły?
14. Jaka to jest restauracja?
15. Kto tu zwykle je obiad?
16. Co pan Cichocki tu zwykle je?
17. Co on tu zwykle robi?
18. Co tu jest na obiad?
19. Jakie kotlety są na obiad?
20. Jaka zupa jest na obiad?
21. Co jeszcze jest na ulicy Jasnej?
22. Co jeszcze jest niedaleko szkoły?
23. Kto tu zwykle kupuje papierosy?
24. Co pan Cichocki tu zwykle kupuje?
25. Kto chodzi do szkoły języków?
26. Czy Bolek Grodecki chodzi do szkoły języków?
27. Dokąd on chodzi?
28. Do jakiej szkoły on chodzi?
29. Gdzie jest ta szkoła?
30. Co Bolek Grodec'ki tam robi?
31. Kto uczy się języka angielskiego?
32. Jaki to jest język?

LESSON 17

33. Czy to jest trudny język?
34. Czy Bolek musi się dużo uczyć?
35. Kto musi się dużo uczyć?
36. Czy Bolek może czytać po angielsku?
37. Kto już może czytać po angielsku?
38. Czy Bolek może pisać po angielsku?
39. Kto już może pisać po angielsku?
40. Czy Bolek umie mówić po angielsku?
41. Kto jeszcze nie umie mówić po angielsku?
42. Kto lubi uczyć się języków?
43. Co lubi Bolek?
44. Jak jest Grodeckiemu na imię?
45. Czy szkoła języków na Jasnej jest dobra?
46. Co mówi Bolek?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

The table below shows how Polish sounds are rendered in conventional spelling:

	<u>Phonemic transcription</u>	<u>Conventional spelling</u>
VOWELS:	/i/	i
(8)	/ɨ/	y
	/e/	e
	/ɛ/	ę
	/a/	a

LESSON 17

	<u>Phonemic transcription</u>	<u>Conventional spelling</u>
	/a/	a
	/o/	o
	/u/	u ó
CONSONANTS: (33)	/p/	p
	/p' /	pi
	/b/	b
	/b' /	bi
	/t/	t
	/d/	d
	/k/	k
	/g/	g
	/č/	cz
	/ž /	dž
	/c/	c
	/3 /	dz
	/č/	ć ci
	/ž /	dž dzi
	/f/	f
	/f' /	fi
	/v/	w
	/v' /	wi
	/s/	s
	/z/	z

<u>Phonemic transcription</u>	<u>Conventional spelling</u>
/ś/	ś si
/ź/	ź zi
/ṣ́/	sz
/ẓ́/	ż rz
/h/	h ch
/m/	m
/m' /	mi
/n/	n
/ń/	ń ni
/l/	l
/r/	r
/j/	j
/ɫ/	ł u

In conventional spelling, the palatals /p', b', ć, dź, ś, ź, ń/ are rendered as pi, bi, ci, dzi, si, zi, ni respectively, whenever followed by a vowel (vowel y excepted), e.g.: pies, biurko, ojciec, dzień, się, zielony, nie.

The sound /u/ is spelled "u" in "umeblowany" but "ó" in "pomóc."

The sound /ẓ́/ is spelled "ż" in "żona" but "rz" in "w biurze."

The sound /h/ is spelled "h" in herbata but "ch" in "chleb."

The sound /ɫ/ is spelled "ł" in "ładna" but "u" in "auto."

LESSON 17

EXPLANATORY NOTES

The Polish School System

In view of the almost complete destruction during World War II of the schools, equipment and personnel of the prewar system by the occupation powers Germany and the Soviet Union, the present physical status of the school system represents a considerable accomplishment.

There has been in addition a marked increase in the number of schools which offer the complete seven years of elementary schooling.

The most marked postwar educational developments have been the growth of adult education and vocational schools and increased enrollment in the universities. Although there were before the war a number of primary schools for adults, there were no adult secondary schools. At present, several thousand adult primary schools have a total enrollment of over 70,000, and just under 200 adult secondary schools have more than 50,000 enrolled. Such schools are part of the continuing effort of the government to eliminate illiteracy and raise the educational level of the workers. Although vocational schools existed before the war, they were not comparable to the present-day system of vocational secondary schools, in which, just ten years after the establishment of the system, some 440,000 young people are being trained. The number of students attending institutions of higher education has more than tripled.

In 1963, a graduate School of Foreign Languages was established at the University of Warsaw.

In order to improve teaching of foreign languages in institutions of higher education a special Center for the Study of Methods of Foreign Language Teaching was founded in Warsaw recently.

In 1962, for the first time, a special examination testing the degree of mastery of a modern foreign language was introduced into the University Entrance Examinations. The students have a choice of Russian, German, English or French.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 17.
2. Speaking - Dialogue No. 17.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 17.
 2. Explanatory Notes to L. 17.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

VOCABULARY

Dialogue

1. Jak się masz?	- How are you?
2. Dokąd idziesz?	- Where are you going?
3. idę	- I'm going.
4. Do jakiej szkoły chodzisz?	- What kind of school do you attend?
5. Chodzę do szkoły języków.	- I'm attending a language school.
6. szkoła	- school
7. niedaleko kościoła	- not far from the church
8. Jakiego języka się uczysz?	- What language are you studying?
9. trudny	- difficult
10. język	- language
11. muszę	- I must
12. dużo	- a lot
13. uczyć się	- to study
14. pisać	- to write
15. po angielsku	- (in) English
16. mówić	- to speak
17. jeszcze	- yet
18. umiem	- I know how

Dialogue Adjunct

19. umie	- knows how
20. mówi	- says

LESSON 17

Szkolo! Szkolo!

*Gdy cię wspominam
Tęsknota w serce się wryza,
Oczy mam pełne łez!
...Gallia est omnis divisa
In partes tres...*

Julian Tuwim

PERCEPTION DRILL

Part I - Sound Discrimination DrillPhonemic Contrast /i/ - /ɛ/ - /e/

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1.	ospali	ospali	ospali	ospały	ospały	ospały	ospałe	ospałe	ospałe
2.	czuli	czuli	czuli	czuły	czuły	czuły	czule	czule	czule
3.	mali	mali	mali	mały	mały	mały	małe	małe	małe
4.	silni	silni	silni	silny	silny	silny	silne	silne	silne
5.	mami	mami	mami	mamy	mamy	mamy	mamę	mamę	mamę

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1.	ospali	ospały	ospałe	ospali	ospały	ospałe	ospali	ospały	ospałe
2.	czuli	czuły	czule	czuli	czuły	czule	czuli	czuły	czule
3.	mali	mały	małe	mali	mały	małe	mali	mały	małe
4.	silni	silny	silne	silni	silny	silne	silni	silny	silne
5.	mami	mamy	mamę	mami	mamy	mamę	mami	mamy	mamę

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

No.	First word	Second word	Third word	Your choice
1.	ospali	ospały	ospałe	ospały
2.	czuli	czuły	czule	czule
3.	mali	mały	małe	mali
4.	silni	silny	silne	silni
5.	mami	mamy	mamę	mamę

Step 4. Listening and production.

1.	ospali	..	ospały	..	ospałe	..	ospali-ospały-ospałe	..	-	..
2.	czuli	...	czuły	...	czule	...	czuli -czuły - czule	..	-	..
3.	mali	mały	małe	mali -mały - małe	..	-	..
4.	silni	...	silny	...	silne	...	silni -silny - silne	..	-	..
5.	mami	mamy	mamę	mami -mamy - mamę	..	-	..

LESSON 18

Phonemic Contrast /zero/ - /j/ (final)

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. dobre	dobre	dobre	dobrej	dobrej	dobrej
2. małe	małe	małe	małej	małej	małej
3. duże	duże	duże	dużej	dużej	dużej
4. twe	twe	twe	twej	twej	twej
5. moje	moje	moje	mojej	mojej	mojej

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. dobre - dobrej	dobre - dobrej	dobre - dobrej
2. małe - małej	małe - małej	małe - małej
3. duże - dużej	duże - dużej	duże - dużej
4. twe - twej	twe - twej	twe - twej
5. moje - mojej	moje - mojej	moje - mojej

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	dobre	dobrej	dobre
2.	małe	małej	małe
3.	duże	dużej	duże
4.	twe	twej	twej
5.	moje	mojej	moje

Step 4. Listening and production.

1. dobre ... dobrej ...	dobre - dobrej	... - ...
2. małe małej	małe - małej	... - ...
3. duże dużej	duże - dużej	... - ...
4. twe twej	twe - twej	... - ...
5. moje mojej	moje - mojej	... - ...

LESSON 18

Phonemic Contrast /zero/ - /h/ (final)

Step 1. Listening and auditory discrimination.

1. matka	matka	matka	-	matkach	matkach	matkach
2. siostra	siostra	siostra	-	siostrach	siostrach	siostrach
3. ciężki	ciężki	ciężki	-	ciężkich	ciężkich	ciężkich
4. lepszy	lepszy	lepszy	-	lepszich	lepszich	lepszich
5. ciotka	ciotka	ciotka	-	ciotkach	ciotkach	ciotkach

Step 2. Listening and auditory discrimination.

1. matka	-	matkach	matka	-	matkach	matka	-	matkach
2. siostra	-	siostrach	siostra	-	siostrach	siostra	-	siostrach
3. ciężki	-	ciężkich	ciężki	-	ciężkich	ciężki	-	ciężkich
4. lepszy	-	lepszich	lepszy	-	lepszich	lepszy	-	lepszich
5. ciotka	-	ciotkach	ciotka	-	ciotkach	ciotka	-	ciotkach

Step 3. Listening and auditory discrimination combined with checking on an answer sheet.

Pair No.	First word	Second word	Your choice
1.	matka	matkach	matkach
2.	siostra	siostrach	siostra
3.	ciężki	ciężkich	ciężki
4.	lepszy	lepszich	lepszy
5.	ciotka	ciotkach	ciotka

Step 4. Listening and production.

1. matka	matkach	matka	-	matkach	... - ...
2. siostra	...	siostrach	...	siostra	-	siostrach	... - ...
3. ciężki	ciężkich	ciężki	-	ciężkich	... - ...
4. lepszy	lepszich	lepszy	-	lepszich	... - ...
5. ciotka	ciotkach	ciotka	-	ciotkach	... - ...

LESSON 18

Part II - Pronunciation Drill

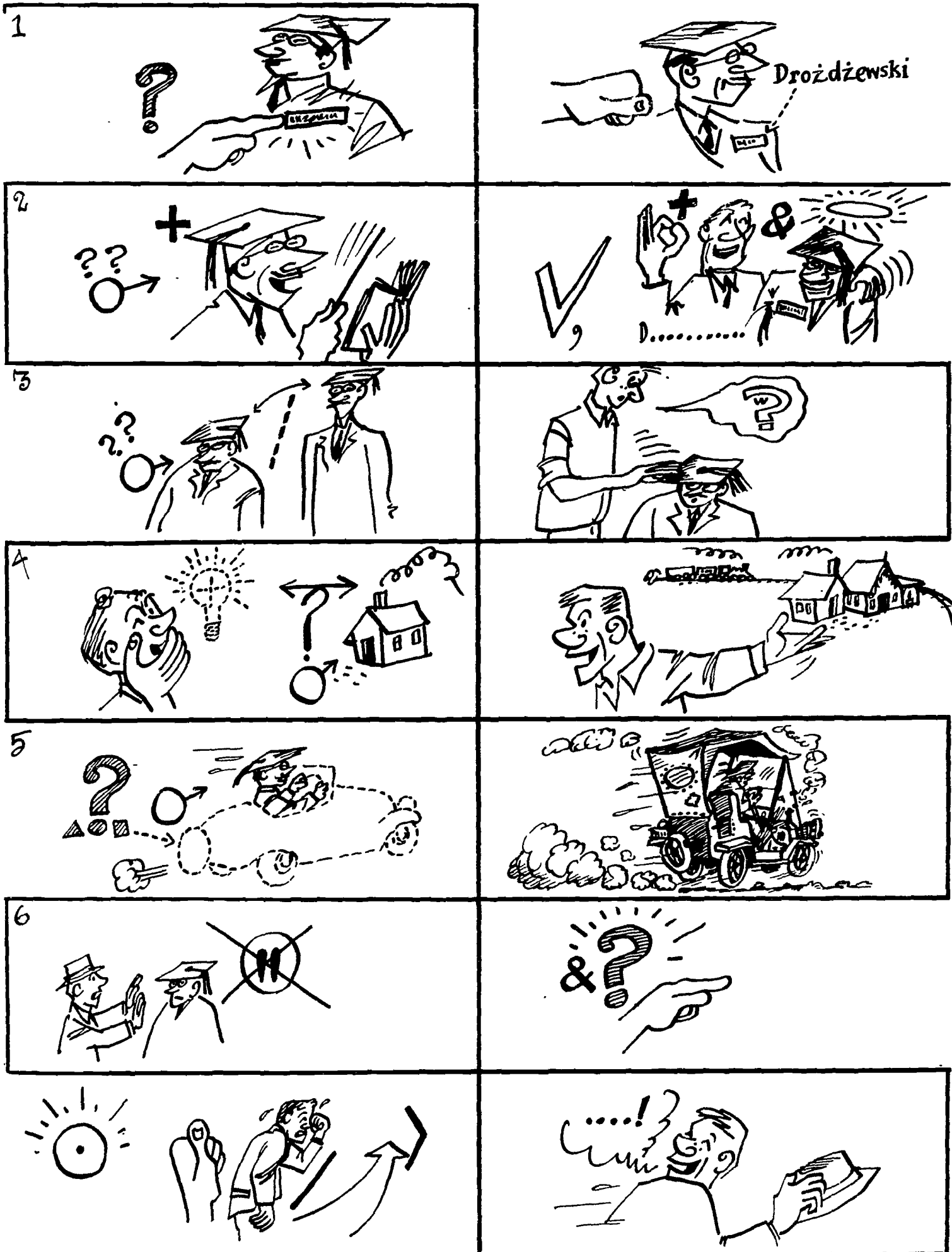
Initial Clusters

Drill the following clusters in the following utterances:

/tf/	twój	/c1/	clić
/č1/	człowiek	/c1/	ćło
/š1/	szlak	/cn/	cnota
/šm/	szmer	/3 b/	dzban
/šn/	sznur	/3 v/	dzwon
/šp/	szperać	/čm/	ćma
/šp'/	szpieg	/čf'/	ćwierć
/št/	sztab	/čf/	czworo
/žb'/	żbik	/čk/	czkać
/žv/	żwawo	/čm/	czmychać
/žv'/	żwir	/3 v/	dźwig
/cf/	cwał	/šš/	dżdżysty
/ck1/	ckliwość	/1gn/	1gnąć

/1śń/ 1śnić

LESSON 18

DIALOGUE

O nauczycielu

C.: Cichocki
B.: Bolek

1. C.: Jak się nazywa twój nauczyciel?
B.: Mój nauczyciel nazywa się Drożdżewski.
2. C.: Czy to jest dobry nauczyciel?
B.: Owszem, pan Drożdżewski to jest bardzo dobry nauczyciel i dobry człowiek.
3. C.: Czy on jest niski, czy wysoki?
B.: Niski. A dlaczego o to pytasz?
4. C.: Zdaje mi się, że go znam. A gdzie on mieszka?
B.: Blisko stacji kolejowej.
5. C.: Jaki samochód on ma?
B.: Bardzo stary.
6. C.: Wobec tego to nie jest ten sam Drożdżewski.
B.: A co u ciebie słychać?
7. C.: Nic nowego. Bardzo przepraszam, ale muszę już iść.
B.: To do widzenia.

LESSON 18

DIALOGUE

About the Teacher

C.: Cichocki
B.: Bolek

1. C.: What's the name of your teacher?
B.: My teacher's name is Drożdżewski.
2. C.: Is he a good teacher?
B.: Yes, Mr. Drożdżewski is a very good teacher and a good man.
3. C.: Is he short or tall?
B.: Short. And why do you ask?
4. C.: It seems to me that I know him.
And where does he live?
B.: Near the railroad station.
5. C.: What kind of a car does he have?
B.: A very old one.
6. C.: In that case, that's not the same Drożdżewski.
B.: And what's new with you?
7. C.: Nothing new. I'm sorry, but I must go now.
B.: Then, good-bye.

PATTERN DRILLS

Recombination Drill

Frame 1

Instructor:

Student:

Cue: mój nauczyciel
To jest ...

- To jest mój nauczyciel.

Cue: twój nauczyciel
To jest ...

- To jest twój nauczyciel.

Cue: stary nauczyciel
To jest ...

- To jest stary nauczyciel.

Cue: dobry nauczyciel
To jest ...

- To jest dobry nauczyciel.

Cue: bardzo dobry nauczyciel
To jest ...

- To jest bardzo dobry nauczy-
ciel.

Cue: kolega nauczyciel
To jest ...

- To jest kolega nauczyciel.

Cue: nauczyciel języka angiels-
kiego.
To jest ...

- To jest nauczyciel języka
angielskiego.

Cue: nauczyciel języków
To jest ...

- To jest nauczyciel języków.

Cued Response Drill (Affirmative Answer)

Frame 2

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Ten nauczyciel to jest
dobry człowiek.

Czy ten nauczyciel
to jest dobry czło-
wiek?

Tak, ten nauczy-
ciel to jest dobry
człowiek.

Ten oficer to jest
dobry człowiek.

Czy ten oficer to
jest dobry człowiek?

Tak, ten oficer to
jest dobry człowiek.

LESSON 18

Instructor:

Ten porucznik to jest
dobry człowiek.

Ten kapitan to jest
dobry człowiek.

Ten podoficer to jest
dobry człowiek.

Ten sierżant to jest
dobry człowiek.

Ten kapral to jest
dobry człowiek.

Ten żołnierz to jest
dobry człowiek.

Ten ekspedient to jest
dobry człowiek.

Pan Nowak to jest
dobry człowiek.

Student 1:

Czy ten porucznik to
jest dobry człowiek?

Czy ten kapitan to
jest dobry człowiek?

Czy ten podoficer to
jest dobry człowiek?

Czy ten sierżant to
jest dobry człowiek?

Czy ten kapral to
jest dobry człowiek?

Czy ten żołnierz to
jest dobry człowiek?

Czy ten ekspedient
to jest dobry czło-
wiek?

Czy pan Nowak to
jest dobry człowiek?

Student 2:

Tak, ten porucznik
to jest dobry czło-
wiek.

Tak, ten kapitan
to jest dobry czło-
wiek.

Tak, ten podoficer
to jest dobry czło-
wiek.

Tak, ten sierżant
to jest dobry czło-
wiek.

Tak, ten kapral to
jest dobry człowiek.

Tak, ten żołnierz
to jest dobry czło-
wiek.

Tak, ten ekspedient
to jest dobry czło-
wiek.

Tak, pan Nowak to
jest dobry człowiek.

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

Cue: On jest niski.
Jakiego wzrostu on jest?

Cue: Nauczyciel jest niski.
Jakiego wzrostu jest nau-
czyciel?

Cue: Pan Adamski jest niski.
Jakiego wzrostu jest pan
Adamski?

Student:

- On jest niski.

- Nauczyciel jest niski.

- Pan Adamski jest niski.

LESSON 18

Instructor:

Student:

Cue: Ten ekspedient jest niski.
Jakiego wzrostu jest ten
ekspedient?

- Ten ekspedient jest niski.

Cue: Ojciec jest niski.
Jakiego wzrostu jest ojciec?

- Ojciec jest niski.

Cue: Brat jest niski.
Jakiego wzrostu jest brat?

- Brat jest niski.

Cue: Dom jest niski.
Jaki jest dom?

- Dom jest niski.

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Syn jest wysoki.

Jakiego wzrostu jest
syn?

Syn jest wysoki.

Oficer jest wysoki.

Jakiego wzrostu jest
oficer?

Oficer jest wysoki.

Kapral jest wysoki.

Jakiego wzrostu jest
kapral?

Kapral jest wysoki.

Kolega jest wysoki.

Jakiego wzrostu jest
kolega?

Kolega jest wysoki.

Pan Drożdżewski jest
wysoki.

Jakiego wzrostu jest
pan Drożdżewski?

Pan Drożdżewski
jest wysoki.

Pan Cichocki jest
wysoki.

Jakiego wzrostu jest
pan Cichocki?

Pan Cichocki jest
wysoki.

Ten dom jest wysoki.

Jaki jest ten dom?

Ten dom jest wysoki.

Contrastive Drill

Frame 5

Instructor:

Student:

Mój ojciec jest wysoki, a twój?

- Mój ojciec jest niski.

LESSON 18

Instructor:

Mój brat jest wysoki, a twój?
Mój syn jest wysoki, a twój?
Mój nauczyciel jest wysoki, a twój?
Mój kolega jest wysoki, a twój?
Mój dom jest wysoki, a twój?

Student:

- Mój brat jest niski.
- Mój syn jest niski.
- Mój nauczyciel jest niski.
- Mój kolega jest niski.
- Mój dom jest niski.

Transposition Drill

Frame 6

Instructor:

Mój ojciec jest wysoki.
Mój brat jest wysoki.
Mój syn jest wysoki.
Mój kolega jest wysoki.
Mój nauczyciel jest wysoki.
Mój podoficer jest wysoki.
Mój dom jest wysoki.

Student:

- Mój ojciec jest też wysoki.
- Mój brat jest też wysoki.
- Mój syn jest też wysoki.
- Mój kolega jest też wysoki.
- Mój nauczyciel jest też wysoki.
- Mój podoficer jest też wysoki.
- Mój dom jest też wysoki.

Cued Response Drill

Frame 7

Instructor:

Cue: blisko stacji kolejowej

Gdzie jest szkoła?

Gdzie jest ten dom?

Gdzie stoi ten dom?

Gdzie jest dobra restauracja?

Gdzie jest to gospodarstwo?

Gdzie jest szkoła języków?

Student:

- Szkoła jest blisko stacji kolejowej.
- Ten dom jest blisko stacji kolejowej.
- Ten dom stoi blisko stacji kolejowej.
- Dobra restauracja jest blisko stacji kolejowej.
- To gospodarstwo jest blisko stacji kolejowej.
- Szkoła języków jest blisko stacji kolejowej.

Instructor:

Gdzie pan teraz mieszka?

Student:

- Mieszkam teraz blisko stacji kolejowej.

Cued Response Drill

Frame 8

Instructor:

Cue: stary samochód
Jaki samochód pan ma?

- Mam stary samochód.

Cue: czerwony samochód
Jaki samochód pan ma?

- Mam czerwony samochód.

Cue: czerwony samochód
Jakiego koloru samochód pan ma?

- Mam czerwony samochód.

Cue: czarny samochód
Jakiego koloru samochód pan ma?

- Mam czarny samochód.

Cue: dobry samochód
Jaki samochód pan ma?

- Mam dobry samochód.

Cue: bardzo dobry samochód
Jaki samochód pan ma?

- Mam bardzo dobry samochód.

Cue: duży samochód
Jaki samochód pan ma?

- Mam duży samochód.

Response Drill (Affirmative)

Frame 9

Instructor:

Czy to jest ten sam człowiek?

Student:

- Tak, to jest ten sam człowiek.

Czy to jest ten sam ekspedient?

- Tak, to jest ten sam ekspedient.

Czy to jest ten sam nauczyciel?

- Tak, to jest ten sam nauczyciel.

LESSON 18

Instructor:

Czy to jest ten sam oficer?

Czy to jest ten sam żołnierz?

Czy to jest ten sam dom?

Czy to jest ten sam samochód?

Student:

- Tak, to jest ten sam oficer.

- Tak, to jest ten sam żołnierz.

- Tak, to jest ten sam dom.

- Tak, to jest ten sam samochód.

Repetition Drill

Frame 10

Instructor:

Przepraszam, ale już muszę iść.

Przepraszam, ale muszę się teraz uczyć.

Przepraszam, ale teraz nie mam czasu.

Przepraszam, ale cukru dziś nie ma.

Przepraszam, ale nic nie wiem.

Przepraszam, ale nie znam stopni.

Przepraszam, ale nie umiem jeszcze mówić po angielsku.

Student:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Wobec tego to nie ten sam Drożdżewski.

Wobec tego płacę teraz sto złotych.

Wobec tego muszę się uczyć języka angielskiego.

Wobec tego proszę wypełnić formularz.

Wobec tego muszę już iść.

Wobec tego proszę podpisać.

Student:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Cued Response Drill

Frame 12

<u>Instructor:</u>	<u>Student 1:</u>	<u>Student 2:</u>
Nic nowego.	Co u ciebie słychać?	Nic nowego.
Wszystko dobrze.	Co u ciebie słychać?	Wszystko dobrze.
Żona nie czuje się dobrze.	Co u ciebie słychać?	Żona nie czuje się dobrze.
Syn nie czuje się dobrze.	Co u ciebie słychać?	Syn nie czuje się dobrze.
Dziękuję, wszystko dobrze.	Co u ciebie słychać?	Dziękuję, wszystko dobrze.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

Nauczyciel Bolka

1. Co robi Bolek?
2. Do jakiej szkoły chodzi Bolek?
3. Jak nazywa się nauczyciel?
4. Jaki zawód ma Drożdżewski?
5. Gdzie pracuje nauczyciel Drożdżewski?
6. Kto mówi, że Drożdżewski to bardzo dobry nauczyciel?
7. Jaki to jest człowiek ten Drożdżewski?
8. Jakiego wzrostu jest Drożdżewski?
9. Gdzie Drożdżewski mieszka?
10. Czy Drożdżewski ma samochód?
11. Jaki samochód ma Drożdżewski?

LESSON 18

Nauka

1. Do jakiej szkoły chodzisz?
2. Czy to jest dobra szkoła?
3. Jakiego języka się uczysz?
4. Czy język polski jest trudny?
5. Czy dużo się uczysz?
6. Czy to prawda?
7. Dlaczego dużo się uczysz?
8. Czy uczysz się już czytać?
9. A czy uczysz się już pisać?
10. Czy masz długopisy?
11. Czy w szkole języków dużo mówisz po angielsku?
12. Jak nazywa się twój nauczyciel?

Part II

One student asks other students questions on dialogue.

Part III

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, jak się nazywa nauczyciel.

Proszę powiedzieć koledze, że nauczyciel nazywa się Drożdżewski.

Proszę zapytać kolegę, czy to jest dobry nauczyciel.

Proszę powiedzieć koledze, że to jest bardzo dobry nauczyciel.

Student:

1. Jak się nazywa nauczyciel?

2. Nauczyciel nazywa się Drożdżewski.

1. Czy to jest dobry nauczyciel?

2. Tak, to jest bardzo dobry nauczyciel.

LESSON 18

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, czy pan Drożdżewski jest wysoki.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Drożdżewski jest niski.

Proszę zapytać kolegę, gdzie mieszka pan Drożdżewski.

Proszę powiedzieć koledze, że pan Drożdżewski mieszka blisko stacji kolejowej.

Proszę zapytać kolegę, jaki samochód ma nauczyciel.

Proszę powiedzieć koledze, że nauczyciel ma bardzo stary samochód.

Student:

1. Czy pan Drożdżewski jest wysoki?

2. Nie, pan Drożdżewski jest niski.

1. Gdzie mieszka pan Drożdżewski?

2. Pan Drożdżewski mieszka blisko stacji kolejowej.

1. Jaki samochód ma nauczyciel?

2. Nauczyciel ma bardzo stary samochód.

Part IV

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

Nauczyciel Bolka

Nauczyciel Bolka nazywa się Józef Drożdżewski. Pan Drożdżewski to nie tylko dobry nauczyciel, ale i dobry człowiek. On uczy w szkole języków, która jest na ulicy Jasnej. To jest bardzo dobra szkoła.

Bolek lubi pana Drożdżewskiego i uczy się bardzo dużo. On

LESSON 18

chce mówić, czytać i pisać po angielsku dobrze.

Pan Drożdżewski ma już siedemdziesiąt lat i jest łyśy. On mieszka niedaleko szkoły i ma stary samochód. Pokój pana Drożdżewskiego jest dość duży i dobrze umeblowany. Jest tam ładna kanapa i duże biurko. Na biurku są książki i jakaś fotografia.

Pan Drożdżewski teraz pije kawę i czyta gazetę.

QUESTIONS

1. Jak nazywa się nauczyciel Bolka?
2. Czyj nauczyciel nazywa się Józef Drożdżewski?
3. Kto to jest Józef Drożdżewski?
4. Czy pan Drożdżewski to dobry nauczyciel?
5. Czy Józef Drożdżewski to tylko dobry nauczyciel?
6. Kto jest dobry?
7. Czyj nauczyciel jest dobry?
8. Jaki jest pan Drożdżewski?
9. Jaki zawód ma pan Drożdżewski?
10. Gdzie pracuje pan Drożdżewski?
11. Kto uczy w szkole języków?
12. Gdzie uczy pan Drożdżewski?
13. Gdzie jest ta szkoła języków?
14. Czy ta szkoła języków jest na Jasnej?
15. Jaka szkoła jest na ulicy Jasnej?
16. Czy to jest dobra szkoła?
17. Czy ta szkoła jest bardzo dobra?

18. Czy Bolek lubi pana Drożdżewskiego?
19. Kto lubi pana Drożdżewskiego?
20. Czy Bolek uczy się bardzo dużo?
21. Kto uczy się bardzo dużo?
22. Czy Bolek chce dobrze mówić po angielsku?
23. Czy Bolek chce dobrze czytać po angielsku?
24. Czy Bolek chce dobrze pisać po angielsku?
25. Kto chce dobrze mówić, czytać i pisać po angielsku?
26. Czy Bolek chce tylko dobrze mówić po angielsku?
27. Czy Bolek chce tylko dobrze czytać po angielsku?
28. Czy Bolek chce tylko dobrze pisać po angielsku?
29. Ile lat ma pan Drożdżewski?
30. Kto ma już siedemdziesiąt lat?
31. Czy pan Drożdżewski ma już siedemdziesiąt lat?
32. Jakie włosy ma pan Drożdżewski?
33. Kto jest łysy?
34. Gdzie mieszka pan Drożdżewski?
35. Czy Józef Drożdżewski mieszka niedaleko szkoły?
36. Kto mieszka niedaleko szkoły?
37. Kto ma stary samochód?
38. Co ma pan Drożdżewski?
39. Jaki samochód ma pan Drożdżewski?
40. Czy pokój pana Drożdżewskiego jest duży?
41. Czyj pokój jest dosyć duży?
42. Jaki jest pokój pana Drożdżewskiego?
43. Czy pokój pana Drożdżewskiego jest dobrze umeblowany?

LESSON 18

44. Czyj pokój jest dobrze umeblowany?
45. Czy tam jest ładna kanapa?
46. Czy ta kanapa jest ładna?
47. Czy tam jest biurko?
48. Jakie jest to biurko?
49. Czy tam jest duże biurko?
50. Czy na biurku są książki?
51. Gdzie są książki?
52. Czy na biurku jest jakaś fotografia?
53. Co robi teraz pan Drożdżewski?
54. Co pije pan Drożdżewski?
55. Kto pije kawę?
56. Czy pan Drożdżewski czyta gazetę?
57. Co czyta pan Drożdżewski?
58. Czy pan Drożdżewski czyta gazetę i pije kawę?

GENERALIZATIONS

Phonological Learning Units

Stress

Read the following words:

pan, tak, to, tu, kto, jest, nasz

pani, matka, nasza, moja, Bolek, bardzo

rodzina, kieliszek, podaję, nieduży

fotografia, urzędniczka, papierosy, gospodarstwo

umeblowany

LESSON 18

Generalization:

Each Polish word has a syllable which is louder or more forcefully uttered than other. Of course, no comparison of the loudness can be made if the word consists of one syllable only.

Let us mark these stressed syllables with a symbol for stress:

Pán	pán	one syllable
páni	pá ni	two syllables
rodzina	ro dzi na	three syllables
fotografía	fo to grá fia	four syllables
umeblowány	u me blo wá ny	five syllables

Is there any consistency in placing these marks over the syllabic vowels?

Generalization:

Pooling the results of the material under examination you find that words in Polish have stress on the penult if dissyllabic, trisyllabic, quadrisyllabic or consisting of more than four syllables, and on the sole syllable if monosyllabic.

Now, read the English words:

(a) permit	and (to) permit
(an) address	and (to) address
(a) contest	and (to) contest

You read, of course: permit - in the sense: a permit

permit - in the sense: to permit

Thus, in English, stress is a device for distinguishing meaning.

In Polish, it is impossible to find such examples. Thus, in English, stress is a phoneme. In Polish, it is not a phoneme.

LESSON 18

The greater difficulty for the English speaker, however, lies in the fact that English uses several degrees of stress, while Polish has only two. English has a primary stress, /'/, two degrees of intermediate stress, secondary /^/ and tertiary /\/, and a weak stress /ə/. Characteristically, an English utterance alternates weak stresses with one of the stronger stresses, as in árchitêctúrāl dēsígning. To the Polish ear the English tertiary, secondary, and primary stresses all sound like strong stresses, alternating with weak stresses in what is sometimes called a "sing-song" pattern, like the rhythm of English verse: 0-0-0-0 or -0-0-0-0.

In Polish there are only two significant degrees of stress, strong and weak, as far as word stress is concerned. Since there are two stresses, it suffices to mark only the "strong" stress and to leave the "weak" stress unmarked. The weak-stressed syllables will be approximately of the same length and degree of loudness, and, in most important contrast to English, their vowel sounds will be as distinct as in stressed syllables.

The errors the English-speaking person is likely to make, then, are 1. to carry over secondary or tertiary stresses and so introduce the English "sing-song" into the even series of Polish weak stresses as, for example, umèblówány instead of umebłowány; and 2. to pronounce the weak-stressed syllables with something like the /ə/ of English weak stresses instead of the actual Polish sound: [rəʒina]. Actually, it should be: [roʒina], in conventional spelling: rodzina.

Now, read these sentences:

Who lives in the country? - Adámski miészka ná wsi.

What does Adamski do in the country? - Adámski miészka ná wsi.

The strongest stress in each sentence is on one of the words only. They are the words which answer the appropriate questions. This type of stress is one of the fundamental devices used in syntax. Hence its name: syntactical stress.

The syntactical stress coincides with the word stress and it is marked by an additional slash; two slashes on a given syllable indicate the syntactical stress.

It is clear that the placement of syntactical stress is meaningfully distinctive, because such sentences as Adámski miészka ná wsi versus Adámski miészka ná wsi, or either of these versus Adámski miészka ná wsi, constitute minimal pairs. These sentences are stress groups. The syntactical stress differentiates stress groups. These stress groups mean quite different things. It cannot be said that they just denote a "slight change" in

emphasis because all of them cannot be used as answers to the question: "Who lives in the country?". Only one of these sentences answers that question and that is: Adamski mieszka na wsi.

EXPLANATORY NOTES

The Polish Teacher

There is still a lack of teachers in Poland due to the program of extermination of all Polish professional men by Nazi Germany and Soviet Russia in the years 1939-45. Another factor responsible for the lack of teachers is the low pay and difficult working conditions: classes are large - as many as 50 students - classrooms small and inadequately equipped. Many teachers, especially those who remember pre-war days, resent the fact that they are forced to teach facts and ideas barbed to serve the purposes of the communist regime.

On the other hand, teachers are respected members of the community, they have a very good social security system, many health benefits, good rest-houses where they can spend their vacations without having to pay anything.

Learning and education have been held in high regard for centuries by Poles of all classes. The development of individual critical ability, independence of thought, and freedom of expression and inquiry was jealously guarded in the universities and encouraged by the teachers in the lower schools throughout the Polish history. It dates back to the fourteenth century. The year 1364 may be considered the crucial turning point; that is when the University of Kraków was founded. (Compare with two other important dates in the history of learning in Central Europe 1348 - University of Prague, 1386 - University of Heidelberg).

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 18.
2. Speaking - Dialogue No. 18.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text: 1. Generalizations to L. 18.
 2. Explanatory Notes to L. 18.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

LESSON 18

VOCABULARY

1. twój	- your
2. nauczyciel	- teacher
3. bardzo	- very
4. człowiek	- ma
5. czy ... czy ...	- whether ... or...
6. niski	- short
7. wysoki	- tall
8. Dlaczego o to pytasz?	- Why do you ask?
9. go	- him
10. blisko stacji kolejowej	- near the railroad station
11. samochód	- car
12. stary	- old
13. wobec tego	- in that case
14. ten sam	- the same
15. Co u ciebie słychać?	- What's new with you?
16. Przepraszam.	- I'm sorry.
17. iść	- to go
18. to	- then

Names of Persons

19. Drożdżewski	- family name

7

PERCEPTION DRILL

Part I - Structural Perception Drill

Nominative Singular of Nouns

Step 1

Listen and repeat the following utterances:

Instructor:

Student:

Ten pokój jest jasny.
Ten pokój jest umeblowany.
Ten deser jest dobry.
Ten kotlet jest duży.
Ten krawat jest czerwony.
Ten pokój jest duży.
Ten język jest trudny.
Ten nauczyciel jest dobry.
Ten człowiek jest dobry.
Ten samochód jest stary.
Ten doktor jest łysy.
Ten porucznik jest niski.
Ten sierżant jest wysoki.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ta kanapa jest zielona.
Ta łazienka jest duża.
Ta łazienka jest mała.
Ta restauracja jest dobra.
Ta zupa jest dobra.
Ta urzędniczka jest ładna.
Ta paczka jest mała.
Ta koszula jest ładna.
Ta fotografia jest ładna.
Ta gazeta jest dobra.
Ta szkoła jest dobra.
Ta sekretarka jest dobra.
Ta herbata jest dobra.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

To okno jest duże.
To gospodarstwo jest nieduże.
To mleko jest dobre.
To mięso jest dobre.
To pudełko jest małe.
To mydło jest dobre.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

LESSON 19

Step 2

Listen and repeat the following contrasts:

Instructor:

Student:

mały pokój
mała łazienka
małe okno

.....
.....
.....

dobry obiad
dobra zupa
dobre mięso

.....
.....
.....

duży kotlet
duża kanapa
duże pudełko

.....
.....
.....

zielony krawat
zielona koszula
zielone mydło

.....
.....
.....

czerwony krawat
czerwona koszula
czerwone pudełko

.....
.....
.....

stary samochód
stara fotografia
stare łóżko

.....
.....
.....

niski dom
niska sekretarka
niskie łóżko

.....
.....
.....

ładny pokój
ładna łazienka
ładne gospodarstwo

.....
.....
.....

Step 3

Now you are going to hear a series of questions preceded by cues. Use these cues in your answers.

Instructor:

Student:

Cue: Ten pokój jest jasny.

Question: Jaki jest ten pokój?

- Ten pokój jest jasny.

Instructor:

Cue: Ten pokój jest umeblowany.
Question: Jaki jest ten pokój?

Cue: Ten deser jest dobry.
Question: Jaki jest ten deser?

Cue: Ten kotlet jest duży.
Question: Jaki jest ten kotlet?

Cue: Ten krawat jest czerwony.
Question: Jaki jest ten krawat?

Cue: Ten pokój jest duży.
Question: Jaki jest ten pokój?

Cue: Ten język jest trudny.
Question: Jaki jest ten język?

Cue: Ten nauczyciel jest dobry.
Question: Jaki jest ten nauczyciel?

Cue: Ten człowiek jest dobry.
Question: Jaki jest ten człowiek?

Cue: Ta kanapa jest zielona.
Question: Jaka jest ta kanapa?

Cue: Ta łazienka jest duża.
Question: Jaka jest ta łazienka?

Cue: Ta łazienka jest mała.
Question: Jaka jest ta łazienka?

Cue: Ta restauracja jest dobra.
Question: Jaka jest ta restauracja?

Cue: Ta zupa jest dobra.
Question: Jaka jest ta zupa?

Cue: Ta urzędniczka jest ładna.
Question: Jaka jest ta urzędniczka?

Cue: Ta paczka jest mała.
Question: Jaka jest ta paczka?

Cue: Ta koszula jest ładna.
Question: Jaka jest ta koszula?

Cue: Ta fotografia jest ładna.
Question: Jaka jest ta fotografia?

Student:

- Ten pokój jest umeblowany.

- Ten deser jest dobry.

- Ten kotlet jest duży.

- Ten krawat jest czerwony.

- Ten pokój jest duży.

- Ten język jest trudny.

- Ten nauczyciel jest dobry.

- Ten człowiek jest dobry.

- Ta kanapa jest zielona.

- Ta łazienka jest duża.

- Ta łazienka jest mała.

- Ta restauracja jest dobra.

- Ta zupa jest dobra.

- Ta urzędniczka jest ładna.

- Ta paczka jest mała.

- Ta koszula jest ładna.

- Ta fotografia jest ładna.

LESSON 19

Instructor:

Cue: To okno jest duże.
Question: Jakie jest to okno?

Cue: To gospodarstwo jest duże.
Question: Jakie jest to gospodarstwo?

Cue: To gospodarstwo jest nieduże.
Question: Jakie jest to gospodarstwo?

Cue: To mleko jest dobre.
Question: Jakie jest to mleko?

Cue: To mięso jest dobre.
Question: Jakie jest to mięso?

Cue: To pudełko jest małe.
Question: Jakie jest to pudełko?

Cue: To mydło jest dobre.
Question: Jakie jest to mydło?

Cue: To łóżko jest duże.
Question: Jakie jest to łóżko?

Cue: To biurko jest ładne.
Question: Jakie jest to biurko?

Student:

- To okno jest duże.

- To gospodarstwo jest duże.

- To gospodarstwo jest nieduże.

- To mleko jest dobre.

- To mięso jest dobre.

- To pudełko jest małe.

- To mydło jest dobre.

- To łóżko jest duże.

- To biurko jest ładne.

Part II - Pronunciation Drill

Drill the following initial clusters:

/łb/ łba

/łg/ łgać

/łk/ łkać

/łz/ łza

/rʒ / rdza

/rż/ rżec

/rżn/ rżnać

/hc/ chcieć

/hf/ chwała

/hf' / chwila

/hm/ chmura

/hr/ chrapać

/hś/ chrzest

LESSON 19

Drill the following final clusters:

/pstf/ głupstw

/rɫ/ zasłabł

/pr/ żubr

/ms/ gzyms

/mś/ kimś

/ɫt/ kształt

/ɫń/ spełń

/ɫp/ kiełb

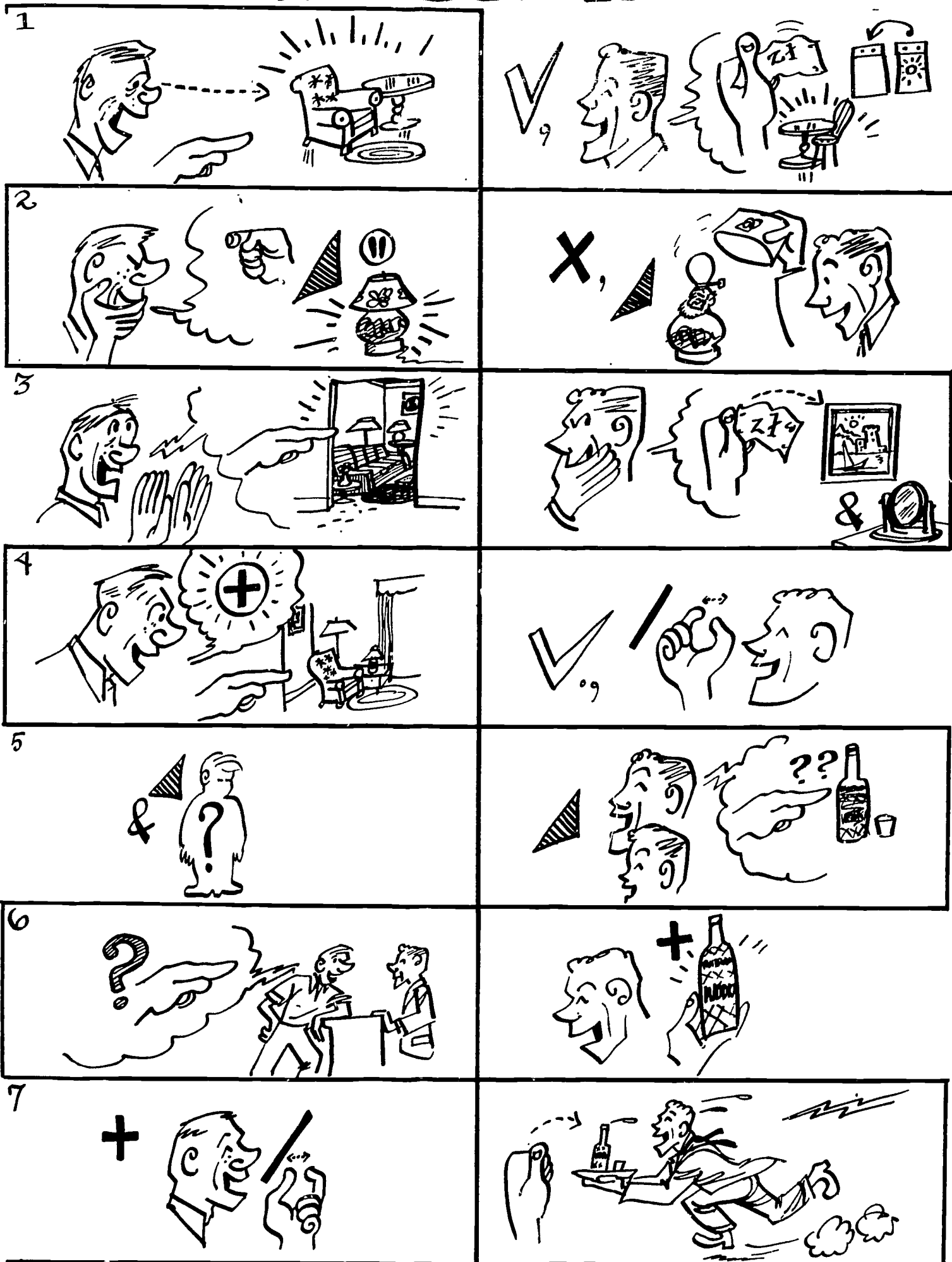
/ɫf/ żółw

/fć/ sprawdź

/tɫ/ plótł

/tś/ patrz

LESSON 19

DIALOGUE

Mieszkanie Cichockiego

B.: Bolek
C.: Cichocki

1. B.: Widzę, że masz nowe meble.
C.: Tak, wczoraj kupiłem stół i krzesło.
2. B.: Zdaje mi się, że ta lampa jest też nowa.
C.: Nie, to jest stara lampa.
3. B.: To już masz wszystko.
C.: Muszę jeszcze kupić obraz i lustro.
4. B.: Muszę powiedzieć, że masz ładne mieszkanie.
C.: Tak, tylko że małe.
5. B.: A kto to jest ten chłopiec?
C.: To jest mój brat. Może chcesz się napić?
6. B.: A co masz?
C.: Mam dobrą wódkę.
7. B.: Dobrze, tylko niedużo.
C.: Zaraz podaję.

LESSON 19

DIALOGUE

Cichocki's Apartment

B.: Bolek
C.: Cichocki

1. B.: I see that you have new furniture.
C.: Yes, I bought a table and a chair yesterday.
2. B.: It seems to me that this lamp is also new.
C.: No, this is an old lamp.
3. B.: Then you already have everything.
C.: I must still buy a picture and a mirror.
4. B.: I must say that you have a nice apartment.
C.: Yes, but it's small.
5. B.: And who is this boy?
C.: This is my brother. Would you care for a drink?
6. B.: And what do you have?
C.: I have good vodka.
7. B.: Good, only not much.
C.: I'll serve it right away.

PATTERN DRILLS

Frame 1Instructor:Student:

Widzę, że masz nowe meble.
Widzę, że masz nowe długopisy.
Widzę, że masz nowe krawaty.
Widzę, że masz nowe ołówki.
Widzę, że masz nowe fotografie.
Widzę, że masz nowe żyletki.
Widzę, że masz nowe znaczki pocztowe.
Widzę, że masz nowe książki.

Recombination DrillFrame 2Instructor:Student:

Cue: stół Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem stół
Cue: krawat Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem krawat.
Cue: chleb Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem chleb.
Cue: obraz Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem obraz.
Cue: dom Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem dom.
Cue: samochód Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem samochód;
Cue: lustro Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem lustro.
Cue: krzesło Wczoraj kupiłem....	- Wczoraj kupiłem krzesło.
Cue: biurko Wczoraj kupiłem ...	- Wczoraj kupiłem biurko.

LESSON 19

Instructor:

Cue: łożko
Wczoraj kupiłem ...

Cue: wódkę
Wczoraj kupiłem ...

Cue: szynkę
Wczoraj kupiłem ...

Cue: gazetę
Wczoraj kupiłem ...

Student:

- Wczoraj kupiłem łożko.

- Wczoraj kupiłem wódkę.

- Wczoraj kupiłem szynkę.

- Wczoraj kupiłem gazetę.

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

Cue: stara lampa
Jaka to jest lampa?

Cue: stara gazeta
Jaka to jest gazeta?

Cue: stara koszula
Jaka to jest koszula?

Cue: stara kanapa
Jaka to jest kanapa?

Cue: stara restauracja
Jaka to jest restauracja?

Cue: stara urzędniczka
Jaka to jest urzędniczka?

Cue: stara fotografia
Jaka to jest fotografia?

Student:

- To jest stara lampa.

- To jest stara gazeta.

- To jest stara koszula.

- To jest stara kanapa.

- To jest stara restauracja.

- To jest stara urzędniczka.

- To jest stara fotografia.

Mutation Drill

Frame 4

Instructor:

Ta lampa jest stara.

Student:

- Nie, ta lampa jest nowa.

LESSON 19

Instructor:

Ta gazeta jest stara.
Ta kanapa jest stara.
Ta koszula jest stara.
Ta fotografia jest stara.
Ta restauracja jest stara.

Student:

- Nie, ta gazeta jest nowa.
- Nie, ta kanapa jest nowa.
- Nie, ta koszula jest nowa.
- Nie, ta fotografia jest nowa.
- Nie, ta restauracja jest nowa.

Repetition Drill

Frame 5

Instructor:

Muszę jeszcze kupić meble.
Muszę jeszcze kupić żyłetki.
Muszę jeszcze kupić kury.
Muszę jeszcze kupić kaczkę.
Muszę jeszcze kupić zapalki.
Muszę jeszcze kupić książki.

Student:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Rejoinder Drill

Frame 6

Instructor:

Cue: ten obraz
Muszę kupić ...

Cue: samochód
Muszę kupić ...

Cue: dom
Muszę kupić ...

Cue: łóżko
Muszę kupić ...

Cue: krzesło
Muszę kupić ...

Cue: biurko
Muszę kupić ...

Cue: gazetę
Muszę kupić ...

Student:

- Muszę kupić ten obraz.
- Muszę kupić samochód.
- Muszę kupić dom.
- Muszę kupić łóżko.
- Muszę kupić krzesło.
- Muszę kupić biurko.
- Muszę kupić gazetę.

LESSON 19

Instructor:

Cue: wódkę
Muszę kupić ...

Cue: szynkę
Muszę kupić ...

Student:

- Muszę kupić wódkę.

- Muszę kupić szynkę.

Repetition Drill

Frame 7

Instructor:

Muszę powiedzieć, że masz ładne
mieszkanie.

Muszę powiedzieć, że masz ładne
łóżko.

Muszę powiedzieć, że masz ładne
krzesło.

Muszę powiedzieć, że masz ładne
lustro.

Muszę powiedzieć, że masz ładne
gospodarstwo.

Student:

.....

.....

.....

.....

.....

Conditioned Response (Disagreement)

Frame 8

Instructor:

Czy to jest duże gospodarstwo?

Czy to jest duże pudełko?

Czy to jest duże lustro?

Czy to jest duże łóżko?

Czy to jest duże biurko?

Czy to jest duże okno?

Czy to jest duże mieszkanie?

Student:

- Nie, to jest małe gospo-
darstwo.

- Nie, to jest małe pudełko.

- Nie, to jest małe lustro.

- Nie, to jest małe łóżko.

- Nie, to jest małe biurko.

- Nie, to jest małe okno.

- Nie, to jest małe mieszkanie.

Cued Response Drill

Frame 9

Instructor:

Student:

Cue: Tak, tylko że małe.

Pan ma ładne mieszkanie.
Pan ma ładne biurko.
Pan ma ładne gospodarstwo.
To jest ładne okno.
To jest ładne pudełko.
To jest ładne krzesło.

- Tak, tylko że małe.
- Tak, tylko że małe.
- Tak, tylko że małe.
- Tak, tylko że małe.
- Tak, tylko że małe.
- Tak, tylko że małe.

Expansion Drill

Frame 10

Instructor:

Student:

To jest duży chłopiec.
To jest dobry chłopiec.
To jest ten sam chłopiec.
To jest ten duży chłopiec.

To jest ten nieduży chłopiec.

- Czy to jest duży chłopiec?
- Czy to jest dobry chłopiec?
- Czy to jest ten sam chłopiec?
- Czy to jest ten duży chłopiec?
- Czy to jest ten nieduży chłopiec?

Cued Response Drill

Frame 11

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Owszem, tak.
Dziękuję, tak.
Dziękuję, nie.
Owszem, ale niedużo.
Proszę bardzo.
Proszę bardzo, tylko niedużo.

Może chcesz się napić?
Może chcesz się napić?
Może chcesz się napić?
Może chcesz się napić?

Może chcesz się napić?
Może chcesz się napić?

Owszem, tak.
Dziękuję, tak.
Dziękuję, nie.
Owszem, ale niedużo.

Proszę bardzo.
Proszę bardzo, tylko niedużo.

LESSON 19

Cued Response Drill

Frame 12

Instructor:

dobrą wódkę
dobrą szynkę
dobrą gazetę
dobrą kawę
dobrą wodę

Student 1:

Co masz?
Co masz?
Co masz?
Co masz?
Co masz?

Student 2:

Mam dobrą wódkę.
Mam dobrą szynkę.
Mam dobrą gazetę.
Mam dobrą kawę.
Mam dobrą wodę.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor asks questions as stimuli for conversation.

Mieszkanie Cichockiego

1. Gdzie mieszka Cichocki?
2. Ile to mieszkanie kosztuje na miesiąc?
3. Czy to mieszkanie jest umeblowane?
4. Jakie jest to mieszkanie?
5. Jakie meble ma teraz Cichocki?
6. Jaka tam jest kanapa?
7. Jaka jest tam lampa?
8. Jaka jest tam łazienka?
9. Jakie okno ma ten pokój?
10. Gdzie stoi telefon?
11. Co Cichocki chce jeszcze kupić?
12. Kto tam teraz jest?
13. Kto ma dobrą wódkę?

Pokój ucznia (nie w koszarach)

1. Jaki masz pokój?
2. Czy ten pokój jest umeblowany?
3. Ile kosztuje ten pokój na miesiąc?
4. Czy ten pokój jest blisko stacji kolejowej?
5. Jakie masz meble?
6. Czy masz biurko, czy stół?
7. Co stoi na biurku?
8. Gdzie stoi lampa?
9. Jakie masz łóżko?
10. Jakiego koloru jest krzesło?
11. Co chcesz jeszcze kupić?
12. Czy mogę zobaczyć to mieszkanie?
13. A czy masz samochód?
14. Jaki masz samochód?

Part II - One student asks other students questions based on the dialogue, generally on known vocabulary.

Part III - Directed Dialogue.

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, jakie meble ma Cichocki.

Proszę powiedzieć koledze, że Cichocki ma nowe meble.

Student:

1. Jakie meble ma Cichocki?
2. Cichocki ma nowe meble.

LESSON 19

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, jakie meble kupuje Cichocki.

Proszę powiedzieć koledze, że Cichocki kupuje stół i krzesło.

Proszę zapytać kolegę czy ta lampa jest nowa.

Proszę powiedzieć koledze, że ta lampa jest stara.

Proszę zapytać kolegę, co jeszcze chce kupić Cichocki.

Proszę powiedzieć koledze, że Cichocki chce jeszcze kupić obraz i lustro.

Proszę zapytać kolegę czy Cichocki ma ładne mieszkanie.

Proszę powiedzieć koledze, że Cichocki ma ładne mieszkanie.

Proszę zapytać kolegę czy Cichocki ma wódkę.

Proszę powiedzieć koledze, że Cichocki ma dobrą wódkę.

Proszę zapytać kolegę czy Bolek napije się wódki.

Proszę powiedzieć koledze, że Bolek napije się wódki.

Student:

1. Jakie meble kupuje Cichocki?

2. Cichocki kupuje stół i krzesło.

1. Czy ta lampa jest nowa?

2. Nie, ta lampa jest stara.

1. Co jeszcze chce kupić Cichocki?

2. Cichocki chce jeszcze kupić obraz i lustro.

1. Czy Cichocki ma ładne mieszkanie?

2. Tak, Cichocki ma ładne mieszkanie?

1. Czy Cichocki ma wódkę?

2. Tak, Cichocki ma dobrą wódkę.

1. Czy Bolek napije się wódki?

2. Tak, Bolek napije się wódki.

Part IV

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

Mieszkanie pana Cichockiego

Mieszkanie pana Cichockiego jest małe, ale bardzo ładne. Są tam teraz nowe meble. Jest nowy stół i nowe krzesło. Lampa na biurku jest już stara, ale ona podoba się panu Cichockiemu. Łazienka jest mała, ale jasna. Jest tam duże, nowe lustro. Łóżko też jest nowe, ale kanapa i biurko są stare. Pan Cichocki chce jeszcze kupić obraz.

Pan Grodecki jest teraz u pana Cichockiego. Pan Grodecki to jego dobry kolega. On zwykle radzi panu Cichockiemu, co kupić i gdzie kupić. Mieszkanie pana Cichockiego bardzo się podoba panu Grodeckiemu.

Pan Cichocki jest mechanikiem. Teraz on chce kupić samochód. Nowy samochód „Warszawa” bardzo dużo kosztuje, więc pan Cichocki musi jeszcze poczekać.

QUESTIONS

1. Czy mieszkanie pana Cichockiego jest małe?
2. Co jest małe?
3. Czy mieszkanie pana Cichockiego jest ładne?
4. Co jest bardzo ładne?
5. Co jest małe, ale bardzo ładne?

LESSON 19

6. Jakie jest mieszkanie Cichockiego?
7. Czyje mieszkanie jest bardzo ładne?
8. Czy tam są teraz nowe meble?
9. Co tam jest teraz?
10. Jaki jest ten stół?
11. Czy krzesło też jest nowe?
12. Jakie jest krzesło?
13. Co jest na biurku?
14. Jaka jest ta lampa?
15. Czy lampa na biurku jest nowa?
16. Czy ta lampa podoba się panu Cichockiemu?
17. Co podoba się panu Cichockiemu?
18. Jaka lampa podoba się panu Cichockiemu?
19. Czy tam jest łazienka?
20. Jaka jest ta łazienka?
21. Co jest małe?
22. Czy łazienka jest jasna?
23. Co jest jasne?
24. Czy lustro jest nowe?
25. Co jest duże i nowe?
26. Jakie jest lustro?
27. Co jeszcze jest nowe?
28. Czy łóżko jest nowe?
29. Jaka jest kanapa?
30. Jakie jest biurko?
31. Co jest nowe, a co jest stare?

32. Co pan Cichocki chce jeszcze kupić?
33. Kto chce kupić obraz?
34. Czy Grodecki jest teraz u Cichockiego?
35. Kto jest u pana Cichockiego?
36. Czy Grodecki to kolega Cichockiego?
37. Jaki to kolega?
38. Kto zwykle radzi Cichockiemu co i gdzie kupić?
39. Co Grodecki zwykle radzi Cichockiemu?
40. Co bardzo się podoba panu Grodeckiemu?
41. Czy mieszkanie Cichockiego podoba się Grodeckiemu?
42. Czyje mieszkanie bardzo się podoba Grodeckiemu?
43. Jaki jest zawód Cichockiego?
44. Kto jest mechanikiem?
45. Co Cichocki chce teraz kupić?
46. Kto chce kupić samochód?
47. Czy nowy samochód „Warszawa” kosztuje dużo?
48. Co kosztuje bardzo dużo?
49. Jaki samochód kosztuje bardzo dużo?
50. Czy nowa „Warszawa” dużo kosztuje?
51. Kto musi jeszcze poczekać?
52. Dlaczego Cichocki musi jeszcze poczekać?

LESSON 19

GENERALIZATIONS

Nouns

Words: pokój, krawat, kanapa, okno, doktor are nouns.

Cases

Polish is an "inflected" language, i.e. certain changes take place in words or their endings to show the relations of words to one another in a sentence. These changes in nouns (also in pronouns and adjectives) are called "cases." There are seven "cases" in Polish, to which the names: nominative, genitive, dative, accusative, vocative, instrumental and locative, are given respectively. They occur in singular and in plural.

Nominative

The nominative case indicates the subject of the sentence. It answers the questions: kto? (who?) and co? (what?),

e.g.: Sentence: Żołnierz pije wodę. Sentence: Dom jest w ogrodzie.

Question: Kto pije wodę? Question: Co jest w ogrodzie?

Answer: Żołnierz pije wodę, Answer: Dom jest w ogrodzie.

Nominative
Subject

Nominative
Subject

Nominative Singular of Nouns

A noun in the nominative singular may end in:

1. a consonant, e.g.: krawat_, koń_, gęś_.
2. a vowel, e.g.: okno_, restauracj_, mieszkani_, zwierzę_, pani_.

When a noun ends in a consonant it may be said that it ends in a "zero" ending, e.g.: krawat_, koń_, gęś_.

When a noun ends in a vowel it is said that such noun has an "ending," e.g.: okno_, restauracj_, mieszkani_, zwierzę_, pani_.

Gender of Nouns

Every noun in the Polish language has grammatical gender. In the case of animate beings it is usually derived from its own sex. Thus, every Polish noun, whether animate or inanimate, is masculine, feminine or neuter.

The grammatical gender can be recognized in most cases:

- a) by the last sound of the noun in its basic form (as it is given in the dictionary); this basic form is called the nominative case;
 - b) by the last sound of the adjective qualifying a noun, because an adjective in Polish must agree in gender, number and case with the noun it qualifies.
1. When the last consonant of a noun in the nominative singular is p, b, m, f, t, d, s, z, n, r, k, g, h, ch, ł the noun is masculine.
e.g.: chleb, dom, krawat, ogród, papieros, obraz, pan, doktor, znaczek, stół.
 2. When the last consonant of a noun in the nominative singular is ć, dź, ś, ź, ń, j, c, dz, sz, rz, ż, cz, dż or w the noun may be either masculine or feminine. The gender of such nouns must be memorized,
e.g.: masculine nouns: pokój, koń, kaprał, mąż, chłopiec, kucharz.
feminine nouns: geś, sól, noc, podróż.
noc = night
podróż = travel, trip
 3. When the noun ends in -um it is neuter,
e.g.: liceum.
liceum = lyceum
 4. When the noun in the nominative singular ends in -a it is feminine or masculine,
e.g.: feminine nouns: kanapa, łazienka, koszula, żona,
masculine nouns: kolega.

LESSON 19

Gender of these nouns must be memorized. Actually there are very few masculine nouns which end in -a.

5. When the noun in the nominative singular ends in -i it is always feminine,

e.g.: panii, gospodyni.

gospodyn*i* = landlady; hostess

6. When the noun in the nominative singular ends in -o it is generally neuter, but it may be also masculine,

e.g.: neuter nouns: okno, biuro, biurko, lustroo, pudełko.

masculine nouns:

a) certain family names: Kościuszko, Moniuszko

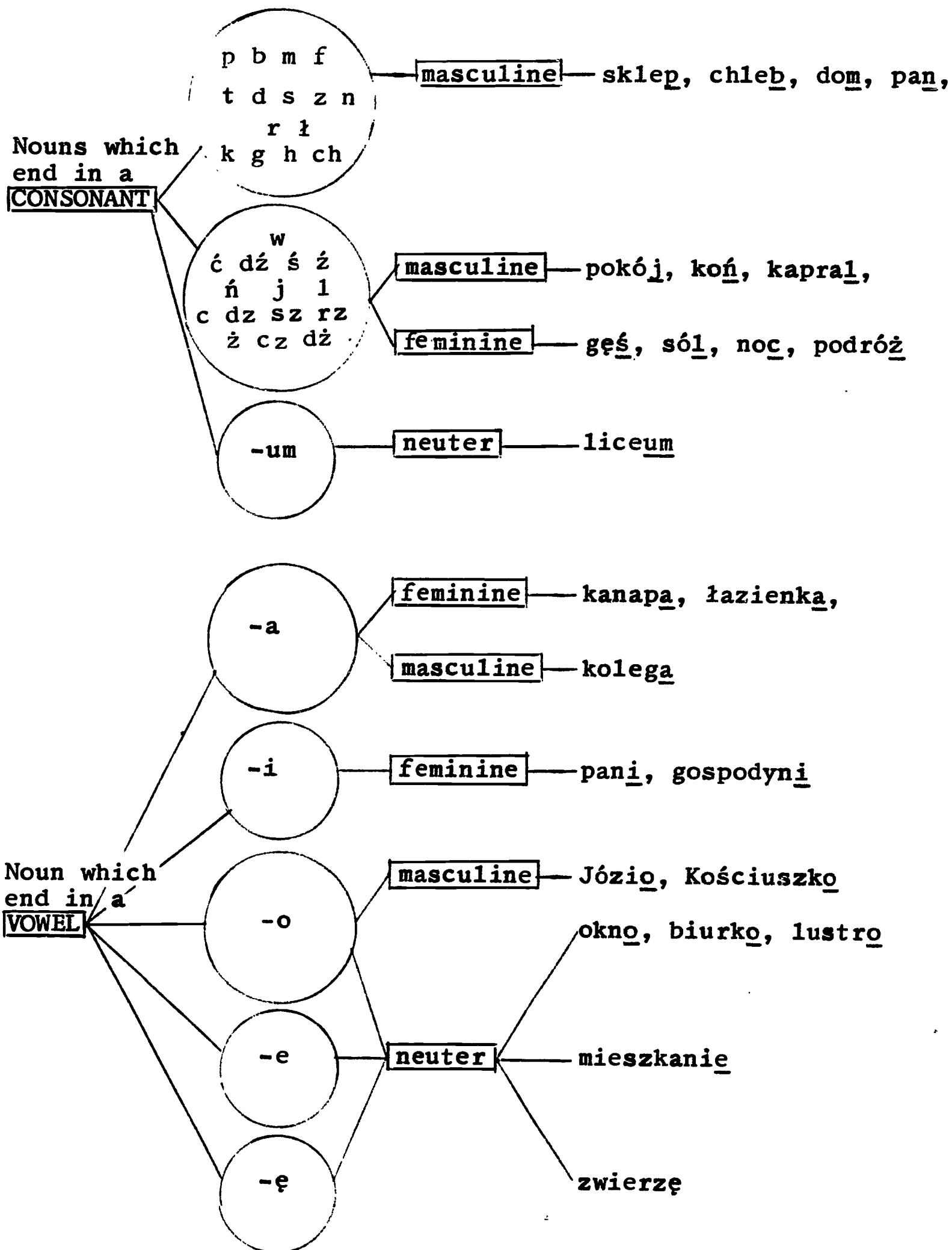
b) diminutives: Jasio, Józio.

Compare: Jan - Jasio and John - Johnny
Józef-Józio and Joseph-Joe

7. When the noun in the nominative singular ends in -ę or -e it is always neuter,

e.g.: zwierzę, mieszkanie.

Nominative Singular of Nouns
(Summary)

LESSON 19

EXPLANATORY NOTES

On Housing

A modern Polish apartment does not differ from one in the USA in the layout of rooms except for one thing. In the USA the toilet is usually found in the bathroom, while in Poland the toilet is usually in a separate room.

The furniture is of a modern, light type. Its design sometimes shows patterns which are characteristic of different parts of Poland, namely regional folk patterns.

On Liquor

Plain vodka is still the most popular drink in Poland. In addition to plain vodka, flavored vodkas of several types can be bought in liquor stores, for example: lemon, cherry and mint flavors. There is one flavor which is exclusively Polish. That flavor is extracted from the "holy grass". That kind of vodka is called Żubrówka. (Żubrówka means holy grass, and it is a favorite food of Żubr - the European bison.) Bottled vodka is sold only in the state-owned liquor stores which are closed on Sundays. In 1963, in an effort to combat increasing drunkenness, the government ordered the liquor stores to be closed also on each payday, e.g., each Saturday and the last day of each month. One can buy vodka in the restaurants for consumption on the premises, but each order of vodka must be accompanied by an order of food.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

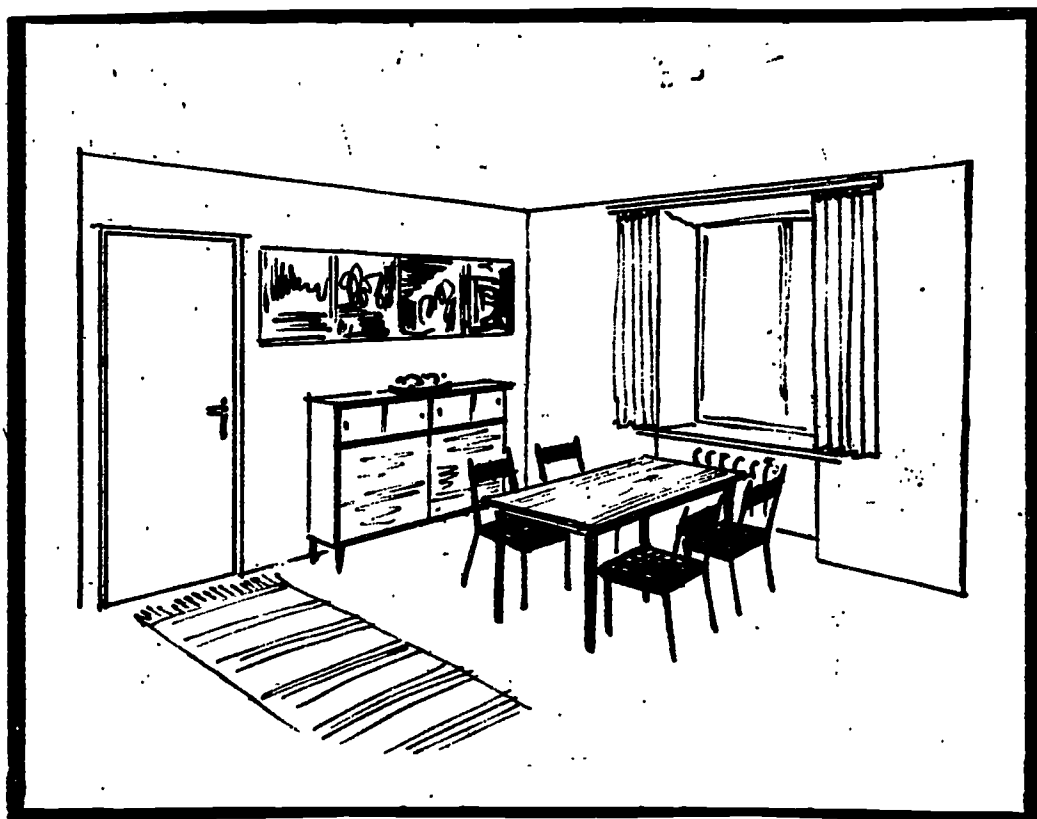
1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 19.
2. Speaking - Dialogue No. 19.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 19.
 2. Explanatory Notes to L. 19.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

LESSON 19

VOCABULARY

1. masz	- you have
2. meble	- furniture
3. wczoraj	- yesterday
4. kupiłem	- I bought
5. stół	- table
6. krzesło	- chair
7. lampa	- lamp
8. nowa	- new
9. stara	- old
10. kupić	- to buy
11. obraz	- picture
12. lustro	- mirror
13. ładne	- nice
14. mieszkanie	- apartment
15. tylko	- only
16. małe	- small
17. chłopiec	- boy
18. Może chcesz się napić?	- Would you care for a drink?
19. Mam dobrą wódkę.	- I have good vodka.
20. niedużo	- not much

LESSON 19

PERCEPTION DRILL

Part I - Structural Perception DrillNominative Singular of AdjectivesRepetition DrillFrame 1

Repeat each question and answer.

Jaki jest ten człowiek?
 Jaki jest ten ekspedient?
 Jaki jest ten doktor?
 Jaki jest ten nauczyciel?
 Jaki jest ten chłopiec?
 Jaki jest ten pokój?
 Jaki jest ten dom?
 Jaki jest ten krawat?

Ten człowiek jest dobry.
 Ten ekspedient jest wysoki.
 Ten doktor jest łysy.
 Ten nauczyciel jest niski.
 Ten chłopiec jest mały.
 Ten pokój jest jasny.
 Ten dom jest duży.
 Ten krawat jest czerwony.

Frame 2

Jaka jest ta kanapa?
 Jaka jest ta urzędniczka?
 Jaka jest ta koszula?
 Jaka jest ta książka?
 Jaka jest ta łazienka?
 Jaka jest ta restauracja?
 Jaka jest ta sekretarka?

Ta kanapa jest zielona.
 Ta urzędniczka jest ładna.
 Ta koszula jest nowa.
 Ta książka jest stara.
 Ta łazienka jest jasna.
 Ta restauracja jest dobra.
 Ta sekretarka jest niska.

Frame 3

Jakie jest to okno?
 Jakie jest to mięso?
 Jakie jest to pudełko?
 Jakie jest to mieszkanie?
 Jakie jest to biurko?
 Jakie jest to mydło?
 Jakie jest to krzesło?
 Jakie jest to lustro?

To okno jest duże.
 To mięso jest dobre.
 To pudełko jest małe.
 To mieszkanie jest ładne.
 To biurko jest nieduże.
 To mydło jest dobre.
 To krzesło jest niskie.
 To lustro jest nowe.

Patterned Response Drill

Listen to statements and questions which follow them and answer these questions using cues from the statements. Then compare your answers with those provided after each of your responses.

LESSON 20

Frame 1

Instructor:

Ten człowiek jest dobry.
Jaki jest ten człowiek?

Other cues: stary, łysy.

Student:

Ten człowiek jest dobry.

Frame 2

Instructor:

Ten ekspedient jest wysoki.
Jaki jest ten ekspedient?

Other cues: niski, dobry, stary.

Student:

Ten ekspedient jest wysoki.

Frame 3

Instructor:

Ten doktor jest łysy.
Jaki jest ten doktor?

Other cues: stary, dobry, niski.

Student:

Ten doktor jest łysy.

Frame 4

Instructor:

Ten nauczyciel jest dobry.
Jaki jest ten nauczyciel?

Other cues: stary, niski, wysoki.

Student:

Ten nauczyciel jest dobry.

Frame 5

Instructor:

Ten pokój jest jasny.
Jaki jest ten pokój?

Other cues: umeblowany, mały, duży, ładny.

Student:

Ten pokój jest jasny.

LESSON 20

Frame 6

Instructor:

Ta kanapa jest zielona.
Jaka jest ta kanapa?

Other cues: jasna, ładna, mała, duża.

Student:

Ta kanapa jest zielona.

Frame 7

Instructor:

Ta urzędniczka jest dobra.
Jaka jest ta urzędniczka?

Other cues: stara, niska, wysoka, ładna.

Student:

Ta urzędniczka jest dobra.

Frame 8

Instructor:

Ta książka jest nowa.
Jaka jest ta książka?

Other cues: stara, dobra, nieduża.

Student:

Ta książka jest nowa.

Frame 9

Instructor:

Ta koszula jest ładna.
Jaka jest ta koszula?

Other cues: zielona, stara, nowa.

Student:

Ta koszula jest ładna.

Frame 10

Instructor:

Ta łazienka jest jasna.
Jaka jest ta łazienka?

Other cues: duża, mała, nieduża.

Student:

Ta łazienka jest jasna.

LESSON 20

Frame 11

Instructor:

To mieszkanie jest umeblowane.
Jakie jest to mieszkanie?

Other cues: nowe, stare, ładne, jasne.

Student:

To mieszkanie jest umeblowane.

Frame 12

Instructor:

To łóżko jest stare.
Jakie jest to łóżko?

Other cues: nowe, ładne, małe, duże.

Student:

To łóżko jest stare.

Frame 13

Instructor:

To gospodarstwo jest małe.
Jakie jest to gospodarstwo?

Other cues: duże, nieduże, ładne.

Student:

To gospodarstwo jest małe.

Frame 14

Instructor:

To krzesło jest stare.
Jakie jest to krzesło?

Other cues: nowe, małe, ładne, duże.

Student:

To krzesło jest stare.

Frame 15

Instructor:

To biurko jest nowe.
Jakie jest to biurko?

Other cues: stare, małe, duże, ładne.

Student:

To biurko jest nowe.

Part II - Pronunciation Drill

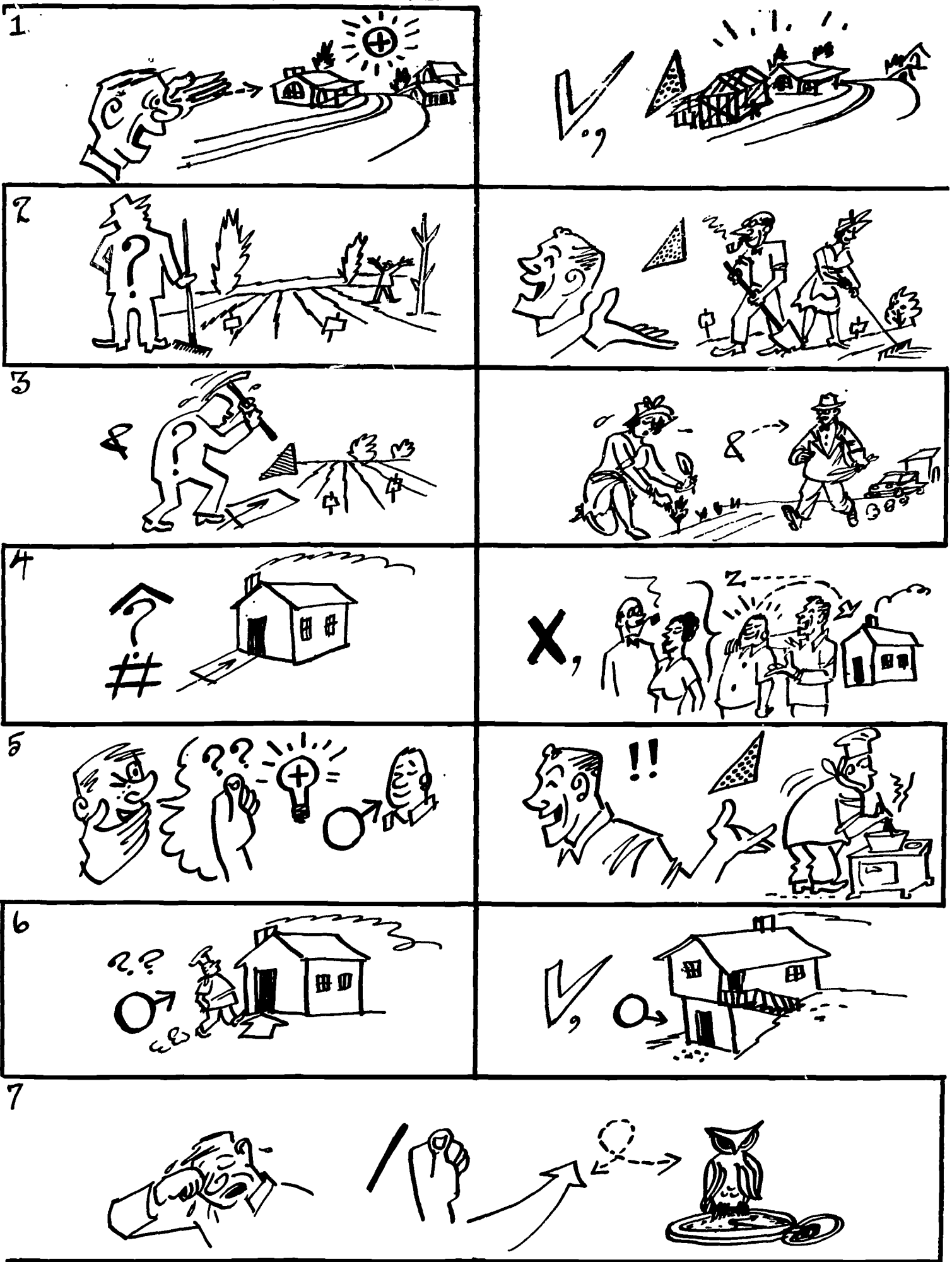
Drill the following initial clusters:

/kt/ kto
 /zv/ zwykle
 /pš/ przyjaciel
 /žɟ/ Zdzisław
 /zn/ znam

Drill the following final clusters:

/stʂ/	mistrz	/rɪ/	zmarł
/sɪ/	pał	/rsɪ/	zmarzył
/ctf/	— bogactw	/rʂʂ/	barszcz
/nš/	rewanż	/rɲ/	darń
/ńč/	kończ	/rh/	wierch
/ństf/	państw	/rstf/	gospodarstw
/ʂh/	zmierzch	/rč/	żerdź
/ʂʂ/	deszcz	/śɪ/	myśl
/ʂp/	służb	/śɲ/	pleśń
/lč/	milcz	/śp/	prób
/lʂ/	odwilż	/kɪ/	rzekł
/rc/	sztorc	/hɪ/	ogłuchił

LESSON 20

DIALOGUE

Dom państwa Grodeckich

B.: Bolek
C.: Cichocki

1. B.: Widzę, że to jest ładna dzielnica.
C.: Tak, to jest nowa dzielnica mieszkaniowa.
2. B.: Czyj jest ten duży ogród?
C.: To jest ogród państwa Grodeckich.
3. B.: A kto pracuje w tym ogrodzie?
C.: Zwykle pani Grodecka, a czasami jej mąż.
4. B.: Czy w tym domu mieszka dużo ludzi?
C.: Nie, oprócz państwa Grodeckich mieszka tu tylko mój przyjaciel Zdzisław.
5. B.: Czy ja go znam?
C.: Naturalnie. To jest ten gruby kucharz.
6. B.: To on tu mieszka?
C.: Tak, on mieszka na dole.
7. B.: Bardzo przepraszam, ale muszę już iść, gdyż jest już późno.

LESSON 20

DIALOGUE

Mr. and Mrs. Grodecki's House

B.: Bolek
C.: Cichocki

1. B.: I see this is a nice section.
C.: Yes, that's a new residential section.
2. B.: Whose is this big garden?
C.: That's Mr. and Mrs. Grodecki's garden.
3. B.: And who works in this garden?
C.: Usually Mrs. Grodecki, and sometimes her husband.
4. B.: Do many people live in this house?
C.: No, besides Mr. and Mrs. Grodecki, only my friend Zdzisław lives here.
5. B.: Do I know him?
C.: Of course. That's the fat cook.
6. B.: Then he lives here?
C.: Yes, he lives downstairs.
7. B.: I'm sorry, but I must go, because it's late already.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Kto mieszka w tym domu?
B.: Państwo Grodeccy tu mieszkają.

2. A.: Jaki zawód ma ten człowiek?
B.: On jest kucharzem.

LESSON 20

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Who lives in this house?
B.: Mr. and Mrs. Grodecki live here.

2. A.: What profession does this man have?
B.: He is a cook.

PATTERN DRILL

Cued Response Drill

Frame 1

Instructor:

Student 1:

Student 2:

To jest nowa
dzielnica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest nowa dziel-
nica.

To jest stara
dzielnica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest stara dziel-
nica.

To jest miesz-
kaniowa dziel-
nica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest mieszkaniowa
dzielnica.

To jest duża
dzielnica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest duża dziel-
nica.

To jest mała
dzielnica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest mała dziel-
nica.

To jest ładna
dzielnica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest ładna dziel-
nica.

To jest nasza
dzielnica.

Jaka to jest dzielnica?

To jest ładna dziel-
nica.

Cued Response Drill

Frame 2

Instructor:

Student 1:

Student 2:

To jest ogród
państwa Gro-
deckich.

Czyj to jest ogród?

To jest ogród
państwa Grodeckich.

To jest dom
państwa Gro-
deckich.

Czyj to jest dom?

To jest dom państwa
Grodeckich.

To jest samo-
chód państwa
Grodeckich.

Czyj to jest samochód?

To jest samochód
państwa Grodeckich.

LESSON 20

Instructor:

Student 1:

Student 2:

To jest pokój
państwa Gro-
deckich.

Czyj to jest pokój?

To jest pokój
państwa Grodeckich.

To jest koń
państwa Gro-
deckich.

Czyj to jest koń?

To jest koń
państwa Grodeckich.

To jest syn
państwa Gro-
deckich.

Czyj to jest syn?

To jest syn państwa
Grodeckich.

To jest stół
państwa Gro-
deckich.

Czyj to jest stół?

To jest stół
państwa Grodeckich.

Cued Response Drill

Frame 3

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Ten duży ogród jest
państwa Grodeckich.

Czyj jest ten duży
ogród?

Ten duży ogród jest
państwa Grodeckich.

Ten stary samochód
jest państwa Gro-
deckich.

Czyj jest ten stary
samochód?

Ten stary samochód
jest państwa Gro-
deckich.

Ten nowy dom jest
państwa Grodeckich.

Czyj jest ten nowy
dom?

Ten nowy dom jest
państwa Grodeckich.

Ten mały chłopiec
jest państwa Gro-
deckich.

Czyj jest ten mały
chłopiec?

Ten mały chłopiec
jest państwa Gro-
deckich.

Ten czarny kot jest
państwa Grodeckich.

Czyj jest ten czarny
kot?

Ten czarny kot jest
państwa Grodeckich.

Ten ładny koń jest
państwa Grodeckich.

Czyj jest ten ładny
koń?

Ten ładny koń jest
państwa Grodeckich.

Ten niski stół jest
państwa Grodeckich.

Czyj jest ten niski
stół?

Ten niski stół jest
państwa Grodeckich.

Cued Response Drill

Frame 4

Instructor:

W tym ogrodzie pracuje ojciec.

W tym ogrodzie pracuje matka.

W tym ogrodzie pracuje przyjaciel.

W tym ogrodzie pracuje córka.

W tym ogrodzie pracuje kucharz.

W tym biurze pracuje Zdzisław.

W tym sklepie pracuje żona.

Student 1:

Kto pracuje w tym ogrodzie.

Kto pracuje w tym ogrodzie?

Kto pracuje w tym ogrodzie?

Kto pracuje w tym ogrodzie?

Kto pracuje w tym ogrodzie?

Kto pracuje w tym biurze?

Kto pracuje w tym sklepie?

Student 2:

W tym ogrodzie pracuje ojciec.

W tym ogrodzie pracuje matka.

W tym ogrodzie pracuje przyjaciel.

W tym ogrodzie pracuje córka.

W tym ogrodzie pracuje kucharz.

W tym biurze pracuje Zdzisław.

W tym sklepie pracuje żona.

Cued Response Drill

Frame 5.

Instructor:

W tym ogrodzie pracuje zwykle Bolek.

W tym ogrodzie pracuje zwykle Zdzisław.

W tym ogrodzie pracuje zwykle mój przyjaciel.

W tym ogrodzie pracuje zwykle jej mąż.

W tym ogrodzie pracuje zwykle kucharz.

Student 1:

Kto pracuje zwykle w tym ogrodzie?

Kto pracuje zwykle w tym ogrodzie?

Kto pracuje zwykle w tym ogrodzie?

Kto pracuje zwykle w tym ogrodzie?

Kto pracuje zwykle w tym ogrodzie?

Student 2:

W tym ogrodzie pracuje zwykle Bolek.

W tym ogrodzie pracuje zwykle Zdzisław.

W tym ogrodzie pracuje zwykle mój przyjaciel.

W tym ogrodzie pracuje zwykle jej mąż.

W tym ogrodzie pracuje zwykle kucharz.

LESSON 20

Instructor:

W tym ogrodzie pracuje zwykle chłopiec.

Student 1:

Kto pracuje zwykle w tym ogrodzie?

Student 2:

W tym ogrodzie pracuje zwykle chłopiec.

Cued Response Drill

Frame 6

Instructor:

W tym ogrodzie pracuje czasami kapitan.

W tym ogrodzie pracuje czasami urzędniczka.

W tym ogrodzie pracuje czasami doktor.

W tym biurze pracuje czasami ekspedient.

W tym sklepie pracuje czasami mój przyjaciel.

W tym ogrodzie pracuje czasami nauczyciel.

Student 1:

Kto pracuje czasami w tym ogrodzie?

Kto pracuje czasami w tym ogrodzie?

Kto pracuje czasami w tym ogrodzie?

Kto pracuje czasami w tym biurze?

Kto pracuje czasami w tym biurze?

Kto pracuje czasami w tym ogrodzie?

Student 2:

W tym ogrodzie pracuje czasami kapitan.

W tym ogrodzie pracuje czasami urzędniczka.

W tym ogrodzie pracuje czasami doktor.

W tym biurze pracuje czasami ekspedient.

W tym biurze pracuje czasami mój przyjaciel.

W tym ogrodzie pracuje czasami nauczyciel.

Recombination Drill

Frame 7

Instructor:

Cue: mieszka dużo ludzi.
W tym domu ...

Cue: jest dużo ludzi
W tym sklepie ...

Cue: pracuje dużo ludzi.
W tym biurze ...

Student:

- W tym domu mieszka dużo ludzi.

- W tym sklepie jest dużo ludzi.

- W tym biurze pracuje dużo ludzi.

LESSON 20

Instructor:

Cue: stoi dużo ludzi
Na ulicy ...

Cue: chodzi dużo ludzi
Do szkoły ...

Student:

- Na ulicy stoi dużo ludzi.

- Do szkoły chodzi dużo ludzi.

Cued Response Drill

Frame 8

Instructor:

Cue: To jest ten gruby kucharz.
Czy pan go zna?

Cue: To jest syn państwa Grodeckich.
Czy pan go zna?

Cue: mój przyjaciel
Czy pan go zna?

Cue: Zdzisław, mój kolega
Czy pan go zna?

Cue: mój brat
Czy pan go zna?

Cue: nauczyciel Drożdżewski
Czy pan go zna?

Student:

- Naturalnie, to jest ten gruby kucharz.

- Naturalnie, to jest syn państwa Grodeckich.

- Naturalnie, to jest mój przyjaciel.

- Naturalnie, to jest Zdzisław mój kolega.

- Naturalnie, to jest mój brat.

- Naturalnie, to jest nauczyciel Drożdżewski.

Conditioned Response

Frame 9

Instructor:

Cue: To jest jej mąż.

To jest pani Adamska, a kto to jest ten pan?

Student:

- To jest jej mąż.

LESSON 20

Instructor:

To jest pani Grodecka, a kto
to jest ten pan?

To jest urzędniczka, a kto
to jest ten pan?

To jest pani Nowak, a kto
to jest ten pan?

To jest siostra, a kto to jest?

To jest córka, a kto to jest?

Student:

- To jest jej mąż.

- To jest jej mąż.

- To jest jej mąż.

- To jest jej mąż.

- To jest jej mąż.

Mutation Drill (Disagreement)

Frame 10

Instructor:

Ten gruby kucharz mieszka
na górze.

Ten pokój jest na górze.

Ta restauracja jest na górze.

Pan mieszka na górze.

Łazienka jest na górze.

Szkoła jest na górze.

Student:

- Nie, ten gruby kucharz
mieszka na dole.

- Nie, ten pokój jest na dole.

- Nie, ta restauracja jest na
dole.

- Nie, mieszkam na dole.

- Nie, łazienka jest na dole.

- Nie, szkoła jest na dole.

Repetition Drill

Frame 11

Instructor:

Muszę już iść, gdyż jest późno.

Muszę już iść na obiad, gdyż
jest już późno.

Muszę już iść do szkoły, gdyż
jest już późno.

Muszę już powiedzieć do widzenia
gdyż jest już późno.

Student:

.....

.....

.....

.....

LESSON 20

Instructor:

Student:

Muszę już uczyć się, gdyż jest już późno.

.....

Cued Response Drill

Frame 12

Instructor:

Student 1:

Student 2:

Oprócz państwa Grodeckich mieszka tam pan Nowak.

Kto mieszka tam oprócz państwa Grodeckich?

Oprócz państwa Grodeckich mieszka tam pan Nowak.

Oprócz państwa Grodeckich jest tam pan Cichocki.

Kto tam jest oprócz państwa Grodeckich?

Oprócz państwa Grodeckich jest tam pan Cichocki.

Oprócz państwa Grodeckich pracuje tam ten gruby kucharz.

Kto pracuje tam oprócz państwa Grodeckich?

Oprócz państwa Grodeckich pracuje tam ten gruby kucharz.

Oprócz państwa Grodeckich chodzi tam mój kolega Bolek.

Kto chodzi tam oprócz państwa Grodeckich?

Oprócz państwa Grodeckich chodzi tam mój kolega Bolek.

Oprócz państwa Grodeckich pomaga tam mój ojciec.

Kto pomaga tam oprócz państwa Grodeckich?

Oprócz państwa Grodeckich pomaga tam mój ojciec.

GUIDED CONVERSATION

Part I

Instructor gives stimuli for conversation.

Dom Grodeckich

1. Jaki jest ten dom?
2. Czyj jest ten duży dom?
3. Ile lat ma ten dom?

LESSON 20

4. Czy ten dom jest niski, czy wysoki?
5. Gdzie jest ten dom?
6. Czy w tym domu mieszka tylko jeden człowiek?
7. Kto mieszka w tym domu?
8. Kto mieszka na górze?
9. Czy na górze mieszka tylko pani Grodecka?
10. Jakie jest mieszkanie państwa Grodeckich?
11. Kto mieszka w tym domu oprócz państwa Grodeckich?
12. Gdzie pani Grodecka ma mieszkanie do wynajęcia?
13. Ile kosztuje to mieszkanie na miesiąc?
14. Gdzie mieszka kucharz?
15. Proszę pokazać, gdzie mieszka pani Grodecka, a gdzie mieszka kucharz,
16. Jaki jest ten kucharz?
17. Jak nazywa się ten gruby kucharz?

Ogród

1. Jaki jest ten ogród?
2. Czyj jest ten duży ogród?
3. Gdzie pracuje pani Grodecka?
4. Kto zwykle pracuje w tym ogrodzie?
5. Kto czasami pracuje w tym ogrodzie?
6. Gdzie pani Grodecka jeszcze pracuje?
7. Jak pani Grodecka czuje się w ogrodzie?
8. Czy ten gruby kucharz też pomaga w ogrodzie?

LESSON 20

9. Jakie zwierzęta pan widział czasami w ogrodzie?
10. Kto lubi ogród?

Praca

1. Gdzie pracuje sekretarka?
2. Kto pracuje w szkole?
3. Kto pracuje w sklepie?
4. Kto pracuje w biurze zatrudnień?
5. Kto pracuje na wsi?
6. Kto pracuje na gospodarstwie?
7. Kto pracuje w spółdzielni?
8. Kto pracuje w domu?
9. Kto pracuje w ogrodzie?
10. Gdzie pan zwykle pracuje?

Part II

One student asks other students questions based on dialogue.

Part III - Directed Dialogue

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, jaka to jest dzielnica.

Proszę powiedzieć koledze, że to jest nowa dzielnica mieszkaniowa.

Student:

1. Jaka to jest dzielnica?
2. To jest nowa dzielnica mieszkaniowa.

LESSON 20

Instructor:

Proszę zapytać kolegę, czyj jest ten ogród.

Proszę powiedzieć koledze, że ten ogród jest państwa Grodeckich.

Proszę zapytać kolegę, kto pracuje w tym ogrodzie.

Proszę powiedzieć koledze, że w tym ogrodzie pracuje pani Grodecka, a czasami jej mąż.

Proszę zapytać kolegę, czy w tym domu mieszka dużo ludzi.

Proszę powiedzieć koledze, że w tym domu oprócz państwa Grodeckich mieszka tylko Zdzisław.

Proszę zapytać kolegę, kto to jest ten Zdzisław.

Proszę powiedzieć koledze, że to jest ten gruby kucharz.

Proszę zapytać kolegę, czy Zdzisław mieszka na dole.

Proszę powiedzieć koledze, że Zdzisław mieszka na dole.

Student:

1. Czyj jest ten ogród?

2. Ten ogród jest państwa Grodeckich.

1. Kto pracuje w tym ogrodzie?

2. W tym ogrodzie pracuje pani Grodecka, a czasami jej mąż.

1. Czy w tym domu mieszka dużo ludzi?

2. W tym domu oprócz państwa Grodeckich mieszka tylko Zdzisław.

1. Kto to jest ten Zdzisław?

2. To jest ten gruby kucharz.

1. Czy Zdzisław mieszka na dole?

2. Tak, Zdzisław mieszka na dole.

Part IV

Students in pairs converse on the topic of the dialogue.

NARRATION

Dom państwa Grodeckich

To jest ładna, nowa dzielnica mieszkaniowa. Tu są tylko nowe domy. Tu jest ulica Jasna. Na ulicy Jasnej jest duży ogród, a w tym ogrodzie stoi nieduży, nowy dom. Ogród i dom są państwa Grodeckich. W ogrodzie pracuje pani Grodecka, a czasami jej mąż. W tym domu mieszkają tylko państwo Grodeccy, pan Cichocki i jego gruby przyjaciel, Zdzisław. Państwo Grodeccy mieszkają na górze, a pan Cichocki i Zdzisław na dole. Zdzisław jest kucharzem. Zdzisław ma pokój umeblowany. Pan Cichocki ma teraz nowe meble, a Zdzisław ma jeszcze stare. Meble państwa Grodeckich są nowe. Dom państwa Grodeckich jest bardzo ładny. On bardzo się podoba panu Cichockiemu.

QUESTIONS

1. Jaka to jest dzielnica?
2. Czy to jest ładna dzielnica?
3. Czy to jest nowa dzielnica?
4. Czy to jest dzielnica mieszkaniowa?
5. Jaka to jest dzielnica mieszkaniowa?
6. Czy to jest ładna, nowa dzielnica mieszkaniowa?
7. Jakie tu są domy?
8. Czy tu są tylko nowe domy?
9. Jaka tu jest ulica?
10. Czy tu jest ulica Jasna?

LESSON 20

11. Co jest na ulicy Jasnej?
12. Czy na ulicy Jasnej jest ogród?
13. Jaki ogród jest na ulicy Jasnej?
14. Gdzie jest duży ogród?
15. Czy na ulicy Jasnej jest duży ogród?
16. Co stoi w tym ogrodzie?
17. Jaki dom stoi w tym ogrodzie?
18. Gdzie stoi nieduży dom?
19. Czy ten dom jest nowy?
20. Czyj to jest ogród?
21. Czyj to jest dom?
22. Czy ogród i dom są państwa Grodeckich?
23. Kto pracuje w ogrodzie?
24. Czy pani Grodecka pracuje w ogrodzie?
25. Co robi pani Grodecka?
26. Gdzie pracuje pani Grodecka?
27. Czy tylko pani Grodecka pracuje w ogrodzie?
28. Czy jej mąż też pracuje w ogrodzie?
29. Kto mieszka w tym domu?
30. Czy tylko państwo Grodecy mieszkają w tym domu?
31. Kto jeszcze mieszka w tym domu?
32. Czy pan Cichocki mieszka w tym domu?
33. Czy Zdzisław mieszka w tym domu?
34. Jaki jest Zdzisław?
35. Czyj przyjaciel jest gruby?
36. Kto mieszka na górze?

LESSON 20

37. Czy państwo Grodeccy mieszkają na górze?
38. Kto mieszka na dole?
39. Czy pan Cichocki mieszka na dole?
40. Czy Zdzisław też mieszka na dole?
41. Jaki zawód ma Zdzisław?
42. Czy Zdzisław jest kucharzem?
43. Kto jest kucharzem?
44. Jaki pokój ma Zdzisław?
45. Czy on ma pokój umeblowany?
46. Czy Zdzisław ma pokój umeblowany?
47. Jakie on ma meble?
48. Czy Cichocki ma stare meble?
49. Jakie meble ma Cichocki?
50. Jakie są meble państwa Grodeckich?
51. Czy meble państwa Grodeckich są nowe?
52. Jaki jest dom państwa Grodeckich?
53. Czyj dom jest bardzo ładny?
54. Czy dom państwa Grodeckich podoba się panu Cichockiemu?
55. Co podoba się panu Cichockiemu?
56. Jaki dom podoba się panu Cichockiemu?

LESSON 20

GENERALIZATIONS

Adjectives

It was mentioned (in L.19) that in Polish one can recognize the gender of a noun not only by its ending but also by the last sound of the adjective qualifying that noun because an adjective in Polish must agree in gender, number and case with the noun it qualifies,

e.g.:

	<u>GENDER:</u>	<u>NUMBER:</u>	<u>CASE:</u>
Ten pokój jest jasny.	masculine	singular	nominative
Ta łazienka jest jasna.	feminine	singular	nominative
To mieszkanie jest jasne.	neuter	singular	nominative

In this lesson the nominative singular forms of adjectives will be discussed in all three genders.

Nominative Singular of Ajectives

The endings of adjectives in the nominative singular are: -y/-i, -a, -e for masculine, feminine and neuter genders respectively.

1. Masculine Gender

a. Generally, adjectives qualifying masculine nouns take the ending -y,

e.g.: jasny pokój, łysy doktor, dobry kolega.

b. However, when the consonant preceding the ending is k or g the ending must be -i,

e.g.: niski stół, wysoki doktor.

c. The ending -i is also used after palatal sounds. (This will be discussed in the appropriate lesson).

2. Feminine Gender

Adjectives qualifying feminine nouns take the ending -a,
e.g.: dobra restauracja, niska kanapa, mała gęś, nowa koszula.

3. Neuter Gender

Adjectives qualifying neuter nouns take the ending -e,
e.g.: dobre mięso, duże lustro, małe zwierzę, nowe liceum,
niskie biurko.

Note: The letter i in niskie is silent (i.e. not pronounced).

Ten, ta, to - Singular

Ten, ta, to means this one here, and is used when pointing to a designated object directly. Note that:

ten is used with the masculine gender, e.g.: ten ołówek;
ta is used with the feminine gender, e.g.: ta zapalka;
to is used with the neuter gender, e.g.: to pudełko.

To - Singular

To means this thing and is used when pointing at any object, regardless of gender. To is usually separated from the noun denoting the object by the verb,

e.g.: <u>To</u> jest papieros.	- This is a cigarette.
<u>To</u> jest zapalka.	- This is a match.
<u>To</u> jest okno.	- This is a window.

Jaki, jaka, jakie - Singular

The interrogative phrase "What kind of...." (or "Like what..") is rendered in singular by jaki with masculine, jaka with feminine, and jakie with neuter nouns. Jaki, jaka, jakie pertains to any quality of the noun of which the question is asked,

e.g.: Masculine

<u>Jaki</u> jest ten dom?	- What is this house like?
Ten dom jest <u>stary</u> .	- This house is old.

LESSON 20

Feminine

Jaka jest ta koperta?
Ta koperta jest zielona.

- What is this envelope like?
- This envelope is green.

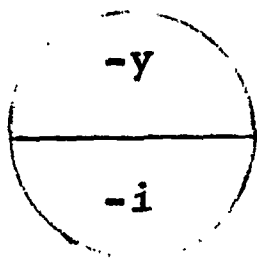
Neuter

Jakie jest to okno.
To okno jest małe.

- What is this window like?
- This window is small.

Nominative Singular of Adjectives

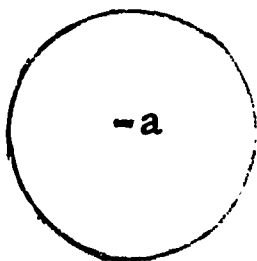
(Summary)

Masculine
endings

Jaki jest ten pokój?
Ten pokój jest jasny.

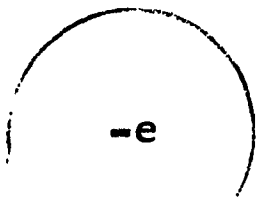
Jaki jest ten żołnierz?
Ten żołnierz jest wysoki.

Feminine
ending

Jaka jest ta kanapa?
Ta kanapa jest zielona.

Jaka jest ta urzędniczka?
Ta urzędniczka jest wysoka.

Neuter
ending

Jakie jest to biurko?
To biurko jest małe.

Jakie jest to krzesło?
To krzesło jest niskie.

EXPLANATORY NOTES

Housing

Nowadays in Poland, one-family houses are comparatively few. Most people live in apartment houses the first floor of which is often taken up by stores. There is at present an acute housing shortage because in World War II close to 40% of all urban dwelling space was destroyed, and reconstruction is not fast enough to keep up with the ever growing needs. The housing shortage has been worsened by a great shift of population from the country to the city.

In newly built, or rebuilt, residential districts there are lawns and flower beds in front of the apartment houses. Sometimes, there are small gardens for the use of those living on the first floor; such residents tend the gardens themselves, but may not grow vegetables or plant trees. People can, however, purchase garden lots, usually located on the outskirts of cities. These plots are not larger than 500 square meters. They are not very expensive, but are hard to get, because they are comparatively scarce and almost everyone would like to have one: growing one's own vegetables, berries, and flowers is a big financial help.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory - Listening to the recorded Dialogue No. 20.
2. Speaking - Dialogue No. 20.
3. Reading
 - a) Polish text, as assigned.
 - b) English text:
 1. Generalizations to L. 20.
 2. Explanatory Notes to L. 20.
 3. Area Background, as assigned.
4. Writing - as assigned.

LESSON 20

VOCABULARY

Dialogue

1. dzielnica	- section
2. mieszkaniowa	- residential
3. ogród	- garden
4. ogród państwa Grodeckich	- Mr. and Mrs. Grodecki's garden.
5. w tym ogrodzie	- in this garden
6. czasami	- sometimes
7. jej mąż	- her husband
8. w tym domu	- in this house
9. dużo ludzi	- many people
10. oprócz	- besides
11. przyjaciel	- friend
12. naturalnie	- of course
13. gruby	- fat
14. kucharz	- cook
15. na dole	- downstairs
16. jest późno	- it's late

Names of persons

17. Zdzisław	- first name

Dialogue Adjunct

18. państwo Grodeccy	- Mr. and Mrs. Grodecki
19. mieszkają	- (they) are living
20. On jest kucharzem.	- He is cook.

INDEX OF SITUATIONS

Lesson	Situation	
11	Fotografie z gospodarstwa	Pictures from the Farm
12	Fotografia rodziny	The Family Picture
13	U doktora	At the Doctor's
14	W poczekalni	In the Waiting Room
15	W spółdzielni	In the Cooperative Store
16	W sklepie	In the Store
17	O szkole	About School
18	O nauczycielu	About the Teacher
19	Mieszkanie Cichockiego	Cichocki's Apartment
20	Dom państwa Grodeckich	Mr. and Mrs. Grodecki's House

INDEX
OF DISCRIMINATION DRILLS

LESSONS	PHONEMIC CONTRASTS
11	/o/ - /u/, /f/ - /f'/, /v/ - /v'/
12	/ś/ - /ć/, /n/ - /ń/, /c/ - /č/
13	/s/ - /š/, /z/ - /ž/, /ṣ/ - /ẓ̌/
14	/šč/ - /ść/, /z/ - /ž/, /k/ - /h/
15	/ẓ̣̌/ - /ẓ̣̣̌/, /s/ - /sc/, initial /u/ - /ju/
16	/s/-/ś/-/š/, /z/-/ž/-/ẓ̣̌/, /c/-/ć/-/č/
17	/zero/-/i/ final, /zero/-/ị/ final, /zero/-/e/ final
18	/i/-/ị/-/e/, /zero/-/j/ final, /zero/-/h/ final
19	- - -
20	- - -

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

POLISH

BASIC COURSE
TEXT VOLUME
VOLUME II
PART I
LESSONS 21A-24B

ED033357

AL 002 158

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H
BASIC COURSE

Text Volume

Volume II

Part I

Lessons 21 A - 24 B

January 1967

AMERICAN LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 168 lessons in 27 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

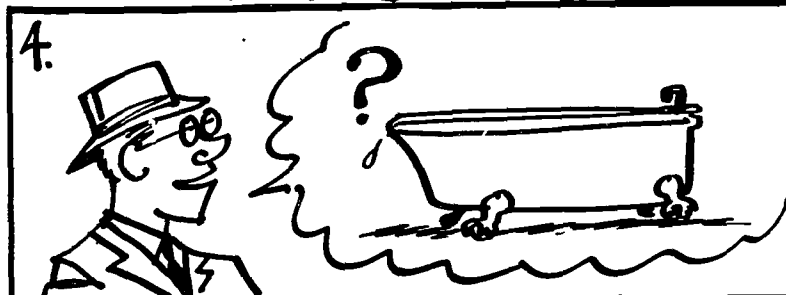
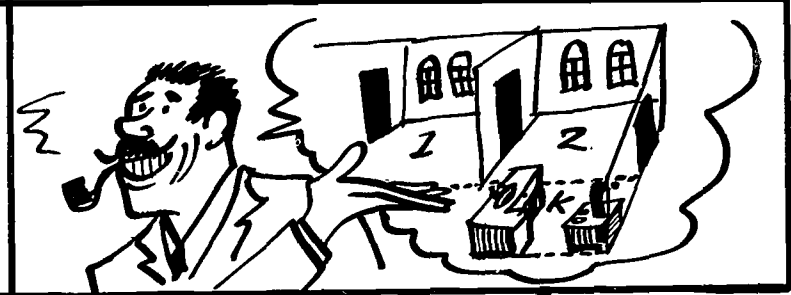

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

LESSON		PAGE
21 A	MR. PAWLAK IS LOOKING FOR AN APARTMENT Nominative Plural of Nouns	3
21 B	MR. PAWLAK IS RENTING AN APARTMENT Nominative Plural of Adjectives	27
22 A	AT THE RAILWAY STATION Present (or Future) Tense Forms	53
22 B	ON THE PLATFORM Present Tense (cont.)	79
23 A	MR. AND MRS. MAJEWSKI Accusative Singular of Nouns	107
23 B	ON THE RIFLE RANGE Accusative Singular of Adjectives	139
24 A	LEAVING FOR A VACATION Accusative Plural of Nouns	169
24 B	AT THE "ORBIS" Accusative Plural of Adjectives	195

LESSON 21-A

DIALOGUE

Pan Pawlak szuka mieszkania

P.: Pan Pawlak
K.: Pan Karski

1. P.: Dzień dobry!
K.: Dzień dobry panu!
2. P.: Czy pan jest właścicielem tego domu?
K.: Tak, a czego pan sobie życzy?
3. P.: Szukam mieszkania.
K.: Świetnie. Mam dwa pokoje i kuchnię.
4. P.: Czy jest też wanna?
K.: Nie, wanny nie ma; jest tylko prysznic.
5. P.: Czy to mieszkanie jest umeblowane?
K.: Tak, ale niekompletnie.
6. P.: Chciałbym wynająć umeblowane mieszkanie.
K.: Muszę poradzić się żony. Mówi mi się,
że mamy jeszcze trochę mebli na górze.
7. P.: Chciałbym zobaczyć to mieszkanie.
K.: Chodźmy! Zobaczy pan, co tam jest.

LESSON 21 A

DIALOGUE

Mr. Pawlak is looking for an apartment

P.: Mr. Pawlak
K.: Mr. Karski

1. P.: Good morning.
K.: Good morning, sir.
2. P.: Are you the owner of this house?
K.: Yes, what can I do for you?
3. P.: I am looking for an apartment.
K.: Fine. I have two rooms and kitchen.
4. P.: Is there a bathtub?
K.: No, there is no bathtub, there's only a shower.
5. P.: Is this apartment furnished?
K.: Yes, but not completely.
6. P.: I would like to rent a furnished apartment.
K.: I must consult my wife. It seems to me that we still have some furniture upstairs.
7. P.: I would like to see this apartment.
K.: Let's go. You'll see what's there.

LESSON 21 A

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy w tym domu jest elektryczność?

B.: Tak, już od miesiąca.

2. A.: Ile pan płaci za elektryczność?

B.: Za elektryczność płacimy mało, bo tylko pięć złotych i trzydzieści groszy.

LESSON 21 A

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Is there electricity in this house?
B.: Yes, since a month.
2. A.: How much do you pay for electricity?
B.: For electricity we pay little, (because)
only five zlotys and thirty groshes.

PATTERN DRILLS

Nominative Plural of Nouns

Repetition Drill

Listen to and repeat the following sentences:

Frame 1

To jest biurko.	- To są biurka.
To jest łóżko.	- To są łóżka.
To jest okno.	- To są okna.
To jest gospodarstwo.	- To są gospodarstwa.
To jest krzesło.	- To są krzesła.
To jest lustro.	- To są lustra.
To jest wojsko.	- To są wojska.
To jest mydło.	- To są mydła.
To jest pudełko.	- To są pudełka.
To jest zwierzę.
- To są zwierzęta.
To jest imię.	- To są imiona.
To jest mieszkanie.
- To są mieszkania.
To jest brat.	- To są bracia.

Frame 2

To jest sklep.	- To są sklepy.
To jest list.	- To są listy.
To jest telefon.	- To są telefony.
To jest kotlet.	- To są kotlety.
To jest krawat.	- To są krawaty.
To jest dom.	- To są domy.
To jest kot.	- To są koty.
To jest kolor.	- To są kolory.
To jest deser.	- To są desery.
To jest metr.	- To są metry.
To jest papier.	- To są papiery.
To jest towar.	- To są towary.
To jest papieros.	- To są papierosy.
To jest włos.	- To są włosy.
To jest obraz.	- To są obrazy.
To jest sufit.	- To są sufity.
To jest obiad.	- To są obiady.

LESSON 21 A

To jest pies_.	- To są psy.
To jest gaz_.	- To są gazy.
To jest ogród_.	- To są ogrody.
To jest samochód_.	- To są samochody.
To jest kościół_.	- To są kościoły.
To jest stół_.	- To są stoły.
To jest wieczór_.	- To są wieczory.
To jest porucznik_.	- To są porucznicy.
To jest mechanik_.	- To są mechanicy.
To jest doktor_.	- To są doktorzy.
To jest chłopiec_.	- To są chłopcy.
To jest kolega_.	- To są koledzy.
To jest żona_.	- To są żony.
To jest rodzina_.	- To są rodziny.
To jest siostra_.	- To są siostry.
To jest gazeta_.	- To są gazety.
To jest kanapa_.	- To są kanapy.
To jest zupa_.	- To są zupy.
To jest woda_.	- To są wody.
To jest krowa_.	- To są krowy.
To jest herbata_.	- To są herbaty.
To jest kawa_.	- To są kawy.
To jest szkoła_.	- To są szkoły.
To jest lampa_.	- To są lampy.
To jest wanna_.	- To są wanny.
To jest ściana_.	- To są ściany.

Frame 3

To jest indyk_.	- To są indyki.
To jest język_.	- To są języki.
To jest park_.	- To są parki.
To jest ołówek_.	- To są ołówki.
To jest kieliszek_.	- To są kieliszki.
To jest bochenek_.	- To są bochenki.
To jest znaczek_.	- To są znaczki.
To jest sierżant_.	- To są sierżanci.
To jest ekspedient_.	- To są ekspedieneci.
To jest klient_.	- To są klienci.
To jest łazienka_.	- To są łazienki.
To jest zapałka_.	- To są zapałki.
To jest paczka_.	- To są paczki.

LESSON 21 A

To jest skarpetka.	- To są skarpetki.
To jest urzędniczka.	- To są urzędnicy.
To jest córka.	- To są córki.
To jest szynka.	- To są szynki.
To jest kaczką.	- To są kaczki.
To jest matka.	- To są matki.
To jest żyletka.	- To są żyletki.
To jest wódka.	- To są wódki.
To jest książka.	- To są książki.
To jest podłoga.	- To są podłogi.
To jest gęś.	- To są gęsi.

Frame 4

To jest formularz.	- To są formularze.
To jest koń.	- To są konie.
To jest klucz.	- To są klucze.
To jest pokój.	- To są pokoje.
To jest stopień.	- To są stopnie.
To jest mebel.	- To są meble.
To jest miesiąc.	- To są miesiące.
To jest prysznic.	- To są prysznice.
To jest grosz.	- To są grosze.
To jest kapral.	- To są kaprale.
To jest nauczyciel.	- To są nauczyciele.
To jest przyjaciel.	- To są przyjaciele.
To jest żołnierz.	- To są żołnierze.
To jest kucharz.	- To są kucharze.
To jest właściciel.	- To są właściciele.
To jest ulica.	- To są ulice.
To jest restauracja.	- To są restauracje.
To jest koszula.	- To są koszule.
To jest świnia.	- To są świnie.
To jest fotografia.	- To są fotografie.
To jest stacja.	- To są stacje.
To jest dzielnica.	- To są dzielnice.
To jest spółdzielnia.	- To są spółdzielnie.
To jest kuchnia.	- To są kuchnie.
To jest wieś.	- To są wsie.
To jest sól.	- To są sole.
To jest pani.	- To są panie.

LESSON 21 A

Frame 5

To jest pan_.	- To są panowie.
To jest syn_.	- To są synowie.
To jest ojciec_.	- To są ojcowie.
To jest kapitań_.	- To są kapitanowie.
To jest oficer_.	- To są oficerowie.
To jest podoficer_.	- To są podoficerowie.
To jest mąż_.	- To są mężowie.
To jest Pawlak_.	- To są Pawlakowie.
To jest Nowak_.	- To są Nowakowie.

Transformational Drill

Singular to Plural

Listen to statements in singular, change them into plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

W spóldzielni jest lustro.	- W spóldzielni są lustra.
biurko	biurka
łóżko	łóżka
krzesło	krzesła
mydło	mydła
okno	okna

Frame 2

W tym domu jest sklep.	- W tym domu są sklepy.
telefon	telefony
kot	koty
pies	psy
wanna	wanny
W restauracji jest obiad.	- W restauracji są obiady.
kotlet	kotlety
jadłospis	jadłospisy
stół	stoły
obraz	obrazy

W sklepie jest towar.
krawat
papier
papieros

Porucznik jest na górze.
mechanik
urzędnik
doktor
kolega

W tym pokoju jest kanapa.
lampa
gazeta
wanna
siostra

Frame 3

Na stole jest indyk.
bochenek
ołówek
skarpetka
szynka
kaczka
żyletka
książka
gęś

Na tej fotografii jest
urzędniczka.
córka
matka
łazienka
książka

W sklepie jest klient.
ekspedient
sierżant

Na biurku jest paczka
zapałka
żyletka

- W sklepie są towary.
krawaty
papiery
papierosy

- Porucznicy są na górze.
mechanicy
urzędnicy
doktorzy
koledzy

- W tym pokoju są kanapy.
lampy
gazety
wannы
siostry

- Na stole są indyki.
bochenki
ołówki
skarpetki
szynki
kaczki
żyletki
książki
gęsi

- Na tej fotografii są
urzędniczki.
córki
matki
łazienki
książki

- W sklepie są klienci.
ekspedienci
sierżanci

- Na biurku są paczki.
zapałki
żyletki

LESSON 21 A

Frame 4

Klucz jest w biurze. /
formularz
mebel
fotografia

- Klucze są w biurze. .
formularze
meble
fotografie

W tym domu mieszka
kapral.
nauczyciel
przyjaciel
właściciel
żołnierz
kucharz

- W tym domu mieszkają
kaprale.
nauczyciele
przyjaciele
właściciele
żołnierze
kucharze

W tym domu jest prysznic.
pokój
restauracja
spółdzielnia
kuchnia

- W tym domu są prysznice.
pokoje
restauracje
spółdzielnie
kuchnie

Frame 5

Pan jest na tej fotografii.
syn
ojciec
kapitan
oficer
podoficer
mąż
Nowak
Pawlak

- Panowie są na tej fotografii.
synowie
ojcowie
kapitanowie
oficerowie
podoficerowie
mężowie
Nowakowie
Pawlakowie

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto jest właścicielem domu? (pan Karski)
2. Kto to jest pan Karski? (właściciel domu)
3. Czego sobie życzy pan Pawlak? (szuka mieszkania)
4. Kto szuka mieszkania? (pan Pawlak)
5. Co ma pan Karski do wynajęcia? (dwa pokoje i kuchnię)
6. Czy pan Karski ma dwa pokoje i kuchnię do wynajęcia? (tak)
7. Czy pan Karski ma tylko dwa pokoje do wynajęcia?
(nie, też kuchnię)
8. Czy pan Karski ma tylko kuchnię do wynajęcia?
(nie, też dwa pokoje)
9. Czy tam jest wanna? (nie, wanny nie ma)
10. Co tam jest? (tam jest prysznic)
11. Czy tam jest wanna, czy prysznic? (tam jest prysznic)
12. Czy tam jest wanna i prysznic?
(nie, tam jest tylko prysznic)
13. Czy to mieszkanie jest umeblowane?
(tak, ale niekompletnie)
14. Co jest niekompletnie umeblowane?
(to mieszkanie jest niekompletnie umeblowane)
15. Jak jest umeblowane mieszkanie? (niekompletnie)
16. Co mówi pan Pawlak?
(chciałbym wynająć umeblowane mieszkanie)
17. Jakie mieszkanie chce wynająć pan Pawlak?
(kompletnie umeblowane)
18. Kogo chce się poradzić pan Karski? (żony)
19. Gdzie pan Karski ma może trochę mebli? (na górze)

LESSON 21 A

20. Kto ma trochę mebli na górze? (pan Karski)
21. Jak dużo mebli ma pan Karski na górze? (trochę)
22. Dlaczego pan Karski chce się poradzić żony?
(bo zdaje mu się, że ma trochę mebli na górze)
23. Co może zobaczyć pan Pawlak? (mieszkanie)

Part II - General Questions

1. Gdzie pan mieszka?
2. Jaka to jest dzielnica?
3. Jakie pan ma mieszkanie?
4. Ile pan płaci za mieszkanie?
5. Czy to mieszkanie jest kompletnie umeblowane?
6. Jaka tam jest łazienka?
7. Czy łazienka ma prysznic?
8. Jaka jest kuchnia?
9. Gdzie jest to mieszkanie? (na dole czy na górze)
10. Czy dużo ludzi mieszka w tym domu?
11. Ile pan płaci za gaz i elektryczność?
12. Ile pan płaci za wodę?
13. Czy w domu jest telefon?
14. Kto jest właścicielem tego domu?
15. Co robi właściciel tego domu?

Part III - Directed Dialogue

Instructor requests a student to ask another student a specific question. The questions are listed below. The other student is expected to provide the answer. This way two students at a time are engaged in a dialogue. They are directed in their questions by the instructor and they are limited by the scope of the language material they know, thus it is a "directed" dialogue they are engaged in.

Instructor:

Proszę zapytać kolegę,

1. kto jest właścicielem tego domu.
2. czy on wie, kto jest właścicielem tego samochodu.
3. czyj jest ten dom.
4. czego on sobie życzy.
5. czy on szuka mieszkania.
6. czy właściciel tego domu ma mieszkanie do wynajęcia.
7. czy on ma dwa pokoje i kuchnię.
8. czy tam jest wanna, czy prysznic.
9. czy to mieszkanie na ulicy Jasnej jest umeblowane.
10. czy on ma kompletnie umeblowane mieszkanie.
11. czy on chce wynająć mieszkanie.
12. jakie mieszkanie on chce wynająć.
13. czy on chce wynająć dom.
14. gdzie on chce wynająć dom.
15. czy on chce wynająć samochód.
16. jaki samochód on chce wynająć.

LESSON 21 A

Proszę zapytać kolegę,

17. kogo on chce się poradzić.
18. gdzie pan Nowak ma trochę mebli.
19. czy on chce zobaczyć teraz mieszkanie.
20. ile on chce płacić za mieszkanie.
21. od kiedy on szuka mieszkania.
22. ile on płaci za elektryczność.
23. ile on płaci za telefon.
24. czy w tym domu już jest elektryczność.
25. czy na wsi pod Warszawą jest już elektryczność.
26. czy chce wynająć dom na wsi pod Warszawą.
27. czy może płacić sto dwadzieścia złotych na miesiąc.
28. czy wie, jak się nazywa właściciel tego domu niedaleko restauracji.
29. czy może powiedzieć, ile na miesiąc płaci za mieszkanie.

NARRATION

Nowe mieszkanie

Siostra pani Drożdżewskiej, pani Jadwiga Mazurek, ma nowe mieszkanie: jeden pokój, łazienkę i kuchnię. To mieszkanie jest w nowym domu, blisko parku. Pokój jest dość duży, ale kuchnia jest mała. Podłoga jest jasna, ściany i sufit są białe.

Za mieszkanie płaci pani Mazurek sześćdziesiąt złotych, a za gaz, wodę i telefon - pięćdziesiąt złotych. Za wszystko razem płaci pani Jadwiga sto dziesięć złotych na miesiąc.

Mieszkanie pani Mazurek jest umeblowane, ale niekompletne. Musi ona jeszcze kupić trochę mebli. Pani Mazurek chce się poradzić siostry, gdzie i co kupić.

Pani Jadwiga pracuje w biurze zatrudnień.

LESSON 21 A

GENERALIZATIONS

Nominative Plural of Nouns

1. Neuter Nouns

The nominative plural ending of neuter nouns is -a,

e.g.:	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
	To jest okno.	To są okna.
	To jest mieszkanie.	To są mieszkania.
	To jest liceum.	To są licea.
	To jest zwierzę.	To są zwierzęta.
	To jest imię.	To są imiona.

Note 1: The stems of neuter nouns ending in -ę become longer in the plural:

zwierz-ę	zwierz-ę-t-a
imi-ę	imi-on-a

Note 2: The nominative plural of the neuter noun oko (eye) is oczy.

2. Feminine and Masculine Nouns (except male persons)

The nominative plural endings of feminine and masculine nouns (with exception of nouns denoting male persons) are -y, -i and -e,

a. The ending is usually -y when the preceding consonant is p, b, m, f, w, ł, h, ch, t, d, s, z, r, n,

e.g.:	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
	To jest list.	To są listy.
	To jest gazeta.	To są gazety.

b. The ending is usually -i when the preceding consonant is -k or -g.

e.g.:	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
	To jest indyk.	To są indyki.
	To jest podłoga.	To są podłogi.

c. The ending is usually -e when the preceding consonant is dz, c, dż, cz, rz, ż, sz, dż, ć, ś, ź, ń, l, j or /p', b', f', v', m'/,

e.g.:	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
	To jest formularz <u>_</u> .	To są formularze <u>_</u> .
	To jest koszula <u>_</u> .	To są koszule <u>_</u> .

Note: The nominative plural of geś is gesi.

3. Masculine Nouns Denoting Male Persons

Masculine nouns denoting male persons have plural endings -y, -i, -e and -owie,

e.g.:	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
	To jest porucznik <u>_</u> .	To są porucznicy <u>_</u> .
	To jest sierżant <u>_</u> .	To są sierżanci <u>_</u> .
	To jest kapral <u>_</u> .	To są kaprale <u>_</u> .
	To jest oficer <u>_</u> .	To są oficerowie <u>_</u> .

Note 1: Since there is no way to determine accurately when the ending -owie should be used the nominative plural of nouns denoting male persons will be always given in the vocabulary list of each lesson.

Note 2: The nominative plural endings -y and -i when attached to nouns denoting male persons cause certain changes in the preceding consonant. Some of these changes are:

k becomes c	porucznik - porucznicy
g becomes dz	kolega - koledzy
r becomes rz	doktor - doktorzy
t becomes ć	sierżant - sierżanci

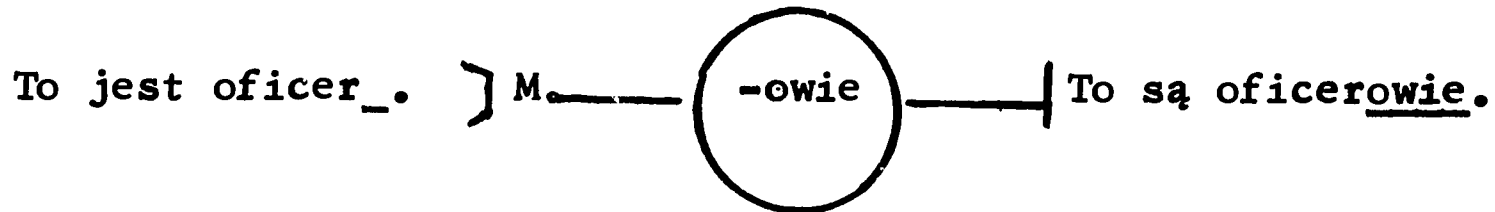
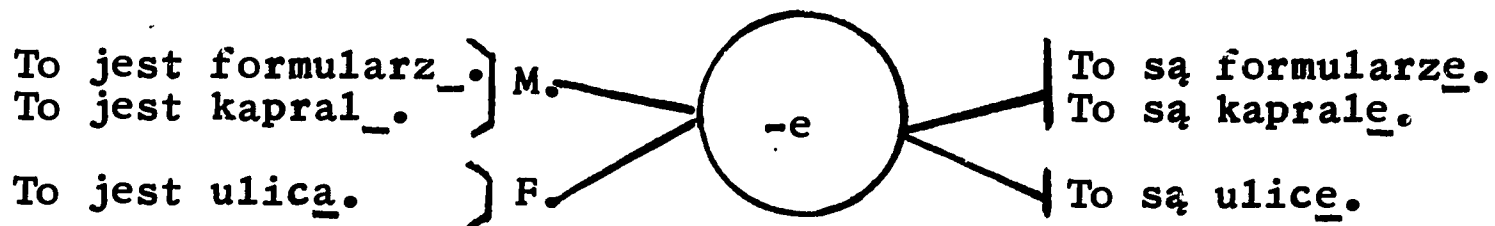
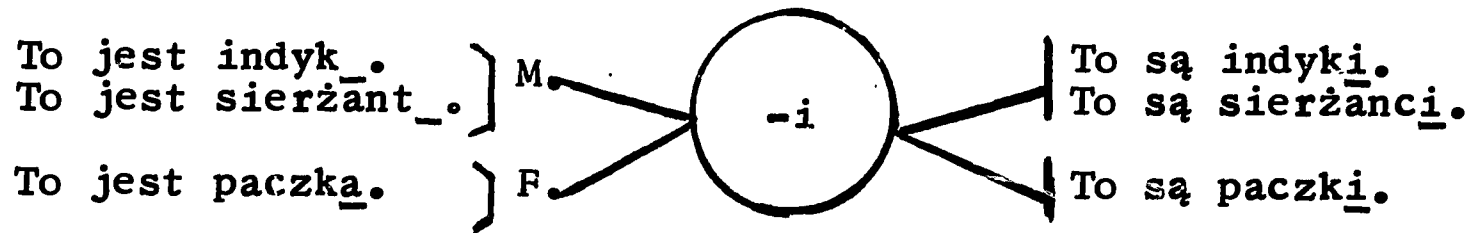
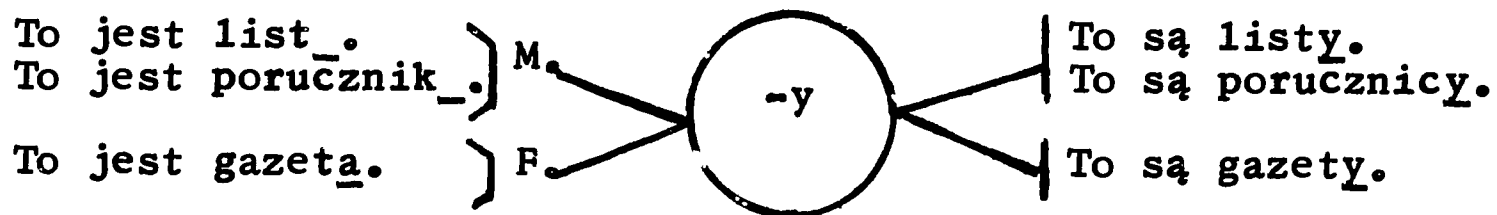
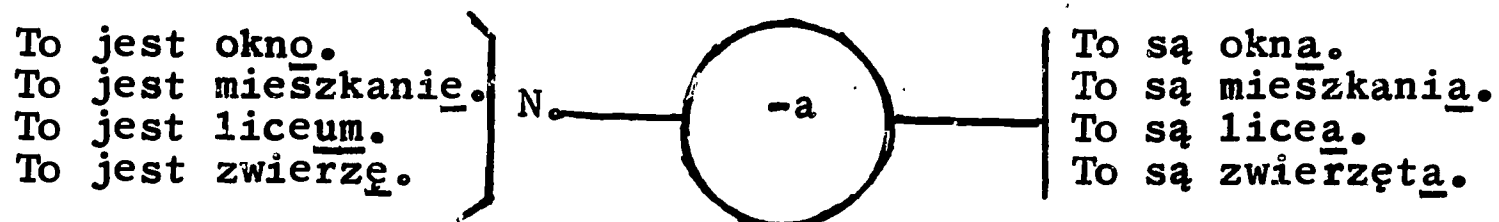
Note 3: The nominative plural form of the noun brat is bracia.

Note 4: The nominative plural form of the noun człowiek (man, human being) is ludzie (men, people).

LESSON 21 A

Nominative Plural of Nouns

(Summary)

EXPLANATORY NOTES

Cost of rent and utilities

Apartment houses of up to nine units can be privately owned in Poland. Those of ten units and above cannot be under private ownership. They are either owned directly by the state or by cooperatives as for example: teachers' cooperatives, state employees' cooperatives etc.

Apartments in old buildings (stare budownictwo) are quite inexpensive. The rent (komorne) in these is very low; for instance the monthly rent for one room with a kitchen may be as low as two zlotys. In new buildings (nowe budownictwo) the rent is considerably higher; for instance the monthly rent for two rooms with a kitchen amounts to two hundred zlotys. This, however, includes the cost of heating, which in this particular case is central heating (centralne ogrzewanie). In old buildings, in addition to the low rent of two zlotys, the tenant must pay separate bills for utilities (świadczenia), for water, garbage collection, apartment tax (podatek lokalowy) and for cleaning of the staircase (sprzątanie klatki schodowej). Periodical house repairs (reperacje domu) are paid for additionally, whenever the need for repairs arises. The cost of repairs is divided equally among all of the tenants.

The electricity bill (elektryczność, światło - light) is paid according to the number of kilowatt-hours consumed by the tenant. One kilowatt-hour costs thirty nine groshes. It may come up to five zlotys per month for a one room apartment. A separate fee (opłata) is collected monthly (about 1.20 zlotys) for the use of the electric meter.

The fuel bill amounts to twelve hundred zlotys per winter (six hundred zlotys per ton of coal, 1965 price). In new buildings where there are no coal stoves, cooking is done on gas stoves, thus an additional fee for the used gas must be considered. One cubic meter of gas costs fifty groshes. The fee for central heating is 1.71 zlotys per one square meter of living space. The average cost of rent and utilities in Poland is seventy seven groshes per one square meter of living space, according to information extracted from the official Polish Statistical Yearbook for 1962.

Recommended Further Reading:

Current issues of East Europe.

LESSON 21 A

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue.
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drills from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

VOCABULARY

Dialogue

1. właściciel, m.	- owner, proprietor
2. Czego pan sobie życzy?	- What can I do for you?
3. szukać, i. poszukać, p.
szukam poszukam
szuka poszuka	- to look for, to seek
4. świetnie	- fine, splendidly
5. kuchnia, f.	- kitchen
6. wanna, f.	- bathtub
7. prysznic, m.
prysznicu, gen. s.	- shower (bath)
8. niekompletnie
kompletnie	- incompletely
completely
9. chciałbym (+ infinitive)	- I would like
10. wynająć, p. wynajmować, i.
wynajmę wynajmuje
wynajmie wynajmuje	- to rent, to hire
11. poradzić się, p. radzić się, i.
poradzę się radzę się
poradzi się radzi się	- to consult
12. trochę (+ gen.)	- some, a little, a bit
13. chodzić, l. fr.
chodzę
chodzi	- to go, to walk

Dialogue Adjunct

14. elektryczność, f.	- electricity
15. od (+ gen.)	- from
16. mało (+ gen.)	- little, few

LESSON 21 A

17. bo

- because

18. grosz, m.
grosza, gen. s.

- grosh (1/100 of 1 zloty)

Narration

19. park, m.
parku, gen. s.

- park

20. podłoga, f.

- floor

21. ściana, f.

- wall

22. sufit, m.
sufitu, gen. s.

- ceiling

23. biały, biała, białe

- white

24. sześćdziesiąt

- sixty

25. gaz, m.
gazu, gen. s.

- gas

26. pięćdziesiąt

- fifty

Names of Persons

27. Pawlak

- surname

28. Karski

- surname

29. Mazurek

- surname

30. Jadwiga

- first name (woman's)

LESSON 21B

DIALOGUE

Pan Pawlak wynajmuje mieszkanie

P.: Pan Pawlak
K.: Pan Karski

1. P.: To mieszkanie mi się podoba. Ile ono kosztuje na miesiąc?
K.: Nieumeblowane siedemdziesiąt złotych. Czy państwo mają dzieci?
2. P.: Tak. Mamy dwie córki. Dlaczego pan o to pyta?
K.: Ponieważ dużo czytam i hałas mi przeszkadza.
3. P.: Córki chodzą do szkoły i wracają o czwartej, a potem uczą się i nie robią hałasu.
K.: To dobrze. Czy pan bierze to mieszkanie?
4. P.: Tak, biorę. Proszę, tu jest dwadzieścia złotych zadatku.
K.: Dziękuję. Kiedy pan się chce wprowadzić?
5. P.: Może jutro, ale jeszcze do pana zatelefonuję.
K.: Proszę mi tylko powiedzieć, gdzie pan pracuje.
6. P.: W „Trybunie Ludu”. Adres pan zna.
K.: Znam. A kiedy pan zatelefonuje?
7. P.: Niestety, teraz nie mogę panu powiedzieć.
K.: Wobec tego do jutra.

LESSON 21 B

DIALOGUE

Mr. Pawlak is renting an apartment

P.: Mr. Pawlak
K.: Mr. Karski

1. P.: I like this apartment. How much does it cost a month?
K.: Unfurnished seventy zlotys. Do you (Mr. and Mrs.) have children?
2. P.: Yes. We have two daughters. Why do you ask?
K.: Because I read a lot and noise disturbs me.
3. P.: The daughters go to school and return at four and then they study and don't make noise.
K.: That's all right. Are you taking this apartment?
4. P.: Yes, I am. Here is twenty zlotys deposit.
K.: Thank you. When do you want to move in?
5. P.: Perhaps tomorrow, but I will phone you later.
K.: Only please tell me, where do you work?
6. P.: On the "People's Tribune". You know the address.
K.: I do. And when will you phone?
7. P.: Unfortunately, at the moment I can't tell you.
K.: Then until tomorrow.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Nie mam dużo pieniędzy. Czy komorne w tym domu jest wysokie?
B.: Komorne jest niskie, ale świadczenia są czasami wysokie.
2. A.: Ile więc kosztuje to mieszkanie na miesiąc?
B.: Za wszystko razem to jest za komorne, świadczenia i opłaty musi pan płacić pięćdziesiąt pięć złotych na miesiąc.

LESSON 21 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: I don't have much money. Is rent high in this apartment house?
B.: The rent is low, but utilities are sometimes high.
2. A.: Then how much does this apartment cost a month?
B.: Altogether, that means for rent, utilities and fees, you have to pay fifty five zlotys a month.

PATTERN DRILLS

Nominative Plural of Adjectives

Repetition Drill

Listen to and repeat the following sentences, at first in singular then in plural.

Frame 1

Ten ołówek jest nowy.
Ten park jest nowy.
Ten kieliszek jest nowy.
Ten znaczek jest nowy.

- Te ołówki są nowe.
- Te parki są nowe.
- Te kieliszki są nowe.
- Te znaczki są nowe.

Ta łazienka jest nowa.
Ta urzędniczka jest nowa.
Ta paczka jest nowa.
Ta skarpetka jest nowa.

- Te łazienki są nowe.
- Te urzędniczki są nowe.
- Te paczki są nowe.
- Te skarpetki są nowe.

To biurko jest nowe.
To łóżko jest nowe.
To lustro jest nowe.
To krzesło jest nowe.

- Te biurka są nowe.
- Te łóżka są nowe.
- Te lustra są nowe.
- Te krzesła są nowe.

Ten ekspedient jest nowy.
Ten mechanik jest nowy.
Ten doktor jest nowy.
Ten klient jest nowy.

- Ci ekspedienty są nowi.
- Ci mechanicy są nowi.
- Ci doktorzy są nowi.
- Ci klienci są nowi.

Frame 2

Ten sklep jest mały.
Ten pies jest ładny.
Ten krawat jest czerwony.
Ten ołówek jest zielony.
Ten pokój jest umeblowany.
Ten dom jest nieumeblowany.
Ten język jest trudny.
Ten telefon jest czarny.
Ten papier jest biały.
Ten ogród jest duży.
Ten długopis jest dobry.
Ten mebel jest stary.

- Te sklepy są małe.
- Te psy są ładne.
- Te krawaty są czerwone.
- Te ołówki są zielone.
- Te pokoje są umeblowane.
- Te domy są nieumeblowane.
- Te języki są trudne.
- Te telefony są czarne.
- Te papiery są białe.
- Te ogrody są duże.
- Te długopisy są dobre.
- Te meble są stare.

LESSON 21 B

Ten kucharz jest gruby.
Ten żołnierz jest wysoki.
Ten ekspedient jest niski.
Ten pan jest łyśy.
Ten doktor jest bogaty.

Ten człowiek jest dobry.

- Ci kucharze są grubi.
- Ci żołnierze są wysocy.
- Ci ekspedienci są niski.
- Ci panowie są łyśi.
- Ci doktorzy są bogaci.

- Ci ludzie są dobrzy.

Frame 3

Ta gazeta jest stara.
Ta koperta jest biała.
Ta dzielnica jest nowa.
Ta dzielnica jest mieszkaniowa.
Ta ulica jest ładna.
Ta szkoła jest duża.
Ta restauracja jest mała.
Ta urzędniczka jest niska.
Ta siostra jest zameżna.
Ta kuchnia jest jasna.
Ta koszula jest zielona.
Ta zupa jest dobra.
Ta krowa jest czarna.
Ta ściana jest jasna.
Ta wanna jest biała.

- Te gazety są stare.
- Te koperty są białe.
- Te dzielnice są nowe.
- Te dzielnice są mieszkaniowe.
- Te ulice są ładne.
- Te szkoły są duże.
- Te restauracje są małe.
- Te urzędniczki są niskie.
- Te siostry są zameżne.
- Te kuchnie są jasne.
- Te koszule są zielone.
- Te zupy są dobre.
- Te krowy są czarne.
- Te ściany są jasne.
- Te wanny są białe.

Frame 4

To okno jest małe.
To łóżko jest duże.
To biurko jest ładne.
To mydło jest zielone.
To mieszkanie jest jasne.
To krzesło jest niskie.
To zwierzę jest domowe.
To lustro jest nowe.
To dziecko jest duże.

- Te okna są małe.
- Te łóżka są duże.
- Te biurka są ładne.
- Te mydła są zielone.
- Te mieszkania są jasne.
- Te krzesła są niskie.
- Te zwierzęta są domowe.
- Te lustra są nowe.
- Te dzieci są duże.

Transformational Drill

Singular to Plural

Listen to statements in singular, change them into plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ten ołówek jest nowy.
Ten sklep jest mały.
Ten pokój jest duży.
Ten oficer jest wysoki.
Ta łazienka jest jasna.
Ta kanapa jest ładna.
Ta koszula jest biała.
To dziecko jest dobre.

- Te ołówki są nowe.
- Te sklepy są małe.
- Te pokoje są duże.
- Ci oficerowie są wysocy.
- Te łazienki są jasne.
- Te kanapy są ładne.
- Te koszule są białe.
- Te dzieci są dobre.

Frame 2

Ten sklep jest mały.
Ten pies jest mały.
Ten kot jest mały.
Ten kotlet jest mały.
Ten dom jest mały.
Ten obraz jest mały.
Ten ogród jest mały.
Ten samochód jest mały.
Ten kościół jest mały.
Ten stół jest mały.

- Te sklepy są małe.
- Te psy są małe.
- Te koty są małe.
- Te kotlety są małe.
- Te domy są małe.
- Te obrazy są małe.
- Te ogrody są małe.
- Te samochody są małe.
- Te kościoły są małe.
- Te stoły są małe.

Frame 3

Ta kanapa jest mała.
Ta lampa jest mała.
Ta wanna jest mała.
Ta szkoła jest mała.
Ta krowa jest mała.

- Te kanapy są małe.
- Te lampy są małe.
- Te wanny są małe.
- Te szkoły są małe.
- Te krowy są małe.

Frame 4

Ten ołówek jest nowy.
Ten kieliszek jest nowy.
Ten znaczek jest nowy.
Ten park jest nowy.

- Te ołówki są nowe.
- Te kieliszki są nowe.
- Te znaczki są nowe.
- Te parki są nowe.

Frame 5

Ta łazienka jest nowa.
Ta zapalka jest nowa.
Ta paczka jest nowa.
Ta skarpetka jest nowa.

- Te łazienki są nowe.
- Te zapalki są nowe.
- Te paczki są nowe.
- Te skarpetki są nowe.

LESSON 21 B

Ta urzędniczka jest nowa.
Ta żyletka jest nowa.
Ta książka jest nowa.
Ta podłoga jest nowa.

- Te urzędniczki są nowe.
- Te żyletki są nowe.
- Te książki są nowe.
- Te podłogi są nowe.

Frame 6

Ten pokój jest duży.
Ten koń jest duży.
Ten mebel jest duży.
Ten klucz jest duży.
Ten formularz jest duży.

- Te pokoje są duże.
- Te konie są duże.
- Te meble są duże.
- Te klucze są duże.
- Te formularze są duże.

Frame 7

Ta restauracja jest duża.
Ta koszula jest duża.
Ta świnia jest duża.
Ta kuchnia jest duża.
Ta dzielnica jest duża.
Ta fotografia jest duża.
Ta poczekalnia jest duża.

- Te restauracje są duże.
- Te koszule są duże.
- Te świnie są duże.
- Te kuchnie są duże.
- Te dzielnice są duże.
- Te fotografie są duże.
- Te poczekalnie są duże.

Frame 8

To biurko jest stare.
To łóżko jest stare.
To lustro jest stare.
To krzesło jest stare.
To okno jest stare.
To gospodarstwo jest stare.

- Te biurka są stare.
- Te łóżka są stare.
- Te lustra są stare.
- Te krzesła są stare.
- Te okna są stare.
- Te gospodarstwa są stare.

Frame 9

Ten ekspedient jest niski.
Ten klient jest niski.
Ten sierżant jest niski.

- Ci ekspedienci są niski.
- Ci klienci są niski.
- Ci sierżanci są niski.

Ten porucznik jest wysoki.
Ten mechanik jest wysoki.
Ten kolega jest wysoki.
Ten doktor jest wysoki.
Ten urzędnik jest wysoki.

- Ci porucznicy są wysocy.
- Ci mechanicy są wysocy.
- Ci koledzy są wysocy.
- Ci doktorzy są wysocy.
- Ci urzędnicy są wysocy.

Ten kapral jest niski.
Ten nauczyciel jest wysoki.
Ten kucharz jest niski.
Ten żołnierz jest wysoki.

- Ci kaprale są niski.
- Ci nauczyciele są wysocy.
- Ci kucharze są niski.
- Ci żołnierze są wysocy.

Ten pan jest wysoki.
Ten oficer jest wysoki.
Ten podoficer jest wysoki.
Ten kapitan jest wysoki.

- Ci panowie są wysocy.
- Ci oficerowie są wysocy.
- Ci podoficerowie są wysocy.
- Ci kapitanowie są wysocy.

Repetition Drill

Repeat each sentence.

Frame 1

Jaki to jest żołnierz?
Jacy to są żołnierze?

- To jest polski żołnierz.
- To są polscy żołnierze.

Jaki to jest oficer?
Jacy to są oficerowie?

- To jest polski oficer.
- To są polscy oficerowie.

Jaki to jest podoficer?
Jacy to są podoficerowie?

- To jest polski podoficer.
- To są polscy podoficerowie.

Jaki to jest nauczyciel?
Jacy to są nauczyciele?

- To jest polski nauczyciel.
- To są polscy nauczyciele.

Jaki to jest doktor?
Jacy to są doktorzy?

- To jest polski doktor.
- To są polscy doktorzy.

Frame 2

Jaki to jest samochód?
Jakie to są samochody?

- To jest polski samochód.
- To są polskie samochody.

Jaki to jest obraz?
Jakie to są obrazy?

- To jest polski obraz.
- To są polskie obrazy.

Jaki to jest koń?
Jakie to są konie?

- To jest polski koń.
- To są polskie konie.

Jaki to jest pieniądz?
Jakie to są pieniądze?

- To jest polski pieniądz.
- To są polskie pieniądze.

LESSON 21 B

Jaka to jest gazeta?
Jakie to są gazety?

- To jest polska gazeta.
- To są polskie gazety.

Jaka to jest restauracja?
Jakie to są restauracje?

- To jest polska restauracja.
- To są polskie restauracje.

Jaka to jest szkoła?
Jakie to są szkoły?

- To jest polska szkoła.
- To są polskie szkoły.

Jaka to jest dzielnica?
Jakie to są dzielnice?

- To jest polska dzielnica.
- To są polskie dzielnice.

Jakie to jest dziecko?
Jakie to są dzieci?

- To jest polskie dziecko.
- To są polskie dzieci.

Jakie to jest wojsko?
Jakie to są wojska?

- To jest polskie wojsko.
- To są polskie wojska.

Jakie to jest biuro?
Jakie to są biura?

- To jest polskie biuro.
- To są polskie biura.

Jakie to jest gospodarstwo?
Jakie to są gospodarstwa?

- To jest polskie gospodarstwo.
- To są polskie gospodarstwa.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Ile kosztuje mieszkanie pana Pawlaka na miesiąc?
(siedemdziesiąt złotych)
2. Jakie mieszkanie kosztuje siedemdziesiąt złotych?
(nieumeblowane)
3. Co kosztuje siedemdziesiąt złotych na miesiąc?
(nieumeblowane mieszkanie)
4. Kto ma dzieci? (państwo Pawlak)
5. Ile dzieci mają państwo Pawlak? (dwie córki)
6. Dlaczego pan Karski pyta, czy państwo Pawlak mają dzieci?
(bo on dużo czyta i nie lubi hałasu)
7. Kto dużo czyta? (pan Karski)
8. Co robią córki pana Pawlaka? (chodzą do szkoły)
9. Kiedy córki wracają do domu? (o czwartej)
10. Co robią potem córki? (uczą się)
11. Czego nie robią córki? (hałasu)
12. Co pan Pawlak bierze? (to mieszkanie)
13. Kto daje dwadzieścia złotych zadatku? (pan Pawlak)
14. Kiedy pan Pawlak chce się wprowadzić? (może jutro)
15. Kto chce się wprowadzić jutro? (pan Pawlak)
16. Co jeszcze robi pan Pawlak? (zatelefonuje)
17. Co chce wiedzieć pan Karski? (gdzie pracuje pan Pawlak)
18. Gdzie pracuje pan Pawlak? (w „Trybunie Ludu”)
19. Co zna pan Karski? (adres)
20. Jaki adres zna pan Karski? („Trybuny Ludu”)

LESSON 21 B

21. Czego nie może powiedzieć pan Pawlak?
(kiedy zatelefonuje)

Part II - General Questions

1. Czy pan chce wynająć nieumeblowane mieszkanie?
2. Czy w domu, gdzie pan teraz mieszka, jest dużo hałasu?
3. Kto w domu robi zwykle dużo hałasu?
4. Gdzie jest też dużo hałasu?
5. Czy na ulicy, gdzie pan mieszka, jest hałas?
6. Dlaczego panu hałas przeszkadza?
7. Kiedy pan wraca do domu?
8. Co pan robi potem?
9. Czy pan ma dzieci?
10. Czy pan czyta „Trybunę Ludu”?
11. Czy pan zna mój adres?
12. Czy pan może mi powiedzieć, kiedy pan do mnie zatelefonuje?
13. Czy może mi pan jutro pomóc wprowadzić się?
14. Ile zadatku bierze zwykle właściciel domu?
15. Czy pan wie, gdzie mieszka ten kolega? (point at a student)

Part III - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy chce wynająć dom.
2. czy chce wynająć mieszkanie.
3. jakie mieszkanie on chce wynająć.
4. czy lubi dzieci.
5. czy ma dużo dzieci.
6. czy może płacić sto złotych na miesiąc za mieszkanie.
7. czy komorne w tym domu jest wysokie.
8. jaka jest opłata za telefon.
9. ile płaci za świadczenia na miesiąc.
10. dlaczego nie chce wynająć tego mieszkania.
11. czy w tym domu jest hałas.
12. kto robi w tym domu hałas.
13. kiedy dzieci wracają.
14. kiedy je obiad i co potem robi.
15. czy ma pieniądze.
16. czy chce zadatek.
17. kiedy się chce wprowadzić.
18. czy chce zatelefonować do szkoły.
19. czy czyta „Trybunę Ludu”.
20. czy zna adres kapitana.
21. czy zna adres mechanika.
22. czy zna adres doktora.

LESSON 21 B

Proszę zapytać kolegę,

23. czy zna adres biura zatrudnień.
24. czy wie, gdzie mieszka nauczyciel.
25. czy wie, jakie są w tym domu świadczenia i opłaty.
26. ile on płaci za komorne.
27. czy dzieci jego wracają jutro, czy dziś.
28. czy chce wynająć mieszkanie nieumeblowane.
29. czy może wprowadzić się jutro o czwartej.
30. gdzie on teraz pracuje.
31. dlaczego on nie ma pieniędzy.
32. dlaczego on ma bardzo dużo pieniędzy.
33. czy może jeszcze coś powiedzieć.

NARRATION

Rodzina pana Walczaka

Pan Walczak od miesiąca szuka mieszkania. Dzisiaj on idzie do pana Cichockiego, bo pan Cichocki ma mieszkanie do wynajęcia. To mieszkanie jest umeblowane. Pan Walczak nie jest bogaty więc nie może dużo płacić za mieszkanie. Pan Cichocki chce za mieszkanie pięćdziesiąt złotych na miesiąc. Dom pana Cichockiego jest blisko szkoły. Pan Walczak ma starą matkę. Pan Walczak chodzi jeszcze do szkoły. On uczy się języka angielskiego. Teraz on pisze list do babki. Matka pana Walczaka gotuje obiad. Cóрка pani Walczak jest zamężna. Ona czasami telefonuje do matki. Cóрка pani Walczak mieszka daleko od matki, na ulicy Pułaskiego blisko kościoła. Matka i cóрка czasami chodzą do spółdzielni. Tam one kupują chleb, mięso i mąkę.

LESSON 21 B

GENERALIZATIONS

Nominative Plural of Adjectives

1. The nominative plural ending of adjectives modifying feminine, neuter and masculine nouns (male persons excepted) is -e,

e.g.:	<u>Singular:</u>		<u>Plural:</u>
	To jest duży kotlet.	MASC.	To są duże kotlety.
	To jest duża lampa.	FEM.	To są duże lampy.
	To jest duże okno.	NEUT.	To są duże okna.

2. The nominative plural endings of adjectives modifying male persons are -i and -y,

e.g.:	<u>Singular:</u>	<u>Plural:</u>
	To jest nowy ekspedient. This is a new salesman.	To są nowi ekspedienci. These are new salesmen.
	To jest mały chłopiec. This is a small boy.	To są mali chłopcy. These are small boys.
	To jest polski żołnierz. This is a Polish soldier.	To są polscy żołnierze. These are Polish soldiers.
	To jest bogaty człowiek. This is a rich man.	To są bogaci ludzie. These are rich people.

Note: The above endings cause changes of the preceding consonants. Thus, the ł in mały changed into l in mali and the k in polski changed into c in polscy. Similar changes occur in nouns denoting male persons, for instance: sierżant - sierżanci, porucznik - porucznicy. This problem will be discussed and drilled later in the course.

Spelling rule: The adjective polski is not capitalized, but the noun Polak (a Pole) or Polka (a Polish woman) or Polska (Poland) must be capitalized.

Państwo, pan, pani

The noun państwo - you (Mr. and Mrs.), has singular form only. The predicate, however, in a sentence in which państwo - Mr. and Mrs. is a subject, must be in plural. It conforms with the plural meaning of państwo,

- e.g.: Czy państwo mają dzieci? - Do you (Mr. and Mrs.) have children?
- Czy pan ma dzieci? - Do you (Sir) have children?
- Czy pani ma dzieci? - Do you (Madam) have children?

The noun państwo also requires plural form of the family name which it pertains to,

- e.g.: Państwo Karscy mają dzieci. - Mr. and Mrs. Karski have children.
- Państwo Pawlakowie (or Pawlak) mają dzieci. - Mr. and Mrs. Pawlak have children.

Note: When the family name is a noun (for instance Pawlak) the plural form is optional. Thus, państwo Pawlakowie or państwo Pawlak. When the family name, however, is of adjectival character (Karski, Grodecki like wysoki, niski) the plural form is a must.

Jakie, jacy - Nominative Plural

The interrogative phrase "What kind of..." or "Like what..." is rendered in plural by jakie with masculine (except male persons), feminine and neuter nouns and by jacy with masculine nouns denoting male persons,

e.g.: Masculine Gender

a) male persons

- Jacy to są żołnierze? - What kind of soldiers are these?
- To są polscy żołnierze. - These are Polish soldiers.

LESSON 21 B

b) male animals

- Jakie to są konie? - What kind of horses are these?
- To są polskie konie. - These are Polish horses.

c) inanimate things

- Jakie to są samochody? - What kind of cars are these?
- To są polskie samochody. - These are Polish cars.

Feminine Gender

- Jakie to są gazety? - What kind of newspapers are these?
- To są polskie gazety. - These are Polish newspapers.

Neuter Gender

- Jakie to są imiona? - What kind of (first) names are these?
- To są polskie imiona. - These are Polish (first) names.

To - Plural

To means in plural these (things) and is used when pointing at any object, regardless of gender. To is usually separated from the noun denoting the object by the verb,

e.g.:

Singular

- To jest oficer.
- To jest papieros.
- To jest zapałka.
- To jest okno.

Plural

- To są oficerowie.
These are officers.
- To są papierosy.
These are cigarettes.
- To są zapałki.
These are matches.
- To są okna.
These are windows.

Te, ci - Nominative Plural

Te means these and is used with nouns of all genders in plural (except with nouns denoting male persons),

e.g.:

Singular

Plural

Ten krawat jest zielony.

Te krawaty są zielone.

Ta koszula jest biała.

Te koszule są białe.

To okno jest duże.

Te okna są duże.

Ci means these and is used with nouns denoting male persons,

e.g.:

Singular

Plural

Ten oficer kupuje krawat.

Ci oficerowie kupują krawaty.

LESSON 21 B

Nominative Plural of Adjectives

(Summary)

1. All genders (except male persons or mixed groups containing male persons)

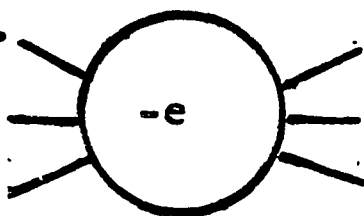
SINGULAR

PLURAL

Masc.: To jest duży kotlet.

Fem.: To jest duża lampa.

Neut.: To jest duże okno.

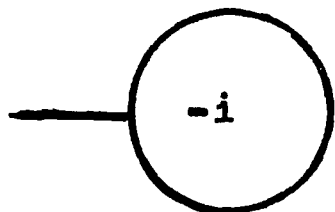
To są duże kotlety.

To są duże lampy.

To są duże okna.

2. Male persons or mixed groups containing male persons.

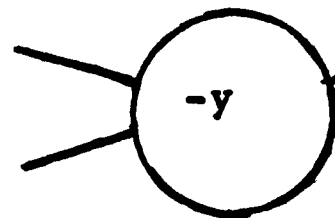
To jest mały chłopiec.

To są mali chłopcy.

To jest polski żołnierz.

To jest pan Karski.

To są polscy żołnierze.

To są państwo Karscy.

EXPLANATORY NOTES

Kazimierz Pułaski

Pułaski, Kazimierz, born March 4, 1748, was a member of an outstanding Polish patriots' family. He studied law, but his almost entire life was connected with the military. In 1769 he participated with his father, Joseph Pułaski, and his brothers, in organizing the Confederation of Bar - an uprising - which was directed against Russian interference in Polish internal policy. Kazimierz Pułaski was the most active leader of the Confederation and finally became Commander in Chief of the Polish patriots' forces fighting desperately against Russian troops which marched into Poland. Despite all their sacrifice and bravery, the Confederates were unable to drive the Russians out of the country and finally, after the first partition of Poland in 1772, most of them were forced into exile.

Pułaski went to Paris where he met Benjamin Franklin. Informed about the current events in America, he offered his services to the cause of American Independence. He obtained letters from Franklin to Washington and after his arrival in America he joined the army of Washington. He distinguished himself at Brandywine and Congress made him a Brigadier General and Chief of Cavalry. He fought at Germantown and in the battles of the winter 1777-78. Soon after, he resigned and received permission from Congress to organize an independent Corps of Cavalry and Light Infantry, called the Pułaski Legion. With this Legion he defended Charleston in May 1779. Wounded mortally at Savannah, he was carried on board the US brig Wasp and here he died October 11, 1779.

Recommended Further Reading:

Great Men and Women of Poland, edited by Stephen P. Mizwa, New York, the MacMillan Company, 1943.

LESSON 21 B

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue.
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drills from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

VOCABULARY

Dialogue

1. nieumeblowany, nieumeblowana,
nieumeblowane	- unfurnished
2. dziecko, n.
dzieci, nom.pl.
dzieci, gen.pl.	- child
3. ponieważ	- because
4. hałas, m.
hałasu, gen.s.	- noise
Hałas mi przeszkadza.	- Noise disturbs me.
5. przeszkadzać, i.
przeszkadzam
przeszkadza	- to disturb, to bother
6. wracać, i.
wracam
wraca	- to return, to come back
7. o czwartej	- at four (o'clock)
8. potem	- then
9. brać, i.
biorę
bierze	- to take
10. zadatek, m.
zadatku, gen.s.	- deposit
11. wprowadzić się, p.
wprowadzę się
wprowadzi się	- to move in
12. jutro	- tomorrow
13. zatelefonować, p.
zatelefonuję
zatelefonuje	- to phone

LESSON 21 B

14. (pracować) w „Trybunie Ludu” - (to work) on the "People's Tribune"
„Trybuna Ludu” - "People's Tribune", name of a Polish newspaper.
15. adres, m.
adresu, gen.s. - address

Dialogue Adjunct

16. pieniądze, m.(pl.) - money
17. komorne, n. - rent
18. świadczenie, n.
świadczenia, nom.pl.
(mostly used) - services, utilities, benefits
19. opłata, f. - fee

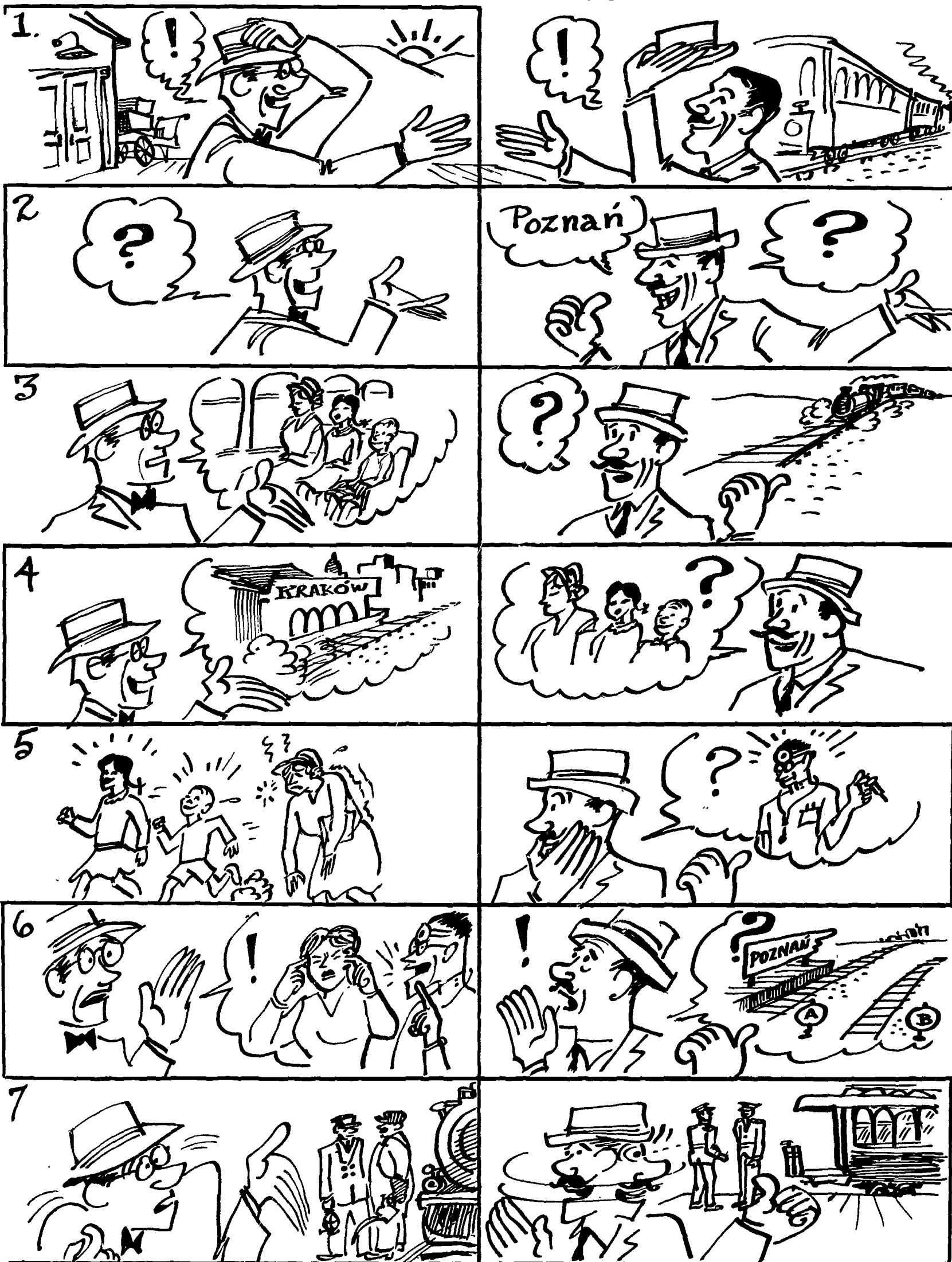
Narration

20. bogaty, bogata, bogate - rich
21. babka, f. - grandmother
22. gotować, i.
gotuję
gotuje - to boil, to cook
23. zamężna - married (woman only)
24. daleko - far
25. mąka, f. - flour
26. one - they (fem.)

Names of Persons

27. Walczak - surname
28. Pułaski, Kazimierz - Pulaski, Casimir, a Polish American hero

LESSON 22-A

DIALOGUE

Na stacji kolejowej

K.: Pan Kowalski
A.: Pan Adamski

1. K.: Dzień dobry!
A.: Dzień dobry panu!
2. K.: Dokąd pan jedzie?
A.: Jadę do Poznania. A co pan tu robi?
3. K.: Czekam na żonę, córkę i syna.
A.: Skąd wraca pana rodzina?
4. K.: Wszyscy wracają z Krakowa.
A.: Jak się czuje żona pana i dzieci?
5. K.: Dzieci czują się świetnie. Tylko żona nie czuje się zbyt dobrze. Ostatnio trochę choruje.
A.: Czy ma pan dobrego lekarza?
6. K.: Tak, ale niestety moja żona nie chce słuchać lekarza.
A.: To niedobrze. Czy pan wie, z którego peronu odchodzi pociąg do Poznania?
7. K.: Nie wiem, ale może pan zapytać tych kolejarzy.
A.: O, widzę znajomych oficerów, więc do widzenia panu!

LESSON 22 A

DIALOGUE

At the railway station

K.: Mr. Kowalski

A.: Mr. Adamski

1. K.: Good morning.

A.: Good morning, sir.

2. K.: Where are you going?

A.: I'm going to Poznań. And what are you doing here?

3. K.: I'm waiting for my wife, my daughter and my son.

A.: From where is your family returning?

4. K.: They're all returning from Kraków.

A.: How are your wife and children?

5. K.: The children are fine. Only my wife doesn't feel too well. Lately she's been ailing a bit.

A.: Do you have a good doctor?

6. K.: Yes, but unfortunately my wife doesn't want to listen to the doctor.

A.: That's bad. Do you know from which track the train to Poznań is leaving?

7. K.: I don't know, but you may ask these railroad men.

A.: Oh, I see some officers I know, so good-bye.

LESSON 22 A

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Do you know this soldier and this girl?

B.: Yes, they are brother and sister.

2. A.: And who is this woman near them?

B.: That is their mother.

LESSON 22 A

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy pan zna tego żołnierza i tę dziewczynę?

B.: Tak, to jest brat i siostra.

2. A.: A kto to jest ta kobieta obok?

B.: To jest ich matka.

PATTERN DRILLS

Present (or Future) Tense Forms

Present Tense of Imperfectives

The verb być - to be

Repetition Drill

Repeat each sentence.

Frame 1

Jestem mechanikiem.
On jest w szkole.
Jesteśmy w spółdzielni.
Oni są w biurze.

Frame 2

Jestem na górze.
On jest na górze.
Jesteśmy na górze.
Oni są na górze.

Frame 3

Jestem w szkole.
Pan Cichocki jest w szkole.
Jesteśmy w szkole.
Oni są w szkole.

Frame 4

Jestem w sklepie.
Pan Kowalski jest na stacji kolejowej.
Jesteśmy na ulicy.
Oni są na dole.

LESSON 22 A

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Jestem w szkole.
On jest na górze.
Ona jest w sklepie.
Ono jest w ogrodzie.

Jesteśmy w szkole.
Oni są na górze.
One są w sklepie.
One są w ogrodzie.

Frame 2

Jestem w domu.
On jest w spółdzielni.
Ona jest na stacji.
Ono jest w szkole.

Jesteśmy w domu.
Oni są w spółdzielni.
One są na stacji.
One są w szkole.

Frame 3

Ja jestem w szkole a on jest w biurze.
On jest wysokiego wzrostu.
Ona jest na wsi.
Ono jest w tym ogrodzie.

My jesteśmy w szkole a oni są w biurze.
Oni są wysokiego wzrostu.
One są na wsi.
One są w tym ogrodzie.

Frame 4

Ja jestem na tej fotografii.
On jest na tej fotografii.
Pan Walczak jest na tej fotografii.
Ona jest na tej fotografii.
Pani Karska jest na tej fotografii.
Dziecko jest na tej fotografii.
Ono jest na tej fotografii.

My jesteśmy na tej fotografii.
Oni są na tej fotografii.
Panowie Walczakowie są na tej fotografii.
One są na tej fotografii.
Panie Karskie są na tej fotografii.
Dzieci są na tej fotografii.
One są na tej fotografii.

The Verbs of the First Group

Repetition Drill

Repeat each sentence.

Frame 1

Ja mam pokój.
On ma telefon.
Ona ma klucz.
My mamy gospodarstwo.
Oni mają fotografie.
One mają niebieskie oczy.

Frame 2

Ja mieszkam na wsi.
On mieszka na ulicy Pułaskiego.
Ona mieszka w Warszawie.
My mieszkamy na ulicy Jasnej.
Oni mieszkają pod Warszawą.
One mieszkają w tym domu.

Frame 3

Ja nazywam się Adamski.
On nazywa się Adamski.
Ona nazywa się Adamska.
My nazywamy się Adamscy.
Oni nazywają się Adamscy.
One nazywają się Adamskie.

Frame 4

Ja pomagam panu Adamskiemu.
On pomaga panu Adamskiemu.
Ona pomaga panu Adamskiemu.
My pomagamy panu Adamskiemu.
Oni pomagają panu Adamskiemu.
One pomagają panu Adamskiemu.

LESSON 22 A

Frame 5

Ja czytam gazetę.
On czyta gazetę.
Ona czyta gazetę.
My czytamy gazetę.
Oni czytają gazetę.
One czytają gazetę.

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ja mam pokój.
Ja mieszkam na wsi.
Ja pomagam panu Karskiemu.
Ja teraz rozmawiam.
Ja znam stopnie.
Ja pytam czy jest chleb.
Ja czytam gazetę.
Ja przepraszam.
Ja szukam pokoju.
Czy ja przeszkadzam?
Ja wracam z Krakowa.
Ja czekam na córkę.
Ja słucham lekarza.

My mamy pokój.
My mieszkamy na wsi.
My pomagamy panu Karskiemu.
My teraz rozmawiamy.
My znamy stopnie.
My pytamy czy jest chleb.
My czytamy gazetę.
My przepraszamy.
My szukamy pokoju.
Czy my przeszkadzamy?
My wracamy z Krakowa.
My czekamy na córkę.
My słuchamy lekarza.

Frame 2

On ma pokój.
On mieszka na wsi.
On teraz rozmawia.
On zna stopnie.
On pyta czy jest chleb.
On czyta gazetę.
On przeprasza.
On szuka pokoju.
On przeszkadza.
On wraca z Krakowa.
On czeka na córkę.
On słucha lekarza.

Oni mają pokój.
Oni mieszkają na wsi.
Oni teraz rozmawiają.
Oni znają stopnie.
Oni pytają czy jest chleb.
Oni czytają gazetę.
Oni przepraszają.
Oni szukają pokoju.
Oni przeszkadzają.
Oni wracają z Krakowa.
Oni czekają na córkę.
Oni słuchają lekarza.

Frame 3

Ona ma pokój.
Ona mieszka na wsi.
Ona pomaga panu Karskiemu.
Ona teraz rozmawia.
Ona zna stopnie.
Ona pyta czy jest chleb.
Ona czyta gazetę.
Ona przeprasza.
Ona szuka pokoju.
Czy ona przeszkadza?
Ona wraca z Krakowa.
Ona czeka na córkę.
Ona słucha lekarza.

One mają pokój.
One mieszkają na wsi.
One pomagają panu Karskiemu.
One teraz rozmawiają.
One znają stopnie.
One pytają czy jest chleb.
One czytają gazetę.
One przepraszają.
One szukają pokoju.
Czy one przeszkadzają?
One wracają z Krakowa.
One czekają na córkę.
One słuchają lekarza.

Frame 4

Ja mam pokój.
On ma telefon.
Ona ma klucz.

Ja nazywam się Kowalski.
On nazywa się Kowalski.
Ona nazywa się Kowalska.

Ja mieszkam na wsi.
On mieszka na ulicy Pułaskiego.
Ona mieszka w Warszawie.

Ja pomagam panu Adamskiemu.
On pomaga panu Adamskiemu.
Ona pomaga panu Adamskiemu.

Ja czytam gazetę.
On czyta gazetę.
Ona czyta gazetę.

My mamy pokój.
Oni mają telefon.
One mają klucz.

My nazywamy się Kowalscy.
Oni nazywają się Kowalscy.
One nazywają się Kowalskie.

My mieszkamy na wsi.
Oni mieszkają na ulicy Pułaskiego.
One mieszkają w Warszawie.

My pomagamy panu Adamskiemu.
Oni pomagają panu Adamskiemu.
One pomagają panu Adamskiemu.

My czytamy gazetę.
Oni czytają gazetę.
One czytają gazetę.

LESSON 22 A

Future Tense of Perfectives

Repetition Drill

Repeat each sentence.

Frame 1

Ja zaraz zapytam kolegę.
On zaraz zapyta kolegę.
Ona zaraz zapyta kolegę.
My zaraz zapytamy kolegę.
Oni zaraz zapytają kolegę.
One zaraz zapytają kolegę.

Frame 2

Ja tu zaczekam.
On tu zaczeka.
Ona tu zaczeka.
My tu zaczekamy.
Oni tu zaczekają.
One tu zaczekają.

Frame 3

Ja przeczytam gazetę.
On przeczyta gazetę.
Ona przeczyta gazetę.
My przeczytamy gazetę.
Oni przeczytają gazetę.
One przeczytają gazetę.

Frame 4

Ja poszukam mieszkania.
On poszuka mieszkania.
Ona poszuka mieszkania.
My poszukamy mieszkania.
Oni poszukają mieszkania.
One poszukają mieszkania.

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ja zaraz zapytam kolegę.
Ja tu zaczekam.
Ja przeczytam gazetę.
Ja poszukam mieszkania.

My zaraz zapytamy kolegę.
My tu zaczekamy.
My przeczytamy gazetę.
My poszukamy mieszkania.

Frame 2

On zaraz zapyta_ kolegę.
On tu zaczeka_.
On przeczyta_ gazetę.
On poszuka_ mieszkania.

Oni zaraz zapytają kolegę.
Oni tu zaczekają.
Oni przeczytają gazetę.
Oni poszukają mieszkania.

Frame 3

Ona zaraz zapyta_ kolegę.
Ona tu zaczeka_.
Ona przeczyta_ gazetę.
Ona poszuka_ mieszkania.

One zaraz zapytają kolegę.
One tu zaczekają.
One przeczytają gazetę.
One poszukają mieszkania.

Frame 4

Ja zaraz zapytam kolegę.
On zaraz zapyta_ kolegę.
Ona zaraz zapyta_ kolegę.

My zaraz zapytamy kolegę.
Oni zaraz zapytają kolegę.
One zaraz zapytają kolegę.

Ja tu zaczekam.
On tu zaczeka_.
Ona tu zaczeka_.

My tu zaczekamy.
Oni tu zaczekają.
One tu zaczekają.

Ja przeczytam gazetę.
On przeczyta_ gazetę.
Ona przeczyta_ gazetę.

My przeczytamy gazetę.
Oni przeczytają gazetę.
One przeczytają gazetę.

Ja poszukam mieszkania.
On poszuka_ mieszkania.
Ona poszuka_ mieszkania.

My poszukamy mieszkania.
Oni poszukają mieszkania.
One poszukają mieszkania.

LESSON 22 A

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Dokąd jedzie Adamski? (do Poznania)
2. Kto jedzie do Poznania? (pan Adamski)
3. Co robi pan Kowalski? (czeka)
4. Na kogo czeka pan Kowalski? (na żonę, córkę i syna)
5. Kto wraca z Krakowa? (rodzina)
6. Czyja rodzina wraca z Krakowa? (pana Kowalskiego)
7. Skąd wszyscy wracają? (z Krakowa)
8. Jak się czują dzieci pana Kowalskiego? (świetnie)
9. Jak się czuje żona pana Kowalskiego? (nie zbyt dobrze)
10. Kto nie czuje się zbyt dobrze? (żona pana Kowalskiego)
11. Dlaczego żona pana Kowalskiego nie czuje się zbyt dobrze?
(bo ostatnio trochę choruje)
12. Kto ostatnio trochę choruje? (żona pana Kowalskiego)
13. Czyja żona ostatnio trochę choruje? (żona pana Kowalskiego)
14. Czy żona pana Kowalskiego czuje się dobrze? (nie, ostatnio trochę choruje)
15. Kto ma dobrego lekarza? (pan Kowalski)
16. Kto nie chce słuchać lekarza? (żona pana Kowalskiego)
17. Kogo nie chce słuchać żona pana Kowalskiego? (lekarza)
18. Co chce wiedzieć pan Adamski? (z którego peronu odchodzi pociąg do Poznania)
19. Czy pan Kowalski wie, z którego peronu odchodzi pociąg do Poznania? (nie, pan Kowalski nie wie tego)
20. Kogo pan Adamski może zapytać? (kolejarzy)

21. Kogo pan Adamski widzi? (oficerów)

22. Jakich oficerów pan Adamski widzi? (znajomych oficerów)

Part II - General Questions

1. Dokąd pan jedzie o czwartej?
2. Czy pan wie, gdzie jest Poznań?
3. Na kogo pan zwykle czeka?
4. Skąd pan wraca o czwartej?
5. Czy pan jest z Krakowa?
6. Skąd pan jest?
7. Czy wszyscy w domu czują się dobrze?
8. Jak się pan ostatnio czuje?
9. Czy pan ma dobrego lekarza?
10. Kogo musi słuchać dziecko?
11. Dlaczego pan musi słuchać lekarza?
12. Gdzie jest peron?
13. Skąd odchodzi pociąg?
14. O co pan może zapytać kolejarzy?
15. Czy pan ma dużo znajomych?

Part III

The student asks other students questions based on dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy ma pokój do wynajęcia.

LESSON 22 A

Proszę zapytać kolegę,

2. ile kosztuje ten pokój na miesiąc.
3. gdzie jest ten pokój.
4. czy ten pokój jest umeblowany, czy nieumeblowany.
5. co on chce jeść i pić na obiad.
6. ile on ma lat.
7. czym on jest.
8. jak czuje się jego żona.
9. kogo on widzi na tej fotografii.
10. ile on waży.
11. jakiego on jest wzrostu.
12. jakiego koloru ma oczy.
13. czy chce przeczytać gazetę.
14. czy cukier jest w spółdzielni.
15. czy ma papierosy.
16. czy potrzebuje kopert.
17. ile on ma znaczków.
18. dokąd on jedzie.
19. jak czuje się rodzina Kowalskiego.
20. na kogo czeka pan Kowalski.
21. kogo nie chce słuchać pani Kowalska.
22. czy pan Kowalski wie, z którego peronu odchodzi pociąg do Poznania.
23. kogo pan Adamski musi zapytać.
24. kogo widzi pan Adamski.
25. czy zna jakąś dziewczynę w Monterey.

NARRATION

Pan Kowalski jedzie do Poznania

Pan Kowalski jedzie dziś do Poznania. Pociąg pana Kowalskiego odchodzi o czwartej. Blisko stacji kolejowej jest restauracja i tu jest teraz pan Kowalski i je obiad, bo nie może iść na obiad do domu. Obok pana Kowalskiego siedzi jego żona. Oni rozmawiają. Jak zwykle pan Kowalski dużo mówi, a żona go słucha. Pani Kowalska nie je obiadu. Ona nie jedzie do Poznania. Dzień jest gorący więc pani Kowalska pije wodę. Pan Kowalski jedzie do Poznania, ponieważ biuro jego chce kupić tam kilka samochodów. On wraca jutro. Pani Kowalska wraca teraz do domu, bo tam czekają dzieci - to jest syn Bolek i córka Jadwiga. Syn ma pięć lat a córka siedem. Niestety Bolek nie czuje się zbyt dobrze, a córka też ostatnio trochę choruje. Pani Kowalska chce dziś zatelefonować do lekarza.

LESSON 22 A

GENERALIZATIONS

Verbs

Words that you already know, such as: jest, mam, ma, wynajmuje, wprowadzić się are verbs.

These words undergo certain changes according to their function in the sentence. These changes of the verb are called "conjugation." The Polish verb conjugates through:

Numbers (Singular and Plural)

Persons (First, Second and Third)

Genders (Masculine, Feminine and Neuter)

Tenses (Present, Future and Past)

Aspects (Perfective, Imperfective and Frequentative)

The Polish verb expresses the time of an action through its Tenses and the quality of an action through its "Aspects." These "Aspects" present some difficulty for the student, because there are no exactly analogous forms in English; in Polish, varieties of the action denoted by a verb can be expressed by alteration of the verb itself, but in English they can be expressed only by means of auxiliary verbs, adverbs or other additional words.

A Polish verb usually appears in two basic aspects,

e.g.:	czytać, i.	- to read, to be (in the course of) reading
	przeczytać, p.	- to read, to read (through) and complete the reading
	kupować, i.	- to buy, to be (in the course of) buying
	kupić, p.	- to buy, to make a purchase

The "i." after czytać and kupować stands for "imperfective" and the "p." after przeczytać and kupić stands for "perfective." All Polish verbs listed in the vocabulary lists will be marked as above.

The Imperfective Aspect expresses an action which is, was or will be in the course of being done, without regard to its

beginning or end or results. It's a continued action, incomplete or indefinite in character. This aspect has three tenses: Present, Past and Future.

The Perfective Aspect, on the other hand, expresses an action which has been or will be definitely completed. It therefore cannot have a Present Tense, but only a Past Tense denoting an action which has been completed in the past, and a Future Tense denoting an action which will be completed in the future.

Present Tense

The verb być - to be

Present tense forms of the verb być - to be, are:

1st person singular: ja jestem - I am

3rd person singular: on jest - he is
ona jest - she is
ono jest - it is

1st person plural: my jesteśmy - we are

3rd person plural: oni są - they are
one są - they are

e.g.: Jestem mechanikiem. - I am a mechanic.

Pan Nowak jest w szkole. - Mr. Nowak is at school.

Teraz jesteśmy w spółdzielni. - Now we are at the cooperative store.

Oni są w biurze. - They are in the office.

The endings of a Polish verb indicate clearly which person is referred to therefore the personal pronoun is generally omitted,

e.g.: Mam ładny krawat. - I have a pretty tie.

When the pronoun is used, it implies an emphasis on the subject,

e.g.: Ja mam ładny krawat. - I have a pretty tie
(you have not).

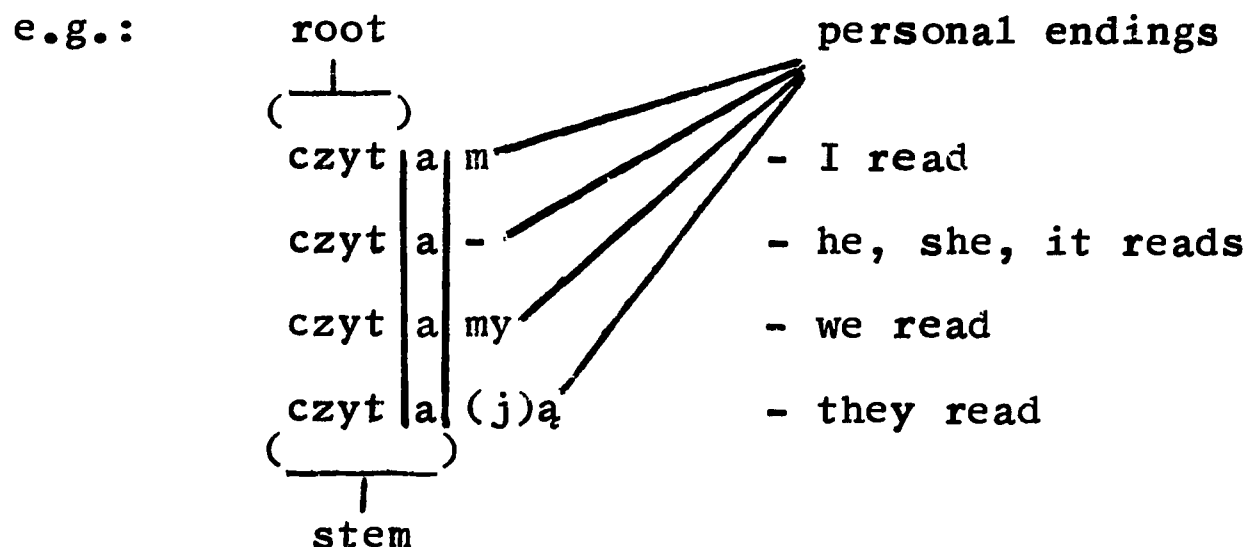
LESSON 22 A

Present Tense of Imperfectives

Polish verbs can be divided into four main groups. They differ by their characteristic stem vowels: a, e, i, y. These stem vowels are therefore called signs of conjugations.

The First Group (or conjugation)

This group is characterized by the stem vowel -a-. The personal endings are: -m, -zero, -my, -(j)a for the 1st and 3rd persons in singular and plural respectively,

Note 1: The third person singular form czyta is a pure stem. It has no personal ending (or: it has a "zero" ending).

Note 2: The third person plural has a -j- inserted between the stem vowel -a- and the personal ending -a. It's for easier pronunciation. This -j- is a characteristic feature of all verbs of the First Group.

Examples:

Mieszkam na ulicy Pułaskiego. - I live on Pułaski Street.

Pan Adamski mieszka na wsi. - Mr Adamski lives in the country.

My mieszkamy w Warszawie. - We live in Warsaw.

Oni mieszkają pod Warszawą. - They live near Warsaw.

Future Tense of Perfectives

The future tense endings of the perfective verbs are identical with those of the present tense of the imperfectives. The difference is in meaning only,

e.g.: The First Group (or conjugation)

Present Tense
(of Imperfectives)

czytam - I read
czyta - he, she, it
reads
czytamy - we read
czytają - they read

Future Tense
(of Perfectives)

przeczytam - I will read
przeczyta - he, she, it
will read
przeczytamy - we will read
przeczytają - they will read

LESSON 22 A

EXPLANATORY NOTES

Poznań (pop. 418,000)

Poznań, located on the Warta River, was one of the first historical capitals of Poland. Having an advantageous location on the intersection of important trade routes from West to East and North to South, Poznań developed into an important commercial and cultural center. The golden age of the city was in the 15th and 16th centuries - the Renaissance period. From this period Poznań has many interesting buildings and art treasures. Continuous activity in economic and cultural fields throughout the centuries made Poznań an important center of modern day Poland after the First World War. Despite heavy losses, which the city suffered during the German occupation and the siege of 1945, Poznań regained its pre-war importance. The reconstructed city became one of the largest industrial centers of Poland. Here are the metallurgical, metal, rubber, clothing, wood, chemical and agricultural industries. Famous International Fairs take place in Poznań. The city also plays a very important role in Polish cultural life. In addition to eight schools of academic level, the city has its Opera, Philharmonic Orchestra, theaters, various museums and publishing houses.

Kraków (pop. 490,000)

Kraków, capital of Poland from the XIth century to the end of the XVIth century, is situated in Southern Poland on the banks of the Wisła River. The city's origin may go back as early as 600 A.D. Colorful legends are connected with the pre-historical origin of Kraków. The town grew around a stronghold on Wawel Hill, which was defending the passage across the Wisła River. Kraków became first the seat of a bishop and in the XIth century, capital of the state. Its geographical situation predestined it to be not only a political but also a cultural center. During its history, Kraków has seen coronations of the great Polish rulers and the most beautiful blossoming of Polish renaissance. Here was founded the first Polish University, one of the oldest in Europe (1364). The greatest Polish and foreign artists embellished the Wawel Castle and the city in its grandest time. After the discovery of new commercial sea routes and the moving of the capital to Warsaw in 1595, Kraków lost its importance. Fortunately untouched by the First and Second World Wars, Kraków today enjoys deserved prestige as a very important cultural center. Here are the Polish Academy of Sciences, the Jagiellonian Library, the School of Mining and Metallurgy, the Polytechnic School, Schools of Medicine, Agriculture, Economics and the famous Jagiellonian University, which in 1964 celebrated its 600th anniversary.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -
 - a) Listening to the recorded Dialogue.
 - b) Listening to Pattern Drills.
 - c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -
 - a) Dialogue.
 - b) Pattern Drills.

3. Reading -
 - a) Dialogue.
 - b) Narration.
 - c) Generalizations.
 - d) Explanatory Notes.
 - e) Area Background, as assigned.

4. Writing -
 - a) Pattern Drill from tape.
 - b) Answer Questions on Narration from tape.
 - c) Use new vocabulary items in sentences.

LESSON 22 A

VOCABULARY

Dialogue

1. dokąd	- where to
2. jechać, i. pojechać, p.
jadę pojadę
jedzie pojedzie	- to go (by means of transportation), to ride
3. czekać, i. zaczekać, p.
czekam zaczekam
czeka zaczeka	- to wait
4. na (+ acc.)
czekać na żonę	- for
- to wait for (my) wife
5. skąd	- where from
6. wszyscy	- all (persons), everybody
7. z (+ gen.)	- from
8. zbyt (dobrze)	- too (well)
9. dobrze	- well
10. ostatnio	- lately, recently
11. lekarz	- doctor
12. słuchać, i. posłuchać, p.
słucham posłucham
słucha posłucha	- to listen, to obey
13. peron, m.
peronu, gen.s.
z którego peronu	- platform (here track)
- from which (what) platform
14. odchodzić, i. odejść, p.
odchodzę odejdę
odchodzi odejdzie	- to leave, to depart, to walk away, to go away
15. pociąg, m.
pociągu, gen. s.	- train

LESSON 22 A

16. kolejarz, m.
kolejarze, nom. pl.
kolejarzy, gen. pl.

- railroad man

17. znajomy, m.

- acquaintance (person),
friend

Dialogue Adjunct

18. dziewczyna, f.

- girl

19. kobieta, f.

- woman

20. obok (+ gen.)

- near, alongside

21. ich

- their

Narration

22. siedzieć, i. posiedzieć, p.
siedzę posiedzę
siedzi posiedzi

- to sit

23. gorący, gorąca, gorące

- hot

24. biuro, n.

- office

25. kilka (+ gen.)

- several

Names of Persons

26. Kowalski

- surname

Places

27. Kraków

- city in Poland

28. Poznań

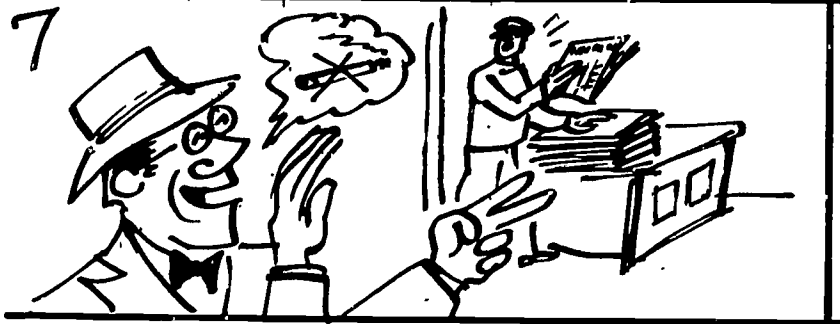
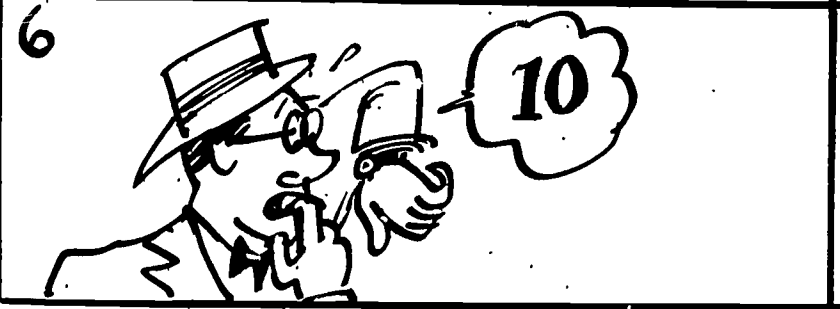
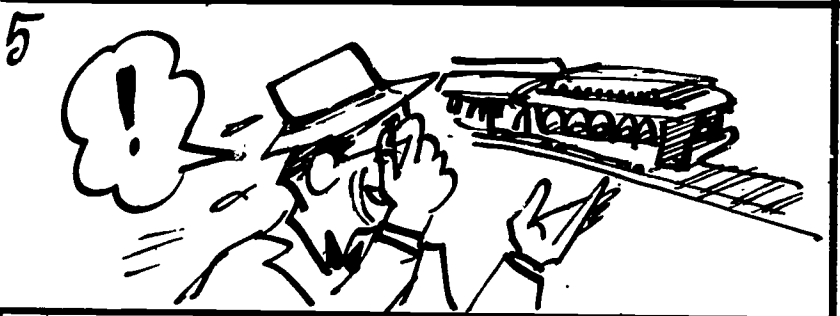
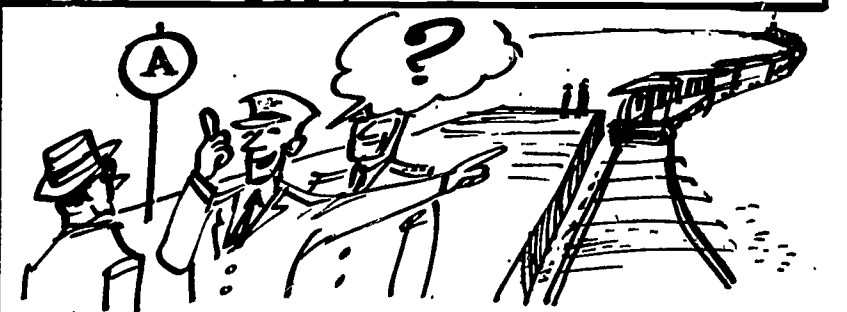
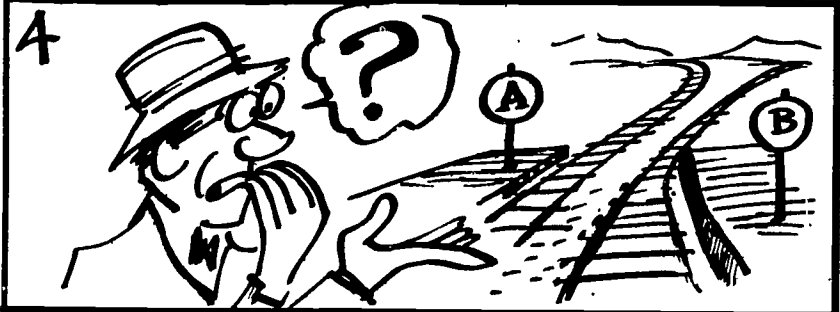
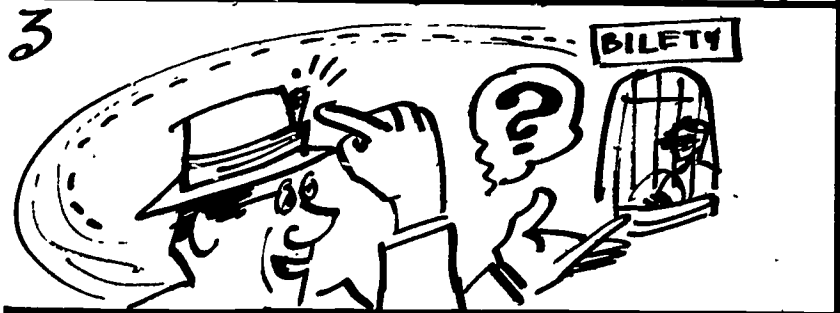
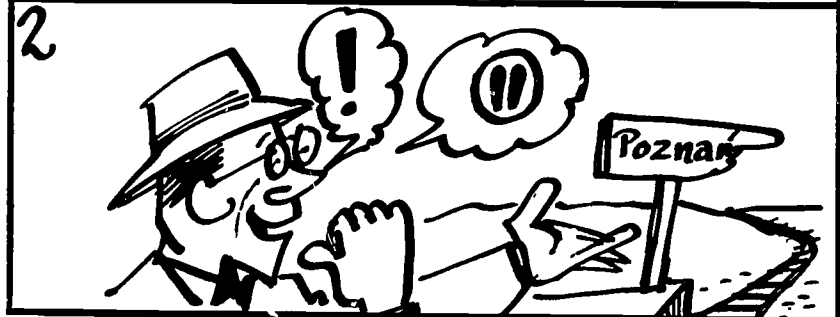
- city in Poland

LESSON 22 A

RATUSZ STOLECZNEGO MIASTA POZNANIA

LESSON 22-B

DIALOGUE

Na peronie

A.: Pan Adamski
O.: Oficerowie

1. A.: Dzień dobry panom! Dokąd panowie jadą?
O.: Jedziemy do Poznania.
2. A.: To świetnie. Ja też jadę do Poznania.
O.: Czy pan ma już bilet?
3. A.: Tak. Właśnie wracam od okienka. A panowie?
O.: My też już mamy.
4. A.: Czy panowie wiedzą, z którego peronu odchodzi nasz pociąg?
O.: Z tego, gdzie teraz stoimy. Czy widzi pan tam dalej ten długi pociąg?
5. A.: Dziękuję, widzę. Ja już idę do pociągu, bo chcę znaleźć dobre miejsce.
O.: My jeszcze nie. Mamy dużo czasu, więc pójdziemy jeszcze do poczekalni drugiej klasy. Może coś kupimy.
6. A.: Według mojego zegarka panowie mają tylko dziesięć minut czasu.
O.: Zaraz wracamy. Czy kupić coś panu? Może papierosy.
7. A.: Dziękuję, ale już nie palę. Proszę tylko o parę gazet.
O.: Dobrze.

LESSON 22 B

DIALOGUE

On the platform

A.: Mr. Adamski

O.: Officers

1. A.: Good morning, gentlemen! Where are you going?
O.: We're going to Poznań.
2. A.: Splendid. I too am going to Poznań.
O.: Do you have your ticket already?
3. A.: Yes. I'm just returning from the ticket window. And you, gentlemen?
O.: We already have our tickets also.
4. A.: Do you know from which platform our train is leaving?
O.: From the one where we are standing now. Do you see that long train farther over there?
5. A.: Thank you, I see it. I'm going now to the train, because I want to find a good seat.
O.: We're not going yet. We have plenty of time, so we're going to the second class waiting room. Maybe we will buy something.
6. A.: According to my watch you have only ten minutes.
O.: We'll return right away. Should we get something for you? Cigarettes perhaps?
7. A.: Thank you, but I don't smoke any more. Only a couple of newspapers, please.
O.: All right.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Co jest dziś na obiad?

B.: Są kurczaki, kiełbasa, groch
i kapusta.

2. A.: Czy jest też jakaś kasza?

B.: Tak, jest kasza jęczmienna.

LESSON 22 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: What's for lunch today?
B.: Chicken, sausage, peas and cabbage.
2. A.: Are there any grits too?
B.: Yes, barley grits.

PATTERN DRILLS

Present Tense

The Verbs of the Second Group

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Dziękuję.
On dziękuje_.
Ona dziękuje_.
My dziękujemy_.
Oni dziękują_.
One dziękują_.

Frame 2

Teraz ja podaję obiad.
Teraz on podaje_ obiad.
Teraz ona podaje_ obiad.
Teraz my podajemy_ obiad.
Teraz oni podają_ obiad.
Teraz one podają_ obiad.

Frame 3

Ja kupuję ten czerwony krawat.
On kupuje_ ten czarny krawat.
Ona kupuje_ ten zielony krawat.
My kupujemy_ ten dom.
Oni kupują_ długopisy.
One kupują_ zapalki.

Frame 4

Ja chcę czytać gazetę.
On chce_ pisać list.
Ona chce_ gotować obiad.
My chcemy_ pracować.
Oni chcą_ jeść.
One chcą_ pić.

LESSON 22 B

Frame 5

Ja biorę to mieszkanie.
On bierze ten krawat.
Ona bierze to biurko.
My bierzemy te długopisy.
Oni biorą ten dom.
One biorą te kury.

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ja pokazuję dom.
Ja czuję się dobrze.
Ja pracuję w spółdzielni.
Ja dziś przyjmuję.
Ja potrzebuję kopert.
Ja idę teraz do spółdzielni.

Ja piszę list.
Ja wynajmuję mieszkanie.
Ja sprzedaję dom.
Ja dziś gotuję obiad.
Ja jadę do Poznania.

My pokazujemy dom.
My czujemy się dobrze.
My pracujemy w spółdzielni.
My dziś przyjmujemy.
My potrzebujemy kopert.
My idziemy teraz do spółdzielni.
My piszemy list.
My wynajmujemy mieszkanie.
My sprzedajemy dom.
My dziś gotujemy obiad.
My jedziemy do Poznania.

Frame 2

On pokazuje dom.
On czuje się dobrze.
On pracuje w spółdzielni.
On dziś przyjmuje.
On potrzebuje kopert.
On idzie teraz do spółdzielni.
On pisze list.
On wynajmuje mieszkanie.
On sprzedaje dom.
On dziś gotuje obiad.
On jedzie do Poznania.

Oni pokazują dom.
Oni czują się dobrze.
Oni pracują w spółdzielni.
Oni dziś przyjmują.
Oni potrzebują kopert.
Oni idą teraz do spółdzielni.
Oni piszą list.
Oni wynajmują mieszkanie.
Oni sprzedają dom.
Oni dziś gotują obiad.
Oni jadą do Poznania.

Frame 3

Ona pokazuje dom.
Ona czuje się dobrze.
Ona pracuje w spółdzielni.
Ona dziś przyjmuje.
Ona potrzebuje kopert.
Ona idzie teraz do spółdzielni.
Ona pisze list.
Ona wynajmuje mieszkanie.
Ona sprzedaje dom.
Ona dziś gotuje obiad.
Ona jedzie do Poznania.

One pokazują dom.
One czują się dobrze.
One pracują w spółdzielni.
One dziś przyjmują.
One potrzebują kopert.
One idą teraz do spółdzielni.
One piszą list.
One wynajmują mieszkanie.
One sprzedają dom.
One dziś gotują obiad.
One jadą do Poznania.

Frame 4

Ja pokazuję dom.
On pokazuje dom.
Ona pokazuje dom.

My pokazujemy dom.
Oni pokazują dom.
One pokazują dom.

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Ja teraz jem obiad.
On teraz je zupę.
Ona teraz je kotlety z kapustą.
My teraz jemy obiad.
Oni teraz jedzą zupę.
One teraz jedzą kotlety z kapustą.

Frame 2

Ja już umiem pisać.
On już umie czytać.
Ona już umie mówić.
My już umiemy pisać.
Oni już umieją czytać.
One już umieją mówić.

LESSON 22 B

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ja teraz jem obiad.
Ja już wiem, ile kosztuje
mieszkanie.
Ja już umiem pisać.

My teraz jemy obiad.
My już wiemy, ile kosztuje
mieszkanie.
My już umiemy pisać.

Frame 2

On teraz je obiad.
On już wie, ile kosztuje
dom.
On już umie pisać.

Oni teraz jedzą obiad.
Oni już wiedzą, ile kosztu-
je dom.
Oni już umieją pisać.

Frame 3

Ona teraz je obiad.
Ona już wie, ile kosztuje
zupa.
Ona już umie pisać.

One teraz jedzą obiad.
One już wiedzą, ile kosztu-
je zupa.
One już umieją pisać.

Frame 4

Ja wiem, gdzie mieszka Bolek.
On wie, gdzie mieszka Bolek.
Ona wie, gdzie mieszka Bolek.

My wiemy, gdzie mieszka
Bolek.
Oni wiedzą, gdzie mieszka
Bolek.
One wiedzą, gdzie mieszka
Bolek.

Ja umiem mówić po angielsku.
On umie mówić po angielsku.
Ona umie mówić po angielsku.

My umiemy mówić po angielsku.
Oni umieją mówić po angiel-
sku.
One umieją mówić po angiel-
sku.

The Verbs of the Third Group

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Ja wolę kawę.
On woli wodę.
Ona woli mleko.
My wolimy kawę.
Oni wolą wodę.
One wolą mleko.

Frame 2

Ja lubię kawę.
On lubi wodę.
Ona lubi mleko.
My lubimy kawę.
Oni lubią wodę.
One lubią mleko.

Frame 3

Ja płacę za obiad.
On płaci za mięso.
Ona płaci za mleko.
My płacimy za obiad.
Oni płacą za mięso.
One płacą za mleko.

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ja proszę o zupę.
Ja chodzę do szkoły.
Ja radzę kotlety.
Ja mówię po angielsku.

My prosimy o zupę.
M, chodzimy do szkoły.
My radzimy kotlety.
My mówimy po angielsku.

LESSON 22 B

Ja muszę wypełnić formularz.
Ja siedzę obok oficera.
Ja stoję obok oficera.
Ja wszystko widzę.

My musimy wypełnić formularz.
My siedzimy obok oficera.
My stoimy obok oficera.
My wszystko widzimy.

Frame 2

On prosi o zupę.
On chodzi do szkoły.
On radzi kotlety.
On mówi po angielsku.
On musi wypełnić formularz.
On siedzi obok oficera.
On wszystko widzi.

Oni proszą o zupę.
Oni chodzą do szkoły.
Oni radzą kotlety.
Oni mówią po angielsku.
Oni muszą wypełnić formularz.
Oni siedzą obok oficera.
Oni wszystko widzą.

Frame 3

Ona prosi o zupę.
Ona chodzi do szkoły.
Ona radzi kotlety.
Ona mówi po angielsku.
Ona musi wypełnić formularz.
Ona siedzi obok oficera.
Ona stoi obok oficera.
Ona wszystko widzi.

One proszą o zupę.
One chodzą do szkoły.
One radzą kotlety.
One mówią po angielsku.
One muszą wypełnić formularz.
One siedzą obok oficera.
One stoją obok oficera.
One wszystko widzą.

Frame 4

Ja proszę o kawę.
On prosi o kawę.
Ona prosi o kawę.

My prosimy o kawę.
Oni proszą o kawę.
One proszą o kawę.

The Verbs of the Fourth Group

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Ja ważę sól.
On waży mięso.
Ona waży szynkę.
My ważymy sól.
Oni ważą mięso.
One ważą szynkę.

Frame 2

Ja ucze_ę się języka polskiego.
On uczy_ę się języka polskiego.
Ona uczy_ę się języka polskiego.
My uczymy_y się języka polskiego.
Oni uczą_ą się języka polskiego.
One uczą_ą się języka polskiego.

Transformational Drill

Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Ja ważę sól.
Ja ucze_ę się języka polskiego.

My ważymy sól.
My uczymy_y się języka polskiego.

Frame 2

On waży_ę mięso.
On uczy_ę się języka polskiego.

Oni ważą_ą mięso.
Oni uczą_ą się języka polskiego.

Frame 3

Ona waży_ę szynkę.
Ona uczy_ę się języka polskiego.

One ważą_ą szynkę.
One uczą_ą się języka polskiego.

Frame 4

Ja ucze_ę się języka polskiego.
On uczy_ę się języka polskiego.
Ona uczy_ę się języka polskiego.

My uczymy_y się języka polskiego.
Oni uczą_ą się języka polskiego.
One uczą_ą się języka polskiego.

LESSON 22 B

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Dokąd jadą oficerowie? (do Poznania)
2. Kto jedzie do Poznania? (oficerowie)
3. Kto też jedzie do Poznania? (pan Adamski)
4. Dokąd też jedzie pan Adamski? (do Poznania)
5. Co chcą wiedzieć oficerowie? (czy pan Adamski ma bilet)
6. Czy pan Adamski ma bilet? (tak, ma)
7. Skąd właśnie wraca pan Adamski? (od okienka)
8. Kto wraca właśnie od okienka? (pan Adamski)
9. Czy oficerowie mają już bilety? (tak, mają)
10. O co pyta pan Adamski?
(czy oficerowie wiedzą, z którego peronu odchodzi pociąg)
11. Co wiedzą oficerowie? (z którego peronu odchodzi pociąg)
12. Z którego peronu odchodzi pociąg?
(z tego, gdzie oni stoją)
13. Co widzi pan Adamski? (długi pociąg)
14. Gdzie pan Adamski widzi długi pociąg? (tam dalej)
15. Jaki pociąg widzi pan Adamski? (długi)
16. Dokąd idzie pan Adamski? (do pociągu)
17. Kto idzie do pociągu? (pan Adamski)
18. Dlaczego pan Adamski idzie do pociągu?
(bo chce znaleźć dobre miejsce)
19. Co chce znaleźć pan Adamski? (dobre miejsce)
20. Jakie miejsce chce znaleźć pan Adamski? (dobre)
21. Ile czasu mają oficerowie? (dość dużo czasu)

22. Kto ma dość dużo czasu? (oficerowie)
23. Dokąd pójdą oficerowie? (do poczekalni)
24. Do jakiej poczekalni pójdą oficerowie?
(do poczekalni drugiej klasy)
25. Ile czasu mają oficerowie według zegarka?
(dziesięć minut)
26. Według czego oficerowie mają dziesięć minut czasu?
(według zegarka)
27. Kto zaraz wraca? (oficerowie zaraz wracają)
28. Co chcą kupić oficerowie dla pana Adamskiego? (papierosy)
29. Dlaczego pan Adamski nie prosi o papierosy? (on nie pali)
30. O co prosi pan Adamski? (o parę gazet)
31. Ile gazet chce pan Adamski? (parę)

Part II - General Questions

1. Czy pan wie, ile kosztuje bilet z Krakowa do Poznania?
2. Jaki bilet pan zwykle kupuje?
3. Ile kosztuje bilet drugiej klasy?
4. Jak się nazywa to miejsce, gdzie zwykle ludzie kupują bilety?
5. Jaki jest pociąg, kiedy dużo ludzi jedzie?
6. Dokąd pan idzie, kiedy pan musi czekać na pociąg?
7. Czy to jest pana miejsce?
8. Czy pan ma dziś dużo czasu?
9. Czy pan może znaleźć mieszkanie dla mnie?
10. Czy pan zaraz wraca ze szkoły do domu?
11. Czy pan pali?
12. Ile papierosów pan pali na miesiąc?

LESSON 22 B

13. Czy pan czyta dużo gazet?
14. Ile minut czasu jeszcze mamy, według pana zegarka?
15. Dokąd pójdziemy o czwartej?

Part III

One student asks other students questions based on dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

1. Proszę zapytać kolegę, dokąd on jedzie.
2. Proszę zapytać kolegę, skąd on teraz wraca.
3. Proszę zapytać tego podoficera, czy wszyscy żołnierze jadą do Poznania.
4. Proszę zapytać tego podoficera, czy żołnierze mają już bilety.
5. Proszę zapytać teraz żołnierza, czy ma już bilet.
6. Proszę zapytać pana, czy on wie, z którego peronu odchodzi pociąg do Poznania.
7. Proszę zapytać pana, czy on też wie, z którego peronu odchodzi pociąg do Krakowa.
8. Proszę zapytać kolegę, co jest dziś na obiad.
9. Proszę zapytać pana, czy on bardzo lubi kurczaki.
10. Proszę zapytać tego podoficera, czy on lubi groch z kapustą.
11. Proszę zapytać żołnierza, jaka kasza jest dziś na obiad.
12. Proszę zapytać kolegę, czy blisko stacji kolejowej jest jakaś restauracja.
13. Proszę zapytać kolegę, ile kosztuje bilet do Poznania.
14. Proszę zapytać też kolegę, czy on wie ile kosztuje bilet do Krakowa.

15. Proszę zapytać kolegę, czy wie ile czasu jeszcze mamy.
16. Proszę zapytać kolegę, czy ma zegarek.
17. Proszę zapytać kolegę, czy ma dobry zegarek.
18. Proszę zapytać kolegę, ile czasu według jego zegarka jeszcze mamy.
19. Proszę zapytać kolegę, czy ma tylko jeden zegarek.
20. Proszę zapytać kolegę, ile kosztuje jego zegarek.
21. Proszę zapytać tego podoficera, czy pójdziemy zaraz do poczekalni.
22. Proszę zapytać tego podoficera, czy żołnierze pójdą do poczekalni, czy do pociągu.
23. Proszę zapytać tego podoficera, kiedy wracamy.
24. Proszę zapytać pana, czy dużo pali.
25. Proszę zapytać kolegę, dlaczego on nie pali.
26. Proszę zapytać kolegę, czy chce gazety i ile gazet chce.
27. Proszę zapytać kolegę, jaki bilet on chce.
28. Proszę zapytać kolegę, do jakiej poczekalni on pójdzie.
29. Proszę zapytać kolegę, gdzie stoi nasz pociąg.
30. Proszę zapytać kolejarza, jaki jest nasz pociąg.
31. Proszę zapytać kolegę, czy wie czy pan ma zegarek i jaki zegarek ma.
32. Proszę zapytać kolegę, czy ma dziś o czwartej czas.
33. Proszę zapytać kolegę, czy wie gdzie jest biuro zatrudnień.
34. Proszę zapytać tego żołnierza, do jakiej szkoły on chodzi.
35. Proszę zapytać tego podoficera, dlaczego uczy się języka polskiego.

LESSON 22 B

NARRATION

Trzy rodziny

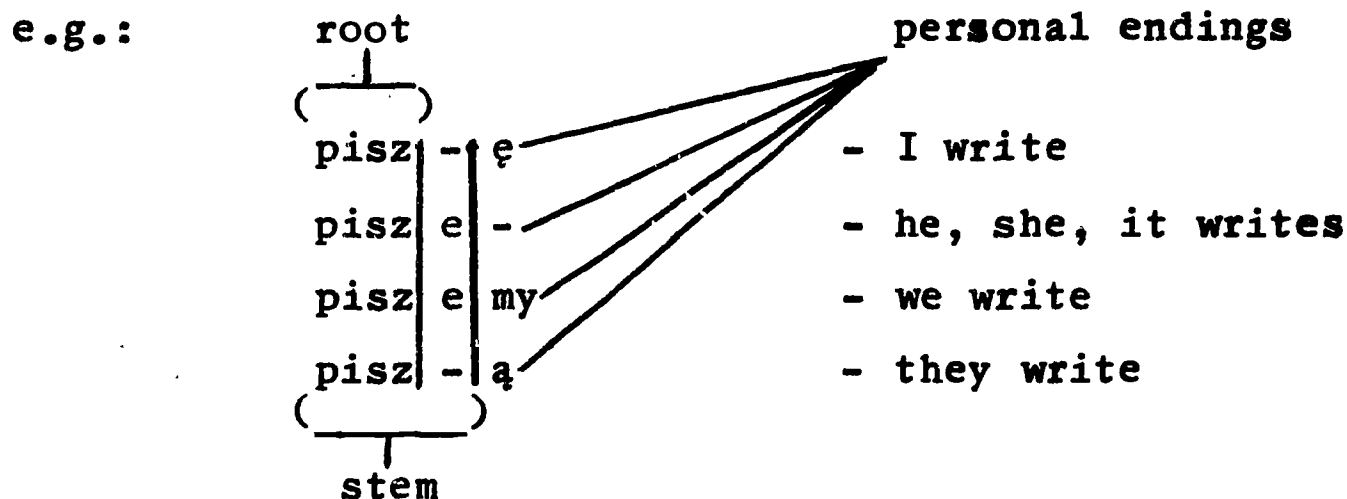
Pan Ostrowski i pan Maliszewski jadą do Warszawy. Synowie pana Ostrowskiego chodzą do szkoły. Dwie córki pana Maliszewskiego też chodzą do szkoły. Córki pana Maliszewskiego są jeszcze małe. Jedna ma siedem lat, a druga ma sześć lat. Rodzina pana Maliszewskiego mieszka u państwa Florczaków. Państwo Florczak mają córkę i syna. Syn ma osiem lat, a córka ma cztery lata. Państwo Florczak mają dość duży dom. Ten dom ma cztery pokoje i kuchnię. Synowie pana Ostrowskiego wracają ze szkoły do domu. Pan Ostrowski ma dom i ogród. On chodzi co dzień do spółdzielni. Tam on kupuje mięso, chleb i mleko. Pani Ostrowska nie chodzi do spółdzielni, bo ona nie ma czasu. Pani Ostrowska jest dziś u lekarza. Lekarz pani Ostrowskiej nazywa się Kołankowski i mieszka niedaleko od państwa Ostrowskich, na ulicy Kopernika.

GENERALIZATIONS

Present (Future) Tense (continued)

The Second Group (or conjugation)

This group is characterized by the stem vowel -e-. The personal endings for the majority of verbs belonging to this group are: -ę, -zero, -my, -ą for the first and third persons in singular and plural respectively,

Examples:

Piszę ten list po angielsku.	- I am writing this letter in English.
Pan Karski pisze list.	- Mr. Karski is writing a letter.
My piszemy po polsku.	- We are writing in Polish.
Oni piszą dobrze.	- They are writing well.

Again, as in the First Group, the future tense endings of the perfective verbs are the same as those of the present tense of the imperfective verbs. They differ, however, in meaning,

e.g.:	Present Tense (of imperfectives)	Future Tense (of perfectives)
	piszę - I write	napiszę - I will write
	pisze - he, she, it writes	napisze - he, she, it will write
	piszemy - we write	napiszemy - we will write
	piszą - they write	napiszą - they will write

LESSON 22 B

Note 1: There is no equivalent in Polish for the English "progressive" form of verbs, composed of a form of the auxiliary verb "to be" and the present participle of the principal verb (I am writing, they are writing etc.). Polish verbs have one form for the present tense and therefore pisze, for instance, may mean either "he writes" or "he is writing", according to the context.

There is a small group of verbs with the stem vowel -e- which slightly differ from the majority of verbs of the Second Group. They differ as far as personal endings are concerned. They are: jeść - to eat, wiedzieć - to know about, umieć - to know how. The personal endings of these verbs are: -m, -zero, -my, (dz/j)ą,

e.g.: the verb jeść - to eat the verb umieć - to know how

j e m	- I eat	umi e m	- I know how
j e	- he, she, it eats	umi e	- he, she, it knows how
j e my	- we eat	umi e my	- we know how
j e dżą	- they eat	umi e ją	- they know how

The verb wiedzieć - to know about, is conjugated as the verb jeść,

wi e m	- I know about
wi e	- he, she, it knows about
wi e my	- we know about
wi e dżą	- they know about

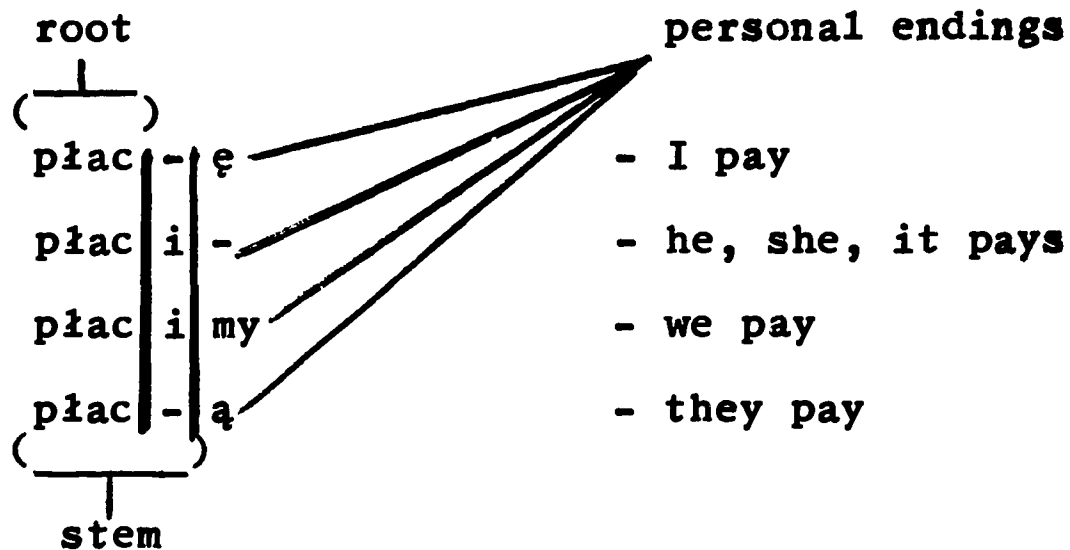
Examples:

Teraz <u>jem</u> obiad.	- Now I am eating dinner.
<u>Umiem</u> czytać po polsku.	- I know how to read Polish.
<u>Wiem</u> , gdzie on mieszka.	- I know where he lives.

The Third Group (or conjugation)

This group is characterized by the stem vowel -i-. The personal endings are: -ę, -zero, -my, -ą for the first and third persons in singular and in plural respectively,

e.g.:

Examples:

Ile płacę?

- How much is this? (How much do I pay?)

Pan Cichocki płaci sto złotych za mieszkanie.

- Mr.Cichocki is paying one hundred zlotys for (his) apartment.

My płacimy bardzo dużo.

- We pay very much.

Oni płacą za obiad.

- They are paying for dinner.

The perfective verb corresponding to płacić is zapłacić, thus:

Present Tense
(of the imperfective)

płacę - I pay
płaci - he, she, it pays
płacimy - we pay
płacą - they pay

Future Tense
(of the perfective)

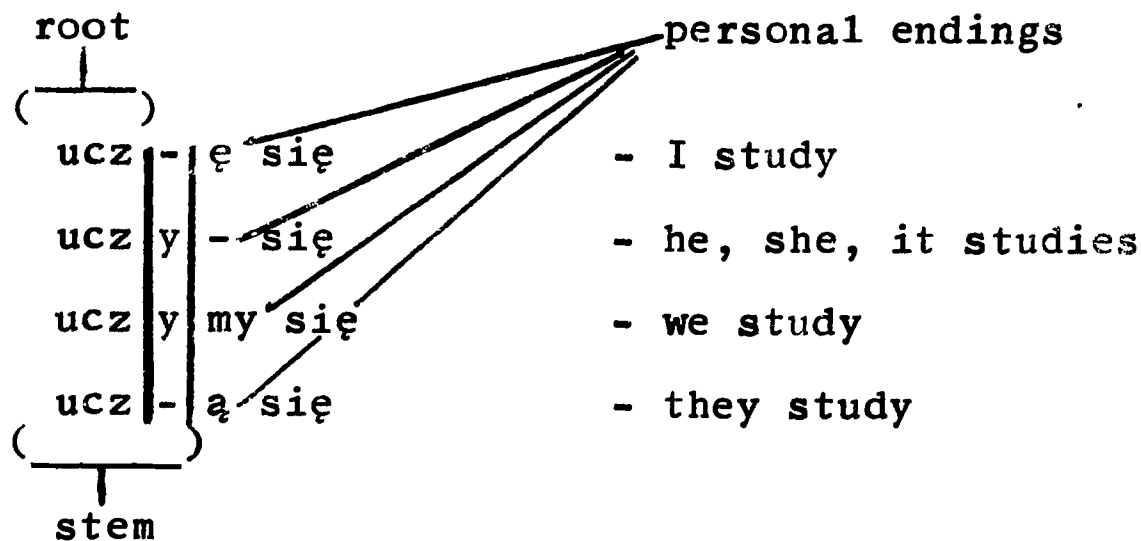
zapłacę - I will pay
zapłaci - he, she, it will pay
zapłacimy - we will pay
zapłacą - they will pay

The Fourth Group (or conjugation)

This group is characterized by the stem vowel -y-. The personal endings are the same as those of the second and third groups, i.e.: -ę, -zero, -my, -ą for the first and third persons in singular and plural respectively,

LESSON 22 B

e.g.:

Examples:

Uczę się języka polskiego.	- I study the Polish language.
On uczy się języka angielskiego.	- He is studying the English language.
Uczymy się razem.	- We study together.
Oni uczą się dobrze.	- They study well.

The perfective verb corresponding to uczyć się is nauczyć się,

e.g.:

Present Tense
(of the imperfective)

uczę się	- I study
uczy się	- he, she, it studies
uczymy się	- we study
uczą się	- they study

Future Tense
(of the perfective)

nauczę się	- I will learn
nauczy się	- he, she, it will learn
nauczymy się	- we will learn
nauczą się	- they will learn

Basic Present (or Future) Tense Forms

(Summary)

	1st Group	2nd Group	3rd Group	4th Group
1 pers. s.	-am	-e -em	-e	-e
3 pers. s.	-a-	-e-	-i-	-y-
1 pers. pl.	-amy	-emy	-imy	-ymy
3 pers. pl.	-aja	-a -dza -eja	-a	-a

LESSON 22 B

EXPLANATORY NOTES

Mikołaj Kopernik

Kopernik, Mikołaj, (1473-1543) - known better by his Latin name, Nicolaus Copernicus, is generally considered the Father of Modern Astronomy. His main work, "De Revolutionibus," in which he presented his idea that the earth revolves around the sun (heliocentric system), undermined the old belief that the sun revolves around the earth (geocentric system) and gave a sound foundation to modern astronomy.

Kopernik was born in 1473, in Toruń, a city in Northern Poland on the lower Wisła River, where his father, a wealthy Kraków merchant, settled about the year 1460. Young Mikołaj, after finishing Włocławek Cathedral School, was sent to Kraków. There he studied for four years under the famous professor of astronomy, Wojciech z Brudzewa. Later Kopernik went to Italy to study law. The study of law, however, did not dim his great interest in astronomy. Here, in Bologna, was actually born his idea about the celestial motions.

The story of Kopernik's endeavor to build up the new order in the science of astronomy is long and interesting. For a long time, his humble nature hindered him from publishing his work. Finally, urged by younger scientists from abroad, he gave his consent for the publication of his work. He died on May 24, 1543, the day on which the first printed copy of "De Revolutionibus" reached Frombork, the place of his death.

Recommended Further Reading:

Great Men and Women of Poland, edited by Stephen P. Mizwa, New York, The MacMillan Co., 1943.

LESSON 22 B

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue.
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drills from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

LESSON 22 B

VOCABULARY

Dialogue

1. bilet, m.
biletu, gen. s.	- ticket
2. właśnie	- just (as adv.)
3. okienko, n.	- window (teller's), small
window, ticket window
4. dalej	- farther
5. długi, długa, długie	- long
6. znaleźć, p. znajdować, i.
znajdę znajduję
znajdzie znajduje	- to find
7. miejsce, n.	- place, spot, seat
8. czas, m.
czasu, gen. s.	- time
9. pójść, p.
pójdę
pójdzie	- to go
10. poczekalnia, f.	- waiting room
11. drugi, druga, drugie	- second, another
12. klasa, f.	- class, classroom
13. według (+ gen.)
według mojego zegarka	- according to (abbr. wg.)
- according to my watch
14. zegarek, m.
zegarka, gen. s.	- watch
15. minuta, f.	- minute
16. zaraz	- right now, right away

LESSON 22 B

17. palić, i. zapalić, p.
 palę zapalę
 pali zapali

- to smoke, to burn

18. parę (+ gen.)

- a few, a couple

Dialogue Adjunct

19. kurczak, m.
 kurczaka, gen. s.

- chicken

20. kiełbasa, f.

- sausage

21. groch, m.
 grochu, gen. s.

- pea

22. kapusta, f.

- cabbage

23. kasza, f.

- grits, groats

24. jęczmienny, jęczmienna,

- barley (as adj.)

Narration

25. u (+ gen.)

- at, at somebody's place,
 home, store

26. co dzień

- every day

Name of Persons

27. Kolanowski

- surname

28. Kopernik, Mikołaj

- Copernicus, Nicolaus,
 Polish astronomer

LESSON 22 B

Mikołaj Kopernik. Painting by Jan Matejko.

LESSON 23-A

DIALOGUE

Państwo Majewscy

A.: Pan Adamski

B.: Pan Bednarski

1. A.: Co słysząc u pana?

B.: Dziękuję, wszystko w porządku.

2. A.: Dokąd pan idzie?

B.: Idę do sklepu po papierosy.

3. A.: Gdzie pan kupuje tytoń i papierosy?

B.: Zwykle u Majewskiego.

4. A.: Może ja także dziś tam kupię fajkę i paczkę tytoniu fajkowego.

B.: Zdaje się, że Majewski ma teraz mocny angielski tytoń fajkowy.

5. A.: To dobrze, gdyż lubię ten tytoń. A jak się czuje teraz pani Majewska?

B.: Dobrze. Pomaga prowadzić sklep, ale tylko rano. To już nie jest młoda osoba.

6. A.: O tak. Widzę ją często w kościele. Ile ona ma lat?

B.: Nie wiem, ale jeżeli syn ma dwadzieścia lat, to ona może mieć czterdzieści.

7. A.: Syna ich znam tylko z widzenia. A co on robi?

B.: Chodzi na uniwersytet w Warszawie.

LESSON 23 A

DIALOGUE

Mr. and Mrs. Majewski

A.: Mr. Adamski

B.: Mr. Bednarski

1. A.: What's new with you? (How are you today?)
B.: Thank you, everything's fine.
2. A.: Where are you going?
B.: I'm going to the store for cigarettes.
3. A.: Where do you buy tobacco and cigarettes?
B.: Usually at Majewski's.
4. A.: Perhaps today I'll also buy a pipe and a package of pipe tobacco there.
B.: I think that Majewski has strong English pipe tobacco now.
5. A.: That's good, because I like that tobacco. How does Mrs. Majewski feel now?
B.: Well. She helps to manage the store, but only in the morning. She is not a young person anymore.
6. A.: That's right. I see her often in church. How old is she?
B.: I don't know, but if the son is twenty, she must be close to forty.
7. A.: I know their son only by sight. What does he do?
B.: He attends the university in Warsaw.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy ten nowy sklep ma duży wybór towaru?

B.: O tak, można tam dostać wiele rzeczy.

LESSON 23 A

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Does this new store have a large selection of merchandise?
B.: Oh, yes. One can get many things over there.

PATTERN DRILLS

Accusative Singular of Nouns

Part I

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

To jest list_.
To jest klucz_.
To jest telefon_.
To jest pokój_.
To jest bilet_.
To jest zegarek_.
To jest tytoń_.
To jest zadatek_.
To jest adres_.
To jest prysznic_.
To jest ogród_.
To jest dom_.
To jest stół_.
To jest obraz_.
To jest samochód_.
To jest znaczek_.
To jest chleb_.
To jest cukier_.
To jest formularz_.
To jest krawat_.
To jest ołówek_.
To jest papier_.
To jest jadłospis_.

Pan Cichocki ma list_.
Pan Cichocki ma klucz_.
Pan Cichocki ma telefon_.
Pan Cichocki ma pokój_.
Pan Adamski ma bilet_.
Pan Adamski ma zegarek_.
Pan Majewski ma tytoń_.
Pan Karski ma zadatek_.
Pan Pawlak ma adres_.
Pan Walczak ma prysznic_.
Pan Cichocki ma ogród_.
Pan Adamski ma dom_.
Pan Cichocki ma stół_.
Mój syn ma obraz_.
Pan Drożdżewski ma samochód_.
Pan Nowak ma znaczek_.
Ekspedient ma chleb_.
Ekspedient ma cukier_.
Urzędniczka ma formularz_.
Pan Cichocki ma krawat_.
Porucznik ma ołówek_.
Ekspedient ma papier_.
Kelner ma jadłospis_.

Frame 2

To jest sól_.
To jest gęś_.
W tym domu jest elek-
tryczność_.

Pani Adamska ma sól_.
Pani Adamska ma gęś_.
Pan Pawlak płaci za elek-
tryczność_.

LESSON 23 A

Frame 3

To jest biurko_.
To jest łóżko_.
To jest okno_.
To jest gospodarstwo_.
To jest mleko_.
To jest mięso_.
To jest mydło_.
To jest pudełko_.
To jest krzesło_.
To jest lustro_.
To jest mieszkanie_.

Pan Cichocki ma biurko_.
Pan Cichocki ma łóżko_.
Pan Cichocki ma okno_.
Pan Adamski ma gospodarstwo_.
Ten sklep ma mleko_.
Ten sklep ma mięso_.
Ten sklep ma mydło_.
Bolek ma pudełko_.
Pan Cichocki ma krzesło_.
Pan Cichocki ma lustro_.
Pan Pawlak ma mieszkanie_.

Transformational Drill

(Cued responses)

Listen to the statements containing cues and to the questions following them. Answer these questions using the cues from the statements. Then compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

To jest list_.
Co ma pan Cichocki?

Pan Cichocki ma list_.

To jest list_.
Co czyta pan Cichocki?

Pan Cichocki czyta list_.

To jest list_.
Co pisze pan Cichocki?

Pan Cichocki pisze list_.

To jest klucz_.
Co ma pan Nowak?

Pan Nowak ma klucz_.

To jest telefon_.
Co ma pan Cichocki?

Pan Cichocki ma telefon_.

To jest pokój_.
Co wynajmuje pan Cichocki?

Pan Cichocki wynajmuje pokój_.

To jest bilet_.
Co kupuje pan Adamski?

Pan Adamski kupuje bilet_.

LESSON 23 A

To jest krawat_.
Co pokazuje ekspedient?

Ekspedient pokazuje krawat_.

To jest zegarek_.
Co sprzedaje ekspedient?

Ekspedient sprzedaje zegarek_.

To jest zadatek_.
Co bierze pan Karski?

Pan Karski bierze zadatek_.

To jest formularz_.
Co musi wypełnić pan Cichocki?

Pan Cichocki musi wypełnić formularz_.

To jest samochód_.
Co ma pan Drożdżewski?

Pan Drożdżewski ma samochód_.

To jest obiad_.
Co gotuje pani Adamska?

Pani Adamska gotuje obiad_.

To jest kotlet_.
Co je teraz pan Cichocki?

Pan Cichocki teraz je kotlet_.

To jest jadłospis_.
Co podaje kelner?

Kelner podaje jadłospis_.

To jest sklep_.
Co prowadzi pan Majewski?

Pan Majewski prowadzi sklep_.

Frame 2

To jest sól_.
Co kupuje pani Adamska?

Pani Adamska kupuje sól_.

To jest gęś_.
Co sprzedaje pani Adamska?

Pani Adamska sprzedaje gęś_.

W tym domu jest elektryczność_.
Za co płaci pan Pawlak?

Pan Pawlak płaci za elektryczność_.

Frame 3

To jest biurko_.
Co ma pan Cichocki?

Pan Cichocki ma biurko_.

To jest mięso_.
Co gotuje pani Adamska?

Pani Adamska gotuje mięso_.

LESSON 23 A

To jest mydło.
Co bierze ten klient?

Ten klient bierze mydło.

To jest mleko.
Co pije kot?

Kot pije mleko.

To jest lustro.
Co kupuje pan Cichocki?

Pan Cichocki kupuje lustro.

To jest mieszkanie.
Co wynajmuje pan Pawlak?

Pan Pawlak wynajmuje mieszkanie.

Part II

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Tu jest sierżant_.
Tu jest ekspedient_.
Tu jest klient_.
Tu jest mechanik_.
Tu jest brat_.
Tu jest doktor_.
Tu jest syn_.
Tu jest porucznik_.
Tu jest kapitan_.
Tu jest oficer_.
Tu jest kapral_.
Tu jest żołnierz_.
Tu jest nauczyciel_.
Tu jest przyjaciel_.
Tu jest kucharz_.
Tu jest właściciel_.
Tu jest lekarz_.
Tu jest kolejarz_.
Tu jest pan Nowak_.
Tu jest Bolék_.
Tu jest ojciec_.
Tu jest chłopiec_.
Tu jest koń_.
Tu jest kot_.
Tu jest indyk_.
Tu jest pies_.

Tu widzę sierżanta.
Tu widzę ekspedienta_.
Tu widzę klienta_.
Tu widzę mechanika_.
Tu widzę brata_.
Tu widzę doktora_.
Tu widzę syna_.
Tu widzę porucznika_.
Tu widzę kapitana_.
Tu widzę oficera_.
Tu widzę kaprała_.
Tu widzę żołnierza_.
Tu widzę nauczyciela_.
Tu widzę przyjaciela_.
Tu widzę kucharza_.
Tu widzę właściciela_.
Tu widzę lekarza_.
Tu widzę kolejarza_.
Tu widzę pana Nowaka_.
Tu widzę Bolka_.
Tu widzę ojca_.
Tu widzę chłopca_.
Widzę konia_.
Widzę kota_.
Widzę indyka_.
Widzę psa_.

Transformational Drill

(Cued responses)

Listen to the statements containing cues and to the questions following them. Answer these questions using the cues from the statements. Then compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Tu jest sierżant_.
Kogo pan tu widzi?

Tu widzę sierżanta_.

Tu jest ekspedient_.
Kogo pan tu widzi?

Tu widzę ekspedienta_.

Tu jest klient_.
Kogo pan tu widzi?

Tu widzę klienta_.

Tu jest mechanik_.
Kogo pan tu widzi?

Tu widzę mechanika_.

Frame 2

Tu jest doktor_.
Kogo pan zna?

Znam doktora_.

Tu jest pan Walczak_.
Kogo pan zna?

Znam pana Walczaka_.

Tu jest pan Nowak_.
Kogo pan zna?

Znam pana Nowaka_.

Tu jest nauczyciel_.
Kogo pan zna?

Znam nauczyciela_.

Frame 3

Tu jest właściciel_.
Na kogo pan czeka?

Czekam na właściciela_.

Tu jest porucznik_.
Na kogo pan czeka?

Czekam na porucznika_.

LESSON 23 A

Tu jest kapitan_.
Na kogo pan czeka?

Czekam na kapitana_.

Tu jest lekarz_.
Na kogo pan czeka?

Czekam na lekarza_.

Frame 4

Tu jest brat_.
Kogo pan chce zapytać?

Chcę zapytać brata_.

Tu jest ojciec_.
Kogo pan chce zapytać?

Chcę zapytać ojca_.

Tu jest syn_.
Kogo pan chce zapytać?

Chcę zapytać syna_.

Tu jest chłopiec_.
Kogo pan chce zapytać?

Chcę zapytać chłopca_.

Frame 5

Tu jest kucharz_.
O kogo pan pyta?

Pytam o kucharza_.

Tu jest kolejarz_.
O kogo pan pyta?

Pytam o kolejarza_.

Tu jest żołnierz_.
O kogo pan pyta?

Pytam o żołnierza_.

Tu jest lekarz_.
O kogo pan pyta?

Pytam o lekarza_.

Frame 6

Tu jest koń_.
Co ma pan Adamski?

Pan Adamski ma konia_.

Tu jest kot_.
Co ma pani Adamska?

Pani Adamska ma kota_.

Tu jest indyk_.
Co ma pani Adamska?

Pani Adamska ma indyka_.

Tu jest pies_.
Co ma pan Karski?

Pan Karski ma psa_.

Part III

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Na biurku jest gazeta_.
Na biurku jest książka_.
Na biurku jest koperta_.
Na biurku jest lampa_.

Na biurku widzę gazetę_.
Na biurku widzę książkę_.
Na biurku widzę kopertę_.
Na biurku widzę lampę_.

Frame 2

W sklepie jest kiełbasa_.
W sklepie jest mąka_.
W sklepie jest kasza_.
W sklepie jest herbata_.

Bolek kupuje kiełbasę_.
Pani Karska kupuje mąkę_.
Pani Cichocka kupuje kaszę_.
Pani Adamska kupuje herbatę_.

Frame 3

To jest woda_.
To jest kawa_.
To jest wódka_.
To jest herbata_.

Pan Cichocki pije wodę_.
Pan Cichocki pije kawę_.
Pan Cichocki pije wódkę_.
Pan Cichocki pije herbatę_.

Frame 4

To jest zupa_.
To jest kapusta_.
To jest kaczka_.
To jest kura_.

Pan Nowak je zupę_.
Pan Nowak je kapustę_.
Pan Nowak je kaczkę_.
Pan Nowak je kurę_.

Frame 5

To jest kartoflanka_.
To jest kiełbasa_.
To jest szynka_.
To jest woda_.

Bolek lubi kartoflanke_.
Bolek lubi kiełbasę_.
Bolek lubi szynkę_.
Bolek lubi wodę_.

LESSON 23 A

Frame 6

Tu pracuje żona.
Tu pracuje siostra.
Tu pracuje matka.
Tu pracuje córka.

Czekam na żonę.
Czekam na siostrę.
Czekam na matkę.
Czekam na córkę.

Frame 7

To jest koszula.
To jest fajka.
To jest paczka.
To jest fotografia.

Proszę o koszulę.
Proszę o fajkę.
Proszę o paczkę.
Proszę o fotografię.

Frame 8

W tym domu jest kuchnia.
Na ulicy Jasnej jest szkoła.
Na tej ulicy jest restauracja.
W tym biurze pracuje
urzędnik.
Na dole jest kanapa.
W sklepie jest herbata.

Pan Karski ma kuchnię.
Bolek lubi szkołę.
Pan Nowak pokazuje restaurację.
Pan Cichocki zna urzędniczkę.

Ekspedient sprzedaje kanapę.
Klient płaci za herbatę.

Transformational Drill

(Cued responses)

Listen to the statements containing cues and to the questions following them. Answer these questions using the cues from the statements. Then compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Na biurku jest gazeta.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę gazetę.

Na biurku jest książka.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę książkę.

Na biurku jest koperta.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę kopertę.

Na biurku jest lampa.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę lampę.

Frame 2

W sklepie jest kiełbasa.
Co kupuje Bolek?

Bolek kupuje kiełbasę.

W sklepie jest mąka.
Co kupuje pani Karska?

Pani Karska kupuje mukę.

W sklepie jest kasza.
Co kupuje pani Cichocka?

Pani Cichocka kupuje kaszę.

W sklepie jest herbata.
Co kupuje pani Adamska?

Pani Adamska kupuje herbatę.

Frame 3

To jest woda.
Co pije pan Cichocki?

Pan Cichocki pije wodę.

To jest kawa.
Co pije pan Cichocki?

Pan Cichocki pije kawę.

To jest wódka.
Co pije pan Cichocki?

Pan Cichocki pije wódkę.

To jest herbata.
Co pije pan Cichocki?

Pan Cichocki pije herbatę.

Frame 4

To jest zupa.
Co je pan Nowak?

Pan Nowak je zupę.

To jest kapusta.
Co je pan Nowak?

Pan Nowak je kapustę.

To jest kaczka.
Co je pan Nowak?

Pan Nowak je kaczkę.

To jest kura.
Co je pan Nowak?

Pan Nowak je kurę.

LESSON 23 A

Frame 5

To jest kartoflanka.
Co lubi Bolek?

Bolek lubi kartoflanke.

To jest kiełbasa.
Co lubi Bolek?

Bolek lubi kiełbasę.

To jest szynka.
Co lubi Bolek?

Bolek lubi szynkę.

To jest woda.
Co lubi Bolek?

Bolek lubi wodę.

Frame 6

Tu pracuje żona.
Na kogo pan czeka?

Czekam na żonę.

Tu pracuje siostra.
Na kogo pan czeka?

Czekam na siostrę.

Tu pracuje matka.
Na kogo pan czeka?

Czekam na matkę.

Tu pracuje córka.
Na kogo pan czeka?

Czekam na córkę.

Frame 7

To jest koszula.
O co pan prosi?

Proszę o koszulę.

To jest fajka.
O co pan prosi?

Proszę o fajkę.

To jest paczka.
O co pan prosi?

Proszę o paczkę.

To jest fotografia.
O co pan prosi?

Proszę o fotografię.

Frame 8

W tym domu jest kuchnia.
Co ma pan Karski?

Pan Karski ma kuchnię.

Na ulicy Jasnej jest szkoła.
Co lubi Bolek?

Bolek lubi szkołę.

Na tej ulicy jest restauracja.
Co pokazuje pan Nowak?

Pan Nowak pokazuje restaurację.

W tym biurze pracuje
urzędniczka.
Kogo zna pan Cichocki?

Pan Cichocki zna urzędniczkę.

Na dole jest kanapa.
Co sprzedaje ekspedient?

Ekspedient sprzedaje kanapę.

W sklepie jest herbata.
Za co płaci klient?

Klient płaci za herbatę.

Dziś na obiad_ są kotlety
z kapustą.
Co jest dziś na obiad_?

Dziś na obiad_ są kotlety z
kapustą.

Syn chodzi na uniwersytet_.
Dokąd chodzi syn?

Syn chodzi na uniwersytet_.

Pan Kowalski idzie na stację.
Dokąd idzie pan Kowalski?

Pan Kowalski idzie na stację.

Frame 9

Pan Bednarski idzie do
sklepu po tytoń_.
Po co idzie pan Bednarski do
sklepu?

Pan Bednarski idzie do sklepu
po tytoń_.

Pani Adamska idzie do
sklepu po mąkę.
Po co idzie pani Adamska do
sklepu?

Pani Adamska idzie do sklepu
po mąkę.

Bolek idzie do sklepu po
mleko_.
Po co idzie Bolek do sklepu?

Bolek idzie do sklepu po mleko_.

Pan Cichocki idzie do sklepu
po gazetę.
Po co idzie pan Cichocki do
sklepu?

Pan Cichocki idzie do sklepu po
gazetę.

LESSON 23 A

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Dokąd idzie pan Bednarski? (do sklepu)
2. Po co pan Bednarski idzie do sklepu? (po tytoń i papierosy)
3. Kto idzie do sklepu po tytoń i papierosy? (pan Bednarski)
4. Gdzie pan Bednarski kupuje zwykle tytoń i papierosy?
(u Majewskiego)
5. U kogo zwykle pan Bednarski kupuje tytoń i papierosy?
(u Majewskiego)
6. Co pan Bednarski zwykle kupuje u Majewskiego?
(tytoń i papierosy)
7. Co pan Adamski chce kupić dziś u Majewskiego?
(fajkę i paczkę tytoniu fajkowego)
8. Kto chce także u Majewskiego kupić dziś fajkę i paczkę tytoniu fajkowego? (pan Adamski)
9. Jaki tytoń ma teraz Majewski? (mocny angielski tytoń fajkowy)
10. Kto ma teraz mocny angielski tytoń fajkowy? (Majewski)
11. Kto lubi mocny angielski tytoń fajkowy? (pan Adamski)
12. Jaki tytoń lubi pan Adamski? (mocny angielski tytoń fajkowy)
13. Jak się czuje pani Majewska? (dobrze)
14. Co pomaga robić pani Majewska? (prowadzić sklep)
15. Kiedy pani Majewska pomaga prowadzić sklep? (rano)
16. Czy pani Majewska to jest młoda osoba? (nie, to nie jest już młoda osoba)
17. Gdzie pan Adamski widzi często panią Majewską? (w kościele)
18. Kto widzi często panią Majewską w kościele? (pan Adamski)
19. Ile lat może mieć pani Majewska? (czterdzieści)
20. Czy państwo Adamscy znają dobrze ich syna? (nie, tylko z widzenia)

LESSON 23 A

21. Kto zna syna tylko z widzenia? (państwo Adamscy)
22. Co robi młody Majewski? (chodzi na uniwersytet)
23. Kto chodzi na uniwersytet? (młody Majewski)

Part II - General Questions

1. Co słyszeć u pana?
2. Czy w biurze jest wszystko w porządku?
3. Czy pan kupuje zwykle tytoń, czy papierosy?
4. Jaki tytoń dużo ludzi kupuje?
5. Co pan pali?
6. Czy fajka kosztuje dużo?
7. Dlaczego dużo ludzi kupuje angielski tytoń fajkowy?
8. Kto panu pomaga uczyć się?
9. Co pan robi rano?
10. Kto prowadzi samochód, pan czy żona?
11. Czy pana matka to jest młoda osoba?
12. Co pan robi często w szkole?
13. Gdzie pan może widzieć bardzo dużo ludzi? (w kościele)
14. Co pan robi, jeżeli pan ma dużo pieniędzy?
15. Czy pan teraz chodzi na uniwersytet?

Part III

One student asks other students questions based on dialogue.

LESSON 23 A

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy w domu jest wszystko w porządku.
2. czy pali papierosy, czy fajkę.
3. czy często chodzi do sklepu po papierosy.
4. czy czasami pali fajkę.
5. jaką fajkę ma.
6. czy kupuje w sklepie tytoń, czy papierosy.
7. czy on lubi mocny tytoń fajkowy.
8. jaki tytoń fajkowy on kupuje.
9. czy on lubi angielski tytoń fajkowy.
10. dlaczego on kupuje angielski tytoń fajkowy.
11. gdzie można kupić angielski tytoń fajkowy.
12. jaki tytoń jest mocny.
13. ile kosztuje paczka tytoniu fajkowego.
14. ile kosztuje paczka papierosów.
15. czy angielski tytoń fajkowy kosztuje dużo.
16. czy jego żona też pali.
17. kto prowadzi sklep, gdzie on kupuje papierosy.
18. czy on pali papierosy rano.
19. czy on dobrze prowadzi samochód.
20. jak prowadzi samochód jego żona.
21. kiedy on pomaga koledze uczyć się.

LESSON 23 A

Proszę zapytać kolegę,

22. czy matka żony to jest młoda osoba.
23. gdzie jest często dużo ludzi.
24. czy w kościele także często jest dużo ludzi.
25. czy zna kapitana dobrze, czy tylko z widzenia.
26. czy może powiedzieć, ile lat może mieć żona, jeżeli mąż ma sześćdziesiąt pięć lat.
27. ile lat chodzi na uniwersytet.
28. czy on teraz chodzi na uniwersytet.
29. gdzie jest uniwersytet w Polsce.
30. jaki uniwersytet jest w Warszawie.
31. gdzie można dostać wiele rzeczy.
32. dlaczego w spółdzielni można dostać wiele rzeczy.
33. czy on ma ładne rzeczy w domu.
34. czy jego żona lubi ładne rzeczy.
35. czy on wie, gdzie można dostać angielski tytoń.
36. czy on wie, co można dostać za sto złotych w Warszawie.

LESSON 23 A

NARRATION

Państwo Majewscy

Pan Majewski prowadzi sklep. Sklep jest na ulicy Mickiewicza. Ludzie kupują tu chleb, mąkę, jajka i także rzeczy do kuchni. Sklep ma też wyroby tytoniowe. Pan Majewski nie jest już młody. Ma on sześćdziesiąt pięć lat. Córka państwa Majewskich, Basia, pomaga prowadzić sklep. Ona ma piętnaście lat i jest ładna. Teraz Basia siedzi obok ojca i czyta gazetę. Pan Majewski pisze list do matki. Pani Majewska gotuje obiad. Państwo Majewscy mają też syna. Syn chodzi na uniwersytet, gdzie uczy się języka polskiego i angielskiego. On zna już trochę język angielski. Uniwersytet jest niestety daleko od domu państwa Majewskich i on wraca późno do domu. Obiad je on zwykle o czwartej, a potem uczy się. Ma on dwadzieścia lat i jest wysoki. To jest dobry chłopiec i wszyscy go bardzo lubią.

GENERALIZATIONS

Accusative

The accusative (or objective) case is used to indicate the direct object of a transitive verb. It is also used after certain prepositions.

Accusative Singular of Nouns

The accusative singular of nouns has three endings: 1. like nominative, 2. -a, 3. -ę.

1. The following types of nouns have the accusative singular ending identical with that of the nominative singular:

a. masculine nouns denoting inanimate things, e.g.: ołówek,

nom.: Tu jest ołówek_. acc.: Tu widzę ołówek_.

b. feminine nouns which end in the nominative singular in a consonant, e.g.: geś,

nom.: Tu jest geś_. acc.: Tu widzę geś_.

c. neuter nouns (all of them, regardless of their endings in the nominative singular), e.g.: okno,

nom.: Tu jest okno_. acc.: Tu widzę okno_.

2. The following types of nouns have the ending -a in the accusative singular:

a. masculine nouns which denote male persons, e.g.: oficer, and male animals, e.g.: kot,

nom.: Tu jest oficer_. acc.: Tu widzę oficera_.
Tu jest kot_. Tu widzę kota_.

b. diminutives which end in the nominative singular in -o, e.g.: Jasio - Johnny, diminutive of Jan - John,

nom.: Tu jest Jasio_. acc.: Tu widzę Jasia_.

3. The following types of nouns have the ending -ę in the accusative singular:

LESSON 23 A

a. feminine nouns which end in the nominative singular in -a, e.g.: matka,

nom.: Tu jest matkaa. acc.: Tu widzę matkę.

b. masculine nouns which end in the nominative singular in -a, e.g.: kolega,

nom.: Tu jest kolega. acc.: Tu widzę kolegę.

c. feminine nouns which end in the nominative singular in -i, e.g.: gospodyni - landlady, hostess,

nom.: Tu jest gospodyni. acc.: Tu widzę gospodynię.

Exception: The accusative singular form of pani - Mrs., lady or "you" when addressing a lady, is panią, e.g.:

nom.: Tu jest pani Nowak. acc.: Tu widzę panią Nowak.

d. Polish family names which end in the nominative singular in -o, e.g.: Kościuszko,

nom.: Tu jest Kościuszko. acc.: Tu widzę Kościuszkę.

The Use of the Accusative Case

1. Accusative as Direct Object of a Transitive Verb

In Polish, the direct object of a transitive verb is always in the accusative case. It answers the question: kogo? - whom, and co? - what, e.g.:

Subject Object
 | |
Pan Adamski ma syna.
 |
 Predicate
 (trans.verb)

Mr. Adamski has a son.

Q.: Kogo ma pan Adamski?

Whom does Mr. Adamski have?

A.: Syna.

A son.

2. Accusative with Prepositions

a. The preposition na requires the accusative case:

1. when used with the verb czekać - to wait, e.g.:

Czekam na żonę, córkę i syna.

I'm waiting for (my) wife, (my) daughter and (my) son.

2. when it marks a goal, direction or movement towards, e.g.:

Syn chodzi na uniwersytet.

(my) Son attends the university.

3. when it is used in expressions referring to the course of meals, e.g.:

Co jest na deser?

What is for dessert?

4. when it is used in certain idiomatic expressions, e.g.:

Jak panu na imię?

What's your first name?

b. The preposition za requires the accusative case when it is used in the sense of buying or selling for, e.g.:

Ile pan płaci za elektryczność?

How much do you pay for electricity?

c. The preposition po requires the accusative case when it is used in the sense of bringing back with one or fetching, e.g.:

Idę do sklepu po mąkę.

I'm going to the store for flour.

LESSON 23 A

Accusative Singular of Nouns

(Summary)

1. a. masculine inanimate nouns
ołówek_
- b. feminine nouns
gęs_
- c. neuter nouns
okno, zwierze,
mieszkanie,
liceum
- nomi-
native = accu-
sative
- a. Tu widzę ołówek_.
- b. Tu widzę gęs_.
- c. Tu widzę okno,
zwierze, mieszk-
anie i liceum.

2. a. masculine animate nouns
(male persons,
male animals)
oficer_o, kot_o
- b. masculine animate nouns
(diminutives)
Jasioo
- a
- a. Tu widzę oficera.
Tu widzę kota.
- b. Tu widzę Jasioa.

3. a. feminine nouns
matka
- b. masculine nouns
kolega
- c. feminine nouns
gospodyni
- d. masculine nouns
(family names)
Kościszko
- ę
- a. Tu widzę matkę.
- b. Tu widzę kolegę.
- c. Tu widzę gospody-
nię.
- d. Tu widzę Kościsz-
kę.

EXPLANATORY NOTES

Adam Mickiewicz

Mickiewicz, Adam (1798-1855), Poland's greatest poet and spiritual leader, was born in the vicinity of Nowogródek, a town in the Grand Duchy of Lithuania, which before the partitions was in union with Poland. He studied Polish literature, ancient languages and history at the University of Wilno. His creative work as a poet was influenced by the intellectual as well as the political events of his time. Under the influence of romanticism, he became the leader of Polish romanticism and is considered its actual creator. Raised in the patriotic atmosphere of the resistance against foreign powers occupying Poland, Mickiewicz expressed in his poetic compositions the hopes and rebellious thoughts of the oppressed Polish nation.

After the failure of the November Uprising (1830), Mickiewicz joined the Polish emigrants in Paris. Here he wrote his masterpiece, the Polish epic, "Pan Tadeusz," in which in an enchanting story he presented the true soul of the Polish nation.

The activity of Mickiewicz abroad, however, was not only limited to the writing of poetry. For a year, he was professor of Latin language and literature in Lausanne in Switzerland and later on - professor of Slavonic literature in the College de France in Paris.

His deep patriotic feelings, however, led him away from teaching and writing. When news spread about the outbreak of the revolution in Italy, he went there to organize a Polish Legion in 1848, hoping that the liberation of Italy would lead to the liberation of Poland. The hope did not materialize.

Mickiewicz returned to France, but only for a short time. When the Crimean War broke out in 1855, Mickiewicz went to Constantinople to organize another Polish Legion within the Turkish Army. This was the poet's last great deed.

Stricken by cholera, he died in Constantinople on November 26, 1855. The legacy of the creative work of Mickiewicz is enormous. Besides "Pan Tadeusz," he left "Crimean Sonnets," dramas in verse - "The Ancestors," "Konrad Wallenrod" - and many ballads and poetic tales. It could be said that Mickiewicz introduced Polish literature to world literature.

LESSON 23 A

Tadeusz Kościuszko (1746-1817)

General Kościuszko fought under George Washington in the American Revolution of 1776. Later, in 1794, he led an insurrection against Russia for the independence of Poland.

Below is his last will; the text is in the original English:

Testament

I, Thaddeus Kościuszko, being just in my departure from America, do hereby declare and direct that should I make no other testamentary disposition of my property in the United States, hereby authorize my friend Thomas Jefferson to employ the whole thereof in purchasing negroes from among his own as any others and giving them liberty in my name, in giving them an education in trades or otherwise, and in having them instructed for their new condition in the duties of morality which may make them good neighbors, good fathers or mothers, husbands or wives, and in their duties as citizens, teaching them to be defenders of their liberty and country and of the good order of Society and in whatsoever may make them happy and useful, and I make the said Thomas Jefferson my executor of this.

T. Kościuszko

5th day of May, 1798

Recommended Further Reading:

Great Men and Women of Poland, edited by Stephen P. Mizwa, New York, The MacMillan Co., 1943.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue.
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drill from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

LESSON 23 A

VOCABULARY

Dialogue

1. porządek, m.
porządku, gen. s.	- order, tidiness
2. po (+ acc.)	- for
3. tytoń, m.
tytoniu, gen. s.	- tobacco
4. także	- also
5. fajka, f.	- pipe
6. fajkowy, fajkowa, fajkowe	- pipe (as adj.)
7. mocny, mocna, mocne	- strong
8. pomagać, i. pomóc, p.
pomagam pomogę
pomaga pomoże	- to help
9. prowadzić, i.
prowadzę
prowadzi	- to manage, to run something,
to lead, to drive (car), to
steer
poprowadzić, p.
poprowadzę
poprowadzi	
10. rano	- in the morning
11. młody, młoda, młode	- young
12. osoba, f.	- person
13. często	- often
14. kościół, m.
kościoła, gen. s.	- church
w kościele	- in the church
15. jeżeli	- if
16. z widzenia	- from sight

LESSON 23 A

17. uniwersytet, m.
uniwersytetu, gen. s.

- university

Dialogue Adjunct

18. można

- one can, one may

19. dostać, p. dostawać, i.
dostanę dostaję
dostanie dostaje

- to get

20. wiele (+ gen.)

- many

21. rzecz, f.
rzecz, acc. s.
rzeczy, nom. pl.
rzeczy, acc. pl.

- thing

Narration

22. jajko, n.

- egg

23. wyrób, m.
wyrobu, gen. s.

- product

24. tytoniowy, tytoniowa,
tytoniowe

- tobacco (as adj.)

25. piętnaście

- fifteen

Names of Persons

26. Bednarski

- surname

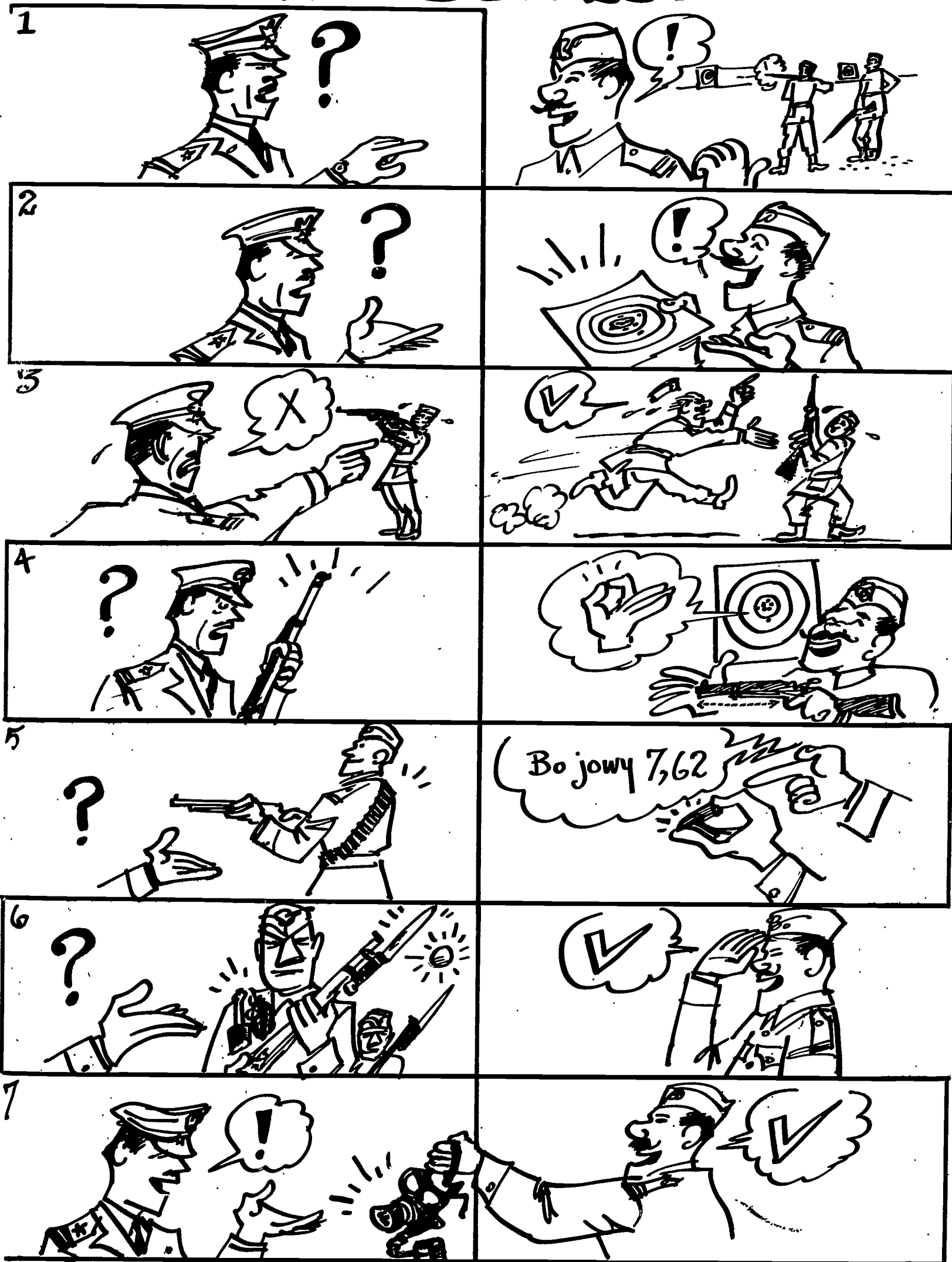
27. Mickiewicz, Adam

- famous Polish poet

Tadeusz Kościuszko.

LESSON 23-B

DIALOGUE

Na strzelnicy

M.: major
K.: kapral

1. M.: Co pan teraz robi?
K.: Uczę żołnierzy strzelać.
2. M.: Czy żołnierze dobrze strzelają?
K.: Dostyć dobrze, panie majorze.
3. M.: Tamten żołnierz źle trzyma karabin.
K.: Tak jest, panie majorze. Zaraz to poprawię.
4. M.: Jakie są te nowe^e karabiny?
K.: Bardzo dobre. Mają bardzo krótką lufę, ale świetnie strzelają.
5. M.: Jaki nabój ma ten żołnierz?
K.: Bojowy, kaliber 7,62.
6. M.: Czy wszyscy dziś mają granaty i bagnety?
K.: Tak jest, panie majorze.
7. M.: Proszę mi pokazać tę maskę przeciwgazową.
K.: Rozkaz, panie majorze.

LESSON 23 B

DIALOGUE

On the rifle range

M.: major

K.: corporal

1. M.: What are you doing now?
K.: I am teaching soldiers to shoot.
2. M.: Do the soldiers shoot well?
K.: Quite well, Sir.
3. M.: That soldier is holding the rifle wrong.
K.: Yes, Sir. I will correct it right away.
4. M.: How are the new rifles?
K.: Very good. They have short barrels, but they shoot excellently.
5. M.: What kind of cartridge does this soldier have?
K.: Ball, caliber 7.62.
6. M.: Do all soldiers have grenades and bayonets today?
K.: Yes, Sir.
7. M.: Show me this gas mask, please.
K.: Yes, Sir.

LESSON 23 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Gdzie są teraz żołnierze?
B.: Żołnierze są teraz na strzelnicy.
2. A.: Z czego strzela ten żołnierz?
B.: Ten żołnierz strzela z karabinu.
3. A.: Jaka to jest lornetka?
B.: To jest lornetka polowa.
4. A.: Czy to jest lornetka polowa?
B.: Nie, to jest lornetka teatralna.

LESSON 23 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Where are the soldiers now?
B.: The soldiers are now on the rifle range.
2. A.: What is this soldier shooting?
B.: This soldier is shooting a rifle.
3. A.: What kind of binoculars are these?
B.: These are field glasses.
4. A.: Are these field glasses?
B.: No, these are opera glasses.

PATTERN DRILLS

Accusative Singular of Adjectives

(accusative contrasted with nominative)

Repetition Drill

Repeat each utterance.

Frame 1

Ten pokój jest jasny.
 Ten dom jest ładny.
 Ten krawat jest czerwony.
 Ten nabój jest bojowy.
 Ten pokój jest umeblowany.
 Ten list jest długi.
 Ten dom jest niski.
 Ten karabin jest krótki.
 Ten dom jest wysoki.
 Ten bagnet jest długi.

Mam jasny pokój.
 Mam ładny dom.
 Mam czerwony krawat.
 Ten żołnierz ma bojowy nabój.
 Pan Karski ma umeblowany pokój.
 Pan Nowak ma długi list.
 Mój syn ma niski dom.
 Ten żołnierz ma krótki karabin.
 Pan Adamski ma wysoki dom.
 Ten żołnierz ma długi bagnet.

Frame 2

Ten mechanik jest dobry.
 Ten żołnierz jest młody.
 Ten nauczyciel jest łysy.

 Ten kucharz jest gruby.

 Ten sierżant jest stary.

 Ten oficer jest wysoki.
 Ten kapral jest niski.

 Ten kapitan jest wysoki.
 Ten major jest niski.
 Ten lekarz jest wysoki.

 Ten kot jest czarny.
 Ten koń jest młody.
 Ten pies jest stary.
 Ten indyk jest duży.

Bolek zna dobrego mechanika.
 Kapral uczy młodego żołnierza.
 Pan Karski zna łyszego nauczyciela.
 Pan Cichocki zna grubego kucharza.
 Żołnierze lubią tego starego sierżanta.
 Znam tego wysokiego oficera.
 Czekam na tego niskiego kaprala.
 Znam tego wysokiego kapitana.
 Lubię tego niskiego majora.
 Tu widzę tego wysokiego lekarza.
 Bolek ma czarnego kota.
 Pan Adamski ma młodego konia.
 Pan Karski ma starego psa.
 Pani Adamska ma dużego indyka.

LESSON 23 B

Frame 3

Ta koszula jest biała.
Ta lufa jest krótka.
To jest maska przeciwgazowa.
To jest lornetka polowa.
To jest lornetka teatralna.
To jest duża strzelnica.
To jest dobra fajka.
Ta poczekalnia jest mała.
Ta kiełbasa jest gorąca.
Ta kasza jest jęczmienna.

Tu widzę białą koszulę.
Tu widzę krótką lufę.
Tu widzę maskę przeciwgazową.
Tu widzę lornetkę polową.
Tu widzę lornetkę teatralną.
Tu widzę dużą strzelnicę.
Tu widzę dobrą fajkę.
Tu widzę małą poczekaln*ię*.
Tu widzę gorącą kiełbasę.
Tu widzę kaszę jęczmienną.

Frame 4

Moje mydło jest dobre.
To działo jest duże.
To pudełko jest małe.
To jest polskie wojsko.
To jest gorące mleko.
To biuro jest duże.
To dziecko jest ładne.
To krzesło jest nowe.
To mieszkanie jest umeblowane.
To lustro jest stare.

Mam dobre mydło.
Tu widzę duże działo.
Ten chłopiec ma małe pudełko.
Tu widzę polskie wojsko.
Kot pije gorące mleko.
Pan Nowak ma duże biuro.
Pani Nowak ma ładne dziecko.
Pan Cichocki ma nowe krzesło.
Pan Karski ma umeblowane mieszkanie.
Jego żona ma stare lustro.

Transformational Drill

Part I

"Yes" Questions Drill combined with Cued Response Drill

Listen to the first question and give a "yes" answer. Remember your answer because the second question will be based on it. Answer it. Compare your responses with those of the teacher on tape. When answering, don't hesitate, be quick and fluent.

Frame 1

Czy ten pokój jest jasny?
Jaki pokój ma pan Cichocki?

Czy ten karabin jest nowy?
Jaki karabin ma ten żołnierz?

Tak, ten pokój jest jasny.
Pan Cichocki ma jasny pokój.

Tak, ten karabin jest nowy.
Ten żołnierz ma nowy karabin.

LESSON 23 B

Czy ten nabój jest bojowy?
Jaki nabój ma ten żołnierz?

Tak, ten nabój jest bojowy.
Ten żołnierz ma nabój bojowy.

Czy ten obraz jest ładny?
Jaki obraz ma pan Karski?

Tak, ten obraz jest ładny.
Pan Karski ma ładny obraz.

Czy to jest angielski krawat?
Jaki krawat ma pan Nowak?

Tak, to jest angielski krawat.
Pan Nowak ma angielski krawat.

Czy to jest język polski?
Jaki język zna pan Smith?

Tak, to jest język polski.
Pan Smith zna język polski.

Czy to jest polski cukier?
Jaki cukier sprzedaje ekspedient?

Tak, to jest polski cukier.
Ekspedient sprzedaje polski cukier.

Czy ten papier jest niebieski?
Jaki papier kupuje pan Cichocki?

Tak, ten papier jest niebieski.
Pan Cichocki kupuje niebieski papier.

Frame 2

Czy ten mechanik jest dobry?
Jakiego mechanika zna Adamski?

Tak, ten mechanik jest dobry.
Adamski zna dobrego mechanika.

Czy to jest polski żołnierz?
Jakiego żołnierza uczy kapral?

Tak, to jest polski żołnierz.
Kapral uczy polskiego żołnierza.

Czy ten nauczyciel jest łysy?
Jakiego nauczyciela ma Bolek?

Tak, ten nauczyciel jest łysy.
Bolek ma łysego nauczyciela.

Czy ten ekspedient jest niski?
Jakiego ekspedienta pan tu widzi?

Tak, ten ekspedient jest niski.
Tu widzę niskiego ekspedienta.

Czy to jest angielski kucharz?
Jakiego kucharza pan zna?

Tak, to jest angielski kucharz.
Znam angielskiego kucharza.

Czy ten kucharz jest gruby?
Jakiego kucharza pan widzi na tej fotografii?

Tak, ten kucharz jest gruby.
Na tej fotografii widzę grubego kucharza.

Czy to jest znajomy lekarz?
Jakiego lekarza pan tu widzi?

Tak, to jest znajomy lekarz.
Tu widzę znajomego lekarza.

LESSON 23 B

Czy to jest bogaty człowiek?
Jakiego człowieka pan zna?

Tak, to jest bogaty człowiek.
Znam bogatego człowieka.

Frame 3

Czy ta lufa jest krótka?
Jaką lufę mają nowe karabiny?

Tak, ta lufa jest krótka.
Nowe karabiny mają krótką lufę.

Czy to jest maska przeciw-
gazowa?
Jaką maskę ma ten żołnierz?

Tak, to jest maska przeciw-
gazowa.
Ten żołnierz ma maskę przeciw-
gazową.

Czy to jest lornetka polowa?
Jaką lornetkę ma ten oficer?

Tak, to jest lornetka polowa.
Ten oficer ma lornetkę polową.

Czy to jest lornetka tea-
tralna?
Jaką lornetkę ma ta pani?

Tak, to jest lornetka tea-
tralna.
Ta pani ma lornetkę teatralną.

Czy ta koszula jest biała?
Jaką koszulę kupuje ten
klient?

Tak, ta koszula jest biała.
Ten klient kupuje białą koszu-
lę.

Czy ta mąka jest dobra?
Jaką mąkę sprzedaje ekspe-
dient?

Tak, ta mąka jest dobra.
Ekspedient sprzedaje dobłą
mąkę.

Czy ta gęś jest biała?
Jaką gęś ma pani Adamska?

Tak, ta gęś jest biała.
Pani Adamska ma białą gęś.

Czy ta kobieta jest niska?
Jaką kobietę pan widzi na
tej fotografii?

Tak, ta kobieta jest niska.
Na tej fotografii widzę niską
kobietę.

Frame 4

Czy to biurko jest małe?
Jakie biurko ma pan Cichocki?

Tak, to biurko jest małe.
Pan Cichocki ma małe biurko.

Czy to krzesło jest niskie?
Jakie krzesło ma to dziecko?

Tak, to krzesło jest niskie.
To dziecko ma niskie krzesło.

Czy to działo jest duże?
Jakie działo pokazuje major?

Tak, to działo jest duże.
Major pokazuje duże działo.

Czy to mieszkanie jest ume-
blowane?
Jakie mieszkanie ma pan Ci-
chocki?

Tak, to mieszkanie jest ume-
blowane.
Pan Cichocki ma umeblowane
mieszkanie.

Czy to mleko jest gorące?
Jakie mleko lubi ten kot?

Tak, to mleko jest gorące.
Ten kot lubi gorące mleko.

Czy to mydło jest zielone?
Jakie mydło ma ten lekarz?

Tak, to mydło jest zielone.
Ten lekarz ma zielone mydło.

Czy to mięso jest dobre?
Jakie mięso kupuje pani Kar-
ska?

Tak, to mięso jest dobre.
Pani Karska kupuje dobre mięso.

Czy to gospodarstwo jest małe?
Jakie gospodarstwo ma pan
Adamski?

Tak, to gospodarstwo jest małe.
Pan Adamski ma małe gospodar-
stwo.

Part II

Cued Response Drill (at random)

Listen to the cue and then to the questions. Answer the ques-
tions using the cue in the proper form. Compare your responses
with those of the teacher on tape.

Frame 1

umeblowane mieszkanie

Jakie mieszkanie wynajmuje pan Pawlak?

Pan Pawlak wynajmuje umeblowane mieszkanie.

Kto wynajmuje umeblowane mieszkanie?

Pan Pawlak wynajmuje umeblowane mieszkanie.

Co wynajmuje pan Pawlak?

Pan Pawlak wynajmuje umeblowane mieszkanie.

Frame 2

kotlet wieprzowy

Jaki kotlet je pan Cichocki?

Pan Cichocki je kotlet wieprzowy.

Kto je kotlet wieprzowy?

Pan Cichocki je kotlet wieprzowy.

Co je pan Cichocki?

Pan Cichocki je kotlet wieprzowy.

LESSON 23 B

Frame 3

czarna kawa

Jaka kawę pije pan Cichocki?

Pan Cichocki pije czarną kawę.

Kto pije czarną kawę?

Pan Cichocki pije czarną kawę.

Co pije pan Cichocki?

Pan Cichocki pije czarną kawę.

Frame 4

dobra zupa

Jaka zupę podaje kelner?

Kelner podaje dobrą zupę.

Kto podaje dobrą zupę?

Kelner podaje dobrą zupę.

Co podaje kelner?

Kelner podaje dobrą zupę.

Frame 5

młody żołnierz

Jakiego żołnierza uczy kapral strzelać?

Kapral uczy strzelać młodego żołnierza.

Kto uczy strzelać młodego żołnierza?

Kapral uczy strzelać młodego żołnierza.

Kogo uczy kapral strzelać?

Kapral uczy strzelać młodego żołnierza.

Frame 6

maska przeciwgazowa

Jaka maskę pokazuje kapral?

Kapral pokazuje maskę przeciwgazową.

Kto pokazuje maskę przeciwgazową?

Kapral pokazuje maskę przeciwgazową.

Co pokazuje kapral?

Kapral pokazuje maskę przeciwgazową.

Frame 7

angielski tytoń

Jaki tytoń lubi pan Adamski?

Pan Adamski lubi angielski tytoń.

Kto lubi angielski tytoń?

Pan Adamski lubi angielski tytoń.

Co lubi pan Adamski?

Pan Adamski lubi angielski tytoń.

Frame 8

polski oficer

Jakiego oficera zna pan Pawlak?

Pan Pawlak zna polskiego oficera.

Kto zna polskiego oficera?

Pan Pawlak zna polskiego oficera.

Kogo zna pan Pawlak?

Pan Pawlak zna polskiego oficera.

Frame 9

nowy krawat

Jaki krawat kupuje pan Cichocki?

Pan Cichocki kupuje nowy krawat.

Kto kupuje nowy krawat?

Pan Cichocki kupuje nowy krawat.

Co kupuje pan Cichocki?

Pan Cichocki kupuje nowy krawat.

Frame 10

dobry lekarz

Jakiego lekarza ma pan Kowalski?

Pan Kowalski ma dobrego lekarza.

Kto ma dobrego lekarza?

Pan Kowalski ma dobrego lekarza.

Kogo ma pan Kowalski?

Pan Kowalski ma dobrego lekarza.

LESSON 23 B

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Co robi kapral? (uczy żołnierzy strzelać)
2. Kogo kapral uczy strzelać? (żołnierzy)
3. Czy żołnierze dobrze strzelają? (tak, dosyć dobrze)
4. Jak żołnierze strzelają? (dosyć dobrze)
5. Kto strzela dosyć dobrze? (żołnierze)
6. Kto chce wiedzieć czy żołnierze dobrze strzelają? (major)
7. O co major pyta kaprala? (czy żołnierze dobrze strzelają)
8. Co trzyma źle tamten żołnierz? (karabin)
9. Kto źle trzyma karabin? (tamten żołnierz)
10. Jak trzyma karabin tamten żołnierz? (źle)
11. Kto mówi, że tamten żołnierz trzyma źle karabin? (major)
12. Co robi zaraz kapral? (poprawi to)
13. Jakie są te nowe karabiny? (bardzo dobre)
14. Jaką lufę mają te nowe karabiny? (krótką)
15. Co ma krótką lufę? (te nowe karabiny)
16. Jak strzelają te nowe karabiny? (świetnie)
17. Jaki nabój ma żołnierz? (bojowy, kaliber 7,62)
18. Jaki kaliber ma nabój bojowy? (7,62)
19. Co mają dziś wszyscy żołnierze? (granaty i bagnety)
20. Kto ma dziś granaty i bagnety? (żołnierze)
21. Co musi pokazać kapral? (maskę przeciwgazową)
22. Jaką maskę musi pokazać kapral? (przeciwgazową)

23. Kto chce widzieć maskę przeciwigazową? (major)

24. Co mówi kapral? (rozkaz, panie majorze)

Part II - General Questions

1. Kto uczy żołnierzy strzelać?
2. Gdzie podoficerowie uczą żołnierzy strzelać?
3. Jak pan strzela z karabinu?
4. Czy pana koledzy strzelają dobrze z karabinu?
5. Kiedy żołnierz strzela źle z karabinu?
6. Co musi zrobić podoficer, jeżeli żołnierz źle trzyma karabin?
7. Jak się nazywa ten kolega, a jak się nazywa tamten?
8. Jaką lufę może mieć karabin?
9. Co musi mieć żołnierz, jeżeli chce strzelać z karabinu?
10. Jakie naboje mają zwykle żołnierze?
11. Czy pan zna kaliber karabinu, który pan ma?
12. Co mają zwykle żołnierze oprócz karabinu?
13. Czy bagnet, który pan ma, jest krótki czy długi?
14. Czy żołnierze dziś muszą mieć maski przeciwigazowe?
15. Co żołnierz często musi mówić?

Part III

One student asks other students questions based on dialogue.

LESSON 23 B

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. co on teraz robi.
2. kto go uczy języka polskiego.
3. co robi nauczyciel w szkole.
4. czego uczą nauczyciele w szkole języków.
5. kto go uczy strzelać.
6. czy wszyscy podoficerowie dobrze uczą strzelać.
7. kto musi dużo wiedzieć o wojsku.
8. czy on dobrze strzela.
9. gdzie on zwykle strzela.
10. czy on zna majora Nowaka.
11. czy on wie, gdzie major Nowak mieszka.
12. czy on wie, ile lat ma tamten kolega.
13. czy żołnierz może dobrze strzelać, kiedy źle trzyma karabin.
14. kto uczy żołnierzy, jak trzymać karabin.
15. co robi podoficer, jeżeli żołnierz źle trzyma karabin.
16. co musi robić nauczyciel w klasie.
17. czy on wie jaki kaliber mają nowe naboje bojowe.
18. czy on wie dużo o wojsku.
19. czy wszyscy żołnierze mają granaty.
20. czy on wie, co to jest granat.

LESSON 23 B

Proszę zapytać kolegę,

21. czy on ma karabin i bagnet.
22. czy wszyscy żołnierze mają bagnety.
23. jaką lufę ma karabin, który on ma.
24. czy bagnet jest krótki, czy długi.
25. czy on ma maskę przeciwigazową.
26. jaką maskę mają żołnierze.
27. czy on wie, czy wszyscy żołnierze mają maski przeciwigazowe.
28. co mówi zwykle polski żołnierz, kiedy dostaje rozkaz.
29. kto zwykle dostaje rozkazy.
30. z czego zwykle żołnierze strzelają na strzelnicy.
31. jaką lornetkę można kupić w sklepie.
32. jakie lornetki mają oficerowie.
33. czy tylko oficerowie mają lornetki.
34. jakie lornetki mają często panie.
35. czy on wie, ile kosztuje nowa lornetka teatralna.

LESSON 23 B

NARRATION

Na strzelnicy

Kapral Zdzisław Zawadzki uczy żołnierzy strzelać. Co dzień jest on na strzelnicy. Tu uczy żołnierzy wielu rzeczy. Żołnierz musi umieć nie tylko trzymać karabin i dobrze strzelać, ale też musi znać karabin, naboje, granaty, a także działa i ich kaliber. Zawadzki umie uczyć i jego żołnierze nie tylko wiedzą dosyć dużo, ale też świetnie strzelają.

Major Kapusta, który często jest na strzelnicy, nie musi poprawiać żołnierzy Zdzisława. Bardzo on też lubi młodego kaprała. Zdzisław więc może często odwiedzać rodziców. Rodzice Zdzisława mieszkają pod Warszawą, gdzie mają gospodarstwo. Mieszkają oni niedaleko od rodziny majora Kapusty. Major ma samochód i kiedy jedzie do rodziny bierze często Zdzisława.

GENERALIZATIONS

Accusative Singular of Adjectives

The accusative singular of adjectives has three endings:
1. like nominative, 2. -ego, 3. -ą.

1. The accusative singular ending of adjectives qualifying

- a. masculine nouns denoting inanimate things, and
- b. all neuter nouns

is the same as the nominative singular ending, i.e.: -y/-i for masculine nouns and -e for neuter nouns respectively,

e.g.: a. masculine, inanimate nouns

nom.: Ten pokój jest jasny.
Ten dom jest niski.

acc.: Mam jasny pokój.
Mam niski dom.

b. neuter nouns

nom.: To biurko jest małe.
To krzesło jest niskie.

acc.: Mam małe biurko.
Mam niskie krzesło.

2. The accusative singular ending of adjectives qualifying masculine nouns denoting male persons and male animals is -ego,

e.g.:

nom.: Ten żołnierz jest młody.
Ten żołnierz jest wysoki.

acc.: Tu widzę młodego żołnierza.
Tu widzę wysokiego żołnierza.

Ten kot jest czarny.

Tu widzę czarnego kota.

3. The accusative singular ending of adjectives qualifying all feminine nouns is -ą,

e.g.:

nom.: Ta koszula jest biała.
Ta gęś jest biała.

acc.: Tu widzę białą koszulę.
Tu widzę białą gęs.

LESSON 23 B

Accusative Singular of ten, ta, to

The accusative singular forms of ten, ta, to are:

1. ten for masculine nouns denoting inanimate things (accusative form is identical with that of the nominative),

e.g.:

nom.: Ten formularz jest nowy. acc.: Ja już mam ten formularz.

2. tego for male persons and male animals,

e.g.:

nom.: Ten żołnierz jest młody. acc.: Znam tego młodego żołnierza.
Ten kot jest czarny. Lubię tego czarnego kota.

3. tę or tą for feminine nouns (tę - in written and spoken language, tą in spoken only),

e.g.:

nom.: Ta koszula jest zielona. acc.: Lubię tę zieloną koszulę.

or:

Lubię tą zieloną koszulę.

4. to for neuter nouns (accusative is like nominative),

e.g.:

nom.: To dziecko jest ładne. acc.: Lubię to dziecko.

10

Accusative Singular of jaki, jaka, jakie

The accusative singular endings of jaki, jaka, jakie are those of regular adjectives, i.e.:

-i for masculine inanimate nouns (acc. like nom.),

-ego for masculine animate nouns (male persons and male animals),

-a for feminine nouns,

-e for neuter nouns,

e.g.:

masculine - inanimate

nom.: Jaki jest ten dom?

acc.: Jaki dom ma pan Adamski?

masculine - animate (male persons and male animals)

nom.: Jaki jest ten mechanik?

acc.: Jakiego mechanika pan zna?
Jakiego konia ma pan Adamski?

Jaki jest ten koń?

feminine

nom.: Jaka jest ta koszula?

acc.: Jaka koszulę ma pan Adamski?

neuter

nom.: Jakie jest to dziecko?

acc.: Jakie dziecko ma pan Karski?

LESSON 23 B

Accusative Singular of Adjectives

(Summary)

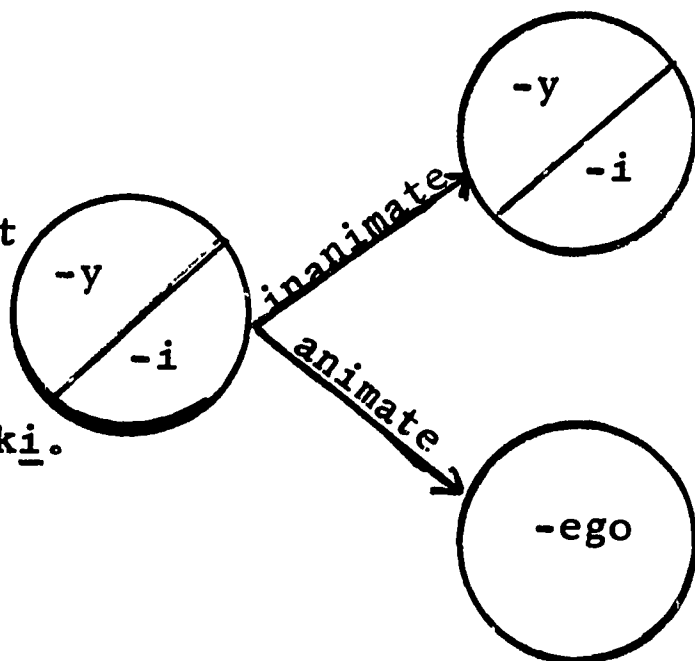
Nominative

Accusative

Masculine Gender

Ten pokój jest
jasny.
Ten mechanik jest
dobry.
Ten kot jest
czarny.

Ten dom jest niski.
Ten oficer jest
wysoki.

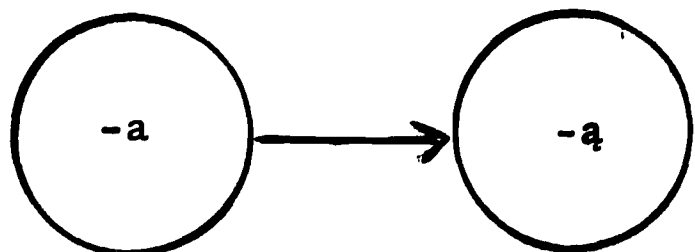

Mam jasny pokój.
Mam niski dom.

Bolek zna dobrego
mechanika.
Bolek zna wyso-
kiego oficera.
Bolek ma czarnego
kota.

Feminine Gender

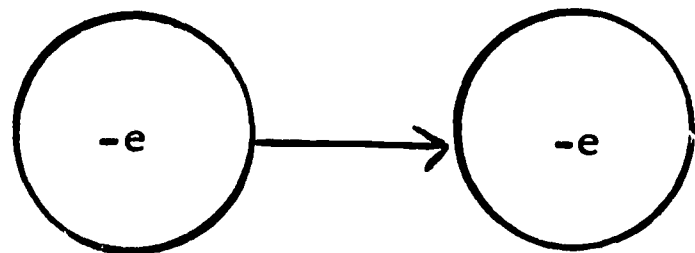
Ta koszula jest
biała.
Ta gęś jest
biała.
Ta kobieta jest
niska.

Tu widzę białą
koszulę.
Tu widzę białą
gęs.
Tu widzę niską
kobietę.

Neuter Gender

To biurko jest
małe.
To krzesło jest
niskie.

Mam małe biurko.
Mam niskie krze-
sło.

EXPLANATORY NOTES

Grade Insignia

General. Insignia of grade in the Polish Army are displayed on the headgear (i.e., service cap and garrison cap), the coat collar, shoulder loops, and, for marshals and general officers, on the sleeves of the coat and overcoat.

Officers. Service cap bands of marshals and general officers are ornamented with a wide scrolled silver braid and silver stars or crossed batons. Other officers display narrow silver braid and silver stars. When officers wear the garrison cap, grade insignia are worn on the left side of the cap. The manner of indicating grade on the service cap is as follows:

Marshal	1 broad stripe of scrolled silver braid and 2 crossed batons.
Lieutenant General	Similar braid and 3 stars.
Major General	As above, with 2 stars.
Brigadier General	As above, with 1 star.
Colonel	2 narrow stripes of silver braid around upper edge of band, and 3 stars.
Lieutenant Colonel	As above, with 2 stars.
Major	As above, with 1 star.
Captain	1 narrow stripe of silver braid around upper edge of band, and 4 stars.
Lieutenant	As above, with 3 stars.

Devices denoting branch of service are worn on the collar tabs of field-service uniforms. On the dress uniforms, marshals and general officers are distinguished by a scrolled silver braid in the form of a "V" and by a silver eagle device on the collar tabs. Field and company-grade officers wear similar braid but without device. The manner of indicating grade on

LESSON 23 B

shoulder loops is shown in figure 1. Marshals and general officers wear a silver scroll on the upper part of both sleeve cuffs.

Enlisted men. Grade for enlisted men is denoted on headgear and shoulder loops. Insignia in both cases consist of silver chevrons or bars as follows:

Master Sergeant	2 chevrons
Sergeant 1st Class	1 chevron
Sergeant	3 bars
Corporal	2 bars
Private 1st Class	1 bar

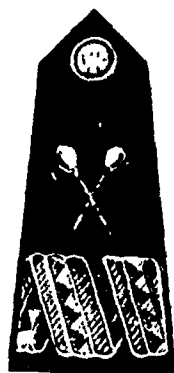
On the collar tabs of the dress coat, career NCO's are designated by a scrolled silver braid in the form of a "V", similar to that worn by field and company-grade officers.

Recommended Further Reading:

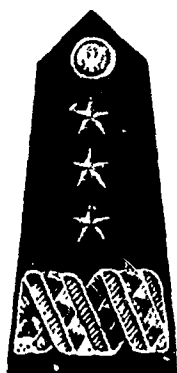
Department of the Army Pamphlet No. 30-50-2, Handbook on the Satellite Armies, Headquarters, Department of the Army, Washington 25, D.C., 1960, p.147.

1 April 1960

OFFICERS

MARSHAL

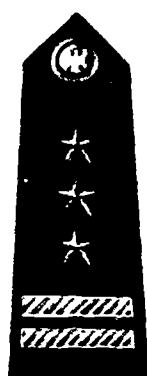
LIEUTENANT GENERAL

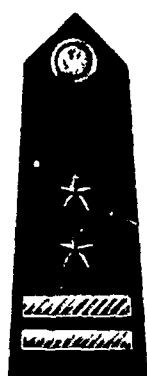
MAJOR GENERAL

BRIGADIER GENERAL

COLONEL

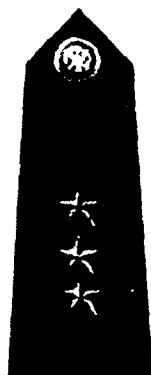
LIEUTENANT COLONEL

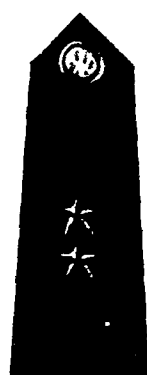
MAJOR

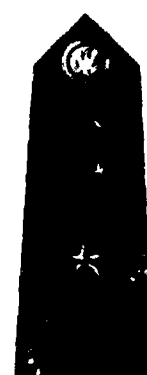
CAPTAIN

LIEUTENANT

JUNIOR LIEUTENANT

ENSIGN*

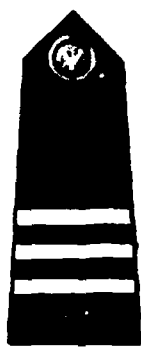
ENLISTED MEN

MASTER SERGEANT

SERGEANT 1st CLASS

SERGEANT

CORPORAL

PRIVATE 1st CLASS

PRIVATE

*Grade of ensign was abolished during 1958. Remaining company grades will reportedly be indicated by one less star than shown, but introduction of this change has been delayed indefinitely.

Figure 1. Polish Insignia of Grade.

LESSON 23 B

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue.
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drill from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

VOCABULARY

Dialogue

1. uczyć, i. nauczyć, p.
uczę nauczę
uczy nauczy	- to teach
2. strzelać, i. strzelić, p.
strzelam strzele
strzela strzeli	- to shoot
3. dosyć	- quite, enough
4. major, m.
majora, gen. s.	- major
5. tamten, tamta, tamte	- that one
6. źle	- wrong
7. trzymać, i. potrzymać, p.
trzymam potrzymam
trzyma potrzyma	- to keep, to hold
8. karabin, m.
karabinu, gen. s.	- rifle
9. poprawiać, i.
poprawiam
poprawia

poprawić, p.
poprawię
poprawi | - to improve, to correct |
| 10. krótki, krótka, krótkie | - short |
| 11. lufa, f. | - barrel (gun) |
| 12. nabój, m.
naboju, gen. s. | - cartridge |
| 13. bojowy, bojowa, bojowe | - ball (as adj.);
combat (as adj.) |
| 14. kaliber, m.
kalibru, gen. s. | - caliber |

LESSON 23 B

15. granat, m.
granatu, gen. s.	- grenade
16. bagnet, m.
bagnetu, gen. s.	- bayonet
17. maska przeciwigazowa
maska, f.

przeciwigazowy, przeciwigazowa, przeciwigazowe | - gas mask
- mask
- antigas |
| 18. rozkaz, m.
rozkazu, gen. s. | - yes, sir; order |

Dialogue Adjunct

19. strzelnica, f.
na strzelnicy	- rifle range
- on the rifle range
20. z czego	- from what
21. lornetka, f.	- (opera or field) glasses
22. polowy, polowa, polowe	- field (as adj.)
23. teatralny, teatralna, teatralne	- theatrical; opera (as adj.)

Narration

24. działo, n.	- cannon, gun, artillery piece
25. odwiedzać, i.
odwiedzam
odwiedza

odwiedzić, p.
odwiedzę
odwiedzi | - to visit (a person only) |
| 26. rodzice, pl. | - parents |

LESSON 23 B

Names of Persons

27. Zawadzki

- family name

28. Kapusta

- family name

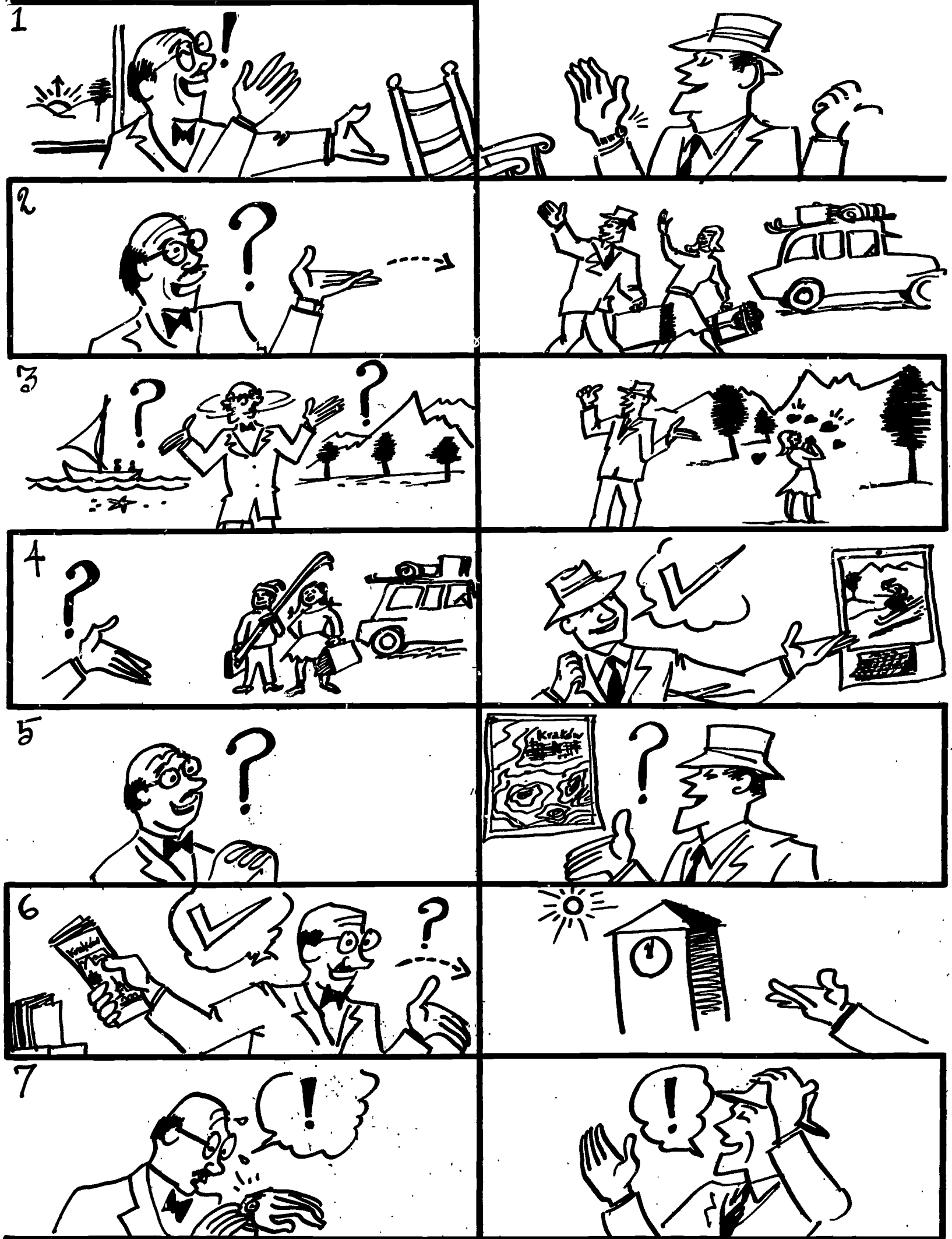
LESSON 23 B

ADAM MICKIEWICZ

(From a charcoal sketch done posthumously on the basis of known likenesses, by L. Horowitz in Warsaw, 1873)

LESSON 24A

DIALOGUE

Wyjazd na wakacje

A.: Pan Adamski
K.: Pan Kowalski

1. A.: Dzień dobry. Co nowego słysząc u pana?
Proszę siadać.
K.: Dziękuję. Niestety nie mam czasu, bo wyjeżdżam.
2. A.: Dokąd pan jedzie?
K.: Jedziemy na wczasy.
3. A.: Nad morze, czy w góry?
K.: W góry, bo żona bardzo lubi lasy i góry.
4. A.: Czy dzieci państwa też jadą?
K.: Tak, na całe wakacje.
5. A.: Czym mogę panu służyć?
K.: Słyszałem, że pan ma mapy gór na południe od Krakowa.
6. A.: Proszę bardzo. Tu są te mapy. Kiedy państwo wyjeżdżają?
K.: W południe.
7. A.: To pan naprawdę nie ma dużo czasu.
K.: Do widzenia.

LESSON 24 A

DIALOGUE

Leaving for a Vacation

A.: Mr. Adamski
K.: Mr. Kowalski

1. A.: Good morning. What's new with you?
Please sit down.

K.: Thank you. Unfortunately, I do not have
time, because I am leaving.
2. A.: Where are you going?

K.: We are going on vacation.
3. A.: To the sea, or to the mountains?

K.: To the mountains, because my wife likes
woods and mountains.
4. A.: Are your children going with you also?

K.: Yes, for the entire vacation.
5. A.: What can I do for you?

K.: I heard that you have maps of the moun-
tains south of Kraków.
6. A.: You're welcome to them. Here they are.
When are you leaving?

K.: At noon.
7. A.: Then you really don't have time.

K.: Good-bye.

LESSON 24 A

DIALOGUE ADJUNCT

A.: Dokąd pan sierżant jedzie na urlop?

B.: Lubię rzeki, więc nad Wisłę, a może nad Odrę.

LESSON 24 A

DIALOGUE ADJUNCT

A.: Where are you going on leave, sergeant?

B.: I like rivers, so perhaps to the Wisła
or to the Odra.

PATTERN DRILLS

Accusative Plural of Nouns

Repetition Drill

Listen to and repeat the following sentences:

Frame 1

Tu są koty.
 Tu są psy.
 Tu są stoły.
 Tu są sklepy.
 Tu są listy.
 Tu są telefony.
 Tu są kotlety.
 Tu są krawaty.
 Tu są domy.
 Tu są papiery.
 Tu są papierosy.
 Tu są włosy.
 Tu są obrazy.
 Tu są ogrody.
 Tu są samochody.
 Tu są kościoły.
 Tu są lasy.
 Tu są gabinety.

Tu są siostry.
 Tu są gazety.
 Tu są kanapy.
 Tu są krowy.
 Tu są szkoły.
 Tu są lampy.
 Tu są ściany.
 Tu są góry.
 Tu są mapy.

Tu widzę koty.
 Tu widzę psy.
 Tu widzę stoły.
 Tu widzę sklepy.
 Tu widzę listy.
 Tu widzę telefony.
 Tu widzę kotlety.
 Tu widzę krawaty.
 Tu widzę domy.
 Tu widzę papiery.
 Tu widzę papierosy.
 Tu widzę włosy.
 Tu widzę obrazy.
 Tu widzę ogrody.
 Tu widzę samochody.
 Tu widzę kościoły.
 Tu widzę lasy.
 Tu widzę gabinety.

Tu widzę siostry.
 Tu widzę gazety.
 Tu widzę kanapy.
 Tu widzę krowy.
 Tu widzę szkoły.
 Tu widzę lampy.
 Tu widzę ściany.
 Tu widzę góry.
 Tu widzę mapy.

Frame 2

Tu są indyki.
 Tu są ołówki.
 Tu są kieliszki.
 Tu są znaczki.

Tu widzę indyki.
 Tu widzę ołówki.
 Tu widzę kieliszki.
 Tu widzę znaczki.

LESSON 24 A

Tu są paczki.
Tu są zapałki.
Tu są skarpetki.
Tu są szynki.
Tu są żyletki.
Tu są córki.
Tu są rzeki.

Tu widzę paczki.
Tu widzę zapałki.
Tu widzę skarpetki.
Tu widzę szynki.
Tu widzę żyletki.
Tu widzę córki.
Tu widzę rzeki.

Frame 3

Tu są konie.
Tu są pokoje.
Tu są meble.
Tu są stopnie.
Tu są formularze.
Tu są klucze.
Tu są prysznice.
Tu są grosze.

Tu widzę konie.
Tu widzę pokoje.
Tu widzę meble.
Tu widzę stopnie.
Tu widzę formularze.
Tu widzę klucze.
Tu widzę prysznice.
Tu widzę grosze.

Tu są ulice.
Tu są restauracje.
Tu są koszule.
Tu są świnie.
Tu są fotografie.
Tu są spółdzielnie.
Tu są kuchnie.
Tu są panie.

Tu widzę ulice.
Tu widzę restauracje.
Tu widzę koszule.
Tu widzę świnie.
Tu widzę fotografie.
Tu widzę spółdzielnie.
Tu widzę kuchnie.
Tu widzę panie.

Frame 4

Tu są okna.
Tu są okienka.
Tu są biurka.
Tu są biura.
Tu są łóżka.
Tu są gospodarstwa.
Tu są krzesła.
Tu są lustra.
Tu są mieszkania.
Tu są zwierzęta.
Tu są morza.

Tu widzę okna.
Tu widzę okienka.
Tu widzę biurka.
Tu widzę biura.
Tu widzę łóżka.
Tu widzę gospodarstwa.
Tu widzę krzesła.
Tu widzę lustra.
Tu widzę mieszkania.
Tu widzę zwierzęta.
Tu widzę morza.

Frame 5

Tu są oficerowie.
Tu są podoficerowie.

Tu widzę oficerów.
Tu widzę podoficerów.

LESSON 24 A

Tu są kapitanowie.
 Tu są synowie.
 Tu są ojcowie.
 Tu są panowie Pawlakowie.
 Tu są panowie Nowakowie.
 Tu są państwo Pawlakowie.

Tu widzę kapitanów.
 Tu widzę synów.
 Tu widzę ojców.
 Tu widzę panów Pawlaków.
 Tu widzę panów Nowaków.
 Tu widzę państwa Pawlaków.

Tu jest porucznik_.
 Tu jest major_.
 Tu jest doktor_.
 Tu jest pacjent_.
 Tu jest klient_.
 Tu jest ekspedient_.
 Tu jest sierżant_.
 Tu jest chłopiec_.
 Tu jest kolega_.

Tu widzę poruczników.
 Tu widzę majorów.
 Tu widzę doktorów.
 Tu widzę pacjentów.
 Tu widzę klientów.
 Tu widzę ekspedientów.
 Tu widzę sierżantów.
 Tu widzę chłopców.
 Tu widzę kolegów.

Frame 6

Tu jest żołnierz_.
 Tu jest kucharz_.
 Tu jest lekarz_.
 Tu jest kolejarz_.

Tu widzę żołnierzy.
 Tu widzę kucharzy.
 Tu widzę lekarzy.
 Tu widzę kolejarzy.

Frame 7

Tu jest nauczyciel_.
 Tu jest właściciel_.
 Tu jest kapral_.

Tu widzę nauczycieli.
 Tu widzę właścicieli.
 Tu widzę kaprali.

Transformational Drill

Part I

Accusative Singular contrasted with Accusative Plural.

Listen to statements in singular, change them into plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Pan Nowak ma list_.
 Pan Walczak wynajmuje dom_.
 Pan Grodecki kupuje krawat_.
 Pan Drożdżewski je kotlet_
 z kapustą.

Pan Nowak ma listy.
 Pan Walczak wynajmuje domy.
 Pan Grodecki kupuje krawaty.
 Pan Drożdżewski je kotlety
 z kapustą.

LESSON 24 A

Basia kupuje bilet_.
Ekspedient pokazuje długopis_.
Klient bierze obraz_.
Pani Adamska gotuje obiad_.
Bolek lubi psa_.
Żołnierz pali papierosa_.
Pan Adamski sprzedaje krowę_.
Pan Cichocki kupuje gazetę_.
Pan Karski pokazuje wannę_.
Pan Adamski sprzedaje kurę_.
Bolek zna siostrę.

Basia kupuje bilety_.
Ekspedient pokazuje długopisy_.
Klient bierze obrazy_.
Pani Adamska gotuje obiady_.
Bolek lubi psy_.
Żołnierz pali papierosy_.
Pan Adamski sprzedaje krowy_.
Pan Cichocki kupuje gazety_.
Pan Karski pokazuje wanny_.
Pan Adamski sprzedaje kury_.
Bolek zna siostry.

Frame 2

Pan Adamski płaci za znaczek_.
Klient kupuje ołówek_.
Pani Grodecka kupuje kurczaka_.

Pan Adamski płaci za znaczki_.
Klient kupuje ołówki_.
Pani Grodecka kupuje kurczaki_.

Pan Kowalski czeka na córkę_.
Basia bierze paczkę_.
Ekspedient pokazuje skarpetkę_.
Pan Adamski sprzedaje kaczkę_.
Klient kupuje żyletkę_.
Pan Cichocki płaci za żyletkę_.
Żołnierz ma maskę_.
Ekspedient sprzedaje fajkę.

Pan Kowalski czeka na córki_.
Basia bierze paczki_.
Ekspedient pokazuje skarpetki_.
Pan Adamski sprzedaje kaczki_.
Klient kupuje żylетки_.
Pan Cichocki płaci za żylетки_.
Żołnierz ma maski_.
Ekspedient sprzedaje fajki.

Frame 3

Żołnierz ma nabój_.
Pan Karski wynajmuje pokój_.
Urzędniczka wypełnia formularz_.
Pan Cichocki ma już klucz_.

Żołnierz ma naboje_.
Pan Karski wynajmuje pokoje_.
Urzędniczka wypełnia formularze_.
Pan Cichocki ma już klucze.

Adamski sprzedaje świnie_.
Klient kupuje koszulę_.
Pan Grodecki pokazuje fotografię.

Adamski sprzedaje świnie_.
Klient kupuje koszule_.
Pan Grodecki pokazuje fotografie.

Frame 4

Pan Karski ma łóżko_.
On wynajmuje mieszkanie_.
Pan Pawlak kupuje biurko_.
Ekspedient pokazuje lustro_.

Pan Karski ma łóżka_.
On wynajmuje mieszkania_.
Pan Pawlak kupuje biurka_.
Ekspedient pokazuje lustra.

Frame 5

Ojciec czeka na syna.
Ten nauczyciel uczy oficera.
Pan Nowak zna podoficera.
Lekarz przyjmuje pacjenta.
Nauczyciel pyta sierżanta.
Ekspedient przeprasza klienta.

Ojciec czeka na synów.
Ten nauczyciel uczy oficerów.
Pan Nowak zna podoficerów.
Lekarz przyjmuje pacjentów.
Nauczyciel pyta sierżantów.
Ekspedient przeprasza klientów.

Frame 6

Oficer czeka na żołnierza.
Major ma kucharza.
Pan Walczak ma lekarza.
Pan Adamski pyta kolejarza.

Oficer czeka na żołnierzy.
Major ma kucharzy.
Pan Walczak ma lekarzy.
Pan Adamski pyta kolejarzy.

Frame 7

Pan Nowak zna właściciela.
Bolek lubi nauczyciela.
Żołnierz czeka na kaprala.

Pan Nowak zna właścicieli.
Bolek lubi nauczycieli.
Żołnierz czeka na kaprali.

Part II

Nominative Plural contrasted with Accusative Plural.

Listen to statements containing cues and to the questions following them. Answer these questions using the cues from the statements. Then compare your responses with those of the teacher on tape.

Frame 1

Na biurku są listy.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę listy.

W sklepie są długopisy.
Co sprzedaje ekspedient?

Ekspedient sprzedaje długopisy.

W sklepie są krawaty.
Co sprzedaje ekspedient?

Ekspedient sprzedaje krawaty.

Dziś na obiad są kotlety.
Co je teraz pan Cichocki?

Pan Cichocki je teraz kotlety.

LESSON 24 A

W sklepie są papierosy.
Co kupuje pan Walczak?

Pan Walczak kupuje papierosy.

W spółdzielni są lampy.
Co klient kupuje?

Klient kupuje lampy.

W spółdzielni są wanny.
Co ekspedient pokazuje?

Ekspedient pokazuje wanny.

Na biurku są gazety.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę gazety.

W sklepie są koperty.
Co kupuje pan Cichocki?

Pan Cichocki kupuje koperty.

Na tej fotografii są dwie
kobiety.
Kogo pan widzi na tej foto-
grafii?

Na tej fotografii widzę dwie
kobiety.

Frame 2

Na biurku są znaczki.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę znaczki.

Na biurku są ołówki.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę ołówki.

W spółdzielni są indyki.
Co kupują klienci?

Klienci kupują indyki.

W sklepie są zegarki.
Co kupują klienci?

Klienci kupują zegarki.

W szkole są książki.
Co czytają nauczyciele?

Nauczyciele czytają książki.

W sklepie są fajki.
Co kupują klienci?

Klienci kupują fajki.

Na biurku są lornetki.
Co mają oficerowie?

Oficerowie mają lornetki.

W spółdzielni są żyłетки.
Co kupuje pan Grodecki?

Pan Grodecki kupuje żyłетки.

Frame 3

Na biurku są formularze.
Co wypełnia pan Cichocki?

Pan Cichocki wypełnia formularze.

Na biurku są klucze.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę klucze.

W spółdzielni są meble.
Co można kupić w spółdzielni?

W spółdzielni można kupić meble.

Na biurku są pieniądze.
Co pan widzi na biurku?

Na biurku widzę pieniądze.

W sklepie są koszule.
Co kupują klienci?

Klienci kupują koszule.

Na biurku są fotografie.
Co pokazuje pan Cichocki?

Pan Cichocki pokazuje fotografie.

Frame 4

Tu są biurka.
Co pan tu widzi?

Tu widzę biurka.

Na tej fotografii są działka.
Co pan widzi na tej fotografii?

Na tej fotografii widzę działka.

W spółdzielni są krzesła.
Co ekspedient pokazuje panu Karskiemu?

Ekspedient pokazuje krzesła panu Karskiemu.

W spółdzielni są także lustra.
Co klienci kupują?

Klienci kupują lustra.

Frame 5

W szkole są oficerowie.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy oficerów.

W szkole są podoficerowie.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy podoficerów.

LESSON 24 A

W szkole są majorowie.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy majorów.

W szkole są kapitanowie.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy kapitanów.

W szkole są porucznicy.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy poruczników.

W szkole są sierżanci.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy sierżantów.

W szkole są chłopcy.
Kogo uczy ten nauczyciel?

Ten nauczyciel uczy chłopców.

Frame 6

W kuchni pracują kucharze.
Kogo pan widzi w kuchni?

W kuchni widzę kucharzy.

Na tej fotografii są lekarze.
Kogo pan widzi na tej fotografii?

Na tej fotografii widzę lekarzy.

Na tej fotografii są kolejarze.
Kogo pan widzi na tej fotografii?

Na tej fotografii widzę kolejarzy.

Frame 7

Na tej fotografii są kaprale.
Kogo pan widzi na tej fotografii?

Na tej fotografii widzę kaprali.

Na tej fotografii są nauczyciele.
Kogo pan widzi na tej fotografii?

Na tej fotografii widzę nauczycieli.

W tym domu mieszkają właściciele.
Kogo pan zna w tym domu?

W tym domu znam właścicieli.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto mówi do pana Kowalskiego: „Co nowego słysząc u pana? Proszę siadać?” (pan Adamski)
2. Co mówi pan Adamski do pana Kowalskiego? (Dzień dobry. Co nowego u pana słysząc? Proszę siadać.)
3. Kto niestety nie ma czasu? (pan Kowalski)
4. Dlaczego pan Kowalski nie ma czasu? (bo wyjeżdża)
5. Dokąd pan Kowalski jedzie? (na wczasy)
6. Kto jedzie na wczasy? (państwo Kowalscy)
7. Czy państwo Kowalscy jadą na wczasy nad morze, czy w góry? (w góry)
8. Kto jedzie na wczasy w góry? (państwo Kowalscy)
9. Kto lubi lasy i góry? (pani Kowalska)
10. Dlaczego państwo Kowalscy jadą na wczasy w góry? (bo żona pana Kowalskiego lubi lasy i góry)
11. Kto też jedzie na wakacje? (dzieci państwa Kowalskich)
12. Co mają teraz dzieci państwa Kowalskich? (wakacje)
13. Na ile dni jadą dzieci państwa Kowalskich w góry? (na całe wakacje)
14. Co ma pan Adamski? (mapy gór)
15. Gdzie są te góry? (na południe od Krakowa)
16. O co prosi pan Kowalski pana Adamskiego? (o te mapy)
17. Co chce mieć pan Kowalski? (mapy gór na południe od Krakowa)
18. Kiedy państwo Kowalscy wyjeżdżają? (w południe)
19. Kto wyjeżdża w południe? (państwo Kowalscy)
20. Kto więc naprawdę nie ma czasu? (pan Kowalski)

LESSON 24 A

21. Ile czasu ma pan Kowalski? (naprawdę nie dużo)

Part II - General Questions

1. Proszę siadać. Czy pan ma czas?
2. Dokąd pan wyjeżdża?
3. Ile dni pan ma na wczasy?
4. Dlaczego pan jedzie w góry?
5. Czy pan lubi morze?
6. Dlaczego pan nie jedzie na wczasy nad morze?
7. Dokąd pan woli jechać na wczasy, nad morze czy w góry?
8. Czy tam, gdzie pan mieszka są lasy?
9. Dokąd pan chciałby jechać na wakacje?
10. Czy chciałby pan jechać na całe wakacje nad morze?
11. Jakie mapy chce pan kupić?
12. Gdzie można kupić mapy gór?
13. Czy blisko Krakowa są góry?
14. Czy pan wyjeżdża na południe?
15. Kiedy odchodzi pana pociąg?

Part III

One student asks other students questions based on dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. co słychać.
2. czy wyjeżdża jutro na wakacje.
3. kiedy ma wczasy.

Proszę zapytać kolegę,

4. dokąd chciałby jechać na wczasy.
5. czy mieszka blisko morza.
6. czy chciałby jechać w góry.
7. czy lubi góry.
8. czy chciałby iść teraz nad morze.
9. jakie lasy są tam, gdzie on mieszka.
10. czy jego rodzina lubi lasy.
11. co robi zwykle, kiedy ma wczasy.
12. co robi cały dzień.
13. jakie jest czasami morze.
14. czy z okna domu może widzieć morze.
15. czy wie, kiedy porucznik wyjeżdża na urlop.
16. kiedy kapitan wraca z urlopu.
17. ile dni urlopu on zwykle ma.
18. czy na południe od Krakowa są lasy.
19. co jest na południe od Krakowa.
20. jakie mapy chciałby kupić.
21. czy chciałby kupić mapy gór.
22. gdzie można kupić mapy.
23. dlaczego chce kupić mapy gór.
24. kiedy je zwykle obiad.
25. czy on naprawdę jest mocny.
26. co to jest Wisła.
27. co to jest Odra.

LESSON 24 A

Proszę zapytać kolegę,

28. jak długa jest Wisła.
29. czy on ma często urlop.
30. czy on jedzie czasami nad rzekę.
31. czy Odra to duża rzeka.
32. czy blisko Warszawy są góry.
33. czy wie, jak się nazywają góry na południe od Krakowa.
34. czy chciałby iść do mapy i pokazać Wisłę i Odrę.
35. czy tam, gdzie mieszkają jego rodzice są góry, lasy i rzeki.

NARRATION

Doktor Kwiatkowski

Doktor Kwiatkowski mieszka w Lublinie i ma gabinet na ulicy Szopena. Z domu doktora do gabinetu jest bardzo daleko. Doktor ma dużo pracy, bo ma powodzenie i ludzie bardzo go lubią. Wszyscy w Lublinie znają tego niskiego i trochę garbatego doktora, który lubi odwiedzać pacjentów w domu. Doktor Kwiatkowski zwykle przyjmuje pacjentów do czwartej, a potem jeszcze odwiedza chorych. Wraca on do domu bardzo późno i tu je dobrą kolację. Żona i dzieci widzą go tylko rano.

Doktor Kwiatkowski ma bardzo dobrą i ładną żonę. Państwo Kwiatkowsky mają ładne dzieci, syna i córkę. Pani Kwiatkowska często się boi, że mąż za dużo pracuje. Drugie śniadania doktor zwykle je w restauracji na ulicy Szopena.

Państwo Kwiatkowsky mają samochód, ale ten samochód jest już dosyć stary i oprócz tego zepsuty. Doktor Kwiatkowski naturalnie chciałby kupić nowy samochód, ale niestety nie ma jeszcze dosyć pieniędzy. „Co robić, muszę chodzić - człowiek, który dużo chodzi, nie choruje” - mówi często doktor do żony i - naprawdę nie choruje.

LESSON 24 A

GENERALIZATIONS

Accusative Plural of Nouns

1. The accusative plural of all nouns (except nouns denoting male persons) is the same as the nominative plural, i.e.: -y, -i, -e, -a,

e.g.: a) masculine nouns denoting male animals

nom.: Tu są koty.
Tu są indyki.
Tu są konie.

acc.: Tu widzę koty.
Tu widzę indyki.
Tu widzę konie.

b) masculine nouns denoting things

nom.: Tu są stoły.
Tu są ołówki.
Tu są formularze.

acc.: Tu widzę stoły.
Tu widzę ołówki.
Tu widzę formularze.

c) feminine nouns

nom.: Tu są gazety.
Tu są skarpetki.
Tu są fotografie.

acc.: Tu widzę gazety.
Tu widzę skarpetki.
Tu widzę fotografie.

d) neuter nouns

nom.: Tu są okna.

acc.: Tu widzę okna.

2. The accusative plural endings of nouns denoting male persons are -ów, -y, -i, zero,

a) 1. The accusative plural ending is automatically -ów when the nominative plural is -owie,

e.g.:

nom. pl.: Tu są ojcowie

acc. pl.: Tu widzę ojców.

2. The accusative plural ending also is -ów when the noun ends in the nominative singular in p, b, m, f, w, ł, k, g, ch, h, t, d, s, z, r, or n, regardless of the nominative plural,

e.g.:

nom. s.: Tu jest porucznik.
nom. pl.: Tu są porucznicy.

acc. pl.: Tu widzę poruczników.

b) The accusative plural ending is -y when the noun in the nominative singular ends in c, dz, sz, ż, rz, cz, or dż, e.g.:

nom. s.: Tu jest żołnierz. acc. pl.: Tu widzę żołnierzy.

Note: Certain nouns have the ending -ów,

e.g.:

nom. s.: Tu jest chłopiec. acc. pl.: Tu widzę chłopców.

c) The accusative plural ending is -i when the noun ends in the nominative singular in ś, ź, ć, dź, ń, l, or j, e.g.:

nom. s.: Tu jest nauczyciell. acc. pl.: Tu widzę nauczycieli.

Note: Certain nouns have the ending -ów,

e.g.:

nom. s.: Tu jest czarodziejj. acc. pl.: Tu widzę czarodziejów.

d) The accusative plural ending of certain exceptional nouns is zero,

e.g.:

nom. s.: Tu jest przyjaciell. acc. pl.: Tu widzę przyjaciółl.

Accusative of Certain Nouns

1. The accusative singular of państwo (when it means Mr. and Mrs.) is państwa,

e.g.:

nom.: Tu są państwo Pawla- acc.: Tu widzę państwa Pawla-
kowie. ków.

2. The accusative plural forms of the following nouns are:

nom. s.

człowiek, m. - man
dziecko, n. - child
brat, m. - brother
gęś, f. - goose
oko, n. - eye

acc. pl.

ludzi
dzieci
braci
gęsi
oczy

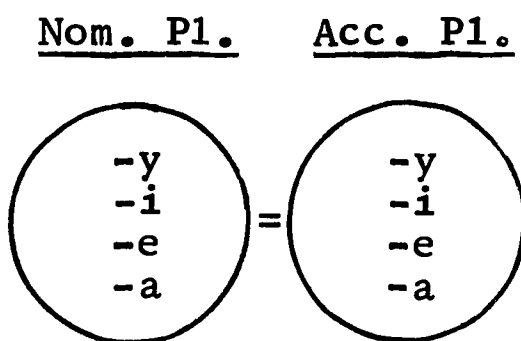
LESSON 24 A

Accusative Plural of Nouns

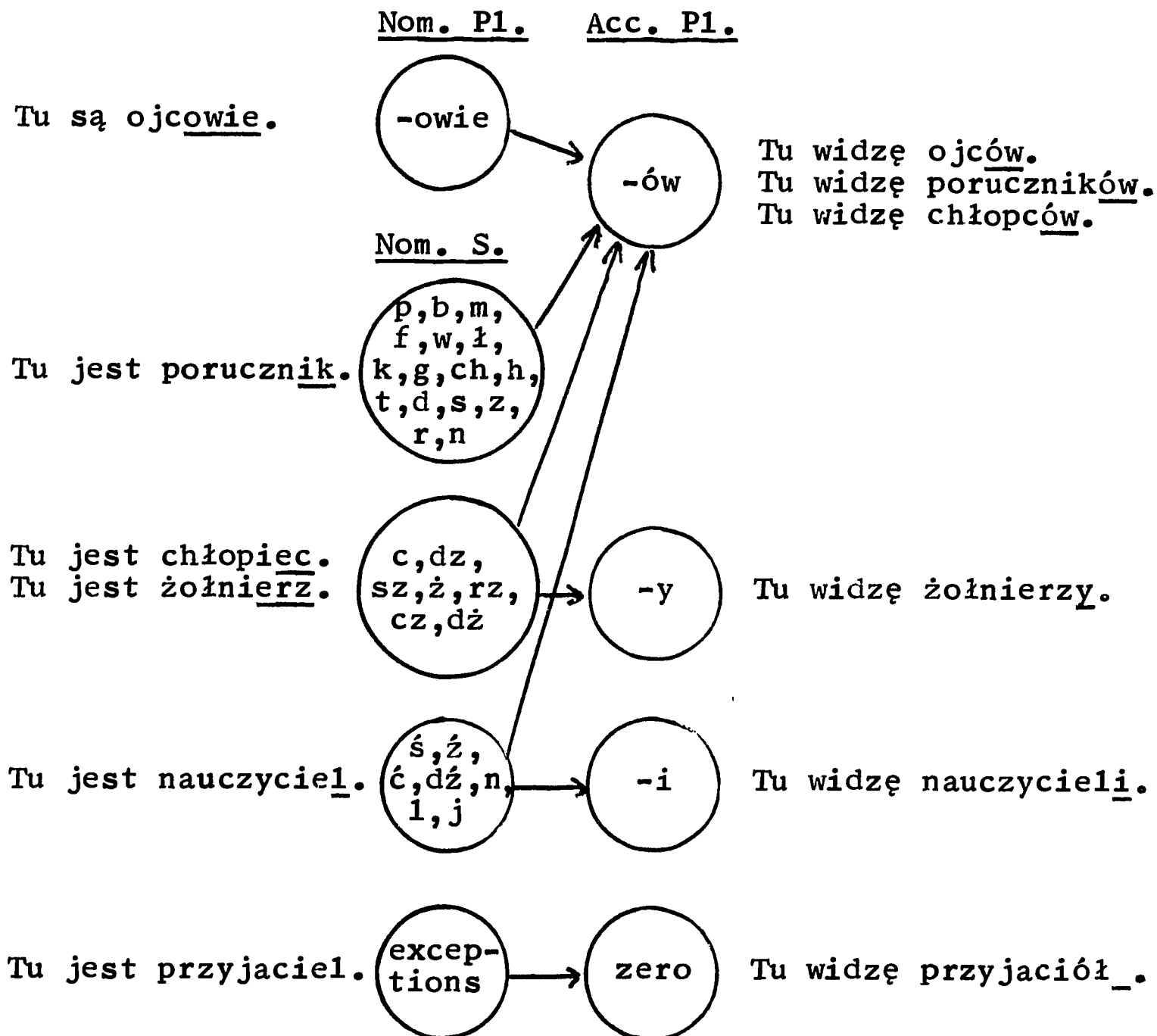
(Summary)

1. All nouns (except male persons)

	<u>Nom. Pl.</u>	<u>Acc. Pl.</u>	
Tu są koty.			Tu widzę koty.
Tu są stoły.			Tu widzę stoły.
Tu są gazety.			Tu widzę gazety.
Tu są indyki.			Tu widzę indyki.
Tu są ołówki.			Tu widzę ołówki.
Tu są skarpetki.			Tu widzę skarpetki.
Tu są konie.			Tu widzę konie.
Tu są formularze.			Tu widzę formularze.
Tu są okna.			Tu widzę okna.

2. Male persons only

EXPLANATORY NOTES

Fryderyk Chopin (Szopen)

Fryderyk Chopin (Szopen), the greatest of Polish composers, was born on February 22, 1810, in Żelazowa Wola near Warsaw. His father was Nicholas Chopin, a French emigrant, and his mother, Justyna Krzyżanowska. From earliest childhood, Fryderyk grew in Polish atmosphere. His father served in the Polish National Guard, and being married to a Polish woman, considered himself a Pole.

The musical talent of Fryderyk reveals itself very early. In 1817, Fryderyk had already written his first musical composition, a polonaise for piano. When Szopen was seventeen, his talent was already mature. Numerous compositions, especially polonaises, mazurkas and krakowiaks, which were inspired by Polish folk music, made his name great, and brought him recognition from the greatest contemporary composers.

Szopen's creative works were abundant and varied, especially between his seventeenth and twentieth year. Successful concerts, in which Szopen also demonstrated unusual talent as a pianist, opened before him new vistas of opportunities abroad. In 1831, after successes in Berlin, Vienna and Munich, Chopin found himself in Paris, where he spent the second half of his life. Yet, he remained a fervent Polish patriot to the end. Camille Bellaigue, a distinguished French musical essayist, wrote about Chopin: "The heart of his nation beats in his breast. I know of no other musician who was a greater patriot than he. He was Pole in far greater degree than any Frenchman was ever a Frenchman, any Italian an Italian, any German a German..."

The number of works composed by Chopin in Paris is, however, modest as compared with that of the Warsaw period. This was because of Fryderyk's poor health. Tuberculosis, which began to consume his body while he was still in his teens, made his last years very hard and bitter. He died on October 17, 1849. The heart of this great composer, according to his last wish, was taken to Warsaw and entombed in the wall of the Holy Cross Church in Warsaw.

Recommended Further Reading:

Great Men and Women of Poland, edited by Stephen P. Mizwa, New York, The MacMillan Company, 1943.

LESSON 24 A

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue.
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drill from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

VOCABULARY

Dialogue

1. Co nowego słychać u pana?	- What's new with you?
2. siadać, i. siąść, p.
siadam siadę
siada siądzie	- to sit down
3. wyjeżdżać, i. wyjechać, p.
wyjeżdżam wyjadę
wyjeżdża wyjedzie	- to leave (by means of transportation)
4. wczasy (plur. only)	- vacation, rest
5. nad (+ acc.)	- to, over, above
6. morze, n.
nad morze	- sea
- to the seaside
7. w (+ acc.)	- to, in, at, on
8. góra, f.
w góry	- mountain
- to the mountains
9. las, m.
lasu, gen.'s.	- woods, forest
10. cały, cała, całe	- entire, whole, all
11. słyszałem	- I heard
słyszeć, i. usłyszeć, p.
słyszę usłyszę
słysz usłysz	- to hear
12. mapa, f.	- map
13. południe, n.	- south, noon
14. naprawdę	- really, truly

Dialogue Adjunct

15. urlop, m.
urlopu, gen. s.	- leave
16. rzeka, f.	- river

LESSON 24 A

Narration

17. gabinet, m.
gabinetu, gen. s.	- office (doctor, dentist,
lawyer), cabinet, study
18. powodzenie, n.	- success
19. garbaty, garbata, garbate	- hump-backed
20. pacjent, m.
pacjenta, gen. s.	- patient
21. chory, chora, chore	- sick, ill
22. bać się, i. (imp. only)
boję się
boi się	- to fear, to be afraid
23. drugie śniadanie	- lunch
24. zepsuty, zepsuta, zepsute	- broken, out of order,
spoiled, tainted
25. chorować, i.
choruje
choruje	- to be ill
zachorować
zachoruje
zachoruje	- to become ill

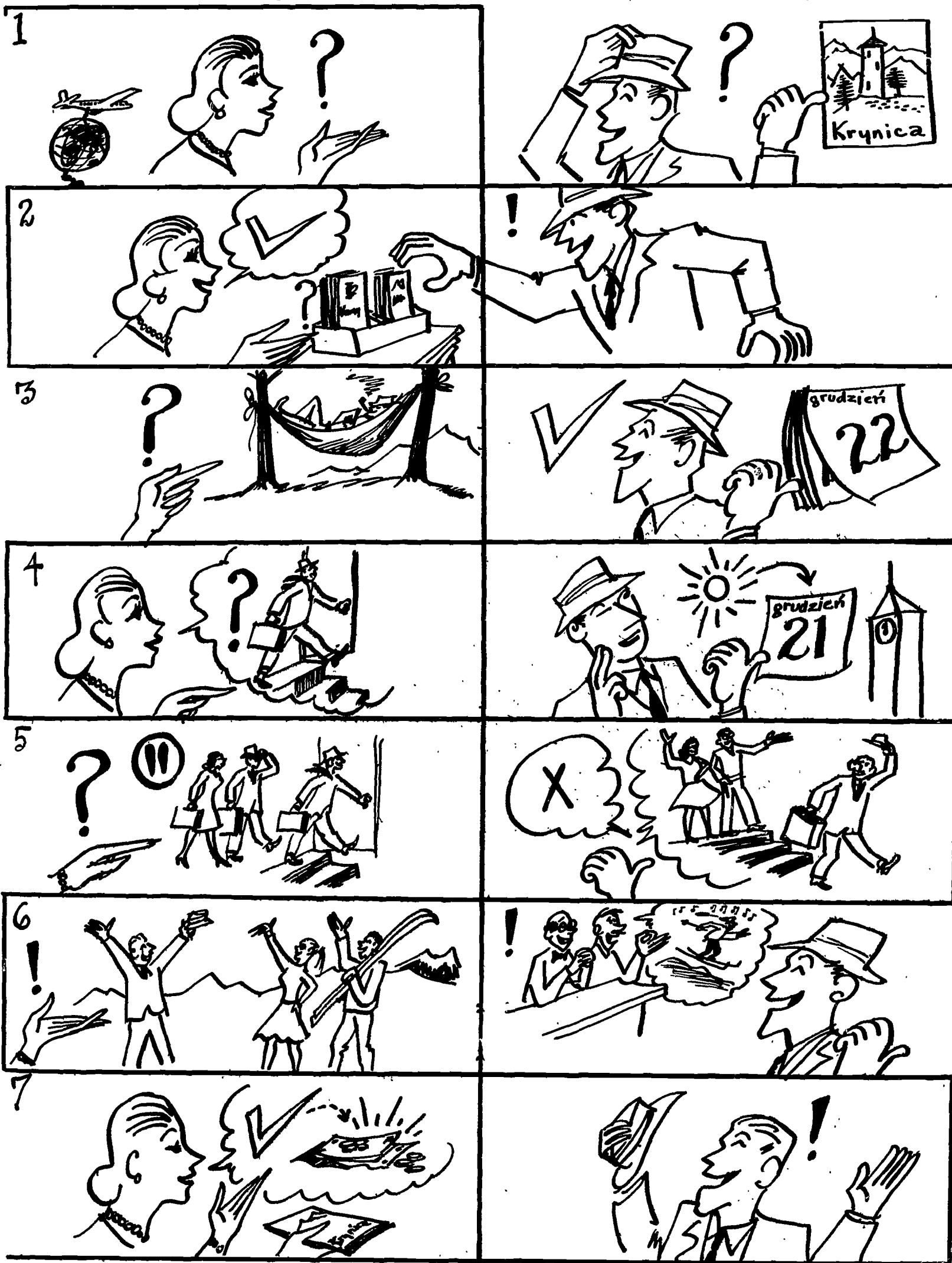
Names of Places

26. Wisła, f.	- the main river of Poland
27. Odra, f.	- river in western Poland
28. Lublin, m.	- city in eastern part of
Poland

Names of Persons

29. Szopen (Chopin), Fryderyk	- Chopin, Frederick, Polish
pianist and composer
30. Kwiatkowski	- family name

LESSON 24-B

DIALOGUE

W „Orbisie”

U.: Urzędniczka
S.: Skowroński

1. U.: Czym mogę panu służyć?
S.: Czy mogę prosić o dane co do Krynicy?
2. U.: Proszę bardzo. Co chciałby pan wiedzieć?
S.: Proszę o wszystkie dane, jakie pani ma.
3. U.: Czy pan wyjeżdża tam na wczasy?
S.: Tak. Otrzymałem kilka dni urlopu.
4. U.: Kiedy pan wyjeżdża?
S.: Może jutro około południa, ale jeszcze nie jestem pewny.
5. U.: Czy pańscy koledzy też jadą?
S.: Nie, tylko ja teraz otrzymałem urlop.
6. U.: Tam pan może poznać młodych, jak pan ludzi.
S.: Koledzy mówią, że tam można się dobrze bawić.
7. U.: O tak, jeżeli pan ma pieniądze. Proszę, tu pan ma dokładne informacje.
S.: Dziękuję i do widzenia.

LESSON 24 B

DIALOGUE

At the "Orbis"

U.: Woman clerk
S.: Skowroński

1. U.: May I help you?
S.: May I ask for some data concerning Krynica?
2. U.: Sure. What would you like to know?
S.: I would like all the information you have.
3. U.: Are you going there for a rest?
S.: Yes. I have a few days' leave.
4. U.: When do you leave?
S.: Maybe tomorrow around noon, but I'm not sure yet.
5. U.: Are your colleagues leaving also?
S.: No, I'm the only one that got leave now.
6. U.: You can meet young people there, like yourself.
S.: My colleagues say that one can have a good time there.
7. U.: O yes, if you have a lot of money. Here you have the exact information, sir.
S.: Thank you and good bye.

DIALOGUE ADJUNCT

A.: Czy uczniowie mają już zeszyty?

B.: Tak, mają też czarne ołówki i dobre
pióra.

LESSON 24 B

DIALOGUE ADJUNCT

A.: Do the students have notebooks already?

B.: Yes, they also have black pencils and good pens.

PATTERN DRILLS

Accusative Plural of Adjectives

Repetition Drill

Listen to and repeat the following sentences:

Frame 1

Tu są czarne psy.
Tu są czarne ołówki.
Tu są czarne krowy.
Tu są czarne fajki.
Tu są czarne biurka.

Tu widzę czarne psy.
Tu widzę czarne ołówki.
Tu widzę czarne krowy.
Tu widzę czarne fajki.
Tu widzę czarne biurka.

Frame 2

Tu są umeblowane mieszkania.
To są ładne włosy.
W tym domu są tylko nie-
umeblowane mieszkania.
Niebieskie oczy są ładne.
Na biurku są zielone koperty.
To są maski przeciwgazowe.
Te maski przeciwgazowe są
nowe.
To są nowe maski przeciw-
gazowe.

Pan Karski wynajmuje ume-
blowane mieszkania.
Ta dziewczyna ma ładne
włosy.
Pan Karski ma także nie-
umeblowane mieszkania.
Ta kobieta ma niebieskie
oczy.
Pan Cichocki kupuje zielone
koperty.
Żołnierze mają maski przeciw-
gazowe.
Żołnierze mają nowe maski
przeciwgazowe.
Wojsko ma nowe maski prze-
ciwgazowe.

LESSON 24 B

Transformational Drill

1. Cued Responses

Listen to the statements containing cues and to the questions following them. Answer these questions using the cues from the statements. Then compare your responses with those of the teacher on tape.

Part I

Accusative Plural contrasted with Nominative Plural

Frame 1

Tu są ładne psy.

Jakie psy pan tu widzi?

Tu widzę ładne psy.

Tu są ładne krawaty.

Jakie krawaty pan tu widzi?

Tu widzę ładne krawaty.

Tu są ładne lampy.

Jakie lampy pan tu widzi?

Tu widzę ładne lampy.

Tu są ładne koszule.

Jakie koszule pan tu widzi?

Tu widzę ładne koszule.

Tu są ładne krzesła.

Jakie krzesła pan tu widzi?

Tu widzę ładne krzesła.

Frame 2

Tu są dobre papierosy.

Jakie papierosy pali pan Grodecki?

Pan Grodecki pali dobre papierosy.

Tu są polskie papierosy.

Jakie papierosy pali pan Grodecki?

Pan Grodecki pali polskie papierosy.

Tu są angielskie papierosy.

Jakie papierosy pali pan Grodecki?

Pan Grodecki pali angielskie papierosy.

Tu są mocne papierosy.

Jakie papierosy pali pan Grodecki?

Pan Grodecki pali mocne papierosy.

Tu są moje papierosy.
Jakie papierosy pali pan
Grodecki?

Pan Grodecki pali moje
papierosy.

Tu są nasze papierosy.
Jakie papierosy pali pan
Grodecki?

Pan Grodecki pali nasze
papierosy.

Frame 3

Tu są czerwone długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje czerwone
długopisy.

Tu są czarne długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje czarne
długopisy.

Tu są zielone długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje zielone
długopisy.

Tu są niebieskie długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje nie-
bieskie długopisy.

Tu są białe długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje białe
długopisy.

Tu są krótkie długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje krótkie
długopisy.

Tu są długie długopisy.
Jakie długopisy pokazuje
ekspedient?

Ekspedient pokazuje długie
długopisy.

Frame 4

Tu są polskie znaczki.
Jakie znaczki kupuje Bolek?

Bolek kupuje polskie znaczki.

Tu są nowe znaczki.
Jakie znaczki kupuje Bolek?

Bolek kupuje nowe znaczki.

LESSON 24 B

Tu są stare znaczkki.
Jakie znaczkki kupuje Bolek?

Bolek kupuje stare znaczkki.

Tu są angielskie znaczkki.
Jakie znaczkki kupuje Bolek?

Bolek kupuje angielskie znaczkki.

Frame 5

Tu są złote zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują złote zegarkki.

Tu są ładne zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują ładne zegarkki.

Tu są stare zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują stare zegarkki.

Tu są małe zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują małe zegarkki.

Tu są nowe zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują nowe zegarkki.

Tu są dobre zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują dobre zegarkki.

Tu są duże zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują duże zegarkki.

Tu są polskie zegarkki.
Jakie zegarkki kupują klienci?

Klienci kupują polskie zegarkki.

Frame 6

Tu są dokładne informacje.
Jakie informacje ma pan Skowroński?

Pan Skowroński ma dokładne informacje.

Tu są wszystkie dane.
O jakie dane prosi pan Skowroński?

Pan Skowroński prosi o wszystkie dane.

Tu są ładne dziewczyny.
Jakie dziewczyny zna Bolek?

Bolek zna ładne dziewczyny.

Tu są polskie gazety.
Jakie gazety czyta pan
Adamski?

Pan Adamski czyta polskie
gazety.

Tu są angielskie książki.
Jakie książki lubi pan
Cichocki?

Pan Cichocki lubi angielskie
książki.

Tu są czarne skarpetki.
Jakie skarpetki wolą klienci?

Klienci wolą czarne skarpetki.

Tu są białe koszule.
Jakie koszule ma ekspedient?

Ekspedient ma białe koszule.

Tu są zielone koperty.
Jakie koperty ma Basia?

Basia ma zielone koperty.

Tu są lornetki polowe.
Jakie lornetki mają ofice-
rowie?

Oficerowie mają polowe lor-
netki.

Tu są lornetki teatralne.
Jakie lornetki kupują kli-
enci?

Klienci kupują lornetki te-
atralne.

Frame 7

Tu są duże jajka.
Jakie jajka kupuje pani
Grodecka?

Pani Grodecka kupuje duże
jajka.

Tu są ładne lustra.
Jakie lustra pokazują eks-
pedienci?

Ekspedienci pokazują ładne
lustra.

Tu są zwierzęta domowe.
Jakie zwierzęta ma pan Adam-
ski?

Pan Adamski ma zwierzęta do-
mowe.

Tu są małe pudełka.
Jakie pudełka mają te dzieci?

Te dzieci mają małe pudełka.

Tu są dobre miejsca.
Jakie miejsca chcą znaleźć
oficerowie?

Oficerowie chcą znaleźć dobre
miejsca.

LESSON 24 B

Part II

Nominative Singular contrasted with Accusative Plural

Tu jest młody oficer.
Jakich oficerów pan tu widzi?

Tu widzę młodych oficerów.

Tu jest polski oficer.
Jakich oficerów pan tu widzi?

Tu widzę polskich oficerów.

Tu jest młody ekspedient.
Jakich ekspedientów pan tu widzi?

Tu widzę młodych ekspedientów.

Tu jest niski ekspedient.
Jakich ekspedientów pan tu widzi?

Tu widzę niskich ekspedientów.

Tu jest dobry uczeń.
Jakich uczniów pan tu widzi?

Tu widzę dobrych uczniów.

Tu jest wysoki uczeń.
Jakich uczniów pan tu widzi?

Tu widzę wysokich uczniów.

Tu jest znajomy kolejarz.
Jakich kolejarzy pan tu widzi?

Tu widzę znajomych kolejarzy.

Tu jest angielski kolejarz.
Jakich kolejarzy pan tu widzi?

Tu widzę angielskich kolejarzy.

2. Singular to Plural

Change the following sentences from singular to plural and compare your responses with those of the teacher on tape.

Accusative Plural contrasted with Accusative Singular

Frame 1

Mam nowy samochód.
Mam ładny dom.
Mam czerwony krawat.
Mam długi karabin.
Mam krótki bagnet.
Mam polski granat.

Mam nowe samochody.
Mam ładne domy.
Mam czerwone krawaty.
Mam długie karabiny.
Mam krótkie bagnety.
Mam polskie granaty.

Frame 2

Mam nową koszulę.
Mam ładną fotografię.
Mam zieloną kopertę.
Mam dobrą książkę.
Mam polską gazetę.
Mam dokładną mapę.

Mam nowe koszule.
Mam ładne fotografie.
Mam zielone koperty.
Mam dobre książki.
Mam polskie gazety.
Mam dokładne mapy.

Frame 3

Mam ładne mieszkanie.
Mam dobre łóżko.
Mam dobre miejsce.
Mam nieumeblowane mieszkanie.
Mam nowe krzesło.
Mam małe lustro.

Mam ładne mieszkania.
Mam dobre łóżka.
Mam dobre miejsca.
Mam nieumeblowane mieszkania.
Mam nowe krzesła.
Mam małe lustra.

Frame 4

Mam dobrego psa.
Basia ma czarnego kota.
Pani Adamska sprzedaje
dużego indyka.
Pan Adamski lubi pańskiego
konia.

Mam dobre psy.
Basia ma czarne koty.
Pani Adamska sprzedaje duże
indyki.
Pan Adamski lubi pańskie
konie.

Frame 5

Znam dobrego mechanika.
Znam dobrego lekarza.
Znam dobrego kucharza.
Znam dobrego nauczyciela.
Znam tego człowieka.
Znam tego wysokiego oficera.
Znam tego niskiego kaprala.
Znam tego polskiego żołnierza.
Znam pańskiego ucznia.

Znam dobrych mechaników.
Znam dobrych lekarzy.
Znam dobrych kucharzy.
Znam dobrych nauczycieli.
Znam tych ludzi.
Znam tych wysokich oficerów.
Znam tych niskich kaprali.
Znam tych polskich żołnierzy.
Znam pańskich uczniów.

Frame 6

Doktor przyjmuje chorego
pacjenta.
Nauczyciel uczy polskiego
ucznia.

Doktor przyjmuje chorych
pacjentów.
Nauczyciel uczy polskich
uczniów.

LESSON 24 B

Nauczyciel lubi dobrego
ucznia.
Nauczyciel zna tego niskiego
ucznia.
Nauczyciel pyta o pańskiego
syna.
Ekspedient czeka na dobrego
klienta.
Pan Grodecki czeka na na-
szego syna.
Kapitan zna tego sierżanta.
Oficer płaci za tego żołnie-
rza.

Nauczyciel lubi dobrych
uczniów.
Nauczyciel zna tych niskich
uczniów.
Nauczyciel pyta o pańskich
synów.
Ekspedient czeka na dobrych
klientów.
Pan Grodecki czeka na naszych
synów.
Kapitan zna tych sierżantów.
Oficer płaci za tych żołnie-
rzy.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Gdzie jest Skowroński? (w „Orbisie”)
2. Co mówi urzędniczka do Skowrońskiego? (Czym mogę służyć?)
3. O co prosi Skowroński? (o dane co do Krynicy)
4. O jakie dane prosi Skowroński? (wszystkie dane)
5. Kogo Skowroński prosi o wszystkie dane? (urzędniczkę)
6. Dlaczego Skowroński prosi o dane co do Krynicy? (on tam wyjeżdża na wczasy)
7. Dokąd Skowroński wyjeżdża na wczasy? (do Krynicy)
8. Ile dni urlopu otrzymał Skowroński? (kilka dni urlopu)
9. Kto otrzymał kilka dni urlopu? (Skowroński)
10. Kiedy on wyjeżdża? (może jutro koło południa)
11. Czy Skowroński jest pewny, że jedzie jutro koło południa? (nie, jeszcze nie jest pewny)
12. Czy koledzy Skowrońskiego też jadą? (nie)
13. Kto tylko otrzymał urlop? (tylko Skowroński)
14. Według urzędniczki, kogo tam pozna Skowroński? (młodych jak on ludzi)
15. Kto mówi, że Skowroński pozna tam młodych jak on ludzi? (urzędniczka)
16. Co mówią koledzy Skowrońskiego? (że tam można się dobrze bawić)
17. Kto mówi, że tam można się dobrze bawić? (koledzy mówią)
18. Według urzędniczki, kto może się tam dobrze bawić? (kto ma pieniądze)
19. Jakie informacje ma teraz Skowroński co do Krynicy? (dokładne informacje)

LESSON 24 B

20. Kto otrzymał dokładne informacje? (Skowroński)
21. Co mówi Skowroński do urzędniczki, kiedy odchodzi?
(dziękuję i do widzenia)

Part II - General Questions

1. Tu jest mapa: proszę pokazać, gdzie jest Krynica.
2. Co jest około Krynicy?
3. Jakie dane co do Krynicy pan już zna?
4. Gdzie można otrzymać wszystkie dane co do Krynicy, Warszawy i Krakowa?
5. Jakie informacje można otrzymać w „Orbisie”?
6. Czy informacje jakie można otrzymać w „Orbisie” są dokładne?
7. Czy „Orbis” to jest biuro?
8. Dokąd ludzie z Krakowa i Warszawy jadą na wczasy?
9. Czy pańscy koledzy lubią się bawić?
10. Czy pan jest pewny, że pan może otrzymać urlop, kiedy pan tylko chce?
11. Kogo pan chciałby poznać?
12. Co pan musi mieć, jeżeli pan chce się dobrze bawić?
13. Kiedy pan zwykle je obiad?
14. Kto zwykle prosi o informacje w „Orbisie”?
15. Co można kupić w „Orbisie”?

Part III

One student asks other students questions based on dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. gdzie jest Krynica.
2. czy koło Krynicy są rzeki.
3. czy można powiedzieć, że Krynica jest na południe od Krakowa.
4. czy można powiedzieć, że Krynica jest na południe od Wisły.
5. gdzie można otrzymać dane co do Krynicy.
6. czy na południe od Krynicy są duże góry.
7. czy ma adres „Orbisu” w Warszawie.
8. gdzie, oprócz stacji kolejowej, można kupić bilety.
9. czy „Orbis” sprzedaje też mapy.
10. jakie dane można otrzymać w „Orbisie”.
11. kto pracuje w „Orbisie”.
12. czy praca w „Orbisie” jest trudna.
13. jakie informacje, według „Trybuny Ludu” można otrzymać w „Orbisie”.
14. czy w „Orbisie” można otrzymać dane tylko co do Krynicy.
15. kiedy on wyjeżdża na urlop.
16. ile dni urlopu on otrzyma.
17. gdzie jest mapa Polski.
18. czy to jest dokładna mapa Polski.
19. dokąd ludzie z Krakowa lubią wyjeżdżać na wczasy.
20. dokąd ludzie z Warszawy lubią wyjeżdżać na wczasy.

LESSON 24 B

Proszę zapytać kolegę,

21. gdzie muszę iść, jeżeli chcę poznać młodych ludzi.
22. czy on ma czas jutro około południa.
23. czy on jest pewny, że Lublin jest na południe od Warszawy.
24. gdzie tu można się dobrze bawić.
25. czy ja muszę mieć dużo pieniędzy, jeżeli chcę się tu dobrze bawić.
26. gdzie można otrzymać dokładne informacje co do Krakowa.
27. ile kosztuje zeszyt.
28. gdzie można kupić dobre zeszyty.
29. czy uczniowie w szkole języków to są zwykle żołnierze.
30. co musi mieć uczeń, jeżeli chce pisać.
31. gdzie można kupić czarne ołówki.
32. czy ma czerwony ołówek.
33. czy on woli ołówek, czy pióro.
34. czy wszyscy uczniowie w szkole mają zeszyty i ołówki.
35. czy on ma wszystkie dane co do szkoły języków.

NARRATION

Bolesław Skowroński

Bolesław Skowroński pracuje w biurze zatrudnień w Warszawie na ulicy Skłodowskiej Curie. Jest to młody człowiek, wysokiego wzrostu, szczupły, można powiedzieć prawie chudy. Oczy ma niebieskie, a włosy ciemne. Pracuje on tam już cztery lata.

Bolesław chciałby jeszcze się uczyć. On ma dwadzieścia lat i chciałby chodzić jeszcze na uniwersytet, ale to dużo kosztuje a w domu naprawdę tylko on jeden pracuje, bo rodzice nie czują się zbyt dobrze i nie mogą pracować. Ojciec jest już siwy i stary i często jest chory. Matka też już nie jest młoda. Jest ona bardzo szczupła i też często jest chora. Czasami tylko pracuje ona dwa, trzy dni w spółdzielni i otrzymuje za to trzydzieści złotych dziennie.

Bolesław ma jeszcze siostrę. Siostra jego jest zamężna. Mąż jej, krawiec, ma dużo pracy. Szyje on marynarki dla PDT. Mają oni dużą rodzinę, więc Skowrońscy nic nie otrzymują od córki.

Bolesław stale jest w domu, bo nie ma pieniędzy na rozrywki. Cieszy się więc teraz bardzo, że może jechać do Krynicy na wczasy.

LESSON 24 B

GENERALIZATIONS

Accusative Plural of Adjectives

The accusative plural of adjectives has three endings: -e, -ych, and -ich.

1. The accusative plural form of adjectives qualifying all nouns (except nouns denoting male persons) is the same as the nominative plural form, i.e.: -e,

e.g.:

masculine (animate - male persons excluded)

nom.pl.: Tu są ładnee koty. acc.pl.: Tu widzę ładnee koty.

masculine (inanimate - things)

Tu są ładnee obrazy. Tu widzę ładnee obrazy.

feminine

Tu są staree gazety. Tu widzę staree gazety.

neuter

Tu są nowee biurka. Tu widzę nowee biurka.

2. The accusative plural form of adjectives modifying nouns denoting male persons is -ych and -ich,

e.g.:

nom.s.: Tu jest młody
oficer. acc.pl.: Tu widzę młodych ofi-
cerów.

Tu jest wysoki
oficer. Tu widzę wysokich
oficerów.

Accusative Plural of ten, ta, to

The accusative plural forms are te and tych.

1. The accusative plural form te is the same as the nominative plural form. It is used with nouns of all genders (except those denoting male persons).

e.g.:

nom.pl.: <u>Te</u> konie są małe.	acc.pl.: Lubię <u>te</u> konie.
<u>Te</u> długopisy są dobre.	Biorę <u>te</u> długopisy.
<u>Te</u> koperty są zielone.	Wolę <u>te</u> koperty.
<u>Te</u> krzesła są nowe.	Kupię <u>te</u> krzesła.

2. The accusative plural form tych is used with nouns denoting male persons,

e.g.:

nom.pl.: <u>Ci</u> oficerowie są wysocy.	acc.pl.: Znam <u>tych</u> oficerów.
---	-------------------------------------

Accusative Plural of jaki, jaka, jakie

The accusative plural forms are jakie and jakich.

1. The accusative plural form jakie is the same as the nominative plural form and it is used with nouns of all genders (except nouns denoting male persons),

e.g.:

nom.pl.: <u>Jakie</u> są to konie?	acc.pl.: <u>Jakie</u> konie ma Adamski?
------------------------------------	--

2. The accusative plural form jakich is used with nouns denoting male persons,

e.g.:

nom.pl.: <u>Jacy</u> to są ofice- rowie?	acc.pl.: <u>Jakich</u> oficerów zna pan Adamski?
---	---

LESSON 24 B

Nominative and Accusative Forms Contrasted

	S i n g u l a r				P l u r a l	
	Masculine		Feminine	Neuter	Male Persons	All Others
	Animate	Inani- mate				
	Nom. <u>nowy</u> <u>wysoki</u>	<u>nowy</u> <u>wysoki</u>	<u>nowa</u> <u>wysoka</u>	<u>nowe</u> <u>wysokie</u>	<u>nowi</u> <u>wysocy</u>	<u>nowe</u> <u>wysokie</u>
Acc.	<u>nowego</u> <u>wysokiego</u>	<u>nowy</u> <u>wysoki</u>	<u>nowa</u> <u>wysoka</u>	<u>nowe</u> <u>wysokie</u>	<u>nowych</u> <u>wysokich</u>	<u>nowe</u> <u>wysokie</u>

	S i n g u l a r				P l u r a l	
	Masculine		Feminine	Neuter	Male Persons	All Others
	Animate	Inani- mate				
	Nom. <u>ten</u>	<u>ten</u>	<u>ta</u>	<u>to</u>	<u>ci</u>	<u>te</u>
Acc.	<u>tęgo</u>	<u>ten</u>	<u>tę</u>	<u>to</u>	<u>tych</u>	<u>te</u>

Accusative Plural of Adjectives

(Summary)

1. All Genders (except male persons)

Jakieś tu są koty?

Tu są czarnee koty.

Jakieś koty pan tu wi-
dzi?

Tu widzę czarnee koty.

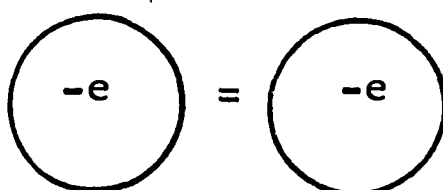
Nom. Pl. Acc. Pl.

Jakieś tu są obrazy?

Tu są ładnee obrazy.

Jakie obrazy pan tu
widzi?

Tu widzę ładnee obrazy.

Jakieś tu są gazety?

Tu są staree gazety.

Jakie gazety pan tu
widzi?

Tu widzę staree gazety.

Jakieś tu są biurka?

Tu są nowee biurka.

Jakie biurka pan tu
widzi?

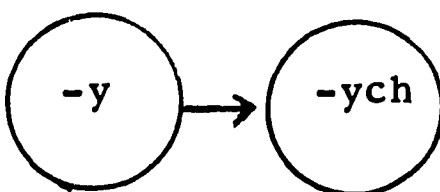
Tu widzę nowee biurka.

2. Male Persons

Nom. S. Acc. Pl.

Jakiś tu jest oficer?

Tu jest młodyy oficer.

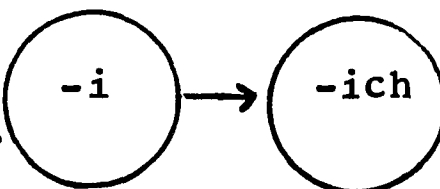
Jakich oficerów pan tu
widzi?

Tu widzę młodych ofi-
cerów.

Nom. S. Acc. Pl.

Jakiś tu jest oficer?

Tu jest wysokii oficer.

Jakich oficerów pan tu
widzi?

Tu widzę wysokich ofi-
cerów.

LESSON 24 B

EXPLANATORY NOTES

Maria Skłodowska-Curie

Maria Skłodowska was born in Warsaw, on November 7, 1857. She was the fifth child of Władysław and Bronisława, nee Boguska, both distinguished educators in Warsaw. Maria received her first education in her native city. Being interested in physics and chemistry, she left Poland to continue her studies abroad. In 1891 she began her studies at Sorbonne in Paris. She graduated in 1893 in physics and in 1894 in chemistry. A year later she married Pierre Curie, a physics professor at the City of Paris School of Physics and Chemistry.

Together with her husband she began an intensive research work which led to the discovery of polonium and radium in 1897. Further successes in research in the field of radioactive elements brought her honors, rare for a woman of her time.

After the death of her husband she was asked to succeed him in professorship at the Sorbonne. She was twice awarded the Nobel Prize. The first time with her husband in 1903 for the work in the field of physics, the second time, in 1911, she herself was awarded the Nobel Prize in Chemistry.

Although absorbed greatly in her scientific work, she often gave proof of her loyalty and love for her native country. She gave great assistance to the Scientific Society in Warsaw in the establishment of a radium laboratory. She died in 1934, two years after her last visit to Warsaw.

Recommended Reading:

Great Men and Women of Poland, edited by Stephen P. Mizwa, New York, the MacMillan Company, 1943.

Madame Curie, by Eva Curie, New York, Doubleday Doran.

Krynica-Zdrój

District of Kraków, near Nowy Sącz, 590 m. above sea level.

The largest and most modern Polish spa; at once a climatic station of note and an important resort and sports center. Krynica mineral waters have been renowned for 160 years for their unusual curative powers. The spa lies in the valley of the little Kryniczanka River, well screened by the mountains of Beskid Sądecki, close to the Czechoslovakian border.

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Auditory -

- a) Listening to the recorded Dialogue
- b) Listening to Pattern Drills.
- c) Listening to Questions on Narration.

2. Speaking -

- a) Dialogue.
- b) Pattern Drills.

3. Reading -

- a) Dialogue.
- b) Narration.
- c) Generalizations.
- d) Explanatory Notes.
- e) Area Background, as assigned.

4. Writing -

- a) Pattern Drill from tape.
- b) Answer Questions on Narration from tape.
- c) Use new vocabulary items in sentences.

LESSON 24 B

VOCABULARY

Dialogue

1. dane, nom. pl. (declined as
adj., very seldom used in
s.)
danych, gen. pl.	- data
2. co do (+ gen.)	- concerning,
as to
3. wszystkie (modifies nouns
of all genders in pl.,
except male persons)	- all
4. otrzymać, p. otrzymywać, i.
otrzymam otrzymuję
otrzyma otrzymuje	- to receive
5. około	- about, near, around
6. pewny, pewna, pewne	- sure, certain
7. pański, pańska, pańskie	- your, yours
8. poznać, p. poznawać, i.
poznam poznaję
pozna poznaje	- to meet, to recognize
9. bawić się, i. zabawić się, p.
bawię się zabawię się
bawi się zabawi się	- to have a good time,
to have fun, to play
10. dokładny, dokładna, dokładne .

dokładnie | - exact, accurate, precise,
thorough

- exactly, thoroughly |
| 11. informacja, f. | - information |

Dialogue Adjunct

12. uczeń, m.
ucznia, gen. s.	- student, pupil
13. zeszyt, m.
zeszytu, gen. s.	- notebook

14. pióro, n. - pen

Narration

15. szczupły, szczupła, szczupłe	- slender
16. prawie	- almost
17. chudy, chuda, chude	- skinny
18. ciemny, ciemna, ciemne	- dark
19. siwy, siwa, siwe	- gray, grizzly, hoary
20. dziennie	- daily (adv.)
21. krawiec, m.
krawca, gen. s.	- tailor
22. szyć, i. uszyć, p.
szyję uszyję
szyje uszyje	- to sew
23. marynarka, f.	- coat
24. stale	- always, constantly,
permanently
25. rozrywka, f.	- amusement, pastime,
recreation

Names of Institutions

26. „Orbis”	- name of Polish travel
agency |
|-------------|-----------------------------------|

Names of Places

27. Krynica	- name of a Polish town

Names of Persons

28. Bolesław (diminutive Bolek)	- first name
29. Skowroński	- family name
30. Skłodowska-Curie, Maria	- Polish scientist

VOCABULARY TO LESSONS 20A - 24B

B

babka, f. - grandmother - L.21B
 bać się, i. - to fear, to be afraid - L.24A
 bagnet, m. - bayonet - L.23B
 Basia - first name (diminutive of Barbara) - L.23A
 bawić się, i. (zabawić się, p.) - to have a good time, to have fun, to play - L.24B
 Bednarski - family name - L.23A
 biały - white - L.21A
 bilet, m. - ticket - L.22B
 biuro, n. - office - L.22A
 bo - because - L.21A
 bogaty - rich - L.21B
 bojowy - combat (as adj.) - L.23B
 Bolesław (diminutive Bolek) - first name - L.24B
 brać, i. - to take - L.21B

C

cały - entire, whole, all - L.24A
 chciałbym, i. - I would like - L.21A
 chodzić, i. fr. - to go, to walk - L.21A
 chory - sick, ill - L.24A
 chudy - skinny - L.24B
 ciemny - dark - L.24B
 co do (+ gen.) - concerning, as to - L.24B
 co dzień - every day - L.22B
 Co nowego słysząc u pana? - what's new with you? - L.24A

Skłodowska-Curie, Maria - Polish scientist - L.24B
 czas, m. - time - L.22B
 z czego - from what - L.23B
 Czego pan sobie życzy? - what can I do for you? - L.21A
 czekać, i. - to wait - L.22A
 często - often - L.23A
 czterdzieści - forty - L.23A
 o czwartej - at four (o'clock) - L.21B

D

dalej - farther - L.22B
 daleko - far - L.21B
 dane, nom. pl. (declined as adj. - very seldom used in s.) - data - L.24B
 długi - long - L.22B
 dobrze - well - L.22A
 dokąd - where to - L.22A
 dokładnie (adv.) - exactly, thoroughly - L.24B
 dokładny (adj.) - exact, accurate, precise, thorough - L.24B
 dostać, p. - to get - L.23A
 dostawać, i. - to get - L.23A
 dosyć - quite, enough - L.23B
 drugi - second, another - L.22B
 drugie śniadanie - lunch - L.24A
 dziecko, n. (dzieci, nom. pl.) - child - L.21B

dziennie - daily (adv.) -
L.24B
co dzień - every day -
L.22B
dziewczyna, f. - girl -
L.22A

E

elektryczność, f. - elec-
tricity - L.21A

F

fajka, f. - pipe - L.23A
fajkowy - pipe (as adj.)
- L.23A
Florczak - family name -
L.22B

G

gabinet, m. - office (doc-
tor, dentist, lawyer),
cabinet, study - L.24A
Gajewski - family name -
L.23A
garbaty - hump-backed -
L.24A
gaz, m. - gas - L.21A
gotować, i. - to boil, to
cook - L.21B
gorący - hot - L.22A
góra, f. - mountain - L.24A
w góry - to the mountains
L.24A
granat, m. - grenade -
L.23B
groch, m. - pea - L.22B
grosz, m. - grosh (1/100 of
one zloty) - L.21A

H

hałas, m. - noise - L.21B
hałas mi przeszkadza - noise
disturbs me - L.21B

I

ich - their - L.22A
informacja, f. - informa-
tion - L.24B

J

Jadwiga - first name
(woman's) - L.21A
jajko, n. - egg - L.23A
Janek - first name (di-
minutive of Jan) -
L.22A
jechać, i. - to go (by
means of transporta-
tion), to ride -
L.22A
jeżeli - if - L.23A
jęczmienny - barley (as
adj.) - L.22B
jutro - tomorrow - L.21B

K

kaliber, m. - caliber -
L.23B
kapusta, f. - cabbage -
L.22B
Kapusta - family name -
L.23B
karabin, m. - rifle -
L.23B
Karski - family name -
L.21A
kasza, f. - grits, groats
- L.22B
kiedy - when - L.21A
kiełbasa, f. - sausage -
L.22B
kilka (+ gen.) - several
- L.22A
klasa, f. - class, class-
room - L.22B
kobieta, f. - woman -
L.22A
Kolankowski - family name
- L.22B
kolejarz, m. (kolejarze,
nom. pl.) - railroad
man - L.22A

komorne, n. rent - L.21B
 kompletnie - completely
 (niekompletnie - incompletely) - L.21A
 Kopernik, Mikołaj - Nicolaus Copernicus, Polish astronomer - L.22B
 kościół, m. - church - L.23A
 w kościele - in the church - L.23A
 Kowalski - family name - L.22A
 Kraków, m. - city in Poland - L.22A
 krawiec, m. - tailor - L.24B
 krótki - short - L.23B
 Krynica, f. - name of a Polish town - L.24B
 kuchnia, f. - kitchen - L.21A
 kurczak, m. - chicken - L.22B
 Kwiatkowski - family name - L.24A

L

las, m. - woods, forest - L.24A
 lekarz, m. - doctor - L.22A
 lornetka, f. - (opera or field) glasses - L.23B
 Lublin, m. - city in eastern Poland - L.24A
 lufa, f. - barrel (gun) - L.23B

M

Majewski - family name - L.23A
 major, m. - major - L.23B
 Maliszewski - family name - L.22B
 mało (+ gen.) - few - L.21A
 mapa, f. - map - L.24A
 marynarka, f. - coat - L.24B

maska, f. - mask - L.23B
 maska przeciwgazowa - gas mask - L.23B
 Mazurek - family name - L.21A
 mąka, f. - flour - L.21B
 Mickiewicz, Adam - famous Polish poet - L.23A
 miejsce, n. - place, spot, seat - L.22B
 minuta, f. - minute - L.22B
 młody - young - L.23A
 mocny - strong - L.23A
 morze, n. - sea - L.24A
 nad morze - to the sea-side - L.24A
 można - one can, one may - L.23A

N

na (+ acc.) - for - L.22A
 czekać na - to wait for - L.22A
 nabój, m. - cartridge - L.23B
 nad (+ acc.) - to, over, above, (up) on - L.24A
 naprawdę - really, truly - L.24A
 nauczyć, p. (uczyć, i.) - to teach - L.23B
 niekompletnie - incompletely; (kompletnie - completely) - L.21A
 nieumeblowany - unfurnished - L.21B
 Co nowego słysząc u pana? - what's new with you? - L.24A

O

obok - near, beside, next (to) - L.22A

o czwartej - at four (o' clock) - L.21B
 od (+ gen.) - from, since - L.21A
 odchodzić, i. - to leave, to depart, to walk away, to go away - L.22A
 Odra, f. - river in western Poland - L.24A
 odwiedzać, i. - to visit (person only) - L.23B
 odwiedzić, p. - to visit (person only) - L.23B
 okienko, n. - window (teller's), small window - L.22B
 około - about, near, around - L.24B
 one - they (male persons excluded) - L.21B
 opłata, f. - fee - L.21B
 „Orbis” - name of Polish travel agency - L.24B
 osoba, f. - person - L.23A
 ostatnio - lately, recently - L.22A
 Ostrowski - family name - L.22B
 otrzymać, p. - to receive - L.24B
 otrzymywać, i. - to receive - L.24B

P

pacjent, m. - patient - L.24A
 palić, i. (zapalić, p.) - to smoke, to burn - L.22B
 pański - your, yours - L.24B
 parę (+ gen.) - a few - L.22B
 park, m. - park - L.21A
 Pawlak - family name - L.21A
 peron, m. - platform (here track) - L.22A

pewny - sure, certain - L.24B
 pieniądze, m. pl. - money - L.21B
 pięćdziesiąt - fifty - L.21A
 piętnaście - fifteen - L.23A
 pióro, n. - pen - L.24B
 po (+ acc.) - for - L.23A
 pociąg, m. - train - L.22A
 poczekalnia, f. - waiting room - L.22B
 podłoga, f. - floor - L.21A
 polowy - field (as adj.) - L.23B
 południe, n. - south, noon - L.24A
 pomagać, i. - to help - L.23A
 pomóc, p. - to help - L.23A
 ponieważ - because - L.21B
 poprawiać, i. - to improve, to correct - L.23B
 poprawić, p. - to improve, to correct - L.23B
 poprowadzić, p. (prowadzić, i.) - to manage, to run something, to lead, to drive (car), to steer - L.23A
 poradzić się, p. (radzić się, i.) - to consult - L.21A
 porządek, m. - order, tidiness - L.23A
 posiedzieć, p. (siedzieć, i.) - to sit - L.22A
 posłuchać, p. (słuchać, i.) - to listen, to obey - L.22A
 poszukać, p. (szukać, i.) - to look for, to seek - L.21A

potem - then - L.21B
 potrzymać, p. (trzymać, i.)
 - to keep, to hold -
 L.23B
 powodzenie, n. - success -
 L.24A
 poznać, p. (poznawać, i.) -
 to meet, to recognize
 - L.24B
 Poznań, m. - city in Poland
 - L.22A
 poznawać, i. (poznać, p.) -
 to meet, to recognize
 - L.24B
 pójść, p. - to go - L.22B
 prowadzić, i. (poprowadzić,
 p.) - to manage, to run
 something, to lead, to
 drive (car), to steer -
 L.23A
 prysznic, m. - shower (bath)
 - L.21A
 przeciwigazowy - antigas -
 L.23B
 maska przeciwigazowa - gas mask
 - L.23B
 przeszkadzać, i. - to disturb,
 to bother - L.21B
 hałas mi przeszkadza - noise
 disturbs me - L.21B
 Pułaski, Kazimierz - Casimir
 Pułaski, Polish-American
 hero - L.21B

R

radzić się, i. (poradzić się,
 p.) - to consult - L.21A
 rano - in the morning - L.23A
 rodzice, pl. - parents - L.23B
 rozkaz, m. - order - L.23B
 rozrywka, f. - amusement, pas-
 time, recreation - L.24B
 rzecz, f. - thing - L.23A
 rzeka, f. - river - L.24A

S

siadać, i. - to sit down -
 L.24A

siaść, p. - to sit down -
 L.24A
 siedzieć, i. (posiedzieć,
 p.) - to sit - L.22A
 siwy - gray, grizzly,
 hoary - L.24B
 skąd - where from - L.22A
 Skłodowska-Curie, Maria -
 Polish scientist -
 L.24B
 Skowroński - family name
 - L.24B
 słuchać, i. (posłuchać,
 p.) - to listen, to
 obey - L.22A
 Co nowego słychać u pana?
 - what's new with
 you? - L.24A
 słyszałem - I heard -
 L.24A
 słyszeć, i. (usłyszeć, p.)
 - to hear - L.24A
 Czego pan sobie życzy? -
 what can I do for
 you? - L.21A
 stale - always, constantly,
 permanently - L.24B
 strzelać, i. - to shoot -
 L.23B
 strzelić, p. - to shoot -
 L.23B
 strzelnica, f. - rifle
 range - L.23B
 na strzelnicy - on the
 rifle range - L.23B
 sufit, m. - ceiling -
 L.21A
 szczupły - slender -
 L.24B
 sześćdziesiąt - sixty -
 L.21A
 Szopen (Chopin), Fryderyk
 - Frederick Chopin,
 Polish pianist and
 composer - L.24A
 szukać, i. (poszukać, p.)
 - to look for, to
 seek - L.21A
 szyć, i. (uszyć, p.) -
 to sew - L.24B

Ś

ściana, f. - wall - L.21A
drugie śniadanie - lunch
- L.24A

świadczenie, n.; świadcze-
nia, nom. pl. (mostly
used in plural form)
- services, utilities,
benefits - L.21B
świetnie - splendidly -
L.21A

T

także - also - L.23A
tamten (tamta, tamto) -
that one - L.23B
teatralny - theatrical
(lornetka teatralna -
opera glasses) - L.23B
telefonować, i. (zatelefo-
nować, p.) - to phone
- L.21B
trochę (+ gen.) - some, a
little, a bit - L.21A
„Trybuna Ludu” - "People's
Tribune" (name of Pol-
ish newspaper) - L.21B
trzymać, i. (potrzymać, p.)
- to keep, to hold -
L.23B
tytoń, m. - tobacco - L.23A
tytoniowy - tobacco (as adj.)
- L.23A

U

u (+ gen.) - at, at some-
body's place, home,
store - L.22B
uczeń, m. - student, pupil
- L.24B
uczyć, i. (nauczyć, p.) -
to teach - L.23B
uniwersytet, m. - univer-
sity - L.23A
urlop, m. - leave - L.24A
usłyszeć, p. (słyszeć, i.)
- to hear - L.24A

uszyć, p. (szyć, i.) -
to sew - L.24B

W

w (+ acc.) - to, in, at,
on - L.24A
Walczak - family name -
L.21B
wanna, f. - bathtub -
L.21A
wczasy (plur. only) -
vacation, rest -
L.24A
według (+ gen.) - accord-
ing to - (abbr. wg.)
- L.22B
według mojego zegarka -
according to my
watch - L.22B
wiele - many - L.23A
Wisła, f. - main river
of Poland - L.24A
właściciel, m. (właści-
ciele, nom. pl.) -
owner, proprietor
- L.21A
właśnie - just (as adv.)
- L.22B
wprowadzić się, p. - to
move in - L.21B
wracać, i. - to return,
to come back - L.21B
wszyscy - all (persons)
- L.22A
wszystkie (modifies nouns
of all genders in
plural except male
persons) - all -
L.24B
w „Trybunie Ludu” - in
the "People's Trib-
une" („Trybuna Lu-
du” - "People's
Tribune" - name of
Polish newspaper) -
L.21B
wyjechać, p. (wyjeżdżać,
i.) - to leave by
means of transporta-
tion - L.24A

wyjeżdżać, i. (wyjechać, p.) - to leave by means of transportation - L.24A
wynająć, p. (wynajmować, i.) - to rent, to hire - L.21A
wynajmować, i. (wynająć, p.) - to rent, to hire - L.21A
wyrób, m. - product - L.23A

Z

z (+ gen.) - from - L.22A
zabawić się, p. (bawić się, i.) - to have fun, to have a good time, to play - L.24B
zadek, m. - deposit - L.21B
zameżna - married (woman only) - L.21B
zapalić, p. (palić, i.) - to smoke, to burn - L.22B
zaraz - right now, right away - L.22B
zatelefonować, p. (telefonować, i.) - to phone - L.21B
Zawadzki - family name - L.23B
zbyt (dobrze) - too (well) - L.22A
z czego - from what - L.23B
zegarek, m. - watch - L.22B
zepsuty - broken, out of order, spoiled, tainted - L.24A
zeszyt, m. - notebook - L.24B
znajomy, m. - acquaintance (person), friend - L.22A
znaleźć, p. - to find - L.22B

Zosia - first name (diminutive of Zofia) - L.22A
z widzenia - from sight - L.23A

Ż

Czego pan sobie życzy? - what can I do for you? - L.21A

01PL47

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME II PART II LESSONS 25-28

JANUARY, 1969

AL 002 153

ED033357

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

This is Part 2 of Volume II of the Polish Basic Course which consists of 160 lessons in fifteen volumes.

The purpose of this volume is to continue the implementation of Basic Course objectives. Two hundred fifty-three new lexical items are introduced and after the completion of this volume, students can be expected to be able to understand, speak, read and write Polish sentences containing the morphological structures and their syntactical implications of the genitive and accusative cases of nouns and adjectives. Situationally, students should be able to understand and generate Polish sentences within the framework of this volume.

Daily lesson units consist of the following parts:

1. Grammar Perception Drill
2. Dialogue (Cartoons, Polish text with English translation)
3. Dialogue Adjunct (only if necessary)
4. Generalizations (on language structure)
5. Grammar Drill
6. Guided Conversation
7. Narration
8. Explanatory Notes (on area background)
9. Vocabulary (listed in the order of appearance in the text)
10. Homework Assignments

The following schedule is recommended for the utilization of the daily lesson unit:

0800	3.	Acting out and Application of Dialogue
0900	4.	Grammar Drill
1000	5.	Guided Conversation
1300	6.	Narration
1400	1.	Grammar Perception Drill
1500	2.	Presentation of Dialogue

Homework: as assigned

Inquiries concerning this volume, including requests for authorization to reproduce, should be addressed to the Director, Defense Language Institute, U.S. Naval Section, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

TABLE OF CONTENTS

LESSON		PAGE
25 A	AT THE BUTCHER'S Genitive Singular of Nouns	1
25 B	IN A STORE Genitive Singular of Adjectives	31
26 A	IN A RESTAURANT Genitive Plural of Nouns	69
26 B	CONVERSATION WITH A FARMER Genitive Plural of Adjectives	103
27 A	ON THE WAY TO THE RECRUITING MAIN STATION Accusative Singular of Nouns and Adjectives	133
27 B	CONVERSATION IN THE OFFICE Accusative Plural of Nouns and Adjectives	165
28 A	LEAVE IN THE MAZURIAN LAKELANDS Genitive Singular of Nouns and Adjectives, continued	197
28 B	AT THE RAILROAD STATION Genitive Plural of Nouns and Adjectives, continued	235

Lesson 25 A

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Genitive Singular of Nouns (Endings: -a, -u, -y, -i)

1. Genitive expressing possession
2. Genitive after negation
3. Genitive after nie ma
4. Genitive after words expressing quantity
5. Genitive after certain verbs

1. Genitive expressing possession

Model:

Instructor:

Student:

To jest samochód doktoraa.
Czyj to jest samochód?

To jest samochód doktoraa.

Drill the above pattern using the following words in place of doktora: oficer, podoficer, sierżant, kapral, syn, brat.

Model:

Instructor:

Student:

To jest samochód siostryy.
Czyj to jest samochód?

To jest samochód siostryy.

Drill the above pattern using the following words: dziewczyna, kobieta, żona.

Model:

Instructor:

Student:

To jest samochód matkii.
Czyj to jest samochód?

To jest samochód matkii.

Drill the above pattern using the following words: babka, urzędniczka, sekretarka, Basia, Zosia.

L. 25 A

Models:

Instructor:

To jest zegarek siostry.
Czyj to jest zegarek?

To jest paczka brata.
Czyja to jest paczka?

To jest pióro urzędniczeki.
Czyje to jest pióro?

Student:

To jest zegarek siostry.

To jest paczka brata.

To jest pióro urzędniczeki.

Drill the above patterns using the following words: adres,
gazeta, mydło, formularz, książka, biurko.

2. Genitive after negation

Model:

Instructor:

Nie mam biletu. Czy pan ma
bilet?

Student:

Nie, ja też nie mam biletu.

Drill the above pattern using the following sentences:

Nie mam urlopu.
Nie lubię grochu.
Nie sprzedaję domu.
Nie lubię barszczu.
Nie znam adresu.
Nie jem deseru.
Nie mam czasu.

Model:

Instructor:

Cichocki nie ma formularza.
Czy Cichocki ma formularz?

Student:

Nie, Cichocki nie ma for-
mularza.

Drill the above pattern using the following words: krawat,
klucz, chleb, koń, kot, syn, brat, biurko, pióro, lustro.

Model:

Instructor:

Student:

Pan Nowak nie lubi kaszy.
Czego nie lubi pan Nowak?

Pan Nowak nie lubi kaszy.

Drill the above pattern using the following words: kapusta,
kawa, herbata, zupa, kiełbasa, woda.

Model:

Instructor:

Student:

Pani Adamska nie kupuje mąki.
Czy pani Adamska kupuje mąkę?

Nie, pani Adamska nie kupuje
mąki.

Drill the above pattern using the following words: szynka,
koszula, wódka, książka, sól, gęś.

3. Genitive after nie ma

Model:

Instructor:

Student:

W sklepie nie ma mleka.
Czy w sklepie jest mleko?

Nie, w sklepie nie ma mleka.

Drill the above pattern using the following words: mydło,
chleb, groch, kasza, kiełbasa, herbata, wódka, szynka, mąka.

Model:

Instructor:

Student:

Na biurku nie ma telefonu.
Czy na biurku jest telefon?

Nie, na biurku nie ma telefonu.

Drill the above pattern using the following words: paczka,
długopis, papier, list, gazeta.

L. 25 A

4. Genitive after words expressing quantity

Model:

Instructor:

Student:

Proszę kilogram szynki.

Ile szynki pan sobie życzy?

Proszę kilogram szynki.

Drill the above pattern using the following sentences:

Ile mąki pan sobie życzy?

Ile soli pan sobie życzy?

Ile kászy pan sobie życzy?

Ile kiełbasy pan sobie życzy?

Ile herbaty pan sobie życzy?

Ile grochu pan sobie życzy?

Ile cukru pan sobie życzy?

5. Genitive after certain verbs

Model:

Instructor:

Student:

Szukam mieszkania.

Czego pan szuka?

Szukam mieszkania.

Drill the above pattern using the following words: pióro,
sklep, gazeta, mapa, maska, karabin, lornetka, granat.

Model:

Instructor:

Student:

Szukam nauczyciela.

Kogo pan szuka?

Szukam nauczyciela.

Drill the above pattern using the following words: kucharz,
sekretarka, mechanik.

Model:

Instructor:

Student:

Pan Nowak potrzebuje sekretarki.
Kogo potrzebuje pan Nowak?

Pan Nowak potrzebuje
sekretarki.

Drill the above pattern using the following words: urzęd-
niczka, lekarz, nauczyciel.

Model:

Instructor:

Student:

To dziecko boi się psa.
Czego boi się to dziecko?

To dziecko boi się psa.

Drill the above pattern using the following words: gęś, krowa,
świnia.

Model:

Instructor:

Student:

Dzieci słuchają ojca.
Kogo słuchają dzieci?

Dzieci słuchają ojca.

Drill the above pattern using the following words: matka,
babka, nauczyciel.

LESSON 25-A

DIALOGUE

U rzeźnika

R.: rzeźnik
K.: klient

1. K.: Czy ma pan cielęcinę?
R.: Owszem, mam. Ile pan chce?
2. K.: Ile kosztuje kilogram cielęciny?
R.: Trzydzieści sześć złotych.
3. K.: Dlaczego cielęcina kosztuje teraz tak dużo?
R.: Nie możemy dostać cielaków.
4. K.: Czy ma pan wieprzowinę?
R.: Jeżeli pan chce, może pan dostać całego prosiaka.
5. K.: Proszę kilogram wieprzowiny.
R.: Mamy też kurczaki.
6. K.: Nie, dziękuję. Żona chce coś upiec, ale nie kurczaka. Czy jest wołowina?
R.: Naturalnie. Ile pan chce?
7. K.: Proszę dwa kilogramy wołowiny. Ile płacę za wszystko?
R.: Sto jedenaście złotych. Tu jest rachunek.

L. 25 A

DIALOGUE

At the Butcher's

R.: butcher
K.: customer

1. K.: Do you have veal?
R.: Yes, I have. How much do you want?
2. K.: How much does a kilogram of veal cost?
R.: Thirty six zlotys.
3. K.: Why does veal cost so much now?
R.: We can not get calves.
4. K.: Do you have pork meat?
R.: If you wish, you can have a whole piglet.
5. K.: One kilogram of pork, please.
R.: We also have chickens.
6. K.: No, thank you. My wife wants to roast something, but not a chicken. Do you have beef?
R.: Naturally. How much do you want?
7. K.: Two kilograms of beef, please.
How much do I pay for everything?
R.: A hundred eleven zlotys.
Here is your bill.

GENERALIZATIONS

Genitive

1. The main function of the genitive case is to express possession. This type of genitive answers the question: czyj? czyja? czyje? - whose?

e.g.:

<u>Czyj</u> to jest pokój?	- Whose room is this?
To jest pokój pana <u>Nowaka</u> .	- This is Mr. Nowak's room.

2. Another function of the genitive case is that it replaces the accusative case as the direct object whenever the verb is preceded by the negation nie - not. Simply, the direct object, which in an affirmative sentence is put in the accusative, in a negative sentence must be put in the genitive. This type of genitive answers the question: kogo? - (of) whom? czego? - (of) what?

e.g.:

acc.: Bolek ma siostrę.	- Bolek has a sister.
gen.: <u>Kogo</u> nie ma Janek?	- What(Whom) doesn't Janek have?
gen.: Janek nie ma siostry.	- Janek doesn't have a sister.
acc.: Bolek pije kawę.	- Bolek drinks coffee.
gen.: <u>Czego</u> nie pije Janek?	- What doesn't Janek drink?
gen.: Janek nic pije kawy.	- Janek doesn't drink coffee.

3. The genitive case is used in connection with the expression nie ma - there is no;

e.g.:

nom.: W sklepie jest mięso.	- There is meat in the store.
gen.: W sklepie nie ma mięsa.	- There is no meat in the store.

4. An important function of the genitive is to express the idea of quantity;

e.g.:

Ile kosztuje kilogram cielęciny?	- How much does a kilogram of veal cost?
----------------------------------	--

5. The genitive fulfills also the function of the object of certain verbs, like: szukać--to look for, bać się--to be afraid, potrzebować--to need, słuchać--to listen; to obey,

e.g.:

Szukam mieszkania.

- I am looking for an apartment.

Genitive Singular of Nouns

The genitive singular of nouns has four endings: -a, -u, -y, -i.

1. The following types of nouns have the ending -a in the genitive singular:

- a) practically all neuter nouns,
- b) practically all masculine animate nouns,
- c) a certain number of masculine inanimate nouns.

Examples:

a) neuter nouns (except nouns which end in -um in the nominative singular),

e.g.:

Pan Nowak nie ma gospodarstwa. - Mr. Nowak doesn't have a farm.

b) masculine animate nouns, i.e. denoting male persons and male animals (except nouns which end in -a and family names which end in -o in the nominative singular),

e.g.:

Nie znam pana Nowaka.
Ja nie mam kota.

- I don't know Mr. Nowak.
- I don't have a cat.

Note: The genitive singular form of masculine animate nouns is the same as the accusative singular form of these nouns.

c) some masculine inanimate nouns, i.e. denoting things,

e.g.:

Nie mam chleba.

- I don't have bread.

2. Some masculine inanimate nouns, i.e. denoting things, have the ending -u in the genitive singular,

e.g.:

Nie mam telefonu.

- I don't have a telephone.

Note: In case of masculine nouns denoting things, it is necessary to memorize which of them have the ending: -u, and which have the ending: -a.

3. All feminine nouns in the genitive singular have either the ending -i or -y.

a) The ending is -i when the sound preceding the case ending is ń, ś, ź, dź, l, j, k, or g,

e.g.:

Bolek nie ma fajki.

- Bolek doesn't have a pipe.

b) Otherwise the ending is -y,

e.g.:

Pan Walczak nie ma żony.

- Mr. Walczak doesn't have a wife.

- Note:
1. To this group also belong masculine nouns which end in -a and family names which end in -o in the nominative case, e.g.: kolegaa, Kościuszkoo.
 2. It must be remembered that sounds: ń, ś, ć, ź, dź, when followed by a vowel, are represented in spelling by letters: ni, si, ci, zi, dzi, e.g.: kuchnia, gen.: kuchnia.
 3. However, when i is pronounced as j, e.g.: fotografia, the genitive is: fotografiia.

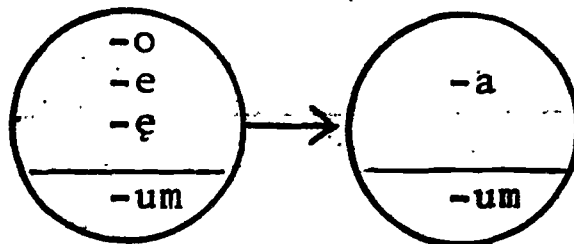
Genitive Singular of Nouns

(Summary)

Accusative Genitive

Neuter Nouns

Tu widzę okno.
Mam mieszkanie.
Tu widzę zwierzę.
Tu widzę liceum.

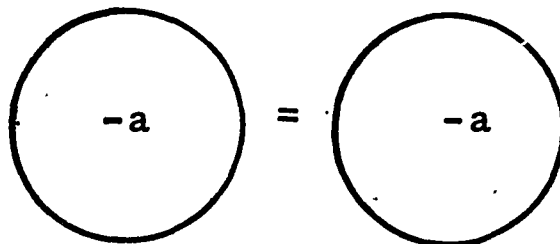

Tu nie widzę okna.
Nie mam mieszkania.
Tu nie widzę zwierzęcia.
Tu nie widzę liceum.

Masculine Nouns

a) animate nouns

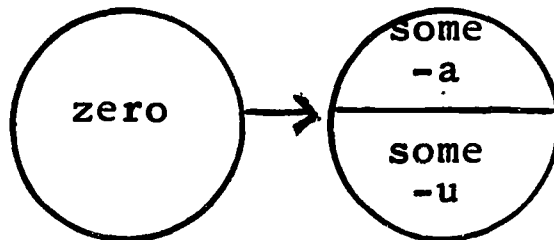
Znam pana Walczaka.
Mam konia.

Nie znam pana Walczaka.
Nie mam konia.

b) inanimate nouns

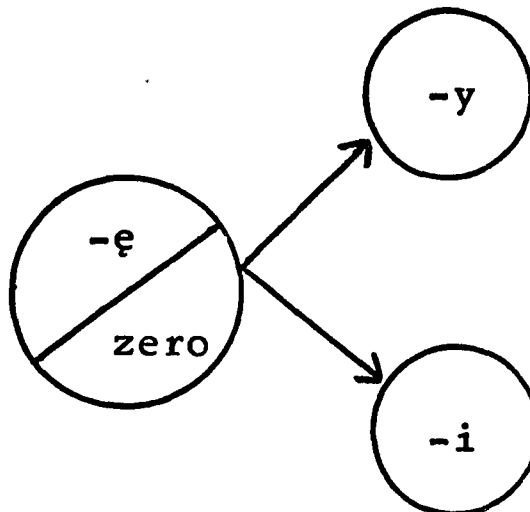
Mam chleb_.
Mam telefon_.

Nie mam chleba.
Nie mam telefonu.

Feminine Nouns

Pan Walczak ma żonę.
Ten żołnierz ma lornetkę.
Mam tę rzecz_.
Lubię wieś_.

Pan Walczak nie ma żony.
Nie mam tej rzeczy.

Ten żołnierz nie ma lornetki.
Nie lubię wsi.

GRAMMAR DRILL

Genitive Singular of Nouns

1. Genitive expressing possession

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czyj to jest krawat?	Zdzisław	To jest krawat Zdzisława.

Drill the above pattern using the following cue words: ojciec, Janek, Bolek, pan Walczak, pan Nowak.

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czyja to jest fajka?	pan Pawlak	To jest fajka pana Pawlaka.

Drill the above pattern using the following cue words: pan Mazurek, porucznik, sierżant, kapral, major.

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czyje to jest radio?	brat	To jest radio brata.

Drill the above pattern using the following cue words: syn, uczeń, ekspedient, klient, nauczyciel.

Model:

Instructor:	Student:
To jest papieros ucznia.	Czyj to jest papieros?

L. 25 A

Drill the above pattern using the following sentences:

To jest samochód matki.
To jest łóżko ojca.
To jest krzesło Bolka.
To jest pokój siostry.
To jest mydło brata.
To jest znaczek syna.
To jest herbata babki.

Model:

Instructor:

Student:

Rzeźnik ma sklep.
Czyj jest ten sklep?

Ten sklep jest rzeźnika.

Drill the above pattern using the following sentences:

Brat ma pokój.
Syn ma sklep.
Oficer ma samochód.
Kapral ma klucz.
Pan Walczak ma znaczek.
Nauczyciel ma formularz.
Doktor ma obraz.
Klient ma chleb.
Ojciec ma tytoń.

Model:

Instructor:

Student:

Rzeźnik ma fajkę.
Czyja jest ta fajka?

Ta fajka jest rzeźnika.

Drill the above pattern using the following sentences:

Brat ma lampę.
Oficer ma paczkę.
Ojciec ma gazetę.
Klient ma kiełbasę.
Kapral ma mapę.
Pan Walczak ma książkę.
Syn ma fotografię.
Lekarz ma sekretarkę.
Major ma lornetkę.

Model:

Instructor:

Student:

Rzeźnik ma radio.
Czyje jest to radio?

To radio jest rzeźnika.

Drill the above pattern using the following sentences:

Brat ma biurko.
Oficer ma mieszkanie.
Ojciec ma gospodarstwo.
Klient ma mydło.
Kapral ma łóżko.
Pan Walczak ma biuro.
Syn ma lustro.
Lekarz ma pióro.
Major ma krzesło.

2. Genitive after negation

Model:

Instructor:

Student:

Nowak ma ojca.

Nowak nie ma ojca.

Drill the above pattern using the following sentences:

Tu widzę oficera.
Znam sierżanta.
Tu widzę psa.
Bolek je indyka.
Pan Nowak trzyma kieliszek.
Pani Walczak ma znaczek.
Kupuję ołówek.
Pan Adamski ma biurko.
Pan Walczak kupuje lustro.
Mam pióro.
Cichocki ma mieszkanie.
Zosia ma powodzenie.

L. 25 A

Model:

Instructor:

Pani Walczak kupuje obraz.

Student:

Pani Walczak nie kupuje obrazu.

Drill the above pattern using the following sentences:

Pan Nowak ma sklep.
Mam pokój.
Tu widzę stół.
Ten żołnierz ma karabin.

Model:

Instructor:

Bolek ma siostrę.

Student:

Bolek nie ma siostry.

Drill the above pattern using the following sentences:

Pan Grodecki ma żonę.
Pan Walczak pije herbatę.
Pani Nowak pije kawę.
Lubię kapustę.
Żona kupuje kaszę.
Ja jem zupę.

Model:

Instructor:

Pan Walczak ma córkę.

Student:

Pan Walczak nie ma córki.

Drill the above pattern using the following sentences:

Tu widzę restaurację.
Znam wieś.
Tu mamy elektryczność.
Żona lubi kartoflanke.
Cichocki kupuje wódkę.
Oficer ma lornetkę.
Ekspedient sprzedaje koszulę.
Pani Grodecka ma kuchnię.
Mam fotografię.

3. Genitive after nie ma

Model:

Instructor:

Student:

Na ulicy Jasnej jest szkoła.

Na ulicy Jasnej nie ma
szkoły.

Drill the above pattern using the following sentences:

Na ulicy Jasnej jest kościół.
Na ulicy Jasnej jest restauracja.
Na ulicy Jasnej jest sklep.
Na ulicy Jasnej jest spółdzielnia.
W tym domu jest mieszkanie.
W tym ogrodzie jest dom.
Na dole jest kuchnia.
Na górze jest biuro.
Na tej fotografii jest dziewczyna.
Na tej fotografii jest dziecko.
Na tej fotografii jest kobieta.

4. Genitive after words expressing quantity

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ile wódki pan sobie życzy?

kieliszek

Proszę kieliszek wódki.

Drill the above pattern using the following questions and cues:

Ile tytoniu pan sobie życzy?

paczka

Ile chleba pan sobie życzy?

bochenek

Ile zupy pan sobie życzy?

niedużo

Ile kaszy pan sobie życzy?

kilo

L. 25 A

Complete the following sentences with the correct form:

Model:

Instructor:

Student:

towar

Ten sklep ma duży wybór _____. Ten sklep ma duży wybór towaru.

Drill the above pattern using the following cues and sentences:

wódka

Na stole stoi kieliszek _____.

mąka

Cichocka ma już mało _____.

sól

Proszę kilo _____.

cukier

Proszę sześć kilo _____.

szynka

Proszę dwa kilo _____.

zadatek

Chcę pięćdziesiąt złotych _____.

tytoń

Tu jest paczka _____.

zupa

Proszę jeszcze trochę _____.

pieprz

Proszę cztery dekagramy _____.

mydło

Pani Cichocka kupuje dziś dużo _____.

5. Genitive after certain verbs

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego szuka pan Cichocki?	fajka	Pan Cichocki szuka fajki.

Drill the above pattern using the following cue words: tytoń, zegarek, zeszyt, marynarka, rozrywka, informacja, uniwersytet, kościół, poczekalnia, bilet, miejsce, klasa, biuro.

Form sentences using the following verbs:

Model:

Instructor:	Student:
szukać	Uczeń szuka nauczyciela.
potrzebować	Pan Nowak potrzebuje sekretarki.
bać się	Dzieci boją się lekarza.
słuchać	Dzieci słuchają ojca i matki.
radzić się	Pan Karski radzi się żony.

Complete the following sentences with the correct form according to the pattern below:

Model:

Instructor:	Student:
mieszkanie Cichocki szuka _____.	Cichocki szuka mieszkania.
pióro Urzędniczka szuka _____.	
radio Często słucham _____.	

L. 25 A

ojciec

Bolek słucha _____.

nauczyciel

Janek radzi się _____.

matka

Zosia radzi się _____.

znaczek

Potrzebuje _____.

sól

Kucharz potrzebuje _____.

pies

Dziecko boi się _____.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto ma cielęcinę? (rzeźnik)
2. Co ma rzeźnik? (cielęcinę)
3. Czy rzeźnik ma cielęcinę? (tak)
4. O co pyta klient? (ile kosztuje kilogram cielęciny)
5. Kto pyta, ile kosztuje kilogram cielęciny? (klient)
6. Kto mówi, że kilogram cielęciny kosztuje trzydzieści sześć złotych? (rzeźnik)
7. Kto mówi, że cielęcina kosztuje dużo? (klient)
8. Co kosztuje dużo? (cielęcina)
9. Czego nie można dostać? (cielaków)
10. Kto mówi, że nie można dostać cielaków? (rzeźnik)
11. Czy klient kupuje cielęcinę? (nie)
12. Czy klient pyta też o wieprzowinę? (tak)
13. Co może dostać klient? (całego prosiaka)
14. Kto może dostać całego prosiaka? (klient)
15. Ile wieprzowiny chce klient? (kilogram)
16. Co jeszcze jest u rzeźnika? (kurczaki)
17. Gdzie są kurczaki? (u rzeźnika)
18. Czy klient chce kurczaki? (nie)
19. Kto chce upiec wołowinę? (żona klienta)
20. Czy w sklepie jest wołowina? (tak)
21. Ile wołowiny chce klient? (dwa kilogramy)

L. 25 A

22. Kto chce dwa kilogramy wołowiny? (klient)
23. Ile mięso kosztuje? (sto jedenaście złotych)
24. Kto dostaje rachunek? (klient)
25. Co dostaje klient? (rachunek)
26. Ile płaci klient za mięso? (sto jedenaście złotych)

Part II - General Questions

1. Czy pan często je na obiad cielęcinę?
2. Co pan woli--cielęcinę, wołowinę, czy wieprzowinę?
3. Czy pan wie, ile kosztuje kilogram wołowiny?
4. Ile waży prosiak?
5. Gdzie można dostać cielaka?
6. Kto sprzedaje cielęcinę, wieprzowinę i wołowinę?
7. Czy pan lubi cielęcinę?
8. Czy w domu często pan je kurczaki?
9. Czy pan lubi wołowinę?
10. Kto w domu pana płaci rachunki?
11. Ile cielaków zwykle ma bogaty właściciel gospodarstwa?
12. Jakie mięso pan lubi?
13. Czy chłopiec, który ma jedenaście lat, musi chodzić do szkoły?
14. Czego dzieci często nie lubią jeść? (kaszy)
15. Czy pan lubi wieprzowinę?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy lubi cielęcinę.
2. gdzie można kupić cielęcinę.
3. czy cielęcina teraz dużo kosztuje.
4. czy wie, ile kosztuje kilogram cielęciny.
5. dlaczego cielęcina czasami dużo kosztuje.
6. czy ma jedenaście złotych.
7. czy wie, kto chowa cielaki.
8. ile kosztuje kilo cukru w spółdzielni.
9. czy lubi wieprzowinę.
10. ile kosztuje kilogram wieprzowiny.
11. gdzie można kupić prosiaka.
12. czy zna restaurację, gdzie dobry obiad nie kosztuje dużo.
13. czy często je kurczaki.
14. czy jego matka często piecze kurczaki.
15. co woli na obiad--kurczaki, czy indyka.
16. ile kosztuje kilogram wołowiny.
17. czy często je wołowinę na obiad.
18. gdzie można kupić mięso.
19. czy lubi wołowinę.

L. 25 A

Proszę zapytać kolegę,

- 20. ile kosztuje kilogram cukru.
- 21. kto w domu zwykle płaci rachunki.
- 22. jaki rachunek jest często duży.
- 23. co mówi ekspedient, kiedy w sklepie
nie ma cukru.
- 24. co mówi rzeźnik, gdy w sklepie nie ma
mięsa.
- 25. gdzie kupuje mięso.

NARRATION

Na wsi

Adam Zaręba ma dobry zawód. Jest on mechanikiem, ale ponieważ jego ojciec ma gospodarstwo i jest stary, Adam pracuje na gospodarstwie. Gospodarstwo to nie jest duże, ale pracy jest tam dużo. Stary Zaręba już nie może pracować, a na gospodarstwie są owce, konie i źrebaki. Ojciec i syn chowają też kury i sprzedają jajka, kurczaki i rasowe koguty. Więc Adam pracuje od rana do wieczora i nie ma czasu odwiedzać starych kolegów w Warszawie.

„Praca na gospodarstwie nie bardzo mi się podoba”, mówi Adam często do kolegi, który go czasami odwiedza, „ale co robić... Ojciec jest już stary i nie może pracować, a gospodarstwa szkoda. Jem dobrze, bo stara kucharka dobrze gotuje, i nie muszę płacić ani za pokój, ani za elektryczność. A to też dużo znaczy”.

Dziewczyny we wsi lubią Adama, ale wszyscy wiedzą, że Adam jeszcze żony nie szuka. Mówi on, że nie ma na to czasu; woli siedzieć w domu i słuchać radia. Komunikaty radiowe ostatnio są zwykle dobre.

Koledzy żałują Adama i mówią: „Co za szkoda, że Adam Zaręba musi mieszkać na wsi i pracować na gospodarstwie”. Na to Adam czasami odpowiada: „Może szkoda, ale muszę pomagać ojcu”.

EXPLANATORY NOTES

Warszawa (Warsaw)

Warszawa, the capital of Poland, lies in the great belt of the continental lowlands. Among the areas included in this belt is the historical region of Mazowsze (Mazovia). The Wisła (Vistula) River cuts across Mazovia from south to north and divides Warsaw into the right-bank district, Praga, and the left-bank district, which is the actual city of Warsaw. It is situated on a characteristically high ledge running at some distance along the river and dividing this part of the city into a lower and upper terrace.

From the latest archeological findings it is evident that the site on which Warsaw arose was settled since time immemorial. The exact time and circumstances of the city's founding have not been established. From the privilege conferred by Duke Francis I of Mazovia, in 1613, we learn that on the site of the present Old Town, a town already existed possessing a town hall, defense ramparts, wooden churches and a castle. Adjacent lay newer settlements; among these Nowe Miasto (New Town), which from 1708 constituted an independent municipality. The development of a closer union between the great principality of Lithuania and Poland fundamentally changed the position of Warsaw, which became the center of the immense Polish-Lithuanian Commonwealth.

A turning point in the history of the city came when the royal seat was transferred from the Wawel castle in Kraków to the Renaissance castle in Warsaw, in 1596.

The interwar period (1918-1939) was marked by a rapid expansion of the city. Immediately before the Nazi invasion, in 1939, the capital had 1,300,000 inhabitants. After a heroic defense and a siege lasting almost a month, Warsaw had to capitulate. During the five years of Nazi occupation, tens of thousands of the city's inhabitants were tortured to death in penal camps and in prison, or were shot in mass executions. The Nazis organized a Jewish ghetto in Warsaw, the population of which (over 380,000) was completely annihilated.

In August 1944, the population of Warsaw took to arms. In spite of its courage and patriotism, the city, exposed to bombs, tanks and heavy artillery for 63 days, was obliged to surrender once more. Over 250,000 people fell and the survivors were expelled from the city. The buildings which had been spared were systematically burned by the Germans from the

moment the insurrection ended to the day of liberation (January 17, 1945).

About 85% of the city's buildings were reduced to ruins, 90% of the industrial plants and 30% to 87% of the public utilities. The material and cultural achievements of many generations were destroyed. As soon as Warsaw was free from the Nazis, the reconstruction of the city began, supported by the whole nation. In a relatively short time spacious new residential districts arose, and great public buildings were erected. Numerous ancient monuments, among them the Old Town, were carefully restored to their original appearance. Warsaw, the national center for political, economic and cultural life, again occupied its role in the development of the country.

Recommended Further Reading:

Poland, Travel Guide. Warszawa, 1960. Booklet 2.

VOCABULARY

Dialogue

1. rzeźnik, m.	- butcher
2. cielęcina, f.	- veal
3. kilogram, m.
kilograma, gen. s.	- kilogram
4. tak dużo	- so much
5. móc, i.
mogę
może	- can, to be able
6. cielak, m.	- calf
7. wieprzowina, f.	- pork
8. prosiak, m.	- piglet
9. coś	- something
10. upiec, p. piec, i.
upiekę piekę
upiecze piecze	- to roast, to bake
11. wołowina, f.	- beef
12. za wszystko	- for everything
13. jedenaście	- eleven
14. rachunek, m.	- bill

Narration

15. owca, f.	- sheep
16. źrebak, m.	- foal
17. chować, i. wychować, p.
chowam wychowam
chowa wychowa	- to raise
18. rasowy, rasowa, rasowe	- of pure breed, thoroughbred

19. kogut, m.	- rooster
20. szkoda, f.	- harm, damage, mischief,
too bad
szkoda (+ gen.)
Szkoda gospodarstwa.	- Too bad the farm would go
to waste.
21. kucharka, f.	- (female) cook
22. ani... ani...	- neither... nor...
23. znaczyć, i. (no perf.)
(1st pers. not used in
this sense)
znaczy	- to mean
24. radio, n.	- radio
25. komunikat, m.
komunikatu	- announcement, communique,
broadcast
26. radiowy, radiowa, radiowe	- radio (as adj.)
27. żałować, i.
żałuję
żałuje	- to regret, to pity, to be
sorry for, to feel sorry for
28. Co za szkoda!	- What a pity!
29. odpowiadać, i.
odpowiadam
odpowiada	- to answer
odpowiedzieć, p.
odpowiem
odpowie	

Names of Persons

30. Adam	- Adam
31. Zaręba	- (family name)

L. 25 A

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 25 B

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Part I - Genitive Singular of Adjectives

1. The Genitive Singular ending in -ego
 - a. Masculine Gender
 - b. Neuter Gender
2. The Genitive Singular ending in -ej
Feminine Gender

Part II - Genitive Singular of Some Pronouns

1. Genitive Singular of ten, ta, to
2. Genitive Singular of czyj, czyja, czyje
3. Genitive Singular of jaki, jaka, jakie

Part III - Genitive after Prepositions

1. do, 2. od, 3. z, 4. u
-

Part I - Genitive Singular of Adjectives

1. The Genitive Singular ending in -ego
 - a. Masculine Gender

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie znam dobrego lekarza.

Czy pan zna dobrego lekarza?

nie

Nie, ja nie znam dobrego
lekarza.

Drill the above pattern using the following words:

dobry mechanik
stary sierżant
nowy ekspedient
bogaty człowiek
młody kolejarz
stary nauczyciel
mały chłopiec
dobry krawiec

L. 25 B

pan Cichocki
pan Grodecki
pan Adamski
pan Drożdżewski
pan Karski
pan Kowalski
pan Bednarski
pan Majewski
pan Zawadzki
pan Kwiatkowski
pan Skowroński

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie mam dobrego zegarka.

Czy pan ma dobry zegarek?

nie

Nie, ja nie mam dobrego
zegarka.

Drill the above pattern using the following words:

polski zegarek
nowy zegarek
polski znaczek
czerwony ołówek
duży kotlet
jasny krawat
nowy formularz
nowy klucz

b. Neuter Gender

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie mam czarnego pióra.

Czy pan ma czarne pióro?

nie

Nie, ja nie mam czar-
nego pióra.

Drill the above pattern using the following words:

duże lustro
duże mieszkanie
nowe biurko
ładne biurko
nowe lustro
małe dziecko
dobre mydło
stare łóżko

2. The Genitive Singular ending in -ej
Feminine Gender

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie lubię zielonej
kanapy.

Czy pan lubi zieloną
kanapę?

nie

Nie, ja nie lubię zielo-
nej kanapy.

Drill the above pattern using the following sentences:

Ja nie mam nowej żyletki.
Ja nie mam dużej łazienki.
Ja nie mam nowej sekretarki.
Ja nie mam jasnej kuchni.
Ja nie mam zamężnej siostry.
Ja nie kupuję nowej wanny.
Ja nie biorę zielonej koszuli.
Ja nie mam nowej fajki.
Ja nie lubię gorącej kielbasy.
Ja nie kupuję nowej marynarki.

Part II - Genitive Singular of Some Pronouns

1. Genitive Singular of ten, ta, to

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie znam tego chłopca.

Czy pan zna tego chłopca?

nie

Nie, ja nie znam tego
chłopca.

Drill the above pattern using the following words:

człowiek, mechanik, ekspedient, żołnierz, nauczyciel, kucharz,
uczeń, krawiec, pacjent, major

L. 25 B

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie chcę tego zegarka.
Czy pan chce ten zegarek?

nie

Nie, ja nie chcę tego zegarka.

Drill the above pattern using the following words: obraz, długopis, papier, samochód, stół, zadatek, groch, tytoń, kara-
bin, nabój, bagnet, granat

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie kupuję tej wołowiny.
Czy pan kupuje tę wołowinę?

nie

Nie, ja nie kupuję tej wołowiny.

Drill the above pattern using the following words: cielęcina, wieprzowina, marynarka, mapa, lornetka, maska, fajka, kiełbasa, kasza, mąka

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie biorę tego biurka.
Czy pan bierze to biurko?

nie

Nie, ja nie biorę tego biurka.

Drill the above pattern using the following words: radio, pióro, krzesło, lustro, mydło, pudełko, mięso, mleko, łóżko

2. Genitive Singular of czyj, czyja, czyje

Model:

Instructor:

Student:

Szukam samochodu córki.
Czyjego samochodu pan szuka?

Szukam samochodu córki.

Szukam książki syna.
Czyjej książki pan szuka?

Szukam książki syna.

Model:

Instructor:

Szukam pióra żony.
Czyjego pióra pan szuka?

Student:

Szukam pióra żony.

Require students to transform statements into questions according to the model below:

Model:

Instructor:

Szukam samochodu córki.

Szukam książki syna.

Szukam pióra żony.

Student:

Czyjego samochodu pan szuka?

Czyjej książki pan szuka?

Czyjego pióra pan szuka?

Drill the above pattern using the following sentences:

Szukam zeszytu ucznia.
Szukam marynarki ucznia.
Szukam gabinetu lekarza.
Szukam karabinu żołnierza.
Szukam gazety ojca.

3. Genitive Singular of jaki, jaka, jakie

Model:

Instructor:

Nie mam angielskiego samochodu.
Jakiego samochodu pan nie ma?

Nie mam zielonej koszuli.
Jakiej koszuli pan nie ma?

Nie mam czarnego pióra.
Jakiego pióra pan nie ma?

Student:

Nie mam angielskiego samochodu.

Nie mam zielonej koszuli.

Nie mam czarnego pióra.

L. 25 B

Require students to transform statements into questions according to the model below:

Model:

Instructor:

Student:

Nie mam angielskiego samochodu.

Jakiego samochodu pan nie ma?

Nie mam zielonej koszuli.

Jakiej koszuli pan nie ma?

Nie mam czarnego pióra.

Jakiego pióra pan nie ma?

Drill the above pattern using the following sentences:

Nie mam polskiego tytoniu.
Nie piję angielskiej herbaty.
Nie jem drugiego śniadania.

Part III - Genitive after Prepositions

1. do

Model:

Instructor:

Student:

Józef idzie do szkoły.
Dokąd Józef idzie?

Józef idzie do szkoły.

Drill the above pattern using the following stimuli:

Basia idzie do sklepu.
Pan Grodecki jedzie do Warszawy.
Jadwiga zaraz pójdzie do spółdzielni.

2. od

Model:

Instructor:

Student:

Bolek wraca od nauczyciela.
Od kogo wraca Bolek?

Bolek wraca od nauczyciela.

Drill the above pattern using the following stimuli:

Bolek dostaje pieniądze od ojca.
Bolek kupuje samochód od kolegi.
Bolek bierze formularz od urzędnika.

3. z

Model:

Instructor:

Student:

Basia wraca z Poznania.
Skąd wraca Basia?

Basia wraca z Poznania.

Drill the above pattern using the following stimuli:

Basia telefonuje z biura.
Żołnierz strzela z karabinu.
Żołnierze strzelają z dział.

4. u

Model:

Instructor:

Student:

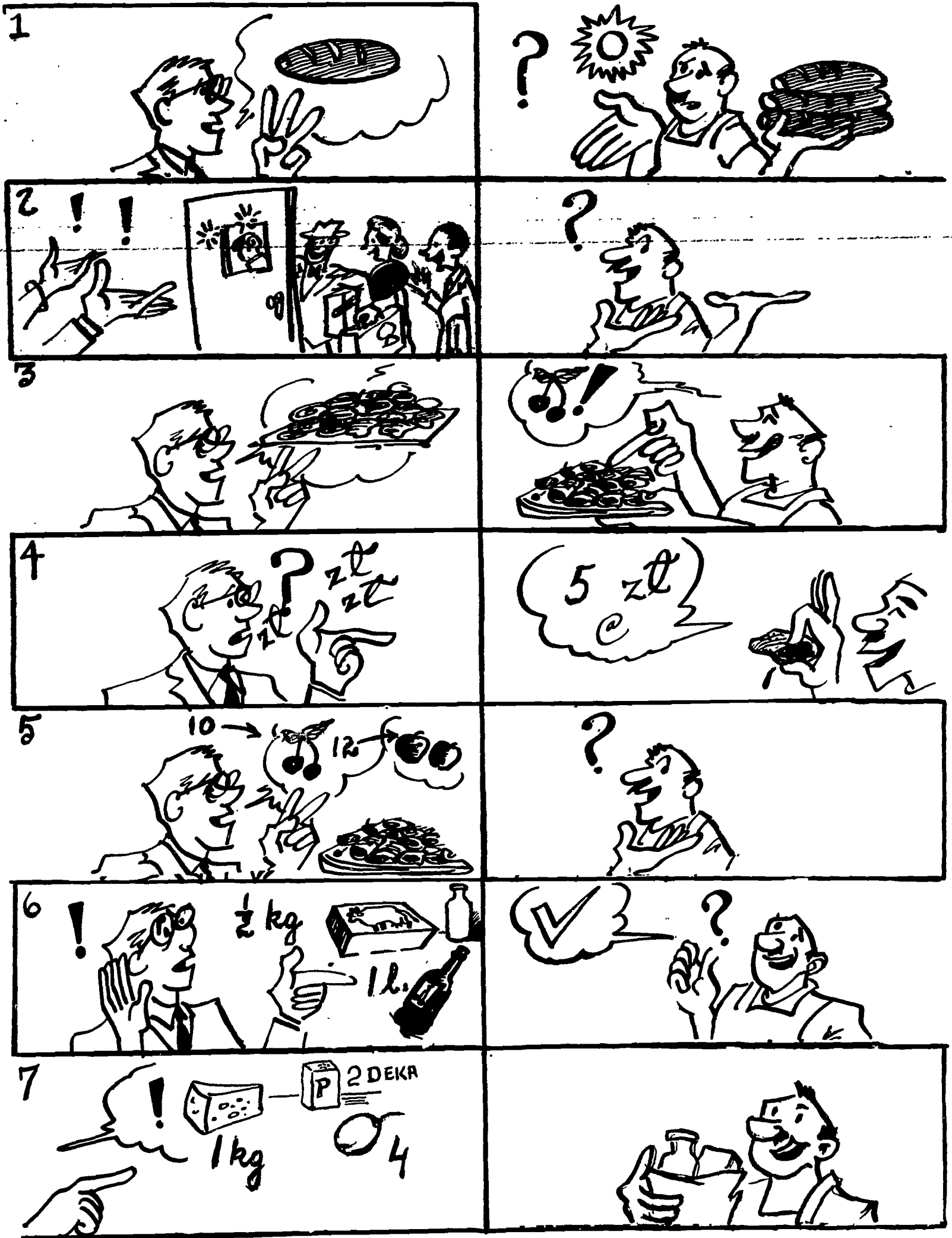
Janek pracuje u ojca.
U kogo Janek pracuje?

Janek pracuje u ojca.

Drill the above pattern using the following stimuli:

Józef kupuje mięso u rzeźnika.
Matka jest teraz u doktora.
Cichocki kupuje tytoń u Majewskiego.

LESSON 25-B

DIALOGUE

W sklepie

K.: klient
S.: sprzedawca

1. K.: Proszę trzy bochenki chleba
i dwanaście bułek.
S.: Dlaczego dziś tak dużo?
2. K.: Spodziewamy się gości.
S.: O tak? To może coś na deser?
3. K.: Czy już są świeże ciastka?
S.: Owszem. Radzę te z wiśniami.
4. K.: Po ile one są?
S.: Po pięć złotych.
5. K.: Proszę dziesięć z wiśniami
i dwanaście z jabłkami.
S.: Czy jeszcze coś?
6. K.: Proszę pół kilo masła, litr mleka
i butelkę soku wiśniowego.
S.: Dobrze. Może jeszcze coś?
7. K.: Tak: Jeszcze proszę kilo sera
szwajcarskiego, cztery cytryny
i dwa deka pieprzu.
S.: Proszę bardzo.

L. 25 B

DIALOGUE

In a Store

K.: customer
S.: sales clerk

1. K.: Three loaves of bread and twelve rolls, please.
S.: Why so many today?
2. K.: We are expecting guests.
S.: Is that so? Then maybe something for dessert?
3. K.: Have you already got fresh pastries?
S.: Sure. I would recommend these with cherries.
4. K.: How much apiece?
S.: Five złotych each.
5. K.: Ten of those with cherries and a dozen with apples, please.
S.: Something else?
6. K.: Half a kilogram of butter, a liter of milk and a bottle of cherry juice, please.
S.: All right. Perhaps something else?
7. K.: Yes. Also a kilogram of Swiss cheese, two decagrams of pepper and four lemons, please.
S.: Here you are.

DIALOGUE ADJUNCT

W sklepie

K.: pani Kowalska
S.: sprzedawca

1. K.: Czy ma pan jeszcze ser szwajcarski?
S.: Niestety dziś już od rana sera szwajcarskiego nie mamy.
2. K.: Czy jest pieprz?
S.: Owszem. Ile pani sobie życzy?
3. K.: Proszę jedno deka.
S.: Proszę bardzo. Czy jeszcze coś?
4. K.: Dziękuję, nie; już mam wszystko.
S.: Czy goście jeszcze są u państwa?
5. K.: Tak, ale jutro rano wyjeżdżają.
S.: Przepraszam, czego pani szuka?
6. K.: Nowej czapki syna. Czy pan nie widział jego czapki?
S.: Bardzo żałuję, ale tu nie widzę jego czapki.

L. 25 B

DIALOGUE ADJUNCT

In the Store

K.: Mrs. Kowalski
S.: Salesman

1. K.: Do you still have Swiss cheese?
S.: Unfortunately, today we haven't had any Swiss cheese since morning.
2. K.: Do you have pepper?
S.: Yes. How much do you wish, Madam?
3. K.: One decagram, please.
S.: Here you are. Anything else?
4. K.: Thank you, no; already I have everything.
S.: Are your guests still with you?
5. K.: Yes, but they are leaving tomorrow morning.
S.: Excuse me, what are you looking for, Madam?
6. K.: My son's new cap. Didn't you see his cap?
S.: Sorry, but I don't see his cap here.

GENERALIZATIONS

Part I - Genitive Singular of Adjectives

The genitive singular of adjectives has two endings: -ego, -ej.

1. The genitive singular ending of adjectives qualifying masculine and neuter nouns is -ego,

e.g.:

a. masculine gender

nom.: gruby kucharz	- fat cook
gen.: Nie lubię tego grubego kucharza.	- I don't like this fat cook.
nom.: polski chleb	- Polish bread
gen.: Nie mogę dostać polskiego chleba.	- I cannot get Polish bread.

b. neuter gender

nom.: świeże masło	- fresh butter
gen.: Ile kosztuje kilo świeżego masła?	- How much does a kilogram of fresh butter cost?
nom.: drugie śniadanie	- lunch
gen.: Nie chcę drugiego śniadania.	- I don't want lunch.

2. The genitive singular ending of adjectives qualifying feminine nouns is -ej,

e.g.:

nom.: dobra cielęcina	- good veal
gen.: Ile kosztuje kilogram dobrej cielęciny?	- How much does a kilogram of good veal cost?
nom.: wysoka kobieta	- tall woman
gen.: Nie lubię tej wysokiej kobiety.	- I don't like this tall woman.

Part II - Genitive Singular of Some Pronouns

1. Genitive Singular of ten, ta, to

The genitive singular of ten, ta, to is tego, tej, tego for masculine, feminine and neuter gender respectively,

e.g.:

Nie znam <u>tego</u> człowieka.	- I don't know this man.
Nie znam <u>tej</u> kobiety.	- I don't know this woman.
Nie znam <u>tego</u> dziecka.	- I don't know this child.

2. Genitive Singular of czyj, czyja, czyje

The genitive singular of czyj, czyja, czyje is czyjego, czyjej, czyjego for masculine, feminine and neuter genders respectively,

e.g.:

Czy <u>jego</u> syna pan nie zna?	- Whose son don't you know?
Czy <u>jej</u> córki pan nie zna?	- Whose daughter don't you know?
Czy <u>jego</u> dziecka pan nie zna?	- Whose child don't you know?

3. Genitive Singular of jaki, jaka, jakie

The genitive singular of jaki, jaka, jakie is jakiego, jakiej, jakiego for masculine, feminine and neuter gender respectively,

e.g.:

Jak <u>iego</u> samochodu pan szuka?	- What kind of car are you looking for?
Jak <u>iej</u> książki pan szuka?	- What kind of book are you looking for?
Jak <u>iego</u> mydła pan szuka?	- What kind of soap are you looking for?

Part III - Genitive after Prepositions

Objects of certain prepositions are rendered in the genitive case:

1. do - to,

e.g.:

nom.:	szkoła	- school
gen.:	Teraz idę <u>do</u> szkoły.	- Now I am going to school.

2. od - from, for, of, since,

e.g.:

nom.:	okno	- window
gen.:	Wracam <u>od</u> okna.	- I'm returning from the window.

nom.:	rano	- morning
gen.:	Szukam tej książki <u>od</u> rana.	- I've been looking for this book since morning.

nom.:	Kraków	- Kraków
gen.:	Na południe <u>od</u> Krakowa są góry.	- To the south of Kraków are mountains.

3. z - from,

e.g.:

nom.:	Kraków	- Kraków
gen.:	Rodzina wraca <u>z</u> Krakowa.	- (My) family is returning from Kraków.

nom.:	szkoła	- school
gen.:	Synowie wracają <u>ze</u> szkoły.	- (My) sons are returning from school.

4. u - at someone's place,

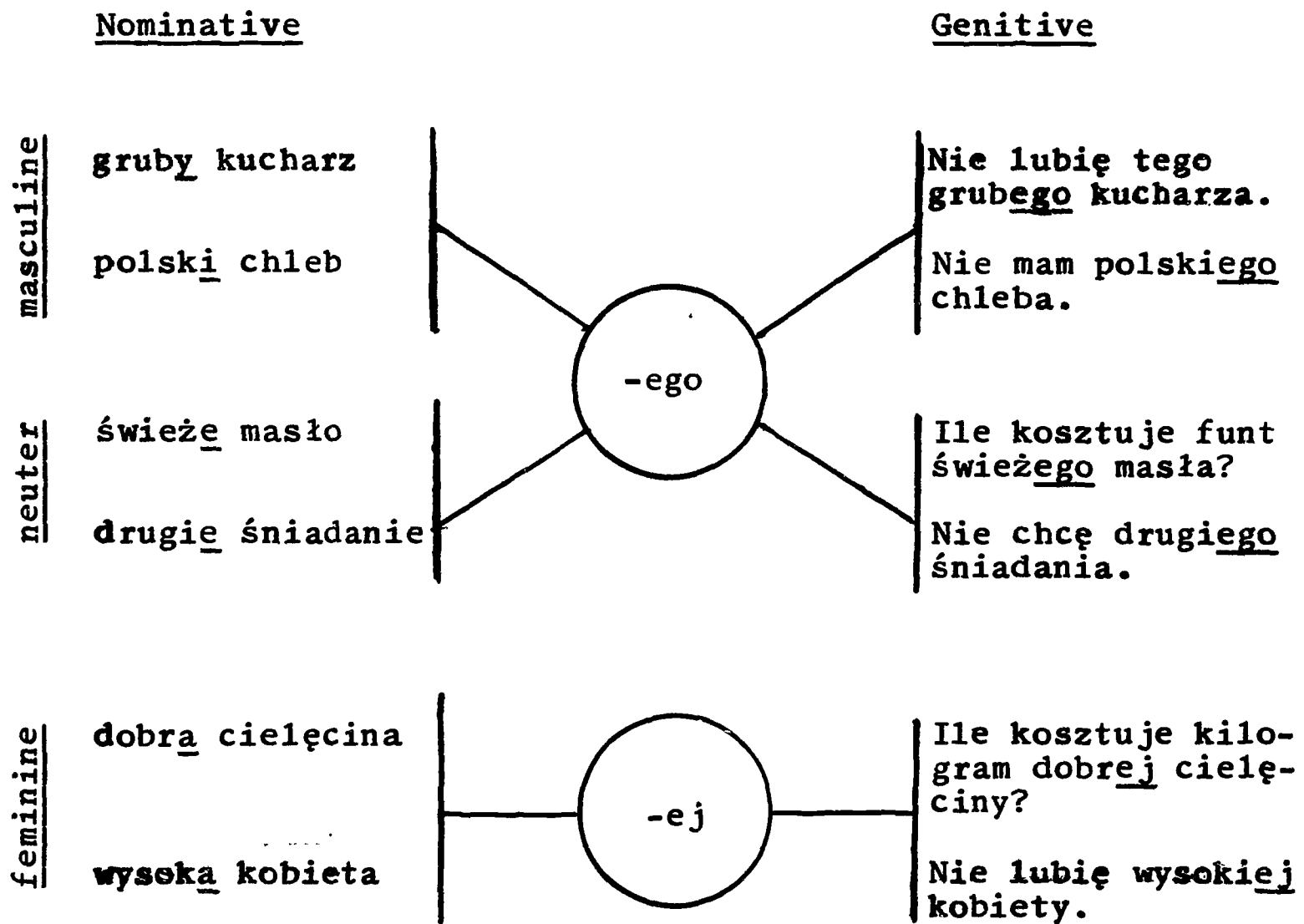
e.g.:

nom.:	doktor	- doctor
gen.:	Pan Adamski jest <u>u</u> doktora.	- Mr. Adamski is at the doctor's (place).

nom.:	Majewski	- Majewski
gen.:	Kupuję tytoń <u>u</u> Majewskiego.	- I'm buying tobacco at Majewski's (place).

Genitive Singular of Adjectives

(Summary)

Genitive Singular of Adjectives

(Summary)

	<u>Accusative</u>	<u>Genitive</u>	
M a s c u l i n e	<u>Animate</u>		<u>Animate</u>
	Znam <u>dobrego</u> le- karza.	-ego = -ego	Nie znam <u>dobrego</u> lekarza.
	Znam tego wyso- <u>kiego</u> oficera.		Nie znam tego wyso- <u>kiego</u> oficera.
	Mam <u>czarnego</u> kota.	-ego = -ego	Nie mam <u>czarnego</u> kota.
	Mam <u>angielskiego</u> konja.		Nie mam <u>angiels-</u> <u>kiego</u> konja.
	<u>Inanimate</u>		<u>Inanimate</u>
N e u t r	Mam nowy zega- rek.	-y -i	Nie mam <u>nowego</u> ze- garka.
	Mam <u>polski</u> zna- czek.		Nie mam <u>polskiego</u> znaczka.
F e m i n e	Mam <u>świeże</u> masło.	-e = -ego	Nie mam <u>świeżego</u> masła.
	Jem <u>drugie</u> śnia- danie.		Nie jem <u>drugiego</u> śniadania.
F e m i n e	Mam <u>dobrą</u> cielę- cinę.	-ą = -ej	Nie mam <u>dobrej</u> cie- lęciny.
	Mam <u>polską</u> szynkę.		Nie mam <u>polskiej</u> szynki.

L. 25 B

GRAMMAR DRILL

Part I - Genitive Singular of Adjectives

1. Genitive Singular ending in -ego

Model:

Instructor:

Student 1:

Student 2:

gruby kucharz

Czyj jest ten dom?

Ten dom jest tego grubego kucharza.

Drill the above pattern using the following words as cues:

stary nauczyciel
wysoki sierżant
młody żołnierz
niski kapral
bogaty piekarz
pewny rzeźnik
garbaty szewc
znajomy kolejarz

Drill the above pattern replacing the word dom with the following words:

samochód
pokój
obiad
książka
paczka
gazeta
łóżko
pióro
radio

Model:

Instructor:

Student:

mały syn

Walczak nie ma _____. Walczak nie ma małego syna.

Continue the exercise according to the pattern above.

wysoki oficer
Nie widzę tu _____.

chudy kucharz
Nie znam _____.

czarny kot
Nie lubię _____.

stary koń
Nie kupuję _____.

stary samochód
Nie chcę _____.

nowy krawat
Dziś nie mam _____.

małe dziecko
Cichoccy nie mają _____.

Model:

Instructor:

Student:

Tu jest nowy znaczek.

Tu nie ma nowego znaczka.

Drill the above pattern using the following words:

młody oficer
stary sierżant
gruby kucharz
dobry lekarz
dobry gospodarz
czarny kot
stary pies
czerwony ołówek
polski chleb
mały zegarek
dobry ser
małe dziecko
duże okno
niskie krzesło
ładne biurko
duże biuro
wolne miejsce
polskie działo
drugie śniadanie

L. 25 B

Model:

Instructor:

Student:

czarny pieprz

Proszę o dwa deka _____.

Proszę o dwa deka czarnego
pieprzu.

Drill the above pattern using the following cues and utterances:

polski chleb

Proszę o kilo _____.

mocny tytoń

proszę o paczkę _____.

Model:

Instructor:

Student:

umeblowany

Cichocki szuka _____.

Cichocki szuka umeblowanego
pokoju.

Drill the above pattern using the following cues and utterances:

stary nauczyciel

Bolek radzi się _____.

mały kapral

Ten żołnierz boi się _____.

ładne mieszkanie

Rodzice szukają _____.

czarny pieprz

Kucharz potrzebuje _____.

2. Genitive Singular ending in: -ej

Model:

Instructor:

Student 1:

Student 2:

gruba kucharka

Czyj jest ten dom?

Ten dom jest tej
grubej kucharki.

Drill the above pattern using the following words as cues:

ładna sekretarka
szczupła maszynistka
wysoka dziewczyna
niska kobieta

Drill the above pattern replacing the word dom with:

klucz
pokój
ołówek
herbata
kawa
zupa
biurko
krzesło
pióro

Model:

Instructor:

Student:

mała siostra

Bolek nie ma _____.

Bolek nie ma młodej siostry.

Continue the exercise according to the pattern above.

ładna sekretarka

Nowak nie ma _____.

angielska kucharka

Państwo Walczak nie mają _____.

Model:

Instructor:

Student:

Tu jest młoda urzędniczka.

Tu nie ma młodej urzęd-
niczki.

Continue this transformation exercise according to the pattern above using the following sentences:

Tam jest gruba kucharka.

Tu jest ładna sekretarka.

Tu jest dobra kiełbasa.

Tu jest polska szynka.

L. 25 B

Model:

Instructor:

Student:

dobra szynka

Proszę kilo _____.

Proszę kilo dobrej szynki.

Drill the above pattern using the following cues and utterances:

polska kiełbasa

Proszę dwa kilo _____.

chuda wieprzowina

Proszę trzy kilo _____.

Model:

Instructor:

Student:

nowa czapka

Potrzebuję _____.

Potrzebuję nowej czapki.

Drill the above pattern using the following cues and utterances:

dobra wieprzowina

Pani Cichocka szuka _____.

duża gęś

Dziecko boi się _____.

stara urzędniczka

Młoda sekretarka słucha _____.

Part II - Genitive Singular of Some Pronouns

1. Genitive Singular of ten, ta, to

Model:

Instructor:

Student:

ten żołnierz

Ten karabin jest _____.

Ten karabin jest tego
żołnierza.

Drill the above pattern using the following cues and utterances:

ten nauczyciel

Ta książka jest _____.

ten mechanik

Ten klucz jest _____.

ten krawat

Nie kupuję _____.

ten kotlet

Nie chcę _____.

ten sok

Proszę butelkę _____.

to dobre mleko

Proszę litr _____.

ten ekspedient

Potrzebuję _____.

ten młody lekarz

Szukam _____.

ten stary nauczyciel

Bolek słucha _____.

ten pies

Boję się _____.

ta sekretarka

To jest biurko _____.

ta kucharka

To jest samochód _____.

ta kiełbasa

Nie lubię _____.

ta szynka

Cichocki nie kupuje _____.

ta dobra cielęcina

Proszę dwa kilo _____.

ta biała mąka

Proszę pięć kilo _____.

L. 25 B

ta młoda urzędniczka

Potrzebujemy _____.

to dziecko

To jest matka _____.

to lustro

Nie lubię _____.

to łóżko

Cichoccy nie chcą _____.

to pióro

Nowak nie lubi _____.

to mięso

Oni szukają _____.

to pudełko

Bolek potrzebuje _____.

2. Genitive Singular of jaki, jaka, jakie

Model:

Instructor:

Student:

Józef szuka angielskiego
samochodu.

Jakiego samochodu Józef
szuka?

Drill the above pattern using the following sentences:

Szukam dobrego mechanika.

Pani Cichocka chce kupić kilo sera
szwajcarskiego.

Biuro potrzebuje dobrej sekretarki.

Ten uczeń szuka polskiej książki.

Walczak nie lubi zupy jarzynowej.

Cichoccy nie chcą dużego mieszkania.

Żona szuka świeżego masła.

Potrzebuję dobrego radia.

Part III - Genitive after Prepositions

1. do

Model:

Instructor:

Student:

kapitan

Do kogo idzie porucznik?

**Porucznik idzie do kapi-
tana.**

Drill the above pattern using the following cues and questions:

lekarz

Dokąd pan idzie?

dom

Dokąd idzie pani Cichocka?

babka

Do kogo idzie Janek?

mapa

Dokąd idzie uczeń?

dziecko

Do kogo idzie lekarz?

okno

Dokąd idzie nauczyciel?

2. od

Model:

Instructor:

Student:

sierżant

Od kogo wraca żołnierz?

Żołnierz wraca od sierżanta.

Drill the above pattern using the following cues and questions:

ojciec

Od kogo Bolek dostaje pieniądze?

Cichocki

Od kogo pan kupuje samochód?

L. 25 B

siostra

Od kogo pan ma tę książkę?

urzędniczka

Od kogo Janek ma formularz?

rano

Od kiedy pan szuka tej książki?

miesiąc

Od kiedy pan ma mieszkanie?

3. z

Model:

Instructor:

Student:

karabin

Z czego strzela ten żołnierz?

Ten żołnierz strzela z karabinu.

Drill the above pattern using the following cues and questions:

Poznań

Skąd jedzie ten pociąg?

szkoła

Skąd wraca Bolek?

działo

Z czego strzelają żołnierze?

uniwersytet

Skąd pan zna pana Kwiatkowskiego?

wieprzowe

Z jakiego mięsa jest ta kiełbasa?

park

Skąd wracają dzieci?

kieliszek

Z czego pan Cichocki pije wódkę?

Warszawa
Skąd jedzie pan Adamski do
Poznania?

4. u

Model:

Instructor:

Student:

brat
U kogo Bolek pracuje?

Bolek pracuje u brata.

Drill the above pattern using the following cues and questions:

znajomy
Gdzie jest pan Cichocki?

Kowalski
U kogo pracuje Janek?

córka
U kogo mieszka stary Kowalski?

doktor
U kogo jest teraz pan Adamski?

rzeźnik
U kogo pani Cichocka kupuje
wieprzowinę?

piekarz
U kogo pan Grodecki kupuje chleb?

Majewski
U kogo pan kupuje tytoń i
papierosy?

lekarz
U kogo czekają pacjenci?

krawiec
U kogo jest teraz pan Kowalski?

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Ile chleba chce klient? (trzy bochenki)
2. Kto chce trzy bochenki chleba? (klient)
3. Kto pyta, dlaczego klient dziś tak dużo chleba kupuje? (sprzedawca)
4. O co pyta sprzedawca? (dlaczego klient tak dużo chleba kupuje)
5. Kogo spodziewa się klient? (gości)
6. Kto spodziewa się gości? (klient)
7. Kiedy klient spodziewa się gości? (dziś)
8. O co jeszcze pyta klient? (czy już są ciastka)
9. Kto pyta, czy są ciastka? (klient)
10. Co chce klient? (świeże ciastka)
11. Czy klient prosi o jedno, czy o dwa ciastka? (10 i 12)
12. Jakie ciastka radzi sprzedawca? (z wiśniami)
13. Kto radzi ciastka z wiśniami? (sprzedawca)
14. Ile kosztuje jedno ciastko? (pięć złotych)
15. Kto pyta, po ile są ciastka? (klient)
16. Kto mówi, że ciastka są po pięć złotych? (sprzedawca)
17. Ile ciastek z wiśniami chce klient? (10)
18. A ile ciastek z jabłkami chce klient? (12)
19. Co jeszcze chce klient? (pół kilo masła, litr mleka i butelkę soku wiśniowego)
20. Czy klient chce ser? (tak)
21. Ile sera i ile cytryn chce klient? (pół kilo, 4)

22. Czy klient chce sok? (tak)
23. Jaki sok kupuje klient? (wiśniowy)
24. Kto potrzebuje soku? (klient)
25. Ile soku kupuje klient? (butelkę)
26. Ile mleka kupuje klient? (litr)

Part II - General Questions

1. Co można kupić w sklepie?
2. Kiedy zwykle panie dużo kupują w sklepie?
3. Czy pan ma często gości w domu?
4. Jakie ciastka pan lubi?
5. Czy pan woli ciastka z wiśniami, czy z jabłkami?
6. Kto zwykle lubi ciastka?
7. Czy pan lubi kawę i ciastka?
8. Ile dziś kosztuje litr mleka?
9. Jakiego koloru są wiśnie?
10. Czy pan woli jabłka, czy ciastka z jabłkami?
11. Ile kilo zwykle ma bochenek chleba?
12. Czy można kupić pół bochenka chleba?
13. Czy pan lubi sok wiśniowy?
14. Jaki ser pan lubi?
15. Jakie musi być masło?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy wie, ile kilo ma bochenek chleba.
2. gdzie można kupić dobry chleb.
3. czy lubi biały, czy czarny chleb.
4. ile kosztuje bochenek chleba.
5. na której ulicy jest sklep.
6. czy spodziewa się gości.
7. czy spodziewa się pieniędzy.
8. czy lubi ciastka.
9. jakie ciastka lubi.
10. ile kosztuje żyletka.
11. ile kosztuje litr soku wiśniowego.
12. gdzie można dostać sok.
13. czy w spółdzielni jest świeże masło.
14. ile kosztuje kilo świeżego masła.
15. czy lubi wiśnie.
16. gdzie można kupić wiśnie.
17. ile kilo ma pół bochenka chleba.
18. czy jego matka często piecze ciastka.
19. czy ciastka z wiśniami są dobre.
20. czy ciastko z wiśniami kosztuje dużo.
21. jaki sok lubi.
22. jaki ser jest dobry.
23. czy lubi ser szwajcarski.

Proszę zapytać kolegę,

- 24. ile kosztuje pół kilograma sera szwajcarskiego.
- 25. gdzie można kupić ser szwajcarski.
- 26. czy chce kupić sok wiśniowy.
- 27. czy chce kupić ser szwajcarski.

NARRATION

Moje miasteczko

Pracuję w Warszawie w PDT, ale mieszkam w Brwinowie, pod Warszawą, bo w Warszawie nie można dostać mieszkania. Mam tu mały dom niedaleko kościoła. Wszystkie domy w Brwinowie są nieduże, ale ładne.

W miasteczku jest sklep, ale sklep ten nie ma dużego wyboru towaru. To nie szkodzi, bo do Warszawy jest blisko. Jest tu krawiec, szewc i piekarz. Krawiec szyje tylko marynarki, szewc robi buty dla pewnego sklepu w Warszawie, a piekarz piecze chleb. Jest tu też mechanik, który niestety nie ma dużo pracy, bo w miasteczku są tylko trzy samochody; mój, urzędniczeki z uniwersytetu i kapitana Sokołowskiego. Żona kapitana jest maszynistką i pracuje w biurze zatrudnień w Warszawie.

Niestety nie ma w miasteczku doktora, a szkoda, gdyż dzieci tu bardzo często chorują. Mój syn chorował na odrę.

Jest tu też szkoła, która ma osiem klas. Niestety w szkole nie ma dosyć miejsca dla wszystkich dzieci. W szkole dzieci uczą się, ale też często grają w piłkę. Nauczyciele też tu mieszkają i często chodzimy razem na obiad do małej restauracji, która jest blisko kościoła.

EXPLANATORY NOTES

Some Food Prices

According to the 1965 Polish Statistical Yearbook, a kilogram of butter costs up to 70 zlotys, a kilogram of lemons--30 to 70 zlotys, and a liter of milk--2 z1.70 gr. Bread--3 z1.50 gr. per kilogram, sugar--12 z' . per kilogram.

Pork (shoulder)--36 z1. per kilogram, beef (with bone)--26 z1. per kilogram, eggs-- 2 z1.50 gr. per egg.

The average monthly salary of an office or manual worker is about 1,000 z1. (East Europe, October 1966)

Health

The small town mentioned in today's story doesn't have a doctor, although he is badly needed. Poland had, according to the 1964 Polish Statistical Yearbook, 12.0 physicians and 3.5 dentists per 10,000 inhabitants. The latest available statistics (Polska, vol.II, 1956-1965) show for 1963:

	<u>Poland</u>	<u>United States</u>	
Doctors	11.4	13.1	(per 10,000
Dentists	3.4	5.1	inhabitants)

In 1961, only about 5.5% of all physicians lived and worked in rural areas, although half of Poland's population lives there. (Worldmark Encyclopedia of the Nations, 1965)

Schools

There is still a shortage of school buildings in Poland. The Polish Government has been successful in raising enough so-called "voluntary" contributions to build 1,000 schools over the last 7 years (i.e. since 1958), as well as to reconstruct 10,000 war torn buildings. This plan was originally conceived as a way of celebrating the millenium of the Polish State (966-1966). In January of 1966, the All-Poland Committee of the Front for National Unity decided to merge the Millenium School Fund and the Social Fund for Reconstruction of the Capital and the Country into a fund-raising organization for new schools, under the slogan, "the whole nation for youth."

L. 25 B

Recommended Further Reading:

East Europe, current issues.

Poland, vol.I, 1945-1955, and vol.II, 1956-1966.

The Polish Statistical Yearbook.

Worldmark Encyclopedia of the Nations.

VOCABULARY

Dialogue

1. sprzedawca, m.
sprzedawcy, gen. s.	- salesman
2. dwanaście	- twelve
3. bułka, f.	- roll
4. spodziewać się, i.
spodziewam się
spodziewa się	- to expect
5. gość, m.	- guest
6. świeży, świeża, świeże	- fresh
7. ciastko, n.	- pastry
8. radzić, i. poradzić, p.
radzę poradzę
radzi poradzi	- to advise
9. wiśnia, f.	- cherry
10. Po ile one są?	- How much apiece?
11. Po pięć złotych.	- Five zlotys each.
12. jabłko, n.	- apple
13. pół	- half
14. masło, n.	- butter
15. litr, m.
litra, gen. s.	- liter
16. butelka, f.	- bottle
17. sok, m.
soku, gen. s.	- juice
18. wiśniowy, wiśniowa, wiśniowe	- cherry (as adj.)
19. ser, m.
sera, gen. s.	- cheese

L. 25 B

20. szwajcarski, szwajcarska,
szwajcarskie	- Swiss
21. cytryna, f.	- lemon
22. deka, indeclinable
abbreviation for:
dekagram, m.
dekagrama, gen. s.	- decagram
23. pieprz, m.
pieprzu, gen. s.	- pepper

Dialogue Adjunct

24. od (+ gen.)	- since
25. czapka, f.	- cap

Narration

26. miasteczko, n.	- small town
27. To nie szkodzi.	- It doesn't matter.
28. szewc, m.	- shoemaker
29. piekarz, m.	- baker
30. but, m.
buta, gen. s.	- boot, shoe
31. maszynistka, f.	- typist (female)
32. chorować, i. zachorować, p.
choruję zachoruję
choruje zachoruje	- to be ill, to become ill
chorować na odrę
chorował	- to have measles
- he was ill
33. odra, f.	- measles

34. grać, i. zagrać, p.
 gram zagram
 gra zagra

- to play (cards, game,
music, a part)

grać w piłkę

- to play (foot) ball

35. piłka, f.

- ball

Names of Places

36. Brwinów, m.
 Brwinowa, gen. s.

- a small town near Warsaw

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 26 A

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Part I - Genitive Plural of Nouns

1. Nouns requiring the ending: -ów
2. Nouns requiring the ending: "zero"
3. Nouns requiring the ending: -i
4. Nouns requiring the ending: -y

Part II - Genitive after ile

Part III - Genitive after Prepositions

1. obok,
2. dla

Part I - Genitive Plural of Nouns

1. Nouns requiring the ending: -ów

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Na tej fotografii są
oficerowie.

Czy pan tu widzi oficerów? tak

Tak, tu widzę oficerów.

Na tej fotografii nie ma
oficerów.

Czy pan tu widzi oficerów? nie

Nie, tu nie widzę ofi-
cerów.

Drill the above pattern using the following words:

podoficerowie
kapitanowie
majorowie
profesorowie
uczniowie

L. 26 A

chłopcy
szewcy
krawcy
mechanicy
porucznicy
koledzy
doktorzy

sierżanci
klienci
pacjenci
ekspedienci

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Na tej fotografii są koty.
Czy pan tu widzi koty?

tak

Tak, tu widzę koty.

Na tej fotografii nie ma
kotów.

Czy pan tu widzi koty?

nie

Nie, tu nie widzę kotów.

Drill the above pattern using the following words:

psy
koguty
krawaty
listy
długopisy
kotlety

żrebaki
indyki
prosiaki
cielaki
ołówki
kieliszki
zegarki

2. Nouns requiring the ending: -"zero"

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Chcę teraz pisać listy, ale
nie mam kopert.

Czy pan ma koperty?

nie

Nie, nie mam kopert.

Drill the above pattern using the following sentences:

Nie mam gazet. Czy pan ma gazety?

Nie mam koszul. Czy pan ma koszule?

Nie mam map. Czy pan ma mapy?

Nie mam zapalek. Czy pan ma zapalki?

Nie mam piór. Czy pan ma pióra?

Nie mam ciastek. Czy pan ma ciastka?

Nie mam jabłek. Czy pan ma jabłka?

Nie mam krzeseł. Czy pan ma krzesła?

Nie mam pudełek. Czy pan ma pudełka?

3. Nouns requiring the ending: -i

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy to są goście?

tak

Tak, to są goście.

Czy pan ma gości?

tak

Tak, mam gości.

nie

Nie, nie mam gości.

Drill the above pattern using the following words:

kaprale

nauczyciele

właściciele

L. 26 A

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Ja nie mam koni. Czy pan ma konie?	tak	Tak, mam konie.
	nie	Nie, nie mam koni.

Drill the above pattern using the following words:

meble
informacje
fotografie

4. Nouns requiring the ending: -y

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czy to są żołnierze?	tak	Tak, to są żołnierze.
Czy pan uczy żołnierzy?	tak	Tak, uczę żołnierzy.
	nie	Nie, nie uczę żołnierzy.

Drill the above pattern using the following sentences:

To są lekarze. Czy pan zna lekarzy?
To są kucharze. Czy pan zna kucharzy?

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Ja nie mam pieniędzy. Czy pan ma pieniądze?	tak	Tak, mam pieniądze.
	nie	Nie, nie mam pieniędzy.

Drill the above pattern using the following words: klucze,
formularze.

Part II - Genitive after ile

Model:

Instructor:

Cue: Student:

Ile tu jest stołów?

pięć Tu jest pięć stołów.

Drill the above pattern using the following sentences:

Ile tu jest książek?

Ile tu jest piór?

Model:

Instructor:

Cue: Student:

Ile tu jest masła?

kilo Tu jest kilo masła.

Drill the above pattern using the following sentences:

Ile tu jest cukru?

Ile tu jest soli?

Model:

Instructor:

Student:

Tu jest pięć stołów.

Ile tu jest stołów?

Drill the above pattern using the following sentences:

Tu jest pięć książek.

Tu jest pięć piór.

Tu jest kilogram masła.

Tu jest kilogram cukru.

Tu jest kilogram soli.

L. 26 A

Part III - Genitive after Prepositions

1. obok

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy pan siedzi obok
porucznika?

tak

Tak, siedzę obok porucz-
nika.

Drill the above pattern using the following words: kapitan,
kapral, żołnierz, sierżant.

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy pan siedzi obok kolegi?
Obok kogo pan siedzi?

tak

Tak, siedzę obok kolegi.
Siedzę obok kolegi.

Drill the above pattern using the following words: matka,
siostra, urzędniczka.

2. dla

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy ten list jest dla
kapitana?

tak

Tak, ten list jest dla
kapitana.

Dla kogo jest ten list?

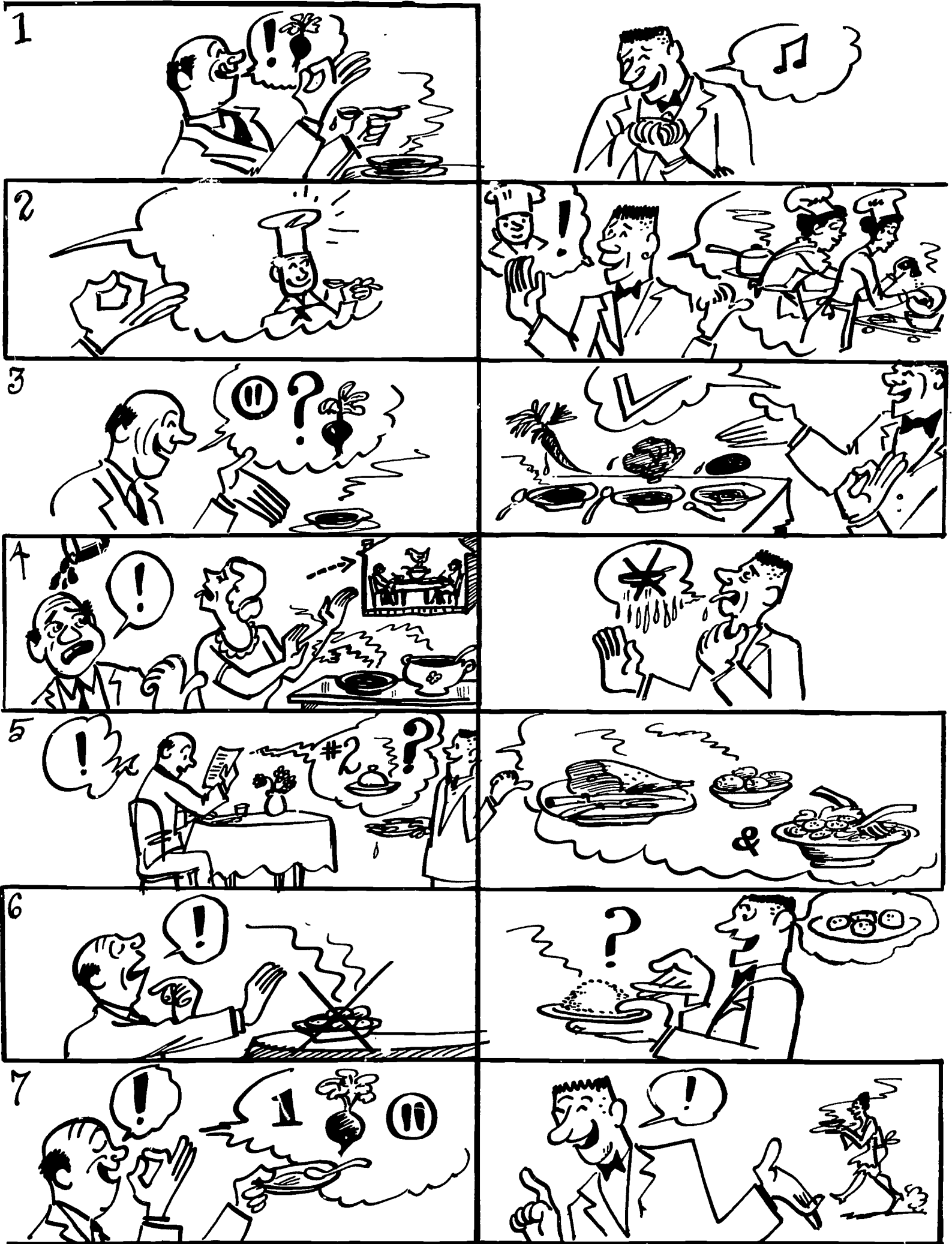
kapitan

Ten list jest dla
kapitana.

Drill the above pattern using the following words:

porucznik
major
brat
ojciec
urzędniczka
sekretarka
matka
siostra

LESSON 26-A

DIALOGUE

W restauracji

Z.: Zieliński, gość w restauracji
K.: Kubiak, właściciel restauracji

1. Z.: Ten barszcz jest naprawdę dobry.
K.: Bardzo się cieszę, że panu smakuje.
2. Z.: Pana kucharz świetnie gotuje!
K.: Nie mamy kucharza; to żona i córka tak gotują.
3. Z.: Czy u pana często jest barszcz?
K.: Owszem. Ale też często jest zupa jarzynowa albo rosół.
4. Z.: Rosół jest dla mnie za tłusty.
K.: Tak, ale nasz rosół nie jest za tłusty.
5. Z.: Co jest dziś na drugie danie?
K.: Radzę pieczeń cielęcą, kartofle i sałatkę z ogórków.
6. Z.: Nie lubię kartofli.
K.: A to może zamiast kartofli ryż?
7. Z.: Świetnie, ale najpierw proszę jeszcze trochę barszczu.
K.: Proszę bardzo. Zaraz kelnerka przyniesie.

DIALOGUE

In the Restaurant

Z.: Zieliński, guest

K.: Kubiak, restaurant owner

1. Z.: This red beet soup is really good.

K.: I'm glad you like it.

2. Z.: Your cook is splendid.

K.: We don't have a cook; my wife and my daughter do the cooking.

3. Z.: Do you often serve beet soup?

K.: Yes. But we also often serve vegetable soup or broth.

4. Z.: Broth is too greasy for me.

K.: Yes, but our broth is not greasy.

5. Z.: What do you have for a second course today?

K.: I suggest roast veal, potatoes and cucumber salad.

6. Z.: I don't like potatoes.

K.: Then perhaps rice instead of potatoes?

7. Z.: Splendid, but first a little more beet soup, please.

K.: Surely. The waitress will bring it right away.

GENERALIZATIONS

Part I. Genitive Plural of Nouns

The genitive plural of nouns has four endings: 1. -ów, 2. -zero, 3. -i, 4. -y.

1. The genitive plural ending of most masculine nouns is -ów,

e.g.:

Proszę paczkę papierosów.

- A package of cigarettes, please.

2. Most nouns of feminine and neuter genders have no ending ("zero" ending) in the genitive plural. Only very few masculine nouns have a "zero" ending,

e.g.:

Bolek nie czyta gazet_. (fem.)

- Bolek does not read newspapers.

Basia nie ma piór_. (neuter)

- Basia does not have pens.

Pan Pawlak nie ma przyjaciół_.
(masc.)

- Mr. Pawlak does not have friends.

3. Some nouns may have the ending -i in the genitive plural,

e.g.:

Pan Adamski ma mało koni_. (m.)

- Mr. Adamski has few horses.

Pani Adamska nie ma gęsi_. (f.)

- Mrs. Adamski does not have geese.

Ja nie mam dzieci_. (n.)

- I don't have children.

Note: The sound preceding the ending -i must be one of the following: dź, ć, ź, ś, ń, l, j.

L. 26 A

4. Some nouns may have the ending -y in the genitive plural,

e.g.:

Ja nie mam pieniędzy. (m.)

- I don't have money.

Można tam dostać wiele rzeczy. (f.)

- One can get many things there.

Tu nie widzę pojezierzy. (n.)

- I don't see lakelands here.

Note: The sound preceding the ending -y must be one of the following: dż, cz, dz, c, ż, rz, sz.

Part II. Genitive after ile

Whenever the word ile (which means: how much, how many) is used, the noun accompanying it must be in the genitive case,

e.g.:

Ile długopisów pan chce?

- How many ballpoint pens do you want?

Part III. Genitive after Prepositions

Objects of certain prepositions are rendered in the genitive case:

1. obok - near, beside, next to,

e.g.:

nom.: mąż

- husband

gen.: Pani Kowalska siedzi obok męża.

- Mrs. Kowalski is sitting next to her husband.

2. dla - for,

e.g.:

nom.: pan Nowak

- Mr. Nowak

gen.: Ten list jest dla pana Nowaka.

- This letter is for Mr. Nowak.

Genitive Plural of Nouns

(Summary)

Genitive SingularGenitive Plural

Tu nie widzę
oficeraa,
kotaa,
krawataa.

-a

-ów

Tu nie widzę
oficerów, (m.)
kotów, (m.)
krawatów. (m.)

Tu nie widzę
domu.

-u

Tu nie widzę
domów. (m.)

Tu nie widzę
przyjacielaa,
pióraa,
mieszkaniaa.

-a

-zero

Tu nie widzę
przyjaciół., (m.)
piór., (n.)
mieszkań. (n.)

Tu nie widzę
rzekii,
koszulii.

-i

Tu nie widzę
rzek., (f.)
koszul. (f.)

Tu nie widzę
gazetyy,
ulicyy.

-y

Tu nie widzę
gazet., (f.)
ulic. (f.)

Tu nie widzę
gościaa,
koniaa,
dzieckaa.

-a

-i

Tu nie widzę
gościi, (m.)
koniui, (m.)
dziecii. (n.)

Tu nie widzę
stacjii,
gęsii.

-i

Tu nie widzę
stacjii, (f.)
gęsii. (f.)

Tu nie widzę
kucharzaa,
pojezierzaa.

-a

-y

Tu nie widzę
kucharzyy, (m.)
pojezierzyy. (n.)

Tu nie widzę
rzeczyy.

-y

Tu nie widzę
rzeczyy. (f.)

L. 26 A

GRAMMAR DRILL

Part I - Genitive Plural of Nouns

1. Genitive Plural ending: -ów

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czyje to są mieszkania?	oficerowie	To są mieszkania oficerów.

Drill the above pattern substituting for oficerowie the following words:

kapitanowie
klienci
majorowie
mechanicy
podoficerowie
pacjenci
sprzedawcy

Drill the above pattern substituting for mieszkanie the following words:

lornetki
łóżka
naboje
paczki
pieniądze
pokoje
samochody

Model:

Instructor:	Student:
papierosy Nie mam _____.	Nie mam papierosów.

Drill the above pattern using the following cues and sentences:

krawaty
Ten sklep dziś nie ma _____.

Instructor:

Student:

karabiny

Uczniowie tej szkoły nie mają _____.

buty

Ten sklep nie sprzedaje _____.

psy

Nowak nie chowa _____.

koty

Pan Nowak nie lubi _____.

indyki

Cichocki nie ma _____.

klienci

Ten urzędnik nie ma teraz _____.

Model:

Instructor:

Student:

Tu są oficerowie.

Tu nie ma oficerów.

Drill the above pattern using the following words:

ojcowie
synowie
podoficerowie
kapitanowie
krawcy
szewcy
mechanicy
urzędnicy
porucznicy
ekspedienci
sierżanci

koty
psy
buty
sery

zegarki
ołówki

L. 26 A

Model:

Instructor:

Student:

bochenek

Proszę pięć _____.

Proszę pięć bochenków.

Complete the following sentences using the cues according to the pattern above:

litr

Proszę sześć _____.

dekagram

Proszę osiem _____.

kilogram

Proszę dziesięć _____.

Model:

Instructor:

Student:

sprzedawcy

Ten sklep szuka _____.

Ten sklep szuka sprzedawców.

Complete the following sentences using the cues according to the pattern above:

mechanicy

Potrzebujemy _____.

psy

Koty boją się _____.

języki

Uczniowie uczą się _____.

2. Genitive Plural ending: "zero"

Model:

Instructor:

Student:

sekretarki
Czyje to są samochody?

To są samochody sekretarek.

Drill the above pattern substituting the word sekretarki with the following words: urzędniczki, kucharki.

Model:

Instructor:

Student:

zupy
Pani Adamska nie lubi _____.

Pani Adamska nie lubi zup.

Complete the following sentences using the cues according to the above pattern:

kaczki
Cichocki nie chowa _____.

mapy
Uczniowie nie mają _____.

marynarki
Kobiety nie noszą _____.

krowy
Adamski nie chowa _____.

okna
Ta ściana nie ma _____.

pióra
W tym sklepie nie ma _____.

L. 26 A

Model:

Instructor:

Tu są sekretarki.

Student:

Tu nie ma sekretarek.

Drill the above pattern using the following words:

kucharki
urzędniczki
kaczki
krowy
marynarki
gazety
książki
koszule

pióra
działa
krzesła
pudełka
okna

Model:

Instructor:

szynki
Właściciel restauracji kupuje
pięć _____.

Student:

Właściciel restauracji
kupuje pięć szynek.

Complete the following sentences according to the model above:

butelki
Mam w domu dużo _____.

fajki
Ten sklep ma duży wybór _____.

marynarki
W tym sklepie mają niedużo _____.

Model:

Instructor:

Student:

sekretarki

Nasze biuro szuka _____.

Nasze biuro szuka
sekretarek.

Complete the following sentences according to the model above:

kucharki

Ta restauracja szuka _____.

urzędniczki

To biuro potrzebuje _____.

gazety

Szukam _____.

mapy

Oficerowie potrzebują _____.

pióra

Potrzebuje _____.

pudełka

Szukam _____.

3. Genitive Plural ending: -i

Model:

Instructor:

Student:

kaprale

To są karabiny _____.

To są karabiny kaprali.

Complete the following sentences according to the pattern above:

pokoje

To mieszkanie ma pięć _____.

ludzie

Bolek nie zna tu dużo _____.

L. 26 A

fotografie
Nie widzę tu _____.

gęsi
Pani Grodecka nie chowa _____.

dzieci
Państwo Nowak nie mają _____.

Model:

Instructor:

Student:

Tu są kaprale.

Tam nie ma kaprali.

Drill the above pattern using the following words:

nauczyciele
ludzie
naboje
konie
fotografie
gęsi
dzieci

Model:

Instructor:

Student:

kaprale
Młodzi żołnierze boją się
_____.

Młodzi żołnierze boją się
kaprali.

Complete the following sentences according to the pattern above:

nauczyciele
Szkoła potrzebuje _____.

gęsi
Pani Adamska szuka _____.

konie
Pan Adamski na gospodarstwie potrzebuje _____.

ojciec
Państwo Nowak szukają _____.

4. Genitive Plural ending: -y

Model:

Instructor:

Student:

pieniądze

Dziś nie mam _____.

Dziś nie mam pieniędzy.

Complete the following sentences according to the pattern above:

pojezierza

Tu na mapie nie widzę _____.

rzeczy

Uczeń w klasie potrzebuje dużo _____.

Part II - Genitive after ile

Model:

Instructor:

Student:

Tu są dwa samochody.

Ile samochodów tu jest?

Transform the following statements into questions using the word ile:

Tu są trzy stoły.

Na Jasnej są cztery sklepy.

Nowak kupuje dwa krawaty.

Tu jest dziesięć karabinów.

Widzę tu dużo granatów.

Bolek ma trzy siostry.

Cichoccy mają dwie córki.

To biuro ma cztery sekretarki.

Widzę tu trzy lampy.

Tu mam dwie mapy.

Cichoccy mają cztery krowy.

Tu są dwa okna.

Klient kupuje cztery pióra.

Tam widzę cztery działą.

L. 26 A

Part III - Genitive after Prepositions

1. obok

Model:

Instructor:

Student:

kapitan

Mieszkam obok _____.

Mieszkam obok kapitana.

Complete the following sentences using cues according to the above pattern:

major

Kapitan stoi obok _____.

pacjent

Lekarz siedzi obok _____.

kościół

Szkoła jest obok _____.

pokój

Łazienka jest obok _____.

matka

Siostra siedzi obok _____.

pan Nowak

Pani Grodecka stoi obok _____.

mapa

Nauczyciel stoi obok _____.

szkoła

Sklep jest obok _____.

dziecko

Matka siedzi obok _____.

działo

Kapral stoi obok _____.

pudełko

Ta lornetka jest obok _____.

2. dla

Model:

Instructor:

Student:

ojciec

Mam książkę dla _____.

Mam książkę dla ojca.

Complete the following sentences using the cues according to the above model:

brat

Kupuję gazetę dla _____.

mąż

Pani Cichocka robi śniadanie dla _____.

pies

To jest mięso dla _____.

sekretarka

To jest biurko dla _____.

żona

Pan Nowak kupuje samochód dla _____.

restauracja

Walczak kupuje towar dla _____.

dziecko

To jest pokój dla _____.

Stanisław

Ten barszcz jest dla _____.

córka

To wieczne pióro jest dla _____.

mechanik

Ta pieczeń jest dla _____.

pacjent

Ten rosół jest dla _____.

pan Kubiak

Ta sałatka jest dla _____.

L. 26 A

kelnerka

Te pieniądze są dla _____.

gość

Ten ryż jest dla _____.

pan Zieliński

To danie jest dla _____.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto mówi, że ten barszcz jest naprawdę dobry? (Zieliński)
2. Co mówi pan Zieliński? (że ten barszcz jest naprawdę dobry)
3. Jaki jest ten barszcz? (naprawdę dobry)
4. Co mówi właściciel restauracji? (Cieszę się bardzo, że panu smakuje.)
5. Co potem mówi pan Zieliński? (że kucharz świetnie gotuje)
6. Kto według Zielińskiego świetnie gotuje? (kucharz)
7. Kto nie ma kucharza? (właściciel restauracji, p. Kubiak)
8. Czy pan Kubiak ma kucharza? (nie)
9. Kto świetnie gotuje? (żona i córka pana Kubiaka)
10. Czyja żona świetnie gotuje? (pana Kubiaka)
11. Kto pyta, czy u pana Kubiaka jest często barszcz? (Zieliński)
12. U kogo jest często barszcz? (u pana Kubiaka)
13. Co jeszcze jest często na obiad w restauracji? (zupa jarzynowa, rosół)
14. Kto mówi, że rosół jest za tłusty? (Zieliński)
15. Dla kogo rosół jest za tłusty? (dla Zielińskiego)
16. Co jest za tłuste? (rosół)
17. Czyj rosół nie jest tłusty? (Kubiaka)
18. Kto pyta, co jest dziś na drugie danie? (Zieliński)
19. O co pyta Zieliński? (co jest dziś na drugie danie)
20. Co radzi właściciel restauracji na drugie danie? (pieczeń cielęcą, kartofle i sałatkę z ogórków)

L. 26 A

21. Kto radzi na drugie danie pieczeń cielęcą, kartofle i sałatkę z ogórków? (Kubiak)
22. Czy Zieliński lubi kartofle? (nie)
23. Kto nie lubi kartofli? (Zieliński)
24. Czy Zieliński lubi ryż? (tak)
25. Czy zamiast kartofli jest ryż? (tak)
26. O co najpierw prosi jeszcze Zieliński? (jeszcze o trochę barszczu)
27. Kto zaraz przyniesie barszcz? (kelnerka)
28. Co zaraz kelnerka przyniesie? (barszcz)

Part II - General Questions

1. Czy pan czasami je barszcz w domu?
2. Jakiego koloru jest barszcz?
3. Czy umie pan gotować barszcz?
4. Czego kucharz potrzebuje, kiedy gotuje zupę jarzynową?
5. Czy pan je często rosół z kury?
6. Dlaczego czasami ludzie nie lubią rosołu?
7. Czy pan lubi tłuste mięso?
8. Co pan lubi jeść na drugie śniadanie?
9. Czy pan często je na obiad pieczeń cielęcą?
10. Co można robić z ogórków?
11. Co pan woli do mięsa, ryż czy kartofle?
12. Kiedy pan je ryż zamiast kartofli na obiad?
13. Co pan je najpierw, zupę czy mięso?
14. Kto podaje do stołu?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. jaki jest ten barszcz.
2. jaka zupa jest dobra.
3. czy lubi barszcz.
4. czy woli barszcz, czy kartoflankę.
5. jak gotuje jego żona.
6. co jego żona często gotuje.
7. czy Bolek już świetnie mówi po angielsku.
8. czy wie, gdzie jest dobra restauracja.
9. czy jego żona lubi chodzić do restauracji.
10. jakie zupy oprócz barszczu ma właściciel restauracji.
11. czy jego matka umie robić zupę jarzynową.
12. czy wie, z czego kucharz robi rosół.
13. ile dań on je na obiad.
14. co lubi na drugie danie.
15. z czego kucharz robi pieczeń cielęcą.
16. czy woli pieczeń cielęcą, czy wieprzową.
17. czy kotlety cielęce są tłuste.
18. jaką sałatkę lubi.
19. czy woli ryż, czy kartofle.
20. czy je najpierw sałatkę, czy zupę.

L. 26 A

Proszę zapytać kolegę,

21. czy lubi ryż.
22. gdzie można kupić dobre wiśnie.
23. czy ma fotografię siostry.
24. czy zna ładną kelnerkę.
25. kto przyniesie obiad.
26. czy on przyniesie jutro książkę dla pana.
27. co on zwykle przynosi do szkoły.
28. co jego żona przynosi ze sklepu.
29. co dzieci lubią na deser.
30. co można jeść zamiast deseru.
31. co można pić zamiast kawy.
32. czy dzieci jego znajomego piją kawę.
33. co można jeść do mięsa zamiast ryżu.
34. czy bierze cukier do kawy.

NARRATION

Budowniczy Zieliński

Pan Stanisław Zieliński nie lubi chodzić na obiad do restauracji. Żona jego nie gotuje źle i zwykle je on na obiad to co lubi. Nie lubi też pan Zieliński chodzić do barów, ale od czasu do czasu, kiedy jest w Warszawie, musi i tam wejść.

Zieliński jest budowniczym i często wyjeżdża z Radomia do Warszawy, Poznania, a czasami do Gdańska. Tam odwiedza on dużo znajomych, a znajomi często proszą go do baru na wódkę.

Teraz pan Zieliński jest w Warszawie, bo chce dostać na czas dziesięć tablic do nowej szkoły, którą buduje niedaleko Radomia.

Zieliński to dobry mąż i ojciec. Kiedy jest w Warszawie kilka dni, często pisze listy do żony i córki, bo wie, że one czekają chociażby tylko na kartkę z pozdrowieniami. Dziś on chce kupić coś dla córki, która ma jedenaście lat i uczy się bardzo dobrze. Zdaje się, że w PDT kupi on dla córki ładne wieczne pióro.

Jutro o czwartej Zieliński wraca z Warszawy do Radomia.

EXPLANATORY NOTES

Privately Managed Restaurants

According to an article in the newspaper "Życie Warszawy" (Warsaw, August 12, 1966), 1,300 catering establishments throughout Poland, which have not shown themselves capable of working at a profit, have been handed over to private management. Why does such an arrangement prove to be more profitable? The majority of private managers, says "Życie Warszawy," run the restaurants with their families. The kitchen is usually managed by the wife; the sons or daughters wait on customers and the husband is in charge, arranging supplies, calculating costs etc.

A privately managed restaurant is more flexible; if need be, the family works till late at night. The private agent does not have to wait for delivery from a central storeroom but buys many items - such as vegetables, fruit, poultry and fresh fish - on the market.

Recommended Further Reading:

East Europe, current issues.

Radom (145,000 inhabitants)

Located approximately 100 km south of Warsaw, Radom was known as a fortified settlement as early as the 12th century. It is now an important industrial center (mainly tanneries, footwear and metal factories). Among its old architectural monuments the most interesting are the Bernardine church built in the 15th century and St. John's church dating from the 14th century.

Gdańsk (320,000 inhabitants)

Gdańsk is an important trading port lying at the mouth of the Vistula river. As early as the 10th century, Gdańsk was known as a Slavonic center of overseas trade. In a record of the year 997, it appears under the Slav name of Gydanyzc, and is described as "urbs" (Lat. "town").

Until the 14th century Gdańsk belonged to Poland and was then conquered by the Teutonic Knights. It was returned to Poland in the 15th century, took over practically all of Poland's overseas trade and became very prosperous. After the second partition of Poland (1793), Gdańsk was annexed by Prussia. After World War I, the Free City of Gdańsk was created by the Versailles Treaty. Gdańsk was occupied by the Nazis in 1939. In the last months of 1945 Gdańsk was returned to Poland, but the town - especially the historic central district - was in ruins and the harbor devastated. Since that time the port and all industrial plants have been rebuilt and historical buildings reconstructed to their original appearance.

Gdańsk's shipyards now rank among the largest in the world. Of the 53 vessels launched and 47 commissioned in Polish shipyards in 1964 a great number were built in Gdańsk. Poland exports vessels primarily to the Soviet Union, also to Brazil, Czechoslovakia, Red China and several other countries.

Gdańsk has a Polytechnic Institute, a Medical Academy, a Maritime Institute, an Institute of Maritime and Tropical Medicine and an Institute of Maritime Construction.

Among the city's many historical monuments, one of the most interesting is the early Gothic cathedral (13th to 14th century) in the suburb of Oliwa, containing a famous 18th century organ.

Recommended Further Reading:

Poland - Travel Guide, Warszawa, 1960. Booklet no. 3.

VOCABULARY

Dialogue

1. barszcz, m.
barszczu, gen. s.	- beet soup
2. smakować, i. (imp. only)
(1st pers. not used)
smakuje	- to like the taste,
to taste
- it tastes
3. jarzynowy, jarzynowa,
jarzynowe	- vegetable (as adj.)
4. rosół, m.
rosołu, gen. s.	- broth, bouillon
5. za	- too
6. tłusty, tłusta, tłuste	- greasy, fat
7. danie, n.	- course (of a meal)
8. pieczeń, f.	- roast
9. cielęcy, cielęca, cielęce	- veal (as adj.)
10. kartofel, m.
kartofla, gen. s.	- potato
11. sałatka, f.	- salad
12. ogórek, m.
ogórka, gen. s.	- cucumber
13. zamiast	- instead
14. ryż, m.
ryżu, gen. s.	- rice
15. najpierw	- first (as adv.)
16. kelnerka, f.	- waitress
17. przynieść, p. przynosić, i.
przyniosę przynoszę
przyniesie przynosi	- to bring (by hand)

Narration

18. budowniczy, m.	- builder
19. bar, m.
baru, gen. s.	- bar
20. i	- also
21. wejść, p. wchodzić, i.
wejść wejść wchodzić
wejść wejść wchodzić	- to enter, to come in
22. prosić, i. poprosić, p.
prosić poprosić
prosić poprosić	- to invite
23. tablica, f.	- blackboard
24. który, która, które	- which, that
25. budować, i. wybudować, p.
budować wybudować
budować wybudować	- to build
26. chociażby	- even if, at least
27. kartka, f.	- card
28. pozdrowienie, n.	- greeting
29. wieczne pióro	- fountain pen

Names of Persons

30. Stanisław	- Stanislaus
31. Zieliński	- (family name)
32. Kubiak	- (family name)

Names of Places

33. Gdańsk, m.
Gdańska, gen. s.	- (city in Poland)
34. Radom, m.
Radomia, gen. s.	- (town in Poland)

HOMework ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 26 B

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Part I - Genitive Plural of Adjectives

1. The Genitive Plural ending: -ych
2. The Genitive Plural ending: -ich

Part II - Genitive Plural of ten, ta, to

Part III - Genitive Plural of jaki, jaka, jakie

Part IV - Genitive Plural of czyj, czyja, czyje

Part I - Genitive Plural of Adjectives

1. The Genitive Plural ending: -ych

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie znam nowych oficerów.

Czy pan zna nowych oficerów nie

Nie, ja (też) nie znam
nowych oficerów.

Drill the above pattern using the following words:

nowi pacjenci
nowi uczniowie
nowi klienci
mali chłopcy
bogaci ludzie
dobrzy lekarze
łysi doktorzy

L. 26 B

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie mam rasowych koni.

Czy pan ma rasowe konie?

nie

Nie, ja (też) nie znam
rasowych koni.

Drill the above pattern using the following words:

duże źrebaki
małe cielaki
czerwone krawaty
zielone krawaty
czarne krawaty
stare samochody
młode kartofle
nowe buty
nowe komunikaty
cielęce kotlety
zielone koszule
czerwone koszule
białe koszule
stare mapy
dobre żyletki
świeże bułki
dobre cytryny
duże jabłka
świeże ciastka
dobre pióra
nowe krzesła
wieczne pióra

2. The Genitive Plural ending: -ich

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie znam polskich
oficerów.

Czy pan zna polskich
oficerów?

nie

Nie, ja (też) nie znam
polskich oficerów.

Drill the above pattern using the following words:

angielscy oficerowie
szwajcarscy nauczyciele
wszyscy uczniowie
polscy profesorowie

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie lubię długich
krawatów.
Czy pan lubi długie
krawaty?

nie

Nie, ja (też) nie lubię
długich krawatów.

Drill the above pattern using the following sentences:

Ja nie kupuję angielskich mebli.
Ja nie sprzedaję szwajcarskich zegarków.
Ja nie znam tu wszystkich kobiet.
Ja nie znam wysokich kobiet.
Ja nie widzę tu polskich książek.
Ja nie mam polskich map.
Ja nie lubię długich piór.
Ja nie mam polskich ciastek.

Part II - Genitive Plural of ten, ta, to

The Genitive Plural ending: -ych

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie znam tych oficerów.
Czy pan zna tych oficerów?

nie

Nie, ja (też) nie znam
tych oficerów.

Drill the above pattern using the following words:

ci podoficerowie
ci żołnierze
ci lekarze

L. 26 B

ci kolejarze
ci sprzedawcy
ci szewcy
ci piekarze
ci goście
ci ludzie

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ja nie mam tych zeszytów.

Czy pan ma te zeszyty?

nie

Nie, ja (też) nie mam
tych zeszytów.

Drill the above pattern using the following sentences:

Ja nie mam tych karabinów.

Ja nie sprzedaję tych zegarków.

Ja nie mam tych biletów.

Ja nie znam tych adresów.

Ja nie znam tych języków.

Ja nie znam tych kobiet.

Ja nie znam tych dziewczyn.

Ja nie znam tych sekretarek.

Ja nie znam tych urzędniczek.

Ja nie czytam tych gazet.

Ja nie czytam tych książek.

Ja nie lubię tych jabłek.

Part III - Genitive Plural of jaki, jaka, jakie

The Genitive Plural ending: -ich

Model:

Instructor:

Student:

Major szuka angielskich
oficerów.

Jakich oficerów szuka
major?

Have students form questions to the sentences given below:

Major szuka mocnych chłopców.

Biuro potrzebuje dobrych sekretarek.

Restauracja potrzebuje młodych kelnerek.
 W tym sklepie nie ma zielonych kanap.
 W sklepie nie ma białych koszul.
 Klient nie chce czarnych krzeseł.
 W sklepie nie ma dużych luster.
 Józef nie lubi czarnych samochodów.
 Józef nie zna angielskich oficerów.
 W biurze nie ma dobrych urzędniczek.
 Kowalski nie ma młodych córek.
 Bolek nie lubi czarnych kotów.
 Janek nie lubi angielskich papierosów.
 Ekspedient nie ma ładnych kanap.
 W sklepie nie ma zielonych koszul.
 Cichocki nie ma białych krzeseł.
 Grodecki nie ma świeżych ciastek.

Part IV - Genitive Plural of czyj, czyja, czyje

The Genitive Plural ending: -ich

Model:

Instructor:

Student:

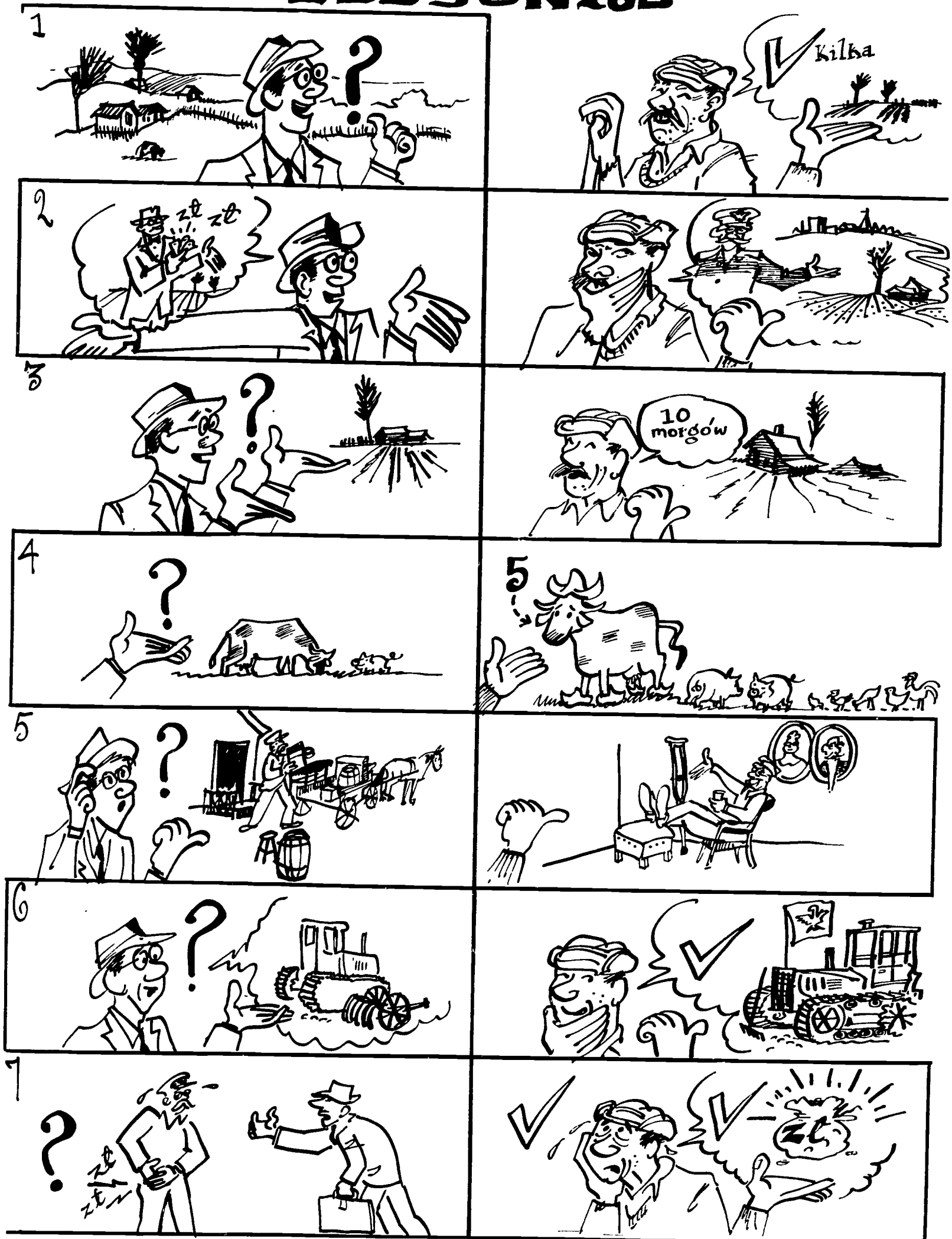
Nowak nie zna nauczycieli
 Janka.

Czyich nauczycieli nie
 zna Nowak?

Have students form questions according to the pattern above:

Nowak nie zna klientów Kubiaka.
 Nowak nie zna synów kolegi.
 Nowak nie zna sióstr Cichockiego.
 Nowak nie zna dzieci Grodeckiego.
 Bolek nie widział ołówków brata.
 Bolek nie widział papierosów Józefa.
 Bolek nie widział piór Janka.
 Bolek nie zna pacjentów ojca.
 Bolek nie zna kolegów ojca.
 Bolek nie zna urzędniczek ojca.
 Bolek nie zna sekretarek ojca.

LESSON 26B

DIALOGUE

Rozmowa z gospodarzem

J.: Jabłoński

G.: gospodarz

1. J.: Czy to prawda, że pan ma dość duże gospodarstwo?

G.: Tak, mam kilka morgów dobrej ziemi.

2. J.: Mam kupca, który chciałby kupić gospodarstwo.

G.: Mój dobry znajomy z wojska chce sprzedać gospodarstwo niedaleko Warszawy.

3. J.: A jakie jest jego gospodarstwo?

G.: Dziesięć morgów. Oprócz domu jest parę zabudowań gospodarskich.

4. J.: A jakie zwierzęta domowe on chowa?

G.: Ma pięć holenderskich krów, kilka rasowych świń i dość dużo kur.

5. J.: Dlaczego on sprzedaje to gospodarstwo?

G.: Nie może już pracować i potrzebuje pieniędzy dla starych rodziców w Warszawie.

6. J.: Gospodarstwo ma naturalnie też maszyny rolnicze.

G.: Tak, zdaje się, że jest tam parę polskich maszyn rolniczych.

7. J.: Czy pan wie, ile podatku on płaci?

G.: Tak, jak my wszyscy, to znaczy bardzo dużo.

DIALOGUE

Conversation with a Farmer

J.: Jabłoński
G.: Farmer

1. J.: Is it true, that you have quite a big farm?
G.: Yes, I have several acres of good land.
2. J.: I have a buyer who would like to buy a farm.
G.: An old friend of mine from the army wants to sell his farm not far from Warsaw.
3. J.: What kind of farm is it?
G.: Ten acres. There are a few farm buildings besides the house.
4. J.: What kind of farm animals does he raise?
G.: He has five Dutch cows, several purebred pigs and a lot of chickens.
5. J.: Why is he selling this farm?
G.: He cannot work any more and he needs money for his old parents in Warsaw.
6. J.: The farm naturally has agricultural machines.
G.: Yes, I think there are a few Polish agricultural machines.
7. J.: Do you know how much tax he is paying?
G.: Yes, like all of us--a lot.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Dlaczego pan kupuje te torebki?
B.: Chcę kupić trochę ziarna dla kur i gołębi.
2. A.: Gdzie pan kupuje to ziarno?
B.: U znajomego gospodarza na wsi.
3. A.: Czy lubi pan chleb z masłem?
B.: Nie, wolę bez masła.
4. A.: Jakiego pan jest wzrostu?
B.: Bez butów, metr siedemdziesiąt centymetrów.

L. 26 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Why are you buying those bags?
B.: I want to buy some grain for my chickens and pigeons.
2. A.: Where are you going to buy this grain?
B.: From a farmer I know in the village.
3. A.: Do you like bread with butter?
B.: No, I prefer it without butter.
4. A.: How tall are you?
B.: Without shoes (in my stocking feet), one meter seventy (centimeters).

GENERALIZATIONS

Part I - Genitive Plural of Adjectives

The genitive plural endings of adjectives modifying all nouns, regardless of gender, are -ych and -ich,

e.g.:

To jest stary samochód.

- This is an old car.

Nie sprzedaje starych samochodów.

- I don't sell old cars.

To jest polski samochód.

- This is a Polish car.

Nie sprzedaje polskich samochodów.

- I don't sell Polish cars.

Note: When the masculine nominative singular is -y, the genitive plural ending for all genders is -ych. However, when the masculine nominative singular is -i, the genitive plural ending for all genders is -ich.

Thus:

polski

Nie mam polskich długopisów. (m.) - I don't have Polish ballpoint pens.

Nie mam polskich książek. (f.) - I don't have Polish books.

Nie mam polskich ciastek (n.) - I don't have Polish pastries.

zielony

Klient nie chce zielonych krawatów. (m.) - The customer doesn't want green ties.

Klient nie chce zielonych koszul. (f.) - The customer doesn't want green shirts.

Klient nie chce zielonych biurek. (n.) - The customer doesn't want green desks.

Part II - Genitive Plural of ten, ta, to

The genitive plural form for all genders is tych,

e.g.:

Nie znam tych ekspedientów. (m.) - I don't know these
salesmen.

Nie potrzebuję tych map. (f.) - I don't need these maps.

Nie lubię tych ciastek. (n.) - I don't like these
pastries.

Note: The genitive plural tych is identical with the accusative plural used with nouns denoting male persons.

Part III - Genitive Plural of jaki, jaka, jakie

The genitive plural for all genders is jakich,

e.g.:

Jakich samochodów pan nie (m.) - What kind of cars don't
sprzedaje? you sell?

Jakich koszul pan nie lubi? (f.) - What kind of shirts don't
you like?

Jakich ciastek pan nie je? (n.) - What kind of pastries
don't you eat?

Note: The genitive plural jakich is identical with the accusative plural used with nouns denoting male persons.

Part IV - Genitive Plural of czyj, czyja, czyje

The genitive plural for all genders is czyich,

e.g.:

Czyich synów pan nie zna? (m.) - Whose sons don't you know?

Czyich córek pan nie zna? (f.) - Whose daughters don't you
know?

Czyich ciastek pan nie lubi? (n.) - Whose pastries don't you
like?

Note: The nominative plural used with nouns denoting male persons is czyi and with all other nouns it is czyje.

Thus:	<u>Czyi</u> synowie chodzą do szkoły?	Whose sons go to school?
-------	--	-----------------------------

But:	<u>Czyje</u> długopisy są na biurku?	Whose ballpoint pens are on the desk?
------	---	--

L. 26 B

GRAMMAR DRILL

Part I - Genitive Plural of Adjectives

1. Genitive Plural ending: -ych

Model:

Instructor:

Klient kupuje czerwone krawaty.

Student:

Klient nie kupuje czerwonych krawatów.

Have students transform the following sentences according to the above pattern:

Sprzedawca ma jasne krawaty.
Cichocki pali mocne papierosy.
Widzę tu ładne domy.
Ten sprzedawca sprzedaje stare samochody.
Oni lubią jasne meble.

Zosia ma dobre fotografie.
Tu są jasne lampy.
W sklepie są ładne fajki.
Adamska ma rasowe kury.
Tu są stare gazety.
Walczak lubi tłuste zupy.

Widzę w klasie małe dzieci.
W biurze są ładne biurka.
W klasie są duże lustra.
Lubię stare mieszkania.
Pod Warszawą są małe gospodarstwa.
Cichoccy mają białe łóżka.
Widzę tu nowe krzesła.

Model:

Instructor:

nowi uczniowie
Kogo spodziewa się szkoła?

Student:

Szkoła spodziewa się
nowych uczniów.

Drill the above pattern using the following cues and questions:

ładne meble
Czego nie ma ekspedient?

rasowe konie
Czego gospodarz szuka?

nowi koledzy
Do kogo pan mówi?

dobrze zegarki
Czego nie ma ten sklep?

młode żrebaki
Czego gospodarz potrzebuje?

stare samochody
Czego bogaci ludzie nie kupują?

dobrze urzędniczeki
Kogo potrzebuje dobre biuro?

nowe szkoły
Czego potrzebujemy?

tłuste kaczki
Czego szuka kucharz?

świeże cytryny
Czego pani Cichocka nie może dostać?

ładne sekretarki
Kogo szuka nasze biuro?

dobrze restauracje
Czego jest dużo w Warszawie?

świeże ciastka
Czego nie ma w sklepie?

małe dzieci
Kogo nie ma w klasie?

zwierzęta domowe
Czego nie ma Cichocki?

L. 26 B

małe krzesła
Czego nie chce klient?

czerwone jabłka
Czego szuka pani Cichocka?

małe pudełka
Czego potrzebuje sprzedawca?

2. Genitive Plural ending: -ich

Model:

Instructor:

Tu są angielscy kupcy.

Student:

Tu nie ma angielskich kupców.

Transform the following sentences according to the pattern above:

Bolek lubi niebieskie krawaty.
Tu widzę wszystkich kolegów.
Tam są polskie samochody.
Lubię niskie stoły.
Sprzedawca ma polskie papierosy.
Klient chce długie ołówki.
Nowak lubi holenderskie meble.
W Warszawie są bardzo wysokie domy.

W tym biurze są polskie sekretarki.
W tej restauracji są szwajcarskie kucharki.
Tu na gospodarstwie są holenderskie krowy.
Cichoccy lubią niebieskie kanapy.
Ten sklep sprzedaje polskie szynki.

Tu są polskie dzieci.
Wojsko Polskie ma polskie działa.
Lubię niskie biurka.
Znam tu wszystkie biura.
Te dzieci mają niebieskie oczy.

Model:

Instructor:

Tu są polscy oficerowie.
Do kogo major mówi?

Student:

Major mówi do polskich
oficerów.

Transform the following sentences according to the above
pattern:

To są angielscy kupcy.
Kogo pan szuka?

Tu są wszyscy koledzy.
Do kogo pan mówi?

To są szwajcarscy nauczyciele.
Kogo szkoła potrzebuje?

Te konie są niskie.
Czego pan nie lubi?

Tu są krótkie ołówki.
Jakich ołówków pan nie chce?

Tu są polskie towary.
Jakich towarów nie ma Adamski?

Szwajcarskie sery są dobre.
Czego nie ma w sklepie?

Tu są polskie samochody.
Jakich samochodów pan nie zna?

Szwajcarskie kucharki są dobre.
Kogo szuka ta restauracja?

To są polskie sekretarki.
Kogo potrzebuje szkoła?

Tu są wszystkie urzędniczki.
Dla kogo jest ten rozkaz?

To są polskie mapy.
Czego nie możemy dostać?

L. 26 B

To są holenderskie krowy.
Czego gospodarz szuka?

To są drogie rzeczy.
Czego Cichocki nie lubi kupować?

To są angielskie biurka.
Czego Cichocki nie chce kupić?

W tej szkole są polskie dzieci.
Kogo pan nie zna w tej szkole?

Tu są szwajcarskie ciastka.
Czego szuka klient?

Tu są polskie jabłka.
Czego pan nie zna?

Tu są angielskie działa.
Czego pan nie zna?

Part II - Genitive Plural of ten, ta, to

1. Genitive Plural of ten: -tych

Model:

Instructor:

Student:

Ci kupcy są bogaci.

Nie znam tych kupców.

Transform the following sentences according to the above pattern:

Ci chłopcy są mocni.
Ci oficerowie są niscy.
Ci lekarze są dobrzy.
Ci mechanicy są młodzi.
Ci kucharze są grubi.
Ci nauczyciele są nowi.

Model:

Instructor:

Student:

Te samochody są duże.

Nie chcę tych samochodów.

Transform the following sentences according to the above pattern:

Te domy są stare.
Te kieliszki są ładne.
Te stoły są wysokie.
Te ołówki są dobre.
Te krawaty są ładne.

2. Genitive Plural of ta: -tych

Model:

Instructor:

Student:

Te urzędniczki są młode.

Nie znam tych urzędników.

Transform the following sentences according to the above pattern:

Te panie są wysokie.
Te sekretarki są ładne.
Te kucharki są grube.

Model:

Instructor:

Student:

Te koszule są zielone.

Nie kupię tych koszul.

Transform the following sentences according to the above pattern:

Te kanapy są stare.
Te mapy są duże.
Te krowy są rasowe.
Te świnie są tłuste.

L. 26 B

3. Genitive Plural of to: -tych

Model:

Instructor:

Student:

Te pióra są zepsute.

Nie chcę tych piór.

Transform the following sentences according to the above pattern:

Te ciastka są smaczne.

Te krzesła są stare.

Te pudełka są małe.

Te jajka są świeże.

Part III - Genitive Plural of jaki, jaka, jakie

The Genitive Plural ending is: -ich.

Model:

Instructor:

Student:

Szukam angielskich oficerów.

Jakich oficerów pan szuka?

Transform the following statements into questions according to the above pattern:

Widzę tu polskich oficerów.

On szuka niebieskich samochodów.

Ta restauracja potrzebuje angielskich kucharzy.

Dzieci boją się starych nauczycieli.

Gospodarze nie kupują starych koni.

W Warszawie nie ma niskich domów.

Nie lubię małych pokoi.

Nowak nie sprzedaje angielskich samochodów.

Nie widziałem polskich karabinów.

Biuro potrzebuje dobrych sekretarek.

Ta restauracja szuka szwajcarskich kucharek.

W tym biurze nie ma młodych urzędniczek.

Ekspedient nie ma niebieskich kanap.
W tym sklepie nie ma ładnych koszul.
Nie lubię małych łazienek.
Adamski nie ma holenderskich krów.
Restauracja nie może dostać tłustych kaczek.

W tej szkole nie ma polskich dzieci.
Nie mogę dostać świeżych ciastek.
W klasie nie ma małych krzeseł?
Ten klient nie chce dużych lustek.
Biuro potrzebuje nowych biurka.
Ten żołnierz nie zna dużych dział.

Part IV - Genitive Plural of czyj, czyja, czyje

The Genitive Plural ending is: -ich.

Model:

Instructor:

Student:

Nie znam przyjaciół ojca.

Czyich przyjaciół pan
nie zna?

Transform the following statements into questions according
to the above pattern:

Nie czytam listów syna.
Nie palę papierosów gości.
Nie potrzebuję samochodów uczniów.
Nie mam zeszytów uczniów.

Nie znam sióstr matki.
Nie znam rzeczy kucharek.
Nie znam córek pana Walczaka.
Nie znam urzędniczek ojca.
Nie znam sekretarek brata.
Nie lubię koszul siostry.

Nie mam piór dzieci.
Nie wynajmuję mieszkań oficerów.
Nie sprzedaję biurka dzieci.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto pyta, czy to prawda, że gospodarz ma dość duże gospodarstwo? (Jabłoński)
2. Ile morgów ziemi ma gospodarstwo? (kilka)
3. Jaka jest ta ziemia? (dobra)
4. Kto ma kilka morgów dobrej ziemi? (gospodarz)
5. Co ma gospodarz? (kilka morgów dobrej ziemi)
6. Kto ma kupca, który chciałby kupić gospodarstwo? (Jabłoński)
7. Kogo ma Jabłoński? (kupca)
8. Jakiego kupca ma Jabłoński? (kupca, który chciałby kupić gospodarstwo)
9. Czyj dobry znajomy z wojska chce sprzedać gospodarstwo? (dobry znajomy gospodarza)
10. Co chce sprzedać znajomy gospodarza? (gospodarstwo)
11. Gdzie jest to gospodarstwo? (niedaleko Warszawy)
12. Czyje gospodarstwo jest niedaleko Warszawy? (gospodarstwo znajomego gospodarza)
13. Ile morgów ziemi ma to gospodarstwo? (dziesięć)
14. Co ma dziesięć morgów ziemi? (gospodarstwo znajomego gospodarza)
15. Co ma to gospodarstwo oprócz domu? (parę zabudowań gospodarskich)
16. Ile zabudowań gospodarskich ma to gospodarstwo? (parę)
17. Kto chowa zwierzęta domowe? (dobry znajomy gospodarza)
18. Co chowa dobry znajomy gospodarza? (zwierzęta domowe)

19. Kto ma holenderskie krowy? (znajomy gospodarza)
20. Ile holenderskich krów ma znajomy gospodarza? (pięć)
21. Kto ma rasowe świnie? (znajomy gospodarza)
22. Ile świń ma znajomy gospodarza? (kilka)
23. Ile kur ma znajomy gospodarza? (dość dużo)
24. Kto nie może już pracować? (znajomy gospodarza)
25. Dla kogo potrzebuje pieniędzy znajomy gospodarza? (dla starych rodziców w Warszawie)
26. Dlaczego znajomy gospodarza sprzedaje gospodarstwo? (bo nie może już pracować i potrzebuje pieniędzy dla starych rodziców w Warszawie)
27. Czy gospodarstwo ma maszyny rolnicze? (tak, zdaje się)
28. Kto płaci bardzo dużo podatku? (wszyscy)
29. Czy tylko znajomy gospodarza płaci bardzo dużo podatku? (nie, wszyscy)

Part II - General Questions

1. Ile morgów ziemi ma duże gospodarstwo?
2. Jaka ziemia jest dobra?
3. Co ma zwykle kupiec?
4. Kto to jest kupiec?
5. Ile zabudowań gospodarskich ma duże gospodarstwo?
6. Dlaczego holenderskie krowy są dobre?
7. Czy pan wie, jakiego koloru są holenderskie krowy?
8. Jakie świnie mają właściciele gospodarstw pod Warszawą?
9. Jakie zabudowania można widzieć na wsi?
10. Czy pan ma rasowego psa?

L. 26 B

11. Czy pan płaci dużo podatku?
12. Na co sprzedawca potrzebuje torebek?
13. Czy pan chowa w domu gołębie?
14. Co jedzą kury i gołębie?
15. Jak się nazywa człowiek, który ma gospodarstwo i tam pracuje?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy ma gospodarstwo.
2. kto ma gospodarstwo.
3. czy zna gospodarstwo Adamskiego.
4. czy wie, ile morgów ziemi ma Adamski.
5. czy widział zabudowania gospodarskie.
6. gdzie on widział gospodarstwo.
7. jakie zna zwierzęta domowe.
8. co można robić z mleka.
9. czy on lubi holenderskie sery.
10. czy gospodarz ma rasowe konie.
11. czy on ma rasowego psa.
12. czy ten gospodarz ma wielkie gospodarstwo.
13. czy on zna kupca w Warszawie.
14. co sprzedają kupcy.

Proszę zapytać kolegę,

15. co można robić z mięsa świni.
16. czy gospodarz sprzedaje jajka.
17. ile świń ma gospodarz.
18. czy gospodarz robi kielbasę.
19. czy kolega lubi kielbasę.
20. jakie mięso on lubi.
21. jakie maszyny on zna.
22. gdzie jest szkoła rolnicza.
23. czy ma znajomego w szkole rolniczej.
24. czy to jest dobra szkoła.
25. czy w tej szkole jest dużo uczniów.
26. czy on płaci podatki.
27. ile podatku on płaci.
28. kto płaci podatki.
29. czy gospodarstwo Adamskiego jest daleko od Warszawy.
30. co jedzą ptaki.
31. czy tu są gołębie.
32. jakiego koloru są gołębie.
33. czy jego żona ma torebkę.
34. ile torebek ma jego żona.

NARRATION

Babka

Pani Jabłońska jest już babką i--jak zwykle babki--nie jest już młoda. Jej dzieci mają własne rodziny. Córka, Barbara Wałęcka, jest zamężna; jej mąż, Wojciech, jest kolejarzem i pracuje na małej stacji pod Warszawą. Mają oni małe dzieci; jedno ma rok, a drugie miesiąc.

Pani Jabłońska męża już nie ma, więc mieszka u zamężnej córki, na wsi, niedaleko stacji kolejowej.

Syn pani Jabłońskiej, Bolesław, jest ekspedientem w spółdzielni w Warszawie. Jest on żonaty i mieszka z rodziną w Warszawie. Jego rodzina, to żona Zofia i synowie. Jeden, Władek, ma już dwanaście lat, a drugi, Janek, jedenaście.

Jabłoński z żoną i synami często odwiedza matkę i siostrę. Władek i Janek bardzo kochają babkę i bardzo lubią wieś. Bawią się tam świetnie: grają w piłkę, chodzą do lasu, kąpią się w rzece.

Dziś chłopcy coś budują, ale nikt nie wie co.

--Co to jest?--pyta babka--Ptak?

--Nie--mówią chłopcy--to samolot.

--O--chłopcy pokazują--tu są skrzydła, ale jest też i śmigło. Ptaki śmigieł nie mają!

Babka cieszy się z wizyty chłopców jak na pewno nikt inny.

EXPLANATORY NOTES

Taxes

While wages and salary taxes in Poland are relatively small, those levied on business-license fees tend to discourage private enterprise. Farmers working in collectives, for instance, are favored over private farmers. However, the trend seems to be changing: in the February 1966 issue of the monthly East Europe, we read that in an effort to develop a better system of service and handicraft enterprises the Ministry of Finance announced tax allowances to private enterprises.

Agriculture

Here are some excerpts from Gomułka's speech at the annual harvest festival held in Warsaw, September 4, 1966, in which he outlined the Polish government's agricultural policy.

"Our policy is directed to ... the raising of production of cereals to 18 million tons per year and with that end in view we are extending growing assistance to the farmers.

... Each year more agricultural machinery is being supplied to both the state farms and to individual farmers.

... For next year's harvest our farmers will obtain 20,000 new tractors, 8,000 binders, 2,000 combine harvesters and many other types of machinery.

... The State will provide greater credit facilities to supplement the farmer's own resources. At the same time we shall help the farmers through a wider application of land tax reliefs for those holdings investing in building and repairs."

Recommended Further Reading:

Polish Perspectives, Warsaw, November, 1966, p. 59, "Five-year Plan 1966-70."

VOCABULARY

Dialogue

1. mórg, m.
morga, gen. s.	- acre
2. ziemia, f.
ziemi, gen. s.	- land, soil, earth, ground
3. kupiec, m.
kupca, gen. s.	- buyer, merchant
4. który, która, które	- who
5. zabudowania, n. (pl.)	- buildings, premises
6. gospodarski, gospodarska,
gospodarskie	- farm (as adj.)
7. holenderski, holenderska,
holenderskie	- Dutch (as adj.)
8. maszyna, f.	- machine
9. rolniczy, rolnicza,
rolnicze	- agricultural (pertaining
to farming)
10. podatek, m.
podatku, gen. s.	- tax

Dialogue Adjunct

11. torebka, f.	- bag
12. ziarno, n.	- grain
13. gołąb, m.
gołębia, gen. s.	- pigeon
14. gospodarz, m.	- farmer
15. bez (+ gen.)	- without
16. centymetr, m.
centymetra, gen. s.	- centimeter

Narration

17. własny, własna, własne	- own
18. rok, m.
roku, gen. s.
lata, nom. pl.
lat, gen. pl.	- year
19. żonaty	- married (man only)
20. kochać, i. pokochać, p.
kocham pokocham
kocha pokocha	- to love
21. kąpać (się), i.
kąpię (się)
kąpie (się)

wykąpać (się), p.
wykąpię (się)
wykąpie (się) | - to bathe |
| 22. nikt | - nobody |
| 23. ptak, m. | - bird |
| 24. samolot, m.
samolotu, gen. s. | - airplane |
25. skrzydło, n.	- wing
26. śmigło, n.	- propeller
27. wizyta, f.	- visit
28. na pewno	- certainly, for sure

Names of Persons

29. Jabłoński	- (family name)
30. Wojciech	- (first name)
31. Władek (Władysław)	- (first name)

L. 26 B

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 27 A

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Accusative Singular of Nouns and Adjectives

Part I - Masculine Gender

a. inanimate

1. Adjectives: like Nom. Sing. (-y, -i)
2. Nouns: like Nom. Sing. (a consonant)

B. animate (male persons and male animals)

1. Adjectives: -ego
2. Nouns: -a, -ę

Part II - Feminine Gender

1. Adjectives: -a
2. Nouns: like Nom. Sing. (a consonant)

Part III - Neuter Gender

1. Adjectives: like Nom. Sing. (-e)
2. Nouns: like Nom. Sing. (-o, -e, -ę, -um)

Part I - Masculine Gender

a. inanimate:

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Jaki jest ten stół?
Jaki stół pan tu widzi?

duży

Ten stół jest duży.
Tu widzę duży stół.

L. 27 A

Drill the above pattern using the following words:

mały
stary
nowy
krótki
długi
zielony
biały
czarny
czerwony
niebieski
jasny
ciemny
ładny
niski
wysoki

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Jaki jest ten zegarek?
Jaki zegarek ma
pan _____?
(nazwisko ucznia)

ładny

Ten zegarek jest ładny.
Pan _____
(nazwisko ucznia)
ma ładny zegarek.

Drill the above pattern using the following words:

nowy
stary
dobry
mały
duży

b. animate:

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Jaki jest ten koń? młody
Jakiego konia pan tu widzi?

Ten koń jest młody.
Tu widzę młodego konia.

Drill the above pattern using the following words:

stary
ładny
rasowy
chudy

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaki jest ten kot? Jakiego kota pan tu widzi?	czarny	Ten kot jest czarny. Tu widzę czarnego kota.

Drill the above pattern using the following words:

biały
mały
duży
rasowy
chudy
tłusty
gruby

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaki jest ten żołnierz? Jakiego żołnierza pan tu widzi?	młody	Ten żołnierz jest młody. Tu widzę młodego żołnierza.

Drill the above pattern using the following words:

wysoki
niski
szczupły
chudy
polski

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaki jest ten kucharz? Jakiego kucharza pan zna?	dobry	Ten kucharz jest dobry. Znam dobrego kucharza.

Drill the above pattern using the following words:

gruby
niski
wysoki
szczupły
młody
stary

L. 27 A

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaki jest ten kolega? Jakiego pan ma kolegę?	dobry	Ten kolega jest dobry. Mam dobrego kolegę.

Make student generate new sentences according to the above model.

Part II - Feminine Gender

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaka jest ta kucharka? Jaką kucharkę pan tu widzi?	młoda	Ta kucharka jest młoda. Tu widzę młodą kucharkę.

Drill the above pattern using the following words:

stara
szczupła
gruba
ładna
niska
wysoka

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaka jest ta kobieta? Jaką kobietę pan tu widzi?	wysoka	Ta kobieta jest wysoka. Tu widzę wysoką kobietę.

Drill the above pattern using the following words:

niska
stara
młoda
ładna
gruba
szczupła

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaka jest ta koszula?	biała	Ta koszula jest biała.
Jaką koszulę pan ma?		Mam białą koszulę.

Drill the above pattern using the following words:

nowa
stara
ładna
zielona
ciemna
duża
mała

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaka jest ta łazienka?	duża	Ta łazienka jest duża.
Jaką łazienkę pan ma?		Mam dużą łazienkę.

Drill the above pattern using the following words:

mała
ładna
jasna
ciemna

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jaka jest ta gęś?	biała	Ta gęś jest biała.
Jaką gęś pan kupuje?		Kupuję białą gęś.

Drill the above pattern using the following words:

duża
mała
tłusta
chuda

L. 27 A

Part III - Neuter Gender

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jakie jest to krzesło?	duże	To krzesło jest duże.
Jakie krzesło pan ma?		Mam duże krzesło.

Drill the above pattern using the following words:

małe
nowe
stare
ciemne
zielone
ładne
wysokie
niskie

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Jakie jest to mieszkanie?	duże	To mieszkanie jest duże.
Jakie mieszkanie pan ma?		Mam duże mieszkanie.

Drill the above pattern using the following words:

małe
nowe
stare
umeblowane
nieumeblowane
jasne
ciemne

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
„Bolesław”, jakie to jest imię?	polskie	To jest polskie imię.
Jakie imię pan ma?		Mam polskie imię.

Model:

Instructor:

Jakie to jest liceum?
Jakie liceum pan zna?

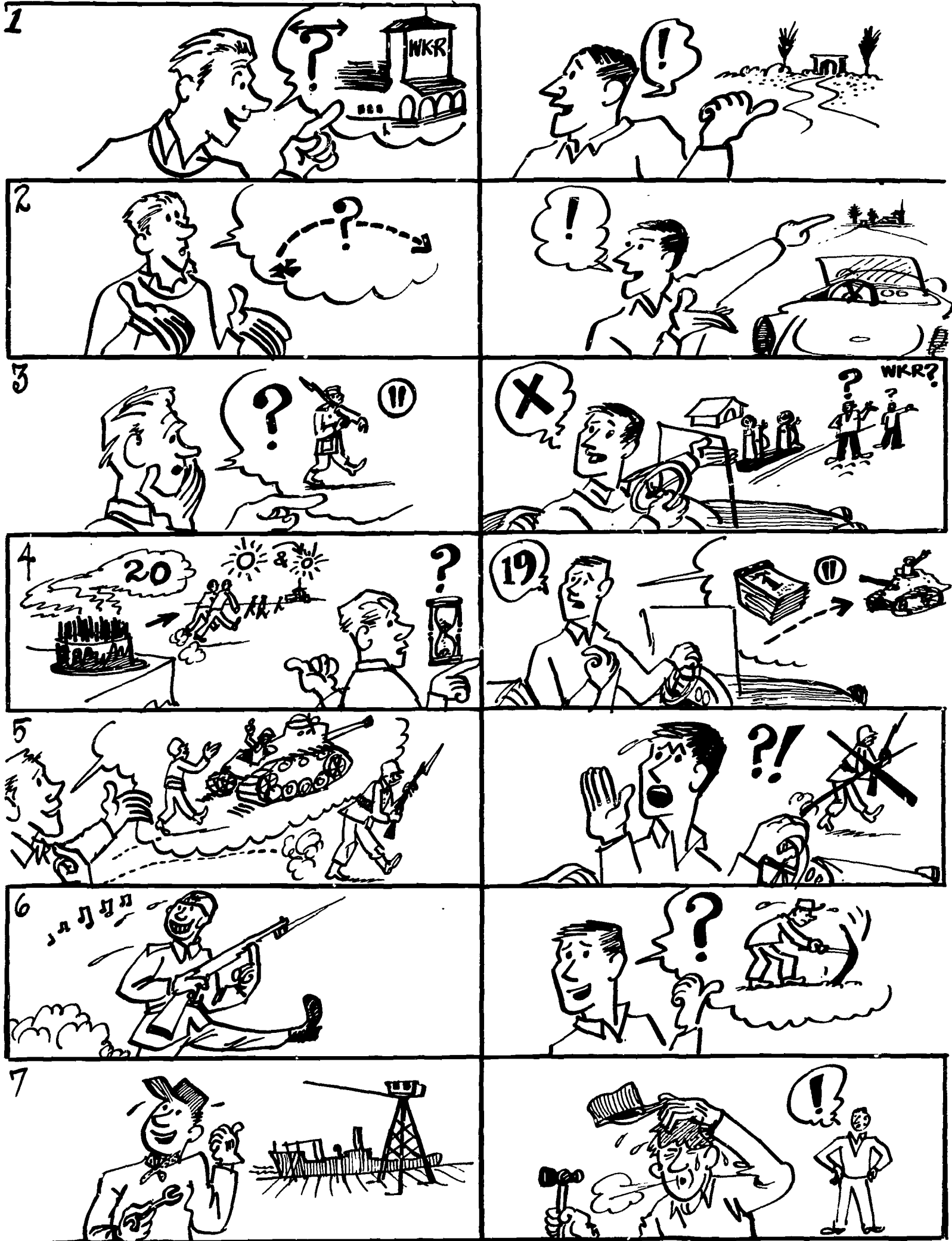
Cue:

polskie

Student:

To jest polskie liceum.
Znam polskie liceum.

LESSON 27-A

DIALOGUE

W drodze do WKR

G.: Górecki
B.: Biały

1. G.: Przepraszam pana, gdzie tu jest Wojskowa Komenda Rejonowa?
B.: Blisko parku miejskiego.
2. G.: Czy to jest daleko stąd?
B.: Dość daleko. Proszę siadać do samochodu, ja tam właśnie jadę.
3. G.: Czy pan też musi iść do wojska?
B.: Nie. Jadę teraz na stację obsługi. Dziś dużo młodych ludzi pyta o Wojskową Komendę Rejonową.
4. G.: Dziś i jutro wszyscy, którzy mają dwadzieścia lat muszą się tam zgłosić. A ile lat pan ma?
B.: Dziewiętnaście. Za rok ja też muszę się tam zgłosić. Chcę wstąpić do broni pancernej.
5. G.: Mój brat też wstępuje do tego rodzaju broni, ale ja wolę piechotę.
B.: Co pan mówi? Na piechotę to mnie nikt nie namówi.
6. G.: A ja lubię chodzić i karabin dla mnie nie jest ciężki.
B.: Czy można wiedzieć, jaki jest pana zawód?
7. G.: Jestem mechanikiem i pracuję w stoczni.
B.: A to pan wie, co to znaczy ciężka praca.

DIALOGUE

On the way to the Recruiting Main Station

G.: Górecki

B.: Biały

1. G.: Excuse me, Sir, where is the Recruiting Main Station?

B.: Near the municipal park.

2. G.: Is that far from here?

B.: Quite far. Please get in the car, I'm just going there.

3. G.: Do you have to go into the army too?

B.: No, I'm going to the service station now. Today a lot of young men are asking about the Recruiting Main Station.

4. G.: Everybody who is 20 years old must report there today and tomorrow. How old are you?

B.: Nineteen. In a year I have to report there too. I want to join the armored forces.

5. G.: My brother is also joining that branch of the army, but I prefer the infantry.

B.: What are you saying? Nobody will talk me into joining the infantry.

6. G.: But I like to walk, and a rifle isn't heavy for me.

B.: May I ask what is your occupation?

7. G.: I'm a mechanic and I work in the shipyard.

B.: Then you know what hard work means.

GENERALIZATIONS

Accusative Singular of Nouns and Adjectives1. Masculine Nouns and Adjectives

a. The accusative singular of masculine inanimate nouns has the same ending as the nominative singular. The accusative singular of adjectives qualifying masculine inanimate nouns has the same ending as the nominative singular,

e.g.: nom.s.: Tu jest długi ołówek.
acc.s.: Tu widzę długi ołówek.

nom.s.: Tu jest czarny ołówek.
acc.s.: Tu widzę czarny ołówek.

b. The accusative singular of masculine nouns denoting male persons ending in -a and family names ending in -o has the ending -ę. The accusative singular ending of adjectives qualifying masculine nouns denoting male persons is -ego,

e.g.: nom.s.: To jest młody kolega.
acc.s.: Tu widzę młodego kolegę.

nom.s.: Tu jest młody Kościuszko.
acc.s.: Tu widzę młodego Kościuszkę.

c. The accusative singular of all other animate masculine nouns has the ending -a. The accusative singular ending of adjectives qualifying masculine animate nouns (male persons and male animals) is -ego,

e.g.: nom.s.: Tu jest młody oficer.
acc.s.: Tu widzę młodego oficera.

nom.s.: Tu jest mały Jasio.
acc.s.: Tu widzę małego Jasia.

nom.s.: Tu jest młody kot.
acc.s.: Tu widzę młodego kota.

2. Feminine Nouns and Adjectives

a. The accusative singular of feminine nouns ending in -a and -i has ending -ę. The accusative singular of adjectives qualifying all feminine nouns is -ą,

L. 27 A

e.g.: nom.s.: Tu jest stara matka.
acc.s.: Tu widzę starą matkę.

nom.s.: Tu jest czerwona kanapa.
acc.s.: Tu widzę czerwoną kanapę.

nom.s.: Tu jest młoda gospodyni.
acc.s.: Tu widzę młodą gospodynię.

Exception: The accusative of pani is panią.

b. The accusative singular of feminine nouns ending in a consonant has the same ending as the nominative singular. The accusative singular ending of adjectives qualifying all feminine nouns is -ą,

e.g.: nom.s.: Tu jest biała geś.
acc.s.: Tu widzę białą geś.

nom.s.: To jest mała rzecz.
acc.s.: Widzę małą rzecz.

3. Neuter Nouns and Adjectives

a. The accusative singular of neuter nouns has the same ending as the nominative singular. The accusative singular of adjectives qualifying all neuter nouns has the same ending as the nominative singular,

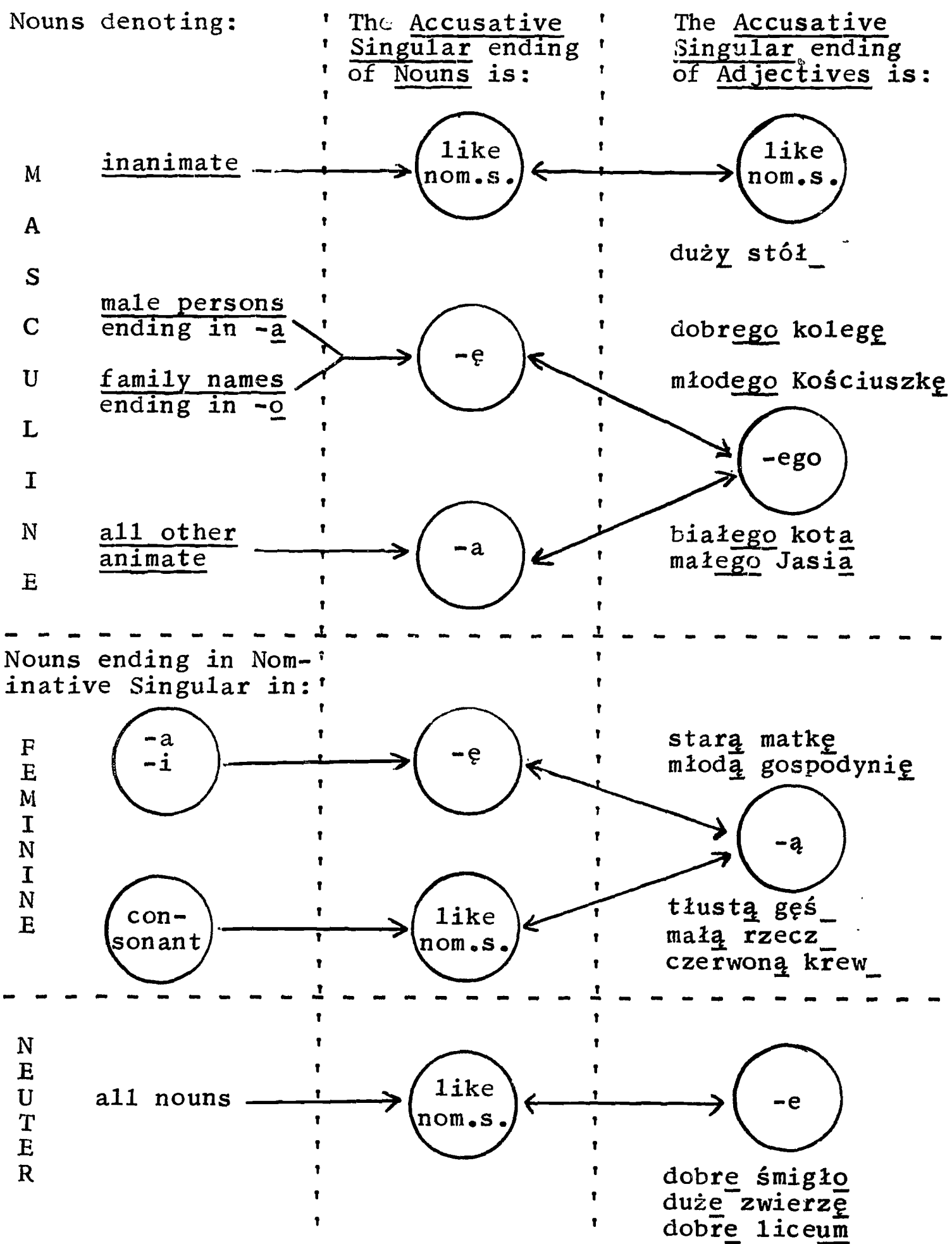
e.g.: nom.s.: Tu jest duże okno.
acc.s.: Widzę duże okno.

b. The accusative singular of państwo (when it means Mr. and Mrs.) is państwa,

e.g.: nom.s.: Tu są państwo Cichoccy.
acc.s.: Widzę tu państwa Cichockich.

Accusative Singular of Nouns and Adjectives

(Summary)

L. 27 A

GRAMMAR DRILL

Accusative Singular of Nouns and Adjectives

Part I - Masculine Gender

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co pan tu widzi?	stary stół	Tu widzę stary stół.
Jaki stół pan tu widzi?		

Drill the above pattern using the following words:

krótki ołówek
duży dom
ładny zegarek
czarny krawat
mały karabin

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co je Władek?	świeży chleb	Władek je świeży chleb.

Drill the above pattern using the following words:

biały ser
kotlet wieprzowy

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co sprzedaje Józef?	stary samochód	Józef sprzedaje stary samochód.
Jaki samochód Józef sprzedaje?		

Drill the above pattern using the following words:

ładny obraz
mały samolot
angielski samochód
polski samochód

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Za co płaci klient?	ten szwajcarski zegarek	Klient płaci za ten szwajcarski zegarek.

Drill the above pattern using the following words:

ten angielski krawat
ten stary obraz
ten nowy samochód
ten ładny stół

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co kupuje Józef?	ładny koń	Józef kupuje ładnego konia.
Jakiego konia kupuje Józef?		

Drill the above pattern using the following words:

mały źrebak
duży pies
rasowy kot
młody kogut

L. 27 A

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Za co Bolek płaci?	ten mały pies	Bolek płaci za tego małego psa.

Drill the above pattern using the following words:

ten czarny kot
ten rasowy źrebak
ten angielski koń

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo zna Józef?	dobry doktor	Józef zna dobrego doktora.

Drill the above pattern using the following words:

młody nauczyciel
bogaty kupiec
polski oficer
Adam Rapacki
pan Grodecki
Stanisław Cichocki
Władysław Pułaski

nowy kolega
stary kolega
mały Jasio

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Na kogo czeka Józef?	pan Adamski	Józef czeka na pana Adamskiego.

Drill the above pattern using the following words:

pan Chichocki
pan Kwiatkowski
pan Grodecki
pan Karski
pan Drożdżewski
pan Kowalski

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo lubi Adam?	ten stary nauczyciel	Adam lubi tego starego nauczyciela.

Drill the above pattern using the following words:

ten angielski oficer
ten bogaty kupiec
ten stary szewc
ten młody kucharz
ten nowy właściciel

Part II - Feminine Gender

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo zna Józef? Jaką dziewczynę zna Józef?	ładna dziewczyna	Józef zna ładną dziewczynę.

Drill the above pattern using the following words:

dobra kucharka
polska maszynistka
młoda urzędniczka

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Na kogo czeka Bolek?	pani Cichocka	Bolek czeka na panią Cichocką.

Drill the above pattern using the following words:

pani Adamska
pani Grodecka
pani Pułaska
pani Zielińska
pani Bednarska

L. 27 A

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Na kogo czeka
Bolek?

stara gospodyni

Bolek czeka na starą
gospodynię.

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Po kogo jedzie
Józef?

pani Cichocka

Józef jedzie po panią
Cichocką.

Drill the above pattern using the following words:

pani Karska
pani Drożdżewska
pani Rapacka

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Kogo lubi Józef?

ta ładna sekretarka

Józef lubi tę ładną
sekretarkę.

Drill the above pattern using the following words:

ta nowa urzędniczka
ta ładna kucharka
ta stara gospodyni
ta polska maszynistka
ta młoda kobieta
ta młoda pani

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Co kupuje
Adamski?
Jaką kanapę kupuje
Adamski?

zielona kanapa.

Adamski kupuje zieloną
kanapę.

Drill the above pattern using the following words:

dobra książka
polska gazeta
ładna lampa
biała koszula
angielska czapka
nowa mapa

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
O co prosi klient?	dobra wieprzowina	Klient prosi o dobrą wieprzowinę.

Drill the above pattern using the following words:

dobra cielęcina
dobra wołowina
biała mąka
świeża sałatka
zupa jarzynowa
pieczeń cielęca
nowa łopatka
dobra manierka

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Za co płaci klient?	ta duża gęś	Klient płaci za tę dużą gęś.

Drill the above pattern using the following words:

ta ładna rzecz
ta pieczeń cielęca

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co sprzedaje gospodarz?	ta owca	Gospodarz sprzedaje tę owcę.

L. 27 A

Drill the above pattern using the following words:

holenderska krowa
rasowa świnia

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co je Adam?	zupa jarzynowa	Adam je zupę jarzynową.

Drill the above pattern using the following words:

pieczeń wieprzowa
pieczeń cielęca
dobra kartoflanka

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Na co czeka Bolek?	zupa jarzynowa	Bolek czeka na zupę jarzynową.

Drill the above pattern using the following words:

pieczeń wieprzowa
pieczeń cielęca

Part III - Neuter Gender

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Co kupuje Józef?	czarne pióro	Józef kupuje czarne pióro.

Drill the above pattern using the following words:

nowe krzesło
holenderskie masło
duże biurko
ładne mieszkanie
małe lustro

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
O co prosi klient?	świeże masło	Klient prosi o świeże masło.

Drill the above pattern using the following words:

małe pudełko
czerwone pióro
dobre ciastko
gorące danie

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Na co czeka Adam?	drugie śniadanie	Adam czeka na drugie śniadanie.

Drill the above pattern using the following words:

świeże masło
dobre ciastko
drugie danie
nowe ziarno
nowe pióro
nowe radio

Part IV - Masculine, Feminine and Neuter Genders

Model:

Instructor:	Student:
Nowak kupuje duży stół.	Jaki stół kupuje Nowak?

Drill the above pattern requiring students to form questions to the following statements:

Nowak kupuje szwajcarski zegarek.
Nowak kupuje nowy dom.
Nowak kupuje ładny samochód.
Nowak kupuje stary dom.
Nowak kupuje czerwony krawat.

L. 27 A

Nowak kupuje świeży chleb.
Józef ma ładnego konia.
Adam zna dobrego kucharza.
Bolek sprzedaje starą kanapę.
Kwiatkowski ma młodą sekretarkę.
Józef prosi o nowe pióro.
Adamski sprzedaje mięso wieprzowe.
Bolek kupuje nowe radio.
Władek je polskie ciastko.
Cichocki odwiedza chorego przyjaciela.
Nauczyciel poprawia nowego ucznia.
Grodecki ma nową fajkę.

Model:

Instructor:

Student:

Bolek czeka na państwa Nowickich.

Na kogo czeka Bolek?

Drill the above pattern by transforming the following statements into questions:

Adam czeka na państwa Cichockich.
Józef zna państwa Zielińskich.
Nowak odwiedza państwa Bednarskich.
Władek lubi państwa Adamskich.

Model:

Instructor:

Student:

Bolek czeka na nowe biurko.

Na co czeka Bolek?

Drill the above pattern by transforming the following statements into questions:

Klient czeka na świeże masło.
Pan Cichocki czeka na gorącą zupę.
Żołnierz trzyma nowy karabin.
Pan Karski wynajmuje nowe mieszkanie.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. O co pyta pan Górecki? (o Wojskową Komendę Rejonową)
2. Kto pyta o Wojskową Komendę Rejonową? (pan Górecki)
3. Kogo pyta pan Górecki o Wojskową Komendę Rejonową? (pana Białego)
4. Czy pan Biały wie, gdzie jest Wojskowa Komenda Rejonowa? (tak)
5. Blisko czego jest Wojskowa Komenda Rejonowa? (blisko parku miejskiego)
6. Blisko jakiego parku jest Wojskowa Komenda Rejonowa? (blisko parku miejskiego)
7. Jak daleko stąd jest Wojskowa Komenda Rejonowa? (dość daleko)
8. Co jest dość daleko stąd? (Wojskowa Komenda Rejonowa)
9. Kto tam jedzie? (pan Biały)
10. Kogo prosi pan Biały do samochodu? (pana Góreckiego)
11. Kto prosi pana Góreckiego do samochodu? (pan Biały)
12. Czy pan Biały musi iść teraz do wojska? (nie)
13. Kto nie musi iść teraz do wojska? (pan Biały)
14. Dokąd jedzie teraz pan Biały? (na stację obsługi)
15. Kto jedzie teraz na stację obsługi? (pan Biały)
16. Kto dziś pyta o Wojskową Komendę Rejonową? (dużo młodych ludzi)
17. O co dziś pyta dużo młodych ludzi? (o Wojskową Komendę Rejonową)
18. Kto musi się zgłosić dziś i jutro do Wojskowej Komendy Rejonowej? (wszyscy, którzy mają dwadzieścia lat)
19. Ile lat ma pan Biały? (dziewiętnaście)

L. 27 A

20. Kto ma dziewiętnaście lat? (pan Biały)
21. Kto musi się zgłosić za rok do Wojskowej Komendy Rejonowej? (pan Biały)
22. Kiedy musi się zgłosić pan Biały do Wojskowej Komendy Rejonowej? (za rok)
23. Do jakiego rodzaju broni chce wstąpić pan Biały? (do broni pancernej)
24. Kto mówi, że brat jego wstępuje też do broni pancernej? (pan Górecki)
25. Kto woli piechotę? (pan Górecki)
26. Kto nie namówi pana Białego na piechotę? (nikt)
27. Kto lubi chodzić? (pan Górecki)
28. Dla kogo karabin nie jest ciężki? (dla pana Góreckiego)
29. Jaki jest zawód pana Góreckiego? (pan Górecki jest mechanikiem.)
30. Gdzie pracuje pan Górecki? (w stoczni)
31. Kto wie co znaczy ciężka praca? (pan Górecki)

Part II - General Questions

1. Czy pan wie, gdzie jest w Warszawie Wojskowa Komenda Rejonowa?
2. Jak daleko stąd jest miejski park?
3. Dokąd pan jedzie, kiedy pan potrzebuje mechanika?
4. Dokąd musi się zgłosić młody człowiek, który ma dwadzieścia lat?
5. Ile lat ma młody człowiek, kiedy wstępuje do wojska?
6. Czy się panu podoba broń pancerna?
7. Co to jest broń pancerna?
8. Jaki rodzaj broni się panu podoba?

9. Czy pan wie, jak daleko jest stąd do Warszawy?
10. Co pan woli, piechotę czy broń pancerną?
11. Czy piechota to też rodzaj broni?
12. Czy można pana namówić na kieliszek wódki?
13. Czy karabin jest ciężki?
14. Co jest ciężkie?
15. Kto pracuje w stoczni?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. ile ma lat.
2. jaki jest jego zawód.
3. czy w Monterey jest Wojskowa Komenda Rejonowa.
4. czy stąd jest blisko do Wojskowej Komendy Rejonowej.
5. czy stąd jest daleko do parku.
6. czy on często chodzi do parku.
7. czy jego dzieci chodzą do parku miejskiego.
8. czy jest stacja obsługi tu w szkole?
9. gdzie on musi się zgłosić.
10. czy jego brat musi się zgłosić do Wojskowej Komendy Rejonowej.
11. czy z jego domu jest daleko do Wojskowej Komendy Rejonowej.

L. 27 A

Proszę zapytać kolegę,

12. kiedy on musi zgłosić się do nauczyciela.
13. czy jego brat wstąpi do wojska.
14. do jakiego rodzaju broni wstąpi jego brat.
15. jakiego rodzaju książki on lubi.
16. czy on lubi piechotę.
17. czy on woli broń pancerną.
18. czy dużo młodych ludzi wstępuje do broni pancernej.
19. jaką broń ma żołnierz.
20. czy jego karabin jest ciężki.
21. czy te książki są ciężkie.
22. czy on ma ciężką pracę.
23. czy on lubi chodzić.
24. czy jego żona lubi chodzić.
25. na co on chce namówić brata.
26. na co chcą go namówić koledzy.
27. jaką on ma broń.
28. czy wie, kto pracuje w stoczni.
29. czy w Warszawie jest stocznia.
30. gdzie pracują mechanicy.
31. dlaczego on uczy się języka polskiego.
32. kto go uczy języka polskiego.

NARRATION

Górecki chce wstąpić do piechoty

Stanisław Górecki ma dwadzieścia lat i ma iść do wojska. Górecki chce wstąpić do piechoty. Wie on już dość dużo o wojsku, bo miasto, gdzie on mieszka ma duży garnizon.

Dużo szkolnych kolegów Góreckiego ma też iść do wojska, ale wszyscy chcą iść do broni pancernej. Boją się oni piechoty, bo wiedzą, że żołnierz piechoty musi nosić karabin, bagnet, naboje, manierkę, maskę przeciwgazową, łopatkę i inne rzeczy, a wszystko to razem jest ciężkie. Górecki jest zdrowy i lubi chodzić. W czasie pracy nie może on dużo chodzić. On lubi strzelać i strzela dobrze z karabinu. Cieszy się więc Górecki, że ma iść do wojska.

Górecki nie wie jeszcze, że tego roku on nie pójdzie do wojska. Ojciec jego, sprzedawca, od kilku dni nie pracuje, bo ma złamane żebra. Według lekarza musi on być w domu kilka miesięcy. Musimy tu powiedzieć, że oprócz ojca i matki, która też jest chora, w domu jest jeszcze mała siostra Stanisława, która chodzi do szkoły i brat, który ma pięć lat. Tak więc Stanisław musi utrzymywać całą rodzinę. Wszystkie dane co do rodziny Stanisława ma już oficer WKR-u.

EXPLANATORY NOTES

The Draft in Poland

The conscription law of January, 1959, provides for registration of 18 year olds. At 20 these men are called up, given a physical examination and, if found fit, inducted into the military service. The length of service depends upon the branch to which the recruit is assigned.

Service is two years for the air force and antiaircraft units, three years for the navy and two years for the army. The length of service may be shortened by one year for those who possess adequate training in paramilitary and sports organizations, but it can also be extended by three months.

Automobile Servicing in Poland

Poland has some 115,000 km of hard surface roads. State-run servicing stations (TOS - Techniczna Obsługa Samochodowa) are to be found in larger towns and on tourist routes. There are also servicing stations run by cooperatives or owned privately. Some filling stations also do a certain amount of servicing.

Gasoline costs approximately 4.80 to 7.00 zł. per litre.

Recommended Further Reading:

Poland - A Guidebook for Tourists, Warsaw, 1966.

VOCABULARY

Dialogue

1. przepraszać, i.
przepraszam
przeprasza	- to excuse oneself, to beg
pardon, to apologize
przeprosić, p.
przepraszę
przeprosi	
2. Wojskowa Komenda Rejonowa	- Recruiting Main Station
(literally: Military
District Command)
3. miejski, miejska, miejskie	- municipal
4. stąd	- from here, hence
5. stacja obsługi	- service station
6. zgłosić (się), p.
zgłoszę (się)
zgłosi (się)	- to report, to apply for
zgłaszać (się), i.
zgłaszam (się)
zgłasza (się)	
7. dziewiętnaście	- nineteen
8. za	- in
9. wstąpić, p. wstępować, i.
wstąpię wstępuję
wstąpi wstępuje	- to enter, to join, to
drop in
10. broń pancerna
broń, f.	- armored force
- weapon
11. rodzaj broni
rodzaj, m.
rodzaju, gen. s.	- branch of service
- kind, sort
12. piechota, f.	- infantry
13. namówić, p. namawiać, i.
namówię namawiam
namówi namawia	- to persuade, to induce,
to talk somebody into

L. 27 A

14. ciężki, ciężka, ciężkie	- heavy, hard (work)
15. stocznia, f.	- shipyard

Narration

16. miasto, n.	- town, city
17. garnizon, m.
garnizonu, gen. s.	- garrison
18. szkolny, szkolna, szkolne	- school (as adj.)
19. nosić, i.
noszę
nosi	- to carry, to wear
20. manierka, f.	- canteen
21. łopatką, f.	- entrenching tool, small shovel
22. zdrowy, zdrowa, zdrowe	- healthy
23. w czasie	- during
24. złamany, złamana, złamane	- broken
25. żebro, n.	- rib
26. utrzymać, p. utrzymywać, i.
utrzymam utrzymuję
utrzyma utrzymuje	- to support, to maintain,
to hold

Names of Persons

27. Górecki	- (family name)
28. Biały	- (family name)

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 27 B

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Accusative Plural of Nouns and Adjectives

1. Male Persons

- a. Adjectives: like Genitive Plural (-ych, -ich)
- b. Nouns: like Genitive Plural (-ów, -y, -i, zero)

2. All Others (except male persons)

- a. Adjectives: like Nominative Plural (-e)
- b. Nouns: like Nominative Plural (-y, -i, -e, -a)

1. Male Persons

Model:

Instructor:
(Require affirmative answers)

Student:

Czy pan zna dobrych oficerów?

Tak, znam dobrych oficerów?

Drill the above pattern using the following questions:

Czy pan zna dobrych doktorów?
Czy pan zna dobrych mechaników?
Czy pan zna dobrych klientów?
Czy pan zna dobrych ekspedientów?
Czy pan zna polskich kupców?
Czy pan zna starych rodziców?
Czy pan zna polskich oficerów?
Czy pan zna nowych pacjentów?
Czy pan zna nowych uczniów?
Czy pan zna nowych klientów?
Czy pan zna nowych profesorów?
Czy pan czeka na nowych sprzedawców?
Czy pan czeka na nowych rzeźników?
Czy pan prosi nowych podoficerów?
Czy pan lubi starych Walczaków?
Czy pan dostaje nowych pacjentów?

L. 27 B

Czy pan uczy nowych ekspedientów?
Czy pan zna żonatych uczniów?
Czy pan poprawia wszystkich uczniów?
Czy pan odwiedza wszystkich klientów?
Czy pan woli starych doktorów?
Czy pan zna wszystkich krawców?
Czy pan zna wszystkich szewców?
Czy pan zna wszystkich kolegów?
Czy pan lubi tych chłopców?

Model:

Instructor:
(Require affirmative answers)

Student:

Czy pan zna młodych żołnierzy?

Tak, znam młodych żołnierzy.

Drill the above pattern using the following questions:

Czy pan zna chudych kucharzy?
Czy pan zna bogatych gospodarzy?
Czy pan zna wszystkich piekarzy?
Czy pan czeka na znajomych kolejarzy?
Czy pan zna dobrych lekarzy?

Model:

Instructor:
(Require affirmative answers)

Student:

Czy pan zna dobrych
nauczycieli?

Tak, znam dobrych
nauczycieli.

Drill the above pattern using the following questions:

Czy pan zna nowych właścicieli?
Czy pan zna tych młodych kaprali?
Czy pan zna tych młodych ludzi?
Czy pan zna wszystkich gości?

Model:

Instructor:
(Require affirmative answer)

Student:

Czy pan ma polskich
przyjaciół?

Tak, mam polskich
przyjaciół.

Model:

Instructor:
(Change the object from
Singular into Plural)

Student:

Mam dobrego doktora.

Mam dobrych doktorów.

Drill the above pattern using the following sentences:

Znam dobrego mechanika.
Lubię tego nowego ucznia.
Czekam na pańskiego syna.
Uczę tego wysokiego sierżanta.
Znam młodego oficera.
Lubię tego garbatego szewca.
Lekarz odwiedza chorego pacjenta.
Znam tego siwego pana.
Czekam na pewnego pana.
Uczę nowego ucznia.
Pan Nowak ma dobrego kolegę.
Pan Walczak czeka na tego niskiego
sprzedawcę.
Pani Cichocka zna dobrego krawca.

Model:

Instructor:
(Change the object from Singular
into Plural)

Student:

Znam polskiego kucharza.

Znam polskich kucharzy.

Drill the above pattern using the following sentences:

Znam dobrego piekarza.
Mam znajomego kolejarza.
Czekam na tego lekarza.
Zapytam tego gospodarza.
Kapral uczy polskiego żołnierza.

L. 27 B

Model:

Instructor:
(Change the object from
Singular into Plural)

Student:

Mam dobrego nauczyciela.

Mam dobrych nauczycieli.

Drill the above pattern using the following sentences:

Znam tego młodego kaprala.
Pan Cichocki zna nowego właściciela.
Czyjego gościa pan przeprasza?
Jakiego nauczyciela pan ma?

2. All Other (except male persons)

Model:

Instructor:
(Require affirmative answers)

Student:

Czy pan lubi rasowe psy?

Tak, lubię rasowe psy.

Drill the above pattern using the following questions:

Czy pan lubi duże psy?
Czy pan lubi małe psy?
Czy pan lubi czarne psy?
Czy pan poprawia te zeszyty?
Czy pan pali mocne papierosy?
Czy pan kupuje angielskie buty?

Czy pan zna te młode kobiety?
Czy pan uczy te ładne dziewczyny?
Czy pan kupuje te zielone kanapy?
Czy pan sprzedaje te ładne lampy?
Czy pan ma polskie mapy?
Czy pan Walczak buduje nowe szkoły?
Czy pan sprzedaje polskie maszyny?

Czy pan sprzedaje nowe biurka?
Czy pan ma dobre łóżka?

Czy pan bierze te niebieskie pióra?
Czy uczniowie mają dobre miejsca?
Czy wszyscy mają nowe krzesła?

Model:

Instructor:
(Change the object from
Singular into Plural)

Student:

Mam złamane żebro.

Mam złamane żebra.

Drill the above pattern using the following sentences:

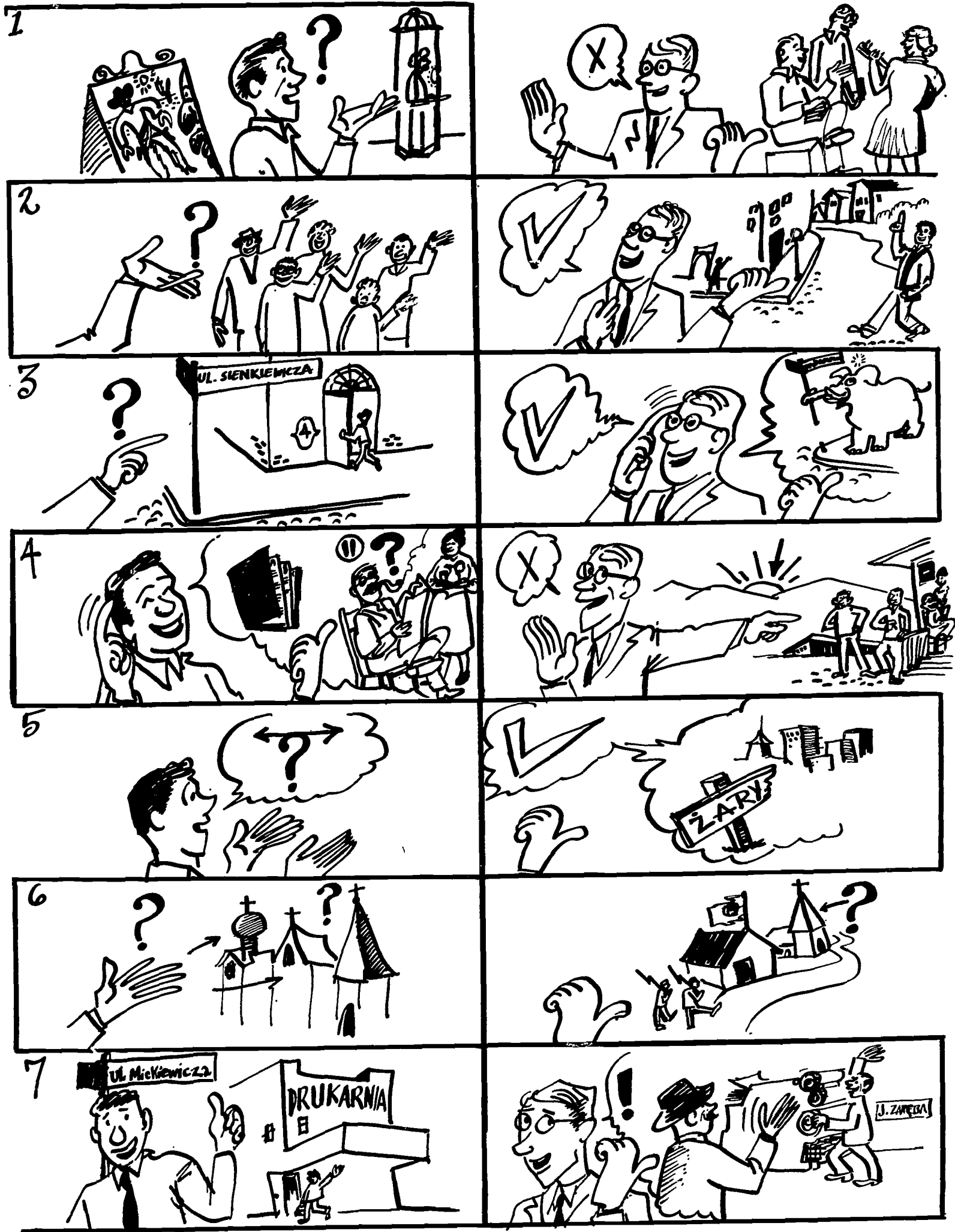
Znam to stare miasto.
Ten samolot ma duże śmigło.
Ten ptak ma złamane skrzydło.
Bolek je zielone jabłko.
Basia je polskie ciastko.

Bolek ma rasowego gołębia.
Pani Grodecka kupuje dużego indyka.
Pani Kowalska kupuje ładnego kurczaka.
Adamski ma holenderskiego cielaka.

Klient kupuje polski znaczek.
Kelnerka przynosi zielony ogórek.
Ekspedient sprzedaje ładny krawat.
Gość prosi o duży kotlet.
Pan Cichocki wypełnia długi formularz.

Zosia ma nową piłkę.
Adamski ma polską maszynę rolniczą.
Matka gotuje dobrą zupę jarzynową.
Kubiak ma ładną córkę.

LESSON 27-B

DIALOGUE

Rozmowa w biurze

D.: Jan Długosz
Z.: Michał Zaręba

1. D.: Czy pan często chodzi do kina?
Z.: Nie. Gdy mam czas wolę odwiedzać szkolnych kolegów.
2. D.: Czy pan tu ma dużo kolegów?
Z.: O tak, przecież to moje rodzinne miasto.
3. D.: Czy pan jeszcze mieszka na ulicy Sienkiewiczza numer cztery?
Z.: Tak, widzę, że pan pamięta mój adres.
4. D.: Zwykle pamiętam adresy wszystkich znajomych. Czy pana teściowie też tam mieszkają?
Z.: Nie. Oni mają dorosłych synów na Ziemiach Zachodnich i tam mieszkają.
5. D.: Czy można wiedzieć gdzie?
Z.: Owszem. Miasto, gdzie mieszkają, nazywa się Żary.
6. D.: Do którego kościoła pan zwykle chodzi?
Z.: Do starego kościoła garnizonowego. Czy pan wie, który to jest?
7. D.: Tak, ten na ulicy Mickiewicza. Tam też jest drukarnia, gdzie pracuje mój teść.
Z.: A to on pewno zna Jana Zarębę, który też tam pracuje. To jest mój bratanek.

DIALOGUE

Conversation in the Office

D.: Jan Długosz
Z.: Michał Zaręba

1. D.: Do you often go to the movies?
Z.: No. When I have time, I prefer to visit my school friends.
2. D.: Do you have a lot of friends here?
Z.: Oh, yes. After all, this is my home town.
3. D.: Do you still live at number 4, Sienkiewicz Street?
Z.: Yes. I see that you remember my address.
4. D.: I usually remember the addresses of all my acquaintances. Do your in-laws live there too?
Z.: No, they have grown-up sons in the Western Territories and live there.
5. D.: May I ask, where?
Z.: Yes. The name of the city they live in is Żary.
6. D.: Which church do you usually go to?
Z.: To the old garrison church. Do you know which one it is?
7. D.: Yes, the one on Mickiewicz Street. The printing shop in which my father-in-law works is there, too.
Z.: Then he certainly knows Jan Zaręba, who also works there. He's my nephew.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Dlaczego pan się boi wejść za to ogrodzenie?

B.: Bo tam jest zły pies, który gryzie.

2. A.: A gdzie jest ten pies?

B.: W rowie blisko żywopłotu.

3. A.: Jaką grupę krwi pan ma?

B.: „B”, a dlaczego pan o to pyta?

A.: Pytam dlatego, że właśnie potrzebujemy dużo krwi grupy „B”.

L. 27 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Why are you afraid to go behind this fence?

B.: Because there's a bad dog there that bites.

2. A.: And where is this dog?

B.: In the ditch near the hedge.

3. A.: What type blood do you have?

B.: "B", but why do you ask?

A.: I'm asking because right now we need a lot of blood type "B".

GENERALIZATIONS

Accusative Plural of Nouns and Adjectives1. Masculine Nouns and Adjectives

a. The accusative plural of masculine nouns denoting male persons and ending in nominative plural in -owie or ending in nominative singular in -p, -b, -m, -f, -w, -ł, -k, -g, -ch, -h, -t, -d, -s, -z, -r, -n, -c and -a has the -ów ending.

Exceptions: The accusative plural of brat is braci.
The accusative plural of człowiek is ludzi.

The accusative plural of adjectives qualifying masculine nouns denoting male persons has the -ych or -ich ending,

e.g.: nom. pl.

To są profesorowie.

nom. s.

To jest wysoki porucznik.
To jest wysoki major.

To jest wysoki sierżant.
To jest wysoki kapitan.
To jest wysoki chłopiec.
To jest wysoki kolega.
Stanisław.
Adam.
Michał.

acc. pl.

Widzę dobrych profesorów.

acc. pl.

Widzę wysokich poruczników.
Widzę wysokich majorów.

Widzę wysokich sierżantów.
Widzę wysokich kapitanów.
Widzę wysokich chłopców.
Widzę wysokich kolegów.
Stanisławów.
Adamów.
Michałów.

b. The accusative plural of masculine nouns denoting male persons and ending in -dz, -sz, -rz, -cz, -dź or -ż in nominative singular has the -y ending. Certain nouns have the ending -ów,

e.g.: nom. s.

To jest bogaty piekarz.

To jest stary mąż.

acc. pl.

Widzę bogatych piekarzy.

Widzę starych mężów.

c. The accusative plural of masculine nouns denoting male persons and ending in -ś, -ź, -ć, -dź, -ń, -l or -j in nominative singular has the -i ending. Certain nouns have the

ending -ów,

e.g.: nom. s.

acc. pl.

To jest dobry nauczyciel₁. Widzę dobrych nauczycieli₁.

To jest dobry uczeń₁. Widzę dobrych uczniów₁.

Exception: The accusative plural of przyjacieli is przyjaciół.

2. The accusative plural of all masculine nouns except nouns denoting male persons has the same ending as the nominative plural. The accusative plural of adjectives qualifying all masculine nouns except those denoting male persons has the same ending as the nominative plural,

e.g.: nom. pl.

acc. pl.

To są małe stoły.

Widzę małe stoły.

To są małe koty.

Widzę małe koty.

To są małe ołówki.

Widzę małe ołówki.

To są małe indyki.

Widzę małe indyki.

To są dobre tytonie.

Widzę dobre tytonie.

To są dobre konie.

Widzę dobre konie.

To są dobre formularze.

Widzę dobre formularze.

3. The accusative plural of all feminine and neuter nouns has the same ending as the nominative plural. The accusative plural of adjectives qualifying all feminine and neuter nouns has the same ending as the nominative plural,

e.g.: nom. pl.

acc. pl.

To są ładne skarpetki.

Widzę ładne skarpetki.

To są młode gęsi.

Widzę młode gęsi.

To są nowe gazety.

Widzę nowe gazety.

To są młode panie.

Widzę młode panie.

To są nowe podłogi.

Widzę nowe podłogi.

To są dobre fotografie.

Widzę dobre fotografie.

To są duże okna.

Widzę duże okna.

To są młode zwierzęta.

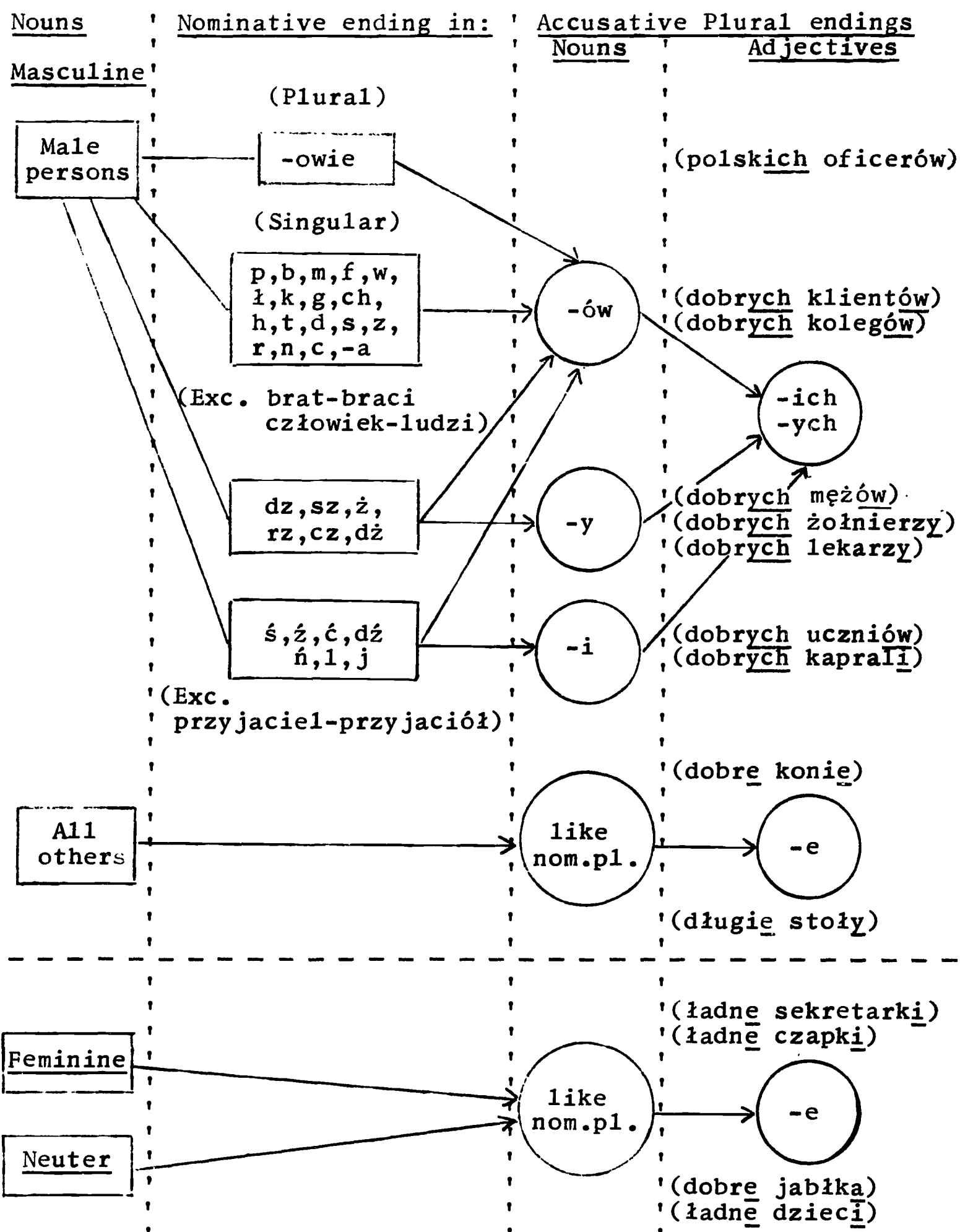
Widzę młode zwierzęta.

To są duże zabudowania.

Widzę duże zabudowania.

Accusative Plural of Nouns and Adjectives

(Summary)

L. 27 B

GRAMMAR DRILL

Accusative Plural of Nouns and Adjectives

1. Male Persons

Model:

Instructor:
(Require the object in Plural)

Student:

Znam tego polskiego
oficera.

Znam tych polskich
oficerów.

Drill the above pattern using the following words:

ten niski oficer
ten wysoki oficer
ten szczupły sierżant
ten siwy profesor
ten chudy szewc
ten młody major
ten bogaty kupiec
ten nowy klient
ten łysy ekspedient
ten mały chłopiec
ten gruby rzeźnik
ten bogaty piekarz
ten gruby kucharz
ten wysoki żołnierz
ten młody lekarz
ten bogaty gospodarz
ten stary nauczyciel
ten bogaty właściciel
ten niski kapral
ten stary człowiek

Model:

Instructor:
(Require the object in Plural)

Student:

Uczę tego żołnierza.

Uczę tych żołnierzy.

Drill the above pattern using the following sentences:

Lubię tego człowieka.
Lubię tego grubego szewca.
Wolę tego starego doktora.
Zapytam tego młodego kolejarza.
Widzę tam mojego przyjaciela.
Proszę tego ucznia.
Przepraszam tego profesora.
Mam bogatego teścia.

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Kogo pan utrzymuje?

starzy rodzice

Utrzymuję starych
rodziców.

Drill the above pattern using the following cues:

starzy teściowie
mali bratankowie
mali siostrzeńcy

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Na kogo pan czeka?

polski oficer

Czekam na polskiego
oficera.

Drill the above pattern using the following cues:

dobry kupiec
nowy klient
znajomy kolejarz
nowy sprzedawca
szkolny kolega
nowy właściciel
chory pacjent

L. 27 B

Model:

Instructor:

Student:

(Require students to generate their own responses;
no cues are given. Object must be accompanied by an
adjective)

Na kogo pan czeka?

Czekam na nowych klientów.

Drill the above pattern using the following questions as
stimuli.

Kogo pan teraz namawia?
Kogo pan przeprosza?
Kogo pan pamięta?
Kogo pan wychowuje?
Kogo pan uczy?
Kogo pan poprawia?
Kogo pan odwiedza?
Kogo pan prowadzi?
Kogo pan tam znajdzie?
Kogo pan bierze do pracy?
Kogo pan zna?
Kogo pan ma teraz w sklepie?
Kogo pan lubi?
Kogo pan teraz waży?
Kogo pan tu widzi na fotografii?
Kogo pan kocha?

2. All Other (except male persons)

Model:

Instructor:

Student:

(Require the object in Plural)

Mam rasowego psa.

Mam rasowe psy.

Drill the above pattern using the following sentences:

Mam rasowego gołębia.
Mam rasowego indyka.

Mam rasowego koguta.
Mam rasowego konia.
Kupuję tłustego prosiaka.
Kupuję tłustego cielaka.
Kupuję ładnego żrebaka.
Kupuję dużego kurczaka.

Kupuję mały stół.
Mam długi formularz.
Mam ten adres.
Znam ten numer.
Tu widzę długi rów.
Tu widzę wysoki żywopłot.
Znam ten garnizon.
Znam kościół garnizonowy.
Płacę duży podatek.
Poznaję polski samolot.
Mam gruby zeszyt.
Mam dobry karabin.
Mam nabój bojowy.
Mam polski bagnet.
Mam nowy bilet.
Biorę ten zegarek.
Mam zepsuty zegarek.
Tu widzę długi pociąg.

Kupuję białą koszulę.
Znam tę ładną kobietę.
Sprzedaję polską książkę.
Znam dobrze tę ładną dziewczynę.
Lubię tę starą fajkę.
Lubię jasną kuchnię.
Znam dzielnicę mieszkaniową.
Mam dorosłą córkę.
Biorę zieloną lampę.
Czytam polską gazetę.
Mam ładną fotografię.
Płacę za tę dużą paczkę.
Sprzedaję nową kanapę.
Mam dorosłą siostrzenicę.
Mam polską manierkę.
Znam polską stocznię.
Mam dużą torebkę.
Kupuję dużą piłkę.
Znam tę młodą panią.

L. 27 B

W pokoju mam duże okno.
Mam ładne jabłko.
Mam małe dziecko.
Znam to duże miasto.
Kupuję nowe biurko.
Lubię to nowe kino.
Sprzedaję stare radio.
Mam złamane żebro.
Ten samolot ma małe śmigło.
Jem świeże ciastko.
Kupuję wieczne pióro.
Znam to polskie działo.
Kupuję to ładne krzesło.
Wynajmuję to nowe mieszkanie.

Model:

Instructor:

Student:

(Require students to generate their own responses;
no cues are given. Object must be accompanied by an
adjective)

Co pan kupuje?

Kupuję czarne skarpetki.

**Drill the above pattern using the following questions as
stimuli:**

Co pan gotuje?
Co pan wynajmuje?
Co pan bierze?
Co pan trzyma?
Co pan ma?
Co pan pisze?
Co pan czyta?
Co pan lubi?
Co pan waży?
Co pan woli?
Co pan tu widzi?
Co pan pokazuje?
Co pan sprzedaje?
Co pan pije?
Co pan pamięta?
Co pan je?
Co pan pali?

L. 27 B

O co pan prosi?
Za co pan płaci?
Co pan kąpie?
Co pan buduje?

Co pan wypełni?
Co pan podpisze?
Co pan tam znajdzie?

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto pyta pana Zarębę czy często chodzi do kina?
(pan Długosz)
2. Czy pan Zaręba często chodzi do kina? (nie)
3. Co woli robić pan Zaręba, gdy ma czas? (odwiedzać szkol-
nych kolegów)
4. Kogo woli odwiedzać pan Zaręba, gdy ma czas? (szkolnych
kolegów)
5. Czy pan Zaręba ma tu dużo kolegów? (tak)
6. Dlaczego pan Zaręba ma tu dużo kolegów? (bo to jest jego
rodzinne miasto)
7. Czyje to jest rodzinne miasto? (pana Zaręby)
8. Czy pan Zaręba jeszcze mieszka na ulicy Sienkiewicza nu-
mer cztery? (tak)
9. Kto jeszcze mieszka na ulicy Sienkiewicza numer cztery?
(pan Zaręba)
10. Kto pamięta adres pana Zaręby? (pan Długosz)
11. Co pamięta pan Długosz? (adres pana Zaręby)
12. Czyj adres pamięta pan Długosz? (pana Zaręby)
13. Kto zwykle pamięta adresy wszystkich znajomych? (pan
Długosz)
14. Co zwykle pamięta pan Długosz? (adresy wszystkich zna-
jomych)
15. Czy teściowie pana Zaręby też mieszkają na ulicy Sien-
kiewicza numer cztery? (nie)
16. Kto ma dorosłych synów na Ziemiach Zachodnich? (teścio-
wie pana Zaręby)
17. Gdzie mieszkają teściowie pana Zaręby? (na Ziemiach Za-
chodnich)

18. Kto mieszka na Ziemiach Zachodnich? (teściowie pana Zaręby)
19. Jak nazywa się miasto, gdzie mieszkają teściowie pana Zaręby? (Żary)
20. Czy miasto Żary jest na Ziemiach Zachodnich? (tak)
21. Do którego kościoła zwykle chodzi pan Zaręba? (do starego kościoła garnizonowego)
22. Kto zwykle chodzi do starego kościoła garnizonowego? (pan Zaręba)
23. Czy pan Długosz wie, gdzie jest stary kościół garnizonowy? (tak)
24. Gdzie jest stary kościół garnizonowy? (na ulicy Mickiewicza)
25. Kto wie, że stary kościół garnizonowy jest na ulicy Mickiewicza? (pan Długosz)
26. Co jeszcze jest na ulicy Mickiewicza? (drukarnia)
27. Czy na ulicy Mickiewicza jest drukarnia? (tak)
28. Czy to jest drukarnia, gdzie pracuje teść pana Długosza? (tak)
29. Czy na ulicy Mickiewicza jest drukarnia, gdzie też pracuje Jan Zaręba? (tak)
30. Kto to jest Jan Zaręba? (bratanek Michała Zaręby)

Part II - General Questions

1. Czy pan często chodzi do kina?
2. Jak się nazywa pana rodzinne miasto?
3. Czy pana rodzinne miasto jest duże?
4. Który numer butów pan nosi?
5. Czy pan pamięta adresy kolegów?
6. Czy pan zna mój adres?

L. 27 B

7. Kto to są teściowie?
8. Czy pan wie, kto to jest Sienkiewicz?
9. Czy pan ma dorosłą siostrę?
10. Proszę iść do mapy i pokazać Ziemię Zachodnie.
11. Czy pan wie, gdzie jest miasto, które nazywa się Żary?
12. Co to jest kościół garnizonowy?
13. Dokąd muszą jechać kupcy po nowe książki?
14. Czy pan zna adres drukarni w Warszawie?
15. Kto to jest bratanek?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy lubi chodzić do kina.
2. ile kin jest w Monterey.
3. czy woli czytać, czy chodzić do kina.
4. co wolą jego koledzy.
5. czy w tej szkole jest kino.
6. czy on lubi odwiedzać znajomych.
7. czy jego żona woli odwiedzać znajomych, czy chodzić do kina.
8. czy jego rodzinne miasto jest daleko stąd.
9. jak nazywa się jego rodzinne miasto.
10. czy on zna pana rodzinne miasto.

Proszę zapytać kolegę,

11. czy on wie, kto to jest Sienkiewicz.
12. jaki jest numer jego domu.
13. gdzie on mieszka.
14. jaki jest adres jego rodziców.
15. jaki jest adres jego siostry.
16. jaki jest numer telefonu jego siostry.
17. czy pamięta dialog numer 20.
18. czy pamięta adresy kolegów.
19. jaki jest adres Józefa Cichockiego.
20. czy ma teściów.
21. gdzie mieszkają jego teściowie.
22. czy często odwiedza teściów.
23. czy jego brat jest dorosły.
24. czy ma dorosłą siostrę.
25. gdzie mieszkają teściowie Michała Zaręby.
26. czy wie, gdzie są Ziemie Zachodnie.
27. gdzie są Żary.
28. czy zna Żary.
29. czy z Warszawy jest daleko do Żar.
30. gdzie w Warszawie jest kościół garnizonowy.
31. czy wie, gdzie jest drukarnia gazety „Herald”.
32. ile lat ma jego teść.

L. 27 B

Proszę zapytać kolegę,

- 33. jaki jest zawód jego teścia.
- 34. czy ma bratanka.
- 35. czy jest ogrodzenie około szkoły.
- 36. około czego jest zwykle ogrodzenie.
- 37. jakie zwierzęta gryzą.
- 38. gdzie są żywopłoty.
- 39. czy widział samochód w rowie.

NARRATION

Zarębowie

Michał Zaręba ma teraz trzydzieści siedem lat. Ma on młodą i ładną żonę i dość dużych synów, Władka, Bolka i Józka. Władek ma dwanaście lat, Bolek dziesięć, a Józek dziewięć lat.

Michał, urzędnik Miejskiej Rady Narodowej, zna prawie wszystkich ludzi tego miasta. Zresztą to jest jego rodzinne miasto. Zaręba ma tutaj naturalnie całą rodzinę, mianowicie starych rodziców, braci Zdzisława i Władysława i zamężną siostrę Jadwigę.

Brat Zdzisław, kupiec, ma czterdzieści lat i ma dorosłych synów. Jeden, Jan, pracuje w drukarni, drugi, Maciej, pracuje w biurze zatrudnień. Siostra Jadwiga, żona mechanika, ma córkę Basię. Basia ma siedem lat i chodzi do szkoły. Michał, który - jak już wiemy - nie ma córki, a tylko synów, bardzo lubi małą siostrzenicę. Władysław Zaręba, drugi brat Michała, ma tylko jednego syna, który pracuje w spółdzielni.

Jak widzimy wszyscy z rodziny Zarębów mają dobre zawody i nikt nie jest bez pracy. Wszyscy też mają własne domy. Tylko rodzice żony Michała mieszkają daleko, bo na Ziemiach Zachodnich. Zarębowie często odwiedzają starych rodziców.

EXPLANATORY NOTES

Henryk Sienkiewicz (1846-1916)

Sienkiewicz, considered to be the greatest Polish novelist, began his literary career by writing articles for the press while still attending the university in Warsaw. In 1876, being already fairly well known for several successful novels, he traveled to the United States. Here he wrote his Letters from a Journey in America; he described his stay in California in Letters from Mariposa.

Sienkiewicz expressed his love for the Polish peasant in several novels, the best known being Janko the Musician. In The Lighthouse Keeper and For Bread he depicts the experiences and heartbreaks of immigrants to the New World. Sienkiewicz's Diary of a Poznań Tutor and Bartek the Victorious describe life in that part of Poland which was then under Prussian domination. Without Dogma, a novel of contemporary life, is considered to be one of the best psychological studies in Polish fiction.

Sienkiewicz is best known for Quo Vadis, a novel set in Nero's Rome, for which he received the Nobel Prize for Literature. This book was adapted for the screen several times by American producers.

Sienkiewicz's greatest work, however, is The Trilogy (With Fire and Sword, The Deluge, Pan Wołodyjowski) which depicts Poland's struggles against her enemies in the 17th century. Written, in the author's own words, "to fortify the hearts" - at the time when Poland had already been partitioned for nearly a hundred years by Austria, Russia and Prussia - it proved, indeed, to have a tremendous influence on several generations of freedom fighters. Even now the vivid, heroic, colorful, humorous, romantic, dare-devil, and always patriotic heroes and heroines of The Trilogy are often quoted and spoken of as personal friends rather than as characters in a story.

Another historical novel, The Knights of the Cross, a romantic story projected against the sinister background of the Teutonic Order, has recently been filmed in Poland.

Recommended Further Reading:

Great Men and Women of Poland, edited by Stephen P. Mizwa, New York, The Macmillan Company, 1943.

Poland's Western Territories

The Western Territories (Ziemie Zachodnie) comprise that part of Poland which before World War II belonged to Germany. The German population of these territories - which at one time had been part of Poland - was transferred back to Germany and replaced by Polish settlers from Poland's eastern territories annexed after World War II by the Soviet Union.

The Western Territories are rich in mining and industrial centers.

Recommended Further Reading:

Poland - Travel Guide, Warszawa, 1960. Booklets 3 and 4.

People's Municipal Council

In Poland, the organs of state government below the central level are the People's Councils (Rady Narodowe). They are elected for four year terms.

Poland is divided into 22 provinces (województwa), below these are 322 rural and urban counties (powiaty), and at the lowest administrative level are towns and rural districts (gromady). The executive arms of the councils are the presidia, chosen by the councils from among their own members.

The functions of the councils are to direct economic, social and cultural activities in their jurisdiction, to maintain public order, protect public property and ensure the rights of citizens.

The People's Councils at the lower level are subordinate to those above them. All are under the jurisdiction of the Council of State, which along with the Parliament (Sejm) is the supreme organ of state authority.

Recommended Further Reading:

Polish Area Study III - Political and Social Structure of Poland, published by Defense Language Institute, 1967.

VOCABULARY

Dialogue

1. kino, n.	- motion picture theater
2. gdy	- when
3. przecież	- after all
4. rodzinny, rodzinna
rodzinne	- native (as adj.)
5. numer, m.
numeru, gen. s.	- number
6. pamiętać, i.
pamiętam
pamięta	- to remember
7. adres, m.
adresu, gen. s.	- address
8. teść, m.
teściowa, f.
teściowie, nom. pl.	- father-in-law
- mother-in-law
- parents-in-law
9. dorosły, dorosła,
dorosłe	- grown-up (as adj.)
10. zachodni, zachodnia,
zachodnie	- western
11. garnizonowy, garnizo-
nowa, garnizonowe	- garrison (as adj.)
12. drukarnia, f.	- printing plant, printing
shop
13. bratanek, m.
bratanka, gen. s.
bratanica, f.	- nephew, brother's son
- niece, brother's daughter

Dialogue Adjunct

14. ogrodzenie, n.	- fence, enclosure
15. gryźć, i. ugryźć, p.
gryzę ugryzę
gryzie ugryzie	- to bite, to gnaw, to chew
16. rów, m.
rowu, gen. s.	- ditch, trench
17. żywopłot, m.
żywopłotu, gen. s.	- hedge, quickset
18. grupa, f.	- type, group
19. krew, f.
krwi, gen. s.	- blood
20. dlatego, że	- because

Narration

21. Miejska Rada Narodowa	- People's Municipal Council
22. zresztą	- after all, for the rest
23. tutaj	- here
24. mianowicie	- namely
25. siostrzenica, f.
siostrzeniec, m.
siostrzeńca, gen. s.	- niece, sister's daughter
- nephew, sister's son

Names of Persons

26. Długosz	- (family name)
27. Michał	- Michael
28. Sienkiewicz	- (family name)
29. Józek (Józef)	- Joseph
30. Maciej	- Matthew

L. 27 B

Names of Places

31.	Ziemie Zachodnie, pl.
Ziem Zachodnich, gen. pl.	- Western Territories
32.	Żary	- (town in Western Poland)

HOMework ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 28 A

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Genitive Singular of Nouns and Adjectives

Part I - Formation of the Genitive Singular

1. Masculine Gender

- A. Adjectival Ending: -ego
- B. Nominal Endings:

- a. -a
- b. -i
- c. -y
- d. -a/u

2. Feminine Gender

- A. Adjectival Ending -ej
- B. Nominal Endings:

- a. -i
- b. -y

3. Neuter Gender

- A. Adjectival Ending: -ego
- B. Nominal Endings:

- a. -a
- b. -um

Part II - The Use of the Genitive Case: Genitive after Prepositions

- 1. oprócz
- 2. bez
- 3. blisko
- 4. około
- 5. według
- 6. zamiast

L. 28 A

Part I - Formation of the Genitive Singular

1. Masculine Gender

A. Adjectival Ending: -ego

B. Nominal Ending:

a. -a ending

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
(Require affirmative answers)		

Czy pan szuka dobrego doktora?	dobry doktor	Tak, szukam dobrego doktora.
-----------------------------------	--------------	---------------------------------

Drill the above pattern using the following cues:

dobry mechanik
dobry rzeźnik
dobry krawiec
dobry szewc
dobry nauczyciel
dobry ekspedient
dobry kucharz
dobry piekarz

czarny pies
duży indyk
młody koń

mały Józio
Józio Cichocki

b. -i ending

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
-------------	------	----------

Mieszkam u dobrego kolegi. U kogo pan mieszka?	dobry kolega	Mieszkam u dobrego kolegi.
--	--------------	-------------------------------

Drill the above pattern using the following cues:

młody Szeliga
stary Stępka
młody Kubala
stary Sanguszeko

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Mieszkam u pana Kniei. U kogo pan mieszka?	pan Knieja	Mieszkam u pana Kniei.

Drill the above pattern using the following cue words:

pan Bacia
pan Suszeko

c. -y ending

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Teraz jestem u nowego sprzedawcy. U kogo pan teraz jest?	nowy sprzedawca	Teraz jestem u nowego sprzedawcy.

Drill the above pattern using the following cues:

młody Zaręba
stary Wojdyłło
młody Kapusta

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Teraz jestem u pana Waligóry. U kogo pan teraz jest?	pan Waligóra	Teraz jestem u pana Waligóry.

L. 28 A

Drill the above pattern using the following cues:

pan Zaręba
doktor Wojdyło
doktor Kapusta

d. -a/-u endings

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy pan szuka białego
sera?

biały ser

Tak, szukam białego
sera.

Drill the above pattern using the following cues:

duży kotlet
czarny chleb
mały klucz
mocny papieros
czarny krawat
nowy kościół
długi ołówek
szwajcarski zegarek
polski znaczek
mały kieliszek
duży bochenek

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy pan szuka dobrego
tytoniu?

dobry tytoń

Tak, szukam dobrego
tytoniu.

Drill the above pattern using the following cues:

nowy dom
zielony groch
dobry papier
stary bilet

ładny pokój
duży ogród
nowy samochód
dobry wyrób
duży wybór

2. Feminine Gender

- A. Adjectival Ending: -ej
B. Nominal Endings:

a. -i ending

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czy pan szuka białej koszuli?	biała koszula	Tak, szukam białej koszuli.

Drill the above pattern using the following cues:

duża kuchnia
mała lornetka
ciemna podłoga
dobra fotografia
pieczeń cielęca
biała sól
dobra broń
duża gęś
dobra krew
pani Cichocka

b. -y ending

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czy pan szuka polskiej mapy?	polska mapa	Tak, szukam polskiej mapy.

L. 28 A

Drill the above pattern using the following cues:

zielona kanapa
zielona sałata
duża tablica
nowa gazeta
długa lufa
duża owca
ładna krowa
maszyna rolnicza
mała rzecz

3. Neuter Gender

A. Adjectival Ending: -ego

B. Nominal Endings:

a. -a ending

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy pan szuka dużego
biurka?

duże biurko

Tak, szukam dużego
biurka.

Drill the above pattern using the following cues:

duże miasto
polskie radio
duże mieszkanie
drugie danie
dobre miejsce
polskie imię

b. -um ending

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czy pan szuka polskie-
go liceum?

polskie liceum

Tak, szukam polskiego
liceum.

Part II - The Use of the Genitive Case
Genitive after Prepositions

1. oprócz

Model:

Instructor:

Student:

Oprócz Władka mieszka
tam Bolek.
Kto tam mieszka oprócz
Władka?

Oprócz Władka mieszka tam
Bolek.

Czy tylko Władek tam mieszka?

Nie, oprócz Władka mieszka
tam Bolek.

2. bez

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Piję herbatę bez cukru.
Bez czego pan pije
herbatę?

cukier

Piję herbatę bez cukru.

Drill the above pattern using the following nouns:

mleko
cytryna

3. blisko

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Władek mieszka blisko
kościół.
Blisko czego mieszka
Władek?

kościół

Władek mieszka blisko
kościół.

L. 28 A

Drill the above pattern using the following cues:

szkoła
stacja kolejowa
park
uniwersytet

4. około

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Jestem tu około
miesiąca.

Ile czasu pan tu jest?

miesiąc

Jestem tu około
miesiąca.

Drill the above pattern using the cue:

rok

5. według

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Według mojego zegarka.
Według czego?

mój zegarek

Według mojego zegarka.

Drill the above pattern using the following cue: moje radio

6. zamiast

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Proszę o ryż zamiast
barszczu.
Zamiast czego pan prosi
o ryż?

barszcz

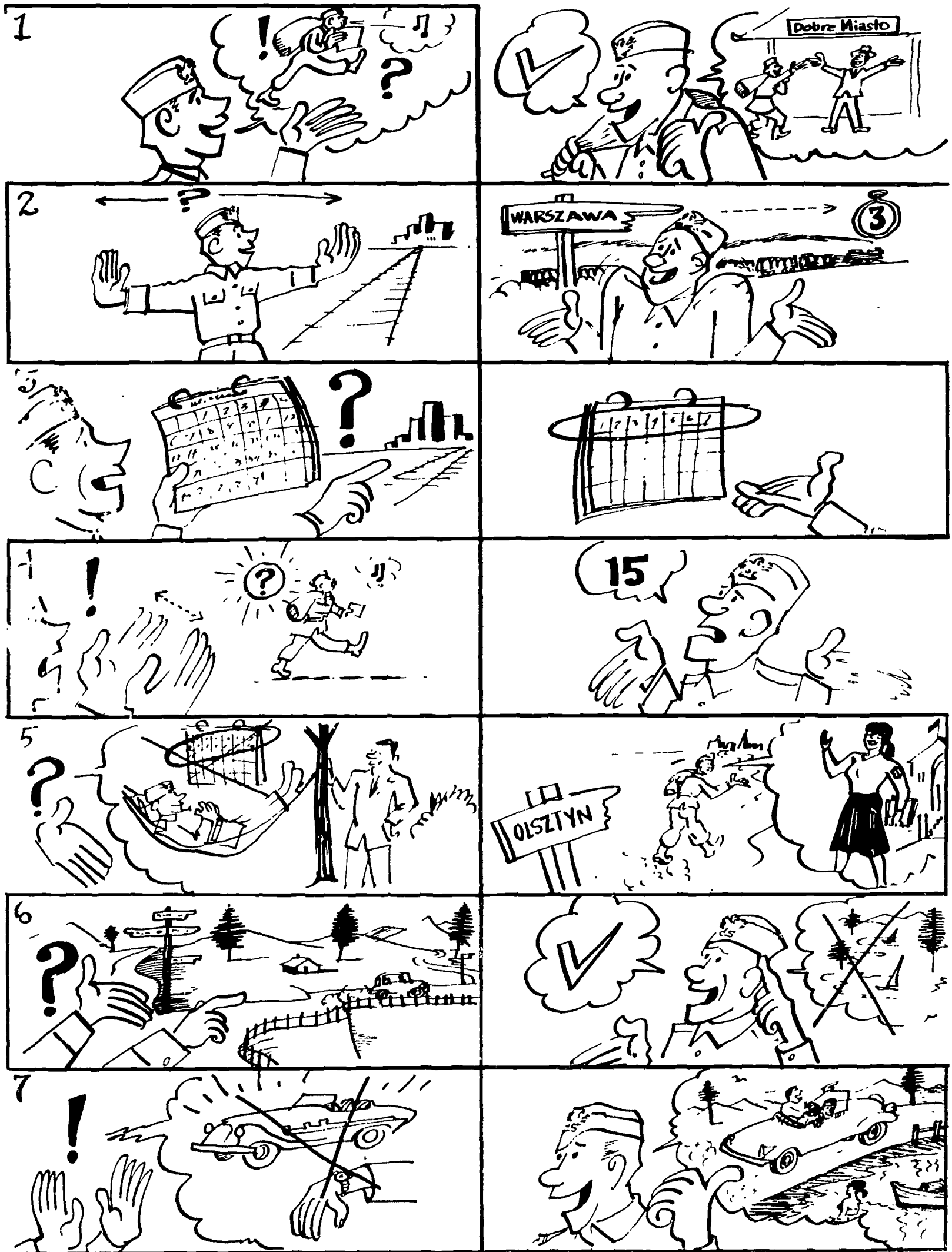
Proszę o ryż zamiast
barszczu.

L. 28 A

Drill the above pattern using the following cues:

sałata
sałatka
zupa
mięso
kartoflanka
deser

LESSON 28-A

DIALOGUE

Urlop na Pojezierzu Mazurskim

K.: Kwiatkowski

O.: Olszewski

1. K.: Dzień dobry. Czy to prawda, że pan jedzie na urlop?
O.: Tak jest. Jutro jadę do Dobrego Miasta, do mojego brata.
2. K.: Jak daleko jest stąd do tego miasta?
O.: Nie wiem. Wiem tylko, że pociąg z Warszawy jedzie tam trzy godziny.
3. K.: Jak długo pan tam chce być?
O.: Około tygodnia.
4. K.: To bardzo krótko. A ile dni urlopu pan ma?
O.: Tylko piętnaście.
5. K.: Dlaczego pan nie zostanie cały czas u brata?
O.: Chcę jechać też do Olsztyna i odwiedzić siostrę, która chodzi tam do liceum.
6. K.: A to pan tam dużo zwiedzi.
O.: Tak, bo nie znam Pojezierza Mazurskiego.
7. K.: Szkoda, że pan nie ma dobrego samochodu i że pan ma tak mało czasu.
O.: Mój brat ma samochód, więc sądzę, że pokaże mi dużo.

L. 28 A

DIALOGUE

Leave in the Mazurian Lakelands

K.: Kwiatkowski

O.: Olszewski

1. K.: Hello! Is it true that you're going on leave?
O.: Yes, it is. Tomorrow I'm going to Dobre Miasto to see my brother.
2. K.: How far is it from here to that city?
O.: I don't know. I only know that the train from Warsaw gets there in three hours.
3. K.: How long do you want to stay there?
O.: About a week.
4. K.: That's very short. How many days leave do you have?
O.: Only fifteen.
5. K.: Why aren't you going to stay the full time at your brother's?
O.: I also want to go to Olsztyn and visit my sister who attends a lyceum there.
6. K.: So you'll visit a lot of places there.
O.: Yes, because I don't know the Mazurian Lakelands.
7. K.: Too bad that you don't have a good car and that you have so little time.
O.: My brother has a car, so I think he'll show me a lot.

GENERALIZATIONS

Genitive Singular of Nouns and AdjectivesPart I - Formation of the Genitive Singular1. Masculine nouns and adjectives

a. The genitive singular of masculine nouns denoting male persons and animals and ending in the nominative singular in a consonant and diminutives ending in -o has the -a ending. The genitive singular of adjectives qualifying all masculine nouns has the -ego ending,

e.g.: nom. s.

To jest nowy pacjent.
To jest biały indyk.
To jest Józio Cichocki.

gen. s.

Nie widzę nowego pacjenta.
Nie widzę białego indyka.
Nie widzę Józia Cichockiego.

b. The genitive singular of masculine nouns denoting male persons and ending in nominative singular in -ga, -ka, -ja, -la, -ia and -ko has an -i ending,

e.g.: nom. s.

To jest dobry kolega.
To jest pan Stępka.
To jest pan Knieja.
To jest pan Kubalą.
To jest pan Bacia.
To jest pan Sanguszko.

gen. s.

Nie mam dobrego kolegi.
Nie znam pana Stępki.
Nie znam pana Kniei.
Nie znam pana Kubali.
Nie znam pana Baci.
Nie znam pana Sanguszki.

c. The genitive singular of masculine nouns denoting male persons and ending in nominative singular in -a (other than those mentioned in paragraph b.) or -ło has an -y ending,

e.g.: nom. s.

To jest nowy sprzedawca.
To jest pan Waligóra.
To jest pan Wojdyło.

gen. s.

Nie znam nowego sprzedawcy.
Nie znam pana Waligóry.
Nie znam pana Wojdyły.

d. The genitive singular of masculine nouns denoting inanimate objects has the ending -u or -a. Since there is no

L. 28 A

clue which nouns have the ending -u and which -a, it is necessary to memorize which noun takes which ending,

e.g.: nom. s.

gen. s.

To jest ładny park.
To jest polski język.

Nie znam tego ładnego parku.
Nie znam polskiego języka.

2. Feminine nouns and adjectives

a. The genitive singular of feminine nouns ending in nominative singular in -la, -ia, -ja, -ka, -ga, -ś, -ć, -ź, -ń, -l, -w, -i has the ending -i. The genitive singular of adjectives qualifying all feminine nouns has the -ej ending,

e.g.: nom. s.

gen. s.

To jest biała koszula.
To jest dobra fotografia.
To jest duża świnia.
To jest stacja kolejowa.

Nie mam białej koszuli.
Nie mam dobrej fotografii.
Nie mam dużej świni.
Mieszkam blisko stacji kolejowej.

To jest gruba książka.
To jest ciemna podłoga.
To jest tłusta gęś.
To jest pieczeń cieleca.
To jest pani Grodecka.
Tu jest krew.
Tu jest sól.

Szukam grubej książki.
Nie lubię ciemnej podłogi.
Nie mam tłustej gęsi.
Nie lubię pieczeni cielecej.
Nie lubię pani Grodeckiej.
Nie widzę tu krwi.
Nie mam soli.

b. The genitive singular of all feminine nouns other than those mentioned in paragraph a., has the -y ending,

e.g.: nom. s.

gen. s.

To jest zielona kanapa.

Nie mam zielonej kanapy.

3. Neuter nouns and adjectives

a. The genitive singular of neuter nouns ending in nominative singular in -o or -e has the ending -a. The genitive singular of adjectives qualifying all neuter nouns has the -ego ending,

e.g.: nom. s.

gen. s.

To jest duże biurko.
To jest duże mieszkanie.

Nie mam dużego biurka.
Nie mam dużego mieszkania.

b. The genitive singular of neuter nouns ending in nominative singular in -um has the -um ending,

e.g.: nom. s.

gen. s.

To jest duże liceum.

Nie widzę dużego liceum.

c. The genitive singular of neuter nouns ending in nominative singular in -ę has the -(ęci)a or -(eni)a ending,

e.g.: nom. s.

gen.: s.

To jest duże zwierzę.

Nie widzę dużego zwierzęcia.

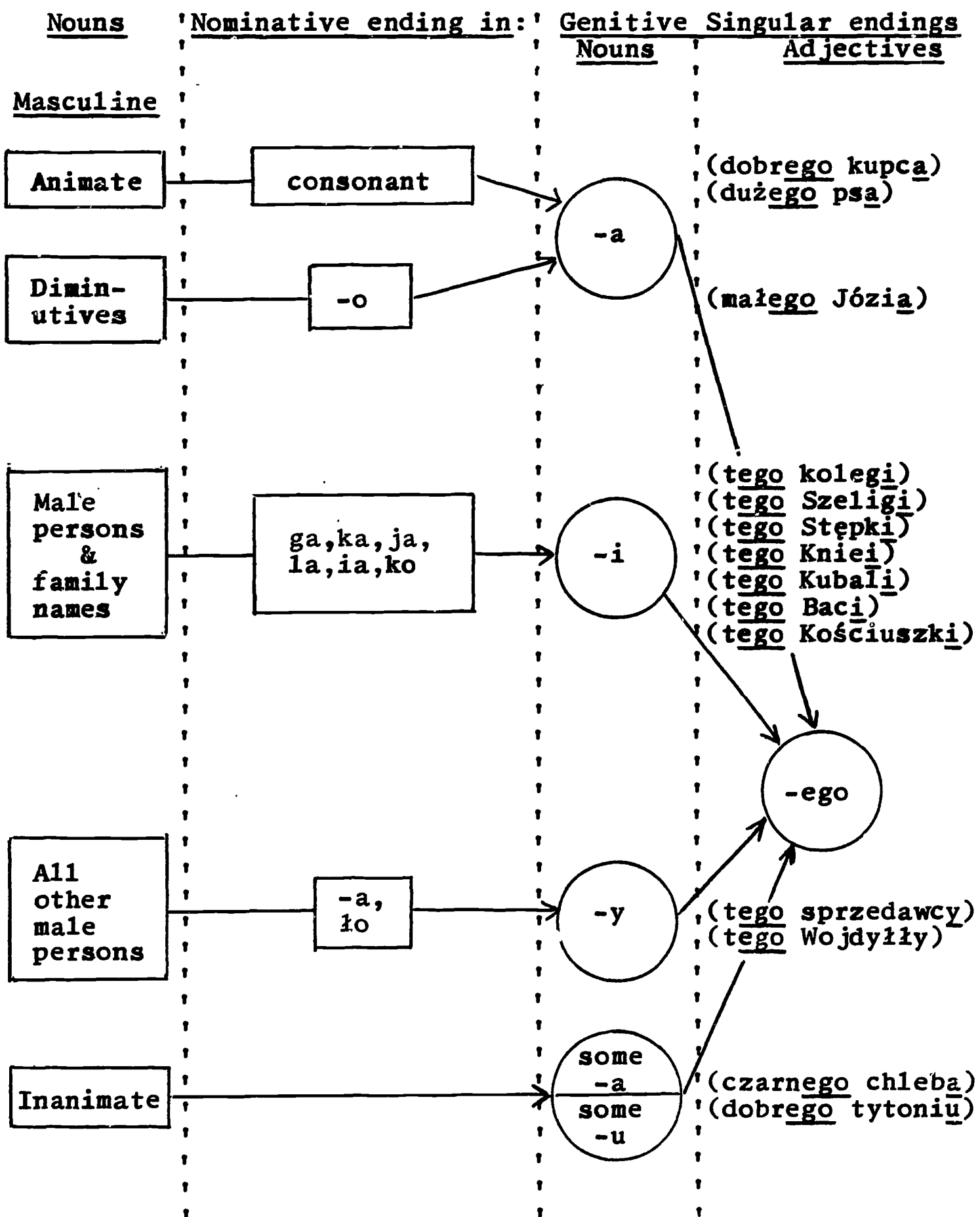
To jest polskie imię.

On nie ma polskiego imienia.

- Note:
1. Neuter nouns which end in -ę in the nominative singular extend their stem by the addition of -ęci- before the genitive singular ending (which is -a).
 2. Neuter nouns which end in -mie in the nominative singular extend their stem by the addition of -eni- before the genitive singular ending (which is -a).

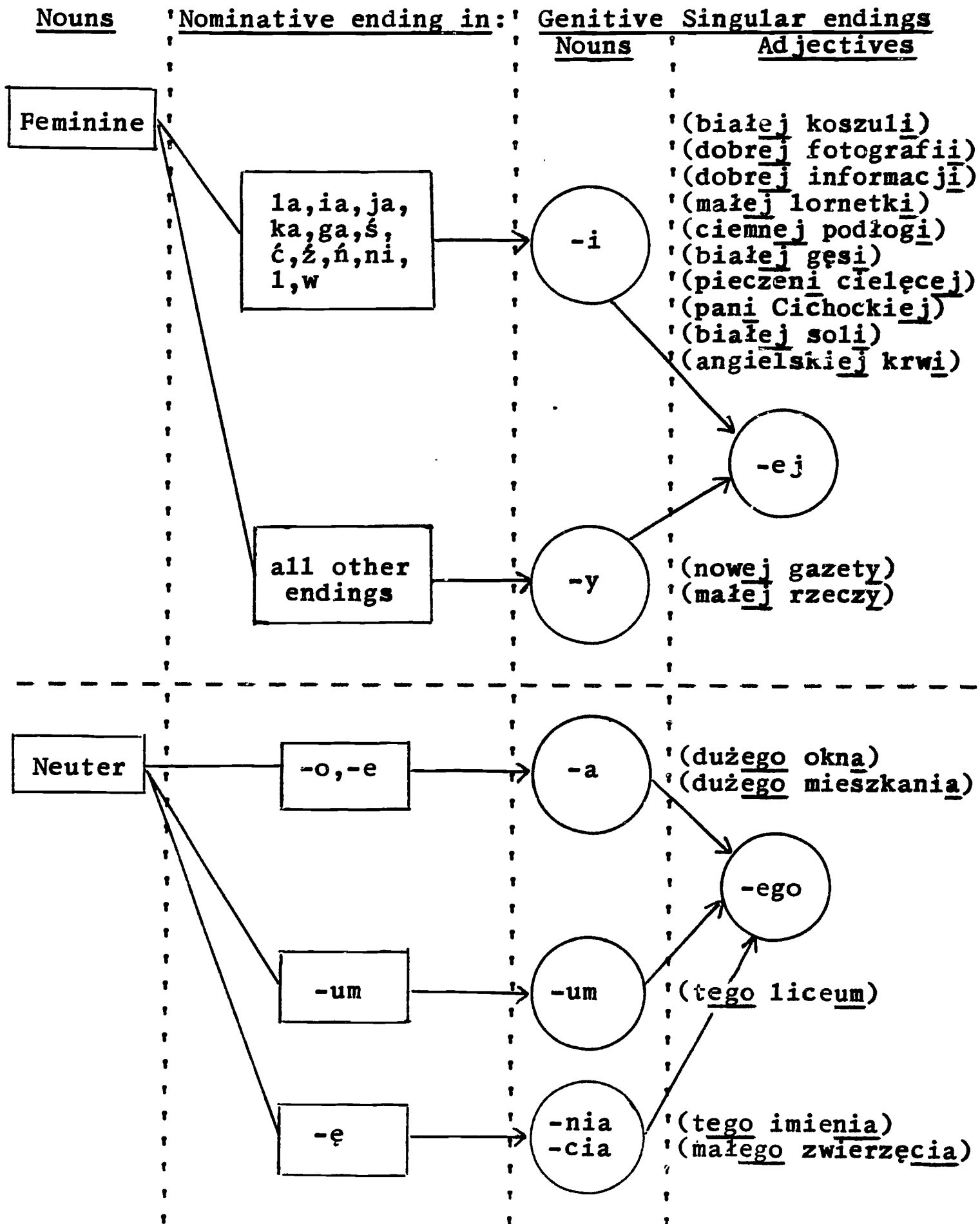
Genitive Singular of Nouns and Adjectives

(Summary)

Genitive Singular of Nouns and Adjectives

(Summary - cont.)

L. 28 A

Part II - The use of the Genitive Case

Nouns to which the following words refer are rendered in the genitive case:

1. oprócz - except, beside

e.g.: Oprócz Władka, mieszka tam Bolek.
Besides Władek, Bolek lives there.

2. bez - without,

e.g.: Piję herbatę bez cukru.
I drink tea without sugar.

3. blisko - near,

e.g.: Władek mieszka blisko kościoła.
Władek lives near the church.

4. około - about, more or less, around

e.g.: Jestem tu około godziny.
I am here about an hour.

5. według - according to,

e.g.: Według mojego zegarka.
According to my watch.

6. zamiast - instead of,

e.g.: A to może zamiast barszczu rosół?
Then perhaps broth instead of red beet soup?

GRAMMAR DRILL

Genitive Singular of Nouns and Adjectives

Part I - Formation of the Genitive Singular

1. Masculine Nouns and Adjectives

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan szuka?	polski karabin	Szukam polskiego karabinu.

Drill the above pattern using the following cues:

dobry samochód
duży namiot
sosnowy las
tłusty kurczak
kościół garnizonowy
biały gołąb
holenderski samolot
chudy indyk
rasowy koń
duży ogórek
gruby zeszyt
gorący rosół
barszcz czerwony
ciemny ryż
nabój bojowy
duży gabinet
sok wiśniowy
ser szwajcarski
świeży ser
tłusty prosiak
rasowy kogut
duży żrebak

L. 28 A

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan się uczy?	język polski	Uczę się języka polskiego.

Drill the above pattern using the following cues:

język angielski
język holenderski

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo pan szuka?	polski żołnierz	Szukam polskiego żołnierza.

Drill the above pattern using the following cues:

dobry mechanik
dobry sprzedawca
dobry kupiec

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Do kogo pan się zgłasza?	nowy właściciel	Zgłaszam się do nowego właściciela.

Drill the above pattern using the following cues:

pan Zaręba
Maciej Kowalski
Michał Olszewski
Władek Jabłoński
nowy budowniczy
Jan Zieliński
Stanisław Rapacki

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Do kogo pan telefonuje?

pan Pawlak

Telefonuję do pana Pawlaka.

Drill the above pattern using the following cues:

pan Karski
pan Kowalski
pan Adamski
pan Stępa
pan Knieja
pan Soja
pan Kubala
pan Bacia
pan Sanguszko
pan Waligóra
pan Wojdyło
Józio Cichocki
Edzio (Edward) Kubicki
Tadzio (Tadeusz) Butelski
stary kolega

2. Feminine Nouns and Adjectives

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Dokąd pan (teraz) idzie?

polska
restauracja

Idę do polskiej restauracji.

Drill the above pattern using the following cues:

angielska restauracja
holenderska restauracja

L. 28 A

szwajcarska restauracja
polska drukarnia
polska spółdzielnia
nowa stocznia
Miejska Rada Narodowa
Wojskowa Komenda Rejonowa
poczekalnia kolejowa

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

U kogo mieszka
Jadwiga?

pani Grodecka

Jadwiga mieszka u
pani Grodeckiej.

Drill the above pattern using the following cues:

pani Adamska
pani Cichocka
znajoma urzędniczka

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czego potrzebuje Bolek?

nowa czapka

Bolek potrzebuje
nowej czapki.

Drill the above pattern using the following cues:

polska książka
dobra lornetka
nowa koszula

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Kogo potrzebuje biuro
zatrudnień?

nowa urzęd-
niczka

Biuro zatrudnień po-
trzebuje nowej
urzędniczki.

Drill the above pattern using the following cues:

dobra maszynistka
dobra sekretarka

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Kogo radzi się pan
Karski?

własna żona

Pan Karski radzi się
własnej żony.

Drill the above pattern using the following cues:

pani Karska
pani Cichocka
pani Kowalska

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Obok kogo siedzi
Władek?

ładna dziewczyna

Władek siedzi obok
ładnej dziewczyny.

Drill the above pattern using the following cues:

wysoka dziewczyna
ładna kobieta
ta osoba
mała siostrzenica

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czego nie ma dziś
w restauracji?

polska kiełbasa

Dziś nie ma polskiej
kiełbasy.

Drill the above pattern using the following cues:

zupa jarzynowa
dobra wołowina

L. 28 A

pieczeń cieleca
kasza jęczmienna
dobra sałatka
świeża sałata
czerwona kapusta
dobra kartoflanka
mocna kawa
angielska herbata

3. Neuter Nouns and Adjectives

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czego Olszewski
nie ma?

nowe biurko

Olszewski nie ma
nowego biurka.

Drill the above pattern using the following cues:

nowe łóżko
nowe lustro
nowe radio
duże mieszkanie
dobre mięso
świeże masło
nowe pióro
umeblowane mieszkanie
duże gospodarstwo
dobre zatrudnienie
jasne mieszkanie
polskie imię

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czego Adam dziś nie je?

drugie śniadanie

Adam dziś nie je
drugiego śniadania.

Drill the above pattern using the following questions and cues:

Czego on nie pije?

gorące mleko

Do jakiej szkoły Janek chodzi?	polskie liceum
Czego pan nie zna?	to jezioro
Czego pan nie zwiedzi?	Pojezierze Mazurskie to państwo
Do czego Bolek wstępuje?	Wojsko Polskie
Czego nie ma na tej mapie?	Morze Bałtyckie
Czego nie buduje Adamski?	wysokie ogrodzenie
Czego nie je ten gość?	stare ciastko
Czego nie ma dziś pani Adamska?	świeże masło
Czego nie chce Bolek?	stare radio

Part II - The Use of the Genitive Case
Genitive after Prepositions

Complete the following sentences:

1. oprócz

1. Oprócz _____ wszyscy piją herbatę.
(moja żona)

2. Wszyscy lubią mięso oprócz _____.
(mój syn)

3. Oprócz _____, który teraz czyta gazetę,
(ten pan)
wszyscy goście mówią po angielsku.

4. Oprócz _____, musi pan mieć własny
(dobry samochód)
namiot.

L. 28 A

5. Oprócz (nowy namiot) muszę jeszcze kupić nową
manierkę.

2. bez

1. Piję herbatę bez (cukier) i bez (cytryna).

2. Bez (sok wiśniowy) ryż nie smakuje.

3. Dziś jestem bez (grosz).

4. Ten pacjent musi jeść wszystko bez (sól).

5. Nie lubię chleba bez (masło).

3. blisko

1. Pan Olszewski stoi blisko (okno).

2. Ja mieszkam blisko (kościół garnizonowy).

3. Już jesteśmy blisko (Dobre Miasto).

4. Zosia mieszka blisko (szkoła).

5. Mój namiot stoi blisko (jezioro).

4. około

1. Goście tu są już około (godzina).

2. Na ulicy Sienkiewicza mieszkam już około (rok).

3. Szukam mieszkania około _____.
(miesiąc)
4. Pan Kowalski wyjeżdża do Warszawy około _____.
(południe)
5. Pan Grodecki chce być w Warszawie około _____.
(tydzień)

5. według

1. Według _____ jest teraz południe.
(mój zegarek)
2. Według _____ pociąg z Warszawy jedzie
(pan Olszewski)
do Dobrego Miasta trzy godziny.
3. Według _____ pan Majewski ma teraz
(pan Bednarski)
mocny angielski tytoń fajkowy.
4. Według _____ w tym domu jest elektryczność
(pani Adamska)
od miesiąca.
5. Według _____ pan Grodecki nie jest
(mój ojciec)
mechanikiem.

6. zamiast

1. Proszę mi dać wołowinę zamiast _____.
(wieprzowina)
2. Zamiast _____ proszę o barszcz.
(rosół)
3. Zamiast _____ biorę tę gazetę.
(książka)

L. 28 A

4. Zamiast , który dużo kosztuje,
 (ser szwajcarski)
mogę jeść polski ser.
5. Zamiast pan Pawlak woli
 (umeblowane mieszkanie)
wynająć nieumeblowane mieszkanie.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto pyta, czy pan Olszewski jedzie na urlop? (pan Kwiatkowski)
2. Czy to prawda, że pan Olszewski jedzie na urlop? (tak)
3. Kiedy jedzie pan Olszewski na urlop? (jutro)
4. Kto jedzie jutro na urlop? (pan Olszewski)
5. Czy pan Olszewski jedzie jutro na urlop? (tak jest)
6. Dokąd jedzie pan Olszewski na urlop? (do Dobrego Miasta)
7. Kto jedzie na urlop do Dobrego Miasta? (pan Olszewski)
8. Kto jedzie na urlop do brata? (pan Olszewski)
9. Czy pan Olszewski jedzie na urlop do brata? (tak)
10. Kto pyta, jak daleko jest z Warszawy do Dobrego Miasta? (pan Kwiatkowski)
11. Czy pan Olszewski wie, jak daleko jest z Warszawy do Dobrego Miasta? (nie, pan Olszewski też nie wie)
12. Kto wie, że pociąg z Warszawy jedzie trzy godziny do Dobrego Miasta? (pan Olszewski)
13. Jak długo pan Olszewski chce tam być? (około tygodnia)
14. Kto chce tam być około tygodnia? (pan Olszewski)
15. Kto mówi, że to bardzo krótko? (pan Kwiatkowski)
16. Ile dni urlopu ma pan Olszewski? (piętnaście)
17. Kto ma tylko piętnaście dni urlopu? (pan Olszewski)
18. Kto nie zostanie cały czas u brata? (pan Olszewski)
19. Dokąd chce też jechać pan Olszewski? (do Olsztyna)
20. Kto chce też jechać do Olsztyna? (pan Olszewski)

L. 28 A

21. Kogo chce tam odwiedzić pan Olszewski? (siostrę)
22. Kto tam chodzi do liceum? (siostra pana Olszewskiego)
23. Czyja siostra tam chodzi do liceum? (siostra pana Olszewskiego)
24. Kto zwiedzi dużo? (pan Olszewski)
25. Kto nie zna Pojezierza Mazurskiego? (pan Olszewski)
26. Czego nie zna pan Olszewski? (Pojezierza Mazurskiego)
27. Kto nie ma dobrego samochodu? (pan Olszewski)
28. Kto ma mało czasu? (pan Olszewski)
29. Czyj brat ma samochód? (brat pana Olszewskiego)
30. Kto sądzi, że brat pokaże dużo? (pan Olszewski)

Part II - General Questions

1. Czy to prawda, że pan ma nowy samochód?
2. Kto czasami nie mówi prawdy?
3. Czy pan może powiedzieć, gdzie jest Dobre Miasto?
4. Ile godzin pan się uczy w szkole?
5. Ile godzin pan się uczy w domu?
6. Jak długo pan pisze pracę domową?
7. Ile dni ma tydzień?
8. Czy pan się uczy dialogu krótko, czy długo?
9. Jak długo pan jeszcze zostanie w szkole języków?
10. Czy pan zostanie w wojsku?
11. Czy Olsztyn to jest miasto, czy wieś?
12. Co chciałby pan zwiedzić?
13. Czy chciałby pan zwiedzić Warszawę i Kraków?

14. Co to jest liceum?

15. Czy pan sądzi, że Pojezierze Mazurskie jest ładne?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy jedzie na urlop.
2. ile ma tygodni urlopu.
3. czy lubi kawę.
4. czy to prawda, że ładna sekretarka go lubi.
5. czy wie, gdzie jest Dobre Miasto.
6. czy zna Dobre Miasto.
7. ile godzin jedzie pociąg z Dobrego Miasta do Warszawy.
8. ile godzin uczy się dialogu.
9. ile godzin jest co dzień w szkole.
10. jak długo jest już w szkole.
11. ile dni ma tydzień.
12. ile tygodni ma miesiąc.
13. ile dni ma ten miesiąc.
14. czy uczy się dialogu długo, czy krótko.
15. czy chce zostać mechanikiem.
16. jak długo musi zostać w szkole.
17. czy chce zostać tu długo.

L. 28 A

Proszę zapytać kolegę,

18. czy wie, gdzie jest Olsztyn.
19. czy Olsztyn to duże miasto.
20. czy w Warszawie jest liceum.
21. co lubi zwiedzać.
22. co chciałby zwiedzić w Warszawie.
23. co chciałby zwiedzić na Pojezierzu Mazurskim.
24. czy wie, gdzie jest Pojezierze Mazurskie.
25. czy na Pojezierzu Mazurskim jest dużo miast.
26. czy sądzi, że nauczy się dobrze języka polskiego.
27. czy sądzi, że w Warszawie można dobrze się bawić.
28. czy zna tu dobrego krawca.
29. czy jego żona dobrze szyje.
30. czy sądzi, że pan może kupić tu ładną marynarkę.
31. czy ma dosyć pieniędzy na rozrywki.

NARRATION

Pojezierze Mazurskie

Pojezierze Mazurskie to są ziemie na południe od Morza Bałtyckiego, a na wschód od rzeki Wisły. Nie ma tam gór, ale jest dużo rzek, małych i wielkich jezior i dość dużo sosnowych lasów. Ziemia nie jest bardzo dobra, ale gospodarstwa są ładne. Pojezierze Mazurskie ma też dużo ładnych i historycznych miast, jak Olsztyn, Szczytno, Dobre Miasto, Nidzica, Grunwald i wiele innych.

Dużo ludzi każdego roku przyjeżdża tu na wczasy i urlopy. Można tu widzieć ludzi nie tylko z całej Polski, ale też z innych państw. Bardzo często można tu spotkać ludzi, którzy mówią po angielsku.

Naturalnie wszyscy szukają na czas urlopu ładnych miejsc, gdzie można znaleźć dobre mieszkanie. Dużo ludzi mieszka u gospodarzy, którzy mają domy blisko jezior. Wczasy na wsi, nawet blisko jezior, nie kosztują dużo, bo można u gospodarzy kupować jajka, mleko, masło, chleb, a nawet kurczaki.

Dobrze jest mieć samochód, bo drogi tu są dobre i można dużo zwiedzić.

Według polskich gazet dużo młodych ludzi wyjeżdża na wczasy na Pojezierze Mazurskie. Młodzi ludzie mają zwykle namioty, które ustawiają blisko lasów i jezior.

EXPLANATORY NOTES

Olsztyn - (75,000 inhabitants)

This city, dating from the 13th century, stands among hills which penetrate into the town, and is surrounded by forests in the north. One of Olsztyn's better known inhabitants was the famous astronomer, Nicolaus Copernicus (Mikołaj Kopernik) who in 1521, as canon of the Warmia bishopric, took charge of the defense of the Olsztyn Castle against the forces of Teutonic Knights. Now, Olsztyn is the administrative center of the Mazurian Lakelands (Pojezierze Mazurskie).

Nidzica

This Mazurian town was 80 percent destroyed in 1945. Of interest to visitors is the 14th century castle and the remains of medieval ramparts.

Grunwald

This was the site of the biggest battle of the Middle Ages. Here the Polish and Lithuanian armies, led by King Władysław Jagiełło, defeated the Teutonic Knights in 1410.

The Teutonic Order

The Teutonic Order or Teutonic Knights of St. Mary's Hospital, which they had founded in 1190 in Jerusalem, was one of the three great military and religious orders which sprang from the Crusades. In 1198, the mostly German brethren of St. Mary's Hospital were raised to the rank of an order of knights. Henceforth, only Germans of noble birth could join the Order.

The Order, which had begun with charity, developed into a military club and ended as something of a chartered company, exercising rights of sovereignty on the troubled confines of Christendom. Converting pagans became but a pretext for armed conquest.

Recommended Further Reading:

History of Poland by Oskar Halecki, London, J.M.Dent and Sons, Ltd., 1955.

VOCABULARY

Dialogue

1. prawda, f.	- truth
2. godzina, f.	- hour
3. długo	- long (as adv.)
4. tydzień, m.
tygodnia, gen. s.	- week
5. krótko	- short (as adv.), briefly
6. zostać, p. zostawać, i.
zostanę zostaję
zostanie zostaje	- to remain, to stay, to
become
7. liceum, n.	- Lyceum
8. zwiedzić, p. zwiedzać, i.
zwiedzę zwiedzam
zwiedzi zwiedza	- to do sight-seeing, to
visit (place only)
9. sądzić, i. (no perf.)
sądzę
sądzi	- to judge, to think, to
guess

Narration

10. wschód, m.
wschodu, gen. s.

na wschód | - east

- to the east |
| 11. jezioro, n. | - lake |
| 12. sosnowy, sosnowa,
sosnowe | - pine (as adj.) |
| 13. historyczny, historyczna,
historyczne | - historic, historical |

L. 28 A

14. przyjeżdżać, i.
przyjeżdżam
przyjeżdża

- to come (by means of
transportation)

przyjechać, p.
przyjadę
przyjedzie

15. Polska, f.

- Poland

16. państwo, n.

- state

17. spotkać (się), p.
spotkam (się)
spotka (się)

- to meet (each other)

spotykać (się), i.
spotykam (się)
spotyka (się)

18. nawet

- even

19. droga, f.

- road, highway

20. namiot, m.
namiotu, gen. s.

- tent

21. ustawiać, i. ustawić, p.
ustawiam ustawię
ustawia ustawi

- to set, to erect, to
assemble

Names of places

22. Dobrze Miasto

-(name of a town in
Poland)

23. Olsztyn, m.
Olsztyna, gen. s.

-(name of a town in
Poland)

24. Pojezierze Mazurskie

- Mazurian Lakelands

25. Morze Bałtyckie

- Baltic Sea

26. Szczytno, n.

-(name of a town in
Poland)

27. Nidzica, f. - (name of a town in Poland)
28. Grunwald, m. - (name of a town in Poland)
Grunwaldu, gen. s.

Names of Persons

29. Olszewski - (family name)

L. 28 A

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

Lesson 28 B

GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Genitive Plural of Nouns and Adjectives

Part I - Formation of the Genitive Plural

1. Masculine Gender

- A. Adjectival Endings: -ych/-ich
- B. Nominal Endings:

- a. Ending: -y
- b. Ending: -i
- c. Ending: -ów

2. Feminine Gender

- A. Adjectival Endings: -ych/-ich
- B. Nominal Endings:

- a. Ending: -i
- b. Ending: -y
- c. Ending: "zero"

3. Neuter Gender

- A. Adjectival Endings: -ych/-ich
- B. Nominal Endings:

- a. Ending: -ów
- b. Ending: "zero"

Part II - The Case of the Genitive Case

- A. Genitive after certain verbs
- B. Genitive in certain expressions
- C. Genitive after words expressing quantity:

- a. Numerals: pieć, sześć, etc.
- b. Nouns: paczka, pudełko, tuzin
- c. pół
- d. 1. wiele, 2. parę, 3. kilka, 4. dużo, 5. mało

L. 28 B

Part I - Formation of the Genitive Plural

1. Masculine Gender

A. Adjectival Endings: -ych, -ich

B. Nominal Endings:

a. Ending: -y

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka polskich
żołnierzy?

Tak, szukam polskich
żołnierzy.

Drill the above pattern requiring affirmative (or negative)
answers to the following questions:

Czy pan szuka ^{ich}dobrych żołnierzy?
Czy pan szuka polskich pieniędzy?
Czy pan szuka nowych kluczy?
Czy pan szuka polskich groszy?
Czy pan szuka nowych formularzy?

b. Ending: -i

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka polskich
nauczycieli?

Tak, szukam polskich
nauczycieli.

Drill the above pattern requiring affirmative (or negative)
answers to the following questions:

Czy pan szuka młodych koni?
Czy pan szuka nowych właścicieli?
Czy pan szuka polskich kaprali?
Czy pan szuka angielskich gości?

c. Ending: -ów

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka nowych
urzędników?

Tak, szukam nowych
urzędników.

Drill the above pattern requiring affirmative (or negative)
answers to the following questions:

Czy pan szuka dobrych ekspedientów?
Czy pan szuka dobrych uczniów?
Czy pan szuka dobrych szewców?
Czy pan szuka dobrych krawców?
Czy pan szuka dobrych kupców?
Czy pan szuka długich ołówków?
Czy pan szuka zielonych krawatów?
Czy pan szuka szwajcarskich zegarków?
Czy pan szuka niebieskich zeszytów?

2. Feminine Gender

A. Adjectival Endings: -ych, ich

B. Nominal Endings:

a. Ending: -i

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka tłustych
gęsi?

Tak, szukam tłustych
gęsi.

Drill the above pattern requiring affirmative (or negative)
answers to the following questions:

Czy pan szuka dużych stocznii?
Czy pan szuka małych stacji kolejowych?
Czy pan szuka dobrych pieczeni?
Czy pan szuka ładnych fotografii?
Czy pan szuka polskich restauracji?

L. 28 B

c. Ending: "zero"

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka dużych
kopert?

Tak, szukam dużych
kopert.

Drill the above pattern requiring affirmative (or negative)
answers to the following questions:

Czy pan szuka polskich map?
Czy pan szuka małych tablic?
Czy pan szuka białych koszul?
Czy pan szuka zielonych kanap?
Czy pan szuka dużych lamp?
Czy pan szuka polskich książek?
Czy pan szuka dużych fajek?
Czy pan szuka małych piłek?
Czy pan szuka małych torebek?

3. Neuter Gender

- A. Adjectival Endings: -ych, -ich
B. Nominal Endings:

a. Ending: -ów

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka polskich
liceów?

Tak, szukam polskich
liceów.

b. Ending: "zero"

Model:

Instructor:

Student:

Czy pan szuka nowych biur?

Tak, szukam nowych biur.

Drill the above pattern requiring affirmative (or negative) answers to the following questions:

Czy pan szuka dobrych piór?
 Czy pan szuka dużych mieszkań?
 Czy pan szuka dobrych zabudowań?
 Czy pan szuka świeżych ciastek?
 Czy pan szuka małych biurów?
 Czy pan szuka czerwonych jabłek?
 Czy pan szuka małych lusterek?
 Czy pan szuka mocnych śmigieł?
 Czy pan szuka dobrych łóżek?
 Czy pan szuka dużych okien?
 Czy pan szuka mocnych krzeseł?
 Czy pan szuka polskich imion?
 Czy pan szuka dużych zwierząt?

Part II - The Use of the Genitive Case

A. Genitive after certain verbs

1. uczyć się

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Uczę się języka polskiego.		
Czego pan się uczy?	język polski	Uczę się języka polskiego.

Drill the above pattern using the following cues:

język angielski
 język holenderski
 języki

L. 28 B

2. potrzebować

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Potrzebuję pieniędzy.

Czego pan potrzebuje?

pieniądze

Potrzebuję pieniędzy.

Drill the above pattern using the following cues:

koperty
znaczki
klucze
zapałki

3. słuchać

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Słucham radia.

Czego pan słucha?

radio

Słucham radia.

Drill the above pattern using the following cues:

polskie radio
angielskie radio
komunikaty
komunikaty radiowe

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Słucham ojca.

Kogo pan słucha?

ojciec

Słucham ojca.

Drill the above pattern using the following cues:

matka
oficerowie
nauczyciele
profesorowie

4. bać się

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Boję się psów.
Czego pan się boi?

psy

Boję się psów.

Drill the above pattern using the following cues:

konie
maszyny
krowy
zwierzęta

5. życzyć

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Życzę powodzenia.
Czego pan życzy?

powodzenie

Życzę powodzenia.

6. poradzić się

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Poradzę się doktora.
Kogo pan się poradzi?

doktor

Poradzę się doktora.

Drill the above pattern using the following cues:

ojciec
żona
matka
babka
teść
brat

L. 28 B

7. napić się

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Napiję się wody.

Czego pan się napije? woda

Napiję się wody.

Drill the above pattern using the following cues:

kawa
herbata
mleko

B. Genitive in expressions

Model:

Instructor:

Student:

Mam metr siedemdziesiąt.

Jakiego pan jest wzrostu?

Mam metr siedem-
dziesiąt.

C. Genitive after words expressing quantity:

a. Numerals: pięć, sześć, siedem, osiem,
dziewięć, dziesięć

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Tu jest pięć kopert.

Ile tu jest kopert? pięć

Tu jest pięć kopert.

Drill the above pattern using the following questions and cues:

Ile tu jest ołówków?
Ile tu jest paczek?
Ile tu jest pudełek?
Ile tu jest znaczków?
Ile tu jest książek?

sześć
siedem
osiem
dziewięć
dziesięć

b. Nouns: paczka, pudełko, tuzin

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Tu jest pudełko
zapałek.

Ile tu jest zapałek?

pudełko

Tu jest pudełko
zapałek.

Drill the above pattern using the following questions and cues:

Ile tu jest papierosów?
Ile tu jest żyletek?

paczka
tuzin

c. pół

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Tu jest pół kilograma
cukru.

Ile tu jest cukru?

pół (kilograma)

Tu jest pół kilo-
grama cukru.

Drill the above pattern using the following questions:

Ile tu jest soli?
Ile tu jest masła?

d. wiele, parę, kilka, dużo, mało

Model:

Instructor:

Student:

Pani Adamska ma wiele kaczek.
Ile kaczek ma pani Adamska?

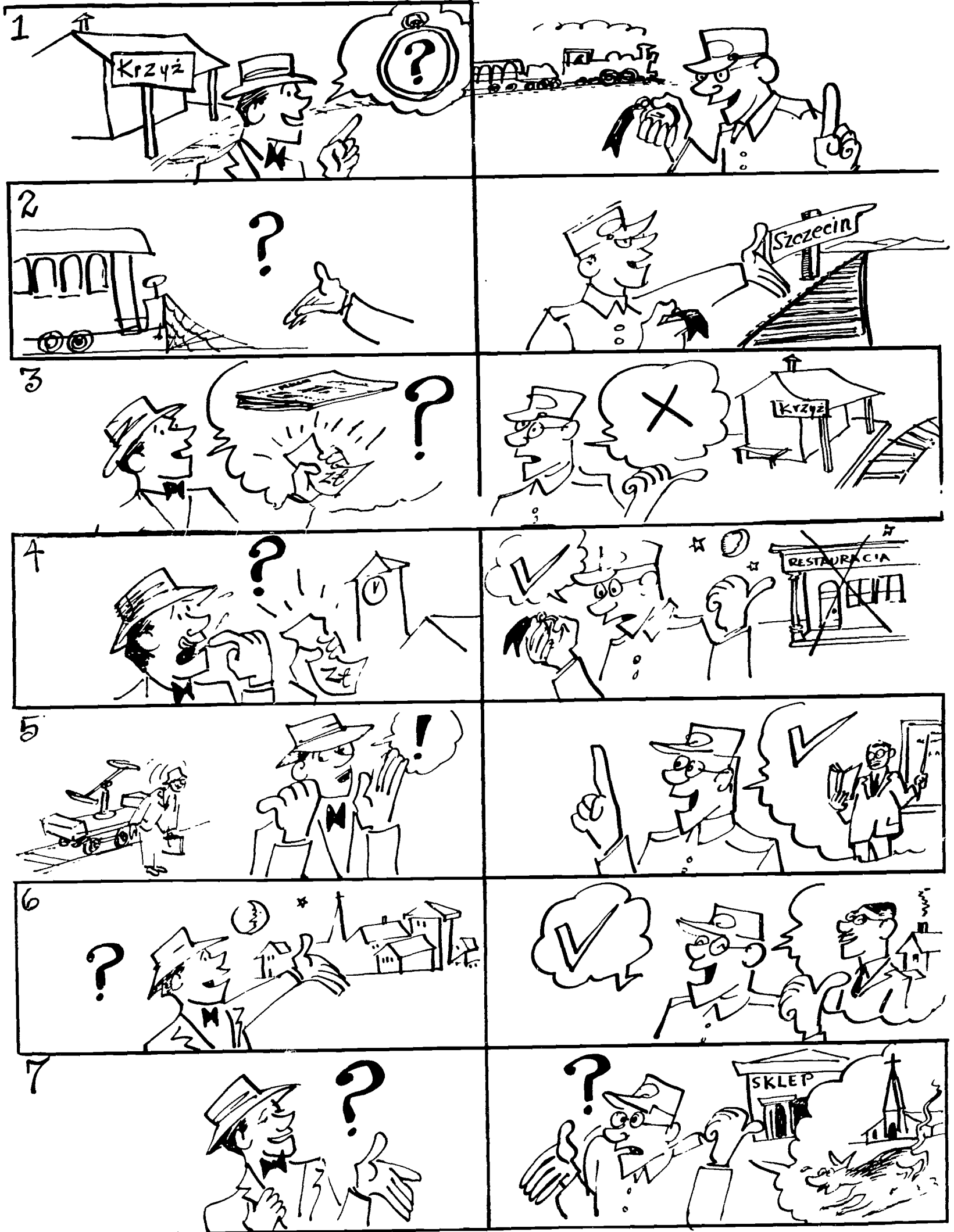
Pani Adamska ma
wiele kaczek.

L. 28 B

Drill the above pattern using the following questions and cues:

Ile cielaków ma pan Adamski?	parę
Ile koni on ma?	kilka
Ile kur ma pani Adamska?	dużo
Ile jajek ona teraz sprzedaje?	mało

LESSON 28-B

DIALOGUE

Na stacji kolejowej

(Jest noc. Stacja nazywa się Krzyż.)

O.: Olszewski

K.: kolejarz

1. O.: Przepraszam, która jest teraz godzina?

K.: Teraz jest dokładnie pierwsza.

2. O.: Czemu nasz pociąg tak długo tu stoi?

K.: Czekamy na pociąg ze Szczecina.

3. O.: Czy tu można kupić jakąś gazetę?

K.: Nie. Małe stacje, jak pan wie, nie mają kiosków.

4. O.: Chciałbym kupić coś do jedzenia, czy mam dosyć czasu?

K.: Czas pan ma, ale kupić pan nic nie może, bo restauracja obok stacji jest przez noc zamknięta.

5. O.: Zdaje się, że ten człowiek, który stoi obok drezyny, panu się kłania.

K.: A tak, to jest znajomy nauczyciel.

6. O.: Czy pan zna to miasto?

K.: O tak, mam tu brata.

7. O.: Jak mu się powodzi?

K.: Czy ja wiem? Ma sklep, ale mówi, że jest biedny jak mysz kościelna.

L. 28 B

DIALOGUE
At the Railroad Station

(It is night. The name of the station is Krzyż.)

O.: Olszewski

K.: railroad man

1. O.: Excuse me, what time is it now?

K.: It's exactly one o'clock.

2. O.: Why is our train standing here so long?

K.: We're waiting for the train from Szczecin.

3. O.: Can I buy some kind of newspaper here?

K.: No. Small stations, as you know, don't have any stands.

4. O.: I would like to buy something to eat. Do I have time?

K.: You have time, but you can't buy anything, because the restaurant near the station is closed at night.

5. O.: It seems that the man standing by the hand-car is nodding to you.

K.: Ah, yes. He's a teacher, an acquaintance of mine.

6. O.: Do you know this town?

K.: Oh, yes. I have a brother here.

7. O.: How is he doing?

K.: How do I know? He has a store, but he says he's as poor as a church mouse.

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Czy pan ma zapałki?
B.: Nie, mam zapalniczkę.
2. A.: Widzę, że pan ma złotą zapalniczkę.
B.: Tak. Niestety, to nie jest moja zapalniczka, ale ojca.
3. A.: Czy to miasto ma ogród zoologiczny?
B.: Tak, ale nie wiele tam jest dzikich zwierząt.
4. A.: Czy są tam małpy, lwy i tygrysy?
B.: Owszem. Jest tam kilka małp, lwów i tygrysów.

L. 28 B

DIALOGUE ADJUNCT

1. A.: Do you have matches?
B.: No, I have a lighter.
2. A.: I see that you have a gold lighter.
B.: Yes. Unfortunately, it isn't my lighter, but my father's.
3. A.: Does this city have a zoo?
B.: Yes, but there aren't many wild animals there.
4. A.: Are there any monkeys, lions and tigers?
B.: Yes. There are a few monkeys, lions and tigers.

GENERALIZATIONS

Genitive Plural of Nouns and AdjectivesPart I - Formation of the Genitive Plural1. Masculine nouns and adjectives

a. The genitive plural of masculine nouns ending in nominative singular in -rz, -cz, -sz, -dz, -ż, -c has the -ów or the -y ending. The ending of each particular noun must be memorized. The genitive plural of adjectives qualifying nouns of all three genders ending in the nominative singular masculine form in -ki, -gi, -ni, -si, -ci and -pi has the -ich ending. The genitive plural of all adjectives having in the nominative singular endings other than those mentioned above has the -ych ending,

e.g.: nom. s.gen. pl.To jest szwajcarski
żołnierz.Nie znam szwajcarskich
żołnierzy.

To jest dobry żołnierz.

Nie mam dobrych żołnierzy.

To jest dobry mąż.

Nie znam dobrych mężów.

To jest dobry szewc.

Nie znam dobrych szewców.

To jest nowy klucz.

Nie mam nowych kluczy.

To jest pieniądz.

Nie mam pieniędzy.

b. The genitive plural of masculine nouns ending in nominative singular in -ń, -ś, -ć, -ż, -j, -l has the -ów or the -i ending. The ending of each particular noun must be memorized,

e.g.: nom. s.gen. pl.

To jest stary koń.

Nie lubię starych koni.

To jest holenderski
kapral.Nie widzę holenderskich
kaprali.

To jest długi pokój.

Nie lubię długich pokoiów.

c. Generally, the genitive plural of all masculine nouns not mentioned in paragraph "a" and "b" has the -ów ending,

e.g.: nom. s.gen. pl.To jest wieprzowy
kotlet.Nie lubię wieprzowych
kotletów.

To jest nowy urzędnik.

Nie znam nowych urzędników.

Note: It should be remembered, however, that there are a few masculine nouns (see L. 26 A, p. 71) which have a zero ending, e.g.: Włochy - Italy, Czechy - Bohemia, Niemcy - Germany. Thus:

Jadę do Włoch <u>u</u> .	I am going to Italy.
Wracam z Czech <u>u</u> .	I am returning from Bohemia.
Nie znam Niemiec <u>u</u> .	I don't know Germany.

2. Feminine nouns and adjectives

a. The genitive plural of feminine nouns ending in nominative singular in -ń, -ś, -ć, -w, -l, -s, -ja and some in -ia has the -i ending,

e.g.: <u>nom. s.</u>	<u>gen. pl.</u>
To jest dobra broń <u>u</u> .	Nie mam dobrych broni <u>i</u> .
To jest dobra pieczeń <u>u</u> .	Nie mam dobrych pieczeni <u>i</u> .
To jest tłusta gęś <u>u</u> .	Nie mam tłustych gęsi <u>i</u> .
To jest stacja kolejowa <u>u</u> .	Tu jest mało stacji kolejowych <u>i</u> .
To jest duża stocznia <u>u</u> .	Tu nie ma dużych stoczn <u>i</u> .
To jest dobra fotografia <u>u</u> .	Nie mam dobrych fotografii <u>i</u> .

b. The genitive plural of feminine nouns ending in nominative singular in -c, -rz, -sz, -cz, -dz, -ż has the -y ending,

e.g.: <u>nom. s.</u>	<u>gen. pl.</u>
To jest biała mysz <u>u</u> .	Nie lubię białych myszy <u>y</u> .
Dziś jest ciemna noc <u>u</u> .	Nie lubię ciemnych noc <u>y</u> .
To jest ładna rzecz <u>u</u> .	Nie widzę tu ładnych rzeczy <u>y</u> .

c. The genitive plural of all feminine nouns not mentioned in paragraph "a" and "b" has the zero ending, mostly with inserted e between the two final stem consonants,

e.g.: <u>nom. s.</u>	<u>gen. pl.</u>
To jest stara krowa <u>u</u> .	Nie mam starych krów <u>u</u> .
To jest długa koperta <u>u</u> .	Nie mam długich kopert <u>u</u> .
To jest tłusta świnia <u>u</u> .	Nie mam tłustych świń <u>u</u> .

3. Neuter nouns and adjectives

a. The genitive plural of neuter nouns ending in nominative singular in -um has the -ów ending,

e.g.: nom. s.

gen. pl.

To jest nowe liceum.

Nie znam nowych liceów.

b. The genitive plural of all neuter nouns not mentioned in paragraph "a" has the zero ending, mostly with inserted e between the two final stem consonants,

e.g.: nom. s.

gen. pl.

To jest długie
pudełko.

Nie mam długich pudełek.

To jest dobre śniadanie.

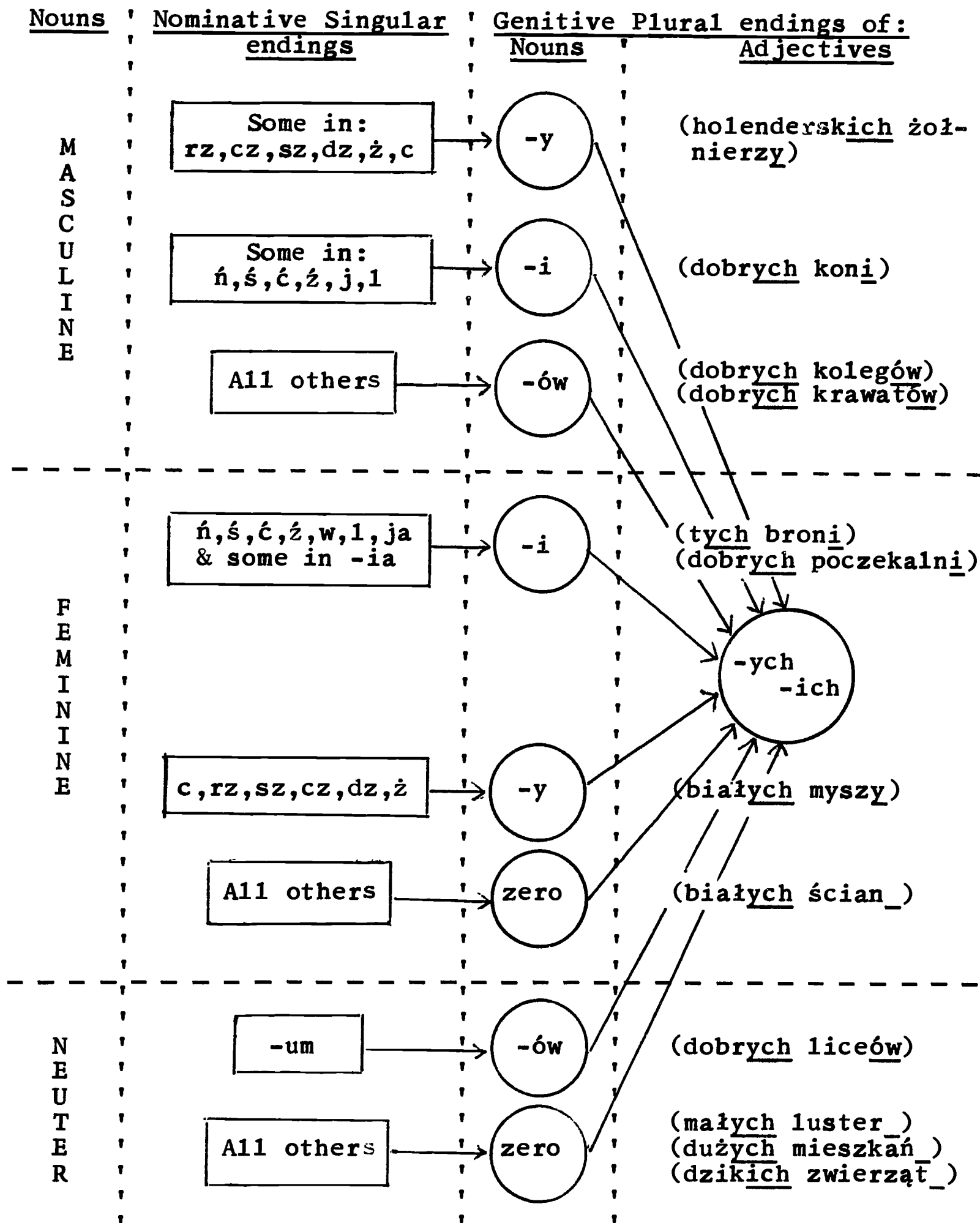
On nie je dobrych śniadań.

To jest duże zwierzę.
(nom. pl. - zwierzęta.)

Nie widzę dużych zwierząt.

Genitive Plural of Nouns and Adjectives

(Summary)

Part II - The Use of the Genitive Case

A. The following verbs require the genitive case:

1. uczyć się - to study,

e.g.: Uczę się języka polskiego.
I study the Polish language.

2. potrzebować - to need,

e.g.: Potrzebuję pieniędzy.
I need money.

3. słuchać - to listen, to obey,

e.g.: On musi słuchać komunikatów.
He has to listen to radio news.

4. bać się - to be afraid,

e.g.: On boi się psa.
He is afraid of a dog.

5. życzyć - to wish,

e.g.: Życzę powodzenia.
I wish you success.

6. poradzić się - to consult,

e.g.: Muszę poradzić się doktora.
I must consult a doctor.

7. napić się - to have a drink,

e.g.: Napiję się wody.
I will have a drink of water.

B. The genitive case is used idiomatically in the following expression:

Jakiego wzrostu pan jest?
How tall are you? (literally: Of what height are you?)

C. Genitive after words expressing quantity:

a. Numerals five, six, seven, eight, nine, ten etc., require the nouns to which they refer to be in the genitive case,

e.g.: pięć kopert - five envelopes
sześć ołówków - six pencils
siedem paczek - seven packages
osiem pudełek - eight boxes
dziewięć znaczków - nine stamps
dziesięć mydeł - ten soaps

b. Words like paczka - package, pudełko - box, tuzin - dozen, and others similar in meaning require that the objects denoting their contents be in the genitive case,

e.g.: pudełko zapalek - a box of matches
paczka papierosów - a package of cigarettes
tuzin żyletek - a dozen razor blades

c. The genitive case is used after the word pół - half,

e.g.: Mam pół kilograma cukru.
I have half of a kilogram of sugar.

d. Nouns to which the following words refer are rendered in the genitive case:

1. wiele - many,

e.g.: Moja żona ma wiele kaczek_.
My wife has many ducks.

2. parę - a few, a couple,

e.g.: Mam parę cielaków.
I have a few calves.

3. kilka - several,

e.g.: Mam kilka koni.
I have several horses.

4. dużo - much, a lot,

e.g.: Mam dużo kur_.
I have a lot of chickens.

5. mało - little, few,

e.g.: Ona ma teraz mało jajek_.
She has few eggs now.

GRAMMAR DRILL

Genitive Plural of Nouns and Adjectives

Part I - Formation of the Genitive Plural

Transform the genitive singular into the genitive plural.

1. Masculine Gender

Model:

Instructor:

Student:

Szukam polskiego żołnierza.

Szukam polskich żołnierzy.

Drill the above pattern using the following words:

znajomy kolejarz
znajomy gospodarz
dobry lekarz
mały klucz
nowy formularz
polski kucharz
dobry piekarz

Model:

Instructor:

Student:

Szukam angielskiego
nauczyciela.

Szukam angielskich
nauczycieli.

Drill the above pattern using the following words:

nowy kapral
nowy właściciel
pański gość

L. 28 B

Model:

Instructor:

Student:

Szukam jasnego krawataa.

Szukam jasnych krawatów.

Drill the above exercise using the following words:

ładny obraz
polski papieros
duży pokój
mały kieliszek
czerwony długopis
dobry kupiec
dobry mechanik
duży indyk
ładny dom
mały pies
dobry doktor
ładny kolor
siwy włos
niski porucznik
polski kapitan
angielski major
wysoki sierżant
polski znaczek
polski samochód
nowy bilet
złoty zegarek
tłusty kurczak
dobry uniwersytet
dobry krawiec
dobry szewc
polski samolot
dobry uczeń
dobry sprzedawca
szkolny kolega

The above exercise may be varied by replacing the word szukam with the verbs potrzebuję or nie mam, whenever applicable.

2. Feminine Gender

Model:

Instructor:

Zwykle chodzę do dobrej
restauracji.

Student:

Zwykle chodzę do dobrych
restauracji.

Drill the above pattern using the following sentences:

Tu nie ma dużej poczekalni.
Tu nie ma polskiej restauracji.
Nie kupuję chudej gęsi.
To państwo nie ma dużej stoczni.
Nie mam ładnej fotografii.

Model:

Instructor:

Nie mam tej rzeczy.

Student:

Nie mam tych rzeczy.

Drill the above pattern using the following sentences:

Nie mam białej myszy.
Nie lubię długiej nocy.

Model:

Instructor:

Potrzebuję zielonej koperty.

Student:

Potrzebuję zielonych kopert.

Drill the above pattern using the following words:

złota zapalniczka
duża piłka
dobra lornetka
ładna fajka
polska książka
nieduża torebka
duża tablica
ładna lampa
duża kanapa

L. 28 B

polska gazeta
mała wanna
dobra kucharka
dobra maszynistka
zameżna kobieta
dobra mapa
nowa koszula

The above exercise may be varied by substituting the verb potrzebuję with the verbs szukam or nie mam, whenever applicable.

3. Neuter Gender

Model:

Instructor:

Student:

Nie mam ciemnego biurka.

Nie mam ciemnych biurek.

Drill the above pattern using the following sentences:

Nie lubię tego ciastka.
Nie mam dużego lustra.
Nie kupuję tego pióra.
Nie chcę zielonego jabłka.
Nie jem tego ciastka.
Nie wynajmuję dużego mieszkania.
Tu nie ma dużego kina.

Part II - The Use of the Genitive Case

A. Genitive after certain verbs

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Czego pan się uczy?

język
polski

Uczę się języka _____.

Drill the above pattern using the following cues:

język holenderski
język angielski

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan potrzebuje?	pieniądze	Potrzebuję _____.

Drill the above pattern using the following cues:

herbata
papierosy
żyletka
szynka
cukier
sól
chleb

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo pan potrzebuje?	sekretarka	Potrzebuję _____.

Drill the above pattern using the following cues:

kucharka
mechanik
kucharz
nauczyciel
lekarz

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan słucha?	radio	Słucham _____.

Drill the above pattern using the following cue:

komunikaty radiowe

L. 28 B

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo pan słucho?	ojciec	Słucham _____.

Drill the above pattern using the following cues:

oficer
nauczyciel

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo pan się boi?	nauczyciel	Boję się _____.

Drill the above pattern using the following cues:

oficer
doktor

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan się boi?	pies	Boję się ____.

Drill the above pattern using the following cues:

koń
lew
tygrys
dzikie zwierzę
dzikie zwierzęta

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego boją się kobiety?	mysz	Kobiety boją się _____.

Drill the above pattern using the following cues:

myszy
małpa
małpy

owca
owce
świnia
świnie

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan mu życzy?	powodzenie	Życzę mu _____.

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Kogo pan się poradzi?	doktor	Poradzę się _____.
Kogo pan się radzi?	doktor	Radzę się _____.

Drill the above pattern using the following cues:

żona
przyjaciół
przyjaciół
znajomy
znajomi
ojciec
teść
teściowa
babka
matka
siostra
brat

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Czego pan się napije?	woda	Napiję się _____.

Drill the above pattern using the following cues:

kawa
mleko
herbata

L. 28 B

B. Genitive in certain expressions

Model:

Instructor:

Student:

Jakiego pan jest wzrostu?

_____.

C. Genitive after words expressing quantity:

- a. Numerals: pięć, sześć, siedem, osiem, dziewięć,
dziesięć

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ile kopert pan
kupuje?

pięć

Kupuję pięć _____.

Drill the above pattern using the following questions:

Ile książek pan ma?
Ile ogórków tu jest?
Ile ciastek pan bierze?
Ile litrów mleka pan kupuje?
Ile butelek soku pan kupuje?

Vary the above exercise by substituting pięć with other numerals like sześć, siedem, osiem, dziewięć, dziesięć, as applicable.

- b. Nouns: paczka, pudełko, tuzin

Model:

Instructor:

Cue:

Student:

Ile papierosów
pan ma?

paczka

Mam paczkę _____.

Drill the above pattern using the following questions:

Ile zapalek pan ma?
Ile zyletek pan ma?

Vary the exercise by using cues like: pudełko, tuzin,
as appropriate.

c. pół

Model:

Instructor:	Cue:	Student:
Ile kilogramów cukru pan ma?	pół	Mam pół _____.

d. wiele, parę, kilka, dużo, mało

Models:

Instructor:	Cue:	Student:
Ile kaczek ma ta kobieta?	wiele	Ta kobieta ma wiele _____.
Ile cielaków ma Adamski?	parę	Adamski ma parę _____.
Ile koni on ma?	kilka	On ma kilka _____.
Ile kur ma Adamska?	dużo	Adamska ma dużo _____.
Ile gęsi ma Adamska?	mało	Adamska ma mało _____.

GUIDED CONVERSATION

Part I - Questions on Dialogue

1. Kto pyta, która jest teraz godzina? (Olszewski)
2. Kogo pyta Olszewski? (kolejarza)
3. Co mówi kolejarz? (że jest teraz dokładnie pierwsza)
4. Kto mówi, że teraz jest dokładnie pierwsza? (kolejarz)
5. Kto nie wie, dlaczego pociąg tak tu długo stoi?
(Olszewski)
6. Czemu pociąg tak długo tu stoi? (bo czeka na pociąg
ze Szczecina)
7. Na co czeka pociąg Olszewskiego? (na pociąg ze Szczecina)
8. Co chce kupić Olszewski? (jakąś gazetę)
9. Kto chce kupić jakąś gazetę? (Olszewski)
10. Czy Olszewski może tu kupić gazetę? (nie)
11. Dlaczego Olszewski nie może tu kupić gazety? (bo małe
stacje nie mają kiosków)
12. Czego nie mają małe stacje? (kiosków)
13. Co chciałby kupić Olszewski? (coś do jedzenia)
14. Kto chciałby kupić coś do jedzenia? (Olszewski)
15. Dlaczego Olszewski nic nie może kupić? (bo restauracja
obok stacji jest przez noc zamknięta)
16. Kiedy restauracja obok stacji jest zamknięta? (przez noc)
17. Kto się kłania? (człowiek, który stoi obok drezyny)
18. Kto to jest ten człowiek? (nauczyciel)
19. Kto mówi, że to jest nauczyciel? (kolejarz)

20. Czy kolejarz zna to miasto? (tak)
21. Kto ma tu brata? (kolejarz)
22. Czy kolejarz wie, jak mu się powodzi? (nie)
23. Co ma brat kolejarza? (sklep)
24. Co mówi brat kolejarza? (że jest biedny jak mysz kościelna)
25. Kto mówi, że jest biedny jak mysz kościelna? (brat kolejarza)

Part II - General Questions

1. Czy jest już pierwsza godzina?
2. Dlaczego pan nie ma zegarka?
3. Czy może pan pokazać, gdzie jest Szczecin?
4. Gdzie są zwykle kioski?
5. Czy kioski są też na ulicy?
6. Co jest zamknięte przez noc?
7. Jak się panu powodzi?
8. Gdzie można kupić coś do jedzenia?
9. Kto jest biedny jak mysz kościelna?
10. Jakie ogrody mają zwykle duże miasta?
11. Jakie zwierzęta pan zna?
12. Czy lew to jest duże zwierzę?
13. Czy tygrys to jest zwierzę z rodziny kotów?
14. Czy pan lubi małpy?
15. Kto zwykle chodzi często do ogrodu zoologicznego?

Part III

One student asks other students questions based on the Dialogue.

L. 28 B

Part IV - Directed Dialogue

Proszę zapytać kolegę,

1. czy ma zegarek.
2. czy jest już pierwsza.
3. czy pamięta pierwszy dialog.
4. czy to jest pierwsza polska książka jaką czyta.
5. dlaczego jego kolega jest chudy.
6. dlaczego w Warszawie jest mało mięsa.
7. czy wie, że pan chce jechać do Szczecina.
8. czy Szczecin to historyczne miasto.
9. gdzie pan i koledzy mogą kupić coś do jedzenia.
10. czy blisko szkoły jest kiosk.
11. czy jedzenie w wojsku jest dobre.
12. blisko jakiego miasta polskiego są duże jeziora.
13. jaki las jest blisko szkoły.
14. czy wie, że pan często spotyka szkolnych kolegów.
15. czy wie, jakie pokoje w szkole są przez noc zamknięte.
16. czy wie, że pan ma namiot.
17. czy restauracje w Poznaniu są przez noc zamknięte.
18. jakie duże miasto jest na wschód od Poznania.
19. czy człowiek, który nie ma pieniędzy jest bogaty.

Proszę zapytać kolegę,

20. jakie zwierzęta jedzą myszy.
21. czy jego żona boi się myszy.
22. jakie zwierzęta są z rodziny kotów.
23. czy on lubi chodzić do ogrodu zoologicznego.
24. jak mu się powodzi w szkole.
25. jakie zna dzikie zwierzęta.
26. czy tygrys to jest zwierzę domowe.
27. czy wie, co lwy lubią jeść.
28. czy w Poznaniu jest ogród zoologiczny.
29. czy utrzymuje rodzinę.
30. czy ma ołówek, bo pański jest złamany.

NARRATION

Księgowy Olszewski

Olszewski pracuje od kilku lat w PDT, gdzie prowadzi ksią-
żki. Praca księgowego nie jest zbyt trudna. Olszewski pracuje
osiem godzin dziennie w PDT, a potem jeszcze dwie godziny wie-
czorem na stacji, gdzie sprzedaje gazety i papierosy.

Olszewski nie ma żony. Rodzina jego też nie jest duża. Ma
on brata i siostrę, która chodzi do liceum. Wszyscy znajomi i
koledzy Olszewskiego mówią, że powinien on już szukać żony, bo
ma już trzydzieści pięć lat. Szkolni koledzy Olszewskiego już
od kilku lat mają rodziny. Olszewski jednak sądzi, że ma jesz-
cze czas. Potrzebuje on teraz pieniędzy dla siostry, która chce
iść na uniwersytet.

Olszewski niestety nie często może odwiedzać siostrę i
brata, bo jest bardzo zajęty, a oni mieszkają dosyć daleko od
Warszawy. Dziś wreszcie, ponieważ ma piętnaście dni urlopu, je-
dzie on do brata i siostry. Pociąg jego właśnie stoi na stacji
Krzyż. Jest noc. Ponieważ Olszewski nie może spać i nie może
kupić gazety, czyta list od brata. List ten go trochę nienokoi.

Brat pisze, że siostra jego żony, nauczycielka, uczy teraz
w szkole blisko Dobrego Miasta. Jest to ładna i młoda kobieta.
Ma dwadzieścia siedem lat. Ma trochę pieniędzy, bo już uczy
pięć lat na wsi, gdzie jedzenie mało kosztuje. Teraz ma już
własne mieszkanie. Olszewski wie, dlaczego brat to wszystko pi-
sze i dlatego nie może spać.

EXPLANATORY NOTES

Szczecin

Situated on the Odra River, 60 km from the sea, Szczecin is the biggest port on the Baltic. Its name comes from the Polish "szczecina" (bristle). Szczecin existed probably as early as the 9th century as a fortified town and was a center of a religious cult of the local Slavonic tribes. In 1124 Christianity was introduced by the Bishop of Bamberg, whose mission was sponsored by Bolesław III "Wrymouth" (Krzywousty), King of Poland. In the 14th century, Szczecin, at that time an independent city with an already prosperous port, joined the Hanseatic League. The six centuries old Polish influence in West Pomerania, of which Szczecin had become the capital, came to an end in the 17th century when Szczecin came under Swedish rule. A hundred years later, that part of Pomerania was purchased by Prussia; the layout of the city was modernized, the port extended and deepened. After World War I, the development of the city and port, cut off from their natural hinterland--the provinces of Poznań and Silesia, was hindered and Szczecin became a provincial town.

The port and city were respectively 60 and 40 percent destroyed during World War II, but have since been rebuilt. New Szczecin, returned to Poland in 1945, handles transit traffic between the central European countries and the Far East. The port is linked to its hinterland by the navigable Odra and a number of railway lines join it with the rest of Poland. Szczecin has one of the two biggest Polish shipyards; it is also an industrial center; its largest enterprises are a phosphatic fertilizer plant, a paper and cellulose plant, a synthetic yarn mill, ironworks, a cement factory. Szczecin has also a Medical School, a College of Engineering and a School of Agriculture.

Recommended Further Reading:

Poland - Travel Guide, Vol. 3, Warsaw, 1960.

VOCABULARY

Dialogue

1. pierwszy, pierwsza,
pierwsze	- first
pierwsza godzina	- one o'clock
2. czemu	- why
3. ze (+ gen.)	- from
4. kiosk, m.
kiosku, gen. s.	- newsstand
5. jedzenie, n.	- food, eating
6. przez (+ acc.)	- via, through, across,
over
7. noc, f.	- night
8. zamknięty, zamknięta,
zamknięte	- closed
9. dreżyna, f.	- handcar
10. kłaniać się, i.
kłaniam się
kłania się	- to nod (in greeting),
to greet, to bow
ukłonić się, p.
ukłonię się
ukłoni się	
11. Jak mu się powodzi?	- How is he doing?
12. Czy ja wiem?	- How do I know?
13. biedny, biedna, biedne	- poor
14. mysz, f.	- mouse
15. kościelny, kościelna,
kościelne	- church (as adj.)

Dialogue Adjunct

16.	zapalniczka, f.	- lighter
17.	złoty, złota, złote	- golden
18.	zoologiczny, zoologicz-
na, zoologiczne	- zoological
	ogród zoologiczny	- zoo
19.	dziki, dzika, dzikie	- wild
20.	małpa, f.	- monkey
21.	lew, m.
lwa, gen. s.	- lion
22.	tygrys, m.
tygrysa, gen. s.	- tiger

Narration

23.	księgowy, m.
księgowego, gen. s.	- bookkeeper, accountant
24.	prowadzić, i. (książki)
prowadzę
prowadzi

poprowadzić, p. (książki)
poprowadzę
poprowadzi | - to keep (books) |
| 25. | wieczorem | - in the evening |
| 26. | zajęty, zajęta, zajęte | - busy |
| 27. | wreszcie | - finally, at last,
eventually |
| 28. | spać, i. (no perf.)
śpię
śpi | - to sleep |

L. 28 B

29. niepokoić (się), i.
niepokoję (się)
niepokoi (się) - to alarm, (to be alarmed),
to make uneasy, (to be
uneasy)
- zaniepokoić (się), p.
zaniepokoję (się)
zaniepokoi (się)
30. nauczycielka, f. - (female) teacher

Names of Places

31. Szczecin, m.
Szczecina, gen. S. - (name of town and seaport
in northwestern Poland)
32. Krzyż, m.
Krzyża, gen. S. - (name of town in north-
western Poland)

HOMEWORK ASSIGNMENTS

1. Memorize the Dialogue.
2. Transcribe the Dialogue from tape and compare it with the printed text.
3. Identify the new words of the Dialogue and Narration by underlining them in the text with a red pencil.
4. Read the Generalizations.
5. Illustrate the grammatical generalizations listed in the portion of this lesson called Generalizations by writing one sentence for each principle.
6. Change the Dialogue into a story in writing.
7. Read the Narration portion of this lesson (aloud).
8. Transcribe Questions on Narration from tape and answer them in writing.
9. Use new vocabulary in sentences. Underline each new item.
10. Read Explanatory Notes and other pertinent Area Study materials.

VOCABULARY TO LESSONS 25A - 28B

A

Adam - Adam - L.25A
 adres, m. - address -
 L.27B
 ani... ani... - neither...
 nor... - L.25A

B

bar, m. - bar - L.26A
 barszcz, m. - beet soup -
 L.26A
 bez (+ gen.) - without -
 L.26B
 Biały - (family name) - L.27A
 biedny - poor - L.28B
 bratanek, m. - nephew, brother's
 son - L.27B
 bratanica, f. - niece, brother's
 daughter - L.27B
 broń, f. - weapon - L.27A
 broń pancerna - armored
 force - L.27A
 Brwinów - (a small town near
 Warsaw) - L.25B
 budować, i. (wybudować, p.)
 - to build - L.26A
 budowniczy, m. - builder -
 L.26A
 bułka, f. - roll - L.25B
 but, m. - boot, shoe - L.25B
 butelka, f. - bottle - L.25B

C

centymetr, m. - centimeter -
 L.26B
 chociażby - even if, at
 least - L.26A
 chorować, i. (zachorować, p.)
 to be ill, to become ill -
 L.25B
 chorować na odrę - to have
 measles - L.25B
 chorował - he was ill - L.25B

chować, i. (wychować, p.)
 - to raise - L.25A
 ciastko, n. - pastry, cookie,
 fancy cake - L.25B
 cielak, m. - calf - L.25A
 cielęcina, f. - veal - L.25A
 cielęcy - veal (as adj.) -
 L.26A
 ciężki - heavy, hard (work)
 - L.27A
 coś - something - L.25A
 Co za szkoda! - What a pity!
 - L.25A
 cytryna, f. - lemon - L.25B
 czapka, f. - cap - L.25B
 czemu - why - L.28B
 Czy ja wiem? - How do I know?
 L.28B

D

danie, n. - course (of a meal)
 L.26A
 deka, indeclinable abbrevia-
 tion for: dekagram, m. -
 decagram - L.25B
 dlatego, że - because - L.27B
 długo - long (as adv.) -
 L.28A
 Długosz - (family name) -
 L.27B
 Dobre Miasto - (name of town
 in Poland) - L.28A
 dorosły - grown up - L.27B
 drezyna, f. - handcar - L.28B
 droga, f. - road, highway -
 L.28A
 drukarnia, f. - printing
 plant, printing shop -
 L.27B
 dwanaście - twelve - L.25B
 dziewiętnaście - nineteen -
 L.27A
 dziki - wild - L.28B

G

garnizon, m. - garrison -
L.27A
garnizonowy - garrison (as
adj.) - L.27B
Gdańsk, m. - (city in Poland)
- L.26A
gdy - when - L.27B
godzina, f. - hour - L.28A
gołąb, m. - pigeon - L.26B
gospodarski - farm (as adj.)
- L.26B
gospodarz, m. - farmer -
L.26B
gość, m. - guest - L.25B
Górecki - (family name) -
L. 27A
grać, i. (zagrać, p.) - to
play (cards, game, music,
a part) - L.25B
Grunwald, m. - (name of a town
in Poland) - L.28A
grupa, f. - type, group -
L.27B
gryźć, i. (ugryźć, p.) - to
bite, to gnaw, to chew -
L. 27B

H

historyczny - historic, his-
torical - L.28A
holenderski - Dutch (as adj.)
- L.26B

I

i - also - L.26A

J

jabłko, n. - apple - L.25B
Jabłoński - (family name) -
L.26B
Jak mu się powodzi? - How is
he doing? - L.28B
jarzynowy - vegetable (as
adj.) - L.26A

jedenaście - eleven - L.25A
jedzenie, n. - food, eating -
L.28B
jezioro, n. - lake - L.28A
Józek (Józef) - Joseph -
L.27B

K

kartofel, m. - potato -
L.26A
kartka, f. - card - L.26A
kąpać (się), i. (wykąpać
się, p.) - to bathe -
L.26B
kelnerka, f. - waitress -
L.26A
kilogram, m. - kilogram -
L.25A
kino, n. - motion picture
theatre - L.27B
kiosk, m. - newstand, stall
- L.28B
kłaniać się, i. (ukłonić
się, p.) - to greet, to
bow - L.28B
kochać, i. (pokochać, p.) -
to love - L.26B
kogut, m. - rooster - L.25A
komunikat, m. - announcement,
communique, broadcast -
L.25A
kościelny - church (as adj.)
- L.28B
krew, f. - blood - L.27B
krótko - short (as adj.) -
briefly - L.28A
Krzyż - (name of a town in
northwestern Poland) -
L.28B
księgowy, m. - bookkeeper -
L.28B
który - which, that - L.26A
który - who - L.26B
Kubiak - (family name) -
L.26A
kucharka, f. - cook (female)
- L.25A
kupiec, m. - buyer, merchant
- L.26B

L

lew, m. - lion - L.28B
liceum, n. - Lyceum -
L.28A
litr, m. - liter - L.25B

L

łopatka, f. - entrenching
tool, small shovel -
L.27A

M

Maciej - Matthew - L.27B
małpa, f. - monkey - L.28B
manierka, f. - canteen -
L.27A
masło, n. - butter - L.25B
maszyna, f. - machine -
L.26B
maszynistka, f. - typist
(female) - L.25B
mianowicie - namely - L.27B
miasteczko, n. - small town -
L.25B
miasto, n. - town, city -
L.27A
Michał - Michael - L.27B
Miejska Rada Narodowa -
People's Municipal Coun-
cil - L.27B
miejski - municipal - L.27A
Morze Bałtyckie - Baltic
Sea - L.28A
móc, i. - can, to be able,
may - L.25A
mórg, m. - acre - L.26B
mysz, f. - mouse - L.28B

N

najpierw - first - L.26A
namiot, m. - tent - L.28A
namówić, p. (namawiać, i) -
to persuade, to induce,
to talk somebody into -
L.27A

na pewno - certainly, for
sure - L.26B
nauczycielka, f. - (female)
teacher - L.28B
nawet - even - L.28A
Nidzica, f. - (name of a town
in Poland) - L.28A
niepokoić (się), i. (zaniepo-
koić (się) p. - to alarm,
(to be alarmed), to make
uneasy (to be uneasy) -
L.28B
nikt - nobody - L.26B
noc, f. - night - L.28B
nosić, i. - to carry, to wear
- L.27A
numer, m. - number - L.27B

O

od (+ gen.) - since - L.25B
odpowiadać, i. (odpowiedzieć,
p.) - to answer, to re-
ply, to respond - L.25A
odra, f. - measles - L.25B
ogórek, m. - cucumber -
L.26A
ogrodzenie, n. - fence, en-
closure - L.27B
Olszewski - (family name) -
L.28A
Olsztyn, m. - (name of a town
in Poland) - L.28A
owca, f. - sheep - L.25A

P

pamiętać, i. (zapamiętać, p.)
- to remember - L.27B
państwo, n. - state - L.27A
piechota, f. - infantry -
L.27A
pieczeń, f. - roast - L.26A
piekarz, m. - baker - L.25B
pieprz, m. - pepper - L.25B
pierwszy - first - L.28B
pierwsza godzina - one
o'clock - L.28B

piłka, f. - ball - L.25B
 podatek, m. - tax - L.26B
 Po ile one są? - How much
 apiece? - L.25B
 Pojezierze Mazurskie - Ma-
 zurian Lakelands -
 L.28A
 Polska, f. - Poland - L.28A
 Po pięć złotych. - Five zło-
 tys each - L.25B
 pozdrowienie, n. - greeting -
 L.26A
 pół - half - L.25B
 prawda, f. - truth - L.28A
 prosiak, m. - piglet - L.25A
 prosić, i. (poprosić, p.) -
 to invite - L.26A
 prowadzić, i. (książki) - to
 keep (books) - L.28B
 (poprowadzić, p. -
 książki)
 przecież - after all - L.27B
 przepraszać, i. (przeprosić,
 p.) - to excuse oneself,
 to beg pardon, to apolo-
 gize - L.27A
 przez (+ acc.) - via, through,
 across, over - L.28B
 przyjeżdżać, i. (przyjechać,
 p.) - to come (by means
 of transportation -
 L.28A
 przynieść, p. (przynosić, i.)
 - to bring (in hand)
 L.26A
 ptak, m. - bird - L.26B

R

rachunek, m. - bill - L.25A
 radio, n. - radio - L.25A
 radiowy - radio (as adj.) -
 L.25A
 Radom, m. - (city in Poland)
 - L.26A
 radzić, i. (poradzić, p.) -
 to advise - L.25B
 rasowy - of pure breed,
 thoroughbred - L.25A

rodzaj broni - branch of
 service - L.27A
 rodzaj, m. - kind, sort -
 L.27A
 rodzinny - native (as adj.) -
 L.27B
 rok, m. - year - L.26B
 lata, nom. pl. - years
 rolniczy - agricultural -
 L.26B
 rosół, m. - broth, bouillon -
 L.26A
 rów, m. - ditch, trench -
 L.27B
 ryż, m. - rice - L.26A
 rzeźnik, m. - butcher -
 L.25A

S

sałatka, f. - salad - L.26A
 samolot, m. - plane, air-
 craft - L.26B
 sądzić, i. (no perf.) - to
 judge, to think, to
 guess - L.28A
 ser, m. - cheese - L.25B
 Sienkiewicz - (Polish wri-
 ter) - L.27B
 siostrzenica, f. - niece,
 sister's daughter -
 L.27B
 siostrzeniec, m. - nephew,
 sister's son - L.27B
 skrzydło, n. - wing - L.26B
 smakować, i. - to like the
 taste, to taste -
 L.26A
 sok, m. - juice - L.25B
 sosnowy - pine (as adj.) -
 L.28A
 spać, i. (no perf.) - to
 sleep - L.28B
 spodziewać się, i. - to ex-
 pect - L.25B
 spotkać (się), p.
 spotykać (się), i. -
 to meet (each other) -
 L. 28A

sprzedawca, m. - salesman - L.25B
 stacja obsługi - service station - L.27A
 Stanisław - Stanislaus - L.26A
 stąd - from here, hence - L.27A
 stocznia, f. - shipyard - L.27A
 Szczecin, m. (town and sea-port in northwestern Poland) - L.28B
 Szczytno, n. - (name of town in Poland) - L.28A
 szewc, m. - shoemaker - L.25B
 szkoda, f. - harm, damage, mischief, too bad
 szkoda (+ gen.)
 szkoda (gospodarstwa) - too bad (the farm) would go to waste - L.25A
 szkolny - school (as adj.) - L.27A
 szwajcarski - Swiss - L.25B

S

śmigło, n. - propeller - L.26B
 świeży - fresh - L.25B

T

tablica, f. - blackboard - L.26A
 tak dużo - so much - L.25A
 teść, m. - father-in-law
 teściowa, f. - mother-in-law
 teściowie, m. pl. - parents-in-law - L.27B
 tłusty - greasy, fat - L.26A
 To nie szkodzi. - It doesn't matter. - L.25B
 torebka, f. - bag - L.26B

tutaj - here - L.27B
 tydzień, m. - week - L.28A
 tygrys, m. - tiger - L.28B

U

upiec, p. (piec, i.) - to bake, to roast - L.25A
 ustawiać, i. (ustawić, p.) - to set, to erect, to assemble - L.28A
 utrzymywać, i. (utrzymać, p.) - to maintain, to support, to hold - L.27A

W

w czasie - during - L.27A
 wejść, p. (wchodzić, i.) - to enter, to come in - L.26A
 wieczne pióro - fountain pen - L.26A
 wieczorem - in the evening - L.28B
 wieprzowina, f. - pork - L.25A
 wiśnia, f. - cherry - L.25B
 wiśniowy - cherry (as adj.) - L.25B
 wizyta, f. - to visit - L.26B
 Władek (Władysław) - (first name) - L.26B
 własny - own - L.26B
 Wojciech - (first name) - L.26B
 Wojskowa Komenda Rejonowa - Recruiting Main Station (literally: Military District Command) - L.27A
 wołowina, f. - beef - L.25A
 wreszcie - finally, at last, eventually - L.28B
 wschód, m. - east
 na wschód - to the east - L.28A

wstąpić, p. (wstępować, i.)
- to enter, to join -
to drop in - L.27A

Z

za - in - L.27A
za - too - L.26A
zabudowania, n. (pl.) - buildings,
premisses - L.26B
zachodni - western - L.27B
zajęty - busy - L.28B
zamiast - instead - L.26A
zamknięty - closed - L.28B
zapalniczka, f. - lighter
L. 28B
Zaręba - (family name) -
L.25A
za wszystko - for everything -
L.25A
zdrowy - healthy - L.27A
ze (+ gen.) - from - L.28B
zgłosić (się) p.
zgłaszać (się) i. - to
report, to apply - L.27A
ziarno, n. - grain - L.26B
Zieliński - (family name) -
L.26A
ziemia, f. - land, soil, earth,
ground - L.26B
Ziemie Zachodnie - Western
Territories - L.27B
złamany - broken - L.27A
złoty - golden - L.28B
znaczyć, i. (no perf.) - to mean -
to znaczy - that means -
L. 25A
zoologiczny - zoological -
ogród zoologiczny - zoo -
L.28B
zostać, p. (zostawać, i.) -
to remain, to stay, to
become - L.28A
zresztą - after all, for the
rest - L.27B
zwiedzić, p. (zwiedzać, i.) -
to do sightseeing, to
visit (place only) -
L. 28A

Ż

żrebak, m. - foal - L.25A

Ź

żałować, i. - to regret,
to pity, to be sorry
for, to feel sorry for -
L.25A
Żary - (town in western Po-
land) - L.27B
żebro, n. - rib - L.27A
żonaty - married (man only)
L.26B
żywopłot, m. - hedge, quick-
set - L.27B

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

POLISH

ED033357

BASIC COURSE
TEXT VOLUME

VOLUME III
LESSONS 29-36

AL 002 153

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H
Basic Course

Text Volume
Volume III
Lessons 29 - 36

December 1964

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 176 lessons in 15 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U.S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

LESSON 29	1	LESSON 33A	91
Dialog	7	Dialog	95
Grammar Analysis	8	Str. Drill	96
Vocabulary	17	Homework	106
LESSON 30	19	LESSON 34	108
Dialog	25	Dialog	111
Grammar Analysis	26	Grammar Analysis	112
Vocabulary	37	Vocabulary	122
LESSON 31	39	LESSON 35	124
Dialog	45	Dialog	127
Grammar Analysis	46	Grammar Analysis	128
Vocabulary	55	Vocabulary	137
LESSON 32	57	LESSON 35A	139
Dialog	63	Dialog	143
Grammar Analysis	65	Str. Drill	144
Vocabulary	74	Homework	153
LESSON 33	76	LESSON 36	155
Dialog	79	Dialog	161
Grammar Analysis	80	Grammar Analysis	162
Vocabulary	89	Vocabulary	174

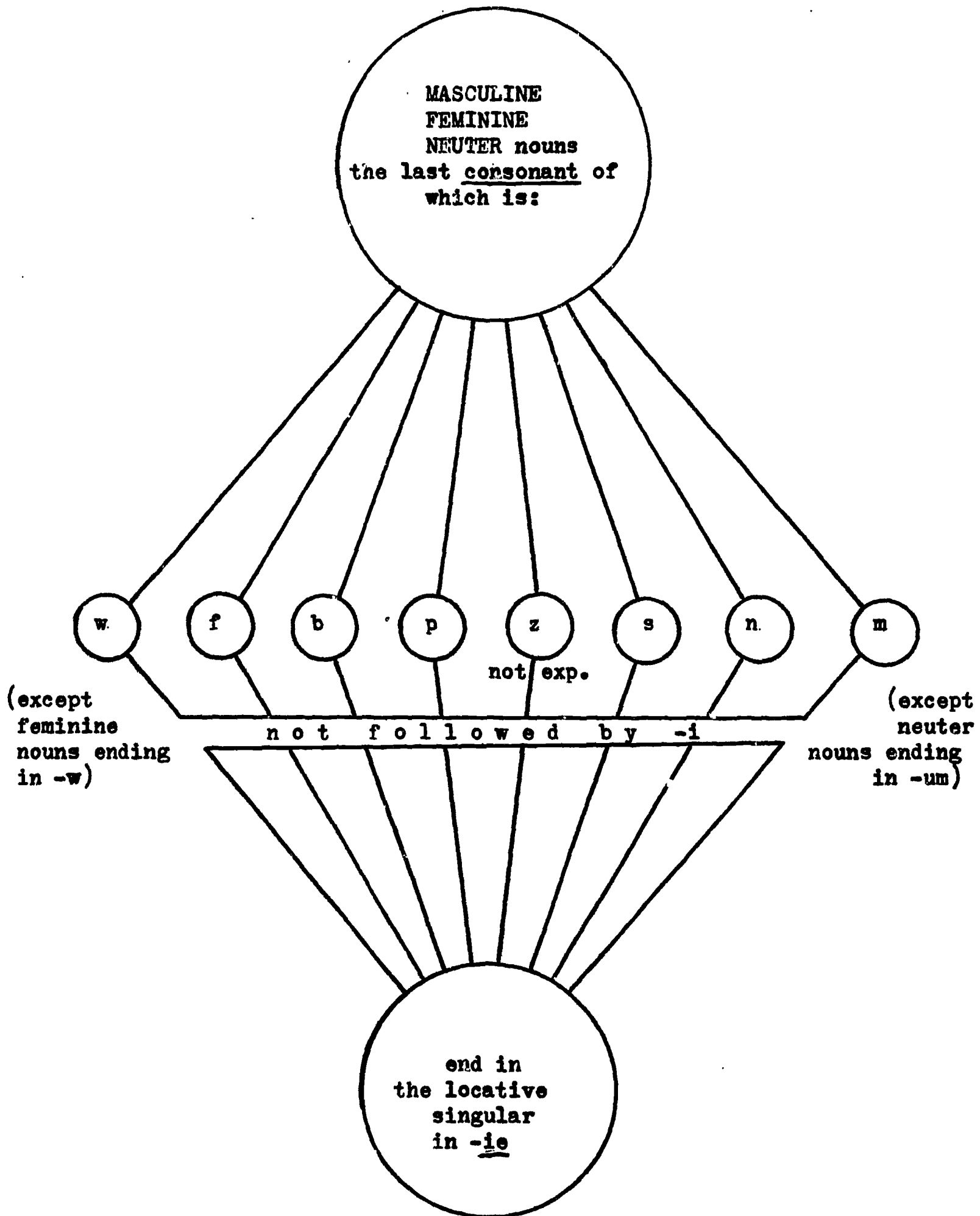
INDEX of Situations and
Grammatical Problems in
Vol. III p. 177

VOCABULARY L. 29 - 36, p. 178

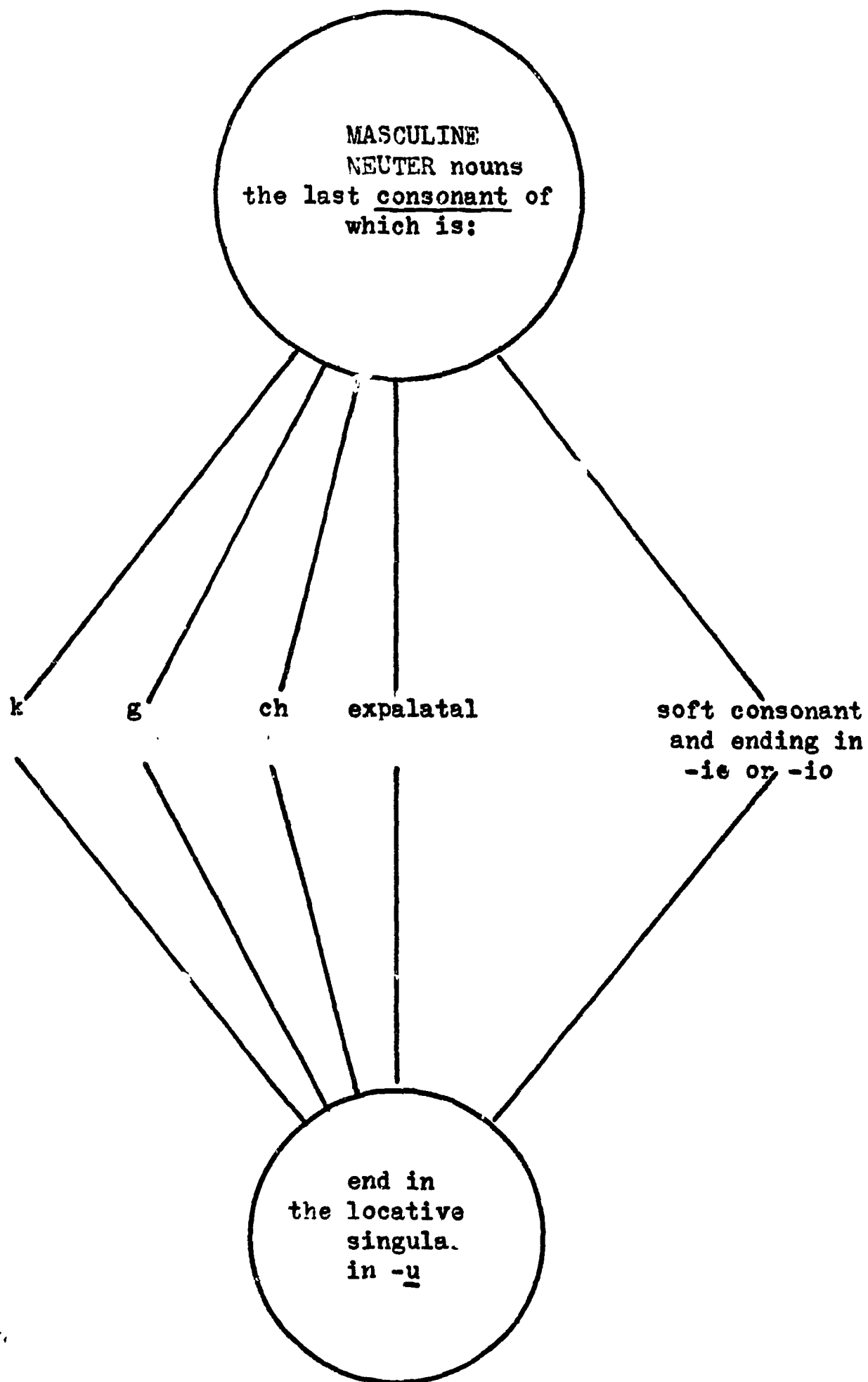
LESSON 29

Grammar Perception Drill

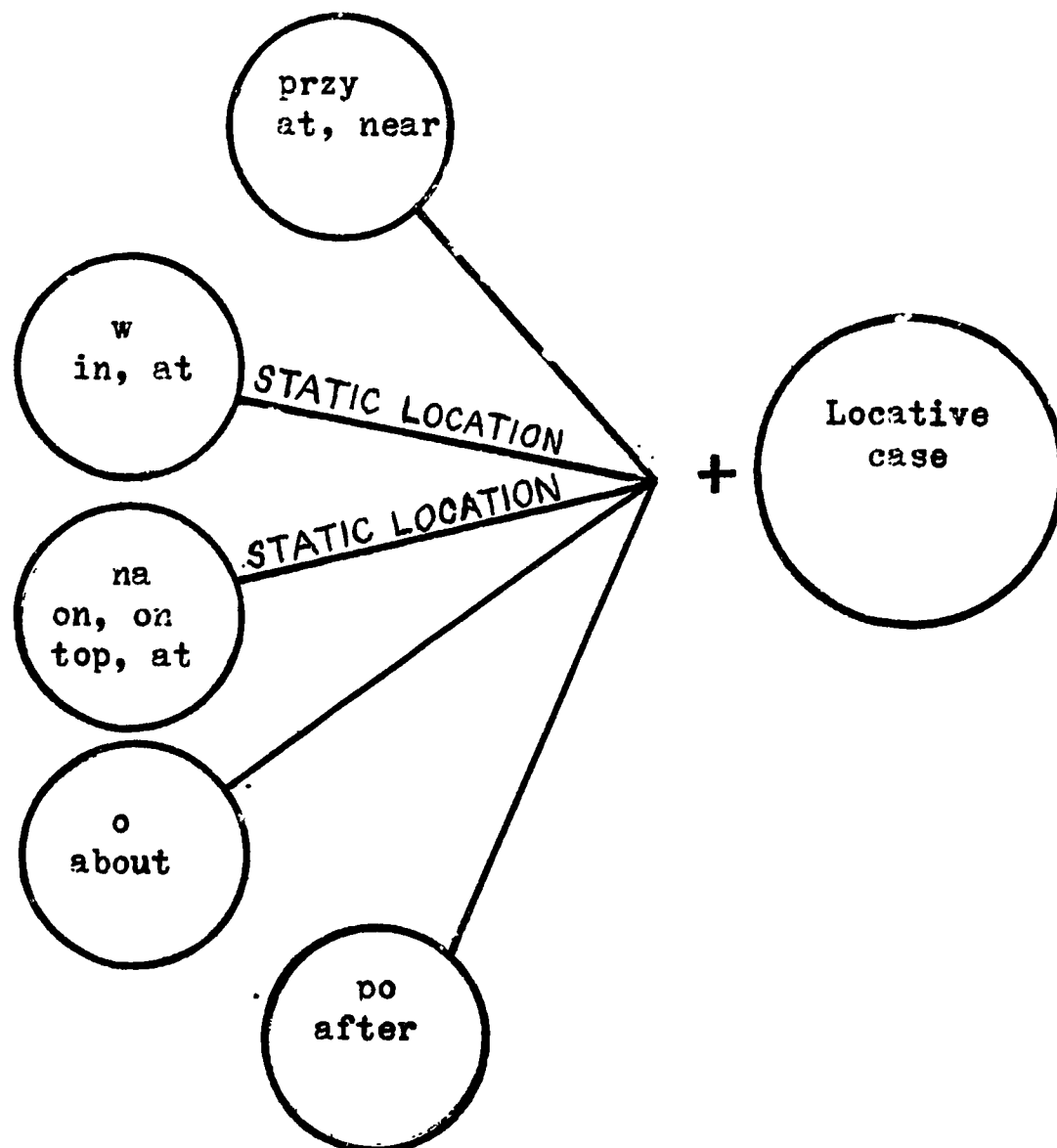
LOCATIVE SINGULAR

LOCATIVE SINGULAR (continued)

PREPOSITIONS

The locative case answers the questions: gdzie? - where?

- (O) kim? - (speaking) about whom?
 (O) czym? - (speaking) about what?

Part I

Instructor:

O czym pan mówi?
 O kim pan mówi?

Suggested words:

gospodarstwo
 krowa
 kawa
 rów

 lufa

 chleb
 osoba

 urlop
 zupa
 lampa
 mapa
 sklep

Students:

Mówię o gospodarstwie.
 Mówię o krowie.

obraz
gaz

papieros
klasa
kiełbasa
mięso
adres
las

cielęcina
rodzina
okno
karabin
ziarno
wanna
telefon

O kim pan mówi?

dziewczyna
żona

Mówię o dziewczynie.

O czym pan mówi?

brama

Mówię o bramie.

pudełko
biurko
wojsko
ciastko
indyk
zadatek
dziecko
bochenek chleba
ptak
sok
jajko
park
jabłko

pociąg
mórg

groch

O kim pan mówi?

szewc
ojciec
chłopiec
żołnierz
kucharz
mąż

O czym pan mówi?

miesiąc
barszcz
prysznic
grosz
miejsce

hotel
 mebel
 nabój
 radio
 pokój
 Poznań
 rodzaj broni
 dzień
 tydzień
 powodzenie
 koń

gość
 właściciel restauracji

O kim pan mówi?

Part II

Instructor:

Przy czym ten żołnierz stoi?

Gdzie jest Władek?

Gdzie siedzi kot?

Kiedy on wróci do domu?

Suggested words:

okno
 biurko
 pociąg
 wanna
 koń

sklep

wanna
 hotel
 pokój
 rów
 las
 Warszawa
 Kraków
 Szczecin

pudełko

biurko
 mebel
 mapa

kawa

urlop
 godzina
 miesiąc
 rok

Students:

On stoi przy oknie.

Władek jest w sklepie.

Kot siedzi na pudełku.

On wróci do domu po kawie.

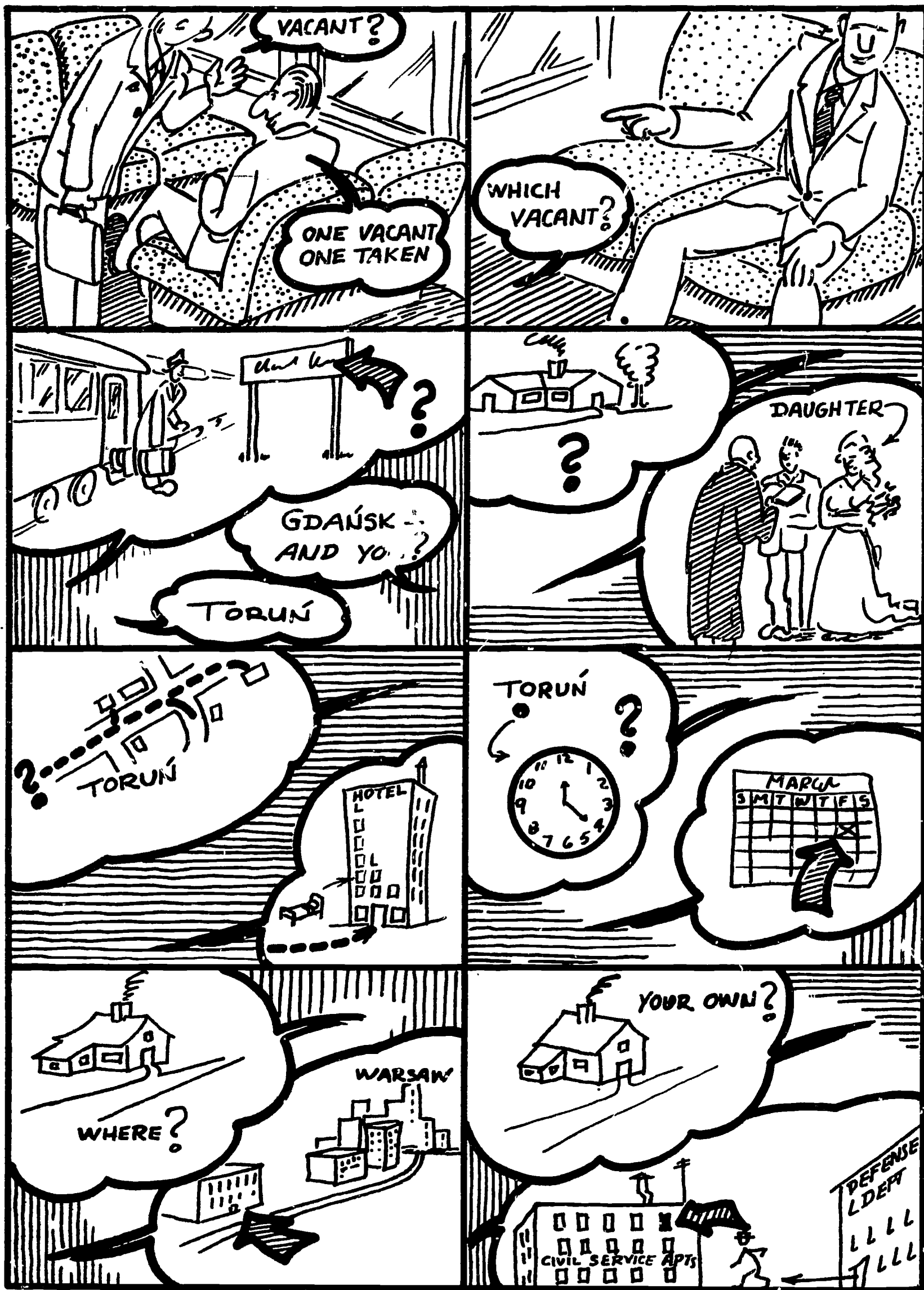
Part III - Exceptions:

O kim ona mówi?

O czym ona mówi?

pan
 syn, państwo Dąbek
 dom

Ona mówi o panu.

LESSON 29

Dialog (On the train. Going to daughter's wedding)

W pociągu.

J.: Jaworski
C.: Chmielewski

Mr. Jaworski
Mr. Chmielewski

J.: Przepraszam pana, czy miejsca przy oknie są wolne?

Excuse me, sir, are the seats by the window vacant?

C.: Jedno miejsce jest wolne, a drugie jest zajęte.

One seat is vacant, but the other one is taken.

J.: Które miejsce jest wolne?

Which seat is vacant?

C.: Tamto naprzeciwko.

That one on the opposite side.

J.: Czy można wiedzieć, gdzie pan wysiada?

May I know where you're getting off?

C.: Owszem, wysiadam w Gdańsku, a gdzie pan wysiada?

Certainly, I'm getting off in Gdańsk, and where are you getting off, sir?

J.: Ja wysiadam w Toruniu.

I'm getting off in Toruń.

C.: Czy pan tam stale mieszka?

Do you live there permanently? (Is that your permanent residence?)

J.: Nie, jadę tam, żeby być na ślubie córki.

No, I'm going there to be at the wedding of my daughter.

C.: Gdzie pan chce zatrzymać się w Toruniu?

Where do you want to stay in Toruń?

J.: Myślę zatrzymać się w hotelu, bo w mieszkaniu córki jest tylko jedno łóżko.

I'm thinking of staying in a hotel because in my daughter's apartment there is only one bed.

C.: Jak długo pan ma zamiar być w Toruniu po weselu córki?

How long do you intend to be in Toruń after the wedding (party) of your daughter?

J.: Tylko jeden dzień. Muszę szybko wrócić do domu.

Only one day. I must return home quickly.

C.: Gdzie pan mieszka?

Where do you live?

J.: Mieszkam w Warszawie, a właściwie na przedmieściu Warszawy.

I live in Warsaw or actually in the suburbs of Warsaw.

C.: Czy pan ma własny dom?

Do you have a house of your own?

J.: Nie, wynajmuję mieszkanie w osiedlu dla urzędników, bo pracuję w Ministerstwie Obrony Narodowej.

No, I rent an apartment in a settlement for Civil Service employees, because I work in the Defense Department.

LESSON 29

Grammar Analysis

Part I

THE LOCATIVE (PREPOSITIONAL) CASE

The locative case is never used without a preposition (that is why it is also called prepositional case).

The locative case often answers the question:

where? gdzie?

(It never indicates motion toward something. That is why it never answers the question: where to?, whither? - dokąd?)

A noun and its accompanying adjective used after the Polish prepositions na (on, at, on top), w (in, at), przy (at, near), o (about), po (after) are in the locative case.

When used with the above prepositions the locative case answers the questions:

kim?
(whom?)
na
(on) czym?
(what?)

kim?
w
czym?

kim?
przy
czym?

kim?
o
czym?

kim?
po
czym?

Kim and czym being the locatives of kto - who and co - what respectively.

Part II

a/ The locative singular of all nouns (regardless of their gender), the last

consonant of which is b, p, f, w (except feminine nouns ending in -w), s, z, n and m (except neuter nouns in -um) not followed by i ends in -ie. Feminine and neuter nouns drop their respective endings -a and -o.

e.g.:

<u>Na chlebie</u> jest kiełbasa.	(chleb)
On jest <u>na</u> urlopie.	(urlop)
Mówię o <u>lufie</u> karabinu.	(lufa)
Po kawie on idzie do szkoły.	(kawa)
Mówię o <u>adresie</u> Janka.	(adres)
Matka gotuje <u>na</u> gazie.	(gaz)
On uczy się o <u>karabinie</u> .	(karabin)
On siedzi <u>przy</u> lampie.	(lampa)

b/ The locative singular ending of all masculine and neuter nouns, the last consonant of which is k, ch, g, expalatal, or soft, is -u.

e.g.:

Władek siedzi <u>przy</u> biurku.	(biurko)
Władek stoi <u>przy</u> poruczniku Nowaku.	(porucznik Nowak)
Mówimy o <u>grochu</u> .	(groch)
Ona siedzi <u>w</u> pociągu.	(pociąg)
Stoję <u>przy</u> ojcu.	(ojciec) expalatal
Stoję <u>przy</u> żołnierzu.	(żołnierz) expalatal
Czytam o <u>naboju</u> .	(nabój) soft
Stoję <u>przy</u> nauczycielu.	(nauczyciel) soft
Siedzę <u>na</u> koniu.	(koń) soft
Mówię o <u>powodzeniu</u> Marysi.	(powodzenie) soft

There are several exceptions: dom, pan, syn, and państwo (Mr. and Mrs.) have the ending -u.

Nouns which require the preposition na with the accusative case (instead of do with the genitive) to express the idea of going to a place or an event - require also na with the locative case in the meaning of at a place or at an event (static location).

e.g.:

Jadę <u>na</u> wesele.	- I'm going to the wedding.
Jestem <u>na</u> weselu.	- I'm at the wedding.
but:	
Idę <u>do</u> sklepu.	- I'm going to the store.
Jestem <u>w</u> sklepie.	- I'm in the store.

Part III

The adverb naprzeciwko requires the genitive case.

e.g.:

On siedzi <u>naprzeciwko</u> okna.	- He is sitting opposite the window.
------------------------------------	--------------------------------------

LESSON 29

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Gdzie zatrzymuje się pociąg?

Toruń

Pociąg zatrzymuje się w Toruniu.

Poznań
Gdańsk
Szczecin
Warszawa

O czym mówi pan Jaworski?

indyk
park
zegarek
sok
ptak
wojsko
dziecko
jabłko
pudełko
biurko
ciastko

Pan Jaworski mówi o indyku.

pociąg
mórg ziemi

osiedle
mieszkanie

koń
pokój
nabój
hotel
mebel

grosz
barszcz

sklep
obraz
papieros
chleb
karabin
pies
telefon
gospodarstwo
okno
mięso
mapa
lampa
kiełbasa

O kim mówią państwo Bednarscy?

wanna
kawa

porucznik Walczak

Państwo Bednarscy
mówią o poruczniku
Walczaku.

Gdzie jest pan Bednarski?

żołnierz
kucharz
kapral
ojciec
chłopiec
szewc
krawiec
nauczyciel
gość
właściciel domu

ślub

Pan Bednarski jest
na ślubie.

wesele
urlop

Gdzie jest pani Bednarska?

sklep

Pani Bednarska
jest w sklepie.

wanna
las
hotel
pokój

Gdzie siedzi kot?

biurko
pudełko
okno
mapa

Kot siedzi na biurku.

Kiedy pan się zgłosi do kapitana?

urlop

Zgłoszę się do kapi-
tana po urlopie.

godzina
kawa
wesele
miesiąc
rok

Przy czym pan stoi?

okno
biurko
pociąg
pudełko
sklep
obraz
telefon
mapa
lampa

Stoję przy oknie.

LESSON 29

Translation English - Polish

1. I have many English books.
2. Janek would like to join the armed forces.
3. Mr. Długosz knows this serviceman very well.
4. Bolek will report tomorrow to the recruiting area headquarters.
5. This railroad clerk does not have a fountain pen.
6. Mr. Tyszka is selling his hotel and buying Mr. Jaworski's restaurant.
7. I see that you (m.) have a very pretty sister.
8. Basia knows a good doctor. He receives (his) patients at four.

Translation Polish - English

Dziś Bolek Jaworski idzie na urlop. On jedzie do Gdańska, żeby odwiedzić rodziców. Teraz on idzie do sklepu, bo ma zamiar kupić kilka rzeczy dla matki. Chce on kupić także angielski krawat dla brata. Bolek mieszka na przedmieściu Warszawy. On wynajmuje mieszkanie od przyjaciela, który pracuje u szewca. Dziś jeszcze on musi iść na ślub kolegi, Janka Cichockiego. Janek mieszka blisko Bolka. Na stację Bolek musi jechać przez miasto. Stacja jest daleko od mieszkania Bolka, więc Bolek telefonuje do brata, żeby prosić o samochód. Na stację on musi jechać pół godziny. Marysia Kowalska, która zna i lubi rodziców Bolka, także jedzie do Gdańska. Bolek bardzo cieszy się z tego.

Questions.

1. Kiedy Bolek Jaworski idzie na urlop? (today)
2. Dokąd on jedzie? (Gdańsk)
3. Po co on tam jedzie? (visit parents)

4. Dokąd on teraz idzie? (sklep)
5. Dla kogo on ma zamiar kupić kilka rzeczy? (matka)
6. Jaki krawat on chce kupić dla brata? (English)
7. Gdzie mieszka Bolek? (przedmieście Warszawy)
8. Czy Bolek ma własny dom na przedmieściu Warszawy? (nie)
9. Od kogo on wynajmuje mieszkanie? (przyjaciel)
10. U kogo pracuje przyjaciel Bolka? (szewc)
11. Na czyj ślub musi iść Bolek? (kolega)
12. Blisko kogo mieszka Bolek? (Janek)
13. Gdzie jest stacja? (far from Bolek's apartment)
14. Kogo Bolek prosi o samochód? (brat)
15. Jak długo musi Bolek jechać na stację? (1/2 hr.)
16. Kogo zna i lubi Marysia Kowalska? (rodzice - Bolek)
17. Z czego cieszy się Bolek? (that Mary is going to Gdańsk)

LESSON 29

Oral - Aural Drill

Part I

1. Gdzie są panowie Jaworski i Chmielewski? (in the train)
2. Kto pyta o miejsca przy oknie? (Jaworski)
3. Czy miejsca przy oknie są wolne? (one yes, one no)
4. Ile miejsc przy oknie jest wolnych? (1, 2, 5, 3)
5. Gdzie wysiada pan Chmielewski? (Gdańsk, Warszawa, Kraków)
6. Czy pan Chmielewski wysiada w Szczecinie? (Gdańsk, Szczecin, Łódź)
7. Gdzie wysiada pan Jaworski? (Toruń, Poznań, Kraków)
8. Kto wysiada w Toruniu? (Jaworski)
9. Czy pan Chmielewski mieszka w Toruniu? (no)

10. Dlaczego pan Jaworski jedzie do Torunia? (wedding)
11. Na czyj ślub jedzie pan Jaworski do Torunia? (córka, brat, przyjaciel)
12. Na czym ślubie chce być pan Jaworski? (córka, siostra, syn, kolega)
13. Gdzie zatrzyma się pan Jaworski w Toruniu? (hotel, przyjaciel, dom Kowalskich)
14. Kto zatrzyma się w Toruniu w hotelu? (Jaworski)
15. Ile jest łóżek w mieszkaniu córki pana Jaworskiego? (1, 3, 2)
16. Jak długo pan Jaworski ma zamiar być w Toruniu po weselu córki? (short time, long time)
17. Ile dni pan Jaworski chce być w Toruniu po weselu? (1, 3, 4, 5 dni)
18. Kto chce być w Toruniu po weselu córki tylko jeden dzień? (Jaworski)
19. Dlaczego pan Jaworski ma zamiar być w Toruniu tylko jeden dzień po ślubie córki? (must return home quickly)
20. Dokąd musi wrócić szybko pan Jaworski? (dom, rodzice, siostra)
21. Gdzie mieszka pan Jaworski? (Warszawa, Toruń)
22. W jakim mieście mieszka pan Jaworski? (Warszawa, Kraków, Gdańsk)
23. Na przedmieściu jakiego miasta mieszka pan Jaworski? (Warszawa, Szczecin, Poznań, Kraków)
24. Czy pan Jaworski ma własny dom? (nie)
25. Co wynajmuje pan Jaworski? (apartment, house)
26. W jakim osiedlu on wynajmuje mieszkanie? (for Civil Service employees)
27. Gdzie pracuje pan Jaworski? (Ministerstwo Obrony Narodowej, Wojskowa Komenda Rejonowa)
28. W jakim ministerstwie pracuje pan Jaworski? (Ministerstwo Obrony Narodowej)

Part II

1. Czy jest wolne miejsce blisko pana? (wymienić nazwisko studenta niepytanego)
2. Gdzie pan mieszka?
3. Czy pan mieszka w hotelu?
4. Czy pan ma własny dom w Monterey?
5. Gdzie siedzą uczniowie? (klasa)

6. Gdzie stoi krzesło? (przy - okno)
7. Gdzie stoi lampa? (przy - obraz)
8. Co pan ma w biurku? (papier, pióra, ołówki)
9. Czego nie było na mapie? (książki)
10. O kim mówi nauczyciel? (o - uczeń)
11. O kim pan mówi? (o - dziecko)
12. Kiedy pan wyjeżdża z Monterey? (po - miesiąc)
13. Kiedy pan wyjeżdża z Monterey? (po - urlop)
14. Gdzie jest pan Jaworski? (w - sklep)
15. O kim mówi ten oficer? (żołnierz)
16. O kim mówią państwo Jaworscy? (kucharz)
17. O kim pan mówi? (właściciel domu)
18. Gdzie pan mieszka? (w - Poznań)
19. Gdzie mieszkają państwo Adamsy? (w - Kraków)
20. Przy czym pan siedzi? (biurko, okno)
21. Przy czym stoi uczeń? (mapa)
22. Gdzie jest pańskie pióro? (na - biurko)
23. Gdzie są oficerowie? (w - pociąg)
24. Gdzie pracuje pański syn? (na - gospodarstwo)
25. Gdzie są dzieci państwa Kowalskich? (na górze - upstairs)
26. Czy pan teraz jest w pociągu?
27. Gdzie pan teraz jest?
28. Czy pan siedzi przy oknie?
29. Czy ojciec pana ma własny dom?
30. Czy Monterey ma żadne przedmieścia?
31. Czy jest pociąg z Monterey do Salinas?

LESSON 29

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. Adamski doesn't want to buy an old house.
2. Mrs. Adamski doesn't have a married daughter.
3. Bolek intends to buy a fountain pen.
4. Mr. Dąbek is looking for good books.
5. I don't have good friends, but Mr. Kowalski has.
6. Now I'm going to an old church.
7. I would like to be near my school pals.

Part II

This part is not to be done if tape recorders are available to the students.

Rewrite the following sentences filling in the blanks:

1. Pan Wirski nie lubi star ... samochod ...
(plural)
2. Czy pan chce napić się gorąc ... kaw ...
3. Pan Pawlak szuka dobr ... prac ...
(singular)
4. Pani Kowalska cieszy się z ładn ... mieszkań ...
5. Pani Pawlak potrzebuje zielon ... kopert ...
(plural)
6. Pani Dąbek szuka złot ... zegark ...
(singular)
7. Bolek spodziewa się now ... piłek.

Part III

This part is to be done if tape recorder is available to the students.

Record on tape the story of Dialog 28

LESSON 29

Vocabulary

brama, f.	- gate
Gdańsk, m. Gdańska, gen. s. (pl. not used)	- Gdańsk, city in northern Poland (sea-port)
hotel, m. hotelu, gen. s.	- hotel
mieć zamiar	- to intend, to plan
ministerstwo, n.	- Department of the Governmental administration
myśleć, i. myślę myśli	- to think I think he (she, it) thinks
na (+ loc.)	- at, on, in
naprzeciwko	- opposite
narodowy, narodowa, narodowe	- national
o (+ loc.)	- (speaking, thinking) about (some- thing or somebody)
obrona, f.	- defense
osiedle, n.	- settlement
po (+ loc.)	- after, on
przedmieście, n. przedmieść, gen. pl.	- suburb
przepraszać, i. przepraszam przeprasza	- to excuse oneself, to beg pardon, to apologize
przy (+ loc.)	- by, at
stale	- permanently, constantly
szybko	- quickly, fast
ślub, m. ślubu, gen. s.	- wedding ceremony

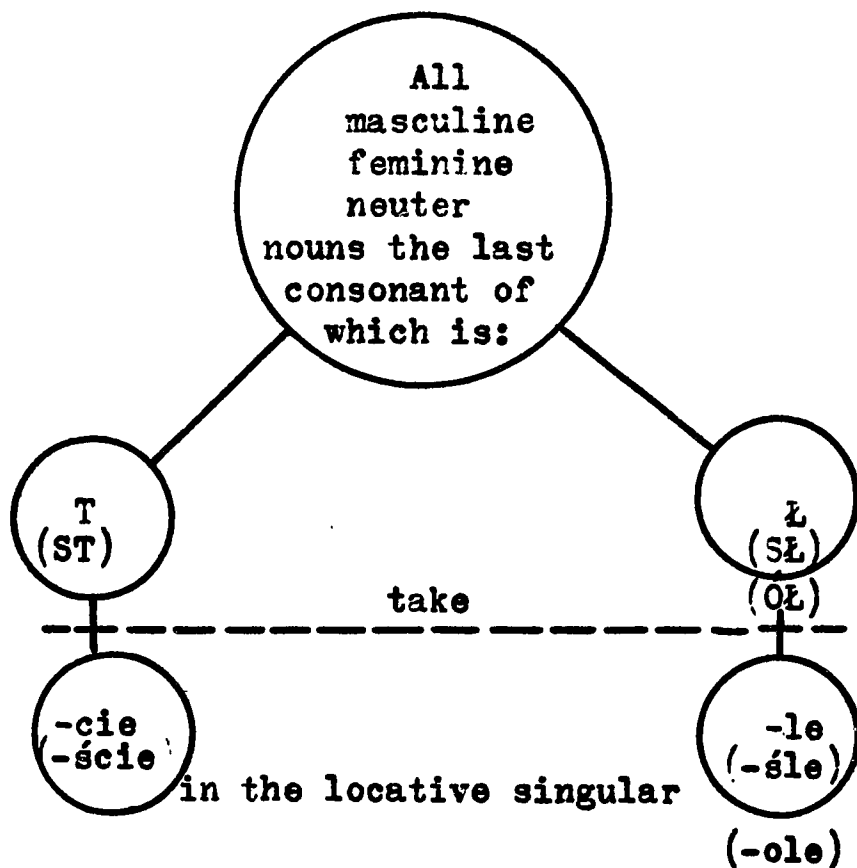
Toruń, m.	- Toruń, city in northern Poland
urzędnik, m. urzędnicy, nom. pl.	- Civil Service employee, white collar worker, clerk
w (+ loc.)	- in, at
wesele, n.	- wedding party, wedding reception
własny, własna, własne	- own
właściwie	- actually, strictly speaking
wolny, wolna, wolne	- vacant, free
wrócić, p. wrócę wróci	- to return, to be back I will return he (she, it) will return
wynajmować, i. wynajmuję wynajmuje	- to rent, to hire (objects only) I rent he (she, it) rents
wysiadać, i. wysiadam wysiada	- to get off, to step out, to alight I get off he (she, it) gets off
zajęty, zajęta, zajęte	- taken, occupied, busy
zamiar, m. zamiaru, gen. s.	- intention
zatrzymać się, p. zatrzymam się zatrzyma się	- to stay, to stop I will stay he (she, it) will stay
żeby	- in order to, that

LESSON 30

Grammar Perception Drill

LOCATIVE SINGULAR

Part I

Instructor:

O czym pan mówi?

Suggested words:

sufit

Students:

Mówię o suficie.

kot	uniwersytet
kogut	piechota
gazeta	minuta
krawat	miasto
but	herbata
zeszyt	granat
bagnet	wizyta
list	komunikat
kotlet	wzrost tego chłopca
funt	

O kim pan mówi?

brat

Mówię o bracie.

sierżant	kobieta
pacjent	

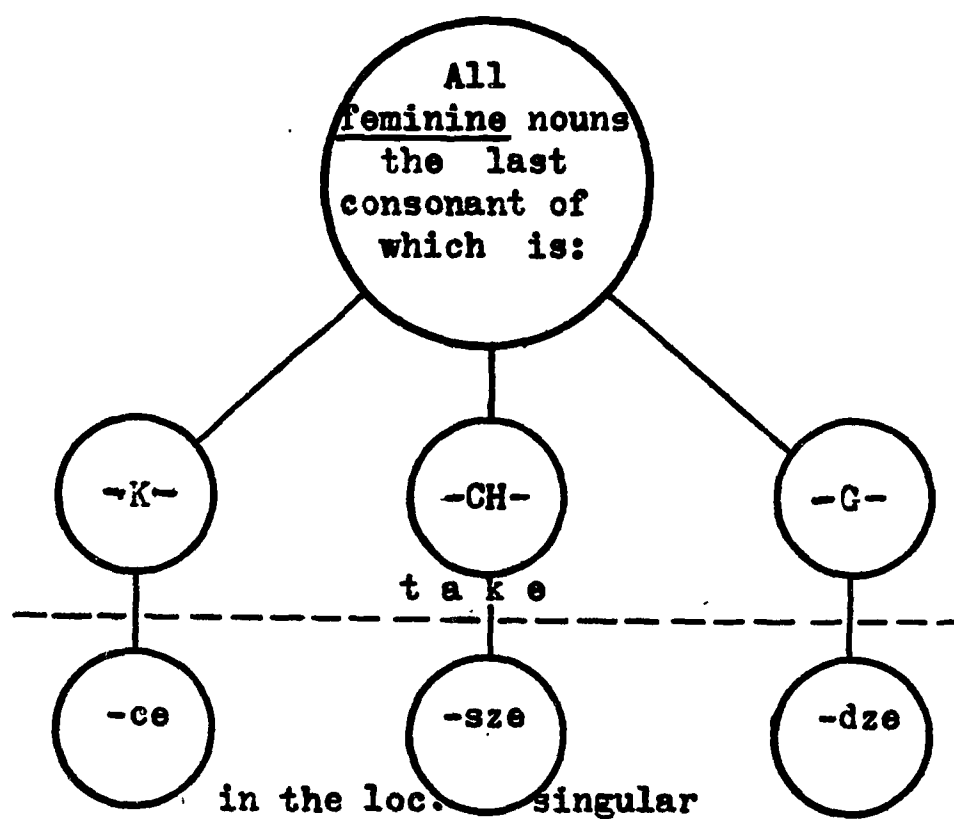
O czym pan mówi?

kościół

Mówię o kościele.

mydło	masło
stół	działo
śmigło	skrzydło
krzesło	szkoła

Part II

Instructor:

O czym oni mówią?

Suggested words:

kaczka

Students:

Oni mówią o kaczce.

marynarka	paczka
czapka	żyłotka
manierka	mąka
furażerka	torebka
lornetka	książka
maska	fajka
piłka	butelka
	mucha

O kim ona mówi?

kucharka

Ona mówi o kucharce.

matka	maszynistka
córka	babka
kelnerka	sekretarka

O czym my mówimy?

podłoga

Mówimy o podłodze.

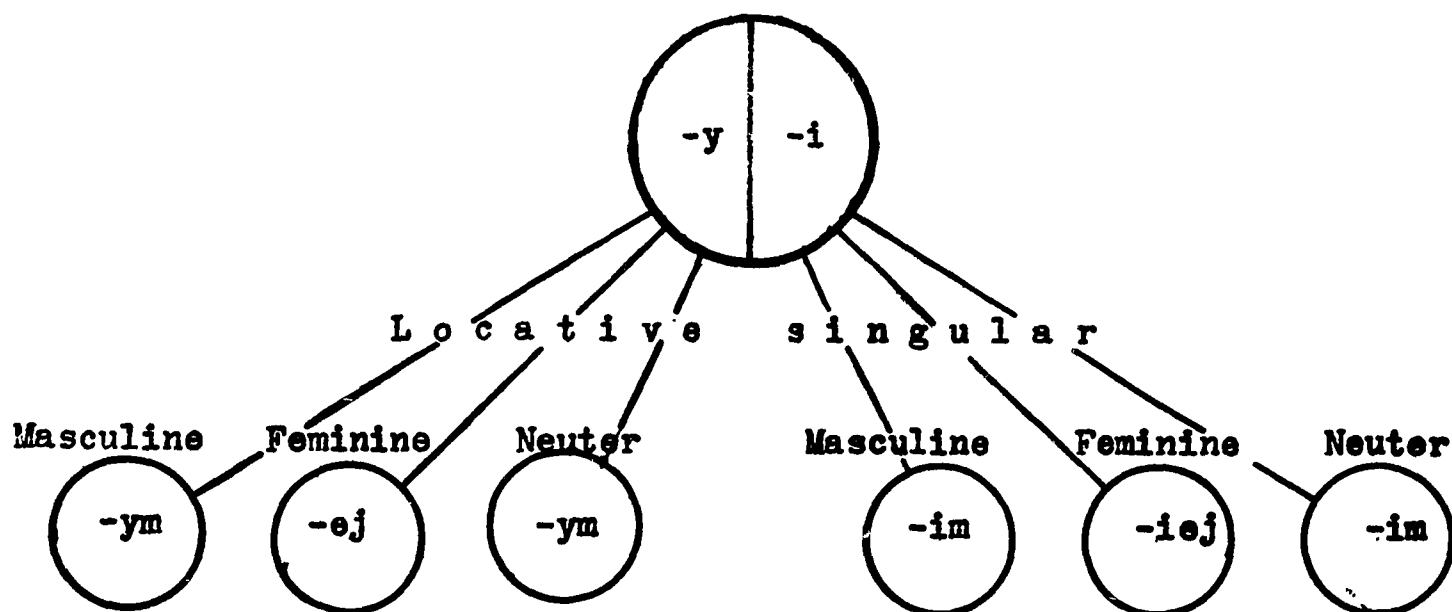
O kim my mówimy?

kolega

Mówimy o koledze.

Adjectives

Nom. Sing. Masculine form

Part III

Instructor:

O jakim (którym) stole
mówimy?

Suggested words:

duży

biały
ładny
mały
jasny
biurowy
ciemny
czarny
inny
nowy
szkolny
nieduży
stary
zielony
czerwony
złamany
zepsuty
mocny
ten
nasz

niski
wysoki
krótki
długi
brzydki
niebieski
pański

Students:

Mówimy o dużym
stole.

mój
drugi

O jakiej (której) lampie oni
mówią?

Use the suggested
words listed above

Oni mówią o du-
żej lampie.

O jakim (którym) biurku on
mówi?

Use the suggested
words listed above

On mówi o dużym
biurku.

Part IV

Instructor:

Suggested words:

Students:

Gdzie stoi stół?

pokój

Stół stoi na
środku pokoju.
(gen.)

klasa
sklep

LESSON 30

Dialog (Describing a room and its furniture)

K.: Kawecki
G.: Grocholski

Mr. Kawecki
Mr. Grocholski

K.: Co pan widzi na tym obrazku?

What do you see in this picture?

G.: Na tym obrazku widzę duży pokój, w którym jest dużo różnych mebli.

In this picture I see a large room, in which there are many different pieces of furniture.

K.: Co stoi na środku pokoju?

What is there (standing) in the middle of the room?

G.: Na środku pokoju stoi duży okrągły stół, a przy stole czerwona kanapa.

In the middle of the room there is a large round table (standing), and near the table there is a red couch.

K.: Co leży na stole?

What is lying on the table?

G.: Na stole leży gazeta, a na gazecie stoi szklanka.

On the table there is a newspaper (lying), and on the newspaper there is a glass (standing).

K.: Co jest w tej szklance?

What is in that glass?

G.: W tej szklance jest piwo.

In that glass there's (some) beer.

K.: Co stoi przy tej czerwonej kanapie?

What is there (standing) near that red couch?

G.: Tam stoi fotel, a przy fotelu szafa.

There's an armchair (standing) there, and there's a wardrobe near the armchair.

K.: Z czego jest ta szafa?

Of what is that wardrobe (made)?

G.: Ta szafa jest z drzewa.
Czy pan widzi kota?

That wardrobe is (made) of wood.
Do you see the cat?

K.: Tak, on siedzi na zielonej poduszce w rogu kanapy.

Yes, he (it) is sitting on the green pillow in the corner of the couch.

G.: Co leży na podłodze?

What is there (lying) on the floor?

K.: Na podłodze leży duży, żółty dywan.

On the floor there's (lying) a large, yellow rug.

G.: Jakie inne rzeczy pan widzi w tym pokoju?

What other objects (things) do you see in that room?

K.: Na lewo od stołu, na ścianie, jest półka. Na półce stoi wazon na kwiaty.

To the left of the table, on the wall, there is a shelf. On the shelf there's a flower vase.

G.: Czy jest w tym pokoju kominek?

Is there a fireplace in that room?

K.: Nie, kominka nie ma, ale na prawo od drzwi jest piec.

No, there's no fireplace, but to the right of the door there's a stove.

LESSON 30

Grammar Analysis

1.

a/ The locative singular of all feminine nouns, the last consonant of which is k ends in -ce,

e.g.:

Myślę teraz o matce (matka, f.)
Ołówek leży na książce (książka, f.)

b/ The locative singular of all feminine nouns, the last consonant of which is g, ends in -dze,

e.g.:

Pies leży na podłodze (podłoga, f.)

c/ The locative singular of all feminine nouns, the last consonant of which is ch ends in -sze,

e.g.:

Mówię o musze (much, f.)

d/ The locative singular of all nouns (regardless of their gender), the last consonant of which is ł ends in -le,

e.g.:

Książka jest na stole. (stół, m.) (-ół changes into -ol-)
Janek jest w szkole. (szkoła, f.)
Basia siedzi na krześle. (krzesło, n.) (-sł changes into -śl-)

- e/ The locative singular of all nouns (regardless of their gender), the last consonant of which is t ends in -cie.

e.g.:

Pies siedzi przy kocie. (kot, m.)
On mówi o kobiecie. (kobieta, f.)
W mieście jest duży park. (miasto, n.)

Note: Nouns ending in -iasto end in -ieście in the locative singular.

2.

- a/ The locative singular ending of adjectives qualifying masculine and neuter nouns is -ym when the nominative singular masculine form ends in -y; it is -im when the nominative singular masculine form ends in -i,

e.g.:

Na dużym stole leży książka. (stół, m.)
Na dużym biurku leży książka. (biurko, n.)

(duży, duża, duże)

Mówię o niskim stole.
Mówię o niskim biurku.

(niski, niska, niskie)

- b/ The locative singular ending of adjectives qualifying feminine nouns is -ej when the nominative singular masculine form ends in -y; it is -iej when the nominative singular masculine form ends in -i.

- c/ Polish pronouns and ordinal numerals are declined roughly in the same manner as adjectives. The locative singular of the pronouns:

ten,	ta,	to	<u>is</u>	tym,	tej,	tym
który,	która,	które		którym,	której,	którym
czyj,	czyja,	czyje		czym,	czyjej,	czym
jaki,	jaka,	jakie		jakim,	jakiej,	jakim
mój,	moja,	moje		moim,	mojej,	moim
nasz,	nasza,	nasze		naszym,	naszej,	naszym

and the numeral:

drugi,	druga,	drugie	<u>is</u>	drugim,	drugiej,	drugim
--------	--------	--------	-----------	---------	----------	--------

3. The expression na środku - in the center, in the middle, requires the genitive case,

e.g.:

Na środku pokoju.

- In the center of the room.

LESSON 30

Structural Drill

(Use suggested words whenever applicable)

Instructor:

Suggested words:

Students:

I. O czym mówi (myśli)
pan Kowalski?

sufit

Pan Kowalski mówi
(myśli) o suficie.

kot	szkoła
kogut	krzesło
krawat	masło
zeszyt	mydło
list	
uniwersytet	mąka
komunikat	torebka
kwiat	fajka
	butelka
	szklanka
kaczka	poduszka
marynarka	
piłka	dywan
paczka	wazon
żyletka	kanapa
	ściana
herbata	szafa
wizyta	drzewo
gazeta	
piechota	róg
	kominek
kościół	piec

O kim mówi (myśli)
pan Kowalski?

brat

Pan Kowalski mówi
(myśli) o bracie.

kobieta	kucharka
matka	córka
babka	sekretarka
maszynistka	

O czym mówią (myślą)
żołnierze?

bagnet

Żołnierze mówią
(myślą) o bagnecie.

kotlet	kościół
krawat	szkoła
uniwersytet	działo
komunikat	śmigło
	skrzydło
herbata	krzesło
piechota	
gazeta	fajka
	butelka
marynarka	szklanka
czapka	
manierka	kanapa
furażerka	ściana
lornetka	szafa
maska	drzewo
żyłetka	kominek
	piec
stół	

O kim mówią (myślą)
żołnierze?

kucharka

Żołnierze mówią
(myślą) o kucharce.

matka Kowalskiego
córka sierżanta
maszynistka
babka porucznika
sekretarka

sierżant
kobieta

Przy czym stoi
pani Kowalska?

uniwersytet

Pani Kowalska stoi
przy uniwersytecie.

kwiat	kanapa
	ściana
stół	szafa
kościół	drzewo
szkoła	
działo	fotel
krzesło	kominek
	piec

Przy kim stoi
pani Kowalska?

pacjent

Pani Kowalska stoi
przy pacjencie.

brat	matka
kobieta	córka
sierżant	maszynistka
	babka
kucharka	sekretarka

O kim (o czym) pamiętają
państwo Cichoccy?

koń

Państwo Cichoccy pa-
miewają o kocie.

list	piłka
komunikat	paczka
kwiat	torebka
sierżant	kucharka
pacjent	matka
brat	córka
kobieta	maszynistka
	babka
herbata	sekretarka
wizyta	
gazeta	dywan
szkoła	wazon
masło	kanapa
	fotel
lornetka	piec

II. Na czym pan siedzi?

	dywan
kanapa	poduszka
drzewo	podłoga
działo	gazeta
stół	fotel

Siedzę na dywanie.

Na czym leży ta książka?

	stół
kanapa	krzesło
paczka	fotel
podłoga	kominek
gazeta	

Ta książka leży na stole.

III. O jakim dywanie panowie mówią (myślą)?

	duży dywan
jasny dywan,	podłoga
biały dom	ściana
ładny sufit,	drzewo
mały kot,	mydło
duży kogut,	śmigło
czarny krawat,	krzesło
czerwony zeszyt,	fotel
stary bagnet,	kominek
ten list,	ołówek
dobry kotlet,	szkoła
mocny stół	
niski piec	
niebieska kanapa	
wysoka szafa,	kościół
zielona szklanka	
brzydka poduszka	

Mówimy (myślimy) o dużym dywanie.

O czym musi pan pamiętać?

angielska książka

Muszę pamiętać o angielskiej książce.

nowe działo
stary kościół
mały kot
dobry kotlet
gorąca herbata
mocna kawa
złamane krzesło
miejska szkoła
polowa lornetka
ten list
rasowy kogut
szwajcarski zegarek
wiśniowe drzewo
świeże ciastko
nowy krawat
ciężkie działo
zepsuty karabin

O kim musi pan pamiętać?

dobry klient

Muszę pamiętać o dobrym kliencie.

bogaty właściciel sklepu
ładna sekretarka
dobra maszynistka
stara kucharka
mała córka

młody żołnierz
ładny chłopiec

IV. Na środku czego stoi krzesło?

pokój

Krzesło stoi na środku pokoju.

klasa
poczekalnia
kuchnia
biuro
ogród
sklep
dywan
podłoga

Gdzie siedzi pani Grocholska? pokój

Pani Grocholska siedzi na środku pokoju.

(Use above listed words)

LESSON 30

Translation English - Polish

1. I see that Mr. Kowalski does not buy this big yellow armchair.
2. Mr. Cichocki's employee (clerk) has a young and pretty daughter but he doesn't have sons.
3. Do you (f., formal) remember this fat farmer?
4. I don't see your old colleague here today.
5. No, I don't have Mrs. Walczak's round table.
6. What is the color of Mary's new carpet?
7. I don't want to take your (m., form.) mother's pretty flowers from the garden.
8. This student has books, but he has no paper and no pencils.

Translation Polish - English

Zofia Woźniak jedzie do matki i do brata do Torunia. Matka i brat Zofii mieszkają już długo w Toruniu. Pani Woźniak, matka Zofii i Władysława, jest stara i już nie pracuje. Ona ma małe mieszkanie blisko kościoła.

Władysław Woźniak, brat Zofii, pracuje w hotelu i mieszka w osiedlu dla urzędników. On ma mały pokój. W pokoju on ma łóżko, okrągły stół, krzesło, żółtą kanapę i jasny dywan. Blisko kanapy stoi półka. To osiedle jest na przedmieściu blisko stacji.

Zofia chce być u matki tylko jeden dzień. Przez drugi dzień urlopu chce być u brata. Po urlopie Zofia musi wracać do Warszawy do pracy.

Teraz widzimy Zofię w pociągu. Ona ma miejsce przy oknie. Przez okno widzi ona miasta, osiedla, duże kościoły, gospodarstwa i ogrody. Pociąg Zofii ma być w Toruniu o godzinie czwartej.

Questions

1. Do kogo jedzie Zofia? (matka, brat)
2. Dokąd jedzie Zofia? (Toruń)
3. Gdzie mieszkają matka i brat Zofii Woźniak? (Toruń)
4. Jaka jest matka Zofii i Władysława? (stary)
5. Gdzie jest mieszkanie pani Woźniak? (near the church)
6. Gdzie pracuje brat Zofii? (hotel)
7. Co ma Władysław w osiedlu dla urzędników? (small room)
8. Jakie meble ma Władysław w pokoju? (bed, table, chair)
9. Blisko czego jest to osiedle? (stacja)
10. Ile dni Zofia chce być u matki? (1)
11. U kogo ona chce być przez drugi dzień urlopu? (brat)
12. Kiedy Zofia musi wracać do pracy? (after leave)
13. Gdzie widzimy Zofię teraz? (pociąg)
14. Przy czym ona ma miejsce? (okno)
15. Przez co ona widzi miasta? (okno)
16. Jakie kościoły ona widzi przez okno? (duży)
17. O której pociąg Zofii ma być w Toruniu? (4)

LESSON 30

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co widzi na tym obrazku pan Grocholski? (big room, small room, nice room)
2. Kto widzi duży pokój na tym obrazku? (Grocholski)
3. Jaki pokój widzi pan Grocholski? (big, dark, long, furnished)
4. Czego jest dużo w tym pokoju? (mebel, stół, krzesło, obraz)

5. Jakich mebli jest dużo w tym pokoju? (różny, ładny, nowy, jasny)
6. Co stoi na środku pokoju? (round table, small chair, green couch)
7. Gdzie stoi okrągły stół? (in the middle of the room)
8. Co stoi przy stole? (couch, lamp, armchair)
9. Gdzie stoi kanapa? (by the table, cupboard, stove)
10. Jaka kanapa stoi przy stole? (red, green, yellow, new)
11. Co leży na stole? (newspaper, notebook, book)
12. Gdzie leży gazeta? (stół, krzesło, kanapa, szafa)
13. Co stoi na gazecie? (glass, bottle)
14. Gdzie stoi szklanka? (gazeta, zeszyt, książka)
15. Na czym stoi szklanka? (gazeta, stół, krzesło)
16. Co jest w szklance? (beer, cherry juice, tea, coffee)
17. Gdzie jest piwo? (szklanka, butelka)
18. Co stoi przy czerwonej kanapie? (armchair, chair, cupboard)
19. Gdzie stoi fotel? (przy: czerwona kanapa, biała szafa, lampa)
20. Co stoi przy fotelu? (cupboard, chair, lamp, table)
21. Gdzie stoi szafa? (przy: fotel, stół, kanapa)
22. Z czego jest ta szafa? (drzewo)
23. Co jest z drzewa? (wardrobe, chair, table, floor)
24. Na czym siedzi kot? (zielona poduszka, czerwona kanapa, żółty stół)
25. Na jakiej poduszce siedzi kot? (zielona, czerwona, biała)
26. Co siedzi w rogu kanapy? (cat, dog)
27. Co leży na podłodze? (yellow rug, dark rug)
28. Gdzie leży dywan? (podłoga)
29. Jaki dywan leży na podłodze? (yellow, red, blue)
30. Gdzie w tym pokoju jest półka? (on the wall, by the table)
31. Co jest na ścianie? (shelf)

32. Co jest na półce? (vase, bottle glass)
33. Gdzie stoi wazon na kwiaty? (półka, stół)
34. Czy jest w tym pokoju kominek? (no)
35. Gdzie jest piec? (to the right of the door)
36. Co jest na prawo od drzwi? (stove, armchair)

Part II

1. Co stoi na środku pańskiego pokoju? (stół)
2. Gdzie stoi pańskie łóżko? (w rogu pokoju)
3. Jaki stół jest w pańskim pokoju? (duży, okrągły)
4. Czy pan czyta teraz gazetę? (nie)
5. Gdzie leży teraz gazeta? (na biurku)
6. Czy pan ma czerwoną kanapę?
7. Gdzie stoi kanapa w pańskim pokoju? (na środku)
8. Czy pan ma szafę w mieszkaniu? (tak, nie)
9. Ile foteli pan ma w pokoju?
10. Ile krzeseł pan ma w mieszkaniu?
11. Czy pan ma kota, czy psa? (kot, pies, ani kot, ani pies)
12. Co leży w pańskim pokoju na podłodze? (dywan)
13. Jaki dywan pan ma? (czerwony)
14. Jaki kolor pan lubi? (zielony)
15. Jakiego koloru pan nie lubi? (czarny)
16. Jakie meble pan ma w mieszkaniu?
17. Ile szklanek ma pańska żona? (1, 3, 5, 9, 15, 30, 50)
18. Czy pan ma półkę w pokoju?
19. Ile półek pan ma? (1, 2, 5)
20. Gdzie pan ma książki w pokoju? (na półce)

21. Ile książek pan ma? (2, 3, 5, 7)
22. Czy w pańskim pokoju jest wazon na kwiaty?
23. Czy pan lubi kwiaty? (tak, nie)
24. Czy ma pan kominek w domu?
25. Gdzie jest kominek w pańskim domu?

LESSON 30

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I am looking for a good salesman.
2. I have a pretty thing here.
3. Which student is sick?
4. Which professor are you looking for?
5. Which book are you looking for?
6. Whom do you know here?
7. What do you need now?
8. Whose books are here?

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students)

Rewrite the following sentences filling in the blanks:

1. U kog ... pan pracuje?
2. Czeg ... boi się Janek?
3. Czy ... książek pan szuka?
(Whose)
4. Któr ... gazetę pan czyta?

5. Jak ... książek pan potrzebuje?

6. Idę na stację po córk ...

Part III

This part is to be done if tape recorder is available to the student.

Record answers to Questions 1 to 15 Oral Drill, Lesson 29.

LESSON 30

Vocabulary

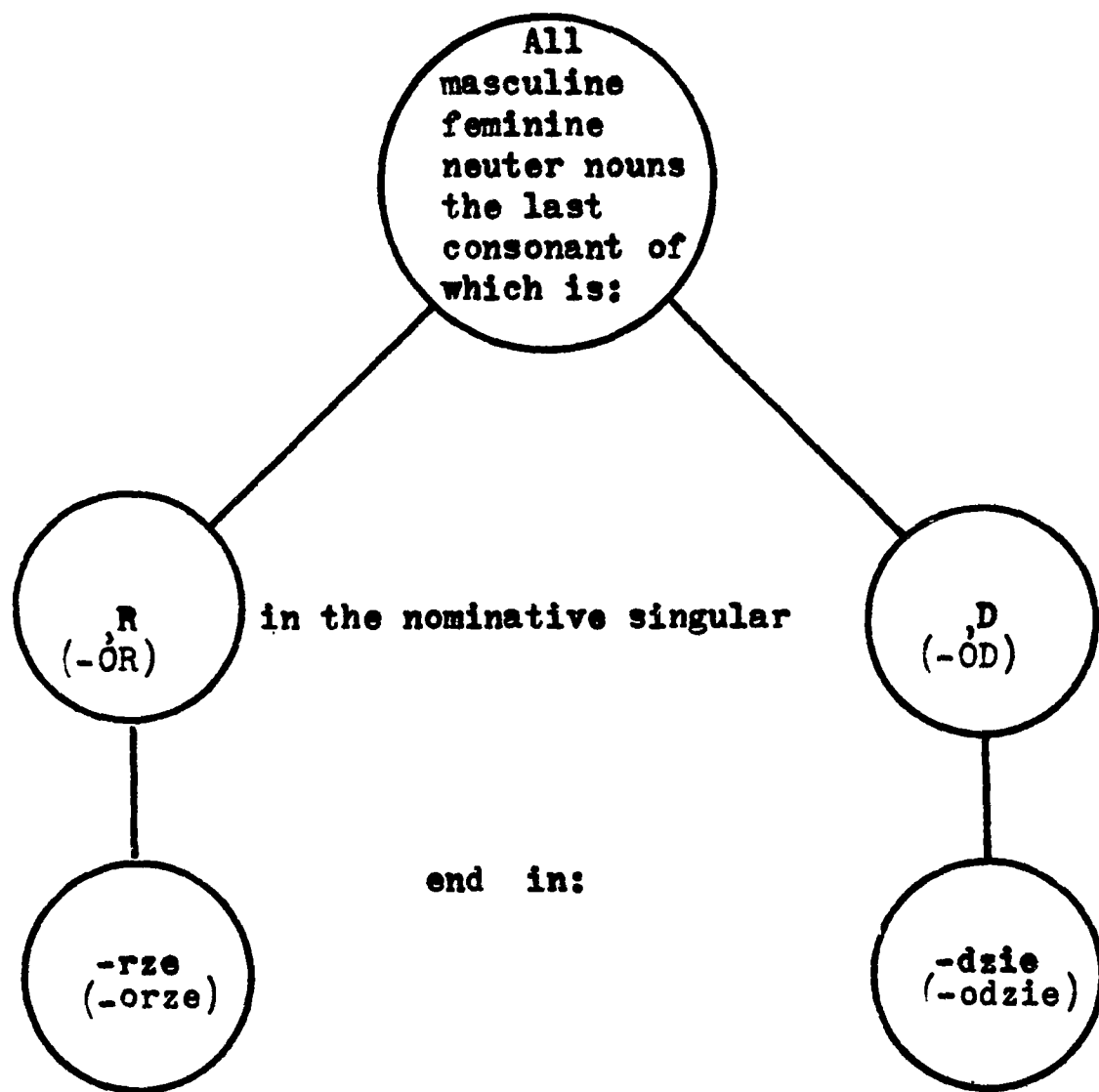
drzewo, n.	- wood, tree
drzwi	- doors
dywan, m. dywanu	- rug, carpet
fotel, m. fotela/fotelu, gen. s.	- armchair
kanapa, f.	- couch, sofa
kominek, m. kominka, gen. s.	- fireplace
kwiat, m. kwiatu, gen. s.	- flower
lewy, lewa, lewe	- left (as adj.)
leżeć, i. leżę leży	- to lie I lie he (she, it) lies
mucha, f.	- fly
na lewo	- to the left, on the left hand side
na prawo	- to the right, on the right hand side
na środku	- in the middle, in the center
obrazek, m. obrazka, gen. s.	- small picture
od (+ gen.)	- of
okrągły, okrągła, okrągłe	- round (as adj.)

piec, m. pieca, gen. s.	- stove, heater, furnace
piwo, n.	- beer
poduszka, f.	- pillow, cushion
półka, f.	- shelf, rack
prawy, prawa, prawe	- right (as adj.)
róg, m. rogu, gen. s.	- corner, horn (antler's)
różny, różna, różne	- different, various
szafa, f.	- wardrobe, cupboard
szklanka, f.	- (drinking) glass
ściana, f.	- wall
środek, m. środką, gen. s. środkami, nom. pl.	- middle, center - means
wazon, m. wazonu, gen. s.	- vase
z (+ gen.)	- made of
żółty, żółta, żółte	- yellow

LESSON 31

Grammar Perception Drill

LOCATIVE SINGULAR

Part I

a/ Instructor:

O czym pan mówi?

Suggested words:

towar
deser
odra
biuro
papier
kolor
kura
pióro
wieczór
numer domu
litr
metr

Students:

Mówię o towarze.

O kim pan mówi?

major
doktor
oficer
podoficer
profesor

On mówi o majorze.

b/ O czym my mówimy?

ogród
obiad
samochód
woda
komenda
prawda

Mówimy o ogrodzie.

Part II

The locative plural ending of all nouns of all genders is -ach

Instructor:

Suggested words:

Students:

O kim mówimy?

oficerowie
pacjenci
chłopcy
profesorowie
żołnierze
majorowie
kupcy
goście
synowie pana Kolankowskiego
bracia pana Cichockiego
sekretarki
maszynistki
kelnerki
kucharki
siostry pani Kolankowskiej
córkę pana Tyszkę
dzieci państwa Walczak (dzieciach - irregul.)
rodzice Basi

Mówimy o oficerach.

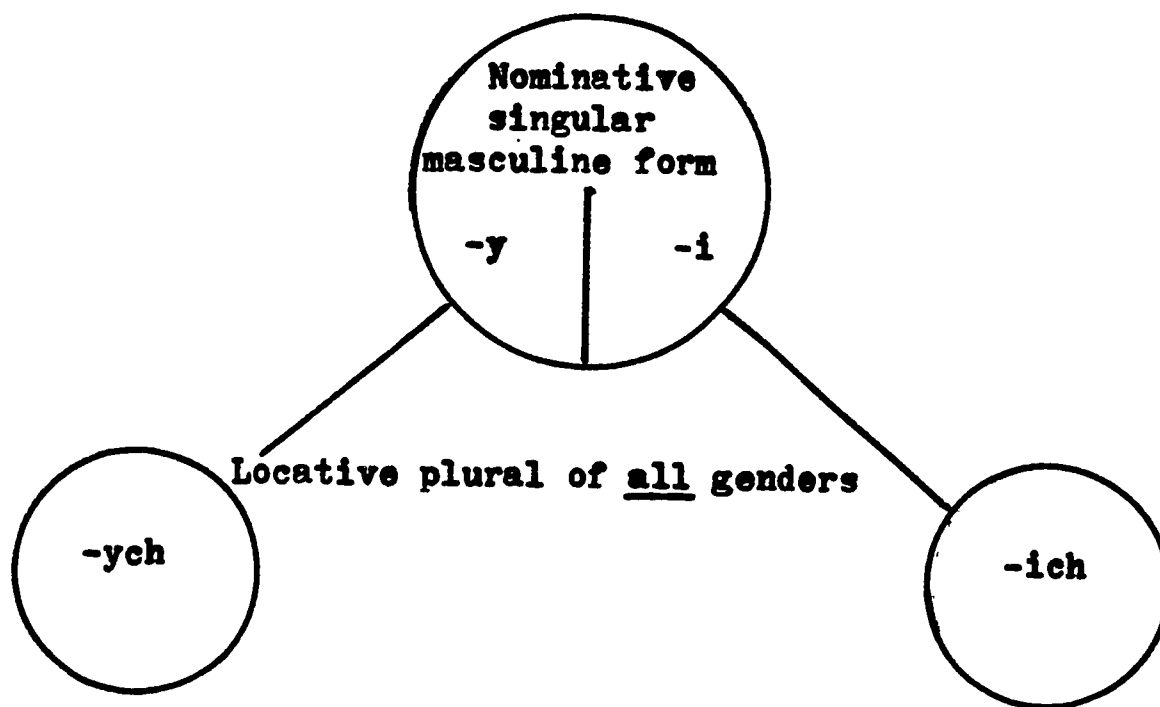
O czym mówimy?

domy
stoły
lampy
biurka
konie
krowy
wannы
towary
wakacje
ciastka
rzeki
miasta
myszy

Mówimy o domach.

Part III

Adjectives (and pronouns)

Instructor:

Przy których stołach
oni siedzą?

Przy jakich stołach
oni siedzą?

Suggested words:

duży

duży

mały
czarny
ten
tamten
inny
stary
zielony
biały
ładny
jasny
ciemny
nowy
nieduży
nasz
mocny

niski
wysoki
krótki
długi
brzydki
niebieski
mój

Students:

Oni siedzą przy
dużych stołach.

Oni siedzą przy
dużych stołach.

Part IV

Require students to form questions for the following statements:

Instructor:

Suggested
words:

Students:

Dzieci siedzą na małych
białych krzesłach
zielonych

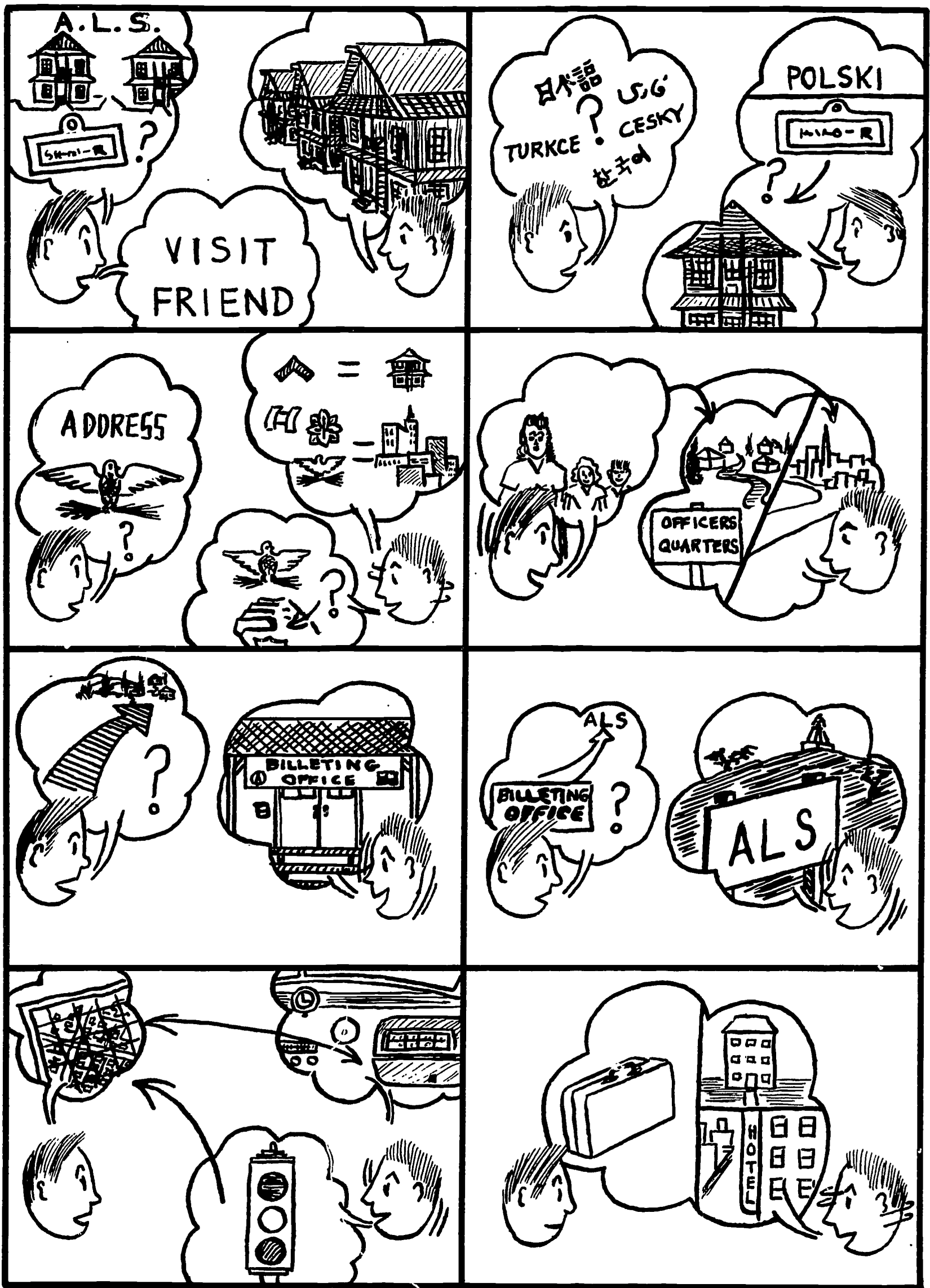
jaki

Na jakich krzesłach siedzą
dzieci?

Dzieci siedzą na tych krzesłach
Dzieci siedzą na tamtych krzesłach
Dzieci siedzą na moich krzesłach
Dzieci siedzą na szkolnych krzesłach
Dzieci siedzą na naszych krzesłach

który

czyj

LESSON 31

Dialog (Inquiring about the address of DLI student)

D.: Drozd

B.: Bober (Instruktor)

D.: Gdzie mieszkają studenci Wojskowego Instytutu Języków?

Where do the students of the Defense Language Institute live?

B.: Dlaczego pan się o to pyta?

Why do you ask about it?

D.: Mam znajomego, który się uczy w tej szkole i chciałbym go odwiedzić.

I have a friend who is studying at this school and I would like to visit him.

B.: Jakiego języka on się uczy?

Which language is he learning?

D.: On się uczy języka polskiego. Czy wszyscy studenci mieszkają w koszarach?

He is learning the Polish language. Do all the students live in the barracks?

B.: Nie, nie wszyscy. Szeregowcy mieszkają w koszarach, a oficerowie i podoficerowie przeważnie na mieście.

No, not all (of them). Privates live in the barracks, and officers and non-commissioned officers in most cases live in town.

D.: Gdzie mogę się dowiedzieć o adresie pułkownika Kubickiego?

Where can I inquire about the address of Colonel Kubicki?

B.: Czy on jest żonaty?

Is he married?

D.: Tak on ma żonę i dzieci.

Yes, he has a wife and children.

B.: Jeżeli on ma rodzinę, to on na pewno mieszka na mieście albo ma kwaterę w osiedlu dla oficerów.

If he has a family, he certainly lives in town, or he has his quarters in the settlement for officers.

D.: Czy to osiedle jest daleko stąd?

Is that settlement far from here?

B.: Tak, dosyć daleko. Proszę jednak najpierw dowiedzieć się o adresie w biurze kwaterunkowym.

Yes, quite far. First, however, please inquire about the address in the billeting office.

D.: Czy to biuro znajduje się na terenie szkoły?

Is that office located on the school grounds?

B.: Tak. Biuro kwaterunkowe jest w rejonie dowództwa szkoły.

Yes. The billeting office is in the area of the School Headquarters.

- D.: Czy pan może ma plan tego miasta? Do you perhaps have a map of this town?
- B.: Owszem, mam w samochodzie i zaraz go przyniosę. Czy pan ma zamiar zaraz tam pojechać? Yes, I have (it) in (my) car and I'll bring (it) right away. Do you intend to go there right away?
- D.: Nie, dopiero po obiedzie, bo teraz muszę zamówić pokój w hotelu lub w pensjonacie. No, (I'll go there) after dinner because now I must reserve a room in a hotel or a boarding house.

LESSON 31

Grammar Analysis

The locative singular of all nouns (regardless of gender), the last consonant of which is r ends in: -rze, (masculine nouns in -ór end in -orze)

e.g.:

- Piszę na papierze. - I'm writing on paper.
 Ołówek leży przy piórze. - A pencil is lying near the pen.
 Mówię o kurze. - I'm speaking about a hen.

The locative singular of all nouns (regardless of their gender), the last consonant of which is d, ends in -dzie, (nouns in -ód end in -odzie)

e.g.:

- Dzieci bawią się w ogrodzie. - Children are playing in the garden.
 Dzieci bawią się w wodzie. - Children are playing in the water.

The locative plural ending of all nouns of all genders is -ach, (attached to the stem; see p.148, Vol. I)

e.g.:

- Mówimy o ogrodach. - We are speaking about gardens.
 Mówimy o kurach. - We are speaking about hens.
 Mówimy o kolorach. - We are speaking about colors.

The locative plural of all adjectives (regardless of gender) is: -ych when the nominative singular masculine form ends in -y and is -ich when the nominative singular masculine form ends in -i,

e.g.:

- On mówi o różnych towarach (różny, -a, -e)
 Ona mówi o krótkich piórach (krótki, -a, -ie)

Polish pronouns and ordinal numerals, in the plural as well as in the singular, are declined, roughly, in the same manner as adjectives.

The locative plural of the pronouns:

ten, ta, to; który, która, które; czyj, czyja, czyje; jaki, jaka, jakie; mój, moja, moje; nasz, nasza, nasze and the ordinal numeral:

drugi, druga, drugie is:

tych, których, czyich, jakich, moich, naszych and drugich.

LESSON 31

Structural Drill

Instructor:

O czym pamiętają
państwo Bober?

Suggested words:

kwatery

numer domu
deser
litr mleka
ser
towar
metr towaru
kolor pokoju
biuro
cukier
żadny wieczór
pióro
kura
papier
odra

Students:

Państwo Bober
pamiętają o kwate-
rze.

O kim pamiętają
państwo Bober?

major

doktor
oficer
profesor
podoficer
siostra

Oni pamiętają
o majorze.

O czym myśli pan Drozd?

ogród

woda

Pan Drozd myśli
o ogrodzie.

O kim mówią studenci?

samochód
obiad

pułkownik

Studenci mówią o puł-
kowniku.

szeregowiec
urzędnik
kolega
kelner
gość
rodzice
kolejarz
rodzina
właściciel domów
żona
doktor
pacjent
maszynistka
znajomy
człowiek
przyjaciół
lekarz
chłopiec
major
syn
córką
siostra
babka
porucznik
sierżant
kobieta
dziewczyna
ojciec
matka
kucharz
kucharka
krawiec
szewc

O czym mówią studenci?

koszary

Studenci mówią o ko-
szarach.

kwatery
plan
pensjonat
dowództwo
obrazek
kanapa
drzewo
wazon

O czym panowie myślą?

polską książkę
stare koszary

Myślimy o polskiej
książce.

nowe plany
czerwone fotele
duże drzewa
ładne kwiaty
dobre kwatery
ładne hotele
stare miasta
białe myszy
ciemne noce
wieprzowe kotlety
rasowe konie
czerwone jabłka
pańskie domy
jasne klasy
nieumeblowane pokoje

Drill the following in singular and plural:

Instructor:

Przy kim pan stoi?

Suggested words:

wysoki oficer

dobry podoficer
niski kapitan
stary profesor
nowy nauczyciel
gruby kucharz
ładna kobieta
stary sierżant
dobry przyjaciel
łyśy doktor
pańska córka

Students:

Stoję przy
wysokim oficerze.

LESSON 31

Translation English - Polish

1. Do you remember this pretty girl? Unfortunately, she is going to Warsaw tomorrow.
2. I have a very good job now.
3. Do you see that old man? That is Mr. Walczak. He is going for the doctor.
4. Colonel Bober wants to buy a yellow vase for that new young secretary.
5. I know the address of the Billeting Office but I don't know where that street is.
6. This student can not study because he sees a tall pretty typist through the window.
7. Why do you want to phone to the HQs? I want to ask about Private Zawadzki's leave.
8. John Mróz is paying ten złote for that old cupboard.

Translation Polish - English

Janek dziś nie idzie do szkoły, bo ma odrę. On leży w łóżku. Dziś on nie może ani pisać, ani czytać. Przy łóżku na krześle stoi szklanka wody. Matka przyniesie obiad dla Janka do łóżka. Ona bardzo lubi syna. Ona dziś nie pracuje w szkole. Doktor przyjedzie do Janka o godzinie czwartej. Doktor bierze dziesięć złotych za wizytę w domu pacjenta.

Teraz matka Janka siedzi na krześle i czyta książkę. Janek leży w łóżku i słucha. Buty Janka stoją przy łóżku na podłodze. Ojciec Janka nie jest stary. On pracuje w sklepie.

Questions

1. Dokąd Janek dziś nie idzie? (szkoła)
2. Gdzie on leży? (łóżko)
3. Czego on nie może robić? (neither write nor read)
4. Na czym stoi szklanka wody? (krzesło)
5. Dla kogo matka przyniesie obiad? (Janek)
6. Gdzie ona dziś nie pracuje? (szkoła)
7. O której doktor przyjedzie do Janka? (4)
8. Za co doktor bierze dziesięć złotych? (house call)
9. Na jakim meblu siedzi matka? (krzesło)
10. Czyja matka siedzi na krześle? (Janek)
11. Co ona czyta? (gazeta)
12. Przy czym stoją buty Janka? (łóżko)
13. Na czym one stoją? (podłoga)
14. Czyj ojciec nie jest stary? (Janek)
15. Gdzie on pracuje? (sklep)

LESSON 31

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto ma znajomego w Wojskowej Szkole Języków? (Drozd)
2. W jakiej szkole uczy się znajomy pana Drozda? (ALS)
3. Kogo chce odwiedzić pan Drozd? (znajomy, brat, kolega)
4. Jakiego języka uczy się znajomy pana Drozda? (polski, angielski)
5. Kto uczy się języka polskiego? (Drozd's acquaintance, pal, brother)
6. Czy wszyscy studenci mieszkają w koszarach? (no)
7. Gdzie mieszkają szeregowcy? (koszary)

8. Gdzie mieszkają oficerowie i podoficerowie? (miasto)
9. Kto mieszka w koszarach? (szeregowiec, żołnierz)
10. Kto mieszka na mieście? (oficer, podoficer)
11. Czy pułkownik Kubicki jest żonaty? (tak)
12. Czy państwo Kubiecy mają dzieci? (tak)
13. Gdzie mieszkają państwo Kubiecy? (miasto, kwatera, osiedle dla oficerów)
14. Czy osiedle dla oficerów jest daleko od miasta? (quite far, not far, near)
15. Gdzie można dowiedzieć się o adresie studentów Wojskowej Szkoły Języków?
(biuro kwaterunkowe)
16. Gdzie można dowiedzieć się o adresie pułkownika Kubickiego? (biuro kwaterunkowe)
17. Czy biuro kwaterunkowe jest na terenie szkoły? (tak)
18. W rejonie czego jest biuro kwaterunkowe? (rejon dowództwa)
19. Co jest w rejonie dowództwa szkoły? (Billeting Office, Mil. District Command)
20. Czy pan Beber ma plan miasta? (tak)
21. Gdzie ma pan Beber plan miasta? (samochód, dom, hotel)
22. W czym ma pan Beber plan miasta? (samochód, pociąg)
23. Co przyniesie pan Beber z samochodu? (plan, mapa)
24. Kto przyniesie plan miasta z samochodu?
25. Kiedy pojedzie pan Drezd do państwa Kubickich? (after dinner, afterneon)
26. Kto pojedzie po obiedzie do osiedla dla oficerów? (Drezd)
27. Co chce teraz zrobić pan Drezd? (reserve a room in hotel, town)
28. Gdzie on chce zamówić pokój? (hotel, miasto)

Part II

1. Czy pan ma duże znajomych w Wojskowej Szkole Języków?
2. Czy pan ma przyjaciela w Wojskowej Szkole Języków?
3. Jakiego języka pan się uczy?
4. W jakiej szkole pan się uczy?

5. Czy pan mieszka w koszarach?
6. Czy pan mieszka w osiedlu oficerskim?
7. Czy pan mieszka na mieście?
8. Gdzie pan mieszka?
9. Czy pan ma duże mieszkanie?
10. Ile pokoi pan ma? (1, 3, 5, 9)
11. Czy pan ma dom w Monterey?
12. Ile pan ma tu książek? (1, 2, 6, 15, 50)
13. Czy pan ma dzieci? (tak, nie)
14. Czy pan jest żonaty?
15. Gdzie można dowiedzieć się, gdzie mieszka porucznik Kowalski?
16. Gdzie można dowiedzieć się o adresie porucznika Adamskiego?
17. Gdzie jest Biuro Kwaterunkowe Wojskowej Szkoły Języków?
18. Czy wszyscy studenci Wojskowej Szkoły Języków mieszkają w koszarach?
19. Czy pan mieszka w Monterey?
20. Jaki jest pański adres?
21. Jaki jest adres pańskich rodziców?
22. Czy pan zna Monterey?
23. Co pan ma w samochodzie? (książki, ubranie)
24. Co pan ma zamiar jutro robić?
25. Co pan zwykle robi po obiedzie? (uczyć się)
26. Gdzie pan ma zamiar pojechać jutro? (Warszawa, Kraków, Łódź)
27. Czy pan ma plan miasta Łodzi?
28. Czy pan mieszka w hotelu, czy w pensjonacie? (ani ... ani)
29. Jakie pan ma meble?
30. Co stoi na środku pańskiego pokoju?
31. Czy ma pan gazetę?

32. Jakie książki pan ma na stole? (polski)
33. Czy na tym stole leży gazeta? (nie, tu nie ma)
34. Czy pan ma fotel w domu?
35. Czy w tej klasie jest dywan?
36. Co stoi na środku klasy? (tables)
37. Co leży tu na stołach?
38. Co stoi w klasie przy oknach? (chairs)
39. Czy w tej klasie jest kominek?

LESSON 31

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mrs. Jaworski does not want to be at her brother's wedding.
2. Are you going to your daughter's wedding today?
3. I cannot stay in Toruń because my wife does not feel well. We must return home.
4. When are you going to Warsaw, sir?
5. My wife is returning from Gdańsk today.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students)

Rewrite the following sentences filling in the blanks:

1. Państwo Chmielewscy mówią często o tym kapitan ...
2. Kapitan ... Walczak ... nie ma jeszcze w pociąg ...
3. Pan Wirski siedzi przy żon ...
4. Po któr ... doktora idzie pani Chmielewska?

5. Pan Tyszką nie chce jechać do Poznani ...

6. Mój syn mieszka w Poznani ...

7. Czy pani wysiada w Krakowi ...?

8. Sierżant Chmielewski nie ma dom ... On mieszka w osiedl ... dla pod-
oficer ...

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students)

Record on tape the story of Dialog 29.

LESSON 31

Vocabulary

albo

- or

biuro kwaterunkowe

- billeting office

dopiero

- only, just

dowiedzieć się, p.

- to find out, to learn, to get the news

dowiem się

- I'll find out

dowie się

he (she, it) will find out

dowiedzą się

they will find out

dowiedzieć się (o)

- to find out (about)

dowództwo, n.

- headquarters, command post

go

- him, it

jednak

- however, but

koszary (pl. only)

- barracks

koszar, gen. pl.

kwatery, f.

- quarters (military)

kwaterunkowy, kwaterunkowa,

- billeting

kwaterunkowe

lub

- or, either

najpierw

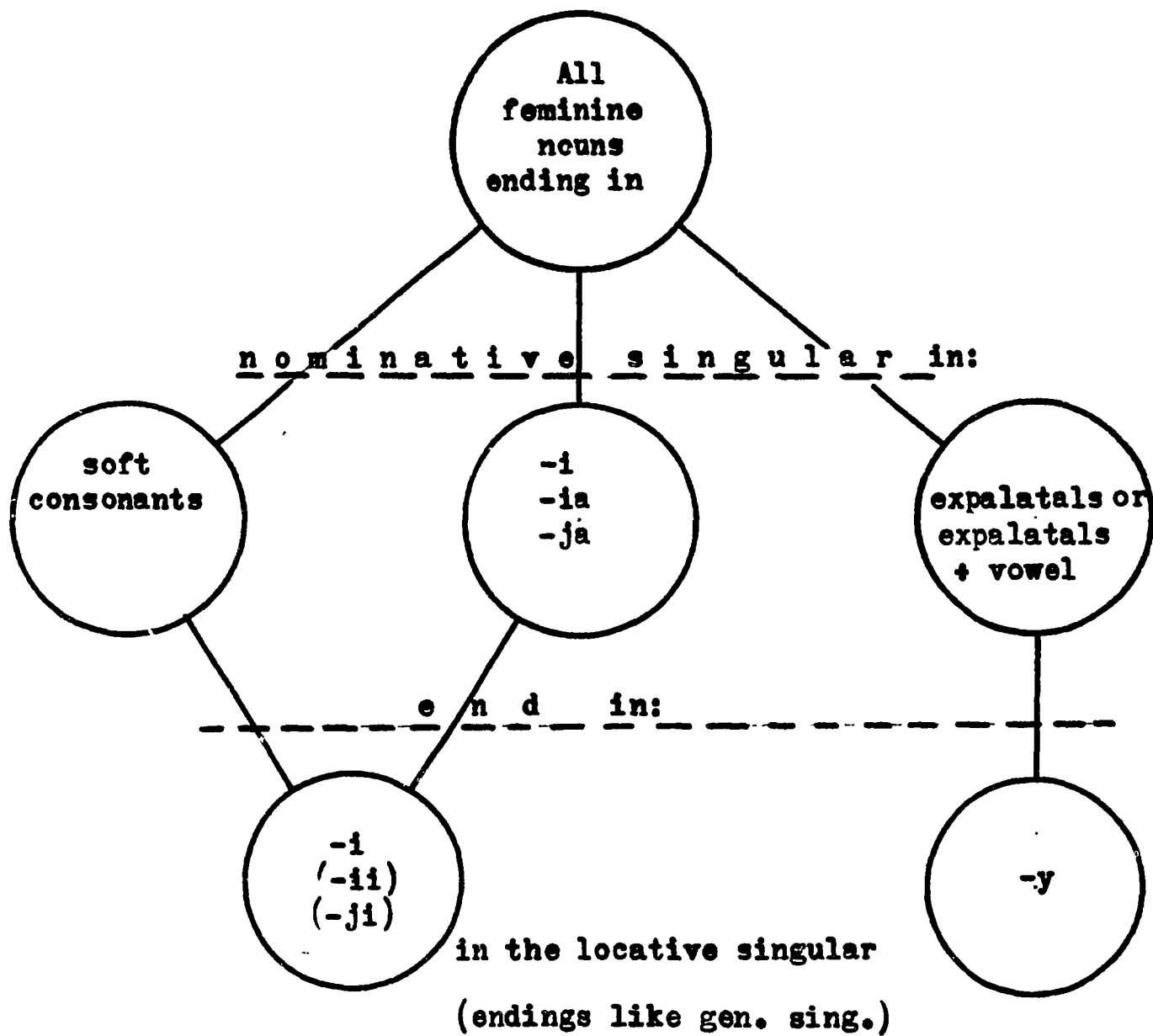
- first, at first, in the first place

odwiedzić, p. odwiedzę odwiedzi	- to visit (a person) - I'll visit he (she, it) will visit
pensjonat, m. pensjonatu, gen. s.	- boarding house
plan, m. planu, gen. s.	- plan, map
polski, polska, polskie	- Polish
przeważnie	- mostly, most of the time
pułkownik pułkownicy, nom. pl.	- colonel
rejon, m. rejonu, gen. s.	- area, sector, region
student, m. studenci, nom. pl.	- student, college student, university student
szeregowiec, m. szeregowca, gen. s. szeregowcy, nom. pl.	- private (soldier)
teren, m. terenu, gen. s.	- area, terrain
Wojskowy Instytut Języków	- Defense Language Institute
zamówić, p. zamówię zamówi	- to make a reservation, to order - I'll make a reservation, I'll order he (she, it) will make reservation
znajdować się, i. znajduję się znajduje się	- to be located, to be found, to be situated - I am located - he (she, it) is located
żonaty (masculine only)	- married (having a wife)

LESSON 32

Grammar Perception Drill

LOCATIVE SINGULAR

Part I

Instructor:

O czym pan mówi?

Suggested words:

gęś
sól
koszula
pieczeń
broń pancerna
Łódź

spółdzielnia
świnia
kuchnia
ziemia

Students:

Mówię o gęsi.

informacja
stacja

fotografia

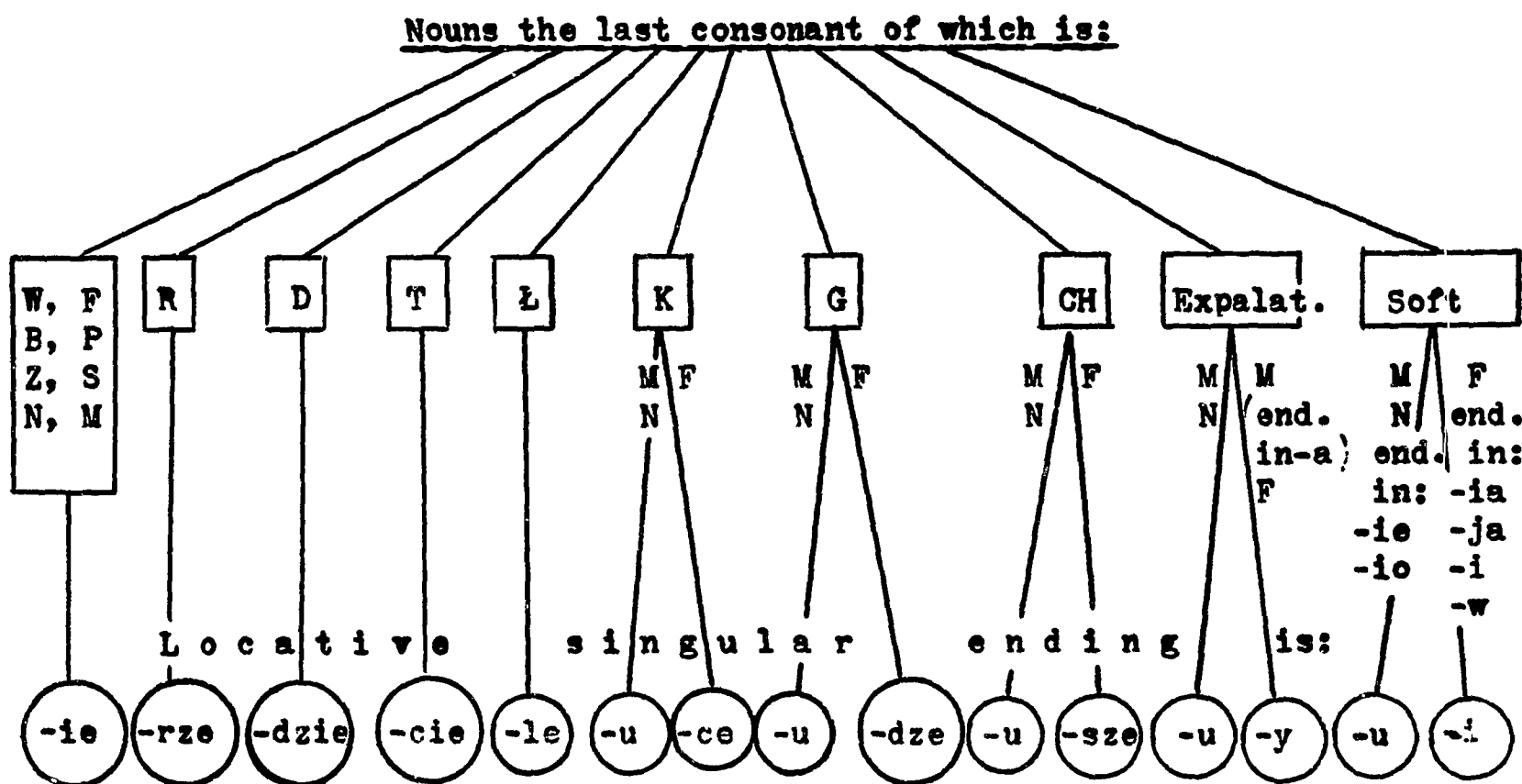
tablica
owca
ulica
dzielnica
praca
mysz
noc

O kim pan mówi?

pani

Mówię o pani.

Part II Summary of locative singular endings.

Instructor:

O czym Bolek myśli?
(mówi)
(czyta)

Suggested words:

duży rów

rasowa krowa
duże drzewo

lufa armatnia

świeży chleb
ta osoba

Students:

Bolek myśli o dużym rowie.

nowy sklep
czerwona kanapa

ładny obraz

dobry papieros
dobra klasa
dobre mięso

ciężki karabin
nowa wanna
dobre ziarno

biała brama

nowy towar
czarna kura
nowe biuro

ładny ogród
wojskowa komenda

biały kot
stara gazeta
duże miasto

nowy kościół
mała szkoła
świeże masło

duży zadatek
małe dziecko

nowa półka
długi pociąg
ładna podłoga

zielony groch
czarna mucha

czerwony barszcz
dobre miejsce

biała mysz

Poznań
armatni nabój
niebieski fotel
(gość)

nowe radio
ładna mieszkanie

bron pancerna
biała sól

stara gęś
dobra pieczeń
Łódź

ładna fotografia

nowa stacja

czerwona krew

O kim Bolek myśli?

ta pani

Bolek myśli o tej
pani.

Part III

Instructor:

Czy pan mówi po polsku?
po angielsku?

Suggested words:

mówić

czytać
pisać

Students:

Tak, mówię po polsku.

Part IV

Instructor:

Kiedy pan czyta gazetę?

Kiedy pan mówi po polsku?

Kiedy pan pije piwo?

Suggested words:

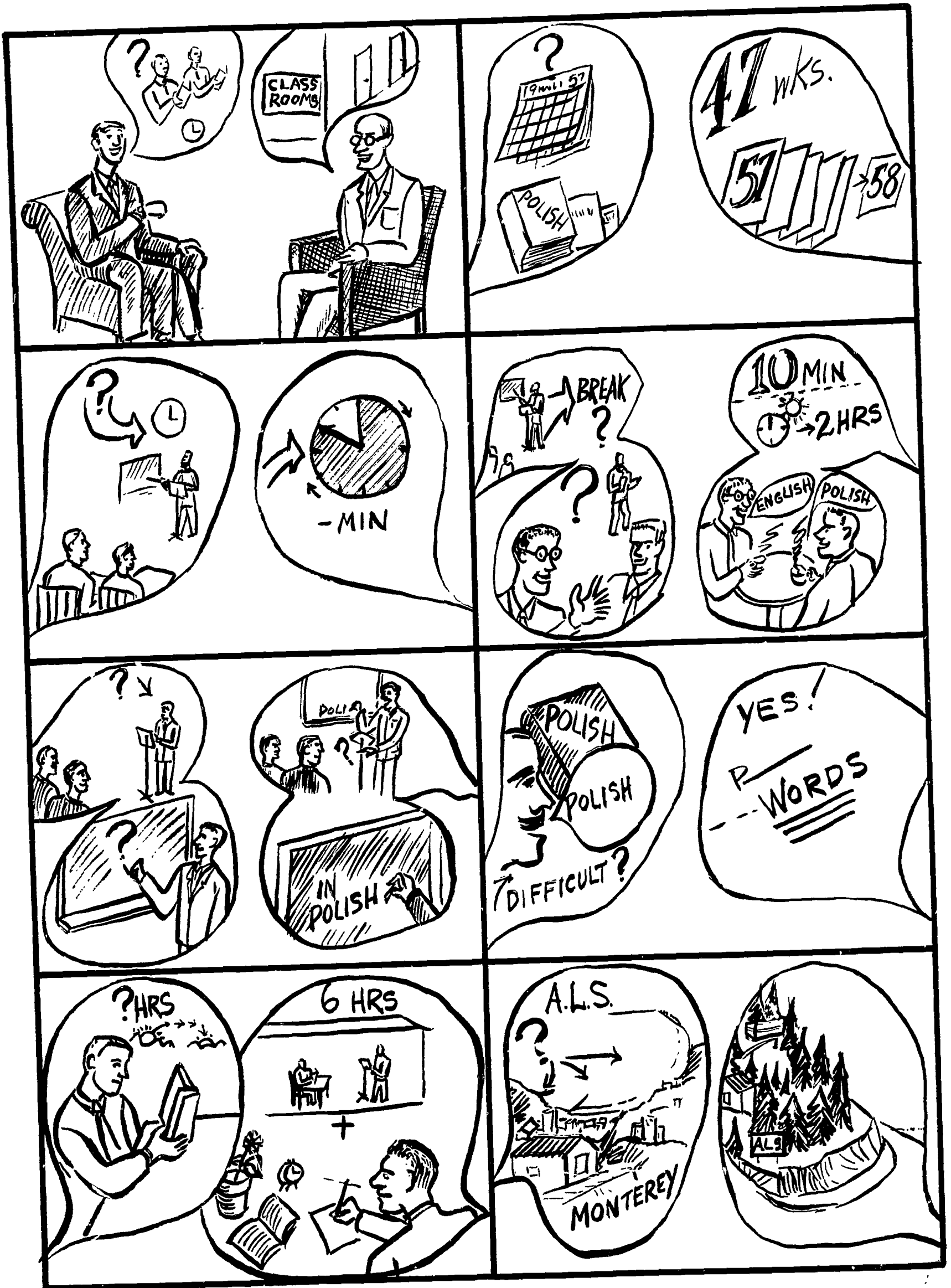
obiad

lekcja
praca
dzień

wesele

Students:

Czytam gazetę
podczas obiadu.

LESSON 32

Dialog (Lesson schedule at a language school)

Ż.: Szeregowiec Żaba

M.: Plutonowy Mróz

Ż.: Gdzie są teraz studenci?

Where are the students now?

M.: Studenci są teraz w klasach na lekcjach.

The students are now in the classrooms.
(having lessons)

Ż.: Jak długo trwa kurs języka polskiego?

How long does Polish language course last?

M.: Kurs języka polskiego trwa czterdzieści siedem tygodni, to znaczy prawie rok.

The Polish language course lasts 47 weeks, that is almost a year.

Ż.: Jak długo trwa jedna lekcja?

How long does one lesson last?

M.: Jedna lekcja trwa pięćdziesiąt minut.

One lesson lasts 50 minutes.

Ż.: Czy studenci mają przerwę po każdej lekcji?

Do the students have a break after each lesson?

M.: Tak, oni mają zwykle dziesięć minut przerwy, ale w południe dwie godziny.

Yes, they usually have a ten-minute break, but at noon they have two hours.

Ż.: Co studenci robią podczas przerw?

What do the students do during the breaks?

M.: Oni rozmawiają po angielsku i po polsku, piją kawę i odpoczywają.

They speak English and Polish, drink coffee and rest.

Ż.: Co nauczyciele robią podczas lekcji?

What do the teachers do during the lesson?

M.: Oni stawiają pytania i także piszą na tablicy.

They ask questions and write on the blackboard too.

Ż.: Co oni piszą na tablicy?

What do they write on the black board?

M.: Oni piszą różne słowa i zdania po polsku.

They write various words and sentences in Polish.

Ż.: Czy język polski jest trudny?

Is the Polish language difficult?

M.: O tak! Szczególnie wymowa polskich słów jest trudna.

O, yes! The pronunciation of Polish words is especially difficult.

Ż.: Ile godzin dziennie uczą się studenci?

How many hours a day do the students study?

M.: Sześć godzin w szkole. Poza tym w domu muszą pisać pracę domową i uczyć się dialogu.

Six hours at school. Besides that they have to write homework and learn a dialog at home.

Ż.: W jakiej dzielnicy Monterey znajduje się szkoła?

In which section of Monterey is the school located?

M.: Wojskowy Instytut Języków znajduje się w lesie na wzgórzu.

The Defense Language Institute is located in a forest on a hill.

LESSON 32

Grammar Analysis

Part I

The locative singular of all feminine nouns, the last consonant of which is soft, and those ending in -ia, -ja and -i, ends in -i,

e.g.:

Kura stoi przy gęsi.	(gęś, f.)	On mówi o fotografii syna.
Krowa stoi przy świni.	(świnia, f.)	(fotografia, f.)
Władek jest teraz na stacji.	(stacja, f.)	
On siedzi przy pani Walczak.	(pani, f.)	

The locative singular of all feminine nouns, the last consonant of which is an expalatal, ends in -y,

e.g.:

Pies stoi przy owcy.	(owca, f.)
Mówię o tej rzeczy.	(rzecz, f.)

Note that in the locative singular form of some Polish nouns, a change in the last consonant is sometimes accompanied by an additional change in the preceding consonant or vowel,

e.g.:

miasto	changes into	mieście	(a into e and s into ś)
las	" "	lesie	
kwiat	" "	kwiecie	
rów	" "	rowie	(ó into o)
róg	" "	rogu	
stół	" "	stole	

Complicated as these changes may seem at first, the matter will appear very much simpler when we realize that these changes follow a definite pattern. Thus:

st	is interchanged with	ść
zd	" "	źdź
ó	" "	o
a	" "	e

Part II

Expressions like: to speak (to write, to read) Polish, English, etc. are rendered in Polish by: mówić (pisać, czytać) po polsku, po angielsku etc.

Part III

Podczas - during requires the genitive case,

e.g.:

Zwykle czytam gazetę podczas obiadu. - Usually I read a newspaper during
(my) dinner.

LESSON 32

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

O czym pan mówi?
O czym panowie mówią?

gęś
sól
pieczeń
broń
Łódź
koszula
fotografia
spółdzielnia
świnia
kuchnia
ziemia
informacja
stacja
lekcja
krew

Mówię o gęsi.
Mówimy o gęsi.

O kim mówią żołnierze?
O czym mówią żołnierze?

ta pani
tablica
owca
ulica
dzielnica
praca
mysz
noc

Żołnierze mówią
o tej pani.
Żołnierze mówią
o tablicy.

Repeat the above exercise in the plural.

Part II

Instructor:

O kim (o czym) często
mówi pan Tyszką?

Suggested words:

żonaty - student, porucznik, urzędnik

Students:

Pan Tyszką
mówi często
o żonatym
studencie.

polski - dowództwo, pułkownik, dzielnica
angielski - pensjonat, szeregowiec, broń
duży - rejon, piec, owca
mały - szafa, wzgórze, mysz
czerwony - dywan, ołówek, lampa
wysoki - drzewo, fotel, krzesło
krótki - przerwa, wesele, kurs
ładny - wazon, łóżko, radio
niebieski - kwiat, koszula, dom
okrągły - stół, fotografia
dobry - major, ziemia, gęś, plan
stary - miasto, świnia, groch
żółty - szklanka, kuchnia
zielony - poduszka, tablica
długi - zdanie, słowo
trudny - lekcja

Repeat this exercise in the plural.

Part III

Instructor:

Gdzie jest teraz
kapral Bober?

Suggested words:

polski - dowództwo, szkoła

Students:

Kapral Bober
jest teraz w
polskim do-
wództwie.
Marysia jest
teraz w pol-
skim dowództwie.

Gdzie jest teraz
Marysia?

angielski - pensjonat, ogród
duży - rejon, wanna
stary - miasto, mieszkanie
ładny - łóżko, dom
żółty - kuchnia
polski - dzielnica
mały - osiedle
nowy - hotel
szwajcarski - biuro
nowy - sklep
polski - klasa
wojskowy - Komenda Rejonowa

duży - kościół, spółdzielnia

Repeat this exercise in the plural whenever possible.

Part IV

Instructor:

W jakim języku pan mówi?

W jakim języku pan pisze
list do matki?

W jakim języku mówi pan
Kowalski?

W jakim języku mówią
żołnierze?

W jakim języku panowie
mówią?

Suggested words:

polski
angielski

Students:

Mówię po polsku.

Piszę list do
matki po polsku.

Pan Kowalski
mówi po polsku.

Żołnierze mówią
po polsku.

Mówimy po polsku.

Part V

Instructor:

Kiedy pan mówi po polsku?

Kiedy pan Wirski mówi po
angielsku?

Suggested words:

obiad

dzień
lekcja
ślub
wesele
praca
przerwa
urlop
deser
obrona miasta
kurs

Students:

Mówiłem po polsku
podczas obiadu.

Pan Wirski mówił
po angielsku
podczas obiadu.

LESSON 32

Translation English - Polish

1. My son lives in the barracks in Toruń, and my daughter lives in Gdańsk.
2. Sergeant Wirski is going to Toruń. (by means of transportation)
3. Mrs. Wirski's sister has a house of her own in Warsaw.
4. After Private Żaba's wedding Mr. Walczak is going (by means of transportation) to Kraków.
5. The students think that the new course is very difficult.
6. Are you getting off in Poznań, (Madam)?
7. Colonel Karski must return to Warsaw very fast because his son is having a wedding there tomorrow.
8. Professor Jaworski and Doctor Kolankowski know many (dużo) married students in Kraków.

Translation Polish - English

Wojskowa Szkoła Języków jest w Monterey. W tej szkole jest dużo studentów. Studenci uczą się różnych języków. Oni są w szkole 6 godzin. Muszą jednak uczyć się także w domu. Jedna lekcja w szkole trwa 50 minut.

Nie wszyscy studenci mieszkają w koszarach. Oficerowie i podoficerowie przeważnie mieszkają na mieście. Szeregowcy jednak przeważnie mieszkają w koszarach. W biurze kwaterunkowym można dowiedzieć się gdzie mieszkają studenci. Biuro kwaterunkowe jest niedaleko od dowództwa szkoły. Często znajomi odwiedzają studentów Wojskowej Szkoły Języków.

Questions

1. Gdzie jest Wojskowa Szkoła Języków? (Monterey)
2. Czego uczą się studenci? (języki)
3. Jakich języków oni się uczą? (różne)
4. Ile godzin oni są w szkole? (6)
5. Gdzie muszą także uczyć się? (dom)
6. Ile minut trwa jedna lekcja? (50 min.)
7. Gdzie lekcja trwa 50 minut? (szkoła)
8. Czy wszyscy studenci mieszkają w koszarach? (nie)
9. Gdzie mieszkają oficerowie i podoficerowie? (miasto)
10. Kto mieszka w koszarach? (Privates)
11. Gdzie można dowiedzieć się gdzie mieszkają studenci? (biuro kwaterunkowe)
12. Niedaleko czego jest biuro kwaterunkowe? (dowództwo, szkoła)
13. Kogo odwiedzają znajomi? (student)
14. W jakiej szkole oni odwiedzają studentów? (W.S.J.)

LESSON 32

Oral - Aural Drill

Part I

1. Gdzie są studenci? (klasa, lekcja, Wojskowa Szkoła Języków)
2. Kto jest w klasach? (student, żołnierz, oficer, podoficer)
3. Co robią studenci w klasach? (uczyć się, siedzieć)
4. Ile tygodni trwa kurs języka polskiego? (47, 36, 52)
5. Czy 47 tygodni jest to rok? (almost)
6. Co trwa 47 tygodni w Wojskowej Szkole Języków? (course)
7. Ile minut trwa jedna lekcja? (50, 32, 60, 53)
8. Co trwa 50 minut? (class)

16

9. Jak długo trwa jedna lekcja? (50 min., long time, short time)
10. Co studenci mają po każdej lekcji? (przerwa, lekcja)
11. Jak długą przerwę mają studenci zwykle po każdej lekcji? (10, 15, 20)
12. Kto ma 10 minut przerwy po każdej lekcji? (students, soldiers, NCO's)
13. Ile godzin przerwy mają studenci w południe? (2, 3, 5, 6)
14. Kto ma w południe 2 godziny przerwy? (students, officers, privates)
15. Kiedy studenci mają dwie godziny przerwy? (at noon, in the morning, at night)
16. Jak długą przerwę mają studenci w południe? (2, 5, 6 hrs.)
17. Co robią studenci podczas przerw? (rozmawiać, pić kawę - herbatę, odpoczywać, siedzieć)
18. W jakim języku rozmawiają studenci podczas przerw? (polski, angielski)
19. Co piją oni podczas przerw? (kawa, herbata, piwo, woda)
20. Kto pije kawę podczas przerw? (student, uczeń, oficer, żołnierz)
21. Kto odpoczywa podczas przerw? (podoficer, szeregowiec, uczeń)
22. Kiedy odpoczywają studenci? (during the break, at noon, in the morning)
23. Kiedy piją kawę studenci? (during the break, at noon, in the morning)
24. Kto stawia pytania w czasie lekcji? (teacher, professor)
25. Na czym piszą nauczyciele? (tablica, papier, zeszyt)
26. Kto pisze na tablicy? (teacher, professor, student)
27. Co piszą nauczyciele na tablicy? (words, sentences)
28. Kto pisze różne słowa i zdania po polsku na tablicy? (teacher, professor, student)
29. Czy język polski jest trudny? (yes)
30. Co jest szczególnie trudne? (pronunciation)
31. Czy wymowa polskich słów jest trudna? (yes, no)
32. Ile godzin dziennie uczą się studenci w szkole? (6, 10, 4)
33. Kto uczy się w szkole sześć godzin? (students, officers, privates)
34. Gdzie uczą się studenci sześć godzin? (ALS, university)
35. Gdzie studenci muszą pisać pracę domową? (dom, hotel, koszary)

36. Gdzie studenci muszą uczyć się dialogu? (dom, pokój, klasa)
37. Czego studenci muszą nauczyć się w domu? (dialog, lekcja, język polski)
38. Gdzie w Monterey znajduje się Wojskowa Szkoła Języków? (forest on the hill,
near town)
39. Na czym znajduje się Wojskowa Szkoła Języków?

Part II

1. Gdzie pan teraz jest?
2. Jak długo trwa kurs języka polskiego?
3. Jak długą przerwę pan ma w południe?
4. Co pan pije podczas przerw?
5. Kto pana uczy w Wojskowej Szkole Języków?
6. Jak długą przerwę pan ma po każdej lekcji?
7. Czy język polski jest trudny dla pana?
8. Ile godzin dziennie pan się uczy w szkole?
9. Ile godzin pan się uczy w domu?
10. Co pan zwykle pisze w domu?
11. Gdzie pan uczy się dialogu?
12. Czy pan zna adres plutonowego Mroza? (tak, nie)
13. Czy pan zna szeregowca Żabę? (tak, nie)
14. Ile pieniędzy pan ma? (20 zł., 10 zł., 2 zł.)
15. Co w klasie stoi na podłodze? (krzesła, stoły)
16. W jakiej broni pan jest? (piechota, broń pancerna)

LESSON 32

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I'm in a store in which there is a lot of furniture.
2. There are flies on the butter and (on) the bread.
3. How much beer is (there) in that glass?
4. Four gas masks are lying (There are four gas masks) on the floor near the window.
5. What do you have in that bottle, Madam?
6. When the soldiers go to school, they often speak about the Polish language.
7. Mrs. Cichocki is studying English at the university in Warsaw.
8. Mr. Kowalski is sitting at the table near Mr. Grocholski's pretty secretary.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students)

Rewrite the following sentences filling in the blanks:

1. Porucznik Karski chodzi do szkoł ... w furazier ...
2. Pani Karska nie ma dziś masł . . w dom ...
3. Czy pan uczy się język ... polsk ... na uniwersyte ... w Krakow ...
4. Pan Grocholski jest w piecho ... (infantry), a pan Karski idzie jutro do bron ... pancern ...
5. Na środk ... kuchn ... pana Cichockiego leży biały kot.

Part III

(This part is to be done if tape recorder is available to the student)

Answer the following questions on tape:

(The answers have to be given in correct Polish, however they do not need to be true)

1. Co pan wie o piechocie?
2. W którym mieście mieszka pański brat?
3. Kogo pan widzi w poczekalni doktora Kolankowskiego?
4. Przy jakim drzewie siedzi ta kobieta?
5. W jakim domu mieszkają państwo Grocholscy?
6. Na jakim dywanie leżą te czarne psy?
7. Gdzie jest piwo?
8. Na czym pan siedzi w szkole?
9. Czy pan zna profesora Karskiego i panią Karską? (negative answer)
10. Czy pańska żona lubi cielęcinę?

LESSON 32

Vocabulary

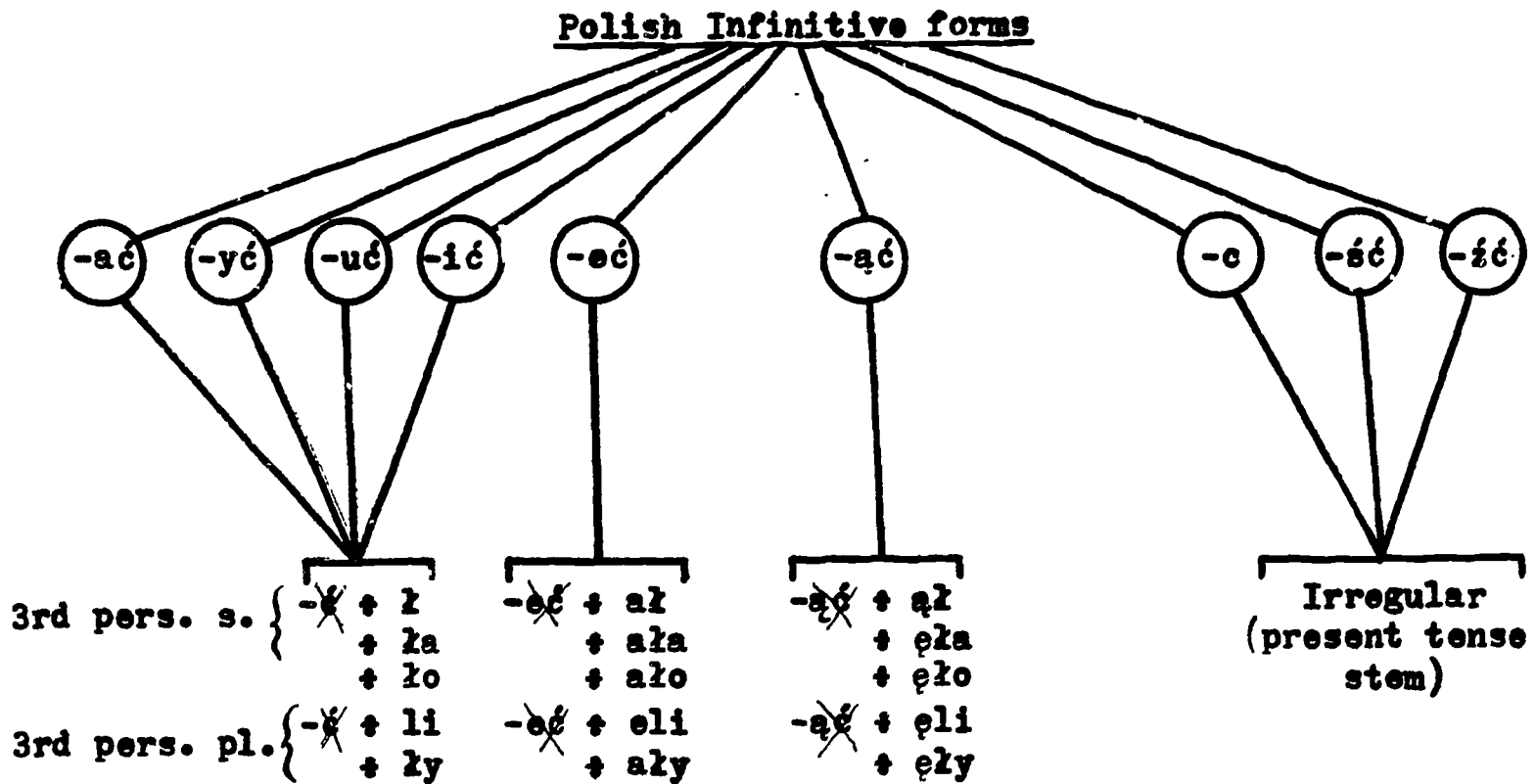
czterdzieści	- forty
dialog, m. dialogu, gen. s.	- dialog
każdy (każden), każda, każde	- each, every
kurs, m. kursu, gen. s. kursy/kursa, nom. pl.	- course
lekcja, f.	- lesson, class
o!	- oh!
odpoczywać, i. odpoczywam odpoczywa	- to rest, to relax, to take a rest I rest he (she, it) rests
plutonowy plutonowi, nom. pl.	- sergeant

po (angielsku, polsku)	- in (English), (English); in (Polish), (Polish)
podczas (+ gen.)	- during, while
poza	- beyond
poza tym	- besides, in addition
praca domowa	- homework
prawie	- almost, nearly
przerwa, f.	- break, intermission
pytanie, n.	- question, (the) questioning
rozmawiać, i. rozmawiam rozmawia	- to talk, to converse I talk he (she, it) talks
słowo, n.	- word
stawiać, i. stawiam stawia	- to put (a question), to put in upright position I put he (she, it) puts
szczególnie	- especially, particularly
to znaczy (abbr. t.zn.)	- it means, this means, that is
trudny, trudna, trudne	- difficult, hard
trwać, i. trwam trwa	- to last, to take (time) I last he (she, it) lasts
w (+ acc.) 'południe)	- at (noon)
w czasie	- during, at the time
wymowa, f.	- pronunciation
wzgórze, n.	- hill, hillock
zdanie, n.	- sentence, phrase, opinion
znaczyć, i. znaczę znaczy	- to mean, to mark I mean he (she, it) means

LESSON 33

Grammar Perception Drill

FORMATION OF THE PAST TENSE

3rd pers. s. { grał + ł = grał - he played
 grała + ła = grała - she played
 grało + ło = grało - it played

3rd pers. pl. { grał + li = grali - they (male persons) played
 grał + ły = grały - they (all others) played

Masculine singular

Ja grał + em - ja grałem
on grał

Masculine persons Plural

my grali + śmy - graliśmy
oni grali

Instructor:

Kto grał w piłkę?

Feminine singular

ja grała + m - ja grałam
ona grała

Suggested words:

grać w piłkę

Neuter singular

-
ono grało

All others Plural

my grały + śmy - grałyśmy
one grały

Students:

Ja grałem, ja grałam.
on
ona

my graliśmy, my grałyśmy
oni
one

czytać książkę
tu mieszkać
szukać Basi
wracać do domu

być w szkole
uczyć się języka polskiego
ważyć kaszę

czuć się dobrze

pić piwo
prowadzić samochód
palić papierosy
robić zakupy

widzieć pana Adamskiego
leżeć na łóżku
siedzieć na kanapie
umieć grać na fortepianie
myśleć o tym

wynająć mieszkanie

LESSON 33

Dialog (Conversation about a driving test)

K.: Karpowicz
C.: Chmielewski

K.: Dawno pana nie widziałem. Co słychać?

I haven't seen you for a long time. How is everything?

C.: W domu jest wszystko w porządku. Wczoraj wydaliśmy dużo pieniędzy, bo kupiliśmy samochód.

At home everything is fine. Yesterday we spent a lot of money because we bought a car.

K.: Co pan mówi! A czy pan umie prowadzić samochód?

You don't say! Do you know how to drive a car?

C.: Nauczyłem się prowadzić samochód dwa tygodnie temu.

I learned how to drive a car two weeks ago.

K.: Czy chodził pan na kurs, czy uczył się pan prywatnie?

Did you take (did you go to) a course or did you learn from a private teacher (privately)?

C.: Skończyłem kurs i dostałem prawo jazdy.

I completed a course and got a driver's license.

K.: Jak długo trwał ten kurs?

How long did that course last?

C.: Ten kurs trwał trzy tygodnie, a potem mieliśmy egzamin.

That course lasted three weeks, and then we had an examination.

K.: Czy egzamin był trudny?

Was the examination difficult?

C.: Nie, był dosyć łatwy.

No, it was quite easy.

K.: Czy pana samochód jest nowy, czy używany?

Is your car new or second-hand (used)?

C.: Kupiliśmy nowy samochód koloru czarnego.

We bought a new black car (of black color).

K.: Czy to jest samochód produkcji krajowej, czy zagranicznej?

Is it a domestic or a foreign car (a car of domestic or foreign production)?

C.: Chciałem kupić samochód amerykański, ale one są bardzo drogie.
Kupiłem wobec tego polski.

I wanted to buy an American car, but they are very expensive. So I bought a Polish one.

K.: Jakiej marki jest ten samochód?

What make is it (of what brand is that car)?

C.: Ten samochód jest marki "Star".
A czy pan nie myśli o kupnie samochodu?

It is a Star (this car is of the brand "Star"). And you, are you not thinking of buying a car?

K.: Na razie nie, bo nie mam dosyć pieniędzy. Czy pan kupił samochód za gotówkę, czy na raty?

For the time being, I'm not because I don't have enough money. Did you buy your car for cash or on the installment (plan)?

C.: Wpłaciłem tysiąc złotych zadatku, a resztę mam spłacać miesięcznie.

I paid 1000 zlotys down, and the rest I will pay in monthly installments' (monthly).

LESSON 33

Grammar Analysis

1. There is only one past tense for each infinitive form in the Polish language. The endings of the past tense change according to the gender and number of the subject.

To form the third person of the past tense, the ending -ć is dropped from the infinitive and -ł is added to the stem when the subject is of masculine gender in singular; -ła for feminine singular subject; -ło for neuter singular subject; -li for masculine person plural subject; and -ły for the plural of all other subjects.

e.g.:

czytać - to read

Masculine singular

Feminine singular

Neuter singular

ja czytałem
on czytał

ja czytałam
ona czytała

-
ono czytało

Masculine persons
Plural

All others
Plural

my czytaliśmy
oni czytalili

my czytałyśmy
one czytałyły

być - to be

Masculine singular

ja byłem
on był

Feminine singular

ja byłam
ona była

Neuter singular

-
ono było

Masculine persons
Plural

my byliśmy
oni byli

All others
Plural

my byliśmy
one były

czuć się - to feel (oneself)

Masculine singular

ja czułem się
on czuł się

Feminine singular

ja czułam się
ona czuła się

Neuter singular

-
ono czuło się

Masculine persons
Plural

my czuliśmy się
oni czuli się

All others
Plural

my czuliśmy się
one czuły się

pić - to drink

Masculine singular

ja pilem
on pił

Feminine singular

ja piłam
ona piła

Neuter singular

-
ono piło

Masculine persons
Plural

my piliśmy
oni pili

All others
Plural

my piliśmy
one piły

It can be seen from the above examples that the past tense is formed by dropping the ending -ć of the infinitive when the infinitive form ends in -ać; -yć, -ić or -uc and adding the personal endings -łem, -łam, -ł, -ła, -liśmy, -łyśmy, -li, and -ły.

2. Verbs, the infinitive of which ends in -eć, change e into a in the past tense, the only exception being the plural form referring to masculine persons where e remains unchanged.

mieć - to have

Masculine singular

ja miałem
on miał

Feminine singular

ja miałam
ona miała

Neuter singular

-

Masculine persons

Plural

my mieliśmy
oni mieli

All others

Plural

my miałyśmy
one miały

3. Verbs, the infinitive of which ends in -ać, change a into e in the past tense, the only exception being the singular masculine form where a remains unchanged.

e.g.:

wynająć - to rent

Masculine singular

ja wynajęłem
on wynajęł

Feminine singular

ja wynajełam
ona wynajeła

Neuter singular

-

ono wynajeło

Masculine persons

Plural

my wynajeliśmy
oni wynajeli

All others

Plural

my wynajełyśmy
one wynajeły

4. Verbs, the infinitive of which ends in -c, -ść, or źć are irregular. Their past tense is usually formed not from the infinitive form but from the present tense form (or future).

e.g.:

piec - to bake; ja piekę - I bake; ja piekłem - I baked
móc - to be able; ja moge - I am able; ja mogłem - I was able
przynieść - to bring (in hands); ja przyniose - I will bring; ja przyniosłem - I brought
wieźć - to drive (somebody or something); ja wiozę - I drive; ja wiozłem - I drove.

5. The third person plural masculine person form (past tense) is also used as the predicate of a mixed sex group (as a subject),

e.g.:

Władek i Basia pili piwo.
Państwo Walczak wynajeli mieszkanie.

LESSON 33

Structural drill

Instructor:

Kto skończył czytać?

Suggested words:

ja (m.)
ja (f.)
on
ona
ono
my (m.)
my (f.)
oni
one

Students:

Ja skończyłem czytać.
Ja skończyłam czytać.
On skończył czytać.
Ona skończyła czytać.
Ono skończyło czytać.
My skończyliśmy czytać.
My skończyłyśmy czytać.
Oni skończyli czytać
One skończyły czytać.

nauczyć się lekcji
wydać pieniądze
wpłacić pieniądze
spłacać dom
być w szkole
widzieć ten obraz
mieć karabin
lubić uczyć się
znać doktora Pawlaka
robić rachunki
pisać w zeszycie
stać na ulicy
siedzieć przy profesorze Walczaku
wynająć mieszkanie
czuć się źle
dowiedzieć się o tym
palić papierosa
bać się psa
myśleć o rodzicach
leżeć na kanapie
odpoczywać po pracy
nauczyć się lekcji
zgłosić się do wojska
otrzymać dziś list
kupić dom
mieć psa
zapytać profesora Walczaka
przeczytać książkę
przynieść gazetę
wieźć pułkownika Karskiego do Warszawy

LESSON 33

Translation English - Polish

1. Mr. Grocholski has a used couch and a red armchair.
2. A Polish newspaper is lying on Mrs. Grocholski's round table.
3. Pvt. Kowalski and Sgt. Fularski are sitting at the table and studying a difficult dialog. .
4. Is your mother in church now?
5. Your maps are lying on that yellow desk.
6. Are you speaking about that tall American Captain, Gentlemen?
7. Mr. Chmielewski's dog and cat are sitting on the floor near the low stove.
8. I see your sons and daughters in school very often.

Translation Polish - English

Na ulicy Długiej blisko szkoły stoi Jan Żaba i Barbara Adamska. Oni rozmawiają o szkole. Jutro oni mają egzamin. Szkoła Jana Żaby i Barbary Adamskiej jest na ulicy Dobrej 20. Jan i Barbara chodzą na kursy języka angielskiego. Język angielski nie jest łatwy. Często oni piszą prace domowe. Oni także muszą się uczyć nowych słów angielskich.

Podczas dnia Jan i Barbara pracują. Barbara pracuje w sklepie tytoniowym, a Jan pracuje w spółdzielni. Ta spółdzielnia jest w koszarach na przedmieściu Warszawy. Barbara jest młoda i ładna. Ona bardzo lubi Jana Żabę. Jan Żaba też lubi Barbarę. Ślub Jana Żaby i Barbary Adamskiej ma (is supposed) być w tym roku. Jan kupił już dom. On nie ma gotówki więc kupił meble na raty.

Questions

1. Na jakiej ulicy stoją Jan i Barbara? (Długa)
2. O czym oni rozmawiają? (szkoła)
3. Co oni mają jutro? (exam.)
4. Czyja szkoła jest na Dobrej 20? (Jan, Barbara)
5. Na jakie kursy chodzą Barbara i Jan? (język angielski)
6. Kto często pisze prace domowe? (Barbara, Jan)
7. Jakich słów muszą oni się uczyć? (angielski)
8. Co robi Jan podczas dnia? (pracować)
9. W jakim sklepie pracuje Barbara? (tytoniowy)
10. Gdzie pracuje Jan? (spółdzielnia)
11. Czy ta spółdzielnia jest w nieście? (nie, przedmieście)
12. Jaka jest Barbara? (young, pretty)
13. Kogo lubi Barbara? (Jan Żaba)
14. Kto lubi Barbarę? (Jan Żaba)
15. Czyj ślub ma być w tym roku? (Jan, Barbara)
16. Co kupił Jan? (house)
17. Czego nie ma Jan? (gotówka)

LESSON 33

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kogo dawno nie widział Karpowicz? (Chmielewski, Drozd, Bober)
2. O co zapytał Karpowicz Chmielewskiego? (what's new)
3. Kto wydał dużo pieniędzy? (Chmielewski)
4. Co wczoraj kupili państwo Chmielewscy? (new car)
5. Kto wczoraj kupił samochód? (Chmielewskis)

6. Kiedy państwo Chmielewscy kupili samochód? (yesterday)
7. Kto umie prowadzić samochód? (Chmielewski)
8. Kiedy Chmielewski nauczył się prowadzić samochód? (2 weeks ago)
9. Ile tygodni temu Chmielewski nauczył się prowadzić samochód? (2, 4, 5)
10. Kto nauczył się prowadzić samochód dwa tygodnie temu? (Chmielewski)
11. Co skończył Chmielewski? (kurs)
12. Kto skończył kurs? (Chmielewski)
13. Co dostał Chmielewski? (driving license)
14. Jak długo trwał kurs, który skończył Chmielewski? (3, 4, 5 weeks)
15. Co miał Chmielewski po kursie? (examination)
16. Kto miał egzamin po kursie? (Chmielewski)
17. Jaki był egzamin Chmielewskiego? (quite easy)
18. Kto miał dosyć łatwy egzamin? (Chmielewski)
19. Jaki samochód kupili państwo Chmielewscy? (new)
20. Kto kupił nowy samochód? (Chmielewski)
21. Jakiego koloru samochód kupili państwo Chmielewscy? (czarny, czerwony, żółty)
22. Czy samochód państwa Chmielewskich jest produkcji krajowej? (tak)
23. Czy samochód państwa Chmielewskich jest produkcji zagranicznej? (nie)
24. Jaki samochód chciał najpierw kupić Chmielewski? (American)
25. Kto chciał kupić samochód amerykański? (Chmielewski)
26. Jakie są samochody amerykańskie? (expensive)
27. Dlaczego Chmielewski kupił polski samochód? (American cars are expensive)
28. Jakiej marki jest samochód państwa Chmielewskich? (Star)
29. Kto ma samochód marki "Star"? (Chmielewski)
30. Czy Karpowicz myśli o kupnie samochodu? (nie)
31. Dlaczego Karpowicz nie myśli o kupnie samochodu? (he has little money)
32. Ile za niego wpłacił Chmielewski na samochód? (1000 zł.)

33. Kto wpłacił tysiąc złotych zadatku na samochód? (Chmielewski)

Part II

1. Czy pan ma samochód?
2. Jakiej marki pan ma samochód?
3. Czy pan ma samochód produkcji krajowej, czy zagranicznej?
4. Czy pan ma amerykański samochód?
5. Kiedy pan nauczył się prowadzić samochód?
6. Czy pan ma prawo jazdy?
7. Czy pan kupił samochód za gotówkę?
8. Czy pan umie prowadzić samochód?
9. Czy pan lubi samochody nowe, czy używane?
10. Czy pan kupił nowy samochód, czy używany?
11. Jakiego koloru pan ma samochód?
12. Czy pan myśli o kupnie nowego samochodu?
13. Czy pan ma dużo pieniędzy?
14. Czy pan dziś miał egzamin?
15. Czy pański egzamin był trudny, czy łatwy?
16. Czego pan się teraz uczy?
17. Co mają studenci po każdej lekcji?
18. Co robią studenci podczas przerwy?
19. Ile godzin dziennie pan się uczy? (8, 9, 10)
20. Ile godzin pan jest w szkole? (6, 5, 4)
21. Ile godzin pan się uczy w domu? (2, 3, 4, 5)
22. Czy pan lubi piechotę?
23. Gdzie pan teraz jest?
24. Gdzie pan uczy się dialogu?

LESSON 33

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. All students of that school live in the barracks.
2. Mr. Bober has a friend who doesn't want to learn.
3. This gentleman is asking about the Army Language School. Do you know where it is?
4. Is Captain Drozd in the billeting office now?
5. Mr. and Mrs. Walczak often speak about Lieutenant Grocholski's pretty daughter.

Part II

(This part is to be done only if tape recorders are not available to the students.)

Write answers to the following questions:

1. Czy pański brat mieszka w koszarach, czy w osiedlu dla podoficerów?
2. Na terenie jakiej szkoły jest pan teraz?
3. Czy wszyscy studenci Wojskowej Szkoły Języków uczą się języka polskiego?
4. Dokąd pan idzie po szkole?
5. Czy pan pije kawę, czy herbatę po obiedzie?
6. Przy jakim stole pan siedzi przy obiedzie?
7. Przy jakich stołach siedzą studenci w klasie?
8. Ile osiedli dla oficerów i podoficerów jest w rejonie Monterey?

Part III

Record answers to the first 15 questions of Oral Drill 31 on tape if available.

LESSON 33

Vocabulary

amerykański, amerykańska,
amerykańskie

- American as adj.

chodzić na (+ acc.) (kurs)

- to attend (course)

czy ..., czy ...

- whether ..., or ...; is it ... or ...

dawno

- long (time) ago, for a long time

drogi, droga, drogie

- expensive, dear

egzamin, m.

- examination, test

egzaminu, gen. s.

gotówka, f. (no pl.)

- cash

jazda, f.

- ride, (the) driving

krajowy, krajowa, krajowe

- domestic, home (as adj.)

kupno, n.

- (the) buying, purchase

łatwy, łatwa, łatwe

- easy

marka, f.

- make, brand

miesięcznie

- monthly, a month, per month

na razie

- for the time being

nauczyć się, p.

- to learn

nauczę się

- I will learn

nauczy się

porządek, m.

- order, tidiness

porządku, gen. s.

prawo, n.

- right, law

prawo jazdy

- driver's license

produkcja, f.

- production, make, output

prywatnie

- privately

rata, f.

- installment, payment

reszta, f.

- rest, remainder, change

skończyć, p.
skończę
skończy

- to finish, to end
- I will finish, I will end

spłacać, i.
spłacam
spłaca

- to pay off

temu

- ago

tysiąc, m.
tysiąca, gen. s.

- thousand

używany, używana, używane

- used, second-hand

wczoraj

- yesterday

wieźć, i.
wiozę
wieziesz
wiezie
wiozą

- to drive (somebody or something), to give a ride, to carry (by means of transportation)

wpłacić, p.
wpłacę
wpłaci

- to pay in
- I will pay in

wydać, p.
wydam
wyda

- to spend (money), to issue
- I will spend, I will issue

zagraniczny, zagraniczna, zagraniczne - foreign

LESSON 33A

Grammar Perception Drill

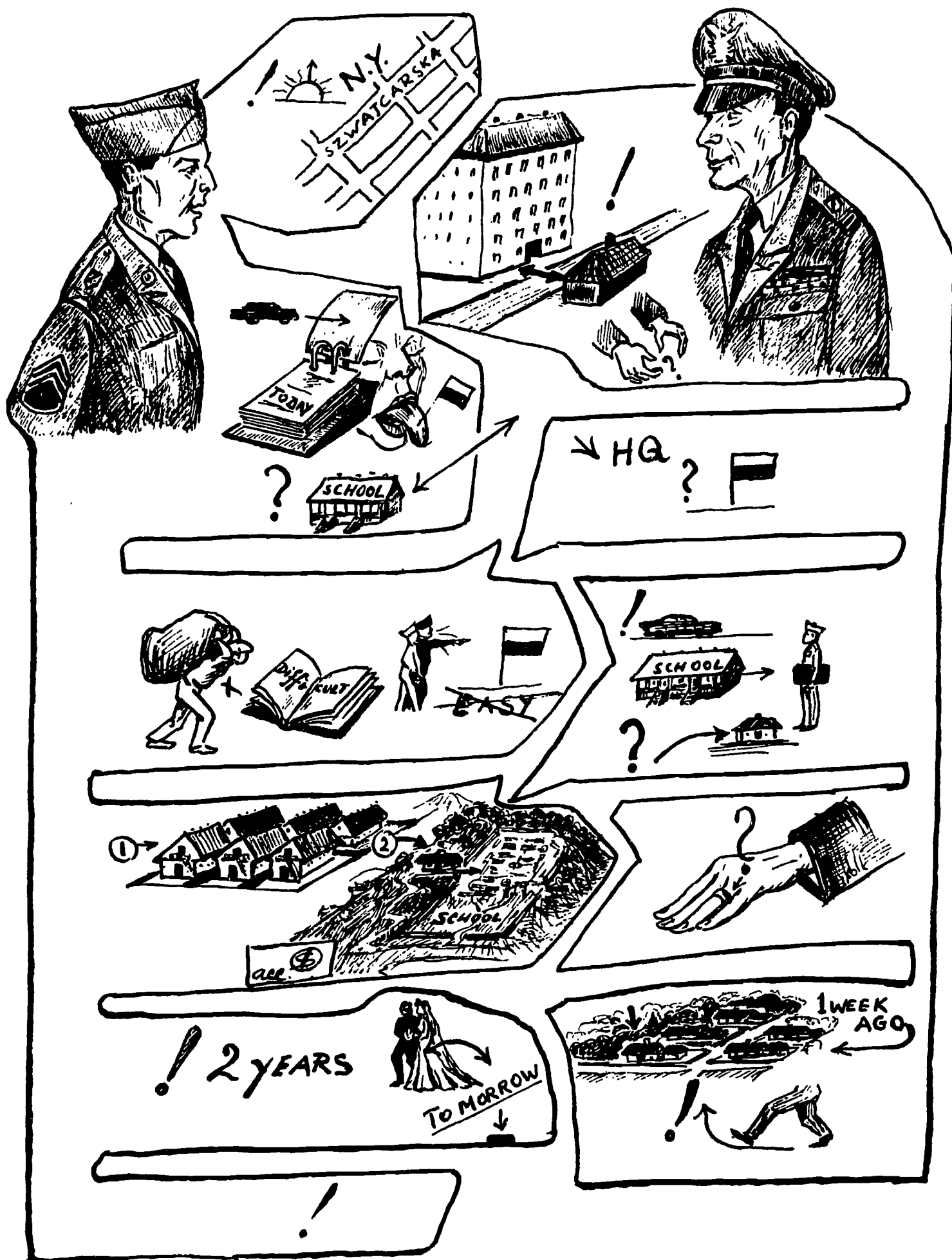
Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kto dobrze bawił się na weselu?	ja (m) ja (f)	Ja dobrze bawiłem się na weselu. Ja dobrze bawiłam się na weselu.
Kto brał książki do szkoły?	on	
Kto chował pieniądze w szafie?	ona ono	
Kto chodził po mieście?	my (m)	
Kto chorował wczoraj po obiedzie?	my (f) oni	
Kto czekał w poczekalni?	one	
Kto czuł się źle?		
Kto czytał gazetę w domu?		
Kto wczoraj dostał list?		
Kto grał w piłkę w liceum?		
Kto jest w pociągu?		
Kto kupował w wojskowym sklepie?		
Kto mieszkał w hotelu?		
Kto to mówił?		
Kto musiał czekać w domu?		
Kto nosił drzewo w lesie?		
Kto odwiedził chorego?		
Kto otrzymał fotografię w kopercie?		
Kto palił papierosy w klasie?		
Kto pamiętał dialog na lekcji?		
Kto pisał w zeszycie?		
Kto płacił rachunek w restauracji?		
Kto pomagał w sklepie?		
Kto potrzebował pieniędzy?		
Kto pracował w nocy?		
Kto prosił o adres?		
Kto prowadził samochód?		
Kto przyjechał po egzaminie?		
Kto przepraszał gości?		
Kto pytał się nauczyciela na przerwie?		
Kto robił hałas?		

Instructor:

Kto siedział na kanapie?
Kto skończył egzamin?
Kto spłacał samochód?
Kto słuchał komunikatu?
Kto spodziewał się gości?
Kto szukał książki w biurku?
Kto telefonował po obiedzie?
Kto uczył się języka polskiego?
Kto po kursie umiał wszystko?
Kto wazył kasę w spółdzielni?
Kto widział się w lustrze?
Kto wprowadził się do osiedla?
Kto wrócił po weselu?
Kto wstąpił do piechoty?
Kto już stąd wyjeżdżał?
Kto wynajmował pokoje w hotelu?
Kto zamówił miejsce?
Kto zatrzymał się w pensjonacie?
Kto wpłacił ratę?
Kto wydał pieniądze?
Kto napił się kawy w restauracji?

Dialog 33A

LESSON 33A

Dialog (Friends meet at the Defense Language Institute)

L.: Kpt. Leśniak

G.: Sierż. Gulanowski

G.: Dzień dobry panu. Czy pan pamięta mnie? Mieszkaliśmy na ulicy Szwajcarskiej w Nowym Jorku.

L.: Owszem, pamiętam. Pan mieszkał w dużym, białym domu, a ja naprzeciwko w małym. Co pan tu robi?

G.: Wczoraj przyjechałem tu uczyć się języka polskiego. Czy pan też się uczy w tej szkole?

L.: Nie, ja pracuję w dowództwie. Dlaczego pan zgłosił się na język polski?

G.: Zwykle lubiłem nosić ciężkie rzeczy i uczyć się trudnych rzeczy, a mówili mi koledzy, że język polski nie jest łatwy.

K.: To dobrze, że pan tu przyjechał, bo nasza szkoła potrzebuje dobrych żołnierzy i studentów. Gdzie pan mieszka?

G.: Na razie w koszarach, ale już znalazłem mieszkanie tam na wzgórzu, prawie w rejonie szkoły.

L.: Czy pan jest żonaty?

G.: Właśnie dokładnie dwa lata temu był mój ślub. Spodziewam się tu żony jutro.

L.: My mieszkamy w osiedlu dla oficerów. Tydzień temu wprowadziliśmy się tam. Proszę odwiedzić mnie.

G.: Dziękuję, dobrze.

LESSON 33A

Structural Drill

Instructor:	Suggested words:	Students:
O czym rozmawiał pan Kowalski?	stary dom sklep tytoniowy zwierzę domowe ładny obrazek młody pies ładne pudełko nieumeblowany pokój krajowy samochód	Pan Kowalski rozmawiał o starym domu.
Kto rozmawiał o starym domu?	ja (m) ja (f) on ona ono my (m) my (f) oni, one	Ja rozmawiałem o starym domu.
Kiedy wróciła pani Adamska do domu?	długa jazda dobry obiad ciężka praca ładny ślub długi urlop krótkie wakacje komunikat radiowy	Pani Adamska wróciła do domu po długiej jeździe.
Kto wrócił do domu po długiej jeździe?	ja (m) ja (f) on ona ono my (m) my (f) oni one	Ja wróciłem do domu po długiej jeździe.

Instructor:

Suggested words:

Students:

O kim myślał Janek?

mała Zosia

Janek myślał o małej Zosi.

dobra matka
stary ojciec
niska kobieta
wysoki podoficer
młody kapral
żonaty brat
chora dziewczyna

Kto myślał o małej Zosi?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m)
my (f)
oni
one

Ja myślałem o małej Zosi.

Kiedy odpoczywał Tadeusz?

ciężka praca

Tadeusz odpoczywał po ciężkiej pracy.

długi obiad
gorący dzień
trudny egzamin
praca domowa
trudna lekcja
długa jazda

Kto odpoczywał po ciężkiej pracy?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m)
my (f)
oni
one

Ja odpoczywałem po ciężkiej pracy.

Gdzie wysiadała często pani Jaworska?

mała stacja kolejowa

Pani Jaworska wysiadała często na małej stacji kolejowej.

ulica Szkolna
ulica Jasna
ulica Dobra

Instructor:

Kto wysiadał często na
małej stacji kolejowej?

Gdzie znajdował się
żołnierz?

Gdzie państwo Nowakowie
wynajmowali dom?

Kto wynajmował dom przy
ładnym parku?

Gdzie Janek odwiedził
brata?

Suggested words:

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my
oni
one

duży las

mały pokój
nowa szkoła
stary kościół
duże miasto
nowe koszary
ładne mieszkanie
sklep tytoniowy

ładny park

duży las
stacja kolejowa
stary kościół
Wojskowa Komenda Rejonowa
Wojskowa Szkoła Języków
nowe koszary
duża spółdzielnia

ja (m)
ja (f)
on
ona
my (m)
my (f)
oni
one

nowe koszary

Wojskowa Szkoła
Języków
stary dom
sklep tytoniowy
duża restauracja
biuro kwaterunkowe
nowa spółdzielnia

Students:

Ja wysiadałem często na
małej stacji kolejowej.

Żołnierz znajdował się
w dużym lesie.

Państwo Nowakowie wynaj-
mowali dom przy ładnym
parku.

Ja wynajmowałem dom przy
ładnym parku.

Janek odwiedził brata
w nowych koszarach.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto odwiedził brata
w nowych koszarach?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja odwiedziłem brata w no-
wych koszarach.

O kim pisał ojciec?

wojsko polskie

stary nauczyciel
dobry przyjaciel
nowa sekretarka
garbaty szewc
gruba kucharka
chora matka
małe dziecko

Ojciec pisał o Wojsku pols-
kim.

Kto pisał o wojsku
polskim?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja pisałem o wojsku pols-
kim.

Kto często przepraszał
rodziców?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja często przepraszałem
rodziców.

Kto wczoraj znaczył
drogę na mapie?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja wczoraj znaczyłem drogę
na mapie.

Instructor:

Suggested words:

Students:

**Kto często dziękował
ojcu za pieniądze?**

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

**Ja często dziękowałem ojcu
za pieniądze.**

Kto chował ładne kury?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja chowałem ładne kury.

Kto cieszył się z prezentu?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m)
my (f)
oni
one

Ja cieszyłem się z prezentu.

Kto żałował chorego ojca?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja żałowałem chorego ojca.

Kto bał się dużego psa?

ja (m)
ja (f)
on
ona
ono
my (m, f)
oni
one

Ja bałem się dużego psa.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kto spodziewał się gości?	ja (m) ja (f) on ona ono my (m) my (f) oni one	Ja spodziewałem się gości.
Kto wydał wszystkie pieniądze?	ja (m) ja (f) on ona ono my (m) my (f) oni one	Ja wydałem wszystkie pieniądze.
Kto skończył kurs języka polskiego?	ja (m) ja (f) on ona ono my (m) my (f) oni one	Ja skończyłem kurs języka polskiego

LESSON 33A

Translation
English - Polish

1. Zosia lived in a nice big house. This house stood in a large garden.
2. Yesterday I sat in the park and I read an English book.
3. The children played in the forest.
4. Kowalski asked Majewski whether he received a letter from Marysia yesterday.

5. We did not return to Kraków yesterday because we stopped in Gdańsk.
6. Janek had a friend and a dog. Now he has only the dog.
7. I felt very badly so I did not learn (my) lesson.
8. Bolek spent a lot of money in the city.

LESSON 33A

Translation
English - Polish

Jan Adamski pracował w spółdzielni. Był on żonaty i mieszkał na przedmieściu Warszawy, gdzie wynajmował mieszkanie od pana Nowaka. Płacił on za mieszkanie 60 złotych miesięcznie. Żona Adamskiego pisała na maszynie w biurze kwaterunkowym dowództwa szkoły dla podoficerów.

Państwo Adamscy mieli syna i córkę. Dzieci państwa Adamskich chodzą do szkoły. Szkoła znajdowała się na ulicy Szkolnej 40. Rodzice wracali o czwartej do domu na obiad.

Po obiedzie dzieci uczyły się lekcji, a państwo Adamscy słuchali radia i czytali gazetę. Pan Adamski chciał kupić samochód, bo z domu do pracy było daleko. Żona pana Adamskiego miała zamiar kupić polski samochód marki "Star", ponieważ dowiedziała się, że ten samochód można kupić na raty. Pani Adamska nauczyła się prowadzić samochód trzy tygodnie temu.

LESSON 33A

Questions

1. Gdzie pracował pan Adamski?
2. Czy Adamski był żonaty?
3. Gdzie mieszkał Adamski?
4. Od kogo wynajmował on mieszkanie?
5. Ile płacił pan Adamski za mieszkanie?
6. Co robiła żona Adamskiego?
7. Gdzie pracowała żona Adamskiego?
8. Gdzie było to biuro kwaterunkowe?
9. Czy państwo Adamscy mieli dzieci?
10. Dokąd chodzący dzieci państwa Adamskich?
11. Gdzie znajdowała się szkoła?
12. Co znajdowało się na ulicy Szkolnej?
13. Kiedy wracali rodzice do domu?
14. Po co rodzice wracali do domu?
15. Czego uczyły się dzieci po obiedzie?
16. Czego słuchali państwo Adamscy?
17. Co oni czytali?
18. Co chciał kupić pan Adamski?
19. Dlaczego pan Adamski chciał kupić samochód?
20. Jaki samochód miała zamiar kupić pani Adamska?
21. Dlaczego pani Adamska chciała kupić samochód marki "Star."
22. Czego nauczyła się pani Adamska?

23. Kiedy pani Adamska nauczyła się prowadzić samochód?

24. Ile tygodni temu nauczyła się pani Adamska prowadzić samochód?

LESSON 33A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Skąd kpt. Leśniak pamięta sierżanta Gulanowskiego?
2. W jakim mieście oni mieszkali?
3. Na jakiej ulicy oni mieszkali?
4. Czy oni mieszkali w jednym domu?
5. Kiedy sierż. Gulanowski tu przyjechał?
6. Po co on tu przyjechał?
7. Jakiego języka on chce się uczyć?
8. Gdzie on chce uczyć się języka polskiego?
9. Dlaczego on chce uczyć się języka polskiego?
10. Co sierżant Gulanowski lubił?
11. Jakiego języka uczy się kpt. Leśniak?
12. Dlaczego kpt. Leśniak nie uczy się w tej szkole?
13. Jakich żołnierzy potrzebuje ta szkoła?
14. Gdzie mieszka sierżant Gulanowski?
15. Czy on chce mieszkać stale w koszarach?
16. Dlaczego on nie może mieszkać w koszarach?
17. Co właśnie znalazł sierżant Gulanowski?
18. Gdzie on znalazł mieszkanie?
19. Czy to mieszkanie jest daleko od rejonu szkoły?
20. Co on już dał?

21. Czy on zapłacił za miesiąc za mieszkanie?
22. Jak długo sierżant Gulanowski jest już żonaty?
23. Kiedy był ślub państwa Gulanowskich?
24. Czy pani Gulanowska jest już w Monterey?
25. Kiedy sierżant Gulanowski spodziewa się żony w Monterey?
26. Gdzie mieszka kpt. Leśniak?
27. Jak długo kapitan mieszka w tym osiedlu?
28. Kiedy on się wprowadził do osiedla dla oficerów?
29. O co kapitan prosi sierżanta Gulanowskiego?

Part II - General Questions

1. Ile tygodni temu przyjechał pan do Monterey?
2. Czy pan chce stale mieszkać w Monterey?
3. Dlaczego pan zgłosił się na język polski?
4. Ile tygodni pan już uczy się w tej szkole?
5. Czy pan woli nosić ciężkie rzeczy, czy uczyć się języka polskiego?
6. O czym dowiedział się pan na lekcji dziś rano?
7. Który nauczyciel stawiał wczoraj szczególnie trudne pytania?
8. Gdzie pan odpoczywał podczas przerwy?
9. Kto siedzi naprzeciwko pana?
10. Ile osób mieszkało w pańskim domu?
11. Ile wolnych łóżek jest w pana pokoju?
12. Czy pan zamówił miejsce w pociągu, kiedy pan jechał do tej szkoły?
13. Co najpierw znajdowało się w miejscu gdzie dziś jest Monterey?
14. Jaką szkołę musiał skończyć każdy profesor uniwersytetu?
15. Kto wynajmuje mieszkania w osiedlu dla oficerów?

16. Ile jest sklepów na rogu ulicy Alverado i Franklin?
17. Jakie zwierzęta domowe mają rogi?
18. Jakie są amerykańskie kolory narodowe?
19. Jakie są polskie kolory narodowe?
20. Czy pan grał w piłkę?
21. Na czym siedzą ptaki?
22. Co zwykle jest w kominku?
23. Gdzie pan chodzi na piwo?
24. Gdzie są marynarki studentów?
25. Czy pan spłacił już samochód?
26. Co zwykle musi być w wazonie oprócz kwiatów?
27. Dlaczego amerykańska produkcja małych samochodów jest niska?
28. Kto robi porządek w koszarach?
29. Ile egzaminów mają panowie miesięcznie?

LESSON 33A

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. Mr. Fularski was speaking about an old friend.
2. This examination lasted very long but it was not difficult.
3. Marysia liked Janek very much but unfortunately Janek did not like Marysia.
4. Majewski was in the army and worked in the billeting office.
5. Kowalski sold shirts in a large store in Kraków.
6. Mr. and Mrs. Barański rented an apartment from Kowalski.
7. Bolek waited for Janek in the waiting room.

8. The mother cooked, Basia played in the kitchen and the father listened to the radio.
9. He was thinking about a new car.
10. They were afraid of Adamski's dog.
11. We saw Mr. Żaba in church.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students, it is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer the following questions:

Oral Drill Part II, L. 31 - No. 4, 7, 8, 15, 23, 29, 35.

Oral Drill Part II, L. 32 - No. 11, 15, 16.

Oral Drill Part II, L. 33 - No. 5, 7, 10, 14, 24.

LESSON 34

IRREGULAR PAST TENSE FORMS

Grammar Perception Drill

1.

Instructor:

Suggested words:

Students:

a. Co pan teraz robi?

jeść

(Ja) jem.
(Ja) jadłem.

Co pan wczoraj robił?

iść do domu

Co ona teraz robi?

Co ona wczoraj robiła?

Co my teraz robimy?

Co my (kobiety) teraz robimy?

Co my wczoraj robiliśmy?

Co my (kobiety) wczoraj robiłyśmy?

Co oni teraz robią?

Co one teraz robią?

Co oni wczoraj robili?

Co one wczoraj robiły?

b. Kto może dostać tę książkę?

ja

Ja mogę dostać tę książkę.

on

On może dostać tę książkę.

ona

my

oni

one

Wczoraj

ja

Ja mogłem dostać tę książkę.

on

ona

my

oni

one

c. Kto jutro pójdzie do teatru?

ja (m., f.)

Ja pójdę jutro do teatru. (I will go to the theatre tomorrow)

Kto wczoraj poszedł do teatru?

Ja wczoraj poszedłem do teatru.

Ja wczoraj poszłam do teatru.

on

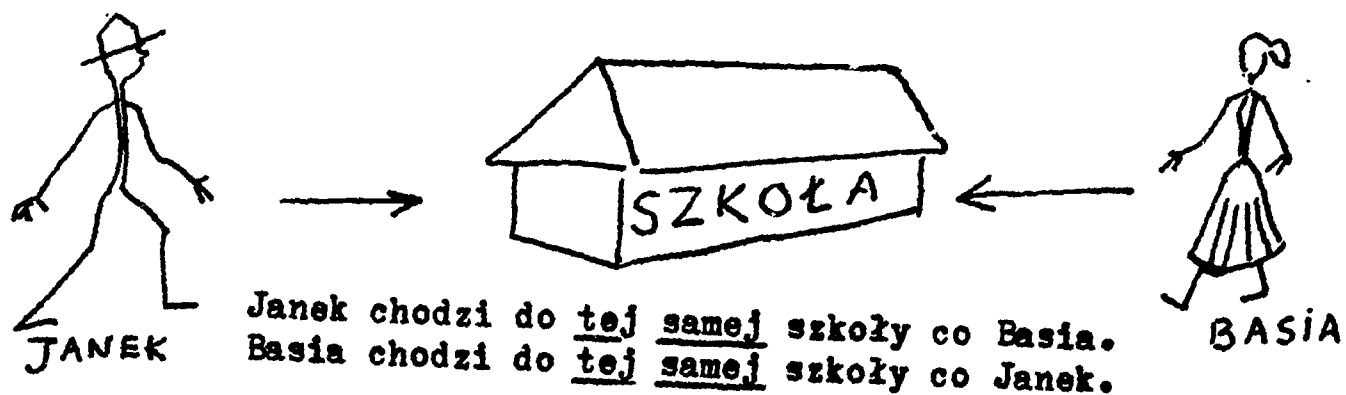
ona

my (m., f.)

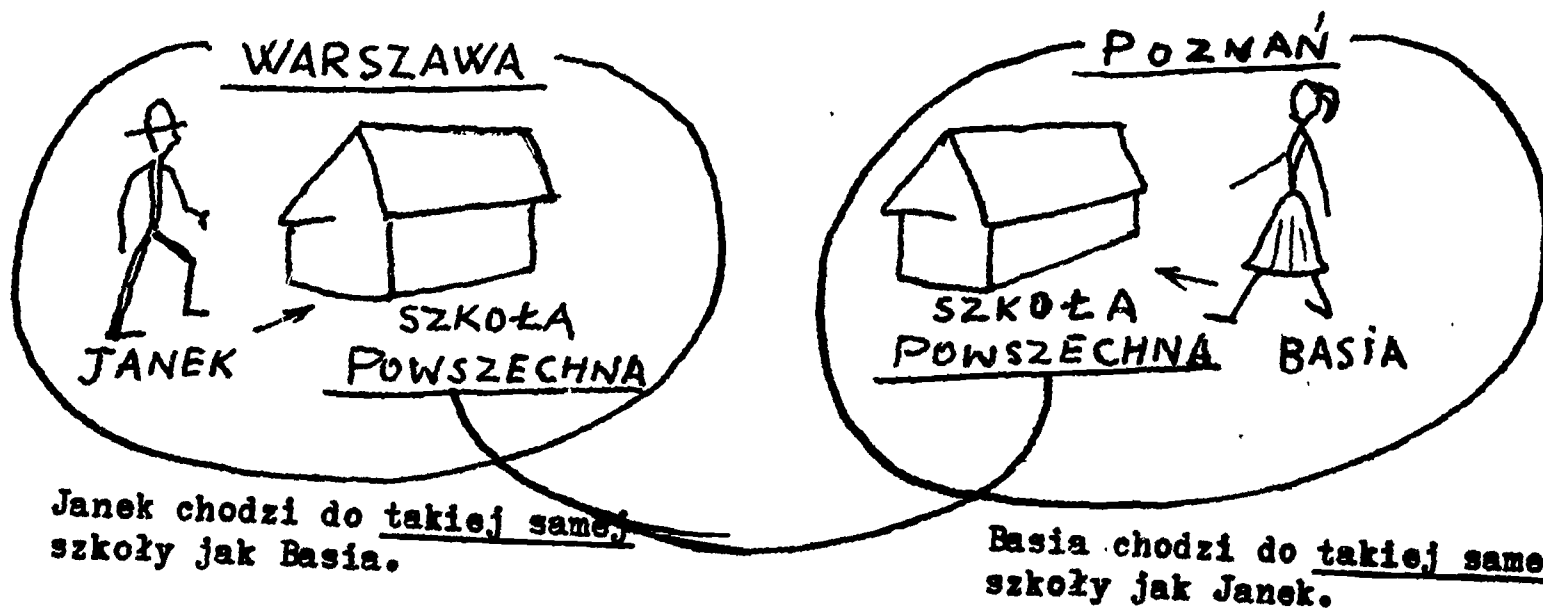
oni

one

2. Ten sam (ta sama, to samo, te same)

Taki sam (taka sama, takie samo, takie same)

Instructor:

a. Byłem wczoraj w tym kościele. A gdzie pan (pani) był wczoraj?

b. Idę do tego kościoła. A dokąd pan idzie?

c. My idziemy na stację. A dokąd panowie idą?

Suggested words:

w tym kościele

w Hotelu Narodowym
w biurze kwaterunkowym
na ulicy Długosza
ta dzielnica

ten kościół

Hotel Narodowy
biuro kwaterunkowe
ta dzielnica

ta stacja

ta lekcja
to wesele
ślub Władka Bednarskiego

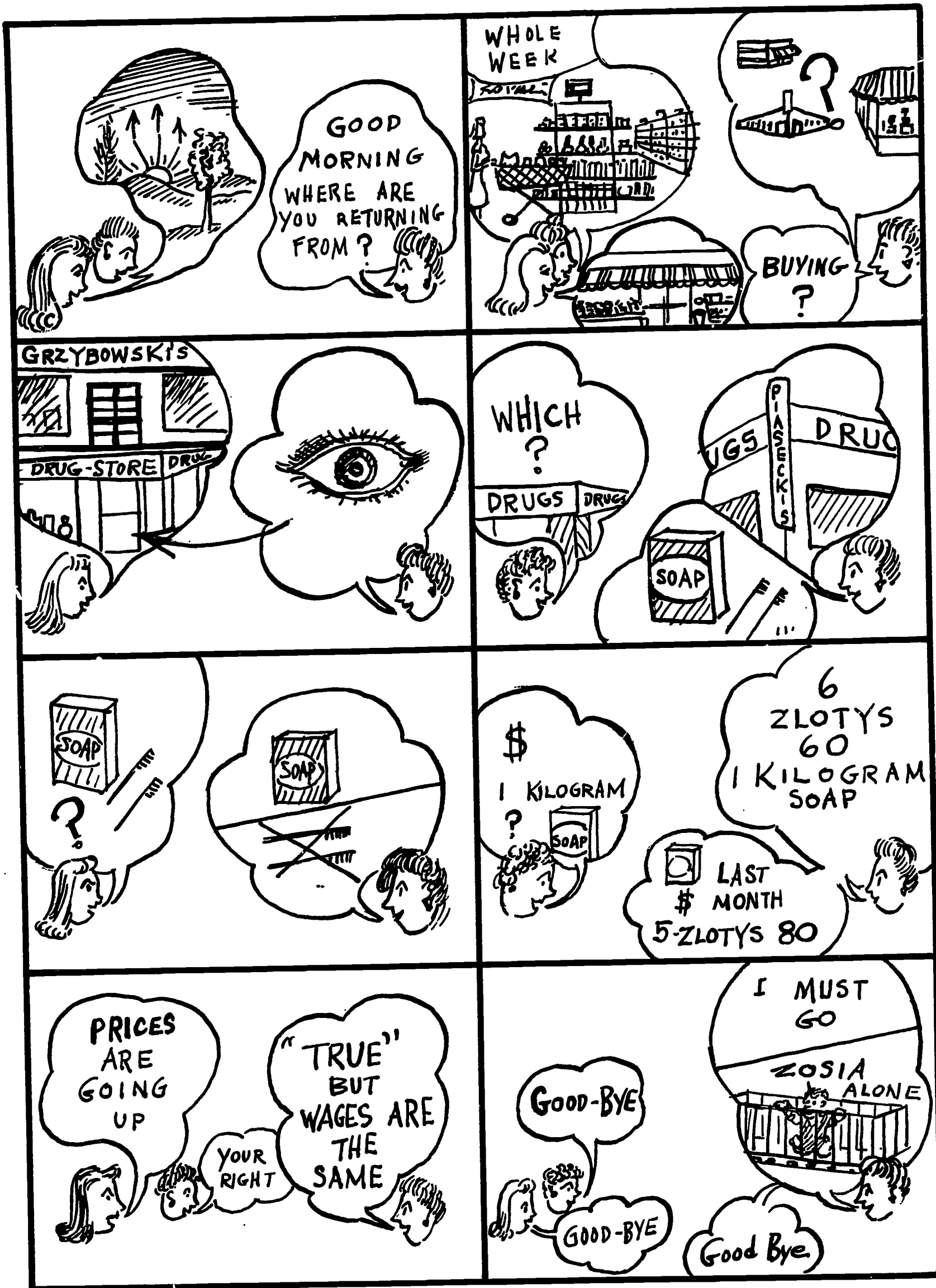
Students:

Byłem (-am) w tym samym kościele.

Byłem (-am) w tym samym hotelu.

Idę do tego samego kościoła.

My idziemy na tę samą stację.

LESSON 34

Dialog (Conversation on shopping)

N.: panna Nowicka
W.: pani Wojciechowska
J.: pani Janik

Miss Nowicki
Mrs. Wojciechowski
Mrs. Janik

N.: Dzień dobry pani.
W.: Dzień dobry pani.

Good morning, Madam.
Good morning, Madam.

J.: Dzień dobry. Skąd panie
wracają?

Good morning. Where are you ladies
returning from?

N.: Byłyśmy w sklepie spożyw-
czym.

We were in a grocery store.

J.: A co panie kupowały?

And what were you buying?

W.: Robiliśmy zakupy na cały ty-
dzień.

We were making purchases for the
whole week.

J.: W którym sklepie panie były?

In which store were you, ladies?

N.: Byłyśmy u Grzybowskiego, a te-
raz idziemy do składu aptecznego.

We were at Grzybowski's and now we're
going to a drug store.

J.: A ja właśnie wracam stamtąd.

And I'm just returning from there.

W.: W którym składzie aptecznym
pani była?

In which drug store were you?

J.: Byłam u Piaseckiego. Szukałam
dobrego mydła do prania i szczot-
teczek do zębów.

I was at Piasecki's. I was looking
for good laundry soap and for tooth
brushes.

N.: Czy pani znalazła te rzeczy?

Did you find those things?

J.: Owszem, dostałam mydło, ale nie
kupiłam szczoteczki.

Yes, I got the soap, but I didn't
buy any brushes.

W.: Ile pani zapłaciła za kilo mydła?

How much did you pay for a kilogram
of soap?

J.: Zapłaciłam sześć sześćdziesiąt
za kilo. Ten sam gatunek kosz-
tował w zeszłym miesiącu pięć
złotych osiemdziesiąt.

I paid six zlotys sixty for a kilo-
gram. The same kind (of soap) cost
five zlotys eighty last month.

N.: Widocznie ceny poszły w górę.

Apparently prices have gone up.

J.: Niestety, ceny poszły w górę,
a zarobki są takie same jak
przedtem.

Unfortunately, prices have gone up, but
wages are the same as before.

W.: Tak, pani Janik ma rację.

Yes, Mrs. Janik is right.

J.: Przepraszam, muszę już iść,
bo zostawiłam Zosię w mieszka-
niu bez opieki.

Excuse me, I must go (now), because I
left Zosia in the apartment without
care.

N.: Do widzenia.

Good-bye.

W.: Do widzenia.

Good-bye.

J.: Do widzenia.

Good bye.

LESSON 34

Grammar Analysis

Part I Some Polish irregular past tense forms

a.

jeść - to eat

Singular

Masculine

Feminine

Neuter

jadłem (I was eating)
jadł

jadłam
jadła

-
jadło

Plural

Masculine persons

All others

jedliśmy
jedli

jadłyśmy
jadły

b.

iść - to go (on foot), to be going (on foot)

Singular

Masculine

Feminine

Neuter

szedłem (I was going)
szedł

szłam
szła

-
szło

Plural

Masculine persons

szliśmy
szli

All others

szliśmy
szły

c. pójść - to go (on foot)

Singular

Masculine

poszedłem (I went)
poszedł

Feminine

poszłam
poszła

Neuter

-
poszło

Plural

Masculine persons

poszliśmy
poszli

All others

poszliśmy
poszły

d. móc - to be able (can)
(moge) - I am able, I can

Singular

Masculine

mogłem (I was able)
mógł

Feminine

mogłam
mogła

Neuter

-
mogło

Plural

Masculine persons

mogliśmy
mogli

All others

mogliśmy
mogli

Part II

The preposition do when denoting purpose (for) or a specified use (for), requires the genitive case,

e.g.:	mydło <u>do</u> prania	-	laundry soap
	szczoteczka <u>do</u> zębów	-	tooth brush
	ubranie <u>do</u> pracy	-	working dress
	szczoteczka <u>do</u> butów	-	shoebrush

Note however that when the purpose doesn't involve any action (like washing, brushing, cooking) but just for keeping something, the preposition na with the accusative case is usually used,

e.g.:	wazon <u>na</u> kwiaty	- flower vase
	półka <u>na</u> książki	- bookshelf
	pudełko <u>na</u> znaczki	- a box for keeping stamps

Part III

The word sam has three meanings:

1. sam - alone,

e.g.:	Byłem sam w pokoju .	- I was alone in the room .
-------	----------------------	-----------------------------

2. sam - personally,

e.g.:	Sam to widziałem .	- I saw it personally.
-------	--------------------	------------------------

3. sam - (my-, your-, him-)self,

e.g.:	Sam pułkownik Mróz był w koszarach.	- Colonel Mróz himself was in the barracks.
-------	--	--

Note the following idioms with sam:

1. ten sam, ta sama, to samo - the same,

e.g.:	To jest ten sam dom, w którym mieszkalem rok temu.	- This is the same house in which I lived a year ago.
-------	--	--

2. taki sam, taka sama, takie samo - the same kind,

e.g.:	Mam takie samo krzesło w domu.	- I have the same kind of chair at home.
-------	-----------------------------------	---

LESSON 34

Structural Drill

Part I

Instructor:

Kto nauczył się lekcji?

Suggested words:

ja (m.)

ja (f.)

pan

pani

pan Kowalski

pani Kowalska

panna Kowalska

my (m.)

my (f.)

panowie

panie

żołnierze

dziewczyny

Students:

Nauczyłem się
lekcji.

Nauczyłam się
lekcji.

być wczoraj w szkole
jeść pieczeń wieprzową na obiad
iść wczoraj długo do szkoły
pójść wczoraj do brata
nie móc wczoraj pójść do szkoły
pisać wczoraj listy do rodziny
czytać wczoraj polskie gazety
widzieć pana Karskiego po obiedzie
kupić nowy samochód
zatelefonować do żony
wprowadzić się do nowego domu
wynająć nowe mieszkanie
czekać długo na pociąg
zapłacić już za dom
zostawić dzieci w domu
robić zakupy w Warszawie
mieć rację
nie mieć racji
odwiedzić wczoraj rodziców
zamówić nowe meble
rozmawiać o miastach polskich
przyjechać wczoraj do Poznania
zgłosić się do Wojskowej Komendy Rejonowej
odpoczywać po lekcjach
wrócić do Krakowa
myśleć o urlopie
bawić się dobrze na weselu
słuchać radia
znaleźć pięć złotych na ulicy

przynieść dużo książek do szkoły
 wydać duże pieniądze
 wpłacić pieniądze na dom
 spłacać długo samochód
 mieć karabin(y)
 lubić uczyć się
 znać doktora Walczaka
 czuć się źle
 palić dużo papierosów
 leżeć na kanapie
 otrzymać list od matki

Part II

Instructor:

Byłem wczoraj w
 kościele garnizonowym.
 A gdzie pan był?

Idę teraz do kościoła
 garnizonowego. A dokąd
 pan idzie?

Suggested words:

kościół

dom
 biuro
 szkoła
 hotel
 ślub
 wesele
 ulica
 nowa dzielnica
 uniwersytet
 stacja kolejowa

Students:

Byłem w tym samym
 kościele.

Idę do tego samego
 kościoła.

Repeat Part II in the plural whenever applicable.

LESSON 34

Translation
 English - Polish

1. Sergeant Cichocki knows several languages.
2. All privates live in new barracks.
3. Lieutenant Drozd is married. Now he's sitting in a large office and writing a letter to (his) wife.
4. I would like to go to the store. Do you know where it is, (Madam)?

5. Johnny and Władek live in an expensive boarding house in Warsaw.
6. Is Major Kowalski in the Headquarters of the Army Language School now?
7. Corporal Adamski's English books are still in the barracks.
8. In the Army Language School a student may study, and a teacher may teach, one language only.

Translation
Polish - English

Studenci siedzą w klasie i uczą się języka polskiego. Nauczyciel stawia pytania. Studenci mówią na lekcjach tylko po polsku. Dialog jest o samochodach. Jeden student mówił, że kupił nowy samochód. Wpłacił on tysiąc osiemdziesiąt złotych zadatku, a resztę spłaca miesięcznie. Ceny samochodów poszły w górę. Student ten mówił także, że ma prawo jazdy, bo skończył kurs kilka miesięcy temu. Inny student kupił bardzo drogi samochód produkcji angielskiej. On nie ma jeszcze prawa jazdy. On uczy się prywatnie prowadzić samochód. On cieszy się, że ma ładny samochód. Dziś on jedzie do sklepu spożywczego, żeby robić zakupy dla żony. On jedzie także do składu aptecznego, żeby kupić nową szczoteczkę do zębów.

Questions

1. Gdzie siedzą studenci? (klasa)
2. Czego oni się uczą? (język polski)
3. Co robi nauczyciel? (stawiać pytania)
4. W jakim języku mówią studenci na lekcjach? (polski)
5. O czym jest dialog? (samochód)
6. Jaki samochód kupił jeden student? (new)
7. Ile on zapłacił? (1180 zł. zadatek)
8. Jak on spłaca resztę? (monthly)

9. Co poszło w górę? (cena, samochód)
10. Dlaczego ten student ma prawo jazdy? (skończyć kurs)
11. Ile miesięcy temu on skończył kurs? (several)
12. Jakiej produkcji samochód kupił inny student? (angielski)
13. Czego on nie ma? (prawo jazdy)
14. Jak on uczy się prowadzić samochód? (privately)
15. Z czego cieszy się ten student? (has a nice car)
16. Dokąd on jedzie dziś? (sklep spożywczy)
17. Gdzie on chce kupić nową szczoteczkę do zębów? (skład apteczny)

LESSON 34

Oral - Aural Drill

Part I

1. Skąd wraca panna Nowicka i pani Wojciechowska? (sklep spożywczy)
2. W jakim sklepie były te panie? (spożywczy, duży, nowy, drogi)
3. Kto był w sklepie spożywczym? (panie: Nowicka, Wojciechowska)
4. Co robiły w sklepie panna Nowicka i pani Wojciechowska? (purchase)
5. Na jak długo robiły one zakupy? (tydzień)
6. W którym sklepie robiły one zakupy? (Grzybowski)
7. Dokąd panna Nowicka i pani Wojciechowska chcą pójść ze sklepu? (skład apteczny)
8. Kto chce pójść ze sklepu Grzybowskiego do składu aptecznego? (panie: Nowicka i Wojciechowska)
9. Skąd wraca pani Janik? (skład apteczny)
10. Kto wraca ze składu aptecznego? (pani Janik)
11. W którym składzie aptecznym była pani Janik? (Piasecki)
12. Kto był w składzie aptecznym Piaseckiego? (pani Janik)
13. Jakiego mydła szukała pani Janik? (dobre, do prania)

14. Kto szukał mydła do prania? (pani Janik)
15. Czego oprócz mydła szukała pani Janik? (szczoteczka do zębów)
16. Co kupiła pani Janik u Piaseckiego? (soap)
17. Czego nie kupiła pani Janik u Piaseckiego? (szczoteczka)
18. Ile zapłaciła pani Janik za kilo mydła? (6.60)
19. Kto zapłacił sześć złotych sześćdziesiąt za kilo mydła? (p. Janik)
20. Ile kosztował ten sam gatunek mydła w zeszłym miesiącu? (5.80)
21. Co kosztowało w zeszłym miesiącu pięć złotych osiemdziesiąt? (1 kg of soap)
22. Czy ceny poszły w górę? (yes)
23. Czy zarobki też poszły w górę? (no)
24. Kto musi iść do domu? (pani Janik)
25. Dlaczego pani Janik musi iść do domu? (she left Zosia without care)
26. Kogo zostawiła pani Janik bez opieki? (Zosia, Janek, matka, syn)
27. Gdzie zostawiła pani Janik Zosię bez opieki? (mieszkanie, dom, ogród)

Part II

1. Czy był pan dziś w sklepie spożywczym?
2. Co pan zwykle kupuje w sklepie spożywczym?
3. Czy pan zwykle robi zakupy na cały tydzień?
4. W którym sklepie spożywczym pan lubi kupować?
5. Gdzie jest sklep, w którym pan lubi kupować?
6. Ile składów aptecznych jest w Monterey?
7. W którym składzie aptecznym pan zwykle kupuje?
8. Co pan zwykle kupuje w składzie aptecznym?
9. Gdzie można dostać szczoteczki do zębów?
10. Ile kosztuje w Monterey kilo mydła do prania?
11. Czy teraz ceny wszystkiego poszły w górę?
12. Czy zarobki pana są takie same, jak w zeszłym miesiącu?

13. Co pan zostawił w mieszkaniu? (książka, pióro)
14. Gdzie jest biuro kwaterunkowe w Wojskowej Szkole Języków? (blisko -dowództwo)
15. Kiedy pan przyjechał do Monterey? (long time ago)
16. Czy pan dziś umie dialog? (tak, nie)
17. Jaki dywan pan ma w domu? (nice, large)
18. Jakiego koloru fotel pan ma w domu? (zielony, czerwony)
19. Czy pan ma pieniądze?
20. Czy blisko Monterey są góry? (no)
21. Czy w tej klasie jest kanapa? (no)
22. Czy pan ma w domu kominek? (no)
23. Czy pan ma samochód produkcji krajowej, czy zagranicznej?
24. Na jaki kurs pan chodzi?
25. Gdzie pan teraz jest?
26. Czy pan chodził do liceum? (tak, nie)
27. Czy u pana w mieszkaniu są myszy?
28. Jaki pan ma samochód?
29. Jakie samochody pan lubi?
30. Co pan teraz robi?

LESSON 34

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. There are no white chairs in Mrs. Kowalski's kitchen.
2. Very often there is not enough meat and sausage in the cooperative stores.
3. I see many pretty girls in (on) these pictures.
4. Is your child lying on the ground?
5. Soldiers are standing at the blackboard and speaking Polish.

Part II

(This part is to be done only if tape recorders are not available to the students).

Rewrite and fill in the blanks:

1. Kaczka siedzi na ziem ... przy biał ... gęś ...
2. Ile biał ... gęś ..., a ile żółt ... kaczek pan ma?
3. W czas ... lekcji ... studenci mówią tylko po polsk ...
4. Po lekcji ... (pl.) studenci mówią często po angielsk ...
5. Czy państwo Wirscy rozmaw ... (present tense) w dom... po polsk...,
czy po angielsk ...?
6. Po kurs ... języka polskiego w Wojskow ... Szkol ... Języków studenci
bardzo dobrze mówią, piszą i czytają po polsk ...
7. Ja zawsze odpoczywa ... godzinę po obied ...
8. W tej dzielnic ... Warszawy jest dużo drzew.

Part III

Record the answers to the first 15 questions of Oral Drill 32 on tape.

LESSON 34

Vocabulary

apteczny, apteczna, apteczne	- pharmaceutical, drug (as adj.)
cały, cała, całe	- whole, entire
cena, f.	- price
gatunek, m. gatunku, gen. s.	- kind, quality, sort
góra, f.	- mountain, top
jak (przedtem)	- as (before)
mieć rację	- to be right
nie mieć racji	- to be wrong
opieka, f.	- care, protection
osiemdziesiąt	- eighty
panna, f.	- Miss (seldom used in direct speech)
pójść, p. pójdę pójdzie	- to go (on foot), to walk - I will go (on foot), I will walk
pranie, n.	- laundry, (the) washing
przedtem	- before (referring to time only)
racja, f.	- reason, ground
sam, sama, samo	- by himself, by herself, by itself; alone
sklep spożywczy	- grocery store, food store (shop)
skład, m. składu, gen. s.	- store, warehouse, composition
skład apteczny	- drugstore
spożywczy, spożywcza, spożywcze	- grocery as adj., food as adj.
stamtąd	- from over there
szczoteczka, f.	- brush (diminutive)

szczoteczka do zębów

- tooth brush

taki, taka, takie

- such

taki sam, taka sama, takie samo

- the same kind

ten sam, ta sama, to samo

- the very same

widocznie

- apparently, evidently

w górę

- up

wracać, i.

wracam

wraca

- to return, to come back, to go back

w zeszłym miesiącu

- last month

zakupy, pl.

zakupów, gen. pl.

- purchases, (the) shopping

zapłacić, p.

zapłacę

zapłaci

- to pay

- I'll pay

zarobek, m.

zarobku, gen. s.

zarobki, nom. pl.

- profit

- earnings, wages

zęb, m.

zęba, gen. s.

- tooth

zeszły, zeszła, zeszłe

- last, past, previous

zostawić, p.

zostawię

zostawi

- to leave (behind)

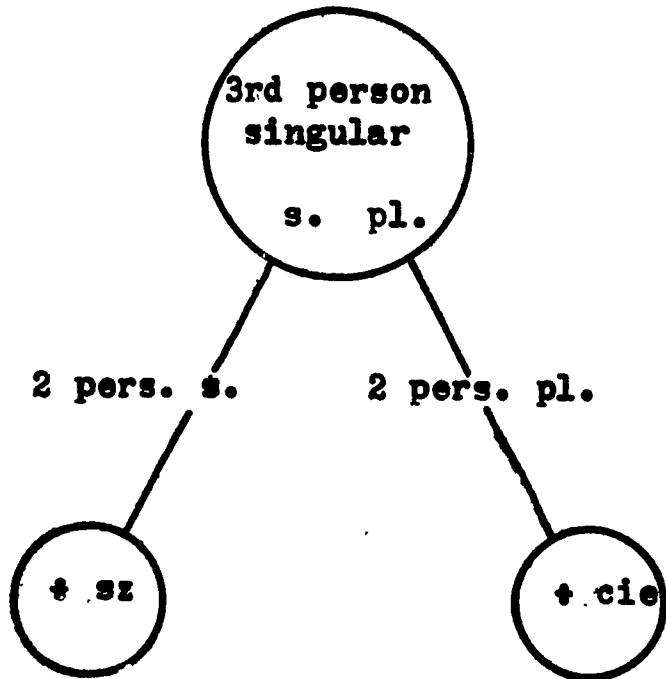
- I'll leave (behind).

LESSON 35

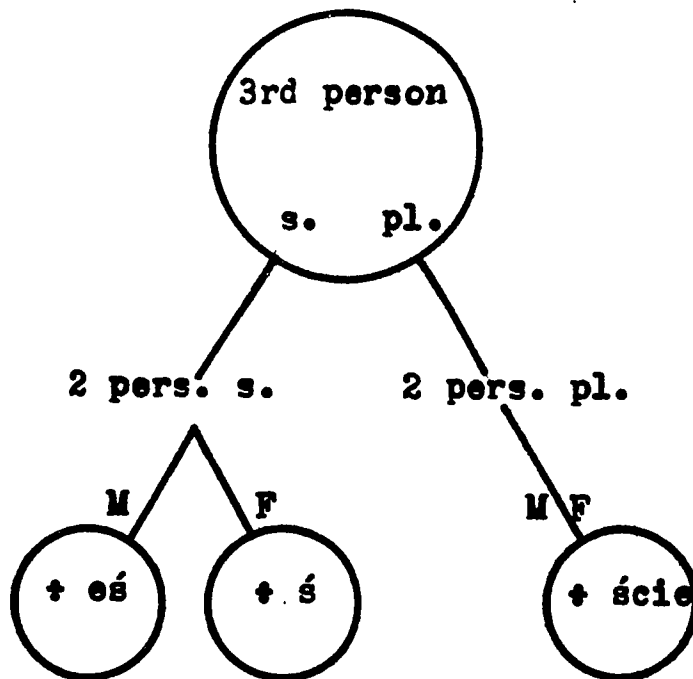
Grammar Perception Drill

1. FORMATION OF THE SECOND PERSON SINGULAR AND PLURAL OF POLISH VERBS

PRESENT (or FUTURE) TENSE

PAST TENSE

2. Instructor:
(or an appointed student)

Co ja mam?
Ja mam ołówek.

Co ja miałem?
Ja miałem ołówek.

Co my mamy?
My mamy ołówki.

Co my mieliśmy?
My mieliśmy ołówki.

Suggested words:

mieć ołówek

znać język polski
pamiętać to słowo

pisać list
gotować obiad
sprzedawać papierosy

palić papierosy
jeść jabłko
pić piwo
uczyć języka polskiego

Students:

Ty masz ołówek.

Ty miałeś ołówek.

Wy macie ołówki.

Wy mieliście ołówki.

3. Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto ma rację?
Czy my mamy rację?
Kto miał rację?
Czy my mieliśmy rację?

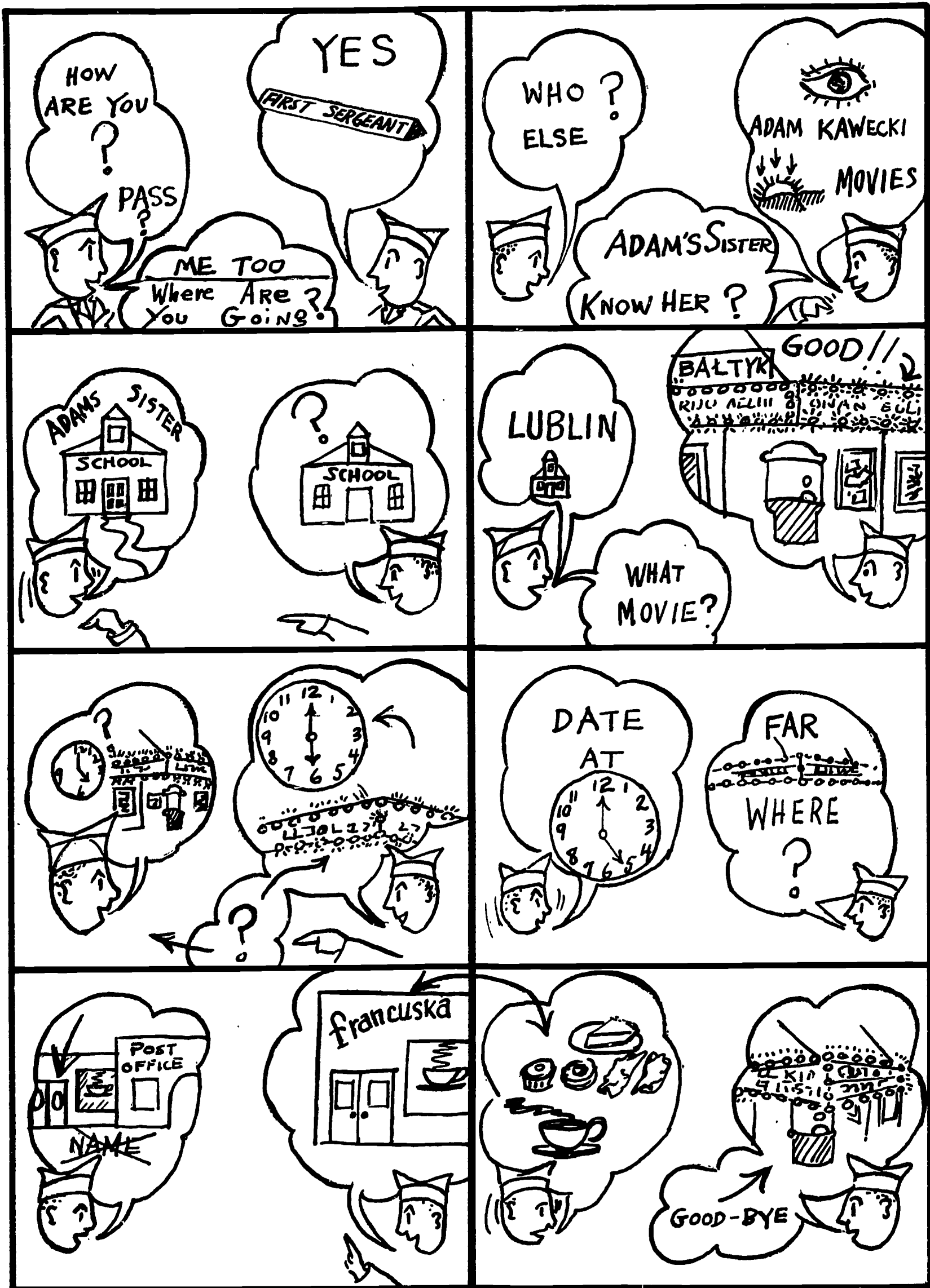
ty
wy

Ty masz rację.
Wy macie rację.
Ty miałeś rację.
Wy mieliście rację.

(Drill the phrases below according to the pattern above)

Kto zapłaci rachunek?
Kto teraz pójdzie do domu?
Kto stawia pytania?
Kto zamówi bilet do teatru?
Kto przyniesie książki do szkoły?
Kto tu jest?

Ty tu jestes.
Wy tu jesteście.

LESSON 35

Dialog (Going to the movies)

G.: Kapral Grzybowski
N.: Kapral Nalepa

Corporal Grzybowski
Corporal Nalepa

G.: Jak się masz? Czy dostałeś przepustkę?

How are you? Did you get a pass?

N.: Właśnie wracam od szefa kompanii.

Yes. I am just returning from the first sergeant of the company.

G.: Ja też dostałem przepustkę. Dokąd teraz idziesz?

I have also received a pass. Where are you going now?

N.: Teraz idę do Adasia Kaweckiego, a wieczorem idziemy do kina.

Now I am going to (see) Adam Kaweckie; and in the evening we're going to the movies.

G.: Kto jeszcze idzie z wami do kina?

Who else is going with you to the movies?

N.: Siostra Adasia. Czy ją znasz?

Adam's sister. Do you know her?

G.: Tak chodziliśmy do tej samej szkoły.

Yes. We used to go to the same school.

N.: Do której szkoły chodziliście?

To which school did you go?

G.: Do szkoły podstawowej w Lublinie. Do którego kina idziecie?

To an elementary school in Lublin. To which theater (cinema) are you going?

N.: Do kina Bałtyk. Grają tam teraz dobry film.

To the "Bałtyk" theatre. They're showing (playing) a good picture (film) there.

G.: Czy wiecie, o której program się zaczyna?

Do you fellows know when (at what time) the program starts?

N.: O szóstej. A może i ty chcesz pójść?

At six. Maybe you'd like to go too?

G.: Bardzo chętnie, ale nie wiem czy zdążę, bo mam randkę o piątej.

Very gladly, but I don't know whether I'll be on time because I have a date at five.

N.: Gdzie masz randkę? Czy daleko od kina?

Where do you have a date? Is it far from the theatre?

G.: W tej kawiarni koło poczty. Zapomniałem, jak ona się nazywa.

In that coffee shop near the post office. I've forgotten what its name is.

N.: Wiem, o której mówisz. Ta kawiarnia nazywa się Francuska.

I know which one you're speaking about. That coffee shop is called "Francuska".

G.: Tak masz rację. Tam są doskonałe ciastka i smaczna kawa.

Yes, you're right. They have excellent pastry there and tasty coffee.

N.: Do widzenia. Spotkamy się w kinie.

Good-bye. We'll meet in the theatre.

LESSON 35

Grammar Analysis

1. The second person singular (informal address) is used when addressing a family member, a close friend, God in prayer, a little child, a pet animal, or an inferior.

The second person singular pronoun is ty. In English there is no pronoun which fills exactly the place of ty. Ty - thou, you informal.

- a/ The second person singular of the present tense (or future tense in case of perfective verbs) is formed by adding the ending -sz to the 3rd person singular of the present (or future) tense,

e.g.:

(on)	czyta	+	sz	-	czytasz;	ty	czytasz	-	you read
(on)	pisze	+	sz	-	piszesz;	ty	piszesz	-	you write
(on)	siedzi	+	sz	-	siedzisz;	ty	siedzisz	-	you sit
(on)	uczy	+	sz	-	uczysz;	ty	uczysz	-	you teach

The second person singular present tense of the verb - to be is:
ty jesteś - you are

- b/ The second person singular of the past tense is formed by adding the ending -eś to the masculine form of the 3rd person singular past tense and -ś to the feminine form of the 3rd person singular past tense,

e.g.:

(on)	czytał	+	eś	-	czytałeś;	ty	czytałeś	-	you read
(on)	pisał	+	eś	-	pisałeś;	ty	pisałeś	-	you wrote
(ona)	czytała	+	ś	-	czytałaś;	ty	czytałaś	-	you read
(ona)	pisała	+	ś	-	pisałaś;	ty	pisałaś	-	you wrote

2. The second person plural pronoun is wy - you (people).

a/ The second person plural of the present tense (or future tense in case of perfective verbs) is formed by adding the ending -cie to the 3rd person singular of the present (or future) tense,

e.g.:

(on)	czyta	+	cie	-	czytacie;	wy	czytacie	-	you read
(on)	pisze	+	cie	-	piszecie;	wy	piszecie	-	you write
(on)	siedzi	+	cie	-	siedzicie;	wy	siedzicie	-	you sit
(on)	uczy	+	cie	-	uczycie;	wy	uczycie	-	you teach

The second person plural present tense of the verb to be is wy jesteście.

b/ The second person plural of the past tense is formed by adding the ending -ście to the 3rd person plural past tense form,

e.g.:

(oni)	pisali	+	ście	-	pisaliście;	wy	pisaliście	-	you wrote
(one)	pisały	+	ście	-	pisałyście;	wy	pisałyście	-	you wrote

3. The second person plural is also used as an informal address referring to more than one person (you people, you folks).

The second person plural is also used with singular connotation when addressing a subordinate enlisted man, fellow student, comrade (fellow party member), or fellow citizen. It is also used by one peasant addressing another.

In Polish the personal pronouns of the first and second person singular and plural are usually omitted unless they are used for emphasis; however, the personal pronouns of the 3rd person singular and plural are almost never omitted.

Forms of address in Polish

The number of people addressed and the speaker's relationship to them, formal or informal, are always clearly stated in Polish by the form used.

The English sentence: you have a book - may have nine versions depending to whom you are speaking.

Speaking to Bill or Jean:

masz książkę (ty masz) - informal

Speaking to a fellow student or fellow citizen (male or female):

macie książkę (wy macie) - less informal

Speaking to Mr. Cichocki:

pan ma książkę - formal

Speaking to Mrs. Cichocki:

pani ma książkę - formal

Speaking to Bill and Joe:

macie książkę (wy macie) - informal

Speaking to Joe and Jean:

macie książkę (wy macie) - informal

Speaking to Mr. Cichocki and Mr. Kawecki:

panowie mają książkę - formal

panowie macie książkę - less formal

Speaking to Mrs. Cichocki and Miss Kawecki:

panie mają książki - formal

Speaking to Mr. and Mrs. Cichocki (or a group of men and women):

państwo mają książki - formal

państwo macie książki - less formal

The use of pronouns on, ona, oni, one in the presence of the person or persons referred to is considered very informal. Pan, pani, panowie, panie and państwo followed by the name is the formal form used.

LESSON 35

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ja piszę list.

My piszemy listy.

Ja pisałem list.

Ja pisałam list.

My pisaliśmy listy.

My pisałyśmy listy.

pisać list

mieć książkę

gotować obiad

uczyć się lekcji

czytać gazetę

Co ty piszesz?

Co wy piszecie?

Co ty pisałeś?

Co ty pisałaś?

Co wy pisaliście?

Co wy pisałyście?

sprzedawać towary
 ważyć cukier
 kupować samochód
 otrzymać pracę
 spłacać dom
 robić zakupy
 zostawić książki w domu
 zaczynać lekcję
 wydać pieniądze
 stawiać pytania

Widzę kapitana
 Widzimy kapitana
 Widziałem kapitana
 Widziałam kapitana
 Widzieliśmy kapitana
 Widziałyśmy kapitana

widzieć kapitana

Kogo ty widzisz?
 Kogo wy widzicie?
 Kogo ty widziałeś?
 Kogo ty widziałaś?
 Kogo wy widzieliście?
 Kogo wy widziałyście?

pytać się nauczyciela
 poradzić się doktora
 szukać syna
 odwiedzić matkę
 znać profesora

Cieszę się z ogrodu
 Cieszymy się z ogrodu
 Cieszyłem się z ogrodu
 Cieszyłam się z ogrodu
 Cieszyliśmy się z ogrodu
 Cieszyłyśmy się z ogrodu

cieszyć się z ogrodu

Z czego się cieszysz?
 Z czego się cieszyacie?
 Z czego się cieszyłeś?
 Z czego się cieszyłaś?
 Z czego cieszyliście się?
 Z czego cieszyłyście się?

(Drill the phrases below according to the pattern above)

Gram w piłkę

grać w piłkę
 bać się psa
 myśleć o nowym samochodzie
 leżeć na kanapie
 zapomnieć o wszystkim

W co grasz?

LESSON 35

Translation English - Polish

1. Do you speak Polish, sir?
2. I cannot drink coffee after roast veal.
3. After (her) dinner, Mrs. Tyszka usually takes a rest.
4. Mr. Karski does not want to order a car of domestic production.
5. Do you know what Sgt. Olszewski does during the break? He usually sits in (his) new foreign car, smokes a cigarette and listens to the radio.
6. Mr. and Mrs. Kaweckie are lying on a green hill and reading a French book.
7. There are no trains at this railroad station now.
8. What's that? Your tooth brush and soap are lying on my new shirts!
9. The first Sergeant was paying off the foreign car which he bought from Mrs. Bednarski.
10. Mr. Adamski met Mrs. Walczak in the cafe "Lublin" and then they went to see an excellent French movie.

Translation Polish - English

Pani Bednarska i panna Dąbek spotkały się i idą na zakupy. One rozmawiają o tym, do kogo pójść. Dziś one mają kupować w sklepie spożywczym masło, ser, cukier, jajka i chleb. W sklepie Chmielewskiego one spotkały panią Adamską. Pani Adamska wracała z miasta do domu. Ona już kupiła wszystko co chciała, ale zapomniała pójść na pocztę kupić znaczki.

Pani Adamska mówiła, że ceny mięsa poszły w górę. Kilo mięsa na kotlety wieprzowe kosztowało w zeszłym miesiącu pięć złotych, a teraz kosztuje pięć złotych dwadzieścia groszy. Pani Bednarska mówiła, że nie tylko ceny mięsa poszły w górę ale ceny wszystkiego. Zarobki jednak są takie same jak przedtem.

Kiedy skończyły zakupy, pani Bednarska i panna Dąbek poszły do kina na doskonały francuski film, a potem do kawiarni.

Questions

1. Dokąd idą pani Bednarska i panna Dąbek? (shopping)
2. Co one chcą kupować? (butter, cheese, sugar, eggs, bread)
3. Gdzie one spotkały panią Adamską? (sklep Chmielewskiego)
4. Dokąd wracała pani Adamska? (dom)
5. Co ona kupiła? (everything)
6. Gdzie ona zapomniała pójść? (poczta)
7. O czym ona mówiła? (cena mięsa)
8. Co ona mówiła o cenach mięsa? (pójść w górę)
9. Kilo jakiego mięsa kosztowało w zeszłym tygodniu pięć złotych? (for pork-chops)
10. Ile teraz kosztuje kilo takiego samego mięsa? (5 zł. 20 gr.)
11. Jakie ceny oprócz cen mięsa poszły w górę? (wszystko)
12. Jakie są zarobki? (the same as before)
13. Kiedy pani Bednarska i panna Dąbek poszły do kina? (skończyć zakupy)
14. Na co one poszły? (excellent French film)

LESSON 35

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto dostał przepustkę? (Cpl. Nalepa, soldier)
2. Od kogo wracał kapral Nalepa? (suf kompanii, kapitan, porucznik)
3. Kto wracał od szefa kompanii? (Cpl. Nalepa)
4. Kto oprócz kaprała Nalepy dostał przepustkę? (Grzybowski)
5. Do kogo idzie kapral Nalepa? (Adaś Kawecki, przyjaciel, kolega)
6. Kto idzie do Adasia Kaweckiego? (Nalepa)

7. Dokąd idą wieczorem Kawecki i Nalepa? (kino, teatr)
8. Kto idzie do kina wieczorem? (Kawecki i Nalepa)
9. Kiedy Kawecki i Nalepa idą do kina? (at night, at noon)
10. Kto idzie do kina oprócz Kaweckiego i Nalepy? (Adaś's sister)
11. Czyja siostra idzie do kina? (Adaś)
12. Czy kapral Grzybowski zna siostrę Adasia? (tak)
13. Kto zna siostrę Adasia? (Cpl. Grzybowski)
14. Czy kapral Grzybowski i siostra Adasia chodzili do tej samej szkoły? (tak)
15. Gdzie chodził do szkoły Grzybowski i siostra Kaweckiego? (Lublin, Warszawa, Gdańsk)
16. Kto chodził do szkoły podstawowej w Lublinie? (Grzybowski and Adaś's sister)
17. Do jakiej szkoły chodził Grzybowski i siostra Kaweckiego? (podstawowa)
18. Do którego kina idzie Nalepa i Kawecki? (Bałtyk)
19. Co grają w Bałtyku? (good picture)
20. Jaki film grają w Bałtyku? (good, old, new)
21. O której godzinie zaczyna się program w Bałtyku? (o: 6, 5, 4, 2)
22. Czy kapral Grzybowski też chce pójść do kina? (gladly)
23. Co ma o piątej Grzybowski? (randka, lekcja)
24. Kto ma randkę o piątej? (Grzybowski)
25. Gdzie ma randkę Grzybowski? (kawiarnia)
26. W której kawiarni ma randkę Grzybowski? (near post office)
27. Czy Grzybowski pamięta, jak się nazywa ta kawiarnia? (he forgot)
28. Jak ta kawiarnia nazywa się? (French, English, Swiss)
29. Co jest doskonałe w tej kawiarni? (pastries, tea, coffee)
30. Gdzie są doskonałe ciastka i smaczna kawa? (French coffee shop)
31. Gdzie spotkają się kapral Grzybowski i kapral Nalepa? (kino, teatr, dom, ulica)

Part II

1. Kiedy pan dostał przepustkę?
2. Dokąd pan dziś idzie wieczorem? (kino, dom)
3. Czy pan lubi chodzić do kina?
4. Czy pan ma dziś randkę?
5. O której godzinie pan ma randkę?
6. Gdzie pan ma dziś randkę?
7. Czy pan często chodzi do kawiarni?
8. Czy pan lubi ciastka?
9. Czego pan się teraz uczy?
10. Czy pan dziś robił zakupy?
11. Co pan zwykle kupuje w składzie aptecznym?
12. Co pan kupuje w sklepie spożywczym?
13. Co pan teraz robi?
14. Czy pan ma samochód produkcji krajowej, czy zagranicznej?
15. Kiedy pan przyjechał do tej szkoły? (dawno, niedawno)
16. Czy pan ma prawo jazdy?
17. Jakiego koloru pan ma samochód?
18. W jakiej broni pan służy? (piechota, broń pancerna)
19. Czego pan się teraz uczy?
20. Ile godzin pan jest w szkole?
21. Ile godzin pan się uczy w domu?
22. Czy pan dziś ma egzamin?
23. Jak długo trwa kurs języka polskiego?
24. Jak długą przerwę pan ma po każdej lekcji?
25. Gdzie pan uczy się dialogu?
26. Gdzie pan pisze pracę domową? (dom)

27. Co w tej klasie stał na podłodze?

28. Czy język polski jest trudny dla pana?

LESSON 35

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. and Mrs. Karpowicz were in the store of Mr. Jaworski yesterday and were speaking about the sick father of Mrs. Jaworski.
2. After his daughter's wedding Mr. Karski intended (had the intention) to stay in a Warsaw hotel for two days.
3. In the large apartment of Mr. and Mrs. Jaworski, there were nice rugs lying on the yellow floor.
4. How much did you, Gentlemen, pay for your cars?
5. Mr. Karpowicz did not finish eating (to eat) (his) dinner today.

Part II

(This part is to be done only if tape recorders are not available to the students)

Write answers to the following questions:

1. Czy pan już skończył tę książkę?
2. Czy pan Kowalski wynajął mieszkanie u pana Jaworskiego?
3. Kogo panowie wczoraj szukali w tym domu?
4. Czy pani Kowalska widziała wczoraj po obiedzie pana Karpowicza?
5. Gdzie żołnierze słuchali wczoraj radia?
6. Ile kosztował pański samochód? (1000 zł.)
7. Czy pani Cichocka przeczytała już list od siostry?
8. Kiedy pańskie córki wróciły z Warszawy?

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students)

Answer on tape Questions 1-15 from Part I of the Oral-Aural Drill L.33

LESSON 35

Vocabulary

Bałtyk, m. Bałtyku, gen. s.	- Baltic (sea) (here: name of a motion picture theatre)
chętnie	- gladly, willingly, with pleasure, eagerly
doskonały, doskonała, doskonałe	- excellent, delicious, perfect
film, m. filmu, gen. s.	- film, picture (motion), feature
francuski, francuska, francuskie	- French
ją	- her (acc.)
kawiarnia, f.	- coffee shop, cafe, tearoom (drug store)
kino, n.	- movies, motion picture theatre, cinema
koło (+ gen.)	- near, in the vicinity
kompania, f. kompanii, gen. s.	- company
Lublin, m. Lublina, gen. s.	- Lublin, town in eastern Poland
o której	- at what time
o piątej	- at five o'clock
o szóstej	- at six o'clock
piąty, piąta, piąte	- fifth
poczta, f.	- post office, mail (room)
podstawowy, podstawowa, podstawowe	- elementary, basic, fundamental
program, m. programu, gen. s.	- program, feature
przepustka, f.	- pass (for travel or absence)

randka, f.

smaczny, smaczna, smaczne

spotkać (się), p.
spotkam (się z + instr.)
spotka (się z + instr.)

szef, m.
szefowie, nom. pl.

szef kompanii

szkoła podstawowa

szósty, szósta, szóste

wieczorem

zaczynać się, i.
zaczynam
zaczyna

zapomnieć, p.
zapomnę
zapomni

zdażyć, p.

zdażę

zdaży

z wami

- date, appointment

- tasty

- to meet (each other)
- I will meet (with)

- chief, boss (employer)

- first sergeant (company)

- elementary school and high school

- sixth

- in the evening, at night

- to start, to begin

- to forget
- I will forget

- to be on time, to make (it), to be
timely, prompt, to have time
- I will be on time, I will make (it),
I will be timely, prompt, I will have
time

- with you (pl.)

LESSON 35A

Grammar Perception Drill

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kto znalazł pieniądze?	ja (m) ja (f) ty (m, f,) on, ona, ono my (m, f,) wy (m, f,) oni, one	Ja znalazłem pienią- dze. Ja znalazłam pienią- dze.
Kto jadł obiad?	ty (m) ty (f) ja (m, f,) on, ona, ono my (m, f,) wy (m, f,) oni, one chłopcy	Ty jadłeś obiad. Ty jadłaś obiad.
Kto szedł do szkoły?	ja (m) ja (f) ty (m) ty (f) on ona ono my (m) my (f) wy (m) wy (f) oni one dzieci	Szedłem do szkoły. Szłam do szkoły. Ty szedłeś do szkoły. Ty szłaś do szkoły. On szedł do szkoły. Ona szła do szkoły. Ono szło do szkoły. My szliśmy do szkoły. My szłyśmy do szkoły. Wy szliście do szkoły. Wy szłyście do szkoły. Oni szli do szkoły. One szły do szkoły. Dzieci szły do szkoły.
Kto wszedł do klasy?	on ona ono ja (m, f,) ty (m, f,)	On wszedł do klasy. Ona weszła do klasy. Ono weszło do klasy.

Instructor:

Suggested words:

Students:

my (m, f)
wy (m, f)
oni, one

Kto poszedł na stację?

my (m)
my (f)
ja (m, f)
ty (m, f)
on, ona, ono
wy (m, f)
oni, one

My poszliśmy na stację.
My poszłyśmy na stację.

Kto piekł chleb?

wy (m)
wy (f)
ja (m, f)
ty (m, f)
on, ona, ono
my (m, f)
oni, one

Wy piekliście chleb.
Wy piekłyście chleb.

Kto przyniósł książki?

oni

one

ja (m, f)
ty (m, f)
on, ona, ono
my (m, f)
wy (m, f)

Oni przynieśli
książki.
One przyniosły
książki.

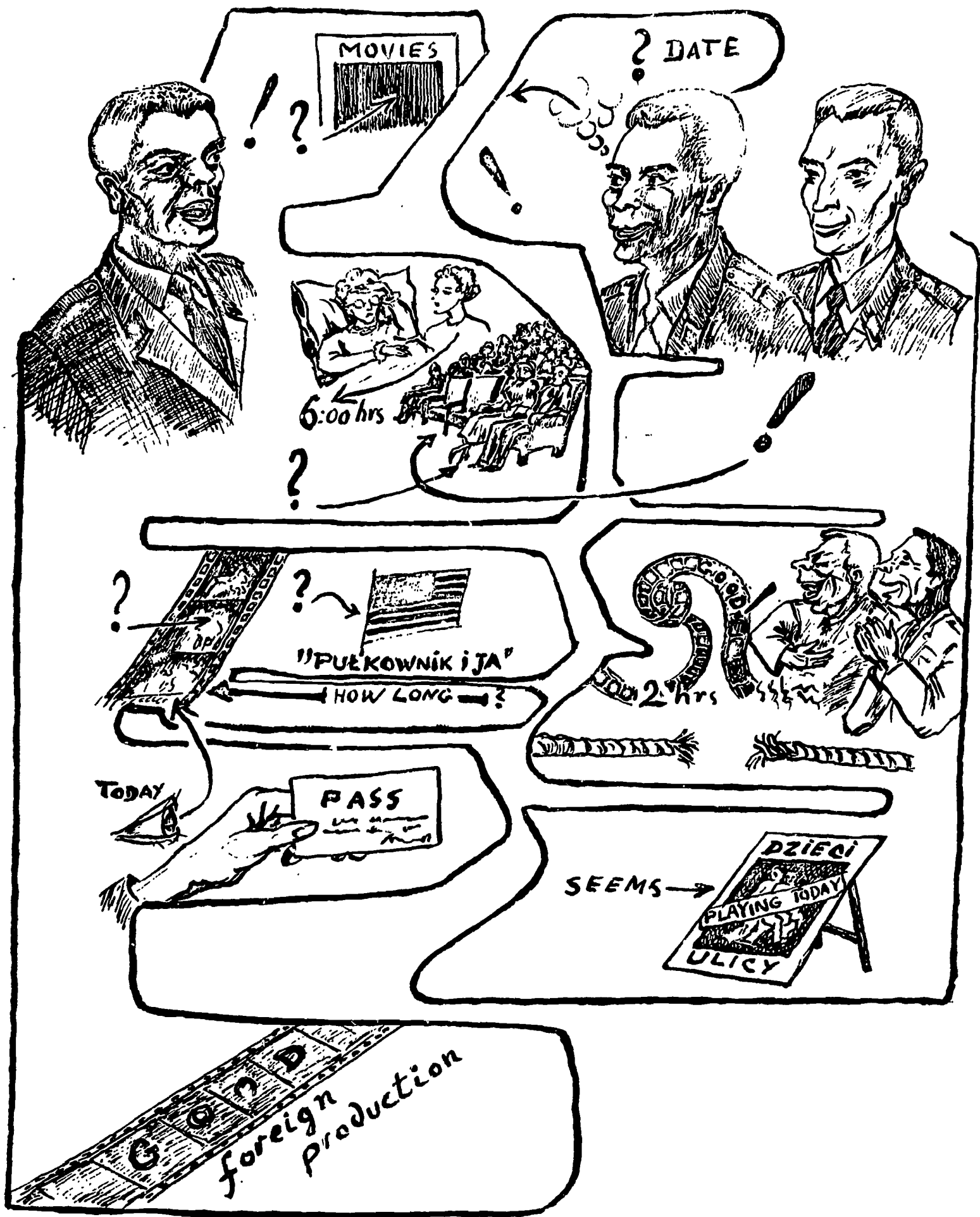
Kto wynajął mieszkanie?

panowie

panie

chłopcy
córk
żołnierze
dziewczyny
pan
pani

Panowie wynajęli
mieszkanie.
Panie wynajęły
mieszkanie.

LESSON 35A

Dialog (About movies)

G.: Kapral Grzybowski
N.: Kapral Nalepa
i kapral Wójcik

Cpl. Grzybowski
Cpl. Nalepa and Cpl. Wójcik

G.: Jak się macie chłopcy.
Czy byliście wczoraj w kinie?

How are you boys? Were you in the movies yesterday?

N.: Tak, byliśmy. Myśleliśmy, że i ty zdążysz. Czy miałeś randkę?

Yes, we were. We thought you too would make it. Did you have a date?

G.: Naturalnie, ale niestety matka Zosi czuje się źle i dlatego Zosia przyjechała dopiero o szóstej. Czy w kinie było wiele wolnych miejsc?

Of course, but unfortunately Zosia's mother didn't feel well and that is why Zosia came (only) at 6 o'clock. Were there many vacant seats in the theatre?

N.: Nie, jednak znaleźliśmy jeszcze dwa miejsca.

No, but we still found two seats.

G.: Jaki to był film? Czy to był ten amerykański film "Pułkownik i ja".

What picture was it? Was that the american picture "The Colonel and I"?

N.: Tak. Ten film jest naprawdę dobry. Bawiliśmy się świetnie.

Yes. This picture is really good. We had a good time.

G.: Jak długo trwał film?

How long did the feature last?

N.: Film trwał dwie godziny, ale była przerwa. Szkoda, że nie mogłeś go zobaczyć.

The feature lasted two hours, but there was an intermission. It is a pity you couldn't see (it) that picture.

G.: Dzisiaj mam także przepustkę, więc pójdę wieczorem zobaczyć ten film.

I also have a pass today, so I will go tonight to see this picture.

N.: Zdaje mi się jednak, że dzisiaj już grają inny film "Dzieci Ulicy".

It seems to me however, that another film, "The children of the street" plays today.

G.: A to też dobry film produkcji zagranicznej.

That is also a good foreign picture.

LESSON 35A

Structural Drill

PAST TENSE

Part I

Require students to form past tense forms from the following infinitives:

Instructor:

Students:

wracać do domu

ja wracałem do domu
ty wracałeś do domu
on
ona
ono
my
wy
oni
one

szukać mieszkania
zdażyć na lekcję
mieć rację
zamówić wizytę
zapłacić za samochód
zostawić pieniądze w domu
mówić dobrze po polsku
uczyć się języka angielskiego
grać w piłkę
umieć prowadzić samochód
czuć się dobrze
nauczyć się strzelać
odpoczywać na wakacjach
pytać się kolejarza
odwiedzić rodziców
otrzymać dużo pieniędzy
spotkać nauczyciela
zapomnieć książki
służyć w piechocie
pamiętać o matce
chcieć jechać na urlop

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Czego on nie widział?	Stary dom amerykański samochód polskie gazety angielski samochód czarny koń nowe działo polskie góry	On nie widział starego domu.
Czego pan się uczy?	polski język angielski język	
Do kogo pan idzie?	stary przyjaciel wysoki oficer nowy nauczyciel dobry lekarz	
Czego szukał pan Walczak?	wieczne pióro ładne mieszkanie nowe meble czerwona kanapa okrągły stół skład apteczny zagraniczny samochód dobry film duża gotówka	

Part III

Accusative after po, o, za, przez, na.

Po kogo on przyjechał?	nasz doktor francuski kapitan nowy student ładna sekretarka młoda żona stary ojciec	On przyjechał po naszego doktora.
------------------------	--	-----------------------------------

Instructor:	Suggested words:	Students:
O kogo pytał się kapitan?	stary dobry kucharz ten młody porucznik nowy szewc ten wysoki kapral żonaty podoficer	
O co prosił ten student?	długi urlop świeża informacja nowy adres pułkownika dobra praca ta sama książka wolne miejsce	
Za co płacił klient?	woda gaz gorące mleko dobry obiad smaczna zupa jarzynowa duża szklanka piwa czarna kawa	
Przez które miasta pan jechał?	Lublin Łódź Warszawa Kraków Szczecin Poznań	
Dokąd pan idzie? Dokąd pan jedzie?	stacja kolejowa uniwersytet urlop	

Part IV

a/ Locative singular

O czym pan mówił wczoraj?	polskie wojsko amerykański film	Mówiłem wczoraj o polskim wojsku.
---------------------------	------------------------------------	-----------------------------------

Instructor:

Suggested words:

Students:

nowy program
włoski samochód
wojskowy kurs
szkolny egzamin
szwajcarska produkcja
doskonała lekcja

O kim on myślał?

bogata dziewczyna

stary ojciec
łyśszy szef kompanii
szczupła sekretarka
wysoki nauczyciel
gruba kelnerka
chudy gość

b/ Locative plural

O kim mówiła panna
Zosia?

angielski oficer

Panna Zosia mówiła
o angielskim oficerze.

młody profesor
nowy gość
polski żołnierz
szkolny kolega
dobre dziecko
pewny kolejarz

O czym myślała
matka?

nowe meble

Matka myślała o nowych
meblach.

ładne wakacje
świeże ciastka
czerwone kwiaty
stare meble
szkolne fotografie
wojskowe koszule

c/ Locative singular of adjectives.

Przy jakim stole
siedzieliście?

okrągły

Siedzieliśmy przy
okrągłym stole.

biały

Instructor:

Suggested words:

Students:

czarny
szkolny
mocny
niski
krótki
nieduży
stary

d/ Adjectives and nouns.
Locative plural of all genders.

O czym pisał profesor?

stare wazony

Profesor pisał o starych
wazonach.

polskie książki
białe myszy
rasowe psy
zagraniczne meble
nowe plany
szwajcarskie pensjonaty
amerykańskie domy
wysokie drzewa
duże miasta
ładne obrazy
polski język
nowe słowa
angielskie uniwersytety
kościół garnizonowe
trudne lekcje
francuskie znaczki

LESSON 35A

Translation English - Polish

1. A soldier is sitting at the table and learning about the rifle.
2. There is a lamp and a telephone standing on the desk by the lamp.
3. My sister lives in Cracow and works in a store.
4. After dinner he works at home and receives patients.
5. I was looking for a good tooth brush and for the soap.
6. Do you speak about that coffee shop near the cinema?
7. Your pass is on that small desk by the window.
8. Were you in church yesterday, I didn't see you, I saw only your wife and your daughters.
9. Pvt. Kowalski and Sgt. Piotrowski are sitting on the beds and are reading Polish books.

Translation

Polish - English

Państwo Nowiccy wynajęli duży nieumeblowany dom. Koło domu był ładny ogród. W ogrodzie było dużo drzew. W tym domu było osiem pokoi. Pięć było na górze, a trzy były na dole. Na dole też była kuchnia. Do kuchni państwo Nowiccy kupili nowy piec za gotówkę. Pani Nowicka piecze często chleb, a stary piec nie piekł dobrze i dlatego oni kupili nowy.

Dom ten znalazła córka państwa Nowickich, która mieszkała na tej samej ulicy. Matka i córka poszły do właściciela domu i dały zadatek.

Kiedy pan Nowicki wszedł na górę, zatrzymał się w jednym pokoju przy oknie. Przez okno on widział rzekę, miasto i góry. Naprzeciwko domu Nowickich była szkoła, a na prawo kościół.

Questions

1. Co wynajęli państwo Nowiccy?
2. Co było koło domu?
3. Czego było dużo w ogrodzie?
4. Ile pokoi było w tym domu?
5. Ile pokoi było na górze?
6. Ile pokoi było na dole?
7. Gdzie była kuchnia?
8. Co kupili państwo Nowiccy do kuchni?
9. Dlaczego państwo Nowiccy kupili nowy piec?
10. Kto znalazł ten dom dla państwa Nowickich?
11. Gdzie mieszkała córka państwa Nowickich?
12. Dokąd poszły matka i córka?
13. Co one dały?
14. Dokąd wszedł pan Nowicki?
15. Gdzie zatrzymał się pan Nowicki?
16. Co on widział przez okno?
17. Co było naprzeciwko domu Nowickich?
18. Co było na prawo od domu?

LESSON 35A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co mówił kapral Grzybowski, kiedy zobaczył kaprala Nalepę i jego przyjaciela?
2. O co zapytał Grzybowski chłopców?
3. Czy chłopcy byli w kinie?
4. Co myśleli Nalepa i jego przyjaciel?
5. Czy Grzybowski miał randkę?
6. Dlaczego Zosia przyjechała na randkę dopiero o szóstej?
7. Ile wolnych miejsc znaleźli chłopcy w kinie?
8. Jak nazywał się ten film?
9. Czy to był polski film?
10. Jak bawili się chłopcy?
11. Czego żałowali chłopcy?
12. Jak długo trwał ten film?
13. Czy podczas filmu była przerwa?
14. Kiedy Grzybowski chce zobaczyć ten film?
15. Dlaczego Grzybowski może zobaczyć dzisiaj ten film?
16. Jaki film grają dzisiaj?
17. Jakiej produkcji jest film "Dzieci Ulicy"?
18. Czy to jest dobry film?
19. Czy to jest polski film?

Part II - General Questions

1. Ile książek pan przyniósł do szkoły?
2. Ile pan zapłacił w restauracji?
3. Na jak długo pan wynajął mieszkanie?
4. Kiedy pan wprowadził się do nowego domu?
5. Ile pan płaci za mieszkanie?
6. Kto siedział na prawo od pana w kinie?
7. Kiedy pan wstąpił do wojska?
8. Kto pracował w sklepie?
9. Ile czapek leżało na stole?
10. Kto wszedł do klasy po studentach?
11. Kiedy pan wrócił z kina?
12. Ile pan wydał wczoraj?
13. Co było w szklance?
14. Do kogo pan telefonował wczoraj?
15. Za ile złotych pan wynajął dom?
16. Ile kosztował samochód?
17. Dlaczego pan nie zdążył na pociąg?
18. Jak długo trwał egzamin?
19. Koło kogo pan siedział w kinie?
20. Jak długo pan czekał na lekarza?
21. Z czego był sok?
22. Jak długo kucharz piekł szynkę?
23. Co pan kupił za gotówkę?

24. Jak długo pan pomagał w kuchni?

25. Czy pan znalazł wczoraj pieniądze?

LESSON 35A

Homework

Part I

a/ Put the verbs in the following sentences into second person singular or plural of the present tense:

1. Wracaliśmy do domu.
2. Grałem w piłkę.
3. Oni byli w piechocie.
4. Szukałyśmy pana Walczaka.
5. Ona brała książkę do domu.

b/ Put the verbs in the following sentences into second person singular or plural of the past tense:

1. Ona zdążyła do szkoły.
2. Zaczynam uczyć się o piątej.
3. Ja spotkam Adama w kinie.
4. On ma rację.
5. My dostaniemy przepustkę.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students).

Answer the following questions:

1. Co pan kupuje w składzie aptecznym?
2. Co pan kupuje w sklepie spożywczym?
3. Jakie samochody pan lubi?
4. Ile pan zapłacił za samochód?

LESSON 36

Grammar Perception Drill

1.

1 + 10 -	jede <u>na</u> ście	- 11
2 + 10 -	dwa <u>na</u> ście	- 12
3 + 10 -	trzy <u>na</u> ście	- 13
4 + 10 -	czter <u>na</u> ście	- 14
5 + 10 -	pię <u>na</u> ście	- 15
6 + 10 -	sze <u>na</u> ście	- 16
7 + 10 -	siedem <u>na</u> ście	- 17
8 + 10 -	osiem <u>na</u> ście	- 18
9 + 10 -	dziewię <u>na</u> ście	- 19
2 x 10 -	dwa+dzie <u>ś</u> cia	- 20
3 x 10 -	trzy+dzie <u>ś</u> ci	- 30
4 x 10 -	czter+dzie <u>ś</u> ci	- 40
5 x 10 -	pięc+dziesi <u>a</u> t	- 50
6 x 10 -	sześć+dziesi <u>a</u> t	- 60
7 x 10 -	siedem+dziesi <u>a</u> t	- 70
8 x 10 -	osiem+dziesi <u>a</u> t	- 80
9 x 10 -	dziewięć+dziesi <u>a</u> t	- 90
10 x 10 -	sto	-100

Instructor:

Suggested number:

Students:

a/ Ile jest

jeden i jeden

Jeden i jeden jest dwa.

1 + 2	10 + 1
2 + 2	10 + 2
3 + 2	10 + 3
4 + 2	10 + 4
5 + 2	10 + 5
6 + 2	10 + 6
7 + 2	10 + 7
8 + 2	10 + 8
9 + 2	10 + 9
10 + 2	10 + 10
11 + 2	10 + 11
12 + 2	10 + 12
13 + 2	10 + 20
14 + 2	10 + 30
15 + 2	10 + 40
16 + 2	10 + 50
17 + 2	10 + 60
18 + 2	10 + 70
19 + 2	10 + 80
20 + 2	10 + 90

b/ Ile jest

dwa mniej jeden?

Dwa mniej jeden jest jeden.

3 - 1	20 - 10
4 - 1	30 - 20
5 - 1	40 - 30
6 - 2	100 - 50
7 - 2	100 - 40
8 - 2	100 - 30
9 - 3	100 - 20
10 - 3	100 - 10

c/ Ile jest

dwa razy jeden?

Dwa razy jeden jest dwa.

2 x 2	2 x 9
2 x 3	2 x 10
2 x 4	2 x 50
2 x 5	5 x 20
2 x 6	4 x 15
2 x 7	3 x 12
2 x 8	

d/ Ile jest

cztery podzielone przez dwa?

Cztery podzielone przez dwa jest dwa.

6 : 2	16 : 4
8 : 2	20 : 4
9 : 3	25 : 5
10 : 2	30 : 10
12 : 3	33 : 3
12 : 4	42 : 6
14 : 2	60 : 2
16 : 8	70 : 2

2. Ile ołówków było na stole?

Jeden ołówek był na stole.
Dwa ołówki były na stole.
Trzy ołówki były na stole.
Cztery ołówki były na stole.
Pięć ołówków było na stole.
Sześć ołówków było na stole.

(7 - 100)

2.

NUMERAL

NOUN
(Subject)
(All nouns
except nouns
denoting male
persons)

VERB
(Predicate)

1.	jeden jedna jedno	M. F. N.	Nom. s.	3rd person singular
2.	dwa dwie dwa	M. F. N.	Nom. pl.	3rd person plural
3.	trzy	All genders	Nom. pl.	
4.	cztery	All genders	Nom. pl.	
5 21	dwadzieścia jeden	One form for all genders	Gen. pl.	3rd person singular
22	dwadzieścia dwa dwadzieścia dwie dwadzieścia dwa	M. F. N.	Nom. pl.	3rd person plural
23 24	dwadzieścia trzy dwadzieścia cztery	One form for all genders	Nom. pl.	
25 31	trzydzieści jeden	One form for all genders	Gen. pl.	

Instructor:	Suggested numbers:	Students:
Ile tu jest stołów?	1 - 25 30, 40	Tu jest jeden stół.
Ile tu jest szaf?	1 - 25 50, 60	
Ile tu jest drzew?	1 - 25 70, 80	
Ile kosztuje jeden ołówek?	1 - 5 11 - 25 90 - 100	Jeden ołówek kosztuje jeden złoty.
Ile kosztuje jedna szklanka?	1 - 5 11 - 25 100 - 110	Jedna szklanka kosztuje jeden złoty.
Ile kosztuje jedno pióro?	1 - 5 11 - 25 110 - 120	Jedno pióro kosztuje jeden złoty.

3.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kiedy Janek pójdzie do szkoły?	godzina (1-5) minuta (1-5) miesiąc (1-5) tydzień (1-5) rok	Janek pójdzie do szkoły za godzinę.

LESSON 36

Dialog (In the supply room)

G.: Corporal Gadek
Ś.: Sergeant Śliwka

G.: Panie sierżancie, melduję, że przy-
wiozłem różne rzeczy do magazynu.

(Mr.) Sergeant, I report that I've
brought various things to the supply
room.

Ś.: Czy macie wykaz tych rzeczy?

Do you have a list of these things?

G.: Tak jest. Tu jest wykaz. Pan
porucznik prosił o pokwitowanie.

Yes. Here is the list. (Mr.)
Lieutenant asked for a receipt.

Ś.: Zaraz dostaniecie, ale najpierw
muszę sprawdzić, czy wszystko
jest w porządku.

You'll get it right away, but
first I must check whether every-
thing is all right.

G.: Tu w tych workach są mundury, a
tam bielizna.

Here in these bags there are uniforms,
and over there underwear.

Ś.: Ile bluz jest w każdym worku?

How many jackets are there in each
bag?

G.: W każdym z tych worków jest dwa-
naście bluz. Takich worków jest
sześć.

In each of these sacks there are
twelve jackets. There are six
such bags.

Ś.: Sześć razy dwanaście jest siedem-
dziesiąt dwa. Razem siedemdzie-
siąt dwie bluzy. A gdzie są spod-
nie?

Six times twelve is seventy-two.
Together seventy-two jackets. And
where are the pants?

G.: Nie wiem. Wiem tylko, że tam są
kalesony i koszule.

I don't know. I only know that over
there there are drawers and shirts.

Ś.: Ile jest koszul?

How many shirts are there?

G.: Zaraz policzę. Trzy tuziny i dwa
tuziny jest pięć tuzinów. Razem
sześćdziesiąt sztuk.

I'll count them right away. Three
dozen and two dozen are five dozen.
Together sixty pieces.

Ś.: Tu jest tyle kalesonów co tam ko-
szul. To znaczy razem jest sześć-
dziesiąt kompletów bielizny.

Here there is the same number of
drawers as of shirts. That means
together there are sixty sets of
underwear.

G.: Czy na wykazie są spodnie?

Are there (any) trousers in the list?

S.: Nie, niestety nie ma, a za godzinę muszę ubrać cały pluton rekrutów.

No, there are not, and in an hour I must dress a whole platoon of recruits.

G.: Czy mogę teraz odjechać?

May I leave now?

S.: Za chwilę, tylko podpiszę pokwitowanie.

Just a second. I will just sign the receipt.

G.: Czy mam zameldować, że pan sierżant nie dostał spodni?

Am I to report that you didn't get trousers, sergeant?

S.: Nie. Ja sam to załatwię.

No. I'll settle (take care of it) it myself.

G.: Rozkaz, panie sierżancie.

Yes, sergeant.

LESSON 36

Grammar Analysis

1. If a noun (qualified) accompanied by the cardinal numeral 2 dwa (m. and n.), dwie (f.), 3 trzy (m., f. and n.) and 4 cztery (m., f. and n.) is the subject of the sentence, it takes the nominative plural form and is followed by the verb in the third person plural.

Nouns qualified by compound cardinal numerals formed by the combination of 20, 30, 40 etc. plus two, three and four, take also the nominative plural form and the verb is in the third person plural,

e.g.:

Dwa ołówki (nom. pl.) są na stole. - Two pencils are on the table.
Pięćdziesiąt dwa ołówki są na stole. - 52 pencils are on the table.
Sto dwa ołówki są na stole. - 102 pencils are on the table.

If the above numerals qualify nouns which are direct objects of a sentence, those nouns take also the nom. pl.,

e.g.:

Dwa ołówki (subject) kosztują dwa złote (direct object). - Two pencils cost two zlotys.

2. The cardinal numerals 1 jeden (m.), jedna (f.), jedno (n.), 2 dwa (m. and n.), dwie (f.), are used as adjectives and agree with the nouns they qualify in gender,

e.g.:

Jeden (m.) ołówek (m.) jest na stole.
Jedna (f.) książka (f.) jest na stole.
Jedno (n.) pióro (n.) jest na stole.

Widzę jeden ołówek.
Widzę jedną książkę.
Widzę jedno pióro.

Dwa (m.) ołówki (m.) są na stole.

Sześćdziesiąt dwa (m.) ołówki (m.)
są na stole.

Dwie (f.) książki (f.) są na stole.

Sześćdziesiąt dwie (f.) książki (f.)
są na stole.

Dwa (n.) pióra (n.) są na stole.

Sześćdziesiąt dwa (n.) pióra (n.)
są na stole.

However one - jeden after multiples of ten does not change with the gender, but is followed by a noun in genitive plural with the verb in the third person singular,

e.g.:

Sześćdziesiąt jeden ołówków (gen. pl.) - 61 pencils are (is) on the table.
jest na stole.

Sześćdziesiąt jeden książek (gen. pl.) - 61 books are (is) on the table.
jest na stole.

Sześćdziesiąt jeden piór (gen. pl.) - 61 pens are (is) on the table.
jest na stole.

3. All cardinal numerals from five (pięć) up (except multiples of ten plus 2, 3, or 4) are considered collective nouns and therefore when used as the subject of a sentence require the verb in the third person singular (in the past tense the verb takes the neuter form) and the accompanying noun in the genitive plural,

e.g.:

Pięć ołówków jest na stole.

- Five (of the) pencils are (is)
on the table.

Pięć ołówków było na stole.

- Five pencils were on the table.

Pięć książek jest (było) na stole.

Pięć piór jest (było) na stole.

Jedenaście ołówków jest (było) na stole.

Dwanaście ołówków jest (było) na stole.

An analogical construction is found in any sentence with a collective noun,

e.g.:

Pluton żołnierzy jest w koszarach.

- A platoon of soldiers is in the
barracks.

Pluton żołnierzy był w koszarach.

- A platoon of soldiers was in the
barracks.

Words like kilka (several), parę (few, a couple) are also considered collective,

e.g.:

Kilka psów jest w ogrodzie.
Kilka psów było w ogrodzie.

- Several dogs are in the garden.
- Several dogs were in the garden.

Note that nouns accompanied by collective nouns take also the genitive plural when being direct objects of a sentence,

e.g.:

Widzę kilka psów.

- I see several dogs.

4. The process of arithmetical addition is expressed in Polish by i,

e.g.:

Siedem i cztery jest jedenaście. - Seven plus four is eleven.

Mniej is used in subtraction,

e.g.:

Dwanaście mniej trzy jest dziewięć. - Twelve minus three is nine.

Multiplication is expressed by razy (times),

e.g.:

Cztery razy trzy jest dwanaście - Four times three is twelve.

Division is expressed by podzielone przez (divided by),

e.g.:

Sześć podzielone przez trzy jest dwa. - Six divided by three is two.

NUMERALS (from 11 - up).

11 jedenaście
12 dwanaście
13 trzynaście
14 czternaście
15 piętnaście
16 szesnaście
17 siedemnaście
18 osiemnaście
19 dziewiętnaście

20 dwadzieścia
21 dwadzieścia jeden
22 dwadzieścia dwa
23 dwadzieścia trzy
24 dwadzieścia cztery
25 dwadzieścia pięć
26 dwadzieścia sześć
27 dwadzieścia siedem
28 dwadzieścia osiem
29 dwadzieścia dziewięć

30 trzydzieści
31 trzydzieści jeden
40 czterdzieści
41 czterdzieści jeden
50 pięćdziesiąt
51 pięćdziesiąt jeden
60 sześćdziesiąt
70 siedemdziesiąt
80 osiemdziesiąt
90 dziewięćdziesiąt
100 sto

Note the ending -naście in numbers from 11-19, the ending -dzieści for 30 and 40, and the ending -dziesiąt for 50 up to 90.

The above numerals may refer to all nouns except nouns denoting male persons.

5. The preposition za - in (referring to time) requires the accusative case,

e.g.:

za chwilę - in a moment
za rok - in a year
za godzinę - in an hour

LESSON 36

Structural Drill

Part I

Instructor:

Ile jest 10 razy 1?

Suggested figures:

10 x 1

9 x 2
8 x 3
7 x 4
6 x 5
4 x 7
3 x 8
2 x 9
9 x 3
8 x 4
7 x 5
6 x 6
4 x 8
3 x 9
2 x 3
9 x 4
8 x 5
7 x 6
6 x 8
9 x 7
5 x 6
6 x 9
8 x 7

Students:

Dziesięć razy jeden
jest dziesięć.

Part II

Instructor:

Ile jest trzy i dwa?

Suggested figures:

$$3 + 2$$

$$4 + 3$$

$$5 + 4$$

$$6 + 5$$

$$7 + 6$$

$$8 + 7$$

$$9 + 8$$

$$10 + 9$$

$$11 + 8$$

$$12 + 9$$

$$13 + 10$$

$$14 + 2$$

$$15 + 3$$

$$16 + 4$$

$$17 + 5$$

$$18 + 6$$

$$19 + 7$$

$$20 + 8$$

$$21 + 9$$

$$32 + 10$$

$$43 + 9$$

$$54 + 8$$

$$65 + 7$$

$$76 + 6$$

$$87 + 5$$

$$98 + 4$$

Students:

Trzy i dwa
jest pięć.

Part III

Instructor:

Ile jest dwadzieścia mniej
jeden?

Suggested figures:

$$20 - 1$$

$$19 - 2$$

$$18 - 3$$

$$17 - 4$$

$$16 - 5$$

$$15 - 6$$

$$14 - 7$$

$$13 - 8$$

$$12 - 9$$

$$11 - 10$$

$$21 - 9$$

$$22 - 8$$

$$34 - 7$$

$$45 - 6$$

$$56 - 5$$

Students:

Dwadzieścia mniej
jeden jest dzie-
więtnaście.

67 - 4
78 - 3
89 - 2
93 - 1

Part IV

Instructor:

Ile jest sześć podzielone
przez trzy?

Suggested figures:

6 : 3

8 : 2
10 : 5
12 : 3
15 : 3
20 : 5
18 : 6
21 : 7
24 : 4
25 : 5
28 : 7
27 : 3
30 : 6
32 : 4
35 : 7
36 : 9
40 : 8
42 : 6
48 : 8
49 : 7
50 : 2
54 : 9
56 : 8
60 : 10
63 : 7
66 : 11
72 : 9
64 : 8
81 : 9

Students:

Sześć podzielone
przez trzy jest
dwa.

Part V

Instructor:

Ile stołów jest w tym domu?
Ile stołów było w tym domu?

Suggested figures:

1 26 100
2 27
3 28
kilka
4 29
5 30
6 31

Students:

W tym domu jest
jeden stół.

Ile koszul leży na stole?

Na stole leży
jedna koszula.

Ile pokwitowań leży na biurku?	7	32
	8	39
	9	43
Ile worków sprawdził sierżant Śliwka?	10	45
	11	48
	12	54
Ile lornetek już policzył kapral Gądek?	13	57
	14	59
	15	61
Ile pokwitowań podpisał porucznik Kowalski?	16	62
	17	67
	18	73
	19	76
	20	82
	21	84
	22	86
	23	93
	24	95
	25	98

Na biurku leży jedno pokwitowanie.

Sierżant Śliwka sprawdził jeden worek.

Kapral Gądek policzył już dwie lornetki.

Porucznik Kowalski podpisał jedno pokwitowanie.

LESSON 36

Translation English - Polish

1. Mr. Jaworski had an expensive, thoroughbred horse.
2. Did you (f.) buy this turkey for dinner?
3. I read a good Polish book yesterday for two hours.
4. Mr. Kowalski was in Walczak's grocery store yesterday and bought 2 kilograms of meat and 1/2 kilogram of sausage.
5. Mrs. Jaworski has not completed (her) Polish language course yet.
6. We paid 1000 zlotys for our car. We bought it on installments.
7. Mr. and Mrs. Walczak did not want to buy an English car.
8. Bolek can't forget the pretty girl whom (którą) he met last night (yesterday evening) in the motion pictures theatre.
9. Janek sat on the couch near Basia but he was thinking all the time about Basia's pretty sister.

Translation Polish - English

Jan Grzybowski i Stefan Nalepa dostali przepustki. Oni chcą pójść na miasto. Jan chce pójść do kina. On najpierw pójdzie na chwilę do kawiarni. W kawiarni czeka na Jana znajoma. Znajoma Jana nazywa się Barbara Bednarska. Barbara jest to młoda i ładna dziewczyna. Ona ma często randki. Dziś Barbara i Jan idą do kina "Warszawa" na film, który nazywa się "Za dzień, za rok, za chwilę".

Nalepa idzie do Adama Kaweckiego. Adam Kaweck i Nalepa chodzili na uniwersytet. Teraz Kaweck i pracuje w Wojskowej Komendzie Rejonowej. Adam Kaweck i był w wojsku dwa lata temu. On mieszka niedaleko Wojskowej Komendy Rejonowej, gdzie on pracuje.

Questions

1. Kto dostał przepustkę? (Grzybowski, Nalepa)
2. Dokąd oni chcą pójść? (miasto)
3. Dokąd najpierw pójdzie Jan? (kawiarnia)
4. Kto czeka na Jana w kawiarni? (znajoma)
5. Jak nazywa się znajoma Jana? (Barbara Bednarska)
6. Jaka jest Barbara? (młoda i ładna)
7. Kto ma randki? (Barbara)
8. Dokąd dziś idzie Jan i Barbara? (kino)
9. Jak się nazywa ten film? (Za dzień, za rok, za chwilę)
10. Do kogo idzie Nalepa? (Kawecki)
11. Gdzie pracuje Kawecki? (Wojskowa Komenda Rejonowa)
12. Kiedy był w wojsku Kawecki? (2 years ago)
13. Gdzie mieszka Kawecki? (niedaleko W.K.R.)

LESSON 36

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co przywiózł kapral Gądek do magazynu? (various things)
2. Kto przywiózł różne rzeczy do magazynu? (kpr. Gądek)
3. Czy kapral Gądek ma wykaz tych rzeczy? (tak)
4. Kto prosił o pokwitowanie? (kpr. Gądek)
5. O co prosił porucznik? (receipt)
6. Co sierżant Sliwka musi sprawdzić? (whether everything is all right)

7. Kto musi sprawdzić czy wszystko jest w porządku? (sierżant Śliwka)
8. Co jest w workach? (mundur, bielizna)
9. Gdzie są mundury? (worek, szafa)
10. Co tam jest oprócz mundurów? (bielizna)
11. Ile bluz jest w każdym worku? (12, 6, 3, 2)
12. Ile worków bluz przywiózł kapral Gądek? (6, 3, 1, 5)
13. Ile bluz przywiózł kapral Gądek? (72, 66, 51, 25)
14. Czy kapral Gądek wie, gdzie są spodnie? (nie)
15. Ile tuzinów koszul przywiózł kapral Gądek? (5, 2, 8, 9)
16. Ile to jest sztuk koszul? (60, 24, 96, 108)
17. Ile sztuk kalesonów przywiózł kapral Gądek?
18. Ile jest kompletów bielizny? (60, 54, 81, 78)
19. Ile jest sztuk koszul i kalesonów razem? (120, 112, 173)
20. Czy na wykazie są spodnie? (nie)
21. Kogo musi ubrać sierżant za godzinę? (platoon of recruits, company of soldiers)
22. Ile plutonów musi ubrać w mundury sierżant? (1, 3, 5, 2)
23. Kiedy musi sierżant ubrać w mundury cały pluton? (in an hour, in 3 hours, in 7 hours, in 2 hours)
24. Co musi podpisać sierżant Śliwka? (receipt)
25. Kto musi podpisać pokwitowanie? (sierżant Śliwka)
26. Kiedy podpisze pokwitowanie sierżant Śliwka? (in a while, in 2 hours, in 5 hours)
27. Czy kapral Gądek ma zameldować, że sierżant nie dostał spodni? (no, Sfc. Śliwka will take care of it)

Part II

1. Czy pan kiedy pracował w magazynie?
2. Czy pan robił wykazy rzeczy?
3. Jakiego koloru pan ma bluzę?
4. Jakiego koloru pan ma spodnie?
5. Kiedy pan wstąpił do wojska? (...lat temu)

6. Jakiego koloru pan ma koszulę?
7. Ile pan ma koszul?
8. Ile pan ma mundurów?
9. Ile pan ma kompletów bielizny?
10. Jakiego koloru pan lubi krawaty?
11. W jakim rodzaju broni pan jest?
12. Czy pan ma dużo pieniędzy?
13. Ile pan ma lat?
14. Czy pan lubi piwo?
15. Ile pan płaci za mieszkanie?
16. Czy pan ma papierosy?
17. Czy pan ma przyjaciół w Monterey?
18. Czy pan chodzi często do kina?
19. Kiedy pan miał randkę?
20. Czy pan ma radio w domu?
21. Co pan robił dziś rano?
22. Ile rat pan zapłacił za samochód?
23. W którym rejonie Monterey pan mieszka? (blisko)
24. Kto robi zwykle zakupy w pańskiej rodzinie?
25. Czy pana rodzice mieszkają w Monterey?
26. Jakie jest pańskie rodzinne miasto? (duży, mały, ładny)
27. Kiedy pan przyjechał do tej szkoły? (rok temu, kilka miesięcy temu)
28. Kiedy pan jedzie na urlop?
29. Kiedy pan odwiedzi rodziców?
30. Kiedy pan zgłosił się do Wojskowej Szkoły Języków? (... miesięcy(e) temu)

LESSON 36

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. and Mrs. Karski moved into a new house yesterday.
2. These girls had no car and were going very long to school yesterday.
3. I (f.) was waiting for the train and reading a newspaper at the railroad station in Warsaw.
4. You're not right (you are wrong), madam. This train is going to Warsaw, not to Poznań.
5. Do your sisters usually do (their) shopping in Poznań, (sir)?

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Fill in the blanks:

1. Pan Chmielewski nie odwiedź ... wczoraj siostr ...
2. Żołnierze rozmawia ... dziś rano o miast ... polsk ... (pl.)
3. Czy pani już dziś widzi ... (past t.) pan ... Chmielewski ...?
4. Dlaczego pan nie wczoraj w szkole?
(was)
5. Te panie nie naucz (past t.) się jeszcze lekcji ...
6. My nie jedliśmy ... jeszcze obiad ..., ale już musimy pójść do szkoły.
7. Panna Bober zatelefonowała ... dziś do ojca ...
8. Co pan wczoraj na obiad?
(ate)

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students)

Answer on tape Questions 15-30 from Part I of the Oral - Aural Drill, L.34.

LESSON 36

Vocabulary

bielizna, f.	- underwear, linen
bluza, f.	- jacket, blouse
chwila, f.	- moment, while
dwanaście	- twelve
kalesony (pl. only) kalesonów, gen. pl.	- drawers
komplet, m. kompletu, gen. s.	- (the) set
magazyn, m. magazynu, gen. s.	- supply room, warehouse, storage
meldować, i. melduję melduje	- to report
mniej	- less
mundur, m. munduru, gen. s.	- uniform
odjechać, p. odjadę odjedzie	- to depart, to leave (by means of transp.) I will depart, I will leave
panie sierżancie	- sergeant (sir) (when addressing a sergeant)
pluton, m. plutonu, gen. s.	- platoon
podpisać, p. podpiszę podpisze	- to sign, to underwrite I will sign, I will underwrite
podzielony, podzielona, podzielone (przez)	- divided (by)
pokwitowanie, n.	- receipt
policzyć, p. policzę policzy	- to count I will count

przywieźć, p.
przywiozę
przywienie
przywiozą
przywiozłem, past t.
przywioźł
przywieźliśmy
przywieźli

- to bring (by means of transportation)
I will bring

- I brought

raz, m.
razu, gen. s.
razy, nom. pl.
razy, gen. pl.

- once

- times

rekrut, m.
rekruci, nom. pl.

- recruit

"rozkaz"

- yes sir (idiom, military term)

rozkaz, m.
rozkazu, gen. s.

- order

siedemdziesiąt

- seventy

spodnie (pl. only)
spodni, gen. pl.

- pants, trousers

sprawdzić, p.
sprawdzę
sprawdzi

- to check, to verify
I will check, I will verify

sto

- hundred

sztuka, f.

- piece, art, play, trick

tyle co

- the same number as, the same
amount as

ubrać (się), p.
ubiorę
ubierze

- to dress (oneself)
I will dress

worek, m.
worka, gen. s.

- bag

wykaz, m.
wykazu, gen. s.

- list, roster

za (+ acc.) (godzinę)

- in (an hour)

załatwić, p.
załatwię
załatwi

- to settle, to arrange
I will settle, I will arrange

zameldować, p.
zamelduje
zamelduje

- to report
I will report

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. III

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
29	On the train. Going to daughter's wedding.	The locative singular of nouns. Endings - <u>ie</u> and <u>u</u> . The use of prepositions <u>na</u> , <u>w</u> , <u>przy</u> , <u>o</u> and <u>po</u> . The adverb - <u>naprzeciwko</u> .
30	Describing a room and its furniture.	The locative singular of nouns. Endings - <u>ce</u> , <u>dze</u> , <u>sze</u> , <u>le</u> , <u>cie</u> . The locative singular of adjectives.
31	Inquiring about the address of a DLI student.	The locative singular of nouns. Endings - <u>rze</u> . The locative plural of adjectives and pronouns.
32	Lesson schedule at a Language School.	The locative singular of feminine nouns ending in soft or expalatal consonants. Endings - <u>i</u> and <u>y</u> .
33	Conversation about a driving test.	Formation of past tense of the 1st and 3rd person singular and plural.
34A	Friends meet at the Defense Language Institute.	Review
34	Conversation on shopping.	Some irregular past tense forms. Use of the preposition <u>do</u> . The use of "ten sam" and "taki sam."
35	Going to the movies.	The second person singular and plural of the past and present tense. Informal address.
35A	About movies	Review
36	In the supply room.	The use of cardinal numbers from 1-100 qualifying all nouns except denoting masculine persons and children. Addition, subtraction, multiplication, and division.

VOCABULARY TO LESSONS 29-36

A

Albo - or, L.31
amerykański - American (as adj.), L.33
apteczny - pharmaceutical, drug (as
adj.), L.34

B

Bałtyk, m. - Baltic (sea) (here:
name of a motion picture theatre),
L.35
bielizna, f. - underwear, linen, L.36
biuro kwaterunkowe - billeting office,
L.31
bluza, f. - blouse, jacket, L.36
brama, f. - gate, L.29

C

cały - whole, entire, all, L.34
cena, f. - price, L.32
chętnie - willingly, gladly, with
pleasure, eagerly, L.35
chwila, f. - moment, while, L.36
czterdzieści - forty, L.32
czternaście - fourteen, L.36
czy ..., czy ... - whether ... or ...,
is it ... or ..., L.33

D

dawno - long ago, long time, L.33
dialog, m. - dialog, L.32
dopiero - only, just, L.31
doskonały - excellent, delicious,
perfect, L.35
dowiedzieć się, p. - to find out, to
get the news, L.31
dowództwo, n. - headquarters, command
post, L.31
drogi - expensive, dear, L.33
drzewo, n. - wood, tree, L.30
dwanaście - twelve, L.36
dywan, m. - rug, carpet, L.30
dziewięćdziesiąt - ninety, L.36
dziewiętnaście - nineteen, L.36

E

egzamin, m. - examination, test,
L.33

F

film, m. - picture (motion), film,
feature, L.35
fotel, m. - armchair, L.30
francuski - French (as adj.), L.35

G

gatunek, m. - kind, quality, sort,
L.34
Gdańsk, m. - Gdańsk, city in north-
ern Poland, (sea-port), L.29
go - him, L.31
gotówka, f. - cash, L.33
góra, f. - mountain, L.34

H

hotel, m. - hotel, L.29

J

jak (przedtem) - as(before), L.34
jazda, f. - ride, (the) driving,
L.33
ją - her, L.35
jednak - however, but, L.31

K

kalesony, pl. - drawers, L.36
kanapa, f. - couch, sofa, L.30
kawiarnia, f. - coffee shop, cafe
(drug store), L.35
każdy - each, every, L.32
kino, n. - motion picture theatre,
L.35

koło - in the vicinity, L.35
 kominek, m. - fireplace, L.30
 kompania, f. - company, L.35
 komplet, m. - (the) set, L.36
 koszary, pl. - barracks, L.31
 krajowy - domestic, home (as adj.)
 L.33
 kupno, n. - the buying, purchase,
 bargain, L.33
 kurs, m. - course, L.32
 kwatera, f. - quarters, L.31
 kwaterunkowy - billeting, L.31
 kwiat, m. - flower, L.30

L

lekcja, f. - lesson, class, L.32
 lewy - left (as adj.), L.30
 leżeć, i. - to lie, L.30
 lub - or, either, L.31
 Lublin, m. - Lublin, town in
 eastern Poland, L.35

Ł

łatwy - easy, L.33

M

magazyn, m. - supply room, warehouse,
 storage, L.36
 marka, f. - make, brand, L.33
 meldować, i. - to report, L.36
 mieć rację - to be right, L.34
 mieć zamiar - to intend, L.29
 miesięcznie - monthly, a month, per
 month, L.33
 ministerstwo, n. - department of the
 governmental administration, L.29
 mniej - less, L.36
 mucha, f. - fly, L.30
 mundur, m. - uniform, L.36
 myśleć, i. - to think, L.29

N

na - at, on, in, L.29
 najpierw - first, at first, in the
 first place, L.31

na lewo - to the left, on the
 left hand side, L.30
 na prawo - to the right, on the
 right hand side, L.30
 naprzeciwko - opposite, L.29
 na razie - for the time being,
 L.33
 narodowy - national, L.29
 na środku - in the middle, in the
 center, L.30
 nauczyć się, p. - to learn, L.33
 nie mieć racji - to be wrong, L.34

O

o! - oh!, L.32
 o (+ loc.) - (speaking, thinking)
 about (something or somebody),
 L.29
 obrazek, m. - small picture, L.30
 obrona, f. - defense, L.29
 odjechać, p. - to leave, to depart
 (by means of transportation),
 L.36
 odpoczywać, i. - to rest, to relax,
 to take a rest, L.32
 okrągły - round (as adj.), L.30
 o której - at what time, L.35
 o piątej - at five o'clock, L.35
 opieka, f. - care, protection,
 L.34
 osiedle, n. - settlement, L.29
 osiemdziesiąt - eighty, L.34
 osiemnaście - eighteen, L.36
 o szóstej - at six o'clock, L.35

P

panna, f. - miss, L.34
 pensjonat, m. - boarding house,
 L.31
 piąty - fifth, L.35
 piec, m. - stove, heater, L.30
 piwo, n. - beer, L.30
 plan, m. - plan, map, L.31
 pluton, m. - platoon, L.36
 plutonowy - sergeant, L.32
 po - after, on, L.29
 po (angielsku, polsku) - in (English)
 (English), in (Polish), (Polish),
 L.32

poczta, f. - post office, mail, L.35
 podczas - during, while, L.32
 podpisać, p. - to sign, to under-
 write, L.36
 podstawowy - elementary, basic,
 fundamental, L.35
 poduszka, f. - cushion, pillow, L.30
 podzielony (przez) - divided (by),
 L.36
 pokwitowanie, n. - receipt, L.36
 policzyć, p. - to count, L.36
 porządek, m. - order, tidiness, L.33
 poza - beyond, L.32
 poza tym - besides, in addition, L.32
 półka, f. - shelf, rack, L.30
 praca domowa - homework, L.32
 pranie, n. - (the) washing, laundry,
 L.34
 prawie - almost, nearly, L.32
 prawo, n. - right, law, L.33
 prawo jazdy - driver's licence, L.33
 prawy - right (as adj.), L.30
 produkcja, f. - make, production,
 output, L.33
 program, m. - program, feature, L.35
 prywatnie - privately, L.33
 przedmieście, n. - suburb, L.29
 przedtem - before (in time), L.34
 przepraszać, i. - to excuse oneself,
 to beg pardon, to apologize, L.29
 przepustka, f. - pass, L.35
 przerwa, f. - break, intermission,
 L.32
 przeważnie - mostly, most of the
 time, L.31
 przy - by, at, L.29
 przywieźć, p. - to bring (by means of
 transportation), L.36
 pułkownik, m. - colonel, L.31
 pytanie, n. - question, (the) question-
 ing, L.32

R

racja, f. - reason, ground, L.34
 randka, f. - date, appointment, L.35
 rata, f. - installment, payment, L.33
 raz - once, L.36
 rejon, m. - area, sector, region, L.31
 rekrut, m. - recruit, L.36
 reszta, f. - remainder, rest, change,
 L.33

rozkaz, m. - order, L.36
 "rozkaz" - yes sir (idiom, milit.
 term), L.36
 rozmawiać, i. - to talk, to con-
 verse, L.32
 róg, m. - corner, horn, L.30
 różny - various, different, L.30

S

sam, sama, samo - by himself, by
 herself, by itself, alone,
 L.34
 siedemdziesiąt - seventy, L.36
 siedemnaście - seventeen, L.36
 sklep spożywczy - grocery store,
 food store, L.34
 skład, m. - store, warehouse,
 L.34
 skład apteczny - drug store, L.34
 skończyć, p. - to finish, to end,
 L.33
 słowo, n. - word, L.32
 smaczny - tasty, L.35
 spłacać, i. - to pay off, L.33
 spodnie, pl. - trousers, L.36
 spotkać (się) p. - to meet (each
 other), L.35
 spożywczy - grocery (as adj.),
 food (as adj.), L.34
 sprawdzić, p. - to check, to verify,
 L.36
 stale - permanently, constantly,
 L.29
 stamtąd - from (over) there, L.34
 stawiać, i. - to put (a question),
 to put (in upright position),
 L.32
 sto - hundred, L.36
 student, m. - student (college,
 university), L.31
 szafa, f. - wardrobe, cupboard, L.30
 szczególnie - especially, particu-
 lary, L.32
 szczoteczka, f. - (diminutive)
 brush, L.34
 szczoteczka do zębów - tooth brush,
 L.34
 szef, m. - chief, boss, L.35
 szef kompanii - first sergeant
 (company), L.35
 szeregowiec, m. - private (soldier),
 L.31

szesnaście - sixteen, L.36
szklanka, f. - glass, L.30
szkoła podstawowa - elementary school,
and high school, L.35
szósty - sixth, L.35
sztuka, f. - piece, art, play, trick,
L.36
szybko - quickly, fast, L.29

S

ściana, f. - wall, L.30
ślub, m. - wedding ceremony, L.29
środek, m. - middle, center, L.30

T

taki - such, L.34
taki sam, taka sama, takie samo -
the same kind, L.34
temu (idiom) - ago, L.33
ten sam, ta sama, to samo - the same,
L.34
teren, m. - area, terrain, L.31
Toruń, m. - Toruń, city in northern
Poland, L.29
to znaczy (abbr. t.zn.) - that is,
this means, it means (abbr. i.e.),
L.32
trwać, i. - to last, to take (time),
L.32
trzyście - thirteen, L.36
tyle ... co ... - the same amount as,
the same number as, L.36
tysiąc, m. - thousand, L.33

U

ubrać się, p. - to dress (oneself),
L.36
urzędnik, m. - civil service employee,
white collar worker, clerk, L.29
używany - used, second hand, L.33

W

wazon, m. - vase, L.30
w czasie - during, at the time, L.32
wczoraj - yesterday, L.33

wesele, n. - wedding party,
wedding reception, L.29
w górę - up, L.34
widocznie - apparently, evidently,
L.34
wieczorem - in the evening, at
night, L.35
wieźć, i. - to drive (somebody or
something), L.33
własny - own, L.29
właściwie - actually, strictly
speaking, L.29
Wojskowa Szkoła Języków - ALS, L.31
wolny - vacant, free, L.29
worek, m. - bag, sack, L.36
wpłacić, p. - to pay in, L.33
wrócić, p. - to return, to be back,
L.29
wydać, p. - to spend (money), to
issue, L.33
wykaz, m. - list, L.36
wymowa, f. - pronunciation, L.32
wynajmować, i. - to rent, to hire
(objects only), L.29
wysiąść, i. - to get off, to step
out, to alight, L.29
wzgórze, n. - hill, hillock, L.32
w zeszłym miesiącu - last month,
L.34

Z

za chwilę - in a moment, L.36
zaczynać się, i. - to start, to
begin, L.35
za godzinę - in an hour, L.36
zagraniczny - foreign, L.33
zajęty - taken, occupied, busy, L.29
zakupy, pl. - (the) shopping, pur-
chases, L.34
załatwić, p. - to settle, to arrange,
L.36
zameldować, p. - to report, L.36
zamiar, m. - intention, L.29
zamówić, p. - to make a reservation,
to order, L.31
zapłacić, p. - to pay, L.34
zapomnieć, p. - to forget, L.35
zarobek, m. - profit, L.34
zarobki, pl. - earnings, wages, L.34
zatrzymać się, p. - to stay, to
stop, L.29
ząb, m. - tooth, L.34

zdanie, n. - sentence, phrase, opinion,
L.32

zdażyć, p. - to be on time, to make
(it), to have time, L.35

zeszły - last, past, previous, L.34

znaczyć, i. - to mean, to mark, L.32

znajdować się, i. - to be located, to
found, L.31

zostawić, p. - to leave (behind), L.34

z wami - with you (pl.), L.35

Ż

żeby - in order to, that, L.29

żonaty - married, L.31

żółty - yellow, L.30

ED033357

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華語

SHQIP

MAGYAR

日本語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한국어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

မြန်မာဘာသာ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME IV

LESSONS 37 - 44

KISWAHILI

U.S. ARMY

AL 002 153

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume IV

Lessons 37 - 44

May 1965

**DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California**

2
3
4
5
6

TABLE OF CONTENTS

LESSON 37	1	LESSON 42	116
Dialog	5	Dialog	121
Grammar Analysis	7	Grammar Analysis ..	124
Vocabulary	17	Vocabulary	135
LESSON 38	19	LESSON 42A	137
Dialog	25	Dialog	143
Grammar Analysis	28		
Vocabulary	42	LESSON 43	155
LESSON 39	45	Dialog	161
Dialog	49	Grammar Analysis ..	164
Grammar Analysis	51	Vocabulary	175
Vocabulary	66	LESSON 44	178
LESSON 40	69	Dialog	183
Dialog	73	Grammar Analysis ..	186
Grammar Analysis	75	Vocabulary	199
Vocabulary	89	INDEX of Situations and Grammatical Problems in Vol. IV	202
LESSON 41	91	VOCABULARY L. 37-44 ..	203
Dialog	97		
Grammar Analysis	100		
Vocabulary	113		

LESSON 37

Grammar Perception Drill

1. Instructor:

Suggested words:

Students:

Ja będę jutro w do-
wództwie.
Kto będzie jutro w do-
wództwie?

ja
ty
on, ten pan
ona, ta pani
ono
my
wy
oni, państwo
one, te panie

Ja będę jutro w do-
wództwie.

Ja będę jutro wolny.
Ja będę jutro zajęty.
Ja będę jutro chory.

ja
ty
on, ona, ono

2.

On ma sto złotych.
Ile złotych on ma?
On ma dwieście złotych.
On ma trzysta złotych.
On ma czterysta złotych.
On ma pięćset złotych.
On ma sześćset złotych.
On ma siedemset złotych.
On ma osiemset złotych.
On ma dziewięćset złotych.
On ma tysiąc złotych.

On ma sto złotych.

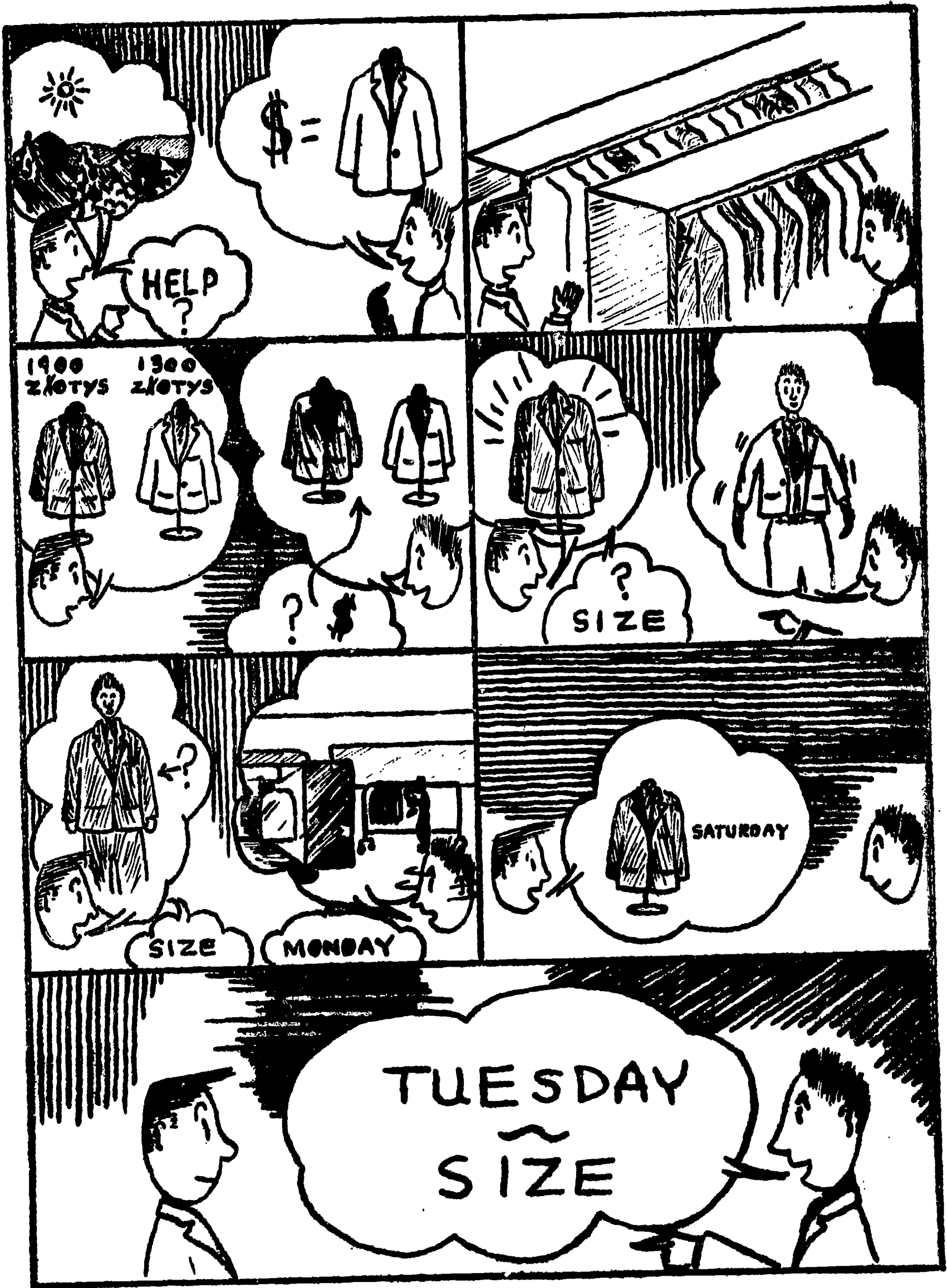
Ile pan ma pieniędzy?

100 - 1000

Mam 100 złotych.

101 - 199
201 - 299
301 - 399
501 - 510
611 - 621
722 - 732 etc.

3. Instructor:	Suggested words:	Students:
Na stole nie ma lampy. Czy na stole jest lampa?	lampa	Nie, na stole nie ma lampy.
Na stole nie było lampy. Czy na stole była lampa?		Nie, na stole nie było lampy.
Na stole nie było ołówka. Czy na stole był ołówek?	ołówek	
Na stole nie było pióra. Czy na stole było pióro?	pióro	
Na stole nie będzie lampy. Czy na stole będzie lampa?		Nie, na stole nie będzie lampy.
	kot pudełko	
	papierosy gazety mydła koperty zegarki lornetki	
Czy w klasie jest student?		W klasie nie ma studenta.
Czy w klasie był student?		W klasie nie było studenta.
Czy w klasie będzie student?		W klasie nie będzie studenta.
Czy w klasie są studenci?		W klasie nie ma studentów.
Czy w klasie byli studenci?		
Czy w klasie były dziewczyny?		
Czy w klasie będą studenci?		
4. Byłem w kinie w poniedziałek. Kiedy pan był w kinie?	poniedziałek	Byłem w kinie w poniedziałek (<u>we</u> wtorek).
Będę w kinie w poniedziałek. Kiedy pan będzie w kinie?	wtorek środa czwartek piątek sobota niedziela	

LESSON 37

Dialog (Buying a suit)

S.: Sprzedawca
K.: Klient

S.: Salesman
K.: Customer

S.: Dzień dobry. Czym mogę służyć?

Good day. May I help you?
(With what can I serve you?)

K.: Chciałbym kupić ubranie.

I'd like to buy a suit.

S.: Proszę bardzo, zaraz pokażę to co mamy. Tu są ubrania w różnych gatunkach.

Very well. I'll show you right away what we have. Here are various kinds of suits.

K.: W jakiej cenie są te ubrania?

What are the prices of these suits? (in what price are these suits?)

S.: To zależy, które. Cena tego ubrania jest tysiąc dziewięćset złotych, a tamto kosztuje tysiąc trzysta złotych.

That depends which ones. The price of this suit is 1900 złotych, and that one costs 1300 złotych.

K.: O, to jest ładne ubranie. Jaki to jest rozmiar?

Oh, this is a nice suit. What size is it?

S.: To ubranie będzie za małe dla obywatela.

This suit will be too small for you, citizen.

K.: Czy nie macie takiego ubrania w moim rozmiarze?

Don't you have such a suit in my size?

S.: Niestety nie mamy, ale spodziewamy się nowego transportu w poniedziałek.

Unfortunately, we don't, but we're expecting a new shipment on Monday.

K.: Potrzebuję takie ubranie na sobotę, bo idę na zabawę.

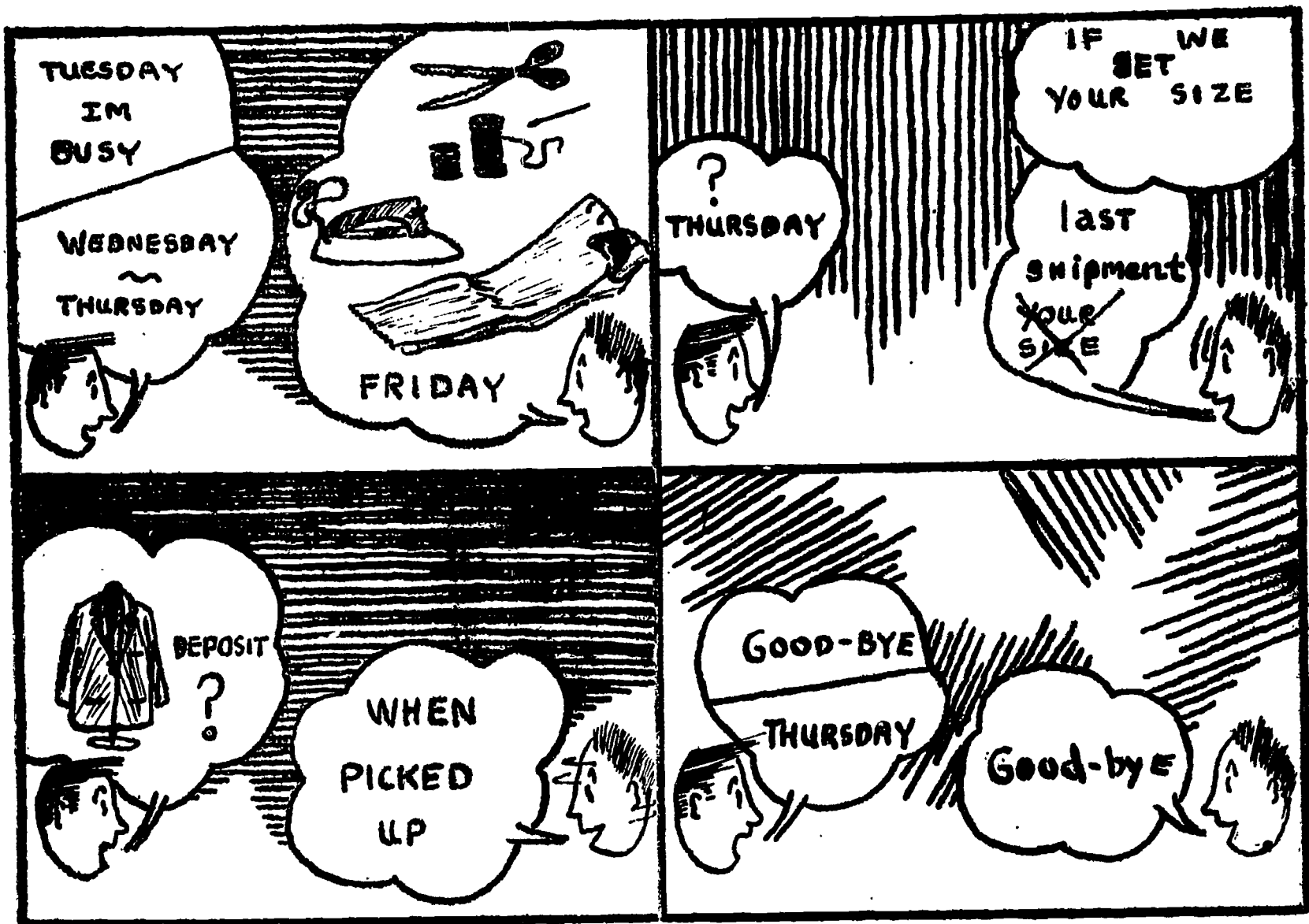
I need such a suit for Saturday because I'm going to a party.

S.: Proszę przyjść do sklepu we wtorek to dowiecie się, czy dostaliśmy ten rozmiar.

Please come to the store on Tuesday, then you'll find out whether we've received that size.

K.: Niestety we wtorek będę zajęty, ale przyjdę we środę albo we czwartek.

Unfortunately on Tuesday I'll be busy, but I'll come on Wednesday or on Thursday.

S.: Jeżeli będą potrzebne poprawki, to ubranie będzie gotowe w piątek.	If alterations are (will be) necessary, the suit will be ready on Friday.
K.: Czy możecie zatrzymać takie ubranie dla mnie do czwartku?	Can you keep this (such a) suit for me until Thursday?
S.: Owszem, o ile taki rozmiar ubrania dostaniemy. W ostatnim transporcie takiego numeru nie było.	Yes, we can if we receive (we will receive) that (such a) size of suit. In the last shipment, there was no such size (number).
K.: Czy mam dać zadatek?	Am I supposed to give (you) a deposit?
S.: Nie potrzeba, zapłaci obywatel przy odbiorze.	That isn't necessary, you will pay, citizen, when picking up (at the receipt).
K.: Do widzenia. Będę tu we czwartek.	Good-bye. I'll be here on Thursday.
S.: Do widzenia.	Good-bye.

LESSON 37

Grammar Analysis

1.

The English preposition on pertaining to the days of the week is rendered in Polish by the preposition w with the accusative case,

e.g.:

W niedzielę byłem w kościele. - I have been in church on Sunday.

The English preposition by pertaining to time, day or date is rendered in Polish by the preposition na with the accusative case,

e.g.:

Wrócę do domu na piątą (godzinę). - I will return home by five (o'clock).

Potrzebuję ubrania na sobotę.

- I need the suit by (for) Saturday.

2.

The future tense form of the verb być - to be is:

(ja) będę
(ty) będziesz
on, ona, ono będzie
(my) będziemy
(wy) będziecie
oni, one będą

- I will be
- you will be
- he, she, it will be
- we will be
- you will be
- they will be

e.g.:

Ja będę w szkole jutro rano.

- I will be at school tomorrow morning.

Ubranie będzie gotowe jutro.

- The suit will be ready tomorrow.

3.

The English expressions there is (are), there was (were), there will be are rendered in Polish by jest (są), był, była, było (byli, były),

e.g.:

W szklance jest woda.
W klasie są studenci.

- There is water in the glass.
- There are students in the classroom.

Tam jest szklanka.
Tam są szklanki.

- There is a glass over there.
- There are glasses over there.

Note that only the second "there" is translated by "tam".

The English expressions there is (are) no, there was (were) no, there will be no, are rendered in Polish by nie ma, nie było, nie będzie respectively,

e.g.:

W szklance nie ma wody.

- There is no water in the glass.

W klasie nie ma studentów.

- There are no students in the classroom.

W szklance nie było wody.

- There was no water in the glass.

W klasie nie było studentów.

- There were no students in the classroom.

W szklance nie będzie wody.

- There will be no water in the glass.

W klasie nie będzie studentów.

- There will be no students in the classroom.

Tam nie ma szklanki.

- There is no glass over there.

Tam nie ma szklanek.

- There are no glasses over there.

4.

Prepositions ending in a consonant when followed by a word starting with two or more consonants often get a final e.

e.g.:

Będę tu we czwartek.

- I will be here on Thursday.

Będę tu we wtorek.

- I will be here on Tuesday.

On dostał książkę ode mnie.

- He got the book from me.

5.

Prepositions: at, on in some expressions denoting when engaged in, during, at some occupation is rendered in Polish by przy with the locative case,

e.g.:

Siedzieliśmy przy obiedzie.

- We were sitting at dinner.

On powiedział to przy śniadaniu.

- He said this at breakfast.

Zapłacę przy odbiorze.

- I will pay on receipt.

The word "to" besides the meanings given on pages 55 and 69, Vol. I, can also signify - then, so, in that case,

e.g.:

Jeżeli będę w domu, to zatelefonuję do Basi.

- If I will be at home (then) I will phone Basia.

Note the way in which the numerals 100 - 1000 are formed:

sto	- 100	trzysta	- 300	pięćset	- 500
dwieście	- 200	czterysta	- 400	sześćset	- 600
				siedemset	- 700
				osiemset	- 800
				dziewięćset	- 900

tysiąc (noun) - tysiąc

The preposition do - until requires the genitive case:

do jutra - until tomorrow.

LESSON 37

Structural Drill

Instructor: a/ Ja będę bogaty.
Kto będzie bogaty? (ty)
Czy on jest już bogaty? Nie, on będzie bogaty)
Czy ona jest już bogata?
Czy ono jest już bogate?
Czy one są już bogate?
Czy ten pan jest już bogaty?
Czy ta pani jest już bogata?
Czy to dziecko jest już bogate?
Czy te panie są już bogate?

b/ Jak się nazywają dni tygodnia po polsku?
Kiedy pan jedzie na urlop?
(Require each student to answer this question using different day)
W które dni panowie chodzą do szkoły?
Na który dzień wynajął pan pokój w hotelu?

c/ Teraz jest godzina druga. (piąta, szósta)
Na którą godzinę panowie chcą być na stacji?

d/	To jest	syn	Kto jest w klasie?
	" "	matka	Kogo nie ma w klasie?
	" "	brat	Kto był w klasie?
	" "	oficer	Kogo nie było w klasie?
	" "	profesor	Kto będzie w klasie?
	" "	sekreterka	Kogo nie będzie w klasie?
	" "	przyjaciół	
	" "	pacjent	
	" "	kolejarz	
	" "	pułkownik	

To są	dzieci
" "	państwo Kowalscy
" "	żołnierze
" "	studenci

Write on the blackboard

e/ Ile on ma pieniędzy? 100 zł.
200
300

Ile on ma pieniędzy?	400 zł.
	500
	600
	700
	800
	900
	1000

Ile on ma książek?	100	600
	200	700
	300	800
	400	900
	500	1000

LESSON 37

Translation
English - Polish

1. What did you buy in Kowalski's grocery store (sir)?
2. I couldn't go to the warehouse yesterday because I was sick.
3. Mr. Tyszka paid two hundred zlotys for a suit today.
4. Mr. and Mrs. Jaworski left their little sons at home and went (to do) shopping.
5. Miss Wojciechowski was looking for a small toothbrush in Chmielewski's drug store.
6. Did you just return from Kraków, (gentlemen)?
7. The prices of suits and underwear went up yesterday.
8. What did you (m. pl. formal) eat in Jaworski's restaurant yesterday? We ate an excellent, but very expensive dinner. We paid twelve zlotys and twenty five groszes.

9. I will go to the "Bałtyk" theatre tomorrow; Sergeant Walczak and I will go to the same theatre.

Translation
Polish - English

Jan Bober ma gospodarstwo, które jest blisko miasta. Na gospodarstwie on ma 4 konie, 30 krów, 12 świń, 85 kur i 22 kaczki. Żona Jana Bobera, Maria, nie pracuje na gospodarstwie, bo ona musi pracować w domu. Dziś jest sobota. Maria Bober chce jechać do miasta. Ona chce tam kupić kilka rzeczy dla córki i gotowe ubranie dla syna, bo jutro jest zabawa dla dzieci u państwa Kowalskich. Syn Bobrów, Wladek, ma 12 lat. On chodzi do szkoły, która jest niedaleko od domu rodziców. Zosia i Basia, siostry Władka, też chodzą do szkoły. Zosia ma 7 lat, a Basia 9. Wladek ma kolegę, który się nazywa Bolek Grzybowski. Bolek Grzybowski dziś przyszedł do Władka. Bolek i Wladek zwykle uczą się razem lekcji.

Questions

1. Czyje gospodarstwo jest blisko miasta?
2. Jakie zwierzęta domowe chowa Jan Bober?

3. Ile koni ma Bober?
4. Ile świń ma Bober?
5. Ile kaczek jest na gospodarstwie Bobra?
6. Dlaczego żona Jana nie pracuje na gospodarstwie?
7. Dokąd chce jechać Maria Bober?
8. Dla kogo ona chce kupić kilka rzeczy?
9. Dlaczego ona chce kupić ubranie dla syna?
10. U kogo jest jutro zabawa?
11. Ile lat ma Władek?
12. Od czyjego domu jest niedaleko szkoła Władka?
13. Czyje siostry też chodzą do szkoły?
14. Ile lat ma Zosia, a ile Basia?
15. Do kogo przyszedł Bolek Grzybowski?
16. Czego się Władek i Bolek uczą?

LESSON 37

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co chciał kupić klient?
2. Kto chciał kupić ubranie?
3. Jakie ubranie chciał kupić klient?
4. Jakie ubrania miał sprzedawca?
5. Kto miał ubrania w różnych gatunkach?

6. Czy wszystkie ubrania były w takiej samej cenie?
7. Jaka była cena jednego ubrania?
8. Ile kosztowało drugie ubranie?
9. Czy sprzedawca miał ubranie w rozmiarze klienta?
10. Czego sprzedawca spodziewał się w poniedziałek?
11. Kiedy sprzedawca spodziewał się nowego transportu?
12. Na kiedy klient potrzebował ubrania?
13. Dokąd miał iść klient w sobotę?
14. Kto miał iść w sobotę na zabawę?
15. Kiedy klient ma przyjść do sklepu?
16. Kto ma przyjść do sklepu we czwartek?
17. Po co klient ma przyjść do sklepu?
18. Kiedy ubranie będzie gotowe, jeżeli będą potrzebne poprawki?
19. Co będzie gotowe w piątek?
20. Czy sprzedawca zatrzyma ubranie dla klienta?
21. Do którego dnia sprzedawca zatrzyma ubranie?
22. Czy w ostatnim transporcie ubrań był numer ubrania klienta?
23. Czy klient dał zadek na ubranie?
24. Kiedy klient zapłaci za ubranie?
25. Kto zapłaci za ubranie przy odbiorze?
26. Kiedy klient będzie w sklepie?
27. Kto będzie w sklepie we czwartek?

Part II

1. Kiedy pan kupił ubranie?

2. Ile pan zapłacił za pańskie ubranie?
3. Jaki pan ma rozmiar ubrania?
4. W jakim ubraniu pan chodzi na zabawy?
5. Czy pan potrzebuje nowe ubranie?
6. Czy pan daje zadatek kiedy pan kupuje ubranie?
7. Kiedy pan dostał przepustkę?
8. Kiedy pan idzie do kina?
9. Do jakiej szkoły pan chodzi?
10. Czy pan lubi chodzić do kawiarni?
11. Do której kawiarni pan lubi chodzić?
12. Jak się nazywa kawiarnia, do której pan chodzi?
13. Gdzie są dobre ciastka w Monterey?
14. Co pan kupuje w sklepie spożywczym?
15. Ile kosztuje kilo cukru?
16. Ile składów aptecznych jest w Monterey?
17. Czy teraz ceny wszystkiego poszły w górę?
18. Czy pana zarobki są takie same, jak w zeszłym roku?
19. Gdzie jest biuro kwaterunkowe w Wojskowej Szkole Języków?
20. Czego pan się uczy?
21. Czy język polski jest trudny dla pana?
22. Ile godzin dziennie pan się uczy języka polskiego?
23. Ile godzin trwa przerwa obiadowa w tej szkole?

LESSON 37

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Do you (2nd person s.) know my sister Mary?
2. We saw (f.) a very good picture at the "Bałtyk" theatre yesterday in the evening.
3. At what time do you (fellows) have dates tonight?
4. How long did you (girls) study the English language?
5. Mrs. Kowalski hasn't read this American newspaper yet?

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students). Change the following sentences into past tense:

1. Czego ty szukasz?
2. Gdzie wy mieszkacie?
3. Do kogo piszesz list?
4. Co wy robicie dzisiaj?
5. Czy mieszkasz w Krakowie długo?
6. Czy czujesz się w Monterey dobrze?
7. Czy często nosisz karabin?

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Summarize on tape in Polish the story in Dialog 34.

LESSON 37

Vocabulary

czwartek, m. czwartku, gen.s.	- Thursday
dla mnie	- for me
gotowy, gotowa, gotowe	- ready, ready-made
ładny, ładna, ładne	- pretty, nice
mam dać	- I am supposed to give, I am to give
niedziela, f.	- Sunday
nie potrzeba	- it isn't necessary
obywatel, m. obywatele, nom.pl.	- citizen
odbiór, m. odbioru, gen.s.	- receipt, reception (radio)
ostatni, ostatnia, ostatnie	- last
piątek, m. piątku, gen.s.	- Friday
pokazać, p. pokażę pokaże	- to show I will show
poniedziałek, m. poniedziałku, gen.s.	- Monday
poprawka, f.	- alteration, correction, amend- ment
potrzebny, potrzebna, potrzebne	- necessary, useful
przy (+loc.)	- at, when, on
przyjść, p. przyjdę przyjdzie przyszedłem, przyszedłam - past t. - I came przyszedł, przyszła przyszliśmy, przyszłyśmy przyszli, przyszli	- to come (on foot) I will come

rozmiar, m.
rozmiaru, gen.s.

- size, dimension, measure

służyć, i.
służę
służy

- to serve
I serve

sobota, f.

- Saturday

środa, f.

- Wednesday

transport, m.
transportu, gen.s.

- shipment, transport

ubranie, n.
ubrania, gen.s.

- suit, dress, (the) clothing,
(the) dressing

w (+ acc.) (niedzielę)

- on (Sunday)

wtorek, m.
wtorku, gen.s.

- Tuesday

za

- too

zabawa: f.

- party, fun, dance

zależać, i.
zależę
zależy

- to depend
I depend

zatrzymać, p.

- to keep, to retain, to
stop, to halt
I will keep

zatrzymam
zatrzyma

LESSON 38

Grammar Perception Drill

INSTRUMENTAL SINGULAR AND PLURAL OF NOUNS

Z kim - with whom

(Use appropriate chart)

Instructor:

Students:

Basia rozmawia z porucznikiem.
Z kim Basia rozmawia?

Basia rozmawia z porucznikiem.

Oni rozmawiają z porucznikami.
Z kim oni rozmawiają?

Przed czym - before what

On stoi przed pociągami.
Przed czym on stoi?

On stoi przed pociągami.

Oni czekają przed pociągami.
Gdzie oni czekają?

Idę do szkoły z uczniem.
Z kim pan idzie do szkoły?

Idę do szkoły z uczniami.
Z kim pan idzie do szkoły?

Tu jest rachunek z pokwitowaniem.
Z czym jest ten rachunek?

Tu są rachunki z pokwitowaniami.
Z czym są te rachunki?

On siedzi przed radiem.
Przed czym on siedzi?

Oni siedzą przed radiami.
Przed czym oni siedzą?

On rozmawia z żołnierzem.
Z kim on rozmawia?

On rozmawia z żołnierzami.
Z kim on rozmawia?

On rozmawia z żołnierzami.

On rozmawia z nauczycielem.
Z kim on rozmawia?

On rozmawia z nauczycielami.
Z kim on rozmawia?

Pies siedzi przed świnia.
Przed czym siedzi pies?

Pies siedzi przed świniami.
Przed czym siedzi pies?

On rozmawia z panią Walczak.
Z kim on rozmawia?

On rozmawia z paniami.
Z kim on rozmawia?

On rozmawia z sekreterką.
Z kim on rozmawia?

On rozmawia z sekreterkami.
Z kim on rozmawia?

On stoi prze stacją.
Przed czym on stoi?

To jest gazeta z informacjami
o ślubie pułkownika Piaseckiego.
Z czym jest ta gazeta?

Krawat leży z koszulą na stole.
Gdzie leży krawat?

To jest paczka z koszulami.
Z czym jest ta paczka?

On stoi przed tablicą.
Przed czym on stoi?

On stoi przed tablicami.
Przed czym on stoi?

Tu jest walizka z rzeczami.
Z czym jest ta walizka?

Instructor:

Suggested words:

Students:

On jest żołnierzem
Czym (kim) on jest?
On był żołnierzem.
Czym (kim) on był?
On będzie żołnierzem.
Czym (kim) on będzie?
Oni są żołnierzami.
Czym (kim) oni są?
Oni byli żołnierzami.
Czym (kim) oni byli?
Oni będą żołnierzami.
Czym (kim) oni będą?

żołnierz

On jest żołnierzem.

kapitan
sierżant
kucharz
szeregowiec
kapral
student
kolejarz
pacjent
szewc
profesor
oficer
doktor
major
krawiec

pułkownik
porucznik
urzędnik

Ona jest sekretarką
Czym (kim) ona jest?
Ona była sekretarką.
Czym (kim) ona była?
Ona będzie sekretarką.
Czym (kim) ona będzie?
One są sekretarkami.
Czym (kim) one są?
One były sekretarkami.
Czym (kim) one były?
One będą sekretarkami.
Czym (kim) one będą?

sekretarka

Ona jest sekretarką.

kucharka
maszynistka
kelnerka

Stoję przed szafą.
Przed czym pan stoi?

szafa
tablica
mapa
restauracja
kanapa
wanna

Stoję przed szafą.

spółdzielnia

obraz
stół
ogród
fotel
magazyn
kościół
uniwersytet
sklep
pensjonat

biuro
drzewo
kino
okno
działo
krzesło

biurko
łóżko

Idę do kina z synem.
Z kim pan idzie do kina?

syn
przyjaciół
nauczyciel
student
brat
doktor

Idę do kina
z synem.

córka
siostra
sekreterka

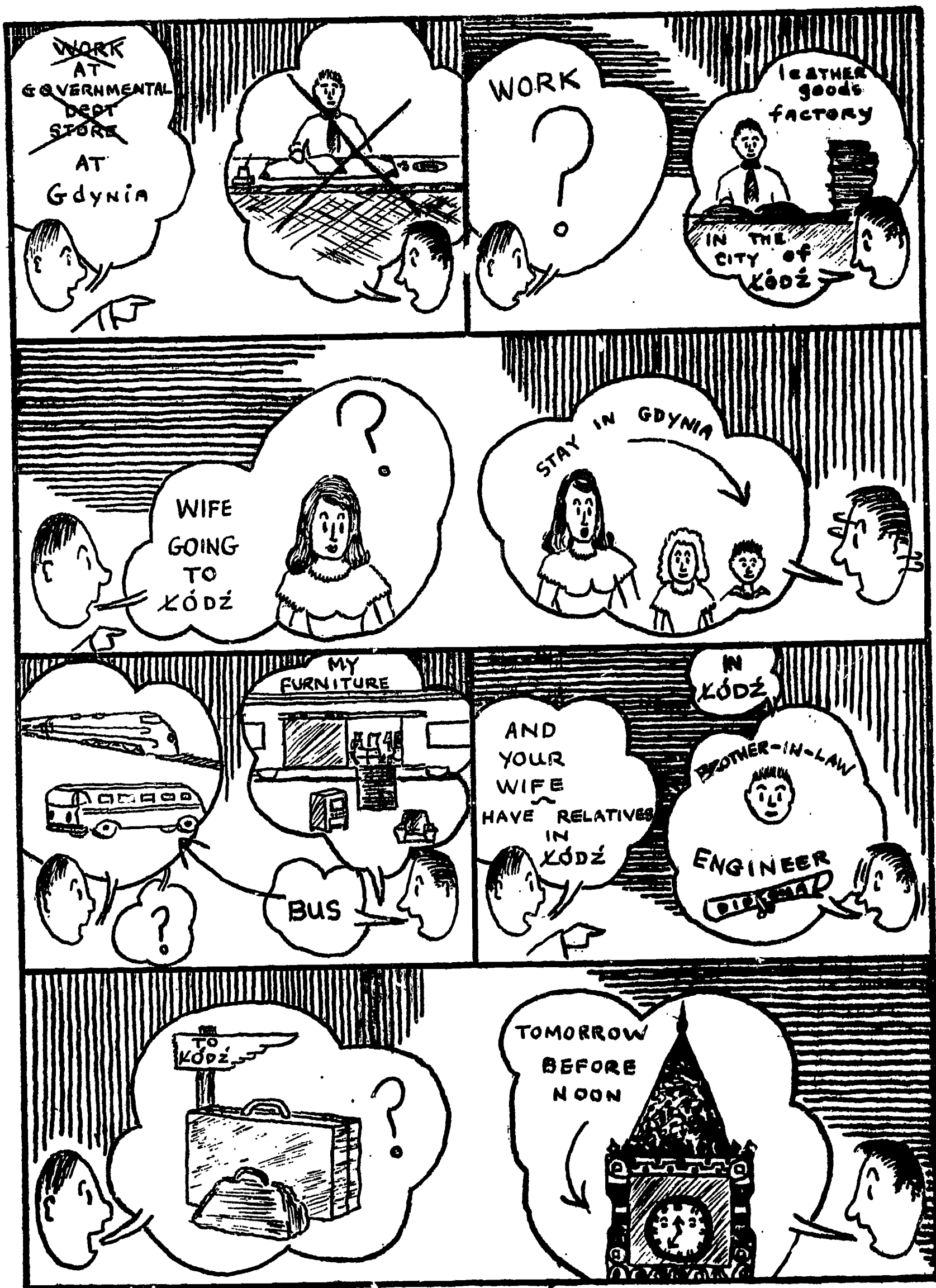
dziecko

Drill the above patterns in plural using appropriate words.

On pisze piórem.
Czym on pisze?
Czym oni piszą?

pióro
ołówek

On pisze piórem.
Oni piszą piórami.

LESSON 38

Dialog (Changing jobs and moving to another city)

P.: Piasecki

L.: Lewandowski

P.: Słyszałem, że pan już nie pracuje w Państwowym Domu Towarowym w Gdyni.

I heard that you're no longer working in the Governmental Department Store in Gdynia.

L.: Tak to prawda, że już tam nie pracuję, ponieważ znalazłem lepszą pracę w Łodzi.

Yes, it's true that I no longer work there because I found a better job in Łódź.

P.: Czy można wiedzieć, jaką pracę pan tam znalazł?

May one know what kind of a job you found there?

L.: Będę buchalterem w fabryce wyrobów skórzanych.

I'll be a bookkeeper in a leather goods factory.

P.: Czy pana żona jedzie z panem do Łodzi?

Is your wife going with you to Łódź?

L.: Nie, żona na razie zostaje z dziećmi w Gdyni.

No, for the time being my wife will stay (stays) with the children in Gdynia.

P.: Czym pan jedzie do Łodzi, pociągiem czy autobusem?

How are you going to Łódź, by train or by bus?

L.: Jadę autobusem, ale meble chcę wysłać koleją.

I'm going by bus, but I want to ship the furniture by rail.

P.: Czy państwo mają krewnych w Łodzi?

Do you and your wife have relatives in Łódź?

L.: Owszem, mam szwagra, który jest inżynierem.

Yes, I have a brother-in-law who is a graduate engineer.

P.: Kiedy pan wyjeżdża do Łodzi?

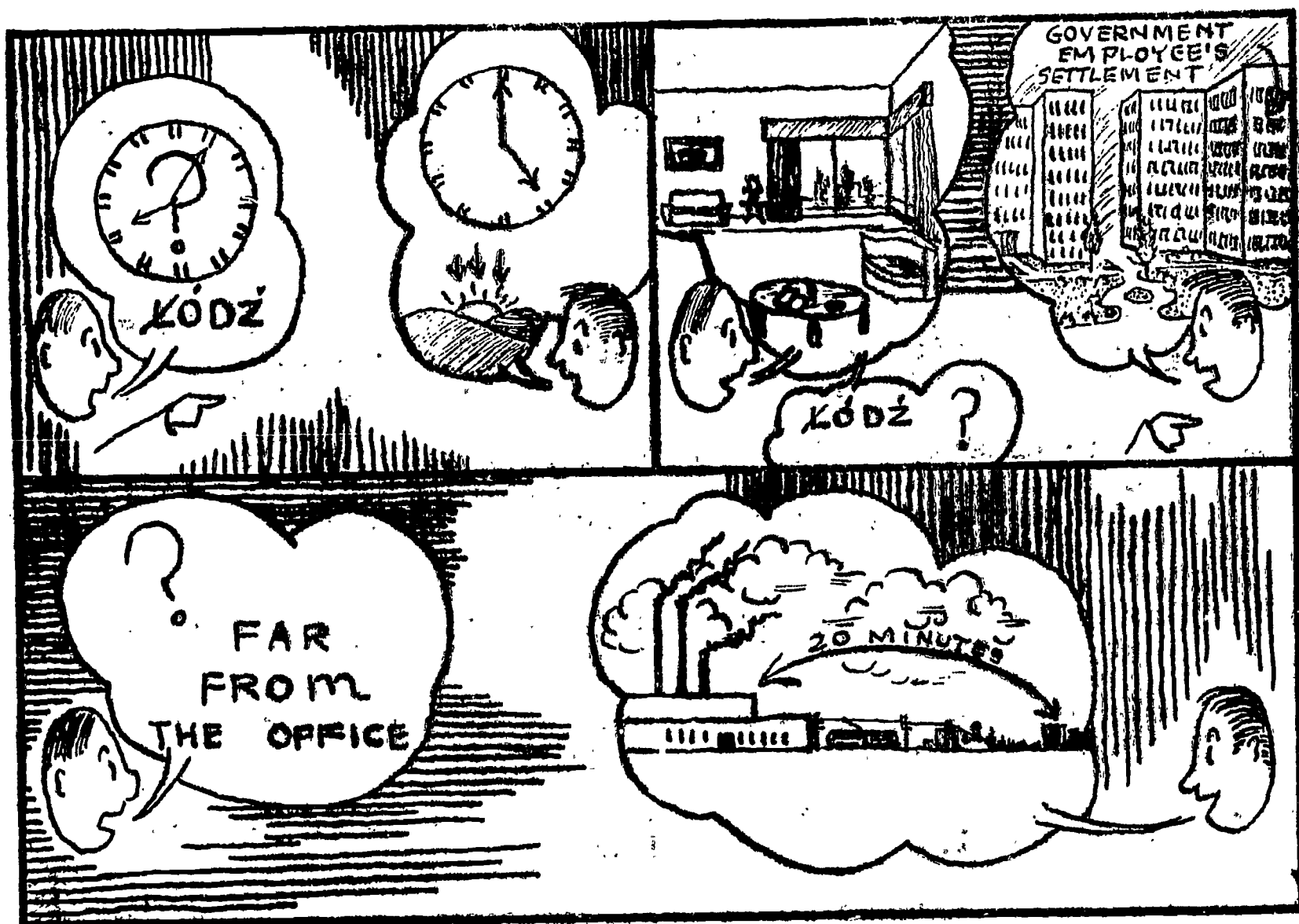
When are you leaving for Łódź (to Łódź)?

L.: Jutro przed południem.

Tomorrow before noon.

P.: Kiedy pan będzie w Łodzi?

When will you be in Łódź?

- L.: W Łodzi będę o piątej wieczorem. In Łódź I'll be at five p.m. (in the evening).
- P.: Czy macie już tam mieszkanie? Do you people already have an apartment there?
- L.: Owszem, mamy przydzielone mieszkanie w osiedlu dla urzędników państwowych. Yes, an apartment in the civil service employees' settlement has been assigned to us (we have an assigned apartment in a settlement for governmental employees).
- P.: Czy to osiedle jest daleko od biura? Is this settlement far from the office?
- L.: Nie, osiedle znajduje się niedaleko od fabryki. Z osiedla do biura jedzie się dwadzieścia minut tramwajem. No, the settlement is located not far from the factory. From the settlement to the office one travels twenty minutes by streetcar.

LESSON 3.3

Grammar Analysis

1. The instrumental singular ending of all masculine nouns (ending in a hard consonant) and neuter nouns is -em,

e.g.:

Jadę samochodem.
Piszę piórem.

- I'm going by car.
- I'm writing with a pen.

After -k, -g, -ś, -ń, ć, -ź and -dź the ending is -iem,

e.g.:

Kawa z mlekiem.
Jadę pociąg^{em}.
Rozmawiam z gośc^{iem}.

- Coffee with cream.
- I'm going by train.
- I talk with a guest.

2. The instrumental singular ending of all feminine nouns (and masculine nouns ending in -a) is -a (-ia),

e.g.:

Jadę z żon^ą do Warszawy.
On jest sprzedawc^ą.
On rozmawia z pan^{ią} Walczak.

- I'm going with my wife to Warsaw.
- He is a salesman.
- He talks with Mrs. Walczak.

3.

The instrumental plural ending of all nouns, of all genders is -ami (-iami),

e.g.:

Student idzie do szkoł^y
z książk^{ami}.
On rozmawia z pan^{iami}.

- The student is going to school with books.
- He talks with ladies.

4.

If the predicate of a sentence consists of any form of the verb być (to be), and a noun, this noun must be in the instrumental case,

e.g.:

Syn pana Cichockiego jest oficer^{em}.

- Mr. Cichocki's son is an officer.

Syn pana Cichockiego był
oficerem.

- Mr. Cichocki's son was an
officer.

However, in introductions a person gives his family name
in the nominative,

e.g.:

Jestem Wirski. or Wirski jestem. - I'm Wirski (My name is Wirski).

Note, that the noun which is put in the instrumental case,
is the one whose group includes the group to which the subject
belongs,

e.g.:

Karabin jest bronią.

- A rifle is a weapon.

The group of weapons includes the group of rifles. In other
words every rifle is a weapon but not every weapon is a rifle.

Karabin jest bronią.
↓ ↓
subject predicate

5.

The instrumental case is also used to express the means,
the agent or the instrument by which an action is performed,

e.g.:

Piszę ołówkiem.
Jadę pociąg^{em}.

- I write with a pencil.
- I'm going by train.

Note that in those instances the preposition (with, by)
is omitted,

e.g.:

Bawię się piłką.

- I play with a ball (by means
of a ball).

Bawię się z Basią.

- I play with Basia (here Basia
participates in playing).

6.

The instrumental case is also used after certain prepositions e.g.: z - with (in the meaning of accompanied by, in addition to), przed - before, in front,

e.g.:

Jutro jadę z żoną do Krakowa. - Tomorrow, I'm going with my wife to Kraków.
Władek przyszedł do domu przed Jankiem. - Władek came home before (earlier than) Janek.

7.

The instrumental case answers the questions:

(z) kim (for persons) - (with) whom? by whom?
(z) czym (mostly for objects) - (with) what? by what means?

e.g.:

Czym pan jedzie do Łodzi? - How are you going to Łódź?
Jadę pociąg^{em}. - I'm going by train.

Z kim pan wczoraj rozmawiał? - With whom did you talk yesterday?
Rozmawiałem z żoną. - I talked with my wife.

8. The instrumental case is also used after certain verbs without any preposition:

interesować się - to be interested (in)
bawić się - to play (with an object)
zajmować się - to be busy (with), to take care of
cieszyć się - to be delighted (with), to be pleased (with)
opiekować się - to care (for), to take care (of)

Note that the verb cieszyć się is used also with the preposition z + gen.

9.

Expressions like "in the evening", "at night", "during the day" are rendered in the instrumental case,

e.g.:

Wieczorem jadę do Krakowa. - In the evening I'm going to Cracow.
On pracuje nocą. - He works at night.

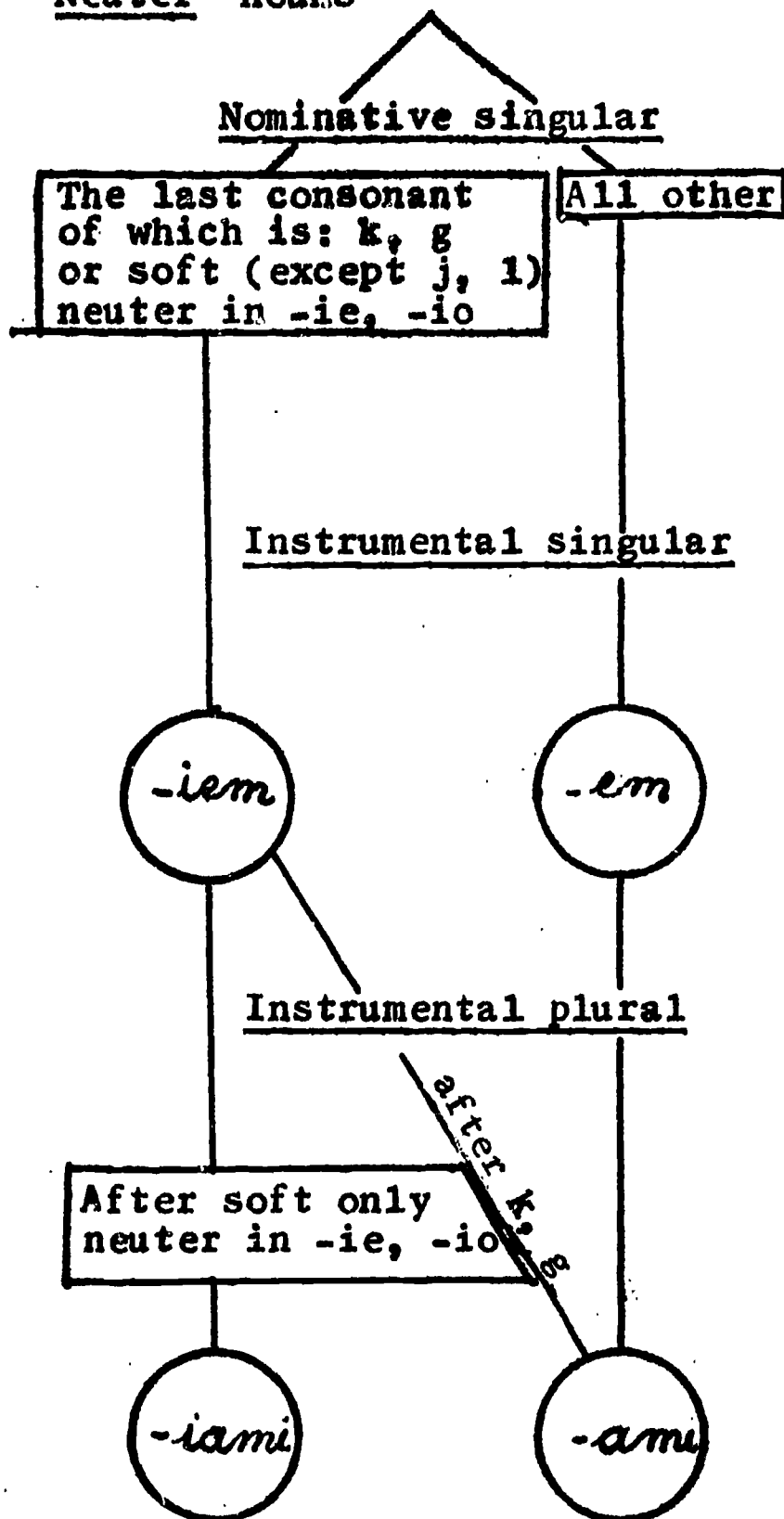
The following nouns, already introduced, are irregular in the instrumental plural:

koń	- końmi
gęś	- gęsmi
dziecko	- dziećmi
człowiek	- ludźmi

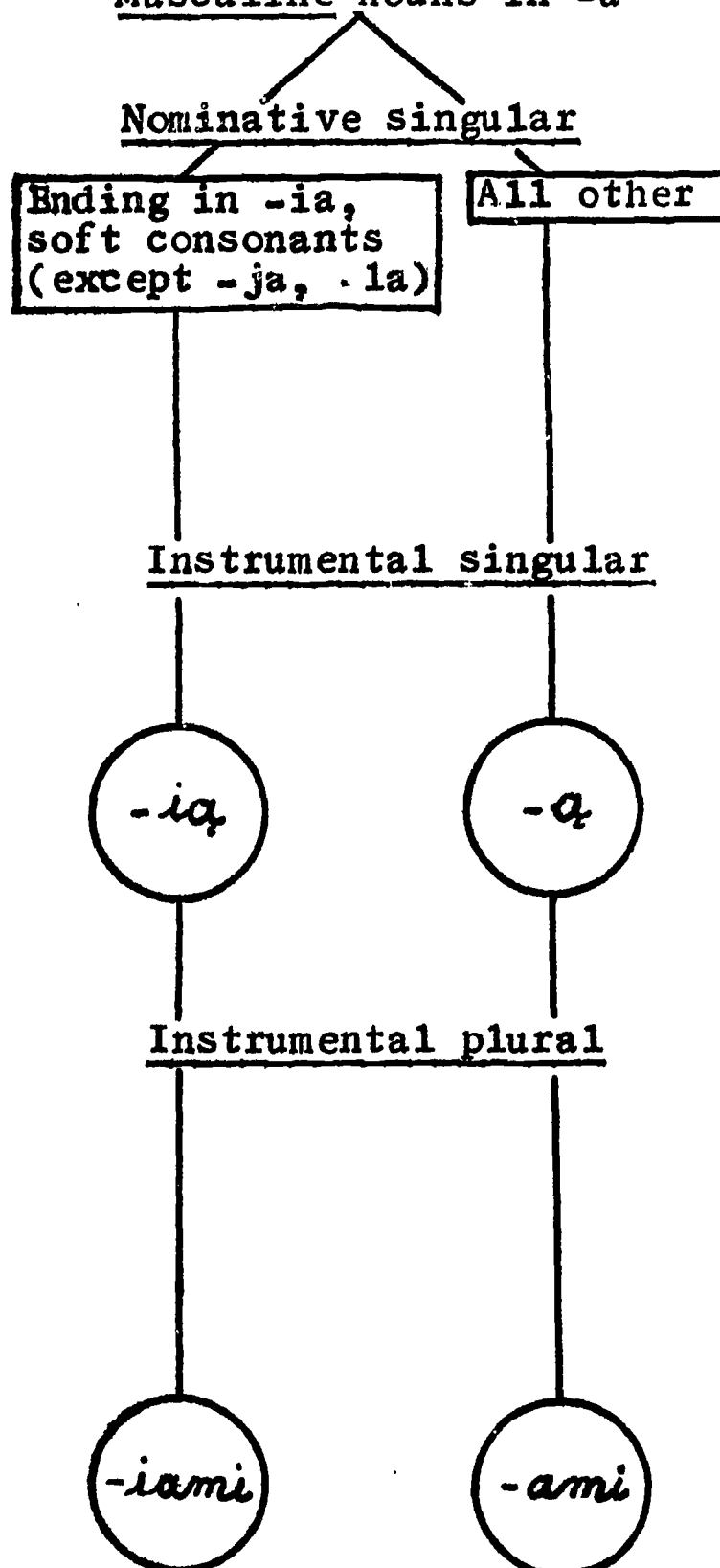
brat	- braćmi
przyjaciół	- przyjaciółmi
pieniądze	- pieniędzmi
gość	- gości

SUMMARY

Masculine nouns (except -a)
Neuter nouns

Feminine nouns
Masculine nouns in -a

LESSON 38

Structural Drill

Part I

Instructor:

a/	To jest	- syn
	" "	- przyjaciel
	" "	- student
	" "	- brat
	" "	- doktor (doktór)
	" "	- kapitan
	" "	- profesor
	" "	- kapral
	" "	- sierżant
	" "	- buchalter
	" "	- inżynier
	" "	- major
	" "	- pułkownik
	" "	- ojciec
	" "	- córka
	" "	- matka
	" "	- żona
	" "	- babka
	" "	- sekretarka
	" "	- maszynistka

Z kim pan dziś idzie
do kina?

Z kim pan wczoraj był
w kinie?

Z kim byliście wczoraj
w restauracji?

b/	To jest	- brat
	" "	- profesor Tysza
	" "	- inżynier Walczak
	" "	- porucznik Długosz
	" "	- pułkownik Ząbek
	" "	- córka pana Bobera
	" "	- siostra pana Walczaka
	" "	- żona majora Kowalskiego
	" "	- ojciec
	" "	- kapral

Instructor:

To jest	- kapitan	Waiczak
" "	- profesor	Tyszka
" "	- sierżant	Dąbek
" "	- inżynier	Bober
" "	- matka	
" "	- córka	
" "	- siostra	pani Kowalskiej

**Przed kim pan siedział
w zeszłą niedzielę w kościele?**

c/	To jest	- doktor
" "	" "	- kapitan
" "	" "	- sierżant
" "	" "	- buchalter
" "	" "	- kucharz
" "	" "	- urzędnik
" "	" "	- oficer
" "	" "	- krawiec
" "	" "	- sekretarka
" "	" "	- maszynistka
" "	" "	- kelnerka
" "	" "	- kucharka
" "	" "	- profesor
" "	" "	- żołnierz
" "	" "	- major
" "	" "	- inżynier
" "	" "	- porucznik
" "	" "	- sekretarka
" "	" "	- córka
" "	" "	- matka
" "	" "	- siostra
" "	" "	- babka

**Czym on jest?
Czym ona jest?
Kim ona się interesuje?**

Repeat Part I in plural whenever applicable.

Part II

Tam jest	- stół
" "	- dom

Instructor:

Tam jest	-	szafa
" "	-	kanapa
" "	-	okno
	-	biurko

Przed czym stoi krzesło?

Tam był	-	ogród
" (była)		
" (było)		
" "	-	kawiarnia
" "	-	poczta
" "	-	magazyn
" "	-	kościół
" "	-	sklep
" "	-	autobus
" "	-	dom
" "	-	tablica
" "	-	restauracja
" "	-	fabryka
" "	-	spółdzielnia
" "	-	drzewo
" "	-	kino
" "	-	działo

Przed czym stali żołnierze?
Gdzie jest pana samochód?

Repeat Part II in plural whenever applicable.

Part III

Tam był	-	pociąg
" "		tramwaj
" "		samochód
" "		autobus
" "		kolej

**Czym pan pojechał do
Warszawy?**
**Czym pani Kowalska przy-
jechała dziś do szkoły?**
**Czym studenci pojechali
na uniwersytet?**

Part IV

Instructor:

To jest - ołówek
" " - pióro

Czym pan zwykle
pisze listy?

Tam są - dzieci
" " - bracia
" " - przyjaciele
" " - goście
" " - ludzie
" " - konie
" " - gęsi
" " - pieniądze

Z kim Janek rozmawiał?
Czym interesuje się
pan Kowalski?

LESSON 38

Translation
English - Polish

1. Pfc. Kowalski got a pass from his first sergeant last night (yesterday evening).
2. Did you (singular informal) willingly go to school?
3. What picture did you (fellows) see last night (yesterday evening)?
4. Bolek asked his brother: "Where do you have the uniform which (który) you bought yesterday?"
5. Sgt. Jaworski didn't have a date yesterday because Basia was sick.

6. You (fellows) haven't learned (your) lesson today.
7. Mary asked her sister: "Are you working in the leather goods factory now?"
8. We were thinking about a new car, but we bought an old one.
9. Bolek asked Basia: "Do you (inform) want to go to the movies at six o'clock this evening (today in the evening)?"
10. "Do you (informal) like me?", Janek asked Marysia.

Translation
Polish - English

Janek Wirski mieszka na wsi u rodziców. Oni mają duże gospodarstwo. Brat Janka, Bolek mieszka u szwagra w Warszawie i chodzi do szkoły. Szwagier pracuje w państwowym biurze i ma przydzielone mieszkanie w państwowym domu. W sobotę Janek pojechał do Warszawy nowym samochodem pana Lewandowskiego, żeby odwiedzić brata, który jest chory. On przywiózł dla Bolka świeże masło, jajka i smaczne ciastka od matki. Po południu przyszedł do Bolka Władek Pawlak, który służył w piechocie. Władek mieszka w koszarach. Dzisiaj on dostał przepustkę na dwa dni. Władek i Janek pojechali tramwajem do miasta, bo Janek musiał kupić różne rzeczy dla rodziców i krewnych. Janek dostał także pieniądze od ojca na ubranie. W oknie domu towarowego on zobaczył jasne ubranie w dobrym gatunku, więc wszedł do sklepu. Sprzedawca miał takie samo ubranie w rozmiarze Janka. Cena tego ubrania była tysiąc siedemset złotych. Janek zapłacił za ubranie, a potem kupił jeszcze trzy krawaty dla braci: nie-

bieski, zielony i wiśniowy. W niedzielę Janek wrócił do domu autobusem.

Questions

1. U kogo mieszka Janek Wirski?
2. Kto ma duże gospodarstwo?
3. Gdzie mieszka Bolek?
4. Jakie mieszkanie ma szwagier Bolka i Janka?
5. Czym samochodem pojechał Janek do Warszawy?
6. Kogo on chciał odwiedzić?
7. Od kogo on przywiózł masło, jajka i ciastka?
8. W jakiej broni służył Władek Pawlak?
9. Gdzie mieszka Władek?
10. Czym pojechali Władek i Janek do miasta?
11. Dla kogo Janek musiał kupić różne rzeczy?
12. Od kogo Janek dostał pieniądze?
13. Na co on dostał pieniądze od ojca?
14. Gdzie on zobaczył ubranie?
15. Jakie było to ubranie?
16. Co kosztowało tysiąc siedemset złotych?
17. Ile krawatów kupił Janek?
18. Kiedy Janek wrócił do domu?
19. Czym on wrócił do domu?

LESSON 38

Czai - Aural Drill

Part I

1. Jak nazywają się osoby w tym dialogu?
2. Z kim rozmawiał pan Piasecki?
3. Z kim rozmawiał pan Lewandowski?
4. Co słyszał Piasecki?
5. Gdzie pan Lewandowski już nie pracuje?
6. W jakim domu towarowym Lewandowski pracował?
7. Jaki to był dom towarowy?
8. Gdzie znajdował się ten dom towarowy?
9. Kto nie pracuje już w Państwowym Domu Towarowym w Gdyni?
10. Jak nazywa się miasto, w którym znajduje się ten dom towarowy?
11. Czy to prawda, że Lewandowski już nie pracuje w Państwowym Domu Towarowym?
12. Dlaczego on tam nie pracuje teraz?
13. Co znalazł pan Lewandowski?
14. Jaką pracę znalazł Lewandowski?
15. Gdzie znalazł Lewandowski lepszą pracę?
16. Jak nazywa się miasto, w którym Lewandowski pracował?
17. Co chciał wiedzieć pan Piasecki?
18. Czym będzie pan Lewandowski?
19. Gdzie Lewandowski będzie buchalterem?
20. W jakiej fabryce Lewandowski będzie buchalterem?

21. Jakie wyroby robią w tej fabryce?
22. Czy żona Lewandowskiego także jedzie do Łodzi?
23. Gdzie ona zostaje?
24. Z kim ona zostaje w Gdyni?
25. Czy pani Lewandowska zostaje w Gdyni na długo?
26. Czy Lewandowski jedzie do Łodzi pociągiem?
27. Dokąd Lewandowski jedzie autobusem?
28. Czy pan Lewandowski bierze meble do autobusu?
29. Czy meble Lewandowskiego są jeszcze w Gdyni?
30. Czym Lewandowski chce wysłać meble?
31. Dokąd Lewandowski chce wysłać meble koleją?
32. Co Lewandowski chce wysłać koleją?
33. O co zapytał Piasecki Lewandowskiego?
34. Kto miał krewnego w Łodzi?
35. Jaki to był krewny?
36. W jakim mieście mieszkał szwagier pana Lewandowskiego?
37. Czym był szwagier pana Lewandowskiego?
38. Kiedy Lewandowski wyjeżdża do Łodzi?
39. Kto wyjeżdża jutro przed południem?
40. Dokąd on wyjeżdża?
41. Gdzie pan Lewandowski będzie jutro wieczorem?
42. O której pan Lewandowski będzie w Łodzi?
43. Czy Lewandowski ma mieszkanie w Łodzi?
44. Gdzie państwo Lewandowscy mają przydzielone mieszkanie?
45. W jakim osiedlu jest to mieszkanie?

46. Kto mieszka w tym osiedlu?
47. O jakim osiedlu mówią Piasecki i Lewandowski?
48. Co nie jest daleko od biura?
49. Od jakiej fabryki jest niedaleko osiedle urzędnicze?
50. Ile minut jedzie się z biura do osiedla?
51. Jak długo jedzie się z osiedla do fabryki?
52. Czym jedzie się dwadzieścia minut z osiedla do biura?

Part II

1. Gdzie pan pracuje?
2. Gdzie pan pracował, kiedy pan skończył szkołę?
3. Czy pan ma znajomego, który pracuje w fabryce?
4. Czy pan pracował w biurze?
5. Czy pan ma krewnego, który pracuje w biurze?
6. Jaka praca interesuje pana?
7. Gdzie pracuje pana ojciec?
8. Ile domów towarowych jest w Monterey?
9. Czy w mieście pana jest dom towarowy?
10. Co można kupić w domu towarowym?
11. Gdzie pan kupował ubrania?
12. Ile kosztuje ubranie w Monterey?
13. Jak długo jedzie autobus z Monterey do San Francisco?
14. Ile papierosów pan pali dziennie?
15. Czy pan wie gdzie są fabryki papierosów?
16. Jakie wyroby skórzane pan zna?

17. Czy dzieci lubią bawić się z psem?
18. Czy pan ma dom, czy mieszkanie?
19. Kto przyjechał z panem do Monterey?
20. Do kogo pan jedzie na urlop?
21. Czym pan przyjechał do Monterey?
22. Czym pan pisze prace domowe?
23. Z kim pan jest w klasie?
24. Czym panowie piszą?
25. Z kim pan je obiad?
26. Z czym pan pije kawę?
27. W czym pan pije wodę?
28. Czym jest pana ojciec?
29. Czy każdy żołnierz jest oficerem?
30. Czy każdy oficer jest żołnierzem?
31. Na czym gotuje kucharka?
32. Czym jest żołnierz, który gotuje dla panów?
33. Kim opiekuje się matka?

Part III

O czym rozmawiał pan Piasecki z panem Jaworskim? (Dialog 38)

LESSON 38

Homework

Part I

Translate into Polish and answer in Polish the following questions:

1. How much is fifteen divided by three?
2. How much is twenty-five plus six?
3. How much is sixty-eight minus nine?
4. How much is seven times eight?
5. How much is forty-eight divided by six?
6. Forty-eight pencils are lying on the table of professor Sliwka.
7. Mrs. Chmielewska bought thirteen pounds of sugar last week.
8. How much is three times six?

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape, if tape recorders are available.)

Answer on tape Questions 10-25 from part I of the Oral-Aural Drill, L.35.

LESSON 38

Vocabulary

autobus, m.
autobusu, gen. s.

- bus

buchalter, m.
buchalterzy, nom. pl.

- bookkeeper

dom towarowy	- department store
fabryka, f.	- factory, plant
interesować się, i. (+ instr.) interesuję się interesuje się	- to be interested (in) I am interested (in)
inżynier, m. inżynierowie, nom. pl.	- engineer (graduate)
jedzie się	- one travels (by means of transportation)
kolej, f. kolei, gen. s.	- train, railway, turn, succession
krewny, krewna krewnego, krewniej, gen. s.	- male relative, female relative
lepszy, lepsza, lepsze	- better (as adj.)
opiekować się, i. (+ instr.) opiekuję się opiekuje się	- to take care of I take care of
państwowy, państwowa, państwowe	- governmental, government (as adj.), federal
przed (+ instr.)	- before (only with nouns), in front of
przydzielony, przydzielona, przydzielone	- assigned
skórzany, skórzana, skórzane	- leather (as adj.)
słyszeć, i. słyszę słyszy	- to hear I hear
szwagier, m. szwagrowie, nom. pl.	- brother-in-law
towarowy, towarowa, towarowe	- freight (as adj.)
tramwaj, m. tramwaju, gen. s.	- streetcar

wyrób, m.
wyrobu, gen. s.
wyroby, nom pl.

- product

- goods

wysłać, p.

- to ship (out), to send
off, to send away
I will ship (out)

wyśle
wyśle

z (+ instr.)

- with

zajmować się, i. (+ instr.)
zajmuję się
zajmuje się

- to be busy with, to take
care of
I am busy with

zostawać, i.
zostaje
zostaje

- to stay, to remain
I stay

LESSON 39

Grammar Perception Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

1.

Zofia rozmawia ze
starym doktorem.
Z kim Zofia rozmawia?

stary doktor

ładny chłopiec
polski jeńiec
krewny Władka
chory człowiek
plutonowy
krewny Stanisława
ten student
znajomy
bogaty kupiec
urzędnik państwowy
wysoki chorąży
brzydki chłopiec
angielski oficer

Zofia rozmawia
ze starym dokto-
rem.

małe dziecko
państwo Małeccy

Stanisław rozmawia
z ładną sekretarką.
Z kim Stanisław
rozmawia?

ładna sekretarka

stara kucharka
starsza kobieta
chora dziewczyna
młoda osoba
zamężna kelnerka
krewna Janka
znajoma Władka
pani Wirska

Stanisław rozma-
wia z ładną se-
kretarką.

dobry sprzedawca

Drill the above in plural (whenever applicable)

2.

Ona interesuje się
tym chłopcem.
Kim ona się intere-
suje?

ten chłopiec

nasz profesor
wasz szef kompanii
ta maszynistka
nasza sekretarka
moja córka

Ona interesuje się
tym chłopcem.

Instructor:

Suggested words:

Students:

wasza siostra
to dziecko

Drill the above in plural (whenever applicable)

3.

On jedzie do Krakowa pociągiem towarowym.
Czym on jedzie do Krakowa.

pociąg towarowy
ostatni autobus
stary samochód
używany samochód
ten samochód
autobus miejski
mały samochód
nowy samochód

On jedzie do Krakowa pociągiem towarowym.

4.

On czeka przed sklepem spożywczym.

sklep spożywczy
dom towarowy
spółdzielnia państwowa
stacja kolejowa
Wojskowa Komenda Rejonowa
magazyn wojskowy
kościół garnizonowy
Hotel Polski
Wojskowa Szkoła Języków
biuro kwaterunkowe

On czeka przed sklepem spożywczym.

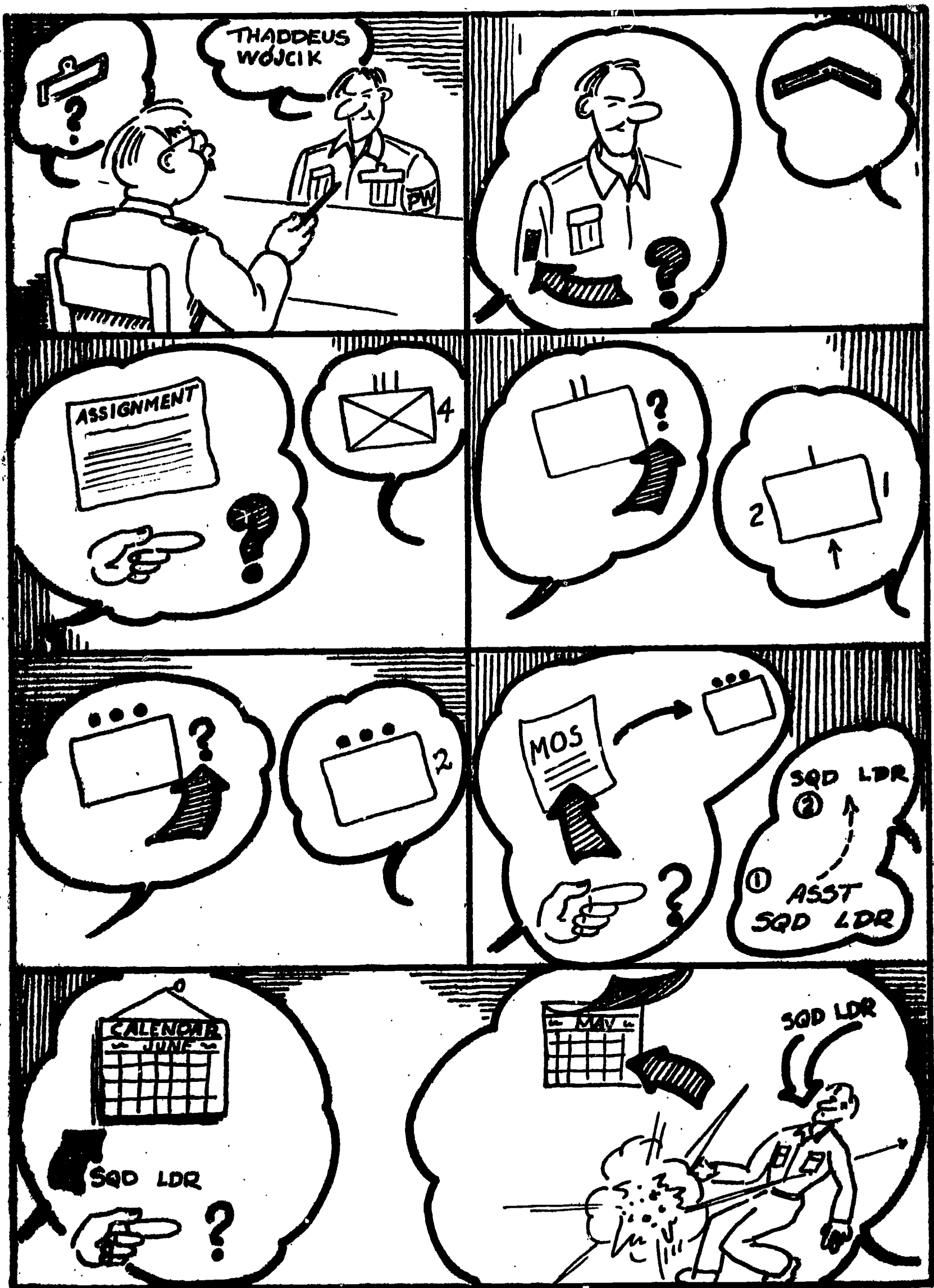
5.

Ta sekretarka jest ładna.
Jaka jest ta sekretarka?
Ta sekretarka jest ładną sekretarką.
Jaka jest ta sekretarka?

Drill according to the above pattern using suggested words from Part I.

6.

To jest wysoki mężczyzna.
Jaki jest ten mężczyzna?
On szuka wysokiego mężczyzny.
Kogo on szuka?
On dał bilet wysokiemu mężczyźnie.
Komu on dał bilet?

LESSON 39

Dialog (Interrogation of PW)

M.: Kapitan Michalski
W.: St. strzelec Wójcik

Capt. Michalski
Pfc. Wójcik

M.: Jak się nazywacie?

What is your name?

W.: Nazywam się Tadeusz Wójcik.

My name is Thaddeus Wójcik.

M.: Jaki jest wasz stopień wojskowy?

What is your military rank?

W.: Jestem starszym strzelcem.

I am a Pfc.

M.: Jaki mieliście ostatnio przydział?

What was your last assignment?

W.: Byłem w czwartym pułku piechoty.

I was in the 4th Infantry Regiment.

M.: W którym batalionie służyliście?

In which battalion did you serve?

W.: W drugiej kompanii strzeleckiej pierwszego batalionu.

In the 2nd Rifle Company of the 1st Battalion.

M.: Do którego plutonu mieliście przydział?

To which platoon were you assigned?

W.: Byłem przydzielony do drugiego plutonu.

I was assigned to the 2nd Platoon.

M.: Jaką funkcję mieliście w plutonie?

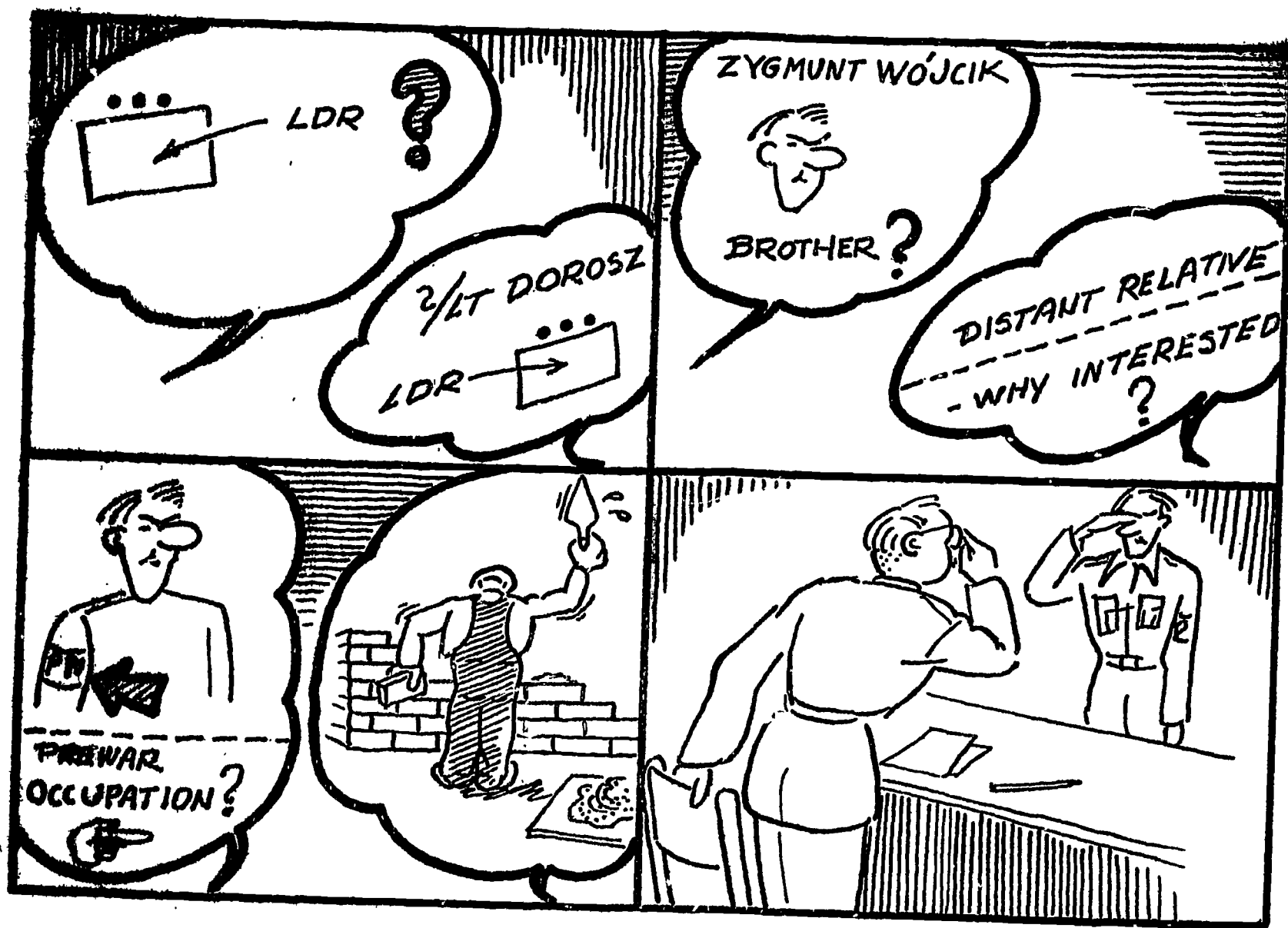
What was your job (function) in the platoon?

W.: Byłem najpierw zastępcą drużynowego, a potem drużynowym.

First I was assistant squad leader and later squad leader.

M.: Kiedy zostaliście drużynowym?

When did you become squad leader?

W.: Zostałem drużynowym miesiąc temu, gdy drużynowy zginął w bitwie.

I became squad leader a month ago when the squad leader was killed in battle.

M.: Kto był dowódcą waszego plutonu?

Who was the leader of your platoon?

W.: Dowódcą plutonu był chorąży Dorosz.

Warrant Officer Dorosz was platoon leader.

M.: Czy Zygmunt Wójcik jest waszym bratem?

Is Zygmunt Wójcik your brother?

W.: Nie, on jest tylko dalekim krewnym. Dlaczego pan kapitan interesuje się Zygmuntem Wójcikiem?

No, he is only a distant relative. Why are you interested in Zygmunt Wójcik, Captain?

M.: Dlatego, że on jest obecnie naszym jeńcem. W jakim zawodzie pracowaliście przed wojną?

Because he is our prisoner now. What was your occupation before the war?

W.: Przed wojną byłem murarzem.

Before the war I was a bricklayer.

M.: Dziękuję, to wszystko, o co chciałem was zapytać.

Thank you - that's all I wanted to ask you about.

LESSON 39

Grammar Analysis

1. The instrumental singular ending of adjectives qualifying masculine and neuter nouns is -ym when the nominative singular masculine form ends in -y and is -im when the nominative singular masculine form ends in -i,

e.g.:

Janek jest starszym bratem
Władka.
(nom. s.: starszy brat)

- Janek is the older brother of Władek.

Bolek jest dalekim krewnym
Władka.
(nom. s.: daleki krewny)

- Bolek is Władek's distant
relative.

Pisałem długim piórem.

- I wrote with a long pen.

The instrumental singular ending of adjectives qualifying feminine nouns is -a when the nominative singular feminine form ends in -a and is -ia when the nominative singular feminine form ends in -ia,

e.g.:

Interesuję się ostatnią
książką Karskiego.
(nom. s.: ostatnia książka)

- I'm interested in Karski's
last book.

The instrumental plural ending of adjectives qualifying nouns of all genders is -ymi when the nominative singular masculine form ends in -y and is -imi when the nominative singular masculine form ends in -i,

e.g.:

Janek i Bolek są starszymi
strzelcami.
(nom. s.: starszy strzelec)

- Janek and Bolek are Pfc's.

My stoimy przed wysokimi do-
mami.
(nom. s.: wysoki dom)

- We stand in front of high
houses.

Nouns of adjectival origin follow the same rule as
adjectives,

e.g.:

Mój brat jest wojskowym.
Pojechałem na urlop z znanymi.

My brother is a serviceman.
- I went on leave with
friends.

Polish pronouns and ordinal numerals are declined roughly in the same manner as adjectives. The instrumental singular of the pronouns ten, ta, to; który, która, które; czyj, czyja, czyje; jaki, jaka, jakie; mój, moja, moje; nasz, nasza, nasze; wasz, wasza, wasze; and the numerals pierwszy, pierwsza, pierwsze; drugi, druga, drugie; czwarty, czwarta, czwarte; piąty, piąta, piąte; szósty, szósta, szóste is: tym, tą, tym; którym, którą, którym; czym,

czyją, czyim; jakim, jaką, jakim; moim, moją, moim; naszym, naszą, naszym; waszym, waszą, waszym; pierwszym, pierwszą, pierwszym; drugim, drugą, drugim; czwartym, czwartą, czwartym; piątym, piątą, piątym; szóstym, szóstą, szóstym, respectively.

The pronouns and ordinal numerals which have the ending -ym in the instrumental singular masculine form take the ending -ymi in the instrumental plural (for all genders). The pronouns and ordinal numerals which have the ending -im take the ending -imi (for all genders).

2. If the predicate of a sentence consists of a form of the verb być - to be and an adjective without a noun, the adjective must be in the nominative case,

e.g.:

On jest wysoki.	- He is tall.
Ta świnia jest tłusta.	- This pig is fat.
To dziecko jest chore.	- This child is sick.

However if an adjective qualifies a (predicate) noun (which is always in the instrumental case), it must agree in number, gender and case with this noun,

e.g.:

On jest wysokim chłopcem.	- He is a tall boy.
Ona jest zamężną kobietą.	- She is a married woman.
Władek jest ładnym dzieckiem.	- Władek is a pretty child.

Some nouns although declined like adjectives are considered as nouns,

e.g.:

Władek jest dobrym znajomym Janka.	- Władek is a good acquaintance of Johnny.
------------------------------------	--

Masculine nouns ending in -a always denote male person.

3. Masculine nouns ending in -a are declined like feminine nouns in the singular and like masculine nouns (denoting male persons) in the plural (exception: mężczyzna),

e.g.:

Dowódca pułku.

- Commanding officer of a regiment.

Nie znam dowódcy pułku.

- I don't know the commanding officer of the regiment.

Znam tego dowódcę pułku.

- I know this commanding officer of the regiment.

Nie znam dowódcy pułku.

- I don't know the commanding officer of the regiment.

Znam tego dowódcę pułku.

- I know this commanding officer of the regiment.

Rozmawiałem z tym dowódcą pułku. - I talked with this commanding officer of the regiment.

Mówię o tym dowódcy pułku.

- I'm speaking about this commanding officer of the regiment.

Dowódcy plutonów.

- Platoon leaders.

Nie znam tych dowódców plutonów. - I don't know these platoon leaders.

Znam tych dowódców plutonów.

- I know these platoon leaders.

Rozmawiałem z tymi dowódcami plutonów.

- I talked with these platoon leaders.

Mówię o tych dowódcach plutonów.

- I'm speaking about these platoon leaders.

Note however that the noun: mężczyzna - man, male person is declined in the plural as follows:

Mężczyźni.

- Men.

Nie znam tych mężczyzn.

- I don't know these men.

Znam tych mężczyzn.

- I know these men.

Rozmawiałem z tymi mężczyznami.

- I talked with these men.

Mówiłem o tych mężczyznach.

- I spoke about these men.

4. The English expressions denoting the idea of absence of somebody or something are rendered in Polish by:

Pana Kowalskiego <u>nie ma</u> w domu.	- Mr. Kowalski <u>is not</u> at home.
Pana Kowalskiego <u>nie było</u> w domu.	- Mr. Kowalski <u>was not</u> at home.
Pani Kowalskiej <u>nie ma</u> w sklepie.	- Mrs. Kowalski <u>is not</u> in the store.
Państwa Kowalskich <u>nie będzie</u> w kościele.	- Mr. and Mrs. Kowalski <u>will not be</u> in the church.
Oficerów <u>nie ma</u> w szkole.	- <u>There are no</u> officers in the school.

Note however that English expressions denoting the idea of not belonging to a profession or to a category of people namely:

Mr. Kowalski is not a soldier.
Mrs. Kowalski is not a tall woman.
Mr. Kowalski and Mr. Adamski are not employees of this factory.
Mr. Kowalski was not a teacher.
Mrs. Kowalski will not be a typist.

are rendered in Polish by:

Pan Kowalski nie jest żołnierzem.
Pani Kowalska nie jest wysoką kobietą.
Pan Kowalski i pan Adamski nie są urzędnikami w tej fabryce.
Pan Kowalski nie był nauczycielem.
Pani Kowalska nie będzie maszynistką.

Note that the above negative statements require the noun of the predicate in the instrumental case as it was the case with the positive statements,

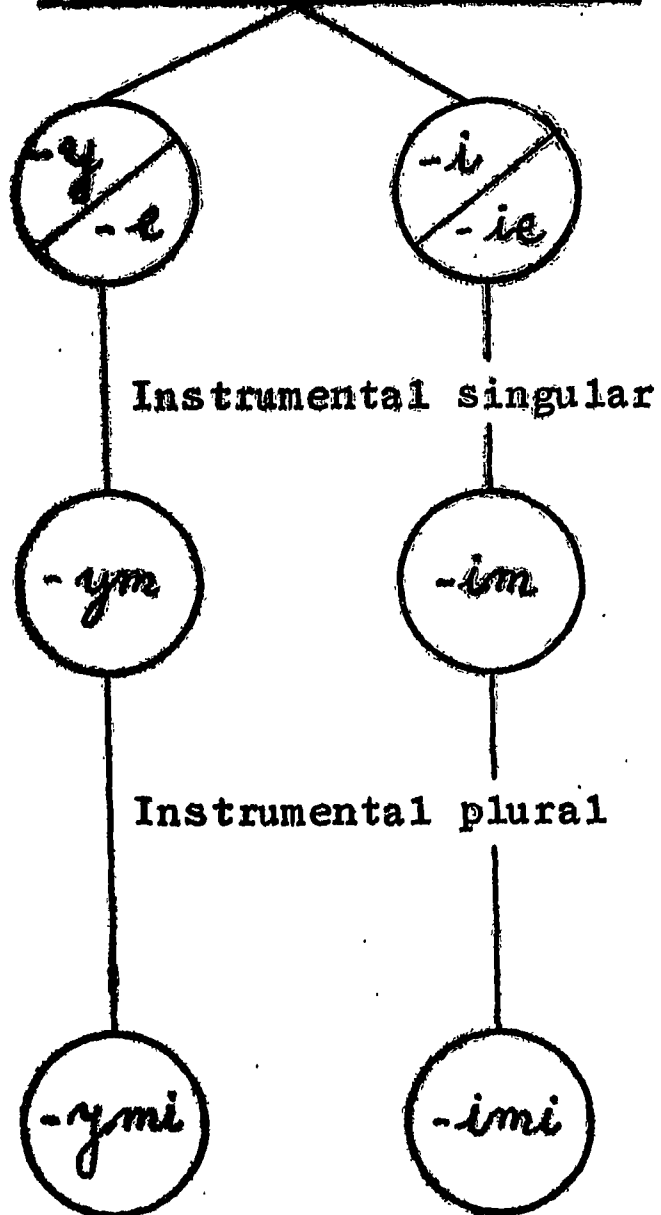
e.g.:

Pan Kowalski <u>jest</u> żołnierzem.	- Mr. Kowalski <u>is</u> a soldier.
--------------------------------------	-------------------------------------

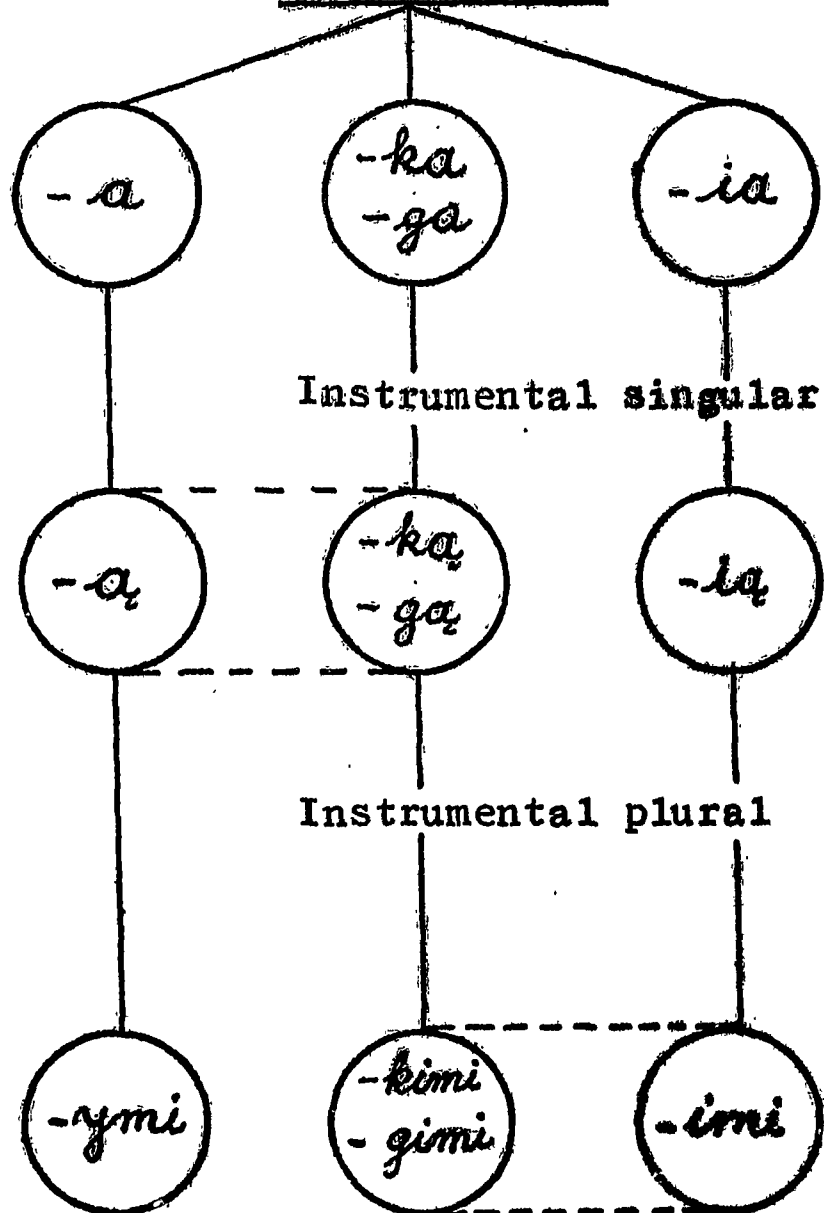
SUMMARY OF INSTRUMENTAL OF ADJECTIVES

Adjectives

Nominative singular Masculine & Neuter forms

Nominative singular Feminine form

LESSON 39

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
To jest polski oficer Czym pan jest? Czym oni są?	<p> polski oficer angielski porucznik amerykański podoficer polski oficer francuski lekarz bogaty człowiek dobry urzędnik stary nauczyciel państwowy urzędnik młody sprzedawca </p>	Jestem polskim oficerem
To jest doskonała kucharka. Czym jest pani Kowalska?	doskonała kucharka	Pani Kowalska jest doskonałą kucharką. Ta kucharka jest doskonała.
Jaka jest ta kucharka?	<p> nowa kelnerka dobra maszynistka nowa sekretarka </p>	
To jest ładna kobieta. Kim jest pani Kowalska?	<p> ładna kobieta dobra matka starsza siostra Adamskiego daleka krewna Dąbka znajoma mojego brata chora osoba </p>	Pani Kowalska jest ładną kobietą.
To jest amerykański oficer. Z kim był pan w Warszawie?	amerykański oficer	Byłem w Warszawie z amerykańskim oficerem.
Kim on się interesuje?	<p> francuski profesor bogaty człowiek nasz nauczyciel znajomy student stary kolega moja córka moja sekretarka ładna kobieta </p>	On się interesuje amerykańskim oficerem.

Drill the above adjectives and nouns in plural.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
To jest polskie miasto. Jakim miastem jest Warszawa? Jakimi miastami są Warszawa i Kraków?	polski ładny bogaty stary duży	Warszawa jest miastem polskim. Warszawa i Kraków są polskimi miastami.

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
a/ On jest bogaty. Jaki jest ten urzędnik?	bogaty łyśy garbaty gruby szczupły dobry mały wysoki młody niski	Ten urzędnik jest bogaty. On jest bogatym urzędnikiem.
b/ Ona jest bogata. Jaka jest ta kobieta?	bogaty garbaty gruby szczupły dobry wysoki niski	Ta kobieta jest bogata. Ona jest bogatą kobietą.
c/ Ono jest ładne. Jakie jest to dziecko?	ładny mały dobry szczupły gruby	To dziecko jest ładne. Ono jest ładnym dzieckiem.

Repeat Part III, b/ and c/ in plural.

Part IV

Instructor:	Suggested words:	Students:
Tu jest polski oficer i moja sekretarka. Z kim pan wczoraj rozmawiał w kinie?	polski oficer i moja sekretarka.	Rozmawiałem wczoraj w kinie z polskim oficerem i moją sekretarką.
	bogaty kupiec i ładna kobieta stary profesor i moja matka dobry kolega i moja żona dobry przyjaciel i żona pana Kowalskiego daleki krewny i nasza sekretarka angielski oficer i nasza kelnerka	

Part V

If time permits drill p. 5 of the perception drill.

LESSON 39

Translation
English - Polish

1. There are three battalions in this regiment.
2. There were twenty-two uniforms in this bag. Where are they?
3. Squad Leader Gądek received five blue shirts in the supply room today.
4. Mrs. Kowalski paid a lot of money for two dozen drawers for (her) sons.
5. W.O. Śliwka uniformed (dressed) seven platoons of recruits last week.

6. Four receipts from the supply room were lying on the desk of Lieutenant Bober.
7. Twelve and six is eighteen.
8. Nine times seven is sixty-three.
9. The prisoner of war got (received) two old uniforms.
10. "Do you (s. informal) have twelve or thirteen cows on (your) farm?"

Translation
Polish - English

Pan Walczak jest inżynierem. On pracuje w dużej fabryce butów w Poznaniu. Wczoraj pan Walczak wyjechał z żoną samochodem do Warszawy na kilka dni. Dziećmi opiekuje się siostra pani Walczak. Ona jest maszynistką w biurze, ale teraz ma tydzień urlopu. Dziś jest gorący dzień i dzieci są w ogrodzie. Janek, syn pana Walczaka, bawi się piłką, a siostra Basia bawi się z kotem. Po południu przyszli do Janka synowie pana Karskiego, który jest kupcem i ma sklep spożywczy przy ulicy Długosza. Synowie pana Karskiego czasami pomagają w sklepie. Oni nie chcą być kupcami. Bolek chce być żołnierzem, a starszy Wladek murarzem. Oni teraz bawią się w wojnę. Wladek jest dowódcą batalionu, Bolek zastępcą dowódcy, a Janek Walczak jest jeńcem. Wieczorem dzieci dostały mleko i ciastka. One cieszy-

ły się smacznymi ciastkami, które zrobiła matka Janka. Ona jest bardzo dobrą kucharką.

Questions

1. Czym jest pan Walczak?
2. W fabryce czego on pracuje?
3. Z kim wyjechał Walczak do Warszawy?
4. Na jak długo oni wyjechali?
5. Kim opiekuje się siostra pani Walczak?
6. Gdzie ona pracuje?
7. Jaki jest dziś dzień?
8. Czym bawi się Janek?
9. Z czym bawi się Basia?
10. Kto przyjechał do Janka po południu?
11. Gdzie oni pomagają?
12. Czym oni nie chcą być?
13. Czym oni chcą być?
14. W co oni się bawią?
15. Kim jest Władek podczas zabawy?
16. Czym zastępcą jest Bolek?
17. Co dostały dzieci wieczorem?
18. Czym cieszyły się dzieci?
19. Czyja matka zrobiła ciastka?
20. Jaką ona jest kucharką?

LESSON 39

Oral - Aural Drill

Part I

1. Czym jest pan Michalski?
2. Jaki stopień wojskowy ma Michalski?
3. Z kim rozmawia kapitan Michalski?
4. O co kapitan Michalski pyta Tadeusza Wójcika?
5. Czy Wójcik jest oficerem?
6. Czym jest Wójcik?
7. Kto jest w stopniu starszego strzelca?
8. Kto nie wie, jaki przydział starszy strzelec Wójcik miał ostatnio?
9. W którym pułku był Wójcik ostatnio?
10. Który to był pułk?
11. Kto służył w tym pułku?
12. O którym pułku mówił kapitan Michalski ze starszym strzelcem Wójcikiem?
13. Jaki był numer kompanii strzeleckiej, w której służył Wójcik?
14. W którym batalionie była kompania druga?
15. Do którego plutonu Wójcik miał przydział?
16. Kto był przydzielony do drugiego plutonu?
17. Jaką funkcję miał Wójcik w plutonie?
18. W którym plutonie był Wójcik zastępcą drużynowego?
19. Czym zastępcą był Wójcik?

20. Kiedy Wójcik był zastępcą drużynowego?
21. Czym był Wójcik potem?
22. Kiedy Wójcik został drużynowym?
23. Ile miesięcy temu Tadeusz został drużynowym?
24. Kto zginął w bitwie?
25. Czyj drużynowy zginął w bitwie?
26. Kiedy drużynowy Wójcik zginął w bitwie?
27. Kto był dowódcą trzeciego plutonu?
28. Kim był chorąży Dorosz?
29. O jakim chorążym rozmawiał Michalski z Wójcikiem?
30. Dowódcą którego plutonu był chorąży Dorosz?
31. Czy Zygmunt Wójcik był bratem Tadeusza Wójcika?
32. Czym był Zygmunt Wójcik dla Tadeusza?
33. Jakim on był krewnym?
34. Kto interesował się Zygmuntem Wójcikiem?
35. Kim interesował się kapitan Michalski?
36. Czym krewnym interesował się Michalski?
37. Kto był krewnym starszego strzelca Wójcika?
38. Dlaczego Michalski interesował się Zygmuntem Wójcikiem?
39. Czym jest obecnie Zygmunt Wójcik?
40. Kto jest teraz jeńcem?
41. W jakim zawodzie pracował Tadeusz przed wojną?
42. Czym był Tadeusz przed wojną?
43. Kiedy Tadeusz był murarzem?

Part II

1. Jaki jest pana stopień wojskowy?
2. Czy pana dowódca jest dobrym oficerem?
3. Czy ten student jest stary?
4. W którym pułku pan służy?
5. Kto jest dowódcą pańskiego (batalionu, plutonu, kompanii)?
6. Jak się nazywa pana drużynowy?
7. Kto jest pana drużynowym?
8. Ile batalionów jest w pułku?
9. Ile kompanii strzeleckich jest w batalionie?
10. Do której kompanii ma pan przydział?
11. Ile drużyn jest w plutonie?
12. Jak długo służy pan w wojsku?
13. Gdzie mieszkają rodzice pana?
14. Z kim pan mieszka?
15. Jaki jest pański zawód?
16. Czym lubią bawić się dzieci pana?
17. Z kim bawią się dzieci pana?
18. Czym jest pana znajomy?
19. Dokąd pan ostatnio jechał koleją?
20. Jakim kolegą jest pan Kowalski?
21. Jaką piłką grają w baseball?
22. Jaką piłką bawi się syn pana?
23. Czym pan chce być?
24. Czy pan idzie dziś ze znajomymi do kina?

25. Co pan robił przed rokiem?
26. Z kim pan był na urlopie?
27. Z którym kolegą pan się uczy?
28. Jak często rozmawia pan z dowódcą kompanii?
29. Jak długo jest pan żołnierzem?
30. Jaką funkcję ma pan w kompanii?
31. Czy pan zna sprzedawców, którzy pracują u Holmana?
32. Kiedy ostatnio rozmawiał pan z dowódcą kompanii?

LESSON 39

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. These shoes cost 900 zlotys.
2. These shoes will be too small for you (madam).
3. We will be in Warsaw on Tuesday.
4. Do you (folks) have many suits?
5. The price of that coat was too high.

Part III

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students)

Answer the following questions in writing:

1. Który rozmiar ubrania pan nosi?
2. Który rozmiar butów nosi pańska żona?
3. Czy pan idzie na zabawę w sobotę wieczorem?

4. Czy pan będzie zajęty we czwartek wieczorem?
5. Kiedy pan zapłaci za buty, które pan zamówił?
6. Kiedy pan Kowalski dostanie ubranie od żony?
7. Czy to ubranie jest dla mnie za duże?
8. Kiedy pan idzie do kina?

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students)

Record answers to Questions 1, 3, 4, 7, 9, 11, 13, 15, 18, 20, 24, 27, 29 of Oral-Aural Drill, Part I, L. 37.

LESSON 39

Vocabulary

batalion, m. batalionu, gen.	- battalion
bitwa, f.	- battle
chorąży, m. chorążego, gen. s. chorążowie, nom. pl. chorążych, gen. pl.	- Warrant Officer W. O. (2nd lieutenant in 1947-56)
czwarty, czwarta, czwarte	- fourth
daleki, daleka, dalekie	- distant, remote
dowódca, m. dowódcy, gen. s. dowódcy, nom. pl. dowódców, gen. pl.	- leader, commanding officer, commander
drużynowy, m. drużynowego, gen. s. drużynowi, nom. pl.	- squad leader
funkcja, f.	- job, assignment, duty function

gdy	- when (never as an inter- rogation), while
jeńiec, jeńcy, nom. pl.	- prisoner of war
mężczyzna, m. mężczyzny, gen. s.	- man (male only)
mężczyźni, nom. pl. mężczyzn, gen. pl.	- men
murarz, m. murarze, nom. pl	- bricklayer
nasz, nasza, nasze	- our, ours
obecnie	- now, at present, now- adays
pierwszy, pierwsza, pierwsze	- first
przydział, m. przydziału, gen. s.	- assignment
pułk, m. pułku, gen. s.	- regiment
starszy, starsza, starsze	- older, elderly, higher ranking
starszy strzelec	- private first class
stopień, m. stopnia, gen. s.	- rank, grade, step, degree, foot board
stopień wojskowy	- military rank
strzelec, m. strzelcy, nom. pl	- rifleman, gunner, private in infantry
strzelecki, strzelecka, strze- leckie	- rifle (as adj.)
was	- you, you (people)
wasz	- your, yours
wojna, f.	- war

zastępca, m.
zastępcy, gen. s.

- assistant, deputy, sec-
ond in command

zastępcy, nom. pl
zastępców, gen. pl.

zawód, m.
zawodu, gen. s.

- occupation, profession,
disappointment

zginąć, p.

- to be killed (on battle
field), to be lost
- I will be killed

zginę
zginie

zostać, p.

- to become, to remain,
to stay
- I will become

zostanę
zostanie

LESSON 40

Grammar Perception Drill

1. Use appropriate chart as a visual aid.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Ten ptak leci nad dom. Dokąd ten ptak leci?	nad dom za między przed	Ten ptak leci nad dom. Ten ptak leci za dom. Ten ptak leci między domy. Ten ptak leci przed dom.
Ten pies idzie za dom. Dokąd idzie ten pies?	za między przed pod	Ten pies idzie za dom.
Ten samochód jedzie za dom. Dokąd jedzie ten samochód?	za między przed	Ten samochód jedzie za dom.
Ten ptak leci nad domem. Gdzie leci ten ptak?	nad za między przed	Ten ptak leci nad domem.
Ten pies chodzi za domem. Gdzie chodzi ten pies?	za między przed pod	Ten pies chodzi za domem.
Ten samochód jedzie za domem. Gdzie jedzie ten samochód?	za między przed	Ten samochód jedzie za domem.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Te dzieci bawią się za domem.	za	Te dzieci bawią się za domem.
Gdzie bawią się te dzieci?	między przed pod	

Repeat Part I using the word drzewo instead of dom,

e.g.:

Ten ptak leci nad drzewo.		
Dokąd ten ptak leci?	nad drzewo	Ten ptak leci nad drzewo.

2.

Use appropriate chart as visual aid.

a/ On <u>zna</u> matkę Zosi. Kogo on zna? On nie zna matki Zosi. Kogo on nie zna?	matka Zosi syn pana Walczaka ten pacjent ten urzędnik ten nauczyciel ta dziewczyna ta kelnerka	On zna matkę Zosi. On nie zna matki Zo- si.
---	--	---

Co ona zna? Czego on nie zna?	ta książka ta szkoła to miasto to osiedle	Ona zna tę książkę. Ona nie zna tej książki.
----------------------------------	--	--

b/ Co on <u>wie</u> ? Czego on nie wie?	że Wladek jest studentem że ten zegarek jest drogi gdzie jest Warszawa jak nazywa się to miasto ile kosztuje kilo cukru	On wie, że Wladek jest studentem. On nie wie, że Wia- dek jest studentem.
---	---	--

Instructor:

Suggested words:

Students:

c/

Co on umie?

mówić po polsku

On umie mówić po polsku.

Czego on nie umie?

prowadzić samochód
dobrze gotować
sprzedawać samochody
opiekować się dziećmi

On nie umie mówić po polsku.

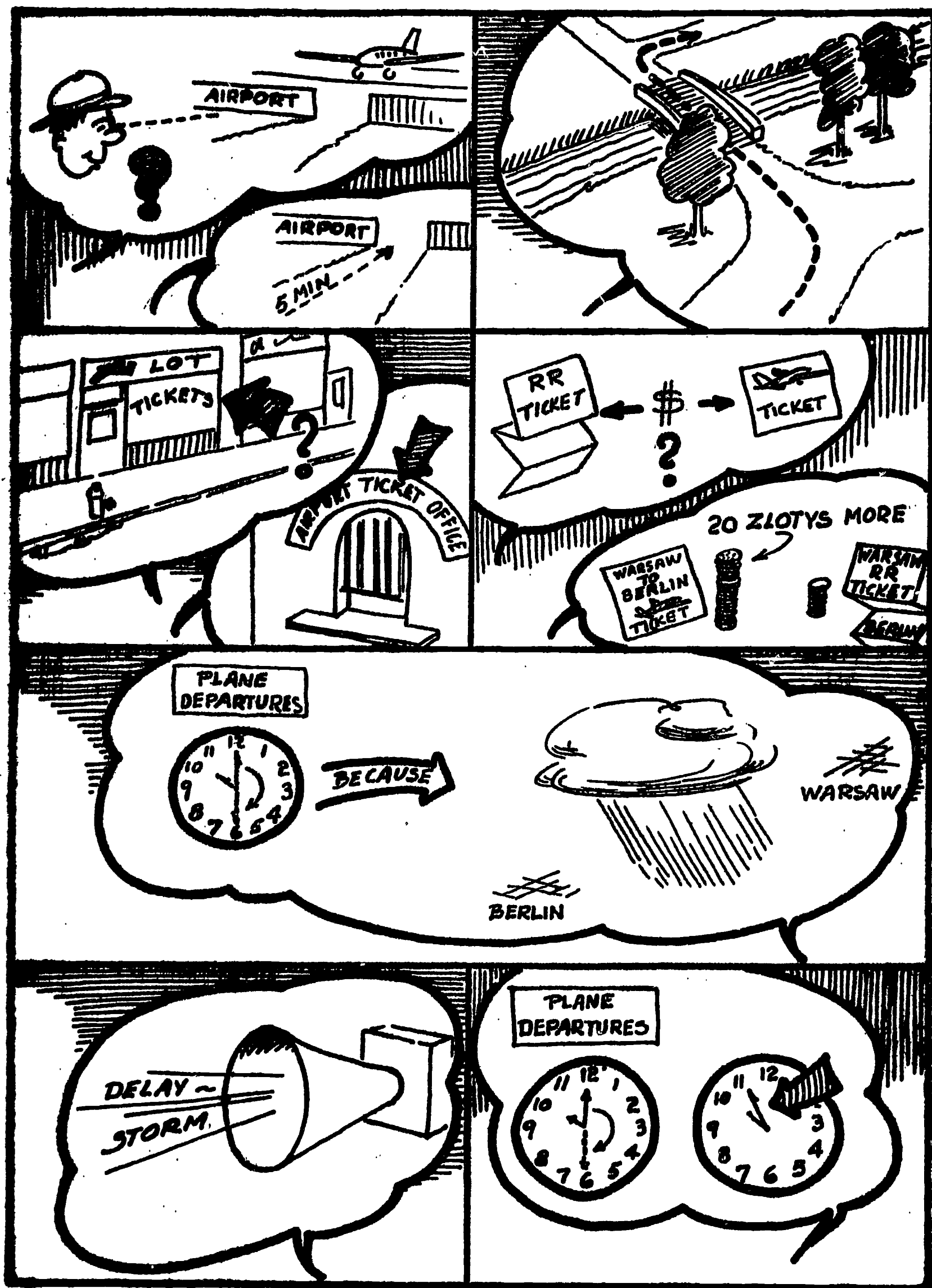
3.

Repeat part 2 using pronouns ja, ty, ona, my, wy, oni, one.

e.g.:

Kogo pan zna?

Ja znam matkę Zosi.

LESSON 40

Dialog (Taking a plane)

A.: Andrzej

J.: Jadzia

A.: Czy widzisz już lotnisko?

Do you already see the air-field?

J.: Tak, za pięć minut będziemy już na miejscu.

Yes, in five minutes we'll be there (on the spot).

A.: Pojedziemy teraz tą drogą między drzewami, a potem skrećimy na prawo za tym mostem.

We'll go now by that road between the trees, and then we'll turn right behind that bridge.

J.: Czy kupiłeś bilet w biurze "Lotu" w mieście?

Did you buy the ticket in the office of the "Lot" in town?

A.: Nie, ale będę miał dosyć czasu przed odlotem, żeby kupić bilet na lotnisku.

No, (I didn't), but I'll have enough time before the departure in order to buy a ticket at the airport.

J.: Jaka jest różnica w cenie między biletem kolejowym a samolotowym?

What's the difference in price between a railroad ticket and a plane ticket?

A.: Bilet samolotowy z Warszawy do Berlina kosztuje dwadzieścia złotych więcej niż bilet kolejowy.

A plane ticket from Warsaw to Berlin costs 20 zlotys more than a railroad ticket.

(Po chwili na lotnisku)

(After a while at the airport)

A.: Dowiedziałem się, że samolot startuje dopiero za pół godziny, bo jest burza między Warszawą, a Berlinem.

I found out, that there is still a half an hour before (my) plane takes off because there is a storm between Warsaw and Berlin.

J.: Przed chwilą mówili to przez głośnik.

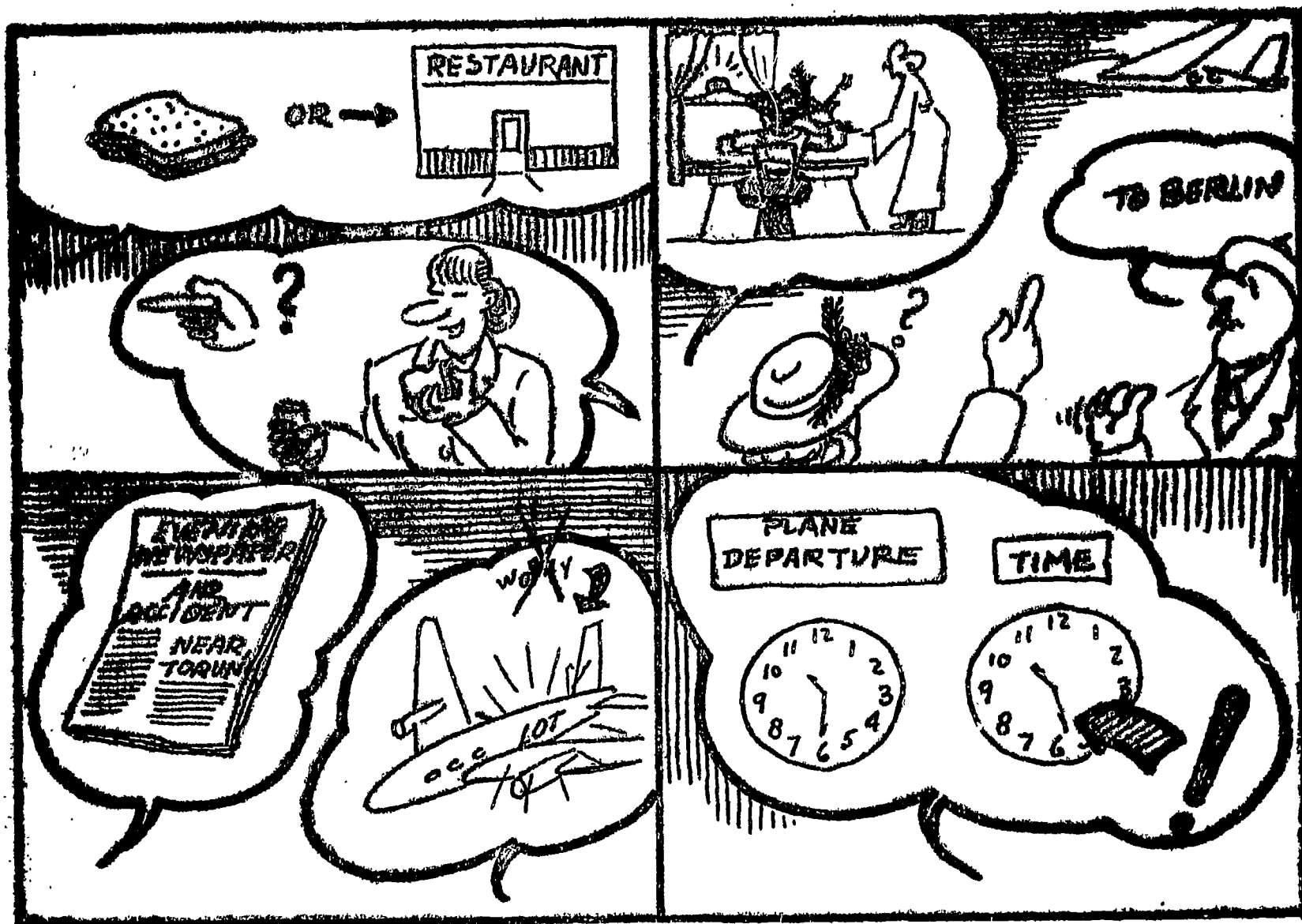
A while ago they said it over the loudspeaker.

A.: Wobec tego mamy jeszcze dużo czasu.

Then we still have a lot of time.

J.: Czy masz kanapki na drogę? Jeżeli nie, to możemy kupić kanapki w restauracji.

Do you have sandwiches for the trip? If not, we can buy sandwiches in the restaurant.

- A.: Dobrze. A czy ty nie jesteś głodna? Very well. And what about you, aren't you hungry?
- J.: Nie, zjadłam dobre śniadanie w domu. Czy widzisz ten duży samolot, który tam leci nad lotniskiem? No, I ate a good breakfast at home. Do you see that big airplane which is flying there over the airfield?
- A.: To jest właśnie samolot, którym mam lecieć do Berlina. That's (just) the plane on (by) which I'm supposed to fly to Berlin.
- J.: Czytałam w "Gazecie Wieczornej", że wczoraj była katastrofa lotnicza pod Toruniem. I've read in the "Evening Newspaper" that yesterday there was an air accident near Toruń.
- A.: I ja to czytałam, ale możesz być spokojna, bo "Lot" ma nowoczesne samoloty i dobrych pilotów. I've read that too (and I've read that), but don't worry (you can be calm), because the "Lot" has modern planes and good pilots.
- J.: O, widzisz, już samolot jest gotowy do odlotu. Musisz się śpieszyć. Oh, you see, already the airplane is ready to depart (for departure). You must hurry.

LESSON 40

Grammar Analysis

1. The instrumental case is also used after the following prepositions:

za	- behind, beyond
przed	- in front, before
nad	- above, over
pod	- under, below, beneath, outside of, at
między	- between, among

e.g.:

Samochód stoi za domem.

- The car is standing behind the house.

Janek siedzi <u>za</u> <u>Basia</u> .	- Janek is sitting behind Ba- sia.
Samolot leciał <u>nad</u> <u>lotniskiem</u> .	- The plane was flying over the airfield.
Widzę ptaka <u>nad</u> <u>ogrodem</u> .	- I see a bird over the garden.
Kot chodzi <u>pod</u> <u>kanapą</u> .	- The cat is walking under the sofa.
Widzę żołnierzy <u>pod</u> <u>mostem</u> .	- I see soldiers under the bridge.
Będę w domu <u>między</u> <u>czwartą</u> <u>a piątą</u> .	- I will be at home between four and five.
On siedzi <u>między</u> <u>stołami</u> .	- He is sitting between tables.

2. The prepositions za, nad, między, and przed require the instrumental case to denote static location or movement within a limited space. However, they require the accusative case to denote motion towards a place.

<u>static location</u>	<u>motion within a limited space</u>	<u>motion towards a place</u>
Jestem <u>za</u> <u>domem</u> . (I am behind the house.)	Chodzę <u>za</u> <u>domem</u> . (I am walking around, behind the house.)	Idę <u>za</u> <u>dom</u> . (I am going be- hind the house.)
Lampa jest <u>nad</u> <u>stołem</u> . (The lamp is above the table.)	Ptaka leci <u>nad</u> <u>drze- wami</u> . (The bird is flying above the trees.)	Samolot leci <u>nad</u> <u>miasto</u> . (The plane is flying towards /heading for/ the city.)
Pies leży <u>pod</u> <u>łóżkiem</u> . (The dog is lying under the bed.)	Pies chodzi <u>pod</u> <u>łóż- kiem</u> . (The dog is walking under the bed.)	Pies idzie <u>pod</u> <u>łóżko</u> . (The dog is going under the bed.)
Krzesło stoi <u>między</u> <u>oknami</u> . (The chair is standing between the windows.)	Nauczyciel chodzi <u>między</u> <u>uczniami</u> . (The teacher is walking among the students.)	Samochód jedzie <u>między</u> <u>domy</u> . (The car is going between the houses.)

Note 1. The preposition nad is also used to indicate a location near or on a body of water or steep terrain; the instrumental case is required. The preposition nad is also used to indicate motion towards a body of water or steep terrain, in which case the accusative case is required,

e.g.:

Jestem nad wodą. - I am near the water.
Idę nad wodę. - I am going towards the water.

Note 2. The preposition pod - under is also used to indicate a location close to a town or a forest (on the outskirts of a town or a forest) and it requires the instrumental case,

e.g.:

Mieszkam pod Toruniem. - I live outside of Toruń.
Mieszkam pod lasem. - I live on the outskirts of a forest.
Bitwa była pod Warszawą. - The battle was near Warsaw.

3. Znać, wiedzieć and umieć - to know.

a/ The verb znać means to know (to be acquainted with) a person, a subject or an object. It takes a direct object in the accusative case,

e.g.:

Pan Mróz zna pana Wójcika. - Mr. Mróz knows Mr. Wójcik.
Znam język polski. - I know the Polish language.
Znam tą restaurację. - I know this restaurant.

b/ The verb wiedzieć means to know about something. In most instances it is followed by a subordinate clause.

e.g.:

Pan Mróz wie, gdzie mieszka pan Minkiewicz. - Mr. Mróz knows where Mr. Minkiewicz lives.
Pan Majewski nie wie, dokąd pojechał pan Cichocki. - Mr. Majewski does not know where Dr. Cichocki went.
Wiem, że on jest chory. - I know that he is sick.

In simple sentences, the verb wiedzieć requires the preposition o with the locative case,

e.g.:

Pan Kowalski wie o tym.

- Mr. Kowalski knows about this.

- c/ The verb umieć means to know how. In most instances, it is followed by another verb in the infinitive form,

e.g.:

Pan Cichocki umie prowadzić - Mr. Cichocki knows how to drive a car.

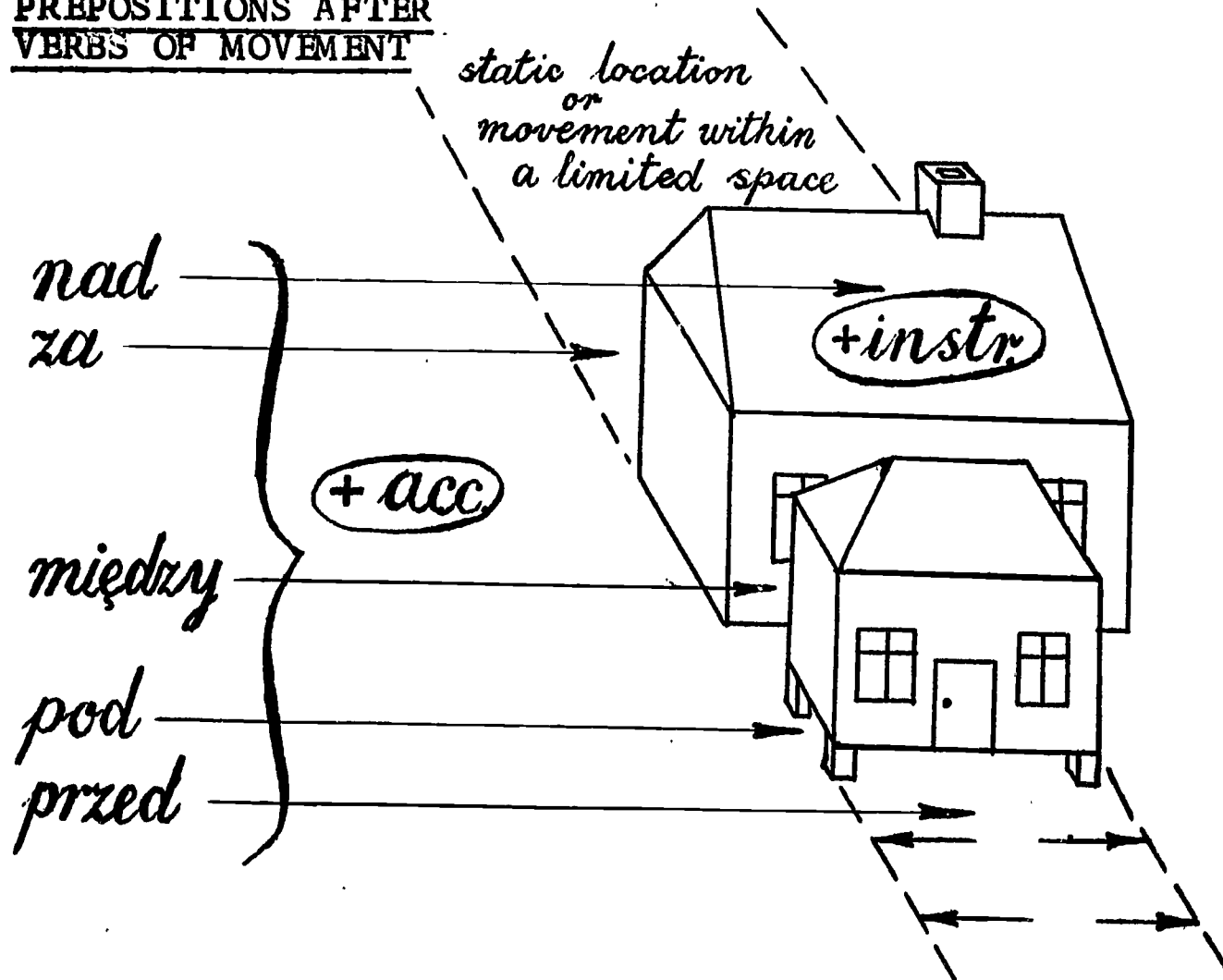
On umie mówić po polsku. - He knows Polish (how to speak Polish.)

Note, however, the idiomatic expression:

Dziś umiem lekcję.

- Today I know (my) lesson.

PREPOSITIONS AFTER VERBS OF MOVEMENT

LESSON 40

Structural Drill

1/ Instructor:	Suggested words:	Students:
On jest za domem. Dokąd pan idzie? Dokąd państwo idą?	za dom za las lotnisko ta droga ta restauracja trzecia kompania • drugi batalion kościół garnizonowy nasza szkoła ta rzeka ten ogród fabryka samolotów	Idę za dom. Idziemy za las.
Oni są między domami. Dokąd idzie pan Kowalski?	między domy drzewa samochody samoloty las i rzeka nasza szkoła i las trzecia kompania i druga kompania	Pan Kowalski idzie między domy.
On jest przed domem. Dokąd jedzie ten oficer?	przed dom lotnisko ta restauracja nasza szkoła trzecia kompania drugi batalion kościół garnizonowy fabryka samolotów	Ten oficer jedzie przed dom.
Mysz jest pod stołem. Pod co idzie kot?	pod stół krzesło biurko dom łóżko szafa	Kot idzie pod stół.
Ptaki lecą nad lasem. Nad co leci samolot?	nad las ogród	Samolot leci nad las.

Instructor:

Suggested words:

Students:

2/

**Kot poszedł za dom.
Gdzie chodzi nasz pies?**

za domem

**Nasz pies chodzi
za domem.**

droga
nasze miasto
nasza kompania
nasz batalion
drugi pluton
kościół garnizonowy
nasze lotnisko

droga
restauracja
szkoła
ten ogród
kościół garnizonowy
fabryka samolotów
duże lotnisko

**Tam są dwa domy.
Między czym chodzi nasz
kot?**

między domami

**Nasz kot chodzi
między domami.**

fotele
krzesła
rzeka i las
ogrody
dom i fabryka
nasza szkoła i kościół
samochody
drzewa

**On poszedł przed koszary. przed koszarami
Gdzie chodzi żołnierz?**

**Żołnierz chodzi
przed koszarami.**

las
dom
rzeka
szkoła
kościół
ogród

**Samolot poleciał nad las. nad lasem
Nad czym leci teraz samo-
lot?**

**Samolot leci nad
lasem.**

rzeka
miasto
droga
drugi batalion
druga kompania
drzewa

3/

**Ten doktor jest dobry.
Kogo pan tu zna?**

ten doktor
ten nauczyciel

Znam tego doktora.

Instructor:

Suggested words:

Students:

ten student
ta sekretarka
ta dziewczyna
ta pani
to dziecko

Tam jest Wojskowa Szkoła
języków.
Co pan zna w tym mieście?

Wojskowa Szkoła
Języków

Znam Wojskową
Szkołę Języków.

to duże kino
uniwersytet
ulica Mickiewicza
przedmieście
kilka ulic

On czyta po polsku.
Co pan umie?

czytać po polsku

Umiem czytać po
polsku.

grać w piłkę
mówić i pisać po angielsku
strzelać z karabinu
strzelać z działa
pisać na maszynie

Nasz kolega jest chory.
Co pan wie?

że nasz kolega jest
chory

Wiem, że nasz ko-
lega jest chory.

gdzie jest Kraków
jak się pan nazywa
gdzie pan mieszka
że pana samochód jest zepsuty
za ile minut będzie przerwa

4/ Require students to translate the following sentences:

I know
you know
he knows
she knows

we know
you (pl.) know
they know

Mr. Cichocki
that he has no time
what her name is
that in five minutes there will be a
lesson
that he has three daughters
where we live
the son of Mrs. Walczak

LESSON 40

Translation English - Polish

1. Captain Bober will be very busy on Friday.
2. Did you (2nd pers. pl. informal) see Colonel Jaworski on Monday?
3. Mrs. Kowalski will fly to Berlin on Thursday.
4. We were expecting a new shipment of suits on Wednesday, but it did not come.
5. These sandwiches are very tasty. How much did they cost?
6. The pilot of this plane and I are going to a party on Saturday night.
7. When will I find out where Mrs. Cichocki is living?
8. Alterations will not be necessary.
9. "If you want to go (by means of transportation) to Warsaw on Saturday, I will buy two plane tickets right now".
10. We were sitting at breakfast when the storm started.

Translation Polish - English

Syn państwa Pułaskich, Władek, służył w piątym pułku piechoty. On był drużynowym w drugim plutonie drugiej kompanii. Władek był dobrym podoficerem. Wszyscy koledzy bardzo go lubili. On interesował się żołnierzami, których uczył. Dziś Władek dostał przepustkę i poszedł do miasta z kolegą. On spotkał się z Zosią Wirską i Basią Pawlak. Zosia była ładną

dziewczyną, Basia była szczupła i wysoka. Zosia miała czarnego rasowego psa. Kiedy oni poszli do restauracji pies musiał czekać na ulicy. Po obiedzie Wladek, Zosia i Basia pojechali nowym samochodem Zosi do państwa Karskich. Karscy byli rodzicami kolegi Władka. Tam oni siedzieli długo w ogrodzie, rozmawiali i pili wodę z sokiem wiśniowym.

Questions

1. W którym pułku służył Wladek?
2. Czyim on był synem?
3. Czym on był?
4. W którym plutonie i w której kompanii on służył?
5. Kogo wszyscy koledzy bardzo lubili?
6. Kim on interesował się?
7. Dokąd Wladek dziś poszedł?
8. Z kim on poszedł do miasta?
9. Z kim Wladek spotkał się?
10. Jaka była Zosia?
11. Jaką dziewczyną była Basia?
12. Jakiego psa miała Zosia?
13. Gdzie musiał czekać pies?
14. Czyim samochodem Wladek, Zosia i Basia pojechali do państwa Karskich?
15. Gdzie oni siedzieli długo?
16. Co oni tam robili?

LESSON 40

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto rozmawia z Jadzią?
2. Z kim rozmawia Jadzia?
3. O co pyta się Andrzej Jadzię?
4. Co widzi już Jadzia?
5. Za ile minut Andrzej i Jadzia będą na lotnisku?
6. Gdzie oni będą za pięć minut?
7. Kto będzie na lotnisku za pięć minut?
8. Co robią Andrzej i Jadzia?
9. Dokąd oni jadą?
10. Jaką drogą oni pojadą?
11. Między czym oni pojadą?
12. Między czym jest ta droga?
13. Za czym oni skręcają na prawo?
14. Gdzie oni skręcają na prawo?
15. Kto skręci na prawo za mostem?
16. Co chce wiedzieć Jadzia?
17. Czego nie kupił jeszcze Andrzej?
18. Gdzie Andrzej nie kupił biletu?
19. Gdzie jest biuro "Lotu"?
20. Jakie biuro jest w mieście?
21. Czy Andrzej będzie miał czas kupić bilet przed odlotem?
22. Ile czasu Andrzej będzie miał?
23. Przed czym Andrzej będzie miał dosyć czasu?

24. Gdzie Andrzej może kupić bilet?
25. Co Andrzej może kupić na lotnisku?
26. Między jakimi biletami jest różnica w cenie?
27. Jaki bilet kosztuje więcej?
28. Ile więcej kosztuje bilet samolotowy niż bilet kolejowy?
29. Jaki bilet kosztuje więcej - kolejowy czy samolotowy?
30. Skąd dokąd bilet samolotowy kosztuje dwadzieścia złotych więcej?
31. (O) Ile mniej kosztuje bilet kolejowy z Warszawy do Berlina, od biletu samolotowego?
32. Czego dowiedział się Andrzej?
33. Kiedy startuje samolot?
34. Za ile minut startuje samolot?
35. Co jest między Warszawą a Berlinem?
36. Gdzie jest burza?
37. Dlaczego samolot startuje dopiero za pół godziny?
38. Przez co mówili, że jest burza?
39. O czym mówili przez głośnik?
40. Czego Andrzej i Jadzia mają dużo?
41. Ile czasu oni mają?
42. Do czego oni mają jeszcze dużo czasu?
43. O co zapytała się Jadzia Andrzeja?
44. Gdzie oni mogą kupić kanapki?
45. Co oni mogą kupić w restauracji?
46. Kto może kupić kanapki?
47. Kto nie jest głodny?

48. Dlaczego Jadzia nie jest głodna?
49. Co zjadła Jadzia?
50. Jakie śniadanie zjadła Jadzia?
51. Gdzie Jadzia zjadła dobre śniadanie?
52. Kto zjadł dobre śniadanie?
53. Co leci nad lotniskiem?
54. Jaki samolot leci nad lotniskiem?
55. Nad czym leci duży samolot?
56. Jakim samolotem ma lecieć Andrzej?
57. Dokąd Andrzej ma lecieć tym samolotem?
58. Co czytała Jadzia w "Gazecie Wieczornej"?
59. W jakiej gazecie Jadzia czytała o katastrofie lotniczej?
60. Jaka to była katastrofa?
61. Gdzie była ta katastrofa?
62. Kto także czytał o tej katastrofie lotniczej?
63. Kto może być spokojny?
64. Dlaczego Jadzia może być spokojna?
65. Jakie samoloty ma "Lot"?
66. Jakie są samoloty "Lotu"?
67. Jakich pilotów ma "Lot"?
68. Do czego jest gotowy samolot?
69. Co jest gotowe do odlotu?
70. Co musi robić Andrzej?
71. Dlaczego on musi się śpieszyć?

Part II

1. Kiedy ostatnio leciał pan samolotem?

2. Ile kosztuje bilet kolejowy z Monterey do San Francisco ?
3. Skąd startują samoloty?
4. Gdzie stoją samoloty?
5. Nad czym lecą samoloty?
6. Co pan widzi przez to okno?
7. Gdzie znajdują się lampy w pana mieszkaniu?
8. W którym miejscu na ścianie jest ten obrazek?
9. Pod czym stoi ten stół?
10. Czy jest więcej katastrof lotniczych czy kolejowych?
11. Gdzie była ostatnio katastrofa lotnicza?
12. Między jakimi miastami widział pan katastrofę kolejową?
13. Co znajduje się za domem pana?
14. Co umie dobry uczeń?
15. Kogo znają żołnierze?
16. Kto w tej klasie umie mówić po polsku?
17. Czy pan zna adres dowódcy pańskiej kompanii?
18. Czym jest człowiek, który pracuje w sklepie?
19. Co pan zwykle bierze na drogę, kiedy pan jedzie samolotem?
20. Między kim a kim lubi pan siedzieć kiedy pan jedzie pociągiem?
21. Między jakimi miastami jest Poznań?
22. Nad jaką rzeką jest Nowy Jork?
23. Kogo pan zna dobrze w tej szkole?
24. Gdzie pan mieszka - w mieście czy pod miastem?
25. Gdzie są zwykle lotniska?
26. Gdzie zatrzymał pan samochód kiedy pan wrócił do domu?

27. Dokąd jedzie pan w sobotę?

28. Co pan robi między lekcjami?

LESSON 40

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. My mother did not want to go to Kraków by car; she preferred to go by train.
2. Mr. Chmielewski works with (his) son and (his) sister in a Government Department Store in Warsaw.
3. The brother of Mr. Kowalski is a bookkeeper.
4. Mrs. Kowalski's sister is a cook.
5. Basia wrote a letter to (her) parents with a pen.
7. Mr. and Mrs. Makowski went to Łódź by car yesterday before noon.
8. There are many trees in front of our new school.
9. Kowalski knows Colonel Bukowski, but he does not know where Colonel Bukowski lives.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available

Answer the questions from Oral-Aural Drill, L. 38, Part I: 3, 7, 13, 14, 15, 18, 20, 24, 27, 29, 30 and Part II: 4, 8, 11, 17.

LESSON 40

Vocabulary

Berlin
Berlina, gen. s.

- Berlin, capital of
Germany

będę miał

- I will have

bilet, m.
biletu, gen. s.

- ticket

burza, f.

- electric storm, storm
(on sea)

droga, f.

- road, way

"Gazeta Wieczorna"

- "Evening Gazette"
(Evening newspaper)

głodny, głodna, głodne

- hungry

głośnik, m.
głośnika, gen. s.

- loudspeaker

kanapka, f.

- sandwich

katastrofa, f.

- accident, catastrophe

lecieć, i.
lece
leci

- to fly, to run, to rush
I fly

"Lot"
"Lotu", gen. s.

- name of Polish state-
owned airline

lot, m.
lotu

- flight

lotniczy, lotnicza, lotnicze

- air (as adj.), aviation
(as adj.)

lotnisko, n.

- airfield, airport

most, m.
mostu, gen. s.

- bridge

niż

- than

nowoczesny, nowoczesna, nowoczesne

- modern

odlot, m.
odlotu, gen. s.

- departure (by air), the
take off

pilot, m.
piloci, nom. pl.

- pilot

pojechać, p.

- to go (by means of trans-
portation), to ride
I will go

pojadę
pojedzie

różnica, f.

- difference

samolot, m.
samolotu, gen. s.

- plane, aircraft

samolotowy, samolotowa, samolotowe

- plane (as adj.)

skręcić, p.
skręcę
skręci

- to turn
I will turn

spokojny, spokojna, spokojne

- calm, quiet, peaceful,
(not to be worried)

startować, i.

- to take off (by plane),
to start
- I take off

startuję
startuje

- breakfast

śniadanie, n.

śpieszyć się, i.

- to hurry, to be in a
hurry
- I hurry

śpieszę się
śpieszy się

więcej

- more

zjeść, p.
zjem
zje
zjedzą

- to eat
- I will eat

LESSON 41

Grammar Perception Drill

ASPECTS

On uczył się tego dialogu przez całą noc, ale nie nauczył się go. Czy on nauczył się tego dialogu?

- On uczył się tego dialogu przez całą noc, ale nie nauczył się go.

He learned (studied) this dialog the whole night but he didn't learn it. (he doesn't know it)

On czytał tę książkę już tydzień, ale jeszcze jej nie przeczytał. Czy on już przeczytał tę książkę?

He has been reading this book for a week but he hasn't finished it yet. (read it through)

Ona czeka na doktora godzinę. She is waiting an hour for the doctor.

Ona zaczeka na doktora godzinę. She will wait an hour for the doctor.

Oni telefonowali do Władka kilka razy, ale nie było go w domu. They phoned Władek several times but he was not at home.

Oni zatelefonują do Władka jutro. They will phone Władek tomorrow.

1.

a/ The instructor while saying the following sentences several times enacts the reading of a letter.

Ja czytam list, ja czytam list, ja czytam list Ja przeczytałem ten list (etc.)

Each student in turn repeats in front of the class the same performance.

B/ The instructor while saying the following sentences several times enacts the eating of a cookie.

Ja jem ciastko, ja jem ciastko, ja jem ciastko Ja zjad-
łem ciastko. (etc.)

Each student in turn repeats in front of the class the
same performance.

2. Instructor:

a/ On zwykle czyta "Gazetę
Wieczorną."

Co on zwykle czyta?

- On zwykle czyta "Gazetę
Wieczorną."

On często czyta "Gazetę
Wieczorną."

Co on często czyta?

On czasami czyta "Gazetę
Wieczorną."

Co on czasami czyta?

On zwykle czytał "Gazetę
Wieczorną."

Co on zwykle czytał?

On często czytał "Gazetę
Wieczorną."

Co on często czytał?

On czasami czytał "Gazetę
Wieczorną."

Co on czasami czytał?

On wczoraj przeczytał jedną książkę.

Co on wczoraj przeczytał?

On wczoraj przeczytał tę książkę.

Co on wczoraj przeczytał?

On jutro przeczyta jedną książkę.

Co on jutro przeczyta?

On jutro przeczyta tę książkę.

Co on jutro przeczyta?

b/ On czytał przez sześć godzin
tę książkę, ale jeszcze jej
nie przeczytał.

Jak długo on czytał tę książkę?

On czytał tę książkę przez
sześć godzin.

On uczył się dialogu całą
noc, ale nie nauczył się go.
Jak długo on się uczył dialogu?
Czy on się nauczył dialogu?

On uczył się tego dialogu przez
cały dzień i nauczył się go.
Czy on nauczył się tego dialogu?

3. Require students to translate into Polish:

a/

I usually study at night
(w nocy).
I usually studied at night.
I used to study at night.
He likes to read this newspaper.
He liked to read this newspaper.
She reads Polish well.
They write Polish well.
I often asked Basia whether she
likes Władek.
He usually phoned in the evening.
They (usually) started to study
before noon.
When I was reading a newspaper,
she was cooking dinner.
When I am reading a newspaper,
she is cooking dinner.
When she was waiting for the
doctor, she was reading a
newspaper.
When he was phoning, I was smo-
king a cigarette.
The students finished studying
(to study) (their) lessons.

The students finish studying
(to study) (their) lessons.
I read (through) this book
yesterday.
I will read (through) this
book tomorrow.
I learned this lesson (I know
it).
I will learn this lesson
(I will know it).
I paid (off) this bill yes-
terday.
I will pay (off) this bill
tomorrow.
I will wait for you (until
you come).
I will count these books (I
will know how many there
are).
I paid five bills.
I will pay five bills.
I wrote five letters (they
are ready to mail).
I will write five letters.

b/ Require students to put the following sentences into future
(perfective):

Telefonuję do brata.
Teraz płacę za mieszkanie.
Oni pytają się o adres.
Ty czekasz na profesora.
Wy meldujecie, że nie jedliście jeszcze obiadu.

Ona (zwykle) pije tylko trochę wody przy obiedzie.
 Ja jadę do Warszawy.
 My idziemy do szkoły.
 On uczy się języka polskiego.
 Oni czytają dobrą książkę.

4. Require the students to put into perfective future the following sentences:

Instructor:	Suggested words:	Students:
Telefonować do brata.	ja	Ja zatelefonuję do brata.
	ty	Ty zatelefonujesz do brata.
	on, ona	
	my	
	wy	
	oni, one	
Płacić za towar.		
Jechać pociągiem do Szczecina.		

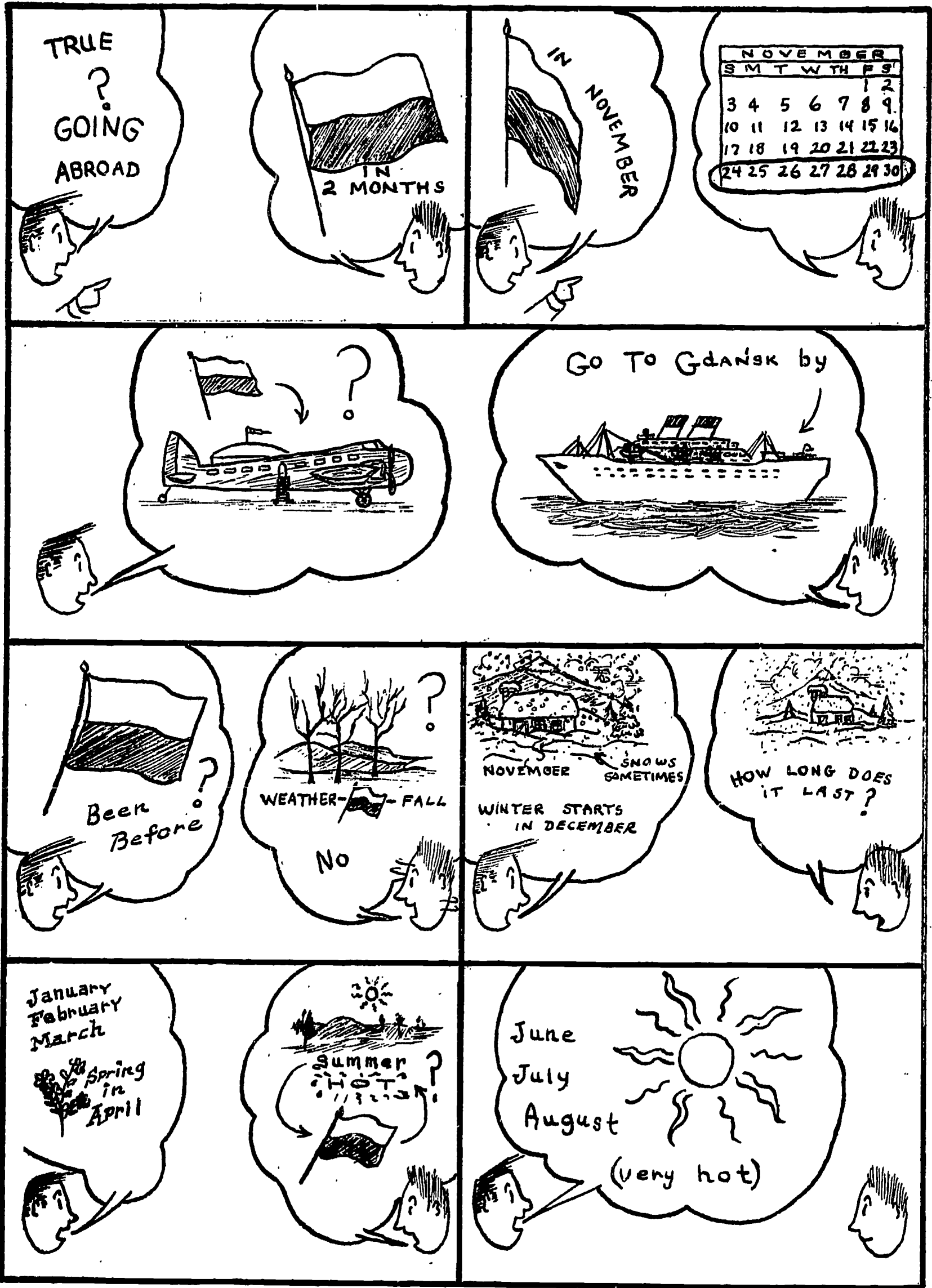
5

Instructor:	Suggested words:	Students:
W którym miesiącu pan wstąpił do wojska?	styczeń (January)	Wstąpiłem do wojska <u>w</u> styczniu.
Jak długo pan był w Monterey?		Byłem w Monterey <u>przez</u> cały styczeń.
Do kiedy (till when) pan tu zostanie?		Zostanę tu <u>do</u> stycznia.
Kiedy pan pojedzie do Polski?		Pojadę do Polski <u>przed</u> styczniem.
Od kiedy pan zacznie uczyć się języka polskiego.		Zacznę uczyć się języka polskiego <u>od</u> stycznia.

luty	(February)
marzec	(March)
kwiecień	(April)
maj	(May)
czerwiec	(June)
lipiec	(July)
sierpień	(August)
wrzesień	(September)

Suggested words:

październik	(October)
listopad	(November)
grudzień	(December)

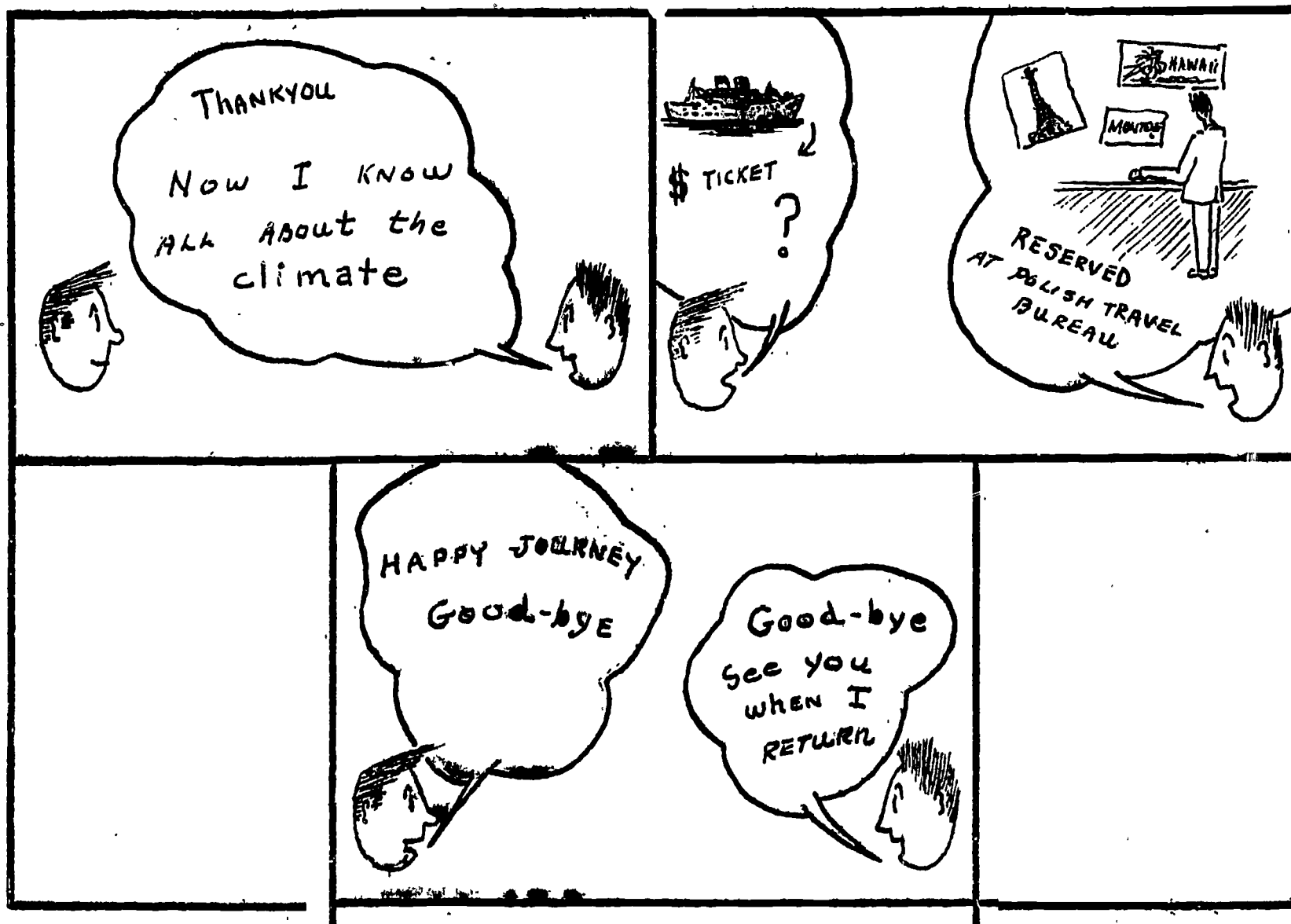

LESSON 41

Dialog (Poland's climate)

J.: Jaworski
M.: Miller

- J.: Słyszałem, że pan wyjeżdża za granicę. Czy to prawda? I heard, that you are going abroad. Is that true?
- M.: Tak, za dwa miesiące pojedę do Polski. Yes, I will go to Poland in two months.
- J.: To znaczy, że pan będzie w Polsce w listopadzie. That means you'll be in Poland in November.
- M.: Tak, będę tam w ostatnim tygodniu listopada. Yes, I'll be there in the last week of November.
- J.: Czy pan poleci do Polski samolotem? Will you go (fly) to Poland by plane?
- M.: Nie, pojedę do Gdańska statkiem. No, I'll go to Gdańsk on ship.
- J.: Czy pan był już przedtem w Polsce? Have you been in Poland before?
- M.: Nie, nigdy nie byłem. Dlatego też chciałem zapytać, jaka pogoda jest w Polsce w jesieni? No, I've never been (there). That's why I wanted to ask you about the weather in Poland in the fall.
- J.: Ładna, ale już w listopadzie czasami pada śnieg. Zima zaczyna się dopiero w grudniu. Nice, but already in November it snows sometimes. Winter starts (only) in December.
- M.: Jak długo trwają mrozy? How long does the frost (the cold weather) last?
- J.: Mrozy trwają przez styczeń, luty i marzec. Wiosna zwykle zaczyna się dopiero w kwietniu. The frost lasts through January, February and March. Spring usually starts (only) in April.
- M.: Czy lato w Polsce jest gorące? Is the summer in Poland hot?

L.: Owszem w czerwcu, lipcu i w sierpniu jest dosyć gorąco.

Yes, in June, July and August it's quite hot.

M.: Dziękuję. Teraz już wiem, jaki klimat jest w Polsce.

Thank you. Now I know all about the climate in Poland (what kind of climate Poland has).

J.: Czy pan już kupił bilet na statek?

Have you already bought your ship ticket?

M.: Nie, ale już zamówiłem bilet w polskim biurze podróży.

No, but I have already reserved (ordered) a ticket in the Polish travel bureau.

J.: Szczęśliwej podróży i do widzenia.

Happy journey (have a nice trip) and good-bye.

M.: Do widzenia. Zobaczymy się, kiedy wrócę.

Good-bye. We'll see each other when I come back.

LESSON 41

Grammar Analysis

ASPECTS

The term aspect applied to Polish verbs refers to the STATUS OF HAPPENING,

as either completed
or } as { non-completed (in process of taking place)
or } { occurring once
or } { several times, repeatedly

Almost all Polish verbs exist in at least two forms:

and imperfective (durative) aspect
 perfective (punctual) aspect

When English has one verb with many tenses, Polish has a pair of verbs with fewer tenses.

The imperfective aspect emphasizes the process of the action itself. It expresses the duration or continuity of the action or the habitualness or repetition of the action without referring to any specific act.

The perfective aspect emphasizes the result, achievement, or completion of an action. Perfective verbs have no present tense. They refer to an action only from the point of view of its results or completion. And an action cannot be viewed both as going on and at the same time as already completed,

e.g.:

Wczoraj przez cały dzień dowia- -- Yesterday the whole day I
dywałem się (imperfective as- inquired about your address.
pect) o pana adres.

Dzisiaj dowiedziałem się (per- -- Today I found out where
fective aspect) gdzie pan miesz- you live.
ka.

Some perfective verbs do have forms that have endings identical with those of the present tense of imperfective verbs. But these forms denote an action from the point of view of definite completion in the future. They denote a commitment or a promise to complete an action in the future.

The past tense of perfective verbs is formed in the same way, as the past tense of imperfective verbs.

USAGE OF ASPECTS

1.

- a/ The imperfective aspect has to be used if expressions denoting duration occur in the sentence, such as: all day, one hour, usually, often, always,

e.g.:

Pisać list przez godzinę. - To write a letter during an hour.

- b/ The imperfective aspect has to be used to denote an action during the course of which something else was happening,

e.g.:

Kiedy pisałem list, dzieci - While I was writing a letter children played ball.
bawiły się piłką.

Note however that one of the actions may be completed:

e.g.:

Kiedy czytałem gazetę zjad- - While reading the newspaper I ate one apple.
łem (perfective) jedno jabłko.

- c/ The imperfective aspect has to be used if an infinitive is used with the verb zaczynać (imperfective), or zacząć (perfective), or kończyć (imperfective), or skończyć (perfective). That infinitive is always in its imperfective form,

e.g.:

Zacząłem czytać książkę. - I started to read a book.

2.

- a/ The perfective aspect has to be used to describe a finished, completed action,

e.g.:

Napisać list. - To complete the writing of a letter.

b/ or a simple (momentary) action,

e.g.:

Krzyknąłem.

- I uttered a scream.

c/ or a cumulative action,

e.g.:

Zjadłem wszystkie jabłka.

- I ate all apples.

d/ or a beginning of an action,

e.g.:

Zapaliłem papierosa.

- I lit a cigarette.

FUTURE TENSE (perfective aspect)

As given in Lesson 21, the present tense of the verb czy-
tać - to be reading, to read is:

The future (perfective) tense
of the same verb is as follows:

ja czytam
ty czytasz
on, ona, ono czyta

my czytamy
wy czytacie
oni, one czytają

ja przeczytam
ty przeczytasz
on, ona, ono prze
czyta
my przeczytamy
wy przeczytacie
oni, one przeczyta-
ją

Notice that the future tense of the above verb is formed by adding the prefix prze - to the present tense form. The endings of the perfective future tense (when formed by addition of a prefix) are identical with the imperfective present tense, although it has a definite future meaning.

Other verbs will take other prefixes to form the future tense of the perfective aspect. Below are examples of various prefixes to form the perfective aspect:

czytać
uczyć się
jeść
telefonować
piec
kończyć
prosić

become

przeczytać
nauczyć się
zjeść
zatelefonować
upiec
skończyć
poprosić

Since there is no key to determine which verb will take which prefix to form the perfective aspect the right prefix must be memorized.

Note, however, that an improper use of a prefix will not produce a change of aspects of the same verb but will change the meaning of the verb,

e.g.:

prosić (imperfective aspect) - to ask for poprosić (perfective aspect) - to ask for

but

zprosić (perfective aspect) - will mean: to invite

Note also, that not all verbs form the perfective aspect by adding a prefix.

In negative statements the same aspect of a verb is used as would occur in the corresponding affirmative statement,

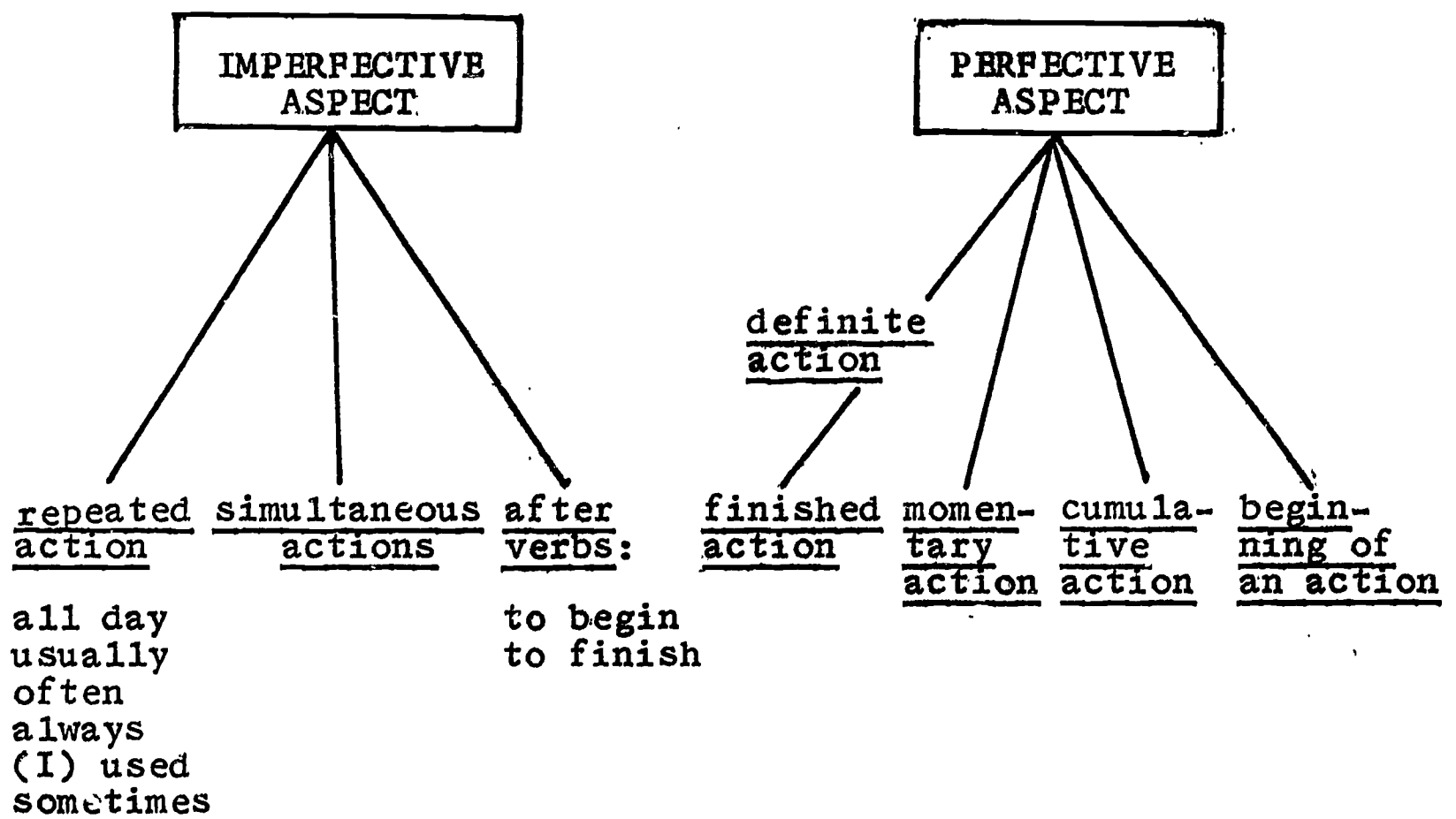
e.g.:

Ja poproszę (perfective aspect) - I will ask Wladek for this book.
Wladka o tą książkę.

Ja nie poproszę (perfective aspect) Wladka o tą książkę. - I will not ask Wladek for this book.

From now on all verbs will be given in the vocabulary list in both imperfective and perfective forms.

SUMMARY OF THE USAGE OF ASPECTS

LESSON 41

Structural Drill

1. Translate into Polish:

I was reading a book for three hours, but I have not read (it) through yet.

I was writing the homework for one hour, but I have not written (it) yet.

The student was studying a dialog for two hours, but he didn't learn (it).

Mr. Kowalski had been paying for the house for a long time and in March he paid the last installment.

She usually plays in the evening.

Mrs. Kowalski writes letters to (her) mother often.

Mr. Kowalski wrote (yesterday) two letters.

I usually read the newspaper in the evening.

I have read this newspaper.

Require students to put the following sentences in the future tense.

e.g.:

Instructor:

Students:

On czytał tę książkę.

- On przeczyta tę książkę.

Pisałem zadanie domowe.

Instructor:

Student uczył się dialogu.

Students:

- Student nauczył się dialogu.

Pan Kowalski płacił za dom.

Pani Kowalska pisze listy do matki.

On przeczytał tę książkę.

Instructor:

Suggested words:

Students:

2.

Teraz jest styczeń.
Kiedy pan przyjechał do szkoły?

w - styczniu

Przyjechałem do szkoły w styczniu.

Do którego miesiąca pan był w szkole?

do - styczeń

Byłem w szkole do stycznia.

Od którego do którego miesiąca pan był w Polsce?

od-do styczeń-grudzień

Byłem w Polsce od stycznia do grudnia.

luty
marzec
kwiecień
maj
czerwiec
lipiec
sierpień
wrzesień
październik
listopad
grudzień

3. Require students to put the following statements into perfective future:

Instructor:

Jechać do Warszawy.

Suggested words:

ja

Students:

Pojadę do Warszawy.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Iść na pocztę.	ja	Pojadę do Warszawy.
Iść na pocztę.	ja	Ja pójdę na pocztę.
Telefonować do matki.	ja	Ja zatelefonuję do matki.
Uczyć się dialogu.	ja	Ja nauczę się dialogu.
	ty	
	on	
	ona	
	pan	
	my	
	wy	
	oni	
	one	

LESSON 41

Translation English - Polish

1. Jan Małecki is a very good shoemaker.
2. Mr. Małecki's son, Bolek, is a student, he studies well and wants to be a graduate engineer.
3. Bolek is talking with (his) father about Hanka Zielińska.
4. Hanka is a distant relative of the Małecki's. Her father is a captain in the infantry.
5. Miss Zieliński is a typist in a government office and works in a big room with other typists.
6. Yesterday Hanka came to Mr. and Mrs. Małecki for dinner. She came by bus with (her) sister Basia.

7. Basia came to town by train. She waited for Hanka in front of the railway station.
8. In the evening Basia, Hanka and Bolek went to the motion picture theatre with Sergeant Wirski and Mrs. Wirski.
9. Mrs. Wirski is Bolek's sister, Sergeant Wirski is Bolek's brother-in-law.
10. Mr. Jaworski is Sergeant Wirski's friend. He is a book-keeper in a big factory. Wirski is very interested in Jaworski's work.
11. Mrs. Wirski often takes care of Mr. Jaworski's children.

Translation
Polish - English

Państwo Karscy mieszkali pod Warszawą. Oni mieli dom nad rzeką, blisko lotniska. W nocy Karscy słyszeli samoloty, które leciały nad domem. Za domem były duże drzewa, a między drzewami kwiaty. Andrzej Karcki pracował na lotnisku. Wieczorem, po pracy, on lubił siedzieć pod drzewami, czytać gazetę i rozmawiać z doktorem Walczakiem. On znał dobrze Walczaka i wiedział, że Walczak był doskonałym lekarzem i dobrym człowiekiem.

Dzieci państwa Karckich chodzą nad rzekę z dziećmi Państwa Walczaków. Czasami brały one kanapki, szły pod las i tam bawiły się do wieczora. Marysia, córka państwa Karckich, brała zwykle książkę, bo ona umiała już czytać.

Questions

1. Gdzie mieszkali państwo Karscy?
2. Gdzie oni mieli dom?
3. Blisko czego był dom Karskich?
4. Nad czym leciały samoloty, które Karscy słyszeli w nocy?
5. Gdzie były kwiaty?
6. Gdzie pracował Andrzej?
7. Co on lubił robić wieczorem?
8. Z kim Andrzej lubił rozmawiać?
9. Kogo Andrzej znał dobrze?
10. Co Andrzej wiedział o doktorze Walczaku?
11. Jakim doktorem był pan Walczak?
12. Dokąd chodziły dzieci państwa Karskich?
13. Z kim one chodziły nad rzekę?
14. Gdzie czasami szły?
15. Jak długo tam się bawiły?
16. Co brała zwykle Marysia?
17. Co umiała Marysia?

LESSON 41

Oral - Aural Drill

Part I

1. Z kim rozmawia pan Jaworski?

2. Co słyszał pan Jaworski?
3. Dokąd wyjeżdża pan Miller?
4. Czy to prawda, że Miller wyjeżdża za granicę?
5. Za ile miesięcy pojedzie Miller do Polski?
6. Dokąd on pojedzie za dwa miesiące?
7. Gdzie Miller będzie za dwa miesiące?
8. W którym miesiącu on będzie w Polsce?
9. W którym miesiącu Jaworski i Miller rozmawiają?
10. W którym tygodniu listopada będzie Miller w Polsce?
11. Gdzie on będzie w ostatnim tygodniu listopada?
12. Kto zapytał Millera czy on poleci samolotem?
13. Czy Miller poleci samolotem?
14. Czym Miller pojedzie?
15. Do jakiego miasta on pojedzie statkiem?
16. Kto pojedzie statkiem do Gdańska?
17. Czy pan Miller był już w Polsce?
18. Gdzie nie był nigdy przedtem Miller?
19. O co chciał Miller zapytać Jaworskiego?
20. Dlaczego Miller chciał zapytać o pogodę w jesieni w Polsce?
21. Co czasami pada w jesieni w Polsce?
22. W jakim miesiącu pada śnieg w Polsce?
23. Czy w listopadzie zawsze tam pada śnieg?
24. Gdzie czasami pada śnieg w Listopadzie?
25. W którym miesiącu zaczyna się zima?
26. Jak nazywa się miesiąc, w którym zaczyna się zima?
27. Co jest w zimie w Polsce?

28. Przez ile miesięcy trwają mrozy?
29. W których miesiącach są mrozy w Polsce?
30. Kiedy zaczyna się wiosna w Polsce?
31. Co zaczyna się w kwietniu?
32. Jak nazywa się miesiąc, w którym zaczyna się wiosna?
33. Kiedy jest w Polsce gorąco?
34. Jakie jest lato w Polsce?
35. W jakich miesiącach jest w Polsce gorąco?
36. Co już wie pan Miller?
37. Czy Miller ma już bilet na statek?
38. Czego nie kupił jeszcze pan Miller?
39. Co zamówił pan Miller?
40. Jaki bilet zamówił pan Miller?
41. Jak nazywa się statek, na który Miller zamówił bilet?
42. Gdzie Miller zamówił bilet?
43. W jakim biurze Miller zamówił bilet na statek?
44. Kiedy Miller i Jaworski zobaczą się?

Part II

1. Czy pan wyjeżdżał za granicę?
2. Gdzie pan był za granicą?
3. Czym pan jechał za granicę?
4. Ile razy pan jechał statkiem?
5. Skąd dokąd pan jechał statkiem?
6. Czym pan woli jechać statkiem czy samolotem?
7. Ile dni leci samolot z San Francisco do Warszawy?

8. Jakim statkiem pan jechał?
9. Jaka jest pogoda w Monterey w lecie?
10. W których miesiącach pada deszcz w Monterey?
11. Które miesiące są gorące w Monterey?
12. Czy teraz jest wiosna?
13. Kiedy zaczyna się jesień?
14. Czy w Monterey są mrozy w styczniu?
15. Jaka pogoda jest w Polsce w zimie?
16. W którym miesiącu przyjechał pan do Wojskowej Szkoły
Języków?
17. Kiedy jedzie pan na urlop?
18. Ile miesięcy ma rok?
19. Jak nazywają się pierwsze 3 miesiące?
20. Jak nazywają się ostatnie 3 miesiące?
21. Które miesiące mają 30 dni?
22. Które miesiące mają 31 dni?

LESSON 41

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Pfc. Bober served in the Second Company of the First Battalion.
2. When Mr. Wójcik was a Civil Service employee, he lived in a small settlement near Kraków.

3. Before the war John Kowalski and Walter Walczak were brick-layers.
4. Mr. Kowalski is an old friend of my brother.
5. At the motion picture theatre (movies) Mrs. Makowski was sitting between a tall Polish officer and a young secretary.
6. On Sunday Miss Kowalska went to a café with Pfc. Wójcik.
7. She will go to Poland by ship with (her) grandmother.
8. Is Basia your (2 pers. pl.) sister?
9. He was in Poland from March to June.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Write or record in Polish the story of Dialog 38.

LESSON 41

Vocabulary

czerwiec, m.	- June
czerwca, gen. s.	
dowiadawać się, i.	- to inquire
dowiaduje się	
dowiaduje się	
gorąco	- hot (as adv.), hotly
granica, f.	- border, frontier, limit
grudzień, m.	- December
grudnia, gen. s.	
jesień, f.	- autumn, fall

klimat, m. klimatu, gen. s.	- climate
kwiecień, m. kwietnia, gen. s.	- April
lato, n. lata, nom. pl.	- summer summers, years
lipiec, m. lipca, gen. s.	- July
listopad, m. listopada, gen. s.	- November
luty, m. lutego, gen. s.	- February
maj, m. maja, gen. s.	- May
marzec, m. marca, gen. s.	- March
mróz, m. mrozu	- frost
nigdy	- never
padać, i. spaść, p. padam spadnę pada spadnie	- to fall, to drop
pada śnieg	- it snows
październik, m. października, gen. s.	- October
podróż, f.	- travel, journey, trip
pogoda, f.	- weather, nice weather
polecieć, p. lecieć, i. polecę leczę poleci leci	- to fly, to run, to rush
Polska, f.	- Poland
sierpień, m. sierpnia, gen. s.	- August

statek, m. statku, gen. s.	- ship, boat
styczeń, m. stycznia, gen. s.	- January
szczęśliwy, szczęśliwa, szczęśliwe	- happy, lucky
szczęśliwej podróży	- happy journey, have a nice trip, bon voyage
śnieg, m. śniegu, gen. s.	- snow
wiosna, f.	- spring
wrzesień, m. września, gen. s.	- September
zagranica, f. (pl. not used)	- foreign countries
za granicę (jechać)	- (to go) abroad
zima, f.	- winter
zobaczyć się, p. widzieć się, i. zobaczę się widzę się zobaczy się widzi się	- to see each other, to meet

LESSON 42

Grammar Perception Drill

ORDINAL NUMERALS

Use a clock dial as a visual aid.

1.	Instructor:	Suggested words:	Students:
	Teraz jest pierwsza godzina. Która jest teraz godzina?	1	Teraz jest pierwsza godzina.
	Mam lekcję o pierwszej. O której godzinie pan ma lekcję?	1 - 12	Mam lekcję o pierwszej.
	Teraz jest wpół do pierwszej. Która jest teraz godzina?	12.30 2.30 1.30 3.30 4.30 6.30 5.30 7.30 8.30 9.30 10.30 11.30	Teraz jest wpół do pierwszej.
	Mam lekcję o wpół do pierwszej. O której godzinie pan ma lekcję?	12.30 1.30 2.30 (etc.)	Mam lekcję o wpół do pierwszej.
	Teraz jest za kwadrans pierwsza. Która jest teraz godzina?	12.45 (quarter to one)	Teraz jest za kwadrans pierwsza.
	Mam lekcję za kwadrans pierwsza. O której pan ma lekcję?	1.45 2.45 3.45 4.45	Mam lekcję za kwadrans pierwsza.

Instructor:

Suggested words:

Students:

5.45
6.45
7.45
8.45
9.45
10.45
11.45

Teraz jest kwadrans
po pierwszej.
Która jest teraz godzina?
Mam lekcję kwadrans
po pierwszej.
O której pan ma lekcję?

1.15

Teraz jest kwadrans
po pierwszej.

Mam lekcję kwadrans
po pierwszej.

2.15 8.15
3.15 9.15
4.15 10.15
5.15 11.15
6.15 12.15
7.15

1.05 7.05
1.10 7.10
2.05 8.05
2.10 8.10
3.05 8.25
3.10 8.40
4.05 9.05
4.10 9.10
5.05 10.05
5.10 10.10
6.05 11.05
6.10 11.10

Wstąpiłem do wojska
pierwszego stycznia.

1 stycznia

Wstąpiłem do woj-
ska pierwszego
stycznia.

Którego (dnia) pan
wstąpił do wojska?

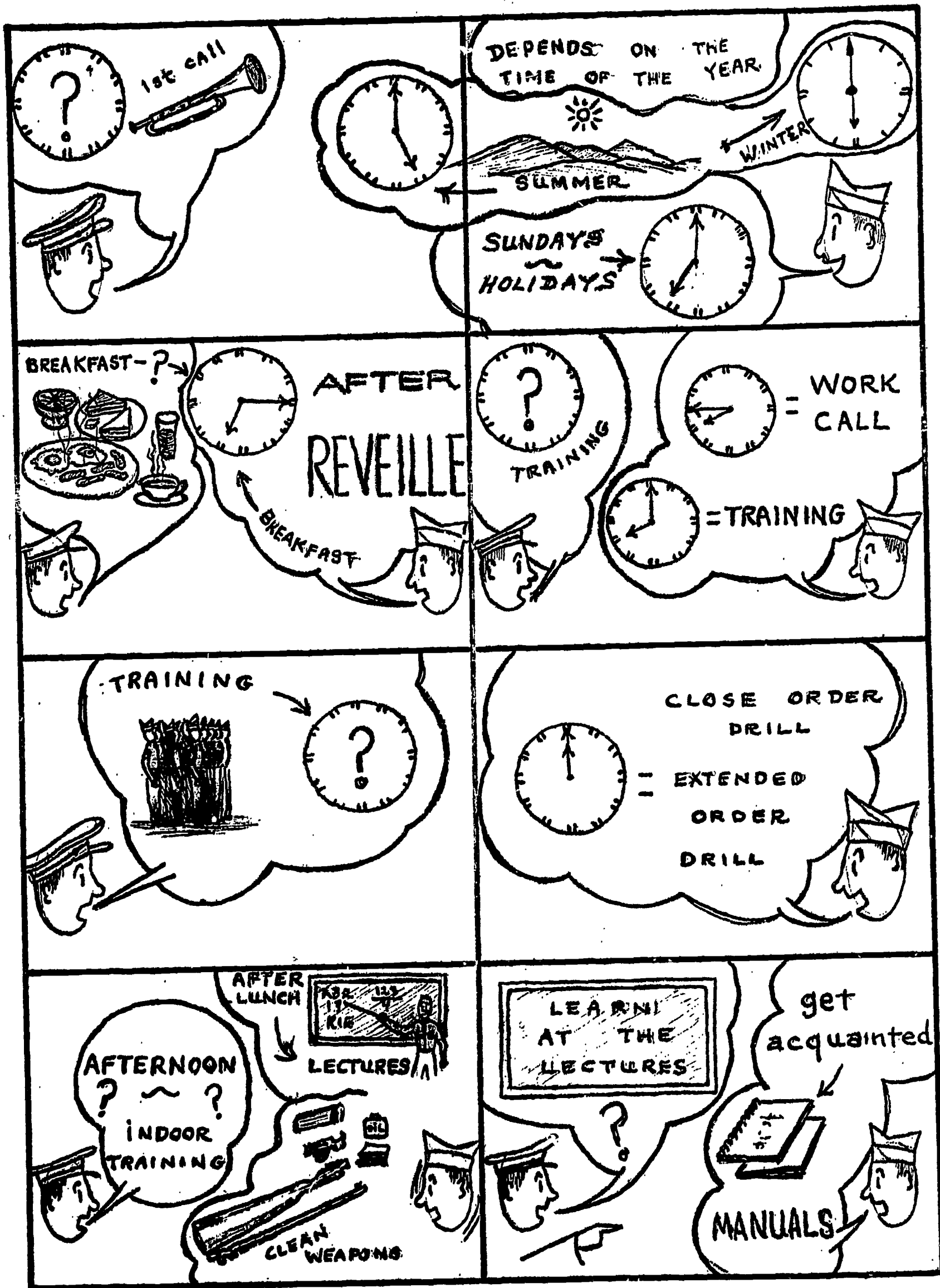
1-12 styczeń
1-12 luty
1-12 marzec
1-12 kwiecień
1-12 maj
1-12 czerwiec

Instructor:

Suggested words:

Students:

1-12 lipiec
1-12 sierpień
1-12 wrzesień
1-12 październik
1-12 listopad
1-12 grudzień

LESSON 42

Dialog (Soldier's daily routine)

L.: Lotnik
P.: Piechur

Airman
Infantryman

L.: O której godzinie macie pobudkę?

At what time do you have first (bugle) call?

P.: To zależy, w której porze roku. W lecie mamy pobudkę o piątej rano, a w zimie o szóstej. W niedziele i święta pobudka jest zwykle o siódmej.

That depends on the time of year (in which season). In summer we have first call (bugle) at five in the morning, and in winter at six. On Sundays and holidays first call (bugle) is usually at seven.

L.: O której jecie śniadanie?

At what time do you have breakfast?

P.: Śniadanie mamy kwadrans po siódmej; zaraz po apelu porannym.

We have breakfast at a quarter past seven immediately after reveille.

L.: Kiedy zaczynają się ćwiczenia w kompanii?

When does the training in the company start?

P.: Zbiórka na ćwiczenia jest za kwadrans ósma a ćwiczenia zaczynają się o ósmej.

Work call is at a quarter to eight and training begins at eight.

L.: Jak długo trwają ćwiczenia w kompanii?

How long does the training in the company last?

P.: Musztra zwarta i musztra luźna trwają do południa.

Close order drill and extended order drill last until noon.

L.: A po południu macie pewno zajęcia w koszarach?

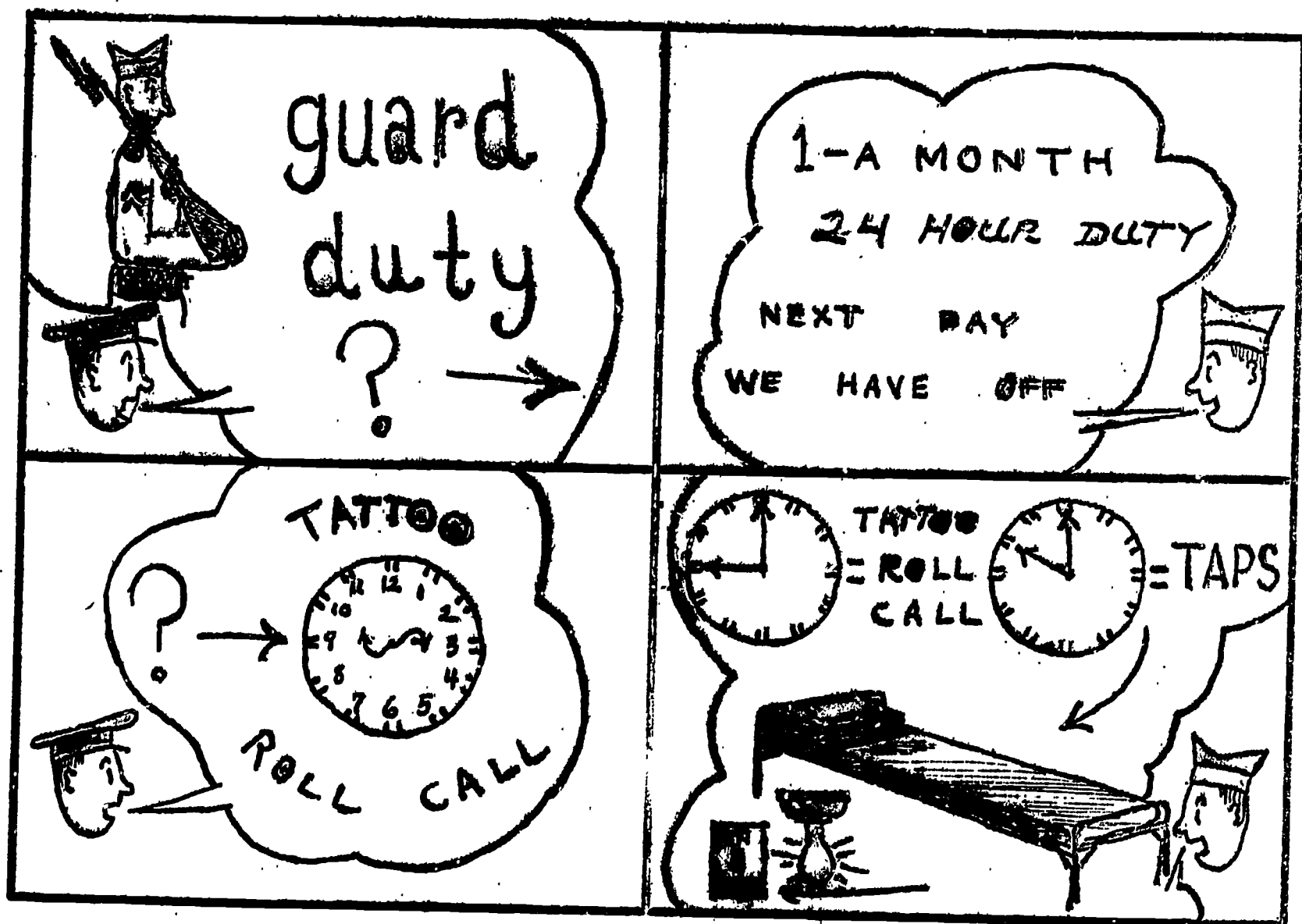
And in the afternoon you probably have indoor training in the barracks?

P.: Tak. Po obiedzie mamy zwykle wykłady i czyszczenie broni.

Yes. After lunch we usually have lectures and cleaning of weapons.

L.: Czego się uczycie na tych wykładach?

What do you learn at those lectures?

- P.:** Zapoznajemy się z różnymi regulaminami. We get acquainted with different (various) manuals.
- L.:** Czy często macie służbę wartowniczą? Do you often have guard duty?
- P.:** Raz na miesiąc nasza drużyna ma służbę przez całą dobę. Na drugi dzień po takiej służbie mamy wolne. Once a month our squad has 24 hour duty. The next day (after such duty) we have off.
- L.:** O której godzinie jest apel wieczorny? At what time is the tattoo roll call?
- P.:** Apel wieczorny jest o dziewiątej, ale capstrzyk jest o dziesiątej. Po capstrzyku trzeba gasić światło i iść spać. Tattoo roll call is at nine, but taps are at ten. After taps one must put out the lights and go to sleep (go to bed).

LESSON 42

Grammar Analysis

1. The use of the Polish ordinal numbers corresponds, in general, to that of English. However in Polish the time of day is indicated by means of an ordinal number while in English a cardinal number is used.

The ordinal numbers are declined in Polish like adjectives.

Below is a list of the ordinal numbers from 1 to 12.

M.	F.	N.
pierwszy	pierwsza	pierwsze
drugi	druga	drugie
trzeci	trzecia	trzecie
czwarty	czwarta	czwarte
piąty	piąta	piąte
szósty	szósta	szóste
siódmy	siódma	siódme
ósmo	ósma	ósme
dziewiąty	dziewiąta	dziewiąte
dziesiąty	dziesiąta	dziesiąte
jedenasty	jedenasta	jedenaste
dwunasty	dwunasta	dwunaste

2. To indicate that something happens at a certain time of a day, one must use the preposition o with the locative case of the ordinal number (indicating the hours),

e.g.:

O której godzinie pan jedzie
do Poznania?

- At what time are you going
to Poznań?

Jadę do Poznania o czwartej.

- I'm going to Poznań at
four.

But:

Która jest teraz godzina?
Teraz jest czwarta.

- What time is it now?
- It's four o'clock now.

Note: The word godzina (hour, o'clock) is often omitted in answers as well as in questions,

e.g.:

Która jest teraz?

- Teraz jest czwarta.

3. Fractions of an hour are rendered as follows:

za kwadrans piąta	- quarter to five
za pięć (minut) piąta	- five minutes to five
kwadrans po piątej	- quarter past five
pięć (minut) po piątej	- five minutes past five
wpół do piątej	- half past four

The half hour is expressed by wpół and the preposition do (to) with the genitive case of the ordinal numeral referring to the approaching hour,

e.g.:

Teraz jest <u>wpół do piątej</u> .	- It's half past four.
Będę tu o <u>wpół do piątej</u> .	- I'll be here at half past four.

4. The date of the month is expressed by the genitive of dzień (day) qualified by an ordinal number in the same case. The word dzień is usually omitted,

e.g.:

Którego (dnia) dziś jest?	- What day (of the month) is it?
Dziś jest (dnia) <u>dziesiątego czerwca</u> .	- Today is the tenth of June.
Którego pan tu przyjechał?	- When did you come here?
Przyjechałem <u>piątego lipca</u> .	- I came here the fifth of July.

5. Following are both aspects of verbs previously introduced in the vocabulary list in one aspect only: (verbs which form the perfective aspects by adding a prefix)

opiekować się	i.	zaopiekować się	p.
interesować się	i.	zainteresować się	p.
liczyć	i.	policzyć	p.
kończyć	i.	skończyć	p.
trwać	i.	potrwać	p.
leżeć	i.	poleżeć	p.
słyszeć	i.	usłyszeć	p.
ginać	i.	zginać	p.
startować	i.	wystartować	p.
śpieszyć się	i.	pośpieszyć się	p.
robić	i.	zrobić	p.

LESSON 42

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:		Students:
Którego dziś jest?	1 styczeń	1-I	Dziś jest pierwszego stycznia.
Którego pan tu przyjechał?	2 luty	2-II	
	3 marzec	3-III	
	4 kwiecień	4-IV	
	5 maj	5-V	
	6 czerwiec	6-VI	
	7 lipiec	7-VII	
	8 sierpień	8-VIII	
	9 wrzesień	9-IX	
	10 październik	10-X	
	11 listopad	11-XI	
	12 grudzień	12-XII	

Part II

(Use the clock dial as visual aid.)

Która jest teraz godzina?	za kwadrans 1	Teraz jest za kwadrans pierwsza.
	kwadrans po 1	Teraz jest kwadrans po pierwszej.

O której pan przyjedzie do Krakowa?

Przyjadę do Krakowa za kwadrans pierwsza.
Przyjadę do Krakowa kwadrans po pierwszej.

za - po	2
" "	3
" "	4
" "	5
" "	6
" "	7
" "	8 - 12

Która jest teraz godzina? { za - minuta 1
minuta po 1

O której pan jedzie do
Poznania?

Teraz jest za minu-
tę pierwsza.
Teraz jest minuta
po pierwszej.
Jadę do Poznania
za minutę pierws-
szą.
Jadę do Poznania
minuta (minutę) po
pierwszej.

za 2 min. - 2
2 min. po 2

za 3 min. - 3
3 min. po 3

za 4 min. - 4
4 min. po 4

za 5 min. - 5
5 min. po 5

za 6 min. - 6
6 min. po 6

za 7 min. - 7
7 min. po 7

za 8 min. - 8
8 min. po 8

za 9 min. - 9
9 min. po 9

za 10 min. - 10
10 min. po 10

za 11 min. - 11
11 min. po 11

za 12 min. - 12
12 min. po 12

Która jest teraz godzina? wpół do 1

O której pan jedzie do
Warszawy?

Teraz jest wpół
do pierwszej.
Jadę do Warszawy
o wpół do pierw-
szej.

" " 2
" " 3
" " 4
" " 5
" " 6
" " 7

wpół do 8

" " 9

" " 10

" " 11

" " 12

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
On chce uczyć się lekcji.	uczyć się lekcji	
Co pan robi teraz?		Uczę się teraz lekcji.
Co pan robił wczoraj?		
Co pan zrobił wczoraj?	nauczyć się lekcji	Nauczyłem się lekcji.
Co pan zrobi jutro?	czytać książkę przeczytać książkę płacić za samochód zapłacić za samochód telefonować do żony zatelefonować do żony pytać się nauczyciela zapytać się nauczyciela meldować się u dowódcy zameldować się u dowódcy opiekować się synem zaopiekować się synem kończyć czytać tę książkę skończyć czytać tą książkę	

LESSON 42

Translation English - Polish

1. Andrew is Bolek's older colleague.
2. Colonel Dąbek is our commanding officer, he is a very good man and an excellent officer.
3. Jadwiga was a doctor's secretary, now she is Colonel Dąbek's wife and so she does not work.
4. Nowicki talked with the colonel's father who is an old teacher.

5. Mr. and Mrs. Smith are very interested in a new book about Poland.
6. Mrs. Kowalski is pretty and her daughters are very pretty girls.
7. There are no men in this factory, only women work there.
8. Mrs. Nowicki was at home today, but Mr. Nowicki was not at home.
9. Profesor Grzybowski will not be in school tomorrow.
10. The Majewski's daughter is a good secretary but Andrzej is afraid that she will not be a good cook.
11. Łódź is a large Polish city.
12. Cichocki and Kowalski are not good students.
13. He talked with the French officers before the battle.
14. Sergeant Kowalski was standing behind the young P.O.W.

Translation
Polish - English

Dwa lata temu Jan Smith był na wakacjach w Polsce. On chciał zobaczyć się ze znajomymi, których dawno nie widział. Smith boi się podróży samolotem, więc pojechał statkiem w ostatnim tygodniu marca. On jechał do Gdyni osiem dni. Pan Smith bardzo lubił czytać, ale w domu nigdy nie miał na to czasu. Podczas podróży więc przeczytał kilka książek o Polsce. On interesował się klimatem Polski. Szkoda jednak, że dopiero na statku dowiedział się, jaka jest pogoda w Polsce w kwietniu. On myślał, że wiosna jest w Polsce ładna, ale

przeczytał, że w kwietniu często pada śnieg.

Smith zaczął uczyć się języka polskiego, ale przez tydzień dużo się nie nauczył. W Gdyni czekał na Smitha stary znajomy, doktor Kowalski. Oni pojechali do hotelu a potem chcieli zaraz iść do miasta, ale musieli poczekać na panią Kowalską, która była zajęta dziećmi. Oni poszli do miasta dopiero po południu. Obiad zjedli w drogiej restauracji, bo doktor Kowalski lubił dobrze jeść. Po obiedzie pan Smith chciał zapłacić rachunek, ale zapłacił Kowalski, bo Smith był gościem.

Questions

1. Ile lat temu Jan Smith był na wakacjach?
2. Gdzie Jan Smith był na wakacjach?
3. Kogo on chciał zobaczyć?
4. Jakiej podróży boi się Smith?
5. Kiedy on pojechał statkiem do Polski?
6. Na co Smith nie miał czasu w domu?
7. Kiedy on przeczytał kilka książek o Polsce?
8. Czym interesował się Smith?
9. Kiedy on dowiedział się jaka pogoda jest w Polsce w kwietniu?
10. Co on myślał o wiosnie w Polsce?
11. Kiedy często pada śnieg i deszcz w Polsce?
12. Czego zaczął się uczyć Smith?
13. Czy on dużo nauczył się?

14. Gdzie czekał na Smitha doktor Kowalski?
15. Jakim on był znajomym Smitha?
16. Dokąd Smith i Kowalski chcieli zaraz iść?
17. Skąd oni chcieli iść do miasta?
18. Dlaczego oni nie mogli zaraz pójść do miasta?
19. Kim pani Kowalska była zajęta?
20. Gdzie oni zjedli obiad?
21. Co lubił doktor Kowalski?
22. Co chciał zrobić Smith po obiedzie?
23. Czego on nie zrobił?
24. Dlaczego doktor Kowalski zapłacił?

LESSON 42

Oral - Aural Drill

Part I

1. O której godzinie piechurzy mają pobudkę?
2. W której porze roku mają piechurzy pobudkę o piątej rano?
3. O której jest pobudka w niedziele i w święta?
4. Co jedzą piechurzy kwadrans po siódmej?
5. Co mają oni przed śniadaniem?
6. Kiedy jest zbiórka na ćwiczenia?
7. O której godzinie zaczynają się ćwiczenia?
8. Od której do której trwają ćwiczenia?

9. Jakie ćwiczenia trwają od ósmej do dwunastej?
10. O jakich rodzajach musztry mówił piechur?
11. Kiedy piechurzy mają zajęcia w koszarach?
12. Po czym mają piechurzy wykłady?
13. Kiedy jest czyszczenie broni?
14. Z czym zapoznają się piechurzy?
15. Jak często ma drużyna w piechocie służbę wartowniczą?
16. Ile godzin trwa służba wartownicza?
17. Po czym mają piechurzy wolne?
18. Na który dzień po służbie wartowniczej mają piechurzy wolne?
19. Kiedy jest apel wieczorny?
20. Co jest po apelu wieczornym?
21. O której jest capstrzyk?
22. Co trzeba robić po capstrzyku?
23. Co muszą robić żołnierze po dziesiątej?
24. Co gaszą żołnierze po capstrzyku?

Part II

1. O której jest pobudka w pana kompanii?
2. Od której do której trwają lekcje w tej szkole?
3. Która lekcja jest teraz?
4. Po której lekcji mają panowie obiad?
5. Która lekcja trwa 60 minut?
6. Czy panowie mają pobudkę w niedzielę?
7. Kiedy pan ma zajęcia w koszarach?
8. Kiedy jest czyszczenie broni w pana kompanii?

9. O której jadł pan śniadanie w domu?
10. W której porze roku pada śnieg w Polsce?
11. Które miesiące mają 31 dni?
12. Ile dni ma luty?
13. Ile jest pór roku?
14. Jaka jest teraz pora roku?
15. Ile godzin ma doba?
16. Ile minut jest w kwadransie?
17. Jak często miał pan służbę wartowniczą, kiedy pan był w pułku?
18. O której gaszą światła w koszarach?
19. Co pan robi kiedy pan ma wolne?
20. Ile razy na miesiąc (tydzień) ma pan czyszczenie koszar?
21. Po ilu godzinach nauczył się pan nowej lekcji?
22. Kiedy pan skończy służbę wojskową?
23. O której skończy się ostatnia lekcja?
24. Którego jest dziś?
25. Którego było wczoraj?

LESSON 42

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. The car is standing behind the school.
2. I see a cat under the table.

3. Mr. Kowalski will be at home between four and five o'clock.
4. The chair is standing between the windows.
5. I know Mr. Wójcik's restaurant, but I don't know whether there is a telephone there.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students)

Rewrite the following sentences replacing the verbs in sentences with appropriate form of the verbs in parenthesis,

e.g.:

Pies leży pod stołem. (iść) - Pies idzie pod stół.

1. Pan Kowalski jest za domem. (iść)
2. Mieszkam pod Warszawą. (jechać)
3. Stoję nad rzeką. (iść - go towards)
4. Żołnierze są pod mostem. (iść - go towards)
5. Pan Kowalski stoi między domami. (jechać - go towards)
6. Ptaki są nad lasem. (lecieć - fly towards)
7. Bolek jest przed domem. (bawić się)

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students)

Record on tape answers to questions: 2, 3, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 23, 28, 30, 37, 42 of Oral-Aural Drill, Part I, L. 39.

LESSON 42

Vocabulary

apel, m. apelu, gen. s.	- call (military)
apel poranny	- reveille
apel wieczorny	- tattoo roll call
capstrzyk, m. capstrzyku, gen. s.	- taps
czyszczenie, n.	- (the) cleaning
ćwiczenie, n. ćwiczenia, nom. pl.	- exercise training, exercises
doła, f.	- 24 hrs.
drużyna, f.	- squad
gasić, i. (zgasić, p. gaszę zgaszę gasi zgasi)	- to put out: light, fire, flame
kwadrans, m. kwadransa/kwadransu, gen. s.	- quarter of an hour
lotnik, m. lotnicy, nom. pl.	- airman
luźny, luźna, luźne	- loose, ample
musztra, f.	- drill
musztra luźna	- extended order drill
musztra zwarta	- close order drill
piechur, m. piechurzy, nom. pl.	- infantryman
pobudka, f.	- first call
pora, f.	- time, season
poranny, poranna, poranne	- morning (as adj.)
regulamin, m.	- manual (F.M., T.M.)

służba, f.	- duty, service
spać, i. (no p.) śpię śpi	- to sleep
światło, n.	- light
święto, n.	- holiday
trzeba	- it is necessary, one must
wartowniczy, wartownicza, wartownieze	- guard (as adj.)
wieczorny, wieczorna, wieczorne	- evening (as adj.)
wolne, n. wolnego, gen. s.	- off (time)
wpół (do)	- half an hour (to), 30 minutes
wykład, m. wykładu	- lecture
zajęcie, n. zajęcia, gen. s. zajęcia, nom. pl.	- occupation, chore - indoor training
zapoznawać się, i. (zapoznać się, p. zapoznaje się zapoznam się zapoznaje się zapozna się)	- to get acquainted, to get familiar, (to familiarize oneself)
zbiórka, f.	- formation (military), call, collection
zbiórka na ćwiczenia	- work call
zwarty, zwarta, zwarte	- close (as adj.), compact.

LESSON 42A

Grammar Perception Drill

Part I (Use clock dial as visual aid.)

Instructor:

Suggested words:

Students:

1. Która teraz jest
godzina?

1

Teraz jest
pierwsza.

2. O której pan będzie
w domu?

2

Będę w domu
o pierwszej.

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1.30

2.30

3.30

4.30

5.30

6.30

7.30

8.30

9.30

10.30

11.30

12.30

O której pan przyjechał?

1.15

2.15

3.15

4.15

5.15

6.15

7.15

8.15

9.15

10.15

11.15

12.15

Przyjechałem
kwadrans po
pierwszej.

Instructor:

Suggested words:

Students:

O której odchodzi
pociąg?

1.45
2.45
3.45
4.45
5.45
6.45
7.45
8.45
9.45
10.45
11.45
12.45

Pociąg odchodzi
za kwadrans dru-
ga.

Part II

Teraz jest styczeń.
W którym miesiącu
pan tu przyjechał?

styczeń
luty
marzec
kwiecień
maj
czerwiec
lipiec
sierpień
wrzesień
październik
listopad
grudzień

Przyjechałem tu
w styczniu.

Part III

Kowalski chce liczyć
książki.
Co on (ja, ty, ona,
ono, my, wy, oni, one)
robi teraz?

liczyć książki

On liczy książki.

Kowalski chce policzyć
książki.
Co on (ja, ty, ona,
ono, my, wy, oni, one)
zrobi jutro?

policzyć książki
czytać gazetę
przeczytać gazetę
płacić ratę
zapłacić ratę
uczyć się lekcji
nauczyć się lekcji

On policzy książ-
ki.

Instructor:

Suggested words:

Students:

wracać do domu
wrócić z urlopu
pisać list
napisać list
przyjmować pacjenta
przyjąć pacjenta
kupować papierosy
kupić dom
wynajmować mieszkanie
wynająć mieszkanie
lecieć samolotem
polecieć do Poznania
krzyczeć na ucznia
krzyknąć na ucznia

Part IV

a/

**Kowalski chce grać
w piłkę.**

Co on robi teraz?

**Co ona (ty, etc.)
robi teraz?**

grać w piłkę

On teraz gra

bawić się z dziećmi w piłkę.

pić wodę

sprzedawać gazety

jeść śniadanie

pomagać w pracy domowej

szukać ołówka

ważyć towary

czekać na doktora

wyjeżdżać na wakacje

przepraszać żonę

rozmawiać z uczniem

służyć w wojsku

opiekować się dziećmi

śpieszyć się na pociąg

startować z lotniska

b/

**Kowalski chce zapisać
adres.**

Co on zrobił wczoraj?

zapisać adres

zatelefonować do

dziewczynki

**On wczoraj zapi-
sał adres.**

poradzić się lekarza

wprowadzić się do domu

pójść na stację

przynieść towary

zapytać się o adres kolegi

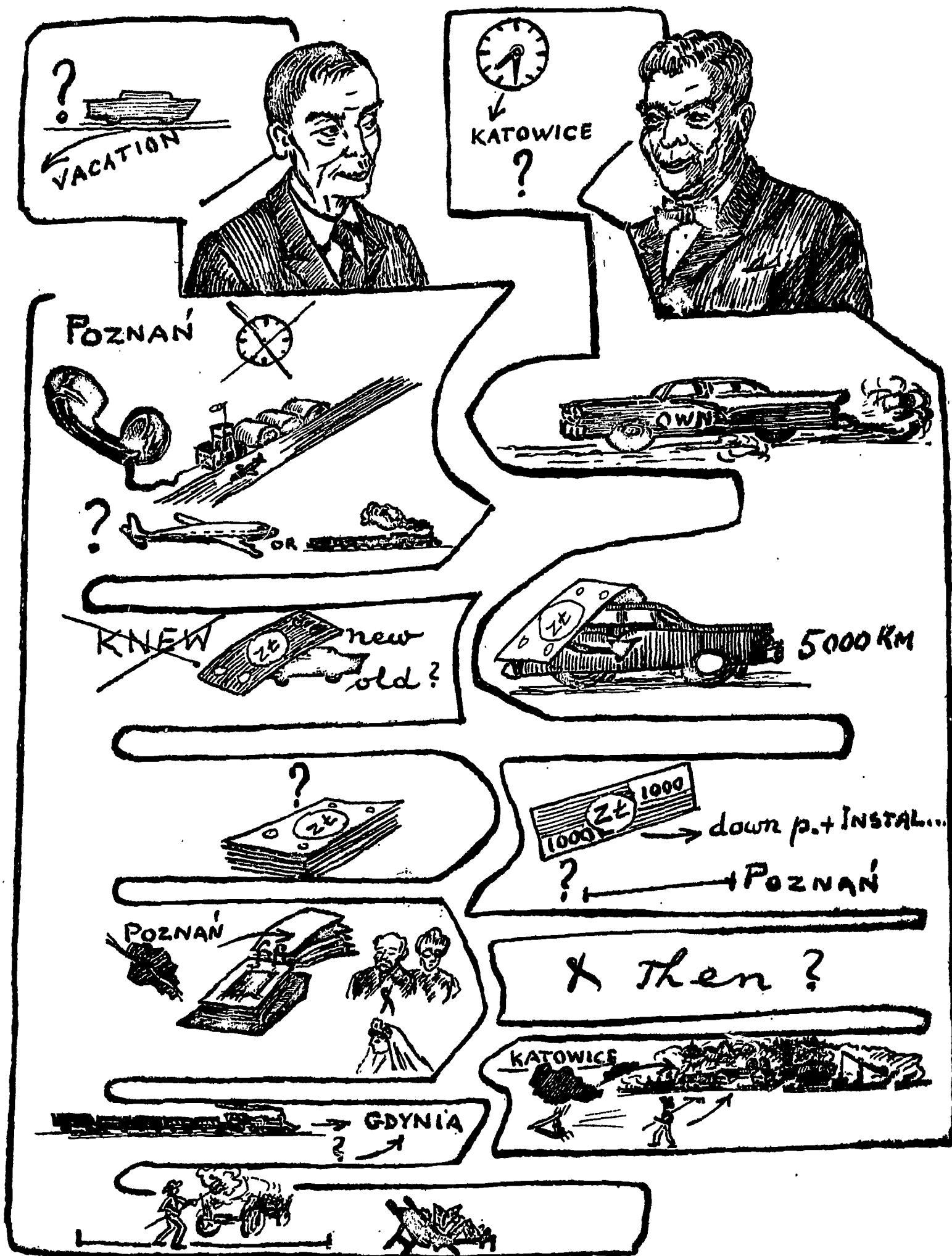
odwiedzić rodziców

zgłosić się do lekarza

Suggested words:

wstąpić do wojska
przynieść książki
zamówić pokój
skończyć pracować
wpłacić zadatek
zostawić samochód na ulicy
podpisać wykaz
policzyć mundury
zatrzymać żołnierza
wysłać pieniądze
upiec indyka
poprosić o urlop

LESSON 42A

LESSON 42A

Dialog (Going for vacation)

L.: Kalinowski
P.: Piotrowski

Mr. Kalinowski
Mr. Piotrowski

K.: Kiedy wyjeżdżasz na urlop?

When do you go on leave?

P.: Wyjeżdżam jutro o 7.30 rano do Katowic. A ty?

I am leaving tomorrow for Katowice at 7.30 a.m. And you?

K.: Ja jadę do Poznania. O której jeszcze nie wiem. Chcę zatelefonować na lotnisko. Czy lecisz samolotem, czy jedziesz pociągiem?

I am going to Poznań. At what time, I don't know yet. I want to call the airport. Are you flying, or are you going by train?

P.: Ja jadę własnym samochodem.

I am going by my own car.

K.: Nie wiedziałem, że kupiłeś samochód. Czy kupiłeś nowy czy używany?

I didn't know, that you bought a car. Did you buy a new one or a used one?

P.: Kupiłem samochód prawie nowy, ma tylko 5 tysięcy kilometrów.

I bought an almost new one, it has only 5000 km.

K.: Ile zapłaciłeś?

How much did you pay for it?

P.: Dałem tysiąc złotych zadatku a resztę zapłacę na raty. Jak długo masz zamiar być w Poznaniu?

I gave thousand zlotys as a down payment, and the rest I will pay in installments. How long do you intend to be in Poznań?

K.: W Poznaniu będę tylko kilka dni u rodziców i na ślubie siostry.

In Poznań I will stay a few days only. I will be with my parents and at the wedding of my sister.

P.: A potem?

And then?

K.: Potem jadę pociągiem do Gdyni. Czy ty też będziesz w Gdyni?

Then I will go by train, to Gdynia. Will you be in Gdynia too?

P.: Nie, z Katowic pojedę na wieś. Chcę odwiedzić znajomego, który podczas wakacji pracuje na gospodarstwie.

No. From Katowice I will go to the country. I want to visit an acquaintance who works on a farm during vacation.

K.: Ja w zeszłym roku pracowałem przez całe lato. W tym roku odpoczywam.

I worked all summer last year. This year I am resting.

LESSON 42A

Structural Drill

Part I

Require students to form the present tense of the following past tense imperfective verbs and future tense of the perfective verbs:

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czy pan wczoraj uczył się dialogu?
Co pan jutro zrobi?

Nie, ja teraz uczę się dialogu. Ja nauczę się dialogu.

Czy pan wczoraj czytał książkę?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj czekał na lekarza?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj telefonował do matki?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj płacił za samochód?
Co pan jutro zrobi?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czy pan wczoraj widział się
z przyjacielem?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj liczył
pieniądze?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj opiekował się
dzieckiem?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj kończył
pisać książkę?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj przyjmował gości?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj pisał list
do matki?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj zapoznawał się
z regulaminami?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj leciał sa-
molotem?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj słyszał
dobrą wiadomość?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj jadł obiad
w restauracji?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj piekł ciastka?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj prosił
o informacje?
Co pan jutro zrobi?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czy pan wczoraj pytał
o adres krawca?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj szedł
do kina wieczorem?
Co pan jutro zrobi?

Czy pan wczoraj meldował się
u pułkownika?
Co pan jutro zrobi?

Part II

Prepositions after verbs of motion.

The instructor should by gesture of the hands point out which of the prepositions to use.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Tam są drzewa.
Dokąd poleciały ptaki?

drzewa
las
statki
domy

Ptaki poleciały
nad (za) drzewa.

Tu jest tablica.
Dokąd idzie to dziecko?

tablica
stół
most

To dziecko idzie
za (przed, pod)
tablicę.

Tam są kwiaty.
Dokąd idzie ten pies?

kwiaty
drzewa
domy

Ten pies idzie
między kwiaty.

Tam jest róg domu.
Dokąd jedzie ten sa-
mochód?

róg domu

Ten samochód je-
dzie za róg domu.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Tam są kwiaty.
Gdzie siedzą ptaki?

kwiaty
rzeka
drzewa
domy

Ptaki siedzą za
(przed, między)
kwiatami.

Tu jest tablica.
Gdzie chodzi to
dziecko?

tablica
most
dom
półka

To dziecko chodzi
za (przed, pod)
tablicą.

Part III

To know - znać, wiedzieć, umieć.

Tam stoi kolejarz.
Kogo pan zna?

ten kolejarz
ten lekarz
ta kelnerka
ten lotnik
ten murarz
ten profesor
to dziecko

Znam tego kolejarza.

Tu leży książka.
Co pan zna?

ta książka
to lotnisko
ta fabryka
to miasto
ta wieś

Znam tę książkę.

Rodzice tego chłopca
mieszkają w Warszawie.
Co ten chłopiec wie?

rodzice mieszkają

Ten chłopiec wie,
że rodzice miesz-
kają w Warszawie.

ojciec nie mówi po polsku
ojciec pojechał do Francji
matka jest kelnerką
brat jest oficerem

Instructor:

Suggested words:

Students:

On mówi po angielsku.
Co pan umie?

mówić po angielsku

Umiem mówić po an-
gielsku.

piec ciastka
grać na fortepianie
prowadzić autobus
robić fotografie
dobrze strzelać

On nie mówi po francusku. mówić po francusku
Czego pan nie umie?

Nie umiem mówić po
francusku.

prowadzić samochód
uczyć dzieci
chodzić po górach

Part IV

Instrumental singular and plural.

Tam stoi młody piechur.
Z kim rozmawiał puł-
kownik?
Z kim szedł pułkownik?

młody piechur

Pułkownik rozmawiał
z młodym piechur.
Pułkownik szedł
z piechur.

stary lekarz
wysoki lotnik
łysy kapitan
dobry strzelec
nowy dowódca kompanii
gruby chorąży
chudy jeniec
nowa sekretarka

Tam był długi pociąg.
Gdzie on stał?

długi pociąg

On stał przed dłu-
gim pociągiem.

mały kościół
duża szkoła
czerwony samochód
nowe biuro
stacja kolejowa

Part V

Instructor:

Suggested words:

Students:

**Teraz jest styczeń.
Którego dnia pan skoń-
czy kurs?**

1 - 12 styczeń

**Skończę kurs pierw-
szego stycznia.**

1 - 12 luty

1 - 12 marzec

1 - 12 kwiecień

1 - 12 maj

1 - 12 czerwiec

1 - 12 lipiec

1 - 12 sierpień

1 - 12 wrzesień

1 - 12 październik

1 - 12 listopad

1 - 12 grudzień

LESSON 42A

Translation
English - Polish

1. Soldiers of the Second Company have exercises before breakfast.
2. Not only many soldiers but also many prisoners-of-war perished in the battle near Warsaw.
3. He is a new battalion commander and he is assigned to the Third Infantry Regiment.
4. While (when) I was reading a book, my son was writing home work.
5. She does not drink tea with lemon and sugar, but she likes coffee with milk.

6. I read (through) five books last week, and I will read this book tomorrow.
7. The captain phoned the warrant officer several times but he was not at home. He will phone in the evening.
8. When did you come to Monterey? I came here the seventh of October.

Translation
Polish - English

Pani Kalińska pracowała w biurze podróży "Orbis." Przychodziła do biura o godzinie ósmej rano. Pracę w biurze kończyła o czwartej po południu. Pracy w biurze miała dużo, ponieważ wiele osób przychodziło do Orbisu, żeby kupować bilety na różne pociągi. Pani Kalińska dawała także informacje, jak pojechać do różnych miast.

Mąż pani Kalińskiej chorował od roku i pani Kalińska musiała dużo pracować. Państwo Kalińscy mieli syna. Syn ich Adam miał 12 lat i chodził do szkoły. Uczył się dobrze. Adam miał dużo kolegów. Oni często przychodzili do niego. Pani Kalińska lubiła kolegów Adama.

Przyjaciół Adama, Tadeusz Kwietniewski miał jeszcze rodziców. Oni mieli gospodarstwo blisko Warszawy. Pani Kalińska i Adam często wyjeżdżali na wakacje do państwa Kwietniewskich. W zeszłym roku byli oni u państwa Kwietniewskich przez lipiec i sierpień. Pogoda była ładna i mie-

li oni bardzo dobre wakacje.

Questions

- 1. Gdzie pracowała pani Kalińska?**
- 2. O której godzinie przychodziła pani Kalińska do biura?**
- 3. O której godzinie pani Kalińska kończyła pracę w biurze?**
- 4. Ile pracy miała pani Kalińska?**
- 5. Ile osób przychodziło do Orbisu?**
- 6. Po co wiele osób przychodziło do Orbisu?**
- 7. Jakie informacje dawała pani Kalińska?**
- 8. Kto chorował od roku?**
- 9. Co musiała robić pani Kalińska?**
- 10. Czy państwo Kalińscy mieli dzieci?**
- 11. Ile lat miał syn państwa Kalińskich?**
- 12. Co robił syn państwa Kalińskich?**
- 13. Jak uczył się Adam?**
- 14. Czy Adam miał dużo kolegów?**
- 15. Do kogo przychodzili często koledzy?**
- 16. Kogo lubiła pani Kalińska?**
- 17. Jak nazywał się przyjaciel Adama?**
- 18. Co mieli rodzice Kwietniewskiego?**
- 19. Dokąd wyjeżdżała często pani Kalińska z synem?**
- 20. Po co oni wyjeżdżali do państwa Kwietniewskich?**

21. W jakich miesiącach byli oni u państwa Kwietniewskich w zeszłym roku?

22. Jaka była pogoda i jakie oni mieli wakacje?

LESSON 42A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O której Piotrowski wyjeżdża?
2. Dokąd Piotrowski wyjeżdża?
3. Dokąd jedzie Kalinowski?
4. Co chce zrobić Kalinowski?
5. Czym Piotrowski jedzie?
6. Czego nie wiedział Kalinowski?
7. Jaki samochód kupił Piotrowski?
8. Jaki zadatek dał Piotrowski?
9. Jak będzie spłacał resztę?
10. Gdzie Kalinowski będzie kilka dni?
11. U kogo Kalinowski będzie w Poznaniu?
12. Na czym ślubie on będzie?
13. Dokąd Kalinowski pojedzie potem?
14. Czym Kalinowski pojedzie do Gdyni?
15. Dokąd Piotrowski pojedzie z Katowic?
16. Co Piotrowski chce robić na wsi?
17. Kiedy Kalinowski pracował na wsi?
18. Jak długo Kalinowski pracował na gospodarstwie?

19. Co w tym roku robi Kalinowski?

Part II - General Questions

1. Czym pan się interesuje?
2. Jaką katastrofę pan widział?
3. Ile dni ma listopad?
4. Jaki klimat jest w Kalifornii?
5. Jakie stopnie wojskowe pan zna?
6. Które miesiące mają 30 dni?
7. Które miesiące mają 31 dni?
8. Ile doba ma godzin?
9. Jaka była pogoda wczoraj?
10. Do którego plutonu pan jest przydzielony?
11. Jak długo trwała wojna domowa w Ameryce?
12. Kto jest żonaty w tej klasie?
13. Kiedy pan chodził do szkoły podstawowej?
14. O której pan je śniadanie?
15. Czy pan lubi ćwiczenia w terenie?
16. Jak daleko stąd jest osiedle wojskowe?
17. Jak się nazywają dni tygodnia?
18. Jak się nazywa pana dowódca kompanii?
19. Ile kosztuje bilet lotniczy do Nowego Yorku?
20. Ile książek po polsku pan przeczytał?
21. Ile razy pan się spóźnił do szkoły?
22. Jak długo pan pisał pracę domową wczoraj?
23. Ile jest 36 podzielone przez 6?

24. Kto siedzi na prawo od pana?

LESSON 42A

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. When did she come here? I don't know exactly, I think five minutes past five.
2. I will be here half past two, and you?
3. What day (of the month) is it? Today is the third of August.
4. No, I don't have enough time to do it, so I will do it tomorrow.
5. I am driving to the airport, the take-off is at 12:25.
6. I was sick from March to July.
7. A year usually has 365 days and sometimes 366.
8. January has 31 days, February has 28 days and April has 30 days.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Answer the following question:

1. Co pan robi kiedy pan ma wolne?
2. Jaka jest teraz pora roku i który jest miesiąc?
3. Którego jest dziś?
4. Co pan widzi przez okno?

LESSON 43

Grammar Perception Drill

FUTURE TENSE OF IMPERFECTIVE VERBS

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jutro będę leżał w łóżku. leżeć w łóżku
Co pan będzie robił
jutro?

Jutro będę leżał
w łóżku.

Jutro będę leżała w łóż-
ku.
Co pani będzie robiła
jutro?

Jutro będę leżała
w łóżku.

Jutro będziesz leżał.
Co ty będziesz robił
jutro?

Jutro będziesz leżała.
Co ty będziesz robiła
jutro?

Part II - (repeated action)

a/

Instructor:

Students:

On będzie opiekował się Władkiem
przez cały dzień.
Co on będzie robił przez cały
dzień?

On będzie opiekował się
Władkiem przez cały dzień.

On często będzie opiekował się
Władkiem.
On czasami będzie opiekował się
Władkiem.

Drill according to the pattern above using pronouns ja, ty, ona, my, wy, oni, one.

b/ (simultaneous action)

Instructor:

Kiedy Władek będzie odpoczy-
wał, Andrzej będzie pracował.
Co będzie Andrzej robił, kie-
dy Władek będzie pracował?

Kiedy on będzie prowadził samo-
chód, ona będzie spała.
Co ona będzie robiła, kiedy
on będzie prowadził samochód?

Kiedy Zosia będzie gotowała
obiad, on będzie ważył towary.
Co on będzie robił, kiedy Zo-
sia będzie gotowała obiad?

Kiedy on będzie pisał list, my
będziemy uczyli się lekcji.
Co my będziemy robili, kiedy
on będzie pisał listy.

c/
On będzie leżał w łóżku.
Co on będzie robił jutro?

Ona będzie leżała w łóżku.
Co ona będzie robiła jutro?

Ono będzie leżało w łóżku?
Co ono będzie robiło jutro?

My będziemy leżeli w łóżku.
Co my będziemy robili jutro?

My będziemy leżały w łóżku.
Co my będziemy robiły jutro?

Wy będziecie leżeli w łóżku.
Co wy będziecie robili jutro?

Wy będziecie leżały w łóżku.
Co wy będziecie robiły jutro?

Oni będą leżeli w łóżku.
Co oni będą robili jutro?

Students:

Kiedy Władek będzie odpo-
czywał, Andrzej będzie pra-
cował.

One będą leżały leżały w łóżku.
Co one będą robiły jutro?

Państwo będą leżeli w łóżku.
Co państwo będą robili jutro?

Drill according to the pattern above using the following sentences:

	{	Liczyć pieniądze w sklepie
		spać przez cały dzień
		opiekować się dziećmi w domu

Part III

a/ Translate into Polish:

I'll often read this newspaper.
I'll read the book all day.
I'll usually tell the truth.
I'll buy this newspaper sometimes.
When I write (will be writing) this letter I will remember about the greetings for your mother.
I cannot come to your (of Mr.) sister's wedding because I will be working at that time.

b/ Require students to change the following sentences into imperfective future tense:

Spałem pięć godzin.
Lekcja trwała godzinę.
Startowaliśmy o wpół do dziewiątej.
Liczę mundury w magazynie.
Matka piekła ciastka.
Lecieliśmy trzy godziny do Warszawy.
Jadłś śniadanie kwadrans po dziewiątej.
On służył w wojsku.

Drill the above pattern using pronouns ja, ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Part IV

Instructor: Suggested words: Students:

Teraz jest godzina trzynasta.

Która jest teraz godzina? 13 Teraz jest trzynasta godzina.

14
15
16
17

Instructor:

Suggested words:

Students:

18
19
20
21
22
23
24

Teraz jest trzynasta piętnaście.
Która jest teraz godzina?

13.15

Teraz jest trzynasta piętnaście.

14.30
15.45
16.15
17.25
18.40
19.55
20.05
21.10
22.12
23.50
0.05

Ten pociąg odchodzi o trzynastą.
O której odchodzi ten pociąg?

13

Ten pociąg odchodzi o trzynastą.

14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

Pociąg z Poznania przyjdzie o trzynastej dziesięć.
O której przyjdzie pociąg z Poznania?

13.10

Pociąg z Poznania przyjdzie o trzynastej dziesięć.

14.05
15.35
16.30

Instructor:

Suggested words:

Students:

17.45
18.10
19.20
20.12
21.13
22.03
23.30
0.05

Dziś jest trzynastego stycz-
nia.
Którego jest dziś?

13 styczeń

Dziś jest trzynastego stycz-
nia.

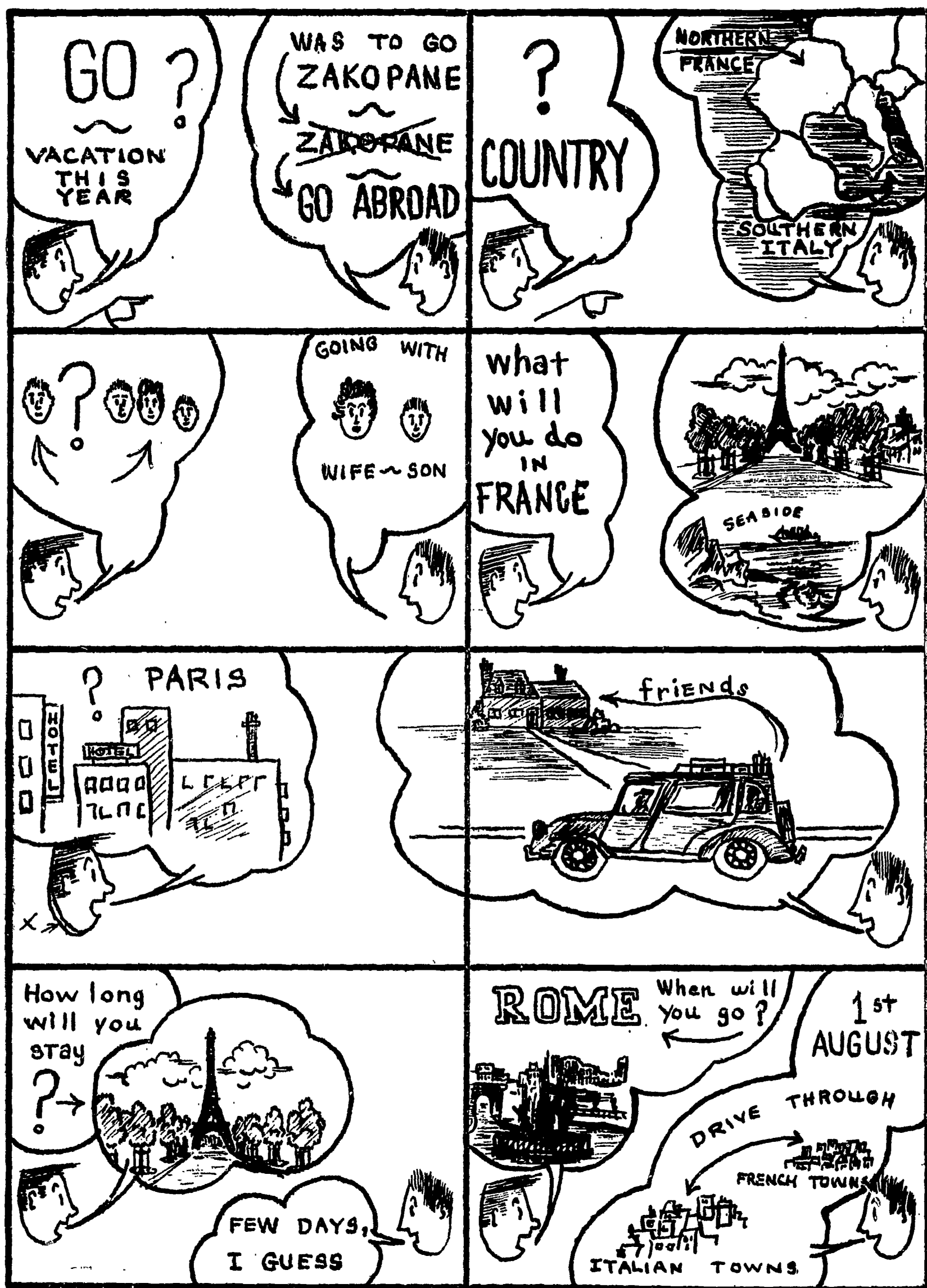
14 luty
15 marzec
16 kwiecień
17 maj
18 czerwiec
19 lipiec
20 sierpień
21 wrzesień
22 październik
23 listopad
24 grudzień

Andrzej przyjechał do Krakowa
dwudziestego piątego lutego.
Którego Andrzej przyjechał
do Krakowa?

25 luty

Andrzej przyjechał do Krako-
wa dwudziestego piątego lu-
tego.

26 marzec
27 kwiecień
28 maj
29 czerwiec
30 lipiec
31 sierpień

LESSON 43

Dialog (A trip abroad)

B.: Henryk Borowy

S.: Zygmunt Stępień

B.: Gdzie jedziesz na wczasy
w tym roku?

Where will you go to spend your
vacation this year?

S.: Miałem jechać do Zakopane-
go, ale zmieniłem plany
i pojadę za granicę.

I was to go to Zakopane, but I
changed my plans and will go
abroad.

B.: Do jakiego kraju poje-
dziesz?

What country will you go to?

S.: Pojadę do północnej Franc-
ji i do południowych Włoch.

I will be going to northern
France and to southern Italy.

B.: Czy jedziesz sam czy z ro-
dziną?

Are you going alone or with
your family?

S.: Jadę z żoną i z synem.

I'm going with my wife and my
son.

B.: Co będziecie robili we
Francji?

What will you do in France?

S.: Przede wszystkim będzie-
my zwiedzali Paryż, a po-
tem przez tydzień będzie-
my odpoczywali nad mo-
rzem.

First of all we'll do some sight-
seeing in Paris, and then we'll
rest for a week at the seaside.

B.: W jakim hotelu będziecie
mieszkali w Paryżu?

In Paris what hotel will you stay
in?

S.: W Paryżu będziemy prawdo-
podobnie mieszkali u zna-
jomych.

We'll probably stay with friends
(acquaintances) in Paris.

B.: Jak długo będziecie w Pa-
ryżu?

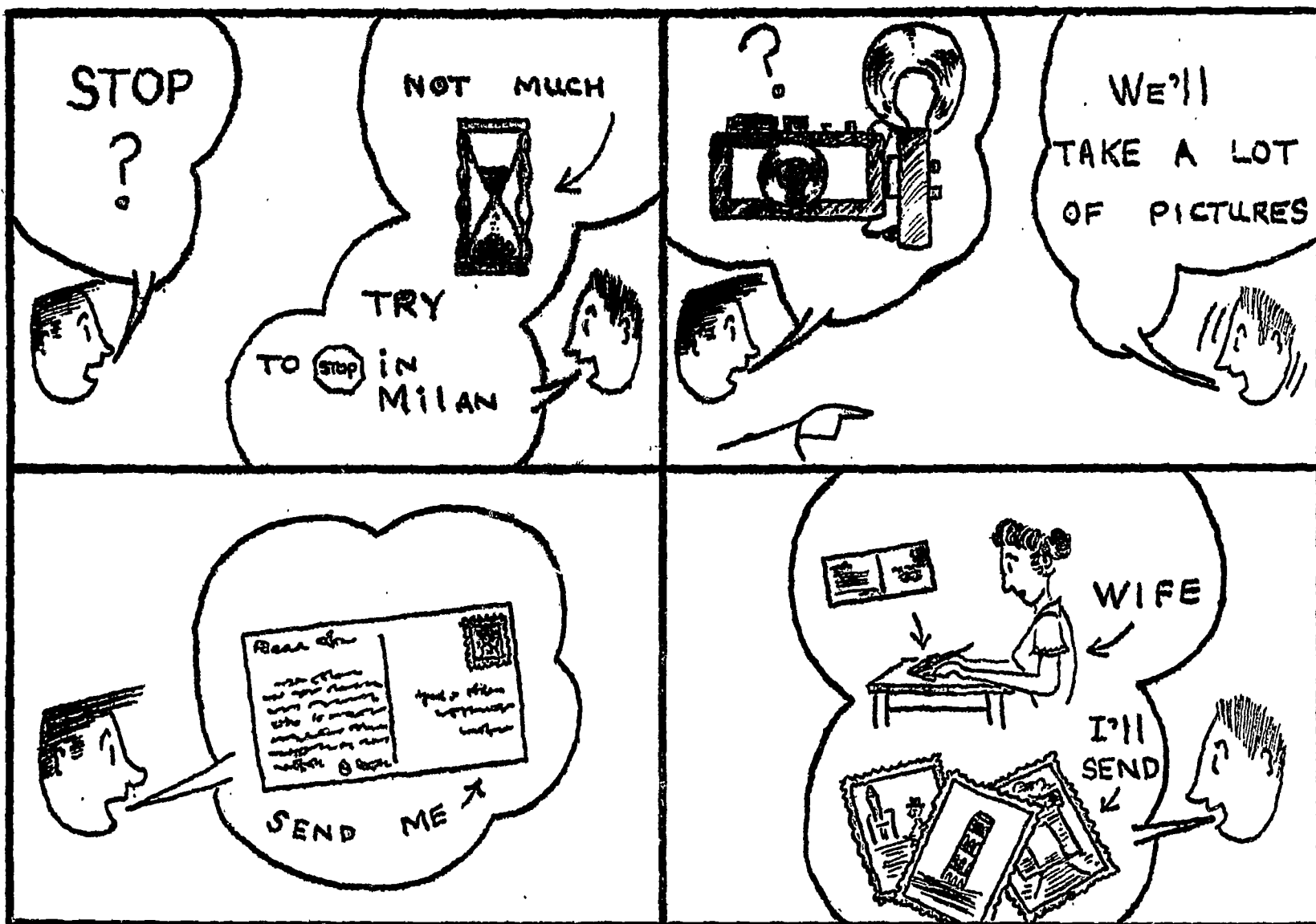
How long will you be in Paris?

S.: Nie wiem jeszcze dokład-
nie, ale myślę, że kilka
dni.

I'm not sure, a few days, I
guess.

B.: Kiedy wyjedziecie do Rzy-
mu?

When will you go on to Rome?

- S.: Wyjedziemy z Paryża do Rzymu pierwszego sierpnia. Po drodze będziemy przejeżdżali przez wiele francuskich i włoskich miast. We'll leave Paris for Rome on the 1st of August. On the way we'll drive through many French and Italian towns.
- B.: Czy będziecie się zatrzymywali po drodze? Will you stop on your way?
- S.: Nie będziemy mieli dużo czasu, ale będziemy starali się zatrzymać jeden dzień w Mediolanie. We won't have much time, but we'll try to stop one day in Milan.
- B.: Czy macie aparat fotograficzny? Do you have a camera?
- S.: Oczywiście. I na pewno będziemy robili dużo zdjęć. Of course. And we'll take a lot of snapshots (pictures).
- B.: Mam nadzieję, że przysłecie kartkę z podróży. I hope you'll send (me) a post card from your trip.
- S.: O tym będzie pamiętała moja żona. A ja przysłę zdjęcia. My wife will remember to do that. And I'll send you photos.

LESSON 43

Grammar Analysis

FUTURE TENSE OF IMPERFECTIVE VERBS

1.

The future tense of imperfective verbs may be formed in two ways.

It consists either:

- a. of the future of the verb być - to be, and the third person singular or plural past tense (as required) of the imperfective verb in question (this form is more often used), or
- b. of the future of the verb być - to be, and the infinitive of the imperfective verb in question,

e.g.: czytać - to read

ad a.

S i n g u l a r

M

F.

będę czytał	będę czytała	- -	I will be read- ing
będziesz czytał	będziesz czytała	- -	you will be read- ing
będzie czytał	będzie czytała	będzie czy- tało	he, she, it will be reading

P l u r a l

Masculine Persons

All Others

będziemy czytali	będziemy czytały	we will be reading
będziecie czytali	będziecie czytały	you will be reading
będą czytali	będą czytały	they will be reading

ad b.

S i n g u l a r

M	F	N	
będę czytać	będę czytać	będę czytać	I will be rea- ding
będziesz czytać	będziesz czytać	będziesz czytać	you will be rea- ding
będzie czytać	będzie czytać	będzie czytać	he, she, it will be reading

P l u r a l

<u>Masculine persons</u>	<u>All others</u>	
będziemy czytać	będziemy czytać	we will be reading
będziecie czytać	będziecie czytać	you will be reading
będą czytać	będą czytać	they will be reading

Below (as a pattern) are third person singular forms of all three tenses of the verb "to buy" - kupować, i; kupić, p.

<u>Past tense</u>			<u>Present tense</u>			<u>Future tense</u>		
<u>M.</u>	<u>F.</u>	<u>N.</u>	<u>M.</u>	<u>F.</u>	<u>N.</u>	<u>M.</u>	<u>F.</u>	<u>N.</u>
kupował,	kupowała,	kupowało	on	ona	ono	będzie	będzie	będzie
			kupuje			kupował	kupowała	kupowało
						(kupować)	(kupować)	(kupować)
kupił	kupiła	kupiło				on	ona	ono
						kupi	kupi	kupi

S U M M A R Y

Future imperfective = Future of verb

Verb <u>być</u> +	3rd pers. s. past tense	M.
	imperfective verb	F.
	or infinitive	N.
	3rd pers. pl. past tense	M.
	imperfective verb	F.
	or infinitive	N.

As a rule every Polish verb has two past tense forms, one present tense form and two future tense forms. (See Lesson 41, Grammar Perception Drill)

The future tense of the imperfective aspect is used in similar circumstances as those described in Lesson 41 which refer to all other tenses of the imperfective aspect,

e.g.:

Często wracałem do domu o piątej. - I often returned home at five.

Często będę wracał do domu o piątej. - I will often return home at five.

2.

Following are both aspects of verbs previously introduced in the vocabulary list in one aspect only. (Verbs which form the perfective aspect by adding a prefix)

myśleć, i.	- pomyśleć, p.
prowadzić, i.	- poprowadzić, p.
czuć się, i.	- poczuć się, p.
radzić się, i.	- poradzić się, p.
chorować, i.	- zachorować, p.
ważyć, i.	- zważyć, p.
szukać, i.	- poszukać, p.
cieszyć się, i.	- ucieszyć się, p.
jeść, i.	- zjeść, p.
palić, i. - to smoke	- zapalić, p. - to light
palić, i. - to burn	- spalić, p. - to burn down
prosić, i.	- poprosić, p.
czekać, i.	- zaczekać, p.
	- poczekać, p.

3.

Below is a list of the ordinal numerals from 13 - 31:

M.

trzynasty
czternasty
piętnasty
szesnasty
siedemnasty

trzynasta
czternasta
piętnasta
szesnasta
siedemnasta

trzynaste
czternaste
piętnaste
szesnaste
siedemnaste

osiemnasty
dziiewiętnasty
dwudziesty

" pierwszy
" drugi
" trzeci
" czwarty
" piąty
" szósty
" siódmy
" ósmy
" dziewiąty

trzydziesty
pierwszy

osiemnasta
dziiewiętnasta
dwudziesta

" pierwsza
" druga
" trzecia
" czwarta
" piąta
" szósta
" siódma
" ósma
" dziewiąta

trzydziesta
pierwsza

osiemnaste
dziiewiętnaste
dwudzieste

" pierwsze
" drugie
" trzecie
" czwarte
" piąte
" szóste
" siódme
" ósme
" dziewiąte

trzydzieste
pierwsze

LESSON 43

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

On chce zwiedzać miasto. zwiedzać miasto
Co pan będzie robił jutro?
Co pani będzie robiła jutro?
Co ty będziesz robił jutro?
Co ty będziesz robiła jutro?
Co Bolek będzie robił jutro?
Co on będzie robił jutro?
Co ona będzie robiła jutro?
Co ono będzie robiło jutro?
Co my będziemy robili jutro?
Co my będziemy robiły jutro?
Co wy będziecie robili jutro?
Co wy będziecie robiły jutro?
Co oni będą robili jutro?
Co one będą robiły jutro?
Co państwo będą robili jutro?

Jutro będę zwie-
dzać miasto.
Jutro będę zwie-
dzała miasto.

on chce odpoczywać nad morzem
on chce liczyć mundury w magazynie
on chce ważyć towary w sklepie

Instructor:

Suggested words:

Students:

on chce robić zdjęcia
on chce siedzieć w domu
on chce uczyć się dialogu
on chce pisać na maszynie

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Którego dziś jest?

13 styczeń I

Dziś jest trzynas-
tego stycznia.

23 styczeń II

Dziś jest dwudzie-
tego trzeciego
stycznia.

Którego będzie jutro?

Którego było wczoraj?

Którego pan tu przyjechał?

14, 24 luty

II

15, 25 marzec

III

16, 26 kwiecień

IV

17, 27 maj

V

18, 28 czerwiec

VI

19, 29 lipiec

VII

20, 30 sierpień

VIII

22 wrzesień

IX

23 październik

X

Use clock dial as vis. aid.

21 listopad

XI

31 grudzień

XII

Która jest teraz godzi-
na?

13

Teraz jest godzi-
na trzynasta.

14, 14.30

15, 15.15

16, 16.30

17, 17.30

18, 18.30

19, 19.05

20, 20.45

21, 21.08

22, 22.37

23, 23.11

24, 0.05

O której godzinie od-
chodzi pociąg z War-
szawy?

13

Pociąg z Warszawy
odchodzi o trzy-
nastej.

14, 14.05

15, 15.10

16, 16.15

17, 17.30

18, 18.45

19, 19.05

Instructor:

Suggested words:

Students:

20, 20.05
21, 21.10
22, 22.20
23, 23.30
24, 0.10

LESSON 43

Translation
English - Polish

1. Mr. & Mrs. Jaworski lived outside of Poznań.
2. The Jaworski's house is in a garden, among trees.
3. The road from the settlement to the airport leads among nice new houses.
4. Beyond the settlement the road turns to the right and goes under the railway bridge.
5. The airport is beyond the old bridge.
6. Jaworski stopped in front of the gate.
7. Several planes were flying over the airport.
8. Mary looked for (her) dog behind the house, under the house, in the house, under tables, couches and chairs.
9. Kowalski knows where the Jaworski's live but he does not know their address.
10. Bolek knows Janek very well and he knows that Janek knows how to swim.

LESSON 43

Translation Polish - English

Janek i Bolek mieszkają w Warszawie, a pracują w fabryce pod Warszawą. Oni wychodzą z domu o wpół do szóstej, żeby zdążyć na pierwszy autobus. Z domu do fabryki jedzie się autobusem trzy kwadransy. Oni zaczynają pracę o siódmej i pracują osiem godzin. Pan Wirski, ojciec Janka i Bolka, jest urzędnikiem. On je śniadanie kwadrans przed siódmą a wyjeżdża do pracy dopiero kwadrans po siódmej. Około jedenastej on zwykle pije herbatę i je dwie kanapki.

Pani Wirska już przed piątą zaczyna robić śniadanie dla synów a potem dla męża. O wpół do dziesiątej ona idzie na zakupy do miasta. Często spotyka ona siostrę i po zakupach, około południa idą razem do kawiarni. W zimie piją one gorącą kawę a w lecie wodę z sokiem. Pani Wirska wraca do domu o wpół do pierwszej. Jak każda kobieta ona ma dużo pracy w domu.

O wpół do trzeciej ona zaczyna gotować obiad. Pan Wirski i chłopcy przyjeżdżają o czwartej i zaraz chcą jeść. Państwo Wirscy wychodzą wieczorem zwykle tylko w soboty, ale Janek często idzie na randkę o szóstej, a Bolek jeśli tylko ma dosyć pieniędzy idzie na drugi program do kina. Janek i Bolek wracają do domu kwadrans po dziewiątej albo o wpół do dziesiątej. Rodzice już od dziewiątej są w łóżku.

Questions

1. Gdzie pracują Janek i Bolek?

2. Gdzie jest fabryka?
3. O której oni wychodzą z domu?
4. Na który autobus oni muszą zdążyć?
5. Jak długo oni jadą z domu do fabryki?
6. Kiedy Janek i Bolek zaczynają pracę?
7. Ile godzin oni pracują?
8. O której ojciec Janka i Bolka je śniadanie?
9. Ile minut potem on wyjeżdża do pracy?
10. Około której godziny on pije herbatę?
11. Ile kanapek on je?
12. Kiedy pani Wirska zaczyna robić śniadanie?
13. Dla kogo ona robi śniadanie?
14. Dokąd ona idzie na zakupy?
15. O której ona idzie na zakupy do miasta?
16. Z kim ona idzie do kawiarni?
17. Co one piją w zimie?
18. W jakiej porze roku one piją wodę z sokiem?
19. Kiedy pani Wirska wraca do domu?
20. Gdzie ona ma dużo pracy?
21. Co ona robi o wpół do trzeciej?
22. O której przyjeżdża pan Wirski?
23. Dokąd Janek idzie często o szóstej?
24. Na który program Bolek idzie do kina?
25. Kiedy chłopcy wracają do domu?
26. Gdzie są rodzice o dziewiątej?

LESSON 43

Oral - Aural Drill

Part I

1. Dokąd jedzie Stępień?
2. Do jakiego miasta miał jechać Stępień na wczasy?
3. Kto miał jechać do Zakopanego na wczasy?
4. Co zmienił Zygmunt Stępień?
5. Dokąd pojedzie Zygmunt Stępień?
6. Do jakiego kraju pojedzie Zygmunt Stępień?
7. Kto pojedzie do Francji i południowych Włoch?
8. Czy Zygmunt Stępień jedzie sam do północnej Francji i południowych Włoch?
9. Kto jedzie z żoną i synem na wczasy?
10. Co będą robili państwo Stępień we Francji?
11. Kto będzie zwiedzał Paryż?
12. Kto będzie odpoczywał nad morzem?
13. Gdzie będą odpoczywali państwo Stępień?
14. Jak długo oni będą odpoczywali?
15. U kogo w Paryżu będą mieszkali państwo Stępień?
16. Kto będzie mieszkał u znajomych w Paryżu?
17. Jak długo będą państwo Stępień w Paryżu?
18. Kto będzie w Paryżu kilka dni?
19. Czy Zygmunt Stępień wie dokładnie, ile dni będą w Paryżu?
20. Kiedy państwo Stępień z synem wyjadą do Rzymu?
21. Kto wyjedzie z Paryża 1 sierpnia?

yo

22. Dokąd wyjadą państwo Stępień z Paryża?
23. Przez co będą przejeżdżali państwo Stępień?
24. Kto po drodze do Rzymu będzie przejeżdżał przez wiele miast?
25. Przez jakie miasta będą przejeżdżali państwo Stępień?
26. Czy państwo Stępień będą zatrzymywali się we wszystkich miastach?
27. Dlaczego oni nie będą zatrzymywali się we wszystkich miastach?
28. Ile dni państwo Stępień zatrzymają się w Mediolanie?
29. Czy państwo Stępień mają aparat fotograficzny?
30. Czy oni będą robili zdjęcia?
31. Ile zdjęć będą robili?
32. Kto przyśle kartkę z podróży?

Part II

1. Czy był pan za granicą?
2. W jakich krajach był pan?
3. Czy pan interesował się innymi krajami?
4. Przez jakie kraje pan przejeżdżał?
5. Czym zainteresował się pan za granicą?
6. Kiedy ostatni raz wyjeżdżał pan za granicę?
7. Jakie miasta zwiedzał pan?
8. Czy pan ma aparat fotograficzny?
9. Jakiej marki jest pana aparat?
10. Gdzie będzie pan podczas urlopu w tym roku?
11. Czy pan umie robić zdjęcia?

12. Zdjęcia czego lubi pan robić?
13. Jakie zdjęcia można robić pana aparatem?
14. O której będzie pan jadł dziś obiad?
15. W którym miesiącu pojedzie pan na urlop?
16. Dokąd zwykle ludzie wyjeżdżają na wczasy?
17. Co będzie pan robił podczas urlopu?
18. Kiedy będzie się pan uczył nowego dialogu?
19. Która godzina jest teraz?
20. O której zwykle kończy pan uczyć się wieczorem?
21. O której skończy się ta lekcja?
22. Czym interesował się pan kiedy pan mieszkał u rodziców?

LESSON 43

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. When I was reading a newspaper my wife phoned me.
2. Mr. Kowalski finished writing (to write) a letter and went to the post office.
3. When Bolek's father ate (his) breakfast he usually smoked cigarettes.
4. He wrote (his) homework for one hour but he didn't finish (it) yet.
5. I am interested in the book about the Polish army.

6. Kowalski is a tall man, but his brother is short.

7. I was ill in October.

8. I will go to Warsaw on the 24th of February at seven forty five in the evening.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students (in that case write dates and hours in full.)

It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

1. Bolek arrived on the 23th of September.

2. Marysia arrived on the 17th of December.

3. The Kowalski's arrived on the 14th of April.

4. 17.55 hrs.

5. 14.34 hrs.

6. The bus leaves at 13.15.

7. The train leaves at 15. 40

LESSON 43

Vocabulary

aparatus, m.
aparatus, gen. s.

- apparatus

aparatus fotograficzny

- camera

fotograficzny, fotograficzna, foto-
graficzne

- photographic

Francja, f.

- France

kartka, f.	- card (post), slip (of paper)
kraj, m. kraju, gen. s.	- country
mieć nadzieję	- to hope, to have hope
Mediolan, m. Mediolanu, gen. s.	- Milan, a city in northern Italy
morze, n.	- sea
nadzieja, f.	- hope
oczywiście	- of course, naturally, obviously
Paryż, m. Paryża, gen. s.	- Paris
południowy, południowa, południowe	- southern, south (as adj) southerly
północny, północna, północne	- northern, north (as adj) northerly
prawdopodobnie	- probably
przede wszystkim	- first of all, above all
przyjeżdżać, i. przejeżdżam przejeżdża	- to pass through, to cross, to run down, to pass over (by means of transportation)
przysłać, p. przyśle przyśle	- to send to (somebody)
Rzym, m. Rzymu, gen. s.	- Rome
starać się, i. postarać się, p. staram się postaram się stara się postara się	- to try, to endeavor, to strive
wczasy (pl. only) wczasów, gen.	- vacation

Włochy (pl. only)
Włoch, gen. pl.
Włoszech, loc. pl.

- Italy

włoski, włoska, włoskie

- Italian (as adj.)

wyjechać, p.
wyjadę
wyjedzie

- to leave, to (by means
of transportation)

Zakopane, n. adj.
Zakopanego, gen. s.

- Zakopane, mountain re-
sort in the Tatra Moun-
tains in southern Po-
land (winter sports
center)

zaprosić, p. zapraszać, i.
zaproszę zapraszam
zaprosi zaprasza

- to invite

zatrzymać (się), p.
zatrzymam (się)
zatrzyma (się)

- to stop (oneself)

zatrzymywać (się), i.
zatrzymuję (się)
zatrzymuje (się)

- to stop (oneself)

zdjęcie, n.

- snapshot, photograph,
picture

zmienić, p.
zmienię
zmieni

- to change

zwiedzać, i.
zwiedzam
zwiedza

- (to do) sightseeing,
to visit (places but
not persons)

LESSON 44

Grammar Perception Drill

EXPRESSIONS OF TIME

Use chart (page 187) as a visual aid.

1. Instructor:	Suggested words:	Students:
a. Pracuję w szkole <u>do</u> drugiej (godziny.)
Do której pan pracuje w szkole?	2	Pracuję <u>do</u> 2 godz.
b. Kończę pracę <u>przed</u> drugą (godziną.)
Kiedy pan kończy pracę?		Kończę pracę <u>przed</u> 2 godz.
c. Muszę być w szkole <u>na</u> drugą (godzinę.)
Na którą pan musi być w szkole?		Muszę być w szkole <u>na</u> 2 godz.
d. Będę w domu <u>o</u> drugiej (godzinie.)
O której pan będzie w domu?		Będę w domu <u>o</u> 2 godz.
e. Będę w domu <u>około</u> drugiej (godziny.)
Około której pan będzie w domu?		Będę w domu <u>około</u> 2 godz.
f. Będę w domu <u>po</u> drugiej (godzinie.)
Kiedy pan będzie w domu?		Będę w domu <u>po</u> 2 godz.
g. Pracuję w biurze <u>od</u> drugiej (godziny.)
Od której pan pracuje w biurze?		Pracuję w biurze <u>od</u> 2 godz.
h. Pracuję w biurze <u>od</u> drugiej do trzeciej (godziny.)
Jak długo pan pracuje w biurze?		Pracuję w biurze <u>od</u> 2 godz. <u>do</u> 3 godz.

3, 4, 5
6, 7, 8
9, 10, 11

2. Instructor**Suggested words:****Students:**

Teraz jest pięć (minut)
po pierwszej.
Która jest teraz godzina?

1.05

Teraz jest pięć po
pierwszej.
Teraz jest pierwsza
pięć.

Pociąg do Warszawy odchodzi
pięć po pierwszej.
O której odchodzi pociąg
do Warszawy?
Pociąg do Warszawy odchodzi
pierwsza pięć.
O której odchodzi pociąg
do Warszawy?

Pociąg do Warszawy
odchodzi pięć po
pierwszej.

Pociąg do Warszawy
odchodzi pierwsza
pięć.

1.10

...pierwsza dzie-
sięć.

1.15

...pierwsza pięt-
naście.

1.30

...pierwsza trzy-
dzieści.

1.45

...pierwsza czter-
dzieści pięć.

1305, 1308, 1317
1331, 1354, 1359
1400, 1430, 1500
1600, 1628, 1744
1831, 1902, 1917
2000, 2117, 2243
2318, 2415, 0015

3. Instructor:**Suggested words:****Students:**

Use chart in Grammar Analysis p.2 as visual aid.

Ja zaczynam lekcję.
Kto zaczyna lekcję?

zaczynać lekcję

Ja zaczynam lekcję.

Lekcja się zaczyna.
Co się zaczyna?

Lekcja się zaczyna.

On zacznie lekcję.
Kto zacznie lekcję?

zacząć lekcję
kończyć lekcję
skończyć lekcję

Lekcja się zacznie.
Co się zacznie?

Instructor:

Suggested words:

Students:

zatrzymywać samochód
zatrzymać samochód

Drill according to the above pattern using pronouns: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

4. Require students to recognize the aspect of the following couples of verbs:

kupić	kupować
sprzedawać	sprzedać
otrzymać	otrzymywać
sprowadzić	sprowadzać
płacić	zapłacić
upiec	piec
napisać	pisać
podziękować	dziękować
lubić	polubić
gotować	ugotować
grać	zagrać
zamieszkać	mieszkać

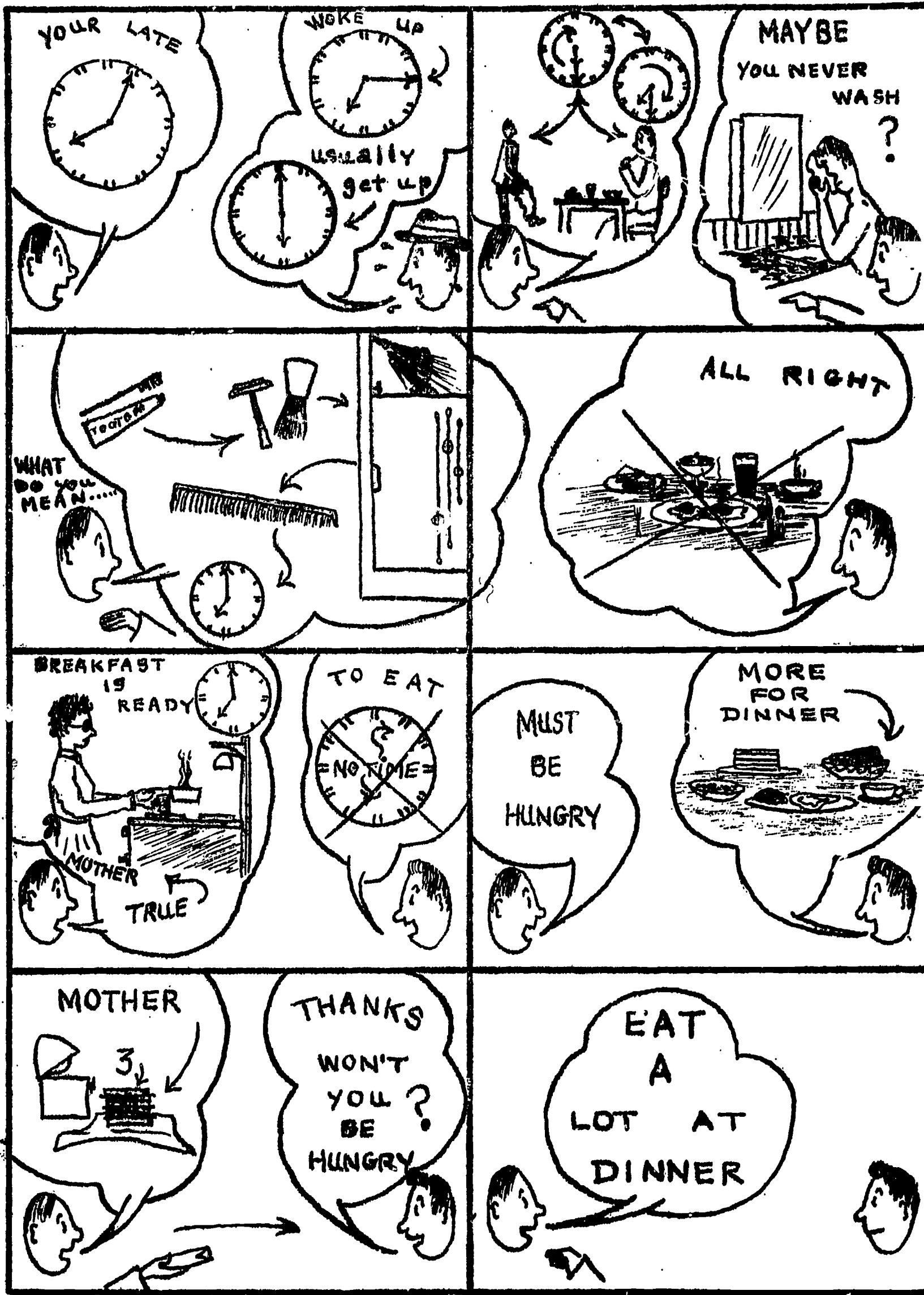
Require students to form first person singular of all tenses of each of the above verbs.

5.

Czterdziesty pułk piechoty
ma nowego dowódcę.

Który pułk ma nowego dowódcę?

Drill according to the above pattern using ordinal numerals 50, 60, 70, 80, 90, 100.

LESSON 44

Dialog (Daily activities)

M.: Mieczysław

K.: Kazimierz

M.: Widzę, że się spóźniłeś. Jest już pięć po ósmej. I see you are late. It's already five past eight.

K.: Tak, wiem o tym. Dziś obudziłem się kwadrans po siódmej, a zwykle wstaję o szóstej. Yes, I know that. I woke today at a quarter past seven and usually I get up at six.

M.: Dlaczego tak wcześnie? Ja zaczynam ubierać się o wpół do siódmej i o siódmej trzydzieści jestem już po śniadaniu. Why so early? I start to dress at half past six and I'm through with the breakfast (after breakfast) at seven-thirty.

K.: Może ty się nigdy nie myjesz? Maybe you never wash?

M.: Co ty mówisz! Codziennie czyścę zęby, golę się, kąpię się, czeszę się i jestem gotowy o siódmej. What do you mean (what are you saying)! Every day I brush my teeth, I shave, I bathe, I comb my hair and I'm ready at seven.

K.: Dobrze, ale ty nie potrzebujesz robić śniadanie. All right, but you don't have to (need to) make breakfast.

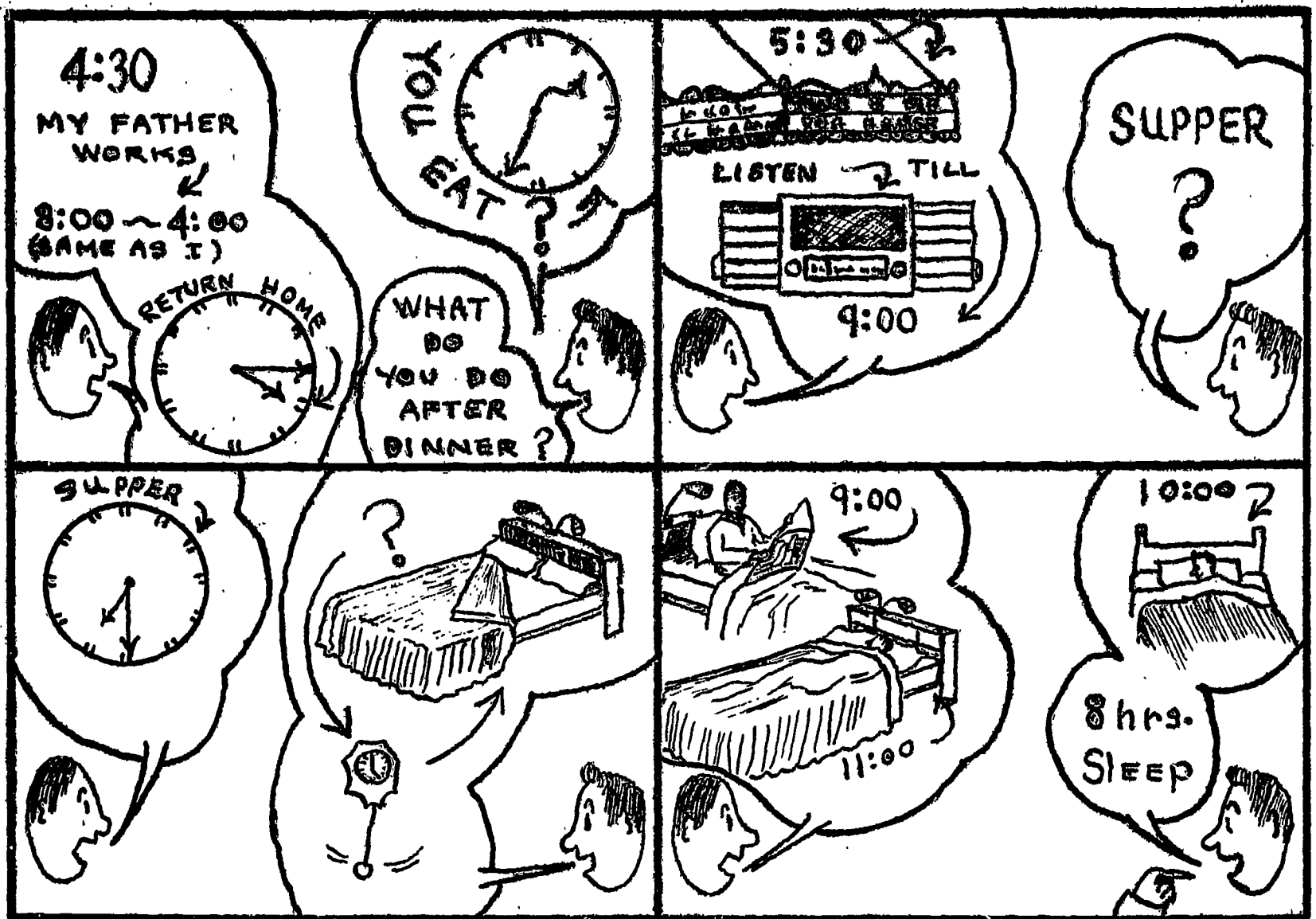
M.: To prawda. Matka ma zawsze śniadanie gotowe na siódmą. That's true. Mother always has breakfast ready by seven.

K.: Ja dziś nie miałem czasu zjeść śniadania. I hadn't time today to eat breakfast.

M.: To musisz być głodny. Then you must be hungry.

K.: To trudno. Zjem za to więcej na obiad. That can't be helped. Instead I'll eat more for dinner.

M.: Matka dała mi trzy kanapki na drugie śniadanie. Chętnie dam ci jedną. Mother gave me three sandwiches for second breakfast (lunch). I'll be glad to give you one (I'll give you one, willingly).

- K.:** Dziękuję. A czy ty nie będziesz głodny? Thanks. But won't you be hungry?
- M.:** O nie, ja lubię dużo jeść tylko na obiad. Oh no, I like to eat much only for dinner.
- K.:** A o której jesz zwykle obiad? And at what time do you usually eat dinner?
- M.:** O wpół do piątej. Ojciec tak jak ja pracuje od ósmej do czwartej i wraca do domu kwadrans po czwartej. At half past four. (My) father works from eight to four, the same as I, and returns home at a quarter past four.
- K.:** Co robisz zwykle po obiedzie? What do you usually do after dinner?
- M.:** Czasami chodzę do kina na wpół do szóstej, a wieczorem słucham radia do dziewiątej. Sometimes I go to the movies by half past five and in the evening I listen to the radio until nine.
- K.:** O której jesz kolację? At what time do you eat supper?
- M.:** Kolację jem o wpół do ósmej. I eat supper at half past seven.
- K.:** O której kładziesz się spać? At what time do you go to bed (go to sleep?)
- M.:** Rozbieram się o dziewiątej i idę do łóżka. Potem czytam jeszcze gazetę. Zасыpiam około jedenastej. I undress at nine and go to bed. Afterwards I read the newspaper. I fall asleep around eleven.
- K.:** To późno. Ja muszę spać osiem godzin więc o dziesiątej jestem już w łóżku. That's late. I must sleep 8 hours, so at ten I'm already in bed.

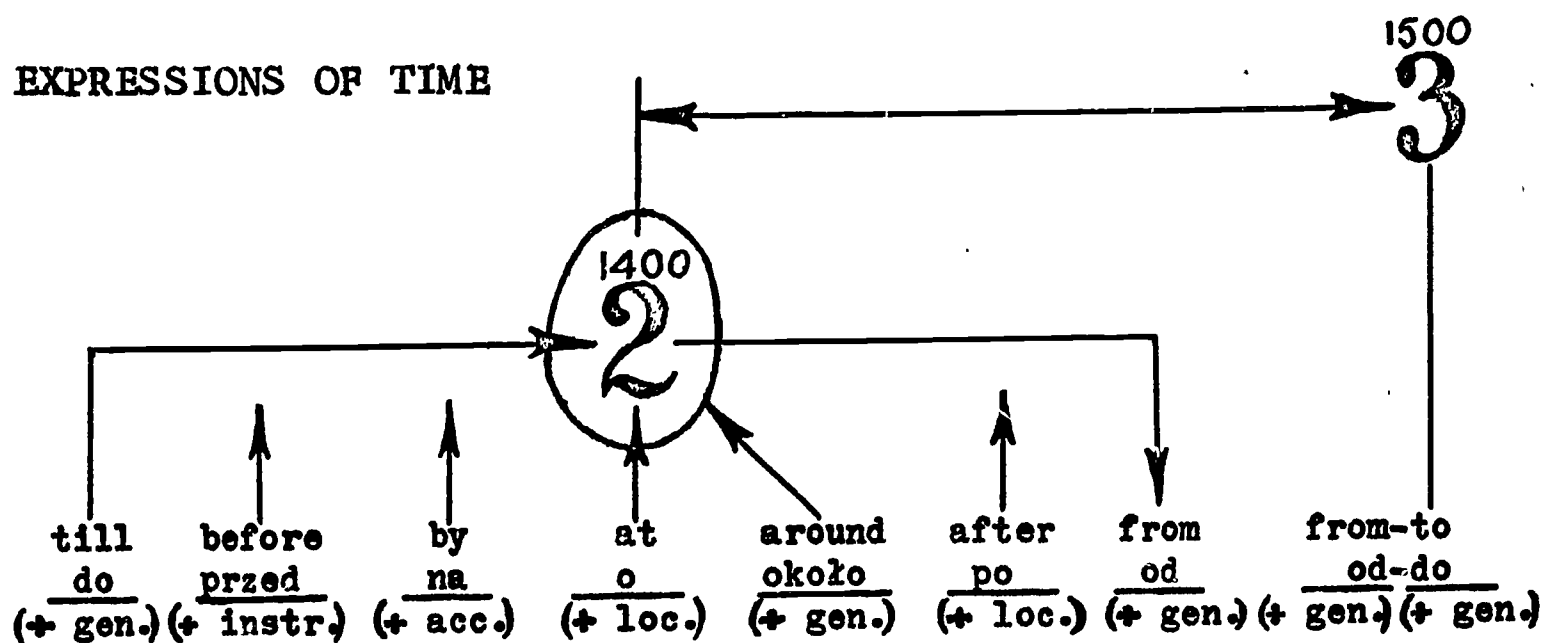
LESSON 44

Grammar Analysis

1. Other examples how to indicate time.

Q.: Na którą godzinę masz skończyć tą pracę?	By what time are you supposed to finish this work?
A.: Mam skończyć tą pracę na piątą.	I'm supposed to finish this work by five.
Q.: O której odchodzi pociąg do Krakowa?	At what time leaves the train for Kraków?
A.: Pociąg do Krakowa odchodzi o czternastej trzydzieści.	The train for Kraków leaves at 1430 hrs.
Q.: Kiedy idziesz na obiad?	When are you going for dinner?
A.: Na obiad idę po czwartej.	I'm going for dinner after four (o'clock.)
Q.: Kiedy odchodzi pociąg do Szczecina?	When does the train leave for Szczecin?
A.: Nie wiem dokładnie, ale zdaje mi się, że przed czwartą.	I don't know exactly but it seems to me that before four (o'clock.)
Q.: Od której godziny będziesz jutro zajęty?	When (from what hour) will you be busy tomorrow?
A.: Będę zajęty od trzeciej.	I will be busy from three (o'clock.)
Q.: W których godzinach będziesz dzisiaj zajęty?	When (in what hours) will you be busy today?
A.: Będę zajęty od drugiej do piątej.	I will be busy from two to five.

EXPRESSIONS OF TIME

2. Many Polish transitive verbs become intransitive by adding the word "się" (reflexive verbs):

Transitive verb

zaczynać

Ja

zaczynam

lekcję.

subject

transitive

direct
object

Intransitive verb

zaczynać się

Lekcja

zaczyna się

subject

intransitive
verb

transitive

golić, i.
ogolić, p.
kąpać, i.
wykąpać, p.
budzić, i.
obudzić, p.
zaczynać, i.
zacząć, p.
kończyć, i.
skończyć, p.
zatrzymywać, i.
zatrzymać, p.

e.g.:

Ja (subject) golę Janka (direct object).

Intransitive

- golić się, i.
- ogolić się, p.
- kąpać się, i.
- wykąpać się, p.
- budzić się, i.
- obudzić się, p.
- zaczynać się, i.
- zacząć się, p.
- kończyć się, i.
- skończyć się, p.
- zatrzymywać się, i.
- zatrzymać się, p.

- I shave Janek.

Janek (subject) goli się.

- Janek is shaving himself.

Ja (subject) zacząłem lekcję
(direct object) o piątej.

- I began the lesson at five.

Lekcja (subject) zaczęła się
o piątej.

- The lesson began at five.

Ja (subject) zatrzymałem samo-
chód (direct object).

- I stopped the car.

Samochód (subject) zatrzymał się.

- The car stopped.

3. Many Polish verbs do not form (their) perfective aspects by adding a prefix (see L. 41) but by contracting or modifying the stem. Some verbs have an entirely different stem in the imperfective and perfective aspect.

Below are some hints which will help you distinguish between the perfective and imperfective forms of the same verb:

a. If one infinitive has a prefix and the other doesn't, the infinitive with the prefix is perfective and the other is imperfective,

e.g.:

czytać, i.

czytam - I read

- przeczytać, p.

- przeczytam - I will read

b. If both infinitives have the same prefixes, or start with the same letter the longer infinitive is imperfective and the shorter is perfective,

e.g.:

przyjmować, i.

przyjmuję - I receive

- przyjąć, p.

- przyjmę - I will receive

c. If both infinitives have the same number of letters but one ends in -ić, -yc or -ec and the other in -ać, the one ending in -ać is imperfective and the other is perfective,

e.g.:

wracać, i.

wracam - I return

- wrócić, p.

- wrócę - I will return

dowiadawać się, i.
dowiaduję się - I inquire

- dowiedzieć się, p.
- dowiem się - I will find out

d. A few verbs change their stems completely and there is no way to distinguish which is imperfective and which is perfective. The forms must be memorized,

e.g.:

widzieć, i.
widzę - I see

- zobaczyć, p.
- zobaczę - I will see.

It is important to note that the imperfective aspect and the perfective aspect of the b/, c/ and d/ category of verbs may not belong to the same type of conjugation.

SUMMARY

4. How to recognize which form is perfective and which imperfective when you know both forms.

a. Imperfective aspect

Perfective aspect

czekać must be the same type poczekać
 of conjugations

b. Imperfective aspect

Perfective aspect

1 2 3 4 5 6 7 8 ⑨
z a p r a s z a ć

may be of different type of conjugations

1 2 3 4 5 6 7 ⑧
z a p r o s i ć

c. Imperfective aspect

Perfective aspect

1 2 3 4 5 6
w r a c a ć

may be of different type of conjugations

1 2 3 4 5 6
w r ó c i ć

4. Below is a list of the ordinal numbers from 40 - 100

czterdziesty
pięćdziesiąty
sześćdziesiąty
siedemdziesiąty
osiemdziesiąty
dziewięćdziesiąty
setny

czterdziesta
pięćdziesiąta
sześćdziesiąta
siedemdziesiąta
osiemdziesiąta
dziewięćdziesiąta
setna

czterdzieste
pięćdziesiąte
sześćdziesiąte
siedemdziesiąte
osiemdziesiąte
dziewięćdziesiąte
setne

5. Following are both aspects of verbs previously introduced in the vocabulary list in one aspect only. (Verbs which form the perfective aspect by adding a prefix.)

dziękować, i.
lubić, i.
pisać, i.
gotować, i.
grać, i.
mieszkać, i.

- podziękować, p.
- polubić, p.
- napisać, p.
- ugotować, p.
- zagrać, p.
- zamieszkać, p.

From now on both aspects of all verbs occurring in the dialogs will be given in the vocabulary list.

LESSON 44

Structural Drill

Part I

Use a clock dial as a visual aid.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Na którą godzinę pani
Kowalska zaprosiła gości?

1

Pani Kowalska zaprosiła gości na pierwszą. Pani Kowalska zaprosiła gości na wpół do drugą (drugiej).

1.30
2

Instructor:

Suggested words:

Students:

2.30

3

3.30

4

4.30

5

5.30

6

6.30

7

7.30

8

8.30

9

9.30

10

10.30

11

11.30

12

12.30

O której godzinie przy-
chodzi autobus z Krakowa?

13

Autobus z Krakowa przy-
chodzi o trzynastej.

14, 15

16, 17

18, 19

20, 21

22, 23

Kiedy pan idzie do domu?

1

2-12

Idę do domu po pierw-
szej.

Od której do której godzi-
ny będzie pan w domu?

1-2

Będę w domu od pierw-
szej do drugiej.

3-4

5-6

7-8

9-10

11-12

Którą książkę pan czyta
w tym roku?

40

Czytam w tym roku czter-
dziestą książkę.

41, 42

43, 45

46, 47

48, 49

Instructor:

Suggested words:

Students:

50, 51
52, 55
60, 62
64, 68
70, 72
75, 80
82, 85
90, 93
95, 100

Która jest teraz godzina?

1.05

Teraz jest pięć po
pierwszej.
Teraz jest pierwsza
pięć.

2.20
3.15
4.32
8.45
9.25
12.01
13.18

Która jest teraz godzina?

8.55
9.58
11.35
6.47
10.52
3.40
7.45
10.50

Teraz jest za pięć
dziewiąta.

Part II

Require students to change the statements below according to the following pattern:

Instructor:

Students:

Zaczynam pracę w biurze o ósmej.

Praca w biurze zaczyna się
o ósmej.

Zacząłem pracę w biurze o ósmej

Kończę lekcję o czwartej.

Skończę lekcję o czwarterj.

On zatrzymuje samochód.

On zatrzyma samochód.

Part III

Translate into Polish:

I shave myself.	I shave my brother.	He shaves the patients.
I bathe (myself).	I bathe the child.	She bathes the dog.
I comb (myself).	I comb my daughter.	She combs the children.

LESSON 44

**Translation
English - Polish**

1. When Mrs. Kowalski was cooking dinner, Mr. Kowalski was reading a newspaper and the children were studying.
2. Józef Kowalski usually begins (his) vacation in the last week of June, but this year he began (his) vacation in July.
3. Mrs. Pawlak often invites guests for supper. Yesterday she invited the Jaworski's.
4. Maria likes to read. She reads a lot. During (her) vacation she read (through) fifteen books.
5. At five o'clock Andrzej finished work and phoned to his wife. He phones to his wife every day after work.
6. Profesor Górski always finishes the lesson at nine.
7. All evening the salesman counted pens, pencils, envelopes and boxes of cigarettes.
8. After lunch Majewski paid the bill. The waitress quickly counted the money and put the change on the table.
9. Mrs. Wirska does not like to pay bills.

LESSON 44

Translation Polish - English

Po ślubie Andrzej i Jadwiga zjedli obiad z rodziną, a o 3-ciej pojechali samochodem na lotnisko. Kwadrans po czwartej byli już w samolocie, a kilka minut potem lecieli nad Warszawą. Oni jechali do Francji. W samolocie Andrzej i Jadwiga mówili o tym jakie kraje i miasta będą zwiedzali.

"Będziemy w Paryżu przez tydzień," mówił Andrzej. "Potem pojedziemy do południowej Francji i tam będziemy odpoczywali nad morzem przez kilka dni. Myślę, że będziemy mogli wynająć tam samochód i pojedziemy do Rzymu. W Rzymie zostaniemy do czwartego września." Jadwiga bardzo się ucieszyła, że będą mieli prawie dwa tygodnie, żeby zwiedzić Rzym, że będzie mogła odwiedzić krewnych, którzy mieszkają pod Rzymem. Poza tym Jadwiga wiedziała, że Andrzej będzie chciał zrobić w Rzymie dużo zdjęć i myślała, że kiedy on będzie robił zdjęcia starych domów i kościołów ona będzie kupowała różne nowe rzeczy.

Questions

1. Z kim Andrzej i Jadwiga zjedli obiad po ślubie?
2. Czym oni pojechali na lotnisko?
3. O której oni pojechali na lotnisko?

4. Kiedy oni byli już w samolocie?
5. Nad jakim miastem lecieli kilka minut potem?
6. Dokąd oni jechali?
7. O czym Andrzej i Jadwiga mówili w samolocie?
8. Jak długo oni będą w Paryżu?
9. Dokąd oni pojedą z Paryża?
10. Co oni będą robili nad morzem?
11. Jak długo oni będą odpoczywali nad morzem?
12. Kto będzie mógł wynająć tam samochód?
13. Do kiedy oni zostaną w Rzymie?
14. Z czego ucieszyła się Jadwiga?
15. Co Andrzej będzie chciał robić?
16. Zdjęcia czego będzie robił Andrzej?
17. Jakie rzeczy będzie kupowała Jadwiga?

LESSON 44

Oral - Audio Drill

Part I

1. Kto się spóźnił?
2. O której przyszedł Kazimierz?
3. Ile minut po ósmej przyszedł Kazimierz?
4. O czym wiedział Kazimierz?
5. O której obudził się Kazimierz?
6. O której Kazimierz zwykle wstaje?

7. Co Mieczysław zaczyna robić o wpół do siódmej?
8. Około której godziny Mieczysław je śniadanie?
9. Kiedy on jest po śniadaniu?
10. Kto jest po śniadaniu o wpół do ósmej?
11. Co myśli Kazimierz?
12. Co czyści codziennie Mieczysław?
13. Kogo on goli?
14. Co robi Mieczysław potem?
15. O której jest on gotowy?
16. Czego nie potrzebuje robić Mieczysław?
17. Na którą matka Mieczysława ma gotowe śniadanie?
18. Czego Kazimierz dziś nie zrobił?
19. Jaki musi być Kazimierz?
20. Dlaczego Kazimierz musi być głodny?
21. Kiedy Kazimierz zje więcej?
22. Kto dał kanapki?
23. Od kogo dostał Mieczysław kanapki?
24. Ile kanapek dostał Mieczysław od matki?
25. Kiedy miał Mieczysław zjeść kanapki?
26. O co zapytał Kazimierz Mieczysława?
27. Kiedy Mieczysław lubi dużo jeść?
28. O której Mieczysław je obiad?
29. Od której do której pracuje ojciec Mieczysława?
30. O której wraca Mieczysław do domu?
31. Kto jeszcze pracuje od ósmej do czwartej?

32. Dokąd chodzi Mieczysław po obiedzie?
33. Na którą on chodzi do kina?
34. Czego on słucha wieczorem?
35. O której on kończy słuchać radia?
36. Co robi Mieczysław o dziewiątej?
37. Kiedy Mieczysław je kolację?
38. O której rozbiera się Mieczysław?
39. Kiedy on czyta gazetę?
40. Co Mieczysław robi między dziesiątą a jedenastą?
41. Około której godziny on zasypia?
42. Czy Kazimierz myśli, że Mieczysław chodzi spać wcześniej?
43. Ile godzin musi Kazimierz spać?
44. O której Kazimierz jest już w łóżku?
45. Dlaczego on jest w łóżku o dziesiątej?

Part II

1. O której pan zwykle wstaje?
2. Jak długo ubiera się pan?
3. O której zaczyna pan się golić?
4. Dla kogo żona (matka) pana robi śniadanie?
5. Kiedy pan się kąpie?
6. Co pan zwykle je na śniadanie?
7. Z czego robi się masło?
8. Czy pan je więcej na obiad czy na kolację?
9. O której zaczyna pan być głodny?

10. Około której kładzie się pan spać?
11. O której gasi pan światło?
12. O której pan zwykle zasypia?
13. Ile godzin pan zwykle śpi?
14. Czy pan woli uczyć się późno wieczorem, czy wcześniej rano?
15. Na którą pan zwykle chodzi do kina?
16. Gdzie pada śnieg w Kalifornii?
17. W jakich miesiącach pada śnieg w Kalifornii?
18. W jakiej porze roku dostanie pan urlop?

LESSON 44

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. Małecki has a large shoe store (store with shoes) on the corner of this street.
2. Basia is delighted with the picture book (book with pictures.)
3. Mr. and Mrs. Wirski are going tomorrow with (their) son by train to Poznań.
4. Did you hear that Bolek Kowalski is working with (his) father and brother in a clothing store (store with clothes)?
5. Who takes care of your daughter when you are working?

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to the students otherwise the questions should be only recorded. Form at least 2 questions to each of the following statements:

1. Przeczytam tę książkę jutro.
2. Pan Kowalski zapłacił rachunki.
3. Ten student zwykle uczy się w nocy.
4. W styczniu Bolek wstąpił do wojska.
5. Studenci w Wojskowej Szkole Języków mają lekcje przed po-
łudniem i po południu.

LESSON 44

Vocabulary

codziennie

- every day

czesać (się), i. uczesać (się) p.
czeszę (się) uczeszę (się)
czesze (się) uczesze (się)

- to comb (oneself)

czyścić, i. (wyczyścić, p.
czyszczę wyczyszczę
czyści wyczyści)

- to brush, to clean,
to shine

drugie śniadanie

- second breakfast, lunch

golić (się), i. /ogolić (się), p.
gole (się) ogole (się)
goli (się) ogoli (się)/

- to shave (oneself)

kąpać (się), i. /wykąpać (się), p.
kąpię (się) wykąpię (się)
kąpie (się) wykąpie (się)/

- to bathe (oneself)

kłaść (się), i. /położyć (się), p. - to lie down (oneself),
 kładę (się) położę (się) to lay, to put
 kładzie (się) położy (się)/

kłaść się spać - to go (to bed), to sleep

kolacja, f. - dinner, supper

krzyczeć, i. - to shout
 krzyczę
 krzyczy

krzyknąć, p. - to utter a scream
 krzyknę
 krzyknie

myć (się), i. /umyć (się), p. - to wash (oneself)
 myję (się) umyję (się)
 myje (się) umyje (się)/

obudzić (się), p. /budzić (się), i. - to wake (oneself)
 obudzę (się) budzę (się)
 obudzi (się) budzi (się)/

późno - late (as adv.)

rozbierać (się), i. /rozebrać (się), p. - to undress (oneself),
 rozbieram (się) rozbiorę (się) to disassemble (tran-
 rozbiera (się) rozbierze (się)/ sitive only), to dis-
 mantle (transitive
 only), to take apart
 (transitive only)

spóźnić (się), p. /spóźniać (się), i. - to be late, to be slow
 spóźnię (się) spóźniam (się) (watch or clock)
 spóźni (się) spóźnia (się)/

to trudno - that can't be helped

trudno - that can't be helped,
 difficult (as adv.),
 hard (as adv.)

ubierać (się), i. /ubrać (się), p. - to dress (oneself)
 ubieram (się) ubiorę (się)
 ubiera (się) ubierze (się)/

wcześnie

- early, soon

wstawać, i. (wstać, p.
wstaje wstanę
wstaje wstanie)

- to get up

zacząć, p. (się)
zaczne
zacznie

- to start, to begin

zaczynać, i. (się)
zaczynam
zaczyna

- to start, to begin

zasypiać, i. (zasnąć, p.
zasypiam zasnę
zasypia zaśnie)

- to fall asleep

zawsze

- always

zgadzać (się), i. /zgodzić (się), p. - to agree
zgadzam (się) zgodzę (się)
zgadza (się) zgodzi (się)/

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. IV

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
37	Buying a suit.	Future tense of the verb to be. How to express in Polish: there is, there was, there will be. Days of week. Numerals 100-1000
38	Changing jobs and moving to another city.	Instrumental singular and plural of nouns. Prepositions przed, z. The use of the instrumental case.
39	Interrogation of PW.	Instrumental of adjectives (singular and plural.)
40	Taking a plane.	Prepositions after verbs of movement. Prepositions nad, za, między. How to render the verb <u>to know</u> in Polish.
41	Poland's climate.	Use of the perfective and imperfective aspects. Future tense of perfective verbs.
42	Soldier's daily activity.	Ordinal numerals 1-12. Expression of time. Months of the year.
42A	Going for vacation.	
43	A trip abroad.	Future tense of imperfective verbs. Ordinal numerals continued.
44	Daily activities. (Getting up - meals - going to sleep.)	Expression of time continued. Use of transitive and intransitive verbs. Imperfective and perfective aspects continued.

VOCABULARY TO LESSONS 37-44

A

aparat, m. (fotograficzny) -
 apparatus (camera), L.43
 apel wieczorny - tattoo roll
 call, L.42
 autobus, m. - bus, L.38

B

batalion, m. - battalion, L.39
 Berlin, m. - Berlin,
 L. 40
 będę miał - I will have, L.40
 bilet, m. - ticket, L.40
 bitwa, f. - battle, L.39
 buchalter, m. - bookkeeper,
 L.38
 budzić (się), i. (obudzić się, p)
 to wake (oneself), L.44
 burza, f. - storm, L.40

C

capstrzyk, m. - taps, L.42
 chorąży, m. - Warrant Officer,
 (2nd Lieutenant), L.39
 codziennie - everyday, L.44
 czerwiec, m. - June, L.41
 czesać (się), i. uczesać (się),
 p. - to comb, L.44
 czterysta - four hundred, L.37
 czwartek, m. - Thursday, L.37
 czwarty - fourth, L.39
 czyszczenie, n. - (the) clean-
 ing, L.42
 czyścić, i., wyczyścić, p. -
 to brush, to clean, to shine,
 L.44

C

ćwiczenie, n. - exercise, train-
 ing exercise, L.42

daleki - distant, remote,
 L.39

dla mnie - for me, L.37
 do (+ gen.) - until, L.37
 doba, f. - 24 hours, L.42
 dom towarowy - department
 store, L.38
 dowiadywać się, i. - to in-
 quire, L.41 (dowie-
 dzieć się, p. - to find
 out, to get the news, L.39)
 dowódca, m. - leader, com-
 manding officer, comman-
 der, L.39
 droga, f. - road, way, L.40
 drugie śniadanie - second
 breakfast, lunch, L.44
 drużyna, f. - squad, L.42
 drużynowy, m. - squad lead-
 er, L.39
 dwieście - two hundred, L.37
 dziesiąty - tenth, L.42
 dziewiąty - ninth, L.42
 dziewięćset - nine hundred,
 L.37

F

fabryka, f. - factory, plant
 L.38
 fotograficzny - photographic,
 L.43
 Francja, f. - France, L.43
 funkcja, f. - job, assign-
 ment, duty, L.39

G

gasić, i. (zgasić, p.) - to
 put out: light, fire,
 flame, L.42
 "Gazeta Wieczorna" - Evening
 Gazette (evening newspaper)
 L.40

gdy - when, while, L.39
 Gdynia, f. - Gdynia, L.38
 ginać, i. (zginać, p. L.39) -
 to be killed (on battle
 field), to be lost - L.42
 głodny - hungry
 głośnik, m. - loudspeaker,
 L.40
 golić (się), (ogolić się, p.)
 - to shave (oneself), L.44
 gorąco - hot (as adv.), hotly,
 L.41
 gotowy - ready, ready-made,
 L.37
 granica, f. - border, frontier,
 limit, L.41
 grudzień, m. - December, L.41

I

interesować się, i. (zainte-
 resować się, p., L.42) -
 to be interested (in), L.38
 inżynier, m. - engineer (gra-
 duate), L.38

J

jedzie się - one goes, L.38
 jeńiec, m. - prisoner of war,
 L.39
 jesień, f. - autumn, fall,
 L.41

K

kanapka, f. - sandwich, L.40
 kartka, f. - card (post),
 slip (of paper), L.43
 katastrofa, f. - accident, L.40
 kąpać (się), i. (wykąpać się, p.)
 to bathe (oneself), L.44
 klimat, m. - climate, L.41
 kłaść (się), i. (położyć się, p.)
 - to lie down (oneself), to
 lay, to put, L.44

kłaść się spać - to go to bed
 (to sleep), L.44
 kolacja, f. - dinner, supper,
 L.44
 kolej, f. - train, railway,
 turn, succession, L.38
 kończyć, i. (skończyć, p.,
 L.33) - to finish, to end,
 L.42
 kraj, m. - country, L.43
 krewny - relative, L.38
 krzyczeć, i. - to be shout-
 ing, to be screaming, L.44
 krzyknąć, p. - to utter
 a scream, L.44
 kwadrans, m. - quarter of an
 hour, L.42
 kwiecień, m. - April, L.41

L

lato, n. - summer, L.41
 lecieć, i. (polecieć, p., L.41)
 - to fly, to run, to rush,
 L.40
 lepszy - better (as adj.),
 L.38
 liczyć, i. (policzyć, p., L.36)
 - to count, L.42
 lipiec, m. - July, L.41
 listopad, m. - November, L.41
 lot, m. - flight, L.40
 "Lot" - name of Polish state
 owned airline, L.40
 lotniczy - air (as adj.), L.40
 lotnik, m. - airman, L.42
 lotnisko, n. - airport, air-
 field, L.40
 luty, m. - February, L.41
 luźny - loose, ample, L.42

M

maj, m. - May, L.41
 mam dać - I am supposed to
 give, L.37
 mam lecieć - I am supposed
 to fly, L.40

marzec, m. - March, L.41
 Mediolan, m. - Milan (a city in Italy), L.43
 mężczyzna, m. - man, L.39
 między (+ instr.), między (+ acc.) - between, among, L.40
 morze, n. - sea, L.43
 most, m. - bridge, L.40
 mróz, m. - frost, L.41
 murarz, m. - bricklayer, L.39
 musztra, f. - drill, L.42
 musztra luźna - extended order drill, L.42
 musztra zwarta - close order drill, L.42
 myć (się), i., umyć (się), p. - to wash (oneself), L.44

N

na (+ acc.) - by, for, L.37
 nad (+ instr.), nad (+ acc.) - over, above, L.40
 na drogę - for the trip, for the journey, for the road, L.40
 nadzieja, f. - hope, L.43
 napisać, p. (pisać, i., L.21) - to write, L.41
 nasz - our, ours, L.39
 niedziela, f. - Sunday, L.37
 nie potrzeba - it isn't necessary, L.37
 nigdy - never, L. 41
 niż - than, L. 40
 nowoczesny - modern, L.40

O

obecnie - at present, nowadays, now, L.39
 obudzić (się), p. (budzić /się/, i.) - to wake (oneself), L.44
 obywatel, m. - citizen, L.37
 oczywiście - of course, naturally, obviously, L.43

odbiór, m. - receipt, (radio) reception, L.37
 odlot, m., - departure (by air), the take-off, L.40
 ogolić (się), p. (golić /się/, i. - to shave (oneself), L.44
 opiekować się (+ instr.) (zaopiekować się, p., L.42) - to take care of, L.38
 osiemset - eight hundred, L.37
 ostatni - last, L.37

P

padać, i. (spaść, p.) - to fall, to drop, L.41
 pada śnieg - it snows, L.41
 państwowy - governmental, government (as adj.), federal, L.38
 Paryż, m. - Paris, L.43
 październik, m. - October, L.41
 piątek, m. - Friday, L.37
 piechur, m. - infantryman, L.42
 pierwszy - first, L.39
 pięćset - five hundred, L.37
 pilot, m. - pilot, L.40
 pobudka, f. - first call, L.42
 poczekać, p. (czekać, i., L.22) - to wait, L.43
 poczuć się, p. (czuć się, i., L.22) - to feel, L.43
 pod (+ inst.), pod (+acc.) - under, below, outside of, at, L.40
 podróż, f. - journey, trip, L.41
 podziękować, p. (dziękować, i. L.21) - to thank, L.44
 pogoda, f. - weather, nice weather, L.41

pojechać, p. (jechać, i., L.22)
 - to go (by means of trans-
 portation), to ride, L.40
 pokazać, p. (pokazywać, i.
 L.45) - to show, to display,
 to point at, L.37
 polecieć, p. (lecieć, i. L.40)
 - to fly, to run, to rush,
 L.41
 poleżeć, p. - to lie, L.42
 Polska, f. - Poland, L.41
 polubić, p. (lubić, i., L.21)
 - to like, to get to like,
 L.44
 położyć (się), p. (kłaść /się/,
 i.) - to lie down, to lay,
 to put, L.44
 południowy - southern, south
 (as adj.), southerly, L.43
 pomyśleć, p. (myśleć, i. L.29)
 - to think, L.43
 poniedziałek, m. - Monday, L.37
 poprawka, f. - alteration,
 correction, amendment, L.37
 poprosić, p. (prosić, i., L.28)
 - to ask, to request, L.41
 poprowadzić, p. (prowadzić, i.
 L.23) - to run, to manage,
 to lead, to drive (a car),
 L.43
 pora, f. - time, season, L.42
 poranny - morning (as adj.),
 L.42
 poranny apel - reveille, L.42
 postarać się, p. (starać się,
 i.) - to try, L.43
 poszukać, p. (szukać, i., L.21)
 - to look for, to seek, L.43
 pośpieszyć się, p. (śpieszyć się,
 i., L.40) - to hurry, L.42
 potrwać, p. (trwać, i., L.32) -
 to last, to take time, L.42
 potrzebny - necessary, useful,
 L.37
 północny - northern, north (as
 adj.), northerly, L.43
 późno - late (as adj.), L.44
 prawdopodobnie - probably, L.43

przed (+ instr.) (przed +
 acc., L.40) - before (with
 nouns only, in front of,
 L.38
 przede wszystkim - first of
 all, L.43
 przejeżdżać, i. - to pass
 over, to pass through, to
 cross, to run down (by
 means of transportation),
 L.43
 przydział, m. - assignment,
 L.39
 przydzielony - assigned,
 L.38
 przyjsć, p. (przychodzić, i.)
 - to come (on foot), L.37
 przysłać, p. - to send to
 (me, us), L.43
 pułk, m. - regiment, L.39

R

radzić się, i. (poradzić się,
 p., L.20) - to consult,
 L.43
 regulamin, m. - manual (F.M,
 T.M.), L.42
 rozbierać (się), i. (rozeb-
 rać /się/, p.) - to un-
 dress (oneself), to dis-
 assemble, to dismantle,
 to take apart, L.44
 rozmiar, m. - size, dimen-
 sion, measure, L.37
 różnica, f. - difference,
 L.40
 Rzym, m. - Rome, L.43

S

samolot, m. - plane, air-
 craft, L.40
 samolotowy - plane (as adj.),
 aircraft (as adj.), L.40
 siedemset - seven hundred,
 L.37

Ś

siódmy - seventh, L.42
 skórzany - leather (as adj.),
 L.38
 skrócić, p. - to turn, L.40
 służba, f. - duty, service,
 L.42
 służyć, i. - to serve, L.37
 słyszeć, i. (usłyszeć, p.,
 L.42) - to hear, L.38
 sobota, f. - Saturday, L.37
 spać, i. - to sleep, L.42
 spalić, p. (palić, i., L.21)
 - to burn (down), L.43
 spaść, p. (padać, i.) - to
 fall, to drop, L.41
 spokojny - calm, quiet, peace-
 ful (not to be worried), L.40
 spóźniać (się), i. (spóźnić
 /się/, p.) - to be late, to
 be slow (watch or clock),
 L.44
 starać się, i. (postarać się, p.),
 - to try, L.43
 starszy - older, olderly,
 higher ranking, L.39
 starszy strzelec - private
 first class, L.39
 startować, i. (wystartować, p.
 L.42) - to take off (by
 plane), to start, L.40
 statek, m. - ship, boat, L.41
 stopień, m. - rank, grade,
 step, degree, foot board,
 L.39
 stopień wojskowy - military
 rank, L.39
 strzelec, m. - rifleman, gun-
 ner, L.39
 strzelecki - rifle (as adj.),
 L.39
 styczeń, m. - January, L.41
 szczęśliwej podróży - happy
 journey, L.41
 szczęśliwy - happy, lucky,
 L.41
 sześćset - six hundred, L.37
 szwagier, m. - brother-in-law,
 L.38

śniadanie, n. - breakfast, L.40
 śnieg, m. - snow, L.41
 śpieszyć się, i. (pośpie-
 szyć się, p., L.42) - to
 hurry, to be in a hurry, L.40
 środa, f. - Wednesday, L.37
 światło, n. - light, L.42
 święto, n. - holiday, feast,
 holiday celebration, L.42

T

to trudno - that can't be
 helped, L.44
 towarowy - freight (as adj.),
 L.38
 tramwaj, m. - streetcar, L.38
 transport, m. - shipment, L.37
 trudno - that can't be helped,
 difficult (as adv.), hard
 (as adv.), L.44
 trzeba - it is necessary, one
 must, L.42
 trzysta - three hundred, L.37

U

ubawić (się), p. (bawić /się/,
 i., L.21) - to play, to
 have a good time, L.44
 ubierać (się), i. /ubrać /się/,
 p., L.36) - to dress (oneself)
 L.44
 ubranie, n. - suit, dress, (the)
 clothing, (the) dressing,
 L.37
 ucieszyć się, p. (cieszyć się,
 i., L.21) - to be delighted,
 to be glad, L.43
 uczesać (się), p. (czesać /się/
 i.) - to comb (oneself),
 L.44
 ugotować, p. - to cook, to
 boil, L.44
 umyć (się), p. (myć /się/, i.) -
 to wash (oneself), L.44

upiec, p. (piec, i., L.25) - to
bake, to roast, L.41
usłyszeć, p. (słyszeć, i., L.38)
- to hear, L.42

W

w (+ acc.) - on, L.37
wartowniczy - guard (as adj.),
L.42
was - you, you (people), L.39
wasz - your, yours, L.39
wczasy, pl. - vacation, L.43
wcześnie - early, soon, L.44
wieczorny - evening (as adj.),
L.42
więcej - more, L.40
wiosna, f. - spring, L.41
Włochy, pl. - Italy, L.43
włoski - Italian (as adj.),
L.43
wojna, f. - war, L.39
wolne - off (time), L.42
wpół (do) - 30 minutes, half
an hour (to), L.42
wrzesień, m. - September, L.41
wstać, p. (wstawać, i.) - to
get up, to arise, L.44
wtorek, m. - Tuesday, L.37
wyczyścić, p. (czyścić, i.) -
to brush, to clean, to
shine, L.44
wyjechać, p. (wyjeżdżać, i.,
L.24) - to leave (by means
of transportation), L.43
wykąpać (się), p. (kąpać /się/,
i.) - to bathe (oneself),
L.44
wykład, m. - lecture, L.42
wyrób, m. - product, L.38
wysłać, p. - to ship out, to
send off, to send away, L.38
wystartować, p. (startować, i.
L.40) - to start, to take off,
L.42

Z

z (+ instr.) - with, L.38

za - too, L.37
za (+ instr.), za (+ acc.) -
behind, beyond, L.40
zabawa, f. - party, fun,
dance, L.37
zachorować, p. (chorować, i.
L.21) - to become ill, to
be ill, L.43
zacząć, p. (zaczynać, i.) -
to start, to begin, L.44
zacząć (się), p. (intransi-
tive), (zaczynać /się/, i.,
intransit., L.35) - to
start, to begin, L.44
zagrać, p. (grać, i., L.21) -
to play (cards, game, mu-
sic, a part), L.44
zagranica, f. (pl. not used)
foreign countries, L.41
za granicę (jechać) - (to go)
abroad, L.41
zainteresować się, p. (inte-
resować się, i., L.38) -
to be interested (in), L.42
zajęcia, pl. - indoor train-
ing, L.42
zajęcie, n. - occupation,
chore, L.42
zajmować się, i. - to be busy
with, to take care of, L.38
Zakopane, n. - Zakopane, L.43
zależeć, i. - to depend, L.37
zamieszkać, p. (mieszkać, i.,
L.21) - to live (in a house)
to reside, L.44
zaopiekować się, p. (opieko-
wać się, i. L.38) - to take
care of, L.42
zapalić, p. (palić, i. - to
smoke, /to burn/, L.21) -
to smoke, to make fire, to
light, to kindle, L.43
zapoznawać się, i. - to get
acquainted, to get famil-
iar, L.42
zapraszać, i. (zaprosić, p.) -
to invite, L.43
zaprosić, p. (zapraszać, i.)
to invite, L.43
zasnąć, p. (zasypiać, i.) -
to fall asleep, L.44

zastępca, m. - assistant, deputy, 2nd in command, L.39
 zasypiać, i. (zasnąć, p.) - to fall asleep, L.44
 zatrzymać, p. (zatrzymywać, i., L.44) - to retain, to stop, to halt, L. 37
 zatrzymywać, i. (zatrzymać, p., L.37) - to retain, to stop, to halt, L.44
 zatrzymywać się, i. (zatrzymać się, p., L.37) - to stop (oneself), L.43
 zawód, m. - occupation, profession, disappointment, L.39
 zawsze - always, L.44
 zbiórka, f. - formation (milit.), call, collection, L. 42
 zbiórka na ćwiczenia - work-call, L.42
 zdjęcie, n. - snapshot, photograph, picture, L.43
 zgadzać się, i. (zgodzić się, p.) - to agree, L.44
 zginąć, p. (ginać, i., L.42) - to be killed (on battle field), to be lost, L.39
 zgodzić się, p. (zgadzać się, i.) - to agree, L.44
 zima, f. - winter, L.41
 zjeść, p. - to eat, L.40
 zmienić, p. - to change, L.43
 zobaczyć się, p. - to see each other, to meet, L.41
 zostać, p. (zostawać, i., L.38), to become, to remain, to stay, L.39
 zostawać, i. (zostać, p. L.39) - to remain, to stay, L.38
 zrobić, p. (robić, i., L.21) - to make, to do, L.42
 zwarty - close (as adj.), compact, L.42
 zważyć, p. (ważyć, i., L.21) - to weigh, L.43
 zwiedzać, i. - (to do) sight-seeing, to visit (only places) L. 43

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

POLISH

ED033357

BASIC COURSE
TEXT VOLUME
VOLUME V
LESSONS 45-52A

AL 002 153

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H
Basic Course

Text Volume
Volume V
Lessons 45 - 52A

March 1965

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 176 lessons in 15 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U.S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

LESSON 45	1	LESSON 49	104
Dialog	3	Dialog	109
Grammar Analysis	6	Grammar Analysis	112
Vocabulary	20	Vocabulary	123
LESSON 46	23	LESSON 50	126
Dialog	29	Dialog	131
Grammar Analysis	30	Grammar Analysis	133
Vocabulary	45	Vocabulary	143
LESSON 47	47	LESSON 51	145
Dialog	53	Dialog	149
Grammar Analysis	55	Grammar Analysis	151
Vocabulary	67	Vocabulary	164
LESSON 47A	69	LESSON 52	166
Dialog	75	Dialog	171
Translation	78	Grammar Analysis	173
		Vocabulary	183
LESSON 48	84	LESSON 52A	185
Dialog	89	Dialog	191
Grammar Analysis	92	Translation	197
Vocabulary	101		

INDEX of Situations and
Grammatical Problems in
Vol. V 203

VOCABULARY L.45-52 204

LESSON 45

Grammar Perception Drill

Instructor:

Students:

On wczoraj pomagał klientowi.
Komu on wczoraj pomagał?

On wczoraj pomagał klientowi.

Komu pan wczoraj przyniósł list?
Komu pan o tym mówił (pisał)?
Komu pan radził?
Komu pan zapłacił za to?
Komu pan przywiózł paczkę?
Komu pan pokazał tę książkę?
Komu pan wysłał pieniądze?
Komu ona gotuje obiady?
Komu on wynajmuje mieszkanie?
Komu on piecze chleb?
Komu sprzedawca sprzedaje towary?
Komu sprzedawca wydał towar?

Suggested words:

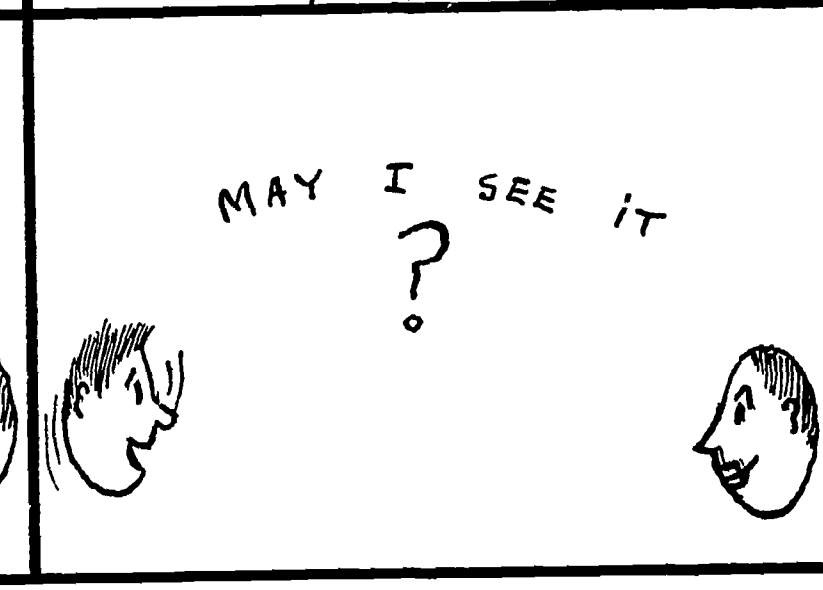
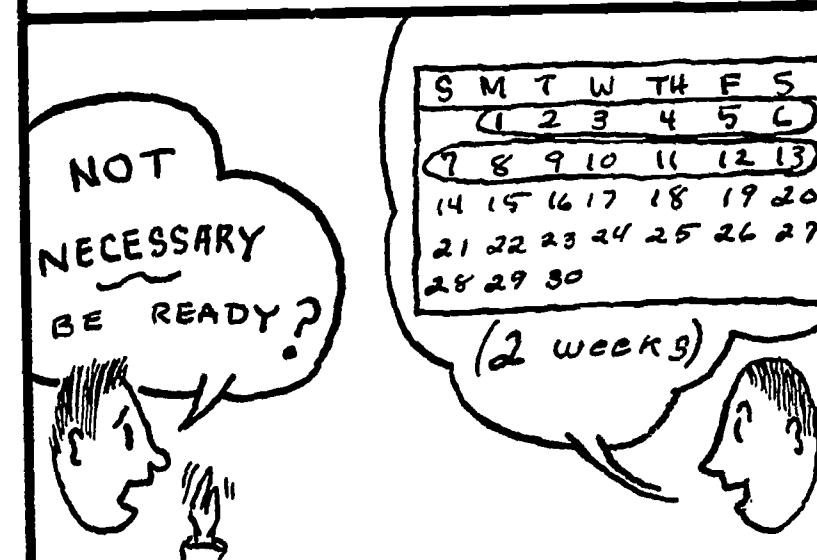
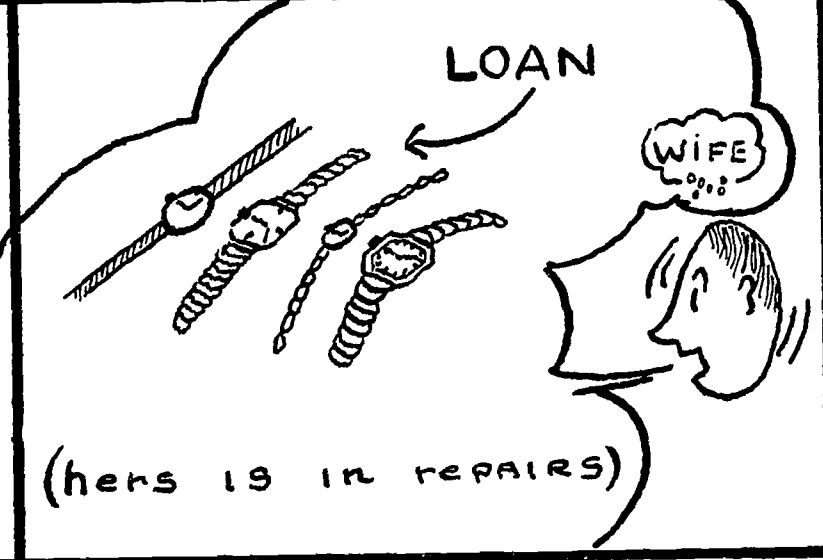
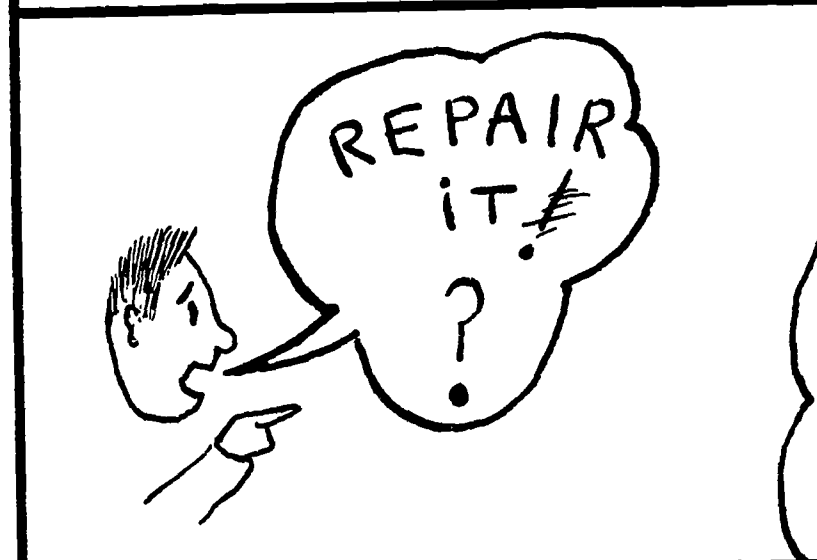
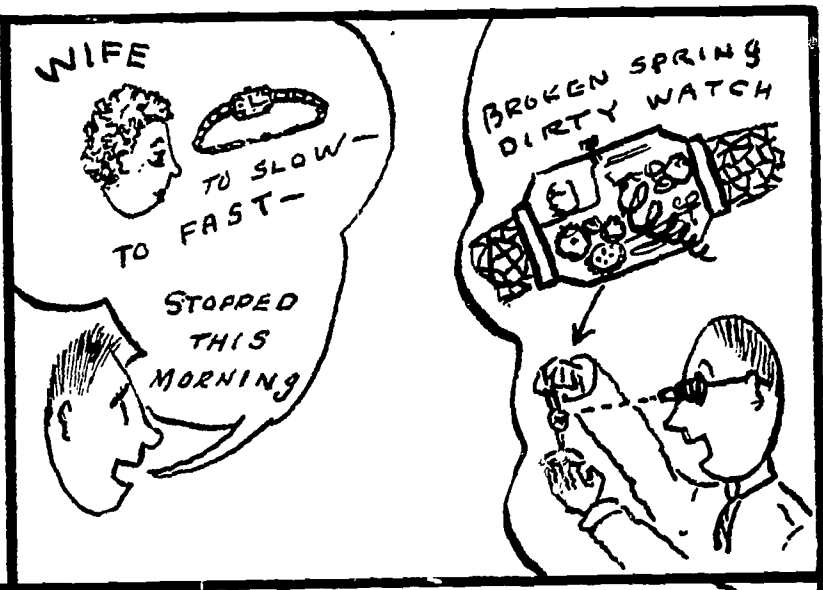
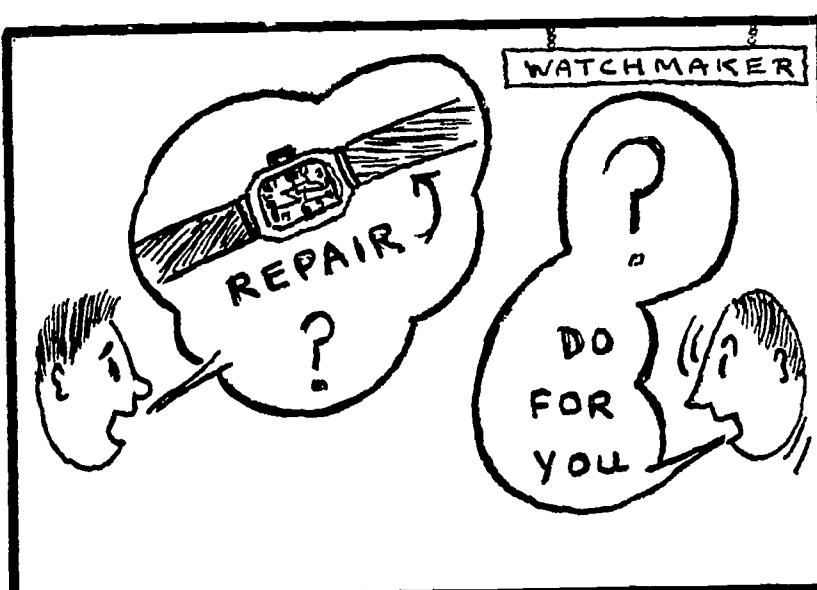
krawiec, szewc
nauczyciel, murarz
kolejarz, żołnierz
szeregowiec, pułkownik
szef kompanii, rekrut
strzelec, piechur
lotnik, pilot

sprzedawca, dowódca
zastępca dowódcy

kolega

żona, kelnerka
sekretarka, kucharka
matka, córka
babka, maszynistka
siostra, dziecko

Drill according to the above pattern in plural using appropriate words.

LESSON 45

Dialog (At the watchmaker)

W.: Zbigniew Wiśniewski
Z.: Zegarmistrz

Zbigniew Wiśniewski
Watchmaker

W.: Czy pan naprawia zegarki?

Do you repair watches?

Z.: Tak. Czym mogę panu służyć?

Yes. What can I do for you?

W.: Coś się stało z zegarkiem żony. Czasami się śpieszył, czasami się spóźniał, a dzisiaj rano stanął.

Something happened to my wife's watch. Sometimes it was fast, sometimes it was slow, and this morning it stopped altogether.

Z.: Zaraz zobaczę. Zegarek jest brudny i sprężyna jest pęknięta i dlatego on nie chodzi.

I'll have a look at it. The watch is dirty and the spring is broken, and that's why it doesn't run.

W.: Czy może pan zreperować ten zegarek?

Can you repair it?

Z.: Owszem. Jeśli pan chce, mogę nawet dać żonie pana inny zegarek na czas naprawy.

Certainly. If you wish I can even let your wife have another watch until this one is mended.

W.: Dziękuję panu bardzo, ale to nie jest potrzebne. Kiedy mogę przyjść po ten zegarek?

Thank you very much, but that's not necessary. When can I come for this watch?

Z.: Proszę przyjść za dwa tygodnie.

Please come in two weeks.

W.: Mam zamiar coś kupić synowi i córce na urodziny. Czy ma pan wieczne pióra?

I intend to buy something for my son and daughter for their birthdays. Do you have fountain pens?

Z.: Tak. Mamy duży wybór wiecznych piór, budzików, portfeli i innych rzeczy.

Yes. We have a large selection of fountain pens, alarm clocks, wallets and other items.

W.: Przed chwilą widziałem, jak pan pokazywał wieczne pióro panu Kalince.

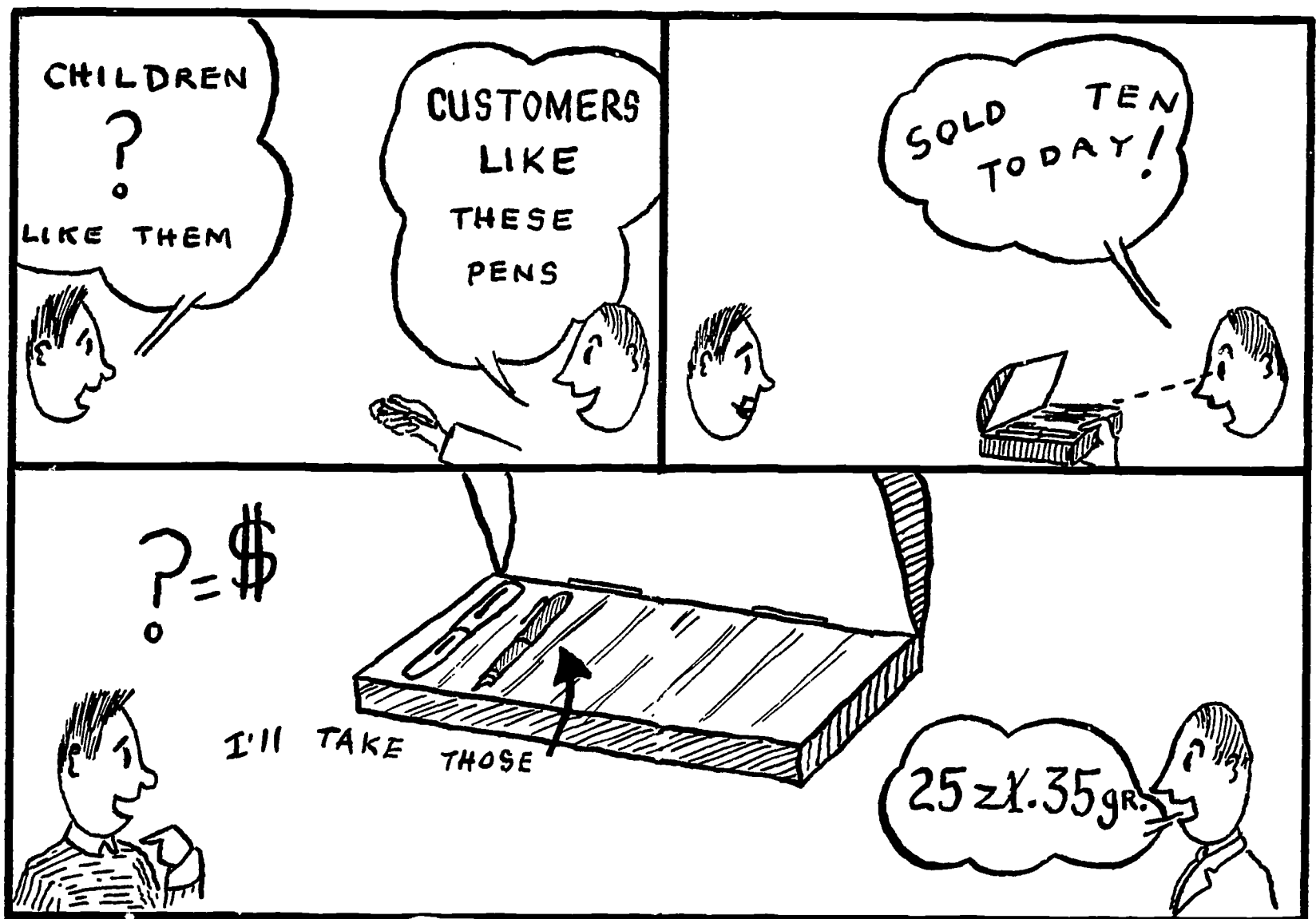
A moment ago I saw you showing a fountain pen to Mr. Kalinka.

Z.: Czy to pióro podobało się panu?

Did you like that pen?

W.: Owszem. Czy mogę zobaczyć takie pióro?

I did. May I see such a pen?

Z.: Służę panu. Te pióra podobają się naszym klientom.

Here you are. Our customers like those pens.

W.: Wierzę panu, ale nie wiem, czy te pióra spodobają się dzieciom.

I believe you, but I don't know whether my children will like them.

Z.: Dziś sprzedałem już dziesięć takich piór.

I have already sold ten such pens (of this kind) today.

W.: Dobrze. Wobec tego wezmę te dwa. Ile płacę?

Fine. In that case I'll take those two. How much (do I pay)?

Z.: Razem 25 zł. 35 gr.

Altogether 25 zł. 35 gr.

LESSON 45

Grammar Analysis

THE DATIVE CASE

The word denoting a person, an animal or a thing to whom something is given, told, shown, written etc. is in Polish in the dative case.

- 1.a. The dative singular ending of masculine nouns (except those ending in -a) is (with a few exceptions) -owi.

Following are some masculine nouns which take -u instead of -owi in the dative case: ojciec, brat, chłopiec, pies, kot, pan.

- b. The dative singular ending of feminine and masculine nouns ending in -a is the same as the locative singular of those nouns: -ie, -e, -y, -i (see L.29-32).

- c. The dative singular ending of neuter nouns is -u.

- d. The dative plural ending of all nouns of all genders is -om.

2.a. The use of the dative case.

A noun, pronoun or an adjective in the dative case which is not preceded by a preposition designates a recipient of an action. In English this relationship is expressed by the preposition to (for) or by the place it occupies in the sentence (indirect object).

The most common use of the dative case in Polish is to mark the indirect object,

e.g.:

Kowalski	sprzedaje	książkę	studentowi.
<u>subject</u>	<u>verb</u>	<u>direct object</u>	<u>indirect object.</u>
Kowalski	sells	a book	to the student.
Sprzedawca	pokazał	pióro	oficerowi.
The salesman	showed	a pen	to an officer.

Note that in Polish the order of the words is in many instances immaterial,

e.g.:

Sprzedawca pokazał oficerowi pióro. - A salesman showed an officer a pen.

b. Below are some Polish verbs which require the dative case:

pomagać, i.	pomóc, p.	- to help
pomagam	pomogę	
pomaga	pomoże	
pomagają	pomogą	

e.g.:

Pomagam bratu. - I help (my) brother.

dawać, i.	dać, p.	- to give
daję	dam	
daje	da	
dają	dadzą	

e.g.:

Dałem matce pięć złotych. - I gave my mother five zlotys.

przyglądać się, i.	przyjrzeć się, p.	- to look at, to observe, to watch
przyglądam się	przyjrzę się	
przygląda się	przyjrzy się	
przyglądają się	przyjrzą się	

e.g.:

Przyglądamy się samochodowi. - We look at the car.

dziękować, i.	podziękować, p.	- to thank
---------------	-----------------	------------

e.g.:

Dziękuję panu. - Thank you, sir.

sprzedawać, i.	sprzedać, p.	- to sell
----------------	--------------	-----------

e.g.:

On sprzedaje papierosy żołnierzom. - He sells cigarettes to the soldiers.

kupować, i.	kupić, p.	- to buy
-------------	-----------	----------

e.g.:

Kupiłem matce kanapę. - I bought mother a sofa.

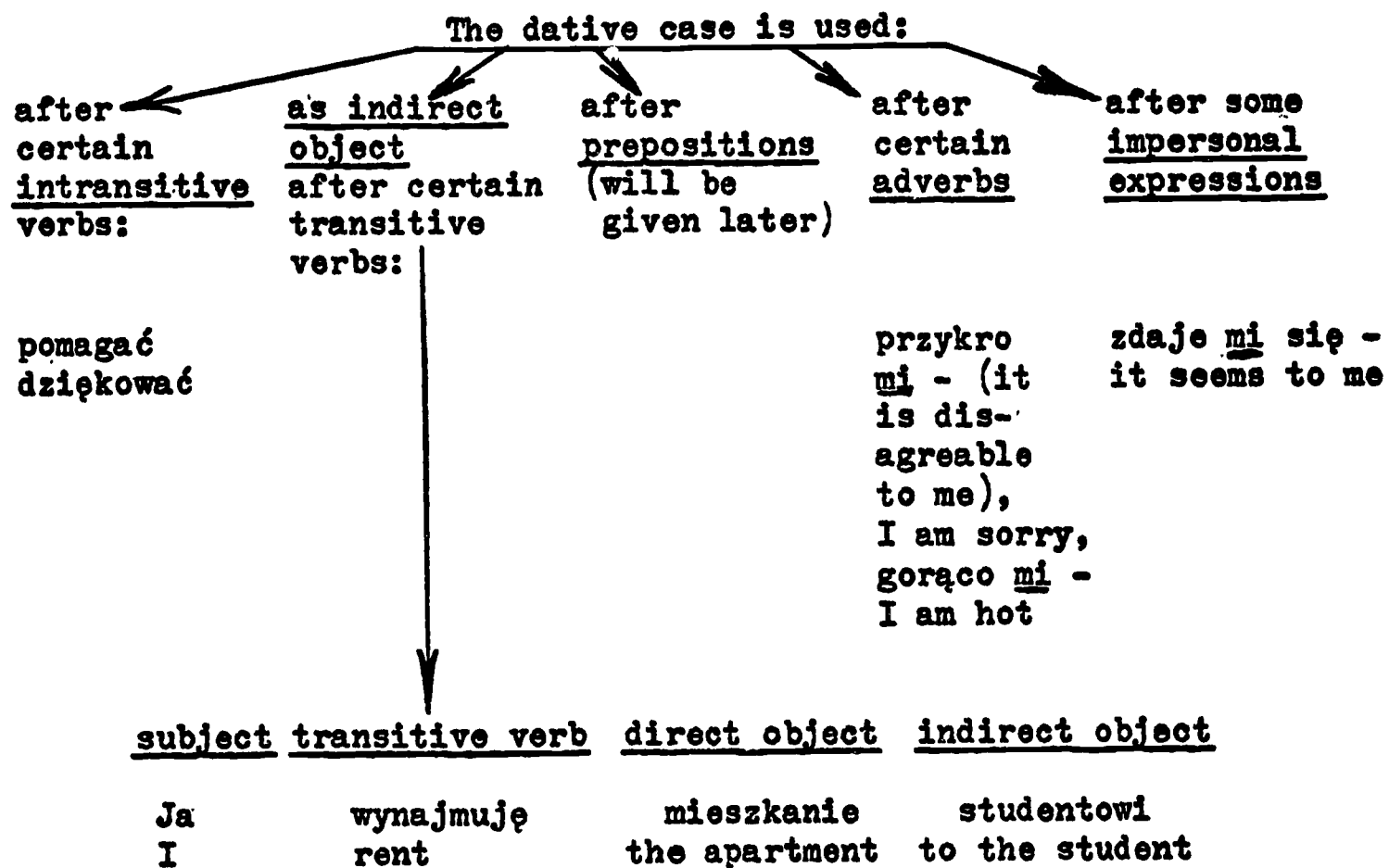
przynosić, i.	przynieść, p.	- to bring (not by means of transportation)
---------------	---------------	--

e.g.:

Przyniosę panu tę książkę. - I will bring you this book.

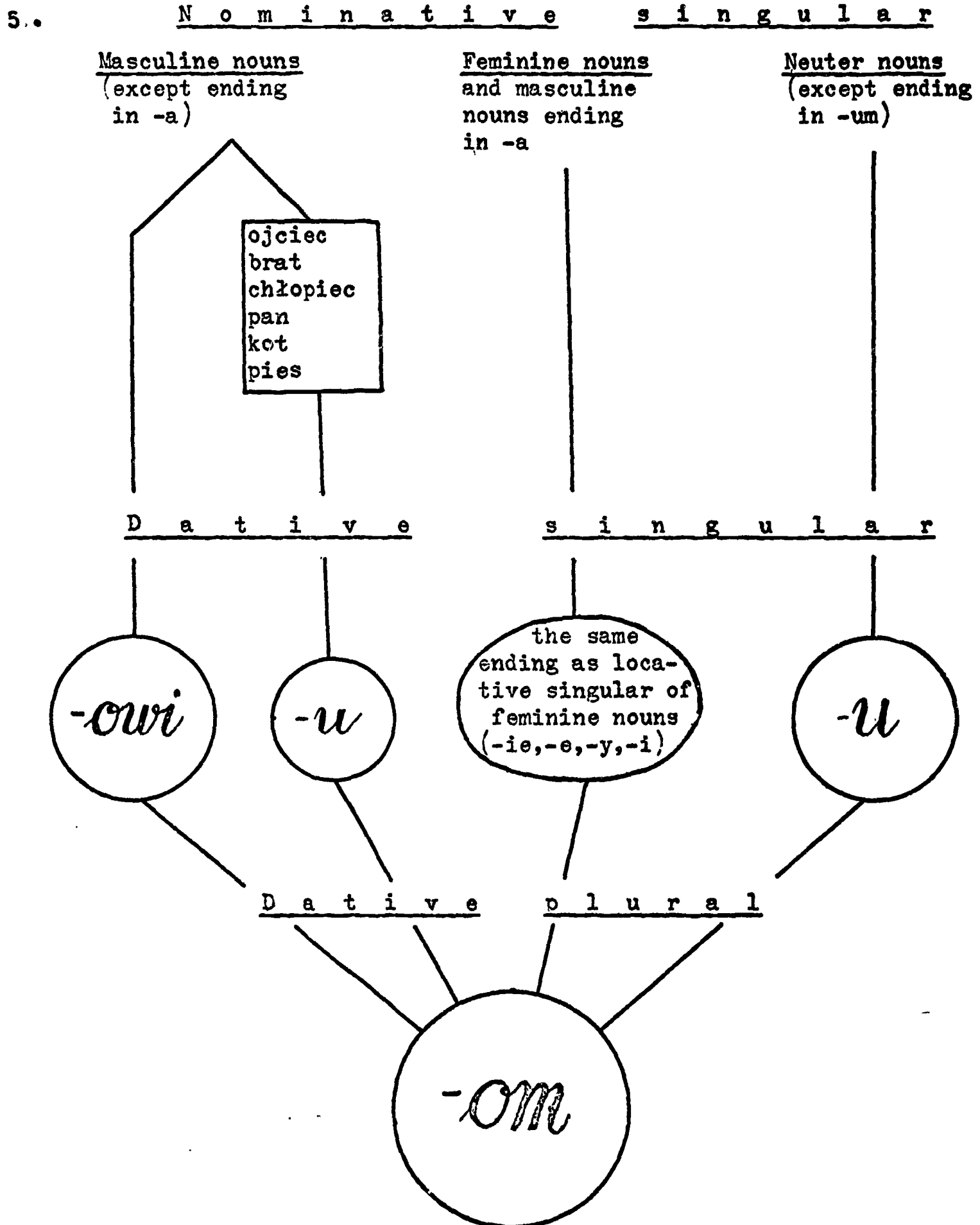
brać, i.	wziąć, p. wezmę weźmie	- to take I will take
przynosić, i. przynoszę przynosi	przynieść, p.	- to bring (not by means of transportation)
przywozić, i. przywożę przywozi	przywieźć, p.	- to bring (by means of transportation)

4. The use of the dative case - SUMMARY

SUMMARY

THE DATIVE CASE

LESSON 45

Structural Drill

Instructor:

Tu jest pilot.
Komu pan dał pieniądze?

Komu pan daje pieniądze?
Komu pan da pieniądze?

Suggested words:

pilot

inżynier
profesor
pułkownik
oficer
student
sierżant
urzędnik
zegarmistrz
gospodarz
żołnierz
murarz
lekarz
klient
właściciel hotelu
syn
kapitan
buchalter
gość
strzelec
jeniec
kupiec
szeregowiec
szewc

ojciec
brat
chłopiec
pan

Students:

Dałem pieniądze
pilotowi.

dowódca kompanii
sprzedawca

kolega

matka
kucharka
kelnerka
córka
maszynistka
panna Dąbek
żona
rodzina
dziewczyna

dziecko

b/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Komu pan to powiedział?

pilot

Komu pan to przywiózł?

Powiedziałem to
pilotowi.
Przywiozłem to
pilotowi.

Komu on sprzedał samochód?

Komu on kupił samochód?

Repeat suggested words given at a/

c/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czemu pan się przygląda?

pokój

Przyglądam się
pokojowi.

autobus
sklep
papier
samochód
dom
park
budzik
rachunek
znaczek
obraz
kwiat
kościół
telefon
ptak
portfel

fajka
kanapka
torebka
paczka
żyletka
książka
kartka
woda
praca
ulica
mapa
kiełbasa
cytryna
szkoła
fotografia

biuro
ciastko
gospodarstwo
drzewo
krzesło
zwierzę

pies
kot

Repeat the above given words asking the students to give answers in plural form.

LESSON 45

Translation
English - Polish

Mr. and Mrs. Cichocki have one son and two daughters. All the children live with the Cichockis. Mary is 19 (years old). She works in a store and studies in the evening. She must be in the store at a quarter to eight in the morning, so Mrs. Cichocki has breakfast ready at seven. Mary leaves the house (goes out of the house) at twenty minutes past seven. The Cichockis' second child is a boy. He still goes to school. The school is very near the Cichockis' house, so he can stay in bed until almost half past seven. Cichockis' third child, Barbara, is twelve. She is in school from eight until half past one.

She has dinner at Mrs. Cichocki's mother at two. At three she goes to an English language class. Mr. Cichocki is a bookkeeper. He works from eight to four, five days a week (in a week) and on the sixth day, that is on Saturday, only four hours, from eight to twelve. On Sundays, breakfast at the Cichockis' is between nine and ten. The whole family goes to church at half past eleven, then they have dinner, and if the weather is nice, they go to the park. On Sunday evening they usually eat about eight, then read and listen to the radio until half past nine.

Translation
Polish - English

Zwykle w niedzielę Olszewscy wstają późno, ale dziś jest pierwszy dzień lata i pogoda jest tak ładna, że wstali przed siódmą, bo chcieli oni cały dzień być nad morzem. Oni ubrali się szybko i poszli do kościoła o wpół do ósmej. Wrócili do domu po wpół do dziewiątej i pani Olszewska zaraz zaczęła robić śniadanie. Przez ten czas Zosia, córka państwa Olszewskich, zrobiła kanapki. Potem zatelefonowała do Kazimierza Bednarskiego. Ona codziennie telefonowała do Kazimierza. Kazimierz powiedział, że będzie nad morzem około dwunastej, bo on obudził się późno, więc musi jeszcze umyć się, ogolić się, ubrać się i zjeść śniadanie.

Pani Olszewska i Zosia były gotowe przed dziesiątą. Pan Olszewski chciał jednak jeszcze słuchać komunikatu radiowego. Komunikat zaczynał się o dziesiątej. Olszewscy z komunikatu radiowego dowiedzieli się, że przez cały dzień będzie gorąco. Oni bardzo się tym ucieszyli, bo chcieli kąpać się w morzu. Ponieważ Olszewscy spóźnili się na autobus, który odchodził o dziesiątej dwadzieścia pięć, więc musieli czekać na ulicy piętnaście minut i przyjechali nad

morze dopiero o wpół do dwunastej. Zosia i Kazimierz zaraz wykąпали się, a potem poprosili panią Olszewską o kanapki i kawę. Pan Olszewski, który miał nowy aparat fotograficzny zrobił kilka zdjęć. Około szóstej państwo Olszewscy wrócili do domu, a Zosia i Kazimierz pojechali do restauracji, bo Kazimierz zaprosił Zosię na kolację.

Questions

1. Kiedy Olszewscy wstają zwykle w niedzielę? (late)
2. Gdzie oni chcieli być cały dzień? (morze)
3. O której oni wstali? (before seven)
4. O której Olszewscy poszli do kościoła? (half past seven)
5. Kiedy oni wrócili z kościoła do domu? (after half past eight)
6. Co zaczęła robić pani Olszewska? (breakfast)
7. Co przez ten czas robiła Zosia? (sandwiches, phoned Casimir)
8. Co Zosia robiła codziennie? (phoned Casimir)
9. Kim była Zosia? (The Olszewskis' daughter)
10. O której Kazimierz będzie nad morzem? (around 12)
11. Co Kazimierz musi jeszcze zrobić? (wash, shave, dress, eat breakfast)
12. O której pani Olszewska i Zosia były gotowe? (before ten)
13. Czego chciał słuchać pan Olszewski? (komunikat radiowy)
14. Co zaczynało się o dziesiątej? (radio broadcast)
15. Czego dowiedzieli się Olszewscy z komunikatu radiowego? (it will be hot all day)
16. Czym ucieszyli się Olszewscy? (that it will be hot all day)
17. Jak długo Olszewscy musieli czekać na autobus? (15 minutes)
18. Kiedy oni przyjechali nad morze? (half past eleven)
19. Co zrobili zaraz Zosia i Kazimierz? (wykąpać się)

20. O co poprosili panią Olszewską? (sandwiches, coffee)
21. Co zrobił pan Olszewski? (several photos)
22. Około której państwo Olszewscy wrócili do domu? (6)
23. Dokąd pojechali Kazimierz i Zosia? (restauracja)
24. Kogo Kazimierz zaprosił na kolację? (Zosia)

LESSON 45

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto przyszedł do sklepu zegarmistrza? (Wiśniewski, ja, on, córka, szewc)
2. Jak nazywa się klient? (Wiśniewski)
3. Kto naprawia zegarki? (zegarmistrz, znajomy, ojciec, brat)
4. Co naprawia zegarmistrz? (zegarki, budziki, wieczne pióra, różne rzeczy)
5. O czym zegarku rozmawiał pan Wiśniewski z zegarmistrzem? (żona, mój, nasz, wasz)
6. Jak chodził zegarek pani Wiśniewskiej? (sometimes it was fast, sometimes slow, badly, well, very well, very badly)
7. Czyj zegarek śpieszył się? (Wiśniewski's wife, my, your, matka, przyjaciel, chłopiec)
8. O jakiej porze dnia stanął zegarek pani Wiśniewskiej? (morning, evening, at noon)
9. Dlaczego zegarek stanął? (brudny, stary, tani)
10. Co było brudne? (watch, spring, house, room)
11. Co było pęknięte? (spring, vase, glass)
12. Komu powiedział zegarmistrz, że zegarek jest brudny? (klient, żołnierz, porucznik, uczeń, kelnerka, dziewczyna)
13. Co nie chodzi? (watch, car, alarm clock)
14. Dlaczego zegarek pani Wiśniewskiej nie chodzi? (broken spring, dirty, old, out of order)

15. Czyją żoną była pani Wiśniewska? (pan Wiśniewski, przyjaciel,
doktor)
16. O co zapytał Wiśniewski zegarmistrza? (when he should call, price)
17. Kto umie reperować zegarki? (watchmaker, my brother, my colleague)
18. Co może zreperować zegarmistrz? (watch, alarm clock, fountain pen)
19. Komu zegarmistrz może dać inny zegarek? (Wiśniewski's wife, lotnik,
murarz, dowódca, matka, dziewczyna)
20. Na jak długo zegarmistrz może dać inny zegarek? (until this one
is mended, one week, 3 days)
21. Kiedy Wiśniewski może przyjść po zegarek? (2 weeks, środa, piątek,
in 4 days)
22. Po co przyjdzie Zbigniew Wiśniewski za dwa tygodnie? (watch, car,
bread, cigarettes)
23. Jaki zamiar ma pan Wiśniewski? (buy something, sell something,
rent an apartment, to dress)
24. Co on chce kupić? (fountain pen, house, suit, książka)
25. Komu on chce coś kupić? (syn, córka, babka, dziewczyna, maszynistka)
26. Czyje dzieci mają urodziny? (pan Wiśniewski, lekarz, krawiec,
nauczyciel)
27. Czego miał zegarmistrz duży wybór? (wieczne pióra, budziki,
portfele)
28. Co ma zegarmistrz w sklepie oprócz wiecznych piór, budzików
i portfeli? (watches and other things)
29. Komu zegarmistrz pokazywał wieczne pióro? (pan Kalinka, syn,
pacjent, kelnerka.)
30. Kiedy on pokazywał panu Kalince wieczne pióro? (a moment ago,
yesterday, on Wednesday, now)
31. Co Wiśniewski widział przed chwilą? (watchmaker who was showing
a pen, pretty girl, new rifle)
32. Komu podobało się to wieczne pióro? (dziecko)
33. Co chciał zobaczyć Zbigniew Wiśniewski? (pen, movie, school, book,
child)
34. Komu podobają się te pióra? (klient - pl., strzelec, mężczyzna)
35. Co podoba się klientom? (fountain pens, small pictures, furniture,
flowers, wallets)

36. Komu wierzy Zbigniew? (zegarmistrz, sprzedawca, kupiec, kolega)
37. Czego pan Wiśniewski nie wie? (whether children will like pens,
where she lives, what time it is)
38. Co sprzedał dziś zegarmistrz? (fountain pen, radio, mirror)
39. Ile takich piór on sprzedał dziś? (10, several, many, few, 2, 4,
6, 8, 15)
40. Ile piór weźmie pan Wiśniewski? (2, 1, 3, 6)
41. Komu Wiśniewski da te pióra? (dzieci, żona, lotnik, żołnierz,
sekretarka, uczeń)
42. Ile płaci Wiśniewski za dwa pióra? (25 zł. 35 gr., 34 zł. 43 gr.,
66 zł. 76 gr., 73 zł. 36 gr.)
43. Za co płaci Wiśniewski 25 zł. i 35 gr.? (pen, dinner, lesson,
wardrobe)
44. Komu Wiśniewski zapłacił 25 zł. i 35 gr.? (zegarmistrz, szwagier,
jeniec, doktor)

Part II

1. Ile zegarków pan ma? (several, 2)
2. Jak chodzi pana zegarek?
3. Kiedy ostatnio zegarmistrz naprawiał panu zegarek?
4. Jaki jest człowiek, który się nigdy nie myje?
5. Czy pan umie reperować samochody?
6. Co pan reperował w sobotę?
7. Czy pan zna dobrego zegarmistrza w Monterey?
8. Kiedy są pana urodziny? (1.I.40, 31.XI.34, 13.VII.43)
9. Co pan da żonie (matce) na urodziny?
10. Komu pomaga pan w domu?
11. Komu wierzą dzieci (bracia, siostry) pana?
12. Kto panu daje prace domowe?
13. Komu pan będzie pokazywał zdjęcia z wakacji?
14. Jakie kobiety podobają się panu?

15. Czy panu się podoba Monterey?
16. Co się panu podoba w Kalifornii?
17. Jakie książki (filmy) pan lubi? (polski, francuski)
18. Co żona (matka) pana daje dzieciom na śniadanie?
19. Komu klient płaci w sklepie?

LESSON 45

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. During vacation Mrs. Bukowski will cook dinner every day for Mr. Bukowski and the children.
2. During the summer Bolek will eat a lot, because the doctor said that he is too skinny.
3. I will wait for Basia every day in front of the school.
4. If you (informal) smoke so much, you will be ill.
5. Mr. Borowy started to work in this office on January 17th.
6. This train leaves Warsaw at 1400 hrs. and will be in Gdańsk at 2100 hrs.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Put sentences listed below into the future tense:

1. Ja zawsze chodzę do kina w piątek.
2. Brat Janka pracuje u zegarmistrza i naprawia zegarki dla całej rodziny.
3. My (f.) codziennie jemy pierwsze śniadanie o ósmej.

4. Podczas roku szkolnego wy (m.) śpicie od dziesiątej wieczorem do szóstej rano.
5. Zosia bardzo boi się psów.
6. Kiedy studenci mają czas oni czytają polskie książki.
7. Kiedy siostra pani Kowalskiej pracuje, pani Kowalska opiekuje się dziećmi.
8. Często przejeżdżam koło tego biura i widzę przez okno ładną sekretarkę.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Record on tape 3 questions to each of the first three statements of Part I.

LESSON 45

Vocabulary

brudny, brudna, brudne	- dirty
budzik, m. budzika, gen. s.	- alarm clock
dać, p. dawać, i. dam daję da daje) dadzą	- to give
dzisiaj	- today
jeśli	- if
naprawiać, i. (naprawić, p. naprawiam naprawię naprawia naprawi)	- to repair, to fix, to mend
naprawa, f.	- repair, (the) fixing
nawet	- even
pęknięty, pęknięta, pęknięte	- broken, cracked, split

podobać się, i. (spodobać się, p.
podobam się spodobam się
podoba się spodoba się)

- to like, to appeal to

pokazywać, i. (pokazać, p.
pokazuję pokażę
pokazuje pokaże)

- to show, to display, to point at

pomóc, p. (pomagać, i.
pomogę pomagam
pomóż pomaga)

- to help, to assist

portfel, m.
portfelu/portfela, gen. s.

- wallet

powiedzieć, p. (mówić, i.

- to tell, to say (to speak,
to tell, to talk)

powiem mówię
powie mówi)

przyjrzeć się, p. (przyglądać się, i.
przyjrzę się przyglądam się
przyjrzy się przygląda się)

- to look at, to observe, to watch

przykro

- unpleasantly, painfully

przykro mi

- I am sorry, I hate to

przynosić, i. (przynieść, p.
przynoszę przyniosę
przynosi przyniesie)

- to bring (by hand)

przywozić, i. (przywieźć, p.
przywożę przywiożę
przywozi przywiezie)

- to bring (by means of transport-
ation)

sprężyna, f.

- spring (metal)

sprzedać, p. (sprzedawać, i.
sprzedam sprzedaje
sprzeda sprzedaje)

- to sell

stać się, p. (stawać się, i.
stanę się staje się
stanie się staje się)

- to happen, to become

stanąć, p. (stać, i.
stanę stoje
stanie stoi)

- to stop, to stand

urodziny (pl. only)
urodzin, gen. pl.

- birthday

wierzyć, i. (uwierzyć, p.
wierzę uwierzę
wierzy uwierzy)

- to believe, to trust

wybór, m.
wyboru, gen. s.

- selection, choice

wziąć, p. (brać, i.
wezmę biorę
weźmie bierze)

- to take

zegarmistrz, m.
zegarmistrze, nom. pl.

- watchmaker

zreperować, p. (reperować, i.
zreperuję reperuję
zreperuje reperuje)

- to repair, to fix

LESSON 46

Grammar Perception Drill

1.

Instructor:

Students:

Naprawiłem zegarek urzędnikowi państwowemu.

Komu pan naprawił zegarek?

Naprawiłem zegarek urzędnikowi państwowemu.

Ta książka podoba się staremu profesorowi.

Komu podoba się ta książka?

Pan Dąbek wierzy pańskiemu przyjacielowi.

Komu wierzy pan Dąbek?

On przyniósł list mojemu szwagrowi.

Komu on przyniósł list?

Ona przywiozła paczkę młodemu chłopcu.

Komu ona przywiozła paczkę?

Sprzedałem ten samochód bogatemu kupcowi.

Komu pan sprzedał ten samochód?

Powiedziałem o tym tej kobiecie.

Komu pan powiedział o tym?

Suggested words:

wojskowy
plutonowy
drużynowy
mój kolega
łysy pułkownik
urzędnik kwaterunkowy
amerykański oficer
wysoki mężczyzna
francuski lotnik
daleki krewny
dobry znajomy

młoda sekretarka
szczupła dziewczyna
zameżna kobieta
daleka krewna

Drill the above pattern in plural. Choose appropriate words.

2.

Instructor:

On się przygląda ładnemu samochodowi.
Czemu on się przygląda?

Students:

On przygląda się ładnemu samochodowi.

Suggested words:

spokojne morze
dobre zdjęcie
duże lotnisko
nowoczesny samolot
rasowy pies
skład apteczny
sklep spożywczy
okrągły stół
kościół garnizonowy
sklep wojskowy
biuro kwaterunkowe
złamane skrzydło
złoty zegarek
nowy tramwaj
musztra zwarta
musztra luźna
duża bitwa
zielona lampa
niska szafa
długa kanapa

Drill the above pattern in plural. Choose appropriate words.

3.

Instructor:

Mam pieniądze dzięki bogatemu
krotnemu.

Dzięki komu pan ma pieniądze?

Students:

Mam pieniądze dzięki bogatemu
krotnemu.

Suggested words:

dobry znajomy
mój ojciec
nasz kolega
ten człowiek
stary nauczyciel
ten urzędnik

Suggested words:

pański brat
pan Cichocki
moja matka
ta sekretarka
moja rodzina
moja córka
pańska siostra
pani Nowicka
moje dziadko
(my parents)
państwo Adamscy

Drill the above pattern in plural. Choose appropriate words.

4.

Instructor:

On daje pić białemu psu.
Komu on daje pić?

On daje jeść białemu psu.
Komu on daje jeść?

Students:

On daje pić białemu psu.

Suggested words:

czarny kot
stary indyk
młody koń
mały cielak
tłusta kaczka
mała kura

Drill the above pattern in plural. Choose appropriate words.

5.

Instructor:

Panu Nowickiemu wolno prowadzić ten
samochód.

Komu wolno prowadzić ten samochód?

Panu Nowickiemu wolno uczyć się
w tej szkole.

Komu wolno uczyć się w tej szkole?

Students:

Panu Nowickiemu wolno prowadzić
ten samochód.

Instructor:

Panu Nowickiemu wolno mieć własny
telefon w tym biurze.
Komu wolno mieć własny telefon
w tym biurze?

Students:

Panu Nowickiemu wolno mieć
własny telefon w tym biurze.

Suggested words:

pani Nowicka
oficer
urzędnik
podoficer

J

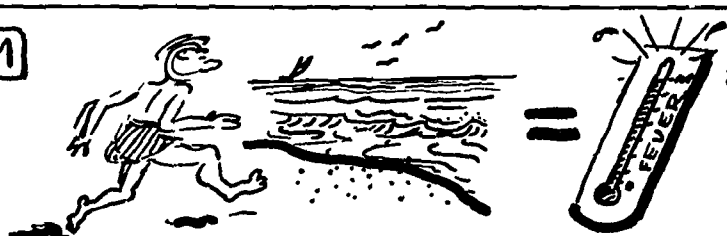
M

J

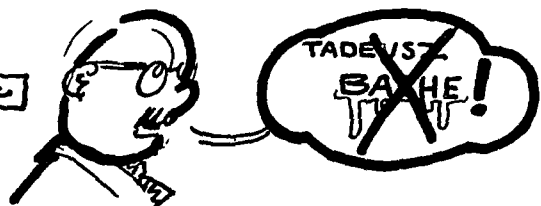

M

J

DR. WU

M

J

M

J

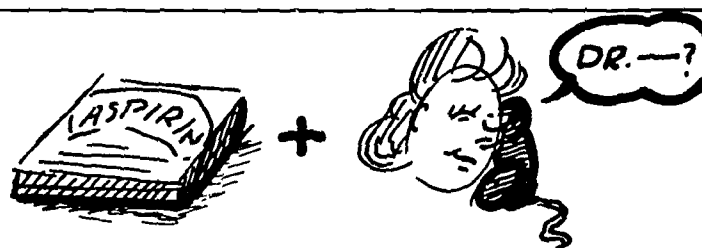
M

J

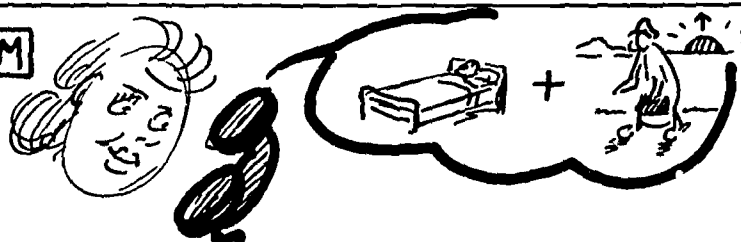
M

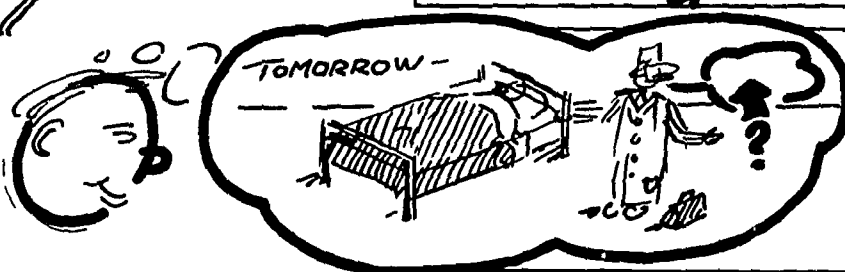
J

M

J

LESSON 46

Dialog (Illness)

J.: Jan Nowicki
M.: Maria Nowicka

J.: Gdzie jest Tadeusz?

Where is Tadeusz?

M.: Tadeusz zachorował i leży
w łóżku.

Tadeusz got sick and is lying
in bed.

J.: Co się stało?

What happened?

M.: Z naszym synem jest zawsze
kłopot. Poszedł na plażę i ką-
pał się w morzu, a teraz ma go-
rączkę.

With our son there is always
trouble. He went to the beach
and bathed in the sea, and now
he has fever.

J.: Przecież doktor mówił, że Ta-
deuszowi nie wolno się kąpać,
bo się łatwo przeziębia.

But the doctor said that Tadeusz
is not allowed to bathe, because
he catches cold easily.

M.: Wiem o tym i dlatego nie pozwo-
liłam mu chodzić nad morze.
Naszemu synowi zawsze się zdaje,
że on wszystko wie lepiej.

I know that, that's why I did not
allow him to go near the sea. It
always seems to Tadeusz that he
knows everything better.

J.: Z kim on poszedł na plażę?

With whom did he go to the beach?

M.: Nie wiem, ale słyszałam jak
w zeszłym tygodniu Bolek Majew-
ski mówił Tadeuszowi, że nauczy
go pływać.

I don't know, but I heard how
last week Bolek Majewski was telling
Tadeusz that he will teach him to
swim.

J.: Muszę powiedzieć rodzicom Bolka
o tym, że Tadeuszowi nie wolno się
kąpać. Czy zmierzyłaś Tadeuszo-
wi gorączkę?

I must tell Bolek's parents that
Tadeusz is not allowed to bathe.
Did you take Tadeusz's temper-
ature?

M.: Tak. Miał trzydzieści osiem
stopni.

Yes. He had 38 degrees (temperature).

J.: Czy dałaś Tadeuszowi jakieś le-
karstwo przeciw gorączce?

Did you give Tadeusz any (some kind
of) medicine for (against) the
fever?

M.: Kazałam mu wziąć aspirynę i za-
dzwoniłam do doktora.

I ordered (told) him to take aspirin
and I phoned (rang) the doctor.

J.: Co doktor powiedział?

What did the doctor say?

M.: Kazał mu położyć się do
łóżka i obiecał, że przyjdzie jutro rano.

He ordered (told) him to go to bed and promised that he would come tomorrow morning.

J.: Dzięki Bogu, że gorączka nie jest wysoka. Zobaczymy, jak się będzie czuł jutro i co doktor powie. Mam nadzieję, że wszystko będzie dobrze.

Thank God that the fever is not high. We'll see how he feels (will feel) tomorrow and what the doctor will say. I hope that everything will be all right.

LESSON 46

Grammar Analysis

1. After the following prepositions the dative case must be used:

a/ dzięki - thanks to, owing to, due to

e.g.:

Dzięki mojej matce umiem mówić po polsku.

- Thanks to my mother I know how to speak Polish.

Dzięki Bogu.

- Thank God.

b/ przeciw - against, przeciwko - against

e.g.:

Polacy walczyli przeciw komunistom.

- The Poles fought against Communists.

c/ ku - towards. This preposition is seldom used. Instead the expression w kierunku - toward, in the direction of, is often used,

e.g.:

Idę w kierunku (+ gen.) domu.

- I am going towards the house.

Idę ku domowi.

2.

- a/ The ending of the dative singular of adjectives qualifying masculine and neuter nouns is -emu when the nominative singular masculine form ends in -y, and is -iemu when the nominative singular ends in -i,

e.g.:

Matka dała mleka małemu (mały) - The mother gave some milk to
dziecku. a little child.

Dałem tę książkę dobremu (dobry) - I gave this book to a good
studentowi. student.

Dałem tę książkę wysokiemu (wy- - I gave this book to a tall
soki) studentowi. student.

- b/ The dative singular ending of adjectives qualifying feminine nouns is -ej when the nominative singular feminine form ends in -a (except -ka or -ga), and is -iej when the nominative ends in -ka, -ga or -ia,

e.g.:

Sprzedawca sprzedał zegarek - The salesman sold a watch to
młodej (młoda) kobiecie. a young woman.

Sprzedawca sprzedał zegarek - The salesman sold a watch to
niskiej (niska) kobiecie. a short woman.

Przyglądam się taniej (tania) - I am looking at a cheap sofa.
kanapie.

- c/ The dative plural ending of adjectives qualifying nouns of all three genders is -ym when the nominative singular masculine form is -y and is -im when the nominative is -i,

e.g.:

Te obrazy podobają się młodym - Young soldiers like these
(młody) żołnierzom. pictures. (These pictures
appeal to young soldiers)

Przyglądam się tanim (tani) - I am looking at cheap lamps.
lampom.

- d/ The dative singular of pronouns ten, ta, to; jaki, jaka, jakie; który, która, które; czyj, czyja, czyje; nasz, nasza, nasze; wasz, wasza, wasze; mój, moja, moje is:

Masculine

temu
jakimu

Feminine

tej
jakiej

Neuter

temu
jakimu

21

któremu
czyjemu
naszemu
waszemu
mojemu

której
czyjej
naszej
waszej
mojej

któremu
czyjemu
naszemu
waszemu
mojemu

The dative plural for all genders is:

tym
jakim
którym
czyim
naszym
waszym
moim

Ordinal numerals are declined exactly like adjectives.

3. Below are some Polish verbs which require the dative case:

odpowiadać, i., odpowiedzieć, p. - to answer

e.g.:

Odpowiadam profesorowi. - I answer the professor.

kazać, i., kazać, p. - to order, to tell

e.g.:

Kazałem Jankowi zostać w domu. - I told (ordered) Janek to stay at home.

pozwalać, i., pozwolić, p. - to allow, to permit, to let

e.g.:

Pozwoliłem synowi grać w piłkę. - I allowed (my) son to play ball.

obiecywać, i., obiecać, p. - to promise

e.g.:

Obiecałem ojcu, że będę w domu. - I promised father to be at home.

4. The expression wolno - it is allowed, nie wolno - it is not allowed, it is prohibited - require the dative case,

e.g.:

Tu wolno studentom palić.

- It is allowed to smoke to the students here. (Students are allowed to smoke here).

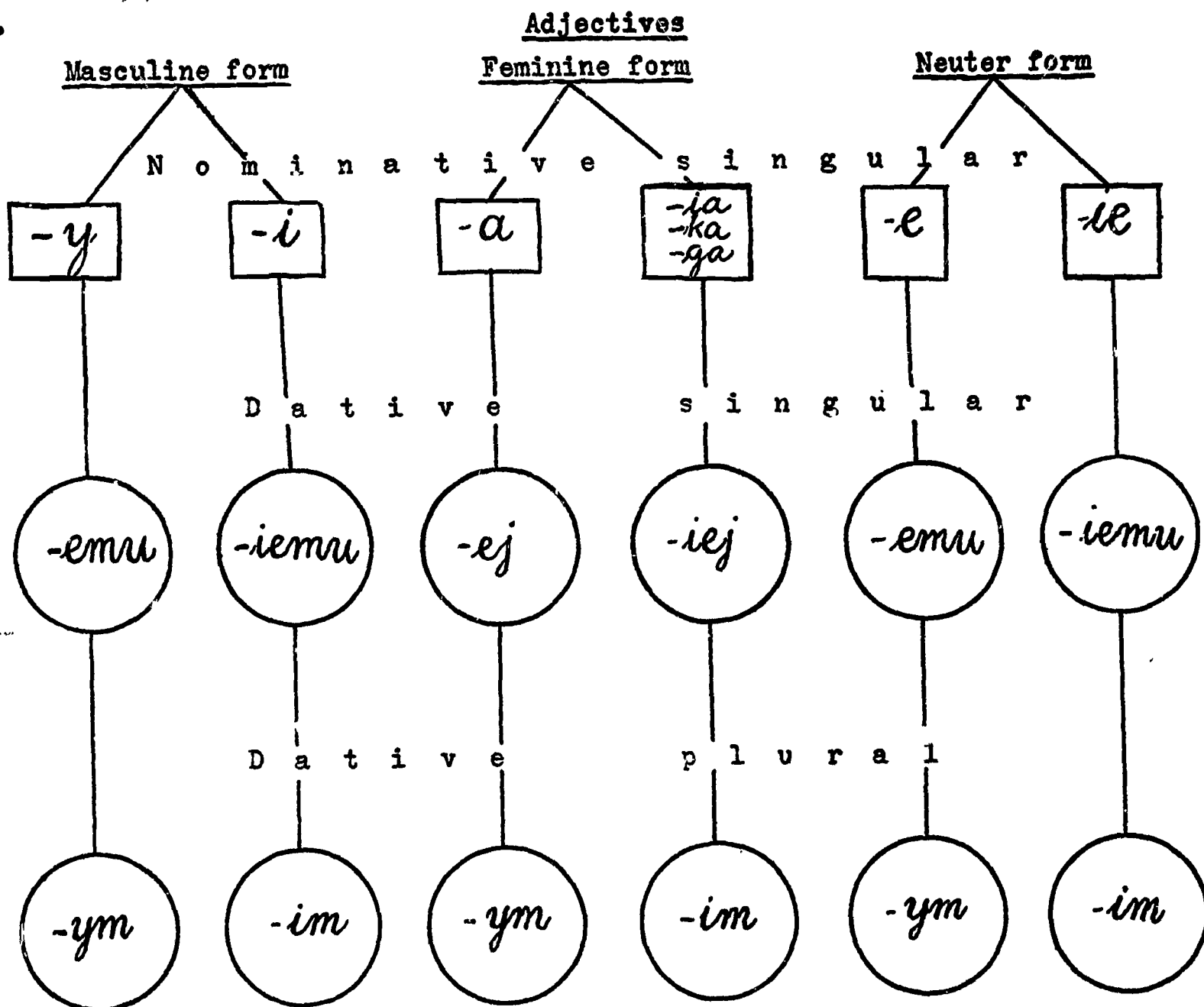
Tu nie wolno studentom palić.

- The students are not allowed to smoke here.

SUMMARY

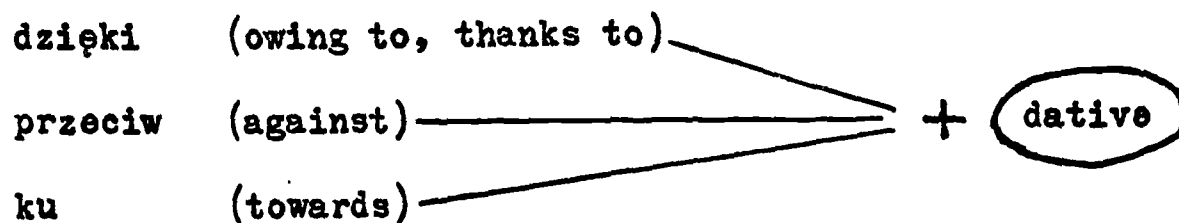
DATIVE OF ADJECTIVES

5.

6. The use of the dative case.

Prepositions:

LESSON 46

Structural Drill

a/

Instructor:

Gruby sierżant postawił pytanie.
Komu odpowiada profesor?

Gruby sierżant stara się pisać
list po polsku.
Komu pomaga Kowalski?

Students:

Profesor odpowiada grubemu
sierżantowi.

Suggested words:

(garbaty uczeń)
nowy oficer
(łysy major)
chory sierżant
ten student
mój syn
wysoki student
amerykański podoficer
angielski pułkownik
(pan Kowalski)

b/

Instructor:

To jest nowa sekretarka.
Komu Bolek dał kwiaty?

Students:

Bolek dał kwiaty nowej sekre-
tarce.

Suggested words:

ładna maszynistka
chora siostra
(stara babka)
(gruba kelnerka)
moja córka
polska kobieta
(pani Kowalska)

Ask the students to answer in plural questions of part a/ and b/. Omit the words in parentheses.

c/

Instructor:

Wysoki sierżant czeka na pułkownika.

Komu żołnierz melduje, że pułkownik przyjechał?

Students:

Żołnierz melduje wysokiemu sierżantowi, że pułkownik przyjechał.

gruby major
stary oficer
nowy kapral
łyśy kapitan
amerykański porucznik
angielski pułkownik
drużynowy
dowódca
chorąży
zastępca drużynowego
szef kompanii

d/

Instructor:

Gruby kucharz potrzebuje pieniędzy.

Komu pan płaci pieniądze?

Suggested words:

Students:

Płacę pieniądze grubemu kucharzowi.

stary szewc
dobry lekarz
pański syn
polski oficer
nowy buchalter
chory przyjaciel
ostatni żołnierz
szczupły doktor
moja żona
moja matka
pani Kowalska
nasza sekretarka
ładna kobieta
dobra maszynistka
nasz dowódca
zastępca drużynowego
ten plutonowy
mój przyjaciel
ta kobieta
nasz dowódca
mój daleki krewny
francuski nauczyciel
urzędnik kolejowy
szkolny kolega

e/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Młody student widział dobry film.
Komu podobał się ten film?

Ten film podobał się młodemu
studentowi.

Stary żołnierz prosił o książkę.
Komu Kowalski obiecał dać książkę?

stary żołnierz
mały chłopiec
łyśy profesor
gruby kucharz
ten państwowy urzędnik
zagraniczny gość
starszy strzelec
ten wojskowy
mój syn
nowy rekrut
chudy jeniec
ostatni dowódca 5 p. piechoty
bogaty kupiec
moja córka
ta dziewczyna
starsza pani
pańska krewna
moje dziecko

Drill part e/ in plural.

f/

Instructor:

Suggested words:

Students:

To jest nowa kanapa.
Czemu się pan przygląda?

Przyglądam się nowej
kanapie.

ładny ogród
nowy dom
niski stół
stara krowa
amerykańska gazeta
mój zegarek
ta mapa
to okno
ten karabin
maska przeciwgazowa
zielona poduszka
używany fotel
krajowy samochód
drogie mieszkanie
nowy mundur
brudny worek

biała koszula
stary krawat
ciemne ubranie
złamane śmigło
dobre zdjęcie
tani aparat fotograficzny
moja fajka

Drill part f/ in plural.

g/ Drill "dzięki" according p.5 of the perception drill.

h/ Drill "przeciw" with the verb "walczyć."

LESSON 46

Translation
English - Polish

Henry Małecki is a teacher. He received a job (work) in a school in Poznań. He is going to live with (his) wife in a small town by Poznań. Mr. and Mrs. Małecki will get up very early everyday. Mrs. Małecki will start making breakfast at half past five. At a quarter to six Mr. Małecki will start shaving. Mr. and Mrs. Małecki will eat breakfast at a quarter past six. Henry will leave the house at a quarter to seven in order to make the first bus. He will be at school at ten to eight because lessons in that school begin at eight. At ten minutes past ten he will drink a glass of tea, and eat two sandwiches. Małecki will finish work at one and will be home (in the house) at half past two. Henry's wife will have already dinner ready. After dinner Henry will work in the garden and then he will read the homeworks of (his) students. On the first of July the school vacation will start. On the third Mr. and Mrs. Małecki will go to the Walczaks, Mrs. Małeczki's parents. Mr. and Mrs. Walczak have a small farm. The Małeckis will stay there until the fifth of August. Then they will visit Henry's grandmother in Gdańsk. They will return home on the thirtieth of August, because the school year begins on the first of September.

Translation
Polish - English

Urodziny Stefana są trzeciego października. Dziś jest dopiero dwudziestego piątego września, ale ojciec Stefana, major Piasecki, ma dziś wolne, więc państwo Piaseccy poszli do miasta, żeby kupić coś Stefanowi na urodziny. Pani Piasecka chciała dać synowi książkę o polskim lotniku, kilka koszul i zegarek, bo stary zegarek Stefana już bardzo źle chodzi. Ojciec powiedział chłopcu, że dostanie aparat fotograficzny, jeśli przyniesie dobre śrópnie ze szkoły. Stefan uczył się bardzo dobrze przez ostatnie cztery miesiące, a także pomagał matce w domu. Najpierw Piaseccy poszli do Domu Towarowego. Pani Piasecka przyglądała się ubraniom, koszulom, krawatom, a major aparatom fotograficznym. Po chwili pan Piasecki kupił aparat fotograficzny, zapłacił sprzedawcy i poszedł zobaczyć zegarki. Pani Piasecka pokazała mężowi mały złoty zegarek. On bardzo się podobał majorowi, ale był za drogi, więc państwo Piaseccy kupili inny zegarek, niedrogi, ale dobrej marki. Potem państwo Piaseccy chcieli zobaczyć książki. Pani Piasecka powiedziała mężowi, że Stefan lubi czytać, więc chce kupić Stefanowi kilka książek. Stefan łatwo przeziębiał się, więc często musi leżeć w łóżku i może w tym czasie czytać. Sprzedawca nie miał w sklepie z książkami tej książki, którą chciała pani Piasecka, ale przyniósł ją z magazynu. Państwo Piaseccy podziękowali sprzedawcy i kupili jeszcze trzy inne książki. Była już druga, kiedy Piaseccy skończyli zakupy dla Stefana. Oni chcieli kupić jeszcze coś córce, ale musieli iść na obiad do brata pana Piaseckiego i nie chcieli spóźnić się.

Questions

1. Kiedy są urodziny Stefana? (3-10)
2. Którego jest dziś? (25-9)
3. Za ile dni będą urodziny Stefana? (15)
4. Dlaczego państwo Piaseccy już dziś poszli kupić coś Stefanowi?
(Piasecki has time off)
5. Komu państwo Piaseccy chcą kupić coś na urodziny? (Stefan)
6. Komu pani Piasecka chciała dać książkę? (syn)
7. O kim była ta książka? (polski lotnik)
8. Jak chodził stary zegarek Stefana? (very badly)
9. Komu powiedział ojciec, że dostanie aparat fotograficzny? (chłopiec)
10. Skąd Stefan musiał przynieść dobre stopnie? (szkoła)
11. Przez ile miesięcy Stefan uczył się bardzo dobrze? (4)
12. Komu on pomagał w domu? (matka)
13. Czemu przyglądała się pani Piasecka w Domu Towarowym? (ubrania,
koszule, krawaty)
14. Co kupił major Piasecki? (camera)
15. Komu major zapłacił za aparat? (sprzedawca)
16. Komu pani Piasecka pokazała złoty zegarek? (mąż)
17. Komu podobał się ten zegarek? (major)
18. Jaki zegarek kupił major Piasecki? (another, cheap but good make)
19. Co chciała pani Piasecka kupić synowi? (books)
20. Dlaczego Stefan może dużo czytać? (catches cold easily, is often in
bed)
21. Skąd sprzedawca przyniósł książkę o polskim lotniku? (magazyn)
22. Komu podziękowali państwo Piaseccy? (sprzedawca)
23. Która była godzina, kiedy Piaseccy skończyli zakupy? (2)
24. Komu oni chcieli jeszcze coś kupić? (córka)
25. Na co nie chcieli oni spóźnić się? (dinner at Mr. Piasecki's
brother)

LESSON 46

Oral - Aural Drill

1. Z kim rozmawiał Jan Nowicki? (Maria Nowicka, żona, syn, znajomy)
2. O co zapytał pan Nowicki żonę? (what happened, where is Tadeusz)
3. Co się stało Tadeuszowi? (became sick)
4. Z kim państwo Nowiccy mają zawsze kłopot? (syn, Tadeusz, pies, dzieci)
5. Dokąd poszedł Tadeusz? (plaża, rzeka, szkoła, kościół)
6. Gdzie on się kąpał? (morze, rzeka)
7. Co on ma teraz? (gorączka, odra)
8. Co mówił doktor? (that Tadeusz was not allowed to swim, to smoke,
that he has fever)
9. Komu nie wolno się kąpać? (Tadeusz, syn, dziecko, sekretarka, uczeń)
10. Dlaczego synowi państwa Nowickich nie wolno się kąpać? (he catches
cold easily, he is sick, he doesn't know how
to swim)
11. Kto wie o tym? (Maria Nowicka, nobody, he, all, parents, I)
12. Komu pani Nowicka nie pozwoliła chodzić nad morze? (syn, córka,
Tadeusz, dzieci)
13. Dokąd pani Nowicka nie pozwoliła Tadeuszowi chodzić? (morze, rzeka,
sklep, miasto)
14. Co się Tadziowi zawsze zdaje? (that he knows everything better, that
he knows /his/ lesson)
15. Czy państwo Nowiccy wiedzą z kim Tadzio poszedł na plażę? (no, yes,
I don't know)
16. Co słyszała matka Tadzia? (that Bolek will teach Tadeusz to swim,
that he is ill)
17. Komu Bolek mówił, że nauczy go pływać? (Tadeusz, przyjaciel, szewc,
krawiec)
18. Kogo Bolek chciał nauczyć pływać? (Tadeusz, children, studenci)
19. Komu pan Nowicki musi powiedzieć o tym? (rodzice Bolka, lekarz,
ojciec, matka)

20. O czym ojciec Tadeusza musi powiedzieć rodzicom Bolek? (~~that Tadzio~~
is not allowed to bathe, that Tadzio is sick, that he smokes
cigarettes)
21. Co chciał wiedzieć pan Nowicki? (whether Mrs. Nowicka took Tadzio's
temperature, if he took medicines, what did he get)
22. Komu pani Nowicka zmierzyła gorączkę? (syn, Tadeusz, mąż, matka)
23. Kto zmierzył gorączkę Tadeuszowi? (Mrs. Nowicki, you, she, doktor,
father)
24. Ile stopni gorączki miał Tadeusz? (38, 39, 41, 37, 40)
25. Co dała matka Tadziovi przeciw gorączce? (lekarstwo, aspiryna, herbata)
26. Jakie lekarstwo ona dała synowi? (aspiryna, some kind, drogi)
27. Do kogo zadzwoniła pani Nowicka? (doktor, mąż, lekarz, syn, rodzice)
28. Co powiedział doktor matce Tadzia? (he ordered Tadeusz to go to bed,
to stay in bed, to take /his/ temperature, to take /his/ medicine)
29. Komu doktor kazał położyć się do łóżka? (Tadeusz, chory, Bolek)
30. Kiedy doktor obiecał przyjść? (tomorrow morning, in a few hours, early,
today)
31. Kto przyjdzie jutro rano? (doctor, family, she, nobody)
32. Do kogo doktor przyjdzie jutro rano? (Tadeusz, syn, chory, Bolek)
33. Czy Tadeusz jest bardzo chory? (yes, no, thank God, no)
34. Co zobaczą jutro rodzice Tadeusza? (how Tadeusz will feel)
35. Jaką nadzieję mają państwo Nowiccy? (that everything will be O.K.,
that the doctor will come today)

Part II

1. Komu pan pomaga w domu? (żona, matka, dzieci, siostra, bracia)
2. Komu doktor daje lekarstwo? (chory, stary przyjaciel, dziecko, młody
żołnierz, moja żona, ten rekrut)
3. Komu rodzice kazać się uczyć? (uczeń, Basia, uczniowie, studenci, syn,
dziecko)
4. Dzięki komu mógł pan chodzić do szkoły?
5. Któremu studentowi nauczyciel dał dobre stopnie? (dobry, porucznik,
kapitan, sierżant)

6. Jakiej dziewczynie kupi pan bilet do kina?
7. Jakie domy podobają się żonie pana?
8. Którym zwierzętom domowym dajemy mięso? (psy, koty)
9. Gdzie nie wolno palić? (klasa, pokój lotnisko, sklep, szkoła)
10. Komu rodzice nie pozwalają pić piwa? (dziecko, córka, syn, chory)
11. Jakim samochodem pan się cieszy?
12. Jakim kobietom lubi się pan przyglądać?
13. Kto stawia pytania studentom? (officer, teacher, she, captain)
14. Komu studenci odpowiadają? (nauczyciel, oficerowie, kapral)
15. Komu właściciel domu wynajął mieszkanie? (rodzice, żołnierz,
sekretarka)
16. Czemu żona pana lubi przyglądać się w sklepie?
17. Kiedy ostatnio pan chorował?
18. Jakiemu zegarmistrzowi da pan zegarek do naprawy?
19. Jakiemu doktorowi wierzy pan?
20. Kiedy matka pana ma urodziny?
21. Którego są pana urodziny?

LESSON 46

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. After supper Mrs. Bednarek undressed Mary because Mary was only three years old and was too young (too small) to undress herself.
2. The Kowalskis wake up every day at half past six; Mrs. Kowalski makes breakfast and wakes the children at seven.

3. This morning I washed the floor in the kitchen because my husband's mother will come for dinner.
4. Bolek got up very late, so he had no time either to wash or to shave.
5. I will begin to write my homework before six to finish it by seven, because Janek will come around seven and we will learn the new dialogue together from half past seven to half past eight.
6. Last year I saw Mieczysław several times at the Majewski's and I did not like him. Then we were in the army together and I got to like him very much.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students.)

Write out the times of day given in parentheses.

1. Lekcje w Wojskowej Szkole Języków trwają od (8) do (11) i od (1) do (4).
2. Pan Majewski zaczyna pracować o (8 1/2), a kończy o (3 1/4).
3. Ten pociąg wyjeżdża z Warszawy o (1630), a przyjedzie do Gdańska o (2245).
4. Chcę wyjechać z domu przed (6), bo Basia będzie czekać przed kinem około (6 1/2).
5. Andrzej pisał, że będzie w domu na (8) wieczorem, ale pociąg spóźnił się i przyjechał do Gdyni o (1955), a nie o (1925).
6. Pani Nowicka zwykle zaprasza gości na (7), ale dziś zaprosiła Kowalskich na (7 1/2), bo pan Nowicki pracuje dzisiaj do (6 1/2), a nie do (6) jak zwykle.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students.)

Record on tape 15 questions in Polish concerning the English-Polish Translation L.44.

LESSON 46

Vocabulary

aspiryna, f.	- aspirin
Bóg, m.	- God
Boga, gen. s.	
Bogu, dat. s.	
Boże, voc. s.	
dzięki (+ dat.)	- thanks (to)
gorączka, f.	- fever, temperature
jakiś, jakaś, jakieś	- some kind
kazać, i. and p.	- to order, to tell, to command
każę	
każe	
kłopot, m.	- trouble
kłopotu, gen. s.	
komunista, m.	- a communist
komunisty, gen. s.	
komuniści, nom. pl.	
ku	- towards, in the direction of
lekarstwo, n.	- medicine
lepiej	- better
mu	- him
nauczyć, p. (uczyć, i.	- to teach
nauczę uczę	
nauczy uczy)	
obiecować, p. (obiecywać, i.	- to promise
obiecuję obiecuję	
obiecuję obiecuję)	
odpowiadać, i. (odpowiedzieć, p.	- to answer, to suit, to correspond
odpowiadam odpowiem	
odpowiada odpowie	
odpowiedzą)	
plaża, f.	- beach
pływać, i. (frequentative)	- to swim, to float
pływam	
pływa	

Polak, m.

- a Pole (male)

pozwaląć, i. (pozwolić, p.
 pozwalam pozwolę
 pozwała pozwoli)

- to allow, to permit, to let

przeciw

- against

przeziębnić się, p. (przeziębnić
 przeziębnię się się, i.
 przeziębni się przeziębiam
 się
 przeziębiam
 się)

- to catch cold

tani, tania, tanie

- cheap, inexpensive

walczyć, i. (no p.)
 walczę
 walczy

- to fight, to wrestle

wolno (adv.)

- it is allowed

wolno

- slowly, slow (as adv.)

zadzwoń, p. (dzwonić, i
 zadzwoń dzwonię
 zadzwoń dzwoni)

- to ring, to phone

zdawać się, i. (no p. here)
 zdaje się (seldom used)
 zdaje się

- to seem

- it seems

zmierzyć, p. (mierzyć, i.
 zmierzę mierzę
 zmierzy mierzy)

- to measure

zmierzyć; mierzyć gorączkę

- to take temperature

LESSON 47

1/

Grammar Perception Drill

ACCUSATIVE AND GENITIVE

OF PERSONAL PRONOUNS

USE SPECIAL CHART AS A VISUAL AID

a/ emphatic

Instructor:

Suggested pronouns:

Students:

(kogo i mnie - stressed words)

On widzi mnie.
Kogo on widzi?

ja

On widzi mnie.

On widzi ciebie.
Kogo on widzi?

On widzi ciebie.

On widzi jego.
Kogo on widzi?

On widzi jego.

On widzi ją.
Kogo on widzi?

On widzi ją.

On widzi je.
Kogo on widzi?

On widzi je.

On widzi nas.
Kogo on widzi?

On widzi nas.

On widzi was.
Kogo on widzi?

On widzi was.

On widzi ich.
Kogo on widzi?

On widzi ich.

On widzi je.
Kogo on widzi?

On widzi je.

Kogo ona lubi?
Kogo oni znają?
Kogo one widzą?
Kogo Władek widzi?
Kogo Zosia lubi?

ty
on, ona, ono
my, wy
oni, one

Instructor: Suggested pronouns:
(ciebie and Stefan - contrasted words)

Students:

Kogo Zosia lubi więcej
ciebie czy Stefana?
Kogo Zosia lubi więcej
mnie czy Stefana?
Kogo Zosia lubi więcej
ciebie czy Stefana?
Kogo Zosia lubi więcej
Stefana czy Marysię?
Kogo Zosia lubi więcej
meża czy dziecko?
Kogo Zosia lubi więcej
Marysię i Basię czy Janka
i ciebie?
Kogo Zosia lubi więcej
mnie i Marysię czy Janka
i Basię?
Kogo Zosia lubi więcej
Władka i Stefana czy
Basię i Marysię?
Kogo Zosia lubi więcej
Władka i Stefana czy
Basię i Marysię?

ja
ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

Ona lubi więcej
mnie.

b/ unemphatic

Instructor: Suggested pronouns:
(Stefan - stressed word) (pronoun is unstressed)

Students:

Czy Stefan zna pana?
Czy Stefan zna mnie?

Czy pan zna Władka?
Czy pan zna Zosię?
Czy pan zna to dziecko?
Czy on zna pana i Władka?
Czy pan zna nas?
Czy pan zna Władka i Stefana?
Czy pan zna Basię i Zosię?

ja
ty

on
ona
ono
my
wy
oni
one

Tak, Stefan zna mnie.
Tak, Stefan zna cię.

c/ prepositional form

Instructor: Suggested pronouns:

Students:

Po kogo Władek jedzie
na stację?

ja
ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

Władek jedzie po
mnie na stację.

Za kogo Władek płaci
rachunek?

ja

Władek płaci rachunek
za mnie.

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

O kogo Władek się pyta?

ja

Władek pyta się
o mnie.

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

Przez kogo Władek dowie-
dział się o tym?

ja

Władek dowiedział się
o tym przeze mnie.

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

2/

Genitive

a/ emphatic

Instructor:
(the pronoun is stressed)

Suggested pronouns:

Students:

Kogo on nie lubi?
Kogo ona szuka?
Kogo ten pies się boi?
Kogo ta fabryka potrze-
buje?

ja

On nie lubi mnie

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

b/ unemphatic

Instructor:
(Stefan or szuka - stressed words)
(pronoun is unstressed)

Suggested pronouns:

Students:

Czy Stefan pana szuka?
Czy Stefan mię szuka?
Czy Stefan Władka szuka?
Czy Stefan Zosi szuka?
Czy Stefan dziecka szuka?

ja
ty
on
ona
ono

Tak, Stefan mię szuka.
Tak, Stefan cię szuka.

Czy <u>Stefan</u> was <u>szuka</u> ?	my
Czy <u>Stefan</u> nas <u>szuka</u> ?	wy
Czy <u>Stefan</u> Władka i Bolka <u>szuka</u> ?	oni
Czy <u>Stefan</u> Zosi i Basi <u>szuka</u> ?	one

c/ prepositional

Instructor:

Suggested pronouns:

Students:

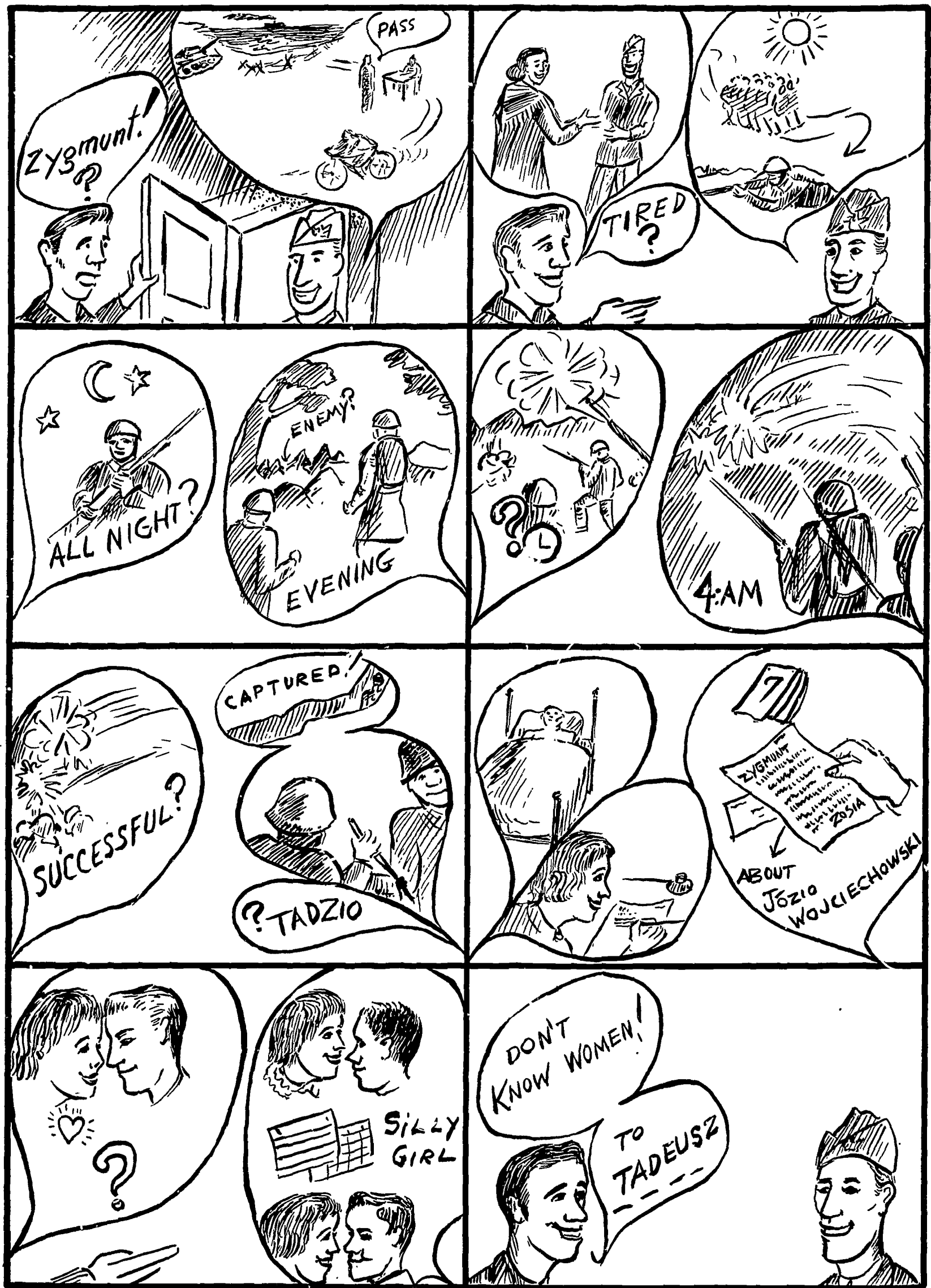
Do kogo on napisał list?

ja

On napisał list do mnie.
(On do mnie napisał list)

Od kogo on dostał list?
Obok kogo on siedzi?
Dla kogo jest ta paczka?
U kogo on mieszka?
Koło kogo on siedzi?
Blisko kogo on stoi?

ty
on
ona
my
wy
oni
one

LESSON 47

Dialog (Conversation on manoeuvres)

J.: Jan Nowicki (ojciec)
Z.: Zygmunt Nowicki (syn)

J.: Zygmunt! A co ty tu robisz?

Zygmunt! And what are you doing here?

Z.: Jesteśmy teraz na manewrach na wybrzeżu. Udało mi się dostać przepustkę na 24 godziny. Pożyczyłem od kolegi rower i przyjechałem was odwiedzić.

We are now on manoeuvres on the coast. I succeeded (managed) to get a pass for 24 hours. I borrowed a bicycle from a colleague and I came to see you.

J.: Matka ucieszy się, że cię zobaczy. Czy nie jesteś zmęczony?

(Your) mother will be delighted to see you. Aren't you tired?

Z.: Trochę. Przedwczoraj byliśmy cały dzień w marszu, a po południu nasz batalion zajął stanowiska wyjściowe do natarcia.

A little. Day before yesterday we were on the march all day and in the afternoon our battalion took up attack positions.

J.: Czy ćwiczenia trwały przez całą noc?

Did the (exercises) drills last all night?

Z.: Nie. Nasz dowódca kompanii wysłał tylko wieczorem patrol rozpoznawczy, żeby rozpoznać teren i zdobyć informacje o nieprzyjacielu.

No. Our company commander sent out a reconnaissance patrol only in the evening in order to reconnoitre the terrain and to obtain information about the enemy.

J.: Kiedy zaczęliście natarcie?

When did you begin the attack?

Z.: Natarcie zaczęliśmy o czwartej rano pod osłoną ognia naszej artylerii.

We began the attack at four in the morning under cover of (our) artillery fire.

J.: Czy natarcie udało się?

Did the attack succeed? (Was the attack successful?)

Z.: Tak. Zdobyliśmy pierwszą linię okopów nieprzyjaciela. Podczas walki na bagnety mój kolega został ranny. Gdzie jest Tadzio?

Yes. We captured the first line of enemy trenches. During close combat my colleague was wounded. Where is Tadzio?

J.: Zobaczysz go później. On leży w łóżku, bo się przeziębiał. Czy Zosia pisała do ciebie?

Z.: Kilka dni temu dostałem list od niej. Cały list jest o Józiu Wojciechowskim.

J.: Czy myślisz, że ona naprawdę go kocha?

Z.: Przecież ojciec ją zna. Co kilka tygodni inny chłopiec się jej podoba. Głupia dziewczyna!

J.: Ty jeszcze nie znasz kobiet. Pójdziemy teraz do Tadeusza; na pewno usłyszał już twój głos i czeka na ciebie.

You'll see him later. He is lying in bed because he caught cold. Did Zosia write to you?

Several days ago I received a letter from her. The whole letter is about Józio Wojciechowski.

Do you think that she really loves him?

After all you know her! Every few weeks another boy appeals to her (she likes another boy). Silly girl!

You don't know women yet! We'll go now to Tadeusz; he surely heard your voice already and is waiting for you.

LESSON 47

Grammar Analysis

PERSONAL PRONOUNS

1. Following are the personal pronouns in the nominative case:

ja	- I	my	- we
ty	- you (s. informal)	wy	- you (pl. informal)
on	- he	oni	- they (m. pers. only)
ona	- she	one	- they (all other)
ono	- it		

There are three forms of personal pronouns in Polish:

the emphatic, unemphatic and the prepositional.

The emphatic (longer) form of a personal pronoun is used if we want to emphasize the importance of a person or to contrast (him or her) with another one. The emphatic form must be used if the personal pronoun concerned is the word which answers the interrogative pronoun of a question,

e.g.:

<u>Kogo</u> ona lubi?	Whom does she like?
Ona lubi <u>mnie</u> . (emphatic)	She likes me.

In sentences in which we want to stress a word other than the personal pronoun concerned, that pronoun must take the unemphatic form. The unemphatic (shorter) form of a pronoun should never start a sentence. In case you don't know which form to choose use the emphatic form,

e.g.:

Kto widział pana wczoraj w teatrze?	Who saw you in the theatre yesterday?
<u>Pan Cichocki</u> (stressed word) widział mnie (unemphatic) wczoraj w teatrze.	Mr. Cichocki saw me in the theatre yesterday.

The prepositional form is so-called because it is always used with a preposition. After a preposition no other form can be used,

Ta książka jest <u>dla niego</u> . (prepositional)	This book is for him.
--	-----------------------

2. Following are the forms of the accusative and genitive cases of the personal pronouns:

<u>Accusative</u>				<u>Genitive</u>		
	em-phatic	unem-phatic	prepo-sitional	em-phatic	unem-phatic	prepo-sitional
ja	mnie	mię	mnie	The same as accusative		
ty	ciebie	cię	ciebie			
on	jego	go	niego			
ona	ją	ją	nią	jej	jej	niej
ono	je	je	nie	jego	go	niego
my	n a s			The same as accusative		
wy						
oni	ich	ich	nich			
one	je	je	nie	ich	ich	nich

e.g.:

Acc.: mnie, mię, mnie

Ojciec lubi mnie, a nie Janka. (emph.)
Ojciec mię lubi. (unemph.)
On zapłacił za mnie rachunek. (prep.)

ciebie, cię, ciebie

Ojciec lubi ciebie, a nie Janka. (emph.)
Ojciec cię lubi. (unemph.)
On zapłacił za ciebie rachunek. (prep.)

Acc.: jego, go, niego

Ojciec lubi jego, a nie Janka (emp.)
Ojciec go lubi. (unemph.)
Czekam na niego. (prep.)

ją, ją, nią

Ojciec lubi ją, a nie Janka (emph.)
Ojciec ją lubi. (unemph.)
Czekam na nią. (prep.)

je, je, nie

Ojciec lubi je, a nie Janka (emph.)
Ojciec je lubi. (unemph.)
Czekam na nie. (prep.)

Acc.: nas

Ojciec lubi nas, a nie Janka i Władka. (emph.)
Ojciec nas lubi. (unemph.)
On czekał na nas. (prep.)

was

Ojciec lubi was, a nie Janka i Władka. (emph.)
Ojciec was lubi. (unemph.)
On czekał na was. (prep.)

2

Acc.: ich, nich, nich

Ojciec lubi ich, a nie
Janka i Władka. (emph.)

Ojciec ich lubi. (unemph.)

Czekam na nich. (prep.)

je, je, nie

Ojciec lubi je,
a nie Janka
i Władka. (emph.)
Ojciec je lubi.
(unemph.)
Czekam na nie.
(prep.)

Gen.: mnie, mię, mnie

Mnie wczoraj nie było
w domu. (emph.)
Wczoraj nie było mię
w domu. (unemph.)
On zatelefonował do
mnie. (prep.)

ciebie, cię, ciebie

Ciebie szukałem.
(emph.)
Szukałem cię dwie
godziny. (unemph.)
On zatelefonował
do ciebie. (prep.)

Gen.: jego, go, niego

Jego wczoraj nie
było w domu. (emph.)
Wczoraj nie było go
w domu. (unemph.)
Idę do niego. (prep.)

jej, jej, niej

Jej wczoraj nie
było w domu. (emph.)
Wczoraj nie było jej
w domu. (unemph.)
Idę do niej. (prep.)

jego, go, niego

Jego nie było wczoraj
w domu. (emph.)
Wczoraj nie było go
w domu. (unemph.)
Idę do niego. (prep.)

Gen.: nas

Nas wczoraj nie było
w domu. (emph.)
Wczoraj nas nie było
w domu. (unemph.)
On napisał do nas.
(prep.)

was

Was wczoraj nie było
w domu. (emph.)
Wczoraj was nie było
w domu. (unemph.)
On napisał do was.
(prep.)

Gen.: ich, nich

Ich nie ma w domu. (emph.)
Nie ma ich w domu. (unemph.)
Idę do nich. (prep.)

ich, nich

Ich nie ma w domu.
(emph.)
Nie ma ich w domu.
(unemph.)
Idę do nich.
(prep.)

S U M M A R Y

3. The use of various forms of the accusative and genitive case of the personal pronouns.

stressed word

unstressed word

after preposition

emphatic form

unemphatic form

prepositional form

a/ emphatic form:

Kogo

ona lubi?

Ona lubi

jego

(acc.)

↑
stressed
word

↑
stressed
word

Kogo

ona nie lubi?

Ona nie lubi

jego

(gen.)

↑
stressed
word

↑
stressed
word

Matka lubi jego (acc.), a nie lubi Władka.

↑
stressed
word

Matka szuka jego (gen.), a nie Władka.

↑
stressed
word

b/ unemphatic form:

Kto go lubi?

Zosia go lubi. (acc.)

↑
stressed
word

↑
stressed
word

Kto go nie lubi?

Zosia go nie lubi. (gen.)

↑
stressed
word

↑
stressed
word

c/ prepositional form:

Stefan poszedł po nią (acc.) do szkoły.

Stefan pytał o niego. (acc.)

On dostał list od niej. (gen.)

On napisał list do nich. (gen.)

LESSON 47

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto jest w klasie?

ja

Ja jestem w klasie.

Kto pisze na tablicy?

Kto mówi po polsku?

Kto zjadł już obiad?

ty

on

ona

ono (dziecko)

my

wy

oni

one

Kogo wczoraj nie było w klasie?

ja

Wczoraj mnie nie było w klasie.
Wczoraj nie było mnie w klasie.

Kogo wczoraj szukał porucznik?

Kogo on nie lubi?

Kogo on szuka?

ty

on

ona

(ono)

my

wy

oni

one

Kogo zna dobrze major Kowalski?

ja

Major Kowalski mnie zna dobrze.
Major Kowalski zna mnie dobrze.

Kogo wysłał oficer po karabin?

Kogo on uczy?

ty

on

ona

(ono)

my

wy

oni

one

Drill in emphatic and unemphatic form.

Dla kogo jest ta książka?

ja

Ta książka jest dla mnie.

Od kogo wraca Bolek?

Obok kogo siedziała
 Zosia w kinie?
 U kogo mieszka ten
 student?
 Do kogo Władek napisał
 list?

ty
 on
 ona
 (ono)
 my
 wy
 oni
 one

Po kogo jedzie ojciec?
 Przez kogo on wysłał paczki?
 O kogo on się pytał?
 Za kogo Bolek zapłacił
 rachunek?

ja

Ojciec jedzie po mnie.

ty
 on
 ona
 (ono)
 my
 wy
 oni
 one

LESSON 47

Translation English - Polish

It is evening and Zosia is alone in the apartment in Warsaw. Zosia's parents, Mr. and Mrs. Nowicki, and Zosia's brother, Wladek, are still at the seashore (near the sea) near Gdynia. Józio Wojciechowski will come around half past seven. Zosia has supper ready, but she knows that Józio is usually late. After supper they will talk, because it will be too late to go to the movies. Zosia works in a department store, and she must be there by eight in the morning, so she gets up at about twenty past six. Now Zosia is reading a letter from Zygmunt. Zygmunt, Zosia's brother, is

in the army. He is on manoeuvres between Gdańsk and Gdynia. He writes: "I have been here since the 5th of August. The weather is nice and several times I bathed in the sea. Unfortunately I haven't much time for that. As you know I serve in the infantry, so usually we are on the march 6 or 8 hours everyday. We get up at five and several times we had exercises (drills) at night. Our company commander is a very good man. I have talked several times with the regimental doctor (doctor of the regiment), Major Andrzej Kawecki. You know that I too want to be a doctor". At that moment Zosia heard the phone. Józio was phoning. He said he could not come. He said he had to work until eleven. Zosia had heard that several times before. Now she was sure that Józio had met another girl.

Translation
Polish - English

Tadzio Nowicki miał wakacje i był z rodzicami nad morzem koło Gdyni. Matka nie pozwalała Tadziowi kąpać się w morzu, bo on łatwo przeziębiał się. Tadzio jednak poszedł pływać z Bolkim Majewskim i nie powiedział o tym rodzicom. Na drugi dzień miał on wysoką gorączkę. Pani Nowicka zadzwoniła do doktora. Doktor powiedział pani Nowickiej jakie lekarstwo Tadzio ma brać i kazał Tadziowi leżeć kilka dni w łóżku i pić dużo soków. Wczoraj doktor pozwolił Tadeuszowi wstać, a dziś powiedział matce Tadzia, że on już może pójść na plażę, ale że nie wolno chłopcu wejść do wody. Brat Tadeusza, Zygmunt, był w wojsku i służył w czterdziestym pułku piechoty. Ten pułk miał teraz manewry na wybrzeżu. Chłopcy skyszeli z plaży jak żołnierze strzelali więc poszli przyglądać się ćwiczeniom. Oni widzieli, jak batalion Zygmunta walczył przeciw batalionowi trzydziestego szóstego pułku. Bolek i Tadzio widzieli, że tylko

żołnierzom wolno być blisko miejsca ćwiczeń, ale dzięki lornetce Bolka widzieli oni wszystko bardzo dobrze. Tą lornetkę przysłał Bolkowi krewny na urodziny. Było już późno, kiedy chłopcy wrócili do domu. Matka Tadzia zaprosiła Bolka na kolację. Po kolacji chłopcy widzieli zdjęcia, które Zygmunt dwa dni przedtem przywiózł Bolkowi. O dziewiątej Bolek podziękował pani Nowickiej za kolację i poszedł do domu.

Questions

1. Z kim był Tadzio nad morzem? (rodzice)
2. Komu matka nie pozwalała kąpać się w morzu? (Tadzio)
3. Dlaczego matka nie pozwalała Tadziovi kąpać się w morzu? (was catching cold easily)
4. Co zrobił Bolek? (went to swim)
5. Z kim Tadzio poszedł pływać? (Bolek Majewski)
6. Komu Tadzio nie powiedział o tym? (rodzice)
7. Kiedy Tadzio miał wysoką gorączkę? (next day)
8. Do kogo zadzwoniła pani Nowicka? (doktor)
9. Co powiedział doktor pani Nowickiej? (what medicine Tadzio has to take)
10. Komu doktor kazał leżeć w łóżku? (Tadzio)
11. Kiedy doktor pozwolił Tadeuszowi wstać? (yesterday)
12. Komu doktor powiedział, że Tadzio może pójść na plażę? (matka)
13. Czego chłopcu nie było wolno? (go into the water)
14. Czyj brat był w wojsku? (Tadeusz)
15. W którym pułku on służył? (40 pp.)
16. Gdzie miał ten pułk manewry? (wybrzeże)
17. Co słyszeli chłopcy? (soldiers shooting)
18. Czemu poszli przyglądać się? (ćwiczenia)
19. Przeciw komu walczył batalion Zygmunta? (batalion 36 pp.)

20. Komu wolno być blisko miejsca ćwiczeń? (żołnierze)
21. Dzięki czemu Tadzio i Bolek widzieli wszystko dobrze? (lornetka Bole-
ka)
22. Kto zaprosił Bolka na kolację? (Tadzio's mother)
23. Jakie zdjęcia oglądali chłopcy po kolacji? (which Zygmunt brought
Bolek)
24. Kiedy Zygmunt przywiózł Bolkowi zdjęcia? (2 days ago)
25. Komu Bolek podziękował za kolację? (pani Nowicka)

LESSON 47

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto przyjechał do państwa Nowickich? (son, brother, sister, Mr. and
Mrs. Grzybowski)
2. Kim jest Zygmunt dla państwa Nowickich? (syn, brat)
3. Gdzie był Zygmunt? (manewry, zagranica, kraj, wczasy, teren)
4. Gdzie były manewry? (wybrzeże, las, Polska, Francja)
5. Co udało się Zygmuntowi? (to get a pass, to come home)
6. Co dostał Zygmunt? (przepustka, książka, watch, alarm clock)
7. Na jak długo dostał Zygmunt przepustkę? (24 hours, a week, a month,
2 days)
8. Co pożyczył Zygmunt? (bicycle, książka, koń, pies)
9. Od kogo on pożyczył rower? (kolega, Mr. and Mrs. Grzybowski, Bolek)
10. Komu kolega Zygmunta pożyczył rower? (Zygmunt, pułkownik, student,
Zosia, kucharz)
11. Kogo Zygmunt przyjechał odwiedzić? (rodzice, rodzina, szewc, kra-
wiec, państwo Adamscy)
12. Czym Zygmunt przyjechał do rodziców? (rower, kolej, samochód,
samolot, statek)
13. Kogo zobaczy pani Nowicka? (syn, Zygmunt, ojciec, matka, child)
14. Z czego ucieszy się matka Zygmunta? (that she will see /her/ son)
15. Czy Zygmunt jest bardzo zmęczony? (yes, no)

16. Kiedy Zygmunt był w marszu? (day before yesterday, zeszły tydzień,
month ago, on Monday)
17. Jak długo Zygmunt był w marszu? (whole day, cała noc, an hour, doba)
18. Jakie stanowiska zajął batalion Zygmunta? (wyjściowy)
19. Kiedy batalion zajął stanowiska wyjściowe do natarcia? (afternoon,
morning, wieczór, noc)
20. Co wysłał wieczorem dowódca kompanii? (reconnaissance patrol)
21. Po co dowódca wysłał patrol rozpoznawczy? (rozpoznać teren, zdobyć
informacje)
22. O kim miał patrol zdobyć informacje? (npl, porucznik)
23. O której godzinie batalion Zygmunta zaczął natarcie? (4 a.m., 4 p.m.)
24. Pod osłoną czego oni zaczęli natarcie? (ogień naszej artylerii)
25. Co udało się? (attack)
26. Co zdobył batalion Zygmunta? (pierwsza linia okopów npla, hill, city)
27. Czyją linię okopów oni zdobyli? (npl, nasza linia, wasza linia)
28. Którą linię okopów oni zdobyli? (pierwsza, druga)
29. Czyj kolega został ranny? (Zygmunt, my, your)
30. Podczas jakiej walki kolega Zygmunta Nowickiego został ranny? (na
bagnety)
31. O kogo zapytał się Zygmunt ojca? (Tadzio, brat, siostra, rodzice)
32. Czyim synem był Tadeusz? (Mr. and Mrs. Nowicki, my, our, Mr. Nowicki,
Mrs. Nowicki)
33. Kiedy Zygmunt zobaczy Tadeusza? (later, in a week, tomorrow, day
after tomorrow)
34. Dlaczego brat Zygmunta leży w łóżku? (przeziębienie, spać)
35. Gdzie się Tadeusz przeziębiał? (morze)
36. Od kogo Zygmunt dostał list? (Zosia, siostra, ojciec, rodzice,
dziecko)
37. Jak dawno temu Zygmunt dostał list od Zosi? (several days, 2 weeks,
year, a week ago)
38. O kim był cały list Zosi? (Józio Wojciechowski, brat, siostra, matka,
rodzice, dziecko)
39. Kto napisał cały list o Józiu Wojciechowskim? (Sophie)
40. O co zapytał pan Nowicki Zygmunta? (Zosia kocha Józia Wojciechowskiego)
41. Kogo znał pan Nowicki? (Zosia, córka, ojciec, rodzice)

42. Czy Zosi długo podobał się ten sam chłopiec? (no)
43. Co myślał Zygmunt o Zosi? (jest głupia)
44. Kogo nie zna jeszcze Zygmunt? (women, maszynistka, rodzice, rodzina)
45. Do kogo pan Nowicki chce pójść z Zygmuntem? (Tadeusz, szewc,
Mrs. Adamski, rodzice)
46. Co Tadzio na pewno już usłyszał? (Zygmunt's voice)
47. Czyj głos Tadeusz na pewno usłyszał? (Zygmunt, brat, siostra,
sekretarka)
48. Na kogo Tadzio czeka? (Zygmunt, sierżant, krawiec, matka, rodzina,
rodzice)

Part II

1. Kiedy pan był na manewrach?
2. Ile tygodni trwały ostatnie manewry pana?
3. Ile razy dostał pan przepustkę podczas manewrów?
4. Kiedy żołnierze zajmują stanowiska wyjściowe do natarcia?
5. Jak często ćwiczenia w pana kompanii trwały całą noc?
6. Co robi patrol rozpoznawczy?
7. Skąd i dokąd jechał pan na rowerze?
8. Komu pan pożycza często samochodu?
9. Od kogo pożyczał pan pieniędzy?
10. Któremu koledze pan pomaga?
11. Której dziewczynie kupi pan bilet do kina?
12. Czemu przyglądał się pan, kiedy pan był za granicą?

LESSON 47

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Sgt. Wiśniewski gave Pvt. Kalinka a rifle and ordered Kalinka to shoot.

2. I paid the doctor ten zlotys in order to find out that I had only caught cold.
3. Józio promised Zosia that he would (will) come at eight, but Zosia does not believe Józio because she knows that he does not always tell the truth.
4. Zbigniew told the secretary that he brought the owner of the store several letters.
5. Mr. Nowicki did not allow Stefan to go to the movies, because Stefan had not finished (his) homework.
6. Zosia Nowicka usually helps (her) mother in the kitchen, but today she has a date with Józio, so she gave (her) brother 3 zlotys and he promised to help cook dinner.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Fill in the blanks:

1. Pani Cichocka zapłaciła sprzedawc ... za mięso.
2. Starszy sierżant dał żołnierz ... karabin.
3. Bolek obiecał ojc ..., że będzie się dobrze uczył.
4. Marysia wierzy brat ..., ale nie wierzy siost ...
5. Porucznik Nalepa zameldował się kapitan ... Kalince.
6. Matka kazał dzieci ... iść spać wcześniej.
7. Kiedy pan Stępień zwiedzał Paryż on przyglądał się kościoł..., most ..., dom ...
8. Szef pozwolił maszynist ... pójść na obiad przed dwunastą.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Summarize on tape Dialog 45.

LESSON 47

Vocabulary

artyleria, f.	- artillery
głos, m. głosu, gen. s.	- voice, vote
głupi, głupia, głupie	- silly, stupid, foolish
kochać, i. (pokochać, p. kocham pokocham kocha pokocha)	- to love
linia, f. linii, gen. s.	- line, ruler
manewr, m. manewru, gen. s. manewry, nom. pl.	- manoeuvre, stratagem - manoeuvres
marsz, m. marszu, gen. s.	- march
natarcie, n.	- attack
nieprzyjaciół, m. (abbr. npl) (npla, gen. s.) nieprzyjaciołom, dat. pl. nieprzyjaciół, gen. pl. nieprzyjaciołmi, instr. pl. (o)nieprzyjaciółach, loc. pl.	- enemy
ogień, m. ognia, gen. s.	- fire
okop, m. okopu, gen. s. okopy, nom. pl.	- trench
osłona, f.	- cover, protection
patrol, m. patrolu, gen. s.	- patrol
pożyczyć, p. (+ dat.) (pożyczać, i. /+ dat.,)	- to loan
pożyczyć, p. (od + gen.) (pożyczać, i. /od + gen./	- to borrow (from)
pożyczę pożyczy	pożyczam pożycza)

później	- later
przedwczoraj	- day before yesterday
ranny, ranna, ranne	- wounded; morning (as adj.)
rower, m. roweru, gen. s.	- bicycle
rozpoznać, p. (rozpoznawać, i. rozpoznał rozpoznaje rozpozna rozpoznaje)	- to reconnoitre
rozpoznawczy, rozpoznawcza, rozpoznawcze	- reconnaissance (as adj.)
stanowisko, n.	- position
stanowisko wyjściowe do natarcia	- attack position
twój	- your
udało mi się	- I succeeded
udało się	- it succeeded
walka, f.	- combat, fight
walka na bagnety	- close combat, bayonet drill
wybrzeże, n.	- coast
wyjściowy, wyjściowa, wyjściowe	- exit (as adj.)
zająć, p. (zajmować, i. zajmę zajmuję zajmie zajmuje)	- to take up, to occupy
zdobyć, p. (zdobywać, i. zdobęde zdobywam zdobędzie zdobywa)	- to capture, to take, to win
zmęczony, zmęczona, zmęczone	- tired

LESSON 47A

Grammar Perception Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kogo żałowała matka?	ja ty on ona ono my wy oni	Matka żałowała mnie.
Kogo szuka Janek?	ja ty on ona ono my wy oni one	Janek szuka mnie.
Dla kogo Janek szuka książki?	ja ty on ona ono my wy oni one	Janek szuka książki dla mnie.
Kogo boi się ten kot?	ja ty on ona ono	Ten kot boi się mnie.

Instructor:

Suggested words:

Students:

my
wy
oni
one

**Do kogo przyjechał
ojciec?**

ja

ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

**Ojciec przyjechał
do mnie.**

**Po kogo przyjechał
ojciec?**

ja

ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

**Ojciec przyjechał
po mnie.**

**Za kogo pan Kowalski
zapłacił bilet do
teatru?**

ja

ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

**Pan Kowalski zapłacił
bilet do teatru za mnie.**

**Od kogo Zosia pożyczy-
ła książkę?**

ja

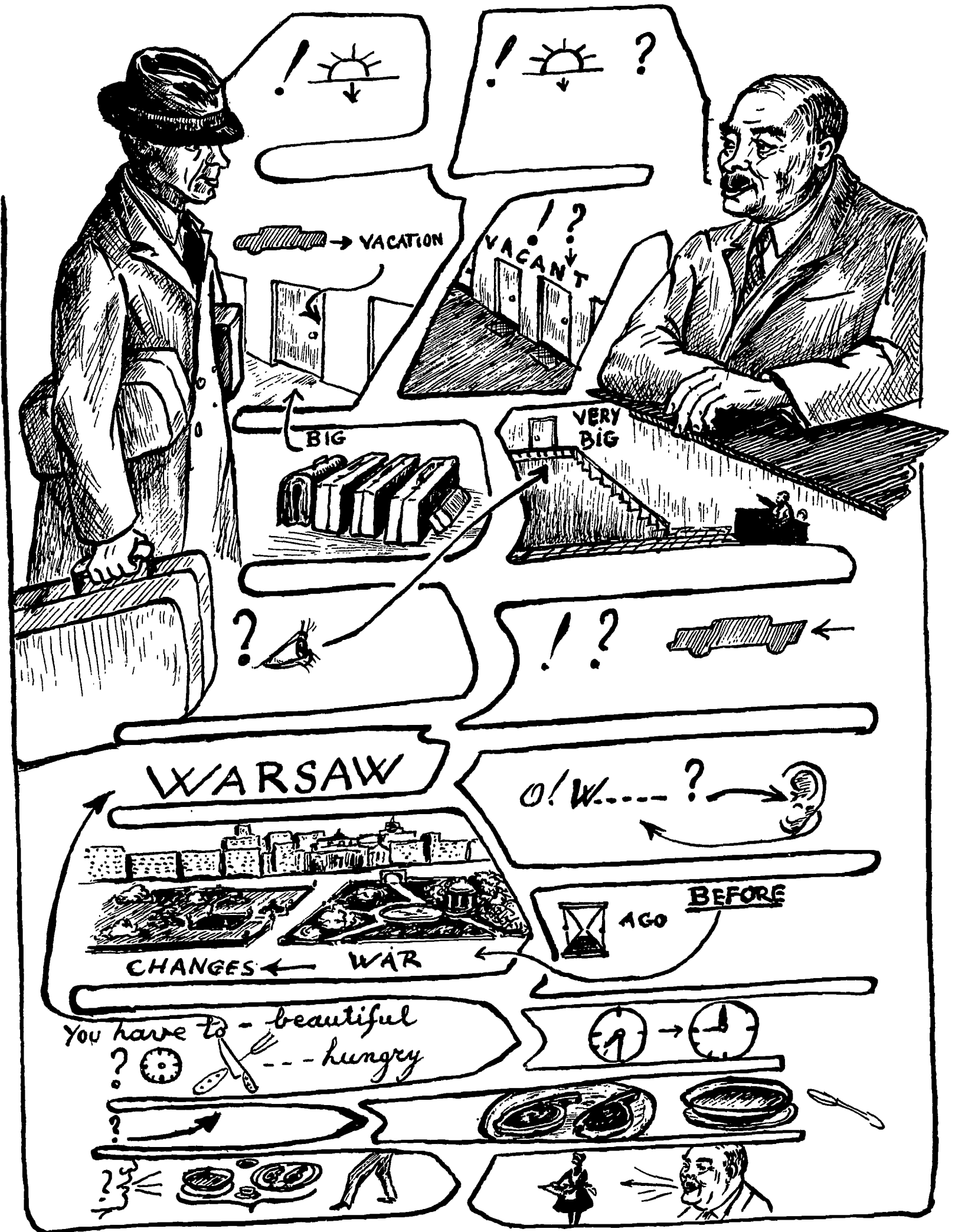
ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

**Zosia pożyczyła książkę
ode mnie.**

Instructor:	Suggested words:	Students:
O kogo pytał się nauczyciel?	ja ty on ona ono my wy oni one	Nauczyciel pytał się o mnie.
U kogo pan Nowak zostawił paczkę?	ja ty on ona ono my wy oni one	Pan Nowak zostawił paczkę u mnie.
Przez kogo Tadeusz wysłał list?	ja ty on ona ono my wy oni one	Tadeusz wysłał list przeze mnie.
Do kogo Tadeusz napisał list?	ja ty on ona ono my wy oni one	Tadeusz napisał list do mnie.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Czy pan lubi Władka?	on	Tak, lubię go
Czy pan lubi Zosię?	ona	
Czy pan lubi państwa Kowalskich?	oni	
Czy pan lubi Władka i Tadeusza?	oni	
Czy pan lubi Zosię i Basię?	one	
Czy pan był u pani Cichockiej?	ona	Tak, byłem u niej.
Czy pan był u pana Cichockiego?	on	
Czy pan był u państwa Cichockich?	oni	
Czy pan był u dzieci?	one	
Czy pan był u Zosi i Basi?	one	
Czy pan kupił ciastka dla Zosi?	ona	Tak, kupiłem ciastka dla niej.
Czy pan kupił ciastka dla Janka?	on	
Czy pan kupił ciastka dla dziecka?	ono	
Czy pan kupił ciastka dla państwa Kowalskich?	oni	
Czy pan kupił ciastka dla Basi i Marysi?	one	
Czy pan kupił ciastka dla Tadeusza i Stefana?	oni	

LESSON 47A

Dialog (Taking a room in a boarding-house)

M.: Pan Michalski	Mr. Michalski
W.: Właściciel pensjonatu	Boardinghouse owner
M.: Dobry wieczór!	Good evening.
W.: Dobry wieczór panu, czym mogę służyć?	Good evening. Can I help you?
M.: Przyjechałem na wakacje i chciałbym wynająć pokój.	I came here for vacation and I would like to take a room.
W.: Proszę bardzo! Jaki pokój pan chce? Mam kilka wolnych.	You are welcome. What kind of room do you want? I have several vacant.
M.: Chciałbym duży pokój, bo mam dużo rzeczy.	I would like a large room because I have many things.
W.: Mam jeden bardzo duży pokój na górze.	I have a very large room upstairs.
M.: Czy mogę zobaczyć ten pokój?	May I see this room?
W.: Proszę bardzo. Skąd pan tu przyjechał?	You are welcome. Where from did you come here?
M.: Z Warszawy.	From Warsaw.
W.: O! Z Warszawy. Co słychać w Warszawie?	Oh. From Warsaw. What is new in Warsaw?
M.: Warszawa zmieniła się bardzo od czasu wojny - dużo nowych domów, nowe parki.	Warsaw changed much since the war. Many new houses, new parks.
W.: Dawno już nie byłem w Warszawie. Ostatni raz byłem tam przed wojną.	It is a long time I haven't been in Warsaw. Last time I was there before the war.
M.: Musi pan tam pojechać. Warszawa jest naprawdę ładna. Czy może mi pan powiedzieć, o której godzinie jest kolacja w tym pensjonacie? Jestem już głodny.	You must go there. Warsaw is truly beautiful. Could you tell me at what time is supper served in this boardinghouse. I am hungry already.

W.: Kolacja jest od siódmej
trzydzieści do dziewię-
tej.

Supper is served from seven thirty
to nine.

M.: Co jest dzisiaj na kolację

What is for supper today?

W.: Zdaje się, że kotlety wie-
przowe i zupa.

I think - pork chops and soup.

M.: Czy może pan zamówić dla
mnie całą kolację - zaraz
tam przyjdę.

Could you order a full supper for
me. I will be there right away.

W. Dobrze, zaraz powiem kelnerce.

All right I will tell the waitress.

LESSON 47A

Structural Drill

Part I a/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Komu on (ja, ty, ona,
my, wy, oni, one) pomaga?

stara babka

On pomaga starej babce.

chora siostra
ładna maszynistka
moja córka
ta kobieta
starsza pani
moja żona
młoda matka
pańska krewna

b/
Komu on (ja, ty, ona,
my, wy, oni, one) dał
ołówek?

starszy strzelec

On dał ołówek starszemu
strzelcowi.

łysej doktor
mój brat
nasz dowódca
szkolny kolega
ten uczeń
daleki krewny
wojskowy urzędnik

Instructor:

Suggested words:

Students:

amerykański żołnierz
nowy nauczyciel
bogaty krawiec
chudy szewc
mąż

c/
Czemu się on (ja, ty,
ona, my, wy, oni, one)
przygląda?

zagraniczny samochód
mój zegarek
niski stół
używany fotel
brudny karabin
polska gazeta
maska przeciwgazowa
ładna koszula
biała poduszka
duża mapa
to okno
małe radio
złamane śmigło
zepsute radio
drogie mieszkanie
dobre zdjęcie

On przygląda się za-
granicznemu samocho-
dowi.

DRILL c/ IN PLURAL

d/
Kogo on nie lubi?
Kogo on szuka?
Od kogo on wraca?
U kogo on mieszka?
Obok kogo on siedział?

ja

ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

On nie lubi mnie.

b/
Kogo on uczył?
Kogo on lubi?
Po kogo on poszedł?
Na kogo on czekał?
O kogo on się pytał?

ja

ty
on

On uczył mnie.

Instructor:

Suggested words:

Students:

ona
ono
my
wy
oni
one

LESSON 47A

Translation
English - Polish

1. I must be there before eight o'clock, because at eight my mother will come.
2. I want to have this suit by Friday, because I go to a wedding party on Saturday.
3. We will read till seven and then we will eat dinner.
4. I often returned home at five, and I waited for my wife until six thirty.
5. He sold an expensive watch to a young soldier for 300 zlotys.
6. She started to write a letter at 1600 hours and she is still writing.
7. They (girls) bought the tickets for the train which leaves at 1345 hours to Poznań.
8. After breakfast she helped the children to dress, and they went to school. They will be at school 5 hours, from 0745 to 1245.
9. The officer ordered the soldiers to clean the rifles and guns.

Translation

Polish - English

Jan Majewski wczoraj przyjechał z Krakowa do Warszawy, żeby znaleźć pracę. Szukał on pracy w różnych biurach, ale nie znalazł. Za kilka dni odwiedzi on znajomych, których dawno nie widział. Mieszkają oni pod Warszawą. Dziś Jan jest bardzo zmęczony, gdyż chodził po mieście. Nie ma on zamiaru dzisiaj wychodzić z hotelu. Napisze tylko kilka listów i pójdzie spać. Kiedy Jan wyjeżdżał, brat prosił go, żeby odwiedził Tadeusza Krukowskiego, który mieszka na ulicy Dobrej 45. Jan poszedł do niego wczoraj przed południem. Pana Krukowskiego nie było w domu. Jan rozmawiał tylko przez kilka minut z panią Krukowską. Pani Krukowska jest bardzo ładną kobietą.

Pan Krukowski pracuje w spółdzielni spożywczej. Państwo Krukowscy mają ładne mieszkanie. Jan zostanie w Warszawie jeszcze kilka dni. Jeśli on nie znajdzie pracy w tym tygodniu, to pojedzie do kolegi do Poznania. Kolega pisał do Jana, że jest buchalterem w fabryce wyrobów skórzanych. Jan myślał, że może tam znajdzie pracę.

Questions

1. Kiedy Jan przyjechał do Warszawy?
2. Skąd Jan przyjechał do Warszawy?
3. Po co on przyjechał do Warszawy?
4. Gdzie on szukał pracy?
5. Czy on coś znalazł?
6. Kogo Jan odwiedzi za kilka dni?

7. Gdzie mieszkają znajomi Jana?
8. Dlaczego Jan jest dziś zmęczony?
9. Czy Jan ma zamiar dzisiaj wyjść z hotelu?
10. Co Jan jeszcze zrobi dzisiaj?
11. O co brat prosił Jana?
12. Gdzie mieszka Tadeusz Krukowski?
13. Kiedy Jan poszedł do Krukowskiego?
14. Czy pan Krukowski był w domu?
15. Z kim Jan rozmawiał przez kilka minut?
16. Jaką kobietą jest pani Krukowska?
17. Gdzie pracuje pan Krukowski?
18. Jakie mieszkanie mają państwo Krukowscy?
19. Dokąd Jan pojedzie, jeśli nie znajdzie pracy w tym tygodniu?
20. Kto mieszka w Poznaniu?
21. Co robi kolega Jana?
22. Dlaczego Jan chce jechać do Poznania?

LESSON 47A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kiedy pan Michalski przyjechał do pensjonatu?
2. Po co on przyjechał
3. Co on chciałby wynająć?
4. Ile wolnych pokoi jest w pensjonacie?

5. Dlaczego pan Michalski chciał wynająć duży pokój?
6. Gdzie był ten duży pokój?
7. Skąd przyjechał pan Michalski?
8. Co jest nowego w Warszawie?
9. Od kiedy Warszawa zmieniła się?
10. Kiedy właściciel pensjonatu był w Warszawie?
11. Co Michalski myśli o Warszawie?
12. Dlaczego pan Michalski chce jeść?
13. O której godzinie jest kolacja?
14. Co jest na kolację?
15. U kogo właściciel pensjonatu zamówi kolację?
16. Dla kogo on zamówi kolację?

Part II - General Questions

1. Jak chodzi pana zegarek?
2. Kiedy są pana urodziny?
3. Co pan kupi matce na urodziny?
4. Ile dni urlopu mają żołnierze na rok?
5. Na ile dni żołnierze mogą dostać przepustkę?
6. Cemu pan lubi przyglądać się w sklepie?
7. Co trzeba zrobić, żeby sprawdzić czy chory ma gorączkę?
8. O której godzinie zaczynają się lekcje w Wojskowej Szkole Języków?
9. O której godzinie kończą się lekcje w Wojskowej Szkole Języków?
10. Kogo pan zna w tej szkole?
11. Co pan widział w Kalifornii?

12. Co pan lubi robić?
13. O której pan kładzie się spać?
14. O której pan wstaje?
15. Ile godzin dziennie pan śpi?

LESSON 47A

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. He came to me at seven o'clock, and we went to the movies.
2. There is always fresh coffee at my place.
3. Mr. Nowicki asked Sophie: "Why do you want to see him?"
4. He could see the enemy trenches from the high hill.
5. The coast is not far away, and we can be there in one hour.
6. I had to borrow one hundred thirty zlotys from him.
7. We had manoeuvres in summertime, and they lasted for four weeks.
8. We had nice vacation thanks to the good weather.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students).

Answer the following questions:

- 1. Jak często chodzi pan do kina?**
- 2. Kiedy ludzie jeżdżą na wakacje?**
- 3. Ile urlopu ma pan na rok?**
- 4. Dokąd pan jedzie na urlop?**
- 5. Kiedy pan był w domu ostatni raz?**

LESSON 48

Grammar Perception Drill

DATIVE AND LOCATIVE OF PERSONAL PRONOUNS

1.

	<u>Dative</u>			<u>Locative</u>		
	em- phatic	unem- phatic	prepo- sitional	em- phatic	unem- phatic	prepo- sitional
ja	mnie	mi	mnie		m n i e	
ty	tobie	ci	tobie		t o b i e	
on	jemu	mu	niemu		n i m	
ona	jej	jej	niej		n i e j	
ono	jemu	mu	niemu		n i m	
my		n a m			n a s	
wy		w a m			w a s	
oni	im	im	nim		n i c h	
one	im	im	nim		n i c h	

2. The use of various forms of the dative and locative case of the personal pronouns.

a/ emphatic form

e.g.:

Zygmunt to powiedział jemu.
Komu Zygmunt to powiedział?

Zygmunt to powiedział jemu. (dat.)

O kim Zygmunt mówi?

Zygmunt mówi o nim. (loc.)

Matka obiecała ciastka jemu, a nie Zosi.

Ojciec mówił o nim, a nie o niej.

b/ unemphatic form

Kto mu (dat.) to powiedział?

Stefan mi (dat.) to powiedział.

Kto mówił o Zygmuncie?

Stefan mówił o nim. (loc.)

c/ prepositional form

Stefan dostał pracę dzięki
niemu. (dat.)

Zygmunt mówił o niej. (loc.)

3. Dative

a/ emphatic

Instructor:

Suggested pronouns:

Students:

Komu on obiecał przy-
nieść tę książkę?

ja

On obiecał przy-
nieść mnie tę
książkę.

Komu oni podziękowali
za tę książkę?

Komu on obiecał pomóc?

Komu ojciec pozwolił
grać w piłkę?

Komu ona pożyczyła
pieniądze?

Komu on zameldował
o ćwiczeniach?

Komu matka kazała
zostać w domu?

Komu oni dali pieniądze?

Komu wolno pić piwo?

Komu on pomaga uczyć się
języka polskiego?

Komu ona powiedziała o tym?

Komu oni przynieśli te paczki?

Komu oni przynieśli te książki?

Komu podoba się ten nowy samochód?

Komu on zawsze wierzy?

ty

on, ona, ono

my

wy

oni, one

Komu ojciec daje więcej
pieniędzy, tobie czy
Władowi?

ja

Ojciec daje więcej
pieniędzy mnie.

Komu ojciec daje więcej pieniędzy, mnie czy Władowi?	ty
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, tobie czy Władowi?	on
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, Stefanowi czy Zosi?	ona
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, żonie czy dziecku?	ono
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, Basi i Zosi czy tobie i Bolkowi?	my
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, mnie i Bolkowi czy Jankowi i Zosi?	wy
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, panu i Zosi czy Bolkowi i Jankowi?	oni
Komu ojciec daje więcej pieniędzy, Władowi i Stefanowi czy Zosi i Basi?	one

b/ unemphatic
(Zygmunt - stressed word)

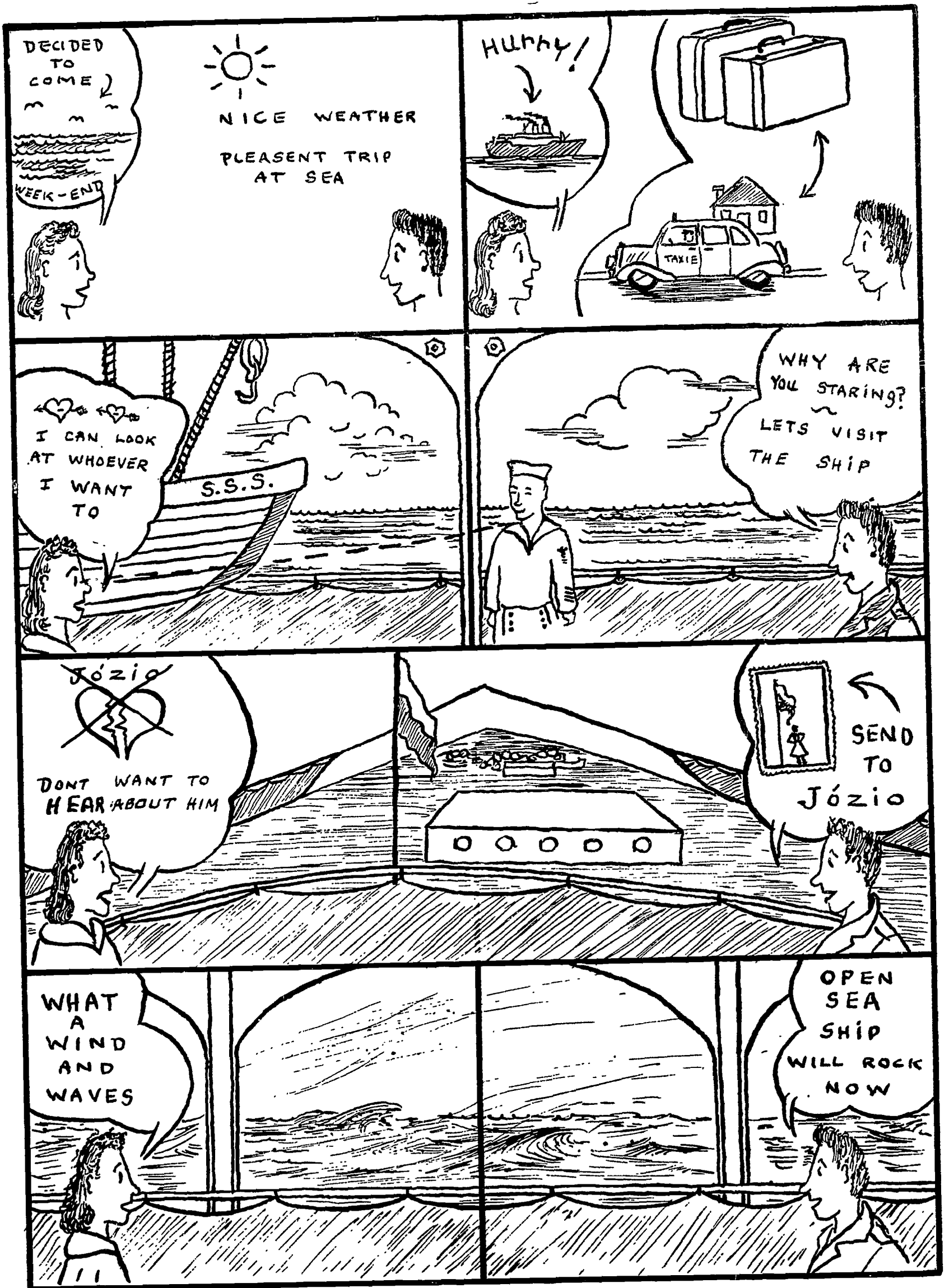
Czy <u>Zygmunt</u> pomaga panu?	ja	Tak, <u>Zygmunt</u> mi pomaga.
Czy <u>Zygmunt</u> pomaga mi?	ty	Tak, <u>Zygmunt</u> ci pomaga.
Czy <u>pan</u> pomaga Zygmuntowi?	on	
Czy <u>pan</u> pomaga Zosi?	ona	
Czy <u>pan</u> pomaga temu dziecku?	ono	
Czy <u>on</u> pomaga panu i Bolkowi?	my	
Czy <u>pan</u> pomaga nam?	wy	
Czy <u>pan</u> pomaga Bolkowi i Stefanowi?	oni	
Czy <u>on</u> pomaga Zosi i Basi?	one	

c/ prepositional

Dzięki komu on umie po polsku?	ja	Dzięki mnie on umie po polsku.
Dzięki komu oni będą walczyli?	ty	
	on, ona, ono	
	my	
	wy	
	oni, one	

4. Locative

Instructor:	Suggested pronouns	Students:
O kim on mówi?	ja	On mówi o mnie.
Przy kim on stał?		
Po kim on mówił na weselu?	ty	
	on, ona, ono	
	my	
	wy	
	oni, one	

LESSON 48

Dialog (Visiting a ship)

Z.: Zosia Nowicka (siostra)
T.: Tadeusz Nowicki (brat)

Z.: Cieszę się, że zdecydowałam się przyjechać tu nad morze na sobotę i niedzielę.

I'm so pleased (happy) that I decided to come here to the sea side for the week-end.

T.: Masz szczęście, że jest taka ładna pogoda. Będziemy mieli przyjemną wycieczkę na morzu.

You are lucky that the weather is so nice. We'll have a pleasant trip on the sea.

Z.: Musimy się spieszyć, bo statek za chwilę odpłynie.

We must hurry, because the ship will sail away in a moment.

T.: Już wszystko gotowe i taksówka czeka przed domem.

Everything is ready and the taxi is waiting before the house.

Na statku.

On the ship.

T.: Co się tak przyglądasz temu marynarzowi? Chodźmy lepiej zwiedzić statek.

What are you staring at that sailor for? Let's go (better) to visit the ship.

Z.: Ten marynarz bardzo mi się podoba. Chyba wolno mi patrzeć na kogo chcę.

I like that sailor very much. I guess I can look at whoever I want to.

T.: Masz rację, ale teraz pójdziemy na rufę. Tam pod flagą sfotografuję cię, to będziesz mogła posłać fotografię Józiowi.

You're right, but now we'll go to the stern. There I'll photograph you under the flag, then you will be able to send a photo to Józio.

Z.: Mówiłam ci już, że zerwałam z Józiem i nie chcę nawet słyszeć o nim.

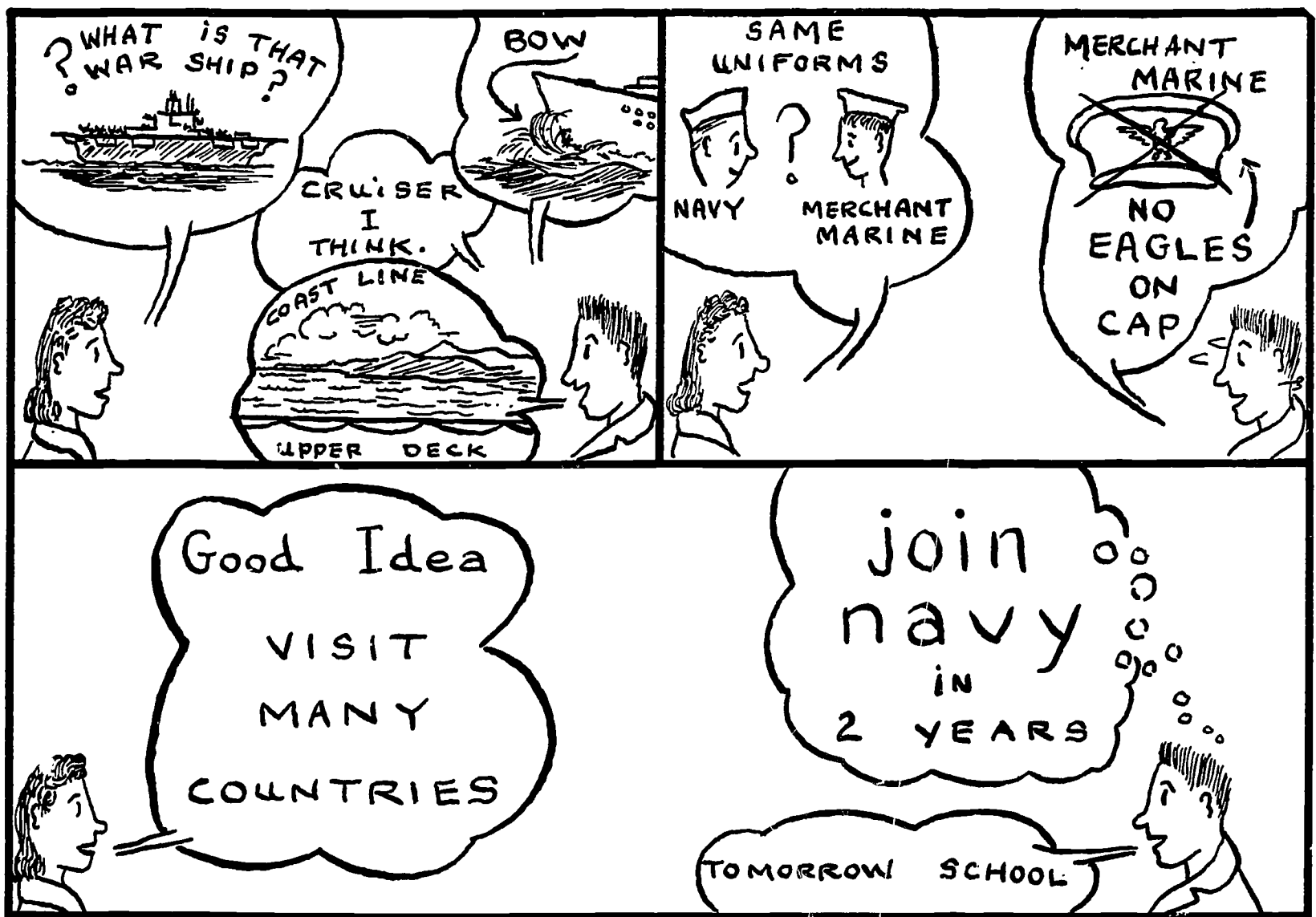
I told you already I broke off (I'm through) with Józio and I don't even want to hear about him.

T.: Jesteśmy teraz na otwartym morzu. Za chwilę zacznie bujać naszym statkiem.

We are on the open sea now. In a moment our ship will start to rock.

Z.: Co za wiatr i fale!

What wind and waves!

- T.: Gdy będziesz na dziobie to tam zobaczysz naprawdę duże fale. Teraz pójdziemy na górny pokład i pokażę ci widok na całe wybrzeże.
- When you'll be on the bow then you'll see there really big waves. Now we'll go on the upper deck and I'll show you the view on (of) the whole coast (line).
- Z.: Co to za okręt wojenny tam na lewo?
- What is that warship over there on the left?
- T.: To jest chyba krążownik.
- It's a cruiser, I think.
- Z.: Czy marynarka wojenna ma takie same mundury jak marynarka handlowa?
- Does the navy has the same uniforms as the merchant marine?
- T.: Nie. Marynarze marynarki handlowej nie noszą orzełków na czapkach.
- No. Sailors of the merchant marine don't have (wear) eagles on their caps.
- Z.: Skąd ty tak dużo wiesz o marynarce wojennej?
- How come you know so much about the navy?
- T.: Muszę ci się przyznać, że interesuję się marynarką. Za dwa lata mam zamiar wstąpić do niej.
- Well, I must admit to you I am interested in the navy. I have the intention (I intend) to join it in two years.
- Z.: To dobry pomysł. Będziesz mógł zwiedzić dużo krajów.
- That's a good idea. You'll be able to visit many countries.
- T.: Tak. Tymczasem jednak muszę wrócić jutro do szkoły.
- Yes. In the meantime however, tomorrow I must go back to school.

LESSON 48

Grammar Analysis

PERSONAL PRONOUNS

1. Following are the forms of the dative and locative cases of the personal pronouns:

ja ty on ona ono my wy oni one

Dative case

emphatic	mnie	tobie	jemu	jej	jemu			im	im
unemphatic	mi	ci	mu	jej	mu	nam	was	im	im
prepositional	mnie	tobie	niemu	niej	niemu			nim	nim

Locative case

emphatic									
unemphatic	mnie	tobie	nim	niej	nim	nam	was	nich	nich
prepositional	mnie	tobie	nim	niej	nim	nam	was	nich	nich

e.g.:

Dative

mnie, mi, mnie

Ojciec dał książkę mnie,
a nie Jankowi. (emph.)

Ojciec dał mi książkę.
(unemph.)

On ma posadę dzięki mnie.
(prep.)

jemu, mu, niemu

Ojciec dał książkę jemu,
a nie Jankowi. (emph.)

Ojciec dał mu książkę.
(unemph.)

Pan Kowalski dostał pracę
dzięki niemu. (prep.)

tobie, ci, tobie

Ojciec dał książkę
tobie, a nie Jankowi.
(emph.)

Ojciec dał ci książkę.
(unemph.)

On ma posadę dzięki
tobie. (prep.)

jej, jej, niej

Ojciec dał książkę
jej, a nie Jankowi.
(emph.)

Ojciec dał jej książkę.
(unemph.)

Pan Kowalski dostał
pracę dzięki niej.
(prep.)

nam

Ojciec dał książki nam,
a nie Jankowi i Władkowi.
(emph.)

Ojciec dał nam książki.
(unemph.)

Dzięki nam on ma pracę.
(prep.)

im, im, nim (oni)

Ojciec dał książki im, a nie nam. (emph.)

Ojciec dał im książki. (unemph.)

Pan Kowalski dostał pracę dzięki nim. (prep.)

wam

Ojciec dał książki wam,
a nie Jankowi i Władkowi,
(emph.)

Ojciec dał wam książki.
(unemph.)

Dzięki wam on ma pracę.
(prep.)

im, im, nim (one)

Locative

mnie

Pan Kowalski mówił wczoraj
z żoną o mnie, a nie o Janku.
(emph.)

Pan Kowalski mówił o mnie
wczoraj z żoną. (unemph., prep.)

nim

Pan Kowalski mówił o nim
z żoną. (emph., unemph.,
prep.)

nas

Pan Kowalski mówił wczoraj
o nas z żoną. (emph., unemph.,
prep.)

nich (oni)

Pan Kowalski mówił wczoraj o nich
z żoną. (emph., unemph., prep.)

tobie

Pan Kowalski mówił z żo-
ną o tobie, a nie o Jan-
ku. (emph.)

Pan Kowalski mówił o to-
bie z żoną. (unemph.,
prep.)

niej

Pan Kowalski mówił wczoraj
o niej z żoną.
(emph., unemph., prep.)

was

Pan Kowalski mówił wczoraj
o was z żoną.
(emph., unemph., prep.)

nich (one)

The verb zdawać się, i. - to seem, requires the dative case,

e.g.:

Zdaje mi się, że jestem chory.

- It seems to me that I am sick.

Zdaje im się, że wszystko wiedzą.

- It seems to them that they know
everything.

LESSON 48

Structural Drill

Instructor:

Komu zdaje się, że
jest bogaty? (sing. only)
Komu jest przykro,
że musi wyjeżdżać
z Monterey?
Dzięki komu on dostał
pracę?
Komu podoba się Zosia?
Komu zdaje się, że umie
lekcję?
Komu obiecał ojciec
kupić samochód?
Komu zameldował się
żołnierz?

Suggested words:

ja

ty
on, ona, ono
pan
pani
państwo
pan Kowalski
pani Kowalska
my
wy
oni, one
panowie
panie
państwo Kowalscy

Students:

Mnie się zdaje, że
jestem bogaty.

O kim mówi ojciec?
O kim myśi matka?
O kim często rozmawiają
rodzice?
O kim zapomniał oficer?
Przy kim siedział doktor
w teatrze?

ja

ty
on, ona, ono
pan
pani
państwo
pan Kowalski
pani Kowalska
my
wy
oni, one
panowie

Ojciec mówi o mnie.

panie
państwo Kowalscy

If time permits drill parts 3 and 4 from the Grammar
Perception Drill.

LESSON 48

Translation
English - Polish

It was the last day of vacation for the Nowicki family. The weather was still very nice and they were all sorry that they must return to town. Mr. and Mrs. Nowicki bathed in the sea and sat on the beach until noon. After dinner they went to Gdynia to buy some things for friends and for relatives in Warsaw. Mrs. Nowicki wanted to send (her) mother a small picture of the coast. To (her) father she had promised a book about Gdańsk. Mr. Nowicki found a nice red tie. He said he wanted to give it to (his) brother-in-law. Tadeusz and Zosia were on the sea the whole day. Tadeusz wanted to show Zosia a new ship. From the deck they observed (watched) a warship and Tadzio made several photographs. Tadeusz told (his) sister that he wanted to be a sailor. In the evening all the family went to a restaurant for supper and then they sat in a coffee shop by the sea and talked. Tadzio thanked (his) father and mother for a pleasant vacation and promised (his) parents to study well (in) this year.

Translation
Polish - English

Zygmunt i pan Nowicki mówili o Zosi. Zygmunt dostał list od Zosi. W tym liście Zosia pisała dużo o Józiu Wojciechowskim. "Do mnie, ona nigdy nie pisze o znajomych chłopcach" - powiedział pan Nowicki. "Bo ona się ojca boi, a mnie nie!". "Czy myślisz, że ona kocha

tego Józia?" - zapytał pan Nowicki. "Czy go kocha? Nie wiem, ale boję się, że on jej nie kocha, bo słyszałem jak kilka razy mówił do niej, że musi pracować wieczorem, a koledzy widzieli, że szedł do kina z inną dziewczyną" - odpowiedział Zygmunt. Zygmunt także wiedział, że Zosia nie zawsze mówiła prawdę, ale nie chciał tego ojcu mówić; myślał, że lepiej będzie rozmawiać o siostrze z matką. Pan Nowicki bardzo kochał dzieci, ale pani Nowicka lepiej je znała. Pan Nowicki jednak znał syna dobrze i wiedział, że się od niego nic więcej nie dowie, więc nie pytał go już o Zosię. Powiedział Zygmuntowi, że musi iść do państwa Majewskich. "Pan Majewski mówił mi, że zna ciebie" - powiedział pan Nowicki. "Znam jego starszego syna z wojska" - powiedział Zygmunt, "ale pana Majewskiego widziałem tylko raz". "Matka i ja bardzo lubimy Majewskich, a ich syn Bolek jest przyjacielem Tadzia. Pan Majewski dostał w tym roku pracę w Warszawie, więc będziemy ich często spotykali" - powiedział pan Nowicki.

Questions

1. Z kim mówił Zygmunt o Zosi? (pan Nowicki)
2. Do kogo Zosia pisała o Józiu Wojciechowskim? (Zygmunt)
3. Kogo Zosia nie boi się? (Zygmunt)
4. Czy Zygmunt myśli, że Zosia kocha Józia? (doesn't know)
5. Czego boi się Zygmunt? (that Józio doesn't love her)
6. Do kogo Józio mówił, że musi pracować wieczorem? (to her)
7. Kto nie zawsze mówił prawdę? (Zosia)
8. Z kim Zygmunt chciał mówić o siostrze? (matka)
9. Kogo matka znała lepiej niż ojciec? (children)
10. Kogo znał dobrze pan Nowicki? (son)
11. Od kogo pan Nowicki nie dowie się nic więcej o Zosi? (from him)

12. Co mówił pan Majewski panu Nowickiemu? (that he knows Zygmunt)

13. Czyj syn jest przyjacielem Tadzia? (Majewscy)

14. Kogo Nowiccy będą często widzieć w Warszawie? (Majewscy)

LESSON 48

Oral - Aural Drill

Part I

1. Z czego się cieszy Zosia? (came to seaside, to parents, brother)
2. Na co się zdecydowała Zosia? (come to the seaside, ciężka praca)
3. Gdzie Zosia zdecydowała się przyjechać? (to the seaside, rzeka, Gdańsk, Gdynia)
4. Na jakie dni zdecydowała się Zosia przyjechać nad morze? (Saturday and Sunday; Monday and Tuesday; Wednesday and Thursday, Wednesday and Friday)
5. Kto ma szczęście? (Zosia, ja, my, oni)
6. Dlaczego ma Zosia szczęście? (ładna pogoda)
7. Kto będzie miał przyjemną wycieczkę po morzu? (Zosia i Tadeusz, ja, on, ona, my)
8. Jaką wycieczkę będą mieli Zosia i Tadeusz? (przyjemny)
9. Gdzie będą mieli przyjemną wycieczkę? (morze, las, rzeka)
10. Dlaczego będą mieli przyjemną wycieczkę po morzu? (nice weather)
11. Co muszą robić Zosia i Tadeusz? (hurry)
12. Co za chwilę odpłynie? (ship, ships)
13. Kiedy statek odpłynie? (in a moment, in one hour, in 2 hrs., tomorrow, in a week)
14. Kto się musi spieszyć? (Zosia i Tadeusz, ja, on, my)
15. Co jest gotowe? (everything)
16. Co czeka przed domem? (taxi, car, streetcar, bus)
17. Gdzie czeka taksówka? (in front of the house, ulica, szkoła, sklep, spółdzielnia)
18. Kto się przygląda marynarzowi? (Zosia, ja, on, my, oni, girls, children)

19. Komu się przygląda Zosia? (marynarz, żołnierz, oficer, dziecko,
kobieta)
20. Gdzie mają pójść Zosia i Tadeusz? (visit the ship, las, miasto, kino)
21. Co mają zwiedzić Zosia i Tadeusz? (statek)
22. Komu podoba się marynarz? (Zosia, dziewczyna, maszynistka, dziecko)
23. Kto się podoba Zosi? (marynarz)
24. Komu wolno patrzeć na kogo chce? (Zosia, chłopiec, marynarz, studenci)
25. Co wolno robić Zosi? (look at whomever she wants to)
26. Kto ma rację? (Zosia)
27. Dokąd teraz pójda Zosia i Tadeusz? (rufa, miasto, plaża, koszary)
28. Pod czym Tadeusz chce sfotografować Zosię? (flaga, drzewo, dom)
29. Co robi Tadeusz pod flagą? (fotografować Zosia)
30. Komu Zosia będzie mogła posłać fotografię? (Józio, ja, my, matka,
Basia, Marysia)
31. Z kim zerwała Zosia? (Józio)
32. Komu mówiła Zosia, że zerwała z Józkiem? (Tadeusz, matka, ojciec)
33. O kim nie chce słyszeć Zosia? (Józio, oficer, sierżant, kapral,
sprzedawca, siostra, dziecko)
34. Gdzie są teraz Zosia i Tadeusz? (open sea)
35. Na jakim morzu są oni teraz? (otwarte)
36. Co będzie za chwilę? (zacząć bujać statek)
37. Czym zacznie bujać? (statek)
38. Co Zosia zobaczy, gdy będzie na dziobie? (really big waves)
39. Dokąd pójdzie Zosia z Tadeuszem? (upper deck, dziób, kino, dom)
40. Jaki widok Tadeusz pokaże Zosi? (wybrzeże)
41. Skąd Tadeusz pokaże Zosi widok na całe wybrzeże? (dziób)
42. Co było na lewo? (warship)
43. Jaki okręt był na lewo? (wojenny)
44. Czy marynarze marynarki handlowej mają orzełki na czapkach? (nie)

45. Kto nie ma orzełków na czapkach? (sailors of the Merchant Marine)
46. O czym Tadeusz dużo wie? (marynarka wojenna, wojsko, szkoła, kościół, sklep)
47. Czym interesuje się Tadeusz?
48. Jaki zamiar ma Tadeusz? (join the navy)
49. Dokąd Tadeusz chce wstąpić? (marynarka)
50. Kiedy Tadeusz chce wstąpić do marynarki? (za 2 lata, 1, 5, 4)
51. Jaki to jest pomysł? (good)
52. Co Tadeusz będzie mógł zwiedzać? (many countries)
53. Dokąd Tadeusz musi wrócić? (szkoła, dom, sklep, kościół)
54. Kto musi wrócić do szkoły? (Tadeusz, ja, my, oni)

Part II

1. Jakiego koloru jest polska flaga? (white and red)
2. Jakich krajów flagi pan zna? (Francja, Polska)
3. Co buja się na morzu podczas burzy? (boat, warship)
4. Gdzie więcej buja na dziobie, czy na rufie?
5. Co jest na morzu podczas burzy? (waves)
6. Kiedy jest duża fala na morzu? (during storm)
7. Czy pan służy w marynarce?
8. Jakie okręty wojenne pan zna? (cruiser)
9. Gdzie pan woli być na statku - na dziobie, czy na rufie?
10. Gdzie noszą żołnierze polscy orzełki? (czapka)
11. Jaki jest widok z pańskiego okna? (nice)
12. Ile okrętów wojennych widział pan?
13. Co pan lubi fotografować? (ships, trees, houses, animals)
14. Kogo pan lubi fotografować? (children, family, mother, wife)
15. Z kim pan lubi jeździć na wycieczki? (children, son, family, wife)
16. Dokąd zdecydował się pan pojechać w tym roku na wakacje? (mountains, abroad)

17. W jakiej porze roku są zimne wiatry? (winter, fall)
18. Jakiego koloru są taksówki w San Francisco? (yellow)
19. Ile pokładów ma zwykle okręt wojenny? (2-5, many)
20. Dokąd śpieszy się pan o jedenastej? (lunch, home, station)
21. Na co lubi pan patrzeć z pokładu statku? (birds, sea, coast)
22. Czy pan woli pływać w morzu czy w rzece?

LESSON 48

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Thanks to a good friend Mr. Wiśniewski received a job in an airplane factory.
2. After breakfast I gave milk to Mary's little black cat.
3. The young girl gave water to the wounded soldiers.
4. Mieczysław was watching pretty, young girls on the beach.
5. The lieutenant ordered this soldier to go on guard duty.
6. I gave our son a new tie, because he helped father in the garden during vacation.
7. I didn't believe Józio when he said that he loves Zosia, because I know that last week he said to your (2nd pers. pl.) daughter that he loves Basia.
8. To which student did you lend that book?

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Write the words in parentheses in Polish using appropriate forms.

1. (Thanks to a good teacher) nauczyłem się szybko języka angielskiego.

2. Pozwoliliśmy (to our children) pójść do kina.
3. Bolek obiecał (to that pretty girl), że przyjdzie wieczorem.
4. Sierżant Walczak pokazał (to the PFC) nowe karabiny.
5. Amerykańskie samoloty walczyły (against the communists).
6. Nie jestem pewny czy drużynowy Bukowski poszedł do koszar, widziałem tylko, że szedł (towards the barracks).
7. Musimy wszyscy służyć (our country).
8. Pokazałem bilet (to that tall older woman).

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Answer on tape questions: 2, 4, 6, 8, 10, 13, 14, 16, 20, 21, 24, 28, 30, 33, 35 of Oral - Aural Drill, Part I, L.46.

LESSON 48

Vocabulary

bujać (się), i. (here no p.) bujam buja	- to rock, to swing (oneself)
chodźmy	- let us go
chyba	- I, guess, probably
chyba, że ...	- unless
dziób, m. dziobu, gen. s.	- bow (of a ship), beak
fala, f.	- wave
flaga, f.	- flag
górný, górna, górne	- upper
handlowy, handlowa, handlowe	- merchant as adj., commerce as adj.
krążownik, m. krążownika, gen. s.	- cruiser

marynarka, f.	- marine
marynarka handlowa	- merchant marine
marynarka wojenna	- navy
marynarz, m.	- sailor
mieć szczęście	- to be lucky
odpłynąć, p. (odpływać, i. odpłyne odpływam odpływie odpływa)	- to sail (away)
okręt wojenny	- warship
orzełek, m. orzełka, gen. s.	- Polish military cap emblem re- presenting an eagle, small eagle
otwarty, otwarta, otwarte	- open
patrzeć, i. (popatrzeć, p. patrzę popatrzę patrzy popatrzy)	- to look (at)
pokład, m. pokładu, gen. s.	- deck
pomysł, m. pomysłu, gen. s.	- idea, conception
przyjemny, przyjemna, przyjemne	- pleasant
przyznać (się), p. (przyznawać /się/, i. przyznam (się) przyznaję /się/ przyzna (się) przyznaje /się/)	- to admit
rufa, f.	- stern (of a ship)
sfotografować, p. (fotografować, i. sfotografuję fotografuję sfotografuje fotografuje)	- to photograph
szczęście, n.	- luck, happiness
taksówka, f.	- taxicab
tymczasem	- in the meantime, for the time being, temporarily

wiatr, m. wiatru	- wind
widok, m. widoku	- view
wojenny, wojenna, wojenne	- war (as adj.)
wycieczka, f.	- trip, excursion
zdecydować (się), p. (decydować /się/, i. zdecyduje (się) decyduje /się/	- to decide
zerwać, p. (zrywać, i. zerwę zrywam zerwie zrywa)	- to break off, to cut off, to tear off

LESSON 49

Grammar Perception Drill

INSTRUMENTAL CASE OF PERSONAL PRONOUNS

1.

Instrumental

	emphatic	un- emphatic	pre- positional
ja		m n a	
ty		t o b a	
on		n i m	
ona		n i a	
ono		n i m	
my		n a m i	
wy		w a m i	
oni		n i m i	
one		n i m i	

2. The use of various forms of the instrumental case of the personal pronouns:

a/ emphatic form:

Kim interesuje się Władek?

Władek interesuje się nią.

On interesuje się nią, a nie Zosią.

b/ unemphatic form:

Władek a nie Stefan interesuje się nią.

c/ prepositional form:

On rozmawia z nią bardzo długo.

3.

Instructor:

Suggested pronouns:

Students:

Kim on się interesuje?

ja

On interesuje się
mną.

Kim ona się opiekuje?

Z kim oni rozmawiają?

Za kim Bolek stoi?

Przed kim Zosia siedzi?

ty

on, ona, ono

my

wy

oni, one

4. Relative pronouns który, która, które - which, who, that

a/ Agreement in gender:

To jest student, który ma nowy rower.

↑ ↑
masculine masculine

This is the student, who has a new bicycle.

To jest kobieta, która ma nowy rower.

↑ ↑
feminine feminine

To jest dziecko, które ma nowy rower.

↑ ↑
neuter neuter

To jest wazon, który jest pęknięty.

↑ ↑
masculine masculine

This is a vase, which is cracked.

To jest szklanka, która jest pęknięta.

↑ ↑
feminine feminine

To jest jajko, które jest pęknięte.

↑ ↑
neuter neuter

b/ Agreement in number:

To są wazony, które są pęknięte.
 ↑ ↑
 pl. m. pl. m.

Those are the vases, which are cracked.

To są szklanki, które są pęknięte.
 ↑ ↑
 pl. f. pl. f.

To są jajka, które są pęknięte.
 ↑ ↑
 pl. n. pl. n.

c/ Agreement in gender and number but no agreement in case:

To jest student, którego nie znam.
 ↑ ↑ ↑
 m. s. nom. m. s. gen. negation

To jest kobieta, którą znam.
 ↑ ↑ ↑
 f. s. nom. f. s. acc. requires
 acc.

To jest dziecko, z którym się wczoraj bawiłem.
 ↑ ↑ ↑
 n. s. nom. n. s. instr.
 ↑
 requires
 instr.

To są wazony, których wczoraj szukałem.
 ↑ ↑ ↑
 m. pl. nom. m. pl. gen. requires
 gen.

5.

a/ Require students to exchange the underlined words in the following sentences for those given below:

To jest miasto, którego jeszcze nie znam.
 ↑
 spółdzielnia
 sklep

To jest sklep, w którym jeszcze nie byłem.
kino
klasa

To jest książka, o której pan mówił.
pióro
profesor

To jest student, któremu dałem pieniądze.
dziecko
sekretarka

To jest dziecko, które znam.
oficer
kobieta

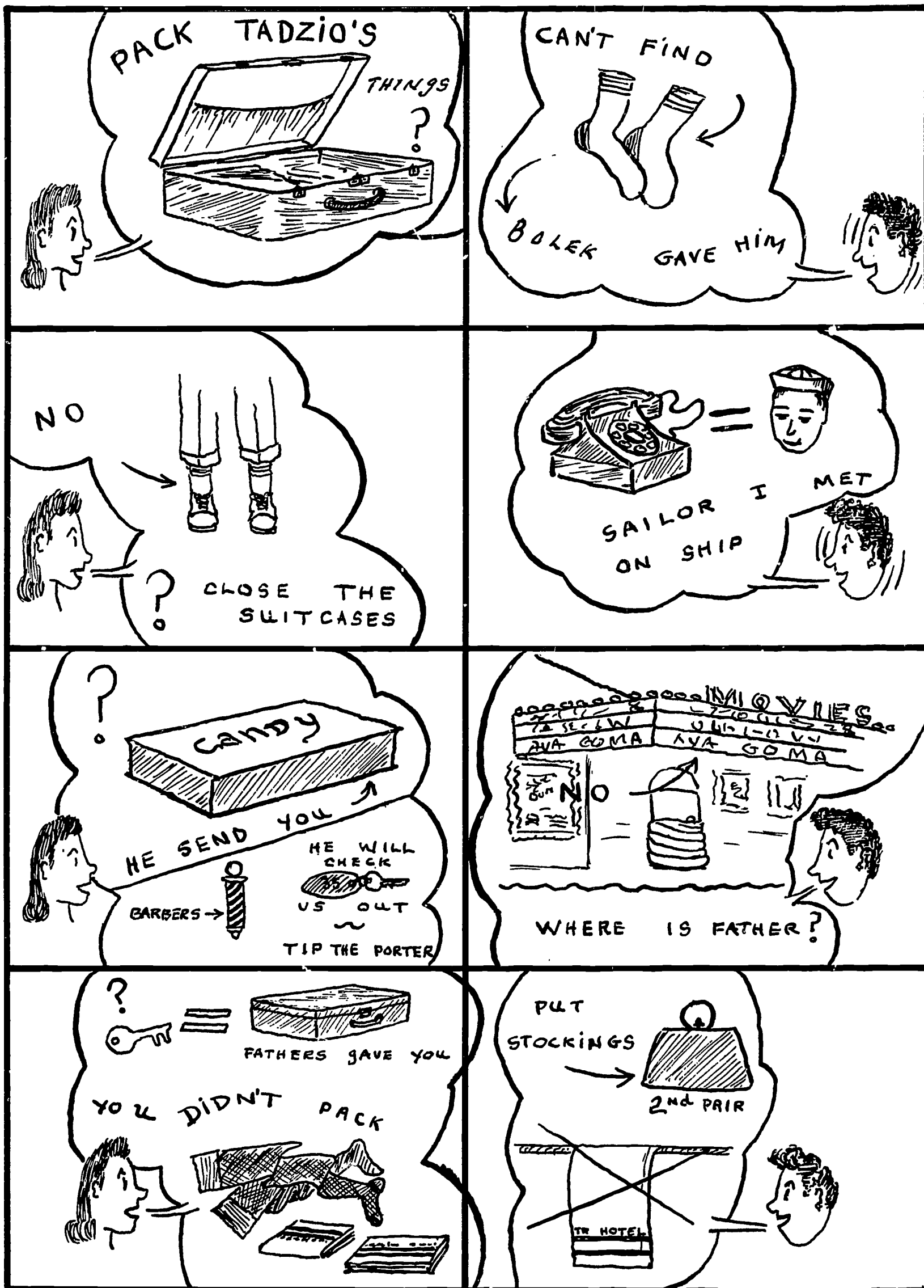
To jest stół, nad którym wisi obraz.
okno
kanapa

b/ Require students to put the following sentences into plural:

1. To jest dziecko, którym się opiekuję.
2. To jest pokój, w którym mieszkałem.
3. To jest książka, którą czytałem.
4. Szukam książki, której potrzebuję.
5. Obiecałem ci znaczek, którego jeszcze nie masz.
6. Rozmawiałem ze studentem, o którym przed chwilą mówiłeś.
7. To jest miasto, którego jeszcze nie znasz.
8. To jest sklep, w którym jeszcze nie byłem.

c/ Require students to translate the following sentences into Polish:

1. Those are students whom I know.
2. This is the car which I bought yesterday.
3. He is sitting in the car in which there is a dog.
4. The soldier with whom you talked is sick.
5. The table under which a cat is sitting is broken.
6. The girl near whom Bolek is standing is very pretty.
7. The student you help to learn the Polish language is very tall.
8. I don't see here the books which you gave me.

LESSON 49

Dialog (Packing and checking out of hotel)

M.: Maria Nowicka - matka (mama)
Z.: Zosia Nowicka

M.: Czy zapakowałaś już rzeczy Tadzia?

Did you pack already Tadzio's things?

Z.: Tak, ale nie mogę znaleźć tych nowych skarpetek, które on dostał od Bolek.

Yes, but I can't find those new socks which he got from Bolek.

M.: Nic dziwnego, bo ma je na nogach. Czy zamknęłaś już wszystkie walizki?

No wonder, because he has them on (his feet). Did you close all the suitcases?

Z.: Tak. Teraz pójdę zadzwonić do tego marynarza, którego poznałam wczoraj na statku.

Yes. Now I'll go and ring up that sailor I met on the ship yesterday.

M.: Czy to ten, który przysłał ci pudełko cukierków?

Is that the one who sent you a box of candy?

Z.: Nie, to ten, z którym byłam wczoraj w kinie. A gdzie jest ojciec?

No, it's the one with whom I went to the movies yesterday. And where is father?

M.: Poszedł do fryzjera. Powiedział, że po drodze wymelduje nas i da napiwek portierowi.

He went to the barber's. He said that he would check (us) out on the way and give a tip to the porter.

(Po chwili)

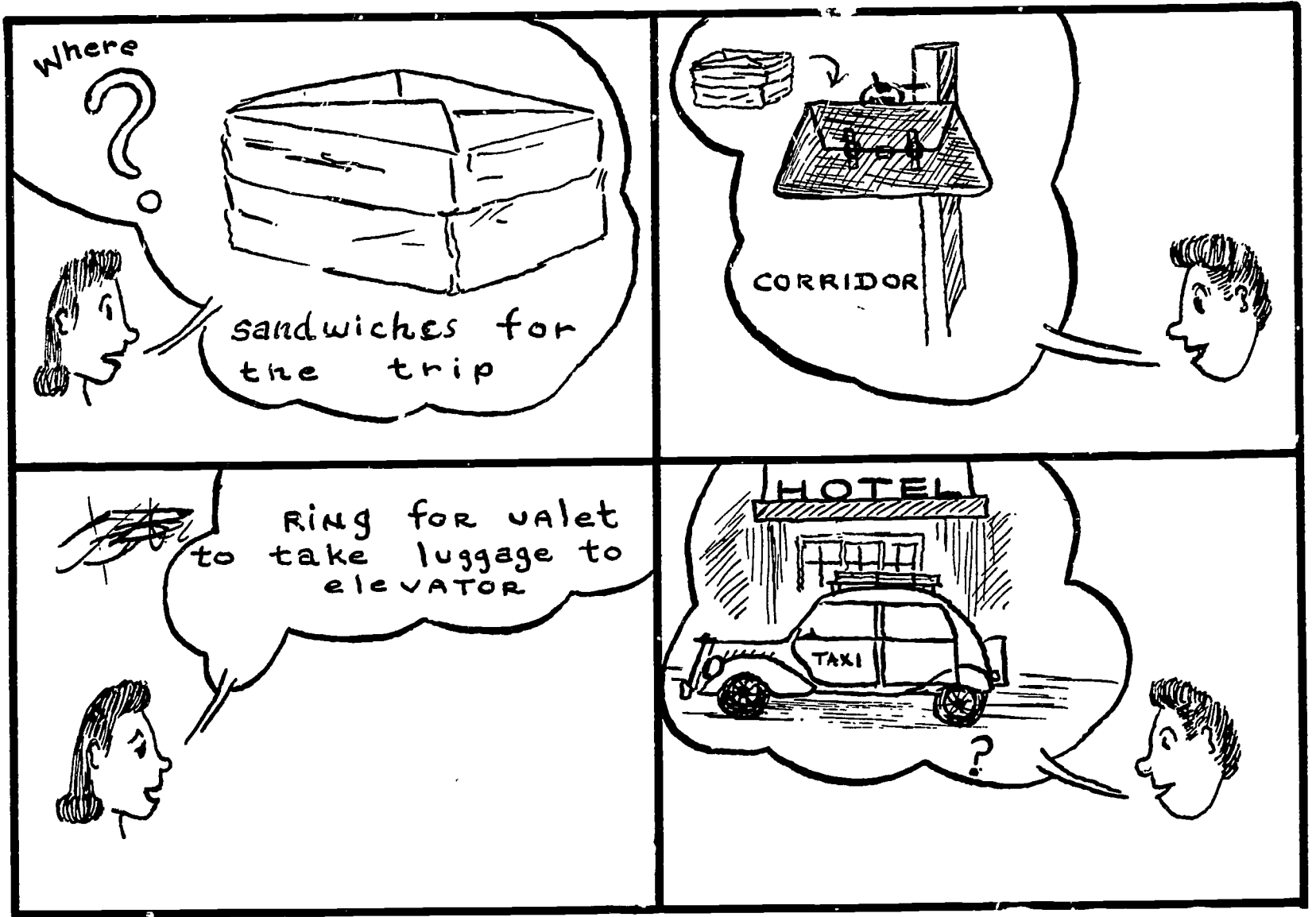
(After a while)

Z.: Czy może mama dać mi klucz od tej małej walizki, którą mama dostała od ojca? Zapomniała mama zapakować pończochy i ręcznik.

Can you give me the key to that small suitcase which you got from father? You forgot to pack stockings and a towel.

M.: Pończochy włożę do torebki, bo lubię mieć drugą parę pod ręką, a ręcznik nie jest nasz, ale hotelowy.

I'll put the stockings in my handbag because I like to have a second (an extra) pair handy, and the towel is not ours, it is a hotel towel.

Z.: Gdzie są kanapki, które mama przygotowała na drogę?

Where are the sandwiches which you prepared for the trip?

M.: W teczce, która wisi na wieszaku, w korytarzu.

In the briefcase which is hanging on the hanger in the corridor.

Z.: Zadzwoń na numerowego, bo już czas zanieść bagaż do windy.

I'll ring for the valet because it is time to take the luggage to the elevator.

M.: A ja zatelefonuję po taksówkę.

And I'll phone for a taxi.

LESSON 49

Grammar Analysis

- Following are the forms of the instrumental case of the personal pronouns:

ja ty on ona ono my wy oni one

Instrumental case

emphatic									
unemphatic	<i>mna</i>	<i>toba</i>	<i>nim</i>	<i>nią</i>	<i>nim</i>	<i>nami</i>	<i>wami</i>	<i>nimi</i>	<i>nimi</i>
prepositional									

Instr.: mna

e.g.: Pan Kowalski interesuje się mna, a nie Jankiem.
(emph.)

Pan Kowalski się mna interesuje. (unemph.)

Stół stoi przede mna.
(prep.)

Instr.: toba

Ojciec pójdzie z toba do teatru, a nie z Jankiem.
(emph.)

Ojciec pójdzie z toba do teatru.
(unemph.)

Stół stoi przed toba. (prep.)

Instr.: nim

e.g.: Ojciec pójdzie z nim do teatru. (emph., unemph., prep.)

Instr.: nią

Ojciec poszedł z nią do teatru.
(emph., unemph.; prep.)

Instr.: nami

e.g.: Ojciec poszedł wczoraj z nami do teatru.
(emph., unemph., prep.)

Instr.: wami

Ojciec pójdzie jutro z wami do teatru. (emph., unemph., prep.)

Instr.: nimi

e.g.: Ojciec poszedł z nimi do teatru. (emph., unemph., prep.)

Instr.: nimi

Ojciec poszedł z nimi do teatru.
(emph., unemph., prep.)

2. Pronouns który, jaki, kto and co can be used as interrogative pronouns or relative pronouns.

a/ Który, jaki, kto, and co as interrogative pronouns;

e.g.:

Która godzina?	- What time is it?
W którym domu pan mieszka?	- In which house do you live?
Kto to jest?	- Who is it?
Jaki to jest dom?	- What kind of house is it?
Co pan czyta?	- What are you reading?

b/ Który, jaki, kto and co as relative pronouns are used in subordinate clauses,

e.g.:

On siedzi w autobusie,	który	jedzie do Krakowa.
↓	↓	
masc. s. loc.	masc. s. nom.	
└──────────┘		└──────────────────────────┘
main clause		subordinate clause

The relative pronoun agrees in gender and in number with the noun of the main clause to which it refers. It takes the case according to its function in the subordinate clause. In the sentence given above the relative pronoun który takes the masculine gender and singular number of the noun autobus in the main clause to which it refers. The relative pronoun który in this sentence is in the nominative form because of its function as the subject of the subordinate clause.

e.g.:

On siedzi w autobusie (loc.), -- He is sitting in the bus, by
którym (instr.) ja tu przy- which I arrived here.
jechałem.

Nie widzę paczek (gen. pl.), - I don't see the packages which
które (acc. pl.) tu przy- I brought here.
niosłem.

Kierownikiem szkoły jest pan - The principal of the school is
Adamski (nom.), który (nom.) Mr. Adamski who has been teaching
uczy tu już dziesięć lat, a for ten years and whom I have
którego (acc.) ja znam od roku. known for a year.

Mam teraz takiego psa (acc.), - I now have a dog the like of which
jakiego (gen.) jeszcze nie I never had before.
miałem.

Nie wiem, kogo prosiłem o to. - I don't know whom I asked for it.

Nie wiem, co ty o tym myślisz. - I don't know what you think of this.

Expressions the one who (which that) are rendered in Polish by
ten który, ta która, to które,

e.g.:

To jest ten, którego nie znasz. - That's the one you don't know.

To jest ten, którego szukasz. - That's the one you are looking for.

To jest ta, do której napisałem. - She is the one I wrote to.

To jest ten, który nie pali. - That's the one who doesn't smoke.

3. When an adjective modifies the pronoun co - what or coś - something, the genitive case of the adjective must be used,

e.g.:

Co dobrego jest dziś na obiad? - What is there good for dinner today?

Czy jest coś smacznego na obiad? - Is there anything tasty for dinner?

Co nowego u pana? - What is new with you?

Nic nowego. - Nothing new.

Note that the negative answer to that kind of a questions requires the adjective to be in the genitive case since the negative nie ma is understood,

e.g.:

Nic (nie ma) nowego. - Nothing new.

LESSON 49

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

a/

Kim interesuje się
oficer?
Kim opiekuje się matka?

ja

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

Oficer interesuje
się mną.

b/

Przed kim siedział w teatrze
kapitan Walczak?

ja

Kapitan Walczak
siedział w teatrze
przede mną.

Za kim siedział pan Walczak
w kinie?
Z kim pan Pawlak rozmawiał
w restauracji?
Przed kim panna Zosia weszła
do kina?
Nad kim wisi lampa?

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

c/

Gdzie siedziała pańska
siostra w teatrze?

między - ja - oficer

Moja siostra siedzia-
ła w teatrze między
mną a oficerem.

między - ty - oficer
" - on - "
" - ona - "
" - ono - "
" - my - "
" - wy - "
" - oni - "
" - one - "

4,

Z kim bawiły się dzieci
wczoraj?

ja

Dzieci wczoraj bawiły
się ze mną. (Or: Ze
mną wczoraj bawiły się
dzieci.)

Z kim mieszkał porucznik
Kowalski?

Z kim zapoznał się wczoraj
pan Karski?

ty
on, ona, ono
my
wy
oni, one

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

a/

Kto to jest?

mówić po polsku

szukać

dać książkę

widzieć wczoraj
rozmawiać wczoraj
mówić wczoraj

To jest student, który
mówi po polsku.
To jest student, którego
szukam.
To jest student, któremu
dałem książkę.

Repeat Part II - a/ in plural (except the first item)

Kto to jest?

To są studenci, których
szukam.

b/

Kto to jest?

mówić po polsku

szukać

dać książkę

widzieć wczoraj
rozmawiać wczoraj

To jest sekretarka,
która mówi po polsku.

Repeat Part II - b/ in plural:

Kto to jest?

To są sekretarki, które
mówią po polsku.

Part III

Require students to translate the English part of the sentence into Polish:

To jest student (dziewczyna, dziecko)	whom I know.
" " " "	(who knows me.)
" " " "	to whom I gave the book.
" " " "	(who gave me the book.)
" " " "	in whom I am interested.
" " " "	(who is interested in me.)
" " " "	about whom I spoke yesterday.
" " " "	(who spoke about me yesterday.)
" " " "	to whom I am going this evening.
" " " "	for whom I bought the book.
" " " "	whom I trust.
" " " "	to whom I gave the letter.
" " " "	behind whom I sat at the movies.
" " " "	with whom I went to the park.

Drill Part III in plural (except sentences in parentheses)

To są studenci (dziewczyny, dzieci) whom I know.

LESSON 49

Translation English - Polish

The Nowickis were returning home after (their) vacation. In the train they were looking at Tadzio's photographs. "I must send this one, and that one to Władek, to that tall sailor from Toruń" Zosia told (her) mother. "I promised several snapshots to a little boy. He always played near us on the beach" said Mrs. Nowicka. Tadzio had promised photos to all (his) friends. Mr. Nowicki told (his) family that all this will cost a lot of money.

At two Mrs. Nowicki gave sandwiches and coffee to (her) husband and children. Then Mr. Nowicki started to read a book, Zosia and Tadzio looked through the window. They watched forests, small towns and rivers. Zosia wanted to smoke so she got off the train at a station for a few

minutes while (her) mother was not looking. Mrs. Nowicka did not allow the children to smoke. When they arrived in Warsaw Tadzio helped (his) father carry the suitcases to the taxi. They arrived home after six and Mrs. Nowicka began to cook dinner.

Translation
Polish - English

Państwo Nowiccy i Stefan byli na wakacjach pod Gdynią. Zosia nie dostała urlopu, więc nie mogła z nimi pojechać nad morze i została sama w Warszawie. We środę zatelefonował do niej Janek Tyszka i powiedział jej, że jedzie w piątek wieczorem samochodem do Gdyni. Zapytał ją czy chce z nim jechać. Zosia podziękowała mu i powiedziała, że poprosi w sklepie o dwa dni wakacji. Przedwczoraj więc Janek przyjechał po nią o szóstej. Zosia chciała zaprosić go na kolację, ale Janek powiedział jej, że czeka ich długa droga, więc lepiej zaraz jechać i zatrzymać się na kolację po drodze. Janek nie znał dobrze Zosi, ale słyszał dużo o niej od Zygmunta Nowickiego. Zygmunt mówił mu, że rodzice mają z nią często dużo kłopotu, ale Jankowi ona się bardzo podobała. Państwo Nowiccy spali jeszcze, kiedy Zosia przyjechała do hotelu, ale Stefan już jadł śniadanie. Zosia chciała położyć się, ale brat powiedział jej, że nie przyjechała nad morze, żeby spać i zaraz po śniadaniu wziął ją na plażę.

Questions

1. Gdzie Nowiccy i Stefan byli na wakacjach? (by Gdynia)
2. Czego nie dostała Zosia? (urlop)
3. Z kim Zosia nie mogła pojechać nad morze? (Nowiccy, Stefan)
4. Do kogo zatelefonował Janek Tyszka? (Zosia)

5. Kiedy on do niej zatelefonował? (środa)
6. Komu Janek powiedział, że jedzie w piątek do Gdyni? (Zosia)
7. O co zapytał Janek Zosię? (whether she wants to go with him)
8. Komu Zosia podziękowała? (Janek)
9. Po kogo Janek przyjechał przedwczoraj? (Zosia)
10. O której Janek po nią przyjechał? (6)
11. Na co chciała Zosia zaprosić Janka? (kolacja)
12. Co czekało Janka i Zosię? (long road)
13. Od kogo Janek słyszał dużo o Zosi? (Zygmunt)
14. Z kim rodzice mają często kłopot? (Zosia)
15. Co robili Nowiccy, kiedy Zosia przyjechała? (spać)
16. Co jadł Stefan? (breakfast)
17. Kto chciał położyć się? (Zosia)
18. Kogo Stefan wziął na plażę? (Zosia)

LESSON 49

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto z kim rozmawiał w tym dialogu? (Maria, Zosia, Tadzio)
2. O co najpierw Maria pyta Zosię? (whether she packed Tadzio's things)
3. Czy Zosia zapakowała wszystkie rzeczy Tadzia? (nie)
4. Czego ona nie mogła znaleźć? (Tadzio's new socks, shoes, old books, stockings, handbag)
5. Czy Tadzio kupił sobie te skarpetki? (no, he got them from Bolek)
6. Dlaczego Zosia nie mogła znaleźć skarpetek? (Tadzio had them on his feet)
7. Do czego Zosia zapakowała rzeczy? (walizka, box)
8. Czy walizki te są jeszcze otwarte? (nie)

9. Do kogo Zosia chce teraz zadzwonić? (marynarz, siostra, ojciec, do-
wódca, portier, krewna, kupiec)
10. Gdzie i kiedy poznała Zosia tego marynarza? (yesterday on the boat,
2 days ago in the theatre)
11. Co przysłał Zosi jeden z jej znajomych marynarzy? (box of candy,
bottle of beer)
12. A gdzie była Zosia wczoraj z innym marynarzem? (kino, plaża)
13. Czy to jest coś dziwnego, że Zosia wzięła cukierki od jednego maryna-
rza, a poszła do kina z innym?
14. Gdzie poszedł ojciec Zosi? (fryzjer, znajomy, stacja, dom,
ogród, lotnisko, sklep)
15. Po co on poszedł do fryzjera? (to shave)
16. Co ojciec zrobi po drodze do fryzjera? (wymeldować)
17. U kogo on ich wymelduje? (portier)
18. Czy ojciec pójdzie z portierem na piwo? (no, he gave him a tip)
19. Dlaczego Zosia prosi matkę o klucz do małej walizki? (because she
forgot to pack the stockings)
20. Kto dał matce tę małą walizkę? (father, sister, child)
21. Czego mama zapomniała zapakować? (stockings, towel, soap)
22. Do czego matka chce zapakować pończochy? (torebka)
23. Dlaczego ona nie chce zapakować tych pończoch do walizki? (she wants
them handy)
24. Ile pończoch matka lubi mieć pod ręką? (1 pair, 3 pairs, 6 pairs)
25. Czyj jest ten ręcznik, którego one nie zapakowały? (of the hotel)
26. Co matka przygotowała na drogę? (kanapka)
27. W czym są te kanapki? (teczka, pudełko, worek)
28. Czy ta teczka leży na stole? (no, it hangs on the hanger)
29. Gdzie jest ten wieszak? (korytarz)
30. Na kogo teraz Zosia zadzwoni? (numerowy, kelnerka)
31. Co numerowy zrobi? (will carry the luggage to the elevator)

32. Po co zatelefonuje pani Nowicka? (taksówka)

Part II

1. Kto nosi pończochy, a kto nosi skarpetki?
2. Co pan ma teraz na nogach?
3. Czy żołnierze na ćwiczeniach noszą swoje rzeczy w walizkach?
4. Dlaczego marynarze dają cukierki dziewczynom?
5. Ile dziewczyn zdobył pan cukierkami?
6. Jak często chodzi pan do fryzjera? (every 2, 3 weeks, month)
7. Kiedy trzeba wymeldować się z hotelu?
8. Komu daje się napiwek? (portier, fryzjer, kelner)
9. Czy ma pan klucze? (tak, nie)
10. Od czego one są? (samochód, dom, walizka, pokój)
11. Ile ma pan ręczników? (2, 4, 8)
12. Gdzie trzyma pan swoje ręczniki? (szafa, walizka)
13. Co zwykle kobiety noszą w torebkach?
14. W czym sprzedają cukier, sól itp.? (torebka)
15. Jakie pan lubi kanapki? (with ham, sausage, cheese, veal)
16. W czym uczniowie noszą książki? (teczka, ręka)
17. W jakich domach jest zwykle winda? (duży, nowy, wysoki)
18. Na czym wiszą tu wasze marynarki? (wieszak)
19. Gdzie stoją taksówki w Monterey? (ulica, ulice)
20. O której odchodzą pociągi z Monterey do San Francisco?

LESSON 49

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. "Do you (masc. formal) know Mr. and Mrs. Majewski?" "Yes I know them and I like her but I don't like him".
2. "Why did that ugly boy come to the party? Who invited him?"
3. "Does Mr. Nowicki know that Zosia will arrive this evening at half past eight?" "Yes, he got a letter from her yesterday".
4. "Did you (masc. formal) write to the Bukowskis lately?" "Yes, I wrote a long letter to them last week".
5. You (fem. formal) know that I was at school yesterday, you saw me there and you even spoke to me.
6. "Where is Zosia? Father was asking about her".
7. Janek got this work in Warsaw thanks to Jadwiga, but he got the money to go to Warsaw from you (informal).
8. "I love you" (informal), said Andrew to Hedvig.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Write words in parentheses in the correct Polish form.

1. Pan Grzybowski powiedział, że widział (ja) w kinie, ale nie widział (ty).
2. Eabka ma na biurku fotografię Władka i Basi, ale nie wiem czy ona lubi więcej (on) czy (ona).
3. Państwo Kowalscy obiecali, że przyjadą na lotnisko po (my).
4. Sierżant Grzybowski i ja służyliśmy w tym samym pułku, ale nie znam (on) dobrze.

5. Zosia wie, że bardzo (ona) lubię i zrobię wszystko dla (ona).

6. "Czy dzieci pani będą w domu jutro?" "Nie, (one) nie będzie i (ja) także nie będzie w domu, bo siostra wraca z Warszawy i jedziemy po (ona) na stację kolejową.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students.)

Record on tape questions (at least 15) to Translation English-Polish, L.47.

LESSON 49

Vocabulary

bagaż, m. bagażu, gen. s.	- luggage, baggage
cukierek, m. cukierka, gen. s.	- hard candy
dziwny, dziwna, dziwne	- strange, odd, queer
fryzjer, m. fryzjerzy, nom. pl.	- barber
hotelowy, hotelowa, hotelowe	- hotel (as adj.)
klucz, m. klucza, gen. s.	- key
korytarz, m. korytarza, gen. s.	- corridor, passage
napiwek, m. napiwku/napiwka, gen. s.	- tip
nic dziwnego	- no wonder
noga, f.	- foot, leg
numerowy, m. numerowi, nom. pl.	- porter
para, f.	- pair

pod ręką	- handy
pończocha, f.	- stocking
portier, m. portierzy, nom. pl.	- desk clerk, door-keeper
przeprosić, p. (przepraszać, i. przeproszę przepraszam przeprosi przeprasza)	- to excuse oneself, to beg pardon, to apologize
przygotować (się), p. (przygotowy- wać /się/, i. przygotuję (się) przygoto- wuję /się/ przygotuje (się) przygoto- wuje /się/	- to prepare (oneself), to make ready
przyjeżdżać, i. (przyjechać, p. przyjeżdżam przyjadę przyjeżdża przyjedzie)	- to come (by means of transport.)
ręcznik, m. ręcznika, gen. s.	- towel
ręka, f. ręce, nom. pl. rąk, gen. pl.	- hand, arm
skarpetka, f.	- sock
teczka, f.	- briefcase, folder
walizka, f.	- suitcase
wieszak, m. wieszaka, gen. s.	- hanger
winda, f.	- elevator
wiszieć, i. (no p.) wiszę wisi	- to be hanging
włożyć, p. (wkładać; i. włożę wkładam włoży wkłada)	- to put in, to put on, to insert
wstępować, i. (wstąpić, p. wstępuję wstąpię wstępuje wstąpi)	- to enter, to join
wymeldować, p. (wymeldowywać, i. wymelduję wymeldowuję wymelduje wymeldowuje)	- to check out

zamknąć, p. (zamykać, i.
zamknę zamykam
zamknie zamyka)

- to lock, to shut, to close

zanieść, p. (zanosić, i.
zaniosę zanoszę
zanieś zanosie)

- to carry, to take (by hand)

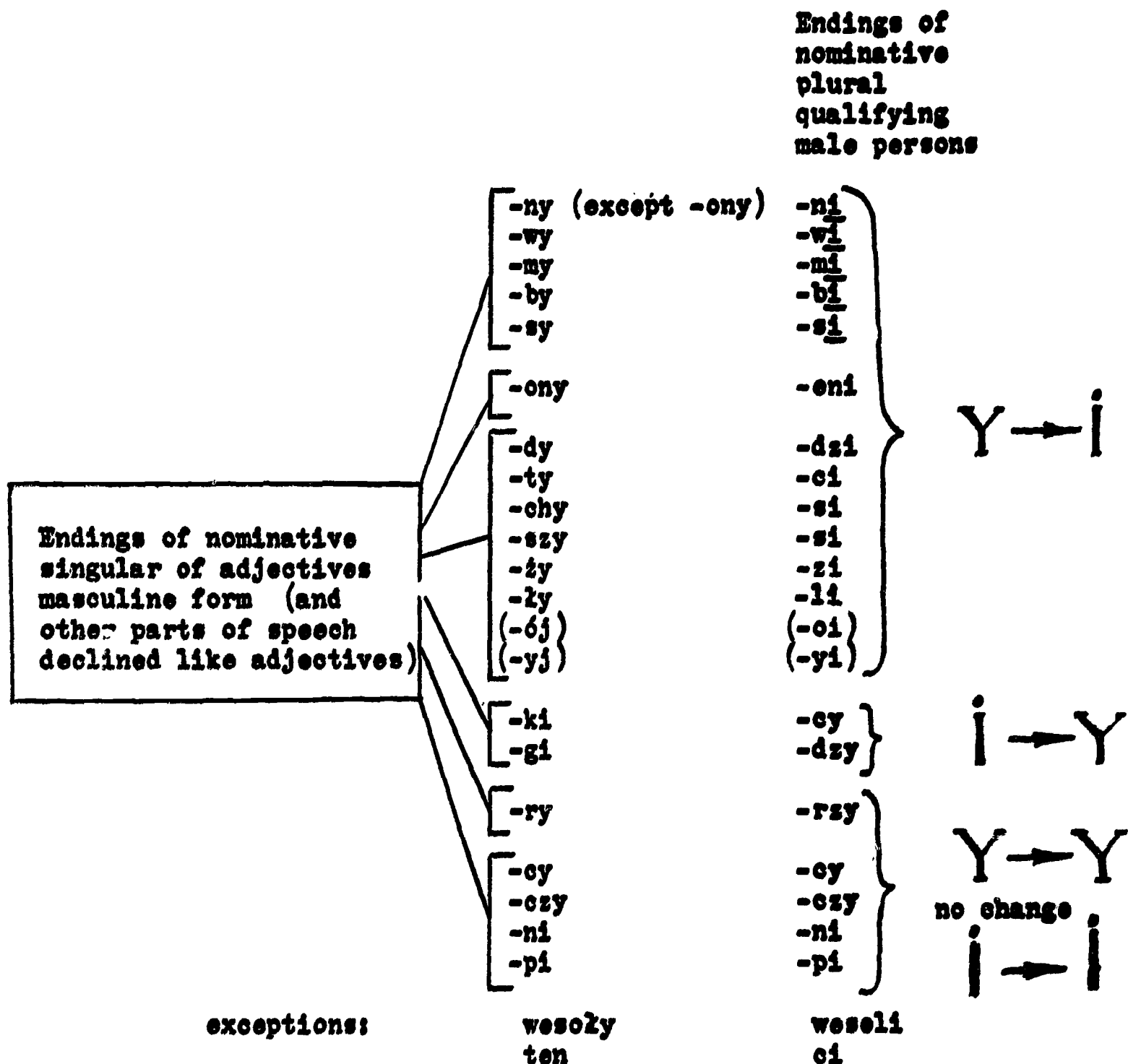
zapakować, p. (pakować, i.
zapakuję pakuję
zapakuje pakuje)

- to pack

LESSON 50

Grammar Perception Drill

NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES QUALIFYING MALE PERSONS

1.

Instructor:

Ten student jest mocny.
Jaki jest ten student?

Ci studenci są mocni.
Jacy są ci studenci?

Suggested words:

mocny

spokojny
potrzebny

Students:

Ten student jest
mocny.
Ci studenci są
mocni.

zagraniczny
wolny
głodny
ranny

nowy
wojskowy
szczęśliwy

gruby

łysy

zmęczony

chudy
młody

żonaty
bogaty
żółty
zajęty
garbaty

tkusty

głuchy (deaf)

starszy
lepszy

duży
nie duży

szczupły
doskonały
mały

wysoki
włoski
francuski
amerykański
szwajcarski
brzydki

stary
chory
dobry

śpiący (sleepy)
tajemniczy (mysterious)
ostatni
głupi

wesoły (exception)

2. Require students to change the following sentences into plural:

Instructor:

Jaki jest ten student?
Czyj to jest lekarz?
Który to jest żołnierz?
To jest mój syn.
To jest nasz syn.
To jest wasz syn.
To jest pan Cichocki.
To jest pan Adamski.

To jest chory człowiek.
To jest lekarz domowy.
To jest kolega biurowy.
To jest spokojny pacjent.
To jest wolny obywatel.
To jest szczęśliwy mąż.
To jest daleki krewny.
To jest chudy jeniec.
To jest stary profesor.
To jest zmęczony żołnierz.
To jest drogi lekarz.
To jest dobry zegarmistrz.
To jest urzędnik kolejowy.
To jest żonaty mężczyzna.
To jest doskonały murarz.
To jest wojskowy polski.

To jest student, który ma pieniądze.

Opiekuję się studentem, który ma dużą rodzinę.

Rozmawiałem ze studentem, który przyjechał z Polski.

Dałem książkę studentowi, który umie czytać po polsku.

Znam studenta, który jest żonaty.

Mówię o studencie, który mówi po polsku.

Students:

Jacy są ci studenci?

To są chorzy ludzie.

To są studenci, którzy mają pieniądze.

LESSON 50

Dialog (Name day party)

J.: Jan Nowicki

F.: Frank Brown (turysta amerykański)

A.: Adam Grzybowski (szwagier Nowickiego)

J.: Jak się pan u nas bawi?

Are you having a good time here?

F.: Dziękuję, doskonale. Bardzo miłe towarzystwo zebrało się na imieninach pańskiego syna.

Thank you, wonderful. A very pleasant company gathered here for your son's name day.

J.: Większość gości to są szkolni koledzy Tadzia. Są to młodzi i weseli chłopcy.

The majority of the guests are Tazio's school colleagues. They are young and gay boys.

F.: A kto jest ten wojskowy? Czy może pan mnie z nim zapoznać?

And who is this serviceman (soldier)? Could you introduce me to him?

J.: Bardzo chętnie. Mój szwagier Adam Grzybowski - pan Frank Brown. Pan Brown doskonale mówi po polsku.

With pleasure. My brother in law, Adam Grzybowski - Mr. Frank Brown. Mr. Brown speaks excellent Polish.

F.: Miło mi pana poznać.

I'm happy to meet you, sir.

A.: Skąd pan tak dobrze mówi po polsku? Czy pan jest Amerykaninem polskiego pochodzenia?

How come you speak Polish so well? Are you an American of Polish descent?

F.: Nie, ale uczyłem się języka polskiego w Wojskowej Szkole Języków.

No, but I studied Polish at the Army Language School.

A.: To pan służył w wojsku amerykańskim?

So you served in the American Army?

F.: Tak. Skończyłem służbę zasadniczą, a teraz jestem w rezerwie.

Yes. I finished active service and now I am in the reserve.

A.: Ja jestem zawodowym podoficerem, a ci młodzi ludzie to koledzy Zbigniewa, którzy są powołani na ćwiczenia rezerwy.

I am a regular army NCO, and these young men are Zbigniew's colleagues, who were called up for mandatory reserve training.

F.: Czy wszyscy młodzi i zdrowi mężczyźni muszą po służbie zasadniczej przechodzić do rezerwy?

Are all young and healthy men transferred to the reserve after active service?

A.: Tak, każdy młody mężczyzna, który odsłużył zasadniczą służbę wojskową przechodzi do rezerwy.

Yes, every young man who completed his active service is transferred to the reserve.

F.: Jak długo trwają ćwiczenia dla rezerwistów?

How long does the training of the members of the reserve last?

A.: Ćwiczenia dla oficerów trwają cztery miesiące, a dla szeregowych dwa miesiące. Ale pan nie pije!

For officers the training lasts four months and for enlisted men two months. But you're not drinking anything!

F.: To prawda. Nie wypilem nawet jeszcze na zdrowie solenizanta.

That's right. I didn't even drink to health of the name's day boy.

A.: Zaraz panu przyniosę kieliszek wódki.

I'll get you a glass of vodka right away.

LESSON 50

Grammar Analysis

NOMINATIVE PLURAL OF ADJECTIVES QUALIFYING MALE PERSONS

The nominative plural ending of adjectives (and other parts of speech declined like adjectives) qualifying nouns denoting male persons depends on the ending of the nominative singular masculine form.

Part I - Change of the final vowel from y to i.

- a/ The ending -ny (except -ony), -wy, -my, -by and -sy of the nominative singular change to -ni, -wi, -mi, -bi and -si respectively.

Nominative singular
masculine form

wolny
używany
nowoczesny
biurowy
gruby
łysy

Nominative plural
referring to male persons

wolni
używani
nowocześni
biurowi
grubi
łysi

e.g.:

To jest gruby student.	- To są grubi studenci. (m. person)
but:	
To jest gruby dywan.	- To są grube dywany. (m. object)

- b/ The ending -ony of the nominative singular changes most of the time to -eni (exception: czerwony - czerwoni).

przydzielony

przydzieleni

- c/ The endings -dy, -ty, -chy, -szy, -ży, -ój (-yj) and -ły of the nominative singular change to -dzi, -ci, -si, -si, -zi, -oi (-yi) and -li respectively.

młody
bogaty
tłusty
głuchy (deaf)
pierwszy
najstarszy
duży

młodzi
bogaci
tłusci
głusi
pierwsi
najstarsi
duzi

mój
czyj
szczupły

moi
czyi
szczupli

Part II - Change of the final vowel from i to y.

The endings -ki and -gi of the nominative singular change to -cy and -dzy respectively.

wysoki
jaki
Adamski
Cichocki
drogi
drugi

wysocy
jacy
Adamscy
Cichoccy
drodzy
drudzy

Part III - No change of final vowel but change of last consonant.

The ending -ry of the nominative singular changes to -rzy.

stary
który

starzy
którzy

Part IV - No change.

Adjectives ending in -pi, -ni, -cy and -czy in the nominative singular (masc. form) retain the same endings in nominative plural when modifying masculine person.

głupi
ostatni
śpiący (sleepy)
tajemniczy (mysterious)

głupi
ostatni
śpiący
tajemniczy

e.g.:

głupi człowiek
but:
głupi pies

głupi ludzie
głupie psy

Part V

The nominative plural form qualifying male persons of the adjective wesoły is weseli, of the pronoun ten is ci.

LESSON 50

Structural Drill

Part I

Instructor:

Jaki jest ten żołnierz?

Jacy są ci żołnierze?

Jacy są ci oficerowie?

Jacy są ci studenci?

Jacy są ci nauczyciele?

(choose appropriate questions)

Suggested words:

ranny

głodny

wolny

mocny

przyjemny

potrzebny

nowy

zdrowy

gruby

łyse

zmęczony

młody

chudy

bogaty

żonaty

zajęty

tłusty

głuchy

doskonały

szczupły

mały

miły

dobry

chory

stary

wysoki

brzydki

głupi

śpiący

tajemniczy

ostatni

lepszy

starszy

wesoły

Students:

Ten żołnierz jest

ranny.

Ci żołnierze są

ranni.

Kto to jest?

polski

To jest polski żołnierz.

To są polscy żołnierze.

francuski
amerykański
angielski
szwajcarski
włoski

Part II

Require students to put the following sentences into plural:

lepsz student	spokojny student
młody marynarz	wesoły marynarz
ładny chłopiec	szczęśliwy mężczyzna
angielski żołnierz	gruby kucharz
łyśy człowiek	duży chłopiec
francuski oficer	doskonały strzelec
nowy dowódca	szwajcarski zegarmistrz
bogaty kupiec	tajemniczy człowiek
zawodowy oficer	amerykański pilot

to jest urzędnik kolejowy
to jest starszy strzelec
to jest mój syn
to jest zagraniczny profesor
jeniec jest zmęczony
młody żołnierz jest głodny
mój kolega jest ranny
brat Zosi jest miły
mój brat jest żonaty
jeniec jest bardzo chudy
nauczyciel jest teraz zajęty
to jest chory człowiek
to jest głupi człowiek
to jest daleki krewny Janka
to jest portier hotelowy
to jest zdrowy, młody rezerwista
to jest drogi lekarz
to jest dobry murarz
to jest urzędnik państwowy
to jest oficer kwaterunkowy

Part III

Require the students to change the following sentences as shown below:

Oni są dobrymi lekarzami. - To są dobrzy lekarze.

Oni są urzędnikami państwowymi.
Oni są żonatymi mężczyznami.
Oni są dalekimi krewnymi Jadzi.
Oni są moimi kolegami.
Oni są doskonałymi pilotami.

Oni są młodymi żołnierzami.
Oni są nowymi sprzedawcami.
Oni są szkolnymi kolegami Andrzeja.
Oni są bardzo dziwnymi ludźmi.
Oni są amerykańskimi żołnierzami.
Oni są starszymi strzelcami.
Oni są zawodowymi podoficerami.
Janek i Władek są miłymi chłopcami.
Kowalski i Cichocki są lekarzami.

LESSON 50

Translation English - Polish

During the last lessons we have read quite a lot about the Nowicki family. We were with them at the seaside where young Tadeusz caught cold because he did not listen to (his) mother. We met Zygmunt, their older son, and their daughter Zosia. Today we all had a good time at Tadzio's name day party. However, we still don't know much about the Nowickis. John and Mary Nowicki live in a small apartment in Warsaw. John is 45 years old, he works in a factory. Mary is 40, she works in a cooperative and in addition she cooks for (her) husband and children. We have met the Nowickis children: Zygmunt, Zosia and Tadeusz. Later we will meet Zbigniew. Zbigniew is 22 years old, he is married and has a small daughter. Zbigniew is a bookkeeper. He lives near Warsaw. Zygmunt is 21 years old, he is now in the army but when he finishes (his) military service he wants to be a doctor. Zosia finished school and is working in a department store, she is pretty and likes to have a good time. Tadzio is only 15, he goes to school but he does not like to study. He wants to be a sailor and join the navy. Mrs. Nowicki's brother, Adam Grzybowski, is a regular army NCO. He is not married and he drinks too much.

Translation
Polish - English

Dziś w małym mieszkaniu państwa Nowickich jest dużo gości, bo dziś są imieniny Tadzia. Nowiccy nie są bogaci, ale są bardzo mili i wszyscy się zawsze dobrze u nich bawią. Maria Nowicka doskonale gotuje. Dziś ugotowała bardzo smaczną kolację, a Jan Nowicki dostał kilka butelek wódki i piwa od znajomego, który ma restaurację. Na imieniny Tadzia przyjechał brat Marii, Adam Grzybowski, którego Nowiccy widzieli ostatni raz rok temu. Przyszedł także Frank Brown, młody Amerykanin, z którym Nowiccy zwiedzali Gdynię podczas wakacji. On rozmawiał długo z Marysią Kowalską. Pani Nowicka zaprosiła Marysię, bo wiedziała, że Frank się nią interesuje. Zosi się to nie podobało, więc powiedziała ojcu, że Frank chce poznać Adama Grzybowskiego. Zosia wiedziała, że kiedy Adam zacznie mówić to będzie trwało kilka godzin. Grzybowski lubi mówić dużo o wojsku, o kobietach i o pieniądzach. Inne rzeczy nie interesują go. Tadzio pokazuje kolegom szkolnym zdjęcia z wakacji. Zosia rozmawia z młodymi wojskowymi. Państwo Nowiccy zajmują się starszymi gośćmi. Jest już późno, ale nikt nie chce iść do domu. Jutro jest niedziela, więc zabawa będzie prawdopodobnie trwała do rana.

Questions

1. Kto jest dziś u Nowickich? (many guests)
2. Dlaczego jest dziś dużo gości u Nowickich? (Tadzio's name day)
3. Jacy są Nowiccy? (pleasant)
4. U kogo wszyscy się dobrze bawią? (Nowiccy)
5. Jak gotuje Maria Nowicka? (excellently)
6. Od którego znajomego Nowicki dostał kilka butelek wódki i piwa?
(acquaintance who has restaurant)

7. Kogo Nowiccy widzieli ostatni raz rok temu? (Adam Grzybowski)
8. Czyim bratem był Grzybowski? (Nowicka)
9. Z kim Nowiccy zwiedzali Gdynię podczas wakacji? (młody Amerykanin)
10. Kim interesował się Frank Brown? (Marysia Kowalska)
11. Co nie podobało się Zosi? (that Frank was interested in Marysia)
12. Co interesowało Grzybowskiego? (army, women, money)
13. Komu Tadzio pokazuje zdjęcia z wakacji? (koledzy szkolni)
14. Z kim rozmawia Zosia? (młodzi wojskowi)
15. Jakimi gośćmi zajmują się państwo Nowiccy? (starsi)
16. Dokąd nikt nie chce iść? (dom)
17. Jak długo będzie trwała zabawa? (rano)

LESSON 50

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kim jest p. Brown? (turysta amerykański, marynarz, lekarz, zagraniczny gość)
2. Gdzie p. Brown bawił się? (imieniny, Jan Nowicki)
3. Czyje to były imieniny? (Nowicki's son, je)
4. Kto zebrał się na imieninach? (nice company, students, sailors)
5. Jakie towarzystwo zebrało się na imieninach? (przyjemny, dziwny, wesoły, lepszy)
6. Kim była większość gości? (szkolni koledzy, przyjaciele, bracia)
7. Jacy to są chłopcy? (młody, wesoły, wysoki, gruby, głodny)
8. Kto był szwagrem Nowickiego? (Grzybowski)
9. O co poprosił p. Brown Nowickiego? (zapoznać ze szwagrem)
10. Co zrobił p. Nowicki? (zapoznać p. Browna ze szwagrem)
11. Co p. Brown umie? (speak Polish, speak English, repair cars)

13. Jak p. Brown mówi po polsku? (very well, not so well, badly)
14. Skąd p. Brown zna język polski? (nauczyć się w Wojskowej Szkole Języków, learned at home, learned from friends)
15. Czego p. Brown uczył się w Wojskowej Szkole Języków? (Polish language, to shoot, to drive a car)
16. W jakim wojsku służył p. Brown? (amerykańskie, polskie)
17. Jaką służbę skończył p. Brown? (zasadnicza)
18. Czym jest Grzybowski? (zawodowy podoficer, sprzedawca, buchalter, pilot)
19. Kto to są ci młodzi ludzie? (koledzy Zbyszka, starszy strzelec, polski marynarz, urzędnik państwowy)
20. Na co są powołani ci młodzi ludzie? (ćwiczenia rezerwy, służba zasadnicza)
21. Na jakie ćwiczenia są oni powołani? (rezerwa)
22. Kto przechodzi do rezerwy? (młody i zdrowy mężczyzna)
23. Kiedy młodzi mężczyźni przechodzą do rezerwy? (służba zasadnicza)
24. Dla kogo ćwiczenia rezerwy trwają cztery miesiące? (oficer, podoficer, sierżant)
25. Jak długo trwają ćwiczenia dla szeregowych? (2 months, half a year, 1 year, 3 years, 5 years)
26. Kto nie nie pije? (Mr. Brown, ja, my, oni)
27. Czyjego zdrowia nie wypił p. Brown? (solenizant, ja, ona, my, one)
28. Co Grzybowski zaraz przyniesie? (glass of vodka, glass of milk, tea, beer)
29. Komu Grzybowski przyniesie kieliszek wódki? (Mr. Brown, ja, ona, my, oni, one)

Part II

1. Kiedy pan był na imieninach kolegi? (kwiecień, wrzesień, lato, wczoraj, year ago)
2. Czy pan lubi się bawić?
3. Z kim pan lubi się bawić? (dziewczyna, przyjaciel, koledzy)
4. Czy pan lubi towarzystwo? (tak, nie)
5. Jakie towarzystwo pan lubi? (merry, good, small, big)
6. Czy pan ma tu dużo szkolnych kolegów? (a lot)

7. Jacy są pana koledzy szkolni? (young, old, tall, short)
8. Czy pan ma kolegów biurowych? (tak, nie)
9. Czy pan ma dużo znajomych wojskowych? (tak, nie)
10. Kto to jest szwagier?
11. Jaki jest pański szwagier? (fat, short, good)
12. Jakich ludzi pan poznał w Monterey? (przyjemny, miły, wesoły,
zdrowy, głupi)
13. Czy wszyscy młodzi Amerykanie muszą służyć w wojsku?
14. Jak długo trwa służba zasadnicza w wojsku amerykańskim?
15. Jak często rezerwiści amerykańscy chodzą na ćwiczenia?
16. Co pan lubi pić?
17. Kto nauczył pana pływać?
18. Co obiecał pan dać żonie na urodziny? (torebka, pończochy, walizka,
bielizna)
19. Jak często chodzi pan do fryzjera?
20. Ile par skarpetek pan ma?
21. Jakiego koloru skarpetki pan lubi? (red, green, blue, yellow, white,
black)
22. Ile pokładów ma krążownik?

LESSON 50

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. John can't show you (informal) the photographs, because Mary gave them to me and not to him.
2. "I think about you (informal) day and night, because I love only you" said Hedvig to Andrew, and he believed her.
3. Stefan told her that he will see her at school.

4. We promised them to buy tickets for them.
5. What did you tell him about me?
6. I believe you (2nd pers. pl., informal) because I know you well,
but I don't believe that new girl.
7. I helped you (informal) yesterday, now you must help me.
8. Zygmunt loaned her this bicycle for two days only.
9. Mr. Bednarski is rich and very kind (good), thanks to him Basia
finished school.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Write the words in parentheses in the correct Polish form.

1. Zygmunt powiedział (ja), że on da (wy) zdjęcia z manewrów.
2. Dowódca kompanii kazał (oni) zająć stanowiska wyjściowe do natarcia.
3. Czy chcesz (ja) pomóc?
4. Państwo Nowiccy bardzo (ty) lubią. Dużo miłych rzeczy słyszałem
o (ty) od (on) i od (ona).
5. Stałem przy (on) w okopie podczas całej bitwy.
6. Sierżant Woźniak przyszedł do porucznika i zameldował (on), że
ćwiczenia zaczęły się.
7. Czy (wy) podobają się nowe mundury amerykańskie?
8. Kto (on) dał klucz do pokoju?

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Record on tape at least two questions to statements No.1, 2, 3, 4, 6,
8 and 9 of Part I of this Homework.

LESSON 50

Vocabulary

Amerykanin, m. Amerykanie, nom. pl.	- American
doskonale	- wonderfully, fine (as adv.), excellently, perfectly
głuchy, głucha, głuche	- deaf
imieniny (pl. only)	- name day
kieliszek, m. kieliszka, gen. s.	- glass (liquor, liqueur or wine)
miło	- pleasantly, agreeably, nicely
miły, miła, miłe	- pleasant, agreeable, nice
najstarszy, najstarsza, najstarsze	- the eldest
odsłużyć, p. (odsługiwać, i. odsłużyć odsługuje odsłuży odsługuje)	- to complete service
pochodzenie, n.	- descent, derivation
powołany, powołana, powołane	- called, summoned
poznać, p. (poznawać, i. poznam poznaje pozna poznaje)	- to meet, to recognize
przechodzić, i. (przejść, p. przechodzę przejdę przechodzi przejdzie)	- to be transferred, to pass, to cross (on foot), to go through
rezerwa, f.	- reserve
rezerwista, m. rezerwiści, nom. pl.	- reservist
skąd (idiom)	- how come
solenizant, m. solenizanci, nom. pl.	- person celebrating his name day or birthday
szeregowy, m. szeregowi, nom. pl.	- enlisted man
śpiący, śpiąca, śpiące	- sleepy

tajemniczy, tajemnicza, tajemnicze	- mysterious
towarzystwo, n.	- company, crowd, society, association
turysta, m. turyści, nom. pl.	- tourist
wesoły, wesoła, wesołe	- gay, merry, cheerful
większość, f.	- majority
wódka, f.	- vodka
zasadniczy, zasadnicza, zasadnicze	- fundamental, cardinal, basic
zawodowy, zawodowa, zawodowe	- professional
zdrowie, n.	- health
zdrowy, zdrowa, zdrowe	- healthy
zebrać (się), p. (zbierać /się/, i. zbiorę (się) zbieram /się/ zbierze (się) zbiera /się/)	- to gather, (to meet together)

LESSON 51

Grammar Perception Drill

IMPERATIVE MOOD

1. Verbs, the ending of which in the present tense or future perfective is:

1st pers. s. -ę	-am	-em
3rd pers. s. -i, -y, -e	-a	-e

form the 2nd pers. (key form) of the imperative mood in the following manner:

2nd pers. s. -robisz	=	<u>rób</u>
-uczysz	=	<u>ucz się</u>
		się
pisz	=	<u>pisz</u>

if endings are:

-zisz	-ź
-niesz	-ń
-cisz	-ć
-sisz	-ś

e.g.:	wrócisz	-	wróć
	prosisz	-	proś
	chodzisz	-	chodź

if 2 or more consonants in the stem ending then + ij:

zacznieysz	=	<u>zacznij</u>
wyśleysz	=	<u>wyślij</u>

3rd pers. pl. mieszkają	=	<u>mieszkaj</u>
jedzą	=	<u>jedz</u>

exceptions: 1/ verb -dać and all derivatives of it,

3rd pers. pl. dadzą	+ j =	<u>daj</u>
sprzedają	+ j =	<u>sprzedaj</u>

2/ verb -mieć

3rd pers. pl. mają	-	<u>miej</u>
--------------------	---	-------------

2. Change the following sentences into the imperative mood:

Instructor:

1st Student:

2nd Student:

a/ Siedzę na kanapie.
Chodzę do szkoły.
Bawię się z siostrą.
Poproszę o wodę.
Nie palę papierosów.
Płacę za bilet.
Kupię nowe ubranie.
Płacę rachunek.
Nie boję się psa.
Mówię prawdę.
Poradzę studentowi.
Wprowadzę się do tego mieszkania.
Prowadzę samochód.

Siedzisz na kanapie.

Siedź na kanapie

Zgłoszę się do wojska.
Wrócę do domu.
Wstąpię do kościoła.
Ogolę się.
Zmienię ubranie.
Gaszę światło.
Polecę do San Francisco.
Skręcę w prawo.
Zamówię bilety do kina.

b/ Uczę się języka polskiego. Uczysz się ... Ucz się języka polskiego.
Zobaczę nowy kościół.
Cieszę się z tego.
Ważę się często.
Służę w wojsku.
Policzę pieniądze.
Spieszę się do domu.
Skończę czytać.

c/ Piję herbatę. Pijesz herbatę. Pij herbatę.
Sprzedaję samochód.
Idę do domu.
Pracuję w sklepie.
Zapiszę jej adres.
Żałuję, że nie mogę iść do kina.
Gotuję obiad.
Piszę na maszynie.
Zatelefonuję do matki.
Biorę lekarstwo.
Jadę na stację.
Pójdę do domu.
Zawsze kupuję tę gazetę.
Piekę chleb.
Przyjadę do domu.
Ubiorę dziecko.
Opiekuję się dzieckiem.
Zostanę w domu.

d/ Strzelam z karabinu. Strzelają z karabinu. Strzelaj z karabinu.
Czytam książkę.
Gram w piłkę.
Mieszkam w hotelu.
Przeczytam tę książkę.
Chowam kury.
Wracam do domu.
Pomagam bratu.
Szukam brata.
Słucham radia.
Zaczekam na doktora.
Pytam się o brata.
Czekam na matkę.
Zapytam się o ojca.
Wyjeżdżam na wieś.

Pamiętam o tym.
 Przepraszam za to.
 Spodziewam się listu.
 Wsiadam tu.
 Rozmawiam z profesorem.
 Odpoczywam po pracy.
 Stawiam pytania.
 Wydam te pieniądze.
 Spotkam się z żoną.
 Zaczynam czytać.
 Zatrzymam samochód.
 Przejeżdżam przez most.
 Poszukam tego studenta.
 Ubieram się.
 Rozbieram się.
 Przyglądam się tym towarom.
 Pływam w morzu.
 Przyznam się.
 Poznam ją jutro.

e/	Zjem obiad.	Zjedzą obiad.	Zjedz obiad.
	Jem śniadanie.		
	Dowiem się, kiedy odchodzi pociąg.		
f/	Zajmę te miejsca. (after 2 consonants add -ij)	Zajmij te miejsca.	
	Wynajmę to mieszkanie.		
	Zacznę pisać list.		
	Krzyknę.		
	Zamknę walizkę.		
	Zerwę to jabłko.		

LESSON 51

Dialog (Dishwashing)

M.: Maria Nowicka
T.: Tadeusz Nowicki

M.: Co za nieporządek!

What a mess! (disorder)

T.: Jak zwykle po gościach. Ale zabawa była doskonała. Jeszcze raz bardzo mamusi dziękuję za prezenty.

As usual after guests. But the party was perfect. Once again thank you very much, mummy, for the presents.

M.: No, przestań już całować, lepiej pomóż mi wszystko umyć.

Hey, stop kissing, better help me to wash up everything.

T.: Zaraz przyniosę talerze i filiżanki.

I'll bring the plates and cups right away.

M.: Tylko uważaj i nie zbij czegoś. Noże, łyżki i widelce wrzucić do zlewu.

Just be careful and don't break anything. Throw the knives, spoons and forks in the sink.

T.: Czy mamusia chce dziś jeszcze posprzątać pokój?

Do you want to tidy the room today still?

M.: Nie, Zosia obiecała to zrobić. Daj jej tylko ścierkę do kurzu.

No, Zosia promised to do that. Just give her the duster.

T.: Dobrze, a potem zacznę myć naczynia.

All right, afterwards I'll start to wash the dishes.

M.: Ja będę myć, a ty wycieraj.

I'll wash and you dry (wipe).

T.: Ale te brudne garnki to ja potem umyję.

But I'll wash those dirty pots later.

M.: Czy ojciec poszedł do Kowalskich?

Did father go to the Kowalskis?

T.: Tak, poszedł do nich posłuchać radia, ale powiedział, że zaraz wróci.

Yes, he went to them to listen to the radio but he said he'll come back right now (immediately).

M.: Te czyste serwetki połóż do szafy.

Put those clean napkins in the closet.

T.: Dobrze. Brudne wrzuciłem już do kubła na odpadki.

O.K. I threw the dirty ones into the garbage can already.

M.: Nareszcie już skończyliśmy sprzątać. Dziękuję ci bardzo za pomoc.

Well, we finally finished cleaning up. Thanks a lot for your help.

T.: Czy wuj Adam będzie u nas spał?

Will uncle Adam sleep at our place?

M.: Tak, zapomniałam przygotować łóżko dla niego.

Yes, I forgot to prepare the bed for him.

T.: Zaraz przyniosę prześcieradła i koce. Czy wuj Adam ma klucz do mieszkania?

I'll bring the sheets and blankets right away. Does uncle Adam have the key to the apartment?

M.: Tak, dałam mu klucz, bo on zwykle późno wraca do domu.

Yes, I gave him the key, because he usually gets (comes) home late.

T.: Robi też dużo hałasu, szczególnie jak się za dużo napije!

He also makes a lot of noise, especially when he's had too much to drink!

LESSON 51

Grammar Analysis

THE IMPERATIVE MOOD

1. The imperative mood of verbs is used to express commands, orders, requests and pleas in direct speech. (in English for example: Come here! Tell me!)

The imperative mood has two forms: the present formed from the imperfective aspect of the verb and the future formed from the perfective aspect.

The key form of the imperative is the 2nd person singular.

- a/ The key form of the imperative of the verbs of the -ę, -i; -ę, -y; -ę, -e conjugations is formed by dropping the final three letters of the 2nd person singular of the present tense or the perfective future.

Imperfective (present)

robię
robisz - rób! (2nd pers.
informal)

Perfective (future)

zrobię
zrobisz - zrób! (2nd pers.
informal)

Rób to teraz - Do it now.

Zrób to jutro - Do it tomorrow.

Note that if the verb ends in -oisz (2nd pers. singular), it changes into -ó*j*.

Imperfective (present)

stoję
stoisz - stój! (2nd pers.
informal)
- stand! halt!

Note that if the stem of the verb ends in two consonants (except expalatal) then -ij or -yj might be added.

zaczne
zaczniejsz - zaczni*j*!

zaczni*j* pisać - start to write

but: myśleć
 myślisz - myśl!

- b/ The key form of the imperative of the verbs of the -am, -a and -em, -e conjugations is formed by dropping the final vowel of the 3rd person plural of the present tense or the perfective future.

Imperfective (present)

Perfective (future)

1 pers. s. szukam

poszukam

3 pers. s. szuka

poszuka

3 pers.pl. szukają - szukaj!

poszukają - poszukaj!

dowiem się

dowie się

dowiedzą się - dowiedz się!

Szukaj go teraz.- Look for him now.

Poszukaj go jutro.- Look for him tomorrow.

Dowiedz się o tym. -

Inquire about it.

- c/ The key form of the imperative of the verb dać, dawać and their derivatives is:

Imperfective (present)

Perfective (future)

dawaj

daj

but: dawaj!

Dawaj mu teraz jeść. - Give him to eat now.

Daj mu jeść jutro. - Give him to eat tomorrow.

In case when the 2nd pers. s. ending is -zisz, -niesz, -cisz, or -sisz then the final consonant of the imperative mood form gets a slash,

chodzę

chodzisz - chodź!

noszę

nosisz - noś!

zadzwoń

zadzwoń - zadzwoń!

wrócę

wróć - wróć!

Chodź tu. - Come here.

Wróć do domu. - Return home.

Zadzwoń do mnie - Give me a ring.

2.

An order or a request can also be expressed in Polish in one of the following manners:

a/ Proszę + infinitive of the respective verb,

e.g.:

Proszę nie palić!

- No smoking please.

Proszę siadać!

- Sit down please.

b/ The infinitive alone (more often in negative statements),

e.g.:

Nie palić!

- No smoking.

Nie przeszkadzać!

- Do not disturb.

Wysiadać!

- Get off.

This form expresses a very strong order.

c/ Future tense form (perfective or imperfective),

e.g.:

Wszyscy oficerowie zameldują się jutro u pułkownika Adam- skiego. - All officers will report tomorrow to Colonel Adamski.

Wszyscy będą musieli teraz iść do koszar. - Everybody must go now to the barracks.

3. In negative imperative sentences the imperfective aspect of the verb is generally used,

e.g.:

Weź to! (p. aspect)

- Take it!

Nie bierz tego! (i. aspect)

- Don't take it!

Zjedz to! (p. aspect)

- Eat it!

Nie jedz tego! (i. aspect)

- Don't eat it!

LESSON 51

Structural Drill

Part I - Require students to put the following expressions into imperative mood 2nd person singular.

Instructor:

- *Dziękować za prezent.
- *Przechodzić przez ulicę.
- *Gotować obiad.
- *Pisać list.
- *Chodzić do szkoły.
- *Uczyć się języka polskiego.
- *Stać w pokoju.
- *Strzelać na wojnie.
- *Czytać książkę.
- *Grać w piłkę.
- *Bawić się w domu.
- *Mieszkać u rodziców.
Napić się mleka.
Przeczytać książkę.
- *Prosić o rachunek.
- *Płacić rachunki.
- *Sprzedawać domy.
- *Jeść obiad.
Kupić samochód.
- *Iść do domu.
- *Wracać do szkoły.
- *Pracować u ojca.
- *Pomagać bratu.
Zapisać adres.
Wejść do klasy.
- *Cieszyć się z urlopu.
- *Płacić za obiad.
- *Gotować zupę.
Przyjąć tego pacjenta.
Zaczekać na ojca.
Zatelefonować do matki.
- *Ważyc towary.
- *Mówić po polsku.
Poradzić się doktora.
- *Brać książki.
Wprowadzić się do tego mieszkania.
Wynająć mieszkanie.
- *Jechać do miasta.
Pójść do miasta.
Zapytać nauczyciela.
Odwiedzić ojca.
- *Wyjeżdżać na urlop.
- *Piec chleb.
Przynieść gazetę.
Przyjechać jutro.

Students:

Dziękuj za prezent.

Zgłosić się do biura.
 Wstąpić do wojska.
 Pamiętać o tym.
 *Nosić to ubranie.
 *Myśleć o matce.
 Wrócić do domu.
 *Wysiąść z pociągu.
 Zatrzymać się na ulicy.
 *Leżeć w łóżku.
 Odwiedzić rodziców.
 Dowiedzieć się o to.
 Zamówić bilet.
 *Znaczyć drzewa.
 *Rozmawiać z bratem i siostrą.
 *Odpoczywać po pracy.
 *Stawiać pytania.
 Wydać pieniądze.
 *Prowadzić samochód.
 Nauczyć się lekcji.
 Skończyć pracę.
 Wpłacić pieniądze.
 *Spłacać raty za dom.
 Pójść do szkoły.
 Zostawić zeszyty.
 Spotkać go w szkole.
 Zapomnieć o wszystkim.
 Zdążyć na pociąg.
 *Meldować, że wszystko jest w porządku.
 Odjechać do miasta.
 Podpisać pokwitowanie.
 Policzyc pieniądze.
 Przywieźć towary.
 Sprawdzić rachunki.
 Ubrać się.
 Zameldować tego żołnierza u kapitana.
 Zgadzać się zawsze z nim.
 Pokazać obraz.
 Przyjść jutro.
 Zatrzymać samochód.

Part II - Require students to put sentences with asterisks into the negative imperative mood.

Instructor:

Students:

Dziękować za prezent.

Nie dziękuj za prezent.

Part III

a/ - Require students to put the following sentences into the future (perfective aspect).

Instructor:

Czekaj na Janka teraz.

Idź na obiad do restauracji teraz.
Wracaj do szkoły teraz.
Licz ręczniki teraz.
Pokazuj mu konie teraz.
Czytaj matce list teraz.
Gotuj dzieciom obiad teraz.
Graj w piłkę teraz.
Piecz chleb teraz.
Pomagaj matce sprzątać teraz.
Przyjeżdżaj zaraz.
Pisz pracę domową teraz.
Płać za obiad teraz.
Myśl o rodzinie teraz.
Kończ ten list teraz.
Ucz się lekcji teraz.
Jedz kanapki teraz.
Pakuj ubrania teraz.
Patrz na statki teraz.
Decyduj się teraz, czy chcesz jechać.
Fotografuj go teraz.
Zajmuj miejsca w pociągu teraz.
Dzwoń do Władka teraz.
Opowiadaj o wycieczce teraz.
Reperuj samochód teraz.
Waż masło teraz.
Kąp się teraz.
Myj włosy teraz.
Gaś światło przed domem teraz.
Jedź do miasta teraz.
Sprzątaj mieszkanie teraz.
Przygotowuj śniadanie dla Bolka teraz.

Students:

Zaczekaj na Janka
jutro.

Part III

b/

- Require students to put the following sentences into the present (imperfective aspect).

Instructor:

Przeczytaj książkę jutro.
Ugotuj ojcu kolację jutro.
Napij się soku po obiedzie.
Zagraj w piłkę jutro.
Pójdź do doktora jutro.
Upiecz ciastka jutro.
Pomóż bratu jutro.
Napisz list jutro.
Zapłać krawcowi jutro.
Zaczekaj na Zosię jutro.

Students:

Czytaj książkę teraz.

Przyjedź do nas jutro.
Pomyśl o mnie jutro.
Wróć do domu jutro.
Wydaż te pieniądze jutro.
Naucz się dialogu jutro.
Skończ tę pracę jutro.
Policz skarpetki Tadzia jutro.
Ubierz się po śniadaniu.
Pokaż mu zdjęcia jutro.

LESSON 51

Translation English - Polish

Tadzio Nowicki was tired but happy. (His) parents had invited many guests to (for) his name day party and had given him many presents. Mr. Brown also came to the party and Tadzio received from him an American camera. Zygmunt, Tadzio's older brother, had come with (his) good friends from (his) regiment. Tadzio had heard a lot about them from Zygmunt and he was very pleased to meet them. He received from them a book about the Polish Navy. Everybody had a good time at the Nowickis. Mrs. Nowicka had prepared an excellent supper. Zosia had helped her and Mrs. Kowalska had baked very good cakes for her. Unfortunately, Mrs. Nowicka's brother, Adam Grzybowski drank too much and broke several glasses. The Nowickis always have trouble with Adam. Mr. Nowicki gave him an aspirin, took him to another room and told him to lie down for a while. The guests stayed until eleven. Tadzio was helping (his) mother to wash the dishes and he was talking with her and with Zosia about the party.

Translation Polish - English

Kiedy Zosia przyjeżdżała do pracy była jeszcze ciemna noc, bo w Pol-

scę, w zimie noce są bardzo długie. Zosia nie lubiła wstawać wcześnie, ale musiała być w domu towarowym, w którym pracowała przed ósmą, a mieszkała dosyć daleko od miejsca pracy. Musiała jechać pół godziny autobusem, a do autobusu musiała iść kilka minut. Zwykle na rogu ulicy spotykała Władka Kowalskiego i Michała Woźniaka. Zosia bardzo ich lubiła, bo byli to młodzi i weseli chłopcy, którzy zawsze mówili jej miłe rzeczy. Oni i Zosia pracowali w tym samym domu towarowym. Władek i Michał nie byli bogaci, ale często kupowali jej ciastka na drugie śniadanie i brali ją wieczorem do kina. Zosia lubiła pracę w sklepie, bo poznawała tam dużo ludzi. Różni klienci przyglądali się zegarkom i aparatom fotograficznym, które ona sprzedawała. Zosia pokazywała im różne towary i odpowiadała na pytania. Klienci więcej rozmawiali niż kupowali, bo zegarki i aparaty są drogie w Polsce. Po pracy Zosia szła do sklepu spożywczego; tam było zawsze dużo ludzi, a mało towarów. Ona często musiała długo czekać i często rzeczy, których chciała nie było. Sprzedawcy wieczorem byli zmęczeni i nieprzyjemni. Lampy paliły się już na ulicach, kiedy Zosia wracała do domu.

Questions

1. Jakie są noce w Polsce w zimie? (very long)
2. Czego nie lubiła Zosia? (to get up early)
3. Gdzie pracowała Zosia? (dom towarowy)
4. O której godzinie Zosia musiała być w domu towarowym? (before 8 a.m.)
5. Czym jechała Zosia do pracy? (autobus)
6. Jak długo ona jechała do pracy? (half an hour)
7. Kogo ona spotykała na rogu ulicy? (Władek Kowalski, Michał Woźniak)
8. Jacy to byli chłopcy? (młody, wesoly)
9. Czy oni byli bogaci? (no)

10. Komu oni kupowali ciastka? (Zosia)
11. Kogo oni brali do kina? (Zosia)
12. Dlaczego Zosia lubiła pracę w sklepie? (meet many people)
13. Cemu przyglądali się klienci? (zegarek, aparat fotograficzny)
14. Jacy klienci przyglądali się zegarkom i aparatom fotograficznym? (various)
15. Co jest drogie w Polsce? (zegarek, aparat fotograficzny)
16. Dokąd szła Zosia po pracy? (sklep spożywczy)
17. Czego było tam mało? (towar)
18. Jacy byli sprzedawcy wieczorem? (zmęczony, nieprzyjemny)

LESSON 51

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co jest w tym domu?
2. Dlaczego jest nieporządek? (goście)
3. Kiedy w domu jest nieporządek? (usually after guests)
4. Jaka była zabawa? (perfect)
5. Za co Tadzio dziękuje matce? (prezent, książka, aspiryna, walizka)
6. Czy Tadzio dziękował już matce przedtem? (tak)
7. Który raz Tadzio dziękuje matce za prezenty? (once more)
8. Co matka kazała Tadziewi przestać robić? (to kiss)
9. Dlaczego matka kazała Tadziewi przestać całować? (to help)
10. Co matka kazała Tadziewi robić? (help washing dishes)
11. Kto kazał Tadziewi pomóc wszystko myć? (matka, siostra, brat, kolega)
12. Co Tadzio zaraz przyniesie? (plates, cups, socks, keys, briefcase, towels)
13. Kiedy Tadzio przyniesie talerze i filiżanki? (at once, in 1/2 hour, in 15 minutes, in 2 minutes)

14. Kto musi uważać, żeby nie zbić talerzy i filiżanek? (Tadzio)
15. Na co ma uważać Tadzio? (zbić)
16. Czego nie ma zbić Tadzio? (anything)
17. Do czego Tadzio ma wrzucić noże, łyżki i widelce? (sink)
18. Co Tadzio ma wrzucić do zlewu? (nóż, łyżka, widelec)
19. Co Tadzio ma zrobić z nożami, łyżkami i widelcami? (throw into sink)
20. O co Tadzio zapytał matkę? (tidying the room)
21. Co Zosia obiecała zrobić? (to tidy a room, to wash the dishes)
22. Czego mamusia dziś nie będzie robić? (to tidy a room)
23. Dlaczego mamusia nie będzie sprzątać pokoju? (Zosia will do it)
24. Co matka kazała Tadziowi dać Zosi? (a dust rag, a book, a handbag)
25. Gdzie Zosia będzie wycierać kurze? (pokój, kuchnia, korytarz)
26. Co Tadzio chce potem robić? (to wash the dishes)
27. W czym Tadzio chce myć naczynia? (sink)
28. Kto jeszcze chce myć naczynia? (matka)
29. Co więc będzie robić Tadzio? (wipe)
30. Co będzie myć matka, a co Tadzio? (naczynie, garnek - s. and pl.)
31. Jakie garnki będzie myć Tadzio? (dirty, black)
32. Do kogo poszedł ojciec? (Kowalski, Nowicki, Dziarski)
33. Po co ojciec poszedł do Kowalskich? (to listen to radio, to listen to Mrs. Kowalski)
34. Kiedy ojciec wróci? (right now, in an hour)
35. Co ma położyć Tadzio do szafy? (clean paper napkins)
36. Jakie serwetki ma położyć Tadzio do szafy? (clean ones)
37. Co wrzucił Tadzio do kubła z odpadkami? (dirty paper napkins)
38. Do czego (gdzie) wrzucił Tadzio brudne serwetki? (garbage can)
39. Za co dziękowała matka Tadziowi? (for help)
40. Kiedy matka podziękowała synowi? (when they had finished washing)

41. O co pytał Tadzio? (whether uncle Adam will sleep at home)
42. Gdzie będzie spał wuj Adam? (here, in the barracks, in the park)
43. Co matka zapomniała zrobić? (to prepare the bed)
44. Dla kogo zapomniała matka przygotować łóżko? (for uncle Adam)
45. Co przyniesie Tadzio? (prześcieradło i koc - pl.)
46. Kiedy przyniesie Tadzio prześcieradła i koce? (right away)
47. Co matka dała wujowi Adamowi? (the key)
48. Dlaczego matka dała wujowi Adamowi klucz? (because he returns late)
49. Kiedy wuj robi dużo hałasu? (when he drinks too much)

Part II

1. Czy w naszej kawiarni jest nieporządek?
2. Kto często robi nieporządek? (small children, small dogs, cats, animals)
3. Czy pan lubi nieporządek? (no, I like order)
4. Kiedy pan dostał prezent? (yesterday, two days ago)
5. Kto panu dał ten prezent? (wife, mother, sister)
6. Od kogo pan dostał prezenty? (żona, córka, matka, siostra, ojciec, brat)
7. Komu pan dał prezenty? (żona, córka, matka, siostra, ojciec, brat)
8. Jaki prezent pan kupi żonie? (nice plates, big white table, new knives, spoons, forks, soap, mirror)
9. Jakie prezenty chcą dostać pana dzieci?
10. Czy pan wie, jakie prezenty chce dostać pana matka (siostra, syn, córka)?
11. Gdzie można kupić ładne prezenty?
12. Czy zbił pan coś w domu? (dishes, cups, window, glass, mirror, lamp)
13. Co powiedziała pana żona?
14. Co pan powiedział wtedy? (excuse me, I'm sorry, I did not want to do this)

15. Czy zbił pan kogoś? (kolega, siostra, brat, pies, koń)
16. Dlaczego?
17. Kto pana zbił w szkole?
18. Gdzie myjemy brudne naczynia?
19. Co myjemy w zlewie?
20. Kto sprząta tą klasę? (we, soldiers)
21. Kto sprząta pana pokój? (I, my friend)
22. Kiedy żona pana sprząta mieszkanie? (never, every day)
23. Kto pomaga żonie sprzątać? (I, children)
24. Gdzie zwykle stoi kubeł na odpadki? (kitchen, back of the house)
25. Kto to jest wuj? (brother of the mother)
26. Ile prześcieradeł ma każdy żołnierz?
27. Ile pan ma koców na łóżku? (1-5)
28. Jakiego koloru są pańskie koce? (white, blue, red, green, yellow)
29. O której godzinie wraca pan do domu w sobotę? (late)
30. Co przeszkadza panu w nauce? (noise)
31. Gdzie zwykle jest hałas? (railroad station, street, barracks)
32. Proszę opowiedzieć w czym pan pomaga żonie w sobotę i w niedzielę?
(clearing of apartment)

LESSON 51

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. Walczak talked with us for two hours about the book which he is writing.
2. Yesterday I saw a friend whom I had not seen for a long time.

3. At the Nowickis I met Sergeant Grzybowski about whom you (informal) and I talked last week.
4. Today Zosia was in school before me.
5. You (informal) can leave the children with me; I will take care of them and Mary will play with them.
6. Are these the books which you promised to bring me?
7. Mrs. Majewska went to Cracow by car and Bolek went with her.
8. I saw you (informal) at the movies; I was sitting behind you.
9. This is the man to whom I sold a used car last year.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students.)

Write the words in parentheses in the correct Polish form:

1. Dziecko siedziało między (oni).
2. Wuj opiekuje się (on) podczas roku szkolnego.
3. Nie chcę rozmawiać z (ona), bo ona jest głupia.
4. Wiem, że Władek interesuje się (ja), ale ja nie interesuję się (on).
5. To jest autobus, (który) zawsze jadę do szkoły.
6. To jest dziewczyna, z (który) byłem wczoraj w kinie.
7. Krzesło, na (który) siedzisz ma złamaną nogę.
8. Studenci, (który) nie uczą się nie dostają dobrych stopni.
9. Idę do spółdzielni, w (który) pracuje kolega Władka.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Record on tape answers to questions: 1, 2, 7, 12, 15, 17, 20, 22, 25, 27, 28, 30, 35, 37, 39 of Oral - Aural Drill, Part I, L.49.

LESSON 51

Vocabulary

całować, i. (pocałować, p. całuję pocałuję całuje pocałuje)	- to kiss
czysty, czysta, czyste	- clean
filiżanka, f.	- cup
garnek, m. garnka, gen. s.	- pot
koc, m. koca, gen. s.	- blanket
kubeł, m. kubła, gen. s.	- bucket
kubeł na odpadki	- garbage can
kurz, m. kurzu, gen. s.	- dust
łyżka, f.	- spoon
mamusia, f.	- mom
naczynie, n.	- dish, vessel, utensil
nareszcie	- finally, at last
nieporządek, m. nieporządku, gen. s.	- mess, disorder
nóż, m. noża, gen. s.	- knife
odpadek, m. odpadki, nom. pl.	- refuse - garbage, scraps
pomoc, f.	- help
posłuchać, p. (słuchać, i. posłucham słucham posłucha słucha)	- to listen, to obey
posprzątać, p. (sprzątać, i. posprzątam sprzątam posprząta sprząta)	- to tidy, to clean
prezent, m. prezentu, gen. s.	- present, gift

przestać, p. (przestawać, i. przestaną przestają przestanie przestaje)	- to stop (doing), to cease, to discontinue
przeszkadzać, i. (przeszkodzić, p. przeszkadzam przeszkodzę przeszkadza przeszkodzi)	- to disturb, to bother
prześcieradło, n.	- sheet (bed)
serwetka, f.	- napkin
ścierka, f.	- rag
talerz, m. talerza, gen. s.	- plate
uważać, i. (no p.) uważam uważa	- to be careful, to pay attention, to be attentive
widelec, m. widelca, gen. s.	- fork
wrzucić, p. (wrzucać, i. wrzucę wrzucam wrzuci wrzuca)	- to throw in, to drop
wuj, m. wujowie, nom. pl.	- uncle (except father's brother)
wycierać, i. (wytrzeć, p. wycieram wytrę wyciera wytrze)	- to wipe, to erase
zbić, p. (bić, i. zbiję biję zbije bije)	- to break, to beat
zlew, m. zlewu, gen. s.	- sink

LESSON 52

Grammar Perception Drill

IMPERATIVE MOOD continued

1. Verbs ending in present (or perfective future) in: -ę, -i, -ę, -y, -ę, -e.

Imperative singular

1st pers.	wrócę	
2nd pers.	wrócisz	= wróć (key form)
3rd pers.	wróci	niech on (ona, ono) wróci

Imperative plural

		wróć+my = wróćmy
		wróć+cie = wróćcie
3rd pers.	wrócą	niech oni (one) wróczą

Imperative singular

1st pers.	popatrzę	
2nd pers.	popatrzysz	popatrz (key form)
3rd pers.	popatrzy	niech on (ona, ono) popatrzy

Imperative plural

		popatrz+my = popatrzmy
		popatrz+cie = popatrzcie
3rd pers.	popatrzą	niech oni (one) popatrzą

Imperative singular

1st pers.	zdecyduję	
2nd pers.	zdecydujesz	zdecyduj
3rd pers.	zdecyduje	niech on (ona, ono) zdecyduje

Imperative plural

		zdecyduj+my = zdecydujmy
		zdecyduj+cie = zdecydujcie
3rd pers.	zdecydują	niech oni (one) zdecydują

2. Verbs ending in present or perfective future in -am, -a or -em, -e.

Imperative singular

3rd pers. pl. wracają 2nd pers. wracaj (key form); jedzą - jedź
3rd pers. s. wraca 3rd pers. niech on (ona, ono) wraca - je

Imperative plural

1st pers. wracajmy = wracajmy, jedźmy
2nd pers. wracajcie = wracajcie, jedźcie
3rd pers. niech oni (one) wracają, jedzą

3. Imperfective aspect
Imperative (present)

Niech pan teraz je.
Jedź!

- Perfective aspect
Imperative (future)

Niech pan jutro zje.
Zjedź!

4. Require students to repeat the following statements after the instructor.

a/ Instructor:

Przyznaj się do tego.
Niech pan przyzna się do tego.
Przyznajmy się do tego.
Przyznajcie się do tego.
Niech panowie przyznają się do tego.
Pakuj walizki.
Zamknij okno.
Powieś obraz na ścianie.
Przechodź prędko przez ulicę.
Sfotografuj Basię na plaży.
Zajmuj miejsca w kinie.
Walcz o prawa człowieka.
Wierz w Boga.
Bądź na czas.
Bądź w domu.

Students:

Przyznaj się do tego.
Niech pan przyzna się do tego.
Przyznajmy się do tego.
Przyznajcie się do tego.
Niech panowie przyznają się do tego.

Bądź na czas.

- b/ Require students to repeat after the instructor.

Instructor:

Pozwalaj mu palić (imperf.)
Pozwól mu palić (perf.)
Mierz gorączkę.
Zmierz gorączkę.

Students:

Pozwól mu palić.

Dziękuj ojcu za pieniądze.
Podziękuj ojcu za pieniądze.
Myj samochód.
Wymyj samochód.
Sprzedawaj towary.
Sprzedaj towary.

- c/ Require students to form negative statements in the imperative mood (usually in imperfective aspect).

Instructor:

Zjedz to. Nie jedz tego.
Przygotuj śniadanie.
Nie przygotowuj śniadania.
Zaczniij czytać.
Nie zaczynaj czytać.
Zapłaćmy nasze rachunki.
Nie płaćmy naszych rachunków.
Zaczekajmy na nią.
Nie czekajmy na nią.
Skończmy tę pracę.
Nie kończmy tej pracy.

Students:

Zjedz to. Nie jedz tego.

- d/ Require students to put the following sentences into all forms of the imperative mood.

Instructor:

Strzelać z karabinu.

Students:

Strzelaj z karabinu.
Niech on strzela z karabinu.
Strzelajmy z karabinu.
Strzelajcie z karabinu.
Niech oni strzelają z karabinu.

Grać w piłkę.
Wracać do domu.
Słuchać radia.
Pamiętać o tym.
Odpoczywać po pracy.
Poszukać tego studenta.
Wysiadać na tej stacji.

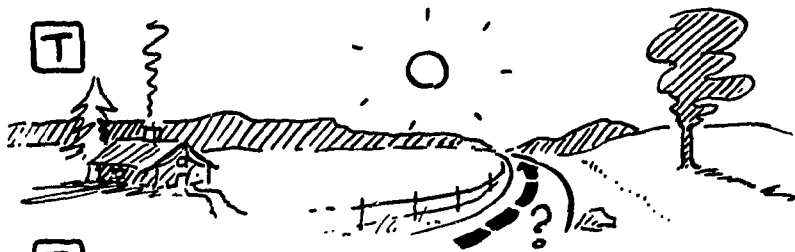
Bawić się ze siostrą.
Nie bać się psa.
Mówić prawdę.
Skręcić na lewo.
Gasić światło.

Policzyć pieniądze.
Skończyć czytać.

Pić herbatę.
Zostać w domu.
Ubrać dziecko.
Pójść do domu.
Brać lekarstwo.
Zatelefonować do szkoły.

Jeść drugie śniadanie.
Dowiedzieć się, która jest teraz godzina.

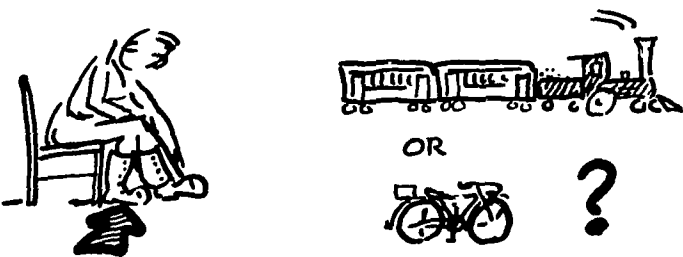
Zamknąć pudełko.
Zająć miejsce w kinie.
Zacząć uczyć się.

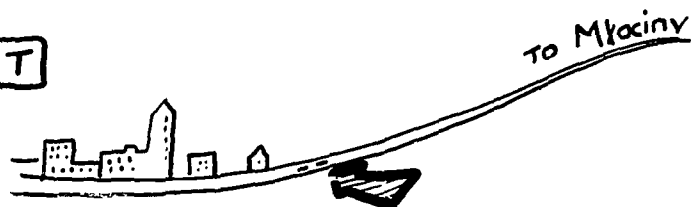
T

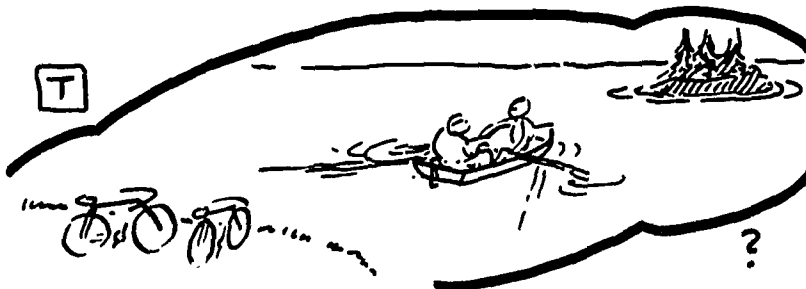
T

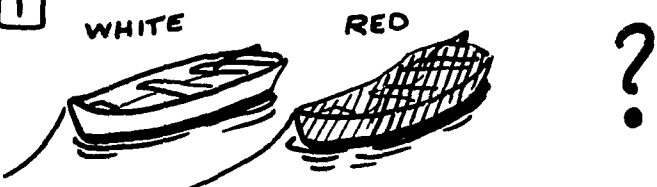
T

T

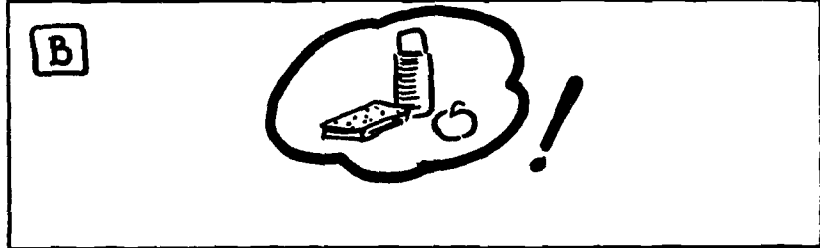
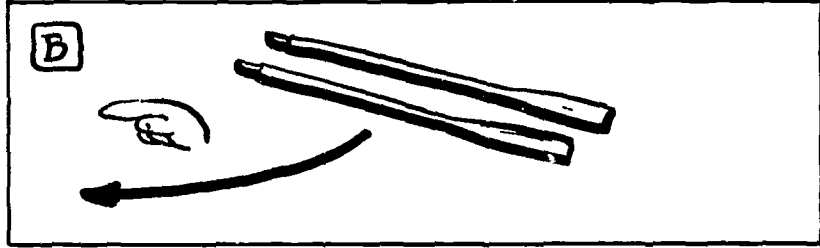
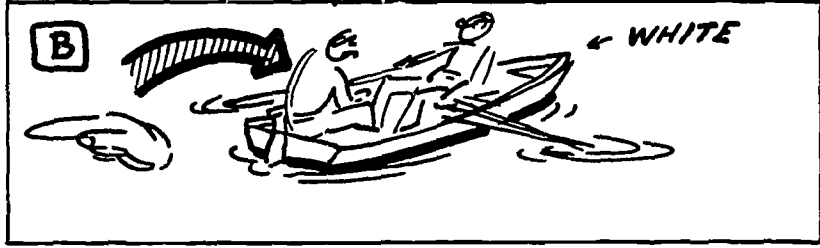
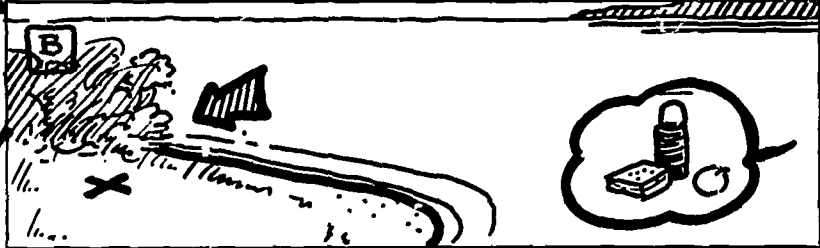
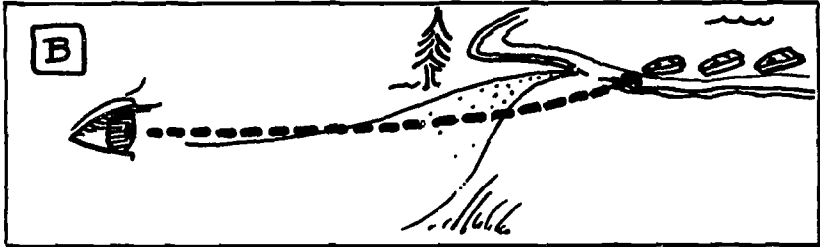
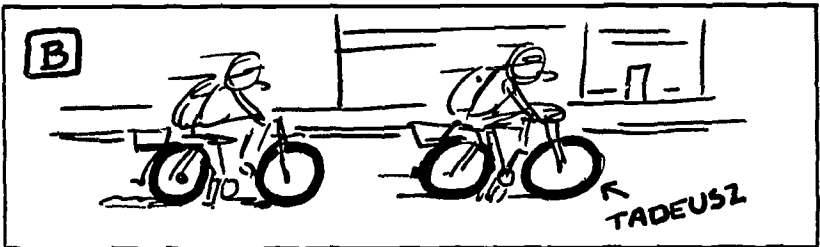
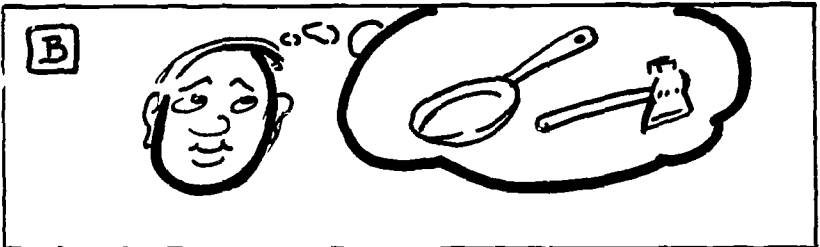
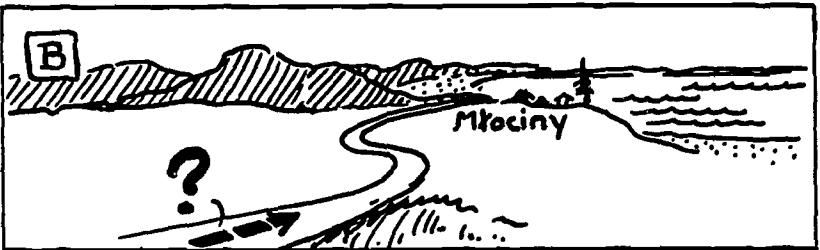
T

T

T

LESSON 52

Dialog (Going on a picnic - rowing on a lake)

T.: Tadeusz Nowicki

B.: Bolek Majewski

T.: Jaki śliczny dziś ranek. Pojedźmy na wycieczkę za miasto.

What a lovely morning today. Lets go for a trip out of town.

B.: To doskonały pomysł! Pojedziemy do Młocin nad jezioro, dobrze?

That's an excellent idea! We'll go to Młociny on the lake, O.K.?

T.: Doskonale, zaraz przygotuję plecaki, a ty tymczasem zapakuj jedzenie.

Fine, I'll prepare the rucksacks right away and you pack the food in the meantime.

B.: Nie zapomnij wziąć patelni i siekierki.

Don't forget to take the frying pan and a hatchet.

T.: Włożę tylko grube buty i możemy zaraz jechać. Czym pojedziemy, pociągiem czy rowerami?

I'll just put on (some) thick (heavy) shoes (boots) and we can go right away. Shall we go by train or on bikes?

B.: Pojedźmy tam na rowerach. Tadeusz, ty prowadź przez miasto, bo dobrze znasz drogę.

Let's go on bicycles. Tadeusz, you lead through town because you know the road well.

(Po chwili)

(After a while)

T.: Niedługo wyjedziemy z miasta na szosę do Młocin.

Shortly we'll leave (ride out of) the city and be on the highway to Młociny.

B.: Już widać jezioro i łódki przy brzegu.

The lake and rowboats near its bank can already be seen.

T.: Zostawmy rowery na brzegu i popłynijmy łódką na wyspę.

Let's leave the bikes on the bank and go by boat to the island.

B.: Widzisz te krzaki na wyspie? Tam zjedzmy śniadanie.

Do you see those bushes on the island? Let's have breakfast there.

T.: Którą łódkę wolisz, białą czy czerwoną?

Which boat do you prefer, the white one or the red one?

B.: Ta biała jest lepsza. Siadaj do steru, a ja będę wiosłował.

This white one is better. Sit down at the rudder and I will row.

T.: Za wolno płyniemy. Daj mi teraz trochę powioszkować, a ty steruj.

We are sailing too slowly. Let me row a little now and you steer.

B.: Dobrze, zaraz oddam ci wiosła.

All right. I'll give you the oars right away.

T.: Jedźmy teraz prędzej na wyspę, bo jestem już bardzo głodny.

Let's go faster now to the island, because I am already very hungry.

B.: Mnie także chce się jeść i chętnie zjem dobre śniadanie.

I also feel like eating and I'll be glad to eat a good breakfast.

LESSON 52

Grammar Analysis

THE IMPERATIVE MOOD

1. a/ The first person plural of the imperative mood consists of the 2nd person singular form of the imperative (key form) plus the ending -my,

e.g.:

pytaj	+	my	pytajmy	- let us ask (question)
wiedz	+	my	wiedzmy	- let us know
kończ	+	my	kończmy	- let us end
stój	+	my	stójmy	- let us stand
zaczniј	+	my	zaczniјmy	- let us start
myśl	+	my	myślmy	- let us think

- b/ The second person plural of the imperative mood consists of the second person singular of the imperative (key form) plus the ending -cie,

e.g.:

pytaj	+	cie	pytajcie	- you (people) ask
wiedz	+	cie	wiedzcie	- you (people) know
kończ	+	cie	kończcie	- you (people) end
stój	+	cie	stójcie	- you (people) stand
zaczniј	+	cie	zaczniјcie	- you (people) start
myśl	+	cie	myślcie	- you (people) think

- c/ The 3rd person singular or plural of the imperative mood consists of the respective 3rd pers. present tense or perfective future form preceded by the word niech,

e.g.: Singular

Plural

niech ... pyta
niech ... wie
niech ... kończy
niech ... stoi
niech ... zacznie
niech ... myśli

niech ... pytają
niech ... wiedzą
niech ... kończą
niech ... stoją
niech ... zaczną
niech ... myślą

- d/ Below is the complete imperative mood conjugation of the verb to write:

Imperfective aspect (present) Singular

2nd pers. pisz

3rd pers. niech on (ona, ono, pan, pani, Bolek, Zosia, student) pisze.

Plural

1st pers. piszmy
2nd pers. piszcie
3rd pers. niech oni (one, panowie, panie, państwo, studenci) piszą

Perfective aspect (future) Singular

2nd pers. napisz
3rd pers. niech on (ona, ono, pan, pani, Bolek, Zosia, student) napisze

Plural

1st pers. napiszmy
2nd pers. napiszcie
3rd pers. niech oni (one, panowie, panie, państwo, studenci) napiszą

e/ The following are the imperative forms of the verbs - być - to be,
and mieć - to have:

Singular

być

1st pers. (niech będę)
2nd pers. bądź
3rd pers. niech będzie

mieć

(niech mam)
miej
niech ma

Plural

1st pers. bądźmy
2nd pers. bądźcie
3rd pers. niech będą

miejmy
miejcie
niech mają

f/ The English meanings of the various forms of the imperative mood.

Singular

2nd pers. czytaj - read (informal - Bill, read!)
3rd pers. niech on czyta - let him read (tell him to read)
niech ona czyta - let her read (tell her to read)
niech pan czyta - you read (sir)
niech pani czyta - you read (lady)

Plural

1st pers. czytajmy - let us read
2nd pers. czytajcie - you (people) read
3rd pers. niech oni czytają - let them (boys) read (tell them to read)
niech one czytają - let them (girls) read (tell them to read)

niech one czytają - let them (children) read (tell them to read)

niech panowie czytają - you read, Gentlemen

niech panie czytają - you read, Ladies

niech państwo czytają - you read, Ladies and Gentlemen

g/ The imperative form of the verb to be - być is bądź,

e.g.:

Bądź dobrym studentem.

- Be a good student.

h/ The imperative mood of the 1st person singular is used very seldom, mainly in idioms. It consists of the 1st person singular of the present tense form preceded by the word - niech,

e.g.:

Niech najpierw wypalę
papierosa!

- Let me smoke a cigarette first!

LESSON 52

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Wyjeżdżać z miasta.

ty

Wyjeżdżaj
z miasta.

on, ona, ono

pan

pan Kowalski

my

wy

oni, one

państwo Kowalscy

panowie

panie

Piec chleb.

Przynieść książkę.

Przyjechać do miasta.

Zgłosić się do wojska.

Pamiętać o ojcu.

Prosić do stołu.

Telefonować do matki.

Myśleć o dziecku.

Wrócić do domu.

Wynajmować mieszkanie.

Wsiadać z pociągu.

Zatrzymać się na ulicy.

Być w domu.
Przestać pracować.
Posprzątać mieszkanie.
Posłuchać radia.
Włożyć listy do koperty.
Wyjechać z miasta na wieś.
Oddać książki.
Płynąć do brzegu.

LESSON 52

Translation
English - Polish

Tadzio was helping (his) mother to wash up the dishes after the party. While they washed they talked about the party and the guests. At the party Mrs. Nowicki had met a young airman, whom Zosia had invited. Zosia was very interested in him; she had talked a lot about him before, but that evening Mrs. Nowicki had seen that he spoke very little with her. "Of course" said Tadzio "he preferred to listen to Mr. Brown, who told us a lot about foreign countries which he had visited". Zosia, who was dusting (wiping the dust) the furniture in the other room, heard what Tadzio said. "You are a stupid boy", she said to (her) brother, "that airman did it for me, because I asked him to be nice to the American guest". "We will never finish if we'll talk so much" said the mother, and told Tadzio to wipe the knives, spoons and forks which she had washed. Zosia took several plates and started to put them in the cupboard. "I don't believe that Mr. Brown ..." she began, then she screamed and the plates fell on the floor with crash (noise). Mrs. Nowicki looked, then she screamed also and the cup which she had in (her) hand fell on the plates. "Women!" said Tadzio, then he took the white mouse and gave it a little milk on a plate.

Translation
Polish - English

Była sobota po południu. Tadzio Nowicki siedział przy stole, w mieszkaniu Majewskich. Przed nim, na stole leżała biała kartka papieru, na której były tylko dwa słowa "praca domowa". Tadzio napisał je pół godziny temu ... Bolek Majewski siedział naprzeciwko Tadzia i od pół godziny patrzył w książkę i już chyba dwudziesty raz czytał te same słowa ... "Nie mogę się uczyć, Taziu! Patrz jaki jest ładny dzień!" powiedział. "Ja także nie mogę robić. Napiszę pracę domową wieczorem albo jutro. Chodź teraz ze mną nad rzekę". Niedługo potem chłopcy byli za miastem. "To już ostatnie takie ładne dni" powiedział Bolek. "Za tydzień będzie pierwszy listopad. Zaczną się deszcze i wiatry, a ja od pierwszego listopada naprawdę zacznę się uczyć". "Ja nigdy nie lubię siedzieć w domu i uczyć się" odpowiedział Tadzio. "Gdy będę marynarzem ..." Nie skończył mówić, bo w tej chwili zobaczyli małego psa, który leżał na brzegu rzeki. Pies był bardzo chudy. Prawdopodobnie nie jadł już kilka dni. "Nie możemy go tu zostawić", powiedział Bolek, "musimy wziąć go do domu". "Oczywiście, ale ty go weź, bo u nas wszyscy pracują, a pies nie może być cały dzień w domu" powiedział Tadzio. Bolek bardzo się ucieszył. "Moja babka jest cały dzień w domu, tylko na zakupy wychodzi" powiedział. Godzinę potem, w kuchni państwa Majewskich, pies zjadł garnek kaszy i spał pod stołem, a Bolek i Tadzio rozmawiali kto będzie się nim opiekował.

Questions

1. Kiedy Tadzio Nowicki siedział przy stole? (sobota po południu)
2. W czym mieszkaniu siedział Nowicki? (Majewscy)
3. Co leżało na stole? (white slip of paper)
4. Przed kim leżała biała kartka papieru? (Tadzio)

5. Co było na tej kartce? (two words)
6. Jakie to były słowa? (homework)
7. Kto napisał te słowa? (Thaddeus)
8. Kiedy napisał on te słowa? (1/2 hour ago)
9. Gdzie siedział Bolek? (across)
10. Co robił Bolek? (looked into the book)
11. Jak długo patrzył w książkę? (1/2 hr.)
12. Czego on nie może robić? (to study)
13. Jaki był dzień? (nice)
14. Kiedy Bolek napisze pracę domową? (in the evening or tomorrow)
15. Dokąd chciał iść Bolek? (rzeka)
16. Z kim Bolek chciał iść nad rzekę? (Tadzio)
17. Za czym byli chłopcy potem? (miasto)
18. Jakie były dni? (nice)
19. Co będzie za tydzień? (1st November)
20. Co zacznie się w listopadzie? (rains and winds)
21. Kiedy Bolek zacznie się uczyć? (since the 1st of November)
22. Gdzie nie lubił siedzieć Tadzio? (cztery ściany)
23. Czym chciał być Tadzio? (marynarz)
24. Co zobaczyli Tadzio i Bolek? (mały pies)
25. Gdzie leżał mały pies? (brzeg rzeki)
26. Czy ten pies był gruby? (no, it was skinny)
27. Jak dawno ten pies już nie jadł? (kilka dni)
28. Czego nie mogli zrobić chłopcy? (to leave the dog)
29. Dokąd Bolek chciał wziąć psa? (dom)
30. Co robią wszyscy w domu Tadzia? (pracować)
31. Kto weźmie psa? (Bolek)

32. Czy Bolek ucieszył się z tego? (yes)
33. Gdzie jest babka Bolka przez cały dzień? (dom)
34. Dokąd wychodzi babka Bolka? (shopping)
35. Gdzie był pies w godzinę potem? (kuchnia)
36. W czyjej kuchni był pies? (państwo Majewscy)
37. Co zjadł pies? (pot of grits)
38. Pod czym on spał? (stół)
39. O czym myśleli Tadeusz i Bolek? (how to call the dog)

LESSON 52

Oral - Aural Drill

Part I

1. Jaki był ranek, kiedy Tadeusz i Bolek wybierali się na wycieczkę? (nice, bad)
2. Dokąd pojechali Tadeusz i Bolek? (lake, town, river, country)
3. Czy oni pojechali nad rzekę? (no, lake, sea, river)
4. Co przygotował Tadeusz? (knapsack, eating, food, bicycles)
5. Co tymczasem zrobił Bolek? (packed the food, things)
6. Co wzięli chłopcy? (frying pan, knives, bread, butter, cheese)
7. Co chłopcy wzięli oprócz patelni? (hatchet)
8. Co włożył Tadeusz? (shoes, shirt, tie, jacket, socks)
9. Jakie buty włożył Tadeusz? (thick, new, old, black)
10. Czym chłopcy mogli jechać? (by train or bikes, by bus, car horses)
11. Czym chciał jechać Bolek? (on bicycles, car, train, bus, horse)
12. Czym pojechali chłopcy na wycieczkę? (by bicycles, by train, by bus)
13. Kto prowadził przez miasto? (Tadeusz, father, brother, girl, officer)
14. Dlaczego Tadeusz prowadził przez miasto? (he knew the road well, he knew the town, he wanted to)

15. Na jaką szosę wyjechali chłopcy po chwili? (to Młociny, old, new,
nice, good road)
16. Co widzieli chłopcy? (the lake and rowboats, river, country,
mountains, nice churches)
17. Kiedy chłopcy widzieli jezioro i łódki? (when on road to Młociny,
at noon)
18. Co było przy brzegu? (rowboats, trees, woods, people)
19. Co zostawili chłopcy przy brzegu jeziora? (bicycles, suits, an ax,
the frying pan)
20. Gdzie zostawili chłopcy rowery? (on the bank, on the street, in front
of the house, in the garden, behind the school)
21. Czy plecaki też tam zostawili? (no)
22. Dokąd chłopcy popłynęli łódką? (to the island, under the bridge,
to the other bank)
23. Czym popłynęli (pojechali) na wyspę? (by boat)
24. Co (było widać) widzieli na wyspie? (bushes, people, birds, dogs,
flowers, black cats)
25. Gdzie chcieli chłopcy zjeść śniadanie? (on the island, by the bushes,
on the bank, in a restaurant)
26. Która łódka była lepsza? (white, big, small, blue)
27. Przy czym siadł Tadeusz? (rudder, oar, flag)
28. Kto wiosłował? (Bolek)
29. Jak płynęli chłopcy? (too slowly, too fast)
30. Komu Tadeusz kazał sterować? (Bolek, Marysia, żołnierz, dziewczyna,
Amerykanin)
31. Komu potem Bolek oddał wiosła? (Tadeusz, siostra, kolega, przyjaciel,
ojciec)
32. Co chętnie robi Bolek? (eat, write, shoot, kiss, check out, look)

Part II

1. Jakie ranki są w Monterey?
2. Jaki dziś był ranek? (very nice, bad)
3. Kiedy pan był ostatnio na wycieczce? (on Saturday, on Sunday)

4. Z kim pan był na wycieczce? (with my wife children, grandmother)
5. Czy pan widział jezioro Tahoe?
6. Czy bierze pan zwykle jedzenie na wycieczki?
7. Czy pan często wyjeżdża w niedziele na wycieczki?
8. Kto z pana rodziny jeździ na rowerze?
9. Czy pan umie jeździć na rowerze?
10. Kiedy pan płynął łódką?
11. Jaką łódką pan płynął?
12. Czy pan umie wiosłować?
13. Czym pan wiosłował?
14. Czym pan sterował?
15. Czy pan ma własną łódkę?
16. Kiedy pan kupił łódkę? (1, 2, 3, 4 years ago)
17. Jakiego koloru jest (była) łódka pana? (black, green white, blue)
18. Czy pan miał rower?
19. Ile kosztował ten rower?
20. Czy pan ma siostrę?
21. Ile sióstr pan ma?
22. Czy pan lubi się kąpać?
23. Z kim się pan kąpał?
24. Jaka była woda?
25. Kiedy pan się golił?
26. Czym pan się golił?
27. Czy pan się goli rano, czy wieczorem?
28. Z kim pan mieszka?
29. Gdzie pan mieszka?
30. Jaki jest adres pana?

LESSON 52

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. After the drill all the new soldiers were very tired.
2. People who were always free, often do not know how lucky they are.
3. Married students do not live in the barracks.
4. Mary's parents are sick, so she can't come to the party.
5. These tall, slim boys with whom you were talking are Polish soldiers.
6. My mother's brothers can't work, because they are old and deaf.
7. American pilots are usually young.
8. Władek and I ate a lot because we were hungry.
9. Eolek's uncles are very good to (for) him.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Write the words in parentheses in the correct Polish form:

1. Zosia nie bawiła się dobrze na imieninach ojca, bo prawie wszyscy mężczyźni byli albo (stary) albo (gruby) albo (łysy).
2. Szkoda, że bracia Marysi, która jest taka ładna, są tak (brzydki).
3. Basia poznała dużo miłych młodych ludzi w Poznaniu. Niestety, ci którzy jej się podobali, byli wszyscy (żonaty).
4. Nie rozmawiałem dzisiaj z kolegami w biurze, bo przyjechał szef z Warszawy, więc oni byli bardzo (zajęty).
5. Żołnierze pierwszej kompanii byli (podzielony) na cztery drużyny.
6. "Czy znasz dobrze Nowickich?" "Tak, to bardzo (przyjemny) ludzie".
7. Nie lubię rozmawiać z Jankiem i z jego bratem, bo to są bardzo (głupi) chłopcy.

8. Synowie państwa Cichockich są bardzo (zepsuty).

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Summarize on tape Dialog 50.

LESSON 52

Vocabulary

brzeg, m. brzegu, gen. s.	- bank (river), shore, coast
jedzenie, n.	- food, eating
jezioro, n.	- lake
krzak, m. krzaka/krzaku, gen. s.	- bush
łódka, f.	- (small) boat
mnie się chce/chce mi się (idiom)	- I feel like ...
mnie się nie chce/nie chce mi się (idiom)	- I don't feel like ...
niedługo	- shortly, not long (time)
oddać, p. (oddawać, i. oddam oddaje odda oddaje)	- to give away, to give back
patelnia, f.	- frying pan
plecak, m. plecaka, gen. s.	- rucksack, knapsack, pack
popłynąć, p. (płynąć, i. popłynę płynę popłynię płynię)	- to sail, to swim, to ride (in a boat), to flow
powioskować, p. (no i.) powioskuje powioskuje	- to row (for a while)
prędzej	- faster

ranek, m. ranka/ranku, gen. s.	- morning
siekierka, f.	- hatchet, small ax
ster, m. steru, gen. s.	- rudder, helm
sterować, i. (no p.) steruje steruje	- to steer
szosa, f.	- highway
śliczny, śliczna, śliczne widać (infinitive only)	- lovely, charming, pretty - one can see, it can be seen
wiosło, n. wioskować, i. (no p.) wioskuję wioskuję	- oar - to row
wyspa, f.	- island
zająć się, p. (zajmować się, i. zajmę się zajmuję się zajmie się zajmuje się)	- to be busy with, to take care of

Below are verbs introduced before in one aspect only:

zmienić, p. (zmieniać, i. zmienię zmieniam zmieni zmieniam)	- to change
zwiedzić, p. (zwiedzać, i. zwiedzę zwiedzam zwiedzi zwiedza)	- to visit (a place only), to (do) sightseeing

LESSON 52A

Grammar Perception Drill

Part I

Require the students to put the following expressions into all persons of the imperative mood.

Instructor:	Suggested words:	Students:
zajmować się dzieckiem	ty	zajmuj się dzieckiem
	on	niech on zajmuje się
	ona	dzieckiem
	ono	
	pan	
	pan Kowalski	
	my	
	wy	
	oni	
	one	
	państwo Kowalscy	
	panowie	
	panie	

wkładać wiosła do łódki
sterować łódką
płynąć do brzegu
wiosłować szybko
oddawać zawsze pieniądze do banku
słuchać rodziców
uważać na zdrowie
sprzątać pokój
nie przeszkadzać w klasie

Require the students to put the above expressions into the negative imperative mood (imperfective aspect) in all persons.

podpisać rachunek	nie podpisuj rachunku
pójść do sklepu	
napisać list do żony	
policzyć pieniądze	
nauczyć się dialogu	
upiec smaczne ciastko	
zgasić światło w klasie	
wystartować samolotem wieczorem	
poszukać dobrego samochodu	
dać im kawy	
zadzwonić po doktora	
poczekać na pociąg	
przyjrzeć się jemu	
odpowiedzieć na list	
pożyczyć rower	
zerwać kwiaty	
zdecydować się na kupno domu	

Instructor:

Suggested words:

Students:

Niech on będzie w domu o czwartej.
O której on ma być w domu?

Niech ona będzie w biurze o ósmej
O której ona ma być w domu?

Niech oni będą nad morzem o 12-tej.
O której oni mają być nad morzem?

Niech one będą tu jutro.
Gdzie one mają być jutro?

Kiedy ja mam być tam?

Kiedy my mamy być tam?

Part II

a/
Ten oficer jest ranny. ranny
Jacy są ci oficerowie?

Ten szewc jest garbaty. garbaty
Jacy są ci szewcy?

Ten krawiec jest chudy. chudy
Jacy są ci krawcy?

Ten kucharz jest gruby. gruby
Jacy są ci kucharze?

Ten podoficer jest wysoki. wysoki
Jacy są ci podoficerowie?

Tamten żołnierz jest chory. chory
Jacy są tamci żołnierze?

Tamten człowiek jest stary. stary
Jacy są tamci ludzie?

Niech on będzie w domu o czwartej.

Bądź tam wcześniej.

Bądźmy tam przed południem.

Bądźcie tam po południu.

Ci oficerowie są ranni.

Instructor:**Suggested words:****Students:**

Ten strzelec jest niski.
Jacy są ci strzelcy?

niski

Ci strzelcy są niscy.

Ten sierżant jest tłusty.
Jacy są ci sierżanci?

tłusty

Ten profesor jest łysy.
Jacy są ci profesorowie?

łysy

Ten zegarmistrz jest dobry.
Jacy są ci zegarmistrze?

dobry

Ten mężczyzna jest żonaty.
Jacy są ci mężczyźni?

żonaty

b/

To jest kolega biurowy.
Kto to jest?

To są koledzy biurowi.

To jest szwajcarski student.
To jest polski uczeń.
To jest dobry murarz.
To jest amerykański inżynier.
To jest pan Adamski.
To jest pan Cichocki.
To jest duży mężczyzna.
To jest bogaty człowiek.
To jest doskonały mąż.
To jest francuski generał
To jest szkolny kolega Janka.
To jest dobry dowódca.

Part III

Kto codziennie wyjeżdża
do pracy?

wyjeżdżać do pracy

Ja (ty, on, ona, ono,
my, wy, oni, one)
codziennie wyjeżd-
żam do pracy.

Kto codziennie będzie
wyjeżdżał do pracy?

Ja (ty, etc.) codziennie
będę wyjeżdżał do pracy.

Instructor:**Suggested words:****Students:**

Kto codziennie wyjeżdżał
do pracy?

Ja (ty, etc.) codzien-
nie wyjeżdżałem do pracy.

Kto jutro wyjedzie do
pracy?

wyjechać do pracy

Ja (ty, etc.) jutro wy-
jadę do pracy.

Kto wczoraj wyjechał
do pracy?

Ja (ty, etc.) wczoraj wy-
jechałem do pracy.

wydawać pieniądze
wydać pieniądze

wpłacać pieniądze do banku
wpłacić pieniądze do banku

kupować chleb
kupić chleb

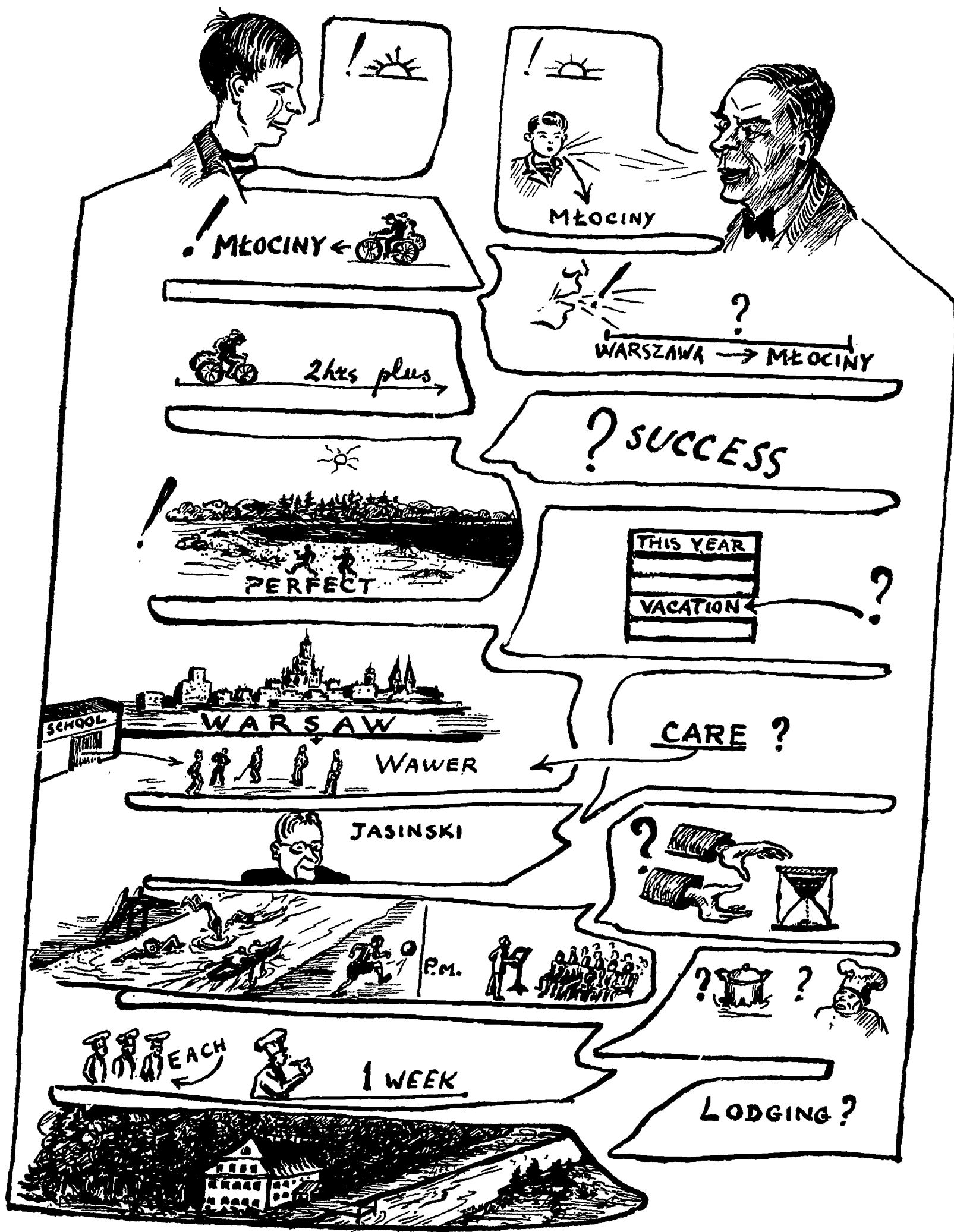
przynosić gazetę
przynieść gazetę

palić fajkę
zapalić fajkę

czytać gazetę
przeczytać gazetę

uczyć się lekcji
nauczyć się lekcji

pisać list
napisać list

LESSON 52A

Dialog (Mr. Karwowski talks with Tadzio)

K.: pan Karwowski
T.: Tadzio Nowicki

Mr. Karwowski
Tadzio Nowicki

T.: Dzień dobry panu.

Good morning, sir.

K.: Dzień dobry. Rozmawiałem
wczoraj z Bolekiem i dowie-
działem się, że byliście na
wycieczce w Młocinach.

Good morning. I talked yesterday
with Bolek and I learned that you
were on a trip to Młociny.

T.: Tak jest, proszę pana. Byliśmy
w Młocinach. Pojechaliśmy tam
na rowerach.

That is right, sir. We were in
Młociny. We went there on bicycles.

K.: Powiedz mi jak długo jecha-
liście z Warszawy do Młocin?

Tell me how long did it take you
go from Warsaw to Młociny?

T.: Jechaliśmy dosyć długo, bo
więcej niż dwie godziny.

Quite a while - more than two
hours.

K.: Jak wam udała się wycieczka?

How was the trip?

T.: Doskonale. Pogoda była ładna
i bawiliśmy się dobrze.

Perfect. The weather was fine and
we had a good time.

K.: Gdzie byłeś na wakacjach w tym
roku?

Where have you been on vacation
this year?

T.: Byłem na wakacjach w Wawrze
pod Warszawą z kolegami ze
szkoły.

I was on vacation in Wawer near
Warsaw with the school boys.

K.: Kto się tam wami opiekował?

Who was taking care of you (boys)?

T.: Nauczyciel ze szkoły pan Ja-
siński był z nami.

Mr. Jasiński the school teacher
was with us.

K.: A co wy tam robiliście przez
cały czas?

And what did you do there all the
time?

T.: Kąпалиśmy się w rzece, wiosło-
waliśmy i graliśmy w piłkę.
Po południu mieliśmy wykłady.

We swam in the river, rowed and
played ball. In the afternoon we
had lectures.

K.: A kto wam gotował, czy mie-
liście kucharza?

And who cooked for you? Did you
have a cook?

T.: Każdy z nas był kucharzem.
Ja tam byłem kucharzem przez
tydzień.

Each of us was a cook. I was
a cook there for a week.

K.: A gdzie mieszkaliście?

Where did you live?

T.: Mieszkaliśmy w dużym domu
w lesie blisko rzeki.

We lived in a big house in the
forest near the river.

LESSON 52A

Structural Drill

Part I (adj. qualif. male pers.)

Require the students to put the following sentences into plural:

To jest młody sierżant.
Kto to jest?

sierżant

To są młodzi sierżanci.

francuski oficer
bogaty krewny
inżynier kolejowy
dobry buchalter
wysoki człowiek
mój przyjaciel
hotelowy doktor
wesoły chłopiec
stary chorąży
głodny żołnierz
brudny kucharz
żonaty Polak
zmęczony strzelec
chudy kapral
amerykański marynarz
szczęśliwy solenizant

Jacy są ci szeregowi?

głuchy

Ci szeregowi są głusi.

łyse
przyjemny
zdrowy

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jacy są ludzie?

wolny
gruby
miły
chory
spiący
brzydki
tajemniczy
szczupły
starszy od tamtego
lepszy od tamtego

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto płynie łódką po
jeziorze?
Kto pakuje kanapki
do plecaka?

ja
ty
on
ona
ono
my
wy
oni
one

Ja płynę łódką

Pan Janik nie poznał
pana Bednarskiego.
Kogo on nie poznał?

on

On nie poznał jego.

Pan Janik nie poznał
Zosi.
Kogo on nie poznał?

ona

Pan Bednarski nie poznał
dziecka pana Kowalskiego.
Kogo on nie poznał?

ono

Pan Janik nie poznał
żołnierzy.
Kogo on nie poznał?

oni

Instructor:

Suggested words:

Students:

Faństwo Grzybowski
nie poznali pani No-
wickiej i pani Walczak.
Kogo oni nie poznali?

one

Kogo nie poznał pan Nowak?

ja

On nie poznał mnie.

ty
my
wy

Profesor uczy Piaseckiego
Kogo on uczy?

On uczy jego.

Profesor uczy Basię Pia-
secką.
Kogo on uczy?

Nauczyciel uczy małe
dziecko.
Kogo on uczy?

Jan uczy ludzi pływać.
Kogo on uczy pływać?

Jan uczy pływać młode
dziewczyny.
Kogo on uczy pływać?

Kogo Bolek uczy wiosłować?

ja

Bolek uczy wiosłować
mnie.

ty
my
wy

Bolek oddaje pieniądze
panu Andrzejowi.
Komu on oddaje pieniądze?

On jemu oddaje pienią-
dze.

Jadzia oddaje pieniądze
Marysi.
Komu ona oddaje pieniądze.

My oddajemy pieniądze
krewnym.
Komu my oddajemy pieniądze?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Oni oddają pieniądze
kelnerkom.
Komu oni oddają pieniądze?

Komu on przygląda się?

ja

On przygląda się mnie.

ty

my

wy

Wuj często mówi o Pia-
seckim.
O kim wuj często mówi?

ja

Wuj często mówi o mnie

ty

my

wy

Walczak często myśli
o kucharce.
O kim Walczak często
myśli?

Franek zapomina często
o Cichockich.
O kim zapomina często
Franek?

Pani Nowicka zapomniała
o kelnerkach.
O kim zapomniała pani
Nowicka?

Przy kim siedzi Basia?

ja

Basia siedzi przy mnie.

ty

my

wy

Józek wiosłował razem
z Frankiem.
Z kim wiosłował Józek?

Józek wiosłował razem
z nim.

Basia ma randkę z Bolkiem.
Z kim ma Basia randkę?

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kogo matka szukała wczoraj? Do kogo matka przy- jedzie jutro?	ja ty on ona ono my wy oni one	Matka szukała wczoraj mnie. Matka przyjedzie jutro do mnie.
Komu matka dała pieniądze? Dzięki komu matka przyjechała do Polski?	ja ty on ona ono my wy oni one	Matka dała pieniądze mnie. Matka przyjechała dzięki mnie.
Kogo matka kocha? Na kogo matka czeka?	ja ty on ona ono my wy oni one	Matka kocha mnie. Matka czeka na mnie.
Kim Zosia intere- suje się? Z kim Zosia pojedzie do miasta?	ja ty on ona ono my wy	Zosia interesuje się mną. Zosia pojedzie do miasta ze mną.

LESSON 52A

Translation English - Polish

1. Usually young boys like to swim in the lake or in the sea.
2. Old people like to be at home and read books or newspapers.
3. I will lend you this book when I will finish reading it.
4. I was looking for him yesterday for two hours and I found him in town.
5. I got this pass thanks to that young captain Wiśniewski, who was here two days ago.
6. The soldiers are tired but they must clean the rifles.
7. I will be here at six thirty and then we will go to the movies.
8. At 10 o'clock they were still far from the shore.
9. Small children go to bed right after seven o'clock, because they must sleep long.
10. I have trouble with my hair because it is too long, so I will go to the barber tomorrow.
11. I read this book already, but I didn't like it.
12. I intend to walk towards these big trees, and you can go with me, if you want to.

Translation

Polish - English

Na imieninach pana Tadeusza Świderskiego zebrało się dużo gości.
Imieniny pana Świderskiego są 28 października. Władek, syn pana Świ-

derskiego zaprosił kolegów na imieniny ojca. Byli to młodzi ludzie, którzy pracowali w różnych biurach na stacji w Warszawie, albo służyli w wojsku.

Szwagier pana Świderskiego, pan Kaliński przyszedł na imieniny później niż inni, ponieważ musiał długo czekać na autobus. Pan Kaliński był sierżantem i służył w 2-gim pułku piechoty. Pan Kaliński życzył solenizantowi dobrego zdrowia i powodzenia.

Pan Świderski poprosił szwagra do stołu, gdzie wypili kilka kieliszków wódki i zjedli parę kanapek. Przed kolacją młodzi chłopcy rozmawiali z ładnymi pannami. Ci którzy służyli w wojsku, mówili o służbie wojskowej. Starsi ludzie poszli do innego pokoju i tam pili wódkę, rozmawiali i palili papierosy.

Sierżant Kaliński nie mógł zostać na kolacji u państwa Świderskich, gdyż miał służbę w nocy i musiał wrócić do koszar. Kiedy pan Kaliński wyszedł, całe towarzystwo siadło do stołu, żeby zjeść kolację. Po kolacji goście bawili się jeszcze dosyć długo i poszli do domu dopiero o godzinie 2-giej w nocy.

Questions

1. Kto zebrał się na imieninach pana Tadeusza Świderskiego.
2. Kiedy są imieniny pana Świderskiego?
3. Kogo zaprosił Władek na imieniny ojca?
4. Czy koledzy Władka byli starzy?
5. Gdzie pracowali koledzy Władka?

6. Gdzie służyli koledzy Władka?
7. Kiedy przyszedł na imieniny szwagier pana Świderskiego?
8. Na co musiał czekać długo pan Kaliński?
9. Kim był pan Kaliński?
10. Gdzie on służył?
11. Czego życzył pan Kaliński solenizantowi?
12. Dokąd pan Świderski poprosił szwagra?
13. Co oni robili przy stole?
14. Z kim rozmawiali młodzi chłopcy?
15. Kiedy rozmawiali młodzi chłopcy z ładnymi pannami?
16. O czym mówili koledzy Władka, którzy służyli w wojsku?
17. Kokąd poszli starsi ludzie?
18. Co robili starsi ludzie w innym pokoju?
19. Kto nie mógł zostać na kolacji?
20. Dlaczego sierżant Kaliński nie mógł zostać na kolacji u państwa Świderskich?
21. Po co całe towarzystwo siadło do stołu?
22. Co robili goście po kolacji?
23. Kiedy oni poszli do domu?

LESSON 52A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto rozmawiał wczoraj z Bolkiem?
2. Gdzie Tadzio i Bolek byli wczoraj?

3. Czym oni pojechali do Młocin?
4. Jak długo oni jechali z Warszawy do Młocin?
5. Jak udała się im wycieczka?
6. Jaka była pogoda?
7. Gdzie był Tadek na wakacjach?
8. Z kim był Tadek na wakacjach?
9. Kto się nimi opiekował?
10. Co oni robili podczas wakacji?
11. Kiedy oni mieli wykłady?
12. Kto był tam kucharzem?
13. Jak długo Tadek był kucharzem?
14. W jakim domu mieszkali chłopcy?
15. Gdzie był ten dom?
16. Jak daleko był dom od rzeki?

Part II - General Questions

1. Jak jest morze podczas burzy?
2. Co się dzieje z okrętem, kiedy są duże fale na morzu?
3. Co nosi żołnierz polski na czapce?
4. Jaką porę roku pan lubi i dlaczego?
5. Kto umie dobrze golić?
6. Czy pan ma klucze od biurka?
7. Z czym pan lubi kanapki?
8. Czym pan steruje łódkę?

4

9. Co trzeba mieć, żeby wiosłować?
10. Co pan lubi jeść na obiad?
11. Co pan pije podczas obiadu?
12. Dokąd pan wyjeżdża na wycieczki i co pan wtedy robi?
13. Czym pan jeździ na wycieczki?
14. Ile pan ma lat, gdzie pan mieszka i co pan robi?
15. Czym pan je zupę?
16. Czym pan je mięso?

LESSON 52A

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. If the weather is nice, I will go to the beach on Sunday.
2. I looked the alarm clock over, I liked it and I decided to buy it.
3. She left for Zakopane two days ago, and she will come back on Monday.
4. I woke up this morning at five thirty, and I couldn't sleep any more.
5. There is a lot of green bushes by the river.
6. Winter begins in December and ends in March.
7. I would like to buy this suit but I don't have money.
8. I have a blue carpet and a green couch in my room

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students).

Answer the following questions:

- 1. Co żołnierz ma w plecaku?**
- 2. Po co są taksówki?**
- 3. O której godzinie chodzi pan spać w piątek?**
- 4. Co pan lubi fotografować?**
- 5. Co pan robi w niedzielę?**

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. V

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
45	At the watchmaker.	Dative singular and plural of nouns.
46	Illness.	Dative singular and plural of adjectives.
47	Conversation on maneuvers.	Personal pronouns. Accusative and genitive singular and plural.
47A	Taking a room in a boardinghouse.	
48	Visiting a ship.	Personal pronouns. Dative and locative singular and plural.
49	Packing and checking out of hotel.	Personal pronouns. Instrumental singular and plural. Relative pronouns.
50	Name day party.	Nominative plural of adjectives qualifying male persons.
51	Dishwashing.	The imperative mood. Verbs in -ę; -am; -em. Formation of the key form only.
52	Going on a picnic - rowing on a lake.	The imperative mood continued. All forms of the present and future imperative mood.
52A	Mr. Karwowski talks with Tadzio.	

VOCABULARY TO LESSONS 45-52 A

A

Amerykanin, m. - American, L.50
 artyleria, f. - artillery, L.47
 aspiryna, f. - aspirin, L.46

B

bagaż, m. - luggage, baggage, L.44
 bić, i., zbić, p. - to break,
 to beat, L.51
 Bóg, m. - God, L.46
 brudny - dirty, L. 45
 brzeg, m. - bank (river), shore,
 coast, L.52
 budzik, m. - alarm clock, L.45
 bujać (się), i. - to rock,
 to swing (oneself), L.48

C

całować, i., pocałować, p. -
 to kiss, L.51
 chyba - I guess; probably, L.48
 chyba że... - unless, L.48
 cukierek, m. - hard candy, L.49
 czysty - clean, L. 51

D

dać, p. (dawać, i.) - to give, L.45
 decydować (się), i., zdecydować
 (się), p. - to decide, L.48
 doskonale - wonderfully, fine,
 excellently, perfectly, L.50
 dzięki - thanks, L.46
 dziób, m. - bow (of a ship),
 beak, L. 48
 dzisiaj - today, L. 45
 dziwny - strange, odd, queer, L.49
 dzwonić, i., zadzwonić, p. -
 to ring, to phone, L.46

F

fala, f. - wave, L. 48
 filiżanka, f. - cup, L. 51

flaga, f. - flag, L.48
 fotografować, i., sfotografować, p.
 - to photograph, L.48
 fryzjer, m. - barber, L.49

G

garnek, m. - pot, L. 51
 głos, m. - voice, vote, L. 47
 głuchy, - deaf, L.50
 głupi - silly, stupid, L.47
 gorączka, f. - fever, temperature,
 L. 46
 górny - upper, L. 48

H

handlowy - merchant (as adj.),
 commerce (as adj.), L.48
 hotelowy - hotel (as adj.), L.49

I

imieniny, pl. only - name day, L.50

J

jakiś - some kind, L.46
 jedzenie, n. - food, eating, L.52
 jeśli - if, L. 45
 jezioro, n. - lake, L.52

K

kazać, i. and p. - to order, to tell,
 to command, L. 46
 kieliszek, m. - glass (liqueur, wine,
 liquor), L.50
 klucz, m. - key, L. 49
 kłopot, m. - trouble, L. 46
 koc, m. - blanket, L. 51
 kochać, i., pokochać, p. - to love,
 L. 47
 komunista, m. - communist, L.46
 korytarz, m. - corridor, passage, L.49

krążownik, m. - cruiser, L. 48
 krzak, m. - bush, shrub, L.52
 kubeł, m. - bucket, L.51
 kubeł na odpadki - garbage can, L.51
 kurz, m. - dust, L. 51

L

lekarstwo, n. - medicine, L.46
 lepiej - better, L.46
 linia, f. - line, ruler, L.47

Ł

łódka, f. - (small) boat, L.52
 łyżka, f. - spoon, L.51

M

mamusia, f. - Mom, L.51
 manewr, m., manewry, pl. -
 manoeuvre, stratagem, L.47
 marsz, m. - march, L.47
 marynarka, f. - marine, L.48
 marynarka wojenna - Navy, L.48
 marynarka handlowa - merchant
 marine, L.48
 marynarz, m. - sailor, L.48
 mieć szczęście - to be lucky,
 L.48
 mierzyć, i., zmierzyć, p. -
 to measure, L.46
 miło - pleasantly, agreeably,
 nicely, L.50
 miły - pleasant, agreeable,
 nice, L.50
 mnie się chce/chce mi się (id.)
 - I feel like... L.52
 mnie się nie chce/nie chce mi
 się (idiom) - I don't feel
 like... L.52
 mu - him, L.46

N

naczynie, n. - dish, vessel,
 utensil, L.51
 najstarszy - the eldest, L.50
 napiwek, m. - tip, L.49
 naprawa, f. - repair, (the)
 fixing, L. 45

naprawiać, i., naprawić, p. - to re-
 pair, to fix, L.45
 naprawić, p., naprawiać, i. - to re-
 pair, to fix, L.45
 nareszcie - finally, at last, L.51
 natarcie, n. - attack, L.47
 nauczyć, p., uczyć, i. - to teach,
 L.46
 nawet - even, L.45
 nic dziwnego - no wonder, L.49
 niedługo - shortly, not long (time),
 L.52
 nieporządek, m. - mess, disorder,
 L.51
 nieprzyjaciel, m. (abbr.: npl) -
 enemy, L.47
 noga, f. - foot, leg, L.49
 nóż, m. - knife, L.51
 numerowy, m. - porter, L.49

O

obietcać, p., obiecywać, i. -
 to promise, L.46
 obiecywać, i., obietcać, p. -
 to promise, L.46
 oddać, p., oddawać, i. - to give
 away, to give back, L.52
 oddawać, i., oddać, p. - to give
 away, to give back, L.52
 odpać, m. - refuse, L.51
 odpadki, pl. - garbage, scraps, L.51
 odpłynąć, p., odpływać, i. -
 to sail (away), L.48
 odpływać, i., odpłynąć, p. -
 to sail (away), L.48
 odpowiadać, i., odpowiedzieć, p. -
 to answer, to suit, to correspond,
 L.46
 odpowiedzieć, p., odpowiadać, i. -
 to answer, to suit, to correspond,
 L.46
 odsługuwać, i., odsłużyć, p. -
 to complete service, L.50
 odsłużyć, p., odsługuwać, i. -
 to complete service, L.50
 ogień, m. - fire, L.47
 okop, m., okopy, pl. - trench, L.47
 okręt wojenny - warship, L.48
 orzełek, m. - Polish cap emblem, L.48
 osłona, f. - cover, protection, L.47
 otwarty - open, L.48

P

pakować, i., zapakować, p. - to pack, L.49
 para, f. - pair, L.49
 patelnia, f. - frying pan, L.52
 patrol, m. - patrol, L.47
 patrzeć, i. - to look(at), L.48
 pęknięty - broken, cracked, split, L.45
 plaża, f. - beach, L.46
 plecak, m. - rucksack, knapsack, pack, L.52
 pływać, i., popływać, p. - to sail, to swim, to ride in a boat, to flow, L.52
 pływać, i., frequentative - to swim, to float, L.46
 pocałować, p., całować, i. - to kiss, L. 51
 pochodzenie, n. - descent, derivation, L.50
 podobać się, i., spodobać się, p. - to appeal to, to like, to please one, L.45
 pokazywać, i. (pokazać, p. L.37) - to show, to display, to point at, L.45
 pokład, m. - deck, L.48
 pokochać, p., kochać, i. - to love, L.47
 Polak, m. - Pole (male), L.46
 pomoc, f. - help, L.51
 pomóc, p. (pomagać, i. L.21) - to help, L.45
 pomysł, m. - idea, conception, L.48
 pończocha, f. - stocking, L.49
 popływać, p., pływać, i. - to sail, to swim, to ride in a boat, L.52
 portfel, m. - wallet, L.45
 portier, m. - porter, L.49
 posłuchać, p. (słuchać, i. L.19) - to listen, to obey, L.51
 posprzątać, p., sprzątać, i. - to tidy, to clear, L.51
 powiedzieć, p. - to tell, to say, L.45 (mówić, i. - to speak, to tell, to talk, L.21)
 powiosłować, p. (no i.) - to row (for a while), L.52
 powołany - called, summoned, L.50
 poznać, p. (poznawać, i. L.11) - to meet, to recognize, L.50

pozwalać, i., pozwolić, p. - to let to allow, to permit, L.46
 pozwolić, p., pozwalać, i. - to let, to allow, to permit, L.46
 pożyczać, i. (+ dat.), pożyczyć, p. (+ dat.) - to loan, L.47
 pożyczać, i. (od + gen.), pożyczyczyć, p. (od + gen.) - to borrow (from), L.47
 pożyczyć, p. (+ dat.), pożyczać, i. (+ dat.) - to loan, L.47
 pożyczyczyć, p. (od + gen.), pożyczyczyć, i. (od + gen.) - to borrow (from), L.47
 później - later, L.47
 prezent, m. - present, gift, L.51
 prędzej - faster, L.52
 przechodzić, i., przejść, p. - to be transferred, to pass, to cross (on foot), to go through, L.50
 przeciw - against, L.46
 przedwczoraj - day before yesterday, L.47
 przejść, p., przechodzić, i. - to be transferred, to pass, to cross (on foot), to go through, L.50
 przeprosić, p. (przepraszać, i. L.29) - to excuse oneself, to beg pardon, to apologize, L.49
 przestać, p., przestawać, i. - to stop (doing), to cease, L.51
 przestawać, i., przestać, p. - to stop (doing), to cease, L.51
 przeszkadzać, i., przeszkodzić, p. - to disturb, to bother, L.51
 przeszkodzić, p., przeszkadzać, i. - to disturb, to bother, L.51
 prześcieradło, n. - sheet, (bed), L.51
 przeziębienie, i., przeziębienie się, p. - to catch cold, L.46
 przeziębienie, p., przeziębienie się, i. - to catch cold, L.46
 przyglądać się, i., przyjrzeć się, p. - to stare, to look at, to observe, to watch, to gaze at, L. 45

przygotowywać (się), i., przygotować (się), p. - to prepare (one-self), to make ready, L.49
 przygotować (się), p., przygotowywać (się), i. - to prepare (one-self), to make ready, L.49
 przyjemny - pleasant, L.48
 przyjeżdżać, i., (przyjechać, p., L.26) - to come (by means of transportation), L.49
 przyjrzeć się, p., przyglądać się, i. - to stare, to look at, to observe, to watch, to gaze at, L.45
 przykro - unpleasantly, painfully, L.45
 przykro mi - I am sorry, I hate to, L.45
 przynosić, i. (przynieść, p., L.26) - to bring by hand, L.45
 przywozić, i. (przywieźć, p., L.36) - to bring (by means of transportation), L.45
 przyznać (się), p., przyznawać (się), i. - to admit, L.48
 przyznawać (się), i., przyznać (się), p. - to admit, L.48

R

ranek, m. - (the) morning, L.52
 ranny - wounded; morning (as adj.) L.47
 reperować, i., zreperować, p. - to repair, to fix, L.45
 rezerwa, f. - reserve, L.50
 rezerwista, m. - reservist, L.50
 ręcznik, m. - towel, L.49
 ręka, f. - hand, arm, L.49
 rower, m. - bicycle, L.47
 rozpoznać, p., rozpoznawać, i. - to reconnoitre, L.47
 rozpoznawać, i., rozpoznać, p. - to reconnoitre, L.47
 rozpoznawczy - reconnaissance (as adj.), L.47
 rufa, f. - stern (of a ship), L. 48

S

serwetka, f. - napkin, L.51
 sfotografować, p., fotografować, i. - to photograph, L.48
 siekierka, f. - hatchet, small ax, L.52
 skarpetka, f. - sock, L.49
 skąd (idiom) - how come, L.50
 służba zasadnicza - active duty, L.50
 solenizant, m. - person celebrating his nameday or birthday, L.50
 spodobać się, p., podobać się, i. - to appeal to, to like, to please one, L.45
 sprężyna - spring (metal), L.45
 sprzątać, i., posprzątać, p. - to tidy, to clear, L.51
 sprzedać, p., (sprzedawać, i., L.21) - to sell, L.45
 stać się, p., stawać się, i. - to happen, to become, L.45
 stanąć, p., (stać, i., L.21) - to stop, to stand, L.45
 stanowisko, n. - position, L.47
 stanowisko wyjściowe do natarcia - attack position, L. 47
 stawać się, i., stać się, p. - to happen, to become, L.45
 ster, m. - rudder, helm, L.52
 sterować, i. (no p.) - to steer, L.52
 szczęście, n. - luck; happiness, L.48
 szeregowy, m. - enlisted man, L.50
 szosa, f. - highway, L.52

S

ścierka, f. - rag, L.51
 śliczny - lovely, charming, pretty, L.52
 śpiący - sleepy, L.50

T

tajemniczy - mysterious, L.50
 taksówka, f. - taxi, L.48
 talerz, m. - plate, L.51
 tani - cheap, inexpensive, L.46

teczka, f. - brief case, folder,
L.49
towarzystwo, n. - company, crowd,
society, association, L.50
turysta, n. - tourist, L.50
tymczasem - in the meantime, for
the time being, temporarily,
L.48

U

uczyć, i., nauczyć, p. - to teach,
L.46
udało mi się - I succeeded, L.47
udało się - it succeeded, L.47
urodziny, pl. only - birthday,
L.45
uważać, i. (no p.) - to be careful,
to pay attention, to be atten-
tive, L.51
uwierzyć, p., wierzyć, i. - to trust,
to believe, L.45

W

walczyć, i. (no p.) - to fight,
to wrestle, L.46
walizka, f. - suitcase, L.49
walka, f. - combat, fight, L.47
walka na bagnety - close combat,
bayonet drill, L.47
wesoły - gay, merry, cheerful, L.50
wiatr, m. - wind, L.48
widać (inf. only) - one can see,
it can be seen, L. 52
widelec, m. - fork, L.51
widok, m. - view, L.48
wierzyć, i., uwierzyć, p. - to trust,
to believe, L.45
wieszak, m. - hanger, L.49
większość, f. - majority, L.50
winda, f. - elevator, L.49
wiosło, n. - oar, L.52
wioskować, i. (no p.) - to row,
L.52
wisieć, i. (no p.) - to be hanging,
L.49
wkładać (do), i., włożyć (do), p. -
to put on, (in), L.49
włożyć (do), p., wkładać (do), i.-
to put on, (in), L.49
wojenny - war (as adj.), L.48
wolno - it is allowed, L.46
wolno - slowly, slow (as adv.),
L.46

wódka, f. - vodka, L.50
wrzucać, i., wrzucić, p. - to throw
in, L.51
wrzucić, p., wrzucać, i. - to throw
in, L.51
wstępować, i. (wstąpić, p., l.27) -
to enter, to join, L.49
wuj, m. - uncle (except father's
brother), L.51
wybór, m. - selection, choice, L.45
wybrzeże, n. - coast, L.47
wycieczka, f. - trip, excursion,
L.48
wycierać, i., wytrzeć, p. -
to wipe, to erase, L.51
wyjściowy - exit (as adj.), L.47
wymeldować, p., wymeldowywać, i. -
to check out, L.49
wymeldowywać, i., wymeldować, p.-
to check out, L.49
wziąć, p. (brać, i., L.21) -
to take, L.45

Z

zadzwoić, p., dzwonić, i. - to ring,
to phone, L.46
zająć, p., zajmować, i. - to take up,
to occupy, L.47
zająć się, p. (zajmować się, i. L.38)
- to be busy with, to take care
of, L.52
zajmować, i., zająć, p. - to take up,
to occupy, L.47
zamknąć, p., zamykać, i. - to lock,
to shut, to close, L.49
zamykać, i., zamknąć, p. - to lock,
to shut, to close, L.49
zanieść, p., zanosić, i. - to carry,
to take (by hand), L.49
zanosić, i., zanieść, p. - to carry,
to take (by hand), L.49
zapakować, p., pakować, i. - to
pack, L.49
zasadniczy - fundamental, cardinal,
basic, L.50
zawodowy - professional, L.50
zbić, p., bić, i. - to break, to
beat, L.51
zbierać (się), i., zebrać (się), p.-
to gather, L.50
zdaje się - it seems, L.46
zdawać się - to seem, L.46

zdecydować (się), p., zdecydować (się),
i. - to decide, L.48
zdobyć, p., zdobywać, i. - to take,
to capture, L.47
zdobywać, i., zdobyć, p. - to take,
to capture, L.47
zdrowie, n. - health, L.50
zdrowy - healthy, L.50
zebrać (się), p., zbierać (się), i. -
to gather, L.50
zegarmistrz, m. - watchmaker, L.45
zerwać, p., zrywać, i. - to break off,
to cut off, to tear off, L.48
zlew, m. - sink, L.51
zmęczony - tired, L.47
zmierzyć, p., mierzyć, i. - to
measure, L.46
zreperować, p., reperować, i. -
to repair, to fix, L.45
zrywać, i., zerwać, p. - to break off,
to cut off, to tear off, L.48

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME VI
LESSONS 53-60

ED033357

AL 002 153

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume VI

Lessons 53-60

August 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 168 lessons in 27 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

LESSON 53	1	LESSON 57	105
Dialog	7	Dialog	111
Grammar Analysis ...	9	Grammar Analysis ...	114
Vocabulary	19	Vocabulary	124
LESSON 54	22	LESSON 58	127
Dialog	29	Dialog	133
Grammar Analysis ...	31	Grammar Analysis ...	135
Vocabulary	44	Vocabulary	144
LESSON 55	47	LESSON 59	147
Dialog	53	Dialog	153
Grammar Analysis ...	55	Grammar Analysis ...	156
Vocabulary	64	Vocabulary	168
LESSON 56	67	LESSON 59A	171
Dialog	71	Dialog	181
Grammar Analysis ...	73	Str. Drill	183
Vocabulary	84	Vocabulary	194
LESSON 56A	87	LESSON 60	197
Dialog	93	Dialog	203
Str. Drill	95	Grammar Analysis ...	206
Homework	104	Vocabulary	217

INDEX of Situations and Grammatical Problems in Volume VI	220
VOCABULARY L. 53 - 60 ..	221

Grammar Reception Drill

VOCATIVE CASE

Nouns and
adjectives.

FEMININE ending in a con-
sonant or -i and all MAS-
CULINE (except masc. pers.
in -i/ec and non-diminu-
tives in -o)

same ending as
in loc. sing.

FEMININE

diminutives of
first names in
-a also MASC.
dimin. in -io

-u

other Fem. and Masc. **MASCULINE**

in -a
also MASC. in
-o (exc. dimin.
in -io)

-o

in -i/ec
(male pers.)

-e

NEUTER

same ending
as in nom.
sing.

PLURAL

all genders

same ending
as nom. plural

Grammar Perception Drill

Locative

Instructor:

Mówię o doktorze.

Suggested words:

doktor
 major
 profesor
 szwagier
 syn
 porucznik
 kapral
 pułkownik
 Bolek
 Władek
 Janek
 Tadeusz
 Andrzej
 Henryk
 Józio
 Tadeo
 Michał
 Władysław
 Zygmunt
 Stefan
 Mieczysław
 Adam

Exceptions: Bóg - Boże
 pan - panie

Vocative

Students:

Doktorze!

Jak pan woła na matkę?
 " " " " córkę?
 " " " " siostrę?
 " " " " żonę?

Matko!

Jak pan woła na Jadwigę?
 " " " " Marię?
 " " " " Zofię?
 " " " " kolegę?
 " " " " zastępcę?
 " " " " sprzedawcę?

Instructor:

Students: L. 53

Jak pan woła na Zosię?
" " " " Marysię?
" " " " Basię?
" " " " Jadzię?

Zosiu!

Jak pan woła na pana Kowalskiego?
" " " " Cichockiego?
" " " " Kolankowskiego?
" " " " Adamskiego?
" " " " Karskiego?
" " " " Majewskiego?
" " " " Nowackiego?
" " " " Bukowskiego?
" " " " Walczaka?
" " " " Woźniaka?
" " " " Pawlaka?
" " " " Dąbka?
" " " " Długosza?

Panie Kowalski!

Panie Walczak!

Jak pan woła na ojca?
" " " " chłopca?

Ojcie!

Jak pan woła na synów?
" " " " profesorów?
" " " " kaprali?
" " " " poruczników?

Synowie!

Require students to translate the following sentences:

Dear Władek, give me water.
Dear brother, help me.
Dear son, read this book.
Dear Mary, learn the Polish language.
My child, get dressed.
My daughter, don't be afraid of him.
Dear sister, remember that I am old.
Dear Adam, admit that you are wrong.

L. 53

Zosia, look for my brother.

Jadwiga, pay the bill.

Józio, finish it now.

Doctor, tell me the truth. (Panie doktorze, niech pan ...)

Mr. Dąbek, you drive the car.

Mr. Nowicki, you pay this bill.

Professor, don't ask me about it.

Gentlemen, write on a typewriter.

Andrzej, let us go to the movies.

Ladies, eat (your) dinner.

Colleagues, take (your) seats.

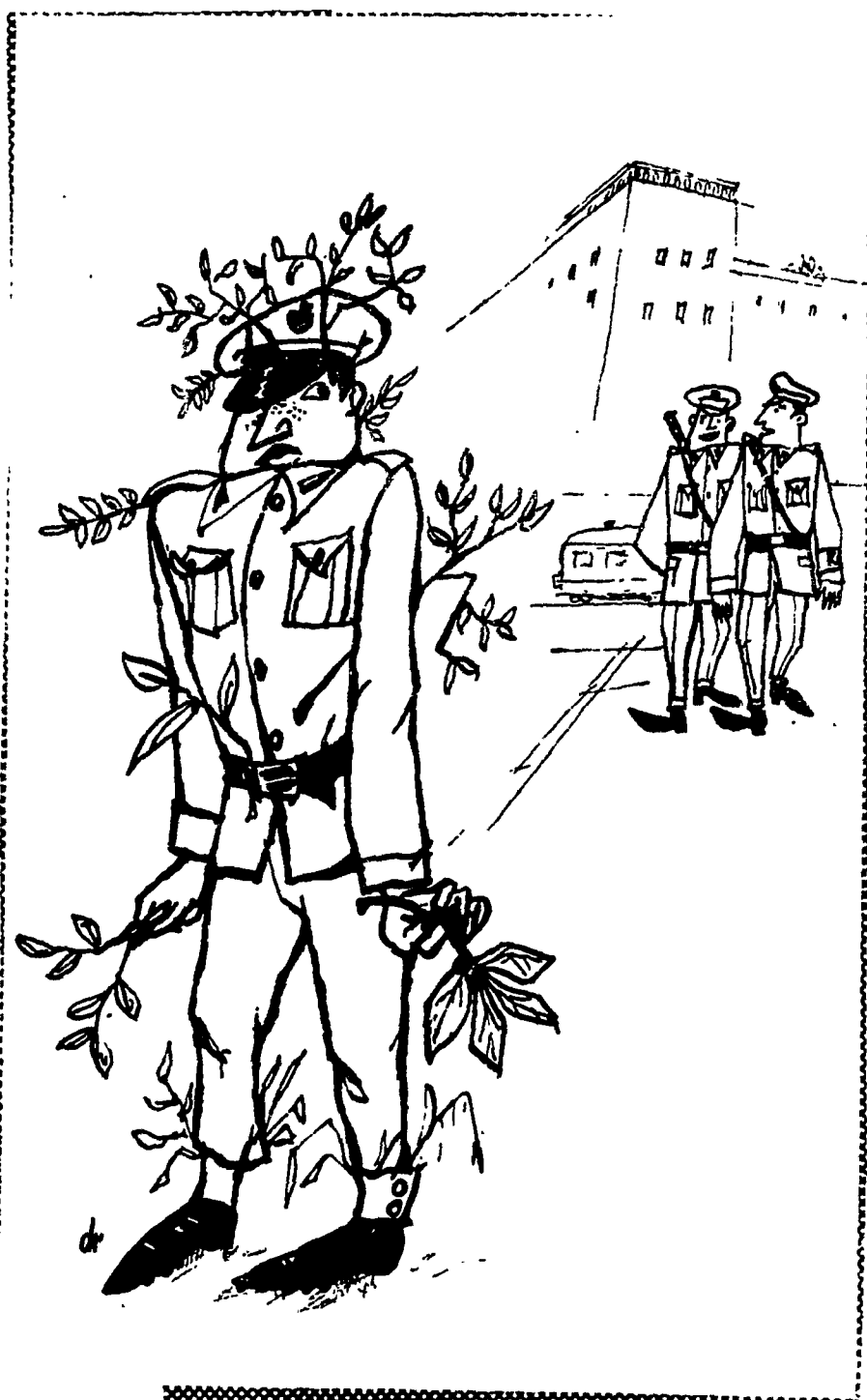
(You people) find out at what time the train leaves.

Children, stay home.

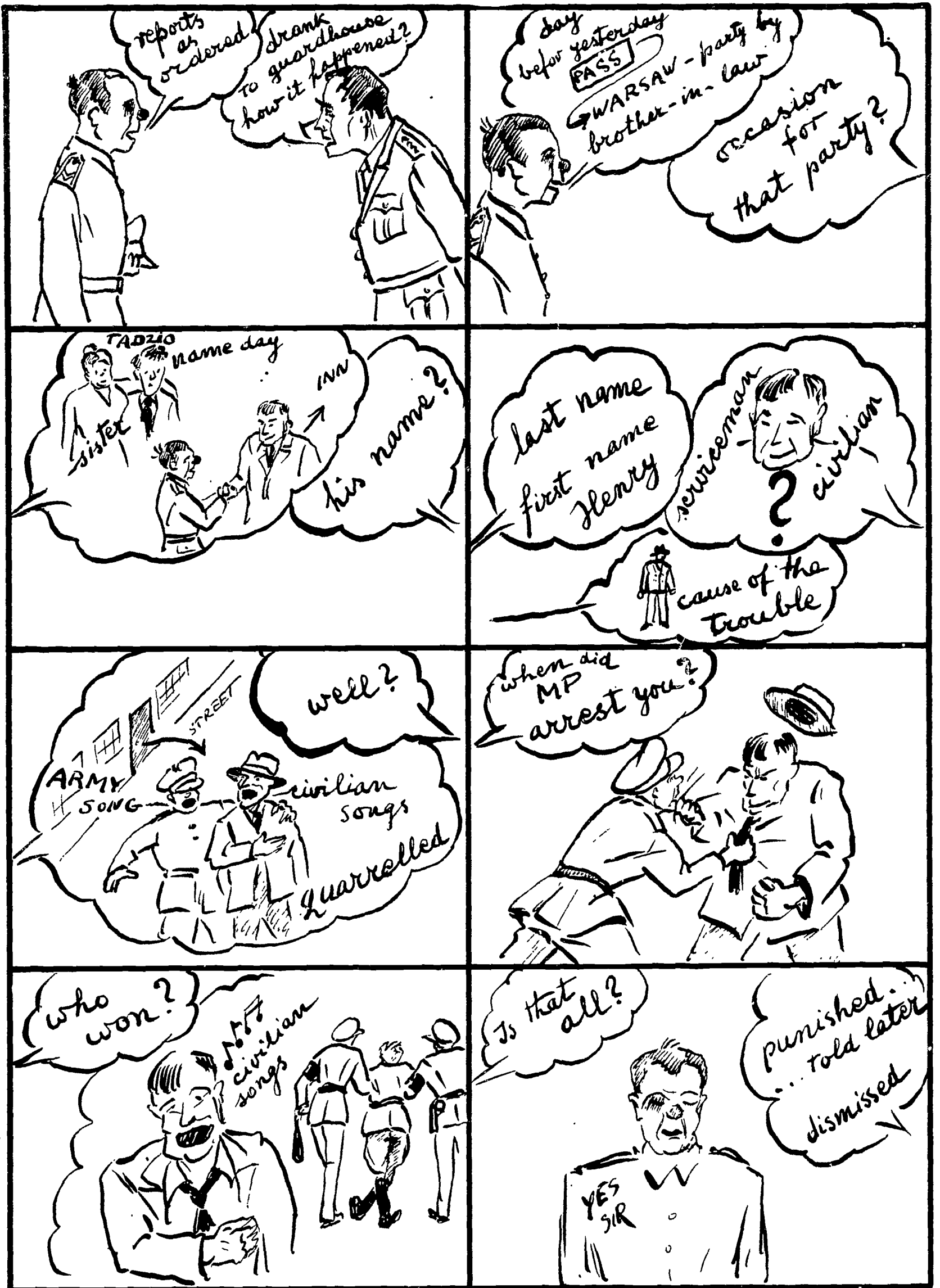
Soldiers, report to the sergeant.

Miss Zosia, bring me some tea.

Stefan, be at home tomorrow.

— Ten, to na pewno bez przepustki !

Dialog (AWOL NCO brought before
Company CO)

G.: Sierżant Grzybowski
K.: Kapitan

SFC. Grzybowski
Captain

G.: Obywatelu kapitanie, sierżant Grzybowski melduje się na rozkaz.

Citizen captain, SFC Grzybowski reporting as ordered.

K.: Opowiedzcie mi, kto was przyprowadził pijanego na wartownię i jak to było?

Tell me who brought you drunk to the guardhouse and how it happened?

G.: Przedwczoraj, to znaczy w sobotę, dostałem przepustkę. Natomiast pojechałem do Warszawy na zabawę, którą urządził mój szwagier Nowicki.

Day before yesterday, that is on Saturday, I got a pass. Immediately I went to Warsaw to a party at Mr. Nowicki's my brother-in-law (arranged by my brother-in-law, Nowicki).

K.: Z jakiej okazji była ta zabawa?

What was the occasion for that party?

G.: Syn mojej siostry, Tadzio Nowicki, obchodził imieniny. Na imieninach poznałem jakiegoś gościa, z którym po zabawie poszedłem do knajpy.

My sister's son Tadzio was celebrating his name day. At the name day party I met some guy with whom I went to a bar after the party.

K.: Jak się nazywa ten gość?

What's his name?

G.: Nazwiska nie pamiętam, a na imię mu Henryk.

I don't remember his last name, his first name is Henry.

K.: Czy ten gość jest wojskowym, czy cywilem?

Was that man a serviceman or a civilian?

G.: Cywilem. Właśnie to było powodem całej awantury.

Civilian. That was the cause of all the trouble.

K.: I co się stało potem?

And what happened then?

G.: Potem wyszliśmy na ulicę i zaczęliśmy śpiewać. Pokłóciliśmy się, bo Henryk śpiewał cywilne piosenki, a ja wojskowe.

Then we went out on the street and we started to sing. We quarrelled, because Henry was singing civilian songs and I army songs.

L. 53 K.: Kiedy was żandarmi zaaresztowali?

When did the MPs arrest you?

G.: Jak zaczęliśmy się bić o to, kto ma pierwszy śpiewać.

When we started fighting about who was to sing first.

K.: No, a kto wygrał?

Who won?

G.: Henryk wygrał. Przyszli żandarmi, mnie zaaresztowali, a on został i dalej śpiewał swoje cywilne piosenki.

Henry won. The MPs came, arrested me and he stayed there singing his civilian songs.

K.: Czy to wszystko?

Is that all?

G.: Tak jest obywatelu kapitanie.

Yes, citizen captain, sir.

K.: Muszę was ukarać. O karze dowiecie się później. Odmaszerować!

I have to punish you. You'll be told about the punishment later. Dismissed!

Grammar Analysis

VOCATIVE CASE

Nouns used in direct address take the vocative case. (In English, for example: John!, Captain!, Mary!) Only nouns referring to persons are generally used in the vocative case in everyday speech.

1. a/ The vocative singular ending of masculine nouns ending in -(i)ec is -cze: Ojciec - ojcze!, chłopiec - chłopcze!
- b/ The vocative singular ending of masculine nouns ending in -a is -o. Dowódca - dowódco!
- c/ The vocative singular ending of masculine non-diminutive nouns ending in -o is -o; the same as nominative, e.g.: Kościuszko!
- d/ The vocative singular case endings of all other masculine nouns are identical with their respective locative case endings,

<u>Nominative</u>	<u>Locative</u>	<u>Vocative</u>
Janek	(o) Janku	Janku!
Józio	(o) Józiu	Józiu!
Zbigniew	(o) Zbigniewie	Zbigniewie!
Kazimierz	(o) Kazimierz	Kazimierz!
major	(o) majorze	majorze!
kapitan	(o) kapitanie	kapitanie!
mąż	(o) mężu	mężu!
sierżant	(o) sierżancie	sierżancie!
kapral	(o) kapralu	kapralu!
syn	(o) synu	synu!
wujcio	(o) wujciu	wujciu!

e.g.:

Janku, daj mi szklankę wody. - Johnny, give me a glass of water.

The vocative singular of Bóg (God) and pan is Boże and panie respectively.

2. The vocative singular endings of feminine nouns.

- a/ The vocative of feminine nouns ending in -i, soft or expalatal consonant is the same in form as its respective locative case ending.

<u>Nominative</u>	<u>Locative</u>	<u>Vocative</u>
pani	(o) pani	pani!
jesień	(o) jesieni	jesieni!
podróż	(o) podróży	podróży!

LESSON 53

- L. 53 b/ The vocative singular ending of feminine nouns denoting diminutives of first names (given names) ending in -ia is iu,

e.g.:

Zosiu, chodź na obiad. - Sophie, come for dinner.

- c/ The vocative singular ending of all other feminine nouns is -o,

e.g.:

Matko, pomóż mi. - Mother, help me.
Mario, daj mi chleba. - Mary, give me bread.

3. The vocative singular of all neuter nouns is the same in form as their nominative singular,

e.g.:

Dziecko! Nie pij tej wody. - Child! Don't drink this water.

4. The vocative plural of all nouns of all genders is the same in form as their nominative plural,

e.g.

Oficerowie i szeregowi! - Officers and enlisted men!
Dziękuję wam. I thank you.

5. The vocative of all adjectives and pronouns, both in the singular and in plural, for all genders is like their respective nominative,

e.g.:

Moja droga matko! - My dear mother!
Moi drodzy synowie! - My dear sons!

6. Very often, particularly when addressing strangers, instead of the vocative, the form proszę pana, proszę pani is used. It is also the most proper way to call the attention of any person,

e.g.:

Proszę pana, czy pan wie, - Do you know what time it is now,
która jest teraz godzina? sir?

However, if a person has a title or rank, the vocative of such a rank, preceded by the vocative of pan, pani or obywatel is used rather than proszę pana,

e.g.:

Obywatelu poruczniku, - Where is the Commanding Officer,
gdzie jest dowódca? Citizen Lieutenant?

Panie doktorze, ile płacę
za wizytę?

- How much do I owe (pay) you for
the visit, doctor?

L. 53

7. Sometimes first names are used in the nominative case instead of the vocative case in a direct address, especially, when calling somebody's attention,
e.g.:

Henryk! idź do domu.

or:

Henryku, idź do domu.

- Henry, go home.

Note, however, that whenever a first name is preceded by "pan" both words must be in the vocative case,

e.g.:

Panie Henryku, niech pan
wraca do domu.

- Henry, (please) return home.

8. The word jak besides meaning how can also mean when,

e.g.:

Jak Zosia skończy uczyć się,
to kupi chleb.

- When Zosia finishes studying
she will buy bread.

Kiedy Zosia skończy uczyć się,
to kupi chleb.

LESSON 53

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jak się mówi do wuja?

wuj

Do wuja mówi się
wuju.

solenizant
marynarz
Polak
piechur
lotnik
pilot
inżynier
buchalter
szwagier
szef
rekrut
pułkownik

student
gospodarz
klient
gość
właściciel
doktor
pacjent
mąż
przyjaciel
brat
major
syn

L. 53

sierżant	drużynowy	kobieta
żołnierz	chorąży	dziewczyna
profesor	(Bóg)	(żona)
kapral	(ojciec)	(Barbara)
(Janek)	ehlepiec	(Maria)
(Bolek)	(pan Kowalski)	(Zosia)
(Wladek)	(pan Zygmunt)	(Marysia)
(Michał)	(pan Michał)	(Basia)
(Stefan)	pan porucznik	(Józio)
porucznik	matka	(panna Jadzia)
rezewista	córka	(panna Zosia)
zastępca	siostra	dziecko
dowódca	(babka)	rodzice (pl. only)

Drill the above nouns (except those in parentheses) in the vocative plural.

Part II - Require students to form requests from the following nouns and sentences:

a/ e.g.:

pan profesor - przeczytać tę książkę.

Panie profesorze, niech pan przeczyta tę książkę.

pan kapral	- pozwolić żołnierzowi zapalić.
pan kapitan	- zameldować się u pułkownika.
pan sierżant	- iść do koszar.
pan major	- powiedzieć o tym pułkownikowi.
pan doktor	- dać ojcu lekarstwo.
pan pułkownik	- pojechać do dowództwa.
pan inżynier	- patrzeć na ten most.
pan Kowalski	- zapłacić za obiad.
pan Walczak	- kupić żonie prezent.
pan Zbigniew	- napisać ten list.
pan Janek	- zatelefonować do żony.

pani Maria	- zaprosić Kowalskich na obiad.
pani Barbara	- dać dzieciom śniadanie.
panna Jadwiga	- pójść ze mną do kina.
panna Marysia	- nie spóźnić się
panna Basia	- dać mi tę fotografię

b/ e.g.:

ojciec - odpoczywać codziennie po obiedzie.

Ojcze, odpoczywaj codziennie po obiedzie.

Niech ojciec odpoczywa codziennie po obiedzie.

żołnierz	- strzelać do nieprzyjaciela.
syn	- kochać matkę.
brat	- wierzyć mi.

przyjaciel	- napisać list do mnie.
kolega	- nie spóźnić się do biura.
obywatel	- walczyć o prawa człowieka.
solenizant	- bawić się dobrze.
człowiek	- pomyśleć o rodzinie.
szwagier	- pożyczyć mi 20 złotych.
Bolek	- ubrać się szybko.
Zygmunt	- pomagać koledze.
Józef	- przyjechać do nas w sobotę.
Józio	- popatrzeć na tą dziewczynę.
Zosia	- przestać krzyczeć.
Basia	- pocałować mnie.

Part III - Require students to put the following sentences into past, present and future imperfective aspect and past and future perfective aspect:

Obiecywać (obietać) dobrze się uczyć.
 Opowiedzieć (opowiadać) bratu o wycieczce.
 Wychodzić (wyjść) na miasto.
 Przechodzić (przejść) przez ulicę.
 Zamknąć (zamykać) drzwi do kuchni.
 Zaśpiewać (śpiewać) wojskowe piosenki.

e.g.:

ja (m.)	Ja obiecywałem się uczyć.
ja (f.)	Ja obiecywałam się uczyć.
	Ja obiecuję się uczyć.
	Ja będę obiecywał się uczyć.
	Ja będę obiecywała się uczyć.
	Ja obiecałem się uczyć.
	Ja obiecałam się uczyć.
	Ja obiecuję się uczyć.

ty (m., f.)
 on, ona
 my (m., f.)
 wy (m., f.)
 oni, one

Recombination Drill

Part I

Była niedziela. Pogoda była ładna. Tadzio i Bolek cieszyli się bardzo. Oni przyjechali na rowerach z miasta nad jezioro. Potem oni popłynęli łódką na wyspę. Najpierw Bolek wiosłował, a potem Tadzio. Na wyspie chłopcy znaleźli ładne miejsce z widokiem na całe jezioro i tam zjedli śniadanie. Oni przywieźli z domu dużo kanapek, kilka jabłek i ciasto, które pani Nowicka upiekła dla nich. Matka Tadzia wiedziała, że młodzi chłopcy zawsze są głodni. Po śniadaniu Bolek rozebrał się i poszedł popływać w jeziorze. Tadzio wziął nowy aparat fotograficzny, który otrzymał od pana Browna i zrobił kilka zdjęć. W południe chłopcy byli głodni i gotowi, żeby coś zjeść. Tadzio przyniósł drzewa i zrobił ogień, potem Bolek ugotował kaszę jęczmienną na ogniu, jak nauczyli go starsi bracia. Po obiedzie Bolek i Tadzio umyli naczynia i zapakowali je do plecaków. Potem oni położyli się i odpoczywali. O czwartej byli w łódce; Tadzio wiosłował, a Bolek sterował. Oni przyjechali do domu około szóstej godziny, zmęczeni, ale szczęśliwi.

Part II

Władek i Bolek Kowalscy zdecydowali się pojechać w niedzielę nad jezioro na wycieczkę. Najpierw oni chcieli jechać tam tramwajem i pociągiem. Później jednak zdecydowali się jechać na rowerach. W niedzielę Władek obudził się wcześniej i powiedział do brata: Wstawaj, bo za godzinę musimy wyjeżdżać". Bolek lubił spać długo i odpowiedział: "Kąp się, ja wstanę za chwilę". O godzinie szóstej chłopcy byli gotowi. Oni wyszli z domu, wzięli rowery i zaczęli jechać. Jechali szybko przez

miasto, bo było jeszcze wcześniej i dlatego mało ludzi było na ulicach.

W czasie jazdy chłopcy nie rozmawiali, bo jechali jeden za drugim. O godzinie ósmej chłopcy byli już nad jeziorem. Znaleźli ładne miejsce, gdzie mogli kąpać się i leżeć na plaży. "Zjedzmy śniadanie, bo jestem głodny" Bolek powiedział do Władka. Po śniadaniu i po podróży chłopcy odpoczywali pół godziny.

Questions

1. Dokąd zdecydowali się pojechać w niedzielę Władek i Bolek? (jezioro)
2. Czym oni najpierw chcieli jechać? (tramwaj, pociąg)
3. Czym później zdecydowali się jechać? (rowery)
4. Kiedy Władek obudził się wcześniej? (niedziela)
5. Co Władek powiedział do brata, kiedy się obudził? (wstawać)
6. Co lubił robić Bolek? (to sleep)
7. Co powiedział Bolek do brata? (bathe, I'll get up in a moment)
8. O której godzinie chłopcy byli gotowi? (6)
9. Dlaczego chłopcy jechali szybko przez miasto? (it was early - not much traffic)
10. Dlaczego chłopcy nie rozmawiali, kiedy jechali przez miasto?
(one behind the other)
11. Kiedy Władek i Bolek byli nad jeziorem? (8)
12. Co oni mogli robić nad jeziorem? (bathe, lie on the beach)
13. Co powiedział Bolek do Władka przed śniadaniem? (let's eat,
I'm hungry)
14. Jak długo chłopcy odpoczywali po podróży? (half an hour)

Oral - Aural Drill

Part I

1. Jak melduje się sierżant Grzybowski kapitanowi? (citizen captain ...)
2. O co zapytał kapitan sierżanta Grzybowskiego? (who brought you ...)
3. Kiedy sierżant Grzybowski dostał przepustkę? (on Saturday, year ago, last month)
4. Co sierżant Grzybowski dostał w sobotę? (przepustka, new uniform, driver's licence)
5. Co on zrobił wieczorem? (went to Warsaw, visit friend, meet Basia)
6. Kiedy on pojechał do Warszawy? (in the evening, afternoon, morning)
7. Na co on pojechał? (zabawa, wedding, wczasy)
8. Dokąd on pojechał wieczorem? (Warszawa, Łódź, Poznań)
9. Kto urządzał zabawę? (brother-in-law Nowicki, sister, family)
10. Co urządził szwagier Nowicki? (party, wedding, name day party)
11. Co obchodził Tadzio Nowicki? (name day, birthday)
12. Kim był Tadzio Nowicki? (syn siostry, brat, przyjaciel, plutonowy)
13. Kogo sierżant Grzybowski poznał na imieninach? (a guy, Basia, Jadwiga, Adam)
14. Gdzie sierżant Grzybowski poznał jakiegoś gościa? (imieniny, urodziny, zabawa)
15. Z kim sierżant Grzybowski poszedł do knajpy? (gość, Zosia, kolega, syn)
16. Kiedy oni poszli do knajpy? (after party, day before yesterday, week ago)
17. Czy sierżant Grzybowski pamięta nazwisko tego gościa? (no)
18. Co pamięta sierżant Grzybowski? (first name of the guy, better times)
19. Jak temu gościowi było na imię? (Henry, Joe)
20. Czym jest ten gość? (civilian, kapral, brother-in-law)

21. Co było powodem awantury? (the guy was civilian, bad weather)
22. Gdzie sierżant Grzybowski i gość wyszli potem? (ulica, park, plaża)
23. Z kim sierżant Grzybowski wyszedł na ulicę? (gość, Basia, przyjaciel)
24. Co oni robili na ulicy? (śpiewać, grać w karty, rozmawiać)
25. Jakie piosenki śpiewał Henryk? (cywilna)
26. A jakie piosenki śpiewał sierżant Grzybowski? (wojskowa)
27. Co oni zrobili w końcu? (pokłócić się, wioskować, całować się)
28. Kiedy żandarmi aresztowali sierżanta Grzybowskiego? (when a brawl started, on Monday, yesterday)
29. O co sierżant Grzybowski bił się z Henrykiem? (who sings first, dziewczyna)
30. Kto wygrał? (Henry, private, corporal)
31. Kto przyszedł? (MPs, Mr. and Mrs. Walczak, women)
32. Co zrobili żandarmi? (aresztować sierżanta Grzybowskiego, patrzeć, pożyczyć pieniędzy)
33. Co się stało z Henrykiem? (zostać, wyjechać nad morze, zmienić ubranie)
34. Co Henryk robił potem? (sang, zwiedzać miasto, zjeść obiad)
35. Jakie piosenki śpiewał Henryk? (civilian, wesoła, długa)
36. Kiedy Henryk śpiewał cywilne piosenki? (after arrest of Sgt. Grzybowski, after dinner, at night)
37. Kogo musi ukarać kapitan? (Sgt. Grzybowski)
38. Kiedy sierżant Grzybowski dowie się o karze? (later, tomorrow, Friday)
39. Jaki rozkaz wydał kapitan? (retreat)

Part II

1. Czy pan lubi chodzić do knajpy i co pan lubi tam pić?
2. Czy pan widział awanturę na ulicy, w knajpie (na filmie). Czy pan może powiedzieć, kiedy i jak to było?

L. 53

3. Proszę niech pan opowie o ostatnich pańskich urodzinach.
4. Kiedy pan dostał pierwszą przepustkę i co pan wtedy robił?
5. Jaką piosenkę polską pan zna? (tell the contents in Polish)
6. Które piosenki polskie pan lubi?
7. Czy może pan powiedzieć, co robił pan wczoraj?
8. Czy może pan powiedzieć, co pan robi po szkole w domu?
9. Który dzień w tygodniu pan lubi i dlaczego?
10. Kto może aresztować żołnierza amerykańskiego?
11. Co ludzie robią w knajpie?
12. Czy pan może pić dużo wódki?
13. O której godzinie pan wychodzi z domu?
14. Dlaczego pan jest dziś zmęczony?
15. Czy w koszarach mieszkają cywile, czy żołnierze?

LESSON 53

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Come into the room and close the door!
2. No, you cannot go to the movies; study (your) lessons or read a book.
3. Think about me always, and write to me often!
4. Ask the waitress for the bill (check).

5. Ask Mary to the party.

L. 53

6. Eat (your) soup and don't talk so much.

7. Buy me a big new car for (my) birthday!

8. Turn out the light and go to bed.

9. Dress quickly, it's very late already.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students)

Write the verbs in parentheses in the second person singular imperative mood.

1. (Iść) z Tadeuszem do miasta, ale (wrócić) przed ósmą.

2. (Pomagać) Zosi gotować kolację, kiedy ja będę w Krakowie.

3. To jest dobry pies, nie (bać się) go!

4. (Spieszyć się), bo spóźnisz się do szkoły!

5. (Pocałować) matkę i (iść) spać.

6. Teraz ty (wiosłować), bo ja jestem zmęczony.

7. (Wyjechać) wcześniej, żeby być w mieście na dziewiątą.

8. (Pożyczyć) mi pięć złotych do jutra.

9. (Powiedzieć) ojcu, że obiad będzie gotowy za pięć minut.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Record on tape in Polish 15 questions to Translation English-Polish L.51.

LESSON 53

Vocabulary

awantura, f.

- row, brawl, disturbance

aż (do)

- until, till (up to)

bić się, i. (pobić się, p.

- to fight

bije się

pobije się

bije się

pobije się)

L.53	cywil, m. cywile, nom. pl.	- civilian
	cywilny, cywilna, cywilne	- civilian (as adj.)
	imię, n. imienia, gen. s. imiona, nom. pl. imion, gen. pl.	- first name, given name, Christian name
	na imię mu ...	- his first name is ...
	jak	- when
	kara, f.	- punishment
	knajpa, f.	- bar, joint, tavern
	meldować się, i. (zameldować się, p. melduję się zamelduję się melduje się zamelduje się)	- to report (in person)
	meldować się na rozkaz	- to report (in person) as ordered
	natychmiast	- immediately
	nazwisko, n.	- (last) name
	obchodzić, i. (here no p.) obchodzę obchodzi	- to celebrate
	odmaszerować!	- dismissed!
	odmaszerować, p. (odmaszerowywać, i. odmaszeruję odmaszerowuję odmaszeruje odmaszerowuje)	- to march away, to march out
	okazja, f.	- occasion, opportunity, bargain
	opowiedzieć, p. (opowiadać, i. opowiem opowiadam opowie opowiada)	- to tell, to narrate
	pijany, pijana, pijane	- drunk (as adj.)
	piosenka, f.	- song
	pokłócić się, p. (kłócić się, i. pokłóczę się kłóczę się pokłóci się kłóci się)	- to quarrel, to argue
	powód, m. powodu, gen. s.	- cause, motive, reason

przyprowadzić, p. (przyprowadzać, i.
 przyprowadzę przyprowadzam
 przyprowadzi przyprowadza)

- to bring to

swoj, swoja, swoje

- his (own), her (own), its (own)

śpiewać, i. (zaśpiewać, p.
 śpiewam zaśpiewam
 śpiewa zaśpiewa)

- to sing

spocznij!

- at ease!

ukarać, p. (karać, i.
 ukarzę karzę
 ukarze karze)

- to punish

urządzać, i. (urządzić, p.
 urządzam urządzę
 urządzi urządzi)

- to arrange, to organize

wartownia, f.

- guardhouse

wygrać, p. (wygrywać, i.
 wygram wygryam
 wygra wygrywa)

- to win

wyjść, p. (wychodzić, i.
 wyjdę wychodzę
 wyjdzie wychodzi)

- to go out

zaaresztować, p. (aresztować, i.
 zaaresztuję aresztuję
 zaaresztuje aresztuje)

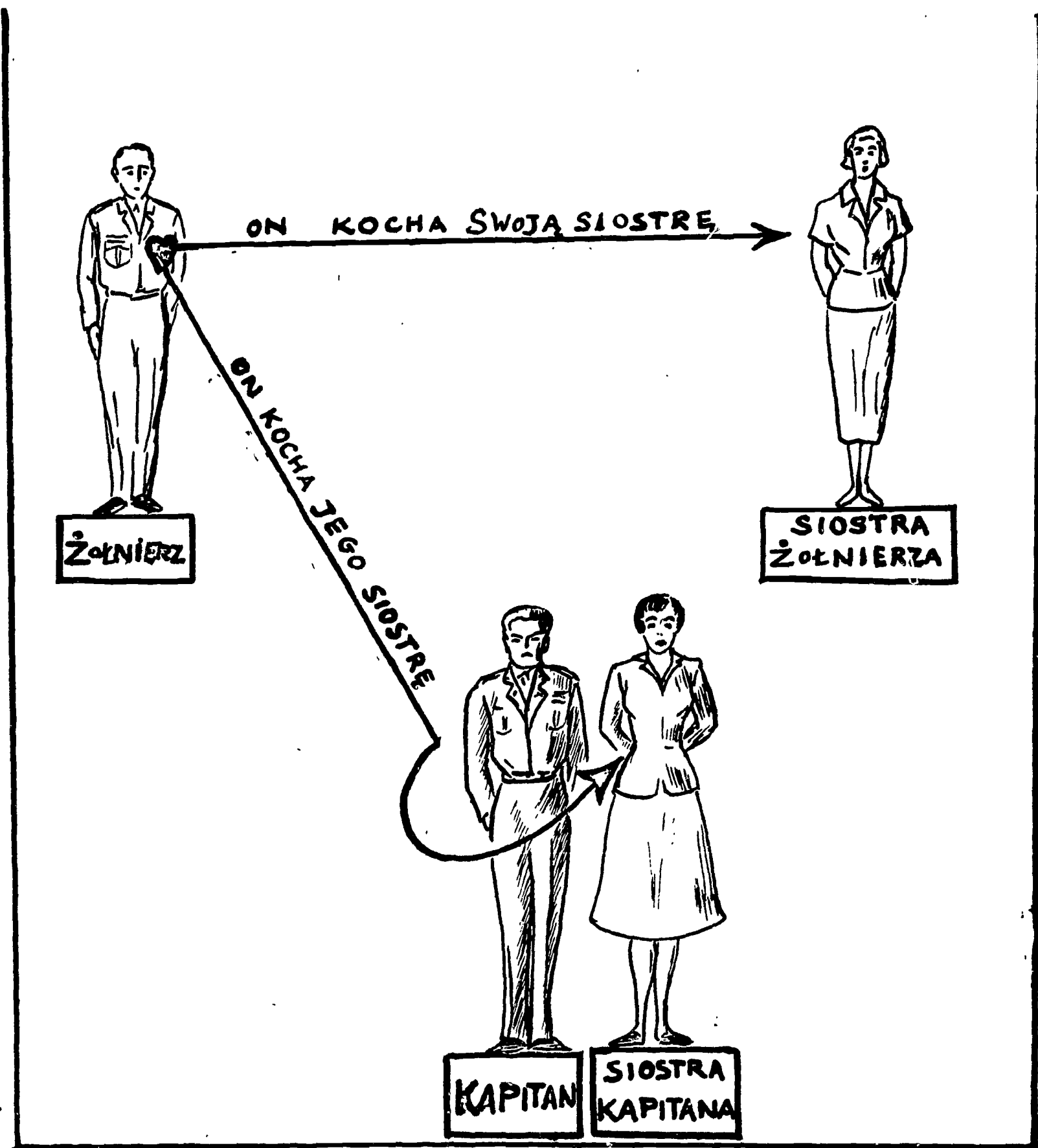
- to arrest

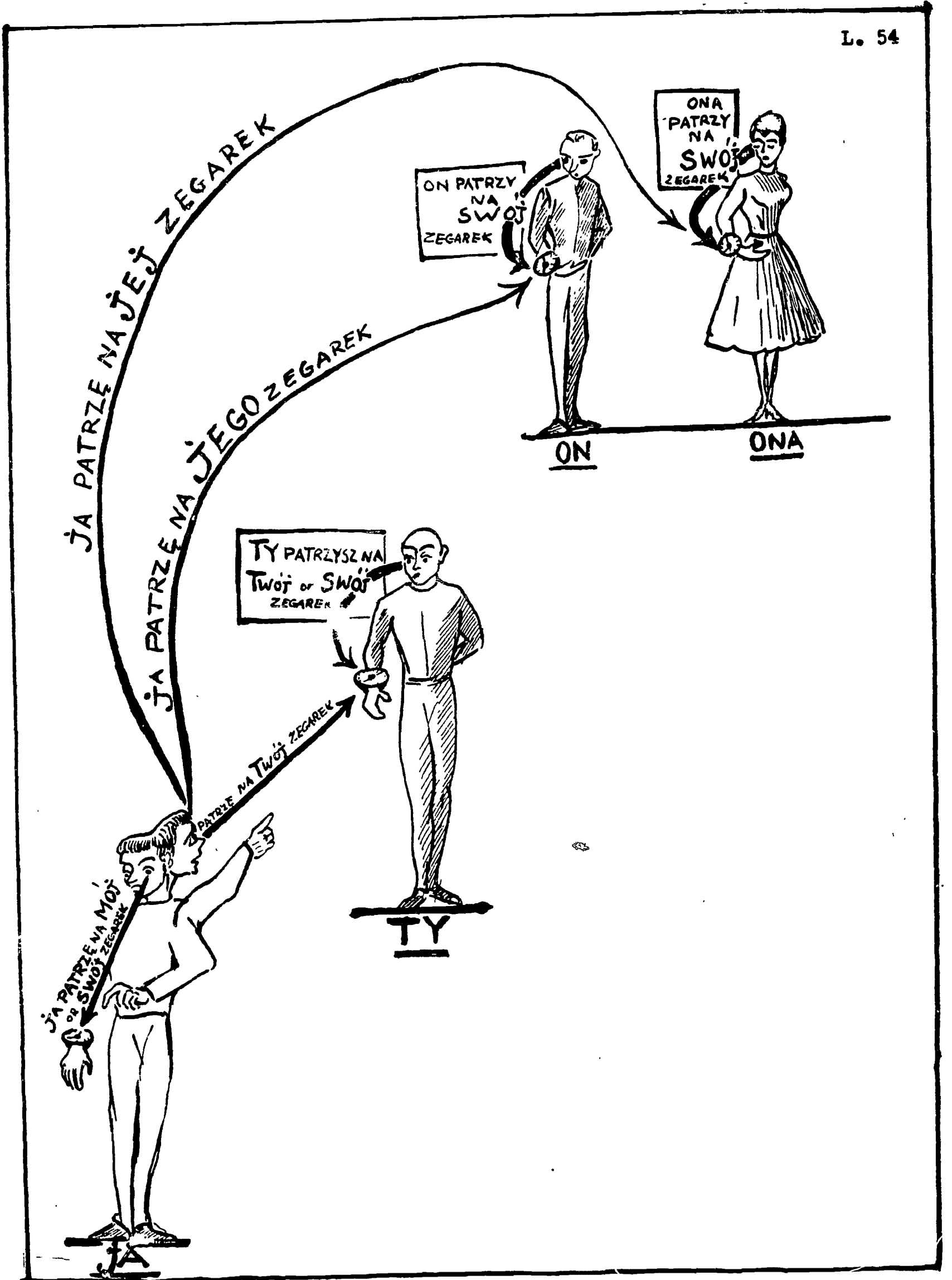
żandarm, m.
 żandarmi, nom. pl.

- military policeman, MP

Grammar Perception Drill

Use of the possessive and the possessive-reflexive pronouns.

Grammar Perception Drill

POSSESSIVE PRONOUNSPersonal pronouns

ja (I)
 ty (you)
 on (he)

 ona (she)

 ono (it)

Possessive pronouns

mój, moja, moje (my, mine)
 twój, twoja, twoje (your, yours)
 jego (his)
 swój, swoja, swoje (his own)
 jej (her)
 swój, swoja, swoje (her own)
 jego (its)
 swój, swoja, swoje (its own)

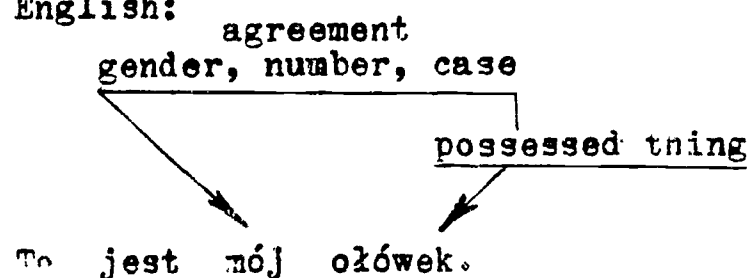
Singular

	M.	N.	F.	M.	N.	F.
Nom.	mój	moje	moja	twój	twoje	twoja
Gen.	mojego		mojej	twojego		twojej
Dat.	mojemu		mojej	twojemu		twojej
Acc.	mój	moje	moją	twój	twoje	twoją
	mojego			twojego		
Instr.	moim		moją	twoim		twoją
Loc.	moim		mojej	twoim		twojej

Singular

	M.	N.	F.	M.	N.	F.
Nom.	swój	swoje	swoja	jego		jej
Gen.	swojego		swojej	jego		jej
Dat.	swojemu		swojej	jego		jej
Acc.	swój	swoje	swoją	jego		jej
	swojego					
Instr.	swoim		swoją	jego		jej
Loc.	swoim		swojej	jego		jej

1. Translate into English:

Instructor:

Student:

To jest moja książka.
To jest moje pićro.

Czyja to jest książka?

Ja nie widzę tu { mojego ołówka.
 { swojego

Czyjego ołówek nie widzę?

**Ja nie widzę tu { mojej książki.
 { swojej**

Ja nie widzę tu { mojego pióra.
 { swojego

Ja widzę tu { mój ołówek
 swoj
 mojego brata
 swojego

Ja widzę tu { moją książkę
swoją

Ja widzę tu { moje pióro.
swoje

2. Ja widzę tu { moją książkę.
swoją

a/ Ja widzę tu twoją książkę.

agreement
gender, number

owner

Ja widzę tu jego (Janka) książkę.

Ja widzę tu jej (Zosi) książkę.

Ja widzę tu jego (dziecka) książkę.

b/ Ty widzisz moją książkę.

Ty widzisz } twoją książkę.
swoją

Ty widzisz { jego książkę.
 { jej książkę.
 { jego książkę. - (Its book.)

L. 54

- c/ On widzi tu moją książkę.
On widzi tu twoją książkę.

On widzi tu {
swoją książkę. - his own book.
jego książkę. - his book.
jej książkę.
jego książkę.

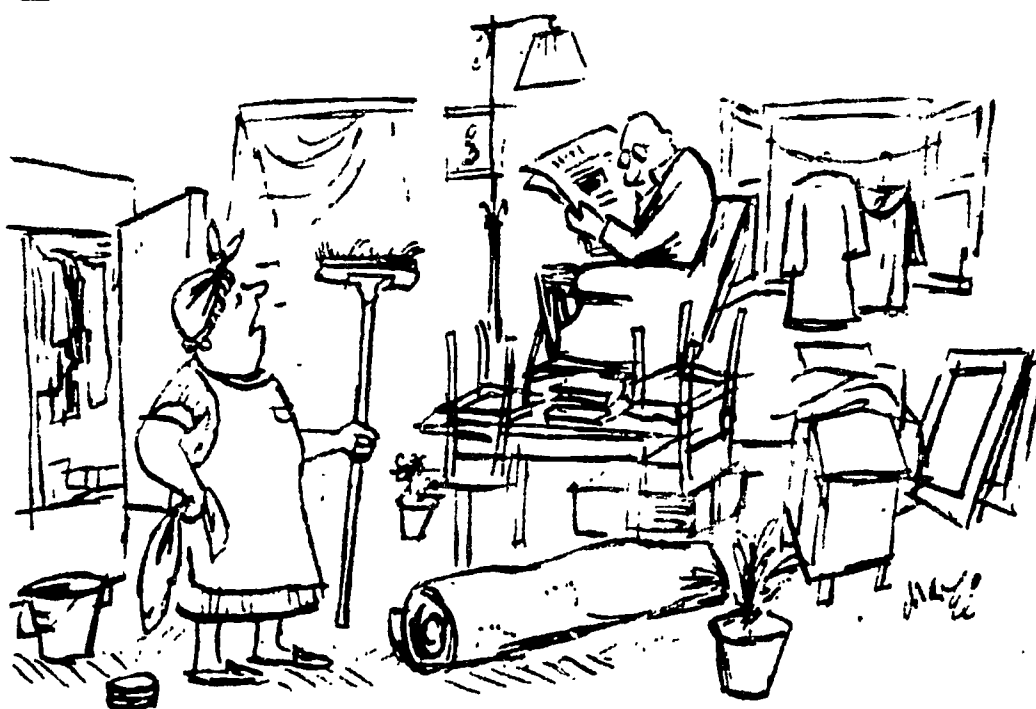
3. Translate into Polish:

I gave my sister my book.
She gave my brother her (own) book.
He was interested in her book.
You (informal) talked with your mother.
Władek was speaking about his (own) dog.
Bolek was speaking about his (Władek's) dog.
She was helping my student.

4.	Instructor:	Suggested words:	Students:
a/	Komu pan obiecał
naprawić samochód? | my brother

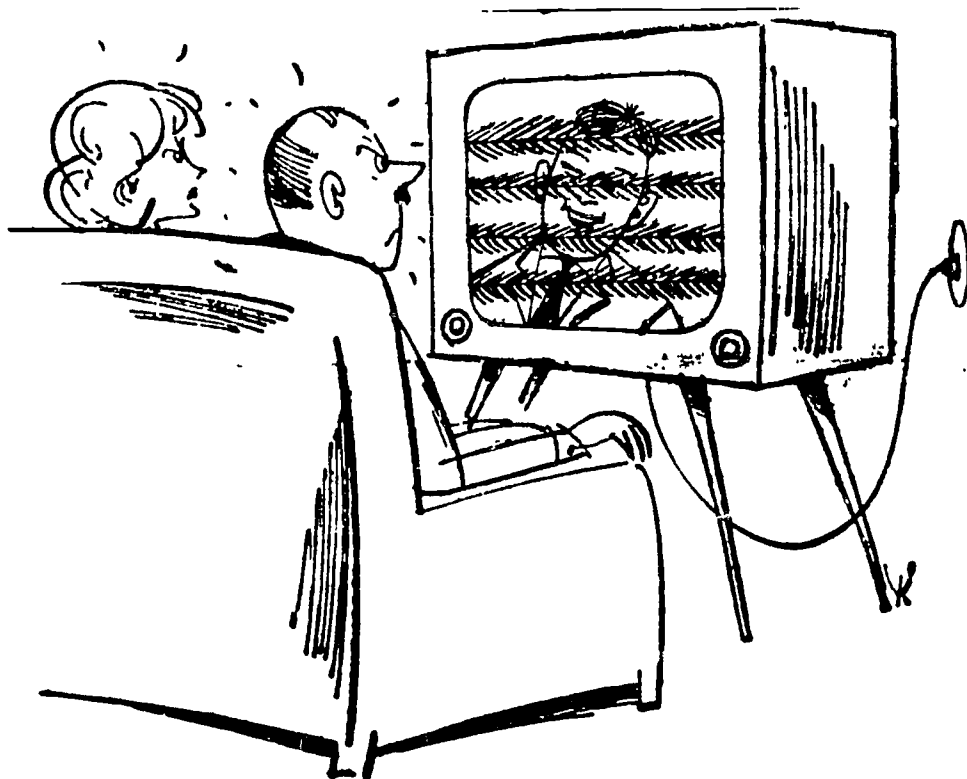
my sister
your brother
your sister
his brother
her brother
his sister
her sister | Obiecałem naprawić
samochód mojemu bratu. |
| | Kogo pan wczoraj widział?
Z kim pan wczoraj rozmawiał?
Do kogo pan będzie telefonował? | | |
| b/ | Czyj to jest samochód?
U czyjego brata pan mieszka? | ja

ty
on, ona | To jest mój samochód.
Mieszkam u mojego
brata. |
| | Czyjemu synowi pan dał prezent?
Czyjego ojca pan poznał?
Czyj samochód pan reperował?
Czyją książkę pan pożyczył?
Z czyim dzieckiem pan się bawił?
O czyim domu pan mówi? | | |

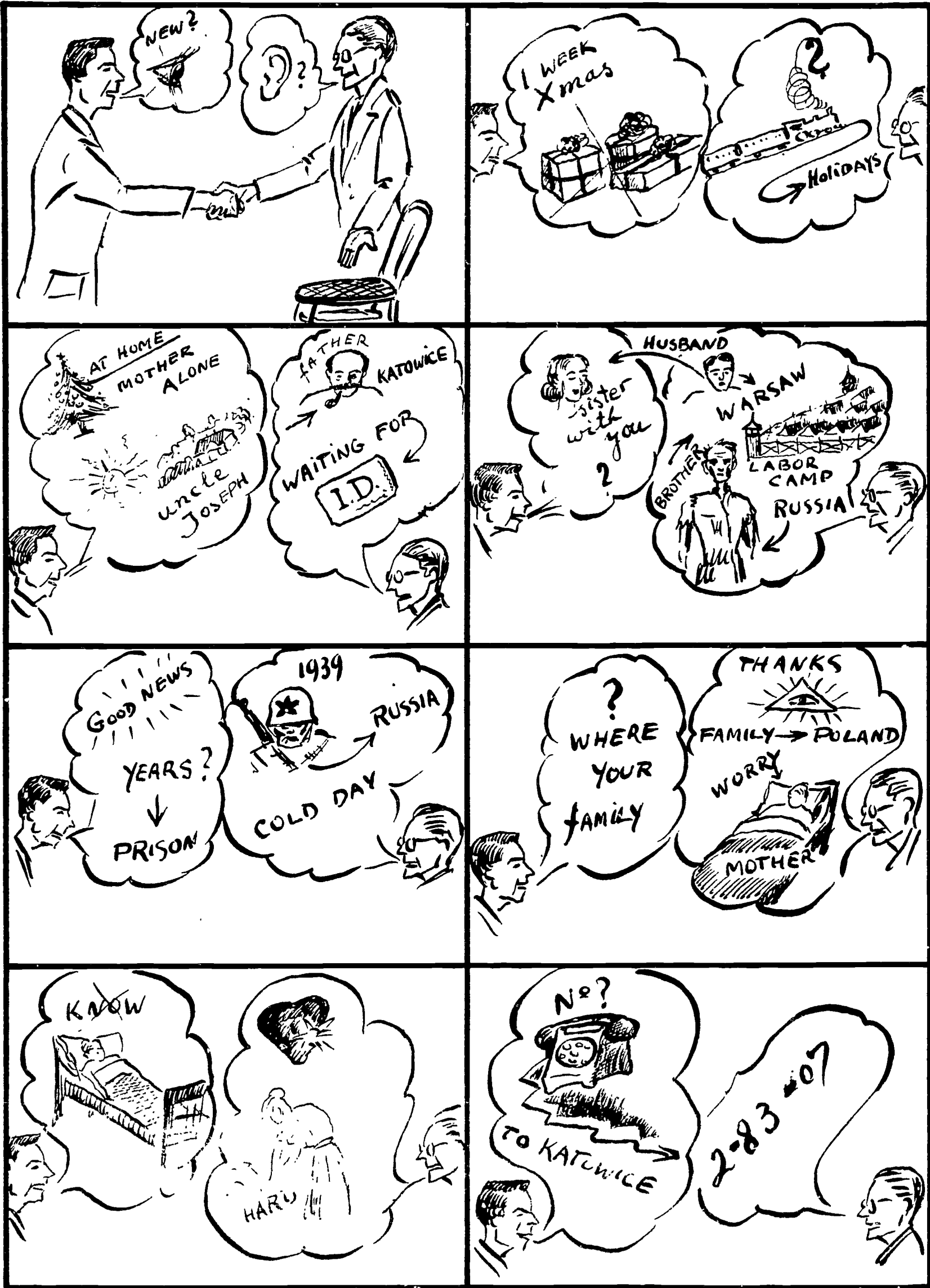

PRZEDŚWIĄTECZNE PORZĄDKI

— Czemu cię nie pójdziesz na śledzika, jak inni mężczyźni?

— Dział chceliśmy państwa wprowadzić w miły świąteczny nastrój.

LESSON 54

Dialog (Conversation on family matters)

Z.: Zbigniew Nowicki
S.: Stanisław Gałązka

Z.: Co słychać u ciebie? Dawno cię nie widziałem.

What's new with you? I haven't seen you for a long time.

S.: Nic nowego. Proszę siadaj i powiedz mi, co u ciebie słychać.

Nothing new. Sit down, please and tell me what's new with you.

Z.: Za tydzień są już święta Bożego Narodzenia, a dotąd nie kupiłem jeszcze prezentów dla mojej rodziny.

There is only one week left until Christmas and I still haven't bought any gifts for my family.

S.: Czy wyjeżdżasz na święta?

Are you going away for the holidays?

Z.: Nie, święta spędzimy w domu, bo nie chcemy zostawiać matki samej. Dopiero w lecie wyjeździemy na wieś do mojego stryja Józefa.

No, we'll spend the holidays at home, because we don't want to leave mother alone. We won't go to the country to my uncle Joseph until summer.

S.: Ja jadę do mojego ojca do Katowic. Czekam tylko jeszcze na legitymację.

I am going to my father to Katowice. But I am still waiting for my I.D. card.

Z.: Czy siostra twoja także jedzie z tobą?

Is your sister going with you too?

S.: Nie, jej mąż nie chce wyjechać z Warszawy, bo czeka na przyjazd swego brata z obozu pracy przymusowej w Rosji.

No, her husband does not want to leave Warsaw, because he is waiting for the arrival of his brother from the forced labor camps in Russia.

Z.: To bardzo dobra wiadomość. Ile lat on tam był w więzieniu?

That's very good news. How long was he in prison there?

S.: Wojska radzieckie wywiozły go do Rosji w 1939 r. Pamiętam, w tym dniu było bardzo zimno.

The Soviet armies deported him to Russia in 1939. I remember, it was very cold that day.

Z.: A gdzie jest twoja rodzina?

And where is your family?

L. 54

S.: Dzięki Bogu cała moja rodzina jest w Polsce. Martwię się tylko o zdrowie mojej matki.

Thank God my whole family is in Poland. I only worry about my mother's health.

Z.: Nie wiedziałem, że twoja matka choruje.

I didn't know that your mother was ailing.

S.: Niestety, z jej sercem coś jest nie w porządku. Pracuje za ciężko, ale na to nie ma rady.

Unfortunately, there is something wrong with her heart. She works too hard, but that cannot be helped.

Z.: Czy możesz mi podać swój numer telefonu? Chcę zatelefonować do ciebie do Katowic.

Can you give me your telephone number? I want to call you in Katowice.

S.: Proszę bardzo. mój numer telefonu jest 283-07.

Yes, my telephone number is 283-07.

Grammar Analysis

POSSESSIVE PRONOUNSPart I

Polish possessive pronouns qualify or replace nouns denoting persons, things or ideas.

In English there are two separate forms for possessive pronouns (mine) and possessive adjectives (my); in Polish the same form serves for both.

Chart of Polish possessive pronounsSingularMasculineNeuterFeminine

1st pers. sing.
my, mine.

Nom. mój
Gen. mojego (mego)
Dat. mojemu (memu)
Acc. mojego (mego)
Instr. mój
Loc. moim (mym)

moje (me)
mojego (mego)
mojemu (memu)
moje (me)

moja (ma)
mojej (mej)
mojej (mej)
moją (mą)

2nd pers. sing.
thy, thine.

Nom. twój
Gen. twójego (twego)
Dat. twójemu (twemu)
Acc. twójego (twego)
Instr. twoim (twym)
Loc. twoim (twym)

twoje (twe)
twojego (twego)
twojemu (twemu)
twoje (twe)

twoja (twa)
twojej (twej)
twojej (twej)
twoją (twa)

3rd pers. sing.
his, its.

Nom. jego
Gen. "
Dat. "
Acc. "
Instr. "
Loc. "

jego
"
"
"
"
"

jego
"
"
"
"
"

3rd pers. sin.
hers.

Nom.	jej	jej	jej
Gen.	"	"	"
Dat.	"	"	"
Acc.	"	"	"
Instr.	"	"	"
Loc.	"	"	"

The possessives mój, moja, moje and twój, twoja, twoje are declined like adjectives. They agree in gender, case and number with the noun (the possessed thing or person) which they qualify:

mój stół (m.); mój brat (m.)
moja książka (f.); moja siostra (f.)
moje pióro (n.); moje dziecko (n.)

The possessives jego, jej, jego, are undeclinable and agree only in gender and number with the noun denoting the owner not with the noun they qualify or replace:

To jest książka Janka. (m.) - To jest jego książka.
 To jest stół Zosi. (f.) - To jest jej stół.
 To jest książka dziecka. (n.) - To jest jego książka.

The possessives jego, jej, jego are used only when referring to some person or thing other than the one which is the subject of the sentence.

The possessives mój, moja, moje and twój, twoja, twoje are used either when referring to the subject or when referring to a person or thing other than the one which is the subject:

Mój brat (subject) jest w pokoju.
Ja (subject) widzę mojego brata.

Below are examples illustrating all possible use of the possessive pronouns mój, twój, jego, jej in all three genders in singular only.

Gen. Ja nie widzę <u>mojego</u> ołówka.	I do not see my pencil.
Ja nie widzę <u>twojego</u> ołówka.	I do not see thy (your) pencil.
Ja nie widzę <u>jego</u> ołówka.	I do not see his pencil.
Ja nie widzę <u>jej</u> ołówka.	I do not see her pencil.
Ja nie widzę <u>mojej</u> książki.	I do not see my book.
Ja nie widzę <u>twojej</u> książki.	I do not see thy (your) book.
Ja nie widzę <u>jego</u> książki.	I do not see his book.
Ja nie widzę <u>jej</u> książki.	I do not see her book.

Ja nie widzę mojego pióra.
 Ja nie widzę twojego pióra.
 Ja nie widzę jego pióra.
 Ja nie widzę jej pióra.

I do not see my pen.
 I do not see thy (your) pen.
 I do not see his pen.
 I do not see her pen.

Dat. Ja przyglądam się mojemu ołówkowi.
 Ja przyglądam się twojemu ołówkowi.

I am looking at my pencil.
 I am looking at thy (your) pencil.

Ja przyglądam się jego ołówkowi.
 Ja przyglądam się jej ołówkowi.

I am looking at his pencil.
 I am looking at her pencil.

Ja przyglądam się mojej książce.
 Ja przyglądam się twojej książce.

I am looking at my book.
 I am looking at thy (your) book.

Ja przyglądam się jego książce.
 Ja przyglądam się jej książce.

I am looking at his book.
 I am looking at her book.

Ja przyglądam się mojemu pióru.
 Ja przyglądam się twojemu pióru.

I am looking at my pen.
 I am looking at thy (your) pen.

Ja przyglądam się jego pióru.
 Ja przyglądam się jej pióru.

I am looking at his pen.
 I am looking at her pen.

Acc. Ja widzę tu mój ołówek.
 Ja widzę tu mojego brata.

I see my pencil here.
 I see my brother here.

Ja widzę tu twój ołówek.
 Ja widzę tu twojego brata.

I see thy (your) pencil here.
 I see thy (your) brother here.

Ja widzę tu jego ołówek.
 Ja widzę tu jej ołówek.

I see his pencil here.
 I see her pencil here.

Ja widzę tu moją książkę.
 Ja widzę tu twoją książkę.
 Ja widzę tu jego książkę.
 Ja widzę tu jej książkę.

I see my book here.
 I see thy (your) book here.
 I see his book here.
 I see her book here.

Ja widzę tu moje pióro.
 Ja widzę tu twoje pióro.
 Ja widzę tu jego pióro.
 Ja widzę tu jej pióro.

I see my pen here.
 I see thy (your) pen here.
 I see his pen here.
 I see her pen here.

Instr. Ja interesuję się moim ołówkiem.
 Ja interesuję się twoim ołówkiem.

I am interested in my pencil.
 I am interested in thy (your) pencil.

Ja interesuję się jego ołówkiem.
 Ja interesuję się jej ołówkiem.

I am interested in his pencil.
 I am interested in her pencil.

Ja interesuję się moją książką.
 Ja interesuję się twoją książką.

I am interested in my book.
 I am interested in thy (your) book.

Ja interesuję się jego książką.
 Ja interesuję się jej książką.

I am interested in his book.
 I am interested in her book.

Ja interesuję się moim piórem.
Ja interesuję się twoim piórem.

I am interested in my pen.
I am interested in thy (your) pen.

Ja interesuję się jego piórem.
Ja interesuję się jej piórem.

I am interested in his pen.
I am interested in her pen.

Lec. Ja mówię o moim ołówku.
Ja mówię o twoim ołówku.

I speak about my pencil.
I speak about thy (your) pencil.

Ja mówię o jego ołówku.
Ja mówię o jej ołówku.

I speak about his pencil.
I speak about her pencil.

Ja mówię o mojej książce.
Ja mówię o twojej książce.
Ja mówię o jego książce.
Ja mówię o jej książce.

I speak about my book.
I speak about thy (your) book.
I speak about his book.
I speak about her book.

Ja mówię o moim piórze.
Ja mówię o twoim piórze.
Ja mówię o jego piórze.
Ja mówię o jej piórze.

I speak about my pen.
I speak about thy (your) pen.
I speak about his pen.
I speak about her pen.

POSSESSIVE REFLEXIVE PRONOUNS

Part II

	M.	N.	F.
Nom.	swój	swoje (swe)	swoja (swa)
Gen.	swojego (swego)	swojego (swego)	swojej (swej)
Dat.	swojemu (swemu)	swojemu (swemu)	swojej (swej)
Acc.	swojego (swego) swój	swoje (swe)	swoją (swą)
Instr.	swoim (swym)	swoim (swym)	swoją (swą)
Loc.	swoim (swym)	swoim (swym)	swojej (swej)

Swój, swoja, swoje is declined like an adjective and agrees in gender, case and number with the noun (the possessed thing or person) which it qualifies,

e.g.: On sprzedaje swój samochód. (m.)
On sprzedaje swoje ubranie. (n.)
On sprzedaje swoją kanapę. (f.)

The reflexive possessive swój always refers to the subject (being the owner) and its English meaning depends on the subject.

Thus it may mean my (mine), your (yours), his, its, her (hers), our (ours), their (theirs) according to the subject. If the possessor is in the 3rd person singular or plural and at the same time is the subject of the sentence the reflexive pronouns,

e.g.: On widzi swój ołówek. - Swój must be used.

Only exceptionally in a few idiomatic expressions swój is the subject of a sentence.

Below are examples illustrating all possible combinations in the use of possessive pronoun swój in all three genders in singular only.

Gen.	Ja nie widzę swojego ołówka.	I do not see my pencil.
	Ty nie widzisz swojego ołówka.	You do not see your (own) pencil.
	On nie widzi swojego ołówka.	He does not see his (own) pencil.
	Ona nie widzi swojego ołówka.	She does not see her (own) pencil.
	Ono nie widzi swojego ołówka.	It does not see its (own) pencil.
	Ja nie widzę tu swojej książki.	I do not see my book here.
	Ty nie widzisz tu swojej książki.	You do not see your (own) book here.
	On nie widzi tu swojej książki.	He does not see his (own) book here.
	Ona nie widzi tu swojej książki.	She does not see her (own) book here.
	Ono nie widzi tu swojej książki.	It does not see its (own) book here.
Dat.	Ja przyglądam się swojemu ołówkowi.	I am looking at my pencil.
	Ty przyglądasz się swojemu ołówkowi.	You are looking at your (own) pencil.
	On przygląda się swojemu ołówkowi.	He is looking at his (own) pencil.
	Ona przygląda się swojemu ołówkowi.	She is looking at her (own) pencil.
	Ono przygląda się swojemu ołówkowi.	It is looking at its (own) pencil.
	Ja przyglądam się swojej książce.	I am looking at my book.
	Ty przyglądasz się swojej książce.	You are looking at your (own) book.
	On przygląda się swojej książce.	He is looking at his (own) book.
	Ona przygląda się swojej książce.	She is looking at her (own) book.
	Ono przygląda się swojej książce.	It is looking at its (own) book.
	Ja przyglądam się swojemu pióru.	I am looking at my pen.
	Ty przyglądasz się swojemu pióru.	You are looking at your (own) pen.

L. 54

On przygląda się swojemu pióru.	He is looking at his (own) pen.
Ona przygląda się swojemu pióru.	She is looking at her (own) pen.
Ono przygląda się swojemu pióru.	It is looking at its (own) pen.

Acc.	Ja widzę tu swój ołówek.	I see my pencil here.
	Ja widzę tu swojego brata.	I see my brother here.

	Ty widzisz tu swój ołówek.	You (thou) see your (own) pencil here.
--	----------------------------	--

	Ty widzisz tu swojego brata.	You see your (own) brother here.
--	------------------------------	----------------------------------

	On widzi tu swój ołówek.	He sees his (own) pencil here.
	On widzi tu swojego brata.	He sees his brother here.

	Ona widzi tu swój ołówek.	She sees her (own) pencil here.
	Ona widzi tu swojego brata.	She sees her (own) brother here.

	Ono widzi tu swój ołówek.	It sees its (own) pencil here.
	Ono widzi tu swojego brata.	It sees its (own) brother here.

	Ja widzę tu swoją książkę.	I see my book here.
	Ty widzisz tu swoją książkę.	You see your (own) book here.
	On widzi tu swoją książkę.	He sees his (own) book here.
	Ona widzi tu swoją książkę.	She sees her (own) book here.
	Ono widzi tu swoją książkę.	It sees its (own) book here.

	Ja widzę tu swoje pióro.	I see my pen here.
	Ty widzisz tu swoje pióro.	You see your (own) pen here.
	On widzi tu swoje pióro.	He sees his (own) pen here.
	Ona widzi tu swoje pióro.	She sees her (own) pen here.
	Ono widzi tu swoje pióro.	It sees its (own) pen here.

Instr.	Ja interesuję się swoim ołówkiem.	I am interested in my pencil.
	Ty interesujesz się swoim ołówkiem.	You are interested in your (own) pencil.
	On interesuje się swoim ołówkiem.	He is interested in his (own) pencil.
	Ona interesuje się swoim ołówkiem.	She is interested in her (own) pencil.
	Ono interesuje się swoim ołówkiem.	It is interested in its (own) pencil.

	Ja interesuję się swoją książką.	I am interested in my book.
	Ty interesujesz się swoją książką.	You are interested in your (own) book.
	On interesuje się swoją książką.	He is interested in his (own) book.
	Ona interesuje się swoją książką.	She is interested in her (own) book.
	Ono interesuje się swoją książką.	It is interested in its (own) book.

Ja interesuję się swoim piórem.
Ty interesujesz się swoim piórem.

I am interested in my pen.
You are interested in your (own) pen.

On interesuje się swoim piórem.

He is interested in his (own) pen.

Ona interesuje się swoim piórem.

She is interested in her (own) pen.

Ono interesuje się swoim piórem.

It is interested in its (own) pen.

Loc. Ja mówię o swoim ołówku.
Ty mówisz o swoim ołówku.
On mówi o swoim ołówku.
Ona mówi o swoim ołówku.
Ono mówi o swoim ołówku.

I speak about my pencil.
You speak about your (own) pencil.
He speaks about his (own) pencil.
She speaks about her (own) pencil.
It speaks about its (own) pencil.

Ja mówię o swojej książce.
Ty mówisz o swojej książce.
On mówi o swojej książce.
Ona mówi o swojej książce.
Ono mówi o swojej książce.

I speak about my book.
You speak about your (own) book.
He speaks about his (own) book.
She speaks about her (own) book.
It speaks about its (own) book.

Ja mówię o swoim piórze.
Ty mówisz o swoim piórze.
On mówi o swoim piórze.
Ona mówi o swoim piórze.
Ono mówi o swoim piórze.

I speak about my pen.
You speak about your (own) pen.
He speaks about his (own) pen.
She speaks about her (own) pen.
It speaks about its (own) pen.

Note: If in doubt whether to use: jego or swojego analyze your English sentence first. If you intend to say his meaning his own, use swój otherwise use jego,

e.g.:

He saw there his (own) dog.

- On widział tam swojego psa.

Władek has a brother who has a dog. Władek ma brata, który ma psa.

Władek saw his dog.

Władek widział jego psa.

She saw there her (own) book.

Ona widziała tam swoją książkę.

Hanka has a sister who has a book.

Hanka ma siostrę, która ma książkę.

Hanka saw her book.

Hanka widziała jej książkę.

Structural Drill

Part I

Mój, moja, moje
twój, twoja, twoje
jego, jej, jego
swój, swoja, swoje

Require students to answer the following questions using the above written pronouns when applicable:

Czyj jest ten karabin?
Czyja jest ta mapa?
Czyje jest to krzesło?
Czyj jest ten profesor?
Czyja jest ta sekretarka?
Czyje jest to dziecko?
Czyjego karabinu pan szuka?
Czyjej mapy pan szuka?
Czyjego krzesła pan szuka?
Czyjemu synowi pan daje książkę?
Czyjej sekretarce pan daje list?
Czyjemu dziecku pan daje prezent?
Czyjego syna pan widział wczoraj?
Czyją córkę pan widział wczoraj?
Czyje krzesło pan ma?
Z czym studentem pan rozmawia?
Z czym dzieckiem pan się bawi?
O czym studencie pan mówi?
O czyjej córce pan mówi?
Na czym krześle pan siedzi?

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Dokąd pan idzie?

mój dom

Idę do mojego domu (mego).

swój dom

Idę do swojego domu (swego).

moja szkoła
swoja szkoła
moje biuro
swoje biuro

Czemu pan się przygląda?

Co pan lubi?

Czym się pan interesuje?

O czym pan często myśli?

Recombination Drill

Part I

Tadeusz był u swego brata Zbigniewa. Oni kończyli właśnie kolację. Po kolacji kiedy bracia rozmawiali, żona Zbigniewa rozebrała i kąpała małą córkę. Było późno, ale Tadeusz nie chciał jeszcze iść do domu. Pan Nowicki, ojciec Tadeusza i Zbigniewa, otrzymał list od kolegi szwagra. W liście tym kolega pisał o szwagrze pana Nowickiego, Adamie Grzybowskim. Landarmie zaaresztowali go, ponieważ zrobił dużą awanturę w knajpie, a także spóźnił się z przepustki. Teraz, powiedział Tadeusz, rodzice rozmawiają o wuju Adamie przez cały czas, ale kiedy ja coś powiem, to natychmiast mi mówią: "Nie mów o rzeczach, o których nic nie wiesz. Ucz się lekcji na jutro! Idź do kuchni i pomagaj Zosi! Umyj ręce przed kolacją!" Nasi rodzice myślą, że jestem małym chłopcem. "Kiedy jesteś w domu, rób co ci ojciec i matka każą" - powiedział Zbigniew i jeśli chcesz, to przyjdź jutro do nas."

Part II

Kapral Karski był już kilka lat w wojsku. Nie dostał on plutonowego, bo lubił pić i czasami spóźniał się z przepustki. Wczoraj jednak kapral Karski, oprócz tego że był pijany, to jeszcze zrobił awanturę w restauracji. Kiedy on przyszedł do restauracji, było tam dużo gości. Wszyscy dobrze się bawili. Karski przyszedł do restauracji już pijany. Właściciel restauracji nie chciał mu sprzedać wódki. Karski zaczął się kłócić z właścicielem. Po tem usiadł przy stole, gdzie siedziało kilka osób i zaczął śpiewać. Kelnerka kazała mu wyjść z restauracji. On jednak nie chciał tego zrobić.

L. 54

Właściciel restauracji zatelefonował po żandarmów. Po pół godziny przyjechali żandarmi, zaaresztowali Karskiego i zawieźli go do koszar. W koszarach dowódca kompanii kazał zameldować się Karskiemu, bo chciał go ukarać. Karski powiedział dowódcy, że zrobił awanturę, bo właściciel restauracji nie chciał mu sprzedać wódki. Za tę awanturę dowódca ukarał kaprala Karskiego.

Questions

1. Gdzie był kilka lat kapral Karski? (wojsko)
2. Co lubił robić Karski? (drink)
3. Z czego on się spóźniał? (przepustka)
4. Co zrobił wczoraj Karski? (awantura)
5. Gdzie zrobił awanturę Karski? (restauracja)
6. Kto bawił się dobrze w restauracji? (guests)
7. Czego właściciel restauracji nie chciał sprzedać Karskiemu? (wódka)
8. Dlaczego właściciel restauracji nie chciał sprzedać Karskiemu wódki?
(pijany)
9. Z kim zaczął kłócić się Karski? (właściciel)
10. Gdzie potem usiadł Karski? (stół)
11. Co kazała kelnerka Karskiemu? (get out)
12. Po kogo zatelefonował właściciel restauracji? (żandarmi)
13. Kiedy przyjechali żandarmi do restauracji? (half an hour)
14. Kogo zaaresztowali żandarmi? (Karski)
15. Co kazał zrobić dowódca kompanii Karskiemu?
16. Kogo chciał ukarać dowódca kompanii?
17. Dlaczego Karski zrobił awanturę w restauracji? (owner said he was drunk, would not sell him vodka)
18. Za co ukarał dowódca Karskiego? (awantura w restauracji)

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co słyhać u Stanisława Gałazki? (nothing new)
2. Kiedy Zbigniew Nowicki widział Stanisława Gałazkę?
3. Jak zaczął rozmawiać Stanisław Gałazka ze Zbigniewem Nowickim?
4. Kiedy są święta Bożego Narodzenia?
5. Czego Zbigniew Nowicki nie kupił jeszcze na święta? (gifts, books, car)
6. Dla kogo Zbigniew Nowicki nie kupił prezentów? (rodzina, krewni, córka, ojciec, rodzice)
7. Gdzie Zbigniew Nowicki spędzi święta? (dom, miasto, wieś, morze, góry)
8. Kogo Zbigniew Nowicki nie chce zostawić samego? (matka, ojciec, syn, córka)
9. Kiedy Zbigniew z rodziną wyjedzie na wieś? (lato, maj, czerwiec, lipiec)
10. Do kogo Zbigniew wyjedzie z rodziną? (stryj Józef, ojciec, matka)
11. Do kogo jedzie Stanisław Gałazka? (ojciec, matka, rodzina, rodzice)
12. Do którego miasta jedzie Stanisław Gałazka? (Katowice, Warszawa, Kraków)
13. Na co czeka Stanisław Gałazka? (legitymacja, list, pokwitowanie)
14. Czy siostra Stanisława Gałazki jedzie z bratem do Katowic?
15. Dlaczego siostra Stanisława nie jedzie z nim?
16. Skąd przyjedzie szwagier Stanisława Gałazki? (obóz pracy przymusowej, wycieczka, wieś)
17. Z jakiego kraju przyjedzie szwagier Stanisława Gałazki? (Rosja)
18. Jaka to jest wiadomość?
19. Kto wywiózł szwagra Stanisława Gałazki?
20. W którym roku wojska radzieckie wywiozły go? (1939, 1940, 1941)
21. Gdzie jest cała rodzina Stanisława Gałazki? (Polska, Rosja, kraj)
22. O co się martwi Stanisław Gałazka?
23. Czy Zbigniew Nowicki wiedział, że matka Stanisława Gałazki jest chora?

L. 54

24. Z czym sercem coś jest nie w porządku?
25. Jak pracuje matka Stanisława Gałązki?
26. Czy jest na to rada?
27. Czy Stanisław Gałązka podał numer telefonu Zbigniewowi Nowickiemu?
28. Skąd zatelefonuje Zbigniew do Stanisława? (Katowice, Warszawa, Kraków)
29. Jaki jest numer telefonu Stanisława Gałązki? (283-07, 122-36)

Part II

1. Co u pana słychać?
2. Kiedy są święta Bożego Narodzenia? (grudzień)
3. Czy pan lubi święta Bożego Narodzenia? (tak, nie)
4. Co pan dostał na święta Bożego Narodzenia?
5. Czy pan kupuje dużo prezentów? (tak, nie)
6. Dla kogo pan kupuje prezenty? (ojciec, matka, siostra, dziecko, dzieci, rodzina, rodzice, krewni)
7. Gdzie pan zwykle spędza święta? (dom, miasto, wieś, rodzina)
8. Dokąd pan wyjeżdża na urlop? (wieś, zagranica, Warszawa, Gdynia)
9. Kto zwykle jedzie z panem?
10. Czyjego przyjazdu pan się spodziewa? (córka, syn, rodzina, rodzice, Basia, Zosia)
11. Kogo spodziewa się Zosia? (goście, brat, rodzice, siostra)
12. Gdzie jest pana brat? (wojsko, marynarka wojenna, wyspa)
13. Co to jest obóz pracy przymusowej?
14. Czy w Ameryce są obozy pracy przymusowej?
15. Czy w Rosji są obozy pracy przymusowej?
16. Kto wywoził ludzi do Rosji?
17. Gdzie jest rodzina pana? (kraj, Polska, Warszawa, Gdynia, Łódź, Katowice)
18. Jak pan pracuje? (hard, long, not hard)
19. Czy pan ma biurko?

20. Gdzie pan ma biurko? (biuro, szkoła, dom)
21. Do kogo pan często telefonuje? (żona, córka, rodzice, portier,
chorąży)
22. Czy pan ma legitymację?

LESSON 54

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. (Girls) go to the movies, I will stay with the children.
2. Let's finish our homework quickly and then let's go to the beach.
3. (Boys) be careful when you cross the street!
4. "Where was John yesterday?" "I don't know, let him tell you!"
5. Let's decide what we want to do tomorrow.
6. (Parents) allow the children to go to the lake with us.
7. Let them repair the car themselves!
8. (Children) always tell the truth!
9. Let's wait for Zosia.
10. Don't smoke cigarettes in this room.

Part II

This part is to be translated into English if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Lord's prayer (Roman Catholic)

Ojczy nasz, który jesteś w niebie. Święć się imię Twoje. Przyjdź królestwo Twoje. Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi. Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj i odpuść nam nasze winy jako i my odpuszczamy naszym winowajcom. I nie wódź nas na pokuszenie, ale nas zbaw

L. 54

ode złego. Amen. (Protestant version - Albowiem Twoje jest królestwo,
moc i chwała na wieki)

LESSON 54

Vocabulary

Boży, Boża, Boże	- God's
ciężko	- hard (as adv.), heavily, difficult (as adv.)
dotąd	- still, until now
Katowice Katowic, gen. (pl.)	- Katowice, city in southern Poland
legitymacja, f.	- identity card
martwić (się), i. (zmartwić /się/, p. martwić (się) zmartwić /się/ martwi (się) zmartwi /się/)	- to worry (oneself), to grieve, to upset, to be upset
narodzenie	- nativity, birth
nie ma rady	- it can not be helped, nothing can be done
obóz, m. oboza, gen. s.	- camp, bivouac
obóz pracy przymusowej	- forced labor camp
podać, p. (podawać, i. podam podaję poda podaje)	- to give, to hand
przyjazd, m. przyjazdu, gen. s.	- arrival (by means of transport- ation)
przymusowy, przymusowa, przymusowe	- forced, compulsory
rada, f.	- advice, council
radziecki, radziecka, radzieckie	- Soviet (as adj.)
Rosja, f.	- Russia
serce, n.	- heart
spędzić, p. (spędzać, i. spędzę spędzam spędzi spędza)	- to spend (holiday, time but not money)

stryj, m.	- uncle (father's brother)
stryja, gen. s.	
stryjowie, nom. pl.	
święta Bożego Narodzenia	- Christmas
wiadomość, f.	- news
wieś, f.	- country, village
wsi, gen. s.	
wsie, nom. pl.	
wsi, gen. pl.	
więzienie, n.	- prison
wołać, i. (zawołać, p.	- to call
wołam zawołam	
woła zawoła)	
wywieźć, p. (wywozić, i.	- to deport, to take away (by means
wywiozę wywożę	of transportation)
wywiezie wywozi)	
zimno	- cold (as adv.)
zostawiać, i. (zostawić, p.	- to leave behind
zostawiam zostawię	
zostawia zostawi)	

Grammar Perception Drill

POSSESSIVE PRONOUNS
(continued)

Personal pronouns

Possessive pronouns

m y	—	nasz, nasza, nasze (our, ours)
w y	—	wasz, wasza, wasze (your, yours)
o n i	—	{ ich (their, theirs) swój, swoja, swoje (their own)
o n e	—	{ ich (their, theirs) swój, swoja, swoje (their own)

P l u r a l

	1st pers. m y, m i n e		2nd pers. t h y, t h i n e		Possessive reflexive	
	Masc. pers.	All others	Masc. pers.	All others	Masc. pers.	All others
N	moi	moje	twoi	twoje	swoi (seldom used)	swoje
G	moich		twoich		swoich	
D	moim		twoim		swoim	
A	moich	moje	twoich	twoje	swoich	swoje
I	moimi		twoimi		swoimi	
L	(o, moich		(o) twoich		(o) swoich	

S i n g u l a r

1st pers. - our, ours			
	M	N	F
N	nasz	nasze	nasza
G	naszego		naszej
D	naszemu		naszej
A	naszego nasz	nasze	naszą
I	naszym		naszą
L	(o) naszym		(o) naszej

The
pronoun
wasz
is
declined
exactly
like
nasz.

P l u r a l

1st pers. - our, ours		
	Masculine pers.	All Others
N	nasi	nasze
G	naszych	
D	naszym	
A	naszych	nasze
I	naszymi	
L	(o) naszych	

3rd pers. sing.
h i s, i t s

N. }
G. }
D. } j e g o
A. }
I. }
L. }

3rd pers. sing.
h e r, h e r s

N. }
G. }
D. } j e j
A. }
I. }
L. }

3rd pers. plural
t h e i r, t h e i r s

N. }
G. }
D. } i c h
A. }
I. }
L. }

1.

Instructor:

Kto tu jest?

Suggested words:

synowie

bracia
żołnierze
studenci
uczniowie
szwagrowie
nauczyciele

Students:

Tu są moi synowie.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto tu jest?

siostry

Tu są moje siostry.

córki
sekretarki
kucharki
maszynistki
dziewczyny

Co tu jest?

konie

Tu są moje konie.

domy
sklepy
czołgi
karabiny
oczy
portfele

koszule
krowy
butelki
fabryki
fotografie
rzeczy
półki

pytania
pióra
okna
biurka
wzgórza
ubrania
jabłka

Kogo tu nie ma?

Tu nie ma moich
synów.

Czego tu nie ma?

Tu nie ma moich
koni.

Komu pan się przygląda?

Przyglądam się
moim synom.

Czemu pan się przygląda?

Przyglądam się
moim koniom.

Kogo pan widzi?

Widzę moich sy-
nów.

Co pan tam widzi?

Tam widzę moje
konie.

Z kim oni rozmawiali?

Oni rozmawiali z
moimi synami.

Czym on się interesuje?

On interesuje się
moimi końmi.

L. 55

O kim ona mówi?

Ona mówi o moich synach.

O czym ona mówi?

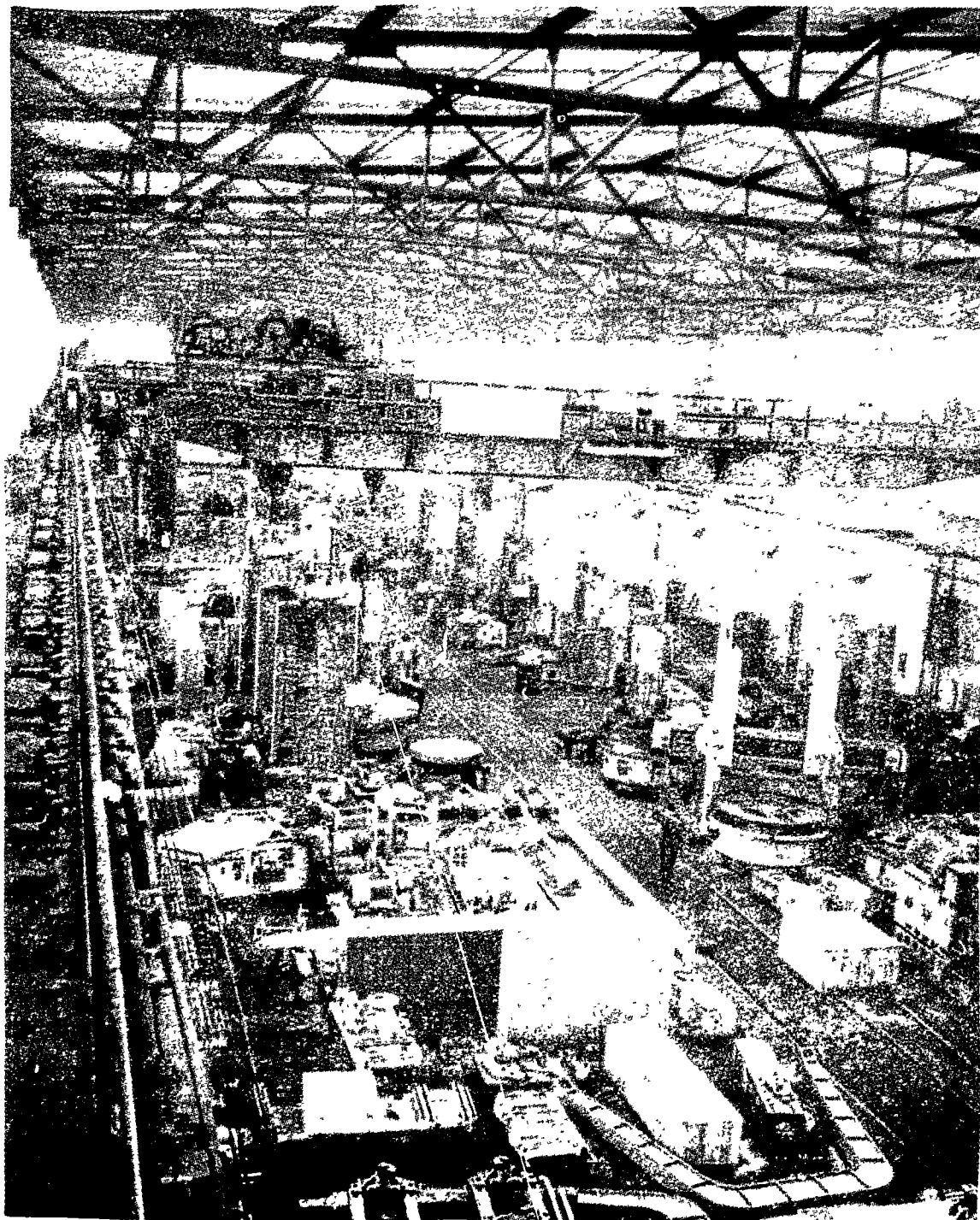
Ona mówi o moich koniach.

Drill according to the above pattern using pronouns: twoi, twoje, swoi (except nom.), swoje (except nom.), jego, jej, nasi, nasze, wasi, wasze, ich.

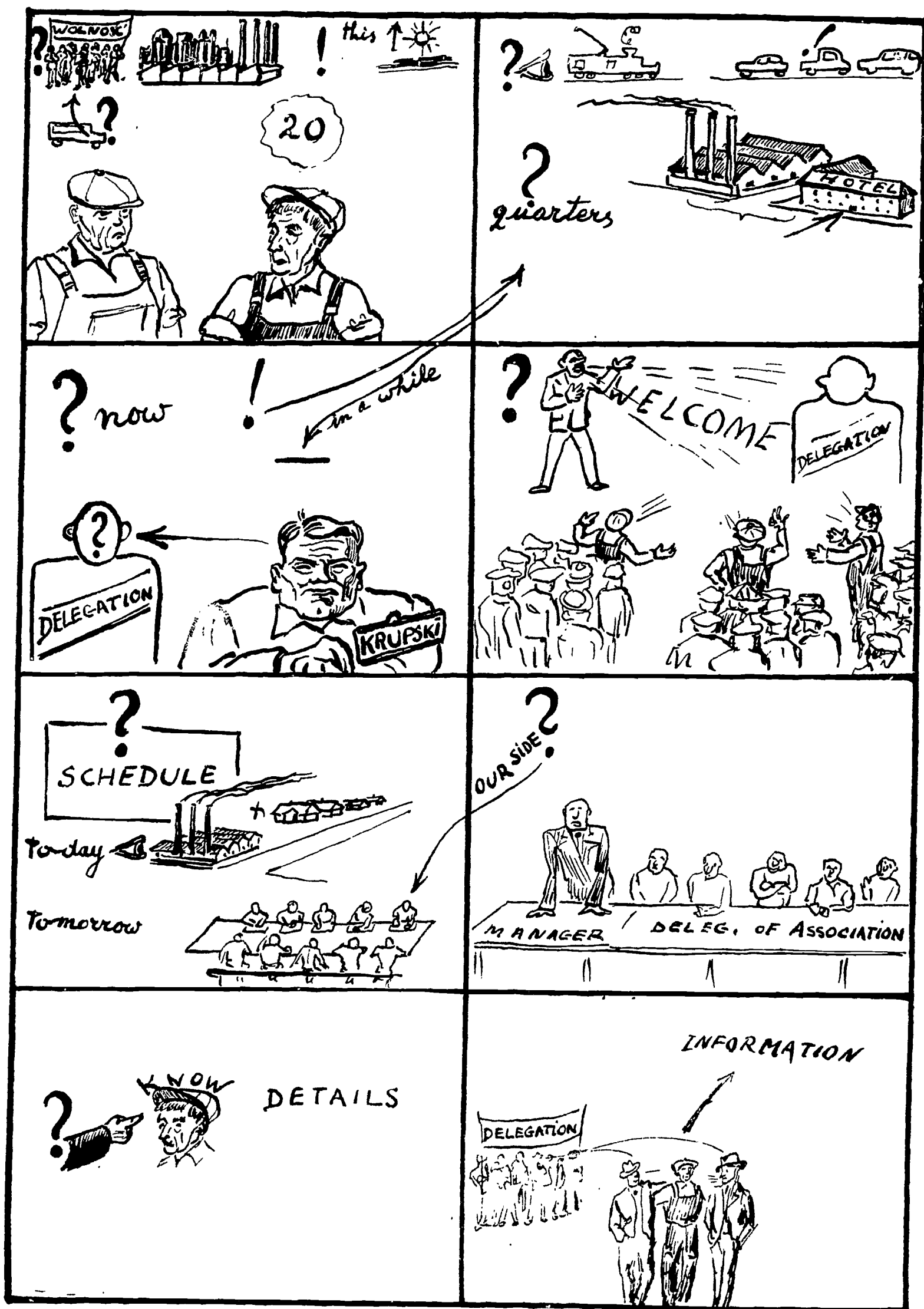
2.

Require the students to put the possessives in parentheses orally into the correct Polish form:

Oni znają (my husband).
My obiecaliśmy dać pieniądze (their son).
On sterował (your /plur./ boat).
Ona pocałowała (our child).
Ja posprzątałem (his room).
On umył (her car).
Ona poznała (my brother).
On zamknął (our suitcase).
Ja przyznałem się (my wife), że byłem w knajpie.
On kocha (his own wife).
Władek pożyczył (my son) pieniądze.
Zmierzyłem (their son) gorączkę.
Oni reperują (their own car).
Dlaczego pan przygląda się (my daughter).
(Her) córka podoba się (my sons).
Ona nie ma (her own house).
(Their house) spalik się wczoraj.
Poszedłem (to his store) z (my children).
Pani Adamska zamieszkała w (her apartment).
Pani Adamska zamieszkała w (her own apartment).
Stefan mówi o (his own father).
Stefan mówi o (his father).
Państwo Walczak interesują się (their own children).
Państwo Walczak interesują się (their children).
Państwo Nowiccy szukają (their own sons).
Państwo Nowiccy szukają (their sons).

RAFAMET - Raciborska Fabryka Metalurgiczna - hala montazowa

LESSON 55

Dialog (Trade Union meeting)

B.: Obywatel Buczek	Citizen Buczek
N.: Obywatel Jan Nowicki	Citizen Jan Nowicki
B.: Czy delegacja związku robot-
ników Huty "Wolność" już przy-
była do naszej fabryki?	Has the delegation of the workers
union of the foundry "Wolność"
arrived already at our plant?
N.: Tak, przyjechała dziś rano.	Yes, it arrived this morning.
B.: Ile osób przyjechało?	How many persons came?
N.: Przyjechało dwadzieścia kilka
osób.	Over twenty people arrived.
B.: Czy obywatel zauważył, czym oni
przyjechali?	Did you notice how (by what means
of transportation) they arrived?
N.: Oni przyjechali swoimi samocho-
dami.	They came in their cars.
B.: Gdzie są ich kwatery?	Where are their quarters?
N.: Kwatery ich są w naszym hotelu
fabrycznym.	Their quarters are in our factory
hotel.
B.: Gdzie oni są teraz?	Where are they now?
N.: Oni są teraz w swoich kwate-
rach i za chwilę przyjadą tutaj.	They are now in their quarters and
will come here in a moment.
B.: Kto stoi na czele delegacji?	Who heads the delegation?
N.: Na czele delegacji jest towa-
rzysz Krupski.	Comrade Krupski is the head of the
delegation.
B.: Kto będzie ich witał?	Who will greet them?
N.: Nasi przodownicy pracy ze
swoimi brygadami.	Our shockworkers with their
brigades.

L. 55

B.: Jaki jest program na czas pobytu tej delegacji?

N.: Dziś mają zwiedzić fabrykę i mieszkania robotnicze, a jutro zaczną się wspólne obrady.

B.: Kto z naszej strony będzie brać udział w tym zebraniu?

N.: Dyrektor fabryki i delegaci naszego związku.

B.: Skąd obywatel zna te wszystkie szczegóły?

N.: Moi znajomi, którzy są w delegacji poinformowali mnie o nich.

What is the schedule for the stay of this delegation?

Today they are to visit the plant and the workers' living quarters, and tomorrow the joint debates will begin.

Who, from our side, will take part in the meeting?

The manager of the plant and the delegates of our association.

How do you know all these details, citizen?

My friends, who are in the delegation told me about them.

Tak wygląda jedno z nowo wybudowanych osiedli dla pracowników Rybnickiego Okręgu Węglowego.

LESSON 55

Grammar Analysis

Chart of Polish possessivesP l u r a lMasculine pers.All others

1st pers. singular
my, mine

Nom. moi
Gen. moich
Dat. moim
Acc. moich
Instr. moimi
Loc. moich

moje
moich
moim
moje
moimi
moich

2nd pers. singular
thy, thine

Nom. twoi
Gen. twoich
Dat. twoim
Acc. twoich
Instr. twoimi
Loc. twoich

twoje
twoich
twoim
twoje
twoim
twoich

possessive
reflexive

Nom. swoi (seldom used)
Gen. swoich
Dat. swoim
Acc. swoich
Instr. swoimi
Loc. swoich

swoje (seldom used)
swoich
swoim
swoje
swoimi
swoich

P l u r a l a n d S i n g u l a rMasculine pers.All others

3rd pers. singular
his, its

Nom. }
Gen. } jego
Dat. }
Acc. }
Instr. }
Loc. }

} jego

L. 55

3rd pers. singular
hers

Nom.
Gen.
Dat.
Acc.
Instr.
Loc.

jej

jej

Singular

Masculine

Neuter

Feminine

1st pers. plural
our, ours

Nom. nasz
Gen. naszego
Dat. naszemu
Acc. naszego,
nasz
Instr. naszym
Loc. naszym

nasze
naszego
naszemu
nasze

naszym
naszym

nasza
naszej
naszej
naszą

naszą
naszej

Plural

Masculine pers.

All others

1st pers. plural
our, ours

Nom. nasi
Gen. naszych
Dat. naszym
Acc. naszych
Instr. naszymi
Loc. naszych

nasze
naszych
naszym
nasze
naszymi
naszych

Singular

Masculine

Neuter

Feminine

2nd pers. plural
your, yours
(you people)

Nom. wasz
Gen. waszego
Dat. waszemu
Acc. waszego
wasz
Instr. waszym
Loc. waszym

wasze
waszego
waszemu
wasze

waszym
waszym

wasza
waszej
waszej
waszą

waszą
waszej

P l u r a lMasculine pers.All others

2nd pers. plural
your, yours
(you people)

Nom. wasi
Gen. waszych
Dat. waszym
Acc. waszych
Instr. waszymi
Loc. waszych

wasze
waszych
waszym
wasze
waszymi
waszych

S i n g u l a rMasculineNeuterFeminine

3rd pers. plural
their, theirs

Nom. }
Gen. } ich
Dat. }
Acc. }
Instr. }
Loc. }

} ich

} ich

P l u r a lMasculine pers.All others

3rd pers. plural
their, theirs

Nom. }
Gen. } ich
Dat. }
Acc. }
Instr. }
Loc. }

} ich

Note:

The difference between swój (their) and ich (their) is that swój always refers to the subject, and ich never does,

e.g.: They saw there their (own) dogs. - Oni widzieli tam swoje psy.
They saw there their (belonging to another group of people) dogs.- Oni widzieli ich psy.

The expressions: over ten, over twenty, over thirty, etc., are rendered in Polish by: kilkanaście, dwadzieścia kilka, trzydzieści kilka, etc.

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:
Drill in plural:

Students:

Kto tu jest?

Tu są moi synowie.

mój syn
moja córka
moje dziecko
twój syn
twoja córka
twoje dziecko
jego syn
" córka
" dziecko
jej syn
" córka
" dziecko
nasz syn
nasza córka
nasze dziecko
wasz syn
wasza córka
wasze dziecko
ich syn
" córka
" dziecko

Drill the above
suggested words plus:
swój, swoja, swoje
in plural with the
following questions:

Kogo pan (on) szuka?

Szukam moich synów.
Szukam swoich synów.

Komu pan (on) dał książki?

Kogo pan (on) spotkał wczoraj
w restauracji?

Z kim pan (on) był w kinie?

O kim pan (on) mówi?

Part II - Require students to answer the following questions using the
possessives: mój, twój, jego, swój, nasz, wasz, ich. (Don't
use swój in nominative)

Czyj to jest karabin?

Czyja to jest mapa?

Czyje to jest lustro?

Czyj syn chodzi do szkoły?

Czyjego psa szuka Stefan?

Czyjej walizki szuka Zosia?
 Czyjego pióra szuka Bolek?
 Czyjego dowódcy tu nie ma? (don't use swój)
 Czyjemu uczniowi pan pomaga?
 Czyjej krowie Zosia dała wody?
 Czyjemu biurku Janek się przygląda?
 Czyjego kolegę on zawołał?
 Czyją siostrę on kocha?
 Czyje dziecko on widział?
 Czyjego konia Józef kupił?
 Czyj samochód Adam zatrzymał?
 Czyje krzesło naprawia Bolek?
 Czyją książkę czyta Basia?
 Z czym szwagrem rozmawia Nowicki?
 Z czyją babką Janek zwiedzał miasto?
 Z czym dzieckiem bawi się Zbigniew?
 Czym samochodem pojedziecie do Warszawy?
 Czyją piłką bawią się te dzieci?
 O czym znajomym mówicie?
 O czyjej krewnej mówicie?
 W czyjej filiżance jest cukier? (don't use swój)

Drill the above in plural.

LESSON 55

Recombination Drill

Part I

Cała rodzina martwiła się o zdrowie pani Nowickiej. Z jej sercem coś było nie w porządku i doktor Kawecki powiedział jej, że ona pracuje za ciężko.

"Niech pani weźmie wakacje i zostanie w łóżku przez dwa tygodnie" - powiedział jej doktor. Andrzej Kawecki był młodym, ale bardzo dobrym doktorem, którego Zygmunt Nowicki poznał podczas manewrów w zeszłym roku. Teraz Kawecki jest cywilem, mieszka w Warszawie i często odwiedza Nowickich. Państwo Nowiccy lubią go. On jest dobrym przyjacielem Zygmunta i Tadzia. Zosia także lubi go bardzo. Dziś wieczorem Andrzej przyszedł do pani Nowickiej. Dał on jej jakieś lekarstwo i powiedział, że wkrótce będzie zdrowa. Potem on powiedział Zosi, że chciałby pójść

z nią do kina. Zosia lubi chodzić do kina, ale tym razem powiedziała: "Zostańmy w domu i porozmawiajmy!" Więc oni usiedli na kanapie, pili herbatę i rozmawiali o różnych rzeczach. Andrzej mówił Zosi o pracy doktora, o ludziach, których poznał i o obcych krajach, które odwiedził.

Part II

Zygmunt Nowicki dostał dziś przepustkę na kilka godzin. Zaraz zatelefonował do swojego przyjaciela, doktora Andrzeja Kaweckiego i zapytał czy może się z nim zobaczyć wieczorem. Dr. Kaweckie zaprosił Zygmunta na kolację. Andrzej Kaweckie lubił Zygmunta, a także podobała mu się bardzo jego siostra Zosia. Zygmunt przyszedł do Andrzeja o siódmej. Podczas kolacji Andrzej i Zygmunt rozmawiali o świętach Bożego Narodzenia. Zygmunt miał nadzieję, że dostanie kilka dni urlopu podczas świąt. Poradził się Andrzeja, co kupić swojej matce na święta. Andrzej nie miał kłopotu z prezentami, bo on nie miał rodziny. Jego rodzice zginęli w obozie pracy przymusowej w Rosji, a jego brat zginął podczas wojny. Andrzej powiedział Zygmontowi, że zostaje na Boże Narodzenie w Warszawie i zapytał go czy może odwiedzić jego rodziców podczas świąt. "Moi rodzice zawsze cieszą się, kiedy cię widzą i moja siostra także" powiedział Zygmunt. "Naprawdę?" ucieszył się Andrzej i zaraz zaczął myśleć, jaki prezent przynieść Zosi. Po kolacji Zygmunt pytał Andrzeja o jego pracę, bo on także chciał być lekarzem. Andrzej kochał swój zawód i lubił o nim mówić. O dziesiątej Zygmunt powiedział, że już musi iść, bo nie chce spóźnić się z przepustki.

Questions

1. Na jak długo Zygmunt Nowicki dostał przepustkę?
2. Z kim Zygmunt chciał zobaczyć się wieczorem?
3. Czyja siostra podobała się Kaweckiemu? (Zygmunt)
4. O czym Zygmunt i Andrzej rozmawiali podczas kolacji? (święta Bożego Narodzenia)
5. Komu Zygmunt chciał kupić coś na święta? (matka)
6. Gdzie zginęli rodzice Andrzeja? (obóz pracy przymusowej)
7. W jakim kraju był ten obóz? (Rosja)
8. Kogo chciał odwiedzić Andrzej podczas świąt? (Zygmunt's parents)
9. Co powiedział Zygmunt Andrzejowi?
10. Czym ucieszył się Andrzej?
11. O co pytał Zygmunt Andrzeja po kolacji? (praca)
12. Dlaczego Zygmunt chciał już iść o dziesiątej?

LESSON 55

Oral - Aural Drill

Part I

1. Jaka delegacja miała przybyć do fabryki? (związek robotników, nauczyciele, matki)
2. Do której fabryki miała przybyć delegacja związku robotników? (nasza, wasza, państwowa)
3. Z której huty delegacja przybyła do fabryki? (huta "Wolność")
4. Kiedy przyjechała ta delegacja? (dziś rano, wczoraj, 2 tygodnie temu)
5. W jakiej porze dnia przyjechała ta delegacja?
6. Ile osób przyjechało z huty "Wolność"?
7. Kto był w delegacji? (robotnicy)
8. Kto zauważył, czym przyjechali delegaci?

L. 55

9. Czy obywatel Nowicki zauważył, czyimi samochodami przyjechali robotnicy?
10. Czyimi samochodami przyjechała delegacja? (swoj, fabryczny, miejski)
11. Dokąd przyjechała delegacja robotników? (fabryka, restauracja, Kraków)
12. Gdzie zamieszkała delegacja robotnicza? (hotel fabryczny, dom p. Walczaka)
13. Skąd przyjedzie delegacja do fabryki? (hotel, kwatery)
14. Dokąd i kiedy przyjdzie delegacja? (fabryka, chwila, godzina)
15. Czym był towarzysz Krupski? (delegat)
16. Na czele czego stał towarzysz Krupski? (delegacja, związek)
17. Co będą robili przodownicy pracy? (witać delegację, przyjmować delegatów)
18. Czy przodownicy pracy będą witali delegację sami? (no, with their brigades)
19. Z którymi brygadami przodownicy pracy będą witali delegację huty "Wolność"?
20. Co mają dziś zwiedzać delegaci? (fabryka, mieszkania robotnicze)
21. A co będą zwiedzać jutro?
22. Jakie mieszkania będą zwiedzać delegaci? (robotniczy, fabryczny)
23. Jakie obrady zaczną się jutro? (wspólny)
24. Kto z naszej strony będzie brał udział w zebraniu? (dyrektor fabryki)
25. Czy tylko dyrektor fabryki weźmie udział w obradach? (nie)
26. Jacy delegaci z naszej strony wezmą udział w zebraniu?
27. Dyrektor czego weźmie udział w zebraniu? (fabryka, hotel, firma)
28. Kto znał wszystkie szczegóły? (ob. Nowicki)
29. Skąd ob. Nowicki znał wszystkie szczegóły? (znajomi)
30. Od jakich znajomych miał Nowicki szczegóły programu?
31. Kto poinformował Nowickiego o szczegółach programu? (friends in the delegation)
32. Kogo poinformowali znajomi o szczegółach programu obrad?

Part II

1. Co ludzie zwykle robią podczas wycieczki nad jeziorem?
2. Co można robić podczas wakacji na wsi?
3. Co można robić podczas wakacji w mieście?
4. Jak długo uczniowie mają wakacje (w szkołach) i kiedy one zaczynają się?
5. Jakie fabryki pan zna i co one robią?
6. Czym pan lubi jeździć i dlaczego?
7. Co pan robi w Wojskowej Szkole Języków od 6-ej do 8-ej rano?
8. Jaki jest program w Wojskowej Szkole Języków od 8-ej rano do 4-ej po południu?
9. Co można kupić w sklepie spożywczym?
10. Czego nie można kupić w sklepie spożywczym?
11. Co można kupić w domu towarowym?
12. Czy pan ma rodziców, braci, siostry i co oni robią?
13. Ile dni w tygodniu pan chodzi do szkoły i jak nazywają się te dni?
14. Ile rok ma miesiące i jak one nazywają się?
15. Jak nazywają się pory roku i kiedy one zaczynają się?
16. Co nosi żołnierz na ćwiczeniach?

LESSON 55

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Tell me Władek, at what time do you go to bed?
2. Did you want to talk with me, father?
3. Colonel, wait for the doctor in this room.

L. 55

4. Can I borrow a bicycle from you, John?
5. Andrzej, Bolek, are you very tired after the maneuvers?
6. Believe me brother, I love you very much.
7. Come here quickly, children.
8. Help me to wash the dishes, Mary.
9. Citizen captain, order the patrol to reconnoitre the terrain on the other side of the river!

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form sentences using the following words in the vocative (one sentence for each word):

marynarz, córka, kolega
panna Jadwiga, Zosia,
pan Władysław, solenizant
żandarm, stryj

LESSON 55

Vocabulary

brać udział	- to take part, to participate
brygada, f.	- brigade
czoło, n.	- forehead, head
delegacja, f.	- delegation
delegat, m.	- delegate
delegata, gen. s.	
delegaci, nom. pl.	
dyrektor, m.	- director (male)
dyrektorowie/dyrektorzy, nom. pl.	
fabryczny, fabryczna, fabryczne	- plant (as adj.), factory (as adj.)
huta, f.	- foundry
obrazy, f. (pl. only)	- debates

pobyt, m. (no pl.) pobytu, gen. s.	- (the) stay, sojourn	L. 55
poinformować, p. (informować, i. poinformuje informuje poinformuje informuje)	- to tell about, to inform.	
przodownik, m. przodownicy, nom. pl.	- foreman	
przodownik pracy przodownicy pracy	- shockworker, stakhanovite	
przybyć, p. (przybywać, i. przybędę przybywam przybywa)	- to arrive	
robotniczy, robotnicza, robotnicze	- worker (as adj.), laborer (as adj.)	
robotnik, m. robotnicy, nom. pl.	- worker, laborer	
stać na czele	- to head, to be at the head of	
strona, f.	- side, page	
szczegół, m. szczegółu, gen. s.	- detail	
towarzysz, m. towarzysze, nom. pl.	- comrade	
tutaj	- here	
udział, m. udziału, gen. s.	- part, share	
witać, i. (przywitać, p. witam przywitam wita przywita)	- to greet, to welcome	
wolność, f. (no pl.)	- freedom, liberty	
wspólny, wspólna, wspólne	- joint, mutual	
zauważyć, p. (no i.) zauważę zauważy	- to notice	
zebranie, n.	- meeting, gathering	
związek, m. związku, gen. s.	- union, association	

Turoszów - kopalnia węgla brunatnego

Grammar Perception Drill

1. Degrees of comparison

{	positive	- large
	comparative	- larger
	superlative	- largest

2/

Adjectives with two or more consonants preceding the final vowel.

E.g.:

Comparative

b o g a t y + s z y = bogatszy

↓

one
consonant

b o g a t a + s z a = bogatsza

b o g a t t ~~s~~ + sze = bogatsze

Comparative

z a d n y + iejszy = ładniejszy
 two
 consonants

Ł a d n a + iejsza = ładniejsza

Ł a d n e + i e j s z e = ł a d n i e j s z e

Singular

	M.	F.	N.
Nom.	bogatszy	bogatsza	bogatsze
Gen.	bogatszego	bogatszej	bogatszego
Dat.	bogatszemu	bogatszej	bogatszemu
Acc.	bogatszego bogatszy	bogatszą	bogatsze
Instr.	bogatszym	bogatszą	bogatszym
Loc.	bogatszym	bogatszej	bogatszym

Singular

	M.	F.	N.
Nom.	ładniejszy	ładniejsza	ładniejsze
Gen.	ładniejszego	ładniejszej	ładniejszego
Dat.	ładniejszemu	ładniejszej	ładniejszemu
Acc.	ładniejszego	ładniejszą	ładniejsze
	ładniejszy		
Instr.	ładniejszym	ładniejszą	ładniejszym
Loc.	ładniejszym	ładniejszej	ładniejszym

Plural

	<u>Masculine</u> <u>pers. only</u>	<u>All others</u>	<u>Masculine</u> <u>pers. only</u>	<u>All others</u>
Nom.	bogatsi	bogatsze	ładniejsi	ładniejsze
Gen.	bogatszych		ładniejszych	
Dat.	bogatszym		ładniejszym	
Acc.	bogatszych	bogatsze	ładniejszych	ładniejsze
Instr.	bogatszymi		ładniejszymi	
Loc.	bogatszych		ładniejszych	

b/ Adjectives ending in:

-iały	-oły	-iły	-gi	-ski -żki	-eki	-tki -dki	-sty	-sny
			end	in	the	comparative	in:	
-ielszy	-elszy	-ilszy	-ższy	-szy	-tszy -dszy	-stzy	-śniejszy	
biały	wesoły	miły	drogi	niski	daleki	krótki	tlusty	jasny
bielszy	weselszy	milszy	droższy	niższy	dalszy	krótszy	tlustszy	jaśniejszy
				ciężki cięższy		brzydki brzydszy		

c/ Some irregular forms of comparison:

<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>
dobry	lepszy
zły	gorszy
duży	większy
mały	mniejszy
wysoki	wyższy

2. How to use the comparative degree.

Positive: Władek jest bogaty.

Comparative: Władek jest bogatszy { od Bolka (gen.)
or
niż Bolek.

3. Instructor:

Suggested words:

Students:

L. 56

a/

Jaki jest ten student?
Jaki jest tamten student?

młody

Ten student jest młody.
Tamten student jest
młodszy.

Jaka jest ta kelnerka?
Jaka jest tamta kelnerka?
Jakie jest to dziecko?
Jakie jest tamto dziecko?

gruby, bogaty
stary, chudy
szczęśliwy, zdrowy
głupi

spokojny, głodny
potrzebny, przyjemny
dziwny, szczupły
ładny, mocny

b/ Jaki jest ten papier, a jaki jest tamten? (biały)
Jakie jest to dziecko, a jakie jest tamto? (wesoły, miły)
Jaki jest ten samochód, a jaki jest tamten? (drogi, długi, niski, ciężki)
Jaki jest ten krewny, a jaka jest tamta krewna? (daleki)
Jaki jest ten ołówek, a jaki jest tamten? (krótki, brzydki)
Jaki jest ten prosiak, a jaki jest tamten? (tłusty)
Jaki jest ten pokój, a jaki jest tamten? (jasny)

c/ Jaki jest ten autobus, a jaki jest tamten? (mały, duży, dobry, zły,
wysoki)

d/ Jaki jest Władek?
A jaki jest Bolek?

młody

Władek jest młody.
Bolek jest młodszy od
Władka.
Bolek jest młodszy niż
Władek.

Use adjectives from 3 a/ and 3 c/

e/ Z jakiego drzewa jest ten stół?
Z jakiego drzewa jest tamten stół?

mocny, ciemny, jasny
dobry, zły, tani, drogi

Jakiej dziewczynie Janek dał kwiaty?
A jakiej dziewczynie Bolek dał kwiaty?

młody, ładny, szczupły
wysoki, brzydki, bogaty

Jaką dziewczynę Janek poznał?
A jaką dziewczynę poznał Michał?

Z jaką dziewczyną poszedł Tadeusz do kina?
A z jaką dziewczyną poszedł Stanisław do kina?

} Use adjectives
as above.

Drill in plural (except the first two questions).

Dialog (Conversation on furniture)

W.: Pani Witkowska } sąsiadki
N.: Pani Nowicka }

Mrs. Witkowski } neighbors
Mrs. Nowicki }

W.: Widzę, że państwo kupili nowe meble?

I see that you bought (some) new furniture?

N.: Tak. Kupiliśmy dwa fotele i biurko, a w przyszłym tygodniu kupimy kanapę.

Yes. We bought two armchairs and a desk, and next week we'll buy a couch.

W.: Zdaje mi się, że te fotele są ładniejsze od tych, które mieli państwo przedtem.

It seems to me, that these armchairs are better looking than the ones you had before.

N.: O tak. Są ładniejsze i wygodniejsze niż tamte.

Oh yes. They are better looking and more comfortable than the other ones.

W.: Gdzie państwo kupili te fotele?

Where did you buy those armchairs?

N.: U Szczerbińskiego na ulicy Mazowieckiej.

At Szczerbiński's on Mazowiecka Str.

W.: Słyszałam, że u Szczerbińskiego są meble dużo droższe niż w innych sklepach. Czy to prawda?

I heard that at Szczerbiński's the furniture is much more expensive than in other stores. Is that true?

N.: Tak, to prawda. W innych sklepach meble są tańsze, ale u Szczerbińskiego są one lepsze.

Yes, that's true. Furniture is cheaper in other stores but at Szczerbiński's it is better.

W.: Czy biurko także kupiliście państwo w tym samym sklepie?

Did you buy the desk in the same store?

N.: Nie, biurko kupiliśmy używane z ogłoszenia w gazecie.

No, we bought the desk second hand from an ad in the paper.

W.: Przypominam sobie, że państwo mieli już jakieś biurko.

I remember that you had some kind of a desk before.

N.: Owszem, ale teraz kupiliśmy większe, a to mniejsze daliśmy Tadeuszowi, który jeszcze chodzi do szkoły.

That's right, but now we bought a larger one, and we gave the smaller one to Tadeusz who is still going to school.

L. 56

W.: A co robią starsi synowie państwa?

And what are your older sons doing?

N.: Zygmunt jest teraz w wojsku, a Zbigniew się ożenił i jest urzędnikiem państwowym.

Zygmunt is in the army now, and Zbigniew got married and he is a civil service employee.

W.: Czy mają oni już dzieci?

Do they have any children yet? (Have they children already?)

N.: Tak. W zeszłym roku urodziła się im córka. Na imię jej jest Wandzia.

Yes. They had a daughter last year. Her name is Wanda.

W.: No to pani jest teraz babką.

So you are a grandmother now.

N.: Tak, to moja pierwsza wnuczka. A co słychać u państwa?

Yes, it's my first granddaughter. And what's new with you?

W.: Dziękuję, wszyscy są zdrowi, córki rosną. Młodsza już jest wyższa ode mnie.

Thank you, everybody's fine (healthy), our daughters are growing. The younger one is already taller than I.

Grammar Analysis

COMPARISON OF ADJECTIVES

Adjectives appear in one of three degrees of comparison, namely, the positive, comparative and superlative degrees. The positive form is the basic form usually found in dictionaries, e.g.: large, small.

The comparative degree of an adjective is used to compare a quality of two persons or things,

e.g.:

This book is larger than that one.

The comparative form of adjectives is declined like any other adjective.

1. a/

The comparative degree of most Polish adjectives which have one consonant preceding the final vowel in the positive degree is formed by dropping the final vowel and attaching the ending -szy, -sza, -sze for the masculine, feminine, and neuter genders respectively,

e.g.: s t a r y
 |
 one
 consonant

<u>positive</u>		<u>comparative</u>
stary + <u>szy</u>	=	starszy (m.)
stara + <u>sza</u>	=	starsza (f.)
staro + <u>sze</u>	=	starsze (n.)

Note that adjectives ending in -i, -ia, -ie form the comparative degree in the following manner,

e.g.:

<u>positive</u>		<u>comparative</u>
tańi + <u>szy</u>	=	tańszy

b/

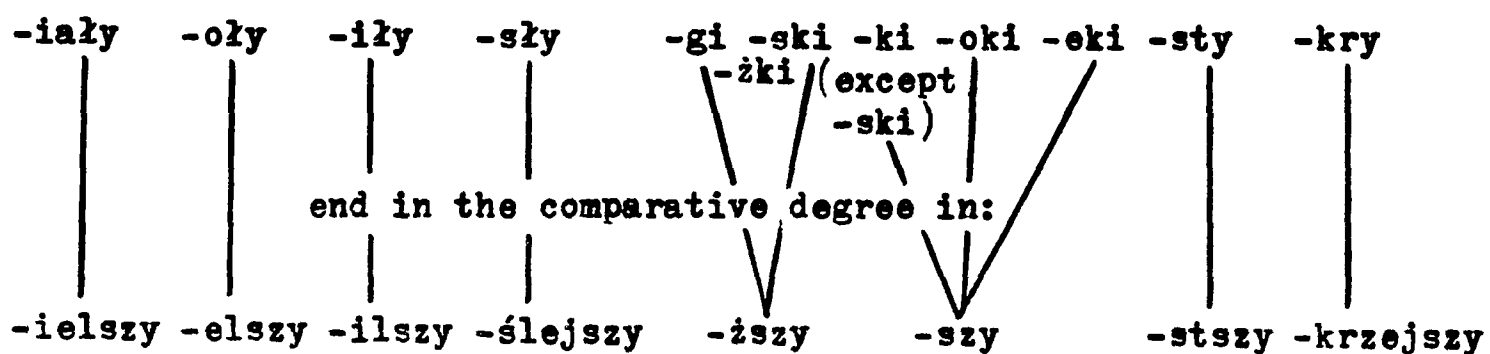
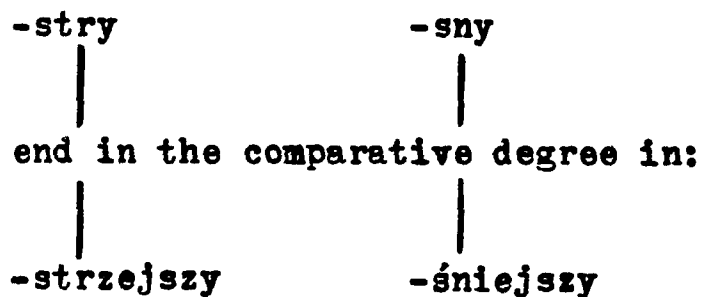
The comparative degree of most Polish adjectives which have two or more consonants preceding the final vowel in the positive degree is formed by dropping the final vowel and attaching the ending -iejszy, -iejsza, -iejsze for the masculine, feminine, and neuter genders respectively,

e.g.: t r u d n y

two
co-nomantspositivecomparative

trudny + iejszy	=	trudniejszy
trudna + iejsza	=	trudniejsza
trudne + iejsze	=	trudniejsze

c/

Adjectives ending in:Adjectives ending in:

e.g.:

positivecomparative

biały	bielszy
wesoły	weselszy
miły	milszy
drogi	droższy
bliski	bliższy
krótki	krótszy
brzydki	brzydszy
daleki	dalszy
tkusty	tkustszy
jasny	jaśniejszy

d/ The comparative degree of some adjectives is irregular:

L. 56

<u>positive</u>	<u>comparative</u>
dobry	lepszy
zły	gorszy
duży	większy
mały	mniej
wysoki	wyższy
lekki	lżejszy

2.a/ If two persons or things are compared as equal tak ... jak ... are used to correspond to the English as ... as ... ,

e.g.:

Ten ołówek jest tak krótki
jak tamten ołówek. - This pencil is as short as that pencil.

b/ "Than" following a comparative is rendered into Polish by the preposition od requiring the genitive case, or by the conjunction niż followed by a construction similar to that in English,

e.g.:

Pan Cichocki jest starszy
od pana Adamskiego. - Mr. Cichocki is older than Mr. Adamski.

or:

Pan Cichocki jest starszy
niż pan Adamski.

Wolę dać książkę starszej
córcie niż młodszej. - I prefer to give the book to the older daughter than to the younger.

When the preposition od is used, the noun compared must often be repeated to avoid confusion,

e.g.:

U Woźniaka meble są droższe
od mebli w innych sklepach. - The furniture at Woźniak's is more expensive than (the furniture) in other stores.

Dom pana Adamskiego jest większy
od domu pana Woźniaka. - The house of Mr. Adamski is larger than the house of Mr. Woźniak.

c/ In negative comparison the word jak is often used,

e.g.:

Ten student nie jest zorszy
jak inni. - This student is no worse than other students.

L. 56

Also:

Ten student nie jest gorszy
od innych.
Ten student nie jest gorszy
niż inni.

- d/ The verb woleć - to prefer requires a construction similar to comparative adjectives,

e.g.:

Wolę ten samochód od tamtego. - I prefer this car to that one.
Wolę ten samochód niż tamten.

- e/ The adverbs dużo, wiele are often used to qualify comparative degrees of adjectives,

e.g.:

Te książki są dużo tańsze niż tamte. - These books are much cheaper than those.
Te książki są wiele tańsze niż tamte.

LESSON 56

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

- a/ Jaki jest ten oficer?
Jaki jest tamten oficer?

stary

Ten oficer jest stary.
Tamten oficer jest
(jeszcze) starszy.
Szukam tego starego
marynarza.
Szukam tamtego star-
szego marynarza.

Jakiego marynarza pan
szuka?

Jakiemu jeńcowi pan się
przygląda?

Jakiego robotnika pan
zna?

Z jakim żandarmem pan
rozmawia?

Przy jakim cywilu pan
siedział?

młody
szczupły
gruby

L. 56

Drill the above in the plural.

- b/ Jaka jest ta sąsiadka?
Jaka jest tamta sąsiadka?

młoda

Ta sąsiadka jest młoda.
Tamta sąsiadka jest
jeszcze młodsza.

Jakiej kobiety pan szuka?
Jakiej dziewczynie pan
się podoba?
Jaką sekretarkę pan poznał?
Z jaką maszynistką pan
rozmawiał?
O jakiej kelnerce pan
mówił?

stara
ładna
gruba
szczupła
brzydka

Drill the above in the plural.

- c/ Jakie jest to ogłoszenie? duże
Jakie jest tamto ogłoszenie?

To ogłoszenie jest duże.
Tamto ogłoszenie jest
większe.

małe
dobre
złe
nowe
stare

Jakiego zdjęcia pan szuka? dobre

Szukam dobrego zdjęcia.
Szukam lepszego zdjęcia.

jasne
duże
małe

Jakiemu śmigłu pan się
przygląda?

mocne

Przyglądam się mocnemu
śmigłu.
Przyglądam się mocniej-
szemu śmigłu.

długie
krótkie
małe

Jakie dziecko pan uczy?

małe

Uczę małe dziecko.
Uczę mniejsze dziecko.

zdrowe
miłe

Jakim dzieckiem pan się
opiekuje?

Opiekuję się małym
dzieckiem.

L. 56

O jakim wzgórzu pan myśli? wysokie

Myślę o wysokim
wzgórzu.

Myślę o wyższym
wzgórzu.

niskie

małe

duże

Drill the above in the plural.

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki jest ten chłopiec?

mały

Ten chłopiec jest
mały.

Jaki jest tamten chłopiec?

Tamten chłopiec
jest mniejszy od
tego (chłopca).

Tamten chłopiec
jest mniejszy niż
ten (chłopiec).

Którego chłopca pan woli?

Wolę tego chłopca
od tamtego.

Wolę tego mniej-
szego chłopca.

Jaki jest ten chłopiec?

Ten chłopiec nie
jest mniejszy od
tamtego.

Jaka jest ta dziewczyna?

Jaka jest tamta dziewczyna?

Którą dziewczynę pan woli?

Jaka jest ta dziewczyna?

Jakie jest to dziecko?

Jakie jest tamto dziecko?

Które dziecko pan woli?

Jakie jest to dziecko?

duży

wysoki

niski

zdrowy

miły

gruby

szczupły

chudy

brzydki

mocny

bogaty

szczęśliwy

głupi

Drill the above in the plural.

LESSON 56

L. 56

Recombination Drill

Part I

Podczas przerwy obiadowej Zbigniew Nowicki rozmawiał z przyjaciółmi Stefana o świętach Bożego Narodzenia, które były niedaleko. Zbigniew chciał kupić coś ładnego dla żony, ale nie miał za dużo pieniędzy i sklepy w Warszawie nie miały dużego wyboru towarów. "Ty wiesz co, Zbyszek?" - powiedział przyjaciel. "Ja przypominam sobie, że wuj Jadwigi Walczak jest sprzedawcą w PDT; może on ci pomoże? Zobaczymy, czy jest w biurze." Stefan poszedł do innego pokoju i tam był tylko inżynier Wójcik. "Panie inżynierze, czy panna Jadwiga poszła na śniadanie?" "Tak jest, proszę pana, ona wyszła kilka minut temu." "Powiedz mi Stefanie" - powiedział Zbyszek - "co wuj panny Walczak sprzedaje?" "On mówił w zeszłym tygodniu, że spodziewa się nowego transportu drogich torebek." Panna Jadwiga wróciła do biura zanim przerwa obiadowa skończyła się i powiedziała Zbigniewowi, że zapyta wuja o torebki. "Mam nadzieję, że nie robię pani dużo kłopotu, panno Jadziu!" powiedział Zbigniew.

"Nie, panie Nowicki, wuj przyjdzie do mnie dziś wieczorem, to ja go o nie zapytam." "Dziękuję pani."

Part II

Obywatel Michalak, jeden z przodowników pracy w fabryce samolotów, był dzisiaj bardzo zajęty. Za dwa dni miała przyjechać do Warszawy delegacja związku robotników fabryki karabinów, żeby zwiedzić fabrykę, w której pracował Michalak. Michalak i inni przodownicy mieli powitać

L. 56

gości na stacji i zawieźć ich do hotelu. Przedtem, Michalak musiał zamówić dla nich pokoje w hotelu robotniczym i musiał także przygotować program na czas pobytu gości. On wiedział, że delegaci będą chcieli zwiedzić także mieszkania robotnicze w nowej dzielnicy miasta. Ponadto Michalak chciał im pokazać Warszawę. On bardzo dobrze znał swoje miasto, znał także swoich kolegów robotników i wiedział czym oni interesują się. Towarzysz Drozd, który stał na czele delegacji napisał do Michalaka, że wszyscy delegaci przyjadą ze swoimi żonami. Ich dzieci jednak nie będą mogły przyjechać, bo wakacje szkolne jeszcze się nie zaczęły. Obywatel Michalak ucieszył się bardzo tą ostatnią wiadomością.

Questions

1. Kim był obywatel Michalak? (przodownik pracy)
2. Z jakiej fabryki miała przyjechać delegacja do Warszawy? (karabiny)
3. Dlaczego ta delegacja przyjeżdżała do Warszawy? (visit airplane factory)
4. Kto, oprócz obywatela Michalaka, miał powitać delegatów na stacji? (shockworkers)
5. Dla kogo Michalak musiał zamówić pokoje? (delegaci)
6. Co jeszcze Michalak musiał zrobić? (prepare a schedule)
7. Co będą chcieli zwiedzić delegaci? (workers' apartments)
8. Gdzie są te mieszkania? (nowa dzielnica)
9. Czyje miasto znał dobrze Michalak? (his own)
10. Kogo on dobrze znał? (his colleagues)
11. Na czele czego stał towarzysz Drozd? (delegacja)
12. Z czyimi żonami przyjadą delegaci? (their own)
13. Wakacje czyich dzieci nie zaczęły się jeszcze? (delegaci)
14. Czym ucieszył się Michalak? (that the children won't come)

Oral - Aural Drill

Part I

1. Czym jest pani Witkowska? (neighbor of Mrs. Nowicki, kucharka, sekretarka)
2. Co zobaczyła pani Witkowska? (new furniture, new car)
3. Skąd pp. Nowiccy mają nowe meble? (kupić, otrzymać od ...)
4. Jakie meble kupili Nowiccy? (two armchairs, desk, wardrobe, couch)
5. Ile foteli a ile biurek kupili Nowiccy? (2 i 1, 10 i 2)
6. Co się zdawało pani Witkowskiej? (that the new armchairs are nicer than the old ones)
7. Które fotele są ładniejsze? (the new, the old, the green)
8. Jakie były fotele, które pp. Nowiccy mieli przedtem? (not so nice, worn out, more comfortable, less comfortable)
9. W którym sklepie Nowiccy kupili fotele? (Szczerbiński)
10. Na jakiej ulicy znajduje się sklep Szczerbińskiego? (Mazowiecka, Mickiewicz, Sienkiewicz)
11. Jakie są ceny mebli u Szczerbińskiego, a jakie w innych sklepach? (higher - lower)
12. O ile są droższe meble u Szczerbińskiego niż w innych sklepach? (a lot)
13. Czy to jest prawda co pani Witkowska słyszała o cenach mebli u Szczerbińskiego? (that's true, not true, I heard something else)
14. Czy meble u Szczerbińskiego są droższe? (yes, no, perhaps)
15. Jakie są meble w innych sklepach? (tańszy, zły, gorszy, less comfortable)
16. Gdzie pp. Nowiccy kupili biurko? (from an ad in a newspaper)
17. Jakie biurko kupili pp. Nowiccy? (2nd hand, new)
18. Skąd Nowiccy dowiedzieli się o używanym biurku? (ogłoszenie, gazeta, znajomi)
19. Co sobie przypomniała pani Witkowska? (Nowickis had a desk)
20. Co zrobili Nowiccy z mniejszym biurkiem? (dać synowi, sprzedać)

L. 56

21. Co robi syn Nowickich? (chodzić do szkoły, grać w piłkę)
22. Co robi Zygmunt? (wojsko)
23. Co robi Zbigniew? (urzędnik państwowy)
24. Który z synów Nowickich się ożenił? (Zbigniew)
25. Komu urodziła się córka? (Zbigniew, pp. Nowiccy)
26. Co się urodziło Zbigniewowi i jego żonie? (child, daughter, son)
27. Jak jest na imię tej dziewczynie? (Wanda)
28. Czym została pani Nowicka? (babka, sekretarka, kucharka)
29. Czym jest córka Zbigniewa dla pani Nowickiej? (wnuczka, siostra)
30. Którą wnuczką pani Nowickiej jest córka Zbigniewa? (pierwsza, druga, czwarta)
31. Jacy są wszyscy w rodzinie p. Witkowskiej? (zdrowy, młody, wesoły)
32. Czy córki p. Witkowskiej przestały już rosnąć? (no, they still are growing)
33. Czy młodsza córka p. Witkowskiej jest niższa od matki? (no, taller)

Part II

1. Jakie meble są zwykle w mieszkaniu?
2. Gdzie można kupić meble nowe i stare?
3. Jakie rodzaje broni są w wojsku i jaką one mają broń?
4. Co pan robił przed służbą w wojsku i co pan ma zamiar robić, kiedy pan skończy służbę wojskową?
5. O czym można dawać ogłoszenie w gazecie?
6. Ile kosztuje ogłoszenie w gazecie od jednego słowa?
7. Gdzie można zjeść obiad?
8. Jak dużą pan ma rodzinę i ile lat ma każda z tych osób?
9. Gdzie jest więcej urzędników państwowych - w Polsce czy w Ameryce?
10. Kiedy się pan ożenił?
11. Kiedy urodzili się pańscy rodzice, bracia, siostry i dzieci?

12. Od jak dawna jest pan w wojsku?
13. Czy pan kupuje czasem używane rzeczy i jakie?
14. Jak dawno był pan u rodziców?

LESSON 56

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mary loves her mother.
2. Mary went to the beach with John and his mother.
3. Is this your (informal) book or is it mine?
4. My father went to visit his colleague, who is sick.
5. Bolek left his railway ticket on my desk.
6. Your (informal) child likes to play with mine.
7. Is doctor Kolankowski your (informal) uncle, or your husband's uncle?
8. My father always helps my mother wash the dishes.
9. Mrs. Nowicki gave her son a new summer suit.

Part II

(This part is to be done if tape recorders are not available to students.)

Replace the English words in parentheses with an appropriate Polish form:

1. Wczoraj spotkałem (your, informal) przyjaciela z (his) córką.
2. Bolek mówił mi, że zna dobrze (your, informal) dowódcę.
3. Mówiliśmy o (his) sekretarce.
4. Porucznik Kowalski jest (my) dowódcą.
5. Student telefonował do (his own) ojca.
6. (My) kolega poszedł do kina z (his own) siostrą.

L. 56

7. Ten żołnierz zna dobrze (your, informal) kapitana.

8. Pan Nowicki pojechał do Warszawy ze (his own) żoną.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students.)

Summarize on tape Dialog 54 in the first person singular (as Zbigniew Nowicki).

LESSON 56

Vocabulary

mniejszy, mniejsza, mniejsze	- smaller
ogłoszenie, n.	- advertisement, announcement, ad
ożenić się, p. (żenić się, i. ożenię się żenię się ożeni się żeni się)	- to get married (with a girl only)
przypominać sobie, i. (przypomnieć sobie, p. przypominam sobie przypominę sobie przypomina sobie przypomni sobie)	- to recollect, to remember, to recall
przyszły, przyszła, przyszłe	- future (as adj.)
rosnąć, i. (urosnąć, p. rosnę urosnę rośnie urośnie)	- to grow
sąsiadka, f.	- neighbor (female)
urodzić się, p. (rodzić się, i. urodzą się rodzą się urodzi się rodzi się)	- to be born
wiekszy, większa, większe	- bigger
wnuczka, f.	- granddaughter
wygodny, wygodna, wygodne	- comfortable
zły, zła, złe	- bad, wicked, angry, wrong

Below is a list of verbs introduced in previous lessons in one aspect only:

dostawać, i. (dostać, p. dostaje dostanę dostaje dostanie)	- to get
odejść, p. (odchodzić, i. odejdę odchodzę odejdzie odchodzi)	- to leave (on foot)
odjeżdżać, i. (odjechać, p. odjeżdżam odjadę odjeżdża odjedzie)	- to leave (by means of transport.), to depart
odpocząć, p. (odpoczywać, i. odpocznę odpoczywam odpocznie odpoczywa)	- to rest, to take a rest, to relax
odwiedzać, i. (odwiedzić, p. odwiedzam odwiedzę odwiedza odwiedzi)	- to visit (a person only)
otrzymywać, i. (otrzymać, p. otrzymuję otrzymam otrzymuje otrzyma)	- to receive, to get
podpisywać, i. (podpisać, p. podpisuję podpiszę podpisuje podpisze)	- to sign, to put one's signature
przejechać, p. (przejeżdżać, i. przejadę przejeżdżam przejedzie przejeżdża)	- to pass through (by means of transportation), to pass over (by means of transport.), to cross, to run down.
przychodzić, i. (przyjść, p. przychodzę przyjdę przychodzi przyjdzie)	- to come (on foot)
przysyłać, i. (przysłać, p. przysyłam przyślę przysyła przyśle)	- to send to
schować, p. (chować, i. schowam chowam schowa chowa)	- to hide
siąść, p. (siadać, i. siadę siadam siądzie siada)	- to sit down
also: usiąść	

L. 56

skręcać, i. (skręcić, p.
skręcam skręczę
skręca skręci)

- to turn

spłacić, p. (spłacać, i.
spłace spłacam
spłaci spłaca)

- to pay off

spotykać (się), i. (spotkać /się/, p. - to meet (each other)
spotykam (się) spotkam /się/
spotyka (się) spotka /się/)

sprawdzać, i. (sprawdzić, p.
sprawdzam sprawdzę
sprawdza sprawdzi)

- to check, to verify

wypić, p. (pić, i.
wypiję piję
wypije pije)

- to drink, to drink up

Part I

Grammar Perception Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

a/

Jaki jest ten sierżant,
a jaki jest tamten?

mały

Ten sierżant jest mały,
a tamten jest jeszcze
mniejszy.

Którego sierżanta pan
szukał?

Szukałem tamtego mniej-
szego sierżanta.

Któremu sierżantowi dał
pan pieniądze?

Dałem pieniądze tamtemu
mniejszemu sierżantowi.

Którego sierżanta do-
wódca wyśle na front?

Dowódca wyśle na front
tamtego mniejszego sier-
żanta.

Z którym sierżantem po-
jedzie kapitan do miasta?

Kapitan pojedzie do miasta
z tamtym mniejszym sier-
żantem.

O którym sierżancie mówił
pułkownik?

gruby
wysoki
szczupły
niski
chudy
zdrowy
spokojny

Pułkownik mówił o tamtym
mniejszym sierżancie.

b/

Jaka jest ta kucharka,
a jaka jest tamta?

mała

Ta kucharka jest mała,
a tamta jest jeszcze
mniejsza.

Której kucharki pan
szukał?

Szukałem tamtej mniej-
szej kucharki.

Której kucharce zapłacił
pan za pracę?

Zapłaciłem za pracę tam-
tej mniejszej kucharce.

L. 56A

Instructor	Suggested words:	Students:
Którą kucharkę wyśle gospodarz do miasta?		Gospodarz wyśle do miasta tamtą mniejszą kucharkę.
Z którą kucharką gotował kucharz obiad?		Kucharz gotował obiad z tamtą mniejszą kucharką.
O której kucharce mówił gospodarz?	gruba wysoka szczupła niska chuda zdrowa spokojna	Gospodarz mówił o tamtej mniejszej kucharce.
c/		
Jakie jest to dziecko, a jakie jest tamto?	małe	To dziecko jest małe, a tamto jest jeszcze mniejsze.
Którego dziecka pan szukał?		Szukałem tamtego mniej- szego dziecka.
Któremu dziecku dał pan Nowicki cukierki?		Pan Nowicki dał cukierki tamtemu mniejszemu dziecku.
Które dziecko widziała Zosia w ogrodzie?		Zosia widziała w ogrodzie tamto mniejsze dziecko.
Z którym dzieckiem chodziła pani Nowicka do parku?		Pani Nowicka chodziła do parku z tamtym mniejszym dzieckiem.
O którym dziecku mówił Zygmunt?	grube wysokie szczupłe	Zygmunt mówił o tamtym mniejszym dziecku.

Instructor:

Suggested words:

Students:

niskie
chude
zdrowe
spokojne
wesołe

d/

Drill a,b,c, in plural whenever applicable:
Jacy są ci sierżanci, a jacy są tamci? etc.

Part II

a/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czyj syn jest zdrowy?
Czyja córka jest zdrowa?
Czyje dziecko jest zdrowe?

ja
ty
on
ona
my
wy
oni
one

Mój syn jest zdrowy
Moja córka jest zdrowa.
Moje dziecko jest zdrowe.

Jaki jest mój syn, a jaki
jest twój syn?

bogaty
gruby
stary
młody
wesoły
miły
głupi
szczęśliwy
chudy
wysoki
szczupły
mały
spokojny
niski

Mój syn jest bogatszy od
twego syna
Mój syn jest grubszy niż
twój syn.

L. 56A

Instructor:

Suggested words:

Students:

mocny
dobry
zły
brzydki

b/

Jaki jest mój samochód,
a jaki jest twój?
Czyj samochód jest niski?

niski
mocny
dobry
brzydki
tani
nowy
ciężki
lekki
biały
krótki
jasny
stary

Mój samochód jest
niższy od twojego.
Mój samochód jest
niższy.

c/

Czyjego syna } pan nie lubi
Czyjej córki } pan nie zna
Czyjego dziecka }

Nie lubię jego syna.
Nie znam jego syna.
i.t.d.

Którego syna } pana Kowalskiego } pan nie lubi
Której córki } pani Kowalskiej } pan nie zna
Którego dziecka } pp. Kowalskich }

Jego starszego syna
nie lubię.
Jej młodszej córki
nie lubię.
i.t.d.

czyjemu synowi }
czyjej córce }
czyjemu dziecku } p. Zielińskiego }
któremu synowi } p. Zielińskiej }
której córce } pp. Zielińskich }
któremu dziecku }

daje pan

ładne książki

z obrazkami?

Jego, jej synowi
daje ładniejsze
książki z obrazkami.
Jego młodszemu sy-
nowi daje ładniej-
sze książki z ob-
razkami.

czyjego syna }
czyją córkę }
czyje dziecko } p. Leśniaka }
którego syna } p. Leśniak }
którą córkę } pp. Leśniak }
które dziecko }

pan wozi

do

szkoły?

Jego syna woze do szkoły

Jego młodszego syna woze
do szkoły.

Czym samochodem pan jeździ?

Jeżdżę jej samochodem.

Z czym synem (córką, dzieckiem)
pan się bawi?

Bawię się z jego synem.

Z którym synem (córką, dzieckiem)
pana Woźniaka (pani Woźniak,
państwa Woźniak) pan rozmawia?

Rozmawiam z jego (jej,
ich) starszym synem.

O czym samochodzie pan rozmawia?

Rozmawiam o moim (jego,
naszym) samochodzie.

O którym samochodzie (pana Wasi-
lewskiego, pani Wasilewskiej,
państwa Wasilewskich) pan rozma-
wia?

Rozmawiam o jego mniejszym
samochodzie.

Drill the above in plural.

LESSON 56A

Dialog (about illness)

N.: Pan Stanisław Nowicki
S.: Sąsiad

Mr. Nowicki
Neighbour

S.: Dzień dobry panu. Jak się pan czuje?

Good morning sir? How do you feel?

N.: Niestety, dziś czuję się źle. Będę musiał pójść do lekarza.

Unfortunately, I feel bad today. I will have to go to the doctor.

S.: Zauważyłem, że ostatnio pan często choruje.

I noticed that you have been sick often lately.

N.: Proszę pamiętać, że w listopadzie skończę 72 lata. Chyba przestanę już pracować i wyjadę stąd, żeby trochę odpocząć.

Please remember, that I will be 72 in November. I guess I will stop working, and I will leave this place in order to rest a bit.

S.: Czy pan ma zamiar wyjechać w góry?

Do you intend to go to the mountains?

N.: Co pan mówi? Człowiek z chorym sercem w góry?

What are you saying? A man with an ailing heart going to the mountains?

S.: Nie wiedziałem, że pan choruje na serce. Jeżeli tak, to może pan pojedzie do Ciechocinka?

I didn't know that you have heart trouble. If so, then maybe you will go to Ciechocinek?

N.: Czy pan zna tam tani i dobry hotel?

Do you know an inexpensive and good hotel there?

S.: Moja matka jest tam teraz. Pisała mi ona, że płaci 10 zł. za dobry pokój w hotelu.

My mother is there now. She wrote me that she is paying 10 zlotys for a good room in a hotel.

N.: Jak nazywa się ten hotel?

What is the name of this hotel?

S.: Nie pamiętam, ale mam adres w domu. Proszę chwilę zaczekać. (Po chwili) Ten hotel nazywa się "Hotel Kolejowy" i jest na ulicy 1-ego Maja.

I don't remember, but I have the address in the house. Wait a while please. (after a while) The name of this hotel is "Hotel Kolejowy" and it is on Pierwszego Maja street.

L. 56.

N.: Dziękuję panu. Napiszę tam
dzisiaj, żeby zamówić pokój.

Thank you, sir. I will write there
today to reserve a room.

S.: Przepraszam, muszę wrócić do
domu, bo spodziewam się tele-
fonu od żony. Do widzenia.

Excuse me. I have to go back to
the house, because I am expecting
a telephone call from my wife.
Good bye.

N.: Do widzenia.

So long.

LESSON 56A

Structural Drill

Part I

a/ Require students to use the following possessive pronouns according to the pattern below:

mój	moja	moje
twój	twoja	twoje
jego	jej	jego
swój	swoja	swoje
nasz	nasza	nasze
wasz	wasza	wasze

ich

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kogo nie lubi pan
Kowalski?

syn

Pan Kowalski nie lubi mo-
jego (twego etc.) syna.

córka
dziecko
brat
siostra
szwagier
student
studentka

Komu podoba się pani
Adamska?

Pani Adamska podoba się
mojemu (twojemu etc.)
synowi.

Kogo Janek prosił
o książkę?

Janek prosił o książkę
mojego (twojego, etc.)
syna.

Kim opiekowali się
państwo Nowiccy?

Państwo Nowiccy opieko-
wali się (moim, twoim,
etc.) synem.

O kim mówił Władek?

Władek mówił o moim
(twoim, etc.) synu.

L. 56A

Instructor:	Suggested words:	Students:
b/ Czego nie lubi pan. Nowicki?	koń kot krowa świnia pies teczka lustro biurko	Pan Nowicki nie lubi mojego (twojego, etc.) konia.
Czemu przygląda się Zygmunt?		Zygmunt przygląda się mojemu (twojemu, etc.) koniowi.
Za co zapłacił pan Witkowski?		Pan Witkowski zapłacił za mojego (twojego, etc.) konia.
Czym interesował się Stanisław?		Stanisław interesował się moim (swoim, etc.) koniem.
O czym mówił Józef?		Józef mówił o moim (twoim, etc.) koniu.

Part II

a/ Require students to use the following possessive pronouns according to the pattern below:

	moi	moje	
	twoi	twoje	
	ich	ich	
	nasi	nasze	
	wasi	wasze	
	swoi	swoje	
Kogo nie lubi pan Kowalski?	syn córką dziecko nauczyciel		Pan Kowalski nie lubi moich (twoich, etc.) synów.

Instructor:

Suggested words:

Students:

nauczycielka
brat
siostra
student
studentka

Komu podoba się pani
Adamska?

Pani Adamska podoba się
moim (twoim, etc.) synom.

Kogo Janek prosił
o książkę?

Janek prosił o książkę
moich (twoich, etc.) synów.

Kim opiekowali się
państwo Wróblewscy?

Państwo Wróblewscy opie-
kowali się moimi (twoimi,
etc.) synami.

O kim mówił Władek?

Władek mówił o moich
(twoich, etc.) synach.

b/
Czego nie lubi pan
Nowicki?

koń

Pan Nowicki nie lubi
moich (twoich, etc) koni.

kot
krowa
świnia
pies
książka
karabin
biurko

Za co zapłacił
pan Witkowski?

Pan Witkowski zapłacił
za moje (twoje, etc.)
konie.

Czym interesował się
Stanisław?

Stanisław interesował się
moimi (twoimi, etc.) końmi.

O czym mówił Józef?

Józef mówił o moich
(twoich, etc.) koniach.

Part III

Gdzie siedziała Basia?

nowoczesne radio

Basia siedziała przed
nowoczesnym radiem.

duże okno
biały dom

L. 56A

Instructor:

Suggested words:

Students:

stary uniwersytet
czarna tablica
mała restauracja
nowe biurko
długie łóżko
ładny obraz

Kim on jest?

oficer

On jest oficerem.

sierżant
murarz
nauczyciel
student
żołnierz
doktor
urzędnik
pacjent doktora Walczaka
profesor

Kim ona jest?

sekretarka

Ona jest sekretarką.

maszynistka

LESSON 56A

Recombination Drill

Part I

1. Marysiu, nie martw się o tę zupę! Ugotujemy inną.
2. Tadeu, bądź w domu o piątej, bo będziemy mieli gości.
3. Idź, weź samochód i przywieź bagaż ze stacji - powiedział ojciec.
4. Wszyscy starsi szeregowcy muszą się zgłosić do kapitana o wpół do czwartej.
5. Henryku, powiedz mi tylko jedno, czy ty jesteś naprawdę zły.
6. Moi synowie chcą dziś wieczorem pójść do kina, ale ja im nie pozwolę.
7. Nie mam żyłek i dlatego muszę kupić tuzin żyłek w spółdzielni.

8. Woda nie była zbyt zimna, więc kąpałem się czterdzieści pięć minut.
9. Kolor ściany był trochę za jasny i nie podobał się mojej żonie.
10. Nie czuję się dziś zbyt dobrze, bo się przeziębilem.
11. Ona kupiła mi bochenek smacznego, świeżego chleba.

Part II

Wczoraj pani Sikorska odwiedziła panią Karską. W domu państwa Karskich zauważyła ona dwa nowe fotele i biurko. Meble te bardzo jej się podobały. Były one ładniejsze i wygodniejsze niż stare. Stare meble państwo Karscy dali młodszemu synowi, który jeszcze chodzi na uniwersytet.

Starszy syn państwa Karskich, Władysław, pracuje w biurze kwaterunkowym. Żona jego pracuje w spółdzielni spożywczej. Mają oni małe dzieci. Starszy ich syn, Janek, ma siedem lat i chodzi do szkoły. Młodszy syn Tadzio, ma dopiero pół roku.

Państwo Sikorscy mają syna i córkę. Pani Karska dawno nie widziała dzieci państwa Sikorskich. Pani Sikorska powiedziała, że syn jej jest bardzo wysoki. Jest on już wyższy od ojca. Ma on jaśniejsze włosy od matki, a oczy ciemne, takie same jak ojciec. Córka jest trochę niższa od matki i jest ładna.

Pani Sikorska rozmawiała z panią Karską dosyć długo i zaprosiła państwa Karskich na imieniny swego męża. Pan Sikorski obchodzi imieniny w przyszłą niedzielę. Pani Karska podziękowała jej i powiedziała, że przyjdzie do nich z mężem w niedzielę o siódmej wieczorem. Państwo

L. 56A

Sikorscy mieszkają niedaleko od Państwa Karskich. Dom ich jest większy od domu państwa Karskich. Dom państwa Karskich jest mniejszy, jednak jest ładniejszy od domu państwa Sikorskich i stoi w ogrodzie.

Questions

1. Kogo odwiedziła wczoraj pani Sikorska?
2. Co ona zauważyła w domu państwa Karskich?
3. Ile nowych foteli zauważyła pani Sikorska?
4. Czy fotele i biurko podobały się pani Sikorskiej?
5. Jakie były nowe fotele?
6. Komu dali państwo Karscy stare meble?
7. Co robi młodszy syn państwa Karskich?
8. Gdzie pracuje starszy syn państwa Karskich?
9. Gdzie pracuje żona Władysława?
10. Jakie oni mają dzieci?
11. Ile lat ma Janek?
12. Co robi Janek?
13. Ile lat ma Tadzio?
14. Czy państwo Sikorscy mają dzieci?
15. Kogo nie widziała dawno pani Karska?
16. Jakiego wzrostu jest syn państwa Sikorskich?
17. Od kogo on jest wyższy?
18. Jakie włosy ma syn państwa Sikorskich?
19. Jakie on ma oczy?
20. Od kogo jest niższa córka państwa Sikorskich?

21. Czy ona jest brzydka?
22. Dokąd zaprosiła pani Sikorska państwa Karskich?
23. Kiedy obchodzi imieniny pan Sikorski?
24. Kiedy przyjdą państwo Karscy do państwa Sikorskich?
25. Gdzie mieszkają państwo Sikorscy?
26. Czyj dom jest większy?
27. Czyj dom jest ładniejszy?
28. Gdzie stoi dom państwa Karskich?

LESSON 56A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co powiedział sąsiad?
2. O co zapytał sąsiad pana Nowickiego?
3. Jak się czuł dziś pan Nowicki?
4. Co będzie musiał zrobić pan Nowicki?
5. Do kogo będzie musiał pójść p. Nowicki?
6. Co zauważył ostatnio sąsiad?
7. Kiedy zauważył sąsiad, że pan Nowicki często choruje?
8. O czym ma pamiętać sąsiad?
9. Ile lat skończy p. Nowicki?
10. W którym miesiącu p. Nowicki skończy 72 lat?

L. 56A

11. Co (chyba) zrobi p. Nowicki?
12. Dlaczego pan Nowicki wyjedzie?
13. O co zapytał sąsiad p. Nowickiego?
14. Dlaczego p. Nowicki nie może jechać w góry?
15. O czym nie wiedział sąsiad?
16. Dokąd p. Nowicki może pojechać?
17. O jaki hotel w Ciechocinku pyta pan Nowicki?
18. Czyja matka jest w Ciechocinku?
19. Co matka do sąsiada napisała?
20. Ile złotych płaci matka sąsiada za pokój?
21. Za jaki pokój i gdzie matka sąsiada płaci 10 zł.?
22. Czego chciał się dowiedzieć p. Nowicki?
23. Czy sąsiad pamięta jak się ten hotel nazywa?
24. Co sąsiad ma w domu?
25. Jak długo każe sąsiad poczekać p. Nowickiemu?
26. Jak się nazywa hotel?
27. Na jakiej ulicy w Ciechocinku znajduje się "Hotel Kolejowy"?
28. Za co dziękuje p. Nowicki?
29. Co dzisiaj zrobi p. Nowicki?
30. Po co p. Nowicki napisze do hotelu?
31. Co teraz musi zrobić sąsiad?
32. Dlaczego sąsiad musi wrócić do domu?
33. Czego spodziewa się sąsiad?
34. Od kogo spodziewa się telefonu sąsiad?

Part II - General Questions

1. Blisko czego zwykle jest dużo hoteli?
2. W jakim hotelu pan się zatrzymuje w San Francisco?
3. Jak można zamówić z Monterey pokój w hotelu w San Francisco?
4. Czy ludzie z chorym sercem mogą służyć w wojsku?
5. Czy w dużych miastach są hotele tylko dla żołnierzy?
6. Co pan robi gdy się pan źle czuje?
7. Ile lat pan skończy i w którym miesiącu?
8. Czego pan oczekuje w liście od przyjaciela?
9. Jakie zamiary pan ma na przyszłą sobotę i niedzielę?
10. Czy widział pan człowieka, który był w obozie pracy przymusowej?
11. Czy musi pan pokazać swoją legitymację gdy pan idzie do lekarza
wojskowego?
12. Jak pan spędzał wakacje, gdy pan był jeszcze w domu przed wojskiem?
13. Czym pan woli jeździć w dużym mieście autobusem czy tramwajem i dla-
czego?
14. Czy żołnierze płacą więcej czy mniej niż cywile za bilety na kole-
jach w Ameryce?
15. Czy żołnierze codziennie kupują swoje jedzenie w sklepach spożyw-
czych i jedzą w restauracjach?
16. W jakich zebraniach bierze pan często udział?
17. Kto prowadzi prace w fabryce?

25

LESSON 56A

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. He will take his children to the church tomorrow.
2. I could not find his shirts in the wardrobe.
3. "These are our spoons, not yours" said the cook.
4. "This is my car not his" said Tadek.
5. His car is bigger than mine, but mine is nicer.
6. Bolek is always more cheerful than Zygmunt.
7. Zosia is taller than Marysia.
8. His chair is lower than mine.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students)

Answer the following questions:

1. Jak jest umeblowany pana pokój?
2. Co pan zwykle robi w sobotę?
3. Co pan zrobił, kiedy pan dostał pierwszą przepustkę?
4. Do czego służy budzik?
5. Czym i jak długo jechał pan do Monterey?

LESSON 57

L. 57

Grammar Perception Drill

SUPERLATIVE DEGREE OF ADJECTIVES

1. a/

<u>positive</u>	<u>comparative</u>	<u>superlative</u>
mocny (m.)	mocniejszy	<u>naj + mocniejszy = najmocniejszy</u>
mocna (f.)	mocniejsza	<u>naj + mocniejsza = najmocniejsza</u>
mocne (n.)	mocniejsze	<u>naj + mocniejsze = najmocniejsze</u>

e.g.:

Ten student jest najmocniejszy ze wszystkich (studentów). - This student is the strongest of all (students).

b/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki jest ten student?

zdrowy

Ten student jest najzdrowszy ze wszystkich.

Jaka jest ta dziewczyna?

Jakie jest to dziecko?

Jacy są ci studenci?

Jakie są te dziewczyny?

Jakie są te dzieci?

wesoły
miły
głupi
szczęśliwy
chudy
wysoki
szczupły
mały
spokojny

Jakiego samochodu pan szuka?

mocny

Szukam najmocniejszego samochodu.

Jakiej kanapy pan szuka?

Jakich samochodów pan szuka?

Jakich mebli pan szuka?

tani
wygodny
dobry
nowy
ciężki

L. 57

Jakiemu studentowi pan
obiecał dać prezent?

dobry

Obiecałem dać prezent
najlepszeemu studentowi
ze wszystkich (studentów).

Jakiej maszynistce pan
obiecał dać prezent?
Jakiemu dziecku pan
obiecał dać prezent?
Jakim studentom pan
obiecał dać prezenty?

zdrowy
wesoły
spokojny

Jakiego studenta pan
sfotografował?

wysoki

Sfotografowałem najwyż-
szego studenta.

Jaką kelnerkę pan
sfotografował?
Jakie dziecko pan
sfotografował?
Jakich studentów pan
sfotografował?
Jakie kelnerki pan
sfotografował?

zdrowy
dobry

Jaki dom pan
sfotografował?

wysoki

Sfotografowałem najwyż-
szy dom.

Jaką górę pan
sfotografował?
Jakie drzewo pan
sfotografował?
Jakie domy pan
sfotografował?

duży
ciekaw

Jakim studentem pan się
interesuje?

młody

Interesuję się najmłod-
szym studentem.

Jaką sekretarką pan się
interesuje?
Jakim dzieckiem pan się
interesuje?
Jakimi dziećmi pan się
interesował?

wysoki
dobry

O jakim studencie pan mówi? młody

Mówię o najmłodszym
studencie.

O jakiej dziewczynie pan mówi?

O jakim dziecku pan mówi?

O jakich studentach pan mówi?

wysoki
wesoły

2.

<u>positive</u>	<u>comparative</u>	<u>superlative</u>
zajęty	bardziej zajęty (busier)	najbardziej zajęty (busiest)
busy	more busy	most busy

a/

Require students to drill the following words according to the pattern below:

zajęty
zmęczony
pijany
chory

Janek jest (zwykle) teraz zajęty.
Władek jest teraz bardziej zajęty od Janka.
Stefan jest teraz najbardziej zajęty z nich wszystkich.

b/

Require students to drill the following adjectives according to the pattern below:

szczęśliwy
szczęśliwa
potrzebny
bogaty

Zosia jest szczęśliwa.
Basia jest szczęśliwsza od Zosi (niż Zosia).
Marysia jest najszczęśliwsza z nich wszystkich.
Marysia jest najbardziej szczęśliwa ze wszystkich.

Drill a/ and b/ in plural using the pronouns oni, one.

c/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki samochód on chce
kupić?

dobry

On chce kupić jak
najlepszy samochód.

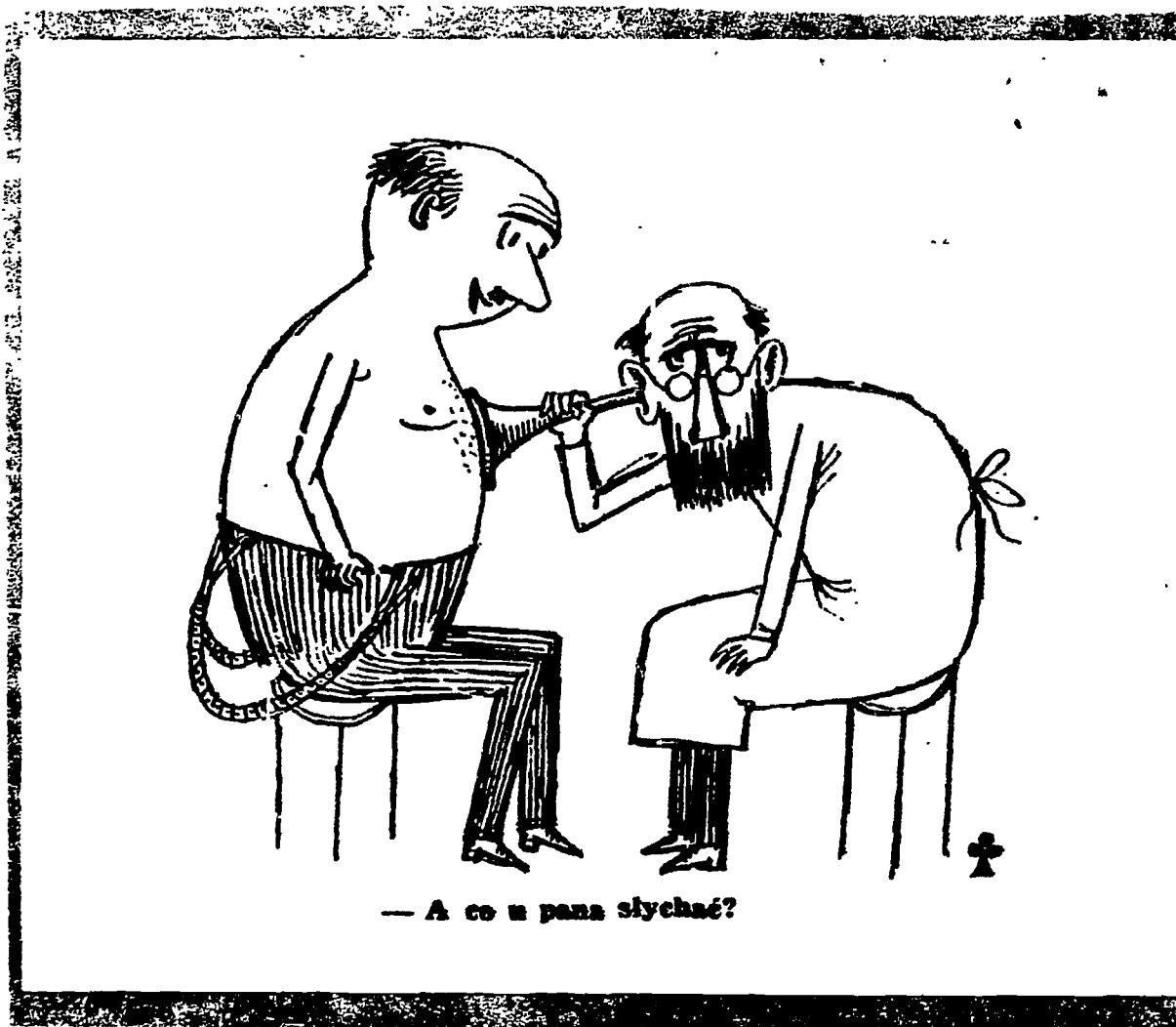
L. 57

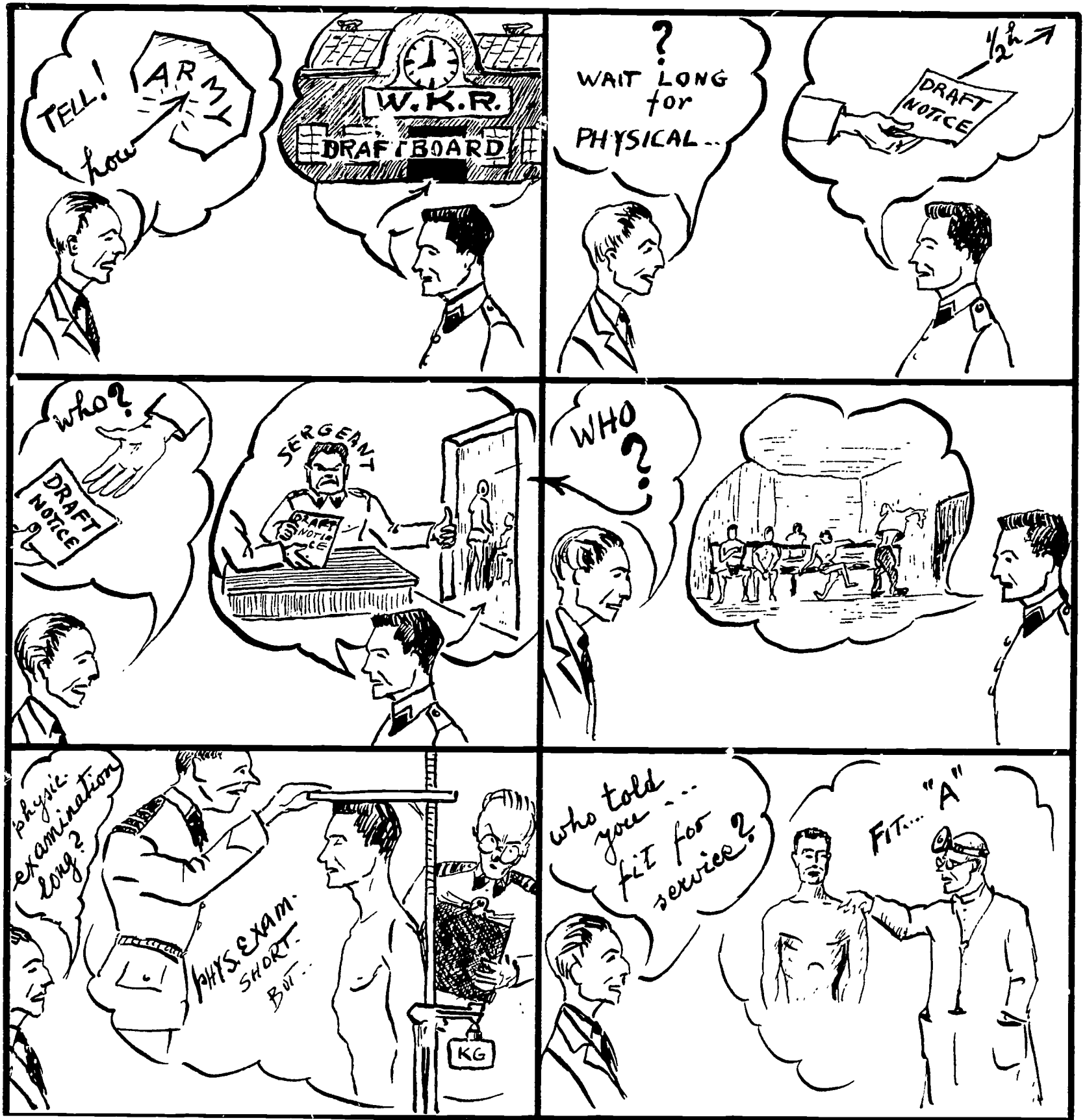
(He wants to buy as
good a car as he
possibly can.)

Jaką łódkę pan chce kupić?
Jakie pióro pan chce kupić?

tani
mocny
drogi
długi
krótki
nowy
mały

Drill the above exercise in plural.

Dialog (Induction)

T.: Tazio
Z.: Zygmunt

T.: Opowiedz mi o tym, jak zosta-
łeś przyjęty do wojska.

Tell me about how you were inducted
into the army.

Z.: Zgłosiłem się o godzinie ósmej
rano na komisję poborową w bu-
dynku Wojskowej Komandy Rejon-
owej.

I reported (appeared) at 8 o'clock
in the morning at (before) the
draftboard in the building of the
recruiting office. (Recruiting
Area HQ.)

T.: Czy długo czekałeś na badanie
lekarskie?

Did you wait long for the physical
examination?

Z.: Nie. Czekałem tylko pół godzi-
ny. Przedtem oddałem kartę po-
wołania.

No. I waited only half an hour.
I had handed in my draft notice be-
fore.

T.: Kto odebrał od ciebie kartę po-
wołania?

Who took the draft notice from you?

Z.: Jakiś sierżant odebrał ode mnie
kartę powołania i kazał mi pójść
do sąsiedniego pokoju.

Some sergeant took the draft notice
from me and told me to go to the
next (adjacent) room.

T.: Kto był w tym pokoju?

Who was in that room?

Z.: Tam byli inni poborowi, którzy
rozbierali się i czekali na ba-
danie lekarskie.

There were other draftees there who
were undressing and waiting for
the physical examination.

T.: Czy badanie trwało długo?

Did the examination last long?

Z.: Nie, samo badanie lekarskie trwa-
ło krótko. Przedtem jednak jakiś
plutonowy mierzył nas i ważył, a
kaprał zapisywał dane.

No, the physical examination itself
lasted a short time. Before that,
however, some sergeant measured and
weighed us and a corporal was taking
down (writing down) the data.

T.: Kto powiedział ci, że jesteś
zdolny do służby wojskowej?

Who told you that you are fit for
military service?

Z.: Lekarz wojskowy powiedział mi, że
jestem zdrowy i dał mi kategorię
"A".

The army doctor told me, that I am
healthy (declared me fit) and gave
me category "A".

T.: Kiedy dowiedziałeś się o twoim przydziale do piechoty?

When did you find out about your assignment to the infantry?

Z.: Zaraz po badaniu lekarskim major powiedział: "Przydział-Piechota".

Immediately after the physical examination the major said: "assignment, infantry".

T.: Według mnie to najciekawsza służba jest w marynarce.

According to me (in my opinion) the most interesting service is in the navy.

Z.: Mnie jest wszystko jedno, w jakiej broni służę. No, ale muszę już iść.

It's all the same to me (to me it makes no difference) in what branch I serve. Well, I've got to go now.

T.: Myślałem, że nie musisz wracać dziś do koszar.

I thought you didn't have to return to the barracks today.

Z.: Niestety mam jutro służbę wartowniczą i pewno będę musiał stać na warcie.

Unfortunately, I have guard duty tomorrow and probably I'll have to stand (on guard) on the post.

T.: Jeszcze tylko jedno pytanie. Czy składałeś już przysięgę?

Just one more question. Did you take the oath already?

Z.: Tak. Składaliśmy przysięgę w pierwszym tygodniu naszej służby wojskowej.

Yes. We took the oath in the first week of our military service.

Grammar Analysis

1. The superlative degree is used to describe the highest degree of the quality of a person or thing in its group.

- a/ The superlative degree of all adjectives is formed by adding the prefix naj- to their comparative form,

e.g.:

<u>positive</u>	<u>comparative</u>	<u>superlative</u>
stary	starszy	<u>najstarszy</u>
trudny	trudniejszy	<u>najtrudniejszy</u>

- b/ The superlative degree is often followed by the expression: ze wszystkich (+ gen.) - of all,

e.g.:

Zosia jest najlepszą maszynistką - Zosia is the best typist
ze wszystkich maszynistek w tym of all typists in this
 biurze. office.

- c/ Many adjectives form their comparative and superlative degrees by adding the adverb bardziej or najbardziej to the positive form respectively.

Adjectives of verbal origin (derived from verbs) as a rule form the comparative and superlative degrees only by adding the adverb bardziej or najbardziej respectively,

e.g.:

<u>positive</u>	<u>comparative</u>	<u>superlative</u>
zajęty - occupied	<u>bardziej</u> zajęty	<u>najbardziej</u> zajęty
używany - used	<u>bardziej</u> używany	<u>najbardziej</u> używany
zmęczony - tired	<u>bardziej</u> zmęczony	<u>najbardziej</u> zmęczony

- d/ In many cases adjectives are compared by the addition of the ending -szy and a prefix -naj or the adding of the adverb bardziej or najbardziej, which maybe used interchangeably,

<u>positive</u>	<u>comparative</u>	<u>superlative</u>
trudny	trudniejszy or bardziej trudny	najtrudniejszy or najbardziej trudny

When in doubt use the form (naj) bardziej

- e/ Many adjectives have only the positive degree. Adjectives specifying material of which a thing is made or adjectives deriving from nouns have neither comparative nor superlative forms,

e.g.:

tytoniowy - tobacco (as adj.)
skórzany - leather (as adj.)

2. The superlative form is also used in Polish to denote a very high degree of comparison (when there is no actual comparison). Such meaning is obtained by means of preceding the superlative form of the adjective by jak,

e.g.:

Chcę kupić jak największy
samochód.

- I want to buy the very largest car.
or:

I want to buy as large a car as I
possibly can.

or:

I want to buy as large a car as
possible.

LESSON 57

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki to jest żołnierz?

zdrowy

Ten żołnierz
jest zdrowy.

Jaki jest ten drugi żołnierz?

Ten drugi żoł-
nierz jest
zdrowszy.

A jaki jest ten trzeci?

Ten trzeci jest
najzdrowszy.

Jaka jest ta dziewczyna?

Jaka jest ta druga dziewczyna?

A jaka jest ta trzecia?

Jakie jest to dziecko?

Jakie jest to drugie dziecko?

A jakie jest to trzecie dziecko?

Jacy są ci żołnierze?

Ci żołnierze są
zdrowi.

L. 57

Jacy są tamci żołnierze?
A jacy są tamci w koszarach?
Jakie są te dziewczyny?
Jakie są tamte?
A jakie są tamte w biurze?
Jakie są dzieci w klasie A?
Jakie są dzieci w klasie B?
Jakie są dzieci w klasie C?

wesoły
miły
głupi
szczęśliwy
chudy
wysoki
szczupły
mały
spokojny
mocny
brzydki
ładny

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki jest ten samochód?

mocny

Ten samochód
jest mocny.
Tamten jest
mocniejszy.
Ten trzeci
jest naj-
mocniejszy.

Jaki jest tamten?

A jaki jest ten trzeci?

Jaka jest ta kanapa?

Jaka jest tamta?

A jaka jest ta trzecia?

Jakie jest to lustro?

Jakie jest tamto?

A jakie jest to trzecie?

Jakie są te samochody,
kanapy i lustra?

Jakie są tamte samochody,
kanapy i lustra?

A jakie są tamte samochody,
kanapy i lustra, które są
w magazynach?

tani
wygodny
dobry
nowy
ciężki

Part III**Instructor:****Suggested words:****Students:****a/****Jaki to jest student?****starszy od Janka****To jest student
starszy od Janka.****lepszy od Janka****b/****Jakiego studenta pan
szuka?****wyższy od Janka****zdolniejszy od Janka
szczuplejsza od Zosi****Jakiej dziewczyny pan
szuka?****spokojniejsza od Zosi
mniejsze od Zosi
zdrowsze od Zosi****Jakiego dziecka pan szuka?****Drill in plural the adjective only. Leave first names in singular.****c/****Jakiemu studentowi pan
się przygląda?****Suggested words as in b/****Jakiej dziewczynie pan
się przygląda?****Jakiemu dziecku pan
się przygląda?****Drill in plural the adjective only. Leave first names in singular.****d/****Jakiego studenta pan
widzi?****Suggested words as in b/****Jaką dziewczynę pan
widzi?****Jakie dziecko pan
widzi?****Drill in plural the adjective only. Leave first names in singular.****e/****Z jakim studentem pan
rozmawiał?****Suggested words as in b/****Z jaką dziewczyną pan
rozmawiał?****Z jakim dzieckiem pan
rozmawiał?****Drill in plural the adjective only. Leave first names in singular.**

L. 57

f/

O jakim studencie pan mówi?
O jakie dziewczynie pan mówi?
O jakim dziecku pan mówi?

Suggested words as in b/

Drill in plural the adjective only. Leave first names in singular.

LESSON 57

Recombination Drill

Part I

Tadzio Nowicki był sam w mieszkaniu, kiedy jego brat Zygmunt przyjechał. Ich rodzice poszli do Zbigniewa, a Zosia poszła z Andrzejem Kaweckim odwiedzić starego wuja.

"Czy ty chcesz coś zjeść" - zapytał Tadzio.

"Nie, dziękuję ci" - odpowiedział Zygmunt. Co robiłeś dzisiaj?"

"Mieliśmy musztrę zwartą i musztrę luźną przez pięć godzin" - powiedział Tadzio. "W takim deszczu?" "Tak. Nasz sierżant nie boi się, że się przeziębimy." "Czy miałeś ćwiczenia po południu" - zapytał Tadzio. Zygmunt powiedział mu, że po obiedzie on i jego koledzy mieli dużo pracy, ponieważ musieli czyścić brzoń, a także buty, które po deszczu były bardzo brudne.

"O czwartej godzinie - powiedział Zygmunt - mieliśmy wykład - i ja muszę się przegnać, że zaanżem." "O, to jeszcze nie" - powiedział Tadzio. "Czy słyszałeś, że nasz wuj Adam pewnego razu zasnął

na wozie?" Zygmunt powiedział, że się cieszy, że otrzymał na dwa dni przepustkę. "Sądzę, że będę spał przez dwadzieścia cztery godziny" - on powiedział. "Śpij dobrze - powiedział jego brat - bo ja muszę skończyć swoją pracę domową na poniedziałek."

Part II

Podczas gdy delegaci związku robotników, którzy przyjechali do Warszawy, zwiedzali fabrykę samolotów, ich żony zwiedzały sklepy. W Katowicach sklepy były mniejsze niż w Warszawie, więc te panie bardzo ucieszyły się, kiedy weszły do dużego domu towarowego. Pani Drozd chciała kupić różne rzeczy, których potrzebowała w domu. Ucieszyła się bardzo, kiedy Zosia Nowicka, która w tym sklepie pracowała, pokazała jej talerze i filiżanki tańsze i ładniejsze niż te, które mogła kupić w Katowicach. Pani Adamska, która dopiero od miesiąca była zamężna, zauważyła śliczną bieliznę. "Patrz" zawołała po chwili do pani Zielińskiej i pokazała jej parę pończoch. "Czy widziałaś ładniejsze?". "Nie" odpowiedziała pani Zielińska. "Wszystkie te, które ja dotąd kupowałam były brzydsze i grubsze." Inne panie patrzyły na meble, które były nowocześniejsze od tych, które one miały. Ale mebli niestety kupić nie mogły, bo mężowie, jak zwykle, nie mieli dosyć pieniędzy. Pani Zielińska kupiła synowi skarpetki, a mężowi walizkę. Pan Zieliński miał walizkę, ale potrzebował większej.

Questions

1. Co zwiedzali delegaci związku robotników w Warszawie? (airplane factory)

L. 57

2. Czyje żony zwiedzały sklepy? (delegaci)
3. Jakie są sklepy w Katowicach? (smaller than in Warsaw)
4. Co chciała kupić pani Drozd? (different things)
5. Co pokazała Zosia pani Drozd? (talerz, filiżanka)
6. Jakże były te talerze i filiżanki? (cheaper, nicer)
7. Od kiedy pani Adamska była zamężna? (1 month)
8. Co ona zauważyła? (śliczna bielizna)
9. Co pani Adamska pokazała pani Zielińskiej? (pair of hose)
10. Jakże były pończochy, które kupowała pani Zielińska? (thicker)
11. Na jakie meble patrzyły inne panie? (more modern)
12. Czego nie mieli mężowie? (pieniądze)
13. Komu pani Zielińska kupiła skarpetki? (syn)
14. Co ona kupiła mężowi? (walizka)
15. Jakiej walizki potrzebował pan Zieliński? (bigger)

LESSON 57

Oral - Aural Drill

Part I

1. O czym opowiada Zygmunt? (jak został przyjęty do: wojsko, szkoła)
2. Gdzie zgłosił się Zygmunt? (komisja poborowa, koszary)
3. O której godzinie zgłosił się Zygmunt do komisji poborowej? (8, 9, 10, 11 rano)
4. Gdzie była komisja poborowa? (budynek Wojskowej Komendy Rejonowej, koszary, szkoła)
5. Na co czekał Zygmunt? (badanie lekarskie, komisja poborowa)
6. Jak długo czekał Zygmunt na badanie lekarskie? (1/2, 1, 2 1/2 hour)
7. Co on przedtem oddał? (karta powołania)
8. Kto odebrał kartę powołania od Zygmunta? (some sergeant, corporal)
9. Do którego pokoju kazał pójść sierżant Zygmontowi? (sąsiedni, drugi)

10. Kto był w tym pokoju? (other draftees, other boys)
11. Czy inni poborowi już rozebrali się? (yes)
12. Na co oni czekali? (badanie lekarskie, komisja poborowa)
13. Jak długo trwało badanie? (short time, long time, hour)
14. Co robił plutonowy? (ważyć, mierzyć)
15. Co robił kapral? (zapisywać dane)
16. Do czego był zdolny Zygmunt? (military service)
17. Co powiedział doktor Zygmuntowi? (that he is healthy)
18. Jaką kategorię dał doktor Zygmuntowi? (A)
19. Do czego dostał Zygmunt przydział? (piechota, broń pancerna)
20. Co powiedział major? ("przydział piechota!")
21. Gdzie jest najciekawsza służba? (marynarka)
22. Według kogo służba w marynarce jest najciekawsza? (Tadzio)
23. Komu jest wszystko jedno, w jakiej broni służy? (Zygmunt, Tadzio)
24. Co myślał Tadzio? (that Zygmunt has to go back to the barracks)
25. Jaką służbę ma jutro Zygmunt? (wartownicza)
26. Co będzie musiał robić Zygmunt? (stand on the post)
27. Czy Zygmunt składał już przysięgę? (yes)
28. Kiedy Zygmunt składał przysięgę? (in the first week of his military service)

Part II

1. Czy pan był na komisji poborowej?
2. Czy pan był też na badaniu lekarskim?
3. Jak długo pan czekał na badanie?
4. Kto badał pana na komisji poborowej?
5. Ile pan teraz waży, a ile pan ważył na komisji poborowej?
6. Jaką kategorię dostał pan na badaniu lekarskim?

L. 57

7. Kiedy składł pan przysięgę?
8. W jakiej broni pan służył?
9. W jakiej broni służba jest najciekawsza według pana?
10. Jak długo służył pan w wojsku?
11. Czy panu jest wszystko jedno, w jakiej broni pan służy?
12. Jak długo trwa służba zasadnicza w wojsku amerykańskim?
13. Czy czas służby w piechocie jest taki sam jak w marynarce?
14. O której godzinie jest pobudka w wojsku amerykańskim?
15. Co robią żołnierze po pobudce?
16. Co jedzą żołnierze na śniadanie?
17. O której godzinie żołnierze zaczynają ćwiczenia?
18. Czy pan lubi ćwiczenia polowe?
19. Czy pan stał na warcie?
20. Jak długo trwa służba wartownicza?
21. Co robią żołnierze na wartowni?
22. Kto jest zwykle dowódcą warty?
23. Czy żołnierz może być na warcie przed przysięgą?
24. Jak często żołnierze w wojsku amerykańskim dostają przepustki?
25. Jak długo trwa przepustka?
26. Co zwykle staje się, jeżeli żołnierz spóźni się z przepustki?
27. Ile dni urlopu dostaje żołnierz amerykański na rok?
28. Kiedy pan był na urlopie?
29. Jak długo był pan na urlopie?
30. Gdzie pan był na urlopie?
31. Kiedy pan pojedzie na urlop?
32. Czy pan lubi jeździć na urlop w góry, czy nad morze?
33. Czy pan jeździ na urlop sam?

34. Za ile minut kończymy lekcję?

LESSON 57

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. and Mrs. Nowicki went to the country with their children.
2. Boys, I left my books in your room.
3. Mary likes Basia, so she brought a nice present for her daughter.
4. Bolek, you know that we are your friends.
5. Our mother loves all her children.
6. Let's give (some) milk to our cat.
7. Andrzej i Bolek asked whether (if) you saw their sister today.
8. Mr. Tokarz gave his son Janek a dog. Now, Janek is playing with his dog.
9. My wife and I will be at home all evening.

Part II

(This part is to be done if tape recorders are not available to students)

Insert appropriate possessive pronouns in the blanks below.

1. Moja matka lubi dzieci. Obok mojej matki mieszka pani Cichocka z dziećmi.

Moja matka interesuje się nie tylko dziećmi, ale także dziećmi.

2. Władek jest przyjacielem Stefana. Rodzice Stefana i rodzice Władka mieszkają w Katowicach.

Stefan pojechał do Katowic, żeby odwiedzić rodziców i

L. 57

rodziców.

3. Pan Kowalski poszedł do domu państwa Krupskich, żeby poznać

wuja, który przyjechał z Ameryki.

4. Pan Michalak ma samochód, ale niestety samochód jest zepsuty.

5. Znam (informal) brata, ale nie znam (informal) siostry.

6. Chłopcy, zostawiliście wczoraj czapki w moim pokoju.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students.)

Answer on tape Questions to Translation Polish-English, L.55.

LESSON 57

Vocabulary

badanie, n.	- examination, research, check up
budynek, m. budynku, gen. s.	- building
ciekawý, ciekawa, ciekawe	- curious, interesting, inquisitive
karta, f.	- card
karta powołania	- draft notice
kategoria, f.	- category
komisja, f.	- board, commission
komisja poborowa	- draft board
lekarski, lekarska, lekarskie	- physician (as adj.), medical
mníe (dat.) jest wszystko jedno	- it's all the same to me, I don't mind
odebrać, p. (odbierać, i. odbiorę odbieram odbierze odbiera)	- to take away
pewno/pewnie	- probably
poborowy, poborowa, poborowe	- draft (as adj.)

poborowy, m. poborowego	- draftee
powołanie, n.	- calling, vocation
przyjęty, przyjęta, przyjęte	- inducted, accepted, received
przysięga, f.	- oath
sąsiedni, sąsiednia, sąsiednie	- next, adjacent, neighboring
składać, i. (złożyć, p. składam złożę składa słoży)	- to deposit, to fold, to assemble (to fit together the parts of)
składać (złożyć) przysięgę	- to take the oath
warta, f.	- guard
według (wg - abbrev.)	- according to
zapisywać, i. (zapisać, p. zapisuję zapiszę zapisuje zapisze)	- to write down, to make a note, to prescribe
zdolny, zdolna, zdolne	- fit, capable, gifted, qualified

Below are verbs introduced in previous lessons in one aspect only:

postawić, p. (stawiać, i. postawię stawiam postawi stawia)	- to put (a question), to put (in an upright position), to erect
strzelić, p. (strzelać, i. strzele strzelam strzeli strzela)	- to shoot
wpłacać, i. (wplacić, p. wpłacam wpłacę wpłaca wpłaci)	- to pay in

rys. J. Żebrowski

NA KOMISJI POBOROWEJ

- A wam co dolega?
- Jestem krótkowidzem.
- Dobrze, pójdziecie do pierwszej linii...

STRUCTURE OF SENTENCES
expressing wish, desire,
purpose or mild command

a/ I advise you to stay home.

main clause

Ja radzę,

subject

A

subordinate clause

żeby pan został w domu.

(aby)
(ażeby)

subject

B

past tense

different subjects

Władek powiedział (main clause)	{	żeby <u>m</u>	(m., f.)	}	+ <u>verb</u>	<u>past tense</u> <u>3rd pers.</u> <u>singular</u>
		żeby <u>s</u>	(m., f.)			
		żeby on	(pan)			
		żeby ona	(pani)			
		żeby ono				
	{	żeby <u>smy</u>	(m., f.)	}	+ <u>verb</u>	<u>past tense</u> <u>3rd pers.</u> <u>plural</u>
		żeby <u>ście</u>	(m., f.)			
		żeby oni	(panowie, państwo)			
		żeby one	(panie)			
(subordinate clause)						

L. 58

b/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co on napisał w tym
liście?

ja (m.)

On napisał, że bym
przyjechał do
Warszawy.

Czego on chciał?
(Co on chciał?)

ja (f.)

On napisał, że bym
przyjechała do
Warszawy.

ty (m., f.)

On chciał, że bym
przyjechał do
Warszawy.

on, ona

pan, pani

my (m., f.)

On chciał, że bym
przyjechała do
Warszawy.

wy (m., f.)

oni, one

panowie, panie

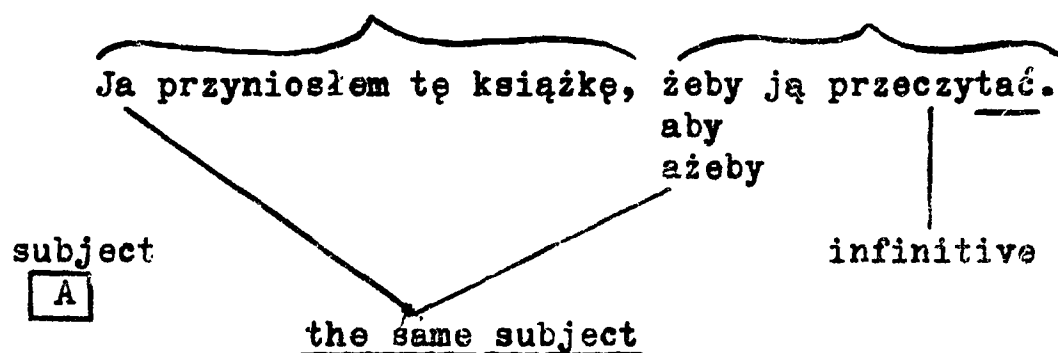
państwo

Part II

a/

I brought this book to read it.

(I brought this book in order to read it)

b/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Dlaczego pan przyniósł
tę książkę?

ja (m., f.)

Ja przyniosłem tę
książkę, żeby ją
przeczytać.

ty (m., f.)

Ja przyniosłam tę
książkę, żeby ją
przeczytać.

on, ona

pan, pani

my (m., f.)

wy (m., f.)

oni, one

c/

Po co Władek kupił tę książkę?

1. Władek kupił tę książkę, żeby ją przeczytać.

ja (m.) 2. Władek kupił tę książkę, żebym ją przeczytał.

ja (f.) 3. Władek kupił tę książkę, żebym ją przeczytała.

ty (m., f.)

on, ona

pan, pani

my (m., f.)

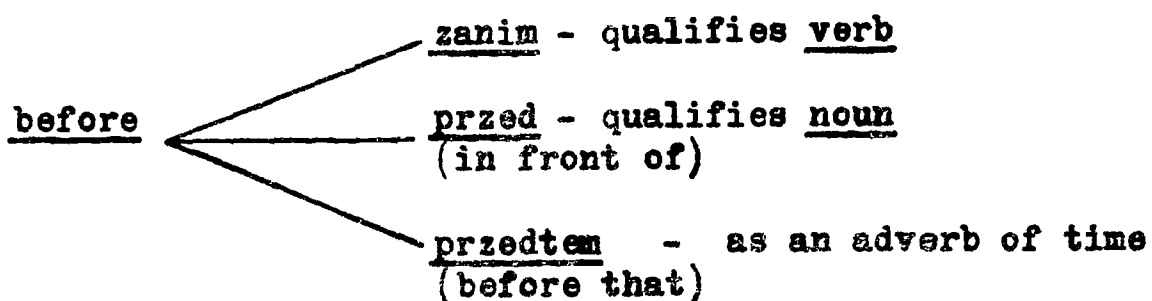
wy (m., f.)

oni, one

panowie, panie

Part III

a/

e.g.:

Zanim przeczytam list napiję się wody.- Before I (will) read the letter I will drink (some) water.Student stoi przed budynkiem.- The student is standing before (in front of) the building.Mówiłem panu o tym przedtem.- I told you about it before.Przedtem mieliśmy więcej czasu.- We had more time before.

b/

Require students to translate into Polish:

Before I went home I phoned my wife.

Do it before it will be too late.

We waited one hour before (in front of) the station.

I haven't seen him before.

I must see the car before I will buy it.

I ate a good dinner and before that I wrote a letter.

We will have (drink) beer before dinner.

We will have (drink) beer before we (will) eat dinner.

Part IV

a/
Aby, żeby, ażeby is often used after following verbs:

prosić, poprosić
 telefonować, zatelefonować
 mówić, powiedzieć
 pisać, napisać
 życzyć
 spieszyć się, pospieszyć się
 przychodzić, przyjść
 przyjeżdżać, przyjechać
 przynosić, przynieść
 przywozić, przywieźć
 chcieć
 kupić etc.

e.g.:
 Basia prosiła Władka aby żeby ażeby kupić jej pończochy.

b/				
ja (m., f.)			ja (m., f.)	
ty (m., f.)			ty (m., f.)	
on		aby	on	
ona	<u>kupić to ciastko</u>	żeby	ona	<u>zjeść</u>
my (m., f.)		ażeby	my (m., f.)	
wy (m., f.)			wy (m., f.)	
oni			oni	
one			one	

Drill b/ according to examples below:

e.g.:
 Ja kupiłem to ciastko, aby je zjeść.
 Ja kupiłam to ciastko, aby je zjeść.
 Ja kupiłem to ciastko, abyś je zjadł.
 Ja kupiłam to ciastko, abyś je zjadła.
 etc.

L. 58

furmanka

LESSON 58

Dialog (Preparation for a trip to the country)

J.: Jan Nowicki (ojciec)
T.: Tadeusz Nowicki (syn)

J.: Czy listonosz już przyniósł listy?

Did the mailman bring the mail (letters)?

T.: Nie wiem. Zaraz zobaczę, czy jest coś w naszej skrzynce.

I don't know. I'll see right away if (whether) there is anything in our mail box.

J.: Zobacz, czy jest list od dziadka z Niegosławic.

See if (whether) there is a letter from grandfather from Niegosławice.

T.: (Po chwili) Jest list od dziadka i kartka pocztowa zaadresowana do Zosi. Ciekaw jestem, co dziadek pisze.

(After a moment) There's a letter from grandfather and a postcard addressed to Zosia. I'm curious (to see) what grandfather writes.

J.: Poczekaj, zaraz ci powiem. Podaj mi moje okulary. (Po chwili) Dziadek pisze, żebyśmy wszyscy do niego na wieś przyjechali.

Wait, I'll tell you right away. Hand me my glasses. (After a moment). Grandfather writes that we should all visit (all come to) him in (to) the country.

T.: O, to doskonale! Już tak dawno nie byliśmy na wsi.

How wonderful! It's so long since we have been to (in) the country.

J.: Dziadek również pisze, żebyś przywiózł swoją nową wędkę, bo jest dużo ryb w stawie.

Grandfather writes also that you (should) bring your new fishing rod because there are a lot of fish in the pond.

T.: Jak się ma babcia, czy już jest zdrowa?

How is granny, is she well yet (already)?

J.: Czuje się już dużo lepiej, ale prosi, żebym jej kupił proszki na ból głowy.

She feels much better, but asks me to buy her some headache powders (drugs).

T.: Kiedy pojedziemy do Niegosławic?

When shall we go to Niegosławice?

J.: Nie wiem dokładnie, ale chyba jutro po południu. Muszę najpierw obejrzeć rozkład jazdy.

I don't know exactly, but probably tomorrow afternoon. I must first check (look at) the railroad schedule (timetable).

L. 58

T.: Powiem mamie, żeby zatelefonowała do Witkowskich, że jutro nie będziemy mogli do nich przyjść.

I'll tell mummy to phone the Witkowskis that we won't be able to visit (to come to) them tomorrow.

J.: Dobrze. Powiedz także Zosi, żeby zaczęła pakować rzeczy.

Good. Tell also Zosia to start packing.

T.: Powiem Zosi, jak tylko wróci do domu.

I'll tell her as soon as she comes home.

J.: Muszę teraz pójść na pocztę i wysłać telegram, żeby dziadek i babka wiedzieli, którym pociągiem jutro wyjedziemy.

I must go to the post office now and send a telegram so that grandfather and grandmother will know on which train we are leaving tomorrow.

T.: Czy stryj Józef przyjedzie po nas na stację, czy będziemy musieli wziąć furmankę?

Will uncle Joseph meet (come for) us at (to) the station, or shall we have to hire (to take) a cart?

J.: Nie wiem jeszcze. To zależy od tego o jakiej porze tam przyjedziemy.

I don't know yet. That depends on when (at what time of day) we'll arrive there.

LESSON 58

Grammar Analysis

1. In sentences expressing a wish, a desire, a purpose, or a mild command, the words aby, żeby, ażeby are used in Polish to introduce a subordinate clause or an infinitive construction. In English in similar circumstances, only the infinitive is used. Aby, żeby and ażeby are identical in meaning and can be sometimes translated into English either by "in order" or by "that" or by "so",

e.g.:

Używam tego samochodu, żeby
sprzedawać meble.

- I use this car
(main clause)
in order (that I may) to sell
furniture.
(subordinate clause)

Przyniosłem panu jajka, żeby
pan mógł zjeść śniadanie.

- I brought you (some) eggs, so
that you may eat your breakfast.

The expressions:

are translated by:

that I
that you (informal)
that you (formal)
that he
that she
that it

żeby
żebyś
żeby pan, pani
żeby on
żeby ona
żeby ono

+

verb
past tense
3rd pers. s.

that we
that you (informal)
that you (formal)
that they

żebyśmy
żebyście
żeby panowie, panie
żeby oni, one

+

verb
past tense
3rd pers. pl.

When the subject of the main clause in English is the same as the subject of the subordinate clause, the corresponding Polish subordinate clause requires aby, żeby, ażeby - to be followed by the infinitive of the verb,

e.g.:

On zrobił to, żeby mieć
więcej czasu.

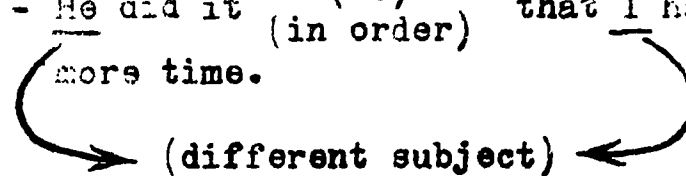
- He did it (in order) to have
more time.
He did it so that he might have
more time.

the same subject

When the subject of the main clause in English is different from the subject of the subordinate clause then the corresponding Polish clause requires aby, żeby, ażeby with personal endings, and the verb of the subordinate clause must be in the past tense,

e.g.:

On zrobił to, żebym miał więcej czasu.

- He did it ^(so) _(in order) that I have more time.

 (different subject)

Ja chcę, żeby on poszedł do domu.

- I want him to go home.

Ja nie chcę, żeby on poszedł do domu.

- I don't want him to go home.

On chce, żebym poszedł do domu.

- He wants me to go home.

On nie chce, żebym poszedł do domu.

- He doesn't want me to go home.

Below are some of the verbs which generally require the use of aby, żeby, or ażeby to introduce the subordinate clause:

prosić	- to ask (to request)
telefonować	- to phone
zrobić	- to do
powiedzieć	- to tell
napisać	- to write
poradzić	- to advise
używać	- to use
życzyć	- to wish
spieszyć się	- to hurry
przybyć	- to arrive (on foot or by any means of transportation)
przyjechać	- to arrive
przyjść	- to come (on foot)
przynieść	- to bring, to carry (by hand)
przynieść	- to bring (by means of transport.)

In some cases the use of the infinitive in the subordinate clause eliminates the subject of the subordinate clause and changes it into an impersonal expression,

e.g.:

Władek prosił, żeby mu dać pieniądze.

- Władek asked for (to give him) money (that anybody give him money).
 (impersonal expression)

2. The preposition before can be translated into Polish by: zanim, przed or przedtem.

a/ Zanim is used to qualify a verb (an action),

e.g.:

Zanim zjadłem obiad napilem się wódki. - Before I ate my dinner I had some vodka.

b/ Przed is used to qualify a noun,

e.g.:

Władek stoi przed domem. - Władek is standing before (in front of) the house.

Mówiłem panu o tym przed końcem lekcji. - I told you about it before the end of the lesson.

c/ Przedtem is used as an adverb of time,

e.g.:

Nie widziałem go nigdy przedtem. - I never have seen him before.

LESSON 58

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co on powiedział?

ja (m.)

On powiedział,
żeby poszedł
do domu.

ja (f.)

On powiedział,
żeby poszła
do domu.

ty (m., f.)

on, ona

pan, pani

ono

my (m., f.)

wy (m., f.)

oni, one

panowie, panie

państwo

L. 58

Dlaczego pan wyjechał do Francji?

Dlaczego pan Kowalski wyjechał do Francji?

Dlaczego pani Kowalska wyjechała do Francji?

Dlaczego państwo wyjechali do Francji?

Po co on zostawił książki?

Na co on dał te pieniądze?

Co ojciec powiedział?

O co ojciec prosił?

Drill according to the pattern above using the following questions (Require students to supply their own answers):

Co on panu poradził?
Czego on chce?

ja

on

ona

my

ja (m.)

ja (f.)

ty (m., f.)

on, ona

pan, pani

ono

my (m., f.)

wy (m., f.)

oni, one

panowie, panie

państwo

ja (m.)

ja (f.)

ty (m., f.)

on, ona

pan, pani

ono

my (m., f.)

wy (m., f.)

oni, one

panowie, panie

państwo

ja (m.)

ja (f.)

ja (m.)

ja (f.)

ty (m., f.)

on, ona

pan, pani

ono

my (m., f.)

wy (m., f.)

oni, one

Wyjechałem do Francji, żeby ją zwiedzić.

On zostawił książki, abym je przyniósł do szkoły.

On zostawił książki, abym je zaniósła do szkoły.

On dał te pieniądze, abym kupił mu książkę.
On dał te pieniądze, abym kupiła mu książkę.

Ojciec powiedział, abym poszedł do domu.
Ojciec powiedział, abym poszła do domu.
Ojciec prosił, abym przyniósł mu książkę.
Ojciec prosił, abym przyniosła mu książkę.

Part II

Require students to translate the following sentences into Polish:

I sent money so that you (informal) could pay the bill.
I sent money so that he could pay the bill.
I sent money so that she could pay the bill.
I sent money so that we could pay the bill.
I sent money so that you (informal pl.) could pay the bill.
I sent money so that you (formal pl.) could pay the bill.
I sent money so that they (m., f.) could pay the bill.
You (informal) sent money so that I could pay the bill.
He sent money so that I could pay the bill.

LESSON 58

Recombination Drill

Part I

Jan Nowicki poprosił Marię, swoją żonę, żeby mu dała kolację wcześniej, ponieważ on musi iść na zebranie, które ma się zacząć o siódmej godzinie. Było to zebranie związku robotników, na które mieli przyjechać delegaci z Katowic. Nowicki, który był przodownikiem, poszedł na stację kolejową, aby przywitać gości z Katowic i zabrać ich do hotelu. Delegaci, którzy byli starymi przyjaciółmi Jana Nowickiego, napisali, że przyjadą ze swoimi żonami, więc pani Nowicka chciała pójść na stację kolejową ze swoim mężem. Na zebraniu, delegaci związku mówili o zarobkach z dyrektorami kilku fabryk.

Następnego dnia delegaci z Katowic zwiedzali fabrykę, w której pracował Jan Nowicki, a ich żony zwiedzały miasto. One spędziły dużo czasu w sklepach. One chciały kupić prezenty dla swoich dzieci, które zostawiły w domu, w Katowicach. Wieczorem dyrektor fabryki zabrał delegatów i ich żony na kolację do restauracji. Oni wszyscy pojechali jego samochodem. Po kolacji widzieli film o dużej sowieckiej fabryce.

Zaraz po kolacji Jan Nowicki pocałował żonę i poszedł na obrady związku robotników fabrycznych. Kilka minut potem Andrzej Kawecki przyszedł po Zosię i oni poszli na wykład swojego znajomego, który wrócił miesiąc temu z Francji. Tadeo poszedł do Bolka Majewskiego, aby się z nim uczyć i bawić się z jego psem. Pies nie był rasowy, ale chłopcy bardzo go lubili i myśleli, że jest to najładniejszy pies w całej Warszawie. Maria Nowicka została sama w mieszkaniu. Ona była najszczęśliwsza, kiedy cała rodzina była razem. Dziś jednak była bardziej zmęczona niż zwykle i chciała wcześniej położyć się do łóżka. Ona zgasiała światło, ale nie zasnęła zaraz. Myślała o swoim najmłodszym synu Tadeu, który za kilka lat już skończy szkołę i będzie chciał wstąpić do marynarki. On będzie pływał po różnych morzach i nie będzie go często w domu. Najstarszy jej syn, Zbigniew, mówił, że może pojedzie do Katowic, bo ma dostać tam lepszą pracę. Zygmunt jeszcze rok będzie w wojsku, potem pójdzie na uniwersytet, bo chce zostać lekarzem. Zygmunt mówił, że chce pojechać do Krakowa, bo tam jest najlepszy uniwersytet. A Zosia? Zosia prawdopodobnie też już długo w domu nie zostanie, bo Andrzej Kawecki bardzo się nią interesuje. "Jan i ja zostaniemy sami" pomyślała Maria i zasnęła.

Questions

1. Co zrobił Jan Nowicki po kolacji? (kissed wife)
2. Dokąd poszedł potem Nowicki? (debates of the worker's union)

3. Po kogo przyszedł Andrzej Kawecki? (Zosia)
4. Na czyj wykład poszli Zosia i Andrzej? (his acquaintance)
5. Dlaczego Tadzio poszedł do Bolka Majewskiego? (to study, to play with dog)
6. Co myśleli chłopcy o tym psie? (prettiest dog)
7. Kiedy Maria Nowicka była najszczęśliwsza? (when family together)
8. Jaka ona była dzisiaj? (more tired than usual)
9. Czy ona zaraz zasnęła? (no)
10. O czym synu myślała Maria? (her own)
11. O którym synu ona myślała? (youngest)
12. Co chce zrobić Tadzio, kiedy skończy szkołę? (join navy)
13. Gdzie Tadzia nie będzie często? (dom)
14. Który syn pani Nowickiej pojedzie może do Katowic? (eldest)
15. Jaką pracę ma Zbigniew dostać w Katowicach? (better)
16. Jak długo będzie Zygmunt w wojsku? (1 year)
17. Co on chce robić potem? (go to university)
18. Dokąd on chce pojechać? (Kraków)
19. Jaki uniwersytet jest w Krakowie? (best)
20. Kim interesuje się Andrzej Kawecki? (Zosia)
21. Kto zostanie sam? (she and John)

LESSON 58

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co chciał wiedzieć Jan Nowicki? (whether or not the mailman brought the letter)
2. Czego nie wiedział Tadeusz? (whether or not the mailman brought the letter)
3. Co miał zaraz zrobić Tadeusz? (to see whether there is something in the mail box)

4. Od kogo miał być list w skrzynce? (dziadek, babka, siostra, kolega, przyjaciel)
5. Co znalazł Tadeusz w skrzynce? (letter from grandfather and a post-card)
6. Do kogo była zaadresowana kartka pocztowa? (Zosia)
7. Czego jest ciekawy Tadeusz? (what grandfather writes)
8. Co ma podać Tadeusz Janowi Nowickiemu? (glasses, pen, pencil, watch)
9. Co pisze dziadek? (that everybody should come to visit him)
10. Jak dawno Tadeusz i Jan(nie)byli na wsi? (a long time ago, three weeks ago, last year, last month, yesterday)
11. Co pisze również dziadek? (that Tadeusz should bring his new rod)
12. Dlaczego Tadeusz ma przywieźć wędkę? (plenty of fish in the pond)
13. Co jeszcze chce wiedzieć Tadeusz? (how is grandmother feeling)
14. Jak się czuje babcia? (better, well)
15. O co prosi babcia? (headache drugs, money, letter, old suitcase, new handbag)
16. Kiedy Tadeusz i Jan pojedą do Niegosławic? (I don't know exactly, tomorrow afternoon, morning, evening)
17. Co musi najpierw obejrzeć Jan? (timetable)
18. Co chce powiedzieć Tadeusz mamie? (to telephone Witkowskis, railroad station, friends)
19. Do kogo Jan i Tadeusz nie będą mogli przyjść? (Witkowskis, friends)
20. Kto ma także zacząć pakować rzeczy? (Zosia, parents, family)
21. Co ma Zosia robić? (to pack)
22. Kiedy Tadeusz powie Zosi, żeby zaczęła pakować rzeczy? (as soon as she returns home, at 2, at 4.30)
23. Dokąd teraz musi pójść Jan? (post office, railway station, grocery store)
24. Co musi wysłać Jan? (telegram, parcel, letter)
25. Dlaczego Jan musi wysłać telegram? (on which train they will come)
26. Kto prawdopodobnie przyjedzie po nich na stację? (uncle Joseph, grandfather, grandmother)
27. Co będą musieli wziąć, jeśli stryj Józef nie przyjedzie na stację? (cart, car, taxi, bus)

28. Czy Tadeusz wie, że stryj Józef przyjedzie na stację? (he doesn't know yet)
29. Od czego zależy, czy stryj Józef przyjedzie na stację? (what time they will arrive)

Part II

1. Kto przynosi panu listy do domu i ile razy dziennie?
2. Czy dziadek pana jest (był) starszy od babci?
3. Czym pan woli jechać furmanką, samochodem, czy pociągiem i dlaczego?
4. Proszę opowiedzieć, co pan robi zwykle rano, zanim pan przyjdzie do szkoły?
5. Kiedy pan ostatnio jechał pociągiem i skąd - dokąd?
6. Co pan woli jeść ryby czy mięso?
7. Czy pan potrzebuje okularów, gdy pan ogląda małe obrazki?
8. Ile papierosów pan pali dziennie i ile pieniędzy pan wydaje na papierosy?
9. Czy pan ma duże mieszkanie i kiedy pan się do niego wprowadził?
10. Co pan chętnie ogląda w mieście, które pan zwiedza?
11. Jak często pan ma bóle głowy i gdzie pan kupuje wtedy proszki na ból głowy?
12. Od której do której godziny pan jest w szkole codziennie?
13. Ile godzin lekcji pan ma przed południem, a ile po południu?
14. Które lekcje pan woli, przed południem czy po południu i dlaczego?

L. 58

15. Ile godzin trwają lekcje w Wojskowej Szkole Języków i od której do której?

16. Kiedy pan wstąpił do wojska i ile lat pan już jest w wojsku?

LESSON 58

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Sophie is prettier than Mary.
2. For me the English language is more difficult than the Polish language.
3. Mrs. Majewski is richer than her neighbor (f.).
4. My brother is stronger than your brother.
5. Drink more milk and you will be healthier.
6. He is even more stupid than I thought.
7. Eggs are cheaper in the spring than in winter.
8. Yesterday she talked with her doctor, and now she is quieter.
9. I wrote this homework quickly. It was easier than the homework which we had yesterday.

Part II

Write (or record on tape, if tape recorders are available) a 100-word composition telling everything you know about the different members of the Nowicki family.

LESSON 58

Vocabulary

babcia, f.

- granny

ból, m. bólu, gen. s.	- ache, pain
dziadek, m. dziadkowie, nom. pl.	- grandfather
furmanka, f.	- cart (with horses)
głowa, f.	- head
jak tylko	- as soon as
kartka pocztowa, f.	- postcard
koniec, m. końca, gen. s.	- end
listonosz, m. listonosze, nom. pl.	- mailman
obejrzeć, p. (oglądać, i. obejrze oglądam obejrzy ogląda)	- to look at, to look over
okulary, pl. okularów, gen. pl.	- spectacles, glasses
pocztowy, pocztowa, pocztowe	- mail (as adj.)
proszek, m. proszku, gen. s.	- powder, drug
rozkład, m. rozkładu, gen. s.	- disposition, schedule, decay
rozkład jazdy	- timetable
również	- also, too, as well as
ryba, f.	- fish
skrzynka, f.	- small metal or wooden box
skrzynka pocztowa	- mail box
staw, m. stawu, gen. s.	- pond
telegram, m. telegramu, gen. s.	- telegram
wędka, f.	- fishing rod
zaadresowany, zaadresowana, zaadresowane	- addressed
zanim	- before (with verbs only)

L. 58

Below is a list of verbs introduced in previous lessons in one aspect only:

wprowadzać się, i. (wprowadzić się, p. wprowadzam się wprowadzę się wprowadza się wprowadzi się)	- to move in (transitive form - to introduce)
wydawać, i. (wydać, p. wydaję wydaję wydaje wyda)	- to spend (money), to issue, to betray, to squeal on
wysiąść, p. (wysiadać, i. wysiądę wysiadam wysiądzie wysiada)	- to get off, to step out, to alight
wysyłać, i. (wysłać, p. wysyłam wyśle wysyła wyśle)	- to send off, to send away, to ship out
załatwiać, i. (załatwić, p. załatwiam załatwię załatwia załatwi)	- to settle, to arrange
zamawiać, i. (zamówić, p. zamawiam zamówię zamawia zamówi)	- to make a reservation, to order, to book
zapominać, i. (zapomnieć, p. zapominam zapomnę zapomina zapomni)	- to forget

Grammar Perception Drill

Double negation and
negative, indefinite
pronouns and adverbs.

1. a/

Nikt jego nie lubi.

2 negations

- Nobody likes him.

1 negation

Ja nic nie mam.

2 negations

- I don't have anything.

1 negation

Nigdy nic jemu nie pożyczałem. - I never lent him anything.

3 negations

1 negation

Nikt - nobody (anybody + negation) Nic - nothing (anything + negation)

Singular

Nom.	nikt	nic
Gen.	nikogo	niczego or nic
Dat.	nikomu	niczemu
Acc.	nikogo	nic
Instr.	nikim	niczym
Loc. (o)	nikim	(o) niczym

No Plural

nikt nic żaden (none) nigdy nigdzie (nowhere)	}	require <u>nie</u> + verb
---	---	---------------------------

L. 59

b/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto poszedł do domu?

nikt

Nikt nie poszedł do domu.

Kto spieszy się do domu?

Kto składał przysięgę?

Kto brał udział w tym zebraniu?

Kto przywitał ich na stacji?

Kto zamknął okno?

Kto chorował na odrę?

Kto spędził wakacje nad morzem?

Kto zapisze ten adres?

Kto przypomina sobie te dane?

Kto się zgłaszał do biura?

Kto przyznaje się do tego?

Kogo pan szuka?

Nikogo nie szukam.

Do kogo pan napisał list?

Od kogo Zosia dostała list?

Dla kogo pan kupił prezenty?

Naprzeciwko kogo pan siedział na zebraniu?

Kogo ona się boi?

Kogo pan zna w Monterey?

Kto jest w sąsiednim pokoju?

Kogo zostawiłeś w domu?

Kogo żandarmi zaaresztowali?

Komu pożyczyłeś pieniądze?

Komu obiecał pan napisać list?

Komu pokaże pan nowy samochód?

Komu oni o tym powiedzieli?

Komu przywieziesz prezenty?

Komu ona radziła to zrobić?

Komu podziękowałeś za to?

Komu podoba się ten dom?

Komu pomagał wczoraj nauczyciel w klasie?

Komu pozwolił pan palić papierosy?

Komu porucznik kazał strzelać?

Komu wolno nic nie robić?

Przeciw komu oni walczyli?

Po kogo pan poszedł na stację?

O kogo pani Walczak się pytała?

O kogo on się dowiadywał?

Kim opiekuje się teraz Zosia?

Z kim rozmawiał pan wczoraj?

Przed kim siedzi ten oficer?

Za kim stoi ten żołnierz?

Z kim zwykle bawi się to dziecko?

Kim interesuje się Zosia?

Kim on teraz zajmuje się?

Z kim zobaczy się pan jutro?
 Z kim ożeni się Władek?
 Z kim on się pokłócił?

O kim pan teraz mówi?
 Przy kim ona teraz siedzi?
 O kim ty myślisz?
 O kim on wczoraj opowiadał?
 W kim Zygmunt się kocha?
 W kim Zosia się kocha?

c/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co się stało?

nic

Nic się nie
stało.

Co to kosztuje?
 Co tam się znajduje?
 Co tu podoba się panu?
 Co tam wisi?
 Co tam stoi?
 Co rośnie obok tego drzewa?

Czego pan się tu nauczył?
 Do czego to służy?
 Czego pan potrzebuje?
 Czego on się boi?
 Czego ona szuka?
 Z czego oni się cieszą?
 Czego pan mi życzy?
 Co pan tam widzi?
 Co on wie o tym?
 Co pan pamięta?
 Co ona zaśpiewała?
 Co oni opowiadali?

Czemu pani się przygląda?

O co pytaliście się?
 O co on prosił?
 Po co on poszedł do sklepu?
 W co on wierzy?

Czym Jan się martwi?
 Czym pan to czyścił?
 Czym oni się interesują?
 Czym ty się teraz zajmujesz?
 Czym to dziecko się bawi?
 Nad czym wisi ta lampa?
 Z czym pan pije kawę?

L. 59

O czym pan teraz myślał?
O czym wczoraj mówiłeś?
W czym przyniosłeś to ubranie?

d/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kiedy on skończy tą
pracę?

nigdy

On nigdy nie
skończy tej
pracy.

Czy byłeś w Polsce?
Czy pan uczył się języka
polskiego?
Czy ona to widziała?
Czy pan o tym wiedział?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czy pan to znalazł?

nigdzie

Nigdzie tego
nie znalazłem.

Gdzie można kupić taki
dywan?
Czy pan widział takiego
psa?

2. a/

Indefinite pronouns

kto + ś = ktoś	- somebody, someone
co + ś = coś	- something
kto + kolwiek = ktokolwiek	- whoever
co + kolwiek = cokolwiek	- whatever
który + kolwiek = którykolwiek	- any, whichever

jaki	jakiś	jakikolwiek	
jaka	jakaś	jakakolwiek	
jakie } + ś	jakies	jakiekolwiek	- any,
jacy } +(kolwiek)	jacyś	jacykolwiek	no matter who
jakie	jakies	jakiekolwiek	(which)

który	któryś	
która } + ś	któraś	- one of
które	któres	
którzy	niektórzy	- some of (them)
które	niektóre	

Indefinite adverbs

kiedy + ś	=	kiedys	- some time
gdzie + ś	=	gdzieś	- somewhere

b/

Instructor:

Kto ci to powiedział?

Jakie drzewo jest w jego ogrodzie?

Jacy studenci tu przyjechali?

Który ze studentów to powiedział?

Kiedy pan to znalazł?

Gdzie pan to znalazł?

Czy on mieszka koło kościoła?

Kiedy pan uczył się języka polskiego?

c/

Który ze studentów będzie teraz
czytał po polsku?

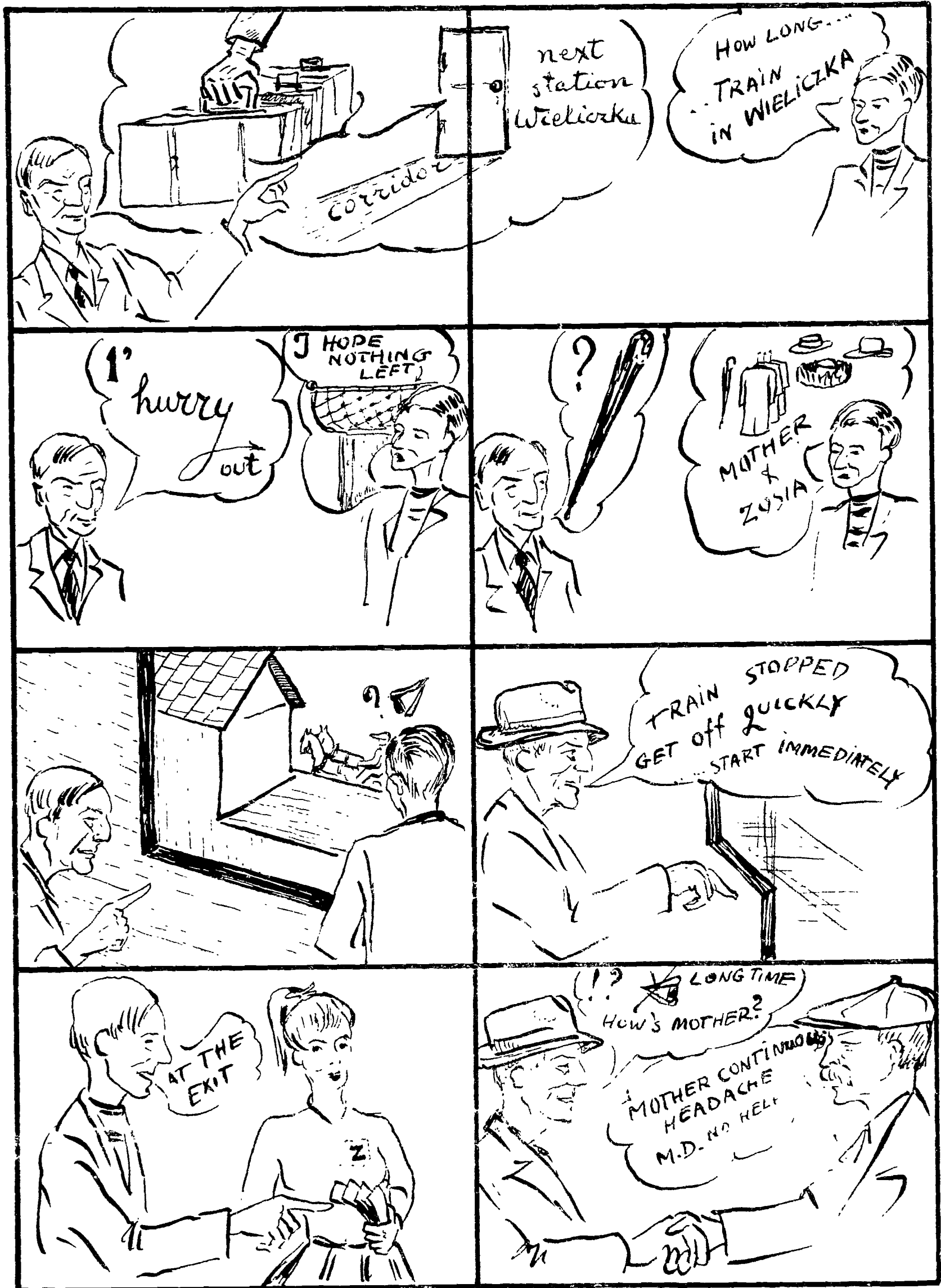
Kto napisze ten list?

Co pan ma napisać?

Students:

Nie wiem, ktoś mi to
powiedział.

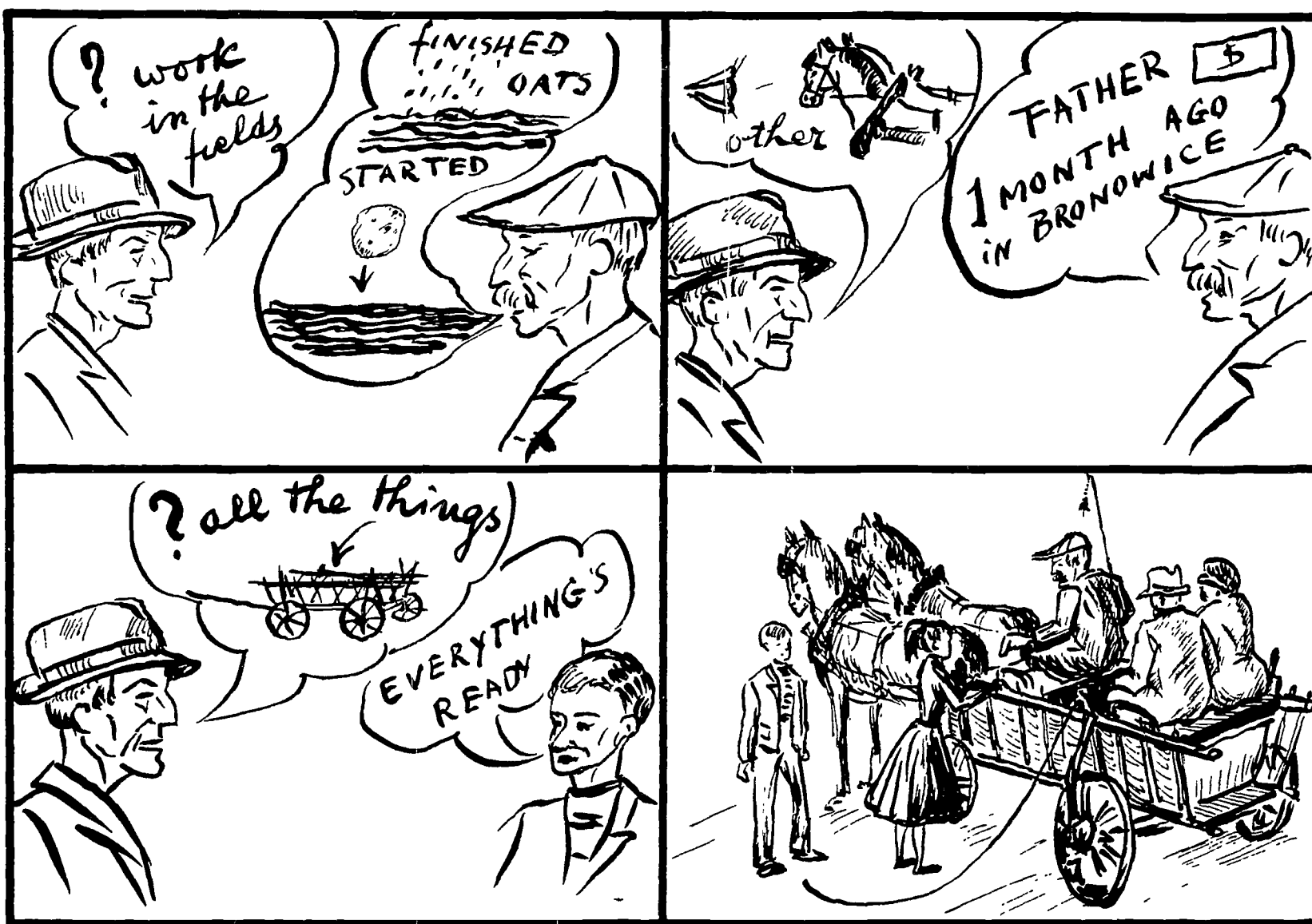
Którykolwiek ze stu-
dentów będzie czytał
po polsku.

LESSON 59

Dialog (Getting off the train)

J.: Jan	Jan
T.: Tazio	Tazio
S.: Stryj Józef	Uncle Joseph
J.: Tazio, wynieś rzeczy na korytarz do drzwi, bo następna stacja to Wieliczka.	Tazio, take the things out to the door on the corridor, because the next station is Wieliczka.
T.: Jak długo zatrzymuje się pociąg w Wieliczce?	How long does the train stop in Wieliczka?
J.: Jedną minutę. Musimy się spieszyć z wysiadaniem.	One minute. We must hurry in getting out (to get out).
T.: Mam nadzieję, że niczego w przedziale nie zapomniałem.	I hope I haven't forgotten anything in the compartment.
J.: Czy wziąłeś parasolkę?	Did you take the umbrella?
T.: Nie, parasolkę, płaszcze i kapelusze mają wziąć mamusia i Zosia.	No, mom and Zosia are supposed to take the umbrella, overcoats and hats.
J.: Czy widzisz tam tę furmankę przed stacją?	Do you see that cart in front of the station over there?
T.: Tak, widzę. Zdaje mi się, że na wozie siedzi stryj Józef.	Yes, I see. It seems to me that uncle Joseph is sitting on the cart.
J.: Już pociąg stanął. Wsiadajmy prędko, bo zaraz pociąg ruszy.	Well, the train has stopped. Let's get off quickly, because the train will start again immediately.
T.: Zosiu, tu masz wszystkie nasze bilety. Oddaj je przy wyjściu.	Zosia, here you have all our tickets. Hand them in at the exit (gate).
J.: Józiu, jak się masz? Dawno cię nie widziałem. Jak zdrowie matki?	Joe, how are you? I haven't seen you for a long time. How's mother? (How is mother's health?)
S.: Mamę ciągle głowa boli, ale doktor nie może nic na to poradzić.	Mother has headaches all the time and (but) the doctor can't do anything about it.

J.: Jak tam roboty w polu?

How about the work in the fields?

S.: Skończyliśmy już siać owies,
a kartofle dopiero zaczęliśmy
sadzić.

We have already finished sowing
oats, and just started to plant
potatoes.

J.: Widzę, że macie jakąś inną
parę koni.

I see that you have a new pair of
horses.

S.: Tak. Ojciec kupił je miesiąc
temu w Bronowicach.

Yes. Father bought them a month
ago in Bronowice.

J.: Tadzio, czy załadowałeś już
wszystkie rzeczy na wóz?

Tadzio, have you loaded all the
things on the cart?

T.: Tak. Wszystko gotowe.

Yes. Everything's ready.

S.: No to możemy jechać. Zosiu,
siadaj ze mną na przednim sie-
dzeniu, a ty Tadzio z rodzica-
mi z tyłu.

Then we can go. Sophie, take the
front seat with me and you Tadzio
with (your) parents in the rear.

Grammar Analysis

Double negation and
negative, indefinite
pronouns and adverbs.Nikt, nic.

1. The negative pronoun nikt - nobody and nic - nothing are declined as follows:

Singular

Nom.:	<u>nikt</u>	<u>nic</u>
Gen.:	<u>nikogo</u>	<u>niczego</u> (or <u>nic</u>)
Dat.:	<u>nikomu</u>	<u>niczemu</u>
Acc.:	<u>nikogo</u> (with prepositions only)	<u>nic</u> (with prepositions only)
Instr.:	<u>nikim</u>	<u>niczym</u>
Loc.:	(o) <u>nikim</u>	(o) <u>niczym</u>

Plural

none

none

The negative pronoun nikt - nobody (anybody) and nic - nothing (anything) require the predicate verb to be negated,

e.g.:

W tym domu <u>nikt</u> <u>nie</u> mieszka.	- Nobody lives in this house.
Pan Kowalski <u>nie</u> rozmawiał z <u>nikim</u> w pociągu.	- Mr. Kowalski did not speak to anybody on the train.

2. Two or more negatives do not make an affirmative in Polish. In English, however, if we want to retain the negative form of a sentence we must replace the second or third negative by its corresponding affirmative. That is why the Polish negative pronouns may be translated into English either by a negative or an affirmative pronoun,

e.g.:

One negative: Nie miałem czasu. - I didn't have time.

Two negatives: Nic nie mam. - I have nothing.
I haven't anything.

Nigdy nie miałem czasu. - I never had time.
I didn't ever have time.

Three negatives: Nigdy nic takiego - I never saw anything like
nie widziałem. this.

3. The pronoun żaden, żadna, żadne - none, any, ... whatsoever, no ... whatever- is declined like an adjective. The pronoun każdy, (każden), każda, każde represents the opposite meaning of the pronoun żaden. The pronoun każdy has no plural,

e.g.:

Żaden żołnierz nie miał karabinu.	- None of the soldiers had a rifle.
Każdy żołnierz miał karabin.	- Each one of the soldiers had a rifle.
Żaden z nich nie miał karabinu.	- None of them had a rifle.
Każdy z nich miał karabin.	- Each of them had a rifle.

4. The suffix -ś added to some pronouns like który, jaki, kto, co or adverbs like gdzie and kiedy gives them an indefinite meaning.

Adverbs

gdzie? (where)	gdzieś (somewhere)	nigdzie (nowhere)
kiedy? (when)	kiedyś (sometime)	nigdy (never)
jak? (how)	jakoś (somehow)	

Pronouns

kto? (who)	ktoś (somebody, someone)	nikt (nobody)
co? (what)	coś (something, anything)	nic (nothing)
który? (which)	któryś (someone, one of them)	
jaki? (what kind of)	jakiś (some kind of)	
czyj? (whose)	czyjś (somebody's)	niczyj (nobody's)

Following are the declensions of the indefinite pronouns:

Singular

Nom.:	ktoś	coś
Gen.:	kogoś	czegoś
Dat.:	komuś	czemuś
Acc.:	kogoś	coś
Instr.:	kimś	czymś
Loc.:	(o)kimś	(o) czymś

	<u>M.</u>	<u>F.</u>	<u>N.</u>
Nom.:	jakiś	jakaś	jakieś
Gen.:	jakiegoś	jakiejś	jakiegoś
Dat.:	jakiemuś	jakiejś	jakiemuś
Acc.:	jakiegoś	jakąś	jakieś
	jakiś		
Instr.:	jakimś	jakąś	jakimś
Loc.:	(o)jakimś	(o) jakiejś	(o) jakimś

	<u>M.</u>	<u>F.</u>	<u>N.</u>
Nom.:	któryś	któraś	któreś
Gen.:	któregoś	którejs	któregoś
Dat.:	któremuś	którejs	któremuś
Acc.:	któregoś	któraś	któreś
	któryś		
Instr.:	którymś	któraś	którymś
Loc.:	(o) którymś	(o) którejs	(o) którymś

The pronouns kto and co have no plural forms. The pronoun któryś, któraś, któreś has no plural form and niektórzy, niektóre is used instead.

Plural

	<u>Masculine Persons</u>		<u>All others</u>	
Nom.:	jacyś	niektórzy	jakieś	niektóre
Gen.:	jakichś	niektórych	jakichś	niektórych
Dat.:	jakimś	niektórym	jakimś	niektórym
Acc.:	jakichś	niektórych	jakieś	niektóre
Instr.:	jakimiś	niektórymi	jakimiś	niektórymi
Loc.:	(o) jakichś	(o) niektórych	(o) jakichś	(o) niektórych

e.g.:

Niektórzy studenci mieszkają
na mieście.

- Some of the students live
in town.

Kto or ktoś as a subject takes the verb in the third person singular, masculine gender.

Co or coś as a subject takes the verb in the third person singular, neuter gender,

e.g.:

Kto był w kościele?

- Who was in church?

Ktoś był w kościele.

- Somebody was in church.

Co było na stole?

- What was on the table?

Coś było na stole.

- Something was on the table.

5. The suffix -kolwiek added to some pronouns or adverbs gives them an indefinite meaning.

kto	kolwiek = ktokolwiek	- whoever, anybody, no matter who
co	kolwiek = cokolwiek	- whatever, no matter what
który	kolwiek = którykolwiek	- whichever, any
jaki	kolwiek = jakikolwiek	- any, no matter of what kind
gdzie	kolwiek = gdziekolwiek	- wherever, no matter where
kiedy	kolwiek = kiedykolwiek	- whenever, any time, no matter when

e.g.:

Kogokolwiek zobaczysz, powiedz mu,
że tu jestem.	- Whomever you will see, tell him
that I am here.
O czymkolwiek mówisz, mów prawdę.	- (About) whatever you say, say
the truth.
Gdziekolwiek będziesz, pamiętaj
o mnie.	- Wherever you will be, remember
me.

LESSON 59

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto poszedł do domu?

nikt

Nikt nie poszedł
do domu.

Kto wrócił do domu?

ktoś

Ktoś wrócił do
domu.

Kto dzwonił do domu?

Co pan wie o tym?

nic

Nic o tym nie
wiem.

coś

Ja coś wiem o tym.

Co pan pisze?

Co pan umie?

Kogo pan się boi?

nikt

Nikogo nie boję
się.

ktoś

Boję się kogoś.

każdy	} student
jakiś	
któryś	

jacyś studenci

każda	} sekretarka
jakaś	
któraś	

jakieś sekretarki

	każde } jakieś } dziecko któres }	
	jakieś dzieci	
Czego pan szuka?	nic	Niczego nie szukam.
	coś	Szukam czegoś.
Czego pan potrzebuje?		
Czego pan się uczy?		
Czego pan nie ma?		
Czego pan nie skończył?		
Komu pan dał ołówek?	nikt	Nikommu nie dałem ołówka.
	ktos	Komuś dałem ołówek.
	każdy } jakiś } student któryś }	
	jacyś studenci	
	każda } jakaś } sekretarka któras }	
	jakieś sekretarki	
	każde } jakieś } dziecko któres }	
	jakieś dzieci..	
Czemu on się przygląda?	nic	Niczemu się nie przyglądam.
	coś	Czemuś się przyglądam.
Za kogo pan płaci?	nikt	Nie płacę za nikogo.
	ktos	Płacę za kogoś.
	każdy } jakiś } student któryś }	
	jacyś studenci	
	każda } jakaś } sekretarka któras }	
	jakieś sekretarki	

	każde } jakieś } dziecko któres }	
	jakieś dzieci	
Po co pan pojechał?	nic coś	Nie pojechałem po nic. Pojechałem po coś.
Po co pan poszedł?		
Po co pan telefonował?		
Z kim pan rozmawiał?	nikt ktoś	Nie rozmawiałem z nikim. Rozmawiałem z kimś.
	każdy } jakiś } student któryś }	
	jacys studenci	
	każda } jakaś } sekretarka któras }	
	jakieś sekretarki	
	każde } jakieś } dziecko któres }	
	jakieś dzieci	
Czym pan się interesuje?	nic coś	Niczym się nie intere- suje. Czymś się interesuję.
Czym pan się martwi?		
Czym pan się zajmuje?		
O kim pan mówił?	nikt ktoś	Nie mówiłem o nikim. Mówiłem o kimś.
	każdy } jakiś } student któryś }	
	jacys studenci	
	każda } jakaś } sekretarka któras }	
	jakieś sekretarki	

każde }
jakieś } dziecko
któres }

jakieś dzieci

O czym pan czytał?

nic
coś

Nie czytałem o niczym.
Czytałem o czymś.

O czym pan decydował?

O czym pan wiedział?

Drill the above also with:

ktokolwiek
którykolwiek student
którakolwiek sekretarka
którekolwiek dziecko
jakikolwiek student
jakakolwiek sekretarka
jakiokolwiek dziecko
cokolwiek

Który ze studentów kupił
książkę?

Która z sekretarek kupiła
książkę?

Które z dzieci kupiło
książkę?

Żaden ze studentów nie
kupił książki.

Żadna z sekretarek nie
kupiła książki.

Żadne z dzieci nie
kupiło książki.

Do którego studenta pan pisał?

Do której sekretarki pan pisał?

Do którego dziecka pan pisał?

Któremu studentowi dał pan pióro?

Której sekretarce dał pan pióro?

Któremu dziecku dał pan pióro?

Którego studenta pan widzi?

Którą sekretarkę pan widzi?

Które dziecko pan widzi?

Z którym studentem pan pracował?

Z którą sekretarką pan pracował?

Z którym dzieckiem pan pracował?

O którym studencie pan myślał?

O której sekretarce pan myślał?

O którym dziecku pan myślał?

Part II - Require students to translate the English part of the
sentence.

Wherever I am, myślę o tobie.

Wherever I go, zawsze mam pieniądze.

Wherever you will be, napisz do mnie.
 Wherever he is, on czyta książkę.
 Wherever she sees a new hat, ona chce go kupić.
 Wherever they hear the news, zawsze je powtarzają.

Whenever Zosia has money, ona je wydaje.
 Whenever I cook, to obiad jest dobry.
 Whenever you buy cigarettes kupuj u Cichockiego.
 Whenever we go out of the room, zawsze gasimy światło.
 Whenever he had time, on pomagał mi.
 Whenever I paid, płaciłem za dużo.

Require students to change persons and tenses of the above sentences.

LESSON 59

Recombination Drill

Part I

Od czasu swojego ślubu Zbigniew i Helena Nowiccy mieszkali w małym pokoju. Dwie starsze kobiety mieszkały w następnym, dużym pokoju tego mieszkania. One wszystkie gotowały w tej samej kuchni. Mimo tego, że było już dziesięć lat po wojnie, bardzo było trudno znaleźć mieszkanie w Warszawie. Nareszcie wczoraj dzięki swojemu szefowi Zbigniew dostał mieszkanie. Jest to tylko jeden pokój, nawet mniejszy od tego, który oni mieli przedtem, ale Zbigniew, jego żona i ich dzieci będą tam teraz sami. Inni ludzie nie będą gotować w ich kuchni. Helena obejrzała wczoraj to nowe mieszkanie i uważa, że jest wygodniejsze niż stare. Nie ma tam dużo mebli, ale matka Zbigniewa obiecała dać im stół i fotel. Nowe mieszkanie jest trochę droższe niż to stare, ale także zarobki Zbigniewa są teraz wyższe. Rodzice Zbigniewa cieszą się bardzo, że nowe mieszkanie syna jest niedaleko od nich, więc będą mogli często odwiedzać swoją małą wnuczkę. To jest ich pierwsza wnuczka i oni kochają ją bardzo.

Part II

Jan Nowicki napisał do swoich rodziców, którzy mieszkali we wsi Niegosławice koło Wieliczki, żeby zapytać ich czy może na kilka dni do nich przyjechać. Pan Nowicki dał list Zosi, gdy ona szła do znajomych i powiedział jej, żeby nie zapomniała wrzucić go do skrzynki. Nowicki dawno nie widział rodziców i martwił się o matkę, która często chorowała. Jan chciał także, żeby Tadzio spędził trochę czasu na wsi, a teraz właśnie chłopiec miał wakacje. Tadzio lubił być u dziadka i babki, bo oni bardzo kochali go i pozwalali mu robić, co chciał. Na Boże Narodzenie, dziadek przysłał Tadziovi wędkę i napisał, że jest dużo ryb w stawie. Przez kilka dni Tadzio codziennie pytał ojca, czy dziadek odpowiedział na list. Kiedy nareszcie przyszedł list od dziadka, Tadzio prosił ojca, aby mu zaraz powiedział, czy i kiedy pojedą do Niegosławic. "Dziadek bardzo nas wszystkich prosi, żebyśmy do niego przyjechali" powiedział pan Nowicki. "Ja zostanę tam pięć dni, a ty, matka i Zosia dwa tygodnie, bo one dostały 14 dni urlopu. Mam nadzieję, że dobrze będziesz się bawił, ale chcę także, żebyś pomagał dziadkowi i stryjowi w pracy na gospodarstwie".

Questions

1. Do kogo napisał Jan Nowicki? (his parents)
2. Gdzie mieszkali rodzice pana Nowickiego? (wieś Niegosławice)
3. Dlaczego Jan Nowicki napisał do rodziców? (ask if he can visit parents)
4. Komu pan Nowicki dał ten list? (Zosia)
5. Co on jej powiedział? (not to forget to mail it)

6. O kogo martwił się pan Nowicki? (matka)
7. Kto miał teraz wakacje? (Tadzio)
8. Co dziadek i babka pozwalali Tadziewi? (do what he wanted)
9. Kiedy dziadek przysłał Tadziewi wędkę? (Christmas)
10. Co dziadek napisał? (that there are many fish)
11. Jak często Tadzio pytał ojca, czy dziadek odpowiedział na list? (every day)
12. O co prosił Tadzio ojca, gdy przyszedł list od dziadka? (that he tell him whether and when they will go to Niegosławice)
13. Jak długo zostanie Jan Nowicki w Niegosławicach? (5 days)
14. Ile dni urlopu dostały pani Nowicka i Zosia? (14)
15. Co chciał pan Nowicki? (that Tadzio help on the farm)

LESSON 59

Oral - Aural Drill

Part I

1. Co Jan kazał Tadziewi zrobić z rzeczami? (take out to the door on the corridor)
2. Co Jan kazał Tadziewi wynieść? (things)
3. Dokąd Jan kazał Tadziewi wynieść rzeczy? (to the corridor, to the car, the door, waiting room)
4. Dlaczego Tadzio miał wynieść rzeczy na korytarz? (because the next station is Wieliczka, to prepare to get out)
5. Jak nazywała się następna stacja? (Wieliczka)
6. Ile minut zatrzymuje się pociąg w Wieliczce? (1, 2, 5)
7. Z czym trzeba było się śpieszyć? (wysiadanie)
8. O co się Jan zapytał Tadziewi? (parasolka)
9. Co zostawił Tadzio w przedziale? (overcoats, hats)
10. Gdzie zostawił Tadeusz płaszcze, kapelusze i parasolkę? (przedział)
11. Kto ma wziąć parasolkę, płaszcze i kapelusze? (mom and Zosia)

L. 59

12. O co Jan zapytał Tadsia? (do you see the cart over there?)
13. Gdzie stała furmanka, którą widział Jan? (in front of the station)
14. Co Tadziewi zdawało się? (that uncle Joseph is sitting on the cart)
15. Jak Jan kazał wszystkim wysiadać? (fast, at once, slowly)
16. Dlaczego Jan powiedział "wysiadajmy prędko"? (train will move at once, little time, already late)
17. Kto miał bilety całej rodziny? (Sophie, everybody has his own)
18. Co miała Zosia zrobić z biletami? (to hand them in)
19. Gdzie Zosia miała oddać bilety? (at the exit, in the waiting room)
20. Co powiedział Jan, gdy zobaczył brata? (I haven't seen you for a long time, how is mother, how are you)
21. Kiedy Jan ostatnio widział swojego brata Józefa? (long time ago)
22. O czyje zdrowie zapytał się Jan brata? (matka, rodzice, przyjaciel)
23. Co ciągle bolało mamę? (head, foot, tooth, hand)
24. Kogo bolała głowa? (matka, profesor, ojciec, córka)
25. Kto nie może na to nie poradzić? (doctor)
26. Czy doktor może coś poradzić na to? (no, he can give some drugs)
27. Jakimi robotami interesował się Jan? (in fields)
28. Co skończyli siał ojciec i Józef? (to sow oats)
29. Jakie roboty oni zaczęli? (to plant potatoes)
30. Jakie konie miał Józef? (another, the same pair)
31. Gdzie i kiedy ojciec kupił te konie? (in Bronowice, a month ago, several days ago)
32. Co Tadzio zrobił z rzeczami? (loaded on the cart, left in the compartment)
33. Co powiedział Tadzio, gdy załadował rzeczy? (everything's ready, please wait a minute)
34. Co powiedział stryj, gdy wszystko było gotowe? (now we can go, let's go, we are hungry)
35. Gdzie stryj kazał siadać Zosi? (przednie siedzenie, krzesło, łóżko)
36. Gdzie miał siedzieć Tadzio? (in the rear)

37. Z kim miał siedzieć Tadzio? (rodzice, matka, ojciec)

Part II

1. Czy w amerykańskich pociągach są korytarze?
2. Czy pan nosi kapelusz?
3. Kiedy żołnierze przygotowują się do wysiadania z pociągu?
4. Czym jest brat ojca dla pana? (stryj)
5. Gdy pan jedzie samochodem, czy woli pan siedzieć na przednim siedzeniu, czy z tyłu?
6. Ile siedzeń ma zwykle samochód?
7. Kto może coś poradzić, gdy ktoś jest chory?
8. Czy widział pan jak się sadzi kartofle?
9. Kiedy się sieje owies? (wiosna)
10. Jak często pan jest głodny? (continually)
11. Czy pan lubi roboty w ogrodzie?
12. Ile jest wyjść z tego budynku? (17)
13. Kto wynosi rzeczy ze stacji do samochodu?
14. Który student lubi się uczyć w niedzielę?
15. Czy pan kupił używany czy nowy płaszcz?
16. Jaką parasolkę ma pana siostra?
17. Co pana kiedyś bolało? (head, foot, tooth, hand)

LESSON 59

Homework

Part I

Write nine sentences using the comparative or superlative of the following adjectives:

gruby, mocny, trudny, zdolny, ciekawy, zmęczony, szczęśliwy, zajęty, nowy.

L. 59

Use a different adjective in each sentence.

Part II

Write (or record on tape, if tape recorders are available) 7 questions and answers pertaining to Translation English - Polish, L.57.

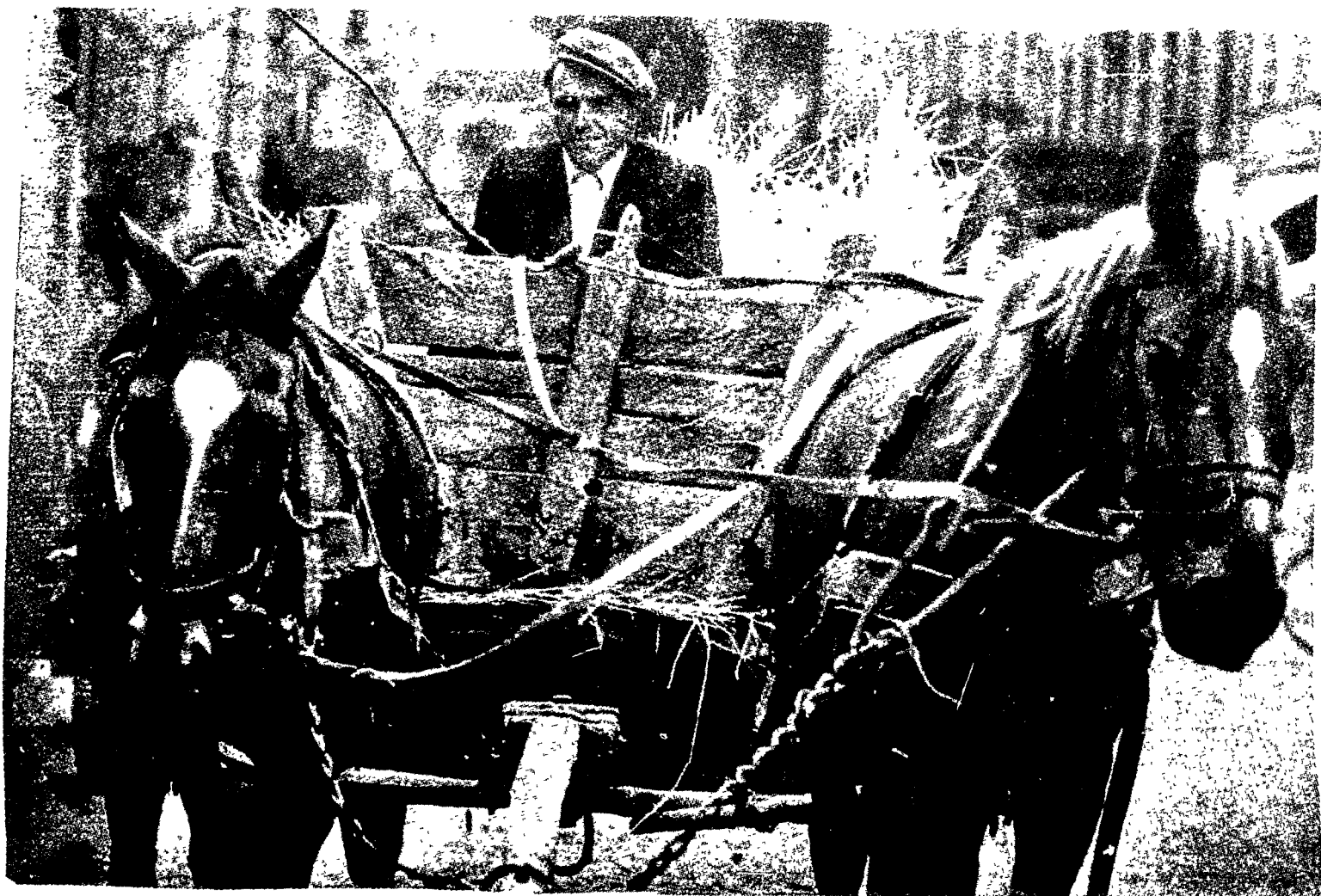
LESSON 59

Vocabulary

boleć, i.	(zaboleć, p.	- to ache, to hurt
boli	zaboli	
bolą	zabolą)	
(3 pers. s.	(3 pers. s. and	
and pl. only)	pl. only)	
ciągle		- all the time, continually
drzwi, pl.		- door
drzwi, gen. pl.		
jakoś		- somehow
kapelusz, m.		- hat
kapelusza, gen. s.		
kartofel, m.		- potato
kartofla, gen. s.		
następny, następna, następne		- next (adj.)
nigdzie		- nowhere
owies, m.		- oats
owsa/owsu, gen. s.		
parasolka, f.		- umbrella (lady's)
płaszcz, m.		- overcoat, topcoat
płaszcza, gen. s.		
pole, n.		- field
poradzić, p. (radzić, i.		- to advise, to council
poradzę	radzę	
poradzi	radzi)	
prędko		- quickly, fast

przedni, przednia, przednie	- front (as adj.)
przedział, m. przedziału, gen. s.	- compartment, division
robota, f.	- work
ruszyć, p. (ruszać, i. ruszę ruszam ruszy rusza)	- to move, to start
sadzić, i. (zasadzić, p. sadzę zasadzę sadzi zasadzi)	- to plant
siać, i. (zasiać, p. sieję zasieję sieję zasieję)	- to sow
siedzenie, n.	- to seat
tył, m. tyłu, gen. s.	- rear
wóz, m. wozu, gen. s.	- cart, wagon, car
wyglądać, i. (here no p.) wyglądam wygląda	- to look, to appear
wyjście, n.	- exit
wynieść, p. (wynosić, i. wyniosę wynoszę wyniesie wynosi)	- to take out (by hand), to carry out (by hand)
wysiadanie, n.	- getting off, alighting
załadować, p. (ładować, i. załaduję ładuję załaduje ładuje)	- to load
z tyłu	- in the rear, from the rear
żaden	- no one, none

L. 59

para koni

LESSON 59A

Grammar Perception Drill

Instructor:

Students:

a/

Ktoś telefonował do Janka.
Kto telefonował do Janka?

Ktoś telefonował do Janka.

Któryś ze studentów telefonował
do Janka.
Który ze studentów telefonował
do Janka?

Któryś ze studentów telefonował
do Janka.

Któraś z sekretarek telefonowała
do Janka.
Która z sekretarek telefonowała
do Janka?

Któraś z sekretarek telefonowała
do Janka.

Któreś z dzieci przyniosło ten
list.
Które z dzieci przyniosło ten
list?

Któreś z dzieci przyniosło ten
list.

Jakiś student telefonował do
Janka.
Kto telefonował do Janka?

Jakiś student telefonował do Janka.

Jakaś dziewczyna telefonowała
do Janka.
Kto telefonował do Janka?

Jakaś dziewczyna telefonowała do
Janka.

Jakieś dziecko przyniosło ten
list.
Kto przyniósł ten list?

Jakieś dziecko przyniosło ten list.

b/

Ona słyszała to od kogoś.
Od kogo ona to słyszała?

Ona słyszała to od kogoś.

Ona słyszała to od któregoś z ko-
legów.
Od kogo (którego kolegi) ona to
słyszała?

Ona słyszała to od któregoś
z kolegów.

L. 59A

Instructor:

Students:

Ona słyszała to od którejś
z sekretarek.
Od kogo (której sekretarki)
ona to słyszała?

Ona słyszała to od którejś
z sekretarek.

Ona to słyszała od któregoś
dziecka.
Od kogo (którego dziecka)
ona to słyszała?

Ona to słyszała od jakiegoś
studenta.
Od kogo (jednego studenta)
ona to słyszała.

Ona to słyszała od jakiejś
sekretarki.
Od kogo (jakiej sekretarki)
ona to słyszała?

Ona to słyszała od jakiegoś
dziecka.
Od kogo (jakiego dziecka)
ona to słyszała?

c/

On sprzedał komuś ten rower.
Komu on sprzedał ten rower?

On sprzedał ten rower któremuś
ze żołnierzy.
Komu (któremu ze żołnierzy)
on sprzedał ten rower?

On sprzedał ten rower którejś
z sekretarek.
Komu (której z sekretarek)
on sprzedał ten rower?

On dał ten rower któremuś
z dzieci.
Komu (któremu z dzieci)
on dał ten rower.

On sprzedał ten rower jakiemuś
podoficerowi.
Komu (jakiemu podoficerowi) on
sprzedał ten rower?

Instructor:

Students:

On sprzedał ten rower
jakiejś dziewczynie.
Komu (jakiej dziewczynie)
on sprzedał ten rower?

On sprzedał ten rower jakiejś
dziewczynie.

On dał ten rower jakiemuś
dziecku.
Komu (jakiemu dziecku)
on dał ten rower?

d/

Adam sfotografował kogoś
na ulicy.
Kogo Adam sfotografował?

Adam sfotografował któregoś
ze studentów.
Kogo (którego ze studentów)
Adam sfotografował?

Adam sfotografował którąś
z kelnerek.
Kogo (którą z kelnerek)
Adam sfotografował?

Adam sfotografował któregoś
z dzieci.
Kogo (które z dzieci) Adam
sfotografował?

Adam sfotografował jakiegoś
oficera.
Kogo (jakiego oficera) Adam
sfotografował?

Adam sfotografował jakąś
kobietę.
Kogo (jaką kobietę) Adam
sfotografował?

Adam sfotografował jakieś
dziecko?
Kogo (jakie dziecko) Adam
sfotografował?

26

L. 59A

e/

Instructor:

Władek rozmawiał z kimś w tramwaju.

Z kim Władek rozmawiał w tramwaju? Władek rozmawiał z kimś w tramwaju.

Władek rozmawiał z którymś z nauczycielem.

Z kim (którym z nauczycieli) Władek rozmawiał?

Władek rozmawiał z którąś z kelnerek.

Z kim (którą z kelnerek) Władek rozmawiał?

Władek rozmawiał z którymś z dzieci.

Z kim (którym z dzieci) Władek rozmawiał?

Władek rozmawiał z jakimś nauczycielem.

Z kim (jakim nauczycielem) Władek rozmawiał?

Władek rozmawiał z jakąś sekretarką.

Z kim (jaką sekretarką) Władek rozmawiał?

Władek rozmawiał z jakimś dzieckiem.

Z kim (jakim dzieckiem) Władek rozmawiał?

f/

Adam przy kimś stał.

Przy kim Adam stał?

Adam stał przy którymś z lekarzy.

Przy kim (którym z lekarzy) stał Adam?

Adam stał przy którejś z kelnerek.

Przy kim (której z kelnerek) Adam stał?

Adam stał przy którymś z dzieci.

Przy kim (którym z dzieci) stał Adam?

Adam stał przy jakimś sierżancie.

Przy kim (jakim sierżancie) stał Adam?

Adam stał przy jakiejś dziewczynie.

Przy kim (jakiej dziewczynie) stał Adam?

Adam stał przy jakimś dziecku.

Przy kim (jakim dziecku) stał Adam?

Part II

Instructor:

Students:

a/

Niektórzy tylko studenci brali udział w zebraniu.

Czy wszyscy studenci brali udział w zebraniu?

Niektórzy tylko studenci brali udział w zebraniu.

Niektórzy ze studentów brali udział w zebraniu.

Kto ze studentów brał udział w zebraniu?

Jacyś studenci brali udział w zebraniu.

Kto (jacy studenci) brał udział w zebraniu?

Niektóre tylko kelnerki brały udział w zebraniu.

Czy wszystkie kelnerki brały udział w zebraniu?

Niektóre z kelnerek brały udział w zebraniu?

Kto z kelnerek brał udział w zebraniu?

Jakieś kelnerki brały udział w zebraniu.

Kto (jakie kelnerki) brał udział w zebraniu?

b/

On dostał listy od niektórych studentów.

Od kogo (których studentów) on dostał listy?

Czy on dostał listy od wszystkich studentów?

On dostał listy od jakichś studentów.

Od kogo (jakich studentów) on dostał listy?

On dostał listy od niektórych kucharek.

Od kogo (których kucharek) on dostał listy?

Czy on dostał listy od wszystkich kucharek?

On dostał listy od jakichś sekretarek.

Od kogo (jakich sekretarek) on dostał listy?

L. 59A

c/

Zygmunt pożyczył książki niektórym studentom.
Komu (którym studentom) Zygmunt pożyczył książki?
Czy Zygmunt pożyczył książki wszystkim studentom?
Zygmunt pożyczył książki jakim studentom?
Komu (jakim studentom) Zygmunt pożyczył książki?

Zygmunt pożyczał książki niektórym sekretarkom.
Komu (którym sekretarkom) Zygmunt pożyczył książki?
Czy Zygmunt pożyczał książki wszystkim sekretarkom?
Zygmunt pożyczył książki jakimś sekretarkom.
Komu (jakim sekretarkom) Zygmunt pożyczył książki?

d/

Kowalski uczył niektórych studentów.
Kogo (których studentów) uczył Kowalski?
Czy Kowalski uczył wszystkich studentów w tej szkole?
Kowalski uczył jakichś studentów.
Kogo (jakich studentów) uczył Kowalski?

Kowalski uczył niektóre dziewczyny.
Kogo (które dziewczyny) Kowalski uczył?
Czy Kowalski uczył wszystkie dziewczyny w tej szkole?
Kowalski uczył jakieś dziewczyny.
Kogo (jakie dziewczyny) Kowalski uczył?

e/

Profesor rozmawiał z niektórymi studentami.
Z kim (którymi studentami) profesor rozmawiał?
Czy profesor rozmawiał ze wszystkimi studentami w tej szkole?
Profesor rozmawiał z jakimiś studentami.
Z kim (jakimi studentami) profesor rozmawiał?

Profesor rozmawiał z niektórymi sekretarkami.
Z kim (którymi sekretarkami) profesor rozmawiał?
Czy profesor rozmawiał ze wszystkimi swoimi sekretarkami?
Profesor rozmawiał z jakimiś sekretarkami.
Z kim (jakimi sekretarkami) profesor rozmawiał?

f/

On zameldował pułkownikowi o niektórych podoficerach.
O kim (których podoficerach) on zameldował pułkownikowi?
Czy on zameldował pułkownikowi o wszystkich podoficerach??
On zameldował pułkownikowi o jakichś podoficerach.
O kim (jakich podoficerach) on zameldował pułkownikowi?

Instructor:

On mówił o niektórych kelnerkach tej restauracji.
O kim (których kelnerkach) on mówił?
Czy on mówił o wszystkich kelnerkach tej restauracji?
On mówił o jakichś kelnerkach.
O kim (jakich kelnerkach) on mówił?

Part III

Instructor:

Students:

Ktokolwiek może zamknąć te drzwi.
Kto może zamknąć te drzwi? Ktokolwiek może zamknąć te drzwi.

Którykolwiek żołnierz może zamknąć te drzwi.
Kto (który żołnierz) może zamknąć te drzwi?
Którakolwiek sekretarka może zamknąć te drzwi.
Kto (która sekretarka) może zamknąć te drzwi?
Którekolwiek dziecko może zamknąć te drzwi.
Kto (które dziecko) może zamknąć te drzwi?
Jakikolwiek żołnierz może zamknąć te drzwi.
Kto (jakikolwiek żołnierz) może zamknąć te drzwi?
Jakakolwiek sekretarka może zamknąć te drzwi.
Kto (jaka sekretarka) może zamknąć te drzwi?
Jakiekolwiek dziecko może zamknąć te drzwi.
Kto (jakie dziecko) może zamknąć te drzwi?

Part IV

Instructor:

Students:

Cokolwiek jest w tym sklepie jest
brzydkie i drogie.
Czy wszystko w tym sklepie jest
drogie i brzydkie? Tak, cokolwiek jest w tym sklepie
jest brzydkie i drogie.

Czegokolwiek on się nauczył o Polsce,
nauczył się w tej szkole.
Czy wszystko czego on się nauczył o Polsce
nauczył się w tej szkole?

Czemukolwiek Władek się przyglądał, zawsze
musiał wkładać okulary.
kiedy Władek musiał wkładać okulary?

L. 59A

Instructor:

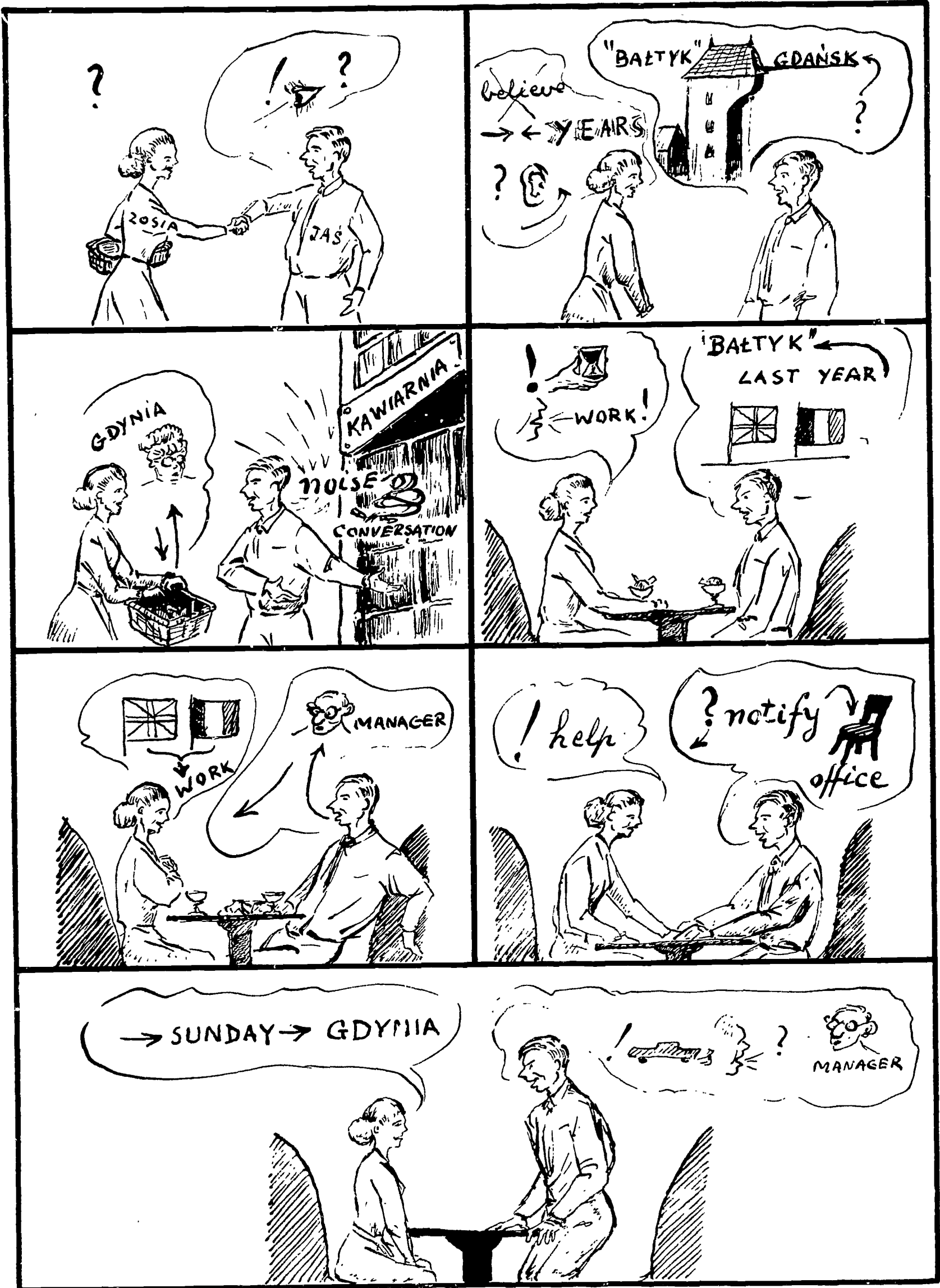
Cokolwiek on wie o Kowalskim,
dowiedział się od Adama.
Czy wszystko co on wie o Kowalskim,
on dowiedział się od Adama?

Dzieci umieją bawić się czymkolwiek.
Czym dzieci umieją się bawić?

O czymkolwiek on mówi, on mówi krótko i dobrze.
O czym on mówi krótko i dobrze?

Zosia i Jaś

LESSON 59A

Dialog (Looking for a job)

K.: Pan Jan Karpiński
W.: Panna Zofia Walewska

Mr. Jan Karpiński
Miss Zofia Walewska

W.: Jak się masz Jasiu?

How are you, Jas?

K.: Kogo widzę? Zosia? Bardzo się
cieszę, że cię widzę.

Whom do I see? Zosia? I am very
happy to see you.

W.: Jakoś trudno mi wierzyć, że
spotkaliśmy się po tylu la-
tach. Co słychać u ciebie?

Somehow it is difficult for me
to believe, that we have met
after so many years. What's new
with you?

K.: Pracuję tu w biurze handlowym
"Bałtyk". A co ty robisz
w Gdańsku?

I am working here in the office of
"Bałtyk" business corporation.
And what are you doing in Gdańsk?

W.: Przyjechałam do Gdańska, żeby
coś kupić dla mamusi. Jes-
teśmy na wakacjach w Gdyni.

I came to Gdańsk in order to buy
something for my Mom. We are on
vacation in Gdynia.

K.: Może wejdziemy na chwilę do
tej kawiarni. Tu na ulicy
hałas przeszkadza rozmawiać.

How about stepping into this cof-
fee shop? Here on the street the
noise disturbs the conversation.

W.: Doskonale. Mam jeszcze trochę
czasu. Opowiedz mi coś o swo-
jej pracy.

Swell. I still have some time
left. Tell me about your work.

K.: Dostałem pracę w "Bałtyku"
rok temu, ponieważ znam język
angielski i francuski.

I got the job in "Bałtyk" a year
ago, because I know English and
French.

W.: Ja też uczyłam się angielskiego
i francuskiego i szukam teraz
jakiejs pracy.

I also studied English and French,
and now I am looking for some kind
of job.

K.: Może znajdziemy coś dla ciebie.
Powie o tym dyrektorowi.

Maybe we will find something for
you. I will tell the director
about it.

W.: Bardzo ci dziękuję, że chcesz
mi pomóc.

Thank you very much for your inten-
tion of helping me.

L. 59A

K.: Jak będę mógł Ci dać znać,
jeśli będzie wolne miejsce
w naszym biurze?

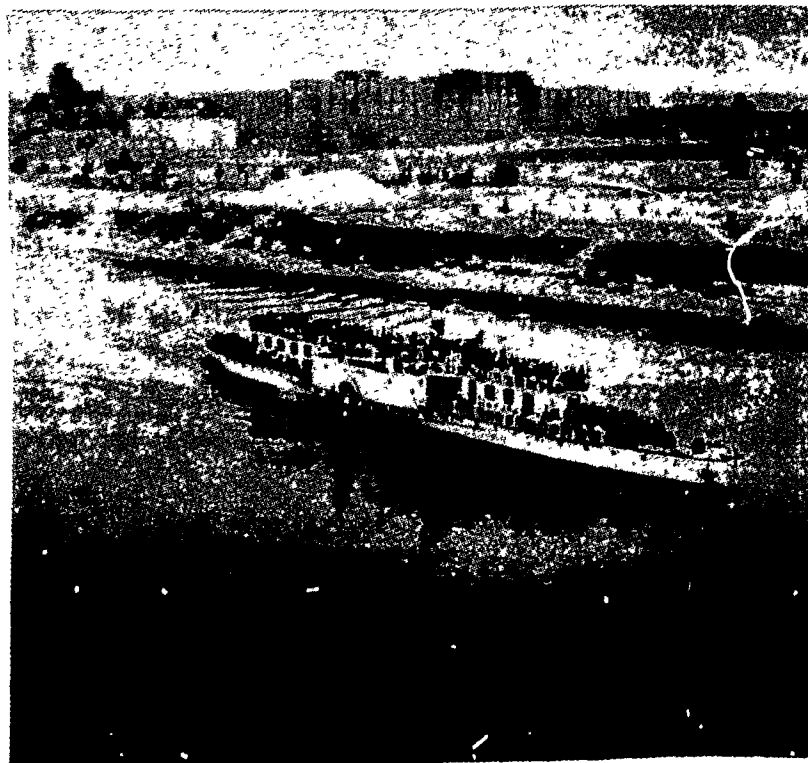
How shall I be able to notify you,
if there will be a vacancy in our
office?

W.: Przyjedź do nas w niedzielę
do Gdyni.

Come to us in Gdynia on Sunday.

K.: Dobrze. Przyjadę i opowiem
ci, co powiedział dyrektor.

All right. I will come and tell
you what the director said.

Statkiem do Gdańska

LESSON 59A

L. 59A

Structural Drill

Instructor:	Suggested words:	Students:
a/		
Kto zostawił tu książki?	ktoś	Ktoś tu zostawił książki.
Kto (który) ze studentów zostawił tu książki?	któryś ze studentów	Któryś ze studentów zostawił tu książki.
Kto (jaki student) zostawił tu książki?	jakiś student	Jakiś student zostawił tu książki.
	jacyś studenci	Jacyś studenci zostawili tu książki.
Kto (która) z sekretarek zostawił tu książki?	któraś z sekretarek	Któraś z sekretarek zostawiła tu książki.
Kto (jaka sekretarka) zostawiła tu książkę?	jakaś sekretarka	Jakaś sekretarka zostawiła tu książki.
Kto (jakie sekretarki) zostawił tu książki?	jakieś sekretarki	Jakieś sekretarki zostawiły tu książki.
Kto (które) z dzieci zostawił tu książki?	któreś z dzieci	Któreś z dzieci zostawiło te książki.
Kto (jakie dziecko) zostawił te książki?	jakieś dziecko	Jakieś dziecko zostawiło te książki.
Kto (jakie dzieci) zostawił te książki?	jakieś dzieci	Jakieś dzieci zostawiły te książki.
Kto śpiewał tę piosenkę?	ktoś któryś z żołnierzy jakiś żołnierz jacyś żołnierze któraś z dziewczyn jakaś dziewczyna jakieś dziewczyny	
Czy to jest coś nowego?		Tak, to jest coś nowego.
Kto zabrał te fotografie?	ktoś któryś z uczniów jakiś oficer jacyś oficerowie któraś z tych kobiet jakaś pani jakieś panie któreś z dzieci jakieś dziecko jakieś dzieci	

L. 59A

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto może wysłać tą paczkę? ktokolwiek

b/

Do kogo Zygmunt poszedł? ktoś Zygmunt poszedł do kogoś.

któryś z kolegów
jakiś chłopiec
jacyś chłopcy
któraś z sióstr
jakaś sekretarka
jakieś sekretarki
któres z chorych dzieci
jakieś chore dziecko
jakieś chore dzieci

Do czego to służb? coś

U kogo Bolek mieszka? ktoś
któryś z profesorów
jakiś lekarz
jacyś lekarze
któraś z sióstr
jakaś starsza pani
jakieś starsze panie

Od kogo on dostał pieniądze? ktoś

któryś z przyjaciół
jakiś człowiek
jacyś ludzie
któraś sekretarka
jakaś kelnerka
jakieś kelnerki

Kogo on się jutro spodzie- ktoś z Warszawy
wa?

któryś z profesorów
jakiś przyjaciel
jacyś przyjaciele
któraś z sióstr
jakaś siostra
jakieś starsze panie
któres z dzieci

Instructor:

Suggested words:

Students:

jakieś dziecko
jakieś dzieci

Skąd oni przyjechali?

któraś wieś

jakaś wieś
któreś miasto
jakieś miasto

Do czego to może służyć?

cokolwiek

b/

Czego pan szuka?

jakikolwiek ołówek

Do którego pensjonatu
pan chce jechać?

którykolwiek

Czego pan szuka?

jakakolwiek żyłetka

Do której spółdzielni pan
chce iść?

którakolwiek

Jakiego pióra pan potrzebuje?

jakiekolwiek

Do którego biura handlowego
pan chce iść?

którekolwiek

c/

Komu on chce pomagać?

ktoś chory

On chce komuś choremu
pomagać.

któryś z kolegów

jakiś żołnierz

jacyś żołnierze

któraś z sekretarek

jakaś sekretarka

jakieś sekretarki

któreś z dzieci

jakieś dziecko

jakieś dzieci

Dzięki komu on dostał
pracę?

ktoś z Warszawy

któryś z przyjaciół

jakiś podoficer

jacyś podoficerowie

któraś z kucharek

jakaś sekretarka

jakieś sekretarki

L. 59A

Instructor:

Suggested words:

Students:

Komu on sprzedał samochód?

ktos z Krakowa

On sprzedał samochód
komuś z Krakowa.

któryś z żołnierzy
jakiś kucharz
jacyś kucharze
któraś z sekretarek
jakaś kelnerka
jakieś kelnerki

Czemu pan się przygląda?

coś ładnego

Komu on to powiedział?

ktos ze szkoły

któryś z sierżantów
jakiś porucznik
jacyś oficerowie
któraś z pań
jakaś pani
jakieś panie

Komu on to obiecał?

ktos z fabryki

któryś z żołnierzy
jakiś major
jacyś żołnierze
któraś z sekretarek
jakaś sekretarka
jakieś kobiety
któreś z dzieci
jakieś dziecko
jakieś dzieci

Komu ona podoba się?

ktos w biurze

jakiś chłopiec
jacyś studenci

Komu on się podoba?

któraś z sekretarek

jakaś kobieta
jakieś sekretarki

Komu pan to chce powie-
dzieć?

ktokolwiek

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jakiemu dziecku on chce dać prezent?	jakikolwiek	On chce dać prezent jakiemukolwiek dziecku.
Któremu żołnierzowi pan chce dać przepustkę?	którykolwiek	
d/		
Kogo oni tam zaaresztowali?	ktoś z Gdyni któryś z kucharzy jakiś pan jacyś żołnierze któraś z kobiet jakaś sekretarka jakieś sekretarki	Oni zaaresztowali tam kogoś z Gdyni.
Kogo pan wczoraj widział?	ktoś ze szkoły któryś z profesorów Bolka jakiś tajemniczy człowiek jacyś tajemniczy ludzie któraś z pań z Warszawy jakaś pani z Gdańska jakieś kobiety ze wsi	
Co pan wczoraj jadł?	coś dobrego	
O kogo on się pytał?	ktoś z Krakowa któryś ze studentów jakiś oficer jacyś oficerowie któraś z tych starszych pań jakaś starsza kobieta jakieś starsze kobiety któreś z chorych dzieci jakieś chore dziecko jakieś chore dzieci	
Za co on tak dużo zapłacił?	coś bardzo drogiego	
Za kogo on może pracować? O co on prosi?	ktokolwiek cokolwiek do jedzenia	

L. 59A

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jaką zupe pan zamówi? Które pióro pan kupi?	jakąkolwiek którekolwiek	
Oczy ona sama chce iść do kina?	ktoś któryś z przyjaciół jakiś chłopiec jacyś chłopcy któraś z pań jakaś pani jakieś panie	Ona chce iść do kina z kimś.
Z kim on chce mieszkać?	ktoś z Warszawy któryś z kolegów jakiś kolega jacyś koledzy	
Z kim ona chce mieszkać?	któraś z sekretarek jakaś dziewczyna z Gdańska jakieś dziewczyny z Gdańska	
Z kim pan chce wi- dzieć się?	ktoś z biura któryś z żołnierzy z koszar jakiś urzędnik jacyś urzędnicy któraś z sekretarek jakaś sekretarka jakieś sekretarki	
Z kim pan chce rozmawiać?	ktoś ze szkoły któryś z przyjaciół władka jakiś młody człowiek jacyś młodzi ludzie któraś z kelnerek jakaś kelnerka jakieś kelnerki któreś z dzieci jakieś dziecko jakieś dzieci	

Instructor:	Suggested words:	Students:
Czym on się zawsze interesuje?	coś nowego	
Czym on pojechał do Warszawy?	jakiś nowy samochód	
Z kim on pojechał do Warszawy?	któryś z oficerów	
	jakiś oficer	
	jacyś oficerowie	
	któraś z sekretarek	
	jakaś kobieta	
	jakieś kobiety	
	któreś z dzieci	
	jakieś dziecko	
	jakieś dzieci	
Z którym studentem pan chce rozmawiać?	którykolwiek	
Z czym pan chce jeść kanapki?	cokolwiek	
Jakim samochodem pan chce jechać?	jakikolwiek	
f/		
O kim oni mówili?	ktos z Warszawy	Oni mówili o kimś z Warszawy.
	któryś ze studentów	
	jakiś żołnierz	
	jacyś żołnierze	
	któraś ze starszych pań	
	jakaś młoda kobieta	
	jakieś młode dziewczyny	
	któreś z dzieci	
	jakieś dziecko	
	jakieś dzieci	
O kim ona tak myśli?	ktos z Gdyni	
	któryś z uczniów	
	jakiś żołnierz	
	jacyś nauczyciele	
O kim on tak myśli?	któraś z tych młodych kobiet	
	jakaś młoda kobieta	
	jakieś młode kobiety	

L. 59A

Instructor:

Suggested words:

Students:

O kim on tak myśli?

któreś z dzieci
jakieś dziecko
jakieś dzieci

On myśli o którymś z dzie-
ci.

O czym pan chce
rozmawiać?

coś przyjemnego

cokolwiek
którykolwiek z uczniów
jakakolwiek książka
którakolwiek książka

LESSON 59A

Recombination Drill

Part II

1. Wolę większe samochody, ponieważ są wygodniejsze niż małe.
2. "Idź i przynieś mi moje okulary!" - powiedział ojciec do córki.
3. W zeszłą niedzielę byłem na plaży i godzinę pływałem.
4. Po obiedzie córka pomagała matce myć naczynia.
5. Poszedłem do łóżka o wpół do ósmej, bo byłem bardzo zmęczony.
6. Wzięliśmy rowery i pojechaliśmy do lasu, który jest nad rzeką.
7. Dałem mu swój bilet do kina, bo musiałem zostać w domu.
8. Mam nowy aparat fotograficzny, więc będę robił dużo zdjęć
podczas wakacji.
9. Mój syn miał gorączkę, więc nie mogłem mu pozwolić pójść na
plażę.

L. 59A

10. Ona nie czuła się dobrze, więc on dał jej kieliszek wódki.
11. Jedzenie w tej restauracji jest zawsze doskonałe.
12. "Nie kłóć się ze swoją siostrą!" - powiedziała matka do syna.

Part II

Państwo Borkowscy mieszkali przez wiele lat w Lublinie. Byli to ludzie dosyć bogaci. Pan Borkowski był krawcem i miał dużo klientów. Był on zawsze bardzo zajęty, tak że nigdy nie miał czasu, żeby wziąć kilka tygodni urlopu.

W tym roku pani Borkowska, która jeszcze nigdy nie była w Warszawie, poprosiła męża, żeby ją wziął z córką do Warszawy. Klienci zamawiali ostatnio dużo ubrań u pana Borkowskiego. Pan Borkowski zdecydował się wydać trochę pieniędzy i zrobić wycieczkę do Warszawy. Państwo Borkowscy wyjechali do Warszawy w piątek w nocy. Kilka dni temu, ktoś powiedział panu Borkowskiemu, że w Warszawie jest dobry hotel, który nazywa się "Hotel Francuski."

Państwo Borkowscy przyjechali do Warszawy w sobotę rano. Ze stacji pojechali taksówką do "Hotelu Francuskiego," który znajdował się w dużym domu przy ulicy Mickiewicza. Pan Borkowski, żeby nie dać napiwku, sam zaniósł walizki z taksówki do hotelu. W hotelu poprosił on portiera o dwa pokoje. Państwo Borkowscy dostali dwa duże, jasne pokoje.

Po śniadaniu, poszli z córką zwiedzać miasto.

L. 59A

Questions

1. Gdzie mieszkali państwo Borkowscy?
2. Jak długo mieszkali państwo Borkowscy w Lublinie?
3. Kim był pan Borkowski?
4. Kto miał dużo klientów?
5. Na co nie miał czasu pan Borkowski?
6. Kto nigdy nie był w Warszawie?
7. O co poprosiła męża pani Borkowska?
8. Kto zamawiał ostatnio dużo ubrań u pana Borkowskiego?
9. Co zdecydował się zrobić pan Borkowski?
10. Dlaczego zdecydował się pan Borkowski pojechać do Warszawy?
11. Kiedy wyjechali państwo Borkowscy do Warszawy?
12. Kto powiedział panu Borkowskiemu, że "Hotel Francuski" jest dobry?
13. Kiedy to było?
14. Kiedy państwo Borkowscy przyjechali do Warszawy?
15. Czym pojechali oni z dworca do "Hotelu Francuskiego"?
16. Gdzie znajdował się "Hotel Francuski"?
17. Dlaczego p. Borkowski sam zaniósł walizki do hotelu?
18. O co poprosił p. Borkowski portiera?
19. Jakie pokoje dostali państwo Borkowscy?
20. Co zrobili państwo Borkowscy po śniadaniu?

LESSON 59A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto z kim się wita?
2. Z czego cieszy się pan Karpiński?
3. W co trudno jest uwierzyć pannie Walewskiej?
4. Gdzie pracuje pan Karpiński?
5. Po co panna Walewska przyjechała do Gdańska?
6. Dlaczego państwo Walewscy są w Gdyni?
7. Dlaczego Karpiński chciał wejść do kawiarni?
8. Czy panna Walewska zgodziła się na to?
9. Czy panna Walewska śpieszyła się bardzo?
10. Czego Walewska chciała się dowiedzieć od Karpińskiego?
11. Kiedy i gdzie dostał Karpiński pracę?
12. Dlaczego Karpiński dostał tę pracę?
13. Czego szuka Walewska?
14. Czego uczyła się Walewska?
15. Co Karpiński powie dyrektorowi?
16. Za co Walewska dziękowała Karpińskiemu?
17. O co Karpiński zapytał się Walewskiej?
18. Kogo Walewska zaprosiła do Gdyni do swoich rodziców?
19. Na co zgodził się Karpiński?
20. Co opowie Karpiński?
21. Komu Karpiński opowie, co dyrektor powiedział?

L. 59A

Part II - General Questions

1. Jaki znaczek pocztowy jest tańszy, na list czy na kartkę pocztową?
2. Gdzie trzeba wrzucić list, żeby go wysłać pocztą?
3. Po co jest potrzebny rozkład jazdy?
4. Jak nazywamy ludzi, którzy mieszkają w sąsiednim domu?
5. Co musi zrobić człowiek, kiedy jest zmęczony?
6. Co musi dostać poborowy, żeby zameldować się przed Komisją Poborową?
7. Co lubią jeść konie?
8. Jak można dać znać komuś w innym mieście, że pan przyjedzie?
9. Co trzeba nosić, jeśli się źle widzi?
10. Co się dzieje z człowiekiem, który wypije dużo wódki?
11. Kto może zaaresztować na ulicy pijanego żołnierza?
12. Co rekruci składają w wojsku polskim, w pierwszym tygodniu służby wojskowej?
13. Co może człowieka boleć?
14. Co biorą ludzie na ból głowy?

LESSON 59A

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. The horse won't do anything if you don't give him oats.
2. I don't see any soldiers in the field. They must be in the barracks.
3. "Don't say anything about it to anyone", said Mrs. Kowalski to Mrs. Wójcik.

4. I looked at the time-table and I found out that the bus leaves at three minutes past eight o'clock.
5. He was my best friend, and I didn't have another friend in this town.
6. I saw him somewhere in town, but I don't remember where.
7. He never gives anything to anyone.
8. I always leave my dog alone, whenever I go to a party with someone.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students)

Answer the following questions:

1. Co rośnie na polach?
2. Co pan robił wczoraj od czwartej po południu do dziewiątej wieczorem?
3. Co robią listonosze?
4. Po co ludzie chodzą na plażę?
5. Jaki prezent dostał pan na ostatnie urodziny?

L. 59A

Zosia dostaka pracę

Grammar Perception Drill

Powinien, trzeba,
musieć, mieć

1. Powinien (m.), powinna (f.), powinno (n.) = should, ought

a/

Present and Future Tense

<u>Masculine</u>		<u>Feminine</u>		<u>Neuter</u>
ja	powinien <u>em</u>	ja	powinna <u>m</u>	ono powinno
ty	powinien <u>eś</u>	ty	powinna <u>ś</u>	
on	powinien	ona	powinna	
my	powinni <u>śmy</u>	my	powinny <u>śmy</u>	one powinny
wy	powinni <u>ście</u>	wy	powinny <u>ście</u>	
oni	powinni	one	powinny	
(one	powinny)			

e.g.:

Powinniśmy nauczyć się języka polskiego.

- We (boys) should learn the Polish language.

Powinnyśmy nauczyć się języka polskiego.

- We (girls) should learn the Polish language.

Powinienem nauczyć się jutro tej lekcji.

- I should learn this lesson tomorrow.

Powinnam nauczyć się jutro tej lekcji.

- " "

Pan powinien kochać swoje dzieci.

- You should love your children.

Pani powinna napisać list do matki.

- You should write a letter to your mother.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto powinien gotować obiad?

ja (m., f.)

Ja powinienem gotować obiad.
Ja powinnam gotować obiad.

Kto powinien chodzić do szkoły?
Kto powinien czytać po polsku?

Kto powinien dużo jeść
 Kto nie powinien chorować?
 Kto nie powinien zapominać
 polskich słów?

ty (m., f.)
 on, ona, ono
 my (m., f.)
 wy (m., f.)
 oni, one

b/

Past tenseMasculine

powiniennem był
 powinieneś był
 powinien był
 powinniśmy byli
 powinniście byli
 powinni byli
 (powinny były)

Feminine

powinnam była
 powinnaś była
 powinna była
 powinnyśmy były
 powinnyście były
 powinny były

Neuter

powinno było
 powinny były

Drill the past tense using pattern a/

e.g.:

Instructor:

Kto powinien był
 gotować obiad?

Suggested words:

ja (m., f.)

Students:

Ja powiniennem był
 gotować obiad.

Drill the above in negative.

c/

Instructor:

Jaki powinien
 być samochód?
 Jakie powinny być
 samochody?

Suggested words:

ładny

duży
 mały
 długi
 krótki
 mocny
 wygodny

Students:

Samochód powinien być
 ładny.

Jaka powinna być
 lekcja?
 Jakie powinny być
 lekcje?

łatwy

Lekcja powinna być
 łatwa.

krótki
ciekawy
trudny

Jakie powinno być mieszkanie?

duży

Mieszkanie powinno
być duże.

Jakie powinny być mieszkania?

mały
jasny
nowy
wygodny

d/

Require students to form questions in singular and plural to the following statements formed from c/

Samochód powinien być mocny.
Lekcja powinna być ciekawa.
Mieszkanie powinno być wygodne.

e.g.:

Jaki powinien być samochód?
Co powinno być ciekawe?
Jaka powinna być lekcja?
Co powinno być wygodne?
Jakie powinno być mieszkanie?

2. Trzeba - it is necessary, one should, (I'd) better.

Past tense

Present tense

Future tense

trzeba było

trzeba

trzeba będzie

Musieć - to have to, must

Require students to translate the following sentences in all three tenses:

It is necessary to buy a new car.
It will be necessary to take a larger apartment.
It was necessary to repair the bicycle.
It is necessary to write down her address.
It will be necessary to take part in that meeting.
It was necessary to call him.
It was necessary to close the door.
It will be necessary to send a telegram to my mother.
They should send some money to their parents.
He ought to remember that he is not alone at home.
We must tell them not to quarrel so often.
I must phone them that it is not necessary to buy the tickets.
You must not (you should not) do it. (present only)

L. 60

They have to stay here for a long time.

You (informal) have to learn it.

I can give it to you but I don't have to.

It is necessary to remember that she must stay here.

3. Mieć.

Ja mam teraz czytać. - I am supposed to read now.

a/ Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan ma robić
wieczorem?

ja
ty
on, ona
my
wy
oni, one

Ja mam pisać
pracę domową.

b/ Require students to translate the following sentences:

1. I have to take this medicine three times daily.
2. It was not necessary to scream at the child.
3. We'd better take our coats, because I think that it will snow.
4. Girls, you really ought to help your mother wash the dishes;
she looks very tired.
5. In order to get good grades one must study hard.
6. I don't know whether I can come to your party, Mary, I'll
have to ask my mother.
7. I have to go now, because I must be home at 5 in order to
cook supper for my husband.
8. One ought not to allow children to see every movie which
they want to see.

— Czy aby świeże?

LESSON 60

Dialog (Driving home from the station)

J.: Józef Nowicki

Joseph Nowicki

Z.: Zosia Nowicka

Zosia Nowicki

J.: Zosiu, pojedziemy inną drogą niż zwykle. Pokażę ci po drodze kopalnię soli.

Zosia, we'll take a different road than we usually do (we'll drive by another road than usually). I will show you the salt mine on the way.

Z.: W którym kierunku teraz pojedziemy?

In which direction shall we go (drive) now?

J.: Pojedziemy przez rynek, a potem na zachód ulicą Św. Barbary, która prowadzi koło kopalni.

We'll cross the Market Place and then to the west St. Barbara's St. which passes by the mine.

Z.: Czy to prawda, że stryj był kiedyś górnikiem?

Is it true that you used to be a miner, uncle?

J.: Tak. Przed wojną pracowałem przez kilka lat w kopalni węgla.

Yes. Before the war I worked for several years in a coal mine.

Z.: Jak długo będziemy jechali do Niegosławic?

How long will it take us to drive to Niegosławice?

J.: Tą drogą jest pięć kilometrów. Powinniśmy być w domu za pół godziny.

This way it's 5 kilometers. We should be home in half an hour.

Z.: Co to za park tam na prawo?

What's that park over there, to the right?

J.: To nie jest park, to jest cmentarz. Widzisz przecież, że na bramie jest krzyż.

That's not a park, that's a cemetery. You (can) see that there is a cross on the gate.

Z.: Gdzie jest kościół w Wieliczce?

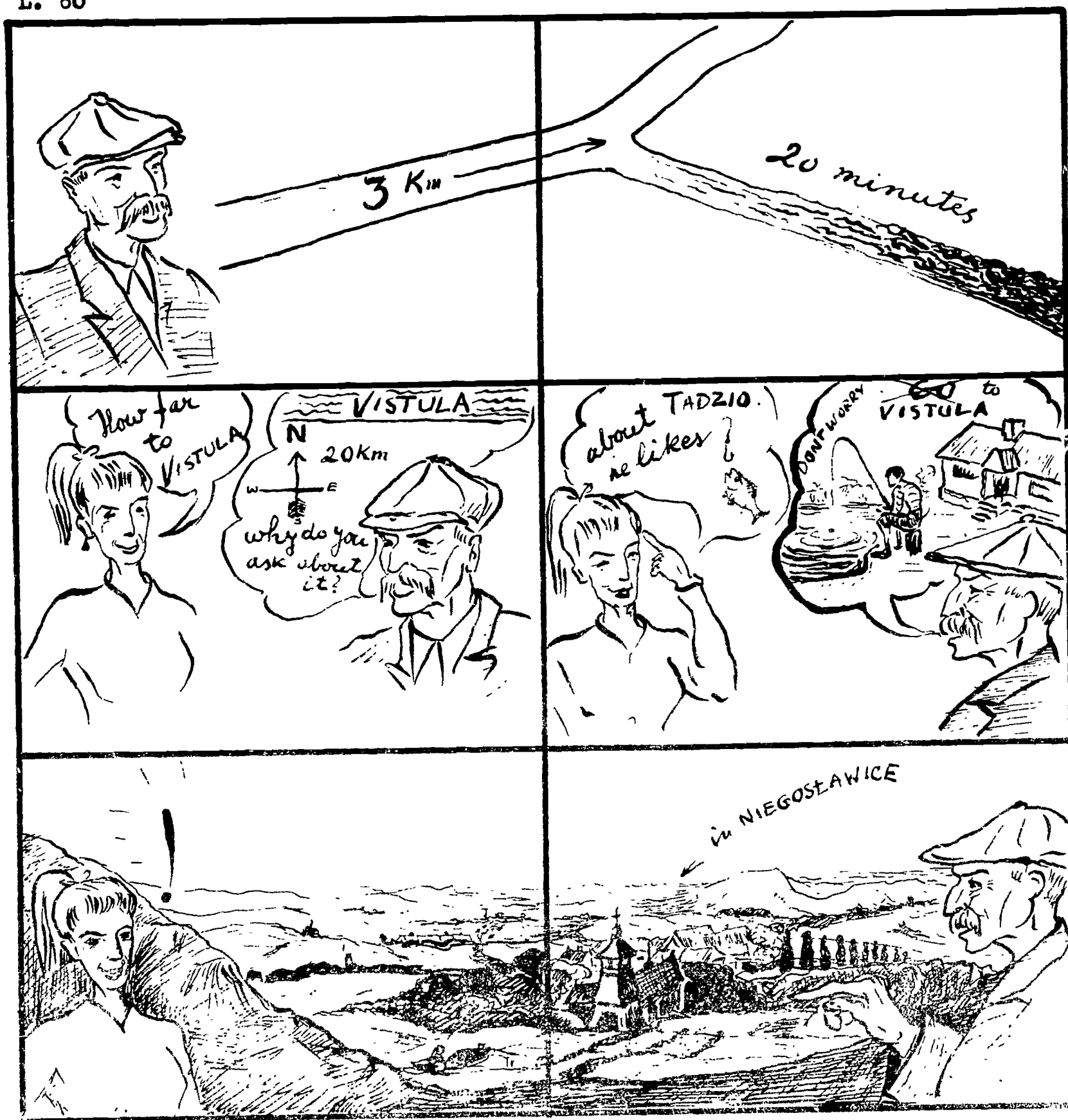
Where is the church in Wieliczka?

J.: Na wschód od cmentarza. Zaraz zobaczysz dwie duże wieże.

To the east of the cemetery. You'll see two towers (steeples) presently.

Z.: Widzę na drogowskazu, że do Niegosławic jest jeszcze trzy kilometry.

I see on the sign-post that it's still three kilometers to Niegosławice.

J.: Tak, zostało nam od rozwidlenia dróg tylko trzy kilometry. Zabierze to nam jeszcze dwadzieścia minut, bo dalej droga będzie coraz gorsza.

Yes, from the fork in the roads we have only three more kilometers. It will take us another (still) 20 minutes because farther on the road will be worse and worse.

Z.: Jak daleko jest stąd do Wisły?

How far is it from here to the Vistula?

J.: Wisła jest dwadzieścia kilometrów stąd na północ. Dlaczego się o to pytasz?

The Vistula is twenty kilometers from here to the north. Why do you ask about it?

Z.: Myślałam o Tadeuszu, który tak lubi łowić ryby.

I was thinking about Tadzio, who likes (so much) to fish.

J.: O to się nie martw. Nie trzeba będzie aż do Wisły jeździć. Będzie mógł ryby łowić w stawie, który jest blisko domu.

Don't worry about that. It won't be necessary to go as far as the Vistula. He'll be able to catch fish in the pond which is near the house.

Z.: Jaki tu piękny widok!

What a beautiful view!

J.: Czy widzisz ten drewniany kościół tam w dolinie? To kościół w Niegosławicach.

Do you see that wooden church there in the valley? That's the church in Niegosławice.

LESSON 60

Grammar Analysis

Powinien, trzeba, musieć1. Powinien

The word powinien (m.), powinna (f.), powinno (n.) - should, ought, is conjugated in the present tense as follows:

Present and Future tenseSingular

<u>Masculine</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>	
powiniem	powinam	-	I should, I ought
powinieneś	powinnaś	-	you should, you ought
powinien	powinna	powinno	he, she, it should, ought

Plural

<u>Masculine persons</u>	<u>All others</u>	
powinniśmy	powinniśmy	we should, ought
powinniście	powinniście	you should, ought
powinni	powinni	they should, ought

e.g.:

Powinniśmy nauczyć się języka polskiego. - We should learn the Polish language.

Powinien in the present or future tense corresponds to the English expression - should, ought (do something) and is usually followed by an infinitive,

e.g.:

Pan Cichocki powinien dowiedzieć się o cenie tego towaru. - Mr. Cichocki should learn about the price of this merchandise.

2. The past tense of powinien consists of the present tense of powinien and of the 3rd person masculine, feminine or neuter, singular or plural of the past tense of być:

Past tenseSingular

<u>Masculine</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>	
powinieniem był	powinnam była	-	I should have (done some-
powinienes był	powinnaś była	-	you " " thing)
powinien był	powinna była	powinno było	he, she, it
			should have

Plural

<u>Masculine pers. only</u>	<u>All others</u>	
powinniśmy byli	powinnyśmy byli	we should have
powinniście byli	powinnyście byli	you should have
powinni byli	powinny byli	they should have

e.g.:

Pan Adamski powinien był wczoraj zapłacić za wodę. - Mr. Adamski should have paid for the water yesterday.

The impersonal expression powinno się corresponds to the English - one should, one ought (do something).

Trzeba.

The impersonal expression trzeba - it is necessary (to do something), one must, one had better (do something) is also generally followed by an infinitive, and is used when the agent of an action is not named,

e.g.:

Trzeba wziąć pieniądze z banku. - It is necessary to take the money from the bank.

The above Polish sentence describes an action taking place in the present tense.

The past tense form of trzeba is trzeba było,

e.g.:

Trzeba było wczoraj wziąć pieniądze z banku. - It was necessary to take the money from the bank yesterday.

The future tense form of trzeba is trzeba będzie,

L. 60

e.g.:

Trzeba będzie jutro wziąć pieniądze z banku. - It will be necessary to take the money from the bank tomorrow.

The use of musieć, trzeba, powinien, and mieć (coś robić).

The verb musieć - to have to, must is used to express a compulsion originating from a third party or circumstances.

Trzeba - it is necessary, one must is used to express a compulsion originating from circumstances.

Powinienem - I ought to, I should, is used to express an obligation originating from a personal moral or ethical code or sense of duty.

Ja mam - I am to, I am supposed to, I am expected to.

e.g.:

Ja muszę przychodzić do szkoły o godzinie 8ej rano. - I must come to school at 8 o'clock in the morning. (or else)

Trzeba będzie kupić nowe buty. - It will be necessary to buy new shoes. (The one's I have are worn out)

Powinienem pożyczyć mu pieniędzy. - I should lend him money. (It is my duty)

Ja mam uczyć się w domu wieczorem. - I am supposed to study at home in the evening.

Ja miałem uczyć się w domu wieczorem. - I was supposed to study at home in the evening.

LESSON 60

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto powinien dziś
pracować?

ja (m., f.)

Ja powinienem
dziś pracować.Kto nie powinien
dziś pracować?Ja powinienam
dziś pracować.
Ja nie powinie-
nem dziś praco-
wać.Kto powinien był
pracować wczoraj?Ja powinienem
był pracować
wczoraj.Kto nie powinien
był pracować
wczoraj?Ja powinienam
była pracować
wczoraj.Kto powinien praco-
wać jutro?Ja nie powinie-
nem był praco-
wać wczoraj.Kto nie powinien
pracować jutro?Ja powinienem
pracować jutro.
Ja powinienam
pracować jutro.
Ja nie powinie-
nem pracować
jutro.ty (m., f.)
on, ona
pan, pani
dziecko
my (m., f.)
wy (m., f.)
oni, one
panowie, panie
dzieciPart II

Jaki powinien być student?

wesoły

Student powinien
być wesoły.

Jaka powinna być sekretarka?

Sekretarka po-
winna być wesoła.

Jakie powinno być dziecko?

Dziecko powinno
być wesołe.młody
gruby
szczupły
wysoki
niski

bogaty
zdrowy

Jaki powinien być dom?
Jaka powinna być książka?
Jakie powinno być pióro?

nowy

zółty
dobry
tani
drogi
krajowy
nowoczesny
duży

Dom powinien być nowy.
Książka powinna być nowa.
Pióro powinno być nowe.

Jacy powinni być studenci?

Studenci powinni być weseli.

Jakie powinny być sekretarki?

Sekretarki powinny być wesołe.

Jakie powinny być dzieci?

Dzieci powinny być wesołe.

Jakie powinny być domy?
Jakie powinny być książki?

Domy powinny być nowe.
Książki powinny być nowe.

Jakie powinny być pióra?

Pióra powinny być nowe.

Part III

Require students to form sentences according to the following pattern:

Trzeba	{	dzisiaj	napisać list do ojca	Trzeba napisać list do ojca.
		wczoraj		Trzeba było napisać list do ojca.
		jutro		Trzeba będzie napisać list do ojca.

zjeść dobry obiad
pójść do kina
przeczytać gazetę
zapalić papierosa
sprzedać stary samochód
zatelefonować do Zosi
odwiedzić rodziców

Part IV

Kto ma (dzisiaj, jutro)
kupić znaczki?

ja (m., f.)

Ja mam kupić znaczki.

Kto miał kupić znaczki?

ty (m., f.)
on, ona
pan, pani

Ja miałem kupić znaczki.

ono
 dziecko
 my (m., f.)
 wy (m., f.)
 oni, one
 panowie, panie
 dzieci

L. 60

Part V

Kto musi mieć pieniądze?

ja (m., f.)

Ja muszę mieć pieniądze.

ty (m., f.)

on, ona

pan, pani

ono

dziecko

my (m., f.)

wy (m., f.)

oni, one

panowie, panie

Drill the above in past and in future tense.

LESSON 60

Recombination Drill

Part I

Dziś Zosia Nowicka nie poszła do pracy, bo zaziębiła się i bolała ją głowa. Matka powiedziała jej, żeby została w domu i żeby wzięła aspirynę z gorącą herbatą. Zosia jednak wstawiała co piętnaście minut i patrzyła do skrzynki pocztowej. Dziewczyna czekała na list od Andrzeja Kaweckiego, który pojechał do Krakowa, żeby wziąć udział w obradach związku lekarzy. Była już dziesiąta godzina. Listonosz spóźnił się. Zosia wyglądała przez okno i myślała o Andrzeju. Ona myślała, że on jest najmiłszym mężczyzną ze wszystkich mężczyzn, których znała. Zosia była najszczęśliwsza, kiedy była z nim. Przedtem Zosia bardzo lubiła chodzić na zabawy lub do kina. Ona często miała randki z różnymi chłopcami, zwykle co dzień z innym chłopcem. Ona

L. 60

często przychodziła do domu późno, a czasami nawet płaka. Państwo Nowiccy martwili się o nią. Teraz jednak, od czasu kiedy Zosia poznała Andrzeja, zawsze chciała być w jego towarzystwie, a kiedy nie mogła z nim być razem, to siedziała w domu, gdzie czytała lub pomagała swojej matce. Ona wyglądała przez okno, żeby zobaczyć, czy listonosz już jest na jej ulicy, ale nie zauważyła go, kiedy przyszedł i wrzucił kilka listów do skrzynki Nowickich.

Military Situation No.1

Jan Kowalski czyta ogłoszenie o poborze, z którego dowiaduje się, że musi pójść do wojska. On chce zaraz pójść do Wojskowej Komendy Rejonowej.

W Wojskowej Komendzie Rejonowej widzimy, że Jan Kowalski ma w ręce kartę powołania. Sierżant odbiera kartę powołania od Jana Kowalskiego. Oprócz Jana Kowalskiego i sierżanta są w poczekalni inni poborowi. Ci poborowi czekają na badanie lekarskie. W innym pokoju są lekarze, którzy mierzą i ważą poborowych. Między poborowymi stoi żołnierz, który zapisuje dane, jakie dają lekarze. Jan Kowalski jest zdolny do służby wojskowej. On zaraz złoży przysięgę i pójdzie do domu.

W środę listonosz przyniósł wezwanie (draft call) do wojska dla Jana Kowalskiego. Jan Kowalski przeczytał to wezwanie i poszedł, aby zameldować się w koszarach. Przed koszarami on spotkał żołnierza, który stał z karabinem. Ten żołnierz stał na warcie przed bramą koszar. Po drodze do dowództwa widział on opuszczenie flagi (retreat). Po chwili Jan Kowalski wszedł do koszar.

Oral - Aural Drill

Part I - Military Situation No.1 (Use appropriate wall cartoons)

1. Co czyta Jan Kowalski?
2. O czym jest ogłoszenie?
3. Czego dowiedział się Kowalski z ogłoszenia?
4. Gdzie musi pójść Kowalski?
5. Kto musi pójść do wojska?
6. Dokąd chce zaraz pójść Jan Kowalski?
7. Kto chce zaraz pójść do Wojskowej Komendy Rejonowej?
8. Co Jan Kowalski ma w ręce?
9. Kto ma kartę powołania?
10. W czym ma kartę powołania Jan Kowalski?
11. Kto ma w ręce kartę powołania?
12. Kto odbiera kartę powołania od Jana Kowalskiego?
13. Co odbiera sierżant od Jana Kowalskiego?
14. Kto jest w poczekalni oprócz Jana Kowalskiego i sierżanta?
15. Gdzie są poborowi?
16. Kto czeka na badanie lekarskie?
17. Na co czekają poborowi?
18. Na jakie badanie czekają poborowi?
19. Kto jest na tym obrazku?
20. Gdzie są lekarze?
21. Co robią lekarze?
22. Kogo mierzą i ważą lekarze?
23. Kto mierzy i waży poborowych?
24. Kto stoi między poborowymi?

L. 60

25. Gdzie stoi żołnierz?
26. Między kim stoi żołnierz?
27. Kto zapisuje dane?
28. Które dane zapisuje żołnierz?
29. Kto jest zdolny do służby wojskowej?
30. Do czego jest zdolny Jan Kowalski?
31. Do jakiej służby jest zdolny Jan Kowalski?
32. Kto złoży zaraz przysięgę?
33. Co złoży zaraz Jan Kowalski?
34. Dokąd pójdzie Jan Kowalski po przysięgę?
35. Kto pójdzie do domu po przysięgę?
36. Co przyniósł listonosz w środę dla p. Kowalskiego?
37. Kto przyniósł wezwanie do wojska w środę dla p. Kowalskiego?
38. Kiedy przyniósł listonosz wezwanie do wojska?
39. Jakie wezwanie przyniósł listonosz?
40. Dla kogo listonosz przyniósł wezwanie do wojska?
41. Kto przeczytał wezwanie do wojska?
42. Co przeczytał Jan Kowalski?
43. Dokąd poszedł Jan Kowalski?
44. Po co Jan Kowalski poszedł do koszar?
45. Gdzie poszedł zameldować się Jan Kowalski?
46. Kogo spotkał przed koszarami Jan Kowalski?
47. Z czym stał żołnierz przed koszarami?
48. Kto stał przed koszarami z karabinem?
49. Gdzie stał żołnierz z karabinem?
50. Po co stał żołnierz przed bramą koszar?
51. Co widział Kowalski po drodze do dowództwa?

52. Kiedy widział Kowalski opuszczenie flagi?

53. Dokąd wszedł po chwili Jan Kowalski?

54. Kto po chwili wszedł do koszar?

Part II - Dialog

1. Którą drogą pojedzie Józef z Zosią? (other than usually, the same, this to the right)
2. Co Józef pokaże Zosi? (salt mine, labor in fields, how people sow oats)
3. Kiedy Józef pokaże Zosi kopalnię soli? (on the way, tomorrow, in a week)
4. W którym kierunku oni pojedą? (through Market Place, across the fields)
5. Którą ulicą oni pojechali potem? (St. Barbara Str.)
6. Koło czego prowadzi ulica Św. Barbary? (by the salt mine, by the church)
7. O co zapytała Zosia stryja Józefa? (is that true that uncle was a miner? How is mother doing)
8. Gdzie pracował stryj Józef? (coal mine, farm)
9. Kiedy pracował stryj Józef w kopalni? (before the war, 10 years ago)
10. Jak długo pracował stryj Józef w kopalni? (several years, a short time)
11. Czym był stryj Józef przed wojną? (górnik, sprzedawca)
12. Ile kilometrów jest z Wieliczki do Niegosławic tą drogą? (5 km, 10 km, near)
13. Kiedy Józef i Zosia powinni być w domu? (in 1/2 hour, in a month)
14. Czy na prawo był park? (no, a cemetery, municipal park, school garden)
15. Co było na bramie cmentarza? (a cross, nothing)
16. Czy w Wieliczce jest kościół? (yes, no, several)
17. Gdzie jest w Wieliczce kościół? (to the east of the cemetery, to the west of the road)
18. Co Zosia zaraz zobaczy? (two towers of the church)
19. Ile wież ma ten kościół? (2, 1 high, 1 small)
20. Co zobaczyła Zosia na drogowskazie? (that there is 3 km to Niegosławice)
21. Od czego zostało jeszcze 3 kilometry? (from junction, from railway station)

L. 60

22. Jak długo trzeba będzie jeszcze jechać do domu? (20 min., 1/2 hr.)
23. Jaka będzie dalej droga? (worse and worse, good, bad)
24. Jak daleko było stamtąd do Wisły? (20 km, not far, near)
25. W jakim kierunku była stamtąd Wisła? (to the north, west, east)
26. O kim myślała Zosia? (Tadzio, brat, matka)
27. Co lubił Tadzio? (fishing, to study)
28. Czy Tadzio będzie musiał jeździć do Wisły, żeby łowić ryby? (nie, sometimes)
29. Gdzie będzie Tadzio mógł łowić ryby? (in the pond, river, bathtub)
30. Gdzie się znajduje staw, w którym Tadzio będzie mógł łowić ryby? (near the house, behind the church)
31. Jaki był stamtąd widok? (beautiful, nice)
32. Jaki kościół zobaczyli Józef i Zosia? (wooden, high, small)
33. Gdzie się znajdował ten kościół? (in the valley in Niegosławice, on the mountain)

Part III

1. W jakim kierunku stąd jest Salinas?
2. Ile cmentarzy jest w Monterey? (1, 2, 3)
3. Przez co ludzie wchodzą na cmentarz? (brama)
4. Do czego służą drogowskazy?
5. Jakie kopalnie pan widział?
6. Gdzie są kopalnie węgla w USA?
7. Czy są kopalnie soli w Kalifornii?
8. Ile wież ma kościół San Carlos?
9. Gdzie jest dolina rzeki Carmel?
10. W jakim kraju jest dużo domów drewnianych?
11. Gdzie pracują górnicy?
12. W jakim kierunku od Monterey jest Los Angeles?
13. Co jest na wieży kościoła? (cross)

14. Co pan lubi łowić?
15. Gdzie pan lubi łowić ryby?
16. Czy to prawda, że pan woli mieszkać na północy Kalifornii niż na południu i dlaczego?
17. Co pan może kupić na rynku?
18. Do czego jest potrzebny węgiel?
19. Kim opiekuje się Święta Barbara? (górnik)
20. Co pan zabiera z domu, kiedy pan idzie do szkoły?
21. Jaką pan zna najwyższą wieżę we Francji?
22. Czy pan zna coraz więcej słów polskich, czy coraz mniej?
23. Ile jest parków w naszym mieście?
24. Gdzie wiszą zwykle obrazy świętych?
25. Jaki kraj znajduje się na północ od Polski?
26. Ile bram ma Presidio w Monterey?

LESSON 60

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. His father wants him to learn (that he learns) French.
2. I don't want you (informal) to worry about me.
3. I asked my granddaughter to spend Xmas with me.
4. Mr. Nowicki went to the station to greet the delegation.
5. He told me not to wait for him.
6. They asked us to help them wash the dishes after the party.
7. If you and Mary are not busy tomorrow evening, I want you to go to the movies with me.

L. 60

8. I bought this book in order to learn Polish.

9. I will phone you (informal) before dinner.

Part II

(This part is to be done if tape recorders are not available to students)

Write nine sentences illustrating principles explained in Grammar Analysis L.58.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to students)

Record on tape answers to questions: 1, 3, 4, 6, 8, 10 of Oral - Aural Drill, Part II L.58.

LESSON 60

Vocabulary

cmentarz, m. cmentarza, gen. s.	- cemetery
coraz	- more and more, ever
dalej	- further
dolina, f.	- valley
drewniany, drewniana, drewniane	- wooden
drogowskaz, m. drogowskazu, gen. s.	- sign post
górnik, m.	- miner
kierunek, m. kierunku, gen. s.	- direction, trend
kopalnia, f.	- mine (a pit or excavation)
krzyż, m. krzyża, gen. s.	- cross
łowić, i. (złowić, p. łowie złowie łowi złowi)	- to fish, to catch

opuszczenie flagi	- retreat	L. 60
piękny, piękna, piękne	- beautiful	
pobór, m. poboru, gen. s.	- draft	
południe, n.	- south, noon	
powinienem, powinna powinien, powinna, powinno	- I should, I ought - he, she, it should, ought	
północ, f.	- north, midnight	
rozwidlenie, n.	- junction, fork, bifurcation	
rynek, m. ryнку, gen. s.	- market place	
święty, święta, święte (św. - abbrev.)	- saint, saintly, holy	
wezwanie do wojska	- draft call	
węgiel, m. węgla, gen. s.	- coal	
wieża, f.	- tower, steeple	
Wisła, f.	- Vistula (river)	
wschód, m. wschodu, gen. s.	- east, sunrise, orient	
zabierać, i. (zabrać, p. zabieram zabiorę zabiera zabierze)	- to take (away), to take (with)	
zachód, m. zachodu, gen. s.	- west, sunset	
zostało	- it was left, it remained	

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. VI

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
53	AWOL NCO brought before Company Co.	Vocative of nouns and adjectives.
54	Conversation on family matters.	Possessive pronouns 1st, 2nd and 3rd person singular.
55	Trade Union meeting.	Possessive pronouns continued.
56	Conversation on furniture.	Comparative degree of adjectives.
56A	About illness.	_____
57	Induction in the army.	Superlative degree of adjectives.
58	Preparation for a trip to the country.	Sentences with <u>aby</u> , <u>żeby</u> and <u>ażeby</u> . The problem of "before."
59	Getting off the train.	Double negation and negative, indefinite pronouns and adverbs.
59A	Looking for a job.	_____
60	Driving home from the station.	Powinien, trzeba, musieć, and mieć.

VOCABULARY TO LESSONS 53-60

A

Aresztować, i. (zaaresztować, p.) -
to arrest, L.53
awantura, f. - row, brawl, dis-
turbance, L.53
aż (do) - until, till (up to), L.53

B

babcia, f. - granny, L.58
badanie, n. - examination, research,
L.57
bić się, i. (pobić się, p.) - to
fight, L.53
boleć, i. (zboleć, p.) - to ache,
to hurt, L.59
boży - God's, L.54
ból, m. - ache, pain, L.58
brać udział - to take part, to par-
ticipate, L.55
brygada, f. - brigade, L.55
budynek, m. - building, L.57

C

ciągle - all the time, continuously,
L.59
ciekawy - curious, interesting,
inquisitive, L.57
ciężko - hard (as adv.), heavily,
difficult (as adv.), L.54
cmentarz, m. - cemetery, L.60
coraz - more and more, ever, L.60
cywil, m. - civilian, L.53
cywilny - civilian (as adj.), L.53
czoło, n. - forehead, head, L.55

D

dalej - further, L.60
delegacja, f. - delegation, L.55
delegat, m. - delegate, L.55
dolina, f. - valley, L.60
dostawać, i. (dostać, p., L.23) -
to get, L.56
dotąd - still, until now, L.54

drewniany - wooden, L.60
drogowskaz, m. - sign post,
L.60
drzwi, pl. - door, L.59
dyrektor, m. - director (male),
L.55
dziadek, m. - grandfather,
L.58

F

fabryczny - plant (as adj.),
factory (as adj.), L.55
furmanka, f. - cart (with
horses), L.58

G

głowa, f. - head, L.58
górnik, m. - miner, L.60

H

huta, f. - foundry, L.55

I

imię, n. - (first) name, given
name, L.53
informować, i. (poinformować,
p.) - to tell about, to
inform, L.55

J

jak - when, L.53
jakoś - somehow, L.59
jak tylko - as soon as, L.58

K

kapelusz, m. - hat, L.59
kara, f. - punishment, L.53

karać, i. (ukarać, p.) - to punish,
 L.53
 karta, f. - card, L.57
 karta powołania - draft notice,
 L.57
 kartofel, m. - potatoe, L.59
 kategoria, f. - category, classifi-
 cation, L.57
 Katowice - Katowice (city in
 Southern Poland), L.54
 kierunek, m. - direction, L.60
 kłócić się, i. (pokłócić się, p.)
 - to quarrel, to argue, L.53
 knajpa, f. - bar, joint, tavern,
 L.53
 komisja, f. - board, commission,
 L.57
 komisja poborowa - draft board,
 L.57
 koniec, m. - end, L.58
 kopalnia, f. - mine (a pit or
 excavation), L.60
 krzyż, m. - cross, L.60

L

legitymacja, f. - identity card,
 L.54
 lekarski - doctor (as adj.), L.57
 listonosz, m. - mailman, L.58

Ł

ładować, i. (załadować, p.) - to
 load, L.59
 łowić, i. (złowić, p.) - to fish,
 L.60

M

martwić się, i. (zmartwić się, p.)
 - to worry, to grieve, L.54
 meldować się, i. (zameldować się, p.)
 - to report (in person), L.53
 mniejszy - smaller, L.56

N

na imię mu ... - his first name is ...,
 L.53

narodzenie, n. - nativity,
 birth, L.54
 następny - next (adj.), L.59
 natychmiast - immediately,
 L.53
 nazwisko, n. - (last) name,
 L.53
 nie ma rady - it can not be
 helped, nothing can be
 done, L.54
 nigdzie - nowhere, L.59

O

obchodzić, i. (no p.) - to
 celebrate, L.53
 obejrzyć, p. (oglądać, i.)
 - to look at, L.58
 obóz, m. - camp, bivouac,
 L.54
 obóz pracy przymusowej -
 forced labor camp,
 L.54
 obrady, f. (pl. only) -
 debates, L.55
 odbierać, i. (odebrać, p.)
 - to take away, L.57
 odebrać, p. (odbierać, i.)
 - to take away, L.57
 odejść, p. (odchodzić, i.,
 L.22) - to leave on
 foot, L.56
 odjeżdżać, i. (odjechać, p.,
 L.36) - to leave (by
 means of transport.),
 L.56
 odmaszerować! - dismissed,
 L.53
 odmaszerować, p. (odmaszerowy-
 wać, i.) - to march away,
 to march out, L.53
 odmaszerowywać, i. (odmaszero-
 wać, p.) - to march away,
 to march out, L.53
 odpocząć, p. (odpoczywać, i.
 L.32) - to rest, to take
 a rest, to relax, L.56
 odwiedzać, i. (odwiedzić, p.,
 L.23) - to visit (a per-
 son only), L.56
 oglądać, i. (obejrzyć, p.) -
 to look at, to look over,
 L.58

ogłoszenie, n. - advertisement,
announcement, L.56
okazja, f. - occasion, opportunity,
bargain, L.53
okulary, pl. - spectacles, glasses,
L.58
opowiadać, i. (opowiedzieć, p.) -
to tell, to narrate, L.53
opowiedzieć, p. (opowiadać, i.)
- to tell, to narrate, L.53
opuszczenie flagi - retreat, L.60
otrzymywać, i. (otrzymać, p.,
L.24) - to receive, to get,
L.56
owies, m. - oats, L.59
ożenić się, p. (żenić się, i.) -
to get married, L.56

P

parasolka, f. - umbrella, L.59
pewno/pewnie - probably, L.57
piękny - beautiful, L.60
pijany - drunk (as adj.), L.53
piosenka, f. - song, L.53
płaszcz, m. - overcoat, top-
coat, L.59
pobić się, p. (bić się, i.) -
to fight, L.53
poborowy, m. - draftee, L.57
poborowy - draft (as adj.), L.57
pobór, m. - draft, L.60
pobyt, m. (no pl.) - (the) stay,
sojourn, L.55
pocztowy - mail (as adj.), L.58
podać, p. (podawać, i.) - to give,
to hand, L.54
podpisywać, i. (podpisać, p., L.36)
- to sign, to underwrite, L.56
poinformować, p. (informować, i.)
- to tell about, to inform,
L.55
pokłócić się, p. (kłócić się, i.)
- to quarrel, to argue, L.53
pole, n. - field, L.59
południe, n. - south, L.60
poradzić, p. (radzić, i.) - to
advise, to council, L.59
postawić, p. (stawiać, i., L.32) -
- to put (a question), to put
(in an upright position),
L.57

powinienem, powinnam - I (m., f.)
should, I ought, L. 60
powołanie, n. - calling, vocation,
L.57
powód, m. - cause, motion, reason,
L.53
północ, f. - north, midnight, L.60
prędko - quickly, fast, L.59
proszek, m. - powder, drug, L.58
przedni - front (as adj.), L.59
przedział, m. - compartment,
division, parting, L.59
przejechać, p. (przejeżdżać, i.,
L.43) - to pass through, to
pass over (by means of
transportation), to cross
(by means of transport.),
to run down, L.56
przodownik, m. - foreman, L.55
przodownik pracy - shock worker,
stakhanovite, L.55
przybyć, p. (przybywać, i.) - to
arrive, L.55
przybywać, i. (przybyć, p.) - to
arrive, L.55
przychodzić, i. (przyjść, p. L.37)
- to come (on foot), L.56
przyjazd, m. - arrival (by means of
transportation), L.54
przyjęty - inducted, accepted, L.57
przymusowy - forced, compulsory,
L.54
przypominać sobie, i. (przypomnieć
sobie, p.) - to recollect, to
remember, to recall, L.56
przyprowadzać, i. (przyprowadzić, p.)
- to bring to, L.53
przyprowadzić, p. (przyprowadzać, i.)
- bring to, L.53
przysięga, f. - oath, L.57
przysyłać, i. (przysłać, p. L.43)
- to send to, L.56
przyszły - future (as adj.), L.56
przywitać, p. (witać, i.) - to greet,
to welcome, L. 55

R

rada, f. - advice, council, L.54
 radzić, i. (poradzić, p.) - to advise, to council, L.59
 radziecki - Soviet (as adj.), L.54
 robota, f. - work, L.59
 robotniczy - worker (as adj.), laborer (as adj.), L.55
 robotnik, m. - worker, laborer, L.55
 rodzić się, i. (urodzić się, p.) - to be born, L.56
 Rosja, f. - Russia, L.54
 rosnać, i. (urosnąć, p.) - to grow, L.56
 rozkład, m. - disposition, schedule, decay, L.58
 rozkład jazdy - timetable, L.58
 rozwidlenie, n. - fork, bifurcation, L.60
 również - also, L.58
 ruszać, i. (ruszyć, p.) - to move, to start, L.59
 ruszyć, p. (ruszać, i.) - to move, to start, L.59
 ryba, f. - fish, L.58
 rynek, m. - market place, L.60

S

sadzić, i. (zasadzić, p.) - to plant, L.59
 sąsiadka, f. - neighbor (female), L.56
 sąsiedni - adjacent, next, neighboring, L.57
 schować, p. (chować, i., L.21) - to hide, L.56
 serce, n. - heart, L.54
 siać, i. (zasiać, p.) - to sow, L.59
 siaść, p. (siadać, i.) - to sit down, L.56
 siedzenie, n. - seat, L.59
 składać, i. (złożyć, p.) - to deposit, to fold, L.57
 składać przysięgę - to take the oath, L.57
 skręcać, i. (skręcić, p., L.40) - to turn, L.56
 skrzynka, f. - small metal or wooden box, L.58

skrzynka pocztowa - mail box, L.58
 spędzać, i. (spędzić, p.) - to spend (a holiday, time but not money), L.54
 spędzić, p. (spędzać, i.) - to spend (a holiday, time but not money), L.54
 spłacać, p. (spłacać, i., L.33) - to pay off, L.56
 spocznij! - at ease, L.53
 spotykać (się), i. (spotkać /się/, p., L.35) - to meet (each other), L.56
 sprawdzać, i. (sprawdzić, p., L.36) - to check, to verify, L.56
 stać na czele, i. (stanąć na czele, p.) - to head, to be at the head of, L.55
 stanąć na czele, p. (stać na czele, i.) - to head, to be at the head of, L.55
 staw, m. - pond, L.58
 strona, f. - side, L.55
 stryj, m. - uncle (father's brother only), L.54
 strzelić, p. (strzelać, i.) - to shoot, L.57
 swój - his (own), L.53
 szczegół, m. - detail, L.55

Ś

śpiewać, i. (zaśpiewać, p.) - to sing, L.53
 święta Bożego Narodzenia - Christmas, L.54
 święty (św.-abbrev.) - saint, saintly, holy, L.60

T

telegram, m. - telegram, L.58
 towarzysz, m. - comrade, L.55
 tutaj - here, L.55
 tył, m. - rear, L.59

U

udział, m. - part, share, L.55
 ukarać, p. (karać, i.) - to
 punish, L.53
 urodzić się, p. (rodzić się, i.)
 - to be born, L.56
 urosnąć, p. (rosnąć, i.) - to
 grow, L.56
 urządzać, i. (urządzić, p.) -
 to arrange, to organize,
 L.53
 urządzić, p. (urządzać, i.) -
 to arrange, to organize,
 L.53

W

warta, f. - guard, watch, L.57
 wartownia, f. - guardhouse, L.53
 według (wg - abbrev.) - according
 to, L.57
 wezwanie do wojska - draft call,
 L.60
 wędką, f. - fishing rod, L.58
 węgiel, m. - coal, L.60
 wiadomość, f. - news, L.54
 Wieliczka, f. - city known for its
 salt mines in southwestern
 Poland, L.58
 wieś, f. - country, village,
 L.54
 wieża, f. - tower, steeple, L.60
 większy - bigger, L.56
 więzienie, n. - prison, L.54
 Wisła, f. - Vistula (river), L.60
 witać, i. (przywitać, p.) - to greet,
 to welcome, L.55
 wnuczka, f. - granddaughter, L.56
 wolność, f. - freedom, liberty,
 L.55
 wołać, i. (zawołać, p.) - to call,
 L.54
 wóz, m. - cart, wagon, car, L.59
 wpłacać, i. (wpłacić, p., L.33) -
 to pay in, L.57
 wprowadzać się, i. (wprowadzić się,
 p., L.21) - to move in, L.58
 wschód, m. - east, sunrise, orient,
 L.60
 wspólny - joint, mutual, L.55
 wszystko jedno mnie jest - its all
 the same to me, L.57

wychodzić, i. (wyjść, p.) -
 to go out (on foot), to
 leave (on foot), L.58
 wydawać, i. (wydać, p., L.33) -
 to spend (money), to issue,
 L.58
 wyglądać, i. (no p.) - to look,
 to appear, L.59
 wygodny - comfortable, L.56
 wygrać, p. (wygrywać, i.) -
 to win, L.53
 wygrywać, i. (wygrać, p.) -
 to win, L.53
 wyjść, p. (wychodzić, i.) -
 to go out, L.53
 wyjście, n. - exit, L.59
 wynieść, p. (wynosić, i.) -
 to take out (by hand), to
 carry out (by hand), L.59
 wynosić, i. (wynieść, p.) -
 to take out (by hand), to
 carry out (by hand), L.59
 wypić, p. (pić, i., L.21) -
 to drink, L.56
 wysiadanie, n. - getting off,
 alighting, L.59
 wysiąść, p. (wysiądać, i., L.29)
 - to get off, to step out,
 to alight, L.58
 wysyłać, i. (wysłać, p., L.38)
 - to send off, to send
 away, to slip out, L.58
 wywieźć, p. (wywozić, i.) -
 to deport, to take away
 (by means of transport.),
 L.54
 wywozić, i. (wywieźć, p.) -
 to deport, to take away
 (by means of transport.),
 L.54
 wziąć udział (brać udział) - to
 take part, to participate,
 L.55

Z

zaadresowany - addressed, L.58
 zaaresztować, p. (aresztować, i.)
 - to arrest, L.53
 zabierać, i. (zabrać, p.) - to
 take (away), L.60
 zachód, m. - west, sunset, L.60

załadować, p. (ładować, i.) - to
 load, L.59
 załatwiać, i. (załatwić, p., L.36)
 - to settle, to arrange, L.58
 zamawiać, i. (zamówić, p., L.31)
 - to make a reservation, to
 order, L.58
 zameldować się, p. (meldować się,
 i.) - to report in person,
 L.53
 zanim - before, L.58
 zapisywać, i. (zapisać, p., L.17)
 - to write down, to make a
 note, to prescribe, L. 57
 zapominać, i. (zapomnieć, p., L.35)
 - to forget, L.58
 zasadzić, p. (sadzić, i.) - to
 plant, L.59
 zasiać, p. (siać, i.) - to sow,
 L.59
 zauważyć, p. (no i.) - to notice,
 L.55
 zawołać, p. (wołać, i.) - to call,
 L.54
 zdolny - fit, capable, gifted,
 qualified, L.57
 zebranie, n. - meeting, gathering,
 L.55
 zimno - cold (as adv.) - L.54
 złożyć, p. (składać, i.) - to depos-
 it, to fold, L.57
 zły - bad, wicked, angry, vicious,
 wrong, L.56
 zmartwić (się), p. (martwić /się/,
 i.) - to worry (oneself), to
 grieve, to upset, to be upset,
 L.54
 zostawiać, i. (zostawić, p., L.34)
 - to leave behind, to leave,
 L.54
 z tyłu - in the rear, L.59
 związek, m. - union, L.55

Ż

żaden - no one, none, not any, L.59
 żandarm, m. - Military Policeman,
 M.P., L.53
 żenić się, i. (ożenić się, p.) -
 to get married, L.56

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

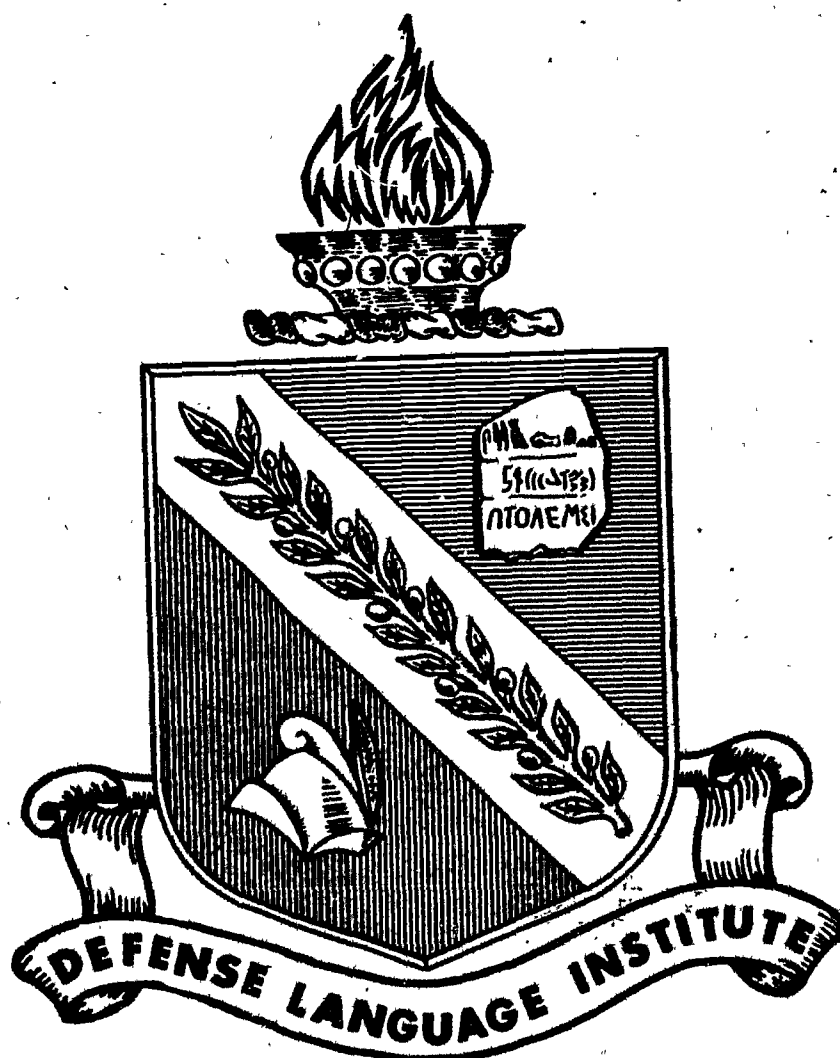
POLISH

ED032957

ED033357

BASIC COURSE
TEXT VOLUME

VOLUME VII
LESSONS 61-68

AL 002 153

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H
BASIC COURSE

Text Volume
Volume VII
Lessons 61 - 68

January 1965

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 168 lessons in 27 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

C. W. CHANEY
Colonel, U.S. Army
Director

LESSON 61

Grammar Perception Drill

ADVERBS

Part I

1.

a/ Instructor:

Jak on pracuje?

Suggested adverbs:

wonderfully

fast

hard

willingly

well

a little (not much)

thoroughly (exactly)

splendidly

quite well

Students:

On pracuje
doskonale.

b/ Gdzie on pracuje?

not far from here

far

here

there

near

c/ Kiedy on tu pracuje?

in the morning

today

always

everyday

in the evening

2. Require students to complete the sentences with the following adverbs:

On pracuje

continuously

On ciagle
pracuje.

for the time being

today

early

always

late

everyday

presently

in the evening

since a long time

a long time

a short time

permanently

in the morning

usually

sometimes

very much

now

3. (Consonant) + o - -o, -io

a/ W Polsce lato jest gorące.
Jak jest w Polsce w lecie?
To dziecko jest chętne.
Jak ono się uczy?
To dziecko jest miłe.
Jak ono wygląda?

W Polsce w lecie jest gorące.

b/ -ro - -rze, -ro

To pióro jest dobre.
Jak ono pisze?
To zwierzę jest stare.
Jak ono wygląda?

c/ -te - -cie, -to

Ten prosiak jest tłusty.
Jak on wygląda?
Ten człowiek jest otwarty.
Jak on zawsze mówi?
To mieszkanie jest małe.
Czy dużo osób tu mieszka?

d/ -kie - -ko

Ta lekcja jest krótka.
Jak ona długo trwa?
Ten samochód jest szybki.
Jak on jedzie?
Ten pies jest brzydki.
Jak on wygląda?

e/ -gie - -go

W Kalifornii lato jest długie.
Czy lato w Kalifornii trwa krótko?
To ubranie jest drogie.
Jak je pan kupił?

f/ also: -ie - -io

To jest ostatnia wiadomość.
Kiedy pan ją otrzymał?
To jest głupie dziecko.
Jak ono wygląda?

4.

a/ Jak pracuje spokojny człowiek?

Spokojny człowiek
pracuje spokojnie.

Jak jest w ciemnym pokoju?
Jak się uczy dobry student?
Jak jest dzisiaj? (cold, hot)
Jak gotuje doskonała kucharka?
Jak się uczy chętny uczeń?

b/ To jest tani samochód.

Jak go pan kupił?
To jest głupie dziecko.
Jak ono wygląda?
Ona jest doskonałą kucharką.
Jak ona gotuje?
On jest młody.
Jak on wygląda?
To dziecko jest brudne.
Jak ono wygląda?

Part II

Require students to drill the verbs in all persons and tenses according to the pattern below:

Instructor:

Suggested words:

Students:

ja, ty, on, ona
my, wy, oni, one

Co pan tu robi?

ładować towar na statek

ładuję towar na statek.

Co pan tam robił?

ładowałem towar na statek.

Co pan tam będzie robił?

Będę ładował towar na statek.

Co pan tam zrobi?

załadować towar na statek

załadowuję towar na statek.

Co pan tam zrobił?

załadowałem towar na statek.

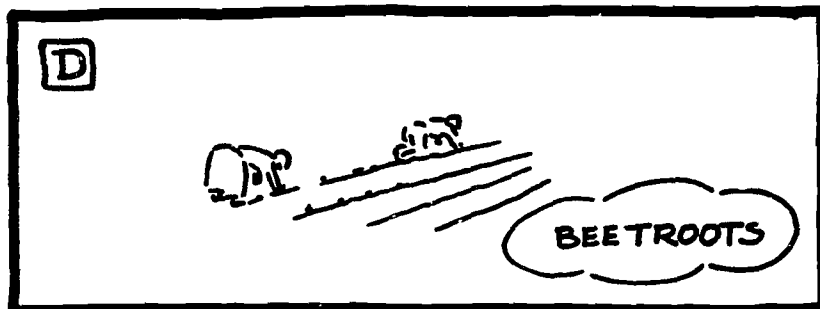
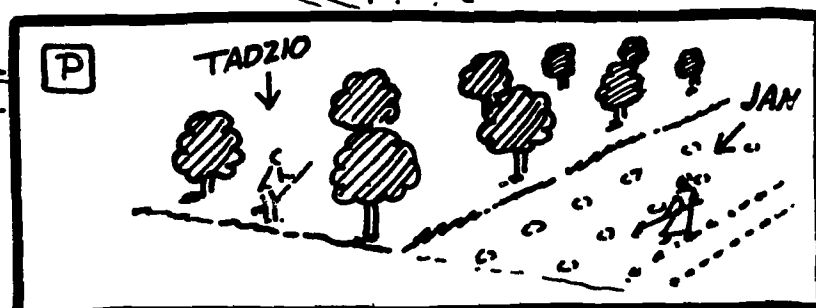
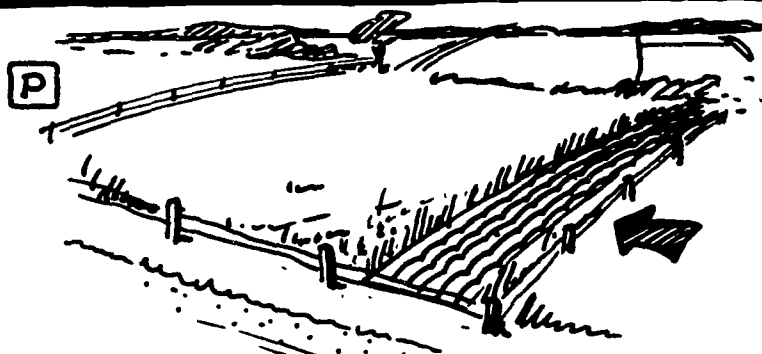
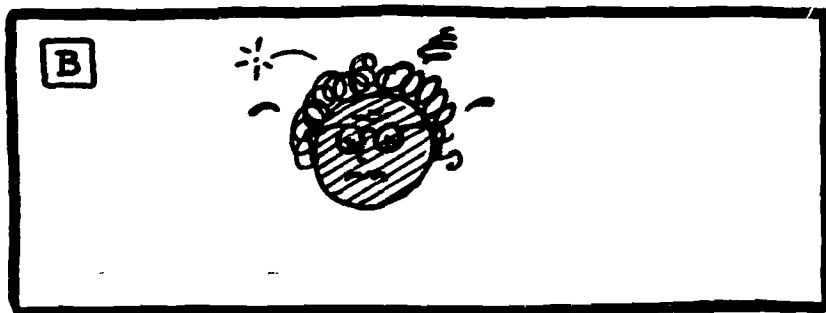
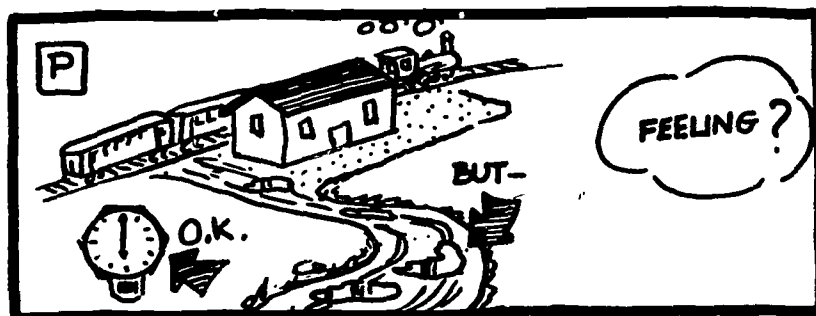
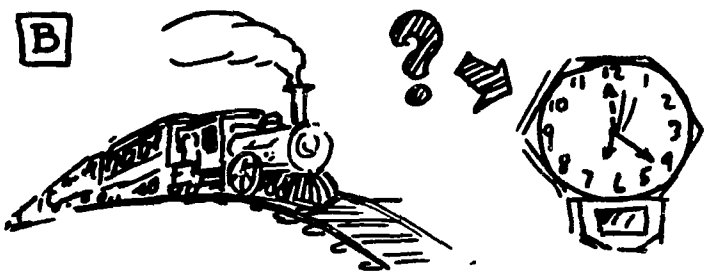
sprzątać pokój
sprzątnąć pokój

wymeldowywać się z hotelu
wymeldować się z hotelu

oglądać obrazy
obejrzeć obrazy

jeść obiad
zjeść obiad

wpłacać pieniądze do banku
wpłacić pieniądze do banku

LESSON 61

Dialog (In the country)

F.: Pani Nowicka, żona Jana	Mrs. Nowicki
B.: Babcia } rodzice Jana i Józefa	Granny
D.: Dziadek } Nowickich	Grandfather
-
B.: No, nareszcie przyjechaliście.
Już bardzo długo czekam na was.
Pewnie pociąg się spóźnił.	Well, you have come at last. I've
been waiting for you for a long
time. No doubt the train was late.
P.: Pociąg przyszedł punktualnie,
ale ze stacji jechaliśmy bardzo
wolno, bo jest dużo błota na dro-
dze. Jak się mamusia czuje?	The train arrived on time, but we
rode very slowly, because there
is a lot of mud on the road. How
are you feeling, mother?
B.: Dziękuję, ale niestety nie bar-
dzo dobrze.	Unfortunately not very well, thank
you.
P.: Widać, że ojciec już zaczął
roboty w polu.	One can see that you have already
started work in the fields, father.
D.: O tak. Wiosna w tym roku jest
wczesna. Józef zaraz po śnia-
daniu zacznie orać pole między
łąką a lasem.	Oh, yes. Spring is early this year.
Right after breakfast Joseph will
start to plough the field between
the meadow and the forest.
P.: Jeśli macie jakąś pracę w sadzie
lub w ogrodzie, to Jan i Tadek
chętnie pomogą.	If you have some work to do in the
orchard or in the garden Jan and
Tadek will help willingly.
D.: Jeśli chcą nam pomóc, to mogą sa-
dzić buraki.	If they want to help us they can
plant beetroots.
P.: Ja mogę doić krowy i pomagać w
mleczarni, a Zosia może karmić
bydło i drób. Czy uprawiacie
teraz dużo warzyw?	I can milk the cows and help in the
dairy, and Zosia can feed the cattle
and the poultry. Do you grow (culti-
vate) a lot of vegetables now?
D.: O tak. Mięso jest drogie, więc
jemy przeważnie jarzyny.	Oh, yes. Meat is expensive so we
eat mostly vegetables.
P.: Czy sprzedajecie warzywa?	Do you sell vegetables?
D.: Tak, sprzedajemy sporo. Józef
zawozi codziennie do miasta kil-
ka skrzyń warzyw.	Yes, we sell quite a lot. Joseph
takes several crates of vegetables
to town every day.

P.: Tadiu i Zosiu, kończcie prędko jedzenie, bo robi się późno. Ojcie, gdzie ojciec trzyma narzędzia?

Tadzio and Zosia, finish eating quickly because it's getting late. Where do you keep your tools, father?

D.: Niektóre narzędzia zostawiłem na ganku, a reszta jest w stodole na prawo od wejścia.

Some of the tools I left on the porch and the rest are in the barn, to the right of the entrance.

B.: Do widzenia moje dzieci. Ja teraz pójdę położyć się, bo mnie znów plecy bolą.

Good-bye my children. I'll be going to lie down now because my back hurts again.

LESSON 61

Grammar Analysis

ADVERBS AND FORMATION OF ADVERBS.

1. Adverbs describe the time, the manner or the place in which an action takes place. As adjectives qualify nouns so adverbs qualify verbs, adjectives, prepositions or other adverbs. Adverbs also describe the quantity or degree of intensity. Typical English adverbs are: here, quickly, now, immediately. Adverbs are not declined or conjugated,

e.g.:

Dobrze znam Władka.
↑ ↑
adverb verb

- I know Władek well.

On jest bardzo miły.
 ↑ ↑
 adverb adjective

- He is very nice.

On stoi prawie pod
 ↑ ↑
 adverb preposition

mostem. - He stands almost under the bridge.

Znam Władka bardzo dobrze.
 ↑ ↑
 adverb adverb

- I know Władek very well.

Adverbs answer the questions: kiedy? - when?
 jak? - how?
 gdzie? - where?

e.g.:

Kiedy kupisz tę książkę?
 When will you buy this book?

- Jutro kupię tę książkę.
 - Tomorrow I'll buy this book.

Jak on pracuje?
 How does he work?

- On pracuje dobrze.
 - He works well.

Gdzie on mieszka?
 Where is he living?

- On mieszka daleko stąd.
 - He lives far (away).

Most Polish adverbs are formed from adjectives by dropping the final vowel of the nominative singular and attaching the ending -o or -e.

The adverb must always differ from the neuter nominative form of the corresponding adjective namely:

- a/ If the adjective (nominative singular neuter form) ends in a consonant + e then the corresponding adverb ends in -o or in -ie,

e.g.:	<u>Adjective</u>	<u>Adverb</u>
	trudny, trudna, trudne	trudno
	ładny, ładna, ładne	ładnie

If the consonant preceding the final vowel is r, t or ł the adverb ends in -rze or ro; -cie or to; -le or ło,

e.g.:	<u>Adjective</u>	<u>Adverb</u>
	dobry, dobra, dobre	dobrze
	spory, spora, spore	sporo
	otwarty, otwarta, otwarte	otwarcie
	prosty, prosta, proste	prosto
	miły, miła, miłe	miłe/miło
	mały, mała, małe	mało

- b/ If the adjective (nominative singular neuter form) ends in -kie or -gie then the adverb ends in -ko or -go respectively,

Adjective

daleki, daleka, dalekie
drogi, droga, drogie

Adverb

daleko
drogo

Adverbs which derive from all other adjectives ending in -ie and in -io,
e.g.:

Adjective

tani, tania, tanie
głupi, głupia, głupie

Adverb

tanio
głupio

c/ In Polish an adverb can qualify the verb być - to be,

e.g.:

Dziś jest gorąco.
Do szkoły jest daleko.
Tu jest miło.
Jestem tu krótko.

- Today it is hot (hotly).
- It is far to school.
- It is nice here (nicely).
- I am here a short time (shortly).

2. Below is a list of adverbs formed from adjectives introduced in previous lessons. From now on adverbs formed from adjectives already known to students will not be listed in the vocabulary unless the meaning of the adverb differs from that of the adjective from which it derives. By the same token adjectives derived from previously introduced adverbs will not be listed in the vocabulary unless the meaning of the adjective differs from that of the adverb.

Adjective

Adverb

szczęśliwy
spokojny
ładny
smaczny
wieczny
przyjemny
dziwny
śliczny

szczęśliwie
spokojnie
ładnie
smacznie
wiecznie
przyjemnie
dziwnie
ślicznie

- happily, luckily
- quietly, peacefully
- prettily, nicely
- tastily
- eternally, continuously
- pleasantly, agreeably
- strangely, quaint (adv.)
- beautifully, lovely
(adv.)

wspólny

wspólnie

- jointly, in common,
together

wygodny
ciekawy
piękny

wygodnie
ciekawie
pięknie

- comfortably
- curiously, interestingly
- beautifully

różny
nowoczesny

różnie
nowocześnie

- variously
- modern (adv.)

luźny
tani
głupi

luźno
tanio
głupio

- loosely
- cheaply, inexpensively
- stupidly, foolishly

Adjective

Adverb

jasny
ciemny
młody
wysoki
gruby
szczupły

chudy

brudny
brzydki
bogaty
świeży
tłusty
wolny
okrągły
łatwy
drogi

jasno
ciemno
młodo
wysoko
grubo
szczupło

chudo

brudno
brzydko
bogato
świeżo
tłusto
wolno
okrągło
łatwo
drogo

- brightly, clearly
- dark (adv.), darkly
- young (adv.)
- high (adv.), highly
- thickly, stout (adv.)
- slim (adv.), slimly, scarcely
- thin (adv.), skinny (adv.), thinly, skinnily
- dirty (adv.), dirtily
- ugly (adv.)
- richly
- fresh (adv.), freshly
- fat (adv.), fatly
- slowly
- round (adv.)
- easily
- expensive (adv.), expensively

From now on every new adjective will be followed in the vocabulary list by its adverbial form and vice versa.

This rule will not be applied in cases where the meanings of both words differ, or when one of them is only very seldom used.

LESSON 61

Structural Drill

Part I

Instructor:

a/

Kiedy pan napisał ten list?

Suggested words:

immediately

before yesterday

today

early

late

yesterday

lately

now

long ago

in the evening

in the morning

Students:

Natychmiast napisałem ten list.

Gdzie pan mieszka?

near
far
opposite
here
there

Mieszkam blisko.

Jak on wygląda?

well
healthy
quiet
strange
young
thin
ugly
agreeable

On wygląda dobrze.

Jak ona wygląda?

beautifully
interesting
pretty
slim
nice
ugly
young

Ona wygląda pięknie.

Jak on wioskuję?

perfectly
fast
quick
thoroughly
well
quite well
very well
splendidly

On wioskuję doskonale.

b/ Require students to complete the following sentences:

On (often) martwi się. - On często martwi się.
(always)
(continuously)
(constantly)
(usually)
(really)
(lately)
(everyday)
(sometimes)
(presently)

c/ Require students to form sentences replacing adjectives by adverbs,

e.g.:

Instructor:

Students:

To jest doskonałe pióro.

Ono pisze doskonale.

Jak ono pisze?

Ono pisze doskonale.

To jest gorący dzień.
To jest dobry uczeń.
To jest wczesny pociąg.
To jest spokojny człowiek.
To jest ładna dziewczyna.
To jest smaczny obiad.
To jest śliczne dziecko.
To jest wygodny fotel.
To jest jasny pokój.
To jest ciemny pokój.
To jest młoda kobieta.
To jest chudy student.
To jest wolny autobus.
To jest długa lekcja.
To jest krótka lekcja.
Dziś jest brzydka pogoda.
To jest tani samochód.
To jest głupi chłopiec.

Jak jest dzisiaj?
Jak on się uczy?
Kiedy on odchodzi?
Jak on wygląda?
Jak ona wygląda?
Jak ona gotuje?
Jak ono wygląda?
Jak się na nim siedzi?
Jak jest w tym pokoju?
Jak jest w tym pokoju?
Jak ona wygląda?
Jak on wygląda?
Jak on jedzie?
Czy ta lekcja trwa krótko?
Czy ta lekcja trwa długo?
Jak jest dzisiaj?
Jak pan go kupił?
Jak on mówi?

d/ Require students to translate the following sentences:

She is sick, but she looks healthy.
Basia is not beautiful but today she looks very pretty.
It is a modern section of the town and all houses look modern.
I live high up on that high mountain over there.
It was dark so we had to drive slowly.
They sat quietly on a comfortable sofa.
It was cold and we drank hot coffee.

LESSON 61

Translation English - Polish

John Nowicki's parents, Stanisław and Anna, had a farm near Cracow. Their older son Joseph lived with them and helped on the farm. Joseph's wife, Jadwiga, had been killed during the war when she was helping wounded soldiers during a battle near Cracow. Joseph had worked in a mine for several years, but he returned to Niegosławice in order to help his parents.

His father was already seventy years old and lately his mother could not work much because she was often ill.

The old Nowickis were very happy that their younger son John and his family would (will) spend several days with them. John could only stay five days, but he wanted his wife and children to stay two weeks in Niegosławice. On the train, before they arrived in Wieliczka, Mr. Nowicki said to them: "I want you to do all you can to help father and mother during your stay in the country". Zosia said that she had not worked on a farm before, but her mother told her not to worry. "I will teach you everything I know" she said "and I am sure that you will learn very quickly".

Translation
Polish - English

Pociąg do Wieliczki odchodził o dziewiątej czterdzieści pięć, ale Nowiccy byli na stacji już o ósmej piętnaście. Na stacji pani Nowicka raz jeszcze policzyła walizki i zapytała się męża i dzieci, czy czego nie zapomnieli. Pan Nowicki, który miał już tego dosyć, powiedział żonie, że on nigdy nic nie zapomina. Pani Nowicka tylko czekała na to i spytała się męża, gdzie zapakował proszki na ból głowy dla matki. Pan Nowicki zaraz spytał się o to samo Tadzia, ale Tadzio też nic o tym nie wiedział. Wtedy Zosia powiedziała matce, żeby się nie martwiła, bo zaraz zatelefonuje do Andrzeja Kaweckiego, żeby kupił proszki i wysłał je do Niegosławic. Pociąg ruszył ze stacji punktualnie o dziewiątej czterdzieści pięć i państwo Nowiccy szczęśliwie dojechali do Wieliczki. Z dworca w Wieliczce do Niegosławic prowadziły dwie drogi. Jedna, krótsza, przez rynek i miasto; druga, dłuższa, prowadziła koło kopalni soli i skręcała potem na zachód w kierunku kościoła i cmentarza. Józef Nowicki powinien

był jechać krótszą drogą, bo miał "e" do załatwienia na rynku, zmienił jednak zamiar i pojechał koło kopalni soli, w której pracował jako górnik przez parę lat. Lubił on tę kopalnię i dlatego chciał ją pokazać swym gościom, chciał im również pokazać piękny kościół w Wieliczce. Zosia nie interesowała się ani kopalnią, ani kościołem; stale myślała tylko o plaży. Pytała też o nią stryja parę razy. Niestety, do Wisły trzeba było jechać kilka kilometrów. Stryj powiedział jej, że będzie mogła kąpać się w stawie, który jest dosyć duży i jest blisko domu. Kąpiel w stawie nie bardzo podobała się Zosi. Woda jest tam zwykle brudna, a poza tym Zosia woli chodzić na plażę nad rzekę, gdyż może spotykać tam chłopców. Tak długo o tym mówiła aż w końcu stryj obiecał Zosi, że pożyczycy jej swojego roweru i będzie mogła pojechać na plażę kiedy tylko będzie chciała.

Questions

1. O której odchodził pociąg do Wieliczki? (9.45)
2. Kiedy byli Nowiccy na stacji? (8.15)
3. Co robiła pani Nowicka na stacji? (liczyć walizki)
4. Kogo pytała się pani Nowicka? (mąż)
5. O co pani Nowicka pytała się męża i dzieci? (whether they didn't forget anything)
6. Co Nowicki powiedział żonie? (that he never forgets anything)
7. O co pani Nowicka spytała się męża? (where did he pack drugs)
8. Dla kogo były te proszki? (matka)
9. Kogo spytał się o to samo pan Nowicki? (Tadzio)
10. Czy Tadzio wiedział gdzie są proszki? (no)
11. Czy Tadzio coś wiedział o proszkach? (nothing)
12. Co Zosia powiedziała matce? (she shouldn't worry)

13. Dlaczego matka nie powinna była się martwić? (because Zosia will call Kawecki)
14. Do kogo Zosia zatelefonuje? (Kawecki)
15. Po co Zosia zatelefonuje do Andrzeja? (to ask him to buy drugs)
16. Dokąd Kawecki miał wysłać proszki? (Niegosławice)
17. O której pociąg ruszył? (9.45)
18. Ile dróg prowadziło z dworca w Wieliczce do Niegosławic? (2)
19. Która droga prowadziła przez rynek i miasto? (shorter)
20. Która droga prowadziła koło kopalni soli? (longer)
21. Gdzie skręcała dłuższa droga? (West)
22. W jakim kierunku skręcała droga? (kościół i cmentarz)
23. Którą drogą powinien był jechać Józef Nowicki? (krótsza droga)
24. Dlaczego powinien Nowicki jechać krótszą drogą? (in order to settle something in the Market Place)
25. Co jednak zrobił pan Nowicki? (zmienić zamiar)
26. Koło czego pojechał Nowicki? (kopalnia soli)
27. Kim był Nowicki przez parę lat? (górnik)
28. Gdzie pracował Nowicki? (kopalnia soli)
29. Gdzie chciał pokazać Nowicki kościół? (Wieliczka)
30. Komu chciał pokazać kościół Nowicki? (goście)
31. Czym nie interesowała się Zosia? (kopalnia, kościół)
32. O czym myślała Zosia? (plaża)
33. O co pytała Zosia stryja? (plaża)
34. Dokąd trzeba było jechać kilka kilometrów? (Wisła)
35. Gdzie Zosia będzie mogła kąpać się? (staw)
36. Gdzie był staw? (near the house)
37. Jaka była woda w stawie? (dirty)
38. Dokąd woli chodzić Zosia? (plaża)

39. Kogo tam może spotykać Zosia? (chłopcy)

40. Czego pożyczy stryj Zosi? (rower)

LESSON 61

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto nareszcie przyjechał? (Mr. and Mrs. Nowicki with children, family, parents)
2. Na kogo długo czekała babcia? (państwo Nowiccy, children, grandfather)
3. Kiedy przyszedł pociąg? (punctually)
4. Jak jechali państwo Nowiccy ze stacji kolejowej? (very slowly, fast)
5. Czego jest dużo na drodze? (błoto)
6. Jak czuje się mamusia pani Nowickiej? (not too well, well, badly)
7. Kto zaczął roboty w polu? (grandfather, Mr. Nowicki's father, brother)
8. Gdzie zaczął pracować ojciec pana Nowickiego? (pole, las, ogród)
9. Jaka była wiosna w tym roku? (early, nice)
10. Co było wczesne w tym roku? (spring, summer, winter, fall)
11. Co zacznie Józef po śniadaniu? (to plow, to mow, to write)
12. Kiedy Józef zacznie orać? (after breakfast, after dinner, in the morning)
13. Gdzie Józef zacznie orać? (łąka i las, between river and garden)
14. Co Józef zacznie robić między łąką a lasem? (to plow, to sow)
15. Gdzie Jan i Tadzio będą chętnie pracowali? (sad i ogród, las, pole)
16. Komu chce pomóc w pracy Jan? (ojciec, babka)
17. Komu chce pomóc w pracy Tadzio? (dziadek, matka, siostra)

18. Co mogą robić pan Nowicki i Tadzio? (to plant beetroots)
19. Jak może pomagać pani Nowicka? (milk cows, help in the dairy)
20. Gdzie może pomagać pani Nowicka? (mleczarnia, field, orchard)
21. Co może karmić Zosia? (cattle, pigs, horses)
22. Co jeszcze może karmić Zosia? (fowl, pies, kot)
23. Czego dużo uprawia ojciec pana Nowickiego? (warzywa, kartofle, kwiaty)
24. Co przeważnie dziadek i babcia jedzą? (vegetables, bread, potatoes)
25. Czego nie jedzą rodzice pana Nowickiego? (mięso, masło)
26. Dlaczego dziadek i babcia nie jedzą mięsa? (bo jest drogie)
27. Czego sprzedają sporo rodzice pana Nowickiego? (warzywa, jajka, kury)
28. Dokąd zawozi codziennie Józef warzywa? (miasto, restauracja)
29. W czym Józef zawozi do miasta warzywa? (skrzynia, worki)
30. Dlaczego Tadzio i Zosia mają kończyć jeść? (because it will be late)
31. Gdzie ojciec pana Nowickiego zostawił niektóre narzędzia? (ganek)
32. Gdzie jest reszta narzędzi? (stodoła, dom)
33. Na prawo od czego trzyma narzędzia ojciec pana Nowickiego? (wejście, dom)
34. Dlaczego babcia pójdzie położyć się? (because her back hurts her)
35. Kogo bolą plecy? (babcia, dziadek, brat)

Part II

1. Kiedy jest dużo błota w Polsce? (jesień, wiosna)
2. Jakie zwierzęta domowe nazywamy bydłem? (krowy, cielaki)
3. Co to jest drób? (kura, kaczka, gęś, indyk)
4. Gdzie ludzie często siedzą w niedzielę po południu? (ganek)
5. Jakie jarzyny pan lubi? (kartofle)
6. Co trzeba karmić na wsi? (zwierzęta domowe, drób)
7. Co ludzie robią w mleczarni? (ser, masło)
8. Do czego pan używa narzędzi? (praca)

9. O której godzinie punktualnie zaczynają się lekcje w szkole?
(ósma rano)
10. Co rośnie w ogrodzie? (warzywa)
11. Co rośnie w sadzie? (drzewa)
12. Z czego są skrzynie? (drzewo)
13. Gdzie pan kupuje bilet do teatru? (at the entrance)
14. Kto uprawia warzywa na wsi? (gospodarz)
15. Jakie budynki znajdują się na gospodarstwie? (stodoła, dom, mleczar-
nia)
16. Kiedy gospodarze w Polsce zaczynają orać? (wiosna, jesień)
17. Co pan kupuje w sklepie spożywczym? (vegetables, bread, butter,
milk, fruits)
18. Co pan je na obiad? (jarzyny, mięso)
19. Co czasami boli po ciężkiej pracy? (plecy)

LESSON 61

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I have never worked on a farm before.
2. I know you don't trust any one here.
3. You never told me anything about it.
4. Somebody told something to somebody.
5. Somewhere somehow someone will kiss somebody.
6. We were in a hurry so we had to go quickly.
7. There was no light in the room, but I knew that somebody was there.
8. Whenever I hear that song I think of you.

Part II

Put words in parentheses in the correct Polish form. Do this exercise in writing if tape recorders are not available to students. Record it on tape if tape recorders are available.

1. Listonosz przyniósł (some kind) paczkę dla pana.
2. Muszę wrócić do domu, bo zapomniałem wziąć (something).
3. To był bardzo zdolny, ale zły człowiek. Opowiem ci o nim (sometime).
4. Widziałem jak Tadeusz szedł nad rzekę z (some) chłopcami.
5. (Some) ludzie myślą tylko o pieniądzach.
6. On mieszka (somewhere) niedaleko od tego kościoła.
7. Z (some) kobietami nie można rozmawiać o poważnych rzeczach.
8. Nie widziałem (any) żołnierza na zebraniu.
9. Czy (somebody) wie, gdzie jest teraz Władek?
10. (Some) dnia, w przyszłym tygodniu pokażę ci moje zdjęcia.

LESSON 61

Vocabulary

błoto, n. błota, nom. pl.	- mud - swamps, marches
burak, m. buraka, gen. s.	- beetroot
bydło, n.	- cattle
doić, i. (wydoić, p. doję wydoję doi wydoi)	- to milk
drób, m. drobiu, gen. s.	- fowl, poultry
ganek, m. ganku, gen. s.	- front porch
jarzyna, f.	- vegetable

karmić, i. (nakarmić, p. karmię nakarmię karmini nakarmi)	- to feed
łąka, f.	- meadow
mleczarnia, f.	- dairy
nareszcie	- at last, finally
narzędzie, n. narzędzi, gen. pl.	- tool
orać, i. (zorać, p. orzę zorzę orze zorze)	- to plough
plecy (pl. only) pleców	- back (hinder part of the body extending from the neck to the end of the backbone)
prosty, prosta, proste prosto	- straight - straight (as adv.)
punktualnie punktualny, punktualna, punktualne	- punctually, sharp - punctual
sad, m. sadu, gen. s.	- orchard
skrzynia, f.	- crate, chest
sporo spory, spora, spore	- quite a lot - quite a
stodoła, f.	- barn
uprawiać, i. (uprawić, p. uprawiam uprawię uprawia uprawi)	- to grow (something) to cultivate, to till
warzywo, n.	- vegetable
wczesny, wczesna, wczesne wczesnie	- early - early (as adv.)
wejście, n.	- entrance
widać (infinitive only)	- one can see, (it) can be seen

zawozić, i. (zawieźć, p.
zawożę zawiożę
zawozi zawiezie)

znów

robi się późno

- to take to (by means of
transportation)

- again

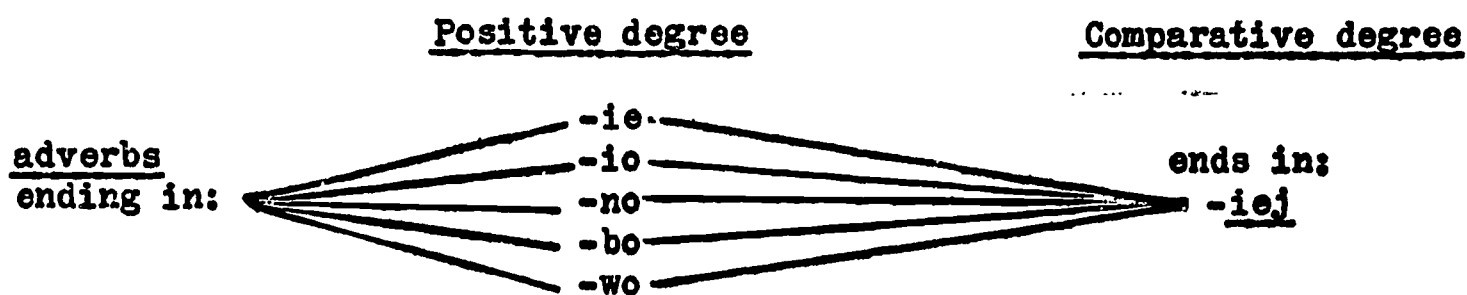
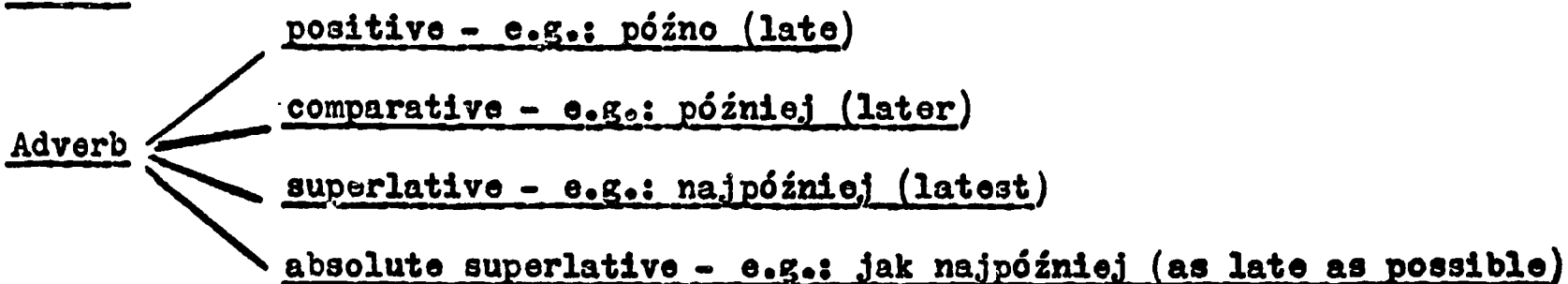
- it will be getting late

LESSON 62

Grammar Perception Drill

COMPARISON OF ADVERBS

Part I

e.g.:

Władek ładnie mówi po polsku. - Władek speaks Polish beautifully.
 Stefan ładniej mówi po polsku. - Stefan speaks Polish more beautifully.

Naj + comparative = superlative
Naj + ładniej = najładniej

e.g.:

Zosia najładniej mówi po polsku.- Zosia speaks Polish most beautifully.

Instructor:

Suggested adverbs:

Students:

Jak wygląda Zosia?

ładnie

Zosia wygląda ładnie.

A jak wygląda Basia?

Basia wygląda ładniej.

A jak wygląda Marysia?

Marysia wygląda najładniej.

spokojnie
 ślicznie
 pięknie
 naturalnie

głupio
 brudno

grubo
 zdrowo

Part II - The use of the comparative and superlative degree.

Comparative + $\begin{cases} \text{od + gen.} \\ \text{or} \\ \text{niż + nom. (usually)} \end{cases}$

e.g.:

Zosia śpiewa ładniej $\begin{cases} \text{od Basi (gen.)} \\ \text{niż Basia} \end{cases}$ - Zosia sings more beautifully than Basia.

Superlative + ze wszystkich (of all)

e.g.:

Marysia śpiewa najładniej ze wszystkich (dziewczyn). - Marysia sings most beautifully of all (girls).

Instructor:

Suggested adverbs:

Students:

Jak Zosia śpiewa?

ładnie

Zosia śpiewa ładnie.

A jak Basia śpiewa?

Basia śpiewa ładniej niż Zosia.

Basia śpiewa ładniej od Zosi.

A jak Marysia śpiewa?

Marysia śpiewa najładniej ze wszystkich (dziewczyn).

spokojnie
pięknie

Part III

Positive

-do

Instructor:

Michał wygląda młodo.

Jak wygląda Stefan?

Jak wygląda Zygmunt?

Comparative

-dziej

Students:

Stefan wygląda młodziej niż Michał.
Zygmunt wygląda najmłodziej ze wszystkich.

-to

-ciej

Michał ożenił się bogato.
Jak ożenił się Stefan?
Jak ożenił się Zygmunt?

-ro

-rzej

Michałowi jest przykro, że to zrobił.
Jak jest Stefanowi?
Jak jest Zygmuntowi?

-ko

-lej

Dziecko Michała wygląda miło.
Jak wygląda dziecko Stefana?
Jak wygląda dziecko Zygmunta?

-dko

-dzej
-dziej

Michał jeździ samochodem prędko.
Jak jeździ Stefan?
Jak jeździ Zygmunt?

Żona Michała wygląda dziś brzydko.
Jak wygląda dziś żona Stefana?
Jak wygląda dziś żona Zygmunta?

-tko

-cej

Michał spał dziś krótko.
Jak długo spał dziś Stefan?
Jak długo spał dziś Zygmunt?

-oło

-olej

Michał bawił się wesoło.
Jak bawił się Stefan?
Jak bawił się Zygmunt?

-sko

-go

-zo

-żko

-zej

Michał mieszka blisko Warszawy.
Jak daleko mieszka Stefan?
Jak daleko mieszka Zygmunt?

Michał kupił samochód drogo.
Jak kupił samochód Stefan?
Jak kupił samochód Zygmunt?

Te kwiaty wyglądają świeżo.
Jak wyglądają tamte kwiaty?
A jak wyglądają tamte kwiaty?

Michał pracuje ciężko.
Jak Stefan pracuje?
Jak Zygmunt pracuje?

-sno

-śniej

W tym pokoju jest jasno.
Jak jest w tamtym pokoju?
Jak jest w kuchni?

-sto

-ściej

Michał siedzi prosto.
Jak siedzi Stefan?
Jak siedzi Zygmunt?

-bko

-bciej

Michał nauczył się tej lekcji szybko.
Jak szybko nauczył się tej lekcji Stefan?
Jak szybko nauczył się tej lekcji Zygmunt?

-eko

-ej

Michał mieszka daleko od szkoły.
Jak daleko mieszka Stefan?
Jak daleko mieszka Zygmunt?

Part IV Some irregular forms of comparative degrees of adverbs.

Positive

Comparative

dobrze
źle
dużo (wiele)
mało
lekko (lightly, easily)
wysoko
szeroko (broadly, broad)

lepiej
gorzej
więcej
mniej
łzej
wyżej
szerzej

Instructor:

Suggested adverbs:

Students:

Jak się uczy Henryk?

dobrze

Henryk uczy się
dobrze.

A jak się uczy Kazimierz?

Kazimierz uczy się
lepiej.

A jak się uczy Mieczysław?

Mieczysław uczy się
najlepiej.

źle
dużo
wiele
mało
lekko

Czy ten samolot leci wysoko?

A jak leci tamten samolot?

Jak leci ten trzeci samolot?

Czy ta rzeka płynie szeroko?

A jak płynie tamta rzeka?

Jak płynie ta trzecia rzeka?

Instructor:

Suggested adverbs:

Students:

Jak pracuje Zbigniew?
A jak pracuje Andrzej?

lekko

Zbigniew pracuje lekko.
Andrzej pracuje lżej
od Zbigniewa.
Andrzej pracuje lżej
niż Zbigniew.
Józef pracuje najlżej
ze wszystkich (z nich
wszystkich).

A jak pracuje Józef?

dobrze
źle
mało
dużo
chętnie
dokładnie
długo
krótko
szybko
prędko
wolno
ciężko

Part V Absolute superlative = jak + superlative.

e.g.:

Wróć do domu jak najwcześniej. - I'll return home as early as possible.

Instructor:

Suggested adverbs:

Students:

Jak Stefan będzie
pracował?

dobrze

chętnie
dokładnie
prędko
szybko

Stefan będzie pracował
jak najlepiej.

Some adverbs form comparative and superlative degrees also as follows:

<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>	<u>Superlative</u>
gorąco (hot) or: gorąco	bardziej gorąco (more hot) goręcej	najbardziej gorąco (most hot) najgoręcej

<u>Instructor:</u>	<u>Suggested adverbs:</u>	<u>Students:</u>
Jak jest dziś? Jak było wczoraj? Jak będzie jutro?	gorąco zimno przyjemnie	Dziś jest gorąco. Wczoraj było bardziej gorąco. Jutro będzie najbardziej gorąco.

Part VI Coraz + comparative form = more and more (+ adverb)

e.g.:

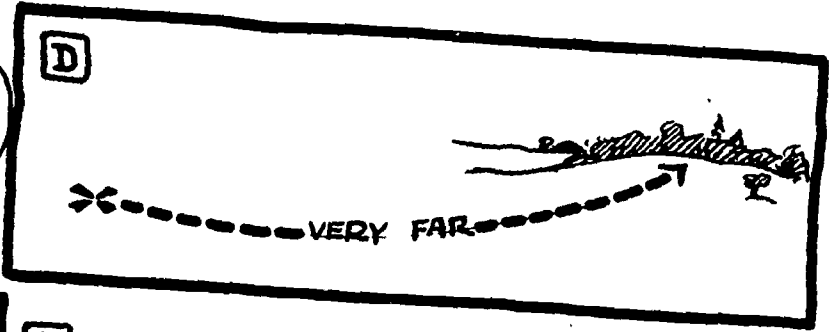
On pisze coraz lepiej. - He reads better and better.

<u>Instructor:</u>	<u>Suggested adverbs:</u>	<u>Students:</u>
Jak on wygląda?	źle dobrze staro młodo	On wygląda coraz gorzej.

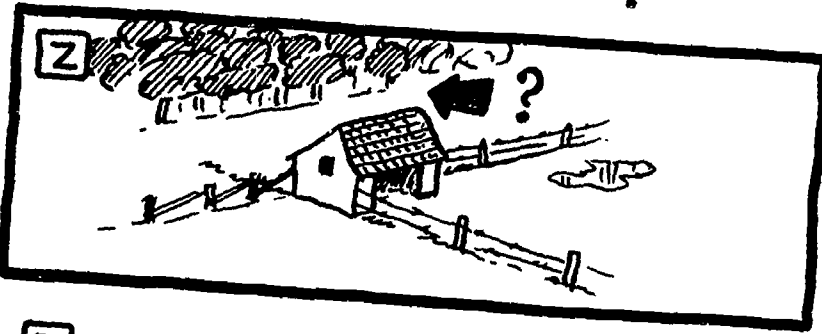
Z

D

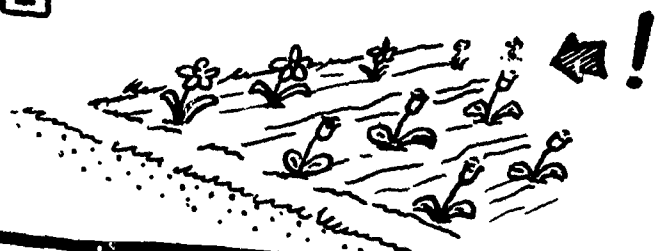
Z

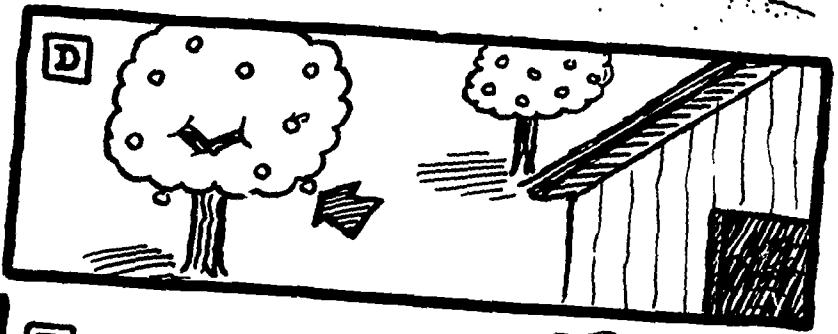
D

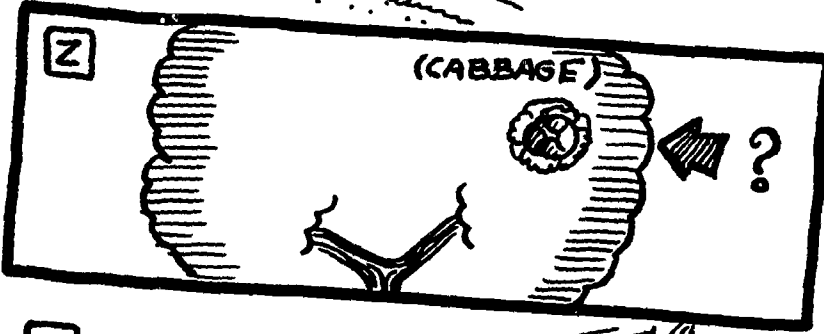
Z

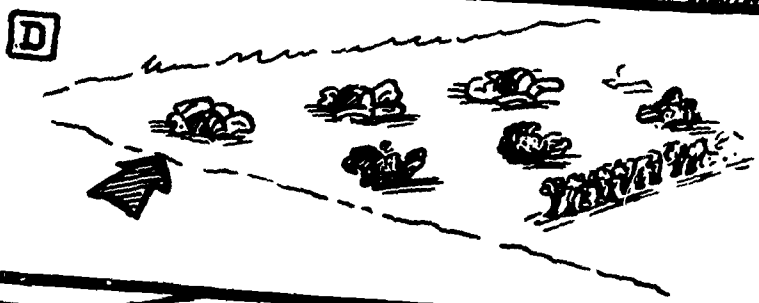
D

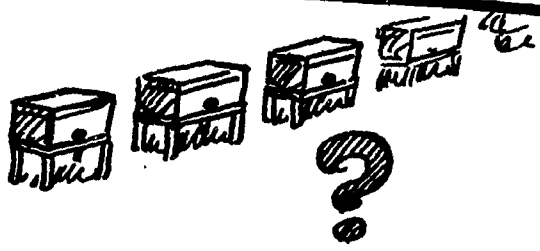
Z

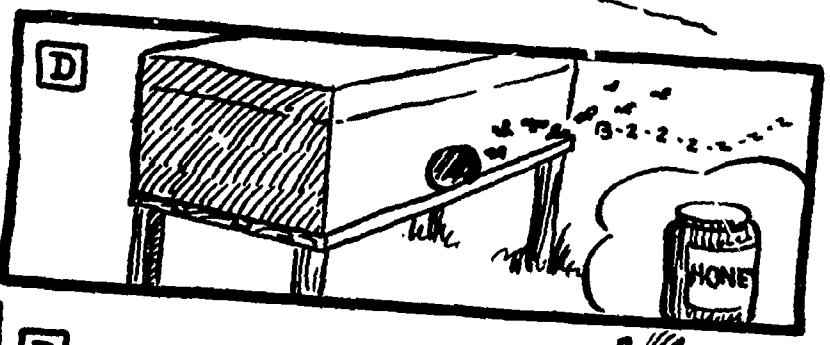
D

Z

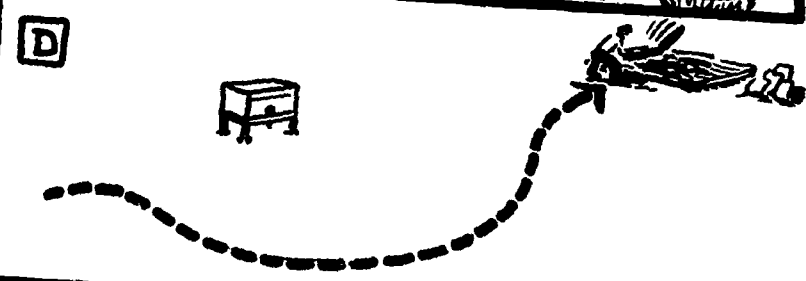
D

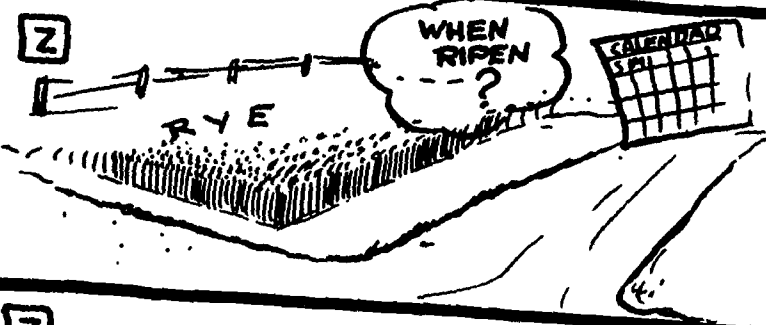
Z

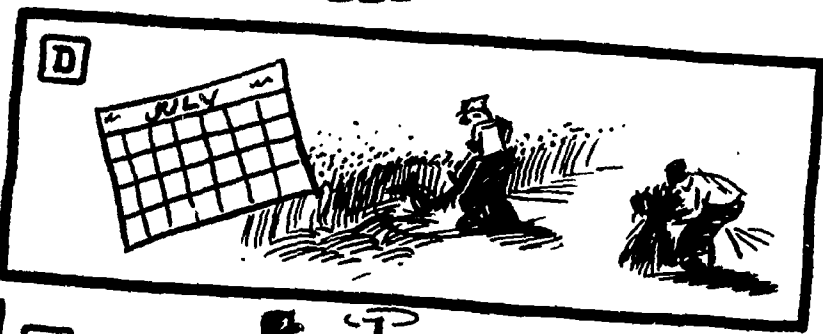
D

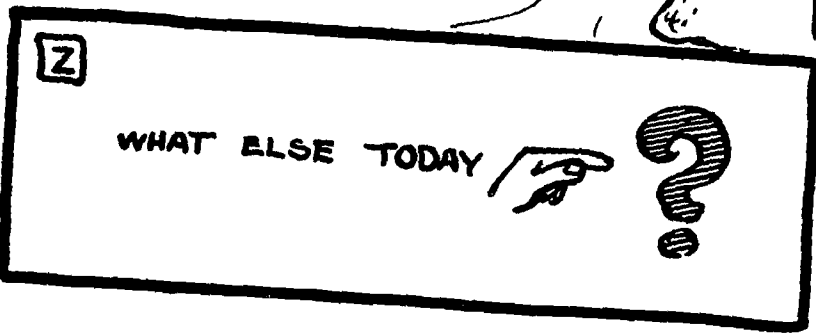
Z

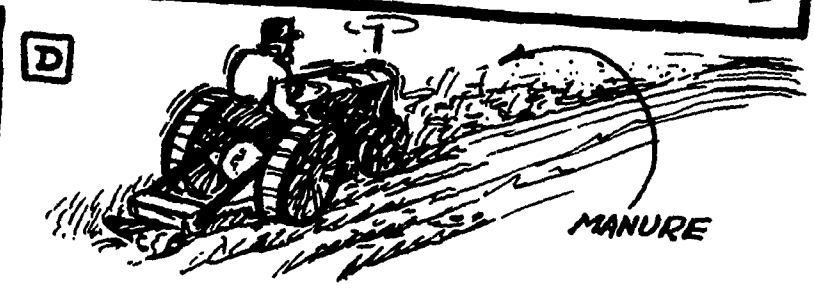
D

Z

D

LESSON 62

Dialog (In the garden and in the fields)

Z.: Zosia
D.: Dziadek

Z.: Dziadku, czy możesz pójść ze mną do lasu?

Grandfather, can you go to the forest with me?

D.: O, do lasu jest stąd bardzo daleko.

Oh, it's very far from here to the forest.

Z.: Przecież las jest tam za oborą.

Why? The forest is over there beyond the cow shed.

D.: Oj, Zosiu, widać, że urodziłaś się w mieście. To nie jest las; to jest sad i ogród warzywny.

Oh, Zosia, one can see you were born in the city. That's not a forest; that's the orchard and the vegetable garden.

Z.: Tak? A ja myślałam, że w ogrodach rosną tylko kwiaty.

Is it? And I thought that only flowers grow in gardens.

D.: W sadzie za oborą i stajnią są drzewa owocowe, na których w lecie będą owoce.

In the orchard behind the cow shed and the stables there are fruit trees on which there will be fruit in summer.

Z.: A czy na tych drzewach rośnie też kapusta?

Does cabbage grow on these trees, too?

D.: Nie, drogie dziecko, kapusta rośnie na ziemi. Chodź, to ci pokażę kapustę, kalafiory i marchew.

No, dear child, cabbage grows on the ground. Come, I'll show you the cabbage, the cauliflowers and the carrots.

Z.: Dziadku, dlaczego tam stoi tak dużo małych domków?

Grandfather, why are there so many little houses standing over there?

D.: To jest pasieka. Te domki to są ule, w których żyją pszczoły. One nam dają miód.

That's the apiary. Those houses are beehives, in which bees live. They give us honey.

Z.: Ja bardzo lubię chleb z miodem, ale boję się pszczół.

I like bread with honey very much, but I'm afraid of bees.

D.: To nie pójdziemy do pasieki. Chodźmy lepiej zobaczyć, jak stryj Józef młóci pszenicę.

In that case we won't go to the apiary. Let's go and see how uncle Joseph is threshing wheat.

Z.: Kiedy dojrzeje żyto i inne zboża?

When does the rye and other grain ripen?

D.: Żyto dojrzeje w lipcu. Najpierw je kosimy, a potem wiążemy w snopki.

Rye ripens in July. First we cut it (mow it) and then we tie it in sheaves.

Z.: A co dziadek będzie jeszcze dzisiaj robił?

And what else are you going to do today, grandfather?

D.: Muszę przyczepić pług do traktora, bo będę orał tamto pole, na którym już jest nawóz.

I must attach the plow to the tractor because I will plow that field over there, on which there is already manure.

LESSON 62

Grammar Analysis

COMPARISON OF ADVERBS

Adverbs appear in one of three degrees of comparison, namely the positive, comparative and superlative degree. The comparative degree of an adverb is used to compare a quality of two actions or states.

1. The comparative degree is formed by dropping the final vowel (or vowels) of the positive form and attaching the ending -iej (there are many exceptions to this general rule),

e.g.:	<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>
	dokładnie + iej	dokładniej
	trudno + iej	trudniej

Adverbs ending in:

-dzo	-do	-sto	-sno	-to	-ro	-zo	-oko
take the following ending in the comparative and superlative degrees							
-dziej		-ściej	-śniej	-ciej	-rzej	-leij	-elej

bardzo	często	jasno	bogato	przykro	miło	wesoło
bardziej	częściej	jaśniej	bogaciej	przykrzej	milej	weselej
młodo						
młodziej						

Adverbs ending in:

-sko	-żko	-go	-io	-bko	-eko	-tko	-dko
take the following ending in the comparative and superlative degrees							
-iej				-bciej	-ej	-cej	-dziej

blisko	ciężko	drogo	świeżo	szybko	daleko	krótko	prędko
bliżej	ciężej	drożej	świeżej	szybciej	dalej	krócej	prędzej

The comparative of adverbs derived from adjectives with irregular comparative forms is also irregular,

<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>
dobrze	lepiej
źle	gorzej
dużo (wiele)	więcej
mało	mniej
lekko (lightly, easily)	lżej
wysoko	wyżej
szeroko (broadly, broad as adv.)	szerzej

2. The superlative form of adverbs is formed by attaching the prefix naj to the comparative form.

<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>	<u>Superlative</u>
zimno	zimniej	<u>najzimniej</u>
często	częściej	<u>najczęściej</u>
długo	dłużej	<u>najdłużej</u>

If two actions or states are compared and they require an adverb in the positive degree, then jak is used as a conjunction,

e.g.:

Janek uczy się tak samo dobrze jak Władek. - Johnny is learning as well as Władek.
Janek uczy się tak dobrze jak Władek.

If two actions or states are compared and they require an adverb in the comparative degree, then the preposition od requiring the genitive case, or the conjunction niż with construction similar to that in English, are used,

e.g.:

Stefan chętniej rozmawia po polsku od Adama. - Stefan more willingly speaks Polish than Adam.
Stefan chętniej rozmawia po polsku niż Adam.

The expression "of all" after the superlative degree is rendered in Polish by ze wszystkich (+ gen.),

e.g.:

Ten student rozmawia po polsku najchętniej ze wszystkich (studentów). - This student speaks Polish most willingly of all the students.

3. Generally speaking only those adverbs which have an adjectival counterpart have comparative and superlative forms,

<u>Adjective</u>	<u>A d v e r b</u>		
	<u>Positive</u>	<u>Comparative</u>	<u>Superlative</u>
wczesny wczesna wczesne	wcześniej	wcześniej	najwcześniej

Many adverbs have only the positive degree,

e.g.:

Wczoraj, jutro, także, tutaj, chyba, prawie, etc.

4. The superlative form preceded by jak is used in Polish to denote a very high degree of comparison (absolute superlative),

e.g.:

Mam zamiar wyjechać do Warszawy - I intend to leave for Warsaw
jak najpóźniej. as late as possible (as late as can be).

5. Some adverbs form their comparative and superlative degrees by adding the adverb bardziej and najbardziej to the positive form respectively,

e.g.:

Dzisiaj jest bardziej gorąco - Today it is warmer (hotter)
niż wczoraj. than yesterday.

but also:

Dzisiaj jest goręcej niż
wczoraj.

6. Expressions as: better and better (everyday better), more and more and alike are rendered in Polish by coraz with the appropriate adverb or adjective in the comparative form,

e.g.:

On czyta po polsku coraz lepiej. - He reads Polish better and
better (everyday better).

To dziecko jest coraz bardziej chore. - This child is (getting)
more and more sick.

Jego listy są coraz krótsze. - His letters are (getting)
shorter and shorter.

7. The verb "to live" is rendered in Polish by "mieszkać" when referring to people living in dwellings,

e.g.:

Ja mieszkam w tym domu.

- I live in this house.

The verb to live is rendered in Polish by "żyć" when referring to animals and people living without any dwellings,

e.g.:

Ryby żyją w rzekach.

- Fish live in rivers.

Dawniej ludzie żyli w lasach.

- Formerly people lived in forests.

Note however that "żyć" is also used in expressions denoting general statements,

e.g.:

Polacy żyją w Polsce.

- Poles are living in Poland.

Zdrowi ludzie długo żyją.

- Healthy people live long.

LESSON 62

Structural Drill

Part I

Instructor:

Jak wygląda dziś Zosia?

Jak wygląda dziś Basia?

A jak wygląda dziś
Marysia?

Suggested words:

ładnie

staro
dobrze
doskonale
miło
ślicznie
pięknie

Jak bawi się Władek?

Jak bawi się Bolek?

A jak bawi się Janek?

dobrze

wesoło
łatwo
miło

Jak uczy się Janek?

Jak uczy się Bolek?

A jak pan się uczy?

dużo

dobrze
łatwo
trudno
mało
źle

Jak uczy się Zosia?

Jak bawi się Zosia?

Jak śpiewa Zosia?
Jak pracuje Zosia?

Students:

Zosia wygląda dziś
ładnie.

Basia wygląda dziś
ładniej niż Zosia.
Marysia wygląda
najładniej z nich
(wszystkich).

Władek bawi się
dobrze.

Bolek bawi się
lepiej niż Władek.
Janek bawi się
najlepiej z nich
(wszystkich).

Janek uczy się
dużo.

Bolek uczy się
więcej niż Janek.
Ja uczę się naj-
więcej z nich
(wszystkich).

Zosia uczy się
tak dobrze jak
Basia.

Zosia bawi się
tak dobrze jak
Janek.

Jak pisze po polsku Zosia?
 Jak gotuje Zosia?
 Jak pływa Zosia?
 Jak kosi Władek?
 Jak orze Władek?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jak kosi Władek?

dobrze

Władek kosi lepiej
 niż Janek.
 Władek kosi lepiej
 od Janka.

Jak orze Władek?

źle

Ile książek ma Stanisław?

dużo

Gdzie łowi ryby Michał?

daleko

Kiedy Michał łowi ryby?

wcześnie

Jak gotuje Michał?

smacznie

Jak uczy się ten student?

najlepiej ze
 wszystkich

Ten student uczy
 się najlepiej ze
 wszystkich
 (studentów.)

Jak strzela ten żołnierz?

Jak wiąże snopki ta kobieta?

Jak orze ten człowiek?

Jak karmi konie Bolek?

Jak uprawia ziemię ten
 gospodarz?

Jak pływa ten chłopiec?

Require students to translate orally the following sentences:

I want to buy a car as cheaply as possible.

He wants to visit (his) father as soon as possible.

She wants to look as pretty as possible.

He wanted to leave the town as soon as possible.

He wanted to read as many books as possible.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jak czuje się pan
 w tej szkole?

dobrze

Coraz lepiej
 czuję się w
 tej szkole.

Jak ona wygląda?

ładnie

Jak Janek uczy się?	dużo
Jak panowie uczą się?	dobrze
Jak oni piszą po polsku?	prędko
Jak często bawią się dzieci?	

Part II

Require students to put the following sentences into past, present and future (imperfective aspect) and past and future tenses (perfective aspect). Use all persons in singular and plural.

Instructor:

Jieść dobry obiad.
Zjeść dobry obiad.

Iść na pocztę.
Pójść na pocztę.

Telefonować do matki.
Zatelefonować do matki.

Brać dzieci na plażę.
Wziąć dzieci na plażę.

Jechać na urlop.
Pojechać na urlop.

Czyścić samochód.
Wyczyścić samochód.

Wstawiać wcześniej.
Wstać wcześniej.

Spóźniać się do szkoły.
Spóźnić się do szkoły.

Czesać włosy.
Uczesać włosy.

Kłaść pieniądze do portfela.
Włożyć pieniądze do portfela.

Pomagać rodzicom.
Pomóc rodzicom.

Przyglądać się żołnierzom.
Przyjrzeć się żołnierzom.

Students:

Jadłem dobry obiad.
Jem dobry obiad.
Będę jadł dobry obiad.
Zjadłem dobry obiad.
Zjem dobry obiad.

Zamykać drzwi.
Zamknąć drzwi.

Przepraszać pana.
Przeprosić pana.

Przejeżdżać przez most.
Przejechać przez most.

LESSON 62

Translation
English - Polish

Mary and Tadzio were in the garden. They were planting vegetables. Tadzio preferred to sit by the pond and fish, but he had promised his father to help on the farm. "Mother", he said, "did you notice something when the mailman came this morning?" "No, Tadzio" answered his mother, "I did not notice anything". "Then I will tell you", said Tadzio. "The mailman wanted to talk to Zosia, he even told her that she is very pretty, but Zosia quickly took a letter and went into the garden. I never saw anything like this before. I don't recognize my own sister".

Mary's head was hurting her and also her whole back, because work in the country was harder than her work in the city. However, she was always ready to talk with her children. So she said to Tadzio: "Zosia is not interested in any man now. She thinks only about doctor Kawecki. She doesn't even write to anybody now, only to him". "Will he marry her?" asked Tadzio. "You know your sister, Tadzio, she never tells anybody anything, but I think that Andrew Kawecki loves her very much" answered Mrs. Nowicki. "Andrew is nice", said Tadzio, "but whoever marries (will marry) Zosia must be also very, very patient".

Translation
Polish - English

Zosia prawie nie znała wsi. Jej dziadek miał gospodarstwo, to prawda, ale co roku Zosia wyjeżdżała na obozy szkolne i nie miała okazji przyjrzeć się życiu i pracy na wsi.

Na gospodarstwie wszystko było bardzo dziwne.

Już następnego dnia Zosia napisała list do Andrzeja. "Wiesz" pisała - "nigdy nie myślałam, że na wsi jest tak dużo roboty i że ludzie pracują tu tak ciężko. Dziadek wstaje wcześnie rano i karmi konie, krowy i inne zwierzęta domowe. Babcia wstaje razem z nim, żeby dać ziarno kurom, kaczkom i gęsiom. Potem dziadek i stryj Józef idą w pole i pracują tam do południa. Po południu znowu praca trwa do wieczora".

Ojciec Zosi i Tadeusz trochę pomagali sadzić buraki i kalafiory i karmić bydło. Nawet Zosia chciała nauczyć się doić krowy, ale krowa, którą Zosia doiła, nie chciała jednak stać spokojnie.

Na wsi nie było ani kina, ani kawiarni, to też Zosia chciała jak najprędzej wracać do miasta.

Tadeusz jednak bawił się dobrze na wakacjach. On łowił ryby swoją nową wędką i chodził do lasu. On pytał stryja i dziadka o wszystko i dlatego dowiedział się dużo o pracy na wsi.

Questions

1. Czego nie znała Zosia? (wieś)
2. Kto miał gospodarstwo? (Zosia's grandfather)
3. Dokąd wyjeżdżała Zosia? (school camp)
4. Czemu nie mogła przyjrzeć się Zosia? (życie na wsi)
5. Do kogo Zosia napisała list? (Andrzej)

6. Czego jest na wsi dużo? (robota)
7. Kiedy wstaje dziadek Zosi? (early)
8. Kto karmi konie i krowy? (grandfather)
9. Komu daje babcia ziarno? (kury, kaczki i gęsi)
10. Jak długo dziadek i stryj pracują w polu? (południe)
11. Kto pomagał sadzić buraki i kalafiory i karmić bydło? (Zosia's father and Thaddeus)
12. Czego chciała nauczyć się Zosia? (to milk the cows)
13. Czego nie było na wsi? (kino, teatr)
14. Dokąd chciała wracać Zosia? (miasto)
15. Gdzie Tadeusz bawił się dobrze? (wakacje)
16. Czym łowił ryby Tadeusz? (nowa wędka)
17. O czym dowiedział się Tadeusz? (praca na wsi)

LESSON 62

Oral - Aural Drill

Part I

1. Dokąd chciała pójść wnuczka z dziadkiem? (las, ogród, sad)
2. Z kim chciała pójść Zosia do lasu? (dziadek, brat, ojciec)
3. Gdzie był las? (very far, near)
4. Za czym widziała Zosia las? (obora, dom)
5. Gdzie urodziła się Zosia? (miasto, wieś)
6. Co było za oborą? (orchard and garden)
7. Za czym był sad i ogród? (obora, dom, stajnia)
8. Co myślała Zosia, że rośnie w ogrodach? (only flowers, trees, vegetables)
9. Za czym był sad? (stajnia i obora, dom i mleczarnia)
10. Na czym rosną owoce? (drzewa owocowe, krzaki)

11. Na czym rośnie kapusta? (ziemia)
12. Gdzie rośnie kapusta? (ogród, sad)
13. Jakie warzywa chce pokazać dziadek wnuczce? (kapusta, kalafior, marchew)
14. Jakich domków widziała Zosia dużo? (małe domki, drewniane domki)
15. Dla kogo były te domki? (pszczoły, psy)
16. W czym żyją pszczoły? (ule, las)
17. Co dają pszczoły? (honey)
18. Z czym Zosia lubi chleb? (miód, masło)
19. Czego bała się Zosia? (pszczoły, psy, konie)
20. Dokąd nie pójdzie dziadek z Zosią? (pasieka, obora, stajnia)
21. Kogo pójda zobaczyć dziadek z wnuczką? (stryj Józef, babcia, mamusia)
22. Co robił stryj Józef? (młócić, kosić, orać)
23. Co młócił stryj Józef? (pszenica, owies, żyto)
24. Co dojrzewa w lipcu? (żyto)
25. Co robimy najpierw z żytem jak ono dojrzeje? (kosić)
26. W co wiążemy potem żyto? (snopki)
27. Do czego dziadek musi przyczepić pług? (traktor)
28. Gdzie jest nawóz? (pole, ogród, sad)
29. Czym będzie orał dziadek pole? (pług)
30. Co będzie orał dziadek? (field, łąka)

Part II

1. Co rośnie w lesie?
2. Czy pan urodził się w mieście, czy na wsi?
3. Kiedy pan się urodził?
4. Czy na wsi są ogrody warzywne?
5. Jakio warzywa pan zna? (carrots, beetroots, cabbage, cauliflowers)

6. Jakie owoce pan zna?
7. Co jest w oborze?
8. Gdzie stoją krowy?
9. Jakie zwierzęta stoją w stajni?
10. Gdzie rosną drzewa owocowe?
11. Gdzie rośnie kapusta?
12. Jakiego koloru jest pszenica, kiedy dojrzeje?
13. Co trzeba robić ze snopkami żyta, pszenicy i owsa, żeby mieć ziarno?
14. Jakie zwierzęta lubią owies?
15. Z czego robimy chleb?
16. Co robią pszczoły z kwiatów?
17. Gdzie żyją pszczoły?
18. Czym gospodarze orzą pola?
19. Co kładą gospodarze na pole, żeby zboża lepiej rosły?
20. Do czego trzeba przyczepić pług, żeby orać pole?
21. Jakiego koloru są pszenica, owies i żyto, kiedy rosną?

LESSON 62

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I should study my dialog for tomorrow but I cannot because
I am sick.
2. Children should obey their parents.
3. You (informal) should have consulted your doctor long ago.

4. They should have planted the potatoes before the rains started.
5. Basia, you should have told me that you love another man!
6. I don't like to do this, but I am a soldier and I have to obey orders.
7. It is often necessary to do things which are not pleasant.
8. My boss told me that I am to meet the workers' delegation at the railway station tomorrow.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

1. Form 2 sentences using the impersonal expression trzeba and put each of these sentences in the present, past and future tense.
2. Form 2 sentences using the verb powinien and put each of these sentences in the present and past tense.
3. Form 2 sentences using the verb musieć.
4. Form 2 sentences using the verb mieć.

LESSON 62

Vocabulary

dojrzewać, i. (dojrzeć, p. dojrzewam dojrzeję dojrzewa dojrzeje)	- to ripen, to mature
domek, m. domku, gen. s.	- small house
kalafior, m. kalafioru, gen. s.	- cauliflower
kapusta, f.	- cabbage
kosić, i. (skosić, p. koszę skoszę kosi skosi)	- to mow

lekko (comparative: lżej) lekki, lekka, lekkie	- lightly, easily - light (not heavy), easy
marchew, f. marchwi, gen. s.	- carrot
miód, m. miodu, gen. s.	- honey
młócić, i. (wymłócić, p. młócić wymłócić młóci wymłóci)	- to thresh
nawóz, m. nawozu, gen. s.	- manure, fertilizer
obora, f.	- cow-shed
oj!	- oh!
owoc, m. owocu, gen. s.	- fruit
owocowy, owocowa, owocowe	- fruit as adj.
pasieka, f.	- apiary
pług, m. pługa, gen. s.	- plow
przyczepić, p. (przyczepiać, i. przyczepię przyczepiam przyczepi przyczepia)	- to fasten to, to attach, to hook
pszczola, f.	- bee
pszenica, f.	- wheat
snopek, m. snopka, gen. s.	- small sheaf
stajnia, f.	- stable (building to lodge and feed horses)
szeroko szeroki, szeroka, szerokie	- broadly, broad (as adv.) - broad
traktor, m. traktera, gen. s.	- tractor
ul, m. ula, gen. s.	- beehive

warzywny, warzywna, warzywne

- vegetable (as adj.)

wiązać, i. (związać, p.
wiążę zwiążę
wiąże zwiąże)

- to tie

zboże, n.

- grain, corn

żyć, i. (no p.)
żyję
żyje

- to live

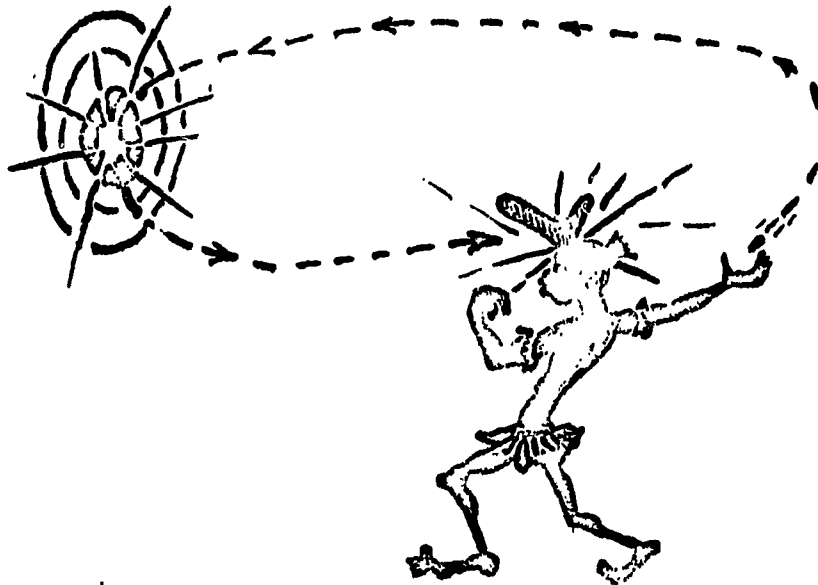
żyto, n.

- rye

LESSON 63

Grammar Perception Drill

REFLEXIVE PRONOUN

The action reflects back on the subject

Ja widzę siebie (acc.) w lustrze.
I see myself in the mirror.

1. Reflexive pronoun. Singular and plural.

Emphatic and
prepositional
form

Unemphatic
form

Nom.	-	-	
Gen.	siebie	się	(myself, himself, herself, itself, oneself, ourselves, yourselves, themselves)
Dat.	sobie	sobie	(myself, etc.)
Acc.	siebie	się	(myself, etc.)
Instr.	sobą	sobą	(myself, etc.)
Loc. (o)	sobie	sobie	(myself, etc.)

ty, on, ona, ono, my, wy, oni, one

2.

a/ Instructor:

Dla kogo pan urządził to mieszkanie?

Students:

To mieszkanie urządziłem dla siebie.

Dla kogo pan zostawił te jabłka?
Komu pan ugotował obiad?
Kogo pan teraz waży?
Kim pan się interesuje?
O kim pan często mówi?

b/

Instructor:

U kogo on mieszka?

U kogo ja mieszkam?
U kogo ty mieszkasz?
U kogo pan mieszka?
U kogo my mieszkamy?
U kogo wy mieszkacie?
U kogo oni mieszkają?
U kogo one mieszkają?

c/

Instructor:

Dla kogo pan posadził to drzewo?
Dla kogo ona zapisała ten adres?
Dla kogo ty kupiłeś to pióro?

d/

Instructor:

Komu pan przygotował śniadanie?
Komu ona upiekła chleb?

Komu ona ugotowała obiad?

Komu on przyczepił orzełka do czapki?

e/

Instructor:

Kogo on zmierzył?
Kogo ona kąpała?
Kogo on mył?
Kogo ona czesała?

Kogo ty goliłeś?
Kogo on ubierał?

Students:

On mieszka u siebie.
On mieszka u mnie.
On mieszka u ciebie.
On mieszka u niego.
On mieszka u niej.
On mieszka u nas.
On mieszka u was.
On mieszka u nich.

Suggested pronouns:

myself, her, him
herself, you, you (people)
myself, him, her

Suggested pronouns:

myself, him, her, them
herself, us, you, me,
him
herself, you (people),
her, them
himself, me, him, you

Suggested pronouns:

himself, him, her, it
herself, it, her
himself, it, you, him
herself, it, me, him,
you
myself, him, you
himself, him, you, it

Kogo ona rozbiorała?
Kogo pan obudził?

Kogo on zważył?

Kogo oni zatrzymali?

herself, it, daughter
myself, her, it, them,
you (people)
himself, her, it, you,
him
themselves, him,
this man

f/

Instructor:

Nad kim on widzi lampę?
Przed kim oni widzą obraz?
Pod kim ona widzi podłogę?
Za kim oni słyszą głosy?

Suggested pronouns:

himself, her, him, us
themselves, us, him
herself, us, them
themselves, us, him

g/

Instructor:

O kim on mówi?
O kim pan myśli?

Suggested pronouns:

himself, him, us, her
myself, you, her, them

3. The use of reflexive pronouns

a/ Action reflects back on the subject.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kogo pan goli?

myself, klient

Golę siebie.
Golę klienta.

Kogo pan dobrze zna?

myself, mój syn

Komu pan wierzy?

myself, matka

Kim pan się interesuje?

myself, ta dziewczyna

Dla kogo pan to kupił?

myself, żona

Dla kogo ona zamówiła

herself, mąż

tę książkę?

b/ Reciprocal action or relationship

Reciprocal action
greeting each other - witać się

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kogo witamy?

dowódca pułku, each other Witamy dowódcę pułku.
Witamy się.

Komu pomagamy?

kolega, each other

Kogo spotykamy?

znajomy, each other

Kogo widzieliśmy?

on, each other

Kogo znamy?

profesor, each other

Kogo kochamy?

rodzice, each other

Kogo poznaliśmy?

znajoma, each other

c/

The intransitive character of the verb.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan zaczyna?

lekcja

Zaczynam lekcję.

Co się zaczyna?

Lekcja zaczyna się.

Co on kończy?

kurs języka polskiego

Co kończy się?

Co ona gotuje?

obiad

Co gotuje się?

Co on zatrzyma?

samochód

Co się zatrzyma?

Co oni zmienili?

program

Co się zmieniło?

d/

The action is done for one's own benefit.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan robi jak pan
ma wolny czas?

śpiewać

Śpiewam sobie.

czytać

chodzić po parku

e/

An impersonal expression (the agent of the action is not mentioned).

Instructor:

Students:

Tu mówi się po polsku.

Tu mówi się po polsku.

Jak tu się mówi?

Tu mówi się po angielsku.

Jak tu się mówi?

Czyta się często o tym.

O czym się często czyta?

To tak się robi.

Jak to się robi?

To tak się pisze.

Jak to się pisze?

W tej knajpie pije się tylko piwo.

Co pije się w tej knajpie?

f/ Idiomatic expression with "się"

Introduce the following idiomatic expressions and make sure that students understand their meaning.

Ja kocham ją.	- Ja kocham <u>się</u> w niej.
Przyznaję mu rację.	- Przyznaję <u>się</u> , że nie mam racji.
Ja martwię go.	- Ja martwię <u>się</u> .
Ja ucieszyłem go.	- Ja ucieszyłem <u>się</u> .
Ona interesuje mnie.	- Ja interesuję <u>się</u> nią.
Ja radzę mu.	- Ja radzę <u>się</u> go.
Ja zdecydowałem to.	- Ja zdecydowałem <u>się</u> na to.
Ja sfotografowałem go.	- Ja poszedłem sfotografować <u>się</u> .
Ja ogoliłem go.	- Ja poszedłem ogolić <u>się</u> .
Ja podpisałem jej nazwisko.	- Ja podpisałem <u>się</u> .

T

Z

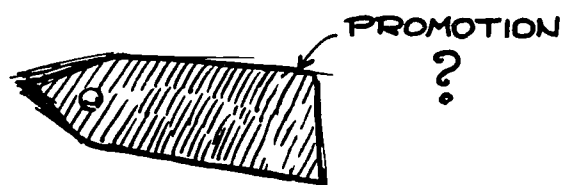
T

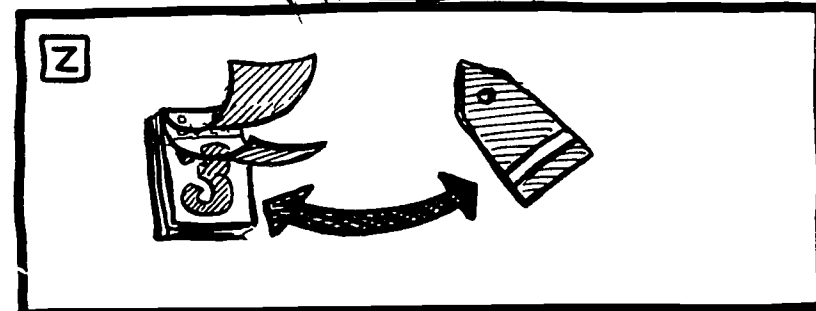
Z

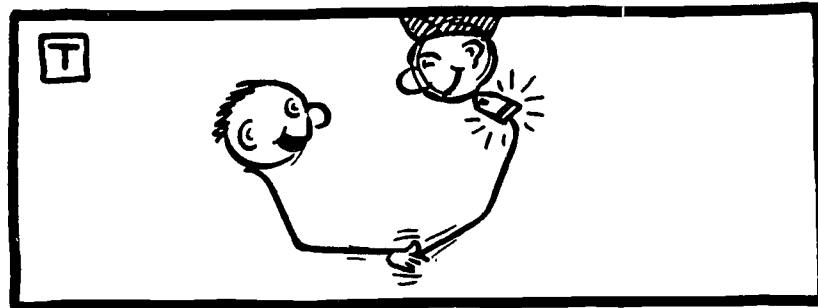
T

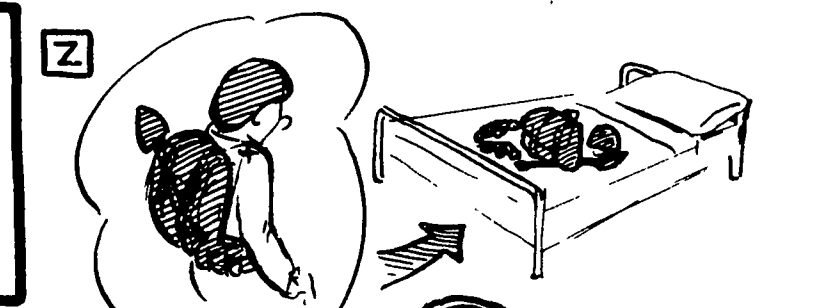
Z

T

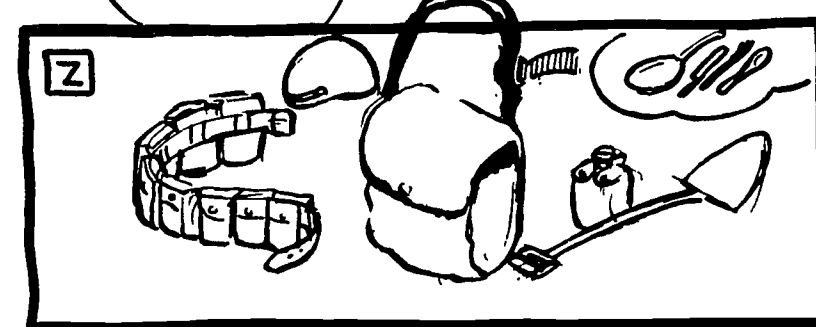
Z

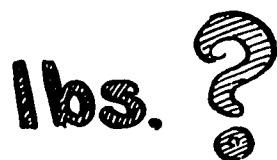
T

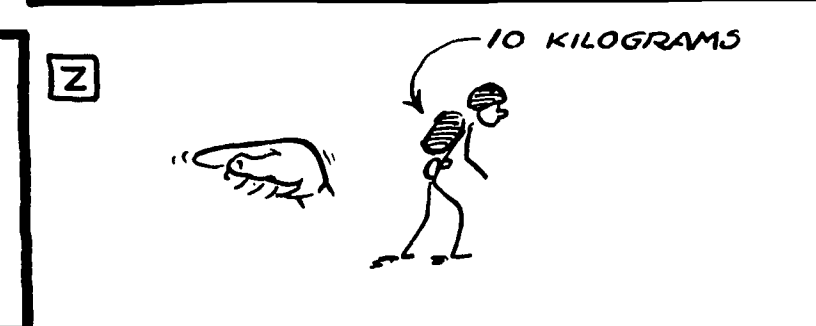
Z

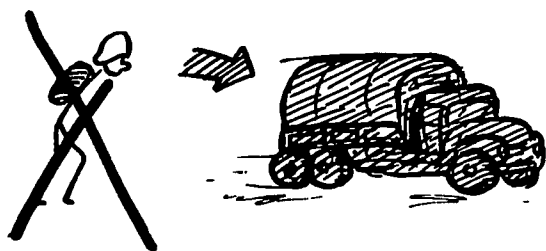
T

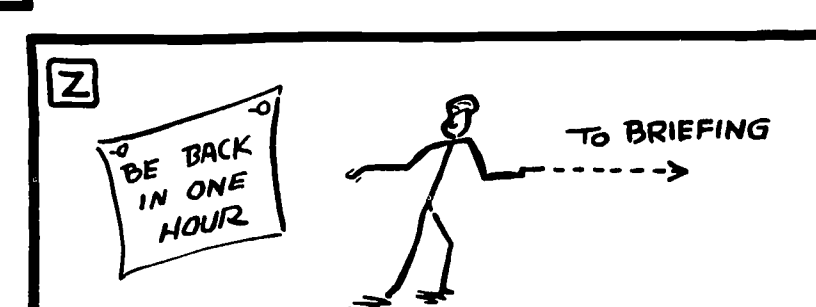
Z

T

Z

LESSON 63

Dialog (Soldier's uniform and equipment)

T.: Tadeusz Nowicki

Z.: Zygmunt Nowicki

T.: Zygmunt, jak się masz? Przyjechałem cię odwiedzić i zobaczyć jak ci się w wojsku powodzi.

Zygmunt, how are you? I came to see you and to find out how you are getting along in the army.

Z.: Doskonale. Pokażę ci mój nowy mundur wyjściowy, który właśnie dostałem.

Fine. I'll show you my new class "A" uniform, which I have just received.

T.: Piękny mundur. Widzę, że jest zrobiony z dobrego sukna koloru ochronnego.

That's a beautiful uniform. I see that it's made of good olive drab (od) cloth.

Z.: Na kołnierzu muszę jeszcze przyszyć oznaki broni, a na naramiennikach oznaki stopnia.

I still have to sew the insignia of (my) branch on the collar and rank insignia on the shoulder loops.

T.: Oznaki stopnia? Czy dostałeś już awans?

Rank insignia? Did you get a promotion already?

Z.: Tak. Trzy dni temu dostałem awans na starszego strzelca.

Yes. Three days ago I got my promotion to PFC.

T.: Gratuluję ci, Zygmuncie. Bardzo się z tego cieszę.

I congratulate you, Zygmunt. I am very glad of that.

Z.: Pokażę ci teraz oporządzenie. Wyobraź sobie, że gdy idę na ćwiczenia bojowe, to muszę nałożyć na siebie pełne oporządzenie.

Now I will show you my equipment. Just imagine that when I go for combat training I have to put on (carry) all my (personal) equipment.

T.: Co należy do oporządzenia?

What does (belong to) the (personal) equipment consist of?

Z.: Pas główny, ładownice, chlebak, łopatką, manierka i hełm. Do chlebaka wkładam menażkę, nóż, widelec i łyżkę.

The leather belt, ammunition pouch, haversack, entrenching tool, canteen, and steel helmet. I put my meat can, knife, fork and spoon (mess kit) in my haversack.

T.: Ile waży pełne oporządzenie?

How much does the (personal) equipment weigh?

Z.: Mniej więcej 10 kg. Będiesz i ty musiał nosić to kiedyś na plecach.

About (more or less) 10 kilograms. You too will have to carry it on your back one day.

T.: Jak ja będę w wojsku, to nie każą nam maszerować, ale będą nas wozić ciężarówkami.

When I am in the army we won't have to march, we'll be driven in trucks.

Z.: Przepraszam cię, Tadeusz, ale muszę teraz iść na odprawę. Po-
czekaj tu na mnie. Wrócę za go-
dzinę.

Excuse me, Tadzio, I must go to a briefing now. Wait for me here. I'll be back (I'll return) in an hour.

LESSON 63

Grammar Analysis

REFLEXIVE PRONOUNS

1. The forms of the reflexive pronoun in Polish are as follows:

Singular and Plural

Emphatic and prepositional

Nom.	-
Gen.	siebie
Dat.	sobie
Acc.	siebie
Instr.	sobą
Loc. (o)	sobie

Unemphatic

-
się
sobie
się
sobą
sobie

Basically, the reflexive pronoun is used to indicate that the action described in the sentence reflects back on the subject.

The Polish reflexive pronoun may mean in English: myself, yourself, himself, herself, oneself, itself, ourselves or themselves depending on the person involved,

e.g.:

Ja widzę <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- I see myself in the mirror.
Ty widzisz <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- You see yourself in the mirror.
On widzi <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- He sees himself in the mirror.
Ona widzi <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- She sees herself in the mirror.
Ono widzi <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- It sees itself in the mirror.
My widzimy <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- We see ourselves in the mirror.
Wy widzicie <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- You see yourselves in the mirror.
Oni widzą <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- They see themselves in the mirror.
One widzą <u>siebie</u> (acc.) w lustrze.	- They see themselves in the mirror.

In Polish the form of the reflexive pronoun does not depend on the person but on the case,

e.g.:

Gen.	Ja nie widzę <u>siebie</u> w lustrze.	- I don't see myself in the mirror.
Dat.	Ja powiedziałem <u>sobie</u> , że muszę więcej pracować.	- I told myself that I must work harder.
Acc.	Ja widzę <u>siebie</u> w lustrze.	- I see myself in the mirror.
Instr.	Wziąłem dwie książki <u>ze sobą</u> .	- I took two books with me.
Loc.	Ja mówię o <u>sobie</u> .	- I speak about myself.

2. The use of the reflexive pronoun.

(Besides the use of the reflexive pronoun mentioned in 1.)

- a/ The reflexive pronoun się or siebie may denote reciprocal relationship or action,

e.g.:

Oni znają się (siebie) dobrze. - They know each other well.
Spotkamy się w kinie. - We will meet each other at the movie.

- b/ The reflexive pronoun się may indicate the intransitive character of the Polish verb, when in English the reflexive pronoun is not used (see Grammar Analysis L.44).

Transitive:

Ja kończę lekcje o czwartej. - I finish the classes at four.

Intransitive:

Lecje kończą się o czwartej. Classes end at four.

- c/ The reflexive pronoun się may denote an impersonal expression, where no agent of action is mentioned.

e.g.:

Jak się to robi? - How does one do it?
Tak się mówi. - One says so.

- d/ The reflexive pronoun sobie is used to express the idea of doing something for one's own pleasure or benefit,

e.g.:

Marysia sprzątała pokój i śpiewała sobie. - Mary was tidying the room and singing (to herself - for her own pleasure).
Gotuje obiad sobie. }
Gotuje obiad dla siebie. } - I cook dinner for myself.

- e/ The reflexive pronoun is also used idiomatically with a few verbs,

e.g.:

Pytałem się pana o to. - I asked you about this.
Radziłem się go. - I consulted him.
Wyobrażam sobie, że musisz być bardzo zmęczony. - I imagine you must be very tired.

Ja mam pieniądze przy sobie.
Ja mam płaszcz na sobie.

- I have money on me (with me).
- I have a coat on.

LESSON 63

Structural Drill

Part I

Instructor:

U kogo pan pracuje?

Dokąd pan idzie?

Komu pan kupił krawat?

Kogo on dobrze zna?

Kim on się interesuje?

O kim on często mówi?

Kogo szukają Zosia

i Janek?

Komu przyglądają się

Zosia i Janek?

Kogo państwo widzą

w lustrze?

Z kim państwo rozmawiali?

O kim oni mówią?

Gdzie pan ma pieniądze?

Gdzie pan ma koszulę?

Co pan robi?

Co ja teraz robię?

Co on robi?

Co panowie robią?

Co my robimy?

Co oni robią?

Co robi fryzjer?

Co pan robi?

Co wy robicie?

Co oni robią?

Co panowie robią?

Suggested words:

at my place

to my place

for myself

himself

in himself

about himself

each other

each other

ourselves

with each other

about themselves

with me, on me

on me

myć się

golić się

ubierać się

kąpać się

kłaść się spać

golić

golić się

czesać

czesać się

Students:

Ja pracuję u
siebie.

Myję się.

Fryzjer goli
klienta.

Golę się.

myć głowę klientowi
myć się

Co robiła Marysia?

grać sobie w piłkę

Marysia grała
sobie w piłkę.

Co pan robił wczoraj?

Co państwo robili

wczoraj?

Co my będziemy

robili jutro?

czytać sobie książkę
śpiewać sobie

Require students to translate the following sentences orally
into Polish:

One speaks about it.
How does one eat it?
How does one write it?
How does one read it?
How does one cook it?
How does one fire this rifle?
How does one report it?
How does one put it on?
How does one pack it?
How does one lock it?
How does one sow it?
How does one milk a cow?
How does one mow it?

I see myself in the mirror.
I see him in the mirror.
This student is studying.
This student teaches his colleague.
The barber is shaving himself.
The barber is shaving a customer.

Drill 2 a, b, c, d, e from Grammar Perception Drill, Lesson 63.

Part II

Require students to put the following sentences into past, present, future (imperfective aspect) and past, future (perfective aspect). Use all persons in singular and plural,

e.g.:

Zbierać owoce.

Zbierałem owoce.

Zbieram owoce.

Będę zbierał owoce.

Zebrać owoce.

**Zebrałem owoce.
Zbiorę owoce.**

**Przechodzić przez las.
Przejść przez las.**

**Wstępować do kolegi.
Wstąpić do kolegi.**

**Wycierać kurz.
Wytrzeć kurz.**

**Wkładać listy do biurka.
Włożyć listy do biurka.**

**Oddawać pieniądze.
Oddać pieniądze.**

**Wychodzić ze szkoły.
Wyjść ze szkoły.**

**Wywozić ziemię.
Wywieźć ziemię.**

**Witać przyjaciela.
Przywitać przyjaciela.**

**Przypominać sobie pana.
Przypomnieć sobie pana.**

**Odbierać bilety.
Odebrać bilety.**

**Składać przysięgę.
Złożyć przysięgę.**

**Wynosić towar.
Wynieść towar.**

**Siać zboże.
Posiać zboże.**

**Doić krowy.
Wydoić krowy.**

**Kosić żyto.
Skosić żyto.**

LESSON 63

Translation English - Polish

This morning Zosia and Tadzio went to Wieliczka with their uncle Joseph Nowicki. They went by cart, and Joseph advised Zosia to take her coat and an umbrella because it was cold and it often rained at this time of year. Joseph had to take several crates of vegetables to the cooperative store and he also wanted to look at some tools. Zosia should have remained on the farm to help her grandmother in the dairy, but her grandmother knew that young girls cannot work all the time, and Zosia worked hard in the city all year.

Tadzio, Zosia and their uncle arrived in Wieliczka at nine o'clock. They stopped in the market place before the cooperative store. Tadzio went with his uncle into the store and Zosia said that she would walk toward (in the direction of) the old cemetery and that on the way she would buy some soap and a toothbrush for her mother. Afterwards (then) she wanted to buy some postcards with views of Wieliczka and send them to Andrew.

At eleven, Joseph, Zosia and Tadzio met at Śliwka's restaurant, on St. Barbara's street. After lunch Joseph said that he should go to a farm 3 kilometers north of Wieliczka to look at some cows, but Tadzio wanted very much to visit the salt mine, so Joseph decided to look over the cows next week.

Translation Polish - English

Po wyjeździe Zosi na urlop Andrzej czuł się bardzo źle. Nie mógł zająć się niczym, gdyż stale o niej myślał. Miał on teraz więcej czasu niż w zimie, bo wiele ludzi wyjechało z Warszawy i mniej pacjentów

było w szpitalu.

Dawniej zwykle chodził wieczorem z Zosią do kina. Po wyjściu z kina często chodzili do małej kawiarni na kawę albo herbatę i ciastka. Słuchali tam również przyjemnej muzyki i czasami kłócili się. No, ale tak robią wszyscy młodzi ludzie, którzy się kochają.

Od czasu wyjazdu Zosi Andrzej wracał wcześniej do domu. Po obiedzie zwykle czytał gazetę lub książkę, ale najczęściej siadał i pisał list do Zosi.

Andrzej też chciał gdzieś wyjechać, ale nie mógł się zdecydować, gdzie spędzić urlop. Najczęściej myślał o wyjeździe nad morze, ale tam jest zwykle za dużo dziewczyn. Myślał, że lepiej chyba będzie pojechać w góry, do Zakopanego, bo stamtąd jest bliżej do Niegosławic i będzie mógł prędzej dostawać listy od Zosi.

Questions

1. Kiedy Andrzej czuł się źle? (wyjazd Zosi)
2. Dokąd wyjechała Zosia? (on leave)
3. O kim stale myślał Andrzej? (Zosia)
4. Skąd wyjechało wiele ludzi? (Warszawa)
5. Czego miał więcej Andrzej? (czas)
6. Ilu było pacjentów w szpitalu? (less than before)
7. Dokąd chodził Andrzej z Zosią? (kino)
8. Dokąd chodzili Zosia i Andrzejem po wyjściu z kina? (mała kawiarnia)
9. Po co oni chodzili do małej kawiarni? (kawa i ciastka)
10. Czego tam słuchali? (przyjemna muzyka)
11. Co czasami robią młodzi ludzie, którzy kochają się? (kłócić się)

12. Kiedy Andrzej wracał do domu po wyjeździe Zosi? (earlier than before)
13. Co Andrzej czytał po obiedzie? (książka lub gazeta)
14. Do kogo pisał często Andrzej? (Zosia)
15. Na co nie mógł zdecydować się Andrzej? (where to spend the leave)
16. O jakim wyjeździe Andrzej myślał najczęściej? (wyjazd nad morze)
17. Skąd jest bliżej do Niegosławic? (Zakopane)

LESSON 63

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kogo odwiedził Tadeusz Nowicki? (Zygmunt Nowicki, brat)
2. Jak powodziło się w wojsku Zygmuntowi? (wonderfully, badly)
3. Co chciał Zygmunt pokazać Tadeuszu? (class A uniform, helmet)
4. Komu Zygmunt pokazał mundur wyjściowy? (Tadeusz, brat, ojciec)
5. Z czego był zrobiony mundur Zygmunta? (dobrze sukno)
6. Jakiego koloru był mundur? (ochronny, zielony, niebieski)
7. Co musiał przyszyć Zygmunt na kołnierzu munduru? (insignia of branch)
8. Co musiał przyszyć Zygmunt na naramiennikach? (rank insignia)
9. Co dostał Zygmunt trzy dni temu? (promotion, present)
10. Jaki awans dostał Zygmunt? (starszy strzelec, kapral, sierżant)
11. Czego gratulował Tadeusz Zygmuntowi? (awans, nowa praca)
12. Z czego cieszy się Tadeusz? (awans, pieniądze)
13. Co pokazał potem Zygmunt Tadeuszu? (equipment, czapka, furażerka)
14. Kiedy nosi Zygmunt całe oporządzenie? (ćwiczenia bojowe, wojna)
15. Z czego składało się oporządzenie Zygmunta? (pas główny, ładownica, chlebak, łopatką, manierka i hełm)

16. Co wkładał Zygmunt do chlebaka? (manierka, nóż, widelec i łyżka)
17. Czy Tadzio wiedział ile ważyło pełne oporządzenie? (didn't know)
18. Co ważyło mniej więcej 10 kilogramów? (full personal equipment, rucksack)
19. Na czym Tadzio będzie musiał nosić kiedyś oporządzenie? (plecy)
20. Czego nie będzie musiał robić Tadzio w wojsku? (to march, to put on personal equipment)
21. Czym będą wozić Tadzia i innych żołnierzy w wojsku? (ciężarówka, samochód)
22. Dokąd musiał iść Zygmunt? (odprawa, koszary)
23. O co prosił Zygmunt Tadzia? (to wait for him)
24. Kiedy wróci Zygmunt? (godzina, two hours)

Part II

1. Czy ma pan brata lub przyjaciela w wojsku?
2. Jak panu powodzi się w wojsku?
3. Z czego jest zrobiony mundur żołnierza amerykańskiego?
4. Jakiego koloru jest mundur żołnierza amerykańskiego?
5. Gdzie pan nosi na mundurze oznaki broni?
6. Na czym oficerowie amerykańscy noszą oznaki stopnia? (naramienniki)
7. Kiedy pan spodziewa się awansu?
8. Jaki stopień wojskowy pan ma?
9. Czy łopatką należy do oporządzenia?
10. Co nosi żołnierz na pasie głównym?
11. Co wkłada żołnierz do chlebaka?
12. W czym żołnierze noszą wodę?
13. Czym pan je zupę?
14. Czym pan je mięso?
15. Czym pan się goli?
16. Co żołnierz nosi na głowie podczas ćwiczeń polowych?

17. Co żołnierz wkłada podczas alarmu gazowego?
18. Czym pan myje się?
19. Czym pan wyciera się?
20. Pod czym pan śpi?
21. Ile waży wyposażenie żołnierza amerykańskiego?
22. Na czym żołnierz nosi plecak?
23. Czy piechur musi nosić obecnie całe wyposażenie?
24. Czym wożą obecnie żołnierzy piechoty w wojsku?
25. Do czego służą ciężarówki w wojsku?
26. Co muszą robić piechurzy podczas ćwiczeń bojowych?
27. Podczas jakich ćwiczeń muszą piechurzy maszerować?
28. Z czego je żołnierz obiad na ćwiczeniach?
29. Do czego służy menażka?

LESSON 63

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I do not visit my parents often because they live very far from my house.
2. You (informal) don't like to get up early in the morning because you go to bed (to sleep) very late.
3. I met John Kowalski long ago and I know him very well.
4. When Stefan was younger he read a lot, but now he is more interested in girls than in books.

5. I know that somehow, somewhere we shall meet again.
6. At last, my dear Zosia, you have learned to milk cows.
7. I must tell you that it is very cold here in the winter and very hot in the summer.
8. I am very sorry that I could not see you (formal) yesterday, but I was very busy.
9. Never say never.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students.
It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

1. Form 8 sentences using adverbs formed from the following adjectives:
miły, wysoki, ciekawy, spokojny, łatwy, drogi, wspólny, tani.
2. Form 7 sentences using the adverbs:
nareszcie, natychmiast, niedługo, tymczasem, dotąd, nigdzie, zawsze.

LESSON 63

Vocabulary

awans, m. awansu, gen. s.	- promotion
bojowy, bojowa, bojowe	- combat (as adj.)
chlebak, m. chlebaka, gen. s.	- haversack
ciężarówka, f.	- truck
główny, główna, główne	- main, principal chief, head (as adj.)
gratulować, i. (pogratulować, p. gratuluje pogratuluje gratuluje pogratuluje)	- to congratulate
hełm, m. hełmu, gen. s.	- helmet

kołnierz, m. kołnierza, gen. s.	- collar
ładownica, f.	- cartridge pouch
łopatka, f.	- entrenching tool, small spade
maszerować, i. (pomaserować, p. maszeruję pomaseruję maszeruje pomaseruje)	- to march
menażka, f.	- meat can, mess kit
mundur wyjściowy, m.	- class "A" uniform
należać, i. (no p.) należę należy	- to belong
nałożyć, p. (nakładać, i. nałożę nakładam nałoży nakłada)	- to put on
naramiennik, m. naramiennika, gen. s.	- shoulder loop
ochronny, ochronna, ochronne	- OD, protective, preventive
odprawa, f.	- briefing
oporządzenie, n.	- equipment (personal)
oznaka, f.	- insignia, sign
pas, m. pasa, gen. s.	- belt
pas główny	- leather belt
pełny, pełna, pełne pełno	- full - full, a lot
powodzić się, i. (powieść się, p. powodzi się powiedzie się)	- to get along, to fare, to succeed
przyszyć, p. (przyszywać, i. przyszyję przyszywam przyszyje przyszywa)	- to sew on
sukno, n.	- cloth

wozić, fr. (wiość, i., zawieźć, p.
wozę wiozę zawiozę
wozi wiozio zawiezio)

- to haul (by vehicle), to trans-
port, to cart, to ship, to drive

wyobrazić sobie, p. (wyobrażać sobie, i.- to imagine
wyobrażę sobie wyobrażam sobie
wyobrazi sobie wyobraża sobie)

zrobiony, zrobiona, zrobione

- made

LESSON 64

Grammar Perception Drill

FORMATION OF ADJECTIVES FROM NOUNS

Part I

Require students to form adjectives from the following nouns:

a/ Instructor:

Students:

oficer - -ski, -ska, -skie

oficerski, oficerska, oficerskie

podoficer
dyrektor
profesor
fryzjer
nauczyciel
obywatel
przyjaciół
nieprzyjaciół
portier
doktor

Warszawa
Kraków
Poznań
Toruń
Szczecin
Berlin
Mediolan
Gdynia

strzelec - -cki, -cka, -ckie

strzelecki, strzelecka, strzeleckie

kupiec
krawiec
jeniec

Katowice
Niegosławice

b/ Instructor:

Suggested words:

Students:

To jest kolejarska
czapka.

Czyja jest ta czapka?

Jaka to jest czapka?

kolejarz

doktor

To jest czapka
kolejarza.

To jest czapka
kolejarska.

murarz
lekarz
żołnierz
kucharz

- c/ Instructor: Suggested words: Students:
- Mieszkam w Lublinie
i czytam lubelską
gazetę.
- Jaką gazetę ja czytam? Lublin
- wieś
Rosja
Zakopane
Łódź
Paryż
- Ja czytam lubelską
gazetę.
- d/ urzędnik + czy = urzędniczy
lotnik
robotnik
przodownik
górnik
- e/ To jest budynek fabryczny,
który należy do tej fabryki.
- Jaki to jest budynek?
- On ma roczny urlop i będzie
na urlopie cały rok.
- Jaki to jest urlop?
- f/ To jest biuro informacyjne,
które daje informacje.
- Jakie to jest biuro?
- To jest wagon restauracyjny.
- Jaki to jest wagon?
- g/ Require students to form adjectives from the following nouns:
- dom + owy = domowy
papieros	samochód	towar
radio	gaz	wojsko
list	biuro	hotel
państwo	kolor	teren
papier	czas	rejon

plan	kraj	koszary
film	ogród	ciwila
mundur	pokój	droga
pluton	mieszkanie	zima
transport	osoba	służba
autobus	mebel	plaża
kolej	miejsce	ogień
batalion	fajka	pokład
pułk	południe	okręt

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaką pracę pan pisze
w domu?

dom

Piszę pracę
domową.

Jaki tytoń pan pali?
Jakiego komunikatu pan
słucha?

papieros, fajka
radio

W jakim sklepie Janek
kupił ubranie?

państwo

Jaką zupę gotuje matka?

groch, jarzyna

W jakim pudełku są koperty?

papier

W jakiej fabryce robią
samochody?

samochód

Z jakiego ogrodu Zosia
przyniosła kwiaty?

kwiat

Jakie to są kwiaty?

ogród

W jakiej dzielnicy pan
mieszka?

mieszkanie

Jakie meble kupił dyrektor?

biuro

Jaki krawat dostał Janek?

kolor

Jaki klimat pan lubi?

południe

Jaki mundur dostał Bolek?

wojsko

Jak długi urlop dostał
Kowalski?

tydzień

Przy jakiej bramie stał
żołnierz?

koszary

Jakie znaczki są na
kopercie?

poczta

Jaki bilet Tadeusz kupił?

kolej, autobus

W jakim magazynie dostał
pan mundur?

batalion, mundur

Jaka to jest oznaka?

wojsko

W jakim oddziale jest

linia

kapitan Nalepa?

O jakim strzelcu pan mówił?

pokład

Jakie pozycje zajął

klucz

nieprzyjaciół?

W jakim przedziale są pana
walizki?

bagaż

Jakim oddziałem dowodził Grzybowski?
 Jakiego kurzu jest dużo w kopalni węgla?
 Jaka artyleria teraz strzela?
 Jaką listę zrobiła sekretarka?

czoło
 węgiel
 pole
 szczegół

O jakich zarobkach mówili na zebraniu?
 Do jakiego związku pan należy?
 Do jakiej szkoły pan chodzi?

urzędnik
 robotnik
 górnik

Jaki to jest mundur?
 Jaka była jego rada?
 Jaką książkę ona czyta?
 W jakiej kompanii pan służy?
 W jakim obozie pan był?
 Po jakim badaniu Bolek złożył przysięgę?
 Jaką chorągiew zobaczył rekrut?
 Jakiego języka on uczy się?
 Jaką książkę pan kupił?

marynarz, oficer
 przyjaciel
 kucharz
 strzelec
 jeniec
 lekarz
 Amerykanin
 Polska
 Rosja

Jaką służbę pan ma dzisiaj?
 W jakim kierunku pan idzie?
 Który pokład myją teraz marynarze?
 Jaki prezent chce pan kupić?
 Jakim autobusem pojedą dzieci do szkoły?

noc
 północ
 góra
 ślub
 szkoła

Jakie papiery zaniósł pan do banku?
 Na jakie zebranie pan idzie?
 Na jakim okręcie pan służy?

cena
 rodzina
 wojna

W jakim biurze pracuje Zosia?
 Jaki stół czyści kelnerka?

informacja
 restauracja

Jakim robotnikiem był Bukowski?
 Jakie granaty ma wasz pluton?
 Jak długo urlop pan dostał?

fabryka
 ręka
 rok

Jaki samochód pan kupił?

zagranica

Part III

Compound adjectives

Adjective + o + adjective

e.g.: biało-czerwony
 biało-czerwona
 biało-czerwone

Require students to form (in different combinations) compound adjectives from the following adjectives:

a/ polski, angielski, francuski, szwajcarski, amerykański, włoski,

e.g.: polsko-angielski

b/ zielony, czerwony, niebieski, biały, czarny, żółty, złoty.

c/ Instructor:	Suggested adjectives:	Students:
Jakiego koloru jest ta flaga?	biała, czerwona	Ta flaga jest biało-czerwona.
Jaki to jest słownik? (dictionary)	polski, angielski	To jest polsko-angielski słownik.

Jakiej flagi pan szuka?
Jakiego słownika pan szuka?

Jaką flagę pan widzi?
Jaki słownik pan kupił?

O jakiej fladze pan mówi?
O jakim słowniku pan mówi?

zielony, niebieski
biały, czarny, żółty
francuski, szwajcarski
amerykański, włoski

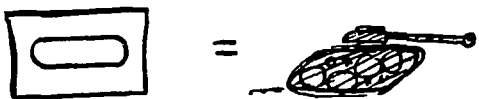
W

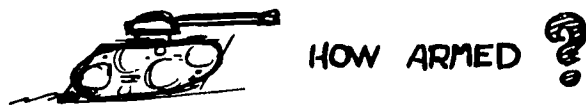
Z

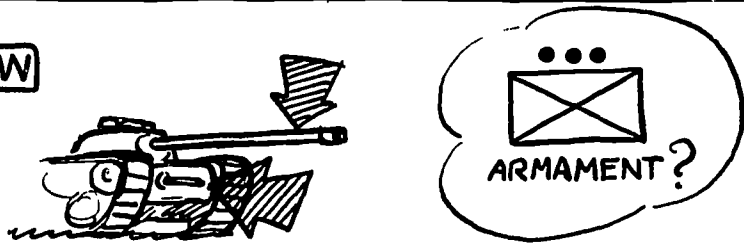
W

Z

W

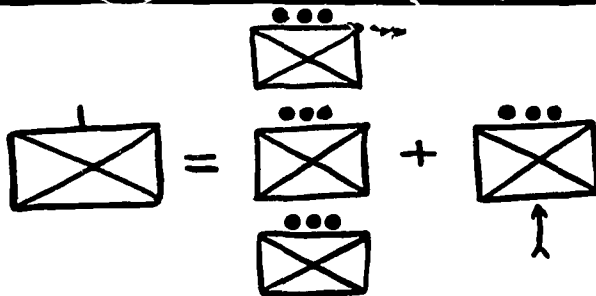
Z

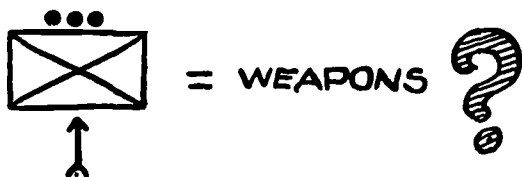
W

Z

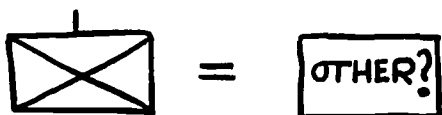
W

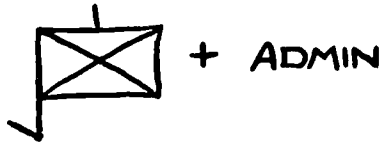
Z

W

Z

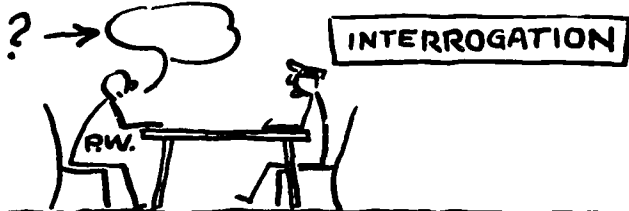
W

Z

W

Z

LESSON 64

Dialog (Armament of a rifle platoon and rifle company)

W.: Wuj Adam Grzybowski

Z.: Zygmunt Nowicki

W.: Powiedz mi, z czego składa się pełne uzbrojenie strzelca w piechocie.

Tell me, what does the armament of a rifleman in the infantry consist of?

Z.: Każdy żołnierz piechoty ma karabin, bagnet i kilka granatów ręcznych.

Each infantry soldier has a rifle, a bayonet and several hand grenades.

W.: My w broni pancernej mamy podobne uzbrojenie osobiste, ale naszą główną bronią są czołgi.

We in the armored forces have similar individual armament, but our main weapons are tanks.

Z.: Jak są uzbrojone czołgi?

How are tanks armed?

W.: Czołgi są uzbrojone w działa i karabiny maszynowe. Jaką broń ma pluton strzelecki?

Tanks are armed with guns (cannons) and machine guns. What weapons does a rifle platoon have?

Z.: W plutonie strzeleckim mamy trzy lekkie karabiny maszynowe i granatnik przeciwpancerny.

In a rifle platoon we have three light machine guns and a rocket launcher.

W.: Ile plutonów jest w kompanii?

How many platoons are there in a company?

Z.: W kompanii są trzy plutony strzeleckie i jeden pluton broni towarzyszącej.

In a company there are 3 rifle platoons and one weapons platoon.

W.: Jaką broń ma pluton broni towarzyszącej?

What kind of weapons does a weapons platoon have?

Z.: Lekkie moździerze i działka bezodrzutowe.

Light mortars and recoilless rifles.

W.: Jakie jeszcze inne oddziały są w kompanii piechoty?

What other units are there in an infantry company?

Z.: Jeszcze jest poczet dcy kompanii i drużyna dcy kompanii.

There is still the company command group and the administration group.

W.: Kto dowodzi kompanią, a kto dowodzi batalionem?

Who commands a company and who commands a battalion?

Z.: Kompanią dowodzi zwykle kapitan, a batalionem major albo podpułkownik.

A captain usually commands a company and a major or a lt. colonel commands a battalion.

W.: A teraz ostatnie pytanie. Czy wiesz co wolno ci powiedzieć n-plowi, jeśli wezmą cię do niewoli?

And now one last question. Do you know what you are permitted to tell the enemy if they take you prisoner (if you are captured)?

Z.: Wiem, ale ja na pewno nigdy w niewoli nie będę.

I know, but I'm sure (for sure) I will never be in captivity.

LESSON 64

Grammar Analysis

FORMATION OF ADJECTIVES

1. Adjectives may be derived from most nouns by attaching certain endings.

- a/ To nouns denoting professions, nationalities and names of cities the endings -ski, -ska, -skie or -cki, -cka, -ckie are attached for the masculine, feminine or neuter gender respectively.

<u>Noun</u>	<u>Adjective</u>
oficer	oficerski
Amerykanin	amerykański
Warszawa	warszawski
krawiec	krawiecki

e.g.:

To jest oficerskie osiedle. - This is an officers' settlement.
(These are officers' quarters.)

Tramwaje warszawskie są czyste. - Warsaw streetcars are clean.

Kupiłem to ubranie w sklepie krawieckim. - I bought this suit in a taylor's shop.

- b/ To nouns denoting material objects usually the endings -owy, -owa, -owe or -ny, -na, -ne are attached for the masculine, feminine or neuter genders, respectively.

<u>Noun</u>	<u>Adjective</u>
samochód	samochodowy
szkoła	szkolny

e.g.:

Wypadek samochodowy.

- Car accident

Ogród owocowy.

- Fruit garden

Adjectives ending in -aty, -ata, -ate; -asty, -asta, -aste or -isty, -ista, -iste usually denote similarity to the object, animal or person which the basic noun represents.

<u>Noun</u>	<u>Adjective</u>
garb (hump)	garbaty (humpback)
krzak (bush)	krzaczasty (bushy)
ziarno (grain)	ziarnisty (granular)

Masculine nouns ending in -ik form their adjectival derivatives by changing the ending -ik into -iczny, -icza, -icze.

<u>Noun</u>		<u>Adjective</u>
robotnik		robotniczy
Związek robotniczy	-	Workers' Union

Most other nouns the last consonant of which is k usually end in -czny, -czna, -czne.

<u>Noun</u>		<u>Adjective</u>
fabryka		fabryczny
rok		roczny
Związek fabryczny	-	Factory Union (local)
Urlop roczny	-	Year's leave

Feminine nouns ending in -cja (except names of countries) form their adjectival derivatives by changing the ending -cja into -cyjny, -cyjna, -cyjne.

<u>Noun</u>		<u>Adjective</u>
produkcja (production)		produkcyjny (productive)

From some nouns two or more adjectival derivatives with different meaning can be formed:

	wybórny	-	delicious
wybór	wyborowy	-	choice (choice meat)
	wyborczy	-	electoral

Some Polish adjectives may form compounds. Compound adjectives usually consist of not more than two adjectives. Only the second adjective of the combination is declined; the first adjective must always end in -o (Nationalities and colors have a dash between the adjectives), also directions e.g.: N-E, N-W, S-W, S-E.

e.g.:

Polska flaga jest biało-czerwona.
Słownik polsko-angielski. - Polish-English dictionary.

2. Some Polish adjectives are used as nouns but declined like adjectives (some have irregular nominative plural),

znajomy	- male acquaintance	znajoma	- female acquaintance
krewny	- male relative	krewna	- female relative
plutonowy	- sergeant		
szeregowy	- enlisted man		
drużynowy	- squad leader		
poborowy	- draftee		

e.g.:

Szukam mojego znajomego.

- I am looking for my acquaintance.
(male)

Szukam mojej znajomej.

- I am looking for my acquaintance.
(female)

LESSON 64

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czyj to jest pokój?

profesor

To jest pokój
profesorski.

Czyj to jest mundur?

oficer

Czyja to jest czapka?

nauczyciel
żołnierz
doktor
ojciec
krawiec
podoficer
student
rekrut
inżynier
marynarz
fryzjer
portier

Jaki to jest autobus?

Poznań

To jest autobus
poznański.
Szukam autobu-
su poznańskiego.

Czego pan szuka?

Czemu pan się przygląda?

Co pan widzi?

Czym pan jedzie?

Przy czym pan stoi?

Kraków
Gdańsk
Toruń
Berlin
Łódź
Szczecin

Jaki to jest magazyn?

państwo
samochód
wojsko
poczta
kolej
pułk
batalion
obóz
węgiel

To jest magazyn państwowy.

Jaki kurs pan skończył
w tym roku?

wakacje

Skończyłem w tym roku
kurs wakacyjny.

rok
miesiąc
dzień
jesień

Jaki to jest związek?

robotnik

To jest związek robot-
niczy.

urzędnik
lotnik

Jaki to jest kierunek?

południowy, zachodni

To jest kierunek połu-
niowo-zachodni.

Z jakiego kierunku pan
jedzie?

W jakim kierunku pan
jedzie?

O jakim kierunku pan
mówi?

południowy, wschodni
północny, zachodni
północny, wschodni

Jakiego koloru jest
ten krawat?

biały, czerwony

Ten krawat jest biało-
czerwony.

zielony, czarny
żółty, zielony
czarny, biały
zielony, czerwony

Jaka to jest delegacja?

polska, francuska

To jest delegacja
polsko-francuska.

polska, amerykańska
polska, włoska
polska, szwajcarska
polska, angielska
francuska, amerykańska
francuska, włoska
francuska, szwajcarska

LESSON 64

Translation English - Polish

Dear Bolek,

You promised to write to me and tell me how you are spending your vacation at camp. I am still waiting for that letter. As you know I am spending my vacation with father, mother and Zosia on grandfather Nowicki's farm, near Wieliczka. It is quite a large farm. Grandfather has 6 cows and each one of them gives 12 liters of milk daily. Zosia is learning how to milk them and, as you can imagine, she milks them very badly. I help grandfather feed the cattle. Mother spends much time in the dairy. Father works with grandfather and uncle Joe in the fields. Grandfather's fields are 4 kilometers from the house; it is too far to walk, so they go by cart.

Granny only takes care of the poultry now, because she has not felt well lately. I like to help her because she is very kind (good) to me. She often says to me so nicely: "It's hot today, Tadzio, go and swim in the pond, I will finish the work myself".

Grandfather is also very nice. In the evening, when it is dark, he and I sit on the porch and talk. He tells me (narrates) very interesting stories about the times before the war.

Now, dear Bolek, I hope to get a long letter from you soon (quickly).

Tadzio.

LESSON 64

Military Situation No.2

Walczak poszedł do magazynu mundurowego (supply room). Tam on otrzymał bluzę, spodnie, czapkę i buty. Następnie poszedł on do magazynu broni

(ordnance store) i tam otrzymał takie rzeczy jak: maska przeciwgazowa, karabin, bagniet, łopatką, hełm i plecak.

Potem poszedł Walczak do swojej kompanii. Tam kapral sprawdzał czy żołnierze mają łóżka w porządku. Tu widzimy żołnierzy, którzy stoją przy łózkach.

Na następnym obrazku widzimy jak żołnierze noszą skrzynie z amunicją (ammunition) do ciężarówki. Dalej stoi Walczak w pełnym uzbrojeniu. Obok Walczaka stoi sierżant. Walczak ma plecak, karabin, hełm, ładownice z nabojami i manierkę. Ma on także worek na rzeczy (duffel bag).

Następnie widzimy jak Walczak dostaje przepustkę. Na ostatnim obrazku widzimy, jak Walczak wychodzi z koszar i pokazuje żandarmowi przepustkę.

LESSON 64

Oral - Aural Drill

Part I - Military Situation No.2 (Use appropriate wall cartoon)

1. Dokąd poszedł Walczak?
2. Do jakiego magazynu poszedł Walczak?
3. Co otrzymał Walczak w magazynie mundurowym?
4. Gdzie otrzymał Walczak bluzę, spodnie, czapkę i buty?
5. Dokąd poszedł Walczak z magazynu mundurowego?
6. Do jakiego magazynu poszedł Walczak z magazynu mundurowego?
7. Co otrzymał Walczak w magazynie broni?
8. Gdzie otrzymał Walczak bagniet, łopatkę, maskę przeciwgazową, karabin, hełm i plecak?
9. Dokąd poszedł Walczak z magazynu broni?

10. Skąd poszedł Walczak do koszar?
11. Co sprawdzał kapral w koszarach?
12. Kogo widzimy przy łózkach?
13. Co robią żołnierze przy łózkach?
14. Co noszą żołnierze do ciężarówki?
15. Z czym są skrzynie, które noszą żołnierze?
16. Kto stoi w pełnym uzbrojeniu?
17. Kto stoi obok Walczaka?
18. Jak jest uzbrojony Walczak?
19. Co Walczak ma na osobiste rzeczy?
20. W czym Walczak ma osobiste rzeczy?
21. Co widzimy następnie?
22. Co dostaje Walczak?
23. Skąd wychodzi Walczak?
24. Komu Walczak pokazuje przepustkę?

Part II - Dialog

1. Z czego się składa uzbrojenie strzelca w piechocie? (karabin,
bagnet, granaty ręczne)
2. Jakie uzbrojenie ma każdy żołnierz piechoty? (rifle, bayonet, hand
grenades)
3. Do czego jest podobne uzbrojenie osobiste żołnierza broni pancernej?
(uzbrojenie żołnierza piechoty)
4. Czym są czołgi w broni pancernej? (główna broń, podstawowa broń)
5. Co jest główną bronią broni pancernej? (tanks)
6. W co są uzbrojone czołgi? (guns, machine guns)
7. Ile lekkich karabinów maszynowych ma pluton piechoty? (3 light
machine guns)
8. Jaką jeszcze broń ma pluton piechoty? (rocket launcher)

9. Ile plutonów strzeleckich jest w kompanii piechoty? (3 rifle platoons)
10. Jaki jest jeszcze pluton w kompanii piechoty? (heavy weapons platoon)
11. Jaka broń jest w plutonie broni towarzyszącej? (light mortars, recoilless rifles)
12. Jakie oddziały są w dowództwie kompanii piechoty? (company command group, administration group)
13. Kto zwykle dowodzi kompanią? (captain)
14. Kto zwykle dowodzi batalionem? (major, lt.colonel)
15. Czy Zygmunt wiedział, co wolno jeńcowi powiedzieć w niewoli? (yes, no)
16. Gdzie nigdy nie będzie Zygmunt? (niewola, wojna)

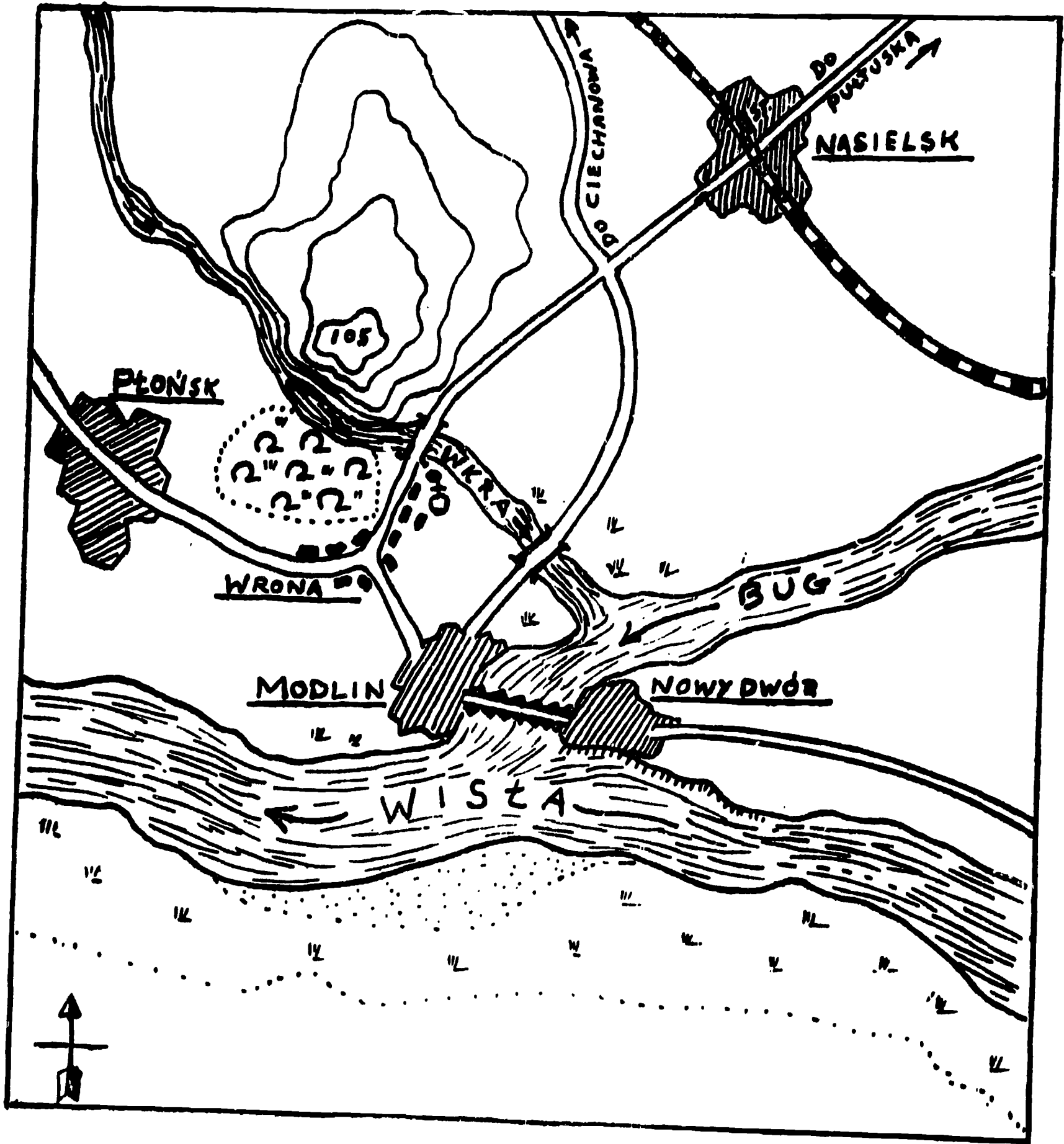
Part III

1. Od jak dawna jest pan w wojsku?
2. W jakim rodzaju broni pan służył?
3. Z czego się składa osobiste uzbrojenie strzelca w polskiej piechocie?
4. Z czego strzela piechur?
5. Po co ma piechur karabin?
6. Do jakiej walki strzelec piechoty używa bagnetu?
7. Czego używa strzelec do walki na bagnety?
8. Na czym jest bagnet podczas walki na bagnety?
9. Co jeszcze należy do uzbrojenia żołnierza piechoty oprócz karabinu i bagnetu?
10. Jakie uzbrojenie osobiste mają strzelcy w broni pancernej?
11. Jakiej broni głównie używa broń pancerna? (czołgi)
12. Jakie uzbrojenie ma czołg?
13. Czy działa i karabiny maszynowe są uzbrojeniem czołgu?
14. Jaką broń ma pluton piechoty?
15. Czy pluton piechoty ma karabiny maszynowe?

16. Ile karabinów maszynowych ma pluton w polskiej piechocie?
17. Czy pluton piechoty ma granatnik przeciwpancerny?
18. Do czego można strzelać z granatnika przeciwpancernego?
19. Z ilu plutonów strzeleckich składa się kompania piechoty?
20. Ile plutonów broni towarzyszącej ma kompania piechoty?
21. Który pluton w kompanii ma lekkie moździerze i działka bezodrzutowe?
22. Jaki stopień wojskowy ma oficer, który dowodzi kompanią?
23. Jakie oddziały są w dowództwie kompanii?
24. Czy poczet dowódcy kompanii i drużyna decy kompanii należą do dowództwa kompanii?
25. Kto ma wyższy stopień wojskowy, dowódca kompanii, czy dowódca batalionu?
26. W jakim stopniu wojskowym jest dowódca batalionu?
27. Czy pan wie, co wolno powiedzieć nieprzyjacielowi, kiedy żołnierz dostanie się do niewoli?
28. Jak nazywamy żołnierza, którego nieprzyjaciel wziął do niewoli?
29. Gdzie mieszkają żołnierze, których nieprzyjaciel wziął do niewoli?
30. Jak nazywa się obóz, w którym są jeńcy?

LESSON 64

Military Interpreting Practice No.1

LESSON 64

Military Interpreting Practice No.1

1. What is your name?
2. Where were you born?
3. What is your military rank?
4. In what unit did you serve?
5. What was your job?
6. How many squads were there in your platoon?
7. What kind of weapons did your platoon have?
8. What was the rank of your assistant?
9. And of the squad commanders (leaders)?
10. How many platoons were there in a company?
11. What kind of weapons did the heavy weapons platoon have?
12. What other units were in the rifle company besides the rifle platoons and the heavy weapons platoon?
13. And who commanded the 2nd company?

Nazywam się Jan Piotrowski.

Urodziłem się w Mławie.

Jestem podporucznikiem. (2/Lt.)

Służyłem w 2-ej kompanii strzeleckiej, I-go batalionu, 7-go pułku piechoty.

Byłem dowódcą I-go plutonu strzeleckiego.

Trzy drużyny strzeleckie.

Każdy żołnierz miał karabin, bagnet i parę granatów ręcznych. Oprócz tego mieliśmy w plutonie trzy lekkie karabiny maszynowe i granatnik przeciwpancerny.

On był plutonowym.

Dowódcami drużyn byli kaprale.

W kompanii były trzy plutony strzeleckie i jeden pluton broni towarzyszącej.

Lekkie moździerze i działka bezodrzutowe.

Był jeszcze poczet dcy kompanii i drużyna dcy kompanii.

Kapitan Bolesław Kutrzeba.

14. Where were you captured
(taken prisoner)?

Wzięli mnie do niewoli koło szosy
Wrona-Nasielsk między skrzyżowaniem
dróg, a mostem na rzece Wkrze.

15. Here is a map. Please show
me exactly where?

O tutaj. Na szosie na południe
od wzgórza 105.

16. And where was the HQ of the
2nd company?

We wsi Wrona, na południe od rozwide-
nia dróg, po prawej stronie szosy Wro-
na-Modlin.

17. Which company was to the left
of yours?

Na lewo była 3-cia kompania, I-go
baonu.

18. And where was the HQ of that
company located?

W lesie na północ od wsi Wrona.

19. Can tanks cross (use) the
bridge on the Wkra near Wrona?

Nie, nie wszystkie czołgi mogą
przejechać. Jest tam stary most drow-
niany, więc tylko lekkie czołgi
mogą przejechać przez ten most.

20. What was your company's ob-
jective?

Skrzyżowanie dróg na północny-
wschód od mostu na Wkrze.

21. Did all the rifle platoons
of the 2nd company take part
in the attack?

Nie. Tylko dwa, I-szy i II-gi.

22. Did you see the commander of
the 2nd company before the
attack?

Tak. Godzinę przed natarciem mie-
liśmy odprawę u dcy kompanii.

23. Who, besides yourself, was at
that briefing?

Wszyscy dcy plutonów.

24. And the assistants?

Oni także byli.

LESSON 64

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. John speaks English well but Bolek speaks it better because he spent 3 years in the American army.
2. In a big department store clothes (often) cost less than in a small store.
3. If you don't work faster you will lose your job.
4. It is colder in winter in Warsaw than in Monterey.
5. You get up at seven, and you think that is early? I get up at six and start work an hour earlier than you.
6. Factory workers work harder than office workers, but the people who work hardest are the wives of the factory workers and the office workers.
7. I know this town better than you (formal) (know it) because I have lived here longer than you.
8. Leather handbags are cheaper in France than here, but they are cheapest in Italy.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe the arrival of the Nowicki family at Niegosławice, basing your story on Dialog 60 and 61.

LESSON 64

Vocabulary

bezodrzutowy, bezodrzutowa,
bezodrzutowe

- recoilless

broń towarzysząca
(abbr.: br. tow.)

czołg, m.
czołgu, gen. s.

d-ca
abbr.: dowódca

dowodzić, i. (no p.)
dowodzę
dowodzi

drużyna dowódcy kompanii

działo, n.

działo bezodrzutowe

granatnik przeciwpancerny

karabin maszynowy

maszynowy, maszynowa, maszynowe
maszynowo

moździerz, m.
moździerza, gen. s.

niewola, f.

npl.
abbr. of nieprzyjaciel

oddział, m.
oddziału, gen. s.

osobisty, osobista, osobiste

poczet d-cy kompanii

podobny, podobna, podobne

podpułkownik, m.

przeciwpancerny, przeciwpancerna,
przeciwpancerne

przedmiot, m.
przedmiotu, gen. s.

przedmiot natarcia

- heavy weapons

- tank

- commander, C.O.

- to command (to have command over)

- administration group

- gun, small gun

- recoilless rifle

- rocket launcher

- machine gun

- machine (as adj.)

- by machine

- mortar

- captivity

- enemy

- unit, detachment, outfit

- personal

- company command group

- similar

- Lt. colonel

- anti-tank

- objective, object, subject

- objective of attack

ręczny, ręczna, ręczne
ręcznie

- hand (as adj.)
- hand made

składać się, i. (no p.)
składam się
składa się

- to consist of, to fold

skrzyżowanie, n.

- crossroads

słownik, m.
słownika, gen. s.

- dictionary

towarzyszący, towarzysząca,
towarzyszące

- accompanying

uzbrojenie, n.

- armament

uzbrojony, uzbrojona, uzbrojone

- armed

LESSON 65

Grammar Perception Drill

VERBAL NOUNS

Verbal noun = noun formed from a verb

Verbal noun expresses action
 or
 state

1. Require students to replace the infinitive forms of the following phrases by verbal nouns. (Check whether students understand the meaning of those phrases.)

a/ Verb infinitive
ending in
-(i)ać

Verbal noun
ends in
-(i)anie

Instructor:

Students:

pakować walizkę (acc.)
fotografować morze
sprzątać mieszkanie
wycierać naczynie
aresztować sekretarkę
urządzać wesele
zatrzymać samochód
brać udział w zebraniu
ładować jabłka na pociąg
zwiedzać miasto
kąpać dziecko
chowć świnie
pisać książkę
siać żyto
zbierać jabłka
spędzać czas
odwiedzać chorych
aresztować żołnierza
strzelać z karabinu
wysiadać z pociągu
czekać na doktora

Pakowanie walizki (gen.)

b/ -yć
-(i)eć
-ić

-(i)enie

(Except monosyllabic infinitives and their derivatives)

Instructor:

Students:

liczyć jajka (acc.)

Liczenie jajek (gen.)

ćwiczyć żołnierzy
mówić prawdę
łowić ryby
golić studentów
palić papierosy
młócić żyto
sprawdzić rachunki
prowadzić samochód
saǳić warzywa
przechodzić przez ulicę

c/ -sić

Instructor:

kosić łąkę
gasić ogień
przynosić książki do szkoły

-szenie

Students:

koszenie łąki

d/ -zić

Instructor:

wywozić towary
przywozić prezenty dzieciom

-żenie

Students:

wywożenie towarów

e/ -oić

Instructor:

doić krowy

-ojenie

Students

dojenie krów

2. Require students to replace the infinitive forms of the following phrases by verbal nouns (Check whether students understand the meaning of those phrases).

Instructor:

Dowodzić kompanią. (instr.)
startować samolotem (instr.)
opiekować się rodziną (instr.)
sterować łódką (instr.)

Students:

Dowodzenie kompanią.
(instr.)

Szukać szczęścia. (gen.)

uczyć języka polskiego (gen.)

Przyglądać się zabawie. (dat.)

Szukanie szczęścia.
(gen.)

Przyglądam się
zabawie. (dat.)

3. Instructor:

Do czego pan się
przygotowuje?

Suggested words:

gotować obiad

pisać pracę domową
prześwietlać pacjenta
uczyć studentów
uczyć się lekcji
sprzedawać samochody
przyjmować gości
płacić rachunki
ubierać się
ubierać dziecko
kąpać się
kąpać dziecko
czesać córkę
startować samolotem
golić się
golić syna
pływać
fotografować żonę
pakować rzeczy
sprzątać mieszkanie
liczyć książki
przywitać delegację
zbierać owoce
karmić kury
kosić łąkę

wysiadać z pociągu
sprawdzać rachunki
zwiedzać Warszawę
dowodzić plutonem

Students:

Przygotowuję się do goto-
wania obiadu.

Czemu pan się przygląda?

startować samolot

golić żołnierza
sterować łódką
siać żyto
łowić ryby
karmić konie
doić krowy
prześwietlać pacjenta

Przyglądam się starto-
waniu samolotów.

Na co oni się patrzą?

karmić konie

Oni patrzą na karmie-
nie koni.

Co on im pokazuje?

kosić żyto

On im pokazuje
koszenie żyta.

sterować łódkami
wiązać snopki

Co oni teraz zaczynają?

pakować walizki

Oni teraz zaczynają
pakowanie walizek.

kąpać dzieci
sprzątać mieszkanie
pisać książkę
naprawiać samochód

Czym pan się teraz
zajmuje?

zbierać owoce

Zajmuję się zbiera-
niem owoców.

karmić kaczki
siać żyto
docić krowy
fotografować
sprzedawać meble
liczyć czapki
urządzać zabawę
zrywać owoce z drzewa

O czym ty mówisz?

aresztować Walczaka

Mówię o aresztowaniu
Walczaka.

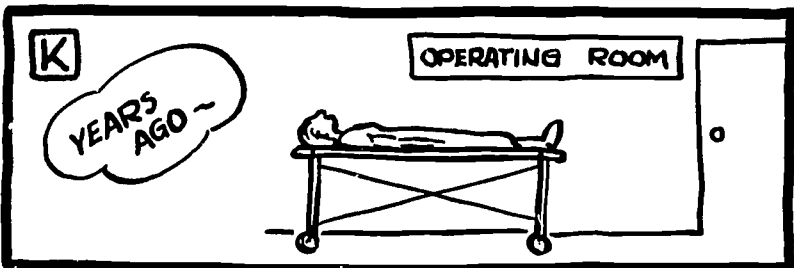
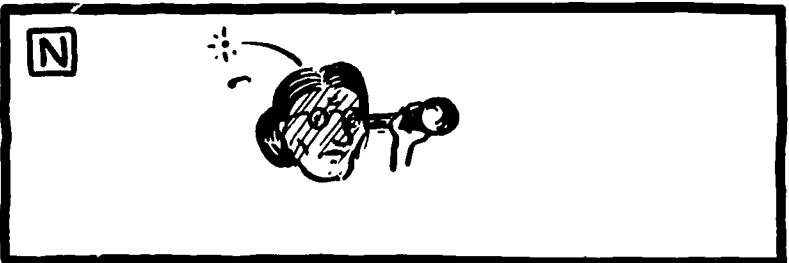
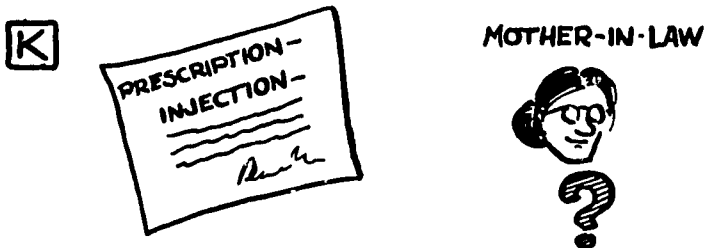
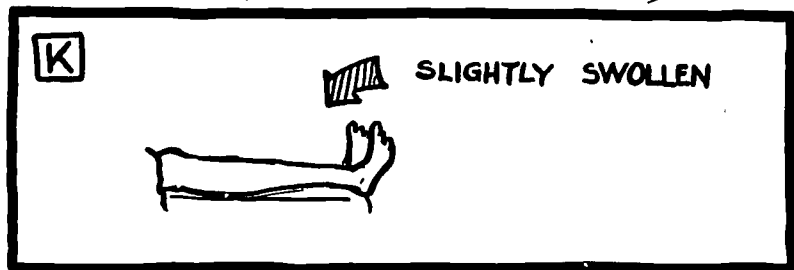
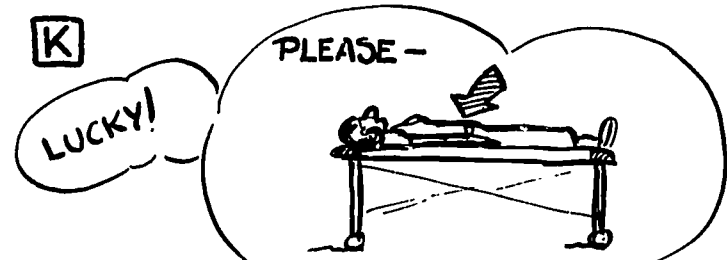
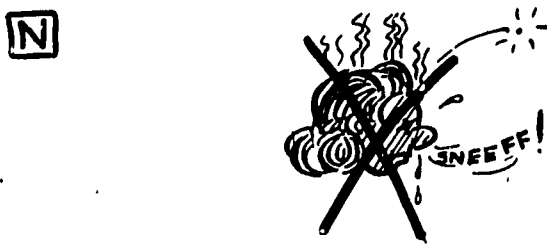
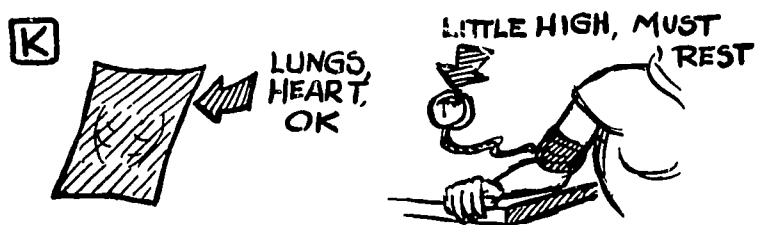
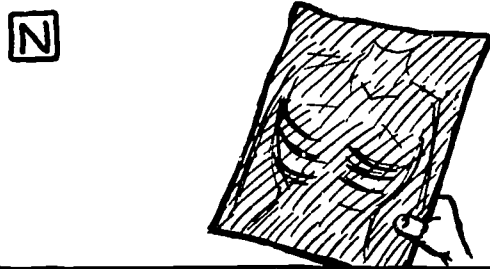
rozpoznać teren
łowić ryby
brać udział w zebraniu
dowodzić plutonem
sprawdzać wykaz bielizny
siać owies
przygotować lekcję
wycierać talerze

4. Require students to use the following expressions:

do widzenia, dzień dobry, dobry wieczór, jak się (pan) ma, co słychać
u pana, życzę (panu) powodzenia, czym mogę (panu) służyć, jak (panu)
poszło - according to the degree of familiarity,

e.g.:

Do widzenia panu (pani) - formal
Do widzenia, panie Janie (pani Jadwigo)
Do widzenia, panie Jasiu (pani Jadziu)
Do widzenia (ci) Andrzej (Jadwigo) - informal

LESSON 65

Dialog (At the doctor's)

K.: Dr. Kawecki
N.: Pani Nowicka

K.: Dzień dobry pani. Doskonale pani wygląda. Widzę, że pobyt na wsi bardzo dobrze pani zrobił.

Good morning, Mrs. Nowicki. You look fine. I see that the (your) stay in the country did you a lot of good.

N.: O tak. Już nie kaszlę i czuję się zupełnie dobrze.

Oh yes. I don't cough any more and I feel quite well.

K.: Czy była pani w szpitalu na prześwietleniu płuc?

Were you in the hospital for a lung X-Ray?

N.: Oczywiście. Jestem bardzo posłuszną pacjentką. Tu jest zdjęcie.

Of course. I'm a very obedient patient. Here is the picture.

K.: Dziękuję. Widzę, że płuca i serce ma pani zupełnie zdrowe. Teraz zbadamy ciśnienie krwi.

Thank you. I see you have completely healthy lungs and heart. Now we'll check your blood pressure.

(Po chwili)

(After a while)

Trochę za wysokie. Musi pani więcej odpoczywać i nie denerwować się.

A little too high. You must rest more, and not be nervous.

N.: Mąż i dzieci stale mi to mówią, ale wie pan, jak to jest w dużej rodzinie.

My husband and children tell me that continually but you know how it is in a large family.

K.: Wiem. Puls ma pani też trochę za szybki. Proszę teraz otworzyć usta. Gardło i nos są w porządku.

I know. Your pulse is also a little too fast. Now open your mouth; please. Throat and nose are O.K.

N.: Ja prawie nigdy się nie przeziębiam.

I hardly ever catch cold.

K.: Ma pani szczęście. Proszę się położyć, chcę jeszcze zbadać żołądek.

You are lucky. Lie down, please, I still want to examine your stomach.

N.: Z tym nigdy nie mam kłopotu. Mam dobry apetyt i mogę jeść wszystko.

I never have any trouble there (with that). I have a good appetite and can eat everything.

K.: Widzę, że ma pani trochę
spuchnięte nogi.

I see that you have slightly swollen
feet (legs).

N.: Osiem godzin dziennie jestem
na nogach. Nic dziwnego, że
mnie od tego stopy bolą.

I am eight hours daily on my feet.
No wonder that my feet hurt (from
that).

K.: Zapiszę pani zastrzyki, które
powinny pomóc. A jak się czu-
je teściowa pani?

I'll prescribe for you some in-
jections which should help. And
how is your mother-in-law?

N.: Niestety, nie dobrze. Ciągłe
choruje, a do tego słuch ma
już bardzo słaby.

Unfortunately, not well. She is
sick all the time and in addition
her hearing is very poor (already).

K.: No, nie jest już młoda i jak so-
bie przypominam kilka lat temu
miała poważną operację.

Well, she is not young any more,
and as far as I remember (I seem to
remember) several years ago she had
a serious operation.

N.: Do widzenia, panie Andrzej.

Good-bye, Andrew.

K.: Do widzenia, pani.

Good-bye, Mrs. Nowicki.

LESSON 65

Grammar Analysis

VERBAL NOUNS

It is possible to build nouns from many Polish verbs. The verbal noun is used as a noun and is always in the neuter gender.

Verb

Verbal noun

spotkać - to meet

spotkanie - the meeting

Verbal nouns derived from verbs ending in -ać in the infinitive are formed by changing -ć to -nie.

Verb

Verbal noun

sprzedawać - to sell sprzedawa + nie = sprzedawanie - (the) selling

e.g.:

On zajmuje się sprzedawaniem samochodów. - He is busy selling cars.

Verbal nouns derived from verbs ending in -yć and -eć in the infinitive are formed by changing the above endings into -enie (except monosyllabic infinitives and their derivatives).

Verb

Verbal noun

życzyć - to wish życzy + enie = życzenie - wishing, wish, greeting

e.g.:

Składam panu najlepsze życzenia. - I give you my best wishes.

Verb

Verbal noun

myśleć - to think myśle + enie = myślenie - thinking

e.g.:

Myślenie o tym nie pomoże. - Thinking about it will not help.

Verbal nouns derived from verbs ending in -ić in the infinitive (except monosyllabic infinitives and their derivatives) are formed by changing -ić to -ienie (see exceptions below).

Verb

Verbal noun

zamówić - order zamówi + ienie = zamówienie - (the) ordering, order

e.g.:

Zrobiłem zamówienie na nowe
meble.

- I placed an order for new
furniture.

Note that verbal nouns derived from verbs ending in -ścić, -sić, -zić, -cić, -oić or -aić in the infinitive take the ending -szczenie, -szenie, -żenie, -cenie, -ojenie and -ajenie respectively,

<u>czyścić</u>	- to clean	<u>kosić</u>	- to mow	<u>doić</u>	to milk
<u>czyszczenie</u>	- cleaning	<u>koszenie</u>	- mowing	<u>dojenie</u>	- milking

The direct object of the original verb from which the verbal noun was made is in the genitive case if the verb from which the verbal noun derived required the accusative case,

e.g.:

Pisanie książek jest
trudne.

- Writing books is difficult.

In other circumstances nouns immediately following verbal nouns are in the case required by the verb from which the verbal noun derives,

e.g.:

pisać piórem

- pisanie piórem

Verbal nouns can be formed from both aspects, perfective and imperfective.

Verbal nouns are declined like other neuter nouns ending in -ie.

Whenever there is a plain noun with the same meaning as a verbal noun, the verbal noun is seldom used and the plain noun is used instead,

e.g.:

pracowanie (not used)

- praca (used)

In Polish the word pan is often used with the first name. This form is less formal than "pan" alone, but more formal than the 2nd person singular,

e.g.:

Do widzenia panu (pani)	- formal
Do widzenia, panie Andrzeju	- less formal
Do widzenia, pani Jadwigo	
Do widzenia (ci) Andrzeju	- informal
Do widzenia (ci) Jadwigo	

Some Polish verbs require a special construction which differs from the English one,

e.g.:

Głowa mnie (acc.) boli.
 Głowa jego (acc.) boli.
 Mnie (dat.) się dobrze powodzi.
 Im (dat.) się dobrze powodzi.
 Zdaje mi się.
 Zdaje mu się.

- My head hurts (me).
 - His head hurts (him).
 - I am successful.
 - They are successful.
 - It seems to me.
 - It seems to him.

Below are some more commonly used verbal nouns formed from verbs introduced before:

podziękowania	- thanks	płacenie	- paying
gotowanie	- cooking	szukanie	- looking for
pisanie	- writing	przyjmowanie	- receiving
stanie	- standing	czekanie	- waiting
siedzenie	- sitting	telefonowanie	- calling up
chodzenie	- walking	ważenie	- weighing
uczenie	- teaching	mówienie	- speaking
uczenie się	- studying	branie	- taking
czytanie	- reading	spóźnienie	- delay
palenie	- smoking	ubieranie (się)	- dressing
chowanie	- raising	kąpanie (się)	- bathing
sprzedawanie	- selling	czesanie (się)	- combing, setting hair
odwiedzanie	- visiting (persons)	rozbieranie (się)	- undressing
startowanie	- start	golenie (się)	- shaving
wstąpienie	- joining, entering	wstawanie	- getting up
sprawdzenie	- checking	dawanie	- giving
pokazanie	- showing	przyglądanie (się)	- observing
zatrzymanie	- stopping	powiedzenie	- saying
przynoszenie	- bringing (in hand)	przeziębienie	- cold
przywołanie	- bringing (by means of transport.)	pływanie	- swimming
fotografowanie	- taking pictures	rozpoznanie	- reconnaissance
strzelanie	- shooting	zdobywanie	- capturing
przygotowanie	- preparation	zerwanie	- breaking
całowanie	- kissing	pakowanie	- packing
sprzątanie	- cleaning up	zamykanie	- closing
sterowanie	- steering	przechodzenie	- crossing
oddawanie	- giving back	wrzucanie	- throwing
urządzanie	- arranging	wycieranie	- rubbing, drying
leżenie	- lying	aresztowanie	- arresting
zmarwienie	- grief	wychodzenie	- going out
podanie	- presenting, application	spędzenie	- spending (time)
branie udziału	- taking part	zostawianie	- leaving
składanie	- folding	wołanie	- calling
ruszenie	- starting, moving	przywitanie	- welcoming
		urodzenie	- birth
		wynoszenie	- taking out
		zbieranie	- gathering, harvesting

siianie	- sowing	sadzenie	- planting
ładowanie	- loading	załadowanie	- loading
łowienie	- fishing	karmienie	- feeding
dojenie	- milking	dojrzewanie	- ripening
koszenie	- cutting, mowing	wiązanie	- binding
wysiadanie	- getting off	prowadzenie	- driving, managing, conducting
powodzenie	- success	maszerowanie	- marching
wyobrażenie	- idea	zdeenerwowanie	- nervousness
dowodzenie	- leading commanding	spanie	- sleeping
gaszenie	- putting out fire, switching off light	śpiewanie	- singing
spotkanie	- meeting	liczenie	- counting
		zwiedzanie	- sightseeing

LESSON 65

Structural Drill

Part I

Instructor:

Co zabrało panu dużo czasu?

Suggested words:

telefonować do ojca

gotować obiad
pisać na maszynie
słuchać radia
czekać na pociąg
kupować samochód
wynajmować mieszkanie
wysiadać z pociągu
meldować się u oficerów
opiekować się dziećmi
spać
kąpać się
czesać się
zamawiać bilety

Students:

Zabrało mi dużo czasu telefo-
wanie do ojca.

Co trwało długo?

liczyć pieniądze

ważyć towar
uczyć się

dzwonić (budzik)

Liczenie pieniędzy
trwało długo.

	kosić żyto nosić towary gasić ogień czyścić ubranie wozić żyto budzić brata doić krowy	
Czego pan nie lubi?	telefonować gotować pisać na maszynie słuchać (radio) czekać kupować prezenty opiekować się dziećmi kąpać się w zimnej wodzie liczyć ważyć uczyć się śpiewać na ulicy leżeć (długo w łóżku) zamawiać bilety nosić towary kosić żyto czyścić ubranie wozić żyto doić krowy	Nie lubię telefo- nowania.
Czemu pan lubi się przy- glądać?	pisać na maszynie gotować obiad meldować się (żołnierzy) startować (samoloty) kąpać dziecko czesać dziecko	Lubię przyglądać się pisanu na maszynie.
Za co pan płaci?	telefonować pisać na maszynie opiekować się dzieckiem uczesać kosić żyto gasić ogień czyścić ubranie wozić żyto doić krowy	Płacę za telefo- nowanie.
Kiedy pan to załatwi?	przed - zatelefonować do ojca	Przed zatelefono- waniem do ojca.

przed - ugotować obiad
 " - wykąpać się
 " - nauczyć się dialogu
 " - zamówić towar
 " - skosić żyto
 " - zamówić bilety
 do teatru

Kiedy pan przyjdzie do mnie?

po - zatelefonować do matki

Przyjdę do pana po zatelefonowaniu do ojca.

" - napisać list
 " - kupić książki
 " - wystartować samolot
 " - wykąpać się
 " - skosić żyto
 " - wydoić krowy
 " - zamówić towary

Instructor:

Suggested words:

Students:

Do czego są potrzebne pieniądze?

płacić rachunki

Pieniądze są potrzebne do płacenia rachunków.

Do czego są potrzebne książki?

uczyć się
czytać

Do czego są potrzebne garnki?

gotować

Do czego służy łóżko?

leżeć
spać

Do czego służy ołówek?

pisać

Do czego służy woda?

gasić ogień

Do czego służy budzik?

budzić rano

Do czego służy mydło?

prać

Do czego służy żyłotka?

golić się

Do czego służy szczoteczka do zębów?

czyścić zęby

Do czego służy wanna?

kąpać się

Do czego służy aparat fotograficzny?

fotografować

Do czego służy linia?

mierzyć

Do czego służy lornetka (okulary)?

patrzeć

Do czego służy walizka?

pakować rzeczy

Do czego służy klucz?

zamykać drzwi

Do czego służą usta?

całować

Do czego służy ścierka?

wycierać talerze

Do czego służy ręcznik?

wycierać ręce

Do czego służy łódka?

pływać

Do czego służą wiosła?

wiosłować

Do czego służy ster?

sterować

Do czego służy wędka?

łowić ryby

Do czego służy pług?
Do czego służy karabin?

orać
strzelać

Part II (Review of verbs)

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan robi?
Co ja robię?
Co on robi?
Co ona robi?
Co panowie robią?
Co my robimy?
Co oni robią?
Co one robią?
Co państwo Kowalscy robią?

gotować obiad?

Gotuję obiad.

pisać listy
chodzić do szkoły
uczyć się języka polskiego
czytać książkę
palić papierosa
sprzedawać samochód
pić herbatę
jeść obiad
myć się
spać

Co pan robił wczoraj?

pisać listy

Wczoraj pisałem listy.

Co pani robiła wczoraj?
Co ja robiłem (robiłam) wczoraj?
Co on robił wczoraj?
Co ona robiła wczoraj?
Co panowie (panie) robili (robiły) wczoraj?
Co my robiliśmy (robiłyśmy) wczoraj?
Co oni robili wczoraj?
Co one robiły wczoraj?

uczyć się języka polskiego
czytać książkę
pracować w ogrodzie
spać

Co pan będzie robił jutro?

przyjmować gości

Jutro będę przyjmował gości.

Co pani będzie robiła jutro?
Co ja będę robił jutro?
Co ja będę robiła jutro?
Co on będzie robił jutro?

Co ona będzie robiła jutro?
 Co panowie będą robić jutro?
 Co panie będą robiły jutro?
 Co my będziemy robili jutro?
 Co my będziemy robiły jutro?
 Co oni będą robili jutro?
 Co one będą robiły jutro?

czytać gazety
 piec chleb
 pracować w szkole
 płacić rachunki
 grać w piłkę
 opiekować się dziećmi

Co pan zrobi jutro?

napisać 5 listów

Jutro napiszę
 5 listów.

Co ja zrobię jutro?
 Co on zrobi jutro?
 Co ona zrobi jutro?
 Co panowie zrobią jutro?
 Co my zrobimy jutro?
 Co wy zrobicie jutro?
 Co oni zrobią jutro?
 Co one zrobią jutro?

zacząć nowy kurs
 wytrzeć kurze
 zasiać żyto
 wysłać paczki
 nauczyć się dialogu

LESSON 65

Translation English - Polish

Pfc. Zygmunt Nowicki received a pass for the whole evening. He sewed his new rank insignia on the shoulder loops of his class "A" uniform, then he brushed his uniform and cleaned his boots. After that he shaved. Zygmunt had a date this evening. While he walked to the movie theatre where he was to meet Hanka Małecka, Zygmunt was thinking about her. Zygmunt had met Hanka two months ago and he liked her more

and more every day. Hanka was very pretty girl. She was not very tall, her hair was as black as coal and her eyes as blue as the sea. She had small hands and beautiful legs. She also dressed better than other girls. When Zygmunt arrived at the theatre Hanka was not there, but she came a few minutes later. It was very dark in the movies so Zygmunt could not see who was sitting next to Hanka. Later on he found out that his best friend was sitting next to her. Hanka did not like the feature because it was a military picture about tanks, rocket launchers, machine guns, and recoilless rifles. During the whole film Hanka talked with Zygmunt's friend.

Translation
Polish - English

Zygmunt Nowicki został wzięty do wojska na jesieni. Przez pierwsze parę tygodni jego służby wojskowej pogoda była dobra, tylko noce były coraz zimniejsze. W wojsku ludzie muszą być nie tylko młodzi, ale i zdrowi. To też w pułku Zygmunta co rano żołnierze myli się w zimnej wodzie i brali zimny prysznic. Nie wszyscy żołnierze lubili zimną wodę, no ale trudno, wojsko to nie dom. Wielu młodych żołnierzy przeziębilo się. Zygmunt był dobrym żołnierzem. Miał zawsze mundur, buty i oporządzenie w porządku. Szef kompanii lubił go i dlatego na Boże Narodzenie Zygmunt dostał urlop i przyjechał do domu. Rodzice, siostra i młodszy brat nie mogli go poznać. Zygmunt wyglądał doskonale, o wiele lepiej niż parę miesięcy przedtem. Matkę martwiło tylko to, że Zygmunt często kaszlał. Wuj Adam dał mu jednak bardzo dobre lekarstwo; kazał on Zygmunтови wypić kilka kieliszków wódki z pieprzem. Przeziębienie przeszło mu natychmiast.

Questions

1. Kiedy Zygmunt Nowicki został wzięty do wojska? (jesień)
2. Jaka była pogoda przez parę tygodni? (good)
3. Jakie były noce w jesieni? (colder and colder)
4. Jacy muszą być ludzie w wojsku? (young and healthy)
5. W jakiej wodzie myli się żołnierze? (zimna)
6. Kto przeziębził się? (many young soldiers)
7. Jakim żołnierzem był Zygmunt? (dobry)
8. Co miał Zygmunt zawsze w porządku? (uniform and personal equipment)
9. Kogo lubił szef kompanii? (Zygmunt)
10. Co dostał Zygmunt na Boże Narodzenie? (leave)
11. Dokąd przyjechał Zygmunt na urlop? (dom)
12. Kto nie mógł poznać Zygmunta? (parents, sister and young brother)
13. Jak wyglądał Zygmunt? (wonderfully)
14. Kogo martwiło, że Zygmunt kaszlał? (matka)
15. Komu wuj Adam dał dobre lekarstwo? (Zygmunt)
16. Co kazał wuj wypić Zygmontowi? (wódka)
17. Ile kieliszków wódki kazał wuj wypić Zygmontowi? (several)
18. Z czym kazał wuj wypić wódkę? (pieprz)
19. Co przeszło natychmiast Zygmontowi? (cold)

LESSON 65

Oral - Aural Drill

Part I

1. Komu powiedział doktor Kawecki, że wygląda doskonale? (pani Nowicka, pani Nowak, pani Kowalska)
2. Komu dobrze zrobił pobyt na wsi? (pani Nowicka, pani Kowalska, pan Cichocki)
3. Jaki pobyt zrobił dobrze pani Nowickiej? (wieś, góry, morze)
4. Czy pani Nowicka jeszcze kaszlała? (no)
5. Jak czuła się pani Nowicka? (quite well, badly)
6. Gdzie była pani Nowicka? (szpital, kino)
7. Co zrobili pani Nowickiej? (prześwietlenie płuc, operacja)
8. Jaką pacjentką była p. Nowicka? (posłuszna, dobra, zła)
9. Co dała p. Nowicka doktorowi? (radiograph, photograph)
10. Zdjęcia czego dała p. Nowicka doktorowi? (płuca, noga, ręka)
11. Jakie płuca miała pani Nowicka? (zdrowy, chory)
12. Jakie serce miała p. Nowicka? (zdrowy, chory)
13. Co musiał jeszcze doktor zbadać? (blood pressure, stomach)
14. Jakie miała ciśnienie krwi p. Nowicka? (too high, too low)
15. Co musi robić pani Nowicka? (to rest, to drill)
16. Czego nie może robić pani Nowicka? (to be nervous, to work hard)
17. Kto jeszcze mówi, że pani Nowicka nie może denerwować się?
(husband and children, friends)
18. Jaką rodzinę ma pani Nowicka? (duża, mała)
19. Jaki puls miała p. Nowicka? (too fast, too slow)
20. Co kazał doktor otworzyć pani Nowickiej? (mouth, eyes)
21. Co jeszcze zbadał doktor pani Nowickiej? (throat and nose)
22. Jakie miała gardło i nos pani Nowicka? (porządek, zdrowy, chory)
23. Jak często pani Nowicka przeziębiała się? (almost never, often)

24. Komu kazał doktor położyć się? (pani Nowicka, pan Nowicki, pan Walczak)
25. Co chciał jeszcze zbadać doktor? (stomach, heart)
26. Z czym nie ma kłopotu p. Nowicka? (żołądek, nos, gardło)
27. Jaki apetyt ma p. Nowicka? (good, poor)
28. Czy pani Nowicka może jeść wszystko, co chce?
29. Co może jeść pani Nowicka? (everything, nothing)
30. Jakie nogi miała pani Nowicka? (trochę spuchnięty, zdrowy)
31. Ile godzin dziennie stoi pani Nowicka? (eight hours, four hours, one hour)
32. Ile godzin dziennie była pani Nowicka na nogach? (eight, one hour)
33. Co bolało panią Nowicką? (stopa (pl.), noga (pl.))
34. Co zapisał doktor pani Nowickiej? (injections, medicine)
35. Co powinno pomóc pani Nowickiej? (injections)
36. Jak się czuła teściowa pani Nowickiej? (unfortunately not well, very well)
37. Jaki słuch ma teściowa? (very poor, very good)
38. Co miała teściowa kilka lat temu? (poważna operacja, spuchnięta noga)

Part II

1. Jaki pan ma apetyt?
2. Na co pan ma apetyt?
3. Jakie może być ciśnienie krwi?
4. Jaki człowiek nie powinien denerwować się?
5. Czy pan był chory na serce?
6. Czy pan często przeziębiał się?
7. Co może boleć człowieka, kiedy przeziębiał się?
8. Kiedy pan kaszle?
9. Gdzie robią prześwietlenie płuc?
10. Po co doktor robi prześwietlenie płuc?

11. Co doktor widzi na zdjęciu?
12. Co musi otworzyć pacjent, kiedy doktor bada gardło?
13. Co musi zrobić chory, kiedy doktor bada żołądek?
14. Co może jeść człowiek, który ma zdrowy żołądek?
15. Czego pan nie powinien jeść, kiedy pan ma chory żołądek?
16. Czy kelnerki mają często spuchnięte nogi?
17. Dlaczego kelnerki mają często spuchnięte nogi?
18. Kto musi stać cały dzień na nogach?
19. Co pana czasem boli?
20. Kto umie robić zastrzyki?
21. Jak słyszy człowiek, który ma słaby słuch?
22. Czy pan ma dobry słuch?
23. Czy miał pan kiedy poważną operację?
24. Jaka to była operacja?

LESSON 65

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mary likes to look at herself in the mirror.
2. Mieczysław is not a good husband, he thinks only about himself.
3. Oh, now I remember the Kubickis, I had a very good time at their party when I was in Warsaw 10 years ago.
4. John woke up too late this morning, so he was late for the train.
5. I had no money with me.
6. Stefan should have sent his wife to the sea shore, but he preferred to buy himself a new car.
7. "The lecture will finish at nine, Zygmunt, so let's meet in the cafe at nine fifteen" - said Jadzia.
8. When one doesn't have what one likes, one must like what one has.
9. I got bad marks this year, because I did not study. I am angry at myself.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form 3 questions in Polish to each of the following statements from Part I: 2, 3, 6, 7, 9.

LESSON 65

Vocabulary

apetyt, m. apetytu, gen. s.	- appetite
ciśnienie, n.	- pressure
denerwować się, i. (zdenerwować denerwuję się się denerwuje się zdenerwuje się zdenerwuje się)	- to be nervous
gardło, n.	- throat
kaszeć, i. (kasznąć, p. kaszę kaszną kasze kasznie)	- to cough
nos, m. nosa, gen. s.	- nose
operacja, f.	- operation
pacjentka, f.	- patient (female)
płuco, n.	- lung
posłuszny, posłuszna, posłuszne posłusznie	- obedient - (obediently)
poważny, poważna, poważnie poważnie	- serious - seriously
prześwietlenie, n.	- X-Ray
puls, m. pulsu, gen. s.	- puls
słaby, słaba, słabe słabo	- weak, poor - weakly, poorly
słuch, m. słuchu, gen. s.	- hearing
spuchnięty, spuchnięta, spuchnięte	- swollen
stopa, f.	- foot

szpital, m.
szpitala, gen. s.

- hospital

szybki, szybka, szybkie

- quick, fast

teściowa, f.

- mother-in-law

usta, pl. only
ust, gen. pl.

- mouth, lips

zastrzyk, m.
zastrzyku, gen. s.

- injection, shot

zbadać, p. (badać, i.
zbadam badam
zbada bada)

- to examine, to check, to
investigate

zupełnie
zupełny, zupełna, zupełne

- quite, completely, utterly
- complete, utter

żołądek, m.
żołądka, gen. s.

- stomach

LESSON 66

Grammar Perception Drill

VERBAL NOUN continued

1.

Verb infinitive
ending in:
-ać

Verbal noun
ends in:
-enie

Require students to replace the infinitive forms of the following sentences by verbal nouns. (Check whether students understand the meaning of those sentences.)

a/ Instructor:

Students:

Wynająć mieszkanie.
Przyjąć towar.
Zająć miasto.
Zamknąć sklep.
Płynąć do wyspy.

Wynajęcie mieszkania.

Verb monosyllabic infinitive
and their derivatives ending in:

-ić
-yć
-uć

Verbal noun
ends in:
-icie
-ycie
-ucie

b/ Instructor:

Students:

Myć się.
Myć okna.
Umyć się.
Umyć podłogę.
Pić piwo.
Napić się piwa.
Żyć na wsi.
Bić się na wojnie.

Mycie się.

Derivatives
of the verb
ić

Verbal noun
ends in:
-cie

c/ Instructor:

Students:

Wyjść ze stacji.
Wejść do stacji.
Pójść do domu.
Odejść (pociąg).
Przejść przez góry.
Przyjść (pociąg).

Wyjście ze stacji.

3/ Irregular

jeść obiad
piec chleb

Verbal noun

jedzenie obiadu
pieczenie chleba

2.

a/ Instructor:

Do czego pan się
teraz przygotowuje?

Suggested words:

przyjąć gości
zamknąć sklep

myć się
myć dziecko
umyć psa
pić lekarstwo
przejsć przez rzekę

Students:

Przygotowuję się do
przyjęcia gości.

b/ Na co Stefan czeka?

wynająć dom

zająć miasto
zamknąć sklep
przyjąć towar
umyć stół
pójść do domu
odejść (pociąg)
przyjść (pociąg)

Stefan czeka na
wynajęcie domu.

c/ Czemu on się przyglą-
da?

myć dziecko
odejść (ten pociąg)
wejść do kina

On się przygląda
myciu dziecka.

d/ Kiedy pan pójdzie
spać?

zamknąć drzwi

przyjąć towar
wynająć rower
umyć dziecko
pójść do kina
wyjść (Władek)
przyjść (Zosia)
odejść (pociąg)

Pójdę spać po zamknię-
ciu drzwi.
Pójdę spać przed zam-
knięciem drzwi.

3. Instructor:

O czym pan z Wład-
kiem rozmawiał?

Suggested words:

karmić konie
kosić żyto
sadzić kartofle
młócić zboże

Students:

Rozmawiałem o karmie-
niu koni.

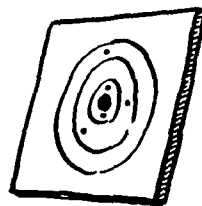
doić krowy
łowić ryby
chować kury
wynająć mój dom
zbierać owoce
strzelać z karabinu
sterować łódką
pływać w morzu
siać owies
prześwietlać płuca
dojrzewać owoce
dowodzić kompanią

Z

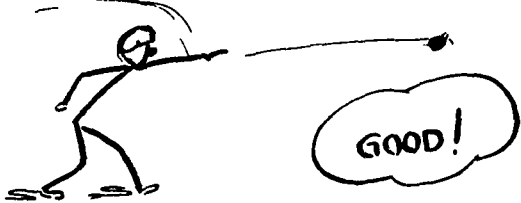

A

5 HITS:

Z

A

RIGHT, BUT—

Z

A

PRACTICE

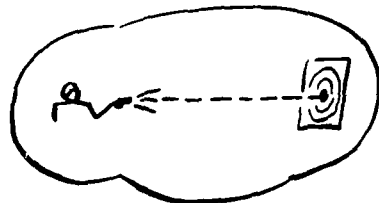
Z

A

BUT—

Z

FIRING POSITIONS?

A

EASY!

DIFFICULT!

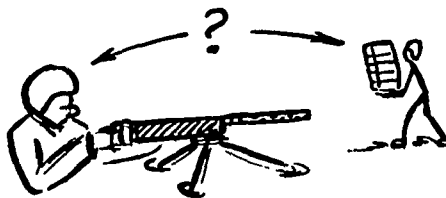

Z

LONG AGO.
NOW—

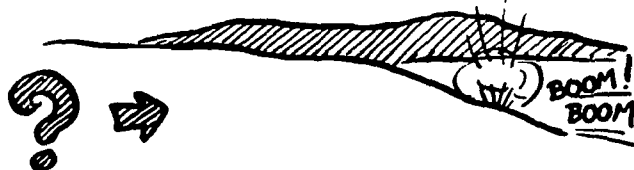
A

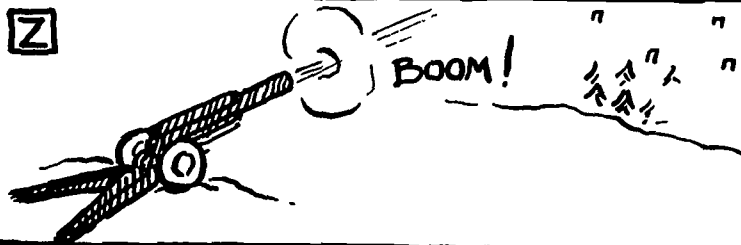
Z

EACH MEMBER DOES BOTH

A

Z

LESSON 66

Dialog (At the firing range)

Z.: Zygmunt Nowicki, st. strzelec

A.: Antoni Trepieński, rekrut

Z.: Słyszałem od sierżanta Gryki, że byliście na strzelnicy. Jak ci tam poszło?

I heard from Sergeant Gryka that you were on the firing range. How did you do there?

A.: Zupełnie dobrze. Miałem pięć trafnych strzałów w tarczy.

Quite well. I had 5 hits on the target.

Z.: Sierżant mówił mi, że dobrze rzucasz granatem.

The sergeant told me, that you throw grenades well.

A.: Owszem, ale w walce na bagnety nie bardzo mi się udało. Do kłucia trzeba mieć dużo siły.

Right, but in hand to hand combat I didn't do so well. For stabbing one must have a lot of strength.

Z.: Przecież jesteś silnym chłopakiem!

But you are a strong boy!

A.: Tak, brak mi jednak jeszcze wprawy.

Yes, however I still lack skill.

Z.: Czy widziałeś, jak sierżant Gryka strzelał z pistoletu?

Did you see Sgt. Gryka firing a pistol?

A.: Nie, ale mówili mi koledzy, że on jest doskonałym strzelcem.

No, but my colleagues told me that he is an excellent shot.

Z.: Czy ćwiczyliście już postawy strzeleckie?

Did you drill firing positions already?

A.: Tak. Postawa stojąca i leżąca są rzeczywiście łatwe, ale postawa klęcząca lub siedząca są trudne i męczące. A czy ty już umiesz strzelać z CKMu?

Yes. The standing position and the prone position are really easy, but the kneeling and sitting positions are difficult and tiring. And do you know how to fire a machine gun already?

Z.: O tak, nauczyłem się już dawno. Teraz mamy strzelanie z karabinów maszynowych w terenie.

O yes, I learned that long ago. Now we have machine gun operations (firing) in the field.

A.: Czym jesteś, celowniczym czy amunicyjnym?

What are you, a gunner or an ammunition bearer?

Z.: Jodnym i drugim. Każdy członek obsługi CKMu musi znać wszystkie funkcje.

Both (one and the other). Each member of the heavy machine gun crew must know all the jobs.

A.: Zygmunt, co to za wybuchy słychać z tamtej strony?

Zygmunt, what are these explosions I hear (one can hear) from that direction?

Z.: To artyleria strzela z dział na poligonie.

That's the artillery firing guns on the artillery range.

LESSON 66

Grammar Analysis

VERBAL NOUNS continued

Verbal nouns derived from verbs in -ać in the infinitive are formed by changing the ending -ać into -ecie.

Verb

wynajać

Verbal noun

wynajecie

e.g.: W tym domu są mieszkania do wynajęcia. - There are apartments for rent in this house.

Verbal nouns derived from the majority of monosyllabic verbs ending in -ić, -yc and -uc (and their derivatives) are formed by changing the ending -ć into -cie.

Verb

pić
myć
wymyć

Verbal noun

picie
mycie
wymycie

e.g.: Wymycie samochodu kosztuje dziesięć złotych. - (The) washing of a car costs 10 zlotys.

Verbal nouns derived from verbs ending in -c in the infinitive are formed by changing the ending -c into -żenie or -czenie.

Verb

piec
ostrzec (to warn)

Verbal noun

pieczenie
ostrzeżenie (warning)

e.g.: Bez ostrzeżenia kazali mi zapłacić pięć złotych. - Without warning they ordered me to pay five zlotys.

Verbal nouns derived from all derivatives of iść are formed by attaching the ending -ie.

Verb

wyjść
wejść

Verbal noun

wyjście
wejście

e.g.: Na prawo jest wyjście, a na lewo jest wejście. - There is an exit on the right side and an entrance on the left side.

Verbal nouns derived of all other verbs ending in -ść or -źć in the infinitive are usually irregular.

<u>Verb</u>	<u>Verbal noun</u>
znaleźć	znalezienie
e.g.: Po znalezieniu książki, wróciłem do domu.	- After finding the book I returned home.

Most verbal nouns have no plural.

<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
mieszkanie - apartment mieszkanie - living	mieszkania - apartments - no plural

Polish verbal nouns correspond in use to English noun ending in -ing. It must be stressed, however, that the words ending in -ing in English are not always nouns, but they may also be other parts of speech. Only when a word ending in -ing may be preceded by the article "the" in English, this noun should be translated by a verbal noun into Polish.

From now on regular verbal nouns formed from already known verbs will not be listed in the vocabulary unless the meaning of the verbal noun differs from that of the verb.

Below are some commonly used verbal nouns formed from verbs introduced before.

picie	- drinking
jedzenie	- eating
wynajęcie	- renting, hiring
znalezienie	- finding
pieczenie	- baking
mycie (się)	- washing
zdobycie	- capturing
wzięcie	- taking
zamknięcie	- closing
życie	- living, life

From now on whenever a new verbal noun appears in the dialog it will be followed in the vocabulary list by the usual forms of the verb from which it derives.

LESSON 66

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co długo trwało?

myć się

**Mycie się trwało
długo.**

szukać psa
pić wódkę
gotować obiad
przejść przez most
ubierać się

Kiedy pan zjadł kolację?

przed - wyjść z domu

**Zjadłem kolację
przed wyjściem
z domu.**

przed - pójść do kina
" przyjąć do kina
" odejść - pociąg
" wysłać list
" upiec ciastka
" zwiedzić miasto
" spotkać się z Zosią
" sprzątać mieszkanie
" zapakować ubrania
" kosić żyto na polu
" doić krowy

Co długo trwało?

gotować

**Gotowanie trwało
długo.**

pisać listy
chodzić po ulicy
uczyć się lekcji
czytać książkę
grać w piłkę
bawić się z dziećmi
palić papierosy
płacić rachunki
sprzedawać samochód
pomagać ojcu
słuchać radia
pytać studentów
czekać na ojca
kupować dom
telefonować
wysiadać z pociągu
leżeć w łóżku
meldować się
liczyć pieniądze

sprawdzać rachunki
 ubierać się
 załatwić tę sprawę
 startować samolot
 spać
 chorować
 orać
 sprzątać mieszkanie
 golić się
 przynosić towary
 przygotować kolację
 czesać córki
 czyścić buty
 napisać list do teściowej
 reperować samochód
 zapisywać dane
 sadzić kapustę
 wymeldować się z hotelu
 wycierać talerze
 ładować wóz
 karmić konie
 młócić zboże

Czego pan nie lubi?

gotować

Nie lubię
gotowania.

pisać listy
 czytać tę książkę
 sprzedawać samochody
 zapisywać dane
 słuchać wykłady
 czekać na doktora
 wyjeżdżać na wieś
 telefonować
 wysiadać z pociągu
 odpoczywać
 meldować się
 opiekować się
 chorować

uczyć się
 prosić o pieniądze
 płacić rachunki
 leżeć w łóżku
 piec ciastka
 liczyć pieniądze
 pić wódkę przed obiadem
 myć się w brudnej wodzie
 sprzątać
 śpiewać wojskowe piosenki
 łowić ryby
 nosić ciężkie rzeczy
 pakować
 przechodzić przez ulicę

Dzięki czemu pan ma dużo pieniędzy?

całować
pływać
wiosłować
maszerować
kosić zboże

Mam dużo pieniędzy dzięki pisaniu książek.

Na co pan ma teraz czas?

pisać książki
uczyć się
interesować się wszystkim
kupować i sprzedawać
wstąpić do wojska
czytać książki

Mam teraz czas na czytanie książek.

O czym się pan interesuje?

czytać książki
pisać listy
kupować meble
gotować
grać w piłkę
przyszyć oznaki stopnia
zbadać pacjenta
uczyć się języków
myć się
przygotować się do podróży
pływać
kosić żyto
orać
spać
uczyć się
płacić rachunki
liczyć pieniądze

Interesuję się gotowaniem.

O czym pan teraz mówi?

gotować
kupować
sprzedawać
startować samoloty
pisać książki
kosić zboże
słuchać komunikaty

Mówię teraz o aresztowaniu brata.

aresztować brata

gotować
pisać
kupować
grać
myć się
zamknąć dom
leżeć

Kiedy pan pójdzie do szkoły?

po - znaleźć książka

Pójdę do szkoły po znalezieniu książki.

- " upiec mięso
- " zapłacić rachunek
- " zjeść obiad
- " wstąpić do restauracji
- " skosić żyto
- " wypić kawę
- " zrobić kanapkę
- " posprzątać pokój
- " zatelefonować do Basi
- " napisać pracę domową
- " odwiedzić chorego
- " umyć się
- " wykapać się

Do czego jest potrzebny widelec?

jeść mięso

Widelec jest potrzebny do jedzenia mięsa.

Do czego jest potrzebna łyżka?

jeść supę

Do czego jest potrzebny wóz (samochód)?

jeździć

Do czego jest potrzebny piec?

piec mięso

Do czego służy mydło?

myć się

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan robi?
Co ja robię?
Co on robi?
Co panowie robią?
Co my robimy?
Co oni robią?
Co one robią?

gotować obiad

Gotuję obiad.

pisać list
chodzić do szkoły
bawić się
kosić żyto
orać pole
brać pieniądze

Co pan robił wczoraj?

wycierać kurze w pokoju

Wczoraj wycierałem kurze w pokoju.

Co ja robiłem wczoraj?
Co on robił wczoraj?

Co ona robiła wczoraj?
Co panowie robili wczoraj?
Co my robiliśmy wczoraj?
Co oni robili wczoraj?
Co one robiły wczoraj?

orać w polu
gasić pożar
pisać listy
kosić żyto
piec chleb

Co pan zrobił?

zacząć nowy kurs

Zacząłem nowy kurs.

Co ja zrobiłem wczoraj?
Co on zrobił wczoraj?
Co ona robiła wczoraj?
Co panowie zrobili wczoraj?
Co my zrobiliśmy wczoraj?
Co oni zrobili wczoraj?
Co one zrobiły wczoraj?

spóźnić się do szkoły
przebiegnąć się
zwiedzić miasto
odwiedzić ojca w szpitalu

Co pan zrobi jutro?

rzucić pracę
(rzucić - to resign,
to quit)

Rzucę pracę jutro.

Co ja zrobię jutro?
Co on zrobi jutro?
Co panowie zrobią jutro?
Co my zrobimy jutro?
Co oni zrobią jutro?
Co one zrobią jutro?

zjeść dobry obiad
wziąć brata do teatru
pomóc bratu młócić

LESSON 66

Translation English - Polish

Zbigniew Nowicki woke early this morning. He looked at his watch; it was only five o'clock. His wife, Helena, was not in the room. Then he remembered (recalled to himself) that Helena was in the hospital where their second child, a boy, had been born yesterday. Their daughter was at their neighbor's. Zbigniew knew that he could not see his wife and son before evening, but he wanted to find out right away how Helena was feeling. He washed, dressed and shaved quickly. Then for a full two minutes he looked at himself in the mirror. He thought he should look older and more serious than he looked yesterday morning. He had thought the same thing when his daughter had been born. But in the mirror he only saw a man who looked very young and very happy.

Zbigniew could not phone the hospital because he did not have a telephone, so he went to the hospital by bus. He was lucky, because in the hospital he met Helena's doctor. The doctor told him not to worry. He said that he had given Helena a shot and she had slept very well. This morning she and her son had a very good appetite.

Zbigniew then had breakfast in a coffee shop and bought himself some sandwiches for lunch (second breakfast). He was singing to himself gaily when he entered the office where he worked.

Translation Polish - English

Urlop przeszedł Zygmuntowi bardzo szybko. Chodził on często do kina, spotykał się z kolegami, był też kilka razy na zabawie.

Zygmunt musiał wracać do pułku zaraz po Nowym Roku. Zima tego roku

była ciężka (severe), śnieg padał codziennie i były duże mrozy. Służba wojskowa jednak to nie zabawa, to też ćwiczenia odbywały się jak zwykle. Żołnierzom dużo czasu zajmowało strzelanie z karabinów ręcznych i maszynowych, rzucanie granatami i walka na bagnety.

"Wojna nie będzie czekała, aż przyjdzie lato", odpowiadał sierżant kiedy żołnierze mówili mu, że jest im zimno. "Żołnierz musi być przygotowany do walki nie tylko w lecie, ale i w zimie".

Zygmunt lubił zimę. Chodzenie po śniegu, kiedy Zygmunt miał służbę wartowniczą, nie było łatwe, bo śnieg był duży i było bardzo zimno.

Dziś Zygmunt już jest starym żołnierzem, ale dobrze pamięta swoją pierwszą zimę w wojsku i swój pierwszy urlop. Młodemu rekrutom on zawsze mówi: "Nie martwcie się, po zimie na pewno przyjdzie wiosna!".

Questions

1. Co przeszło Zygmuntowi bardzo szybko? (leave)
2. Dokąd Zygmunt chodził często? (kino)
3. Z kim Zygmunt spotykał się? (koledzy)
4. Gdzie był kilka razy Zygmunt? (sabawa)
5. Dokąd musiał wracać Zygmunt po Nowym Roku? (pużk)
6. Jaka była zima tego roku? (very severe)
7. Co padało codziennie? (snow)
8. Jakie były mrozy? (big frost)
9. Czym nie jest służba wojskowa? (sabawa)
10. Co zajmowało dużo czasu żołnierzom? (shooting and throwing grenades, close combat drill)
11. Z czego strzelali żołnierze? (karabiny ręczne i maszynowe)

12. Czym rzucali żołnierze? (granaty ręczno)
13. Jaką walkę ćwiczyli żołnierze? (hand to hand combat)
14. Kiedy żołnierz musi być przygotowany do walki? (lato i zima)
15. Jaką porę roku lubił Zygmunt? (zima)
16. Po czym chodzenie nie było łatwe? (śnieg)
17. Podczas czego Zygmunt dużo chodził? (służba wartownicza)
18. Kim jest teraz Zygmunt? (stary żołnierz)
19. Co przyjdzie po zimie? (spring)

LESSON 66

Oral - Aural Drill

Part I

1. Gdzie byli żołnierze? (strzelnica, koszary)
2. Od kogo słyszał starszy strzelec Nowicki, że żołnierze byli na strzelnicy? (sierżant Gryka)
3. Jak poszło na strzelnicy rekrutowi Trepieńskiemu? (quite well, quite badly)
4. Ile miał rekrut Trepieński trafnych strzałów? (five direct hits, four hits)
5. W czym miał rekrut Trepieński trafne strzały? (tarcza)
6. Czym rzucał dobrze rekrut Trepieński? (granat ręczny)
7. Kto rzucał dobrze granatem? (recruit Trepieński, Cpl. Kowalski)
8. W jakiej walce nie udało się Trepieńskiemu? (walka na bagnety)
9. Komu nie udało się w walce na bagnety? (rekrut Trepieński, sierżant Gryka)
10. Czego trzeba mieć dużo do kłucia bagnetem? (siła, ćwiczenia /pl./)
11. Jakim chłopakiem był rekrut Trepieński? (silny, słaby)
12. Czy rekrut Trepieński miał wprawę do kłucia? (no)
13. Czego brakowało rekrutowi Trepieńskiemu? (wprawa)
14. Z czego strzelał sierżant Gryka? (pistolet, karabin, rewolwer)

15. Jakim strzelcem był sierżant Gryka? (doskonali, dobry, zły)
16. Jakie postawy ćwiczyli rekruci? (strzelecka)
17. Które postawy strzeleckie są łatwe? (standing, prone)
18. Czy postawy strzeleckie klęcząca i siedząca są trudne i męczące?
(yes, no)
19. Kiedy nauczył się strzelać sierżant Trepieński z ciężkiego karabinu
maszynowego? (long ago, not long ago)
20. Gdzie mają obecnie rekruci strzelanie z karabinów maszynowych?
(teren, strzelnica)
21. Jakie strzelanie mają obecnie rekruci? (karabiny maszynowe, karabiny)
22. Czym był Trepieński w obsłudze CKMu? (celowniczy, amunicyjny)
23. Co musi znać każdy członek obsługi CKMu? (all assignments)
24. Co było słychać z drugiej strony? (wybuch - pl.)
25. Z czego strzelała artyleria? (działa, moździerz)
26. Gdzie strzelała artyleria? (poligon, teren)

Part II

1. Czego uczą się rekruci na strzelnicy?
2. Z czego strzelają rekruci na strzelnicy?
3. Do czego strzelają żołnierze na strzelnicy?
4. Jaki strzelec ma trafne strzały w tarczy?
5. Które postawy strzeleckie są łatwe?
6. Które postawy strzeleckie są trudne i męczące?
7. Czym rekruci uczą się rzucać?
8. Czy pan rzucał granatem ręcznym?
9. Jak się nazywa walka podczas której żołnierze używają bagnetu?
10. Do czego używają żołnierze bagnetu?
11. Co żołnierz musi mieć, żeby dobrze kłuć?
12. Do czego strzelają podoficerowie i oficerowie z pistoletu na
strzelnicy?

13. Czy pan strzelał z pistoletu i jak panu poszło?
14. Co robi celowniczy obsługi karabinu maszynowego?
15. Co robi amunicyjny obsługi karabinu maszynowego?
16. Co muszą znać wszyscy członkowie obsługi CKMu?
17. Czy tylko na strzelnicy można strzelać z karabinu maszynowego?
18. Jakie rodzaje karabinów maszynowych pan zna?
19. Co musi robić strzelec, kiedy ćwiczy postawę strzelecką leżącą?
20. Co musi robić strzelec, kiedy ćwiczy postawę strzelecką siedzącą?
21. Co musi robić strzelec, kiedy ćwiczy postawę strzelecką stojącą?
22. Gdzie ćwiczą żołnierze strzelanie z dział?
23. Gdzie ćwiczą strzelcy strzelanie z karabinów?
24. Co słyszać kiedy strzela artyleria?
25. Kiedy słyszać wybuchy?

LESSON 66

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Small boys sometimes wear sailor suits.
2. French cakes are very tasty.
3. Yesterday we learned several Polish soldiers' songs.
4. Zbigniew Nowicki is an office clerk.

Translate into English:

1. Wczoraj był silny północny wiatr i śnieg padał. Była prawdziwa styczniowa pogoda.

2. Dostałem od rodziców rower, jako prezent imieninowy.

3. Nie było dosyć łóżek szpitalnych, więc ranni leżeli na kocach w korytarzu.

4. W książkach dla dzieci są często kolorowe obrazki.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Tell, in no less than forty words, what you learned from Dialog 64 about the organization and armament of an infantry company.

LESSON 66

Vocabulary

amunicyjny, m. amunicyjnego, gen. s.	- ammunition bearer
amunicyjny, amunicyjna, amunicyjne	- ammunition as adj.
brak (mi)	- (I) lack, (I am) short of
celowniczy, m. celowniczego, gen. s. celowniczo, nom. pl.	- gunner
chłopak, m.	- boy
ckm (cekaem), m. ckmu (cekaemu), gen. s.	- abbr. for heavy machine gun
członek, m. członka, gen. s. członkowie, nom. pl.	- member
ćwiczyć, i. (przećwiczyć, p. ćwiczę przećwiczę ćwicz przećwicz)	- to drill, to train
jak ci (tam) poszło?	- how did you do (there)?
klęczący, klęcząca, klęczące	- kneeling

kłucie, n.	- stabbing, pricking, sticking
kłuć, i. (ukłuć, p.- pokłuć, p. kłuje ukłuje pokłuje kłuje ukłuje pokłuje)	- to prick, to stab, to stick
leżący, leżąca, leżące	- lying, prone
męczący, męcząca, męczące	- tiring
obsługa, f.	- crew, operation, handling, service
ostrzec, p. (ostrzegać, i. ostrzegę ostrzegam ostrzeże ostrzega)	- to warn
pistolet, m. pistoletu, gen. s.	- pistol
poligon, m. poligonu, gen. s.	- artillery range
postawa, f.	- position, attitude
postawa strzelecka	- firing position
rzeczywiście	- really, indeed
rzucać, i. (rzucić, p. rzucam rzucę rzuca rzuci)	- to throw, to quit
siedzący, siedząca, siedzące	- sitting
silny, silna, silne silnie	- strong - strongly, with strength
siła, f.	- strength, force, power
słychać (only infinitive)	- one can hear
stojący, stojąca, stojące	- standing
strzał, m. strzału, gen. s.	- shot
strzelnica, f.	- rifle range
tarcza, f.	- target, shield
trafny, trafna, trafne trafnie	- to the point, pertinent - pertinently, to the point

trafny strzał

- hit

wprawa, f.

- practice, experience, skill

wybuch, m.

- explosion, outbreak, eruption

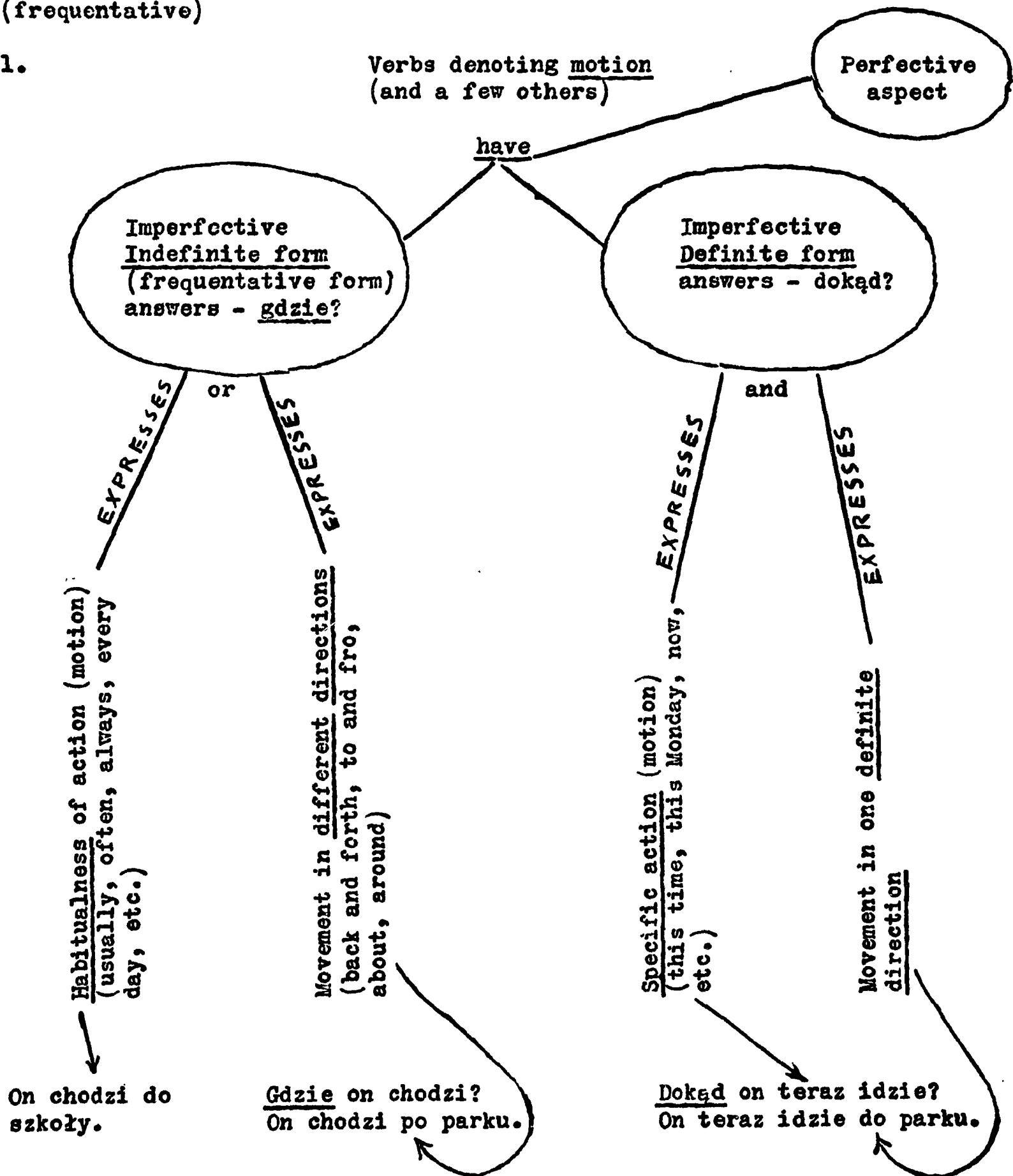
wybuchu, gen. s.

LESSON 67

Grammar Perception Drill

IMPERFECTIVE INDEFINITE FORM (frequentative)

1.

2. The frequentative aspect has 3 tenses:

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
ja chodziłem chodziłam	ja chodzę	ja będę chodził będę chodziła or ja będę chodzić

The following verb of motion have the frequentative form:

<u>Imperfective frequentative</u>	<u>Imperfective definite</u>	<u>Perfective</u>	
chodzić chodzę chodzi	iść	pójść	- to walk, to go on foot
jeździć jeżdżę jeździ	jechać	pojechać	- to go (by vehicle), to ride
biegać biegam biega	biegnąć (biec) biegnę biegnie	pobiegnać (pobiec) pobiegnę pobiegnie	- to run
nosić noszę nosi	nieść niosę niesie	zanieść zaniósę zanieście	- to carry (in hands, on back)
wozić wozę wozi	wieźć wiozę wiezie	zawieźć zawiozę zawiezie	- to convey, to haul (by vehicle), to cart, to drive, to ship, to transport, to deliver
latać latam lata	lecieć leczę leci	polecieć polecę poleci	- to fly
pływać pływam pływa	płynąć płynę płynie	popłynąć popłynę popłynie	- to swim, to float, to sail

Examples of other verbs which have a frequentative form:

jadać jadam jada	jeść jem je	zjeść zjem zje	- to eat
------------------------	-------------------	----------------------	----------

3.

a/

Instructor:

Suggested verbs:

Students:

Co ty robiłeś w parku?

chodzić

chodziłem w parku.

Co ty robisz w parku?

ja chodzę w parku.

Co ty będziesz robił w parku?

będę chodził w parku.

Co ja robiłem w parku?

ty

Co on robił w parku?

on

Co ona robiła w parku?

ona

Co my robiliśmy w parku?

wy

Co my robiliśmy w parku?

my

Co wy robiliście w parku?

oni

Co wy robiliście w parku?

one

Co oni robili w parku?

oni

Co one robiły w parku?

one

jeździć na rowerze

biegać

wozić ziemię (śnieg)

nosić narzędzia ogrodnicze

pływać w jeziorze

b/

Require students to translate the following sentences:

The child walks already.

The child is walking now to his mother.

He usually goes to church by car.

Look Mary, Mr. Kowalski is riding in his new car.

He usually drives very fast.

The children are running around the house.

He always runs for ten minutes before breakfast.

What are you doing children? We are running to the store.

What are you carrying? I am carrying a bag of sandwiches for my children.

Is your work hard? Oh yes, I have to carry heavy sacks of flour to the warehouse.

My work is easier. I have to deliver the sacks of flour to the station.

I saw him yesterday when he was transporting his furniture by car.

He is a pilot and he flies on the Warsaw-Kraków line.

Where is Janek flying today? He is flying to Gdynia.

Do you know how to swim? Yes, and I like to swim.

Where is this boat sailing to? It is sailing to that island.

4. The preposition zamiast requires the genitive case:

Instructor:

Czy pan chce kawę?

Czy pan chce mleko?

Czy pan chce piwo?

Czy pan chce wódkę?

Czy pan chce wodę?

Czy pan chce sok wiśniowy?

Students:

Nie, zamiast kawy proszę
o herbatę.

A

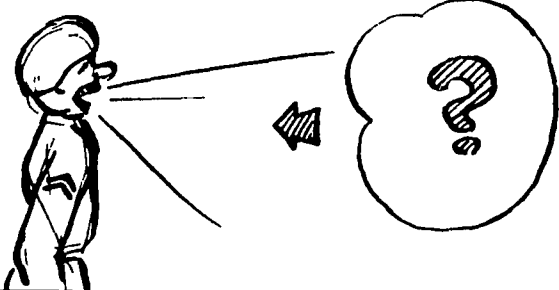

Z

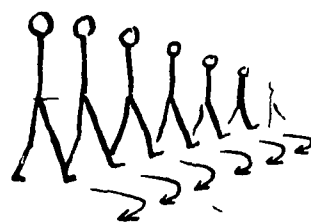
WAIT -

A

Z

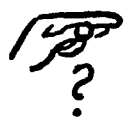
SIMULTANEOUS

A

DRILLS

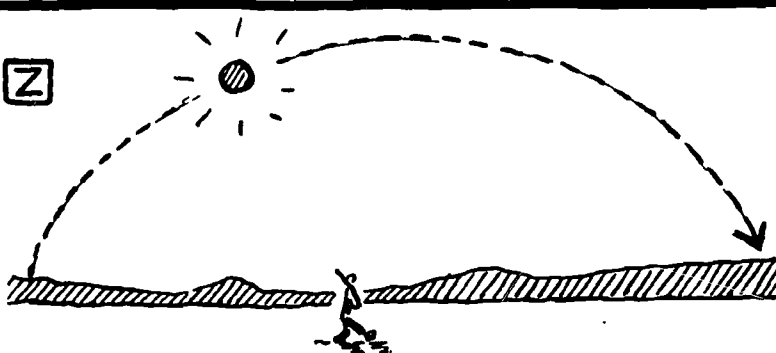
Z

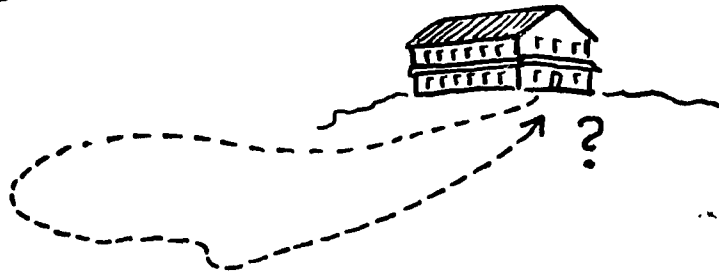
A

Z

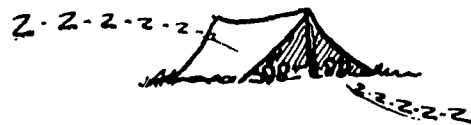

A

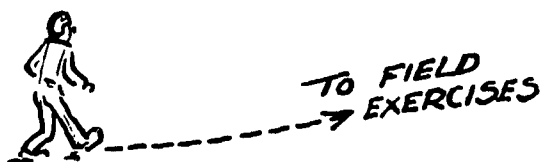

Z

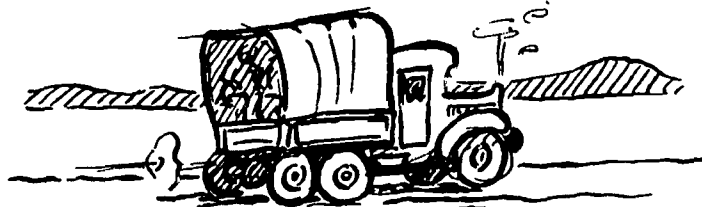
No -

A

Z

LESSON 67

Dialog (Commands and manual of arms)

A.: Antoni Trecpiński, rekrut

Z.: Zygmunt Nowicki, st. strzelec

A.: Zmęczony jestem jak cholera.
Cały dzień maszerowaliśmy z
karabinami na ramieniu.

I'm damned tired. All day we
marched with rifles (on the shoulder).

Z.: Poczekaj, przyzwyczaisz się.

Wait, you'll get used to it.

A.: Bardzo wątpię. Nie rozumiem
też dlaczego kapral tak krzy-
czy, kiedy wydaje komendy.

I doubt that very much. I don't
understand also why the corporal
shouts so when he issues commands.

Z.: Widocznie chce, żeby wszyscy
żołnierze wykonywali zwroty
w miejscu jednocześnie. A
jak ci idą chwyt broni?

Probably he wants all the soldiers
to execute facing movements simul-
taneously. And how are you getting
along with the manual of arms?

A.: Nieźle. Czasami tylko zamiast
"Na ramię broń!" robię "Prezen-
tuj broń!" albo "Do nogi broń!".
A jakie ty masz teraz ćwiczenia?

Not badly. Only sometimes instead
of "Shoulder arms!" I do "Present
arms!" or "Order arms!". And what
kind of drills do you have now?

Z.: Ćwiczymy na torze przeszkód.
Biegamy, skaczemy i wspinamy się
na przeszkody.

We drill on the obstacle course.
We run, we jump and we climb
obstacles.

A.: Czy wy macie długie marsze?

Do you have long marches?

Z.: O tak. Często maszerujemy cały
dzień. Słońce grzeje, a my musi-
my maszerować w nogę.

Oh yes. Often we march all day.
The sun blazes (warms) and we must
keep pace.

A.: Czy zawsze potem wracacie do ko-
szar?

Do you always return to the barracks
afterwards?

Z.: Nie. Często biwakujemy i spi-
my w namiotach na dwie osoby.

No. Often we bivouac and we sleep
in two-men tents.

A.: Czy zawsze chodzicie na ćwicze-
nia polowe pieszo?

Do you always go to field exercises
on foot?

Z.: Nie zawsze. Czasami wożą nas
ciężarówkami.

Not always. Sometimes they take us
in trucks.

LESSON 67

Grammar Analysis

IMPERFECTIVE FREQUENTATIVE (INDEFINITE) FORM

1. Some verbs have two form of the imperfective aspect. Imperfective (definite) and imperfective frequentative (indefinite) forms.

Imperfective aspect

Imperfective definite

jeść - to eat

Imperfective frequentative (indefinite)

jadać - to eat (habitually)

Polish verbs denoting motion (walking, flying, carrying etc.) have as a rule these two forms of the imperfective aspect.

Imperfective aspect

Imperfective definite

jechać - to go (by vehicle),
to ride

Imperfective frequentative (indefinite)

jeździć - to go (by vehicle),
to ride

A frequentative (indefinite) verb expresses the indefiniteness or habitualness of action, and no direction of movement is specified (back and forth, to and fro, about, around).

jeździć - to go (by vehicle) habitually or in different directions

On często jeździ do Warszawy.

- He often goes (by vehicle) (rides) to Warsaw.

On jeździ do pracy samochodem.

- He goes to work by car. (habitually or back and forth)

On teraz jeździ po parku.

- Now he is riding about the park. (not habitually but in different directions, about, around, all over)

An imperfective definite verb refers to one specific motion in one definite direction.

jechać - to be going, to go (by vehicle) in one specific instance and in one definite direction.

Widziałem wczoraj Janka, kiedy jechał do Warszawy. (specific instance and specific direction - Warsaw)

Jedź (imperative from jechać)
na prawo.

- Go (by vehicle) to the right.

The imperfective frequentative verbs have, like all other imperfective verbs a present, past and future tense.

<u>Past</u>		<u>Present</u>		<u>Future</u>	
ja	jeździłem jeździłam	jeżdżę		będę	jeździł jeździła or jeździć
ty	jeździłeś jeździłaś	jeździsz		będziesz	jeździł jeździła or jeździć
on	jeździł				
ona	jeździła	jeździ		będzie	jeździł jeździła jeździło or jeździć
ono	jeździło				
my	jeździliśmy jeździliście	jeździmy		będziemy	jeździli jeździli or jeździć
wy	jeździliście jeździliście	jeździcie		będziecie	jeździli jeździli or jeździć
oni	jeździli				
one	jeździli	jeżdżą		będą	jeździli jeździli or jeździć

The following verbs of motion have the imperfective frequentative form:

<u>Imperfective frequentative</u>	<u>Imperfective definite</u>	<u>Perfective</u>	
chodzić chodzę chodzi	iść	pójść	- to walk, to go (on foot)
jeździć jeżdżę jeździ	jechać	pojechać	- to go (by vehicle)
nosić noszę nosi	nieść	zanieść	- to carry
wozić wożę wozi	wieźć	zawieźć	- to drive, to ship
latać latam lata	lecieć	polecieć	- to fly

biegać
biegam
biega

biegnąć (biec)

pobiegnać (pobiec) - to run

pływać
pływam
pływa

płynąć

popłynąć - to swim

The above verbs are root verbs (basic verbs). A root verb is a verb which denotes an action or a state in the most general terms. A derivative (verb) is a verb which derives from a root verb and denotes a particular aspect (kind) of the action or state expressed by the root verb.

<u>Root verb</u>			<u>Derivative verb</u>	
<u>Imperf.</u> <u>frequent.</u>	<u>Imperf.</u>	<u>Perfect.</u>	<u>Imperct.</u>	<u>Perfect.</u>
chodzić	iść	pójść	wychodzić	wyjsć
to walk, to go on foot			to walk out, to go out	

The derivative verbs are formed from the root verbs by adding a prefix (other than the one added to form the perfective aspect of the root verb). A prefix is one or more syllable placed at the beginning of a word to change its meaning.

e.g.:

Wy (prefix) + chodzić (to walk) = wychodzić (to walk out)

Derivative verbs never have an imperfective frequentative form.

2. The preposition "zamiast" - instead of, requires the genitive case.

e.g.:

Zamiast kawy wypilem mleko. - Instead of coffee I drank milk.

Note:

However, zamiast if used as an adverb doesn't require any case form of the following noun,

e.g.:

Zamiast pociągami pojechałem autobusem.

LESSON 67

Structural Drill

Part I

a/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan dziś robi przez
cały dzień?

ja - chodzić po mieście

Chodzę przez cały
dzień po mieście.

Co pan zwykle robi?

Co pan często robi?

Czego pan nigdy nie
będzie robił?

ja - jeździć po mieście

" - nosić bagaże

" - wozić bagaże

" - latać samolotem

" - biegać z miejsca
na miejsce

" - pływać w jeziorze

Co ja dziś robię?

ty - chodzić po mieście

Ty chodzisz przez
cały dzień po
mieście.

Co ja zwykle robię?

Co ja często robiłem?

Czego ja nigdy nie
będę robił?

Suggested words as above

Co on dziś robi przez
cały dzień?

on - chodzić po mieście

On dziś przez ca-
ły dzień chodzi
po mieście.

Co pan Kowalski dziś robi
przez cały dzień?

Co on zwykle robi?

Co ona często robi?

Czego ona nigdy nie będzie
robiła?

Suggested words as above

Co panowie dziś robią
przez cały dzień?

my - chodzić po mieście

My chodzimy
przez cały dzień
po mieście.

Co panowie zwykle robią?

Co panowie często robili?

Czego panowie nigdy nie
będą robili?

Suggested words as above

Co my robimy przez
cały dzień?

Co my zwykle robimy?
Co my często robiliśmy?
Czego my nigdy nie bę-
dziemy robili?

Co oni robią przez cały
dzień?

Co oni zwykle robią?
Co oni często robili?
Czego oni nigdy nie
będą robili?

Co one dziś robią przez
cały dzień?

Co one zwykle robią?
Co one często robiły?
Czego one nigdy nie
będą robiły?

b/

Gdzie pan teraz je
obiad?

Gdzie ja jem obiad?

Gdzie on je obiad?

Gdzie ona je obiad?

Gdzie panowie jedzą
obiad?

Gdzie my jemy obiad?

Gdzie oni jedzą obiad?

Gdzie one jedzą obiad?

Gdzie pan zwykle (czasa-
mi, często, od czasu do
czasu) jada obiady (ja-
dał obiady, będzie jadał)?

wy - chodzić po mieście

Suggested words as at
the beginning of the
drill

oni - chodzić po mieście

Suggested words as at
the beginning of the
drill

one - chodzić po mieście

Suggested words as at
the beginning of the
drill

ja

ty

on

ona

my

wy

oni

one

ja

Wy chodźcie
przez cały
dzień po mieście.

Oni chodzą przez
cały dzień po
mieście.

One chodzą dziś
po mieście przez
cały dzień.

Jem teraz obiad
w restauracji.

Zwykle jadam
obiady w domu.

Zwykle jadałem
obiady w domu.
Zwykle będę ja-
dał obiady w
domu.

Gdzie ja zwykle (czasami,
często, od czasu do czasu)
jadam obiady (past, future)? ty

Gdzie on zwykle (czasami,
często, od czasu do czasu)
jada obiady (past, future)? on

Gdzie ona zwykle (czasami,
często, od czasu do czasu)
jada obiady (past, future)? ona

Gdzie panowie (panie, państwo)
zwykle (czasami, często, od
czasu do czasu) jadają obiady
(past, future)? my

Gdzie my zwykle (czasami,
często, od czasu do czasu)
jadamy obiady (past, future)? wy

Gdzie oni zwykle (czasami,
często, od czasu do czasu)
jadają obiady (past, future)? oni

Gdzie one zwykle (czasami,
często, od czasu do czasu)
jadają obiady (past, future)? one

Part II - Require students to translate the following sentences:

Are you going (on foot) to the store now?
Where do you usually go (on foot) after dinner?
Are you going (by vehicle) to Kraków now?
Where do you often go (by vehicle) after school?
Janek is taking (carrying) books to his friend.
This boy carries newspapers to the store from time to time.
The plane is flying now from Warsaw to Łódź.
The plane was flying for 1 hour over the town.
Johnny ran to school because he was late today.
Johnny was running about for an hour.
Sophie is swimming towards the shore.
Sophie was swimming for two hours.
I saw Kowalski while he was transporting (by vehicle) a new bed from
the store to his house.
He delivers vegetables to the town every day.

Part III

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czy pan kupił szafę?

półka

Nie, zamiast
szafy kupiłem
półkę.

Czy pan upił łóżko?
Czy pan kupił biurko?
Czy pan kupił krzesło?

kanapa
stół
fotel

LESSON 67

Translation English - Polish

Mr. Nowicki's mother has not felt well lately. She could not sleep because sometimes she coughed all night. She often had stomach pains (pains of the stomach) and ate very little. She got (was) weaker every day. Yesterday, when Joseph Nowicki was in Wieliczka, he went to doctor Walczak and asked him to come and see his mother. The doctor came this morning. Mrs. Nowicki, who knew him well, was glad to see him. She told him how delighted she was that her son John was spending his vacation in Niegosławice. Doctor Walczak likes to talk, but he had to visit patients that day, so he told Mrs. Nowicki, that he must examine her now. Dr. Walczak examined her throat and said that it was too red. He checked her blood pressure and her pulse. Then he examined her stomach. He knew that she had had an operation many years before. When he had finished, Dr. Walczak told Mrs. Nowicki that she would have to stay in bed for a week. Then he went to the kitchen where he talked with Mrs. Nowicki's husband and sons. He told them that Mrs. Nowicki was seriously ill. He said that she must stay in bed 7 or 8 days, because she is very weak, then they must take her to the hospital in Wieliczka for a stomach X-ray.

Translation
Polish - English

Dzień rekruta w koszarach zaczyna się pobudką o godzinie 5-ej rano. Ćwiczenia zaczynają się zaraz po śniadaniu. Podoficerowie każą rekrutom maszerować z karabinami na ramieniu. Potem przed koszarami przez kilka godzin wykonują oni zwroty w miejscu i chwytty bronią. Z daleka słychać komendy podoficerów: "Na ramię broń", "Prezentuj broń", "Do nogi broń", "Spocznij". W innym miejscu widać żołnierzy, którzy ćwiczą postawy strzeleckie. Niektórzy z rekrutów ćwiczą postawy siedzącą i kłęzącą, a niektórzy postawy stojącą i leżącą. Nad rzeką, za koszarami znajduje się tor przeszkód. Tam żołnierze biegają, skaczą przez niższe przeszkody a wspinają się na wyższe. W południe, rekruci brudni i zmęczeni wracają do koszar, myją się i idą na obiad. Już o godzinie 1330 jadą żołnierze ciężarówkami na strzelnicę. Tam stoją tarcze, do których rekruci strzelają z karabinów z postawy leżącej. Przed zachodem słońca wszyscy rekruci są w koszarach. Jeśli pada duży deszcz, żołnierze zamiast strzelania mają wykłady i uczą się regulaminu piechoty. Męczący dzień rekruta kończy się apelem wieczornym. O dziesiątej wszyscy żołnierze są w łózkach.

Questions

1. Czym zaczyna się dzień rekruta? (pobudka)
2. O której godzinie jest pobudka? (5 a.m.)
3. Kiedy zaczynają się ćwiczenia? (after breakfast)
4. Komu podoficerowie każą maszerować? (rekrut)
5. Co wykonują rekruci przed koszarami? (facing movement and manual of arms)
6. Jakie komendy słychać z daleka? (shoulder arms, present arms, order arms, at ease)
7. Co ćwiczą żołnierze w innym miejscu? (firing positions)

8. Co ćwiczą niektórzy rekruci? (sitting and kneeling positions)
9. Jakie postawy ćwiczą niektórzy z rekrutów? (prone position and standing position)
10. Co znajduje się nad rzeką? (obstacle course)
11. Gdzie żołnierze biegają i skaczą? (tor przeszkód)
12. Przez co żołnierze skaczą? (przeszkoda)
13. Na co wspinają się żołnierze? (przeszkoda)
14. Przez jakie przeszkody oni skaczą, a na jakie się wspinają? (niski, wysoki)
15. Kiedy rekruci wracają do koszar? (noon)
16. Co rekruci robią przed obiadem? (myć się)
17. O której godzinie żołnierze jadą na strzelnicę? (1330)
18. Czym żołnierze jadą na strzelnicę? (ciężarówka)
19. Dokąd jadą żołnierze po obiedzie? (strzelnica)
20. Co stoi na strzelnicy? (targets)
21. Z czego żołnierze strzelają? (karabin)
22. Z jakiej postawy oni strzelają? (leżąca)
23. Do czego żołnierze strzelają? (tarcze)
24. Kiedy wszyscy żołnierze są w koszarach? (before sunset)
25. Co robią żołnierze kiedy deszcz pada? (mieć wykład)
26. Zamiast czego mają żołnierze wykłady? (strzelanie)
27. Czego uczą się żołnierze na tych wykładach? (regulamin piechoty)
28. Czym kończy się dzień rekruta? (apel wieczorny)
29. O której wszyscy żołnierze są w łózkach?

LESSON 67

Oral - Aural Drill

Part I

1. Jak był zmęczony rekrut Trepieński? (as hell, a bit, very much)
2. Co robili rekruci przez cały dzień? (maszerować, strzelać)
3. Na czym mieli rekruci karabiny? (ramię, plecy)
4. Do czego przyswycał się rekrut Trepieński? (to march, to carry rifle)
5. Co robił kapral, kiedy wydawał komendy żołnierzom? (krzyżeć, mówić głośno)
6. Czy Trepieński rozumie dlaczego kapral krzyczy, kiedy wydaje rozkazy? (doesn't understand, doesn't know)
7. Co chce kapral, żeby żołnierze wykonywali jednocześnie? (facing movements)
8. Jakie chwytaki idą nieźle Trepieńskiemu? (broń, karabin)
9. Co robi czasami Trepieński, kiedy jest komenda "Na ramię broń"? (present arms)
10. Co jeszcze czasami robi Trepieński na komendę "Na ramię broń"? (order arms)
11. Gdzie miał teraz ćwiczenia st. strzelec Nowicki? (tor przeszkód, teren)
12. Co robili strzelcy na torze przeszkód? (biegać, skakać)
13. Na co wspinali się strzelcy? (obstacles, mountain)
14. Jakie marsze miał Nowicki? (długi, krótki, męczący)
15. Jak długo musiał maszerować Nowicki? (all day, 6 hours)
16. Co często grzało w dzień? (sun)
17. Jak muszą żołnierze chodzić podczas marszu? (to keep pace)
18. Co robią żołnierze po długich marszach? (biwakować, wracać do kossar)
19. W czym śpią żołnierze w obozie? (namioty)
20. Na ile osób były namioty? (for 2 persons, for 4 persons)
21. Czy żołnierze zawsze przyjeżdżali na ćwiczenia ciężarówkami? (no, on foot)
22. Dokąd żołnierze chodzili pieszo? (field exercises, kossary)

23. Czym czasami wożą żołnierzy na ćwiczenia polowe? (ciężarówka, samochód)
24. Kogo czasami wożą na ćwiczenia ciężarówkami? (żołnierze, strzelcy)

Part II

1. Jak czują się rekruci po długim marszu?
2. Co noszą żołnierze na ramieniu podczas marszu?
3. Czy można przyzwyczaić się do marszu z karabinem na ramieniu?
4. Kto ćwiczy z rekrutami musztrę zwartą?
5. Dlaczego podoficerowie krzyczą, kiedy wydają komendy?
6. Jakie chwytły bronią pan zna?
7. Gdzie ma żołnierz karabin po komendzie "Na ramię broń"?
8. Gdzie ma żołnierz karabin po komendzie "Do nogi broń"?
9. Jaki jest dzień, kiedy słońce bardzo grzeje?
10. Czy przyjemnie jest maszerować w gorący dzień?
11. Którą nogą zaczynają żołnierze maszerować?
12. Kiedy żołnierze muszą maszerować w nogę?
13. Co muszą robić żołnierze na torze przeszkód?
14. Przez co muszą żołnierze skakać na torze przeszkód?
15. Czy żołnierze śpią w koszarach podczas ćwiczeń polowych?
16. Co robią żołnierze podczas ćwiczeń polowych?
17. W czym śpią żołnierze na ćwiczeniach polowych?
18. Ile osób zwykle śpi w namiocie?
19. Czy żołnierze muszą maszerować pieszo do miejsca ćwiczeń polowych?
20. Jakimi samochodami wożą żołnierzy na miejsce ćwiczeń polowych?

LESSON 67

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Milking cows is not easy work.
2. After paying the bill, Mr. Walczak went out of the restaurant.
3. The director was busy all morning signing (instr.) letters.
4. I get up at 6 because I need one hour for washing, shaving, dressing and making breakfast.
5. "Enough of this kissing" said Mary to her husband "I must finish cleaning Johnny's shoes".
6. We heard an interesting lecture about the feeding of cattle.
7. Basia could not sleep because her teeth hurt her all night.
8. I saw that you did not believe me, and that hurt me very much.
9. Worrying never helped me.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

a/ State from what verbs the following verbal nouns derive:

uczenie się, czekanie, ubieranie się, odwiedzanie, fotografowanie, dojenie, aresztowanie

b/ Form 7 sentences, using one of the above listed verbal nouns in each sentence.

LESSON 67

Vocabulary

biegać, i., freq. (biegnąć/biec, i. biegam biegnę biega biegnie)	- to run
(pobiegnać/pobiec, p. pobiegnę pobiegnie)	
biwakować, i. biwakuje biwakuje	- to bivouac
cholera, f. jak cholera	- cholera - damned, as hell
chwyty bronią	- manual of arms
Do nogi broń!	- Order arms!
grzać (się), i. (here no p.) grzeję (się) grzeje (się)	- to heat, to warm, to bask
jadać, i. freq. (jeść, i., zjeść, p. jadam jem zjem jada je zje)	- to eat
jednocześnie jednoczesny, jednoczesna, jednoczesne	- simultaneously - simultaneous
jeździć, i., freq. (jechać, i. jeżdżę jadę jeździ jedzie)	- to go (by vehicle), to ride
(pojechać, p. pojadę pojedzie)	
komenda, f.	- command, HQ
latać, i. freq. (lecieć, i., polecieć, p. latam lecę polecę lata leci polecą	- to fly
maszerować w nogę	- to keep pace
namiot, m. namiotu, gen. s.	- tent
Na ramię broń!	- Shoulder arms!

wykonywać, i. (wykonać, p.
wykonuję wykonam
wykonuje wykona)

zakładać, i. (założyć, p.
zakładam założę
zakłada założy)

zamiast (+ gen.)

zwrot, m.
zwrotu, gen. s.

zwroty w miejscu

- to execute, to perform

- to establish, to found, to
install

- instead of

- turn face, phrase, idiom

- facing movements

LESSON 68

Grammar Perception Drill

CARDINAL NUMERALS
referring to
male persons in
nominative and
accusative case

1.

	Nominative of numeral	Case of the noun which follows the numeral	Verb (predicate)	Examples
1.	jeden	nom. s.	3rd pers. s. (masculine)	tu był jeden oficer
2.	dwóch	gen. pl.	3rd pers. s. (neuter)	tu było dwóch oficerów
	dwaj	nom. pl.	3rd pers. pl. (masculine)	tu byli dwaj oficerowie
3.	trzech	gen. pl.	3rd pers. s. (neuter)	tu było trzech oficerów
	trzej	nom. pl.	3rd pers. pl. (masculine)	tu byli trzej oficerowie
4.	czterech	gen. pl.	3rd pers. s. (neuter)	tu było czte- rech oficerów
	czterej	nom. pl.	3rd pers. pl. (masculine)	tu byli czte- rej oficerowie
5.	pięciu	Genitive plural	3rd person singular (neuter)	tu jest pięciu oficerów
6.	sześciu			tu było sześć- ciu oficerów
7.	siedmiu			siedmiu ofice- rów będzie pisało
8.	ośmiu			
9.	dziewięciu			
10.	dziesięciu			
11.	jedenastu			
12.	dwunastu			
13.	trzynastu			
14.	czternastu			
15.	piętnastu			
16.	szesnastu			
17.	siedemnastu			
18.	osiemnastu			
19.	dziewiętnastu			

Indefinite numerals referring
to all nouns except denoting
male persons:

kilka
wiele
parę
tyle (as much, as many)
ile
kilkanaście (from 11-19)

Indefinite numerals referring
to nouns denoting male persons:

kilku
wielu
paru
tylu (as much as many)
ilu
kilkunastu

2.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu studentów tu siedzi?

jeden

Jeden student tu
siedzi.

Ilu żołnierzy ma teraz lekcję?

Ilu oficerów jest w tej klasie?

Ilu studentów siedziało tu?

Ilu żołnierzy miało teraz lekcję?

Ilu oficerów było w tej klasie?

Ilu studentów będzie tu siedziało?

Ilu żołnierzy będzie miało teraz

lekcję?

Ilu oficerów będzie w tej klasie?

2 dwóch
 dwaj
3 trzech
 trzej
4 czterech
 czterej
5 - 19
 several
 many
 a couple
 a score (11-19)
 as many as yesterday

3.

Numerals referring to male persons in accusative are the same as in
nominative except:

a/ Ja widzę jednego studenta.

b/ dwaj, trzej, czterej are used only in nominative

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu studentów pan widzi?

jeden

Widzę jednego
studenta.

Ilu studentów pan wczoraj
fotografował?

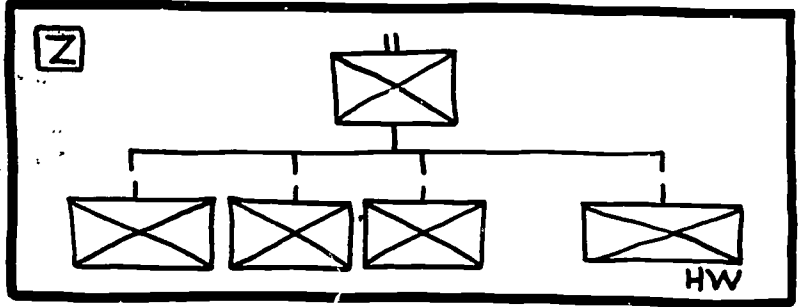
Ilu studentów pan będzie
jutro uczył?

2 - 19
several
many
a couple
11 - 19

A

 = ORGANIZATION ?

Z

A

 = OTHER UNITS ?

Z

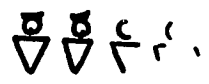
A

THAT ALL ?

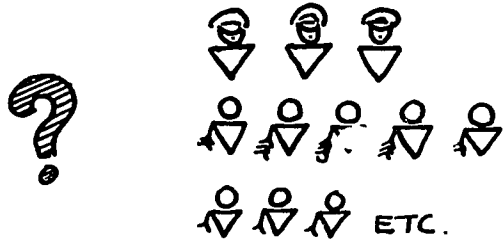
Z

A

STAFF = ?

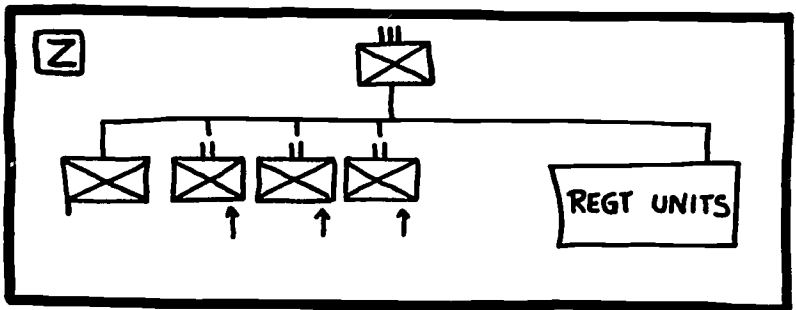
Z

A

 = ORGANIZATION ?

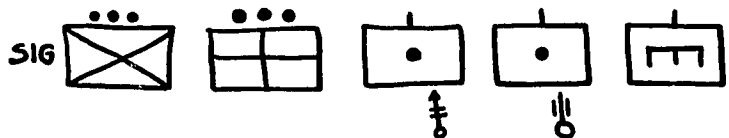
Z

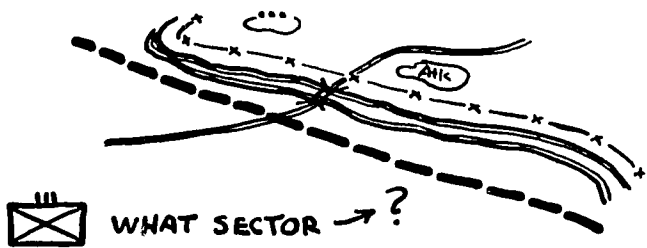
A

REGT UNITS ?

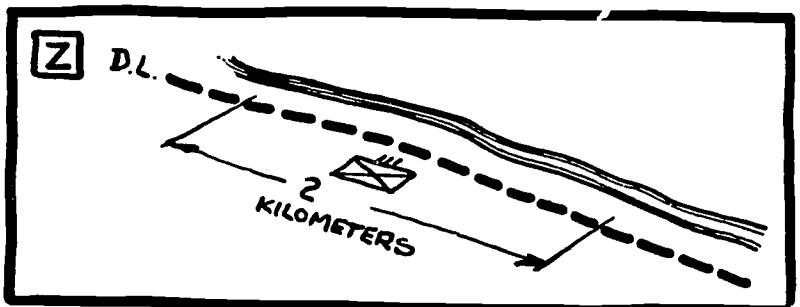
Z

A

Z

LESSON 68

Dialog (Organization of a battalion)

A.: Adam Grzybowski

Z.: Zygmunt Nowicki

A.: Ostatni raz rozmawialiśmy o organizacji plutonu i kompanii. Powiedz mi teraz, co wiesz o organizacji batalionu.

The last time we talked about the organization of a platoon and of a company. Tell me now what you know about the organization of a battalion.

Z.: W skład baonu wchodzi trzy kompanie strzeleckie oraz jedna kompania ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.

A battalion consists of 3 rifle companies and one heavy weapons company. (3 rifle companies and heavy weapon company enter into the composition of a battalion.)

A.: Jakie jeszcze inne oddziały są w batalionie?

What other units are there in a battalion?

Z.: Są tam jeszcze t.zw. oddziały batalionowe jak np. pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz pluton przeciwpancerny.

There are also so-called battalion special units, for example the HQ's and service (supply) platoon and an antitank platoon.

A.: Czy to wszystko?

Is that all?

Z.: Nie. Jest jeszcze dtwo baonu, które składa się z dcy baonu i ze sztabu.

No. There is also the battalion HQ., which consists of the battalion commander and of the staff.

A.: Z ilu ludzi składa się sztab dcy batalionu?

Of how many men does the battalion commander's staff consist?

Z.: Nie wiem dokładnie, ale jest tam dwóch czy trzech oficerów, pięciu podoficerów i kilku szeregowców.

I don't know exactly, but there are two or three officers there, 5 NCOs and several privates.

A.: Co wiesz o organizacji pułku piechoty?

What do you know about the organization of an infantry regiment?

Z.: Pułk piechoty ma dtwo, trzy baony strzeleckie i oddziały pułkowe.

An infantry regiment has a HQ, 3 rifle battalions and regimental units.

A.: Jakie są te oddziały pułkowe?

What regimental units are there?

Z.: Pluton łączności, pluton sanitarny, bateria ciężkich moździerzy, bateria haubic i kompania pionierów.

Communications (signal) platoon, medical platoon, a battery of heavy mortars, a howitzer battery and a regimental engineer company.

A.: Jaki odcinek frontu zajmuje zwykle pułk?

What sector of the front does a regiment usually occupy?

Z.: To zależy od okoliczności. Normalnie w obronie pułk zajmuje odcinek około dwóch kilometrów.

That depends on the circumstances. Usually, in defense a regiment occupies a sector of approximately two kilometers.

LESSON 68

Grammar Analysis

CARDINAL NUMERALS
referring to male
person in nominative
and accusative

Following are Polish cardinal numerals one to four (in the nominative case) referring to male persons:

- 1 - jeden is followed by a noun (denoting a male person) in nominative singular. The verb (predicate) takes the 3rd person (masculine) singular form,

e.g.:

Jeden student <u>jest</u> w klasie.	- One student is in the classroom.
Jeden student <u>był</u> w klasie.	- One student was in the classroom.
Jeden student będzie <u>uczył</u> się w klasie.	- One student will study in the classroom.

- 2 - dwóch
3 - trzech
4 - czterech } are followed by a noun (denoting a male person) in genitive plural. The verb (predicate) takes the 3rd person (neuter) singular form,

e.g.:

Dwóch studentów <u>jest</u> w klasie.	- Two students are in the classroom.
Dwóch studentów <u>było</u> w klasie.	- Two students were in the classroom.
Dwóch studentów będzie się <u>uczyło</u> w klasie.	- Two students will study in the classroom.

or

- 2 - dwaj
3 - trzej
4 - czterej } are followed by a noun (denoting a male person) in nominative plural. The verb (predicate) takes the 3rd person (masculine) plural form,

e.g.:

Dwaj studenci <u>są</u> w klasie.	- Two students are in the classroom.
Dwaj studenci <u>byli</u> w klasie.	- Two students were in the classroom.

Dwaj studenci będą uczyli
się w klasie.

- Two students will study in
the classroom.

Following are Polish cardinal numerals from 5 to 19 referring
to masculine persons:

5 pięciu
6 sześciu
7 siedmiu
8 ośmiu
9 dziewięciu
10 dziesięciu

11 jedenastu
12 dwunastu
13 trzynastu
14 czternastu
15 piętnastu
16 szesnastu
17 siedemnastu
18 osiemnastu
19 dziesiętnastu

The above numerals are followed by a noun (denoting a male
person) in genitive plural. The verb (predicate) takes the 3rd
person (neuter) singular,

e.g.:

Pięciu studentów jest w klasie. - Five students are in the
classroom.

Pięciu studentów było w klasie. - Five students were in the
classroom.

Pięciu studentów będzie uczyło się w klasie. - Five students will study
in the classroom.

The indefinite numerals kilka, parę, wiele, tylę (so
many), kilkanaście (11 to 19), and ile when referring to male
persons take -u ending: kilku, paru, wielu, tylu, kilku-
nastu and ilu,

e.g.:

Ile tu jest stołów?
Tu jest kilka stołów.

- How many tables are here?
- There are several tables
here.

but:

Ilu tu jest studentów?
Tu jest kilku studentów.

- How many students are here?
- There are several students
here.

Ilu tu było studentów?
Ilu studentów będzie się
uczyło w tej klasie?

- How many students were there?
- How many students will study
in this classroom?

Kilku studentów będzie się
uczyło w tej klasie.

- Several students will study
in this classroom.

or:

Tylu samo studentów co
w zeszłym roku będzie się
uczyło w tej klasie.

- As many students as last year
will study in this class-
room.

The accusative case form of the cardinal and indefinite numerals referring to male persons is the same as the nominative case form with the following exceptions:

- a/ The accusative case of jeden is jednego and is followed by a noun (denoting a male person) in the accusative singular,

e.g.:

Widzę jednego studenta. - I see one student.

- b/ The forms dwaj, trzej and czterej are not used in the accusative case (they are indeclinable),

e.g.:

Widzę dwóch studentów. - I see two students.

LESSON 68

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu tu jest studentów?

jeden

Tu jest jeden student.
Tu jest dwóch studentów.
Tu są dwaj studenci.

Ilu tu jest kaprali?

Ilu tu jest oficerów?

Ilu tu było żołnierzy?

Ilu tu jest chorążych?

Ilu tu było drużynowych?

Ilu tu będzie jeńców?

2, 3, 4, 5, 6,
7, 8, 9, 10, 11,
12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19

Ilu oficerów pan zna?

1, 2

Znam jednego oficera.
Znam dwóch oficerów.

Ilu kaprali pan widzi?

Ilu żołnierzy pan zatrzymał?

Ilu chorążych pan spotkał?

Ilu drużynowych pan sprawdził?

Ilu jeńców pan wziął do niewoli?

3, 4, 5, 6,
7, 8, 9, 10,
11, 12, 13, 14,
15, 16, 17, 18,
19

Ilu tu było górników?

kilka

Tu było kilku górników.

Ilu tu będzie poborowych?

Ilu tu było chłopaków?

wiele
parę
kilkanaście
tyle, co tam
(1 - 19)

Ilu listonoszów pan zna?

kilka

Znam kilku listonoszów.

Ilu mężczyzn pan spotkał na zebraniu?

Ilu znajomych pan będzie widział jutro?

wiele
parę
kilkanaście
tyle, co pan
(1 - 19)

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile baonów pan zaopatrzył w chleb?

1

Zaopatrzyłem jeden baon w chleb.

Ilu jeńców pan zaopatrzył w bieliznę?

Ile pistoletów pan obejrzał?

Ile ryb pan złowił?

Ile worków pan załadował?

2 - 19
kilka
wiele
parę
kilkanaście
tyle, co wczoraj

LESSON 68

Translation English - Polish

Frank Brown was visiting Poland. He came by boat to Gdynia where he met Mr. John Nowicki who showed him the town. Then he went to Gdańsk and stayed there a week. In Gdańsk Frank rented a car because he wanted to visit many small villages which are far from the railway stations.

In northern Poland he saw many beautiful lakes and large forests, but he did not stay there very long because he wanted to spend several weeks in Warsaw. So after several days he went south. He drove slowly, because he wanted to see the sights. Once, he did not notice the signpost at the fork of the road, and went fifty kilometers in the wrong direction. Frank took many photographs. When he saw an old wooden bridge, people who worked in the fields, or children in the park he immediately took a picture. Frank had a very good time, but the day came when he took one picture too many (too much). He photographed an infantry company which was firing new recoilless rifles. The M.P.s arrested him and took away his camera. Frank arrived in Warsaw two weeks later than he had wanted. He started immediately to visit the city but he did not take any more pictures.

LESSON 68

Military Situation No.3

Dzień w koszarach zaczął się pobudką. Po śniadaniu i apelu porannym rozpoczęła się musztra zwarta na koszarowym placu ćwiczeń. Sierżant czytał nam regulamin musztry zwartej. Inni maszerowali z karabinami na ramieniu lub na pasie. Najbardziej zmęczony był kapral,

który wydawał komendy: "Raz, dwa, trzy, cztery, lewa, lewa, lewa, lewa". Inni żołnierze ćwiczyli chwyt bronią: "Do nogi broń", "Na ramię broń", "Prezentuj broń". Potem zaczęliśmy zwroty w miejscu: "W prawo zwrot" ("Right face"), "W lewo zwrot" ("Left face"), "W tył zwrot" ("About face"), oraz salutowanie (saluting). Później ćwiczyliśmy zwroty w marszu (facing movements in marching). Bardzo ciężkie, ale ciekawsze niż musztra zwarta były ćwiczenia na torze przeszkód.

W następnym miesiącu mieliśmy ćwiczenia polowe. Po długim marszu w pełnym uzbrojeniu i oporządzeniu, w słońcu i w ciężkim terenie biwakowaliśmy pod lasem. Spaliśmy w małych namiotach. Ja miałem nocną wartę z moim przyjacielem Frankiem. Do koszar wróciliśmy ciężarówkami.

LESSON 68

Oral - Aural Drill

Part I - Military Situation No.3 (Use appropriate wall cartoon)

1. Czym zaczął się dzień w koszarach? (pobudka)
2. Kiedy rozpoczęła się musztra zwarta? (after breakfast)
3. Co rozpoczęło się po apelu porannym? (close order drill)
4. Gdzie była musztra zwarta? (koszarowy plac ćwiczeń)
5. Co czytał sierżant? (manual of close order drill)
6. Co robili inni żołnierze? (maszerować)
7. Z czym maszerowali żołnierze? (karabiny)
8. Jak nosili żołnierze karabiny? (ramię, pas)
9. Na czym żołnierze noszą karabiny? (ramię, pas)
10. Kto był najbardziej zmęczony? (corporal)

11. Co robił kapral? (wydawać komendy)
12. Co ćwiczyli inni żołnierze? (manual of arms)
13. Jakie chwytły ćwiczyli żołnierze? (order arms, right/left shoulder arms)
14. Co później ćwiczyli żołnierze? (present arms)
15. Jakie zwroty ćwiczyli żołnierze? (right/left/about face)
16. Co ćwiczyli żołnierze oprócz zwrotów w miejscu? (saluting)
17. Gdzie były dalsze ćwiczenia? (tor przeszkód)
18. Czy ćwiczenia na torze przeszkód były łatwiejsze niż musztra zwarta? (no)
19. Kiedy żołnierze mieli ćwiczenia polowe? (następny miesiąc)
20. Jakie to były ćwiczenia? (polowy)
21. W czym żołnierze maszerowali? (pełne uzbrojenie i oporządzenie)
22. Jaki to był marsz? (long)
23. Co wtedy mocno grzało? (sun)
24. Jaki to był teren? (hard)
25. Co oni robili po długim marszu? (bivouac)
26. Gdzie oni biwakowali? (near the forest)
27. Gdzie żołnierze spali? (namioty)
28. W jakich namiotach oni spali? (małe)
29. Czy żołnierze wracali pieszo do koszar? (no)
30. Czym żołnierze wracali do koszar? (ciężarówka)

Part II - Dialog

1. O czym rozmawiał Adam Grzybowski z Zygmuntem Nowickim? (organizacja plutonu i kompanii)
2. O organizacji jakiego oddziału będzie mówił Zygmunt Nowicki? (batalion)
3. Ile kompanii strzeleckich wchodzi w skład baonu? (3 rifle companies)
4. Jaka jeszcze kompania wchodzi w skład batalionu? (heavy weapons company)
5. Z jakich jeszcze oddziałów składa się batalion piechoty? (oddziały batalionowe)

6. Do jakich oddziałów należy pluton administracyjny i zaopatrzenia?
(oddziały batalionowe)
7. Co jeszcze wchodzi w skład oddziałów batalionowych? (antitank
platoon)
8. Z czego składa się dowództwo batalionu? (dowódca baonu i sztab)
9. Ilu oficerów jest w sztabie dcy batalionu? (two or three officers)
10. Ilu podoficerów jest w sztabie baonu? (5 NCO's)
11. Ilu szeregowców jest w sztabie baonu? (several privates)
12. Ile batalionów strzeleckich ma pułk piechoty? (3 rifle battalions)
13. Z czego składa się pułk piechoty? (dowództwo pułku, trzy bataliony
strzeleckie i oddziały pułkowe)
14. Do jakich oddziałów należy pluton łączności? (oddziały pułkowe)
15. Do jakich oddziałów należy bateria ciężkich moździerzy? (oddziały
pułkowe)
16. Co jeszcze wchodzi w skład oddziałów pułkowych? (howitzer battery
and pioneer company)
17. W skład czego wchodzi pułkowy pluton sanitarny? (oddziały pułkowe)
18. Od czego zależy długość odcinka frontu, który zajmuje pułk?
(the circumstances)
19. Jaki odcinek frontu zwykle zajmuje pułk podczas obrony? (approx.
two kilometers)
20. Kiedy pułk zajmuje odcinek frontu około dwa kilometry? (in the
defence)

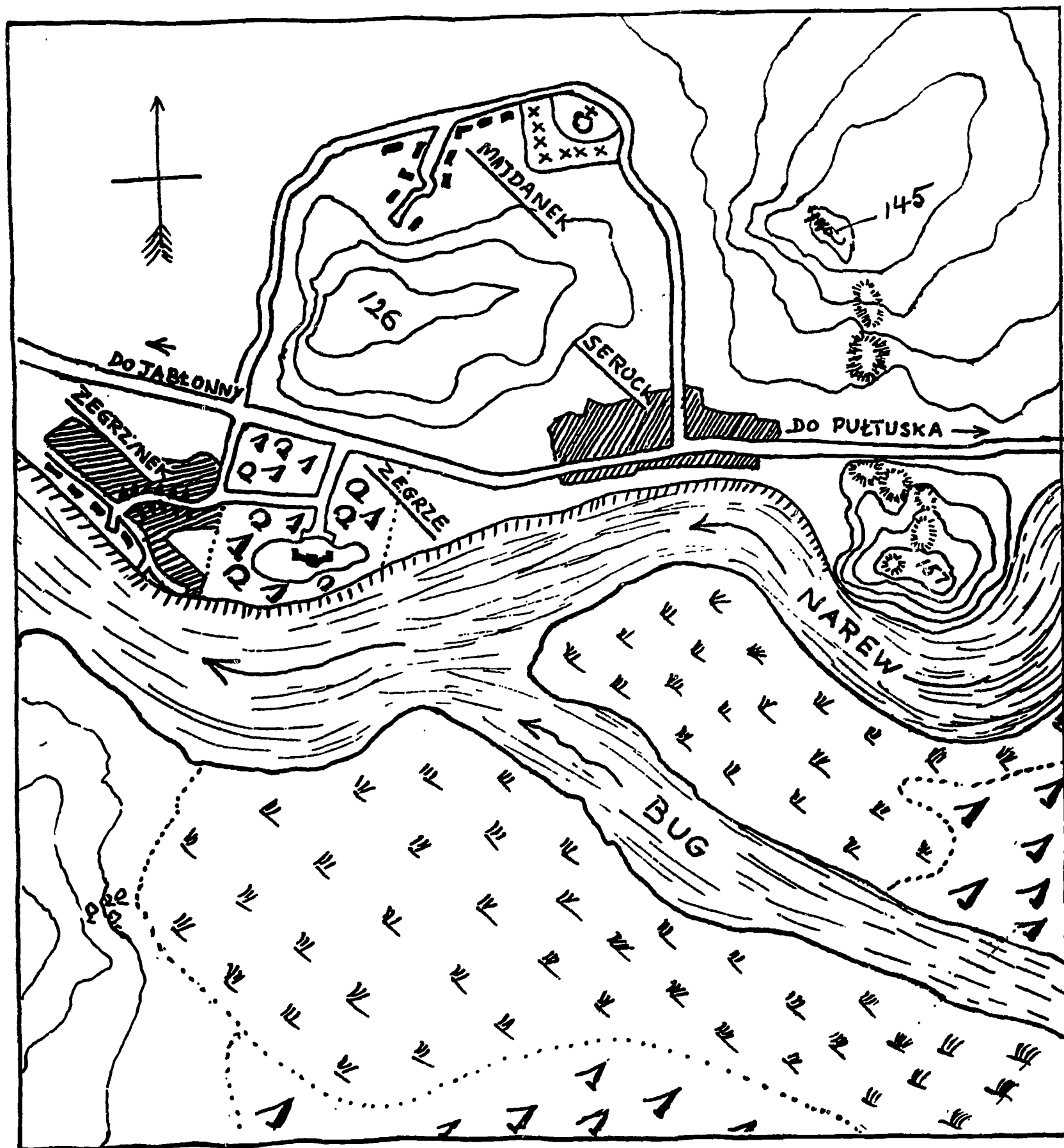
Part III

1. Z ilu batalionów składa się pułk piechoty? (trzy bataliony)
2. Ile kompanii strzeleckich jest w batalionie piechoty? (three
rifle companies)
3. W jakim oddziale piechoty są trzy kompanie strzeleckie?
(batalion)
4. Jaką jeszcze kompanię ma batalion piechoty? (kompania ciężkich
karabinów maszynowych i broni towarzyszącej)
5. Co znaczy CKM? (ciężki karabin maszynowy)
6. Czy strzelał pan kiedyś z CKM'u? (yes, no)
7. Z ilu ludzi składa się obsługa CKM'u? (few)

8. Jak nazywa się strzelec, który celuje i strzela z CKM'u? (gunner)
9. Jak nazywa się strzelec, który podaje amunicję? (ammunition bearer)
10. Ile dział ma bateria haubic? (four guns)
11. Kto dowodzi baterią haubic? (captain)
12. Kto dowodzi pułkiem piechoty? (colonel)
13. Kto dowodzi zwykle batalionem? (lieutenant colonel, major)
14. Kto dowodzi kompanią strzelecką? (captain)
15. Kto dowodzi plutonem strzeleckim? (lieutenant)
16. Z czego składa się dowództwo pułku piechoty? (dowódca pułku i sztab)
17. Jakie oddziały pułkowe pan zna? (signal platoon, medical platoon,
(a battery of heavy mortars, a howitzer battery and an enginner
company)
18. Który pluton zakłada telefony? (signal platoon)
19. Który pluton opiekuje się rannymi i chorymi? (medical platoon)
20. Która kompania naprawia mosty i drogi? (enginner company)
21. Jaki odcinek frontu zajmuje oddział w natarciu, a jaki w obronie?
(smaller, larger)
22. Czego uczą się żołnierze na strzelnicy?
23. Z czego strzelają żołnierze na strzelnicy?
24. Czy pan umie strzelać z karabinu maszynowego?
25. Czy pan umie rzucać granatem ręcznym?
26. Ile pan miał ostatnio trafnych strzałów na strzelnicy?
27. Czy pan ma wprawę w strzelaniu z karabinu?
28. A jakim pan jest strzelcem?
29. Co słychać podczas strzelania artylerii?
30. Gdzie strzela artyleria? (artillery range)
31. Czym pan woli być podczas strzelania z CKM'u, celowniczym czy amuni-
cyjnym?
32. Czy pan lubi walkę na bagnety?
33. Jaka jest organizacja plutonu i kompanii w wojsku amerykańskim?
34. Jakie oddziały pułkowe są w wojsku amerykańskim?

LESSON 68

Military Interpreting Practice No.2

LESSON 68

Military Interpreting Practice No.2

1. What is your name?
Józef Pietrzak.
2. What is your army grade and what type unit did you command?
Jestem kapitanem. Dowodziłem 5-tą kompanią strzelecką, 11-go baonu, 21-go pułku piechoty.
3. How many rifle Co's comprise a battalion?
W skład baonu wchodzi trzy kompanie strzeleckie.
4. What other detachments are included in an Infantry Battalion?
Oprócz dowództwa baonu jest tam kompania ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.
5. Is that all?
Nie. Są tam jeszcze t.zw. oddziały batalionowe jak np. pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz pluton przeciwpancerny.
6. And of what is the Bn HQ comprised?
Dtwo baonu składa się z dcy baonu i ze sztabu.
7. What armament does the Hvy Wpns Co have?
Kompania ta uzbrojona jest w ciężkie karabiny maszynowe i moździerze.
8. What weapons does the AT platoon have?
Pluton ppanc. ma działka przeciwpancerne.
9. What can you tell me about the Inf Regt organization?
Pułk piechoty ma dtwo, trzy baony piechoty oraz t.zw. oddziały pułkowe.
10. Of what is the Regt'l HQ comprised?
Dtwo pułku składa się z dcy pułku i ze sztabu.
11. Who usually commands the Regt?
Pułkownik.
And a Battalion?
Major albo podpułkownik.
13. What are the Regt'l units?
Pluton łączności, pluton sanitarny, bateria ciężkich moździerzy, bateria haubic oraz kompania pionierów.

14. Where was the 21st Inf Regt located at the moment of your capture? (Where you were taken into captivity?)

W miejscowości Majdanek, na północny-zachód od Serocka.

15. Can you show me on the map the frontage sector of (encompassed by) the 21st Inf Regt?

Jak pan wie odcinek frontu 21 pp. biegnie wzdłuż prawego brzegu Narwi.

16. Now, please show me the boundaries of the 21st Inf Regt frontage sector.

Na wschodzie granica odcinka 21-go pułku piechoty biegnie z południa na północ od rzeki Bugu przez rzekę Narew, dalej przez wzgórze 157 i wzgórze 145.

17. In what exact spot does this boundary cross the Serock-Pułtusk highway?

Czy widzi pan stare okopy na wzgórzach 157 i 145?

18. Yes. On both sides of the Serock-Pułtusk highway.

Otóż granica ta biegnie przez okopy na tych wzgórzach.

19. What units are located on the left of the 21st Inf Regt?

13-ty pułk piechoty, który wchodzi w skład 8-ej dywizji piechoty. 21 pp. wchodzi w skład tej samej dywizji.

20. And on the right?

Na prawo od 21 pp. znajdują się oddziały 10-ej dywizji piechoty.

21. Good. Please show me now the western boundary of the 21st Inf Regt frontage sector.

Biegnie ona również z południa na północ przez rzekę Narew. Zaczyna się na południu od miejscowości Zegrzynek i przechodzi przez szosę Serock-Jabłonna parę kilometrów na północny zachód od Parku Zegrzyńskiego.

22. Where is the 21st Inf Regt CP located?

W Parku Zegrzyńskim koło szosy Serock-Jabłonna.

23. And the CP of the 2nd Bn
of the 21st Inf Regt?

W Serocku przy rozwidleniu dróg, po
prawej stronie drogi Serock-Majdanek.

24. Are there still some units
of the 21st Inf Regt on the
left bank of the Narew?

Tak. W lesie na południe od Bugu
oraz w lesie między Narwią a Bu-
giem, na południe od wzgórza 157.

25. One more question. Where is
the CP of the 3rd Bn of the
21st Inf Regt located?

Miejsce postoju dowódcy III Baonu
jest na północ od Serocka, koło
cmentarza przy drodze Serock-Maj-
danek. Obok cmentarza jest koś-
ciół.

LESSON 68

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Where did Johnny go (on foot) today after school?
2. We went (on foot) to the post office.
3. The officer was walking about the barracks for one hour.
4. This plane flies from Warsaw to Kraków every day.
5. Mr. Walczak will bring bread and meat by car to Mr. Kowalski.
6. When Mr. Adamski came to the store yesterday, Mrs. Adamski was
not there.
7. Here are two officers and two secretaries, over there are five
sergeants.
8. I saw fifteen soldiers and fifteen women in the park.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students.)

Rewrite the following sentences replacing the words in parentheses with the correct Polish form and write the figures in full:

1. Ja (jechać, jeździć - past tense) często do Warszawy.
2. Ja (nieść, nosić - pres. tense) książki, a on (nieść, nosić - pres. tense) zawsze tylko zeszyty do szkoły.
3. Ten samolot (latać, lecieć - pres. tense) przez pół godziny nad miastem.
4. (11) studentów jest w tej klasie.
5. (5) studentów (siedzieć) i (2) studentów (stać).
6. (Kilkanaście) żołnierzy i (parę) oficerów było w kinie.
7. Widzieliśmy (kilkanaście) studentów i (3) nauczycieli.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students.)

Record on tape Part II.

LESSON 68

Vocabulary

administracyjny, administracyjna, administracyjne	- administrative, headquarters as adj.
baon, m. baonu, gen. s.	- abbr. for battalion
bateria, f.	- battery
dtwo, n.	- abbr. for headquarters, command post

front, m. frontu, gen. s.	- front
haubica, f.	- howitzer
kilkanaście kilkunastu	- several (11-19)
kilometr, m. kilometra, gen. s.	- kilometer
komp. ckm i br. tow.	- abbr. for Heavy Weapons Co.
łączność, f. (no pl.)	- contact, communication, liaison, Signal Corps.
miejsce postoju (abbr. m.p.)	- command post, CP
miejsowość, f.	- locality, place, community
na przykład (abbr. np.)	- for example, for instance
normalnie normalny, normalna, normalne	- usually, normally - usual, normal
odcinek, m. odcinka, gen. s.	- sector
oddziały batalionowe	- battalion special units
oddziały pułkowe	- regimental units
okoliczność, f.	- circumstance
oraz	- and, as well as
organizacja, f.	- organization
pionier, m. pionierzy, nom. pl.	- (regimental) engineer, pioneer
plac, m. placu, gen. s.	- square, ground
plac koszarowy	- parade ground
pluton administracyjny i zaopatrzenia	- HQ and supply platoon
postój, m. postoju, gen. s.	- stand, stay, post

salutować, i. (zasalutować, p. salutuje zasalutuje salutuje zasalutuje)	- to salute
sanitarny, sanitarna, sanitarne	- medical
sztab, m. sztabu, gen. s.	- staff
tak zwany, tak zwana, tak zwane (abbr. t.zw.)	- so called
tyle (co), tylu (co)	- so much, so many; as much (as), as many (as)
wchodzić, i. (wejść, p. wchodzę wejdę wchodzi wejdzie)	- to enter, to come in
wchodzić w skład	- to enter into composition, to comprise, to be included in
wzdłuż	- along
zaopatrzyć, p. (zaopatrywać, i. zaopatrzę zaopatruję zaopatrzy zaopatruje)	- to supply
zaopatrzenie, n.	- supply

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL.VII

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
61	In the country.	Formation of adverbs.
62	In the garden and in the fields.	Comparison of adverbs. How to render in Polish the verb "to live".
63	Soldier's uniform and equipment.	Reflexive pronouns.
64	Armament of a rifle platoon and rifle company.	Formation of adjectives. Compound adjectives.
65	At the doctor's.	Formation of verbal nouns. "Pan" with the first name.
66	At the firing range.	Formation of verbal nouns continued.
67	Commands and manual of arms.	Imperfective aspect fre- quentative form (indefinite). Verbs of motion.
68	Organization of an infantry battalion and infantry regiment.	Cardinal numerals referring to male persons in nom. and acc. case.

VOCABULARY TO LESSONS 61-68

A

administracyjny - administrative,
headquarters (HQ) as adj. -
L.68
amunicyjny, m. - ammunition bearer
- L.66
amunicyjny - ammunition as adj. -
L.66
apetyt, m. - appetite - L.65
awans, m. - promotion - L.63

B

badać, i. (zbadać, p.) - to examine,
to check, L.65
baon, m. - abbr. for battalion -
L.68
batalionowy - battalion as adj.
L.68
bateria, f. - battery, L.68
bezodrzutowy - recoilless - L.64
biegać, i., fr. (biegnąć/biec, i.
pobiegnać/pobiec, p.) - to
run - L.67
biegnąć/biec, i. (biegać, i., fr.
pobiegnać/pobiec, p.) - to
run - L.67
błoto, n. - mud - L.61
bogato - richly - L.61
bojowy - combat as adj. - L.63
brak (mi) - (I) lack, (I am)
short of - L.66
broń towarzysząca - heavy weapons,
L.64
brudno - dirtily - L.61
brzydko - ugly (adv.) - L.61
Bug, m. - Bug river - L.68
burak, m. - beet, beetroot, L.61
bydło, n. - cattle - L.61

C

celowniczy, m. - gunner - L.66
chlebak, m. - haversack - L.63
chłopak, m. - boy - L.66
cholera, f. - cholera - L.67
chudo - thinly - L.61
chwyt bronią - manual of arms - L.67
ciekawie - curiously, interestingly
- L.61

ciemno - darkly, dark (adv.) - L.61
ciężarówka, f. - truck - L.63
ciśnienie, n. - pressure - L.65
CKM (cekaem) - abbr. for heavy
machine gun - L.66
członek, m. - member - L.66
ćwiczyć, i. (przećwiczyć, p.) - to
drill - L.66

D

dca. - abbr. of dowódca - commander,
C.O., leader - L.64
denerwować się, i. (zdenerwować
się, p.) - to be nervous - L.65
doić, i. (wydoić, p.) - to milk -
L.61
dojrzeć, p. (dojrzewać, i.) - to
ripen, to mature - L.62
dojrzewać, i. (dojrzeć, p.) - to
ripen, to mature - L.62
domek, m. - small house - L.62
do nogi broń! - order arms! -
L.67
dowodzić, i. - to command, to have
command over - L.64
drogo - expensively - L.61
drób, m. - fowl, poultry - L.61
drużyna dowódcy kompanii -
administration group - L.64
DTWO - abbr. for Headquarters,
command post - L.68
działo, n. - gun, small gun -
L.64
działo bezodrzutowe - recoilless
rifle - L.64
dziwnie - strangely - L.61

F

front, m. - front - L.68

G

ganek, m. - front porch - L.61
gardło, n. - throat - L.65
główny - main, principal as adj.,
chief (adj.), head (adj.) -
L.63

głupio - stupidly - L.61
 granatnik przeciwpancerny -
 rocket launcher - L.64
 gratulować, i. (pogratulować, p.)
 - to congratulate - L.63
 grubo - thickly, fat (adv.) -
 L.61
 grzać (się), i. - to heat, to
 warm, to bask - L.67

H

haubica, f. - howitzer - L.68
 hełm, m. - helmet - L.63

J

jarzyna, f. - vegetable -
 L.61
 jednoczesny - simultaneous -
 L.67
 jednocześnie - simultaneously
 - L.67
 jeździć, i. fr. - to go (by
 vehicle), to ride - L.67

K

kalafior, m. - cauliflower -
 L.62
 kapusta, f. - cabbage - L.62
 karabin maszynowy - machine
 gun - L.64
 karmić, i. (nakarmić, p.) - to
 feed - L.61
 kaszleć, i. (kaszlnąć, p.) - to
 cough - L.65
 kaszlnąć, p. (kaszleć, i.) - to
 cough - L.65
 kilkanaście - several (11-19) -
 L.68
 klęczący - kneeling - L.66
 kłuć, i. (ukłuć, p.) - to prick,
 to stab, to stick - L.66
 kołnierz, m. - collar - L.63
 komenda, f. - command, HQ -
 L.67
 komp. ckm. i br. tow. - abbr.
 for heavy weapons Co. -
 L.68

kosić, i. (skosić, p.) - to
 mow - L.62

L

latać, i. fr. - to fly - L.67
 lekki - light - L.62
 lekko - lightly, easily -
 L.67
 leżący - lying, prone - L.66
 luźno - loosely - L.61

Ł

ładnie - prettily, nicely -
 L.61
 ładownica, f. - cartridge
 pouch - L.63
 łatwo - easily - L.61
 łączność, f. - contact, com-
 munication, liaison,
 Signal Corps - L.68
 łąka, f. - meadow - L.61
 łopatką, f. - entrenching
 tool, small spade - L.63

M

marchew, f. - carrot - L.62
 maszerować, i. (pomaszerować,
 p.) - L.63
 maszynowo - by machine - L.64
 maszynowy - machine as adj. -
 L.64
 menażka, f. - mess kit - L.63
 męczący - tiring - L.66
 miejsce postoju dowódcy, m.p. -
 command post - CP - L.68
 miejscowość, f. - locality,
 place, community - L.68
 miód, m. - honey - L.62
 mleczarnia, f. - dairy - L.61
 młodo - young (adv.) - L.61
 młócić, i. (wymłócić, p.) -
 to thresh - L.62
 mołdziej, m. - mortar - L.64
 mundur wyjściowy - class "A"
 uniform - L.63

N

nakarmić, p. (karmić, i.) - to feed
- L.61
nakładać, i. (nałożyć, p.) - to put
on - L.63
należeć, i. - to belong - L.63
nałożyć, p. (nakładać, i.) - to put
on, L.63
na przykład (abbr. np.) - for ex-
ample, for instance - L.68
naramiennik, m. - shoulder loop
- L.63
na ramię broń! - shoulder arms! -
L.67
Narew, f. - Narew river - L.68
narzędzie, n. - tool - L.61
nawóz, m. - manure, fertilizer -
L.62
nieść, i. (zanieść, p., nosić, fr.-
L.27) - to carry, to take (by
hand) - L.67
niewola, f. - captivity - L.64
niezły - not bad, tolerable - L.67
nieźle - not badly, tolerably well
- L.67
normalnie - usually, normally - L.68
normalny - usual, normal - L.68
nos, m. - nose - L.65
nowocześnie - modern (adv.) - L.61
npl. - abbr. of nieprzyjaciół -
enemy - L.64

O

obora, f. - cow-shed - L.62
obsługa, f. - crew, operation,
handling, service, L.66
ochronny - OD, protective, preventive
- L.63
odcinek, m. - sector - L.68
oddział, m. - unit, detachment, outfit
- L.64
oddziały batalionowe - battalion
special units - L.68
oddziały pułkowe - regimental units -
L.68
odprawa, f. - briefing - L.63
oj! - oh! - L.62
okoliczność, f. - circumstance - L.68
okrągło - roundly - L.61
operacja, f. - operation - L.65

oporządzenie, n. - equipment
(personal) - L.63
orać, i. (zorać, p. - to plough
- L.61
oraz - and, as well - L.68
organizacja, f. - organization
- L.68
osobisty - personal - L.64
ostrzec, p. (ostrzegać, i.) -
to warn, L.66
ostrzegać, i. (ostrzec, p.) -
to warn - L.66
owoc, m. - fruit - L.62
owocowy - fruit (as adj.) - L.62
oznaka, f. - insignia, sign -
L.63

P

pacjentka, f. - patient (female)
- L.65
pas, m. - belt, sling - L.63
pas główny - leather belt - L.63
pasieka, f. - apiary - L.62
pełno - fully, a lot - L.62
pełny - full - L.63
pieszo - on foot - L.67
pieszy - pedestrian - L.67
pięknie - beautifully - L.61
pionier, m. - (regimental)
engineer, pioneer - L.68
pistolet, m. - pistol - L.66
plac, m. - square, ground - L.68
plac koszarowy - parade ground -
L.68
plecy (pl. only) - the back - L.61
pluton administracyjny i zaopa-
trzenia - HQ and supply
platoon - L.68
płuco, n. - lung - L.65
pług, m. - plough - L.62
pobiegnać/pobiec, p. (biegać, i.
and fr., biegnąć/biec, i.)
- to run - L.67
poczet dey kompanii - company
command group - L.64
podobny - similar - L.64
podpułkownik, m. - Lt.col. - L.64
pogratulować, p. (gratulować, i.)
- to congratulate - L.63
poligon, m. - artillery range, L.66
pomaszzerować, p. (maszerować, i.)
- to march - L.63
posłusznie - obediently - L.65

posłuszny - obedient, L.65
 postawa, f. - position, attitude -
 L.66
 postawa strzelecka - firing
 position - L.66
 postój, m. - stand, stay - L.68
 poważnie - seriously - L.65
 poważny - serious - L.65
 powieść się, p./3 pers.s. and
 pl. only/ (powodzić się, i.
 3 pers.s. and pl. only/)-
 - to get along, to fare,
 to succeed. L.63
 powodzić się, i./3 pers.s.
 only/, (powieść się, p.
 /3 pers. s. only/) - to
 get along, to fare, to
 succeed - L.63
 prosto - straight(adv.) - L.61
 prosty - straight - L.61
 przeciwpancerny - anti-tank -
 L.64
 przećwiczyć, p.(ćwiczyć, i.)-
 - to drill L.66
 przedmiot, m. - objective,
 object, subject L.64
 przedmiot natarcia - objec-
 tive of attack L.64
 przeszkoda, f. - obstacle - L.67
 przyczepiać, i.(przyczepić, p.)
 to fasten to, to attach L.62
 przyczepić, p.(przyczepiać, i.)
 to fasten to, to attach L.62
 przyjemnie - agreeably, pleasantly,
 agreeably(as adv.), pleasant
 (as adv.) - L.61
 przyszyć, p.(przyszywać, i.)-to sew
 on - L.63
 przyszywać, i.(przyszyć, p.)-to sew
 on - L.63
 przyzwyczaić (się)p.(przyzwyczajać
 /się/i.) - to accustom/to/,
 to get used - L.67
 przyzwyczajać /się/i.(przyzwyczaić
 /się/p.) -to accustom /to/,
 to get used to - L.67
 pszczoła, f. - bee - L.62
 pszenica, f. - wheat - L.62
 puls, m. - puls - L.65
 pułkowy - regimental - L.68
 punktualnie - punctually - L.61
 punktualny - punctual - L.61

R

ramię, n. - arm, shoulder - L.67
 rasowo - thoroughbred (as adv.)
 L.61
 ręcznie - hand-made - L.64
 ręczny - hand (as adj.) L.64
 rozumieć, i.(zrozumieć, p.) -
 - to understand, to see,
 to get it- 67
 różnie - differently, variously-
 L.61
 rzeczywiście - really, indeed -
 L.66
 rzucać, i.(rzucić, p.) - to throw,
 to quit - L.66 -
 rzucić, p.(rzucać, i.) - to throw,
 to quit - L.66

S

sad, m. - orchard - L.61
 salutować, i.(zasalutować, p.)
 - to salute - L.68
 sanitarny - medical - L.68
 siedzący - sitting - L.66
 silnie - strongly, with strength-
 L.66
 silny - strong - L.66
 siła, f. - strength - L.66
 skakać, i.(skoczyć, p.) - to
 jump L.67
 składać się i.- to consist of-
 L.64
 skoczyć, p.(skakać, i.)- to
 jump L.67
 skosić, p.(kosić, i.)-to mow
 L.62
 skrzynia, f. - crate - L.61
 skrzyżowanie, n. - crossroads-
 L.64
 słabo - poorly, weakly - L.65
 słaby - weak, poor - L.65
 słońce, n. - sun - L.67
 słownik, m. - dictionary - L.64
 słuch, m. - hearing - L.65
 słychać, (infinitive only) -
 -one can hear- L.66
 smacznie - tastily - L.61
 snopek, m. - small sheaf-L.62
 spokojnie - quietly, peace-
 fully - L.61

sporo - quite a lot - L.61
 spuchnięty - swollen - L.65
 stajnia, f. - stable - L.62
 stodoła, f. - barn - L.61
 stojący - standing - L.66
 stopa, f. - foot - L.65
 strzał, m. - shot - L.66
 strzelnica, f. - rifle range -
 L.66
 sukno, n. - cloth - L.63
 szczęśliwie - happily, luckily -
 L.61
 szczupło - slim (as adv.) -
 L.61
 szeroki - wide - L.62
 szeroko - wide (as adv.) - L.62
 szpital, m. - hospital - L.65
 sztab, m. - staff - L.68
 szybki - quick, fast - L.65
 szybko - quick, fast (as adv.)
 L.65

Ś

ślicznie - beautifully, lovely
 (as adv.) L.61
 świeżo - freshly - L.61

T

tak zwany - so called - (abr.
 t.zw.) L.68
 tanio - cheaply - L.61
 tarcza, f. - target, shield - L.66
 teściowa, f. - mother-in-law -
 L.65
 tkusto - fat (as adv.) - L.61
 tor, m. - track, course - L.67
 tor przeszkód - obstacle course -
 L.67
 towarzyszący - accompanying - L.64
 trafnie - pertinently, to the point -
 L.66
 trafny - to the point, pertinent -
 L.66
 trafny strzał - hit - L.66
 tyle - so much, as much - L.68
 tylu - so many, as many - L.68

U

ukłuć, p. (kłuć, i.) - to prick, to
 stab, to stick - L.66
 ul - beehive - L.62
 uprawiać, i. (uprawić, p.) - to grow
 /something/, to cultivate, to
 till - L.61
 uprawić, p. (uprawiać, i.) - to grow
 /something/, to cultivate, to
 till - L.61
 usta, pl. - mouth, lips - L.65
 uzbrojenie, n. - armament - L.64
 uzbrojony - armed - L.64

W

warzywny - vegetable (as adj.) -
 L.62
 warzywo, n. - vegetable - L.61
 wątpić, i. (z wątpić, p.) - to doubt,
 /to lose hope/ - L.67
 wchodzić, i. (wejść, p.) - to enter,
 to come in - L.68
 wczesny - early - L.61
 wejście, n. - entrance - L.61
 wiązać, i. (z wiązać, p.) to tie -
 L.62
 widać (inf. only) - one can see -
 L.61
 wiecznie - eternally, continually -
 L.61
 wieźć, i. (wozić, i. and fr., zawieźć, p.)
 - to convey, to haul (by vehicle),
 to drive, to transport, to cart -
 L.63
 wozić, i. and fr. (wieźć, i., zawieźć, p.)
 - to convey, to haul (by vehicle),
 to drive, to transport, to cart -
 L.63
 wprawa, f. - practice, experience,
 skill - L.66
 wspiąć się, p. (wspinać się, i.) - to
 climb - L.67
 wspinać się, i. (wspiąć się, p.) - to
 climb - L.67
 wspólnie - mutually, jointly, together -
 L.61

wybuch, m. - explosion, outbreak,
eruption - L.66
wydoić, p. (doić, i.) - to milk -
L.61
wygodnie - comfortably - L.61
wykonać, p. (wykonywać, i.) - to
execute, to perform - L.67
wykonywać, i. (wykonać, p.) - to
execute, to perform - L.67
wymłócić, p. (młócić, i.) - to
thresh - L.62
wyobrażać sobie, i. (wyobrazić so-
bie, p.) - to imagine - L.62
wyobrazić sobie, p. (wyobrażać so-
bie, i.) to imagine - L.63
wysoko - highly, high (as adv.) - L.61
wzdłuż - along (something) - L.68

Z

zakładać, i. (założyć, p.) - to
establish, to found, to
install - L.67
założyć, p. (zakładać, i.) - to
establish, to found, to
install - L.67
zamiast - instead - L.67
zaopatrzenie, m. - supply - L.68
zastrzyk, m. - injection, shot -
L.65
zawieźć, p. (wieźć, i., wozić, i.
and fr.) - to convey, to haul
(by vehicle), to drive, to
transport, to cart - L.67
zawieźć, p. (zawozić, i.) - to
convey, to haul (by vehicle),
to drive, to transport, to
cart - L.61
zawozić, i. (zawieźć, p.) - to
convey, to haul (by vehicle),
to drive, to transport, to
cart - L.61
zbadać, p. (badać, i.) - to examine,
to check - L.65
zdenerwować się, p. (denerwować się, i.)
- to be nervous - L.65
znów - again - L.61
zorać, p. (orać, i.) - to plough - L.61
zrobiony - made - L.63
zrozumieć, p. (rozumieć, i.) - to under-
stand, to see, to get it - L.67

zupełnie - quite, completely,
just, utterly, entirely,
altogether - L.65
zupełny - complete, utter -
L.65
zwać, p. (wąć, i.) - to
lose hope, to doubt -
L.67
związać, p. (wiązać, i.) - to
tie - L.62
zwrot, m. - turn, face, phrase,
idiom - L.67
zwroty w miejscu - facing
movements - L.67

Ż

żołądek, m. - stomach - L.65

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME VIII
LESSONS 69-76

AL 002 153

ED033357

DEPARTMENT OF DEFENSE

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume VIII

Lessons 69-76

August 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

PREFACE

The Polish Course, consisting of 168 lessons in 27 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Polish. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

JACK M. DUNCAN
Colonel, U. S. Army
Director

TABLE OF CONTENTS

LESSON 69	1	LESSON 74	137
Dialog	5	Dialog	141
Grammar Analysis	6	Grammar Analysis	142
Vocabulary	22	Vocabulary	157
LESSON 70	24	LESSON 75	159
Dialog	29	Dialog	163
Grammar Analysis	30	Grammar Analysis	164
Vocabulary	44	Vocabulary	178
LESSON 70A	47	LESSON 76	180
Dialog	53	Dialog	185
LESSON 71	67	Grammar Analysis	186
Dialog	71	Vocabulary	201
Grammar Analysis	72	CHART	
Vocabulary	86	to Reading Text	
LESSON 72	89	L.69	203
Dialog	93	CHART	
Grammar Analysis	94	to Reading Text	
Vocabulary	108	L.70	204
LESSON 73	111	INDEX	
Dialog	119	of Situations and	
Grammar Analysis	120	Grammatical Problems	
Vocabulary	135	in Volume VIII	205
		VOCABULARY	
		L.69-76	206

LESSON 69

Grammar Perception Drill

CARDINAL NUMERALS
referring to male
persons in nominative
and accusative
(continued)

1.

20 dwudziestu
21 dwudziestu jeden
22 dwudziestu dwóch
23 dwudziestu trzech
24 dwudziestu czterech
25 dwudziestu pięciu

30 trzydziestu
40 czterdziestu

50 pięćdziesięciu
60 sześćdziesięciu
70 siedemdziesięciu
80 osiemdziesięciu
90 dziewięćdziesięciu

+ genitive plural
verb 3rd person
singular (neuter)

100 stu
200 dwustu
300 trzystu
400 czterystu

500 pięciuset
600 sześciuset
700 siedmiuset
800 ośmiuset
900 dziewięciuset

1000 tysiąc

2.

Instructor:

Ilu żołnierzy służy w tym oddziale?

Ilu żołnierzy służyło w tym oddziale?

Ilu żołnierzy będzie służyło w tym oddziale?

Ilu studentów jest w tej szkole?

Ilu studentów było w tej szkole?

Ilu studentów będzie w tej szkole?

Ilu marynarzy jest na tym statku?

Students:

W tym oddziale służy
dwudziestu żołnierzy.

Ilu żołnierzy jest w tej
jednostce Wojska Polskiego?

20 - 1000
1000 - 100000

3.

Amerykanin - an American (man)

Rosjanin - a Russian (man)

Kto to jest? To jest Amerykanin. To jest Rosjanin.
Kogo pan szuka? ten Amerykanin
U kogo pan mieszka? ten Rosjanin
Komu pan to powiedział?
Kogo pan odwiedził?
Z kim pan rozmawiał?
Przy kim pan siedział?

4.

Kogo pan tam widzi?

1 - 100

Widzę jednego studenta.

Co pan tam widzi?

student
oficer
kobieta
samochód
krowa
karabin
indyk
ubranie

5.

Require students to provide questions to the following
statements:

Tam stoi (1 - 100)

żołnierz
rower
koń
dziewczyna
drzewo
lotnik

Instructor:

Tam stoi jeden żołnierz.

Students:

Ilu żołnierzy tam
stoi?

LESSON 69

Dialog (Return from forced labor camp)

Z.: Zbigniew Nowicki
F.: Franciszek Broda

Z.: Słyszałem od pana Gałązki, że pan niedawno wrócił do kraju z Rosji?

F.: Tak jest, proszę pana. Przez dziesięć lat byłem w obozie pracy przymusowej i dopiero miesiąc temu mnie zwolnili.

Z.: Jak pana zdrowie? Czy pan już odpoczął?

F.: O tak, czuję się już dużo lepiej. Przybyło mi na wadze dziesięć kilo.

Z.: Czy w obozie był głód?

F.: W zeszłym roku w moim obozie czterdziestu kilku więźniów umarło z głodu.

Z.: Ilu Polaków było z panem w tym obozie?

F.: Czterystu pięćdziesięciu. Oprócz Polaków byli tam Węgrzy, Czesi i Rosjanie.

Z.: Czy wszyscy Polacy z tego obozu wrócili z panem do kraju?

F.: Siedemdziesięciu nas wróciło, a reszta musi czekać na wolność do wiosny.

Z.: Ilu z tych więźniów przyjechało do Warszawy?

F.: Trzydziestu trzech więźniów i dwadzieścia dwie więźniarki. Pamiętam dokładnie, bo jechaliśmy od granicy polskiej w tym samym wagonie.

LESSON 69

Grammar Analysis

CARDINAL NUMERALS

referring to
male persons
in nom. & acc.
(continued)

1.

The compound cardinal numerals (two or more digits), referring to male persons, formed by the combination of twenty, thirty, forty, etc. with one are followed by nouns in the genitive plural. The predicate verb takes the 3rd person (neuter) singular form,

e.g.:

Czterdziestu jeden studentów	- Forty-one students were
było w klasie.	in the classroom.
Stu jeden studentów jest	- One hundred one students
w klasie.	are in the classroom.

The compound cardinal numerals (two or more digits), referring to male persons, formed by the combination of twenty, thirty, forty, etc. with two, three and four are rendered in Polish by dwudziestu dwóch, dwudziestu trzech and dwudziestu czterech. The forms dwaj, trzej and czterej are not used in compound numerals,

e.g.:

Trzydziestu czterech studentów	- Thirty-four students went
pojechało do Warszawy.	to Warsaw.

The following are Polish cardinal numerals referring to male persons 20, 30, 40, 50 etc. up to 1000.

20	dwudziestu	200	dwustu
30	trzydziestu	300	trzystu
40	czterdziestu	400	czterystu
50	pięćdziesięciu	500	pięciuset
60	sześćdziesięciu	600	sześciuset
70	siedemdziesięciu	700	siedmiuset
80	osiemdziesięciu	800	ośmiuset
90	dziewięćdziesięciu	900	dziewięćsiuset
100	stu	1000	tysiąc

The above numerals are followed by a noun (denoting a male person) in genitive plural. The predicate verb takes the 3rd person (neuter) singular. If a figure has three or more digits, either all numerals can be declined or only numerals representing the last two digits.

1752 students	-	tysiąc siedemset pięćdziesięciu dwóch studentów
or	-	tysiąc siedmuset <u>pięćdziesięciu</u> dwóch studentów
941 students	-	dziewięćset czterdziestu jeden studentów
or	-	dziewięciuset <u>czterdziestu</u> jeden studentów
604 students	-	sześćset czterech studentów
or	-	sześciuset <u>czterech</u> studentów

e.g.:

Ten pułk ma trzy tysiące pięćset sześćdziesięciu pięciu żołnierzy. - This regiment has 3565 men (soldiers).

2. Masculine nouns ending in -anin are declined as follows:

Amerykanin - an American

Rosjanin - a Russian

Singular

Nom.	Amerykanin	Rosjanin
Gen.	Amerykanina	Rosjanina
Dat.	Amerykaninowi	Rosjaninowi
Acc.	Amerykanina	Rosjanina
Instr.	Amerykaninem	Rosjaninem
Loc.(o)	Amerykaninie	Rosjaninie

Plural

Nom.	Amerykanie	Rosjanie
Gen.	Amerykanów	Rosjan
Dat.	Amerykanom	Rosjanom
Acc.	Amerykanów	Rosjan
Instr.	Amerykanami	Rosjanami
Loc.(o)	Amerykanach	Rosjanach

LESSON 69

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu tu idzie żołnierzy? 20

Tu idzie dwudziestu żołnierzy.

Ilu żołnierzy poszło do kina?

Ilu studentów uczy się języka polskiego?

Ilu żołnierzy zginęło?

Ilu żołnierzy kąpie się?

Ilu żołnierzy pan widział wczoraj w restauracji?

Ilu studentów pan ma?

21, 22, 23, 24
25, 26, 27, 28
29, 30, 31, 32
33, 34, 35, 36
37, 38, 39, 40
41, 42, 43, 44
45, 46, 47, 48,
49

Ilu żołnierzy zginęło? 50

Zginęło pięćdziesięciu żołnierzy.

Ilu żołnierzy będzie tam walczyło?

Ilu studentów wyjechało?

Ilu studentów miał ten nauczyciel?

Ilu żołnierzy miał ten oficer?

51, 52, 53, 54
56, 57, 58, 59
60, 62, 65, 68
70, 73, 77, 79
80, 84, 86, 89
90, 93, 95, 99

Ilu żołnierzy tam walczyło? 100

Tam walczyło stu żołnierzy.

Ilu studentów wyjechało?

Ilu studentów uczy się w tej szkole?

101, 102, 103, 104
105, 106, 110, 120
130, 140, 150, 160
170, 180, 190

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu żołnierzy maszerowało na manewry?

200

Dwustu żołnierzy maszerowało na manewry.

Ilu żołnierzy wyjechało na urlop?
Ilu studentów uczy się w tej szkole?

203, 210, 220
222, 230, 235
244, 250, 300
400

Ilu studentów jest w tej szkole?

500

W tej szkole jest pięciuset studentów.

Ilu żołnierzy mieszka w tych koszarach?

Ilu żołnierzy ma ten pułkownik?
Ilu żołnierzy pan widział na manewrach?

501, 502, 505, 509
525, 533, 555, 600
666, 700, 777, 800
888, 900, 999, 1000

Kto (co) tam jest?

2

Tam jest dwóch studentów.
Tam są dwie kobiety.
Tam są dwa psy.
Tam są dwie krowy.
Tam są dwa karabiny.
Tam są dwie książki.
Tam są dwa pióra.

3, 4, 5, 8
10, 15, 19, 20,
21, 24, 25, 30
50, 70, 85, 100
125, 200, 222, 300
333, 400, 444, 500
555, 600, 666, 700
777, 800, 888, 999

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto jechał samochodem?

Amerykanin

Amerykanin je-
chał samochodem.

Rosjanin

Kogo pan szuka?

Komu pan się przygląda?

Kogo pan widzi?

Z kim pan wczoraj
rozmawiał?

O kim pan mówi?

Drill word Amerykanin and Rosjanin in plural.

LESSON 69

Translation English - Polish

Zygmunt Nowicki has been in the army for a few months now. During his service his parents visited him often, because he could not leave camp during the time when he was a recruit. But now he has become a Pfc. and occasionally goes to (visit) his parents.

Zygmunt's mother has not been feeling well lately. She often has headaches and backaches, and so, next week she is going to the doctor so he can X-ray her lungs. The doctor examined Mrs. Nowicki and told her that her lungs are healthy, but that she has high blood pressure, and her heartbeat is not normal (heart does not work normally). Because of this, Zygmunt has been coming home often recently in order to be with his mother.

Zygmunt was doing well (to fare, to succeed) in the army.

He completed (finished) NCO Academy (school) and was promoted (received a promotion) to private first class. Lt. Michalak, the platoon leader, says of Zygmunt, that he is a good soldier. Zygmunt always has many hits on the target because he is a good shot. In the army Zygmunt made (has) many good friends (colleagues), with whom he often goes to the movies or to the coffee shop after duty hours (exercises). The barracks, in which Zygmunt's regiment is (located), are new. In each (one) barracks building there is one battalion, that means three rifle companies and one heavy machine gun company.

Translation
Polish - English

Sierżant Adamski dostał rozkaz od dowódcy kompanii, żeby przejść rzekę i rozpoznać teren nieprzyjaciela. Dowódca kompanii, kapitan Jaworski, pokazał sierżantowi Adamskiemu na mapie, w którym miejscu ma on przejść rzekę. Sierżant Adamski wyznaczył najlepszych żołnierzy z plutonu na patrol rozpoznawczy. Patrol rozpoznawczy był uzbrojony w granaty, pistolety i karabiny. Sierżant miał odprawę z żołnierzami, na której sprawdził uzbrojenie patrolu i powiedział żołnierzom, jak mają wykonać zadanie. Patrol przeszedł rzekę wieczorem pod osłoną krzaków. Patrol szedł tylko między drzewami i krzakami, żeby go nieprzyjaciel nie mógł zobaczyć. Po pewnym czasie sierżant zatrzymał patrol. Następnie sierżant wspiął się na drzewo i zaczął patrzeć przez lornetkę polową na drogę w dolinie. Na drodze zobaczył on 20 czołgów,

które jechały w kierunku rzeki. Dalej zobaczył on stanowiska artylerii i okopy piechoty. W nocy patrol wrócił do kompanii.

Sierżant Adamski natychmiast złożył meldunek z rozpoznania dowódcy kompanii. Kapitan Jaworski wysłał informacje zebrane przez patrol do dowództwa dywizji. Dowódca dywizji dał dowódcy plutonu rozpoznawczego rozkaz wykonania lotów rozpoznawczych. Po chwili dwa samoloty rozpoznawcze wystartowały z lotniska. Zrobiły one fotografie stanowisk artylerii, czołgów i okopów piechoty. Zdjęcia te zostały wysłane do dowództwa artylerii.

Questions

1. Co dostał sierżant Adamski?
2. Od kogo dostał sierżant Adamski rozkaz?
3. Co miał przejść sierżant?
4. Co miał rozpoznać sierżant Adamski?
5. Czyj teren miał rozpoznać sierżant?
6. Kto miał przejść rzekę?
7. Jak nazywał się dowódca kompanii?
8. Co pokazał kapitan Jaworski sierżantowi?
9. Na czym on mu pokazał przejścia przez rzekę?
10. Jakich żołnierzy wyznaczył sierżant Adamski?
11. Na co on wyznaczył najlepszych żołnierzy?
12. W co był uzbrojony patrol?
13. Co miał sierżant z żołnierzami?

14. Co sierżant sprawdził na odprawie?
15. Co powiedział sierżant żołnierzom na odprawie?
16. Kiedy patrol przeszedł rzekę?
17. Pod osłoną czego patrol przeszedł rzekę?
18. Między czym szedł patrol?
19. Kto nie mógł zobaczyć patrolu?
20. Kto zatrzymał patrol?
21. Na co wspiał się sierżant?
22. Przez co patrzył sierżant?
23. Na co on patrzył?
24. Gdzie była ta droga?
25. Co zobaczył sierżant na drodze?
26. Ile czołgów on zobaczył?
27. W jakim kierunku jechały czołgi?
28. Co jeszcze zobaczył sierżant?
29. Kiedy patrol wrócił do kompanii?
30. Komu sierżant złożył meldunek?
31. Jaki meldunek on złożył?
32. Do kogo wysłał informacje kapitan Jaworski?
33. Komu dał rozkaz dowódca dywizji?
34. Jaki lot musiały wykonać samoloty?
35. Co zrobił pluton rozpoznawczy?
36. Co sfotografowały samoloty rozpoznawcze?
37. Dokąd zostały wysłane zdjęcia?

LESSON 69

Reading Text

W 1940 roku NKWD wywiozło do Rosji wiele tysięcy Polaków, a między innymi Franciszka Brodę. Tam Broda musiał stanąć przed komisją poborową. Tydzień potem był on już w 45 pułku piechoty w małym mieście w Rosji. Po kilku miesiącach Broda uciekł z wojska. Niestety nie był on długo na wolności. Następne dziesięć lat spędził on w obozie pracy przymusowej. Gdy Brodę zwolnili z obozu pojechał on do Warszawy. Długo w Polsce jednak nie został. W lecie 1953 roku uciekł on do Berlina. Po przybyciu do Berlina rozmawiał z podporucznikiem Black. Kiedy podporucznik Black dowiedział się, że Broda służył w wojsku radzieckim, prosił go, żeby mu powiedział wszystko, co wie o organizacji piechoty radzieckiej. Tak więc Black dowiedział się od Brody, że radziecka dywizja piechoty jest to wielka jednostka, która ma trzy pułki piechoty, batalion saperów, batalion łączności, artylerię dywizyjną, pułk czołgów i dział samobieżnych. Poza tym dywizja ma kompanię rozpoznawczą oraz służby. Dywizją zwykle dowodzi generał dywizji. Ma on sztab i tak zwaną kwaterę główną i kompanię kwatery głównej, w której są różni specjaliści, którzy przygotowują różne materiały dla swego dowódcy. Dywizja sama może walczyć bez pomocy innych jednostek. Mniejszą jednostką od dywizji piechoty jest pułk piechoty. Pułk piechoty ma trzy bataliony piechoty, baterię haubic i baterię moździerzy, oraz pluton łączności. Pułkiem dowodzi pułkownik lub podpułkownik. On ma w dowództwie pułku kilkunastu ludzi, którzy pomagają mu w pracy.

Następną jednostką mniejszą od pułku jest batalion. Batalion ma trzy kompanie strzeleckie i jedną kompanię karabinów maszynowych. Kompania KM jest skrótem na kompanię karabinów maszynowych. Poza tym batalion ma kompanię moździerzy, dwa plutony przeciwpancerne, pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz dowództwo. Pluton przeciwpancerny nazywa się w skrócie pluton ppanc. Zwykle batalionem dowodzi major. Baon jest skrótem na słowo batalion. Dalej już wiemy, że po baonie idzie kompania strzelecka. Kompania strzelecka ma trzy plutony strzeleckie i pluton karabinów maszynowych, albo jak się zwykle mówi pluton KM. Kompanią dowodzi zwykle kapitan. Pluton strzelecki ma trzy drużyny strzeleckie. Dcą plutonu zwykle jest porucznik albo podporucznik, czasami chorąży albo nawet starszy sierżant. Drużyną dowodzi drużynowy, który jest w stopniu plutonowego albo kaprała. Na koniec Broda powiedział podporucznikowi Black, że jego dane nie są dokładne, bo już wiele rzeczy zapomniał.

See Chart on page 203

Questions

1. Kiedy NKWD wywiozło wiele tysięcy Polaków?
2. Kogo także wywiozło NKWD między innymi?
3. Przed jaką komisją musiał tam stanąć Broda?
4. Gdzie był Broda tydzień później?
5. Co zrobił Broda po kilku miesiącach?
6. Czy długo był na wolności?
7. Gdzie spędził on następne dziesięć lat?
8. Dokąd pojechał Broda, gdy go zwolnili?
9. Jak długo został on w Polsce?
10. Dokąd uciekł Broda w roku 1953?
11. Z kim on tam rozmawiał po przybyciu?
12. O co prosił Brodę podporucznik Black, kiedy się dowiedział, że Broda służył w wojsku?
13. Jaką jednostką jest dywizja piechoty?
14. Ile pułków piechoty ma dywizja piechoty?
15. Co jeszcze ma dywizja piechoty oprócz pułków piechoty?
16. Co poza tym ma jeszcze dywizja piechoty?
17. Proszę powiedzieć jeszcze raz, co ma dywizja piechoty.
18. Kto dowodzi dywizją?
19. Co ma do pomocy dca dywizji?
20. Kto jest w kwaterze głównej?
21. Co robią ci specjaliści?
22. Przy czyjej pomocy może dywizja sama walczyć?
23. Jak się nazywa jednostka mniejsza od dywizji piechoty?
24. Ile batalionów piechoty ma pułk piechoty?

25. Co ma pułk piechoty oprócz batalionów piechoty?
26. Kto dowodzi pułkiem?
27. Kogo ma d-ca pułku w dowództwie?
28. Co robią ci ludzie?
29. Jaka jednostka jest mniejsza od pułku?
30. Ile kompanii strzeleckich ma batalion?
31. Ile kompanii K.M. ma batalion?
32. Co jest jeszcze w batalionie oprócz kompanii strzeleckich i kompanii K.M.?
33. Jak się nazywa w skrócie pluton przeciwpancerny?
34. Kto dowodzi batalionem?
35. Jakie jest inne słowo na batalion?
36. Ile kompanii strzeleckich ma baon piechoty?
37. Ile kompanii K.M. ma baon?
38. Kto dowodzi kompanią?
39. Ile drużyn strzeleckich ma pluton?
40. Kto może być d-cą plutonu?
41. Kto dowodzi drużyną?
42. Co powiedział Broda podporucznikowi na koniec?

LESSON 69

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O czym słyszał p. Nowicki?
2. Kiedy p. Broda wrócił do kraju?
3. Dokąd wrócił p. Broda?
4. Skąd wrócił p. Broda do kraju?
5. Czy to była prawda, co pan Nowicki słyszał od p. Gałązki?
6. Jak długo p. Broda był w Rosji?
7. Gdzie w Rosji był p. Broda?
8. W jakim obozie był p. Broda?
9. Kiedy zwolnili Brodę z obozu?
10. Jak jest ze zdrowiem p. Brody?
11. Komu przybyło na wadze?
12. Ile kilogramów przybyło na wadze panu Brodzie?
13. Jak czuje się teraz pan Broda?
14. Czy w obozie było co jeść?
15. Co się stało z więźniami z powodu głodu?
16. Ilu więźniów umarło z głodu?
17. W którym obozie umarło czterdziestu kilku więźniów?
18. Z jakiego powodu umarło tak wielu więźniów w obozie p. Brody?
19. Ludzie z jakich krajów byli w tym obozie?
20. Ilu było Polaków w tym obozie?
21. Ilu Polaków wróciło z p. Brodą do Polski?
22. Co musi robić reszta więźniów?

23. Na co muszą czekać więźniowie do wiosny?
24. Jak długo będą musieli więźniowie czekać na wolność?
25. Ilu więźniów przyjechało do Warszawy?
26. Ile więźniarek przyjechało do Warszawy?
27. W czym jechali więźniowie i więźniarki?

Part II - General Questions

1. Z którego kraju jest dużo więźniów w Rosji? (Polska)
2. Kiedy ci więźniowie byli w Rosji? (during the war)
3. Gdzie byli ci więźniowie w Rosji? (obozy pracy przymusowej)
4. Jak długo było wielu więźniów w obozach pracy przymusowej? (for fifteen years)
5. Po jakim czasie zwolniono więźniów? (piętnaście lat)
6. Dokąd wrócili zwolnieni więźniowie? (kraj)
7. Kto wrócił do kraju? (the released prisoners)
8. Co robili więźniowie po przyjeździe do kraju? (odpoczywać)
9. Co było w obozach pracy przymusowej w Rosji? (hunger)
10. Czy pan wie, z jakiego powodu ludzie umierali w obozach pracy przymusowej? (głód)
11. Jaki jest człowiek, który je bardzo mało? (skinny)
12. Jaki jest człowiek, który je bardzo dużo? (fat)
13. Co stanie się z człowiekiem, który nie będzie miał zupełnie jedzenia? (umrzeć)
14. Czego nie ma w Rosji? (wolność)

15. Na co ludzie czekają w Rosji? (freedom)
16. Ile jest pór roku? (four seasons)
17. Jakie pan zna pory roku? (spring, summer, autumn, winter)
18. Czym pan może pojechać do Polski? (statek, samolot)
19. Czym jedzie się szybciej, statkiem czy samolotem? (samolot)
20. Ile pan waży? (60 kg, 70 kg, 80 kg)
21. Czy w Monterey przybyło panu na wadze? (yes, no)
22. Ile kilogramów przybyło panu na wadze w Monterey? (5 kg,
10 kg)
23. Czy pan waży tyle samo, co przed przyjazdem do Monterey?
(the same, more, less)

LESSON 69

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. There are twenty-one men in this factory but only twelve women.
2. Five hundred soldiers were in the barracks.
3. Two hundred soldiers entered the town this morning.
4. In the Polish army there are now two hundred fifty thousand soldiers.
5. I have eight hundred books in my house.
6. Two students were in the classroom but they went away half an hour ago.
7. Several students came too late to school today.
8. I know these two doctors very well.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students.)

Rewrite the following sentences replacing the figures in parentheses in full:

1. (15) żołnierzy zachorowało w zeszłym tygodniu.
2. (50) kaprali dostało awans.
3. (155) drzew było w tym ogrodzie.
4. (155) studentów jest w tej szkole.
5. (200) książek leży na stole.
6. (200) podoficerów jest w tym pułku.
7. (700) ołówków wczoraj sprzedałem.
8. (700) oficerów brało udział w ćwiczeniach.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students.)

Record on tape Part II.

LESSON 69

Vocabulary

artyleria dywizyjna	- division artillery
Czech, m.	- Czech (male)
Czesi, nom. pl.	
Czechów, gen. pl.	
dywizyjny, dywizyjna, dywizyjne	- division (as adj.), divisional
działo samobieżne	- self-propelled gun
generał, m.	- general (military rank)
głód, m.	- starvation, hunger
głodu, gen. s.	
jednostka, f.	- unit, individual
kompania kwatery głównej	- HQ company
kwatera główna	- headquarters (division & up)
materiał, m.	- material, cloth, texture
materiału, gen. s.	
meldunek, m.	- message, report (written or verbal)
meldunku, gen. s.	
podporucznik, m.	- 2nd lieutenant
przybyć, p. na wadze (komuś)	- to gain weight
przybywać, i. na wadze (komuś)	
Rosjanin, m.	- Russian (man)
Rosjanie, nom. pl.	
samobieżny, samobieżna, samobieżne	- self-propelled
saper, m.	- engineer (army only)

skrót, m. skrótu, gen. s.	- abbreviation, shortening
uciec, p. (uciekać, i. ucieknę uciekam ucieknie ucieka)	- to run away, to escape
uciekłem - past tense	
umrzeć, p; (umierać, i. umrę umieram umrze umiera)	- to die (people only)
umarłem - past tense	
waga, f.	- weight, scales
wagon, m. wagonu, gen. s.	- car (railroad)
Węgier, m. Węgra, gen. s. Węgrzy, nom. pl.	- Hungarian (man)
wielki, wielka, wielkie	- great, large
więzień, m. więźnia, gen. s. więźniowie, nom. pl.	- prisoner (man)
więźniarka, f.	- female prisoner
zwolnić, p. (zwalniać, i. zwolnię zwalniam zwolni zwalnia)	- to release, to discharge, to set free, to fire, to be excused from, to dispense with, to relieve

LESSON 70

Grammar Perception Drill

DECLENSION OF
CARDINAL NUMERALS
(except numerals
referring to mixed
sex group)

1. jeden
jedna - declined like an adjective
jedno

<u>Nom. & Acc.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Dat.</u>	<u>Instr.</u>	<u>Loc.</u>
------------------------	-------------	-------------	---------------	-------------

2. dwóch (male pers.)	dwu	dwu	dwu	dwu
dwa (all other masc.)	or	or	or	or
dwie (feminine)	dwóch	dwom	dwoma	dwóch
dwa (neuter except children and mixed sex group)			(dwiema, f.)	

<u>Nom. & Acc.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Dat.</u>	<u>Instr.</u>	<u>Loc.</u>
------------------------	-------------	-------------	---------------	-------------

3. trzech (male pers.)	trzech	trzem	trzema	trzech
trzy (all other)				

	<u>Gen.</u>	<u>Dat.</u>	<u>Instr.</u>	<u>Loc.</u>
4. czterech (male pers.)	czterech	czterem	czterema	czterech
cztery (all other)				

<u>Nom. & Acc.</u>	<u>Gen.</u>	<u>Dat.</u>	<u>Instr.</u>	<u>Loc.</u>
------------------------	-------------	-------------	---------------	-------------

5. pięciu (male pers.)	p i ę c i u			
pięć (all other)				

11. jedenastu (male pers.)	j e d e n a s t u
jedenaście (all other)	

21. dwudziestu jeden (m.pers.)	dwudziestu	jeden
dwadzieścia jeden (all other)		

22. dwudziestu dwóch (m.pers.)	dwudziestu	dwu
dwadzieścia dwa (all other)		or
dwadzieścia dwie	-dwóch	-dwom
dwadzieścia dwa		-dwoma
		-dwóch

23. dwudziestu trzech (m.pers.)	dwudziestu		
dwadzieścia trzy (all other)	trzech	trzem	trzema
			trzech

Nom. & Acc.

All other cases

Ilu, wielu, paru, kilku
Ile, wiele, parę, kilka

ilu, wielu, paru, kilku

kilkunastu
kilkanaście

kilkunastu__

kilkudziesięciu
kilkadziesiąt several tens

kilkudziesięciu

kilkuset
kilkaset several
 hundreds

kilkuset

1.

Instructor:

Suggested numbers:

Students:

Ilu tam było
żołnierzy?
Ile tam było
karabinów?
Ile tam było
kobiet?
Ile tam było
taksówek?
Ile tam było
ubrań?

1

Tam był jeden
żołnierz.

2, 3, 4, 5, 6, 7,
8, 9, 10
kilku, kilka, paru, parę
11 - 19
kilkunastu, kilkanaście
20 - 25
26 - 100
kilkudziesięciu,
kilkadziesiąt
100 - 1000
kilkuset, kilkaset
wielu, wiele

Ilu żołnierzy oni
znają?
Ile karabinów oni
sprawdzili?
Ile kobiet oni sfo-
tografowali?
Ile taksówek oni
sprzedali?
Ile ubrań oni kupili?

1

Oni znają jed-
nego żołnierza.

2, 3 - 1000

Ilu więźniów nie ma na wykazie? 1

Jednego więźnia nie ma na wykazie.

Z ilu karabinów oni strzelają?

Do ilu kobiet oni wysłali listy?

Od ilu szaf oni mają klucze?

Ilu krzeseł oni potrzebują?

2, 3 - 1000

Ilu studentom wolno się tu uczyć? 1

Jednemu studentowi wolno się tu uczyć.

Ilu pistoletom pan się przyglądał?

Ilu osobom on wynajął mieszkanie?

2, 3 - 1000

Ilu (iloma) studentami oni się zaopiekowali? 1

Oni się zaopiekowali jednym studentem.

Ilu (iloma) samochodami on już jeździł?

Z ilu (iloma) sekretarkami oni rozmawiali?

Ilu (iloma) ciężarówkami oni przywieźli węgiel?

2, 3 - 1000

O ilu studentach on mówił? 1

On mówił o jednym studentencie.

W ilu pokojach są meble?

O ilu dobrych sekretarkach pan słyszał?

W ilu restauracjach wolno pić piwo?

W ilu miastach oni byli?

2, 3 - 1000

2.

Po - each (distributive meaning) $\begin{matrix} \nearrow + \text{locat.} - \text{one each} \\ \searrow + \text{acc.} - \text{more than one each} \end{matrix}$

e.g.:

Oni dostali po jednym (loc.) jabłku (loc.)

Oni dostali po pięć (acc.) jabłek (gen. pl.)

Instructor:

Suggested numbers:

Students:

Po ile książek oni
dostali?

1

Oni dostali
po jednej
książce.

Po ile zdań oni mają
napisać?

Po ile złotych on
bierze za kilo jabłek?

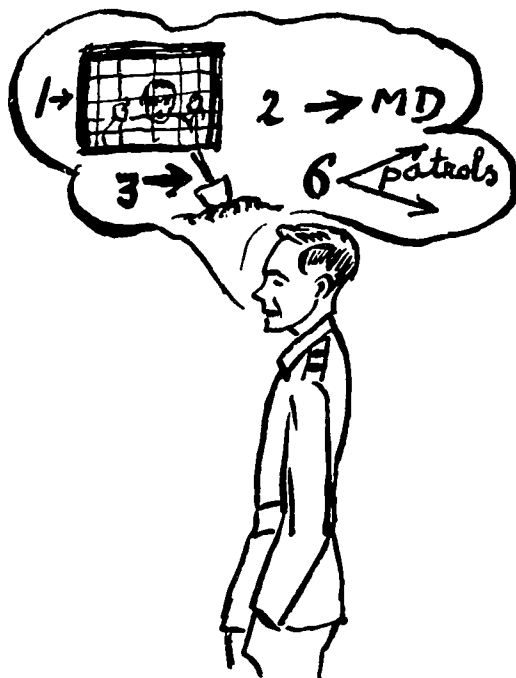
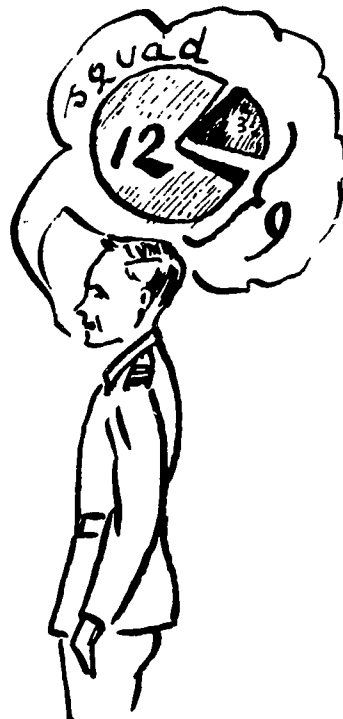
Po ile groszy za jajko
ona płaci?

Po ile groszy za słowo
płaci ta gazeta?

Po ilu studentów wychodzi
z klasy na egzamin?

Po ile maszynistek pracuje
przy każdym stole?

2 - 10

LESSON 70

Dialog (Organizing an outguard)

K.: Kulik, podporucznik

Z.: Zygmunt Nowicki, kapral

K.: Nowicki! Nasz pluton został wyznaczony na placówkę numer 2. Wasza drużyna przygotowuje umocnienia i stanowiska dla CKMów i wyśle patrole.

Z.: Panie poruczniku, melduję, że moja drużyna nie ma pełnego stanu. Z dwunastu ludzi jest tylko dziewięciu.

K.: Co się stało z tymi trzema?

Z.: Jeden jest w areszcie, a dwóch zameldowało się do lekarza.

K.: Co im jest?

Z.: Nie wiem, panie poruczniku. Doktor zwolnił obydwóch od ćwiczeń.

K.: Jakie rozkazy wydacie tym dziewięciu ludziom?

Z.: Trzem każę kopać gniazdo dla karabinu maszynowego, a sześciu ludzi wyśle w dwóch patrolach.

K.: To dobrze. Ja wyznaczę czterech strzelców z innej drużyny do odbioru meldunków radiowych. Będą oni pełnili służbę po dwóch na zmianę.

Z.: Jakie zadanie mają otrzymać patrole?

K.: Rozpoznać, czy most na Pilicy został podminowany i ubezpieczyć placówkę od północy.

Z.: Rozkaz panie poruczniku.

K.: Zameldujcie swojemu sierżantowi, że wyjeżdżam teraz na przesłuchanie jeńców, bo tłumacze już na mnie czekają.

LESSON 70

Grammar Analysis

DECLENSION OF CARDINAL NUMERALS referring to all kinds of nouns (except mixed sex group)

The numeral jeden, jedna, jedno is declined like an adjective. It must agree in gender and case with the noun it qualifies.

<u>dwa - two</u>				
	<u>Male persons</u>	<u>All other masc. nouns</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>
Nom.	dwóch (+gen.pl.) dwaj (+nom.pl.)	dwa (+nom.pl.)	dwie (+nom.pl.)	dwa (+ nom.pl)
Gen.	dwu or dwóch (+gen.pl.)			
Dat.	dwu or dwom (+dat.pl.)			
	<u>M. pers.</u>	<u>M. (all others)</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>
Acc.	dwóch (+acc.pl.)	dwa (+acc.pl.)	dwie (+acc.pl.)	dwa (+acc.pl.)
Instr.	dwu or dwoma (f. also dwiema) (+instr.pl.)			
Loc.	dwu or dwóch (+ loc.pl.)			

obydwa - both

The word obydwa - both has exactly the same forms and is declined the same way as the numeral dwa (in the nominative obydwaj is more often used than obydwóch).

<u>trzy - three</u> <u>cztery - four</u>				
	<u>Male persons</u>	<u>All others</u>		
Nom.	trzech, czterech trzej, cztery	trzy, cztery		
Gen.	trzech,	t r z e c h,	c z t e r e c h	
Dat.	trzem,	t r z e m,	c z t e r e m	
Acc.	trzech, czterech	trzy, cztery		
Instr.	trzem a,	t r z e m a,	c z t e r e m a	
Loc.	trzech,	t r z e c h,	c z t e r e c h	

pięć - five

	<u>Male persons</u>	<u>All others</u>
Nom.	pięciu	pięć
Gen.		p i ę c i u
Dat.		p i e c i u
Acc.	pięciu	pięć
Instr.		p i ę c i u (pięcioma)
Loc.		p i ę c i u

dwadzieścia jeden - twenty one
dwadzieścia dwa - twenty two

	<u>Male persons</u>	<u>All others</u>
Nom.	dwudziestu jeden, dwóch	dwadzieścia jeden, dwa, dwie
Gen.		dwudziestu jeden, dwóch
Dat.		dwudziestu jeden, dwu (dwom)
Acc.	dwudziestu jeden, dwóch	dwadzieścia jeden, dwa, dwie
Instr.		dwudziestu jeden, dwu (dwoma) (f. dwiema)
Loc.		dwudziestu jeden, dwu (dwóch)

All other numerals are declined according to the preceding patterns,

e.g.:

Szukam trzydziestu pięciu studentów.	- I am looking for 35 students.
Mówiłem o siedemnastu studentach.	- I was speaking about 17 students.
Dałem książki stu siedemdziesięciu ośmiu studentom.	- I gave books to 178 students.

If a figure has three or more digits, either all numerals can be declined or only numerals representing the last two digits,

e.g.:

Opiekowałem się tysiącem sześciuset czterdziestu (czterdziestoma) dziewięciu (dziewięcioma) więźniami.	- I took care of (one) thousand six hundred forty-nine prisoners.

or

Opiekowałem się tysiąc sześćset czterdziestu dziewięciu więźniami.

Indefinite numerals kilka, parę, wiele, kilkanaście, kilkadziesiąt (several tens), kilkaset (several hundreds) and the interrogative ile are declined the same way as cardinal numerals.

Male persons

Nom.	ilu, kilku, paru, wielu, kilkunastu	(oficerów)
Gen.	" " " " "	(oficerów)
Dat.	" " " " "	(oficerom)
Acc.	" " " " "	(oficerów)
Instr.	" " " " "	(oficerami)
Loc.	" " " " "	(oficerach)

All others

Nom.	ile, kilka, parę, wiele, kilkanaście	(stołów)
Gen.	ilu, kilku, paru, wielu, kilkunastu	(stołów)
Dat.	" " " " "	(stołom)
Acc.	ile, kilka, parę, wiele, kilkanaście	(stołów)
Instr.	ilu, kilku, paru, wielu, kilkunastu	(stołami)
Loc.	" " " " "	(stołach)

The preposition po requires the locative case when expressing the idea of distributing objects (or assigning people) among several persons and giving one object to each,

e.g.:

On dał nam po jednym jabłku. - He gave an apple to each of us (one a piece).

The preposition po requires the accusative case when expressing the idea of distributing objects (or assigning people) among several persons and giving more than one object to each,

e.g.:

On dał nam po dwa jabłka. - He gave two apples to each of us.

LESSON 70

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu tu jest oficerów?

1

Tu jest jeden oficer.

Ile tu jest koni?

Ile tu jest kobiet?

Ile tu jest książek?

Ile tu jest dzieci?

Ile tu jest krzeseł?

2 - 100

Ilu żołnierzy tu stoi?

2

Tu stoi dwóch żołnierzy.
Tu stoją dwaj żołnierze.

Ilu żołnierzy tu stoi?

Ile kobiet pracuje
w tej fabryce?

Ile krzeseł jest
w tym kinie?

5 - 1000

Ilu żołnierzy pan
potrzebuje?

2

Potrzebuję
dwóch żołnie-
rzy.

Ilu koni pan potrzebuje?

Ilu sekretarek pan potrze-
buje?

Ilu książek pan potrze-
buje?

Ilu krzeseł pan potrze-
buje?

1 - 1000

Ilu żołnierzom kucharz
dał obiad?

1, 2

Kucharz dał
jednemu żoł-
nierzowi
obiad.
Kucharz dał
dwu żołnierzom
obiad.

Ilu studentom pan to
powiedział?

Ilu koniom pan się przy-
glądał?

Ilu kobietom pan to obie-
cywał?

Ilu książkom pan się
przyglądał?

3 - 1000

Ilu uczniami pan się
opiekował?

2

Opiekowałem się
dwu (dwoma) ucz-
niami.

Nad ilu domami latał
samolot?

Między ilu drzewami
stoi ten dom?

3 - 1000

O ilu żołnierzach
pan mówi?

2

Mówię o dwu żoł-
nierzach.

O ilu koniach myśli
pan Kowalski?

O ilu krowach on mówi?

Na ilu stołach leżały
książki?

3 - 2000

Czy Janek i Bolek
poszli do szkoły?

both

Tak, obydwaj poszli
do szkoły.

Czy Zosia i Marysia
poszły do szkoły?

Tak, obydwie poszły
do szkoły.

Czy pan chce czerwone
krzesło, czy zielone?

Chcę obydwie krzesła.

Czy pan szuka Janka,
czy Bolka?

Czy pan szuka Zosi,
czy Marysi?

Czy pan przygląda się
Jankowi, czy Bolkowi?

Czy pan przygląda się
białemu psu, czy czarnemu?

Czy pan widział w kinie
Bolka, czy Janka?

Czy pan widział w kinie
Zosię, czy Marysię?

Czy pan widzi białego
psa, czy czarnego?

Czy pan rozmawiał z Jan-
kiem, czy z Bolkiem?

Czy pan rozmawiał z Zosią,
czy z Marysią?

Czy pan opiekuje się czar-
nym psem, czy białym?

Czy pan mówi o Janku, czy
o Bolku?

Czy pan mówi o Zosi, czy
o Marysi?

Czy pan mówi o białym
psie, czy o czarnym?

Po ile nabojów dostali
żołnierze?

1 - 20

Żołnierze dostali
po jednym naboju.
Żołnierze dostali
po dwa naboje.

Ilu tu jest studentów?

kilka

Tu jest kilku stu-
dentów.

Ile tu jest koni?

Tu jest kilka koni.

Ile tu jest sekretarek?

Tu jest kilka sekre-
tarek.

Ile tu jest krzeseł?

Tu jest kilka krzeseł

parę, wiele,
kilkanaście

Kogo (czego) pan szuka?

kilka, parę,
wiele, kilka-
naście (stu-
dent, koń,
sekretarka,
krzesło)

Komu (czemu) pan się
przygląda?

Kogo (co) pan widział
w kinie?

Z kim pan wczoraj
rozmawiał?

Czym się pan opiekował?

O kim (o czym) pan
mówi?

LESSON 70

Translation English - Polish

The train was going fast, but not fast enough for young doctor Kaweckie. He had not wanted to go to a small village far from Warsaw, but now he thought that he never wanted to see Warsaw again.

Last night he had gone to the Nowickis. It was a beautiful, warm evening so he had wanted to take Zosia to the park. He had wanted to tell her that he loved her. When he arrived, the Nowickis' apartment was full of people. Mrs. Nowicki and a neighbor were talking about children and the price of food. Zygmunt Nowicki was telling his uncle about new weapons his regiment had received and Zosia was sitting on the couch near - very near, Frank Brown. Andrew Kaweckie did not like this. He took a chair and sat down near them. Frank was telling Zosia about his country. "If your country is so beautiful and you are so happy there, why are you spending so much time in Warsaw, Frank?" asked Zosia. "My car is in front of the house," said Frank. "Let's drive to the park and I will tell you why." Andrew was very angry. "I have something to tell you, Zosia" he said. "You can tell me tomorrow" answered Zosia. "You are not going to America." Then she went out with Frank. She did not know that Andrew was going away for three months and Andrew did not tell her.

Translation
Polish - English

Daleko na północy Rosji kilkuset więźniów jednego z obozów pracy przymusowej robiło drogę. Droga ta była nikomu niepotrzebna, ale praca przy niej trwała już od kilku lat. Według planów miała to być doskonała, nowoczesna szosa.

Na północy Rosji zima trwa osiem miesięcy, mrozy są bardzo duże i śnieg pada prawie bez przerwy. Poza tym więźniowie nie mieli ani żadnych narzędzi, ani materiałów. Nic więc dziwnego, że praca szła bardzo wolno. Podczas krótkiego lata można było zrobić kilkaset metrów drogi, po długiej zimie znów trzeba było całą robotę zaczynać od początku.

W obozie tym było siedmiuset sześćdziesięciu więźniów. Oprócz Rosjan byli tam Czesi, Węgrzy i Polacy. Niektórzy Polacy byli w tym obozie dziesięć, a nawet piętnaście lat. Ostatnio zaczęli przybywać Węgrzy, którzy byli aresztowani w listopadzie 1956 roku.

Na wiosnę 1957 roku niektórzy Polacy zostali zwolnieni i wrócili do kraju.

Questions

1. Co robiło kilkuset więźniów?
2. Gdzie więźniowie pracowali?
3. Jacy to byli więźniowie?
4. Jak długo trwała już praca?
5. Jaka to miała być szosa?
6. Jak długo trwa zima na północy Rosji?

7. Jakie są wtedy mrozy?
8. Czego nie mieli więźniowie?
9. Jak szła praca?
10. Ile drogi mogli więźniowie zrobić latem?
11. Co trzeba było robić na wiosnę?
12. Ilu więźniów było w obozie?
13. Kto tam był oprócz Rosjan?
14. Jak długo byli w obozie niektórzy Polacy?
15. Kto zaczął przybywać ostatnio do obozu?
16. Kiedy oni byli aresztowani?
17. Kiedy niektórzy Polacy zostali zwolnieni?

LESSON 70

Reading Text

Podstawową jednostką w artylerii jest działon. Działon składa się z działła, ciągnika i z obsługi działła. Dowódca działonu nazywa się działonowy. Dowódcą działonu jest kapral. Pluton artylerii składa się z dwóch działonów. Plutonem dowodzi podporucznik lub porucznik. Bateria artylerii ma zwykle dwa plutony. Kapitan dowodzi baterią artylerii. Dowódca baterii wydaje ze swego stanowiska komendy ogniowe. Komendy ogniowe podaje się do baterii przez radio lub telefon. W artylerii są różne rodzaje dział jak: armaty, haubice i moździerze. Armata ma dosyć długą lufę, a haubice i moździerze mają krótsze lufy od armat. W artylerii są używane różne rodzaje granatów, jak np, granaty zwy-

kłe, przeciwpancerne. Większą jednostką od baterii jest dywizjon artylerii. Dywizjon artylerii składa się zwykle z trzech baterii. Dywizjonem artylerii dowodzi podpułkownik lub major. Następną jednostką większą od dywizjonu artylerii jest pułk. Pułk składa się z trzech dywizjonów artylerii. Pułkiem artylerii dowodzi pułkownik. Wielkie jednostki posiadają własną artylerię. Dywizja piechoty, która jest wielką jednostką, ma również własną artylerię dywizyjną. Artyleria dywizyjna ma: dwa dywizjony artylerii lekkiej, dywizjon moździerzy, dywizjon artylerii przeciwlotniczej (dyon plot) i dywizjon artylerii przeciwpancernej (dyon ppanc). Oprócz tych jednostek w artylerii dywizyjnej jest jeszcze bateria dowodzenia. Dowódca artylerii dywizyjnej ma stopień generała brygady. Bateria dowodzenia, która nazywa się również bateria sztabowa, pomaga dowódcy artylerii w dowodzeniu artylerią dywizyjną.
See Chart on page 184

Questions

1. Co jest podstawową jednostką w artylerii?
2. Z czego składa się działon?
3. Jak się nazywa dowódca działonu?
4. Czym dowodzi działonowy?
5. Jaki stopień wojskowy ma działonowy?
6. Z ilu działonów składa się pluton artylerii?
7. Ile plutonów ma bateria artylerii?

8. Kto dowodzi baterią?
9. Jaki stopień wojskowy ma dowódca baterii?
10. Kto wydaje komendy ogniowe?
11. Skąd wydaje dowódca baterii komendy ogniowe?
12. Jak podaje się komendy ogniowe do stanowiska baterii?
13. Jakiego rodzaju dział używa artyleria?
14. Jaką lufę ma armata?
15. Jakie lufy mają haubice i moździerze?
16. Od czego haubica i moździerz mają krótsze lufy?
17. Jakimi granatami strzela artyleria do czołgów?
18. Ile baterii ma dywizjon artylerii?
19. Kto dowodzi dywizjonem artylerii?
20. Jaka jest następna jednostka, większa od dywizjonu artylerii?
21. Jaki stopień wojskowy ma dowódca pułku artylerii?
22. Z ilu dywizjonów składa się pułk artylerii?
23. Co posiadają wielkie jednostki piechoty?
24. Jaką artylerię posiada dywizja piechoty?
25. Ile dywizjonów artylerii lekkiej zwykle jest w artylerii dywizyjnej?
26. Ile dywizjonów moździerzy ma artyleria dywizyjna?
27. Jaki jeszcze rodzaj artylerii ma artyleria dywizyjna?
28. Ile dywizjonów artylerii przeciwlotniczej jest zwykle w artylerii dywizyjnej?
29. Ile dywizjonów artylerii przeciwpancernej wchodzi w skład artylerii dywizyjnej?

30. Jaką jeszcze jednostkę ma artyleria dywizyjna?
31. W czym pomaga bateria dowodzenia dowódcy artylerii dywizyjnej?
32. W jakim stopniu jest dowódca artylerii dywizyjnej?

LESSON 70

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawiał podporucznik Kulik?
2. Dokąd został wyznaczony pluton podporucznika Kulika?
3. Na którą placówkę został wyznaczony pluton?
4. Co ma przygotować drużyna kaprała Nowickiego?
5. Dla kogo przygotowuje drużyna umocnienia?
6. Kogo musi wysłać drużyna?
7. Dokąd musi wysłać drużyna patrole?
8. Czyja drużyna musi wysłać patrole?
9. Czego nie było w drużynie kaprała Nowickiego?
10. Jaki był pełny stan drużyny?
11. Jaki jest obecnie stan drużyny?
12. Gdzie był jeden strzelec z drużyny kaprała Nowickiego?
13. Do kogo zameldowali się dwaj inni strzelcy?
14. Ilu ludzi nie było w drużynie?
15. Kogo lekarz zwolnił od ćwiczeń?

16. Od czego lekarz zwolnił dwóch ludzi?
17. Co kazał robić kapral Nowicki trzem ludziom?
18. Co musieli kopać trzej ludzie?
19. Dla jakiej broni musieli kopać ludzie gniazdo?
20. Ile patroli wysłał kapral Nowicki?
21. Ile ludzi on wysłał na patrole?
22. Ilu strzelców wyznaczył podporucznik Kulik?
23. Do odbioru czego wyznaczył czterech strzelców podporucznik Kulik?
24. Do odbioru jakich meldunków wyznaczył podporucznik Kulik strzelców?
25. Ilu strzelców będzie pełniło służbę jednocześnie?
26. Na ile zmian będą pełnili służbę strzelcy?
27. Jakie rozpoznanie musiały wykonać patrole?
28. Co mogło być podminowane?
29. Co musiały ubezpieczyć patrole?
30. Z której strony musiały patrole ubezpieczyć placówki?
31. Na jakiej rzece był most?

Part II - General Questions

1. Kiedy zwykle są manewry? (jesień)
2. Jakie ćwiczenia mają żołnierze podczas manewrów? (combat training)
3. Czym ubezpiecza pułk piechoty postój? (placówki)
4. Podczas czego ubezpiecza pułk postój placówkami? (ćwiczenia bojowe)
5. Kiedy jeszcze ubezpiecza pułk postój? (during the war)
6. Jaki oddział jest zwykle wyznaczony na placówkę? (platoon)
7. Dokąd wysyła pułk patrole podczas manewrów? (no man's land)

8. Jakie zadanie mają patrole? (rozpoznać teren)
9. Ile drużyn jest w polskim plutonie piechoty? (three rifle squads)
10. Kto zwykle podminowuje mosty? (engineers)
11. Dokąd idą żołnierze, kiedy są chorzy? (szpital)
12. Od czego zwalnia doktor chorych żołnierzy? (ćwiczenia)
13. Dokąd idzie żołnierz, który nie wykona rozkazu? (areszt)
14. Co muszą robić żołnierze, żeby przygotować okopy? (to dig)
15. Co muszą kopać żołnierze? (trenches)
16. Czym kopią żołnierze okopy? (łopatka)
17. Czego używają żołnierze, żeby widzieć dobrze cel? (lornetka polowa)
18. Kto pomaga piechocie podczas wojny? (artillery)
19. Z czego strzela artyleria? (działa)
20. Jakie rodzaje dział pan zna? (armata, haubica, moździerz)

LESSON 70

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mrs. Kowalski says that she has a lot of trouble with her three sons; but Mrs. Drozd has four sons and two daughters, so what should she say?
2. I knew both of your brothers and I liked them both very much.
3. Corporal Nowicki went on patrol with five soldiers.
4. I told Mr. Karpowicz from the Red Cross everything (what) I could about the two hundred and fifty men, who were with me in the forced labor camp.

5. "I need three pairs of shoes, two suits, five shirts and twelve ties," said Johnny to his father.
6. Bolek went to the beach with several boys and a couple of girls.
7. Uncle John brought a box of cakes and he gave the children one each.
8. The teacher gave three pencils to each of the students.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Rewrite the following sentences replacing the words in parentheses with the correct Polish form and write the figures in full.

1. Nie znam (those two) marynarzy.
2. Napisałem do (five students), żeby kupili tą książkę.
3. Ta nowa sekretarka podoba się wszystkim (four) dyrektorom.
4. (With how many women) rozmawiał pan na imieninach Tadzia?
5. Siedziałem w kinie między (two privates).
6. (To how many) kolegów napisałeś listy?
7. Napisałem listy (to many students).

LESSON 70

Vocabulary

areszt, m.	- stockade, jail
aresztu, gen. s.	
bateria dowodzenia	- HQ battery

ciągnik, m. ciągnika, gen. s.	- prime mover, tractor
co panu (dat.) jest?	- what is the matter with you, what's wrong with you
dywizjon (abbr.: dyon), m. dywizjonu, gen. s.	- artillery battalion, wing or group (air force)
działon, m. działonu, gen. s.	- gun section
działonowy, m. działonowego, gen. s.	- gun section leader
gniazdo, n.	- nest, emplacement
kopać, i. (wykopać, p. kopię wykopię kopie wykopie)	- to dig (to excavate)
obydwóch obydwaj obydwa obydwie	- both
pełnić, i. (wypełnić, p. pełnię wypełnię pełni wypełni)	- to perform, to do, to accomplish, to fulfill
pełny stan	- full strength
Pilica, f.	- Pilica river (central Poland)
placówka, f.	- outguard
podminowany, podminowana, podminowane	- undermined
przedpole, n.	- no man's land, foreground
przesłuchać, p. (przesłuchiwać, i. przesłucham przesłuchuję przesłucha przesłuchuje)	- to interrogate

przesłuchanie, n.	- interrogation
stan, m. stanu, gen. s.	- state, condition, shape, (numerical strength of military unit)
tłumacz, m. tłumacza, gen. s.	- interpreter, translator
ubezpieczyć, p. (ubezpieczać, i. ubezpieczę ubezpieczam ubezpieczy ubezpiecza)	- to secure, to protect, to insure
umocnienie, n.	- fortification, entrenchment, consolidation
umocnić, p. (umacniać, i. umocnię umacniam umocni umacnia)	- to fortify, to consolidate
wyznaczony, wyznaczona, wyznaczone	- assigned, appointed
wyznaczyć, p. (wyznaczać, i. wyznaczę wyznaczam wyznaczy wyznacza)	- to assign, to appoint
zadanie, n.	- mission, task, problem, duty
zmiana, f.	- change, shift
zostać wyznaczony	- to be assigned

Lesson 70A

Grammar Perception Drill

Part I

Instructor	Suggested words:	Students:
Tu pracuje jeden tłumacz. Ilu tłumaczów tu pracuje?	1 2-25 kilku paru wielu kilkunastu kilkudziesięciu kilkuset	Tu pracuje jeden tłumacz.
Te narzędzia są dla jednego robotnika. Dla ilu robotników są te narzędzia?	1 2-25 kilku paru wielu kilkunastu kilkudziesięciu kilkuset	Te narzędzia są dla jedne- go robotnika.
On pokazał ten traktor jednemu gospodarzowi. Ilu gospodarzom on pokazał ten traktor?	1 2-25 kilku paru wielu kilkunastu kilkudziesięciu kilkuset	On pokazał ten traktor jednemu gospodarzowi.
Oni wzięli jednego żołnie- rza do niewoli. Ilu żołnierzy oni wzięli do niewoli?	1 2-25 kilku paru wielu kilkunastu kilkudziesięciu kilkuset	Oni wzięli jednego żołnie- rza do niewoli.

Instructor:**Suggested words:****Students:**

Lekarz zaopiekował się
jednym rannym.

Ilu rannymi lekarz się
zaopiekował?

1

2-25

kilku

paru

wielu

kilkunastu

kilkudziesięciu

kilkuset

Lekarz zaopiekował się
jednym rannym.

Podporucznik meldował
o jednym chorym jeńcu.

O ilu chorych jeńcach
podporucznik meldował?

1

2-25

kilku

paru

wielu

kilkunastu

kilkudziesięciu

kilkuset

Podporucznik meldował
o jednym chorym jeńcu.

Part II

W tym biurze pracuje
jedna kobieta.

Ile kobiet pracuje w tym
biurze?

1

W tym biurze pracuje
jedna kobieta.

Przed fabryką stoi jedna
ciężarówka.

Ile ciężarówek stoi przed
fabryką?

Na półce stoi jeden słownik.

Ile słowników stoi na półce?

W tym worku jest jedno jabłko.

Ile jabłek jest w tym worku?

2-25

kilka

parę

wiele

kilkanaście

kilkadziesiąt

kilkuset

Instructor:

Suggested words:

Students:

Sekretarka wysłała do 1
jednego studenta list.
Do ilu studentów sekretarka
wysłała list?

Sekretarka wysłała do
jednego studenta list.

Sekretarka wysłała do
jednej pacjentki list.
Do ilu pacjentek sekretarka
wysłała list?

On jeszcze nie nakarmił
jednej krowy.
Ilu krów on jeszcze nie
nakarmił?

On jeszcze nie nakarmił
jednego indyka.
Ilu indyków on jeszcze
nie nakarmił?

On się nauczył jednego
polskiego słowa.
Ilu słów on się nauczył?

2-25
kilka
parę
wiele
kilkanaście
kilkadziesiąt
kilkaset

Kowalski pożyczył jednemu 1
koledze książki.
Ilu kolegom Kowalski
pożyczył książki?

Kowalski pożyczył jednemu
koledze książki.

Basia pożyczyła jednej
dziewczynie książki.
Ilu dziewczynom Basia
pożyczyła książki?

Zosia dała ziarna jednej
kurze.
Ilu kurom Zosia dała
ziarna?

2-25
kilka
parę
wiele

Instructor:

Suggested words:

Students:

kilkanaście
kilkadziesiąt
kilkaset

On kupił jednego
indyka.
Ile indyków on kupił?

1

On kupił jednego indyka.

Janek złowił jedną rybę.
Ile ryb Janek złowił?

Kowalski zasadził jedno
drzewo.
Ile drzew Kowalski zasa-
dził?

Janek zapisał jeden adres.
Ile adresów Janek zapisał?

On chorował przez jeden
dzień.
Przez ile dni on chorował?

2-25
kilka
parę
wiele
kilkanaście
kilkadziesiąt
kilkaset

Dowódca kazał zawieźć 1
żołnierzy jedną ciężarówką.
Ilu ciężarówkami kazał
dowódca zawieźć żołnierzy?

Dowódca kazał zawieźć
żołnierzy jedną ciężarówką.

Doktor zaopiekował się
jednym rannym.
Ilu rannymi doktor się
zaopiekował?

On rozmawiał z jednym
studentem.
Z ilu studentami on
rozmawiał?

2-25
kilka
parę
wiele

Instructor:

Suggested words:

Students:

kilkanaście
kilkadzieśiąt
kilkaset

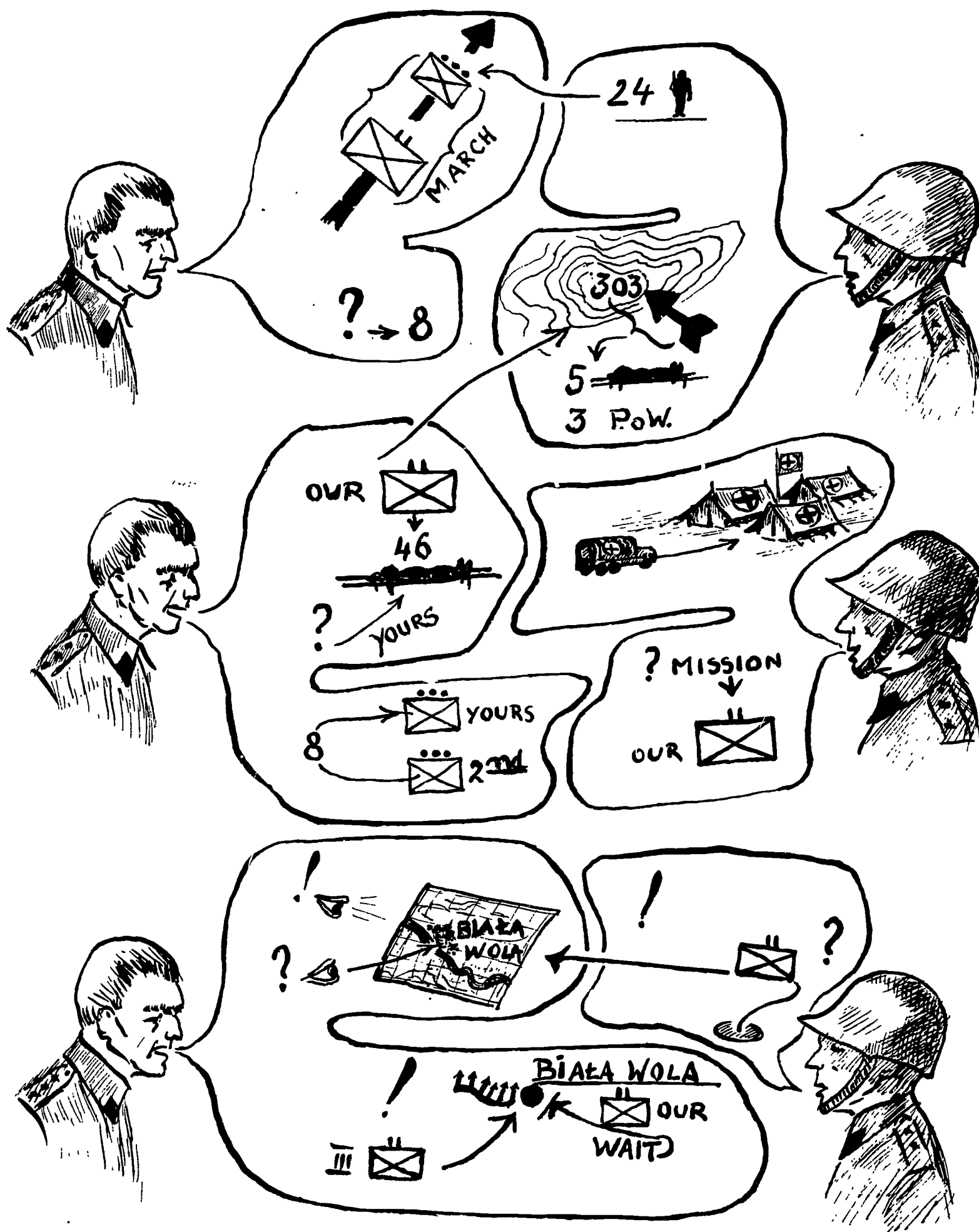
On wrócił do domu po
jednym dniu.
Po ilu dniach on wró-
cił do domu?

1

On wrócił do domu
po jednym dniu.

Podporucznik zameldował
pułkownikowi o jednym
szeregowcu.
O ilu szeregowcach pod-
porucznik zameldował
pułkownikowi?

2-25
kilka
parę
wiele
kilkanaście
kilkadzieśiąt
kilkaset

LESSON 70A

Dialog (Briefing with the Company
Commander)

K.: Kulesza, kapitan
S.: Sokołowski, porucznik

K.: Panie poruczniku, pański pluton będzie ubezpieczał nasz batalion podczas marszu.

S.: Rozkaz panie Kapitanie! Melduję, że mój pluton ma tylko dwudziestu czterech ludzi.

K.: Co się stało z resztą?

S.: Podczas natarcia na wzgórze 303, pięciu ludzi było rannych, a trzech nieprzyjaciół wziął do niewoli.

K.: Wiem coś o tym. Wczoraj podczas tego natarcia nasz batalion miał czterdziestu sześciu rannych. A co pan zrobił ze swoimi rannymi?

S.: Wysłałem ich do szpitala polowego.

K.: Wobec tego, będzie pan miał przydzielonych ośmiu ludzi z drugiego plutonu.

S.: Jakie zadanie ma nasz batalion?

K.: Niech pan popatrzy tu, na mapę. Czy pan widzi wieś Biała Wola na północnym brzegu rzeki?

S.: Widzę panie kapitanie. Czy batalion ma stąd odmaszerować do tej wsi?

K.: Tak jest. Przy Białej Woli batalion zatrzyma się i będzie czekał na III batalion, który zajmie stanowiska wyjściowe do natarcia.

LESSON 70A

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

a/

Ilu pacjentów jest w szpi- 1
talu?

Jeden pacjent jest
w szpitalu.

Ile pacjentek jest w szpi-
talu?

Dla ilu pacjentów są te
lekarstwa?

Dla ilu pacjentek są te
lekarstwa?

Ilu pacjentom dał doktor
zastrzyki?

Ilu pacjentkom dał doktor
zastrzyki?

Ilu on przyjął pacjentów?

Ile on przyjął pacjentek?

Ilu pacjentami opiekuje się
doktor Kolankowski?

Ilu pacjentkami opiekuje się
doktor Kolankowski?

O ilu pacjentach on mówił?

O ilu pacjentkach on mówił?

2-1000
many
a couple
several
kilkunastu
kilkudziesięciu
kilkuset

b/

Ile koni było na łące? 1

Jeden koń był na łące.

Dla ilu koni jest ten
owies?

Ilu koniom oni dali jeść?

Ile koni kupiło wojsko?

Ilu końmi opiekował się
pan Kowalski?

O ilu koniach napisał
pułkownik meldunek?

Ile krów jest w oborze?

Dla ilu krów jest ta obora?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu krowom trzeba dać
pić?
Ile krów wydoiły te kobiety?
Ilu krowami opiekował się
p. Kowalski?
O ilu krowach on mówił?

Jednej krowie trzeba
dać pić.

2-1000
many
a couple
several
kilkunastu
kilkudziesięciu
kilkuset

c/

Ile wolnych łóżek jest
w tym szpitalu?
Ilu łóżek potrzebuje
ten szpital?
Ilu łóżkom on się
przyglądał?
Ile łóżek on kupił
do szpitala?
Nad ilu łózkami były
nazwiska pacjentów?
W ilu łózkach leżeli
ranni?

1

W tym szpitalu jest
jedno wolne łóżko.

2-1000
many
a couple
several
kilkunastu
kilkudziesięciu
kilkuset

Part II

a/

Kto nauczył się dziś
lekcji?
Dla kogo są te książki?
Komu on dawał lekcje?
Kogo nauczyciel wysłał
do domu?
Kim on się interesuje?
O kim on napisał list?

obydwaj uczniowie

Obydwaj uczniowie
nauczyli się dziś
lekcji.

Instructor:

Suggested words:

Students:

b/

Kto tu był?
Dla kogo są te
prezenty?
Komu pan kupił
kwiaty?
Kogo odwiedził
p. Nowak?
Z kim rozmawiała
pani Kulaska?
O kim on myśli?

obydwie siostry

Tu były obydwie siostry.

Part III

Po ile papierosów
dostali rekruci?
Po ile koszul dostali
rekruci?
Po ile jabłek dostali
rekruci?

1-20

Rekruci dostali po jed-
nym papierosie.

LESSON 70A

Translation
English - Polish

1. Kowalski lived in a small locality ten kilometers to the north of Warsaw. He went to Warsaw every day by car with four men who worked in his office.
2. Usually two soldiers carried the machine gun, but today the sergeant saw that Jabłoński carried it alone.
3. When corporal Nowicki arrived at the CI of the 2nd Bn. only 3 men were there, and two of them were seriously wounded.
4. Four men, armed with pistols, entered the room and told Mrs. Walczak to give them her husband's briefcase.

5. Last month nine Hungarians died in the forced labor camp.
6. We weighed the boys every week. After six weeks 12 boys out of 15 had gained weight.
7. When captain Wysocki came to the obstacle course six men were jumping over low obstacles, three were trying, without great success, to climb a high obstacle and several others were running about the course.
8. Bukowski has fourteen employees and six secretaries in his office. His two sons also work with him.
9. Tadeusz saw four men from the medical platoon, who were carrying to the trenches two heavily wounded soldiers from the signal corps.

Translation
Polish - English

Obydwaj synowie państwa Turskich wrócili z Warszawy na wieś do domu rodzinnego. Spędzą oni wakacje u rodziców. Starszy syn Janek ma 20 lat i chodzi na uniwersytet. Młodszy syn Staś ma 16 lat i jest w liceum. Ze Stasiem przyjechał na wakacje jego kolega szkolny Franek Adamczyk. Franek zupełnie nie zna pracy na wsi, ale chętnie pomaga, jak umie.

Janek Turski, który będzie gospodarzem, pokazał Frankowi jak się kosi żyto. Potem Janek poszedł z Frankiem do stajni i obory. W stajni stało osiem koni i dwa żrebaki. Jeden żrebak miał trzy miesiące, a drugi tylko kilka tygodni. W oborze było dwanaście krów i cztery cielaki.

Po południu Janek ze Stasiem poszli w pole i pomagali kosić żyto

i wiązać snopki. Ludzie pracowali szybko na polu, bo chcieli skończyć pracę przed zachodem słońca. Pani Turska przygotowała kolację dla całej rodziny i czekała, aż wszyscy wrócą z pola do domu. Na kolację było mleko, mięso, chleb i masło. Pani Turska wiedziała, że po pracy wszyscy będą mieli dobry apetyt.

Questions

1. Kto wrócił z Warszawy do domu?
2. U kogo spędzą oni wakacje?
3. Jak długie wakacje mają synowie państwa Turskich?
4. Ile lat miał Janek?
5. Co robił Janek?
6. Ile lat miał Staś?
7. Co robił Staś?
8. Kto przyjechał na wakacje ze Stasiem?
9. Czy Franek znał pracę na wsi?
10. Co robił Franek?
11. Kim będzie Janek?
12. Co pokazał Janek Frankowi?
13. Dokąd poszedł Janek z Frankiem?
14. Ile koni stało w stajni?
15. Ile źrebaków stało w stajni?
16. Ile miesięcy miał jeden źrebak?
17. Ile tygodni miał drugi źrebak?

18. Ile krów było w oborze?
19. Ile cielaków było w oborze?
20. Dokąd poszli Janek ze Stasiem po południu?
21. Co robili Janek ze Stasiem na polu?
22. Dlaczego ludzie pracowali szybko w polu?
23. Kiedy ludzie chcieli skończyć pracę?
24. Co przygotowała pani Turska?
25. Dla kogo przygotowała pani Turska kolację?
26. Na kogo czekała pani Turska?
27. Co było na kolację?
28. O czym wiedziała pani Turska?

LESSON 70A

Reading Text

Stefan Kownacki jest inżynierem i przez kilka lat pracował w "Hucie Wolność" w Katowicach; jego żona, Maria, była maszynistką w biurze Państwowego Domu Towarowego, a dzieci Andrzej, Janek i Jadzia chodziły jeszcze do szkoły.

Kilka miesięcy temu inżynier Kownacki dowiedział się przez Związek Inżynierów, że może dostać lepszą pracę w fabryce broni pod Warszawą. Pani Kownacka chciała zostać w Katowicach z dziećmi do końca roku szkolnego, więc Kownacki pojechał sam do Warszawy. W Warszawie bardzo trudno było dostać mieszkanie, jednak udało mu się wynająć mały nieumeblowany dom na przedmieściu. Zaraz po wynajęciu wysłał telegram do żony,

żeby wysłała zaraz meble kolejną i zamieszkała przez miesiąc z dziećmi u teściowej.

W czerwcu Janek pojechał nad morze, na obóz szkolny, a pani Kownacka z Andrzejem i Jadzią do Warszawy. Dom, który jej mąż w Warszawie wynajął miał ogród, którym nikt dotąd się nie zajmował. Pani Kownacka zdecydowała posiać przed domem kwiaty a za domem posadzić trochę jarzyn. Mąż obiecał kupić jej narzędzia do pracy w ogrodzie. Pani Kownacka ucieszyła się bardzo, że w kuchni jest dużo szaf i że wobec tego będzie miała dużo miejsca na naczynia kuchenne, jak również, na talerze, filiżanki, szklanki i kieliszki.

Andrzej nie był z rodzicami w Warszawie długo, bo już w lipcu dostał wezwanie do wojska. Czternastego lipca stanął przed komisją poborową a tydzień potem był rekrutem w 40 pp. kilkadziesiąt kilometrów na wschód od Warszawy. Ponieważ przed złożeniem przysięgi nie mógł dostać przepustki, rodzice i siostra starali się odwiedzać go często. Jednej niedzieli pojechali oni samochodem, który pożyczył im znajomy. Tego dnia, jak to czasem jest w Polsce w lecie było bardzo zimno i był silny wiatr. Pani Kownacka poważnie się przeziębiała. Na drugi dzień kaszlała bez przerwy i miała wysoką gorączkę, więc pan Kownacki zatelefonował po doktora. Lekarz zbadał płuca i serce pani Kownackiej, obejrzał gardło, sprawdził puls i ciśnienie krwi. Potem dał jej zastrzyk, zapisał lekarstwo i powiedział, że będzie musiała leżeć przez kilka dni w łóżku. Kazał jej przyjść za dwa tygodnie na prześwietlenie płuc. Lekarz poradził panu Kownackiemu, żeby następne wczasy spędził z żoną w górach.

Questions

1. Jaki jest zawód Stefana Kownackiego?
2. Jak nazywa się miasto w którym znajduje się huta "Wolność"?
3. Gdzie pracowała pani Kownacka?
4. Ilu synów a ile córek mieli Kownaccy?
5. Jak nazywały się dzieci Kownackich?
6. Przez kogo inżynier Kownacki dowiedział się o lepszej pracy w Warszawie?
7. Z kim Kownacki pojechał do Warszawy?
8. Co udało się wynająć Kownackiemu?
9. Kiedy Kownacki wysłał telegram do żony?
10. Co on napisał w telegramie?
11. Kiedy Janek pojechał na obóz szkolny?
12. Gdzie był ten obóz?
13. Dokąd pojechała pani Kownacka?
14. Kto pojechał z panią Kownacką do Warszawy?
15. Co było koło domu, który wynajął p. Kownacki?
16. Co p. Kownacka chciała posiać przed domem?
17. Gdzie ona chciała posadzić jarzyny?
18. Co p. Kownacki obiecał kupić żonie?
19. Czego było dużo w kuchni?
20. Dlaczego pani Kownacka ucieszyła się z tego?
21. Na co p. Kownacka będzie miała dosyć miejsca?
22. Co dostał Andrzej Kownacki?
23. Kiedy Andrzej dostał wezwanie do wojska?

24. W jakim miesiącu Andrzej dostał wezwanie do wojska?
25. Którego lipca on stanął przed Komisją Poborową?
26. W którym pułku Andrzej był rekrutem?
27. Gdzie był 40 pp.?
28. Czego rekrut Kownacki nie mógł dostać przed złożeniem przysięgi?
29. Kto starał się często odwiedzać Andrzeja?
30. Czyim samochodem pojechali rodzice Andrzeja?
31. Jaka była pogoda w dniu kiedy oni pojechali odwiedzić Andrzeja?
32. Czy pani Kownacka była zdrowa na drugi dzień?
33. Co doktor zbadał?
34. Co lekarz powiedział pani Kownackiej?
35. Co doktor kazał pani Kownackiej?
36. Co lekarz poradził pani Kownackiej?

LESSON 70A

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto z kim rozmawia w tym dialogu?
2. Jaki stopień wojskowy ma Kulesza?
3. Jaki stopień wojskowy ma Sokołowski?
4. Jaki rozkaz otrzymał porucznik Sokołowski?
5. Co Sokołowski powiedział, kiedy otrzymał ten rozkaz?
6. Co zameldował porucznik kapitanowi?
7. Ilu żołnierzy było rannych w plutonie Sokołowskiego?
8. Ilu żołnierzy nieprzyjaciół wziął do niewoli?

9. Ilu rannych było w całym batalionie?
10. Dokąd Sokołowski wysłał swoich rannych?
11. Z którego plutonu otrzyma Sokołowski ośmiu ludzi?
12. Ilu ludzi będzie przydzielonych do plutonu Sokołowskiego?
13. Co kapitan pokazywał Sokołowskiemu na mapie?
14. Gdzie leży wieś Biała Wola?
15. Na którym brzegu rzeki znajduje się ta wieś?
16. Dokąd batalion ma odmaszerować?
17. Gdzie ma się zatrzymać batalion?
18. Na kogo będzie czekał batalion Kuleszy i Sokołowskiego?
19. Co zrobi trzeci batalion we wsi Biała Wola?

Part II - General Questions

1. Kiedy pan został wyznaczony do Wojskowej Szkoły Języków?
2. Jakie zadania może mieć tłumacz?
3. Co można znaleźć w gniazdach na wiosnę?
4. Kiedy ludziom przybywa na wadze?
5. Jaki jest najwyższy stopień wojskowy?
6. Jaki jest najniższy stopień oficera?
7. Czym pan waży mąkę?
8. Z ilu wagonów składa się zwykle pociąg towarowy?
9. Jakie jednostki wojskowe pan zna?
10. Jak nazywają się kobiety, które znajdują się w więzieniu?
11. Jak nazywają się mężczyźni, którzy znajdują się w więzieniu?
12. Jakie są skróty na słowa: batalion, dowódca, dowództwo, na przykład, tak zwany.

13. Co często rośnie wzdłuż drogi albo szosy?
14. Jakie polskie komendy pan zna?
15. Czy w nocy widać słońce?
16. Co zwykle trwa krócej, jechać samochodem do szkoły, czy iść pieszo?
17. Co żołnierze robią na strzelnicy?
18. Jak się nazywa strzelnica, na której strzela artyleria?
19. Gdzie zwykle leżą chorzy?
20. Jak się nazywa matka żony?
21. Czym pan się często denerwuje?

LESSON 70A

Homework

1. I do not doubt that you will soon get used to this climate.
2. Józef warned Tadzio that work on a farm is very tiring, but the boy said that he was strong and not afraid of work.
3. After the explosion, we saw the gunner lying several meters from his machine gun. Two members of the crew were running toward him.
4. The man was seriously wounded in the stomach and his pulse was already very weak. The doctor gave him a shot before the operation.
5. Bolek saw a nest in (on) the tree behind the hospital; climbed up the tree, and took four eggs out of the nest.
6. The POW, whom I interrogated this morning, told me, through the interpreter, that the two bridges on the Narew River are undermined.
7. Ten engineers were digging trenches, and about twelve others were quickly fortifying our positions.

8. "You should always set (give) a good example to your three younger brothers", said Mrs. Bednarski to her son.

Part II.

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Answer the following questions:

1. Co pan wie o organizacji pułku piechoty?
2. Czego uczy się rekrut podczas pierwszych tygodni w wojsku?
3. Jak lekarz bada pacjenta?

LESSON 71

Grammar Perception Drill

CARDINAL NUMERALS
referring to mixed
sex group

1. Nominative & Accusative case

1	jedno dziecko					
2	dwoje (+gen.pl.) dzieci, ludzi, drzwi, oczu, rąk					
3	troje	"	"	"	"	"
4	czworo	"	"	"	"	"
5	pięcioro	"	"	"	"	"
6	sześcioro	"	"	"	"	"
7	siedmioro	"	"	"	"	"
8	ośmioro	"	"	"	"	"
9	dziewięcioro	"	"	"	"	"
10	dziesięcioro	"	"	"	"	"

kilkoro

oboje (+nom.pl. or s.) Janek i Zosia, rodzice, państwo Kowalscy
obydwoje " " " " " " " " " "

2.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile dzieci jest w tym domu?

1

Jedno dziecko
jest teraz w
tym domu.
Dwoje dzieci
jest teraz
w tym domu.

2

Ile ludzi tu mieszka?
Ile dzieci było w tym domu?
Ile dzieci będzie cho-
dziło do tej szkoły?
Ile dzieci on ma?
Ile dzieci on uczy?
Ile dzieci on uczył?
Ile dzieci on będzie
uczył?
Ile ludzi pracuje na
tym gospodarstwie?

2 - 10
several

Ile rąk (oczu) ma człowiek? 2 Człowiek ma dwoje rąk.

3. Declension of cardinal numerals referring to:

- a/ children
- b/ mixed sex groups (people)
- c/ some objects which usually exist in pairs (eyes, hands)

Numerals

Nom.	dwoje,	czworo	dzieci
Gen.	dwojga,	czworga	dzieci
Dat.	dwojgu,	czworgu	dzieciom
Acc.	dwoje,	czworo	dzieci
Instr.	dwojgiem,	czworgiem	dzieci/dziećmi
Loc.	dwojgu,	czworgu	dzieciach

Numerals

Nom.	pięcioro,	kilkoro	dzieci
Gen.	pięciorga,	kilkorga	dzieci
Dat.	pięciorgu,	kilkorgu	dzieciom
Acc.	pięcioro,	kilkoro	dzieci
Instr.	pięciorgiem,	kilkorgiem	dzieci/dziećmi
Loc.	pięciorgu,	kilkorgu	dzieciach

a/

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile dzieci tu
siedzi?

1

Jedno dziecko tu
siedzi.

Ilu dzieci doktor
jeszcze nie zbadał?
Ilu dzieciom nauczy-
ciel dał zeszyty?
Ile dzieci ona umyła?
Ilu dziećmi ona się
opiekuje?
O ilu dzieciach ona
mówiła?

1 - 10
kilkoro

b/

Numeral

Noun

Nom. oboje, obydwój rodzice (nom.pl.), Zosia i Janek (nom.s.)
Gen. obojga, obydwój rodziców (gen.pl.)

Dat. obojgu, obydwójgu rodzicom (dat.pl)
 Acc. oboje, obydwójgu rodziców (acc.pl.)
 Instr. obojgiem, obydwójgiem rodzicami (instr.pl. or gen.pl.)
 Loc. obojgu, obydwójgu rodzicach (loc.pl.)

Instructor: Suggested words: Students:

Kto był w kinie? oboje, obydwójgu (Oni) oboje byli w kinie.
 (Oni) obydwójgu byli w kinie.

Kogo nie było wczoraj w szkole? (Ich)
 Komu ona obiecała cukierki? (Im)
 Kogo on zna? (Ich)
 Kim on się interesował? (Nimi)
 O kim Zosia mówiła? (Nich)

Kto z nas ma pieniądze? Oboje macie pieniądze.
 Kto z was ma pieniądze? Oboje mamy pieniądze.
 Kto z nich ma pieniądze? Oni oboje mają pieniądze.

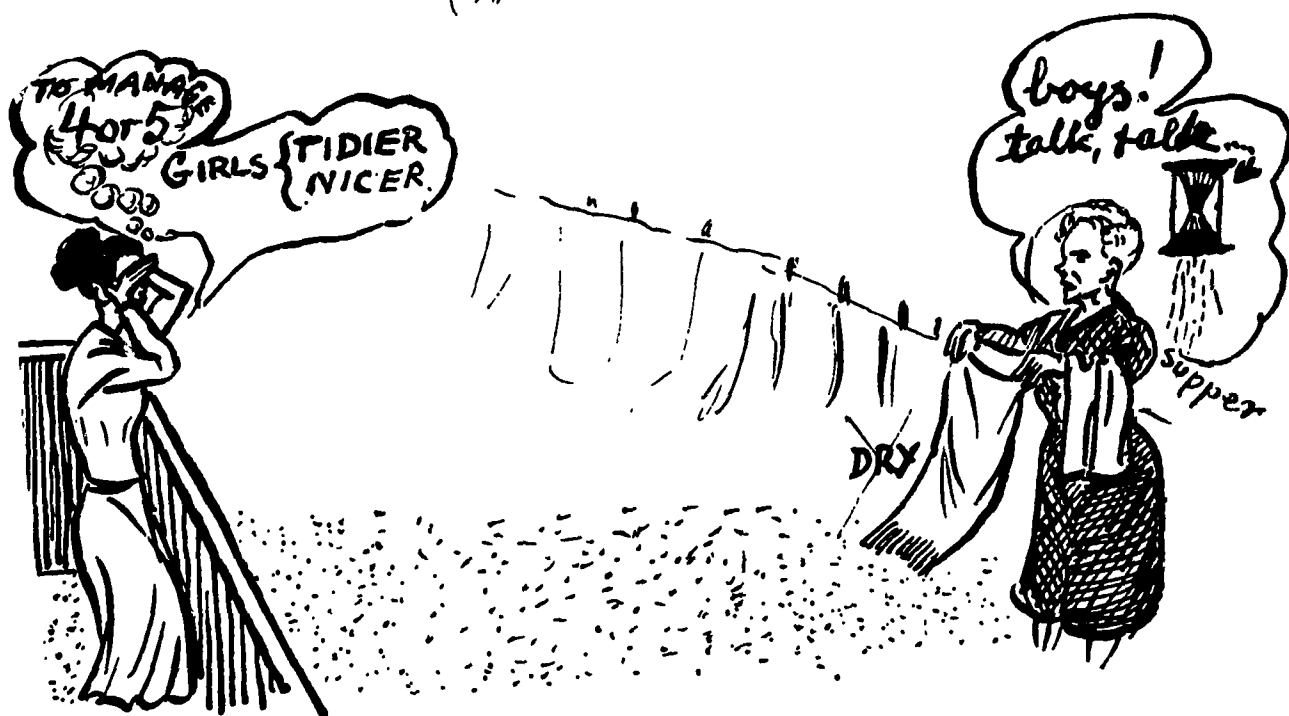
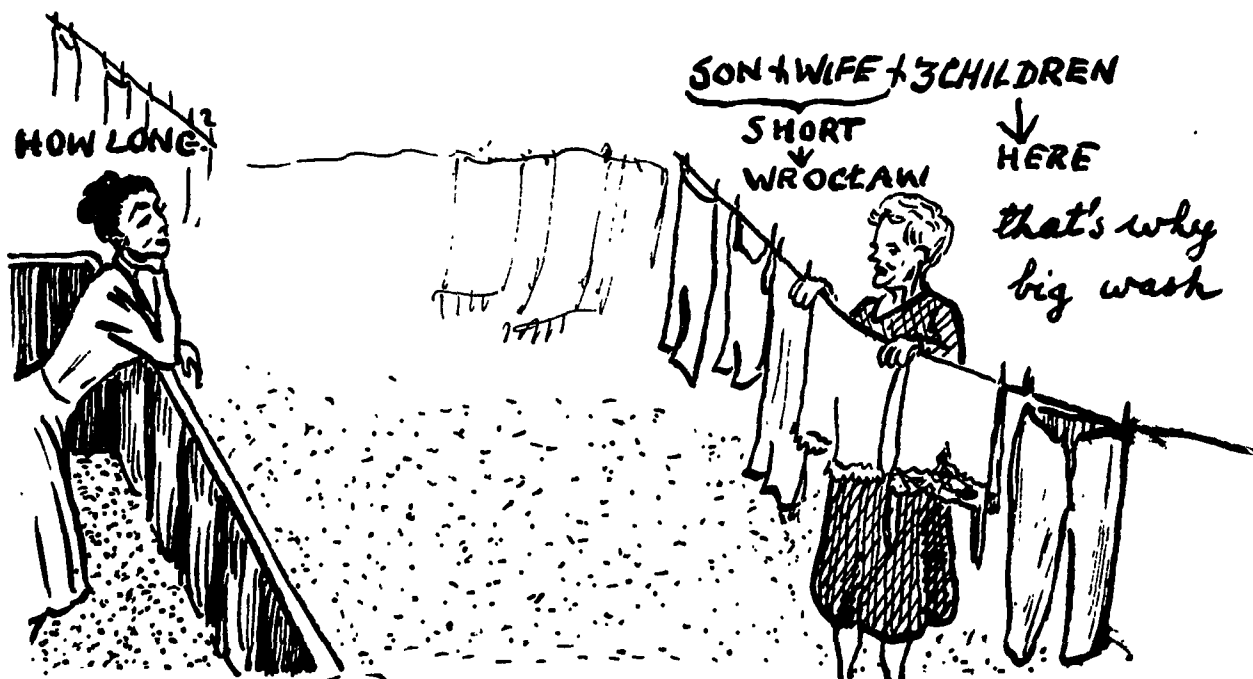
Do kogo z was on pisał? On pisał do nas obojgu.
 Do kogo z nich on pisał?

Komu z was on pogratulował?
 Komu z nich on zapłacił?

Kogo z was on wyznaczył do tej pracy?
 Kogo z nich on ubezpieczył?

Kim z was on się zainteresował?
 Kim z nich on się opiekował?

Przy kim z was ona siedziała?
 O kim z nich on mówił?

LESSON 71

Dialog (Conversation about children)

N.: Nowicka Helena
K.: Kowalska sąsiadki

N.: Widzę, że pani suszy dziś dużo bielizny.

K.: Tak. Syn z żoną przyjechali z trojgiem dzieci i miałam większe pranie.

N.: Czy na długo przyjechali?

K.: U nas będą krótko. Zostawią tu dzieci i oboje pojedą do Wrocławia odwiedzić rodzinę.

N.: Rano widziałam troje wnucząt pani. Jakie to ładne dzieci!

K.: Synowa dba o ich zdrowie i dlatego ładnie wyglądają.

N.: Ona musi mieć sporo roboty. Wiem ile jest pracy i kłopotu z dziećmi, chociaż sama mam dotychczas tylko dwoje.

K.: Kłopotów nigdy nie brak. Dziś rano najstarszy wnuk spadł ze schodów i skaleczył się w kolano.

N.: Wyobrażam sobie, jak trudno dać sobie radę z czworgiem albo pięciorgiem dzieci.

K.: Ma pani rację, zwłaszcza jeśli to są chłopcy.

N.: Tak, dziewczynki są przynajmniej czyściejsze i grzeczniejsze.

K.: No, ale my tu rozmawiamy, a czas ucieka. Muszę skończyć wieszanie tej bielizny i zacząć gotować kolację.

LESSON 71

Grammar Analysis

CARDINAL NUMERALS
referring to mixed
sex group. Dual
form.

Cardinal (and indefinite) numerals when referring to children, mixed sex groups and some objects which usually exist in pairs, have special forms:

Oboje or obydwoje - both (referring to two persons of different sexes)

2	dwoje	-	two	8	ośmioro
3	troje			9	dziewięcioro
4	czworo			10	dziesięcioro
5	pięcioro				
6	sześcioro				kilkoro - several (1-10)
7	siedmioro				kilkanaścioro (11-19)

Numerals higher than ten are seldom used in the above form.

Those numerals are declined as follows:

	<u>Numeral</u>		<u>Noun</u>	<u>Verb</u>
Nom.	dwoje,	troje	dzieci (gen.pl.)	3rd pers. s. n.
Gen.	dwojga,	trojga	dzieci (gen.pl.)	
Dat.	dwojgu,	trojgu	dzieciom (dat.pl.)	
Acc.	dwoje,	troje	dzieci (acc.pl.)	
Instr.	dwojgiem,	trojgiem	dzieci/dziećmi (gen./instr.pl.)	
Loc.(o)	dwojgu,	trojgu	dzieciach (loc.pl.)	

	<u>Numeral</u>		<u>Noun</u>	<u>Verb</u>
Nom.	czworo,	kilkoro	dzieci (gen.pl.)	3rd pers. s. n.
Gen.	czworga,	kilkorga	dzieci (gen.pl.)	
Dat.	czworgu,	kilkorgu	dzieciom (dat.pl.)	
Acc.	czworo,	kilkoro	dzieci (acc.pl.)	
Instr.	czworgiem,	kilkorgiem	dzieci/dziećmi (gen./instr.pl.)	
Loc.(o)	czworgu,	kilkorgu	dzieciach (loc.pl.)	

Oboje and obydwoje are declined like dwoje with the exception that in the nominative case they are followed by a noun in the nominative plural and the verb is in the 3rd pers. plural (past tense, masculine form),

e.g.:

Obydwoje or oboje rodzice (nom. pl.) pojechali (3rd pers. pl.) do kościoła. - Both parents went to church.

The following are the forms of the word both - in the nom. & acc. case,

<u>Male persons</u>	<u>All other masc. nouns</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter (except children)</u>
obaj (nom. only) obu (acc. only)	oba	obie	oba

Mixed sex group (dual)

oboje

Oba is declined like dwa.

Oba, obie, obydwa, obydwie cannot refer to two different objects,

e.g.:

Stół i krzesło są zielone. - The table and the chair are both green.

They can refer only to two objects of the same kind,
e.g.:

Oba stoły są zielone. - Both tables are green.
Oba krzesła są zielone. - Both chairs are green.

Cardinal and indefinite numerals presented in this lesson are always used when referring to children. They also can be used when referring to nouns like: ludzie (mixed sex groups),

e.g.:

Ile ludzi pracowało w polu? - Pięcioro ludzi pracowało w polu.
Five people (both men and women) worked in the fields.
Ilu ludzi pracowało w polu? - Pięciu ludzi pracowało w polu.
Five people (men only) worked in the fields.

The above numerals are also used when referring to nouns like: drzwi, schody, oczy, ręce,

e.g.:

W tym pokoju jest dwoje drzwi. - There are two doors in this room.

Każdy człowiek ma zwykle dwoje oczu i dwoje rąk. - Every human being has usually two eyes and two hands.

Numerals presented in this lesson are also often used in the following construction:

Ile was tam było?
How many of you were there? - Nas było czworo.
There were four of us (both men and women).

Ile nas tam było?
How many of us were there? - Was było troje.
There were three of you (both men and women).

Ile ich tam było?
How many of them were there? - Ich było pięcioro.
There were five of them (both men and women).

but:

Ilu was tam było? - Nas było czterech (men only).

Ile was tam było? - Nas było cztery (women only).

LESSON 71

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile dzieci bawi się
w pokoju?

1

Jedno dziecko bawi
się w pokoju.

2

Dwoje dzieci bawi
się w pokoju.

Ile dzieci bawiło się
się w pokoju?
Ile dzieci będzie bawiło
się w pokoju?
Ile ludzi jest na plaży?
Ile ludzi było na plaży?

Ile ludzi będzie na plaży?
Ile tu jest drzwi?
Ile tu jest oczu?
Ile tu jest rąk?

1 - 10
kilkoro

Ilu dzieci nie było
w szkole?

1
2

Jednego dziecka nie
było w szkole.
Dwojga dzieci nie
było w szkole.

Dla ilu dzieci są te
cukierki?
Dla ilu ludzi są te
ubrania?
Ilu ludzi doktor jeszcze
nie zbadał?
Ilu drzwi tu nie ma?
Ilu oczu on nie ma? (1-2)
Ilu rąk on nie ma?

1 - 10
kilkoro

Ilu dzieciom dał pan
ciastka?

1
2

Dałem ciastka jedne-
mu dziecku.
Dałem ciastka dwojgu
dzieciom.

Ilu dzieciom kupi pan
książki?
Ilu dzieciom matka daje
pić?
Ilu ludziom on da gazetę?
Ilu ludziom damy papierosy?
Ilu drzwiom on się przygląda?
Ilu oczom on się przygląda?
Ilu rękom on się przygląda?

1 - 10
kilkoro

Ile dzieci chciałby pan
mieć?

1
2

Chciałbym mieć jedno
dziecko.
Chciałbym mieć dwoje
dzieci.

Ile dzieci matka kąpie?
Ile ludzi on widział?
Ile ludzi pan zna?
Ile drzwi ma ten dom?
Ile oczu pan ma? (2)
Ile rąk pan ma? (2)

1 - 10
kilkoro

Z ilu dziećmi on pojechał
na wycieczkę?

1

On pojechał z jednym
dzieckiem na wycieczkę.

2

On pojechał z dwojgiem
dzieci na wycieczkę.

Z ilu dziećmi on się bawi?
Z ilu ludźmi pan rozmawiał?
Z ilu ludźmi on się spotyka?
Nad ilu drzwiami wisi lampa?
Ilu oczami pan widzi?
Ilu rękami pan to zrobił?

1 - 10
kilkoro

Przy ilu dzieciach on siedzi? 1

2

On siedzi przy jednym
dziecku.

On siedzi przy dwojgu
dzieciach.

O ilu dzieciach matka mówiła?
O ilu ludziach pan słyszał?
O ilu oczach on mówi?
Przy ilu drzwiach stoją
krzesła?

1 - 10

Kto był w domu?

oboje,
obydwoje
rodzice
państwo Nowak

Oboje rodzice byli w domu.

Czy Janek i Zosia
byli w kinie?
Czy państwo Nowak
są w sklepie?

Kogo nie było w domu?

Obojga rodziców nie było
w domu.

Czy pan szuka Janka,
czy Zosi?
Czy pan szuka pana
Nowaka, czy pani
Nowak?

Komu on kupił dom?

On kupił dom obojgu rodzi-
com.

Czy ona dała psa Zosi,
czy Jankowi?
Czy on przygląda się
panu Nowakowi, czy pani
Nowak?

Kogo on kocha?
Czy on widzi Janka, czy Zosię?
Czy ona zna pana Nowaka, czy
panią Nowak?

On kocha oboje rodziców.

Z kim ona się spotyka?

Ona spotyka się z obojgiem
rodziców.

Czy on jedzie do Krakowa
z Zosią, czy z Jankiem?
Czy on je obiad z panem,
czy z panią Nowak?

O kim on mówi?
Czy on siedzi przy Janku,
czy przy Zosi?
Czy on myśli o panu Nowaku,
czy o pani Nowak?

On mówi o obojgu rodzicach.

LESSON 71

Translation English - Polish

An infantry regiment is composed of three rifle battalions. Each rifle battalion has 3 rifle companies. The training of a rifleman usually lasts about sixteen weeks. During those four months riflemen learn firing (the firing at the firing range), grenade throwing and hand-to-hand combat. To fight with a bayonet requires much strength and is therefore very tiring. The recruits, however, are usually young and strong boys who need this kind of exercise. The training at the firing range includes the drill of firing positions which are: the standing, prone, sitting and kneeling positions. The kneeling and sitting positions are the most tiring and difficult. Machine gun crews are trained during machine gun operations in the field. Every member of the machine gun crew, whether gunner or ammunition bearer, must know well all the functions

connected with machine gun firing. It takes time to make a Pfc out of a recruit. Military exercises are very tiring for boys who lack practice in them, but only through continuous exercising can they become good soldiers.

Translation
Polish - English

Zły to był dzień dla kaprała Nowickiego. Pluton, do którego należała jego drużyna, został wyznaczony na placówkę. Porucznik zawołał kaprała Nowickiego i wyznaczył żołnierzom jego drużyny różne zadania. Jednak drużyna Nowickiego miała o czterech żołnierzach mniej, gdyż pobili się oni wczoraj o dziewczynę.

Dziewczyna ta, Marysia Ząbek, była bardzo ładna i lubiła chłopców w mundurach. Dlatego co wieczór miała randkę z żołnierzem, oczywiście co wieczór z innym. Przez długi czas i dziewczyna i żołnierze byli szczęśliwi. Raz jednak Marysia zapomniała o tym, że we wtorek wieczór ma randkę z Michałem Tyszką. To też kiedy zadzwonił do niej Janek Drozd, zaprosiła go też na wtorek. Ale również we wtorek Władek Żaba i Janek Makowski mieli przepustki i Władek chciał zapoznać Janka z Marysią. Wieczorem spotkali się wszyscy u Marysi. Wszyscy czterej są w szpitalu.

Porucznik był bardzo zły na Nowickiego, że drużyna nie ma pełnego stanu.

Questions

1. Jaki to był dzień dla kaprała Nowickiego?
2. Jaki oddział został wyznaczony na placówkę?
3. Który pluton został wyznaczony na placówkę?
4. Kogo porucznik zawołał?
5. Co porucznik wyznaczył żołnierzom?
6. O ilu żołnierzy było mniej w drużynie Nowickiego?
7. Dlaczego w drużynie było o czterech żołnierzach mniej?
8. O kogo pobili się żołnierze?
9. Jaka była Marysia Ząbek?
10. Jakich chłopców ona lubiła?
11. Co ona miała co wieczór?
12. Czy ona miała randkę zawsze z tym samym żołnierzem?
13. Jacy byli żołnierze?
14. O czym Marysia zapomniała?
15. Kiedy ona zaprosiła Drozda?
16. Na kiedy ona go zaprosiła?
17. Co Władek i Janek mieli we wtorek?
18. Co Władek chciał zrobić?
19. Gdzie spotkali się wszyscy?
20. Gdzie są obecnie wszyscy czterej?
21. Jaki był porucznik?
22. Dlaczego porucznik był zły?

LESSON 71

Reading Text

Michał Kowalski przyjechał wczoraj z żoną i trojgiem dzieci do Warszawy, żeby odwiedzić swoich rodziców. Pan Kowalski chciał także zobaczyć się ze swoim kolegą, który pracował w Ministerstwie Obrony Narodowej. Dziś Kowalski wstał późno, bo był zmęczony po podróży. Kiedy on rano wybiegł z domu, zauważył, że autobus właśnie odjechał z przystanku. Kiedy pan Kowalski przyszedł na przystanek zobaczył na zegarku, że było piętnaście po ósmej i będzie musiał czekać pół godziny. O 8.45 przyjechał następny autobus. Pan Kowalski wsiadł do autobusu i zajął miejsce w tyle przy oknie. Po dziesięciu minutach jazdy pan Kowalski wysiadł. Kiedy szedł ulicą, przechodził obok różnych sklepów. Przed sklepami stały kobiety i dzieci, które oglądały wystawy sklepowe. Na wystawach były różne ubrania, aparaty fotograficzne i lornetki polowe. Żeby przejść przez ulicę w dużym mieście trzeba czekać, aż zapali się zielone światło. Na ulicach dużego miasta jest dużo samochodów, autobusów i tramwajów. Pan Kowalski czekał razem z innymi ludźmi na zielone światło. Kiedy światła zmieniły się z czerwonych na zielone, pan Kowalski przeszedł na drugą stronę ulicy. On nie znał dobrze tego miasta, dlatego też musiał zapytać milicjanta, którą drogą trzeba iść do Ministerstwa Obrony. Milicjant kazał mu iść na lewo, potem skręcić na prawo i znów iść na lewo. Po chwili Kowalski nie pamiętał tego, co mu mówił milicjant. Zdecydował więc, że najlepiej pojechać

taksówką. Po zatrzymaniu pierwszej taksówki, którą zobaczył, pan Kowalski powiedział szoferowi, że bardzo się śpieszy i podał mu adres biura, w którym pracował jego kolega. Po paru minutach jazdy pan Kowalski przyjechał do Ministerstwa punktualnie o godzinie dziewiątej.

Questions

1. Z kim Michał Kowalski przyjechał do Warszawy?
2. Dlaczego on przyjechał do Warszawy?
3. Z kim chciał się zobaczyć Kowalski?
4. Gdzie pracował kolega Kowalskiego?
5. Dlaczego Kowalski wstał dziś późno?
6. Kiedy wstał dzisiaj rano p. Kowalski?
7. Kto wstał za późno?
8. Skąd wybiegł pan Kowalski?
9. Co on zauważył, gdy wybiegł z domu?
10. Co odjechało z przystanku?
11. Skąd odjechał autobus?
12. Która była godzina, kiedy pan Kowalski przyszedł na przystanek?
13. Na czym zobaczył on godzinę?
14. Jak długo musiał czekać p. Kowalski?
15. Na co on musiał czekać pół godziny?
16. Kiedy przyjechał następny autobus?
17. Co przyjechało o 8.45?
18. Co zrobił p. Kowalski, kiedy przyjechał autobus?

19. Kto wsiadł do autobusu?
20. Gdzie p. Kowalski zajął miejsce w autobusie?
21. Przy czym on zajął miejsce?
22. Co zrobił p. Kowalski po dziesięciu minutach?
23. Kiedy on wysiadł?
24. Obok czego przechodził p. Kowalski?
25. Kto stał przed sklepami?
26. Co oglądały kobiety i dzieci?
27. Co było na wystawach sklepowych?
28. Co trzeba zrobić, żeby przejść przez ulicę w dużym mieście?
29. Na co trzeba czekać?
30. Czego jest dużo na ulicach w dużym mieście?
31. Z kim czekał p. Kowalski na zielone światło?
32. Jakie było światło, kiedy pan Kowalski czekał?
33. Co on zrobił, kiedy było zielone światło?
34. Na którą stronę ulicy przeszedł p. Kowalski?
35. Czego nie znał dobrze p. Kowalski?
36. Dokąd on szedł?
37. Kogo zapytał o drogę p. Kowalski?
38. Co kazał mu zrobić milicjant?
39. Ile razy musiał skrócić p. Kowalski?
40. Czy p. Kowalski pamiętał, co mu mówił milicjant?
41. Co zdecydował p. Kowalski?
42. Którą taksówkę on zatrzymał?
43. Czyj adres podał p. Kowalski szoferowi?

44. Kto spieszył się?

45. Dokąd przyjechał punktualnie p. Kowalski?

46. O której godzinie on przyjechał do Ministerstwa?

LESSON 71

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Czyją sąsiadką była pani Nowicka?
2. Co suszyła pani Kowalska?
3. Czego suszyła dużo pani Kowalska?
4. Kiedy pani Kowalska suszyła dużo bielizny?
5. Kto przyjechał do pani Kowalskiej?
6. Z kim przyjechał syn?
7. Jakie pranie miała pani Kowalska?
8. Na jak długo przyjechali syn z żoną?
9. Kto zostanie u pani Kowalskiej?
10. Dokąd pojedą syn z synową?
11. Po co pojedą do Wrocławia syn z synową?
12. Ile wnucząt pani Kowalskiej widziała pani Nowicka?
13. Jakie były wnuczeta pani Kowalskiej?
14. Kto dba o zdrowie wnucząt pani Kowalskiej?
15. Kto wyglądał ładnie?
16. Kto musi mieć sporo roboty?
17. Przy kim jest dużo pracy?

18. Z kim jest wiele kłopotów?
19. Ile dzieci ma pani Nowicka?
20. Skąd spadł najstarszy wnuk pani Kowalskiej?
21. Kiedy spadł ze schodów najstarszy wnuk p. Kowalskiej?
22. W co skaleczył się wnuk p. Kowalskiej?
23. Z kim jest trudno dać sobie radę?
24. Z kim jest trudniej dać sobie radę?
25. Z kim jest łatwiej dać sobie radę?
26. Jakie są dziewczynki?
27. Co musi skończyć pani Kowalska?

Part II - General Questions

1. Po czym suszy się bieliznę? (pranie)
2. Podczas jakiej pogody można suszyć bieliznę? (ładna
pogoda)
3. Ile dzieci pan ma?
4. Czy pan zawsze mieszkał w mieście? (wieś)
5. Na czym pracują ludzie na wsi? (gospodarstwo)
6. Gdzie ludzie zwykle mają więcej dzieci?
7. Kiedy pan wstaje? (wschód słońca)
8. Jak długo ludzie pracują w polu? (from sunrise until
sunset)
9. Co trzeba karmić na wsi? (domestic animals)

10. Jakie pan zna zwierzęta domowe? (krowa, koń)
11. Gdzie stoją krowy? (obora)
12. Gdzie stoją konie? (stajnia)
13. Gdzie pan robi zakupy? (miasto)
14. Dokąd pojedzie pan na zakupy? (Warszawa)
15. Z kim pan pojedzie na wakacje? (dzieci)
16. Z iloma dziećmi pan pojedzie na wakacje do Warszawy?
(troje dzieci)
17. Co chce pan pokazać dzieciom? (Warszawa)
18. Czym pojedzie pan do domu? (pociąg)
19. Gdzie mieszkał pan w San Francisco? (hotel)
20. Co pan zjadł rano? (breakfast)
21. Co pan je na śniadanie? (ham and eggs)
22. Co pan pije na śniadanie? (kawa)
23. Dokąd poszedł pan i pańska żona z dziećmi po śniadaniu?
(sklep z ubraniami)
24. Co kupił pan żonie i dzieciom? (several pairs of
stockings)
25. Co kupił pan dla siebie? (three shirts)

LESSON 71

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. The Nowickis had four children and two grandchildren.
2. Both his parents were born in Warsaw.
3. The Kowalskis came to this country with two small children.

4. When Bednarski entered the classroom, Mary was still there with several children.
5. There are three doors in this room.
6. Eight curious eyes were looking at the new teacher.
7. "How many of you (men) worked last summer?" "Five of us worked on a farm, and seven in a factory."
8. "How many of you (boys and girls) were there?" "There were six of us at home."

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Put words in parentheses in the correct Polish form:

1. (Eight) dzieci (went) do szkoły.
2. Te ubrania są dla (five) dzieci.
3. Dałem ciastka (to several) dzieciom.
4. (How many) dzieci pan widzi?
5. Pojechałem na wycieczkę (with two) dziećmi.
6. Nauczyciel mówił o (four) dzieciach.
7. (How many) pasażerów wysiadło w Niegosławicach?
Pięcioro.

LESSON 71

Vocabulary

brak, m. braku, gen. s.	- lack, deficiency, want
choć	- although, though, even though, at least
czas ucieka	- time is flying

czysty, czysta, czyste czysto	- clean, neat, net(profit), pure - clean (as adv.), neatly
dać sobie radę	- to manage, to have under control
dbać, i. (no p. here) dbam dba	- to care about, to mind, to heed
dotychczas	- till now, yet
dziewczynka, f.	- little girl; "baby"
grzeczny, grzeczna, grzeczne grzecznie	- well-mannered, good, polite, nice - politely
kolano, n.	- knee
milicjant, m.	- policeman, militiaman
przynajmniej	- at least
przystanek, m. przystanku, gen. s.	- (the) stop
schody (pl. only) schodów, gen. pl.	- stairs
skaleczyć (się), p. (kaleczyć /się/, i. skaleczę (się) kaleczę /się/ skaleczy (się) kaleczy /się/)	- to injure (oneself), to cut (oneself)
suszyć, i. (wysuszyć, p. suszę wysuszę suszy wysuszy)	- to dry
synowa, f. (declined like an adjective)	- daughter-in-law
szofer, m. szoferzy, nom. pl.	- chauffeur, driver

wieszanie, n.	- (the) hanging
wieszać, i. (powiesić, p. wieszam powieszę wiesz powiesi)	- to hang (transitive only) (to hang something)
wnuczęta, nom. pl. wnucząt, gen. pl.	- grandchildren
wnuk, m.	- grandson
Wrocław, m. Wrocławia, gen. s.	- Wrocław (city in south- western Poland, formerly Breslaw)
wybiegać, i. (wybiegnąć/wybiec wybiegam wybiegnę wybiega wybiegnie)	- to run out
wybiegłem - past tense	
wystawa, f.	- exhibition, show, display
wystawa sklepowa	- window display
zwłaszcza	- especially

LESSON 72

Grammar Perception Drill

FIGURES IN POLISH

Part I

What is this figure?
Jaka to jest cyfra?

1

This is a one.
To jest jedynka.

- 2 - dwójka
- 3 - trójka
- 4 - czwórka
- 5 - piątka
- 6 - szóstka
- 7 (7) siódemka
- 8 - ósemka
- 9 - dziewiątka = (dziewiąt~~y~~+ka)
- 10 - dziesiątka = (dziesiąt~~y~~+ka)
- etc.
- 100 - setka = (setn~~y~~+ka)
- etc.
- 0 - zero

Instructor:

Suggested numbers:

Students:

Jaka to jest
cyfra?
Co on napisał?

1

To jest jedynka.

On napisał jedyn-
kę.

Zamiast jakiej
cyfry on napisał
dwójkę?
Nad jaką cyfrą on
napisał to słowo?
Przy jakiej cyfrze
stoi dwójka?

1 - 9

Part II

The above forms are used to express

- calibers of guns
- numbers of streetcars
- military formations
- automobile gears, etc.

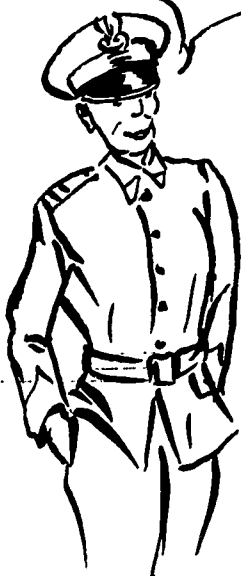
Instructor:	Suggested numbers:	Students:
Jakie to jest działo?	105	To jest stopiątko. Widziałem tam stopiątkę.
Jakie działo pan tam widział?		
Jakie macie działa w baterii?		
Z jakich dział oni strzelają?		
O jakich działach oni mówią?	75, 155, 220, 270	
Jakim tramwajem pan jedzie do szkoły?	1	Jadę jedyneką do szkoły.
Do jakiego tramwaju ona weszła?		
Z którego tramwaju on wysiadł?	2 - 40	
Jak oni maszerowali?	2	Oni maszerowali dwójkami.
	3-6, 8, 10, 12	

Require students to use words for the second, third and fourth gear in the sentence below:

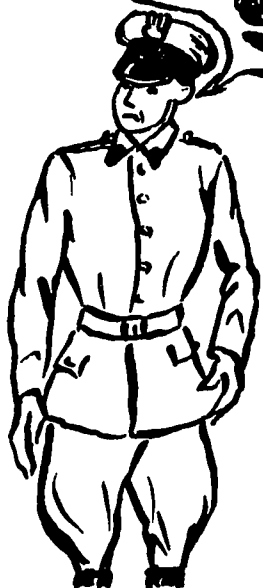
Ja teraz jadę jedyneką.
Ja jadę na jedynce.

Instructor:	Suggested numbers:	Students:
Czy pan poszedł sam do kina?	2	Nie. Poszliśmy we dwójkę.
Jaka to jest karta?	3 - 5	
Jaką kartę pan zagrał?	2	To jest dwójka. Zagrałem dwójkę.
	3 - 10	

! furlough. ? Artillery
organization of artillery } = Infantry?

3d battery / 1st BATTALION
+

? ARTILLERY UNIT = INFANTRY UNIT
↑ ↑
! 2-system - 3-system

CO = BATTERY

AM. SEC.

3-system
BATTERY

?
? caliber
?

1, 2
3
76 mm, 122 mm.

1, 2 -
3 -

LESSON 72

Dialog (Organization of Artillery)

Z.: Zygmunt Nowicki, kapral w piechocie
M.: Marian Wasilewski, kanonier

Z.: Cieszę się, że dostałeś urlop. Jak ci się powodzi w artylerii?

M.: Nieźle. Jestem kanonierem w 3-ej baterii pierwszego dywizjonu.

Z.: Czy organizacja artylerii jest taka sama jak u nas, w piechocie?

M.: Mniej więcej. W artylerii podstawową jednostką jest działon, który składa się z działła i z obsługi działła.

Z.: Jaka jednostka w artylerii odpowiada kompanii w piechocie?

M.: Kompanii w piechocie odpowiada bateria artylerii. W skład jej wchodzi dowódca baterii, dwa plutony i sekcja amunicyjna.

Z.: To u was jest system dwójkowy, nie tak jak w piechocie - trójkowy.

M.: Częściowo masz rację. Jednak od baterii w górę mamy system trójkowy. Trzy baterie tworzą dywizjon, a trzy dywizjony pułk artylerii.

Z.: A z jakich dział strzelacie?

M.: Pierwsze dwa dywizjony mają armaty, trzeci zaś ma haubice.

Z.: Jaki jest kaliber waszych armat?

M.: My mamy armaty kalibru 76 mm (siedemdziesiątki szóstki). Haubice są kalibru 122 mm (sto dwudziestki dwójki).

Z.: A jak przewozicie działła z miejsca na miejsce?

M.: Pierwszy i drugi dyon mają działła samobieżne, a trzeci dyon haubic ma ciągniki.

LESSON 72

Grammar Analysis

In Polish there are special names for each of the numerical symbols,

e.g.:

1	is called	jedynka	(a one)
2	"	"	dwójka (a two)
3	"	"	trójka (a three)
4	"	"	czwórka
5	"	"	piątka
6	"	"	szóstka
7	"	"	siódemka
8	"	"	ósemka
9	"	"	dziewiątka
0	"	"	zero

All other names of figures are formed by dropping the last vowel of the ordinal numeral and adding the ending -ka,

e.g.:

dziesiąty - dziesiątka

The above names of figures are declined like feminine nouns ending in -ka,

e.g.:

Nie napisałem piątki.

- I didn't write a five.

Jaka to jest cyfra?
What is it?

5.

To jest piątka.
It is a five.

Those forms are also used to express calibers of guns, numbers of streetcars, capacities of bottles containing alcoholic beverages, military formations, value of playing cards, denomination of money (currency and coins), the designation of automobile gears (1st, 2nd, 3rd), etc.,

e.g.:

W tej baterii są cztery stopi-
piątki i dwie stopięćdzie-
siątki.

- In this battery there are
4 105's and 2 150's.

Numbers with three or more digits have only the last two digits declined,

e.g.:

Oni strzelają ze stopiątek.	- They are shooting 105's.
On pojechał do kina piątką.	- He went to the movies on the "5" (Streetcar #5).
On wypił setkę wódki.	- He drank a hundred cubic centimeters (bottle) of vodka.
Oni maszerowali czwórkami.	- They marched by 4's (four abreast).
On zagrał dziewiątkę.	- He played a nine (i.e. cards).
Mam w portfelu dwie piątki, jedną dziesiątkę i trzy dwudziestki.	- I have in the wallet 2 fives, 1 ten and 3 twenties.
Pod górę powinienęś jechać dwójką albo jedynką.	- Uphill you should drive in second or first (gear).
Graliśmy we czwórkę w golfa.	- We played golf in a four-some.
Oni zawsze chodzą we dwójkę.	- They always walk as a two-some.

Adjectives can be formed from dwójka, trójka and czwórka.

e.g.:

dwójka - dwójkowy, dwójkowa, dwójkowe

Piechota ma system trójkowy.	- The infantry has a triangular system.

LESSON 72

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jaka to jest cyfra?	1 2 - 9	To jest jedynka.
Jaki tu chodzi tramwaj?	10 11 - 25	Tu chodzi dziesięć.
Jakie to są działa?	40 40 - 150	To są czterdziestki.
Jakiej cyfry pan jeszcze tu nie napisał?	2 1 - 9	Ja jeszcze nie napisałem dwójki.
Jakiego tramwaju pan szuka?	10 - 35	
Jakiego kalibru działa ten pułk potrzebuje?	40 - 150	
Której cyfrze pan się przygląda?	3 1 - 9	Przyglądam się trójce.
Któremu tramwajowi pan się przygląda?	10 - 35	
Któremu działu pan się przygląda?	40 - 150	
Jaką cyfrę pan tu widzi?	4 1 - 9	Tu widzę czwórkę.
Jaki tramwaj pan tu widzi?	10 - 35	
Jaki kaliber działa pan tu widzi?	40 - 150	
Między którymi cyframi są słowa?	2 - 3 1 - 4 5 - 6 7 - 8	Między dwójką a trójką są słowa.

Którym tramwajem pan jeździ?	10 - 35	
Jakim działem pan się interesuje?	40 - 150	
Jakie tu stoją działa?	40 40 - 150	Tu stoją czterdziestki.
Z jakich dział strzela artyleria?	40 40 - 150	Artyleria strzela z czterdziestek.
Jakie działa pan zna?	40 40 - 150	Znam czterdziestki.
Jakimi działami pan się interesuje?	40 40 - 150	Interesuję się czterdziestkami.
O jakich działach pan mówi?	40 40 - 150	Mówię o czterdziestkach.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Którego pan się urodził?	20.II.1920	Urodziłem się dwudziestego lutego tysiąc dziewięćset dwudziestego.
Kiedy pan tu przyjechał?	12.I.1952 18.III.1912	
Kiedy on umarł?	30.V. 1888 20.IV.1901 21.VI.1636 1.VII.1902 5.VIII.1772 10.IX.1900 23.X. 1952 25.XI.1950 21.XII.1957	
W którym roku to się stało?	w 1936 " 1872, 1951, " 1957, 1900, " 1902	To stało się w roku tysiąc dziewięćset trzydziestym szóstym.

LESSON 72

Translation English - Polish

1. Both Mr. and Mrs. Nowicki went with their three children on a vacation to a lake which was high in the mountains of Southern Poland (among the high mountains of the Southern part of Poland).
2. An entire battalion of the 36th Infantry Regiment has been marching in a southerly direction for several days now (already since several days). Although the soldiers were tired, they walked 50 km. a day.
3. The third battalion, with two companies of the second battalion, will defend a short sector of the front between the two small rivers which flow from north to south.
4. The platoon leader ordered 20 soldiers to dig an emplacement for machine guns on the left bank of the river during a clear night.
5. The enemy noticed our soldiers and began to fire at them with their artillery which was placed (had positions) in a forest a few kilometers from our front.
6. A few dozen (several tens) men out of the whole company were wounded and the C.O. had to send them to the field hospital which was a few kilometers from the front.
7. Corporal Nowicki was unable to handle his men, because he

was very young and had in his squad some old soldiers who had already been at (on) the front for a long time.

8. One of the soldiers from the second platoon of the third company caused a disturbance and the M.P.'s took him to the stockade.

LESSON 72

Reading Text (based on I.M.S. #4)

Nazywam się Zygmunt Nowicki. Jestem kapralem w 15 pułku piechoty. Dziś byłem ze swoją drużyną na strzelnicy. Moi żołnierze po opanowaniu postaw strzeleckich oraz celowania i ładowania dziś byli na ostrym strzelaniu z karabinów. Strzelaliśmy do tarcz z odległości 100 m. Jeden z moich żołnierzy miał bardzo dobre wyniki. Miał on kilka trafnych strzałów i nawet dwa w samym środku tarczy. Ja miałem jeszcze lepszy wynik, bo pięć strzałów w środku tarczy. Dziś po południu ćwiczyliśmy walkę na bagnety. Mam w drużynie jednego bardzo silnego żołnierza, który pokłął cały worek. Podczas walki na bagnety instruktorem naszym był sierżant Adamski. Poza tym sierżant Adamski pokazał mojej drużynie pierwszy raz, jak trzeba rzucać granatami ręcznymi. Jutro będę ćwiczył ze swoją drużyną postawy strzeleckie, to znaczy: postawę stojącą, siedzącą, kłęczącą i leżącą. W tym samym czasie część plutonu będzie strzelała z pistoletów. W następnym tygodniu pójdziemy na manewry.

Tam będziemy mieć strzelanie razem z kompanią ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej. Niedaleko od naszej strzelnicy jest poligon artyleryjski. Tam często odbywają się strzelania z dział i moździerzy. W kilka dni po manewrach pojadę na urlop. Mam kilkanaście dni urlopu, które spędzę z rodzicami. Rodzice są już na wczasach nad morzem. Urlop będzie przyjemny, bo wiem, że w tym czasie nad morze przyjeżdża dużo ładnych dziewczyn. Rok szkolny skończył się i wiele ładnych dziewczyn będzie nad morzem. Po wczasach wrócę do pułku. Jeszcze nie wiem, czy zostanę w wojsku i pójdę do szkoły oficerskiej, czy wrócę na uniwersytet, aby skończyć prawo. Ja chcę wrócić na uniwersytet, ale kapitan, mój dowódca radzi mi zostać w wojsku. Teraz nie wiem, co będę robił w najbliższych latach. Podczas wczasów będę rozmawiał o tym z rodzicami, a także z jedną moją dobrą znajomą, która też będzie nad morzem. Ona w tym roku skończyła liceum i zdaje mi się, że też chce pójść na prawo. Po urlopie powiem dowódcy kompanii czy zostanę w wojsku, czy dalej będę się uczył.

Questions

1. Gdzie służył Zygmunt Nowicki?
2. W jakim rodzaju broni on służył?
3. Jaki stopień wojskowy miał Nowicki?
4. Gdzie on był z drużyną?
5. Czyi żołnierze opanowali postawy strzeleckie?
6. Czego jeszcze nauczyli się żołnierze Nowickiego?

7. Gdzie oni byli po opanowaniu postaw strzeleckich?
8. Z czego strzelali żołnierze?
9. Do czego oni strzelali?
10. Z jakiej odległości strzelali żołnierze?
11. Jakie wyniki miał jeden z żołnierzy?
12. Gdzie były dwa strzały tego żołnierza?
13. Ile strzałów miał Nowicki w środku tarczy?
14. Co ćwiczyli żołnierze po południu?
15. Jakiego żołnierza ma drużyna Nowickiego?
16. Kto pokłął cały worek?
17. Czym pokłął worek ten żołnierz?
18. Kim był sierżant Adamski podczas ćwiczenia walki na bagnety?
19. Czym uczył rzucać żołnierzy sierżant Adamski?
20. Z kim będzie ćwiczył kapral Nowicki postawy strzeleckie?
21. Jakie postawy strzeleckie kapral będzie ćwiczył z żołnierzami?
22. Z jakiej broni będzie strzelała część plutonu?
23. Kiedy pójdzie drużyna na manewry?
24. Z kim oni będą mieli strzelanie podczas manewrów?
25. Blisko czego jest poligon artyleryjski?
26. Z jakiej broni odbywają się strzelania na poligonie?
27. Kiedy Nowicki pojedzie na urlop?
28. Z kim Nowicki spędzi urlop?
29. Gdzie są jego rodzice?
30. Gdzie spędzają rodzice Nowickiego wczasy?

31. Kto w tym czasie przyjeżdża nad morze?
32. Dokąd wróci Nowicki po urlopie?
33. Gdzie kapitan radzi Nowickiemu zostać?
34. Dokąd pojedzie Nowicki, jeżeli zostanie w wojsku?
35. Co będzie studiował Nowicki, jeżeli wróci na uniwersytet?
36. Z kim będzie rozmawiał Nowicki o swoich planach?
37. Z kim jeszcze będzie rozmawiał o tym Nowicki?
38. Kiedy powie Nowicki dowódcy kompanii o swoich planach?

LESSON 72

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z czyjego urlopu cieszył się kapral Zygmunt Nowicki?
2. Gdzie służył kapral Nowicki?
3. Kim był Marian Wasilewski?
4. W której baterii służył kanonier Wasilewski?
5. W którym dywizjonie artylerii służył kanonier Wasilewski?
6. Jak mu się powodziło w artylerii?
7. Czy organizacja artylerii była taka sama jak w piechocie?

8. Kogo spytał o organizację artylerii kapral Nowicki?
9. Czym jest działon w artylerii?
10. Z czego składa się działon?
11. Z czego jeszcze składa się działon?
12. Jakiej jednostce w artylerii odpowiada kompania piechoty?
13. Ile plutonów jest w baterii?
14. Co jeszcze wchodzi w skład baterii?
15. Czy kapralowi Nowickiemu zdawało się, że w artylerii był system dwójkowy?
16. W jakim rodzaju broni był system trójkowy?
17. Czy w artylerii jest system trójkowy?
18. Jaka jednostka w artylerii ma zwykle system trójkowy?
19. Ile baterii tworzy dywizjon artylerii?
20. Ile dywizjonów artylerii tworzy pułk?
21. Z jakich dział strzelał jeden dywizjon pułku kanoniera Wasilewskiego?
22. Z jakich dział strzelały dwa dywizjony pułku Wasilewskiego?
23. Jakiego kalibru były armaty?
24. Jakiego kalibru były haubice?
25. Jakie działa mają dwa dywizjony pułku kanoniera Wasilewskiego?

26. Czym są przewożone działa dywizjonu haubic?

Part II - General Questions

1. Czy pan wie, jak nazywa się podstawowa jednostka w artylerii?
(gun section)
2. Kto dowodzi działonem? (gun section leader)
3. Ile działonów ma zwykle pluton artylerii? (2 gun sections)
4. Jak nazywa się kanonier, który celuje? (gunner)
5. Jak nazywa się podstawowa jednostka w piechocie? (squad)
6. Kto dowodzi drużyną? (squad leader)
7. Jaki stopień wojskowy ma zwykle działonowy? (kapral)
8. Jaki stopień wojskowy ma dowódca plutonu artylerii?
(porucznik)
9. Kto dowodzi baterią? (captain)
10. Po czego służą ciągniki artyleryjskie? (przewożenie dział)
11. Kto dowodzi dywizjonem artylerii? (major)
12. Kto dowodzi pułkiem artylerii? (colonel)
13. Gdzie uczą się żołnierze artylerii strzelać z dział?
(poligon)
14. Gdzie uczą się żołnierze piechoty strzelać z karabinów?
(strzelnica)
15. Jakiej funkcji w piechocie odpowiada działonowy, w artylerii? (drużynowy)
16. Kto wydaje komendy ogniowe dla baterii? (działonowy)
17. W jaki sposób są podawane komendy ogniowe do stanowiska baterii? (radio i telefon)
18. W czym pomaga artyleria piechocie? (bitwa)
19. W jaki sposób pomaga artyleria piechocie? (ogień)

20. Jakiego koloru mundury noszą żołnierze wojska polskiego?
(ochronny)

21. Na czym noszą żołnierze polscy odznaki rodzaju broni?
(kołnierz)

LESSON 72

Military Interpreting Practice #3

1. Who are you?

Jestem kapitan Świderski.

2. To what type of unit are you assigned?

Jestem przydzielony do dowódcy artylerii dywizyjnej.

3. Do you know the organization of the divisional artillery?

Organizacja naszej artylerii jest mniej więcej taka sama jak amerykańska.

4. From the reports I see that you have battalions and regiments.

Tak jest. Nasz dywizjon ma 3 baterie, to jest tyle, co wasz batalion.

5. Is your regiment made up of three battalions?

Tak, w organizacji nie ma różnic. Jest różnica w sprzęcie.

6. What type of guns do you have?

Mamy armaty, haubice i moździerze.

7. What is the caliber of these guns?

Mamy działa kalibru 75 mm, 100 mm, 105 mm, 155 mm i 230 mm.

8. Is your artillery self-propelled?

Nie, używamy również ciągników.

9. Besides the divisional artillery, are there other artillery units?
- Tak, jest jeszcze artyleria, która należy do korpusu.
10. What's the name of the smallest artillery units?
- Najmniejszą jednostką jest działon, potem pluton, bateria i dyon.
11. What is the composition of the gun section?
- W działonie jest jedno działo, jeden ciągnik i obsługa dział.
12. How many guns are usually in the battery?
- W baterii są dwa plutony po dwa dział, razem cztery.
13. Who is in command of a battery and a battalion of artillery?
- Baterią dowodzi kapitan, a dyonem major.
14. Can you tell me something about the atomic artillery?
- W korpusie jest kilka baterii, które mogą strzelać pociskami o głowicy atomowej.
15. How far behind the infantry are the gun emplacements?
- W obronie linia ogniowa artylerii jest dosyć daleko za piechotą.
16. Is the artillery observer with the battalion or with the infantry company?
- On zwykle jest przy dowódcy batalionu.
17. How long does the service in the artillery last?
- Tak samo jak w innych rodzajach broni - 2 lata.
18. Where are the recruits trained?
- Rekrutów szkoli się w pułkach artylerii.
19. Did you see the artillery in operation (action)?
- Tak, widziałem oddziały artylerii podczas manewrów i w akcji.

20. When have you seen artillery in operation (action)?

W akcji widziałem artylerię podczas natarcia piechoty na most na Wiśle.

21. Are you speaking of the battle south of Warsaw?

Tak, byłem tam przez cały czas bitwy.

LESSON 72

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I know 125 mm guns very well.
2. We usually go to school on the "9" (streetcar #9).
3. This regiment needs 105 mm artillery pieces.
4. Soldiers are marching two abreast.
5. Students are marching four abreast.
6. Two children went to the garden. They were over there for one hour.
7. Mr. & Mrs. Walczak came to this town with four small children.
8. Two men worked for 10 hours in this factory.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Rewrite the following sentences replacing figures in parentheses in full:

1. Czekam na tramwaj. Nie mogę dłużej czekać na ("40"), pojadę ("25").

2. Nie ma obsługi przy (75 mm guns).
3. Mam prezenty dla (two) dziewczyn i (two) chłopców.
4. Idę do kina z (three) kolegami.
5. Matka czekała w poczekalni doktora z (3) dziećmi.
6. (2) moich braci jest w wojsku, a (1) jest w szkole.
7. Czekam na moje (3) siostry i (3) braci.

LESSON 72

Vocabulary

akcja, f.	- action, operation, stock, share
armata, f.	- gun, cannon
atomowy, atomowa, atomowe	- atomic, atom (as adj.)
celować, i. (wycelować, p. celuję wyceluję celuje wyceluje	- to aim
celowanie, n.	- aiming
cyfra, f.	- figure, cipher
częściowo	- partly, partially, in part
częściowy, częściowa, częściowe	- partial, fragmentary
głowica, f.	- war head
instruktor, m. instruktorzy, nom. pl.	- instructor
kaliber, m. kalibru, gen. s.	- caliber
kanonier, m. kanonierzy, nom. pl.	- gunner, cannoneer
korpus, m. korpusu, gen. s.	- corps, trunk (of the body)

milimetr, m. (abbr. mm) milimetra, gen. s.	- millimeter
obserwator, m. obserwatorzy, nom. pl.	- observer
odbywać się, i. (odbyć się, p. 1st person not used odbywa się odbędzie się)	- to take place
odległość, f.	- range, distance
opanowanie, n. opanować, p. (opanowywać, i. opanuje opanowuje opanuje opanowuje)	- mastering, capturing, taking possession of, controlling - to master, to capture, to take possession of, to control
ostry, ostra, ostre	- sharp, harsh
ostre strzelanie	- firing live ammunition
pocisk, m. pocisku, gen. s.	- shell, projectile, missile
pokłuć, p. (kłuć, i. pokłuje kłuje pokłuje kłuje)	- to puncture, to stab, to prick, to stick
przewozić, i. (przewieźć, p. przewożę przewiozę przewozi przewiezie)	- to transport, to truck, to haul
raport, m. raportu, gen. s.	- report, written account
sekcja, f.	- section
sprzęt, m. sprzętu, gen. s.	- equipment, utensils
system, m. systemu, gen. s.	- system, method
szkolić, i. (wyszkolić, p. szkolę wyszkolę szkoli wyszkoli)	- to train
tworzyć, i. (stworzyć, p. tworzę stworzę tworzy stworzy)	- to make, to create, to form

wynik, m.
wyniku, gen. s.

- score, result

zero, n.

- zero

LESSON 73

Grammar Perception Drill

FRACTIONS . NUMERALS & ADJECTIVES COMBINED

Part I

a/

half $\frac{1}{2}$ - pół (numeral) połowa, f. noun
 ↑ ↑
indeclinable declinable

pól - can refer to inanimate nouns in singular only
as subject or direct object only

połowa - can refer to all nouns in all cases singular and plural.

e.g.:

Pół worka cukru (gen. s.) - Half a sack of sugar costs
kosztuje pięć złotych. five zlotys.

Zjadłem połowę jabłka (gen.) - I ate half of an apple.

Zjadłem połowę jabłek (gen. pl.) - I ate half of the apples.

Półowa studentów (gen.)
w tej klasie nie umiała
czytać po polsku.

$1\frac{1}{2}$

póltora qualifies masculine and neuter nouns
↑
indeclinable

póltorej/póltory qualifies feminine nouns
↑
indeclinable

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile jabłek zostało
w tym pudełku?

pół

Pół jabłka zosta-
ło.

połowa

Półowa jabłka
została.

Ile jabłek pan
sprzedał?
Ile funtów jabłek
pan kupił?

połowa, pół

b/

Fraction

Noun

Verb

1 (cardinal, f.)
ordinal
f.nom.s.

gen.s.or pl.

singular
(past tense
n. or f.)

$\frac{1}{3}$

jedna

trzecia

jabłka

(jabłek)

{ było zepsute
była zepsuta

↑
cardinal
f.

↑
ordinal
f.

↑
gen. s.

↑
(gen.pl.)

↑
s.n.or f.form

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile jabłek było
zepsutych?

$\frac{1}{4}$

Jedna czwarta
jabłek było ze-
psute (była ze-
psuta)

$\frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{7}, \frac{1}{8}, \frac{1}{9}, \frac{1}{10},$

$\frac{1}{20}, \frac{1}{40}, \frac{1}{50},$

$\frac{1}{70}, \frac{1}{90}, \frac{1}{100}$

c/

Fraction

Noun

Verb

2, 3, 4 or 22, 23, 24, etc.
Ordinal f. nom. pl.

gen. s.
or pl.

singular
(past tense
neuter form)

e.g.:

$\frac{2}{3}$ = dwie trzecie

$\frac{23}{30}$ = dwadzieścia trzy trzydzieste centymetra.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile centymetrów ma
ten pocisk?

$\frac{22}{30}$

Ten pocisk ma
dwadzieścia
dwie trzydzies-
te centymetra.

$\frac{33}{51}, \frac{53}{67},$

$\frac{64}{85}, \frac{73}{100}$

0.83, 0.92

d/

Fraction

Noun

Verb

5- up, except 22,23,24 etc.
ordinal f. gen. pl.

gen.s.
or pl.

singular
(past tense
neuter form)

e.g.:

$\frac{5}{7}$ = pięć siódmych

$\frac{25}{43}$ = dwadzieścia pięć czterdziestych trzecich centymetra,

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile centymetrów
ma średnica
(diameter) tej
lufy?

$\frac{6}{7}$

Średnica tej
lufy ma sześć
siódmych cen-
tymetra.

$\frac{12}{21}, \frac{13}{35}, \frac{14}{80}, \frac{15}{23},$

$\frac{20}{39}, \frac{21}{53}, \frac{25}{60}, \frac{56}{90}, \frac{88}{100}$

e/

Summary

$$\frac{\text{Numerator}}{\text{Denominator}} = \frac{\text{Cardinal, f.}}{\text{Ordinal, f.}} \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{\text{nom. s.}} \\ \frac{2, 3, 4, 22, 23, 24 \text{ etc.}}{\text{nom. pl.}} \\ \frac{5 \text{ up (except above)}}{\text{gen. pl.}} \end{array} \right\} + \begin{array}{l} \text{gen. s.} \\ \text{or pl.} \end{array}$$

Require students to read aloud the following fractions:

$\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{8}, \frac{1}{10}, \frac{1}{21}, \frac{1}{44}, \frac{3}{4}, \frac{3}{5}, \frac{3}{7}, \frac{3}{10}, \frac{3}{39}, \frac{4}{5}, \frac{4}{7}, \frac{4}{9}, \frac{4}{10},$

$\frac{5}{6}, \frac{5}{12}, \frac{5}{48}, \frac{6}{10}, \frac{9}{21}, \frac{12}{32}, \frac{19}{49}, \frac{62}{92},$

$1\frac{1}{2}, 1\frac{2}{3}, 1\frac{3}{4}, 3\frac{1}{2}, 32\frac{1}{8},$

$\frac{2}{10}, \frac{3}{10}, \frac{4}{10}, \frac{5}{10}, \frac{6}{10}, \frac{7}{10}, \frac{8}{10}, \frac{9}{10}, \frac{11}{20}, \frac{12}{20}, \frac{13}{20}, \frac{14}{20}, \frac{21}{50}, \frac{22}{50}, \frac{25}{60},$

0.10, 0.05, 0.15, 0.25

f/

Both numerator and denominator are declined

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaką część zarobków
wydaje pan na miesz-
kanie?

$\frac{1}{2}$

Wydaje

pół
połowę zarobku
na mieszkanie.

Jaką część zarobków
pan wydaje na jedzenie?

Jaką część zarobków pan
wydaje na ubranie?

Jaką część zarobków pan
wydaje na lekarstwa?

Jaką część zarobków pan
wydaje na gaz?

Jaką część zarobków pan
wydaje na gazety i książki?

Jaką część zarobków pan
wydaje na piwo i wódkę?
Jaką część zarobków pan
wydaje na podróże?
Jaką część zarobków pan
wydaje na samochód?
Jaką część zarobków pan
wydaje na kino?

Use fractions from Part I, e/

Part II

Compounds: cardinal numeral+adjective

e.g.:

Karabin dwudziestomilimetrowy. - Twenty millimeter rifle.

1 jedno-	jednomilimetrowy	(-a, -e)
2 dwu-	dwumilimetrowy	(-a, -e)
3 trzy-	trzymilimetrowy	(-a, -e)
4 cztero- and up -o-	czteromilimetrowy	(-a, -e)
	pięćmilimetrowy	(-a, -e)

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki to jest samochód?

1 osoba

To jest jedno-
osobowy samochód

Jaki to jest silnik?

1 cylinder

Jakie to jest działo?

1 cal (inch)

Jaki to jest samochód?

1 silnik

Jaki to jest karabin?

1 milimetr

Jakie to jest mieszka-
nie?

1 pokój

Jaki to jest dom?

1 piętro (story)

Jaka to jest maszyna?
(engine)

1 konny (HP)

Jakiego samochodu pan
jeszcze nie widział?

Nie widziałem
jeszcze samo-
chodu jedno-
osobowego.

Jakiego silnika pan
jeszcze nie widział?

Jakiego działa pan

jeszcze nie widział?

Jakiego samolotu pan

jeszcze nie widział?

Jakiego karabinu pan

jeszcze nie widział?

Jakiego mieszkania pan
jeszcze nie widział?
Jakiego domu pan jeszcze
nie widział?
Jakiej maszyny pan
jeszcze nie widział?

Jaki samochód pan oglądał?

Oglądałem samo-
chód jednoosobowy.

Jaki silnik pan oglądał?
Jakie działo pan oglądał?
Jaki samolot pan oglądał?
Jaki karabin pan oglądał?
Jakie mieszkanie pan oglądał?
Jaki dom pan oglądał?
Jaką maszynę pan oglądał?

Jakim samochodem pan się
interesował?
O jakim samochodzie pan
mówił?

Use pattern as above.

Part III

Expression:

10 kilometrów na godzinę (acc.) - 10 kilometers an hour.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jak prędko jedzie
teraz ten samochód?

5

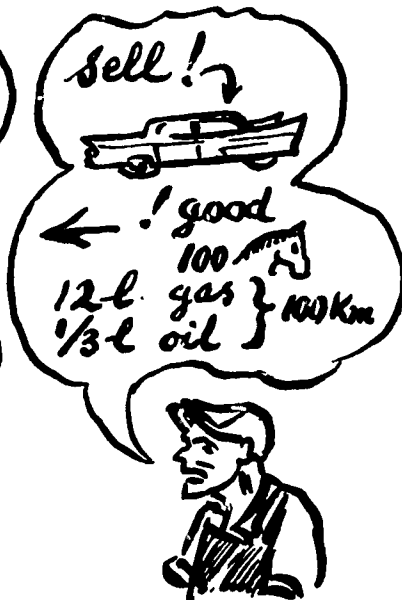
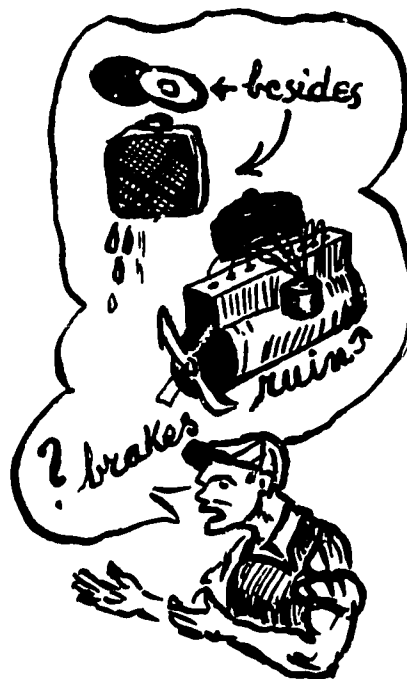
On jedzie pięć
kilometrów na
godzinę.

Jak prędko leci teraz
ten samolot?

Jak prędko jedzie teraz
ten pociąg?

Ile razy na dzień (ty-
dzień, miesiąc, rok)
pan bierze to lekarstwo?

6 - 100

LESSON 73

Dialog (Checking car in the repair shop)

A.: Andrzej Kawecki, lekarz

M.: Mazurek, właściciel warsztatu samochodowego

A.: Coś się stało z moim wozem, panie Mazurek.

M.: Zaraz zobaczymy. (Po chwili) Nic dziwnego, panie doktorze, sprzęgło spalone.

A.: Niemożliwe!

M.: Tak jest, proszę pana. Pewnie trzymał pan nogę na pedale sprzęgła, albo jechał pan długo na dwójce.

A.: Teraz rozumiem. Moja znajoma uczyła się jeździć na tym samochodzie i ona widocznie spaliła sprzęgło.

M.: Oprócz sprzęgła trzeba będzie wymienić także chłodnicę.

A.: Ma pan rację. Zauważyłem parę razy, że woda wyciekała.

M.: Oj, to nie dobrze. Mógł pan zniszczyć silnik. A jak hamulce, czy trzymają dobrze?

A.: Tak, hamulce są w porządku. Zdaje mi się tylko, że będę musiał kupić nowe opony. Dętki pękają jedna po drugiej.

M.: Ja panu coś powiem, panie doktorze. Nic pan nie straci, jak pan sprzeda ten samochód.

A.: Myślałem już o tym. Chcę kupić sześciocylindrową "Warszawę".

M.: To dobry wóz. Ma przeszło sto koni, pali tylko dwanaście litrów benzyny i jedną trzecią litra oliwy na sto kilometrów.

LESSON 73

Grammar Analysis

1. Fractions

A fraction consists of a numerator and a denominator,

e.g.:

$\frac{3 \text{ numerator}}{4 \text{ denominator}}$

In Polish, as well as in English, a cardinal numeral is used in the numerator, and an ordinal numeral is used in the denominator of a fraction. In Polish both numerals take feminine forms because they qualify the word część - part, which is of feminine gender,

e.g.:

$\frac{2 \text{ numerator}}{3 \text{ denominator}}$

two-thirds - $\frac{\text{cardinal feminine gender}}{\text{ordinal feminine gender}}$ - dwie
- trzecie

If the numerator is 2, 3, 4 or the last digit is 2, 3, 4 (except 12, 13, 14) the ordinal numeral in the denominator takes the nominative plural form:

e.g.:
trzy czwarte - $\frac{3}{4}$

trzydzieści dwie czterdzieste pierwsze - $\frac{32}{41}$

If the numerator is 5 or up (except 22, 23, 24, 32, 33, 34 etc.) the ordinal numeral in the denominator takes the genitive plural form,

e.g.:
pięć ósmych - $\frac{5}{8}$

dwanaście dwudziestych trzecich - $\frac{12}{23}$

Fractions are always followed in Polish by a noun in the genitive singular or plural,

e.g.:

Dwie trzecie kilometra.	- Two-thirds of a kilometer.
Dwie i pół godziny.	- Two and a half hours.
Trzy czwarte domów spaliło się.	- Three-fourths of the houses burned down.

The verb (predicate) which follows the fraction with the noun (in the genitive) must be in the singular (past tense, the neuter form),

e.g.:

Dwie trzecie plutonu było w kinie.	- Two-thirds of the platoon were at the movies.
Dwie trzecie plutonu jest w kinie.	
Dwie trzecie plutonu <u>chodzi</u> w kinie.	
Dwie trzecie żołnierzy tego plutonu było w kinie.	
Dwie trzecie budynku było zniszczone.	
Pięć ósmych budynku było zniszczone.	

If the numerator is 1 the ordinal numeral in the denominator takes the nominative singular form,

e.g.:

$\frac{1}{5}$ - jedna piąta

There is a formula which summarizes the problem of fractions in Polish:

	$\frac{1}{\text{nom. s.}}$	+ noun gen.+verb s.(past tense, f. or n. form)
Numerator - cardinal, f.	$\frac{2, 3, 4, 22, 23, 24}{\text{nom. pl.}}$	+ noun gen.+verb s. (past n. form)
Denominator-ordinal, f.	$\frac{5 \text{ up (except above)}}{\text{gen. pl.}}$	+ noun gen.+verb s.(past n. form)

Both the numerator and the denominator are declined,

e.g.:

Dwie trzecie studentów jest w klasie.	- Two-thirds of the students are in class.
Nie ma dwu trzecich studentów w klasie.	- Two-thirds of the students are not in class.

Some frequently used fractions have their special forms:

pół, połowa	- half
ćwierć	- quarter
półtora (referring to m. & n. nouns)	- one and a half
półtorej (referring to f. nouns)	

Pół and półtora are not declinable. Połowa and ćwierć are declinable like nouns,

pół godziny	- half an hour
ćwierć kilograma	- a quarter of a kilogram
półtora kilometra	- one and a half kilometers
półtorej/półtóry godziny	- one and a half hour

The noun to which pół - half refers is always in the genitive singular disregarding whether pół stands alone or follows another numeral,

e.g.:

Trzy i pół godziny.	- Three and one half hours.
---------------------	-----------------------------

2. Combined numerals and adjectives

In Polish numerals may form compounds with adjectives. Only the second part consisting of an adjective is declined. The numeral jeden and numerals from four up must always end in -o (except hundreds),

e.g.:

Jednoosobowy samolot.	- One person plane.
-----------------------	---------------------

jednoosobowy, jednoosobowa, jednoosobowe
dwuosobowy, dwuosobowa, dwuosobowe
trzyosobowy, trzyosobowa, trzyosobowe
czteruosobowy, czteruosobowa, czteruosobowe
pięćosobowy,
etc.
stuosobowy, stuosobowa, stuosobowe
dwustuosobowy, dwustuosobowa, dwustuosobowe
etc.
tysiącosobowy, tysiącosobowa, tysiącosobowe

e.g.:

czterdziestokonny silnik	- 40 HP engine
ośmiocylindrowy silnik	- 8 cylinder engine
sześciosilnikowy samolot	- six engine plane
pięćdziesięciomilimetrowe działo	- 50 millimeter gun

3. Expressions

5 kilometers an hour and alike are rendered in Polish by the cardinal numeral with the measure of length followed by the preposition na plus accusative,

e.g.:

5 kilometrów na godzinę. - 5 kilometers an hour.

LESSON 73

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile tu jest cukru?

3/4 kilogram (or
pound)

Tu jest trzy
czwarte kilo-
grama cukru.

Ile tu jest mąki?
Ile kilo mięsa pan
kupił?
Ile funtów kawy pan
kupił?
Ile kilogramów her-
baty tu jest?

1/2, 1/3, 1/8, 1/10,
2/3, 2/5, 2/8, 2/15,
3/7, 3/4, 4/5, 3/25,
4/7, 4/6, 5/6, 3/13,
5/11, 5/15, 5/17, 5/19,
8/11, 9/13, 9/15, 4/23,
10/12, 10/15, 10/13, 11/13,
15/21, 16/23, 17/19, 18/19,
22/23, 23/25, 24/27, 25/27,
25/27, 29/31, 33/35

Ilu studentów zachorowało? 2/3

Dwie trzecie studentów zachorowało.

Ilu żołnierzy zginęło?
Ilu oficerów jest na
odprawie?
Ilu żołnierzy pójdzie
do kina?

3/4, 5/6, 7/12,
1/2, 1/3, 6/14,
4/7, 5/9, 8/9

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki pan ma
samochód?

2 osoby

Mam dwuosobowy samochód.

Jaki jest ten autobus?
Jakiego autobusu pan
szuka?
Jakim autobusem pan
jechał?
O jakim autobusie
pan mówi?

10 - 50 osób

Jaki to jest silnik?

2 cylindry

To jest silnik dwucylindrowy.

Jakiego silnika pan
szuka?

4 cylindry

Jaki silnik pan kupi?
Jakim silnikiem on się
interesuje?
O jakim silniku pan
mówi?

6 cylindrów

8 cylindrów

12 cylindrów

Jakie jest to
działo?
Z jakiego działa pan
strzelał?
O jakim dziale pan
mówi?

30 mm

To jest działo trzydziestomilimetrowe.

40 mm, 55 mm,
75 mm, 85 mm,
102 mm, 105 mm,
120 mm, 150 mm

W którym kierunku pan
jedzie?

północ - wschód

Jadę w kierunku północno-wschodnim.

północ - zachód
południe - wschód
południe - zachód

Jaka to jest flaga?	biały, czerwony żółty, biały zielony, niebieski niebieski, czerwony czerwony, zielony	To jest flaga biało-czerwona.
Jakie to jest towa- rzystwo?	polski, angielski rosyjski, polski angielski, rosyjski	To jest towarzys- two polsko-angiel- skie.
Ile tygodni ma to dziecko?	1 1/2	To dziecko ma półtora tygodnia.
Ile miesięcy ma to dziecko?	2	To dziecko ma dwa miesiące. To jest dwumie- siężne dziecko.
Ile lat ma to dziec- ko?	2 3 - 10	To dziecko ma dwa lata. To jest dwuletnie dziecko.
Ile lat ma to drzewo?	20 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100	To drzewo ma dwa- dzieścia lat. To jest dwudziesto- letnie drzewo.

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jak szybko pan jeździ rowerem (samochodem, traktorem)?	15 4 mile/godz.- 60 mil/godz. 4 km/godz. - 60 km/godz.	Jeżdżę rowerem 15 mil na godzinę. Jeżdżę rowerem 15 kilometrów na go- dzinę.

LESSON 73

Translation English - Polish

Mr. & Mrs. Kawecki had a farm, which was located about 50 kilometers from Warsaw. They had two sons, who worked with Mr. Kawecki on the farm. There was always a lot of work in the country. One had to feed horses, cows, pigs, and many other domestic animals. Besides that, one had to work in the fields. One day, Mr. Kawecki decided to show Warsaw to his sons, and at the same time, he wanted to do some shopping. On May 15, 1952, Mr. Kawecki went by train with his sons to Warsaw. They arrived in the city at 9:15 a.m. First, they went to a restaurant for breakfast. They ate ham and eggs, bread, and drank coffee with milk. After breakfast all three went to a large store. Mr. Kawecki bought two shirts for each of his sons. He also bought three pairs of stockings for his wife. At home, Mrs. Kawecki prepared dinner for her husband and sons. They returned home from Warsaw at 6 p.m. They ate dinner at 7:30 p.m., and after dinner, they listened to the radio. At 10 p.m. the Kawecki family went to bed.

Translation Polish - English

Jan Majewski nie jest starym żołnierzem. Wstąpił on do wojska sześć tygodni temu i często myśli o domu, bo w wojsku nie czuje się dobrze. Jan Majewski nie ma tam starych kolegów, z którymi był w szkole. Nowi koledzy w wojsku są starsi od niego. On ma tylko osiemnaście lat, a trzy czwarte

kompanii Majewskiego to są mężczyźni, którzy skończyli już dwadzieścia jeden lat.

Zajęć w wojsku jest dużo. Pobudka w pułku Majewskiego jest o godzinie szóstej. Żołnierze mają mniej niż półtorej godziny na mycie się i jedzenie. O godzinie siódmej trzydzieści przychodzi dowódca kompanii. Potem cała kompania idzie na ćwiczenia polowe, które trwają trzy godziny to znaczy do godziny dwunastej. Przerwa obiadowa jest od dwunastej do drugiej. Po południu są ćwiczenia w koszarach albo wykłady.

Majewskiemu w wojsku przybyło na wadze 4 kilo i wygląda on teraz lepiej niż przed wstąpieniem do wojska. Rodzice Jana odwiedzają go od czasu do czasu w koszarach, ponieważ Jan nie może dostać przepustki przed przysięgą.

Questions

1. Kiedy wstąpił do wojska Jan Majewski?
2. O czym myśli często Jan Majewski?
3. Gdzie Jan Majewski nie czuje się dobrze?
4. Gdzie nie ma Jan Majewski starych kolegów?
5. Jacy są nowi koledzy Majewskiego?
6. Ile lat ma Jan Majewski?
7. Ile lat mają jego koledzy?
8. O której godzinie jest pobudka w pułku?
9. Ile czasu mają żołnierze na mycie się i jedzenie?
10. O której godzinie przychodzi dowódca kompanii?
11. Kiedy idzie cała kompania na ćwiczenia polowe?

12. Jak długo trwają ćwiczenia polowe?
13. Od której do której jest przerwa obiadowa?
14. Gdzie są ćwiczenia po południu?
15. Ile kilogramów przybyło na wadze Majewskiemu?
16. Czy Majewski wyglądał lepiej przed wstąpieniem do wojska, czy w wojsku?
17. Jak często rodzice odwiedzają Jana Majewskiego?
18. Dlaczego Jan nie jeździ do rodziców?

LESSON 73

Reading Text

Pan Karski wyjechał samochodem z Warszawy do Krakowa, żeby odwiedzić chorą matkę. Matka pana Karskiego była poważnie chora na serce. Po wyjeździe pana Karskiego z Warszawy samochód zepsuł się na szosie. Samochód trzeba było naprawić. Pan Karski zatelefonował do warsztatu samochodowego. Właściciel warsztatu samochodowego, pan Ząbek, przyjechał ciężarówką i zabrał samochód do warsztatu. Pan Karski nie wiedział, co się stało, że samochód nie chciał ruszyć. Pan Ząbek przyniósł narzędzia, sprawdził samochód i powiedział, że jest spalone sprzęgło. Oprócz sprzęgła trzeba było zreperować także chłodnicę. Silnik również nie chciał zastartować. Hamulce i opony na kołach były jeszcze w dobrym stanie. Pan Ząbek powiedział, że naprawa samochodu będzie kosztowała dwieście pięćdziesiąt złotych. Pan Ząbek naprawi

samochód za trzy dni. Wobec tego, pan Kariski musiał pojechać do Krakowa pociągiem. Stacja kolejowa była blisko warsztatu samochodowego. Pan Kariski poszedł pieszo na stację i kupił bilet do Krakowa. W pociągu spotkał on znajomego, któremu powiedział, że musiał oddać samochód do naprawy. Znajomy pana Kariskiego radził, żeby pan Kariski kupił nowy samochód. Samochód pana Kariskiego był stary, a stare samochody łatwo się psują. Pan Kariski powiedział, że myśli o kupnie nowego samochodu. Chce on kupić czterocylindrowy samochód "Star", ponieważ taki samochód pali tylko dziesięć litrów benzyny na sto kilometrów. "Star" jest czterodrzwiową limuzyną. Samochód pana Kariskiego jest sześciocylindrowy i pali on 20 litrów benzyny i 1 1/2 litra oliwy na sto kilometrów przy szybkości 40 km na godzinę. Po przyjeździe do Krakowa, pan Kariski wziął taksówkę i pojechał do domu matki. Lekarz, który leczył matkę pana Kariskiego powiedział, że ona czuje się lepiej i za kilka dni będzie mogła wstać z łóżka.

Questions

1. Skąd wyjechał pan Kariski?
2. Dokąd wyjechał pan Kariski?
3. Kogo on chciał odwiedzić?
4. Kto był poważnie chory na serce?
5. Co się stało z samochodem p. Kariskiego?
6. Gdzie zepsuł się samochód?
7. Co trzeba było zrobić z samochodem?
8. Dokąd zatelefonował p. Kariski?

9. Czym przyjechał właściciel warsztatu samochodowego?
10. Dokąd zabrał zepsuty samochód p. Ząbek?
11. Czy p. Karski wiedział, dlaczego samochód nie chciał ruszyć?
12. Co przyniósł p. Ząbek?
13. Co on sprawdził?
14. Co było spalone w samochodzie?
15. Co trzeba było zreperować?
16. Co nie chciało zastartować?
17. W jakim stanie były hamulce?
18. Ile będzie kosztowała naprawa samochodu?
19. Kiedy naprawi p. Ząbek samochód?
20. Czym pan Karski musiał pojechać do Krakowa?
21. Blisko czego była stacja kolejowa?
22. Dokąd poszedł pieszo p. Karski?
23. Co on kupił?
24. Kogo p. Karski spotkał w pociągu?
25. Komu on powiedział, że oddał samochód do naprawy?
26. Jaki samochód radził kupić znajomy panu Karskiemu?
27. Kto miał stary samochód?
28. Co łatwo psuje się?
29. O czym myślał p. Karski?
30. Jakiej marki samochód chce on kupić?
31. Ile cylindrów ma samochód "Star"?
32. Ile litrów benzyny pali "Star" na sto kilometrów?

33. Ile cylindrów ma samochód p. Karskiego?
34. Ile litrów benzyny pali samochód pana Karskiego?
35. Ile on pali oliwy na sto kilometrów?
36. Co wziął p. Karski po przyjeździe do Krakowa?
37. Dokąd on pojechał?
38. Jak czuła się jego matka?
39. Kto powiedział, że pani Karska czuje się lepiej?
40. Kiedy pani Karska będzie mogła wstać z łóżka?

LESSON 73

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Komu zepsuł się samochód?
2. Do kogo powiedział pan Kawecki, że mu się stało coś z wozem?
3. Kim był pan Kawecki?
4. Co spaliło się w samochodzie?
5. Na czym mógł trzymać nogę p. Kawecki?
6. Kto myślał, że pan Kawecki trzymał nogę na pedale sprzęgła?
7. Jak mógł jechać p. Kawecki?
8. Kto uczył się jeździć?

9. Co zrobiła znajoma Kaweckiego?
10. Co trzeba wymienić w samochodzie?
11. Co jeszcze trzeba było wymienić w samochodzie?
12. Z czego wyciekała woda?
13. Co mógł zniszczyć pan Kaweckie?
14. W jakim stanie były hamulce?
15. Co będzie musiał kupić p. Kaweckie?
16. Co często pękało?
17. Kto radził panu Kaweckiemu sprzedać ten samochód?
18. O czym myślał p. Kaweckie?
19. Jaki on chce kupić samochód?
20. Jakiej marki samochód chce kupić p. Kaweckie?
21. Jakim wozem jest "Warszawa"?
22. Ile koni ma ten samochód?
23. Ile benzyny pali "Warszawa" na sto kilometrów?
24. Ile oliwy pali ten samochód na sto kilometrów?

Part II - General Questions

1. Jak nazywa się główna część w samochodzie? (engine)
2. Co jest w chłodnicy samochodu? (water)
3. Kiedy samochód jedzie długo na dwójce pod górę, gdzie może gotować się woda? (chłodnica)
4. Jakie jeszcze części samochodu pan zna? (clutch, brakes)

5. Jaka jest największa szybkość dobrego samochodu?
(180 km per hour)
6. Przy pomocy czego zatrzymuje pan samochód? (hamulce)
7. W jakim stanie muszą być zawsze hamulce? (dobry stan)
8. Przy pomocy czego można zmienić szybkość samochodu?
(sprzęgło)
9. Ile benzyny pali zwykle samochód sześciocylindrowy na
100 km? (about 12 liters)
10. Z jaką szybkością jeździ się samochodem w mieście? (about
30 km)
11. Jakiej marki samochód ludzie kupują w wielu krajach?
(Ford)
12. Po której stronie szosy zwykle jeździ się samochodem?
(prawa)
13. Po której stronie szosy jeździ się w kilku krajach?
(lewa)
14. Co trzeba mieć, żeby móc prowadzić samochód?
(driver's licence)
15. Ile cylindrów ma pana samochód? (8, 6)
16. Który samochód amerykański jest najmniejszy, a który
największy?
17. Jakiego koloru jest pana samochód?
18. Ile kosztuje litr oliwy w Monterey? (about 40 cents)
19. Ile kosztuje litr benzyny w Monterey? (about 10 cents)
20. Dlaczego domy są zwykle ubezpieczone od ognia?
21. Ile kosztuje ubezpieczenie samochodu rocznie? (about
80 dollars)

Part III - Topic of conversation

1. Jaki samochód pan ma?
2. Jak trzeba obchodzić się z samochodem, aby jak najdłużej
był w dobrym stanie?

LESSON 73

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Today three-fourths of the students came to school late.
2. One and a half kilograms of sugar costs five zlotys.
3. A quarter of a kilogram of meat cost two and a half zlotys a month ago, but now it costs three zlotys.
4. I read through one book and a half of another today.
5. The company commander ordered twenty soldiers to march for an hour.
6. I go to school by streetcar #25.
7. We went to the movies in a twosome.
8. Uphill you should drive in second or first (gear).

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Rewrite the following sentences replacing English words in parentheses by correct Polish forms:

1. Ja jeżdżę do szkoły (streetcar #2).
2. To jest (six persons) samochód.
3. W tym pułku jest wiele dział (105 mm artillery pieces).
4. (Three children) czeka w pokoju.
5. To jest towarzystwo (Polish-English).
6. Ten samochód jest (red-yellow).
7. Matka dała obiad (two children).

8. Poszliśmy do miasta (in a threesome).

LESSON 73

Vocabulary

cal, m. cala, gen. s.	- inch
chłodnica, f.	- radiator
cylinder, m. cylindra, gen. s.	- cylinder, top hat
cylindrowy, cylindrowa, cylindrowe	- cylinder (as adj.)
część, f.	- part, share
dętka, f.	- tube
hamulec, m. hamulca, gen. s.	- brake
koło, n.	- wheel, circle
limuzyna, f.	- sedan
niemożliwy, niemożliwa, niemożliwe	- impossible
niemożliwie	- impossibility, awfully
oliwa, f.	- oil (except crude oil)
opona, f.	- tire
pedał, m. pedału, gen. s.	- pedal
pękać, i. (pęknąć, p. pękam pękne pęka pęknie)	- to blow, to burst, to split, to crack
piętro, n.	- story, level, floor
przeszło	- over, more than
przeszły, przeszła, przeszłe	- past

spalony, spalona, spalone	- burnt
sprzęgło, n.	- clutch
stracić, p. (tracić, i. stracę tracę straci traci)	- to lose (forever), to waste, to squander
szybkość, f.	- speed
średnica, f.	- diameter
trzymać, i. (potrzymać, p. trzymam potrzymam trzyma potrzyma)	- to keep, to hold
warsztat, m. warsztatu, gen. s.	- repair shop, workshop, workbench
wyciekać, i. (wycieknąć/wyciec, - - p. wycieka wycieknie)	- to leak, to run out, to flow out
wymienić, p. (wymieniać, i. wymienię wymieniam wymieni wymienia)	- to exchange
zastartować, p. (startować, i. zastartuję startuję zastartuje startuje)	- to start the engine
zepsuć (się), p. (psuć /się/, i. zepsuję (się) psuję /się/ zepsuje (się) psuje /się/)	- to break, to (get) broken, to spoil, to (get) spoiled
zniszczyć, p. (niszczyć, i. zniszcze niszcze zniszczy niszczy)	- to ruin, to destroy, to annihilate

LESSON 74

Grammar Perception Drill

CONDITIONAL MOOD

Conditional mood expresses

condition
wish
possibility
request

Formation of conditional form

		M. —	F. —	N. —
Past tense	-bym	pił bym	piła bym	
3rd pers. s. +	-byś	pił byś	piła byś	
	-by	pił by	piła by	piło by
		<u>Male pers.</u>	<u>All other</u>	
Past tense	-byśmy	pili byśmy	piły byśmy	
3rd pers. pl. +	-byście	pili byście	piły byście	
	-by	pili by	piły by	

Use of conditional form

I would drink beer, if I had money.

main
clause

subordinate
clause
(if clause)

piłbym piwo, gdybym miał pieniądze
piłbyś piwo, gdybyś miał pieniądze
on piłby piwo, gdyby miał pieniądze

pilibyśmy piwo, gdybyśmy mieli pieniądze
pilibyście piwo, gdybyście mieli pieniądze
oni piliby piwo, gdyby mieli pieniądze

if = gdyby, jeśli, jeżeli

1.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co zrobiłby pan,
gdyby pan dostał
dużo pieniędzy?

kupić samochód

Gdybym dostał
dużo pieniędzy,
kupiłbym samo-
chód.

Co zrobiłbym, gdybym
dostał dużo pieniędzy?

Gdybyś dostał dużo
pieniędzy kupiłbyś
samochód.

Co zrobiłby Jan, gdyby
dostał dużo pieniędzy?
Co zrobiłaby Zosia, gdyby
dostała dużo pieniędzy?
Co zrobilibyśmy, gdybyśmy
dostali dużo pieniędzy?
Co zrobilibyście, gdybyście
dostali dużo pieniędzy?
Co oni zrobiliby, gdyby
dostali dużo pieniędzy?
Co one zrobiłyby, gdyby
dostały dużo pieniędzy?

zapłacić wszystkie swoje rachunki
policzyć je
zaprosić znajomych na obiad
ucieszyć się bardzo
pomagać rodzinie
pożyczyć je kolegom
nie pracować
odpoczywać nad morzem
odwiedzić znajomych w Polsce
spędzać czas wesoło
przestać martwić się
nie powiedzieć nikomu
wziąć urlop
urządzić zabawę
nie przyznać się do tego
wysłać matce
wpłacić do banku
zapakować rzeczy i wyjechać za granicę

2.

Require students to apply conditional mood forms to the following
conditional sentences (use all the personal pronouns ja, ty, etc.)

Instructor:

Jeśli będę miał czas,
to pójdę do kina.

Jeśli będę się więcej
uczył to dostanę lepsze
stopnie.
Będę się opiekował tym
dzieckiem, jeżeli pan
za to zapłaci.

Students:

Jeślibym miał czas,
to poszedłbym do kina.
Jeślibyś miał czas,
to poszedłbyś do
kina.(etc.)

**Przyjadę na wesele, jeśli
dostanę urlop.**

Będę na pana czekał, jeśli pan sobie życzy.

Jeśli pan chce, to mogę teraz zapłacić za towar.

**Oddam ~~mi~~ pieniądze,
jeśli sprzedam dom.**

**Jeżeli pan źle się czuje,
pójdę po lekarza.**

3.

English:

If I have time,

I will go to the movies.

Present

Future

Polish:

Jeśli będę miał czas, pójdę do kina.

Future

Future

Require students to change the following sentences according to the pattern below:

Instructor:

**Kupiłbym ten samochód,
gdybym miał pieniądze.**

Students:

**Kupię ten samochód,
jeśli będę miał pie-
niądze.**

**Kupisz ten samochód,
jeśli będziesz miał
pieniądze.(etc.)**

**Przewiódłbym rzeczy na
stację, gdybym miał
samochód.**

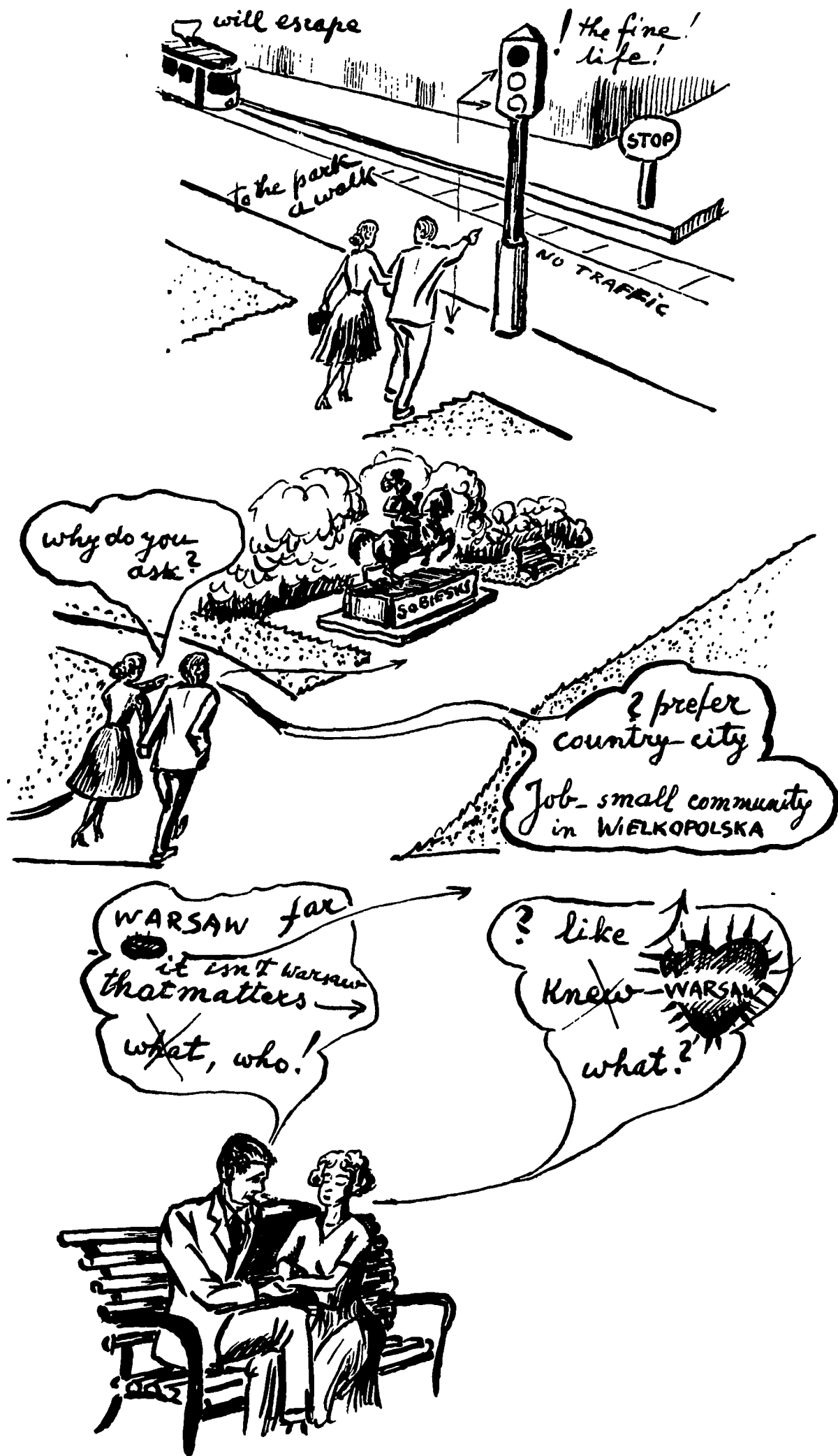
Wybiegłbym na ulicę,
gdyby drzwi były otwarte.

Uciekłbym z więzienia,
gdybym miał okazję.

Powiesiłabym bieliznę,
gdyby była pogoda.

Wyznaczyłbym go na swojego zastępcę, gdyby on nie był chory.

Ubezpieczyłbym samochód,
gdybym miał czas.

LESSON 74

Dialog (A date in the park)

Z.: Zosia Nowicka
A.: Andrzej Kawecki

Z.: Andrzej, czy chciałbyś pojechać teraz do parku na spacer?

A.: Dobrze, chodźmy na przystanek.

Z.: Spieszmy się, bo nam tramwaj ucieknie.

A.: Zosiu, uważaj! Poczekaj na chodniku, aż światła się zmienią.

Z.: Ja nigdy nie patrzę na światła, kiedy widzę, że nie ma ruchu na jezdni.

A.: Bądź ostrożna, bo możesz zapłacić za to karę, albo nawet stracić życie.

(W parku)

Z.: Chodźmy tą ścieżką w prawo. Siądziemy na tamtej ławce za pomnikiem Sobieskiego.

A.: Zosiu, gdzie wolałabyś mieszkać w przyszłości - na wsi czy w mieście?

Z.: A dlaczego o to pytasz?

A.: Wiesz, że gdybym się postarał, to mógłbym dostać posadę w małej miejscowości w Wielkopolsce.

Z.: Czy masz ochotę tam jechać?

A.: Chętnie pojechałbym tam, gdyby to nie było tak daleko od Warszawy.

Z.: Nie wiedziałam, że tak bardzo kochasz Warszawę.

A.: Ściśle mówiąc, to nie chodzi o Warszawę.

Z.: Jeżeli nie o Warszawę, to o co?

A.: Nie o co, a o kogo.

LESSON 74

Grammar Analysis

CONDITIONAL MOOD

The conditional mood of verbs is formed by adding the following endings to the third person form of the past tense (of the imperfective or perfective aspects).

1st pers. s.	- bym
2nd pers. s.	- byś
3rd pers. s.	- by
1st pers. pl.	- byśmy
2nd pers. pl.	- byście
3rd pers. pl.	- by

(See Grammar Analysis Lesson 58, Vol.VI)

The present conditional forms of the verb czytać - to read, are as follows:

Singular

Masculine 3rd pers. s. past tense

Conditional masculine s.

czytał+	{	bym	1st pers.	czytałbym	I would read
		byś	2nd pers.	czytałbyś	you would read
		by	3rd pers.	czytałby	he would read

feminine s.

Feminine

czytała+	{	bym	1st pers.	czytałabym	I would read
		byś	2nd pers.	czytałabyś	you would read
		by	3rd pers.	czytałaby	she would read

neuter s.

Neuter

czytało+	by	3rd pers.	czytałoby	it would read
----------	----	-----------	-----------	---------------

Plural

Male persons
3rd pers. pl.
past tense

Conditional
male persons
plural

czytali+	byśmy	1st pers. czytali	byśmy	we would read
	byście	2nd pers. czytali	byście	you would read
	by	3rd pers. czytali	by	they would read

All others
3rd pers. pl.

All others
plural

czytali+	byśmy	1st pers. czytali	byśmy	we would read
	byście	2nd pers. czytali	byście	you would read
	by	3rd pers. czytali	by	they would read

The conditional form is used to express a condition, a wish, a possibility or a polite request. The conditional form when used to express a condition requires a subordinate clause starting usually with if (if clause).

Main clause

Subordinate clause

I would read books,
Czytałbym książki,

if I had time.
jeśli bym miał czas.

if - gdyby, jeśli, jeśli

if I	-	gdybym, jeśli bym
if you (inf.)	-	gdybyś, jeśli byś
if he	-	gdyby (on), jeśli by (on)
if she	-	gdyby (ona), jeśli by (ona)
if it	-	gdyby (ono), jeśli by (ono)
if you (formal)-	{	gdyby pan, jeśli by pan
		gdyby pani, jeśli by pani
if we	-	gdybyśmy, jeśli byśmy
if you (inf.)	-	gdybyście, jeśli byście
if they	-	{ gdyby oni, jeśli by oni
		gdyby one, jeśli by one
if you (formal)-	{	gdyby panowie, jeśli by panowie
		gdyby panie, jeśli by panie

The verb in the subordinate clause, when preceded by the above conjunctions, must be in the past tense form (3rd person singular or plural),

e.g.:

Gdybym miał pieniądze,
kupiłbym samochód.

- If I had money, I would buy
a car.

Gdybyśmy mieli pieniądze,
kupilibyśmy samochód.

- If we had money we would buy
a car.

A clear distinction must be made between sentences with a conditional meaning (if clause) and the conditional mood form. In Polish as in English there are sentences with conditional meaning in which the conditional mood form is not used. On the other hand in some sentences which do not have a conditional meaning the conditional mood form is used,

e.g.:

Sentence which has a conditional meaning, but the conditional mood form is not used:

Kupię ubranie, jeśli będę
miał pieniądze.

- I will buy a suit, if I have
money.

(Note that the English uses the present tense instead of the Polish future tense in the if clause.)

Sentence which has no conditional meaning, but the conditional mood form is used (see Grammar Analysis Lesson 58, Vol.VI).

Chciałbym kupić papierosy. - I would like to buy cigarettes.

Both imperfective and perfective verbs may form the conditional mood,

e.g.:

Czytałbym więcej, gdybym
miał czas.

- I would read more if I had
time.

Przeczytałbym tę książkę,
gdybym miał czas.

- I would read this book, if
I had time.

LESSON 74

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co pan zrobiłby
teraz, gdyby pan
miał dużo pieniędzy?

bawić się

Gdybym miał
teraz dużo
pieniędzy
bawiłbym się.

Co pani zrobiłaby
teraz, gdyby pani
miała dużo pieniędzy?

Co ja zrobiłbym
teraz, gdybym miał
dużo pieniędzy?

Co on zrobiłby teraz,
gdyby on miał dużo pie-
niędzy?

Co ona zrobiłaby teraz,
gdyby miała dużo pie-
niędzy?

Co panowie (państwo)
zrobiliby teraz, gdy-
by panowie mieli dużo
pieniędzy?

Co panie zrobiłyby
teraz, gdyby panie mia-
ły dużo pieniędzy?

Co my zrobilibyśmy te-
raz, gdybyśmy mieli du-
żo pieniędzy?

Co my zrobiłybyśmy teraz,
gdybyśmy miały dużo pie-
niędzy?

Co oni zrobiliby teraz,
gdyby mieli dużo pie-
niędzy?

Co one zrobiłyby teraz,
gdyby one miały dużo
pieniędzy?

kupić nowy samochód
nie pracować
pomagać rodzinie
kupić dużo rzeczy
zwiedzić różne kraje
odpocząć przez 1/2 roku
chodzić często do restauracji
nauczyć się różnych języków
wyjechać do Monterey
wstąpić na uniwersytet
zacząć uczyć się nowego języka
poznać różne kraje
wyjść z Wojskowej Szkoły Języków
zvolnić się z wojska
urządzić się dobrze
dać je (komuś)
pożyczyć je (komuś)
sprzedać stary samochód i kupić nowy
przestać pracować
pojechać do wielu krajów
wplacić do banku

Part II

Instructor:

a/
Co pan będzie jutro
robił, jeśli pan bę-
dzie miał czas?

Suggested words:

czytać książkę

Students:

Jeśli będę
miał jutro
czas, to bę-
dę czytał
książkę.

pisać listy
robić zakupy
sprzątać mieszkanie
kosić trawę
pracować w ogrodzie

Drill according to the pattern in Part I using personal
pronouns ja, ty, on etc.

Instructor:

b/
Co pan zrobi jeśli pan
jutro straci pracę?

Suggested words:

pojechać do Warszawy

Students:

Jeśli jutro
stracę pracę,
to pojadę do
Warszawy.

napisać list do brata
sprzedać samochód

Drill according to the pattern above.

LESSON 74

Translation English - Polish

Yesterday morning our company returned from maneuvers. The maneuvers lasted several days. We had drills not only during the day but also at night. Night drills are more tiring than day drills. During the last night's exercises the squad, of which I am a squad leader, didn't sleep all night. The next day we all were very tired. Each of us hoped that we would be able to rest during the day. Unfortunately our company got the order to march. Many soldiers reported to the doctor, because they were sick. The sick soldiers marched by twos to the field hospital. My brother, who is a 1st Lt., was on divisional maneuvers near Warsaw. All the units of the 28th Division, that is the infantry, the artillery, the engineers and the armored forces, took part in these maneuvers. My brother is the leader of the first platoon in the third heavy machine gun company. After maneuvers he will attend a course for company commanders. After the course he will probably receive a promotion to captain and will command a company. During the course my brother will also get acquainted with new equipment. He is very interested in the new atomic missiles, which he has never seen (before).

LESSON 74

Translation Polish - English

Państwo Nowaccy mieli ładny dom. Obok domu był duży sad, w którym rosły różne owocowe drzewa. Przed domem było dużo pięknych kwiatów.

W niedzielę o godzinie czwartej po południu, przyjechali goście samochodem do państwa Nowackich. Zatrzymali oni samochód przed domem i weszli na ganek. Państwo Nowaccy powitali gości na ganku. Po chwili, wszyscy weszli do pokoju. Państwo Nowaccy mają syna i córkę. Syn ma dziesięć lat, a córka osiem. Dzieci też weszły do pokoju i witały się z gośćmi. W tym pokoju stała jasna kanapa, a przed nią mały stół do kawy. Były tam również wygodne fotele, kilka krzeseł i ładny okrągły stół. Goście usiedli w fotelach i na kanapie, a pani Nowacka przyniosła kawę i ciastka. Wszyscy pili kawę i jedli ciastka. Ponieważ w pokoju było zimno, pan Nowacki zapalił ogień w kominku. Po wypiciu kawy, państwo Nowaccy wyszli z gośćmi na spacer. Po urodze, pan Nowacki pokazał im nowy samochód, który kupił dwa dni temu. Był to amerykański samochód marki "Ford". Samochód podobał się gościom. Wieczorem goście pojechali do domu.

Questions

1. Jaki dom mieli państwo Nowaccy?
2. Co było obok domu?
3. Jaki był sad?

4. Jakie drzewa rosły w sadzie?
5. Gdzie rosły różne owocowe drzewa?
6. Czego było dużo przed domem?
7. O której godzinie przyjechali goście?
8. Czym przyjechali goście?
9. Do kogo przyjechali goście?
10. Przed czym zatrzymali oni samochód?
11. Dokąd oni weszli?
12. Gdzie powitali gości państwo Nowaccy?
13. Dokąd weszli wszyscy?
14. Ile lat ma syn państwa Nowackich?
15. Ile lat ma ich córka?
16. Z kim witały się dzieci?
17. Jakie meble były w pokoju?
18. Jakie były fotele w tym pokoju?
19. W czym usiedli goście?
20. Na czym usiedli inni goście?
21. Kto przyniósł kawę i ciastka?
22. Co pili goście?
23. Co jedli goście?
24. Jak było w pokoju?
25. W czym zapalił ogień p. Nowacki?
26. Kiedy on wyszedł z gośćmi na spacer?
27. Co pokazał p. Nowacki gościom?
28. Kiedy on kupił ten samochód?
29. Jakiej marki był ten samochód?
30. Komu podobał się samochód?

31. Dokąd wrócili goście wieczorem?

LESSON 74

Reading Text

Pan Kawecki spacerował po parku Paderewskiego. Park ten znajduje się na przedmieściu Warszawy. Chodził on po ścieżkach, oglądał kwiaty i piękne pomniki. Przed pomnikiem Mickiewicza stała ławka. Pan Kawecki siadł na ławce i zaczął czytać gazetę. Po chwili przyszła znajoma pana Kaweckiego i siadła obok niego. Znajoma pana Kaweckiego nie jest zamężna i nazywa się Nowicka. W parku był duży staw, a koło stawu był trawnik. Rosła na nim ładna trawa. Na stawie było dużo łódek. W jednej z nich siedziało kilku chłopców i wiosłowało. Chcieli oni popłynąć łódką na drugą stronę stawu. Na stawie były również kaczki i gęsi, które spokojnie pływały. Dzień był ładny i słońce grzało mocno. Panna Nowicka sfotografowała staw, a na nim kaczki i gęsi. Nad stawem rosły wysokie drzewa. Pan Kawecki ze znajomą siedli pod drzewem na ławce i zjedli śniadanie. Pili oni kawę i jedli chleb z masłem i szynką. Po południu wyszli z parku i poszli na przystanek tramwajowy. Przystanek był na drugiej stronie ulicy. Wszyscy ludzie, którzy stali na chodniku, musieli czekać, aż się zmieni światła. Kiedy światła zmieniły się z czerwonych na zielone, pan Kawecki z panną Nowicką przeszli na drugą stronę ulicy. Po chwili przyjechał tramwaj, którym pojechali oni do domu rodziców panny Nowickiej. Tramwaj jechał wolno, ponieważ ruch na jezdni był bardzo duży. Kiedy oni przyjechali

do domu Nowickich było już ciemno. W domu czekała na nich pani Nowicka. Pani Nowicka ugotowała już kolację i po chwili wszyscy siedli przy stole. Po obiedzie przeszli do drugiego pokoju. Tam czytali oni różne gazety, potem słuchali radia. Dzień ten spędzili bardzo przyjemnie.

Questions

1. Kto spacerował po parku?
2. Po czym spacerował p. Kawecki?
3. Jak nazywa się ten park?
4. Gdzie znajduje się ten park?
5. Po czym chodził p. Kawecki?
6. Co on oglądał?
7. Co jeszcze on oglądał?
8. Czyj pomnik był w parku?
9. Co stało przed pomnikiem Mickiewicza?
10. Na czym siadł p. Kawecki?
11. Co on zaczął czytać?
12. Kto przyszedł po chwili?
13. Obok kogo siadła znajoma?
14. Kto nie ma męża?
15. Jak ona nazywa się?
16. Gdzie był duży staw?
17. Co było na stawie?
18. Kto siedział w łódce?
19. Co robili ci chłopcy?
20. Kto chciał popłynąć na drugą stronę stawu?

21. Gdzie były kaczki i gęsi?
22. Co robiły kaczki i gęsi?
23. Jak one pływały?
24. Jaki był dzień?
25. Co grzało mocno?
26. Co sfotografowała panna Nowicka?
27. Co panna Nowicka sfotografowała na stawie?
28. Nad czym rosły wysokie drzewa?
29. Pod czym siedli Kawecki i Nowicka?
30. Co oni zjedli?
31. Co oni pili?
32. Z czym oni jedli chleb?
33. Kiedy Kawecki i Nowicka wyszli z parku?
34. Dokąd oni poszli?
35. Co było po drugiej stronie ulicy?
36. Gdzie stali ludzie?
37. Jak długo czekali ludzie?
38. Jakie światła zmieniły się na zielone?
39. Na którą stronę ulicy przeszli Kawecki i Nowicka?
40. Kiedy przyjechał tramwaj?
41. Jak jechał tramwaj?
42. Gdzie był duży ruch?
43. Dokąd przyjechał Kawecki ze znajomą, kiedy już było ciemno?
44. Kto czekał na nich?
45. Co przygotowała pani Nowicka?
46. Gdzie usiedli wszyscy?

47. Dokąd przeszli wszyscy po kolacji?
48. Co oni czytali w drugim pokoju?
49. Czego słuchali?
50. Jak spędzili oni ten dzień?

LESSON 74

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co Zosia zapytała Andrzeja?
2. Dokąd chciała Zosia jechać z Andrzejem?
3. Co odpowiedział Andrzej?
4. Co radziła Zosia?
5. Dlaczego Zosia radziła spieszyć się?
6. Jak Andrzej ostrzegał Zosię?
7. Gdzie Andrzej radził Zosi poczekać?
8. Jak długo radził jej poczekać?
9. Co jej radził, żeby robiła aż do zmiany światła?
10. Komu Andrzej radził uważać?
11. Czy Zosia uważa na światła, kiedy nie ma ruchu na ulicy?
12. Kiedy Zosia nie patrzy na światła?
13. Na co Zosia nie patrzy, kiedy widzi, że nie ma ruchu na jezdni?
14. Jaka powinna być Zosia?
15. Dlaczego Zosia powinna być ostrożna?

16. Co Zosia może zapłacić za to, że nie patrzy na światła?
17. Czym Zosia może zapłacić za to, że nie patrzy na światła?
18. Co może Zosia stracić, jeżeli nie będzie ostrożna na ulicy?
19. Jaką drogą chciała iść Zosia?
20. Czym chciała iść Zosia?
21. Którą ścieżką chciała Zosia iść?
22. Gdzie Zosia chciała usiąść z Andrzejem?
23. Na której ławce chciała Zosia usiąść z Andrzejem?
24. Gdzie znajdowała się ta ławka?
25. Za jakim pomnikiem chciała ona usiąść?
26. O co Andrzej zapytał Zosię w parku?
27. Jak Zosia odpowiedziała?
28. O co mógł Andrzej postarać się?
29. Co mógłby dostać Andrzej, gdyby się starał?
30. Gdzie mógłby dostać posadę Andrzej?
31. Czy Andrzej mógłby dostać posadę?
32. Dokąd miał ochotę jechać Andrzej?
33. Kiedy Andrzej pojechałby chętnie do Wielkopolski?
34. Co zrobiłby chętnie Andrzej, gdyby Wielkopolska nie była tak daleko od Warszawy?
35. O czym nie wiedziała Zosia?
36. O co nie chodziło Andrzejowi?
37. O co Andrzejowi chodziło?

38. O kogo chodziło Andrzejowi?

Part II - General Questions

1. Na co trzeba czekać w mieście, żeby przejść przez ulicę?
(green light)
2. Czy wolno przejść przez ulicę, kiedy jest czerwone światło?
(no)
3. Kogo pan zapyta o drogę w mieście? (milicjant)
4. Kto powinien znać dobrze miasto? (milicjant)
5. Po co ludzie chodzą do parku? (for walk)
6. Dokąd ludzie chodzą na spacer? (park)
7. Z jaką szybkością wolno jest zwykle jeździć w mieście?
(25 miles per hour)
8. Czym można jeździć w mieście? (tramwaj)
9. Czym jeszcze można jeździć w mieście? (autobus, samochód)
10. Jaki jest ruch na ulicach dużego miasta? (big traffic)
11. Gdzie ludzie czekają na tramwaj? (przystanek)
12. Gdzie ludzie czekają na pociąg? (stacja kolejowa)
13. Gdzie ludzie czekają na samolot? (lotnisko)
14. Czym można jechać szybciej, samolotem czy pociągiem?
(samolot)
15. Skąd odchodzi pociąg? (dworzec)
16. Czego jest dużo w parku?
17. Skąd odchodzi autobus? (przystanek)
18. Po czym wolno chodzić w mieście? (chodnik)
19. Po czym wolno chodzić na spacer w parku? (ścieżki)
20. Na czym wolno usiąść w parku? (ławka)

21. Czyje pomniki stoją zwykle w parku? (wielcy ludzie)
22. Czym można jeździć po stawie? (łódka)
23. Co rośnie w parku? (trees)
24. Co jeszcze rośnie w parku? (flowers)
25. Gdzie rosną drzewa? (park)
26. Gdzie jeszcze rosną drzewa? (las)

Part III - Topic of conversation

1. Gdzie pan lubi chodzić na spacer?
2. Z kim pan lubi chodzić albo jeździć na spacer?

LESSON 74

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. If he agreed, we could go now.
2. How much would it cost now?
3. We would do it for you, but we have no time.
4. They would sleep, but they have no place.
5. I would go to the movies, but I have no money.
6. He would join the army, but he is too young.
7. Mr. & Mrs. Kowalski would have waited for Mr. Adamski
but they had to go home, because their child was sick.
8. She would go to the doctor, but she doesn't have a car.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders

are available to students.

Rewrite the following sentences replacing English words in parentheses by correct Polish forms:

1. (We would go) do kina, ale nie mamy pieniędzy.
2. (I /m./ would shoot), ale ktoś wziął mi karabin.
3. (If) ona pracowała więcej, to (she would have) więcej pieniędzy.
4. (They would repair) samochód, ale nie mają narzędzi.
5. (I /f./ would lock) drzwi, ale nie mam klucza.
6. (He would say) to, ale się boi.
7. Drużynowy (would secure) drużynę, ale nie ma ludzi.

LESSON 74

Vocabulary

chodnik, m. chodnika, gen. s.	- sidewalk, rug (runner)
chodzi o (+acc.)	- it matters, it concerns, it means
gdyby	- if
jezdnia, f.	- roadway
ławka, f.	- bench
mieć ochotę mam ochotę	- to feel like, to have a desire - I would like
ostrożny, ostrożna, ostrożne ostrożnie	- careful - carefully
Paderewski (Ignacy)	- Ignacy Paderewski, famous Polish pianist and states- man

pomnik, m. pomnika, gen. s.	- monument, statue
posada, f.	- job (white-collar), position, employment
przyszłość, f.	- future
ruch, m. ruchu, gen. s.	- traffic, movement, motion
Sobieski Jan III	- John III (king of Poland)
spacer, m. spaceru, gen. s.	- walk, ride (for pleasure)
spacerować, i. (pospacerować, spaceruję p. pospaceruję pospaceruje)	- to take a walk
ścieżka, f.	- path
ściśle ścisły, ścisła, ścisłe	- strictly, exactly - strict, exact
ściśle mówiąc	- strictly speaking
tak (bardzo)	- so (much)
trawa, f.	- grass
trawnik, m. trawnika, gen. s.	- lawn
Wielkopolska	- Wielkopolska (Province in Western Poland)
życie, n.	- life, (the) living

LESSON 75

Grammar Perception Drill

CONDITIONAL MOOD
continued.
Past Conditional.

Conditional Mood

1.

Present (future)

czytałbym
czytałbyś
czytałby

czytalibyśmy
czytalibyście
czytaliby

Past

byłbym
byłbyś
byłby

bylibyśmy
bylibyście
byliby

} czytał

} czytali

a/

Require students to change the following conditional sentences from the present or future tense to the past tense.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jeślibym teraz miał
czas odwiedzićbym
moją matkę.

Jeślibym jutro miał
czas odwiedzićbym
moją matkę.

Jeślibym teraz skale-
czył się to poszedłbym
do doktora.

Jeślibym był tłumaczem
to przesłuchałbym tych
jeńców.

ja

ty (m., f.)
on, ona
my (m., f.)
wy (m., f.)
oni, one

Gdybym wczoraj
miał czas, byłbym
odwiedził moją
matkę.

Gdybym wczoraj
miał czas, była-
bym odwiedziła
moją matkę.

b/

Require students to change the following conditional sentences from the past tense to the present or future tense,

Instructor:

Suggested words:

Students:

Byłbym wczoraj umocnił
te stanowiska gdybym
miał dosyć ludzi.

ja

Umocniłbym jutro
te stanowiska jeś-
libym miał dosyć
ludzi.

Byłbym zwolnił go wczoraj
z pracy, gdybym miał ko-
goś innego.

Zwolniłbym go teraz
z pracy, gdybym miał
kogoś innego.

Gdybym w zeszłym roku
mieszkał w mieście byłoby
mi się powodziło lepiej.

Gdybym teraz mieszkał
w mieście powodziłoby
mi się lepiej.

Wczoraj byłbym pomaszero-
wał dalej gdybym nie był
zmęczony.

Pomaszerowałbym jutro
dalej, gdybym nie
był zmęczony.

ty, on
my, wy, oni

2.

Conditional sentences without the use of the conditional mood form.

a/

Jeśli (kiedy) nam czas, uczę się języka polskiego.

present present

If (when) I have time, I study Polish.

present present

b/

Jeśli (kiedy) miałem czas, uczyłem się języka polskiego.

past past

When (if) I had time, I studied Polish.

past past

c/

Jeśli będę miał czas, będę uczył się języka polskiego.

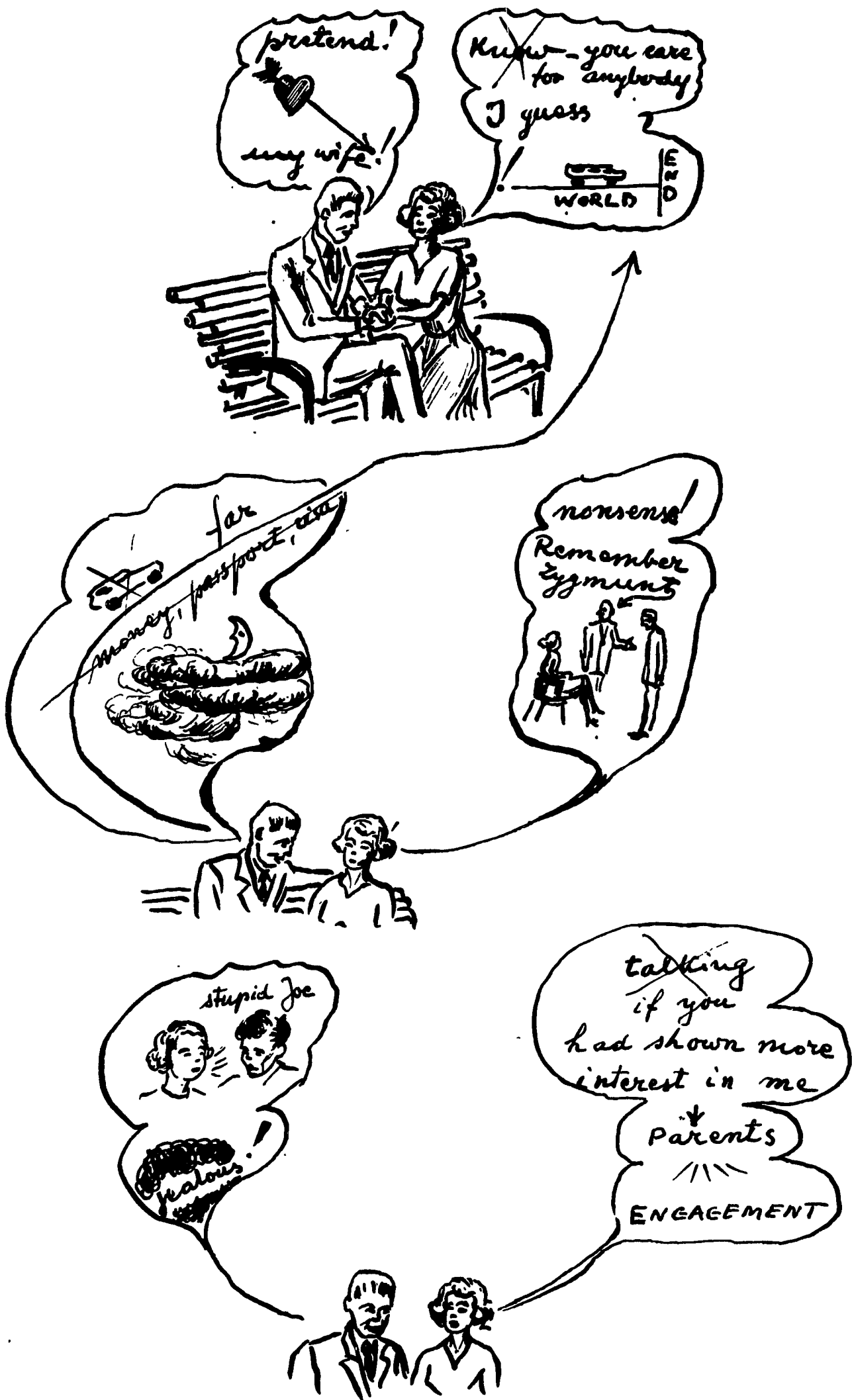
future future

If I have time, I will study Polish.

present future

Require students to replace the conditional mood forms by appropriate indicative mood forms in the following sentences.

<u>Instructor:</u>	<u>Suggested words:</u>	<u>Students:</u>
Kupiłbym <u>jutro</u> samochód, jeślibym miał pieniądze.	ja	Kupię jutro samochód, jeśli będę miał pieniądze.
Napisałbym <u>jutro</u> do brata, jeślibym miał jego adres.		Napiszę jutro do brata, jeśli będę miał jego adres.
Napiłbym się <u>jutro</u> wódki, jeśliby mnie głowa nie bolała.		Napiję się jutro wódki, jeśli mnie głowa nie będzie bolała.
Czułbym się lepiej, jeślibym nie palił za dużo papierosów.	ty on, ona my, wy oni, one	

LESSON 75

Dialog (Zosia's engagement to Andrzej)

Z.: Zosia

A.: Andrzej

Z.: Nie wiedziałam, że ty o kogokolwiek dbasz.

A.: Nie udawaj. Wiesz chyba o kogo ja dbam.

Z.: Domyślałam się, ale mi tego nigdy nie powiedziałeś.

A.: Zosiu - kocham cię. Czy chciałabyś zostać moją żoną?

Z.: Tak - i pojadę z tobą wszędzie, nawet na koniec świata!

A.: Tak daleko nie moglibyśmy pojechać, bo nie mamy pieniędzy, wizy ani paszportu.

Z.: Nie mów głupstw.

A.: Dobrze kochanie. Popatrz na ten srebrny księżyc nad chmurami.

Z.: Czy pamiętasz ten wieczór, kiedy Zygmunt mi ciebie przedstawił?

A.: Pamiętam doskonale. Rozmawiałeś bez przerwy z tym głupim Józkiem Wojciechowskim.

Z.: Nie rozmawiałabym z nim, gdybyś się mną bardziej interesował.

A.: Zosiu, widzę że i ty potrafisz być zazdrosna.

Z.: O tak. Przekonasz się o tym jeszcze nieraz. Jedźmy teraz prędko do domu powiedzieć rodzicom o naszych zaręczynach.

LESSON 75

Grammar Analysis

CONDITIONAL MOOD continued

1.

There is a present and past conditional in Polish. The past conditional is a tense compound of the present conditional of the verb być and of the third person singular or plural past tense of the given verb in the proper gender and number.

Singular

Masculine

byłbym
byłbyś czytał
byłby

Feminine

byłabym
byłabyś czytała
byłaby

Neuter

byłoby czytało

Plural

Male persons

bylibyśmy
bylibyście czytali
byliby

All others

byłybyśmy
byłybyście czytali
byłyby

e.g.:

On byłby przeczytał tę książkę w zeszłym roku, gdyby ją wtedy miał.	- He would have read this book last year if he had had it then.
---	---

The present conditional is used to express an action in the present or in the future,

e.g.:

Jeśli bym teraz miał czas,
pojechałbym (teraz) do
Krakowa.

- If I had time now I would go
(now) to Kraków.

Jeśli bym jutro miał czas,
pojechałbym (jutro) do
Krakowa.

- If I would have time tomorrow,
I would go (tomorrow) to Kra-
ków.

The past conditional is used to express an action in the past,

e.g.:

Gdybym wczoraj miał czas, byłbym
(wczoraj) pojechał do Krakowa.

- If I had time yesterday
I would have gone yester-
day to Kraków.

The conditional endings are written together with the preceding word if that word is:

- a/ verb, e.g.: mógłby
- b/ the interrogative particle, e.g.: czyby
- c/ a conjunction, e.g.: jeśliby, ażebyśmy

Conditional endings are written as separate words after all other parts of speech,

e.g.:

Pan by to mógł lepiej zrobić.

- You could have done
it better.

LESSON 75

Structural Drill

Part I

Require students to change the following sentences from the present tense into the past:

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jeśli bym dziś (jutro)
nauczył się lekcji,
poszedł bym w niedzielę
do kina.

ja

Gdy bym (jeśli bym)
wczoraj nauczył się
lekcji, był bym po-
szedł w niedzielę
do kina.

Jeśli bym wyszedł wcześ-
niej, zdażył bym na po-
ciąg.

Jeżeli bym miał pienią-
dze, kupił bym ten obraz.

Wstąpił bym na uniwersy-
tet, jeśli bym miał pie-
niądze.

Urządził bym zabawę jeśli-
bym miał większe mieszka-
nie.

Przeczytałbym tę książkę,
jeślibym mógł ją dostać.

Wyjechałbym za granicę,
jeślibym dostał urlop.

Przyznałbym się do tego,
jeślibym się nie bał.

ty (m., f.)
on, ona
my (m., f.)
wy (m., f.)
oni, one

Part II

Require students to change the following sentences
from the past tense into the present:

Instructor:

Suggested words:

Students:

Gdybym wczoraj zapakował rzeczy, byłbym
je wysłał na stację.

ja

Jeślibym teraz
zapakował rzeczy,
wysłałbym je te-
raz (jutro) na
stację.

Gdybym w zeszłym roku
wyszedł z wojska, nie
byłbym wiedział co ro-
bić.

Gdybym w zeszłym ty-
godniu ubezpieczył
samochód, nie byłbym
musiał płacić za na-
prawę.

Gdybym miał wtedy du-
żo pieniędzy, byłbym
spędzał czas wesoło.

Gdybym wcześniej po-
jechał do San Francisco,
byłbym poszedł do kina.

Gdybym mógł wyjechać za
granicę, byłbym pojechał
tylko do Francji.

ty (m., f.)
 on, ona
 my (m., f.)
 wy (m., f.)
 oni, one

Part III

Require students to change the following sentences from the present to the past tense and future.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Łowię ryby, jeśli (kiedy) mam czas.	ja	Łowiłem ryby, jeśli (kiedy) miałem czas. Będę łowił ryby, jeśli (kiedy) będę miał czas.
Sprzątam mieszkanie, jeżeli (kiedy) jest brudne.		
Płacę rachunki, jeżeli (kiedy) mam pieniądze.		
Jem ciastka, jeśli (kiedy) mam ochotę.		
Biorę proszki, kiedy (jeśli) mnie głowa boli.	ty (m., f.), etc.	

Drill the above, reversing the parts. The instructor makes the statement in the past tense and students change it into present and future tense.

Part IV

Require students to change the following sentences according to the pattern below:

Instructor:	Suggested words:	Students:
Wpłaciłbym pieniądze do banku, jeżeli bym je miał.	ja	Wpłacę pieniądze do banku, jeżeli je będę miał.
Zapomniałbym o kłopotach, jeżeli bym wyjechał z domu na kilka dni.		

Jeżeli bym kupił nowy
dom, zaprosił bym zna-
jomych.

Wstąpił bym na uniwer-
sytet, jeżeli bym skoń-
czył liceum.

Skosił bym trawę, jeże-
liby była pogoda.

ty (m., f.)
on, ona
my (m., f.)
wy (m., f.)
oni, one

LESSON 75

Translation English - Polish

The train was going fast. In a few hours Andrzej and Zosia would be in Zakopane. They were going to spend two weeks in the mountains. Andrzej looked at his beautiful young wife and thought: "How stupid I was, I nearly lost her!". Because Zosia had gone to the park with Frank Brown, Andrew thought that she loved the American. So he had gone away without even phoning her, without saying good-bye. Zosia thought that Andrzej was angry, but she thought that he should have told her why. If he did not want to tell her, she would not ask him.

Six weeks later Andrzej was walking down St. John's Street in Cracow, when he saw Frank Brown. He did not want to talk to Brown, but the American stopped him. "How are you, Andrzej,"

he said, "I am so glad to see you. I am going back to Monterey next week and, as you know, I am not going back alone!" "I hope you will be very happy," said Andrzej coldly. "Who would not be happy with Mary!" answered Frank. "Mary?" cried Andrzej. "Of course," said Frank, "I was sure Zosia had told you, she and Mary ...". At last Andrzej understood. Zosia had gone with Frank to the park that day to talk about Mary. And he had not trusted her! "Good-bye, Frank," he said, "I wish you all the best". Then, instead of going to the hospital, he ran to the station and took the first train to Warsaw.

**Translation
Polish - English**

Józef Karski od trzech lat chodzi na Uniwersytet Warszawski. Ma on wielu kolegów, z którymi wieczorami chodzi do różnych restauracji i kawiarni. On się mało uczy i nie jest bardzo zdolny i dlatego prawdopodobnie nie skończy uniwersytetu w cztery lata. Ojciec jego jednak chciałby, aby syn skończył uniwersytet zanim się ożeni. Józef Karski będzie na uniwersytecie pięć albo może nawet sześć lat.

Podczas wakacji Józef Karski poznał u rodziców pannę Zofię Zielińską. Panna Zosia była daleką krewną państwa Karskich i spędzała u nich pierwszy raz wakacje. Panna Zosia podobała się bardzo Józefowi i on powiedział rodzicom, że chce się z nią ożenić. Ojcu Józefa nie podobało się to, bo chciał, żeby jego syn najpierw skończył uniwersytet i dopiero wtedy myślał o tym, z kim żenić się. Józef jednak tak

kochał Zosię, że powiedział ojcu, że jeżeli się nie ożeni z Zosią, to nie będzie mógł uczyć się, bo będzie stale o niej myślał. Ojciec Józefa nie dał się przekonać i Józef musiał pojechać na uniwersytet bez żony. Po wakacjach Zosia wróciła do swoich rodziców, aby pomagać matce przy pracy w domu.

Questions

1. Jak dawno Józef Karski chodzi na uniwersytet?
2. Ilu on ma kolegów?
3. Dokąd chodzi Józef z kolegami wieczorami?
4. Z kim chodzi Józef Karski wieczorami do różnych restauracji i kawiarni?
5. W ile lat Józef Karski nie skończy uniwersytetu?
6. Co chciałby jego ojciec?
7. Ile lat Józef Karski będzie na uniwersytecie?
8. Kogo poznał na wakacjach Józef Karski?
9. Gdzie poznał Józef Karski pannę Zofię Zielińską?
10. Kim była panna Zofia dla Józefa?
11. Który raz spędzała wakacje panna Zofia u rodziców Józefa?
12. Komu podobała się panna Zosia?
13. Z kim chciał zenić się Józef?
14. Czy to się podobało ojcu Józefa?
15. Co chciał ojciec Józefa?
16. O kim będzie myślał Józef, jeżeli nie ożeni się z Zosią?
17. Bez kogo pojechał na uniwersytet Józef?
18. Do kogo wróciła Zosia po wakacjach?

19. Co ona będzie robiła w domu rodziców?

LESSON 75

Reading Text

Wczoraj odbył się w Warszawie ślub Zosi Nowickiej z Andrzejem Kaweckim. W kościele było dużo pięknych kwiatów. Wielu krewnych i przyjaciół przyszło do kościoła. Ci krewni, którzy mieszkali na wsi, spóźnili się na ślub, ponieważ autobus zepsuł się w drodze. Zosia i Andrzej klęczeli przy ołtarzu podczas ślubu. Ksiądz włożył na palce Zosi i Andrzejowi obrączki ślubne. Po ślubie było duże wesele w domu rodziców panny młodej. Rodzice Zosi mają ładne mieszkanie na ulicy Pięknej. Andrzej Kaweckie służył w wojsku przez rok. Wielu jego kolegów z 21-go pułku piechoty przyszło na wesele. Pułkownik nie mógł przyjść, ponieważ był zajęty. Przysłał on telegram z życzeniami. Przyszedł jednak major Konarski, dawny dowódca batalionu Andrzeja. Teściowa Andrzeja grała na fortepianie. Państwo młodzi wyszli na chwilę do drugiego pokoju. W drugim pokoju rozmawiali oni o planach na przyszłość. Andrzej mówił, że gdyby był bogaty, mieliby na wsi ładny dom z ogrodem. W ogrodzie byłoby dużo drzew owocowych. Zbieraliby się u nich goście i byłoby wesoło. Chodziliby często na wesela wiejskie i tam bawiliby się lepiej, niż na zabawach w mieście. Zosia odpowiedziała, że są oni jeszcze młodzi i będą mogli mieć własny dom na wsi. Musieli oni

jednak skończyć tę rozmowę i wrócić do gości. Goście bawili się na weselu doskonale. Jedni tańczyli a inni śpiewali "Sto lat niech żyją nam". Wszyscy pili i byli bardzo weseli. Robili oni tak dużo hałasu, że przyszła sąsiadka i powiedziała, że jej ten hałas przeszkadza. Pan młody dał sąsiadce dużo wina i wódki, a po pewnym czasie sąsiadka robiła więcej hałasu, niż wszyscy. Wesele skończyło się nad ranem.

Questions

1. Kiedy odbył się ślub Zosi Nowickiej z Andrzejem Kaweckim?
2. Gdzie odbył się ten ślub?
3. Czego było dużo w kościele?
4. Kto przyszedł do kościoła?
5. Gdzie mieszkali krewni, którzy spóźnili się na ślub?
6. Co zepsuło się w drodze?
7. Przy czym klęczeli Andrzej i Zosia?
8. Co ksiądz włożył na palce Zosi i Andrzejowi?
9. Podczas czego ksiądz włożył obrączki ślubne?
10. Co było po ślubie?
11. W którym domu było wesele?
12. Czyi to byli rodzice?
13. Jakie mieszkanie mieli rodzice Zosi?
14. Na jakiej ulicy było to mieszkanie?
15. Gdzie służył Andrzej Kaweckie?
16. Jak długo on służył w wojsku?

17. Z którego pułku przyszli koledzy Andrzeja na wesele?
18. Ilu kolegów przyszło na jego wesele?
19. Kto nie mógł przyjść na wesele?
20. Dlaczego pułkownik nie mógł przyjść?
21. Jaki telegram on przysłał?
22. Czyim dawnym dowódcą był major Konarski?
23. Jakim oddziałem dowodził major Konarski?
24. Kto grał na fortepianie?
25. Na czym grała teściowa Andrzeja?
26. Dokąd wyszli na chwilę państwo młodzi?
27. O czym oni rozmawiali w drugim pokoju?
28. Co oni mieliby, gdyby Andrzej był bogaty?
29. Gdzie oni mieliby ten dom?
30. Co byłoby przy domu?
31. Czego byłoby dużo w ogrodzie?
32. Kto zbierałby się w domu Zosi i Andrzeja?
33. Jak byłoby w domu?
34. Dokąd chodziliby często Zosia z Andrzejem?
35. Jak oni bawiliby się na weselach wiejskich?
36. Do kogo musieli oni wrócić?
37. Jak goście bawili się na weselu?
38. Kto śpiewał "Sto lat niech żyją nam!"?
39. Co jeszcze robili goście?
40. Kto pił i był wesoły na weselu?
41. Kto robił dużo hałasu?

42. Komu przeszkadzał hałas?
43. Kto dał sąsiadce wina i wódki?
44. Kto po pewnym czasie robił więcej hałasu, niż wszyscy?
45. Co skończyło się nad ranem?

LESSON 75

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co powiedziała Zosia Andrzejowi?
2. Co odpowiedział Andrzej Zosi?
3. Czego domyślała się Zosia?
4. Czy Andrzej powiedział przedtem Zosi, że ją kocha?
5. Co teraz Andrzej powiedział do Zosi?
6. Dokąd Zosia gotowa pojechać z Andrzejem?
7. Czy Andrzej i Zosia mogą daleko pojechać?
8. Dlaczego oni nie mogą daleko pojechać?
9. Na co Andrzej kazał patrzeć Zosi?
10. Gdzie był księżyc?
11. O czym Zosia chciała się przekonać?
12. Z kim rozmawiała Zosia bez przerwy podczas tego wieczoru?
13. Jaki był Józio Wojciechowski według zdania Andrzeja?
14. Dlaczego Zosia rozmawiała z Wojciechowskim?

15. Jaka Zosia potrafi być?
16. O czym Andrzej przekona się w przyszłości?
17. Dokąd Zosia chce jechać?
18. Po co Zosia chce jechać do domu?
19. Komu Zosia chce powiedzieć o zaręczynach?

Part II - General Questions

1. Kiedy pan ma zamiar wyjechać za granicę i po co?
2. Co trzeba mieć, aby wyjechać za granicę?
3. Kiedy jest księżyc i czy zawsze go widać?
4. Czym pan najbardziej interesuje się?
5. Kiedy pan się przekonał, że język polski nie jest łatwy?
6. Dokąd pan lubi jeździć na spacer i dlaczego?
7. Czym pan najchętniej jeździ - samochodem - tramwajem czy autobusem?
8. Co jest przed skrzyżowaniem głównych ulic w miastach amerykańskich?
9. Na co pan powinien uważać, kiedy pan przechodzi przez ulicę?
10. Czym płacą ludzie za to, że nie są ostrożni, kiedy jeżdżą samochodem?
11. Gdzie pan woli mieszkać - na wsi czy w mieście i dlaczego?
12. Z kim pan lubi chodzić, albo jeździć na spacer?
13. Gdzie pan chciałby mieć posadę, w małym mieście czy w dużym?
14. Gdzie trzeba czekać na tramwaj albo autobus?

15. Kiedy pan się uczył jeździć samochodem i jakiej marki pan ma samochód?
16. Jakie części samochodu pan zna?
17. Co pan może powiedzieć o samochodach amerykańskich?
18. Jakie samochody zagraniczne pan zna i co pan może o nich powiedzieć?
19. Co powinno być zawsze w chłodnicy?
20. Ile cylindrów ma pański samochód?
21. Ile benzyny pali pański samochód?
22. Który samochód według zdania pana jest najlepszy i dla-
czego?
23. Z czego się składa koło samochodu?
24. Z jaką szybkością pan jeździ w mieście?
25. Z jaką szybkością pan jeździ na szosach?

Part III - Topic of conversation

1. Niech pan opowie o swoich zaręczynach.
2. Niech pan opowie o swoich randkach.
3. Niech pan opowie jak wygląda amerykańskie wesele.

LESSON 75

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Would you play something on the piano, Mary, if I asked
you very nicely?

2. If we lived in the year 1757, I would kneel before you and ask you to be my wife.
3. I would not have introduced Captain Nalepa to you, darling, if I had known that he would take you away from me.
4. The moon hid behind a big black cloud and Andrzej quickly kissed Zosia.
5. Andrzej would have bought the wedding rings last month if he had known that Zosia would agree to be his wife.
6. If I kissed another girl you would pretend that you are not jealous but you can't convince me that you really wouldn't be jealous.
7. I went to the church with the priest and the groom. We waited there three hours for the bride but she did not come.
8. Mary would not even be able to cook an egg if I hadn't taught her.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Give two answers to each of the following questions:

1. Co by pan zrobił, gdyby pan miał bardzo dużo pieniędzy?
2. Co by pan robił, gdyby pan nie musiał ani uczyć się, ani pracować?
3. Co zrobiłby pan, gdyby pan dostał teraz rok urlopu?

LESSON 75

Vocabulary

chmura, f.	- cloud
domyślać się, i. (domyślić się, p.)	- to guess, to surmise
domyślam się domyśle się	
domyśla się domyśli się	
fortepian, m.	- grand piano
fortepianu, gen. s.	
głupstwo, n.	- nonsense, trash, absurdity
klęczeć, i. (klęknąć, p.)	- to kneel
klęczę klękne	
klęczy klęknie)	
kochanie, n. (indeclinable)	- darling
ksiądz, m.	- priest
księdza, gen. s.	
księdzu, dat.	
księżu, voc.	
księża, nom. pl.	
księży, gen. pl.	
księżmi, instr. pl.	
księżyc, m.	- moon
księżyca, gen. s.	
obrączka ślubna	- wedding ring
palec, m.	- finger
palca, gen. s.	
pan młody	- groom
panna młoda	- bride
państwo młodzi	- bride and groom (newly weds)
paszport, m.	- passport
paszportu, gen. s.	
potrafić, i & p.	- to be able (to), to manage
potrafię	(to)
potrafi	

przedstawić (się), p. (przedstawiać, i. przedstawię (się) przedstawiam przedstawi (się) przedstawia)	- to introduce (one- self), to present, to appear
przekonać (się), p. (przekonywać /się/ i. przekonam (się) przekonuję /się/ przekona (się) przekonuje /się/)	- to convince (one- self), to persuade, to ascertain
srebrny, srebrna, srebrne	- silver (as adj.)
sto lat niech żyje nam	- equivalent to "long live"
świat, m. świata, gen. s. światu, dat. s. świecie, loc. s.	- world
udawać, i. (udać, p. udaję udam udaje uda)	- to pretend, to imitate, to simulate
wino, n.	- wine
wiza, f.	- visa
wszędzie	- everywhere
zaręczyny, pl. only zaręczyn, gen. pl.	- betrothal, engagement
zazdrosny, zazdrosna, zazdrosne	- jealous, envious
zazdrośnie	- jealously, enviously

LESSON 76

Grammar Perception Drill

THE PASSIVE PARTICIPLE

Infinitive

robić, i.

to make

zrobić, p.

The passive participle

robiony
robiona
robione

made

zrobiony
zrobiona
zrobione

e.g.:

Ten talerz jest zrobiony z drzewa. - This plate is made of wood.

1. The passive participle is declined like an adjective.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki jest ten samochód?

używany

Ten samochód jest używany.

Jaka jest ta marynarka?

Jakie jest to ubranie?

Jakie są te samochody?

Jakie są te marynarki?

Jakie są te ubrania?

Czego pan szuka? (s. & pl.)

Czemu pan się przygląda? (s. & pl.)

Co pan kupił? (s. & pl.)

Czym pan się interesuje? (s. & pl.)

O czym pan mówi? (s. & pl.)

2. Infinitive

The passive participle

ending in:

-(i)ać,

-(i)eć (except -rzyć)

ends in

-(i)any, -ana, -ane

Require students to change the following phrases according to the pattern below. (Make sure that students understand the

meaning of the phrases.)

Instructor:

ugotować kurę
napisać list
przeczytać książkę
sprzedać dom
zapisać adres
pytać studenta
otrzymać pieniądze
zatrzymać pociąg
zapomnieć człowieka
podpisać rachunek
ubrać dziecko
wysłać paczkę
wykąpać dziecko
uczesać chłopca
obiecać prezent
rozpoznać stanowiska nieprzyjaciela
kochać matkę
sfotografować piękny widok
zerwać most
przysłać list
zapakować walizkę
zebrać pszenicę
zaaresztować kobietę
wygrać wojnę
załadować ciężarówkę
zorać pole
związać snopki
wykonać robotę
opanować stanowiska npla

3. Infinitive
ending in

-yć (except monosyllabic and derivatives)

Instructor:

zniszczyć ubranie
zważyć towar
skończyć robotę
policzyć pieniądze
zmierzyć gorączkę
pożyczyć pieniądze
wyznaczyć zastępcę
ubezpieczyć samochód
skaleczyć palec
wysuszyć bieliznę

Students:

ugotowana kura

The passive participle
ends in:

-ony, -ona, -one

Students:

zniszczone ubranie

**4. Infinitive
ending in:**

**-ić (except monosyllabic
and derivatives and
ending in -ścić, -cić,
-sić, -zić, -oić, -aić)**

Instructor:

**uprawić pole
przyczepić pług to traktora
zwolnić urzędnika
umocnić stanowisko
wyszkolić podoficera
naprawić rower
wymienić towar
spalić dom
kupić dom
zamówić bilety
sprawdzić rachunek
nakarmić świnię
ogolić żołnierza
przeziębnić dziecko
zasadzić kartofle**

**5. Infinitive
ending in:**

**-ścić
-cić
-sić
-zić
-oić
-aić**

Instructor:

wyczyścić samochód

**zapłacić rachunek
spłacić dom
pokłócić (koledzy)
stracić czas
wymłócić zboże
rzucić granat**

**skosić łąkę
zgasić światło
powiesić bieliznę
zgłosić zamówienie**

**The passive participle
ends in:**

-(i)ony, -(i)ona, -(i)one

Students:

uprawione pole

**The passive participle
ends in:**

**-szczony, -a, -e
-cony, -a, -e
-szony, -a, -e
-żony, -a, -e
-ojony, -a, -e
-ajony, -a, -e**

Students:

wyczyszczony samochód

przewozić towar

wydoić krowę

przyzwyczaić do klimatu

6. Instructor:

Suggested words:

Students:

Czego pan szuka?

zapakować walizkę

**Szukam zapakowanej
walizki.**

" plecak

**Czemu pan się przy-
gląda?**

Co pan tu widzi?

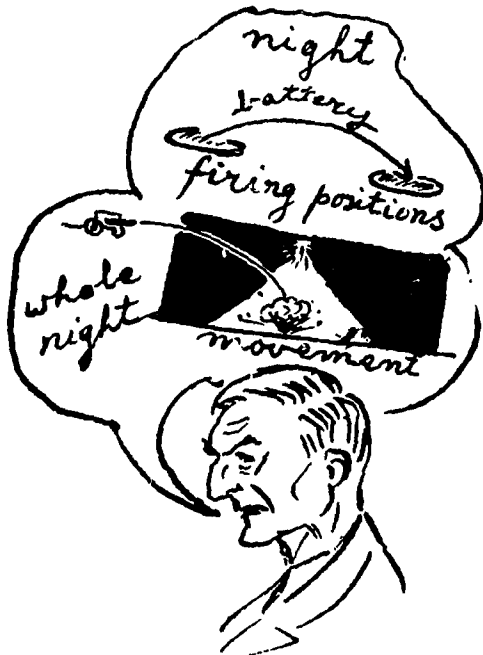
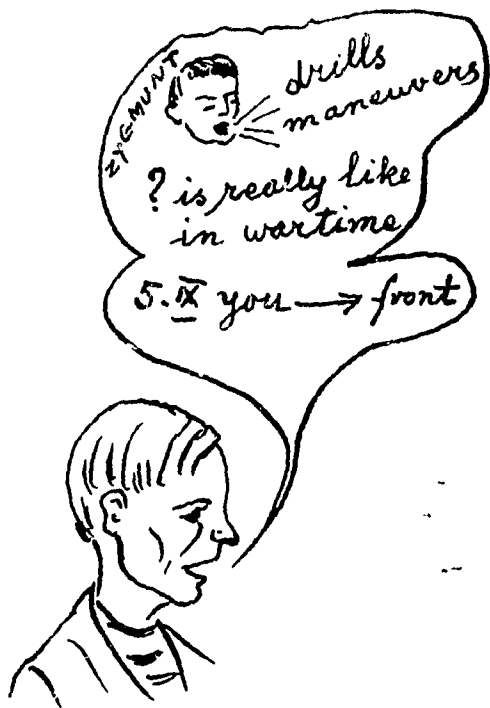
**Za czym leży toreb-
ka?**

Na czym leży książka?

pożyczona książka

pożyczony zegarek

pożyczone pudełko

LESSON 76

Dialog (First day at the front)

T.: Tadzio Nowicki

J.: Jan Nowicki, jego ojciec

T.: Ojcze, Zygmunt tak często opowiada o ćwiczeniach i manewrach. Czy ojciec mógłby mi powiedzieć jak to jest naprawdę na wojnie?

J.: Dobrze. Czy chcesz, żebym ci opowiedział o moim pierwszym dniu na wojnie?

T.: Tak, bo wiem tylko, że piątego września ojciec został wysłany na front.

J.: Kiedy przybyłem na front moja bateria zajmowała linię obronną nad Narwią.

T.: Jaką funkcję miał ojciec?

J.: Byłem obserwatorem artyleryjskim. Pamiętam jak siedziałem na wzgórzu i widziałem jak pionierzy budowali zasieki z drutu kolczastego.

T.: Jak oni je budowali?

J.: Wbijali kołki do ziemi, rozwijali bębny drutu i przybijali drut do kołków.

T.: Kiedy ojciec został ranny?

J.: To było w nocy, kiedy zmienialiśmy stanowiska ogniowe naszej baterii.

T.: Czy w nocy artyleria npla też strzelała?

J.: Oczywiście. Jak tylko nieprzyjaciół zauważył ruch po naszej stronie, to zaczął oświetlać całe przedpole rakietami świetlnymi i wymiana ognia trwała całą noc.

LESSON 76

Grammar Analysis

THE PASSIVE PARTICIPLE

The passive participle is used and declined exactly like any other adjective, and it agrees in gender, case, and number with the noun or pronoun it qualifies. The passive participle is formed from transitive (non reflexive) imperfective and perfective verbs. Passive participles derived from perfective verbs are used more often than those derived from imperfective verbs,

e.g.:

<u>On</u> jest bardzo zmęczony.	- He is very <u>tired</u> .
<u>Ona</u> jest bardzo zmęczona.	- She is very <u>tired</u> .
To <u>dziecko</u> jest bardzo zmęczone.	- This child is very tired.
<u>Oni</u> są bardzo zmęczeni.	- They are very tired.
<u>One</u> są bardzo zmęczone.	- They are very tired.

There is a direct correlation between the verbal nouns (see Grammar Analysis L.65, Vol.VII) and the passive participle,

e.g.:

To jest <u>używany</u> samochód.	- This is a <u>used</u> car.
<u>Używanie</u> nowoczesnej broni jest trudne.	The use of <u>modern weapons</u> is difficult.

The passive participles derived from verbs ending in -ać and in -eć (except -rzeć) in the infinitive are formed by changing the above endings into -any, -ana, -ane.

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>używać</u>	- to use	<u>używany</u>	- used
		<u>używana</u>	
		<u>używane</u>	
<u>widzieć</u>	- to see	<u>widziany</u>	- seen
		<u>widziana</u>	
		<u>widziane</u>	

The passive participles derived from verbs ending in -yć in the infinitive are formed by changing the above ending into -ony, -ona, -one (except monosyllabic infinitives and their derivatives).

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>uczyć</u>	- to teach	<u>uczony</u>	- taught (learned man, scientist)
		<u>uczona</u>	
		<u>uczone</u>	

The passive participles derived from verbs ending in -ić in the infinitive are formed by changing the above ending into -iony, -iona, -ione (except monosyllabic infinitives and their derivatives).

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>zrobić</u>	- to make	<u>zrobiony</u>	- made
		<u>zrobiona</u>	
		<u>zrobione</u>	

Note that the passive participles derived from verbs ending in -ścić, -sić, -zić, -oić, and -aić in the infinitive take the endings -szczyony, -szony, -żony, -ojony, -ajony respectively (see Grammar Analysis L.65, Vol.VII).

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>wyczyścić</u>	- to clean	<u>wyczyszczony</u>	- cleaned
		<u>wyczyszczona</u>	
		<u>wyczyszczone</u>	
<u>skosić</u>	- to mow	<u>skoszony</u>	- mowed, mown
		<u>skoszona</u>	
		<u>skoszone</u>	
<u>wozić</u>	- to transport	<u>wożony</u>	- transported
		<u>wożona</u>	
		<u>wożone</u>	
<u>doić</u>	- to milk	<u>dojony</u>	- milked
		<u>dojona</u>	
		<u>dojone</u>	

The passive participle is also used in combination with the verb być or the verb zostać to form passive voice sentences. The verb być is used with participles derived from imperfective and perfective verbs. The verb zostać is used only with participle derived from perfective verbs,

e.g.:

Ta łąka była skoszona (p.)
w zeszłym tygodniu.

Ta łąka była dwa razy ko-
szona (i.).

Ta łąka została skoszona
(p.) przez Władka.

- This meadow has been mown
last week.

- This meadow was twice mown.

- This meadow has been mown
by Wladek.

LESSON 76

Structural Drill

Part I

Require students to form passive participles from verbs
in the following phrases:

Instructor:

To jest człowiek (kobieta),
którego zatrzymał milicjant.

To jest mężczyzna (kobieta,
dziecko), którego zbadał
doktor.

To jest profesor (sekretarka),
którego wszyscy znają.

To jest samochód (szafa, lustro),
który wczoraj sprzedawałem.

To jest walizka (plecak, pudełko),
którą żona zapakowała.

To jest człowiek (kucharka), któ-
rego milicjant zaaresztował.

To jest chłopiec (dziewczyna),
którego oni dobrze poinformowali.

To jest ciężarówka (wóz), którą
załadowaliśmy wczoraj.

To jest szczoteczka, której uży-
wam do czyszczenia zębów.

To są działa, które żołnierze
zamaskowali.

To jest dom, który wybudowałem.

To jest pole (łąka), które zo-
rałeś.

Students:

To jest człowiek zatrzy-
many przez milicjanta.
To jest kobieta zatrzy-
mana przez milicjanta.

To jest praca, którą wykonałem.
To jest film, który on wczoraj widział.

To jest miasto, które zniszczył nieprzyjaciół.
To jest krowa (koń, źrebię), którą zważyłem.
To są jajka (pieniądze, krzesła), które już policzyłem.
To są pieniądze (ubranie, samochód), które pożyczyłem.
To jest praca, którą wyznaczyłem na jutro.
To jest samochód (restauracja, mieszkanie), który ona ubezpieczyła.
Ten palec skaleczyłem wczoraj.
To jest koszula (ręcznik), którą wysuszyłem.

To jest pole, które uprawiam.
To jest łąka, którą skosiliście.
To jest pułk, którym on dowodzi.
To jest urzędnik, którego zwolniłem.
To jest stanowisko, które umacniamy.
To jest rekrut, którego wyszkoliłem.
To jest człowiek (dziecko, dziewczyna), którego wszyscy lubią.
To jest mebel, który on zrobił.
To jest dom (łódka, łóżko), który oni kupili.
To jest sklep (biuro, fabryka), który ja prowadzę.
To jest bilet (miejsce, obiad), który ona zamówiła.
To jest rachunek, który już sprawdziłem.
To jest człowiek, którego ogoliłem.
To jest człowiek (maszynista, dziecko), który się przeziębził.
To jest drzewo (kartofle), które zasadziłem.
To jest krowa, którą doimy codziennie.

Drill in plural

Part II

Instructor:	Suggested phrases:	Students:
Dla kogo jest ten list?	człowiek (kobieta) zatrzymany przez milicjanta	Ten list jest dla człowieka zatrzymanego przez milicjanta. Ten list jest dla kobiety zatrzymanej przez milicjanta. Te listy są dla ludzi zatrzymanych przez milicjantów.
Dla kogo są te listy?		

Te listy są
dla kobiet
zatrzymanych
przez mili-
cjantów.

Komu pan pomó_1?

człowiek (kobieta)
przyrowadzony do
aresztu
człowiek (kobieta)
wczoraj zaareszto-
wany
człowiek (kobieta)
zwolniony z wię-
zienia

człowiek (kobieta)
zatrzymany przez
milicjanta
człowiek (kobieta)
przyrowadzony do
aresztu
człowiek (kobieta)
wczoraj zaareszto-
wany
człowiek (kobieta)
zwolniony z więzie-
nia

Drill the above in plural

Czemu się pan przy-
gląda?

sprzedany samochód
(ubranie, kanapa)
naprawiony rower
(lampa, radio)
załadowana ciężarówka
(wagon)
zorane pole
(łąka)
uprawione pole
(łąka)
zniszczone miasto
(neble, sprzęt)

Kogo pan sfotogra-
fował?

żołnierz (kobieta)
zatrzymany przez
żandarma
człowiek (kobieta)
przyrowadzony do
aresztu

człowiek (kobieta) wczoraj
zaaresztowany
człowiek (kobieta) zwolnio-
ny z więzienia
znany lekarz
polski uczony

Drill in plural

Co pan wczoraj
oglądał?

zreperowany zegarek (opona)
naprawiony samochód (dętka)
wybudowany przez Cichockiego
dom
oświetlona wystawa sklepowa
używany samochód
zamaskowane stanowisko

Drill in plural

Z kim pan rozmawiał?

człowiek (kobieta) zatrzy-
many przez milicjanta
chłopiec (dziewczyna) przy-
prowadzony do aresztu
chłopiec (dziewczyna) wczoraj
zaaresztowany
człowiek (kobieta) zwolnio-
ny z więzienia
znany profesor
polski uczony

Drill in plural

Czym pan się intere-
suje?

używany samochód
reperowany samochód
przywieziony towar
z zagranicy

Drill in plural

O kim pan mówi?

człowiek (kobieta) zatrzy-
many przez milicjanta
chłopiec (dziewczyna) przy-
prowadzony do aresztu
chłopiec (dziewczyna) wczoraj
zaaresztowany
człowiek (kobieta) zwolnio-
ny z więzienia
znany profesor

polski uczony

Drill in plural

O czym pan mówi?

używany samochód
reperowany samochód
przywieziony towar
z zagranicy
dom wybudowany przez
Cichockiego
zamaskowane stanowiska
nieprzyjaciela

Drill in plural

LESSON 76

Translation
English - Polish

I am an engineer. On the first of September my platoon was sent to the front. The regiment to which I was assigned was occupying the defense line on the left bank of the river. We arrived at 1800 hrs. and immediately we started building barbed wire entanglements. Franek and Andrzej drove pegs into the ground, other engineers unraveled drums of wire and nailed the wire to the stakes. At 2000 hrs. the enemy flares lit up the foreground. We all fell to the ground. I saw enemy reconnaissance planes which were flying over our positions. The exchange of fire between our artillery and the enemy's artillery began ten minutes later. It lasted all night. I went to the shelter but I could not sleep so I wrote a letter to my wife. At five o'clock in the morning we left the shelter and began to fortify and camouflage our artillery

positions. At the same time the second engineer platoon was laying a mine field between Hill 53 and Hill 54.

LESSON 76

Reading Text (based on I.M.S.#5)

Jan Majewski, który miał numer ewidencyjny 27663 był na froncie i już od kilku dni siedział w schronie. On czuł się zmęczony ponieważ spał mało, bo jego kompania maskowała stanowiska siatkami przez całą noc. Jan Majewski był drużynowym. Jako drużynowy miał on karabin automatyczny. Jego drużyna należała do trzeciej kompanii 13-go pułku piechoty. Jan Majewski był w stopniu kaprała i był w plutonie porucznika Walczaka. Gońcem w tym plutonie był Woźniak, który był z tej samej wsi, co Majewski. Porucznik Walczak kazał zeszłej nocy Majewskiemu pójść z drużyną na placówkę, która była blisko skrzyżowania głównych dróg na wzgórzu. Żołnierze na placówce dostali kolację późno, bo cała droga do placówki była pod silnym ogniem artylerii nieprzyjaciela. Jeden z żołnierzy na placówce był ranny i w nocy przyszli sanitariusze z noszami i zanieśli go do tyłu. Tam zaopiekował się nim doktor, a potem wysłał go do szpitala. Trzynasty pułk piechoty, do którego należał Majewski miał ważne zadanie trzymania odcinka 3-ech kilometrów tak długo, jak tylko będzie można. Tymczasem pionierzy zbudowali zasieki z drutu kolczastego i położyli miny na przedpolu pułku. Majewski widział jak kierowcy

samochodów przywozili drut kolczasty, a pionierzy rozwijali drut kolczasty i przybijali go do kołków. W nocy nieprzyjacieli używał rakiet świetlnych i wtedy całe przedpole było oświetlone. Jak tylko nieprzyjacieli zauważył jakiś ruch, natychmiast artyleria nieprzyjacielska zaczynała strzelać. Ponieważ ten odcinek frontu był na ważnej drodze do dużego miasta, można było się spodziewać, że nieprzyjacieli będzie chciał zdobyć go za każdą cenę. Trzynasty pułk był uzbrojony w nowoczesną broń i miał dużą siłę ogniową. Sąsiednimi pułkami trzynastego pułku były 21-szy i 36-ty. 21-szy był na wschód od trzynastego, a 36-ty na zachód. Dowódcy tych trzech pułków byli wieczorem na odprawie u dowódcy dywizji. Dowódcą 28 Dywizji piechoty był generał brygady Borkowski.

Questions

1. Jaki numer ewidencyjny miał Majewski?
2. Gdzie Majewski był już kilka dni?
3. Dlaczego Majewski był zmęczony?
4. Czym kompania maskowała stanowiska?
5. Jaką funkcję miał Majewski?
6. Jaką broń miał Majewski?
7. Do której kompanii należała jego drużyna?
8. Jaki stopień miał Majewski?
9. W którym plutonie była drużyna Majewskiego?
10. Kim był Woźniak?
11. Z kim Majewski miał pójść na placówkę?

12. Blisko czego była placówka?
13. Dlaczego żołnierze na placówce dostali późno kolację?
14. Dokąd sanitariusze zanieśli rannego?
15. Co doktor zrobił z rannym?
16. Jakie zadanie miał 13-ty pułk?
17. Jak długo pułk miał trzymać ten odcinek?
18. Z czego saperzy zbudowali zasieki?
19. Gdzie saperzy zbudowali zasieki?
20. Co saperzy położyli na przedpolu?
21. Co widział Majewski?
22. Do czego pionierzy przybijali drut kolczasty?
23. Co robił nieprzyjaciel w nocy?
24. Kiedy artyleria zaczęła strzelać?
25. Dlaczego nieprzyjaciel chciał zdobyć ten odcinek?
26. Dokąd szła ta droga?
27. Czego można było się spodziewać?
28. W jaką broń był uzbrojony 13-ty pułk?
29. Dlaczego pułk miał dużą siłę ogniową?
30. Który pułk był na wschód, a który na zachód od 13-go pułku?
31. Gdzie byli dcy tych 3-ech pułków?
32. Kim był generał Borkowski?

LESSON 76

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawiał Tadzio?
2. O kim mówił Tadzio?
3. O czym opowiadał Zygmunt?
4. O czym chciał dowiedzieć się Tadzio od ojca?
5. Od kogo Tadzio chciał dowiedzieć się o wojnie?
6. O którym dniu pobytu na froncie opowiedział Tadziewi ojciec?
7. Kiedy ojciec został wysłany na front?
8. Dokąd został wysłany ojciec Tadzia?
9. Co zajmowała bateria ojca?
10. Nad jaką rzeką zajmowała bateria linię obronną?
11. Jaką funkcję w baterii miał ojciec Tadzia?
12. Gdzie siedział ojciec, kiedy był obserwatorem artyleryjskim?
13. Kogo widział ojciec ze wzgórza?
14. Z czego budowali pionierzy zasieki?
15. Do czego pionierzy wbijali kołki?
16. Z czego rozwijali pionierzy drut kolczasty?
17. Do czego przybijali oni drut?
18. Kiedy ojciec Tadzia został ranny?
19. Podczas czego został jego ojciec ranny?
20. Czyje stanowisko ogniowe oni zmieniali?
21. Czyja artyleria strzelała w nocy?

22. Czym oświetlał nieprzyjaciela przedpole?

23. Jak długo trwała wymiana ognia?

Part II - General Questions

1. Jakie komendy pan zna?
2. Gdzie odbywa się ostre strzelanie oddziałów piechoty i do czego żołnierze strzelają?
3. Z jakiej postawy strzeleckiej mogą strzelać żołnierze?
4. Jakie rodzaje broni biorą udział w manewrach?
5. Kto dowodzi w piechocie drużyną, plutonem, kompanią, batalionem i pułkiem?
6. Kto dowodzi w artylerii działonem, plutonem, baterią, dywizjonem i pułkiem?
7. Jakie zadanie mają pionierzy przed natarciem?
8. Jakie zadanie mają pionierzy podczas obrony?
9. Jakie części samochodu pan zna?
10. Jaki stopień wojskowy w wojsku amerykańskim odpowiada plutonowemu w wojsku polskim?
11. Jakie rodzaje dział i jakiego kalibru działa pan zna?

Part III - Topic of conversation

1. Co robią żołnierze na ćwiczeniach polowych?
2. Jak pułk piechoty przygotowuje obronę?

LESSON 76

Military Interpreting Practice #4

1. What is your name and what is your service number?
2. Which unit are you from?
3. That is only your regiment and division; and which battalion are you from?
4. What function did you have in the company?
5. Which squad and platoon are you from?
6. How many rifle squads are there in your platoon?
7. What is the strength of your squad and what is its armament?
8. Is there a machine gun squad in your platoon?
9. Does the machine gun squad have full strength?
10. What happened to the anti-tank rocket launcher which was once in your weapons platoon?

Nazywam się Adam Gadek. Jestem starszym strzelcem. Mój numer ewidencyjny jest 39 045 999.

Jestem z 66 pp 9 dywizji.

Z drugiej kompanii pierwszego batalionu.

Jestem strzelcem.

Z trzeciej drużyny trzeciego plutonu.

Są trzy.

W pełnym stanie moja drużyna ma 9 ludzi. Uzbrojona jest w karabiny kaliber .30 i karabiny automatyczne kaliber .30. Wszyscy mają karabiny oprócz dwóch strzelców, którzy mają karabiny automatyczne.

Tak, mieliśmy drużynę karabinów maszynowych. Ona miała dwa lekkie karabiny maszynowe.

Myślę, że tak.

O, granatnik przeciwpancerny należy teraz do drużyny dowódcy plutonu.

11. How many men are there in the platoon leader's squad?

Muszę ich policzyć. Zastępca dowódcy plutonu, jego zastępca, dwóch gońców, czterech ludzi obsługi granatnika i dowódca plutonu - jest on porucznikiem. O, jest jeszcze jeden sanitariusz.

12. How many rifle platoons does your company have?

Mieliśmy trzy plutony strzeleckie oraz pluton karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.

13. What weapons does the weapons platoon have?

Oni mieli sekcję moździerzy i sekcję działek bezodrzutowych.

14. What kind of recoilless rifles had they?

To były działka 57 mm.

15. How many weapons do they have in each of these sections?

Oni mieli trzy moździerze i trzy działka bezodrzutowe, ale nie wiem, ile teraz mają.

16. How many men are there in your company headquarters?

Nie wiem na pewno, ale słyszałem, że tam jest około 40-tu razem z kucharzami.

17. Do they have (is there) some weapons at company headquarters which they don't have in the other platoons?

Słyszałem tylko, że jest tam ciężka 50-ka (CKM) i granatnik przeciwpancerny.

18. Who else is there at company headquarters besides the first sergeant and the cooks?

Tam jest sekcja łączności, kierowcy i gońcy.

19. What is your company strength at this time?

Słyszałem raz jak zastępca dowódcy mówił, że mieliśmy 200 bagnietów gotowych do walki. To było około dwóch tygodni temu.

LESSON 76

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. You told me to mow the lawn, but I noticed that it is already mown.
2. I am building a fence around my garden and the stakes are already driven into the ground.
3. Corporal Bednarek sent a messenger with a report to the company headquarters.
4. On the Fourth of July the main square in our town was beautifully illuminated.
5. I unwrapped the package and I saw a beautiful gift in it.
6. Bolek saw that his friend was wounded, so he called a medic.
7. They took the wounded soldier into the shelter.
8. Sergeant Grzybowski was seen in a bar on Third Street. He was quite drunk.
9. I gave a nice big drum to my brother's son. Since (from) that day I have never been invited to my brother's house.
10. My automatic rifle is already cleaned, now I must clean my shoes and only then I will be able to get my pass.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form sentences using declinable past participles from the verbs given below (one sentence for each verb):

wybudować
zamaskować
zniszczyć
powiesić

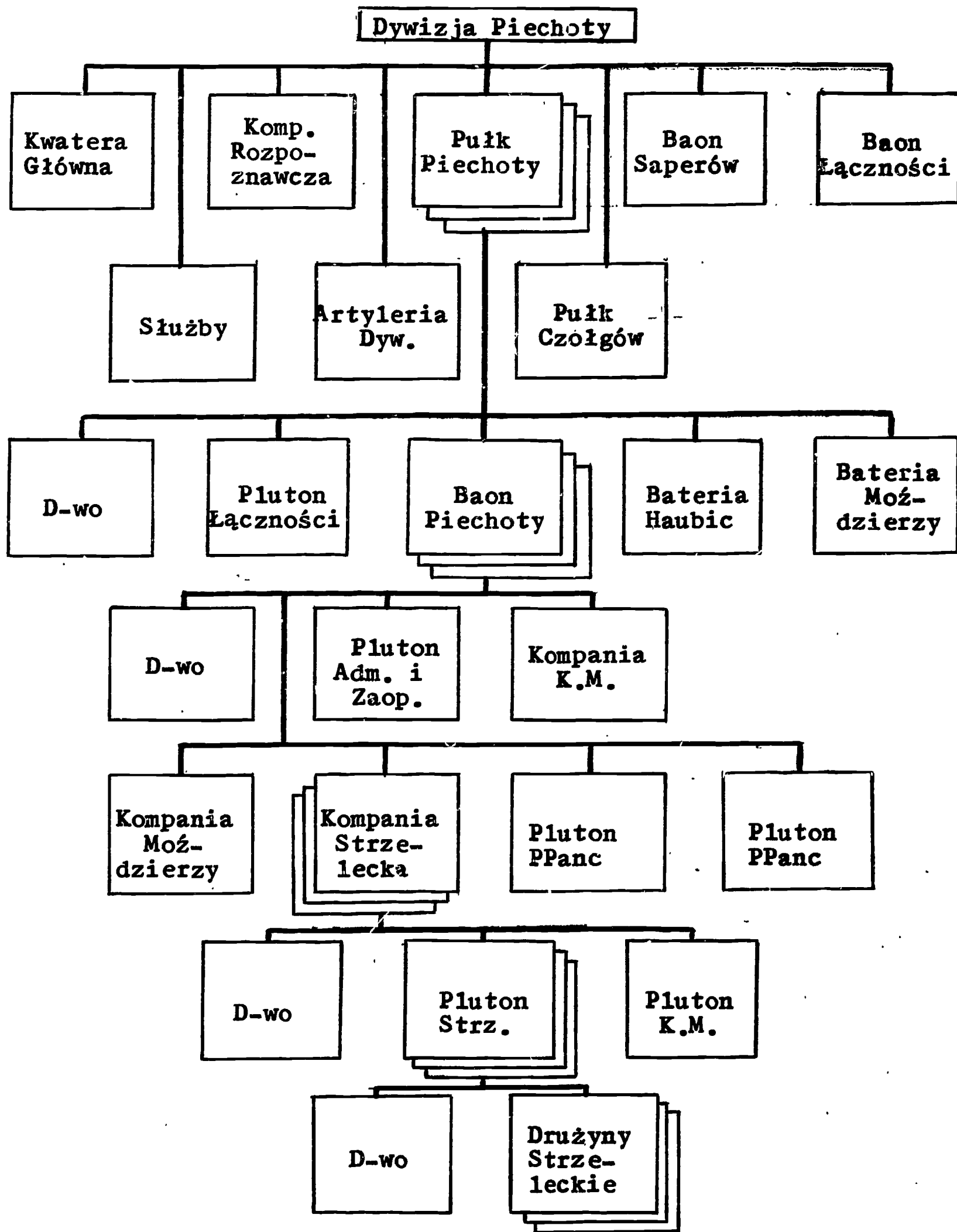
przyprowadzić
wyszkolić
przesłuchać
zwolnić

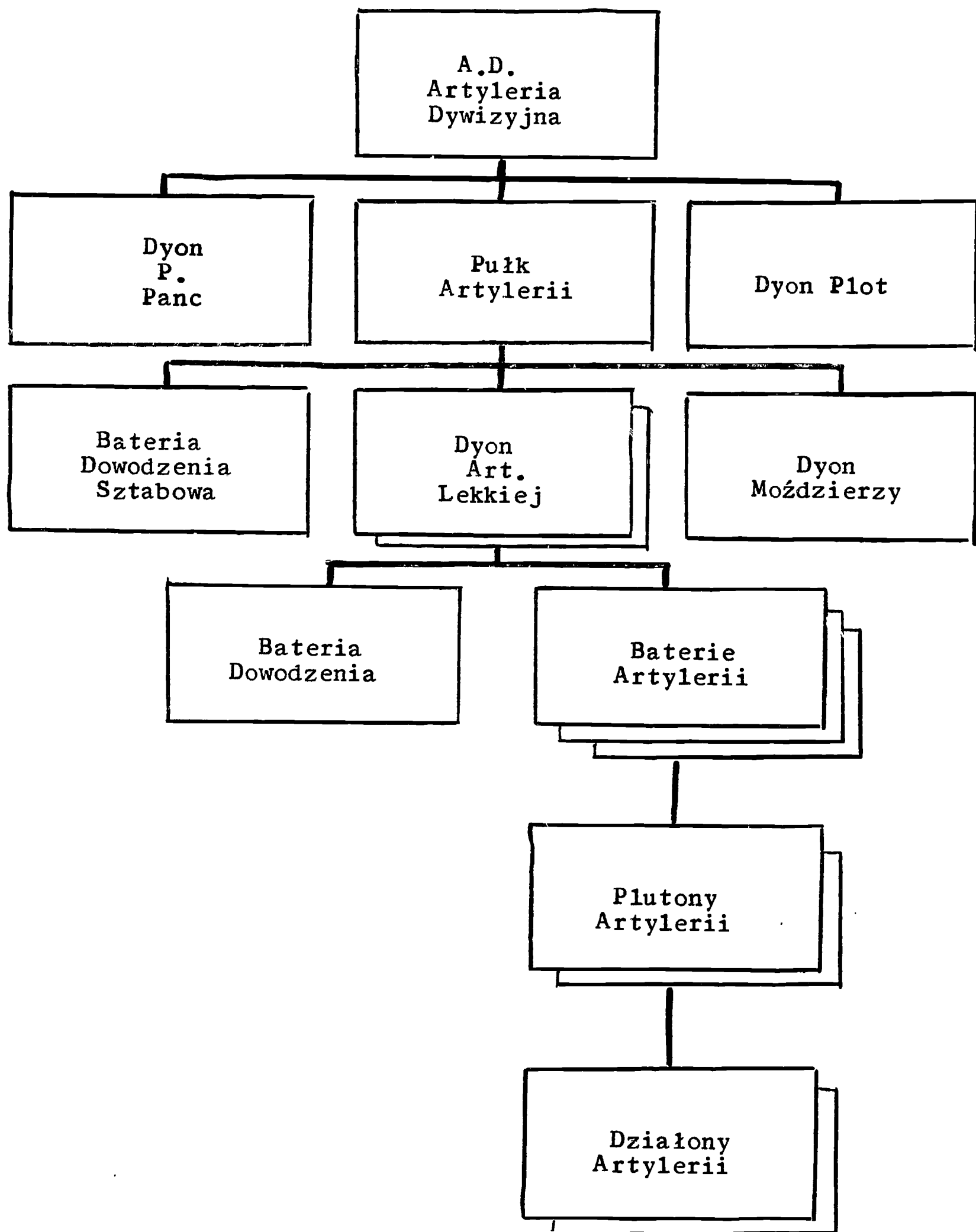
LESSON 76

Vocabulary

automatyczny, automatyczna, automatyczne	- automatic
bęben, m. bębna, gen. s.	- drum
budować, i. (wybudować, p. /also: zbudować/ buduję wybuduję buduje wybuduje)	- to build, to construct
drut, m. drutu, gen. s.	- wire
drut kolczasty	- barbed wire
ewidencyjny, ewidencyjna, ewidencyjne	- personnel (as adj.) here service as adj.
goniec, m. gońca, gen. s.	- messenger, runner
karabin automatyczny	- automatic rifle
kierowca, m.	- driver
kołek, m. kołka, gen. s.	- stack, peg
linia obronna	- line of defense

maskować, i. (zamaskować, p. maskuję zamaskuję maskuje zamaskuje)	- to camouflage, to disguise
mina, f.	- mine
numer ewidencyjny	- service number (military only)
oświetlać, i. (oświetlić, p. oświetlam oświetlę oświetla oświetli)	- to light up, to illuminate
przybijać, i. (przybić, p. przybijam przybiję przybija przybije)	- to nail to
rakieta, f.	- flare, rocket
rozwijać, i. (rozwinąć, p. rozwijam rozwinę rozwija rozwinie)	- to unfold, to unwrap, to unravel, to develop
sanitariusz, m.	- medic, hospital orderly
schron, m. schronu, gen. s.	- shelter
siatka, f.	- net
światlny, światlna, światlne	- light (as adj.)
używać, i. (użyć, p. używam użyję używa użyje)	- to use
ważny, ważna, ważne	- important
wbijać, i. (wbić, p. wbijam wbiję wbija wbije)	- to drive in (into)
wtedy	- then
wymiana, f.	- exchange
zasiaki, pl. zasiaków, gen. pl.	- entanglements

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL.VIII

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
69	Return from forced labor camp.	Cardinal numerals referring to male persons in nominative & accusative (contin.)
70	Organizing an out-guard.	Declension of cardinal numerals (except mixed sex group).
71	Conversation about children.	Cardinal numerals referring to mixed sex group.
72	Organization of artillery.	Figures in Polish.
73	Checking car in the repair shop.	Fractions; numerals and adjectives combined.
74	A date in the park.	Conditional mood (present tense).
75	Zosia's engagement to Andrzej.	Conditional mood continued (past conditional).
76	First day at the front.	The passive participle (except ending in -ty).

VOCABULARY TO LESSONS 69-76

A

Akcja, f. - action, operation,
stock, share - L.72
areszt, m. - stockade, jail -
L.70
armata, f. - gun, cannon,
artillery piece - L.72
artyleria dywizyjna - di-
visional artillery -
L.69
atomowy - atomic - L.72
automatyczny - automatic -
L.76

B

bateria dowodzenia - artil-
lery HQ battery - L.70
bęben, m. - drum - L.76
budować, i. (wybudować, p.
zbudować, p.) - to
build - L.76

C

cal, m. - inch - L.73
celować, i. (wycelować, p.) -
to aim - L.72
chłodnica, f. - radiator -
L.73
chmura, f. - cloud - L.75
choć - although, though,
even though, at least -
L.71
chodnik, m. - sidewalk -
L.74
chodzi o (+acc.) - it matters,
it concerns, it means -
L.74
ciągnik, m. - primemover,
tractor - L.70
co panu jest? - what is the
matter with you? what's
wrong with you? - L.70
cyfra, f. - figure, cipher,
L.72

cylinder, m. - cylinder,
top hat - L.73
Czech, m. - a Czech
(male) - L.69
część, f. - part, share,
- L.73
częściowo (adv.) -
partly, partial,
in part - L.72
częściowy (adj.) -
fragmentary, par-
tial - L.72
czysto - clean (as
adv.), neatly -
L.71
czysty - clean, neat,
net, pure - L.71

D

dbać, i. - to care about,
to heed, to mind -
L.71
dętka, f. - tube - L.73
domyslać się, i. (domyś-
lić się, p.) - to
guess, to surmise
- L.75
domyslić się, p. (do-
myślać się, i.) -
to guess, to sur-
mise - L.75
dotychczas - till now,
yet, thus far -
L.71
drut, m. - wire - L.76
drut kolczasty - barbed
wire - L.76
dywizja, f. - division
- L.69
dywizjon - dyon -
artillery battalion,
wing or group in
air force - L.70
dywizyjny - divisional,
division (as adj.)
L.69

działon, m. - gun section
- L.70

działonowy, m. - gun section
leader - L.70

działo samobieżne - self-
propelled gun - L.69

dziewczynka, f. - little
girl, "baby" - L.71

E

ewidencyjny - personnel (as
adj.), service (as adj.)
- L.76

F

fortepian, m. - grand piano
- L.75

G

gdyby - if - L.74

generał, m., gen. (abbrev.)
- general (military rank)
- L.69

głowica, f. - war head - L.72

głód, m. - starvation, hunger
- L.69

głupstwo, n. - nonsense, trash,
absurdity, trifle - L.75

gniazdo, n. - nest, emplacement
- L.70

goniec, m. - messenger, runner
- L.76

grzecznie - politely - L.71

grzeczny - good, polite, well
mannered - L.71

H

hamulec, m. - brake - L.73

I

instruktor, m. - instructor -
L.72

J

jednostka, f. - unit,
individual - L.69

jezdnia, f. - roadway
- L.74

K

kaleczyć (się), i. (ska-
leczyć /się/) p. -
to injure (oneself),
to cut (oneself) -
L.71

kaliber, m. - caliber -
L.72

kanonier, m. - gunner,
cannonner - L.72

karabin automatyczny -
automatic rifle,
tommy-gun - L.76

kierowca, m. - driver -
L.76

kilkadziesiąt - several
tens - L.70

kilkaset - several hun-
dreds - L.70

klęczeć, i. (klęknąć, p.)
- to kneel - L.75

klęknąć, p. (klęczeć, i.)
- to kneel - L.75

kochanie (indeclinable) -
darling - L.75

kolano, n. - knee, turn
- L.71

kołek, m. - peg, stake
- L.76

koło, n. - wheel, circle
- L.73

kompania kwatery głównej
- HQ Company - L.69

kopać, i. (wykopać, p.)
- to dig, to ex-
cavate - L.70

korpus, m. - corps, trunk
- L.72

ksiądz, m. - priest -
L.75

księżyc, m. - moon - L.75

kwatera główna - head-
quarters (div. & up)
- L.69

L

limuzyna, f. - sedan -
L.73

L

ławka, f. - bench - L.74

M

maskować, i. (zamaskować,
p.) - to camouflage,
to disguise - L.76

materiał, m. - material,
cloth, texture -
L.69

meldunek, m. - message,
report (written or
verbal) - L.69

mam ochotę - I would like
- L.74

mieć ochotę - to feel
like, to have a
desire - L.74

milicjant, m. - policeman,
militiaman - L.71

milimetr, m. - millimeter
- L.72

mina, f. - mine, expression
of face - L.76

N

niemożliwie - impossibly,
awfully - L.73

niemożliwy - impossible -
L.73

niszczyć, i. (zniszczyć,
p.) - to destroy, to
ruin, to wear out -
L.73

numer ewidencyjny - service
number - L.76

O

obrączka ślubna - wedding
ring - L.75

obronna linia - line of
defense - L.76

obronny - defensive, de-
fense (as adj.) -
L.76

obserwator, m. - observer
- L.72

obydwa - both - L.70

obydwaj - both - L.70

obydwie - both - L.70

obydwóch - both - L.70

ochota, f. - inclination,
yen, readiness -
L.74

odbyć się, p. (odbywać
/się/, i. - to take
place, to proceed,
(to be going on)
L.72

odbywać się, i. (odbyć
/się/, p.) - to take
place, to proceed,
(to be going on) -
L.72

odległość, f. - range,
distance - L.72

oliwa, f. - oil - L.73

opanować, p. (opanowywać,
i.) - to capture,
to master, to take
possession, to con-
trol - L.72

opanowywać, i. (opanować,
p.) - to capture, to
master, to take pos-
session of, to con-
trol - L.72

opona, f. - tire - L.73

ostre strzelanie - firing
live ammunition -
L.72

ostrożnie (adv.) - care-
fully, cautiously -
L.74

ostrożny - careful,
cautious - L.74

ostry - sharp - L.72

oświetlać, i. (oświetlić,
p.) - to light up, to
illuminate - L.76

oświetlić, p. (oświetlać,
i.) - to light up, to
illuminate - L.76

P

Paderewski Ignacy - Paderew-
ski, famous Polish
pianist and statesman -
L.74

palec, m. - finger - L.75

pan młody - groom - L.75

panna młoda - bride - L.75

państwo młodzi - groom and
bride - L.75

paszport, m. - passport -
L.75

pedał, m. - pedal - L.73

pełnić, i. (wypełnić, p.) -
to perform, to do, to
accomplish, to fulfill
- L.70

pełny stan - full strength -
L.70

pękać, i. (pęknąć, p.) - to
blow, to burst, to split,
to crack - L.73

pęknąć, p. (pękać, i.) - to
blow, to burst, to split,
to crack - L.73

piętro, n. - story, level,
floor - L.73

Pilica, f. - Pilica River -
L.70

placówka, f. - outguard -
L.70

pocisk, m. - shell, missile,
projectile - L.72

podminowany - undermined,
mined - L.70

podporucznik, m. - 2/Lt. -
L.69

pokłuć, p. (kłuć, i.) - to
puncture, to stab, to
prick, to stick - L.72

pomnik, m. - monument, statue
- L.74

posada, f. - job (white-
collar), employment,
position - L.74

pospacerować, p. (space-
rować, i.) - to take
a walk - L.74

potrafić, i & p. - to be
able (to), to manage
(to), to succeed -
L.75

potrzymać, p. (trzymać,
i.) - to keep, to
hold - L.73

przedpole, n. - no man's
land, foreground -
L.70

przedstawić (się), i.
(przedstawić /się/,
p.) - to introduce
(oneself), to pre-
sent, to appear -
L.75

przedstawić (się), p.
(przedstawić /się/,
i.) - to introduce
(oneself), to pre-
sent, to appear -
L.75

przekonać (się), p.
przekonywać /się/,
i.) - to convince
(oneself), to per-
suade, to ascertain
- L.75

przekonywać (się), i.
przekonać /się/, p.)
- to convince (one-
self), to persuade,
to ascertain - L.75

przesłuchać, p. (przesłu-
chiwać, i.) - to
interrogate - L.70

przesłuchiwać, i. (prze-
słuchać, p.) - to
interrogate - L.70

przeszło - over, more
than - L.73

przeszły - past, previous
- L.73

przewieźć, p. (przewozić,
i.) - to transport,
to truck, to haul -
L.72

przewozić, i. (przewieźć, p.)
 - to transport, to truck,
 to haul - L.72
 przybić, p. (przybijać, i.) -
 to nail to - L.76
 przybijać, i. (przybić, p.) -
 to nail to - L.76
 przybyć, p. na wadze (przyby-
 wać, i. na wadze) + dat.
 - to gain weight - L.69
 przybywać, i. na wadze (przy-
 być, p. na wadze) + dat.
 - to gain weight - L.69
 przynajmniej - at least -
 L.71
 przystanek, m. - a stop -
 L.71
 przyszłość, f. - future -
 L.74
 psuć (się), i. (zepsuć /się/,
 p.) - to break, to (get)
 broken, to spoil, to
 (get) spoiled - L.73

R

rakieta, f. - flare, rocket -
 L.76
 raport, m. - report, written
 account - L.72
 Rosjanin, m. - a Russian (man)
 - L.69
 rozwijać, i. (rozwinąć, p.) -
 to unfold, to unravell,
 to unwrap, to develop -
 L.76
 rozwinąć, p. (rozwijać, i.) -
 to unfold, to unravell,
 to unwrap, to develop -
 L.76
 ruch, m. - traffic, movement,
 motion - L.74

S

samobieżny - self-propelled -
 L.69
 sanitariusz, m. - medic,
 hospital orderly - L.76

saper, m. - engineer
 (army only) - L.69
 schody (pl. only) -
 stairs, staircase -
 L.71
 schron, m. - shelter -
 L.76
 sekcja, f. - section -
 L.72
 siatka, f. - net - L.76
 silnik, m. - engine,
 motor - L.73
 skaleczyć (się), p. (ka-
 leczyć /się/, i.) -
 to injure (oneself),
 to cut (oneself) -
 L.71
 skrót, m. - abbreviation,
 shortening - L.69
 Sobieski Jan III - John III
 (king of Poland) -
 L.74
 spacer, m. - walk, ride
 (for pleasure) -
 L.74
 spacerować, i. - to take
 a walk - L.74
 spalony - burnt - L.73
 sprzęgło, n. - clutch -
 L.73
 sprzęt, m. - equipment,
 utensils - L.72
 srebrny - silver (as
 adj.) - L.75
 stan, m. - state, con-
 dition, shape,
 (numerical strength
 of a military unit)
 - L.70
 sto lat niech żyje nam -
 equivalent to:
 "long live" - L.75
 stracić, p. (tracić, i.)
 - to lose (for ever),
 to waste, to squander
 - L.73
 stworzyć, p. (tworzyć, i.)
 - to make, to create,
 to form - L.72
 suszyć, i. (wysuszyć, p.)
 - to dry - L.71

synowa, f. - daughter-in-law
- L.71
system, m. - system, method
- L.72
szkolić, i. (wyszkolić, p.)
- to train - L.72
szofer, m. - chauffeur,
driver - L.71
szybkość, f. - speed,
velocity - L.73

§

ścieżka, f. - path - L.74
ściśle mówiąc - strictly
speaking - L.74
ściśle (adv.) - strictly,
exactly - L.74
ściśły - strict, exact -
L.74
średnica, f. - diameter -
L.73
świat, m. - world - L.75
światły - light (as adj.)
- L.76

T

tak (bardzo) - so (much)
- L.74
tłumacz, m. - interpreter,
translator (male) -
L.70
tracić, i. (stracić, p.)
- to lose (for ever),
to waste, to squander
- L.73
trawa, f. - grass - L.74
trawnik, m. - lawn - L.74
trzymać, i. (potrzymać, p.)
- to keep, to hold -
L.73
tworzyć, i. (stworzyć, p.)
- to create, to form
- L.72

U

ubezpieczać, i. (ubezpie-
czyć, p.) - to secure,
to protect, to insure
- L.70
ubezpieczyć, p. (ubezpie-
czać, i.) - to secure,
to protect, to insure
- L.70
uciec, p. (uciekać, i.) -
to escape, to run away,
to flee - L.69
uciekać, i. (uciec, p.) -
to escape, to run away,
to flee - L.69
udać, p. (udawać, i.) - to
pretend, to imitate,
to simulate - L.75
udawać, i. (udać, p.) - to
pretend, to imitate,
to simulate - L.75
umacniać, i. (umocnić, p.)
- to fortify, to con-
solidate, to strengthen
- L.70
umierać, i. (umrzeć, p.)
- to die - L.69
umocnić, p. (umacniać, i.)
- to fortify, to con-
solidate, to strengthen
umrzeć, p. (umierać, i.)
- to die - L.69
użyć, p. (używać, i.) - to
use - L.76
używać, i. (użyć, p.) - to
use - L.76

W

waga, f. - weight, scales
- L.69
wagon, m. - car (railroad)
- L.69
warsztat, m. - repair shop,
workshop, workbench
- L.73

ważny - important - L.76
 wbić, p. (wbijać, i.) -
 to drive in (into)
 - L.76
 wbijać, i. (wbić, p.) -
 to drive in (into)
 - L.76
 Węgier, m. - a Hungarian
 (man) - L.69
 wielki - great, large,
 huge - L.69
 Wielkopolska, f. - Wiel-
 kopolska (province
 of Poland) - L.74
 wieszać, i. (powiesić, p.)
 to hang, (the) hang-
 ing - L.71
 więzień, m. - male prisoner
 - L.69
 więźniarka, f. - female
 prisoner - L.69
 wino, n. - wine - L.75
 wiza, f. - visa - L.75
 wnuczeta (n. pl.) -
 grandchildren - L.71
 wnuk, m. - grandson - L.71
 Wrocław, m. - Wrocław,
 formerly Breslau, city
 in Western Poland -
 L.71
 wszędzie - everywhere -
 L.75
 wtedy - then - L.76
 wybiegać, i. (wybiegnąć/
 wybiec, p.) - to run
 out - L.71
 wybiegnąć/wybiec, p. (wy-
 biegać, i.) - to run
 out - L.71
 wybudować/zbudować, p.
 (budować, i.) - to
 build - L.76
 wycelować, p. (celować, i.)
 - to aim - L.72
 wyciekać, i. (wycieknąć/
 wyciec, p.) - to leak,
 to run out, to flow
 out - L.73

wycieknąć/wyciec, p.
 (wyciekać, i.) -
 to leak, to run out,
 to flow out - L.73
 wykopać, p. (kopać, i.)
 - to dig (to ex-
 cavate) - L.70
 wymiana, f. - exchange -
 L.76
 wymienić, i. (wymienić,
 p.) - to exchange,
 to mention - L.73
 wymienić, p. (wymienić,
 i.) - to exchange,
 to mention - L.73
 wynik, m. - score, result
 - L.72
 wypełnić, p. (pełnić, i.)
 - to perform, to do,
 to accomplish, to
 fulfill - L.70
 wystawa, f. - exhibition,
 show, display -
 L.71
 wystawa sklepowa - window
 display - L.71
 wysuszyć, p. (suszyć, i.)
 - to dry - L.71
 wyszkolić, p. (szkolić,
 i.) - to train - L.72
 wyznaczać, i. (wyznaczyć,
 p.) - to assign, to
 appoint - L.70
 wyznaczony - assigned,
 appointed - L.70
 wyznaczyć, p. (wyznaczać,
 i.) - to assign, to
 appoint - L.70

Z

zadanie, n. - mission, task,
 problem, duty - L.70
 zamaskować, p. (maskować,
 i.) - to camouflage,
 to disguise - L.76

zaręczyny (pl. only) -
 betrothal, engagement
 - L.75
 zasięki (pl.) - entangle-
 ment - L.76
 zazdrośnie - jealously,
 enviously - L.75
 zazdrosny - jealous,
 envious - L.75
 zbudować/wybudować, p.
 (budować, i.) - to
 build - L.76
 zepsuć (się), p. (psuć
 /się/, i.) - to break,
 to (get) broken, to
 spoil, to (get)
 spoiled - L.73
 zero, n. - zero - L.72
 zmiana, f. - change, shift
 - L.70
 zniszczyć, p. (niszczyć, i.)
 - to ruin, to destroy,
 to annihilate - L.73
 zostać wyznaczony/wyznaczonym
 - to be assigned - L.70
 zwalniać, i. (zwolnić, p.)
 - to release, to dis-
 charge, to set free, to
 be excused from, to
 relieve - L.69
 zwłaszcza - especially,
 particularly, the more
 so as - L.71
 zwolnić, p. (zwalniać, i.) -
 to release, to dis-
 charge, to set free,
 to be excused from, to
 relieve - L.69

Ż

życie, n. - life (the living)
 - L.74

E R R A T A
to Vol. VIII

Page	L i n e		R e a d s	S h o u l d r e a d :
	from top	from bottom		
11		10	wyznaczył	wysłał (questions 10, 11)
11		6	jak mają wykonać zadanie	jakie mają zdobyć informacje
12	3		złożył meldunek z rozpoznania	zameldował się u
12	9-10		Zdjęcia te zostały wysłane do wódcztwa artylerii	dowództwo dywizji wysłało te zdjęcia do wódcztwa artylerii
13		7	Jaki meldunek on złożył?	cross out
13		8	Komu sierżant złożył meldunek?	U kogo zameldował się sierżant Adamski?
14		7	są różni specjaliści	pracują oficerowie i szeregowi
16		4	Co robią ci specjaliści?	Co robią oficerowie i szeregowi kwatery głównej?
29	7		Wyśle patrole	Wyśle patrole na przedpole.
33	8		Ile tu jest dzieci?	cross out
36	9		warm evening	evening
37	12		znów trzeba było całą robotę zacząć od początku.	trzeba było całą robotę znów zacząć.
38		4	armaty	cross out
38		3-2	armata ... od armat.	cross out
38		1	jak np, granaty zwykłe, przeciwpancerne	cross out.

Page	L i n e		R e a d s	S h o u l d r e a d
	from top	from bottom		
39	7		posiadają	mają
40	7		Jaką lufę ma armata?	cross out
40		10	posiadają	mają
40		9	posiada	ma
45		3	- undermined	- mined, undermined
72		14	(acc. pl.)	(gen. pl.)
72		7	(acc. pl.)	(gen. pl.)
77		13	training	training exercises
77		1	well all firing.	how to disassemble a ma- chine gun.
93		7	zaś	cross out
98	13		defend	take up
99		2	część	reszta
104		5	baterii	działonu
104		4	W jaki sposób	Jak
104		1	W jaki sposób	Jak
106		3-4	Where are the recruits trained	Where do they train re- cruits?
123	7		and alike	and the like
129		12	Lekarz, który leczył matkę pana Karskiego	Lekarz pani Karskiej, który tam był
135	4			benzyna, f. - gasoline
135		3		połowa, f. - half
135		1		silnik, m. - engine, motor silnika, gen. s.

Page	L i n e		R e a d s	S h o u l d r e a d
	from top	from bottom		
169		1	wtedy	potem
171	8-9		klęczeli przy ołtarzu podczas	klęczeli podczas
171.		3	wiejskie	na wsi
172	1		skończyć tę rozmowę	skończyć rozmawiać
172.	2		Jedni tańczyli a inni śpiewali	Oni śpiewali
173		7	wiejskich	na wsi
173		3	Co jeszcze robili goście?	cross out
175	9		Kiedy jest księżyc	Kiedy widać księżyc
178		12		nieraz - many a time
193		7	z noszami	cross out
200	8		already driven into	already in
201		2	stack	stake
206.	16			benzyna, f. - gasoline, L. 73
208		10		nieraz - many a time L. 75
209		6		połowa, f. - half, L. 73

ED033357

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華語

SHQIP

MAGYAR

日本語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한국어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

မြန်မာဘာသာ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME IX
LESSONS 77-84

KISWAHILI

U.S. ARMY

AL 002 153

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume IX

Lessons 77-84

May 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

LESSON 77	1	LESSON 82	127
Dialog	7	Dialog	133
Grammar Analysis ...	8	Grammar Analysis ..	134
Vocabulary	24	Vocabulary	148
LESSON 78	27	LESSON 83	150
Dialog	33	Dialog	155
Grammar Analysis ...	34	Grammar Analysis ..	156
Vocabulary	48	Vocabulary	171
LESSON 79	51	LESSON 84	174
Dialog	55	Dialog	181
Grammar Analysis ...	56	Grammar Analysis ..	182
Vocabulary	68	Vocabulary	197
LESSON 80	70	INDEX of Situations	
Dialog	75	and Grammatical	
Grammar Analysis ...	76	Problems in	
Vocabulary	94	Vol. IX	200
LESSON 81	96	VOCABULARY L.77-84..	201
Dialog	103		
Grammar Analysis ...	104		
Vocabulary	124		

LESSON 77

Grammar Perception Drill

THE PASSIVE PARTICIPLE continued

Part I a/

Infinitive
ending in:

-(n)ać

The passive participle
ends in:

{ -(i)ęty
-(i)ęta
-(i)ęte

Require students to change the following phrases according to the pattern below:

Instructor:

Students:

wynająć mieszkanie
pokój
łódkę

wynajęte mieszkanie
wynajęty pokój
wynajęta łódka

zamknąć pokój
walizkę
pudełko

sprzątnąć pokój
klasę
biuro

zająć przedział
klasę
miejsce

b/
Infinitive (monosyllabic and
ending in: derivatives)

The passive participle
ends in:

-ić
-yć
-uć

{ -ty
-ta
-te

Instructor:

Students:

zbić filiżankę

zbita filiżanka

umyć samochód
okno
ścianę

zdobyć okopy nieprzyjaciela
przyszyć oznaki na naramiennikach
pokłuć worek
zepsuć zegarek

c/

Instructor:

Czy te meble były przewiezione
(przewieźć) pociągiem, czy ciężarówką?

Czy te książki były przyniesione
(przynieść) z domu, czy ze szkoły?

Czy te pieniądze były znalezione
(znaleźć) na ulicy, czy w kinie?

Czy te walizki były przywiezione
(przywieźć) samolotem, czy samochodem?

Czy ten kurczak był upieczony
(piec) w domu, czy w restauracji?

Students:

Te meble były przewiezione pociągiem.

Te książki były przyniesione z domu.

Te pieniądze były znalezione w kinie.

Te walizki były przywiezione samolotem.

Ten kurczak był upieczony w domu.

Infinitives
ending in:

-ść
-źć
-c

➤ no definite rule in forming the passive participle

Part II

Require students to change the following statements according to the pattern below:

Instructor:

umyć samochód

przybić tablicę do ściany
zabić koguta
przyszyć oznakę broni
zbić filiżankę

upiec indyka
znaleźć pieniądze

przywieźć towar ciężarówką

Students:

To jest umyty samochód.
To są umyte samochody.

przynieść zakupy ze sklepu

sprzątnąć korytarz

wynająć dom

zamknąć drzwi

zająć miejsce

wziąć żołnierza do niewoli

przyjąć urzędnika do biura

Part III

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jakie to jest mieszka-
nie? wynająć

To jest wynajęte
mieszkanie.

Jakie to są mieszkania?

Jakiego mieszkania pan
szuka?

Jakich mieszkań pan szu-
ka?

Jakiemu mieszkaniu pan
się przygląda?

Jakim mieszkaniem pan
się przygląda?

Jakie mieszkanie pan
oglądał?

Jakie mieszkania pan
oglądał?

Jakim mieszkaniem pan
się interesuje?

Jakimi mieszkaniem
pan się interesuje?

O jakim mieszkaniu pan
mówił?

O jakich mieszkaniach
pan mówił?

zamknąć
zająć
sprzątnąć

Jaki to jest żołnierz? wziąć do niewoli

To jest żołnierz
wzięty do niewoli.

Jacy to są żołnierze?

Jakiego żołnierza pan
szuka?

Jakich żołnierzy pan
szuka?

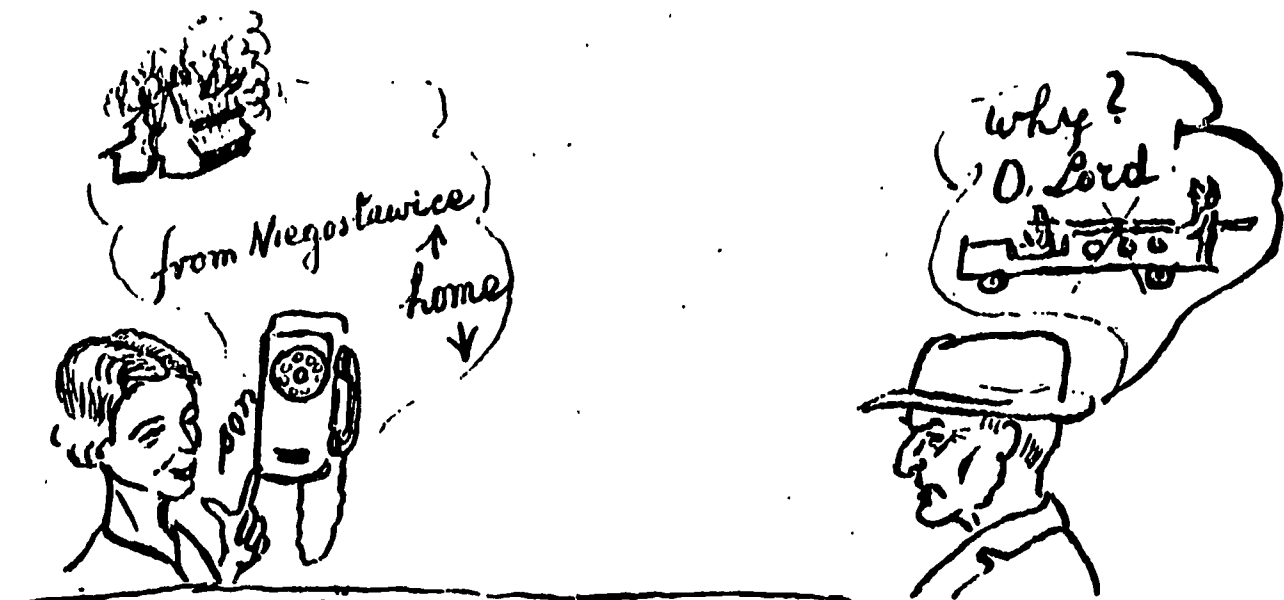
Jakiemu żołnierzowi
pan kazał tu przyjść?

Jakim żołnierzom pan
kazał tu przyjść?

Jakiego żołnierza pan
sfotografował?

Jakich żołnierzy pan
sfotografował?
Jakim żołnierzem pan
się opiekował?
Jakimi żołnierzami pan
się opiekował?
O jakim żołnierzu pan
do mnie pisał?
O jakich żołnierzach pan
do mnie pisał?

przyjąć do szkoły

LESSON 77

Dialog (Grandfather Nowicki's death)

U.: Urzędniczka na pocztce

N.: Nowicki

D.: Doktor

U.: Panie Nowicki, pański syn przed chwilą telefonował z Niegosławic, żeby pan zaraz wracał do domu.

N.: Czy nie mówił dlaczego?

U.: Tak, mówił, że stodoła się u pana spaliła.

N.: O Boże! Czy nie było straży ogniowej?

U.: Niech się pan uspokoi. Przypuszczam, że stodoła była ubezpieczona od pożaru.

N.: Niestety nie. Jest mi słabo. Wody!

U.: Panie Nowicki, panie Nowicki! Co panu jest?

N.: Doktora!

U.: Zaraz zadzwonię po doktora.

(po chwili)

D.: Gdzie jest chory?

U.: W następnym pokoju leży na noszach.

D.: Niestety puls już nie bije. Przyszedłem za późno. Czy milicja została zawiadomiona o tym wypadku?

U.: Nie. Posłałam tylko po księdza.

D.: Zaraz wystawię świadectwo śmierci i zawiadomię o tym milicję. Proszę niech pani zadzwoni do pogotowia ratunkowego po karetkę.

U.: Tak jest. Zaraz to zrobię i także zawiadomię o śmierci rodzinę.

LESSON 77

Grammar Analysis

PASSIVE PARTICIPLE continued

The passive participles derived from verbs ending in -ać in the infinitive are formed by changing the ending -ać into -ety, -eta, -ete,

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
zacz <u>ąć</u> - to start, to begin.	zacz <u>ety</u> - started, begun zacz <u>eta</u> zacz <u>ete</u>

The majority of the passive participles derived from monosyllabic verbs ending in -ić, -yc and -uc and their derivatives are formed by changing the ending -ć into -ty, -ta, -te (see verbal nouns ending in -cie, Grammar Analysis L.66, Vol.VII),

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
<u>bić</u> - to beat	bit <u>y</u> - beaten bit <u>a</u> bit <u>e</u>
<u>derivative:</u>	
zab <u>ić</u> - to kill	zab <u>ity</u> zab <u>ita</u> zab <u>ite</u>
my <u>ć</u> - to wash	my <u>ty</u> - washed my <u>ta</u> my <u>te</u>
umy <u>ć</u> , p. - to wash	umy <u>ty</u> - washed umy <u>ta</u> umy <u>te</u>
kłu <u>ć</u> - to stab	kł <u>uty</u> - stabbed kł <u>uta</u> kł <u>ute</u>

ukłuć, p. - to stick,
to prick

ukłuty - stuck, jabbed,
ukłuta pricked
ukłute

The passive participles derived from verbs ending in -c in the infinitive are generally formed by changing the ending -c into -żony, -żona, -żone or -czony, -czona, -czone,

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
ostrzec - to warn	ostrzeżony - warned ostrzeżona ostrzeżone
piec - to bake	pieczony - baked pieczona pieczone

The passive participles derived from verbs ending in -ść or -źć in the infinitive are usually irregular. Frequently -ść or -źć endings change into -siony and -ziony respectively,

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
nieść - to carry	niesiony - carried niesiona niesione
wieźć - to convey, to transport	wieziony - conveyed wieziona wiezione

From now on regular passive participles formed from verbs already known will not be listed in the vocabulary unless the meaning of the participle differs from that of the verb. The irregular passive participles of yet unknown verbs will be listed with the basic forms of the verb from which it is derived.

The passive participle of the verb zjeść - is zjedzony.

LESSON 77

Structural Drill

Instructor:

zamknąć sklep
zająć miejsce
sprzątnąć pokój
wziąć żołnierza do niewoli
wynająć mieszkanie

wbić kołek
zbić butelkę
zabić psa
przybić tablicę
zdobyć działo

umyć dziecko

upiec kurę
piec kurę

zjeść jabłko
znaleźć książkę w tramwaju
wynieść biurko do innego pokoju
przywieźć krzesła ze składu

Students:

zamknięty sklep

zjedzone jabłko

Drill the above in plural

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czego pan nie widzi?

zamknąć sklep

Nie widzę zamkniętego sklepu.

Czego pan nie skończył?

spuchnięta ręka
zacząć rano pracę

Do jakiego pokoju pan idzie?

sprzątnąć pokój

Czego pan nie chce?

pęknięta butelka

Czego pan nie lubi?
Kogo pan szuka?

wynająć mieszkanie
żołnierz wzięty do niewoli
umyć dziecko
pobić chłopca

Czego pan nie widzi?

wbić kołek
zbić butelkę
zabić psa
zdobyć działo

Czego pan szuka?	dobrze upieczony chleb
Czego pan nie widzi?	pieczona kura
	znaleźć książkę w tram-
	waju
	wynieść biurko do
	innego pokoju
Czego nie ma w skła-	wywieźć węgiel
dzie?	

Jakich sklepów jest
dużo w tym mieście?

zamknąć

W tym mieście
jest dużo zam-
kniętych skle-
pów.

Do jakich pokojów
idą studenci?
Kogo pan szuka?

sprzątnąć

wziąć żołnierzy do
niewoli
umyć

Jakich dzieci jest
dużo w szkole?
Czego jest dużo na
szosie?

zbić butelki

Czego pan widział
dużo?

zabić psy

Czego my mamy dużo?
Czego pan nie lubi?
Czego pan ma dużo?

zdobyć działa
piec kury
znaleźć książki

Czemu pan się przy-
gląda?

zamknąć sklep

Przyglądam się
zamkniętemu skle-
powi.

zająć miejsce
sprzątnąć pokój
pęknięta butelka
wynająć mieszkanie
wbić kołek
zbić butelkę
spuchnięta ręka
zabić psa
przybić tablicę
zdobyć działo
piec kurę
znaleźć książkę

Czemu pan się przy-
gląda?

przynieść biurko

Komu pan się przy-
gląda?

przywieźć krzesło
umyć dziecko
pobić chłopca

Drill the above in plural

Co pan widzi?

zamknąć sklep

Widzę zamknięty sklep.

Czy to jest wolne miejsce?

zająć miejsce

Nie, to jest zajęte miejsce.

**wynająć mieszkanie
wbić kołek
zdobyć działo**

Co pan lubi?

**dobrze upiec ciastko
piec kurę**

Kogo (co) pan widzi?

**żołnierz wzięty
do niewoli
umyć dziecko
pobić chłopca
znaleźć książkę
wynieść biurko
przywieźć stół**

Drill the above in plural

**Czym pan się inte-
resuje?**

zamknąć sklep

**Interesuję się zam-
kniętym sklepem.**

**zająć miejsce
sprzątnąć pokój
pęknięta butelka
spuchnięta ręka
wynająć mieszkanie
wbić kołek
zbić butelkę
zabić psa
przybić tablicę
zdobyć działo
upiec ciastko
piec kurę
zjeść jabłko
znaleźć książkę
wynieść biurko**

Kim się pan opiekuje?

**żołnierz wzięty do
niewoli
umyć dziecko
pobić chłopca**

Drill the above in plural

O czym pan mówi?

zamknąć sklep

**Mówię o zamkniętym
sklepie.**

**zająć miejsce
sprzątnąć pokój
pęknięta butelka
spuchnięta ręka**

wynająć mieszkanie
wbić kołek
zbić butelkę
zabić psa
przybić tablicę
zdobyć działo
upiec ciastko
piec kurę
zjeść jabłko
znaleźć książkę
wynieść biurko
przywieźć krzesło

O kim pan mówi?

żołnierz wzięty do niewoli
umyć dziecko
pobić chłopca

Require students to answer the following questions in negative using antonyms in a participial form:

Instructor:

Students:

Czy ten pokój jest otwarty?

Nie, ten pokój jest zamknięty.

Czy ta walizka jest otwarta?
Czy to pudełko jest otwarte?

Czy on jest zmęczony?
Czy ona jest zmęczona?
Czy to dziecko jest zmęczone?

Czy to miejsce jest wolne?
Czy ten przedział jest wolny?

o otwieranie

zamykanie

LESSON 77

Translation
English - Polish

Tadzio left the house at seven in the morning but he didn't turn to the right in the direction of the school. He stood on the sidewalk and waited until the lights changed. Then he crossed the street and went to the bus stop. Half an hour later Tadzio was in the park. He should have been in

school. He knew that his teacher would punish him, but today Tadzio wanted to do only what he himself felt like doing. He took a path which lead to Paderewski's statue. How pleasant it would be if he could always do what he wanted! What would he do if he didn't have to attend school and if he had a lot of money? He would go abroad. He would visit many countries. He would spend his money sensibly (carefully), of course, and he would give part (of it) to his parents (so) that they wouldn't have to work. In the summer he would sometimes lie all day on the grass and bask (warm himself) in the sun. Tadzio wanted to do that now, but he knew that it was not allowed to lie on the lawns, so he lay down on a bench and started to eat a sandwich.

Translation
Polish - English

Bartosik mieszkał w Niegosławicach, ale pracował w fabryce położonej daleko, bo aż pod Wieliczką. Było to zaraz po drugiej Wojnie Światowej. Linie kolejowe, pociągi i autobusy były zniszczone a Bartosik musiał codziennie jeździć do pracy. Zatrzymywani przez niego kierowcy nie zawsze chcieli go brać.

Jednego dnia kiedy śnieg padał Bartosik długo nie mógł zatrzymać żadnego samochodu. Nareszcie jeden stanął. Była to duża, otwarta ciężarówka.

"Dokąd?" zapytał szofer.

"Do Wieliczki", odpowiedział Bartosik.

"Niech pan siada!"

Miejsce obok szofera było zajęte, siedziało tam już dwóch mężczyzn, więc Bartosik wspiął się na tył ciężarówki. Wtedy dopiero zobaczył, że w ciężarówce była trumna.

Bartosik był podczas wojny żołnierzem. Widział on wielu zabitych i sam był ciężko ranny, ale wtedy była wojna. Teraz zrobiło mu się jednak trochę nieprzyjemnie. "Jadę z nieboszczykiem", pomyślał.

Jechali dość długo i zrobiło się dość ciemno, ale śnieg przestał padać. Na skrzyżowaniu drogi z torem kolejowym ciężarówka stanęła. Bartosik właśnie zapalał papierosa, gdy usłyszał pytanie: "Gdzie jesteśmy?" Pytał ktoś z bliska, ale Bartosik nie widział nikogo. Popatrzył w kierunku skąd usłyszał pytanie i zobaczył, że trumna otwiera się. Bartosik poczuł, że mu się robi słabo ...

Po dwu godzinach, w szpitalu, dowiedział się, że człowiek w trumnie nie był nieboszczykiem, ale znajomym szofera, który także jechał do pracy. Kiedy zaczął padać śnieg schował się on do trumny i zasnął.

Questions

1. Gdzie mieszkał Bartosik?
2. W której fabryce pracował Bartosik?
3. Gdzie była położona ta fabryka?
4. Kiedy Bartosik pracował w fabryce?
5. W jakim stanie były linie kolejowe, pociągi i autobusy krótko po drugiej wojnie?

6. Co musiał p. Bartosik codziennie robić?
7. Do czego p. Bartosik musiał codziennie jeździć?
8. Kogo zatrzymywał Bartosik na drodze?
9. Czy szoferzy zawsze go brali?
10. Jaka była pogoda pewnego dnia, kiedy Bartosik nie mógł długo zatrzymać żadnego samochodu?
11. Jaki to był samochód, który nareszcie stanął?
12. Jakimi słowami zaprosił szofer Bartosika do ciężarówki?
13. Czy miejsca obok szofera były wolne?
14. Kto na nich siedział?
15. Co wtedy zrobił Bartosik?
16. Co Bartosik zauważył w ciężarówce?
17. Czym Bartosik był podczas wojny?
18. Co on widział podczas wojny?
19. Jak był ranny Bartosik podczas wojny?
20. Jak się zrobiło Bartosikowi, gdy zobaczył, że jedzie z nieboszczykiem?
21. Jak się zrobiło po dłuższej jeździe?
22. Czy śnieg wtedy jeszcze padał?
23. Gdzie ciężarówka stanęła?
24. Co robił Bartosik, gdy ciężarówka stanęła?
25. Co usłyszał Bartosik, gdy zapalał papierosa?
26. Skąd ktoś pytał?
27. Czy Bartosik widział kogoś?
28. W jakim kierunku popatrzył Bartosik?

29. Co wtedy Bartosik zobaczył?
30. Co poczuł Bartosik?
31. Gdzie i po jakim czasie Bartosik dowiedział się kim był człowiek w trumnie?
32. Czy człowiek w trumnie był nieboszczykiem?
33. Kiedy ten człowiek schował się do trumny i co tam zrobił?

LESSON 77

Reading Text

Pogrzeb Stanisława Nowickiego odbył się 10-go sierpnia 1955 r. Nowicki był gospodarzem we wsi Niegosławice. Wieś Niegosławice znajduje się pod Wieliczką. Wieliczkę znają prawie wszyscy ludzie w Polsce. Są tam duże kopalnie soli. Stanisław Nowicki był dobrym gospodarzem i miał nowoczesne gospodarstwo. Pogrzeb jego był bardzo duży. Prawie wszyscy ludzie ze wsi przyszli na pogrzeb.

W kilka godzin po śmierci krewni ubrali nieboszczyka w nowe ubranie, buty i bieliznę. Potem położyli go do trumny i stolarz zamknął trumnę. Rodzina zawiozła trumnę do kościoła, gdzie stała do następnego dnia rano.

Nowicki służył w polskim wojsku podczas wojny w 1920 r. Był on podoficerem rezerwy. Wiele jego dawnych kolegów z wojska złożyło wieńce z kwiatami na trumnie. Następnego dnia o godzinie 9-ej rano, odbyło się nabożeństwo w kościele. O dziesiątej rano przyjechał karawan. Karawan ciągnęły dwa konie. Koledzy Nowickiego wynieśli trumnę z kościoła

i postawili ją na karawanie. Nowicki miał dużą rodzinę. Syn Nowickiego Jan mieszkał w Warszawie. Był on żonaty i miał trzech synów i jedną córkę. Pani Nowicka wysłała telegramy do całej rodziny i zawiadomiła o dniu pogrzebu. Jan Nowicki przyjechał na pogrzeb z żoną, dwoma synami i córką Zosią. Najmłodszy syn jego Tadzio był chory i musiał zostać w domu pod opieką sąsiadki. Brat nieboszczyka Michał jest już bardzo stary. Mieszka on stale we Francji i nie mógł przyjechać na pogrzeb.

Kiedy karawan jechał na cmentarz, za karawanem szła wdowa z dziećmi i wnuczętami, a za nimi szli krewni i przyjaciele. Wszyscy mężczyźni byli w czarnych ubraniach.

Ksiądz z Niegosławic czekał przy bramie cmentarza. Karawan zatrzymał się przed bramą. Sześciu kolegów Nowickiego wzięło trumnę z karawanu i zaniósł ją do grobu. Ksiądz odmówił modlitwę nad grobem. Potem stolarz postawił ładny drewniany krzyż na grobie. Jeden z kolegów Nowickiego mówił przez kilka minut nad grobem. Powiedział on, że Nowicki był dobrym żołnierzem i obywatelem kraju. Po pogrzebie rodzina i przyjaciele zebrali się w domu nieboszczyka. W pokoju stał duży stół. Na stole były kanapki i butelki z wódką i piwem. Ludzie jedli kanapki i pili więcej wódki niż piwa. Ponieważ żyto było jeszcze na polu, sąsiedzi gospodarze obiecali pomóc pani Nowickiej przy koszeniu żyta. Kiedy wszyscy poszli do domu, pani Nowicka z córką posprzątały mieszkanie, odmówiły modlitwę i poszły spać.

Questions

1. Kiedy odbył się pogrzeb Stanisława Nowickiego?
2. Kim był Nowicki?
3. W jakiej wsi mieszkał Nowicki?
4. Gdzie znajdują się Niegosławice?
5. Kto zna Wieliczkę?
6. Jakie kopalnie są w Wieliczce?
7. Jakim gospodarzem był Nowicki?
8. Jakie on miał gospodarstwo?
9. Czyj pogrzeb był bardzo duży?
10. Kto przyszedł na jego pogrzeb?
11. Kogo ubrali krewni w kilka godzin po śmierci?
12. W jakie ubranie krewni ubrali nieboszczyka?
13. W co jeszcze krewni ubrali nieboszczyka?
14. Do czego krewni położyli nieboszczyka?
15. Przez kogo trumna została zamknięta?
16. Dokąd rodzina zawiozła trumnę?
17. Do kiedy trumna stała w kościele?
18. W jakim wojsku służył Nowicki?
19. Kiedy Nowicki służył w polskim wojsku?
20. Co złożyli dawni koledzy Nowickiego na jego trumnie?
21. Co odbyło się następnego dnia rano w kościele?
22. O której godzinie odbyło się nabożeństwo?
23. Co przyjechało o dziesiątej rano?
24. Co ciągnęły konie?
25. Przez kogo została trumna wyniesiona z kościoła?
26. Na czym koledzy Nowickiego postawili trumnę?

27. Gdzie mieszkał syn Nowickiego, Jan?
28. Ile dzieci miał Jan Nowicki?
29. Ilu synów i ile córek miał Jan Nowicki?
30. Kogo pani Nowicka zawiadomiła o dniu pogrzebu?
31. Kto przyjechał z Janem Nowickim na pogrzeb?
32. Dlaczego Tadzio Nowicki nie przyjechał na pogrzeb?
33. Czyj brat jest już bardzo stary?
34. Gdzie mieszka stale brat nieboszczyka?
35. Kto szedł za karawanem?
36. Za kim szli krewni i przyjaciele?
37. Jakiego koloru były ubrania mężczyzn i kobiet?
38. Kto czekał przy bramie cmentarza?
39. Przed czym zatrzymał się karawan?
40. Co wzięło sześciu kolegów Nowickiego z karawanu?
41. Dokąd koledzy Nowickiego zanieśli trumnę?
42. Co postawił stolarz na grobie?
43. Kto mówił nad grobem?
44. Jak długo mówił jeden z kolegów Nowickiego?
45. Co powiedział ten kolega o Nowickim?
46. Kiedy rodzina i przyjaciele zebrali się w domu nieboszczyka?
47. Co było na stole?
48. Czego ludzie pili więcej - wódki, czy piwa?
49. Co sąsiedzi obiecali pani Nowickiej?
50. Kiedy pani Nowicka z córką posprzątały mieszkanie?

LESSON 77

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co zrobił przed chwilą syn pana Nowickiego?
2. Skąd telefonował młody Nowicki?
3. O co prosił syn Nowickiego?
4. Dokąd i kiedy miał wracać p. Nowicki?
5. O co zapytał p. Nowicki urzędniczkę, gdy dowiedział się o telefonie syna?
6. Dlaczego syn Nowickiego chciał, żeby ojciec zaraz wracał do domu?
7. Co się spaliło panu Nowickiemu?
8. Co krzyknął p. Nowicki, gdy się dowiedział o spaleniu się stodoły?
9. Czy p. Nowicki zapytał o straż ogniową?
10. O co poprosiła urzędniczka p. Nowickiego?
11. Co przypuszczała urzędniczka?
12. Od czego powinna być ubezpieczona stodoła?
13. Czy stodoła była ubezpieczona?
14. Co się stało p. Nowickiemu?
15. O co poprosił p. Nowicki?
16. Co zrobiła urzędniczka?
17. Kiedy przyszedł doktor?
18. O co zapytał doktor?
19. Gdzie był chory?
20. Na czym leżał chory?
21. Jaki był puls p. Nowickiego?

22. Co nie biło?
23. Czy doktor przyszedł na czas?
24. Kto powinien był być zawiadomiony?
25. O czym urzędniczka powinna była zawiadomić milicję?
26. Po kogo urzędniczka posłała?
27. Jakie świadectwo wystawił doktor?
28. Kogo doktor zawiadomił o śmierci Nowickiego?
29. Do kogo doktor kazał zadzwonić urzędniczce?
30. Do jakiego pogotowia kazał doktor zadzwonić urzędniczce?
31. Po co miała urzędniczka zadzwonić do pogotowia ratunkowego?
32. Kiedy urzędniczka to zrobi?
33. Co jeszcze urzędniczka robi?
34. O czym urzędniczka zawiadomi rodzinę Nowickich?

Part II - General Questions

1. Czy widział pan kiedyś wypadek samochodowy?
2. Czym pogotowie ratunkowe przywozi chorych do szpitala?
3. Kogo zawiadamia się o wypadkach?
4. Jakie świadectwo wystawia lekarz po śmierci pacjenta?
5. Dokąd karetki pogotowia zawożą chorych?
6. Jakie pan ma ubezpieczenia?
7. Kto gasi pożary?
8. Kogo najpierw zawiadamia się o śmierci?
9. Na czym nosi się chorych?
10. Czy widział pan w Monterey fabrykę, która się spaliła?
11. Do kogo pan dzisiaj dzwonił?
12. Po kogo się dzwoni, jeśli ktoś jest chory?

13. Czy pana samochód jest ubezpieczony?
14. Od czego się pan ubezpieczył?
15. Czy pan wie na pewno, czy pan przypuszcza, że pan skończy ten kurs?
16. O której godzinie pan zwykle wraca wieczorem do domu?
17. Co pana najlepiej uspakaja?
18. Co pan robi, gdy panu jest słabo?
19. Co pan pije chętniej wodę, czy piwo?
20. Czy w pana mieście pożar zniszczył kiedyś jakieś domy?

Part III - Conversational situation

Państwo Witkowsy i państwo Zielińscy siedzą przy stole w restauracji i jedzą obiad. W pewnej chwili panu Witkowskiemu robi się słabo (faints) i spada z krzesła na ziemię. Pan Zieliński i pani Witkowska starają się pomóc choremu. Kelner dzwoni po karetkę pogotowia. Po chwili przyjeżdża karetka. Lekarz pogotowia zajmuje się pacjentem a państwo Zielińscy i pani Witkowska rozmawiają o tym wypadku.

Role: pan Witkowski, pani Witkowska, pan Zieliński, pani Zielińska, kelner, lekarz.

LESSON 77

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. There was a big fire in the factory this morning.

2. We don't know the cause, but I suppose that somebody threw a lighted cigarette on the floor in the warehouse.
3. Miss Basia, the director's secretary, immediately phoned for the fire brigade.
4. The bookkeeper ran to the office which was in the same building as the warehouse in order to take the money out of the building.
5. "Don't go there" I called, but he did not hear me.
6. Members of the fire brigade carried the bookkeeper from the building.
7. They laid him on a stretcher and took him in the ambulance van to a hospital.
8. I felt faint, so I sent a boy to bring me a glass of water.
9. We phoned the bookkeeper's wife to inform her that her husband was in the hospital.
10. The factory was insured against fire so the director was not worried.

Part II

Write (or record on tape, if tape recorders are available) 6 questions and answers pertaining to Translation English - Polish, Lesson 76.

LESSON 77

Vocabulary

ciągnąć, i. (pociągnąć, p.	- to pull
ciągnę pociągnę	
ciągnie pociągnie	

grób, m.	- grave, tomb
grobu, gen. s.	

karawan, m. karawanu, gen. s.	- hearse
karetka, f.	- ambulance, van
milicja, f.	- militia, police
modlitwa, f.	- prayer
nabożeństwo, n.	- service (religious)
nieboszczyk, m. nieboszczyka, gen. s.	- the deceased
nosze (pl. only) noszów/noszy, gen. pl.	- stretcher
odmówić, p. (odmawiać, i. odmówię odmawiam odmówi odmawia)	- to say (a prayer), to refuse
pogotowie ratunkowe	- ambulance service
pogotowie, n.	- readiness, emergency, ambulance (col.)
pogrzeb, m. pogrzebu, gen. s.	- funeral
posłać, p. (posyłać, i. poślę posyłam pośle posyła)	- to send
pożar, m. pożaru, gen. s.	- fire, conflagration
Przypuszczać, i. (przypuścić, p. przypuszczam przypuszczę przypuszcza przypuści)	- to suppose, to think
ratunkowy, ratunkowa, ratunkowe	- rescue (as adj.), saving (as adj.)
słabo mi jest (idiom)	- I feel faint
stolarz, m.	- carpenter, cabinet maker
straż, f.	- guard, watch, custody
straż ogniowa	- fire brigade, fire de- partment

śmierć, f. śmierci, gen. s.	- death
świadectwo, n. świadectwa, gen. s.	- certificate
trumna, f.	- coffin
uspokoić (się), p. (uspakajać /się/, i. uspokoję (się) uspakajam /się/ uspokoi (się) uspakaja /się/)	- to quiet, to calm, to relax, to take it easy
wdowa, f.	- widow
wieniec, m. wieńca, gen. s.	- wreath
wypadek, m. wypadku, gen. s.	- accident, case
wystawić, p. (wystawiać, i. wystawię wystawiam wystawi wystawia)	- to issue, to expose, to display, to ex- hibit, to set up
zabić, p. (zabijać, i. zabiję zabijam zabije zabija)	- to kill
zawiadomić, p. (zawiadamiać, i. zawiadomię zawiadamiam zawiadomi zawiadamia)	- to notify, to in- form, to let know

LESSON 78

Grammar Perception Drill

PASSIVE & ACTIVE VOICE

Part I

a/

Present tense

Subject - nom.	Trans. verb Act. voice	Direct object	<u>Active voice</u>
↓	↓	↓	
Lekarz	bada	pacjenta (acc.)	The doctor examines a patient.
Subject - nom.	Verb Pass. voice	Object	<u>Passive voice</u>
↓	↓	↓	
Pacjent	jest badany	przez lekarza (acc.)	The patient is examined by a doctor.

Require students to change the following active voice sentences into passive voice sentences:

Instructor:

Szewc robi buty.

Students:

Buty są robione
przez szewca.

Maszynistka pisze list.
Lekarz waży dziecko.
Żandarm aresztuje żołnierza.
Gospodarz uprawia pole.
Sierżant szkoli rekrutów.
Fryzjer czesze dziecko.
Zegarmistrz reperuje zegarki.

b/

Past tense imperfective

Lekarz codziennie badał pacjenta.
Pacjent był codziennie badany przez lekarza.

Instructor:

Gospodarz codziennie orał pole.

Students:

Pole było co-
dziennie orane
przez gospoda-
rza.

Sierżant codziennie szkolił rekrutów.
 Fryzjer codziennie golił oficerów.
 Zegarmistrz codziennie reperował zegarki.
 Lekarz codziennie badał pacjentów.
 Sekretarka codziennie pisała listy.
 Szofer codziennie przywoził towar.
 Oficer codziennie pisał meldunki.

c/ Future tense imperfective

Lekarz będzie codziennie badał pacjenta.
 Pacjent będzie codziennie badany przez lekarza.

Instructor:

Students:

Gospodarz będzie codziennie orał pola.

Pola będą co-
dziennie orane
przez gospoda-
rza.

Sierżant będzie codziennie szkolił rekrutów.
 Fryzjer będzie codziennie golił oficerów.
 Zegarmistrz będzie codziennie reperował zegarki.
 Sekretarki będą codziennie pisały listy.
 Szoferzy będą codziennie przywozili towary.
 Buchalter będzie codziennie sprawdzał rachunki.
 Kucharka będzie codziennie gotowała obiad.

d/ Past tense perfective

Lekarz wczoraj zbadał pacjenta.
 Pacjent został wczoraj zbadany przez lekarza.
 (Pacjent był wczoraj zbadany przez lekarza.)

Instructor:

Students:

Gospodarz wczoraj zorał pole.

Pole zostało wczoro-
raj zorane przez
gospodarza.
(Pole było wczoro-
raj zorane przez
gospodarza.)

Fryzjer wczoraj ogolił Stefana.
 Zegarmistrz wczoraj zreperował ten zegarek.
 Sekretarka wczoraj napisała pięć listów.
 Szoferzy wczoraj przywieźli te towary.
 Oficerowie wczoraj napisali meldunki.
 Buchalter wczoraj sprawdził ten rachunek.
 Władek wczoraj kupił samochód.

e/ Future tense perfective

Lekarz jutro zbadają pacjenta.
 Pacjent będzie jutro zbadany przez lekarza.

Pacjent zostanie jutro zbadany przez lekarza.

Instructor:

Gospodarz jutro zorze pole.

Students:

Pole będzie jutro zorane przez gospodarza.
Pole zostanie jutro zorane przez gospodarza.

Fryzjer jutro ogoli Stefana.
Zegarmistrz jutro zreperuje ten zegarek.
Sekretarka jutro napisze cztery listy.
Szofer jutro przywiezie ten towar.
Oficer jutro napisze ten meldunek.
Buchalter jutro sprawdzi ten rachunek.
Władek jutro kupi ten samochód.

f/

Instructor:

Students:

Matka { ubiera
ubierała
będzie ubierała dziecko
ubrała
ubierze

Dziecko jest ubierane przez matkę.

Kucharka { piecze
piekła
będzie piekła kurę
upiekła
upiecze

Ja, (ty, on, ona, my, wy, oni, one) { karmię
karmiłem
będę karmił krowy
nakarmiłem
nakarmię

Michał { fotografuje
fotografował
będzie fotografował
sfotografował
sfotografuje

mnie, ciebie, jego, ją, je
nas, was, ich, je

Part II

a/

Require students to change the following sentences from the passive into the active voice:

Miasto { jest teraz zdobywane
było przez tydzień zdobywane
będzie długo zdobywane
zostało (było) wczoraj zdobyte
zostanie (będzie) jutro zdobyte } przez nieprzyjaciela

Paczki { są wysyłane co tydzień
były wysyłane co tydzień
będą wysyłane co tydzień
zostały (były) wczoraj wysłane
zostaną (będą) jutro wysłane } przez(e) mnie, ciebie.
niego, nią,
nas, was, nich,
nie. †

Ja, (ty,
on, ona,
my, wy,
oni, one) { jestem stale informowany przez sekretarkę
byłem stale informowany przez sekretarkę
będę stale informowany przez sekretarkę
zostałem (byłem) wczoraj poinformowany o tym przez Kowalskiego
zostanę (będę) jutro poinformowany o tym przez Kowalskiego

b/

Require students to form active and passive voice sentences from the phrases below according to the following pattern:

Instructor:

Students:

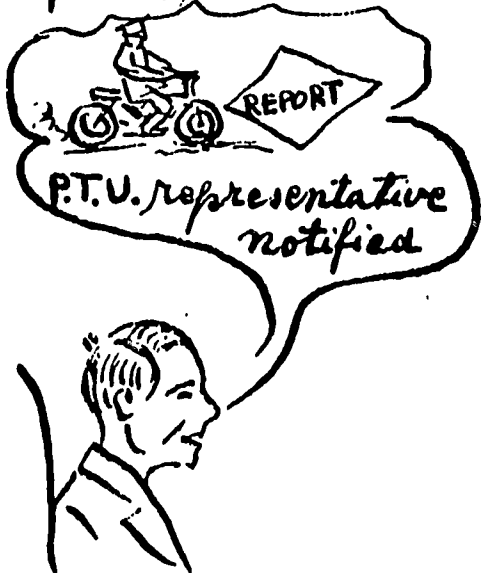
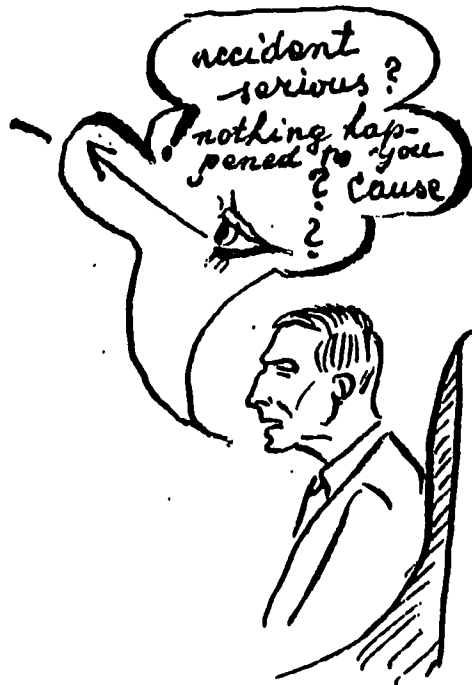
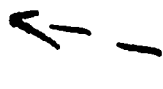
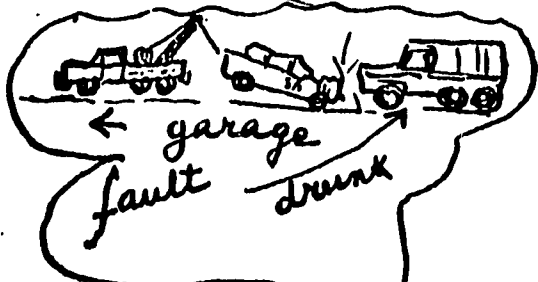
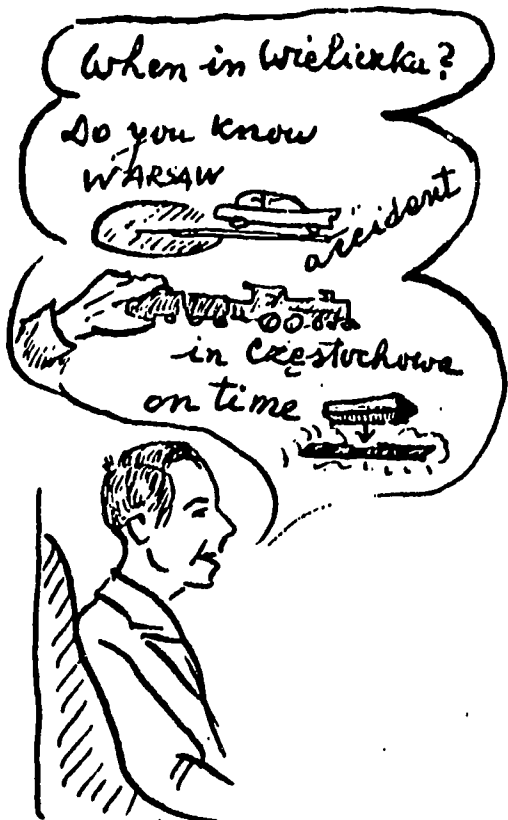
kosić } łąkę
skosić }

Ja koszę łąkę.
Łąka jest koszona przeze mnie.
Ja kosiłem łąkę.
Łąka była koszona przeze mnie.
Ja będę kosił łąkę.
Łąka będzie koszona przeze mnie.
Ja skosiłem łąkę.
Łąka była skoszona przeze mnie.
Ja skoszę łąkę.
Łąka będzie skoszona przeze mnie.

ładować } ciężarówkę
załadować }

zaopatrywać } spółdzielnię w towary
zaopatrzyć }

wyznaczać } żołnierzy do pracy
wyznaczyć }

LESSON 78

Dialog (Conversation about a car accident)

G.: Grzybowski Adam
P.: Pasażer

G.: Przepraszam, czy wie pan, kiedy będziemy w Wieliczce?

P.: Wkrótce, bo już minęliśmy Kraków. Ja też wysiadam w Wieliczce.

G.: Wie pan, ja wyjechałem wczoraj z Warszawy samochodem, ale po drodze miałem wypadek. Na szczęście złapałem ten pociąg w Częstochowie i może zdążę na pogrzeb znajomego.

P.: Czy to był poważny wypadek?

G.: Zderzyłem się z ciężarówką na szosie i rozbity samochód trzeba było zaciągnąć do warsztatu.

P.: Dobrze, że się panu nic nie stało. Co było powodem tego wypadku?

G.: Wina była kierowcy ciężarówki, bo był urzęnięty.

P.: Czy ktoś widział ten wypadek?

G.: Widział to milicjant, który właśnie przejeżdżał motocyklem. On też spisał protokół.

P.: Czy pański samochód był ubezpieczony?

G.: Tak. Przedstawiciel Państwowego Towarzystwa Ubezpieczeń już został zawiadomiony o wypadku.

P.: Dojeżdżamy do Wieliczki. Już czas przygotować się do wysiadania.

Grammar Analysis

Verbs are classified as being in the active voice or passive voice. The active voice is a form of the verb wherein the subject acts. It may be either a transitive or an intransitive verb.

Władek **wybuduje** **dom.** - Władek will build a house.
 ↑ ↑
subject **direct object**

e.g.:

Ten dom był wybudowany przez Władka. - This house was built by Wladek.

↑
subject

There the subject house was acted upon by Wladek, whom we consider to be the agent or doer of the action. Note that the house, although the subject of the sentence, is not the active agent in the sentence.

In Polish the passive voice is rarely used; however, the Polish speaker treats the declinable passive participle rather as an ordinary adjective.

Imperfective verbs in the passive voice can be used in the past, present and future tenses. Perfective verbs in the passive voice can be used in the past and future tenses. Imperfective verbs in the passive voice should be always used with the auxiliary verb "być" - to be,

Ten most był długo budowany (i. aspect).
Małe mosty są zwykle budowane z drzewa.
Ten most będzie długo budowany (i. aspect).

Ten most był długo budowany przez inżyniera Kowalskiego.
Duże mosty są zwykle budowane przez inżynierów.
Ten most będzie długo budowany przez inżyniera Kowalskiego.

Perfective verbs in the passive voice can be used either with the auxiliary verb zostać or the auxiliary verb być,

e.g.:

Ten most został wybudowany (p. aspect) przez inżyniera Kowalskiego.
Ten most zostanie wybudowany (p. aspect) przez inżyniera Kowalskiego.

Ten most był już w zeszłym roku wybudowany (p. aspect).
Ten most będzie w przyszłym roku wybudowany (p. aspect).

LESSON 78

Structural Drill

Part I

Require students to change the following statements into passive voice:

Instructor:

Żołnierz maskuje stanowisko.

Students:

Stanowisko jest maskowane przez żołnierza.

Żołnierz maskował stanowisko.

Żołnierz będzie maskował stanowisko.

Żołnierz zamaskował stanowisko.

Żołnierz zamaskuje stanowisko.

Stanowisko było maskowane przez żołnierza.

Stanowisko będzie maskowane przez żołnierza.

Stanowisko zostało zamaskowane przez żołnierza.

Stanowisko zostanie zamaskowane przez żołnierza.

Samoloty npla niszczą miasta.

Samoloty npla niszczyły miasta.

Samoloty npla będą niszczyły miasta.

Samoloty npla zniszczyły miasta.

Samoloty npla niszczą miasta.

Pocisk przebija ścianę.

Pocisk przebijał ścianę.

Pocisk będzie przebijał ścianę.

Pocisk przebił ścianę.

Pocisk przebija ścianę.

Ojciec ubezpiecza dom.

Ojciec ubezpieczał dom.

Ojciec będzie ubezpieczał dom.

Ojciec ubezpieczył dom.

Ojciec ubezpieczy dom.

Oficer przesłuchuje jeńca.

Oficer przesłuchiwał jeńca.

Oficer będzie przesłuchiwał jeńca.

Oficer przesłuchał jeńca.

Oficer przesłucha jeńca.

Saperzy umacniają linię frontową.

Saperzy umacniali linię frontową.

Saperzy będą umacniali linię frontową.

Saperzy umocnili linię frontową.

Saperzy umocnią linię frontową.

On zaopatruje sklepy w cukier.

On zaopatrywał sklepy w cukier.

On będzie zaopatrywał sklepy w cukier.

On zaopatrzył sklepy w cukier.

On zaopatrzy sklepy w cukier.

(Require students to use the personal pronouns: ja, ty, ona, my, wy, oni, one)

Gospodarz kosi żyto.

Gospodarz kosił żyto.

Gospodarz będzie kosił żyto.

Gospodarz skosił żyto.

Gospodarz skosi żyto.

Chłopcy młóca pszenicę.
Chłopcy młócili pszenicę.
Chłopcy będą młócili pszenicę.
Chłopcy wymłócili pszenicę.
Chłopcy wymłóca pszenicę.

Kupiec przewozi towary.
Kupiec przewoził towary.
Kupiec będzie przewoził towary.
Kupiec przewiózł towary.
Kupiec przewiezie towary.

Kucharka piecze chleb.
Kucharka piekła chleb.
Kucharka będzie piekła chleb.
Kucharka upiekła chleb.
Kucharka upiecze chleb.

On ładuje rzeczy na ciężarówkę.
On ładował rzeczy na ciężarówkę.
On będzie ładował rzeczy na ciężarówkę.
On załadował rzeczy na ciężarówkę.
On załaduje rzeczy na ciężarówkę.

(Require students to use the personal pronouns: ja, ty, my, wy, oni)

Pan Wolski spłaca raty za samochód.
Pan Wolski spłacał raty za samochód.
Pan Wolski będzie spłacał raty za samochód.
Pan Wolski spłacił raty za samochód.
Pan Wolski spłaci raty za samochód.

Kobieta sadzi kartofle.
Kobieta sadziła kartofle.
Kobieta będzie sadziła kartofle.
Kobieta zasadziła kartofle.
Kobieta zasadzi kartofle.

Lekarz bada pacjenta.
Lekarz badał pacjenta.
Lekarz będzie badał pacjenta.
Lekarz zbadał pacjenta.
Lekarz zbada pacjenta.

Uczeń zabiera książki do domu.
Uczeń zabierał książki do domu.
Uczeń będzie zabierał książki do domu.
Uczeń zabrał książki do domu.
Uczeń zabierze książki do domu.

Part II

Require students to change the following statements into active voice:

Instructor:

Students:

Most jest budowany przez wojsko.	Wojsko buduje most.
Most był budowany przez wojsko.	Wojsko budowało most.
Most będzie budowany przez wojsko.	Wojsko będzie budowało most.
Most został zbudowany przez wojsko.	Wojsko zbudowało most.
Most zostanie zbudowany przez wojsko.	Wojsko zbuduje most.

Miasto jest ciągle niszczone przez nieprzyjaciela.
Miasto było niszczone przez nieprzyjaciela.
Miasto będzie zniszczone przez nieprzyjaciela.
Miasto zostało zniszczone przez nieprzyjaciela.
Miasto zostanie zniszczone przez nieprzyjaciela.

Rekruci są szkoleni przez kaprali.
Rekruci byli szkoleni przez kaprali.
Rekruci będą szkoleni przez kaprali.
Rekruci zostali wyszkoleni przez kaprali.
Rekruci zostaną wyszkoleni przez kaprali.

Pokój jest sprzątny przez niego.
Pokój był sprzątny przez niego.
Pokój będzie sprzątny przez niego.
Pokój został posprzątny przez niego.
Pokój zostanie posprzątny przez niego.

(Require students to use the personal pronouns: ja, ty, ona, my, wy, oni, one)

Samochód jest reperowany przez szofera.
Samochód był reperowany przez szofera.
Samochód będzie reperowany przez szofera.
Samochód został zreperowany przez szofera.
Samochód zostanie zreperowany przez szofera.

Dowódca jest informowany przez niego.
Dowódca był informowany przez niego.
Dowódca będzie informowany przez niego.
Dowódca został poinformowany przez niego.
Dowódca zostanie poinformowany przez niego.

(Require students to use the personal pronouns: ja, ty, ona, my, wy, oni)

Dziecko jest całowane przez matkę.
Dziecko było całowane przez matkę.
Dziecko będzie całowane przez matkę.

Dziecko zostało pocałowane przez matkę.
Dziecko zostanie pocałowane przez matkę.

Dziewczyna jest fotografowana przez chłopca.
Dziewczyna była fotografowana przez chłopca.
Dziewczyna będzie fotografowana przez chłopca.
Dziewczyna została sfotografowana przez chłopca.
Dziewczyna zostanie sfotografowana przez chłopca.

Rzeczy są pakowane przez Walczaka.
Rzeczy były pakowane przez Walczaka.
Rzeczy będą pakowane przez Walczaka.
Rzeczy zostały spakowane przez Walczaka.
Rzeczy zostaną spakowane przez Walczaka.

Dzieci są kochane przez wszystkich.
Dzieci były kochane przez wszystkich.
Dzieci będą kochane przez wszystkich.
Dzieci zostały pokochane przez wszystkich.
Dzieci zostaną pokochane przez wszystkich.

Ubranie jest czyszczone przez matkę.
Ubranie było czyszczone przez matkę.
Ubranie będzie czyszczone przez matkę.
Ubranie zostało wyczyszczone przez matkę.
Ubranie zostanie wyczyszczone przez matkę.

Paczki są wysyłane przez rodziców.
Paczki były wysyłane przez rodziców.
Paczki będą wysyłane przez rodziców.
Paczki zostały wysłane przez rodziców.
Paczki zostaną wysłane przez rodziców.

Okopy są zdobywane przez piechotę.
Okopy były zdobywane przez piechotę.
Okopy będą zdobywane przez piechotę.
Okopy zostały zdobyte przez piechotę.
Okopy zostaną zdobyte przez piechotę.

Pieniądze są liczone przez buchaltera.
Pieniądze były liczone przez buchaltera.
Pieniądze będą liczone przez buchaltera.
Pieniądze zostały policzone przez buchaltera.
Pieniądze zostaną policzone przez buchaltera.

Dziecko jest rozbierane przez matkę.
Dziecko było rozbierane przez matkę.
Dziecko będzie rozbierane przez matkę.
Dziecko zostało rozebrane przez matkę.
Dziecko zostanie rozebrane przez matkę.

LESSON 78

Translation English - Polish

Andrzej Kawecki bought a new car. He would have bought it last year, but he did not have enough money. Yesterday was Sunday, so Andrzej and his young wife Zosia wanted to visit the Jasińskis who lived twenty kilometers south of Warsaw. Andrzej checked whether there was enough water in the radiator because the day was very hot. He also checked the tires. When they were outside the city Zosia wanted to drive (the car). Andrzej had been teaching her how to drive but without success. It seemed to him that his wife did not see any difference between the brake and the clutch. He said that there was too much traffic on the highway and that it would be better if he drove. "You are right, darling" said Zosia "I know that I am learning to drive very slowly, but I would learn more quickly if you had more time to teach me".

At one-thirty Andrzej stopped his car in front of the Jasiński's house. The Jasińskis introduced them to other guests who were already there and then Mrs. Jasiński invited them for lunch (dinner).

Translation Polish - English

Andrzej Grzybowski miał kłopot z samochodem po przyjeździe do Warszawy, bo naprawa samochodu, która została zrobiona w Częstochowie nie była wykonana dobrze i samochód palił dużo benzyny i oliwy. Grzybowski oddał samochód do sprawdzenia

do warsztatu, gdzie dowiedział się, że trzeba dać nowy silnik. Ponieważ nowy silnik będzie kosztował bardzo drogo, a samochód był już kilka razy uszkodzony, Grzybowski zdecydował się kupić nowy samochód. Nie mógł on jednak zdecydować się jakiej marki samochód kupić. Poszedł więc poradzić się szwagra, który kupił kilka miesięcy temu nowy samochód.

Szwagier miał samochód marki "Warszawa". Samochód ten miał cztero-cylindrowy silnik i palił bardzo mało benzyny. W samochodzie było miejsce na cztery osoby i samochód miał dwoje drzwi. Samochód był niebieskiego koloru. Panu Grzybowskiemu podobał się bardzo ten samochód, ale był dla niego za drogi.

Questions

1. Kto miał kłopot z samochodem?
2. Kiedy Grzybowski miał kłopot z samochodem?
3. Co zostało zrobione w Częstochowie?
4. Jak była wykonana naprawa samochodu?
5. Czego spalał dużo samochód?
6. Dokąd oddał Grzybowski samochód?
7. Po co oddał Grzybowski samochód do warsztatu.
8. Czego dowiedział się Grzybowski w warsztacie?
9. Co będzie kosztowało drogo?
10. Co zdecydował się zrobić Grzybowski?
11. Na co nie mógł zdecydować się Grzybowski?
12. Kogo poradził się Grzybowski?
13. Jaki samochód miał szwagier Grzybowskiego?

14. Jakiej marki samochód miał szwagier Grzybowski?
15. Ile cylindrów miał silnik samochodu?
16. Czego spalał mało ten samochód?
17. Na ile osób było miejsce w tym samochodzie?
18. Ile drzwi miał samochód?
19. Jakiego koloru był samochód szwagra Grzybowski?
20. Czy Grzybowskiemu podobał się samochód marki "Warszawa"?
21. Dlaczego Grzybowski nie mógł kupić tego samochodu?

LESSON 78

Reading Text

Wczoraj wieczorem Adam Grzybowski dostał telegram od pani Nowickiej z Niegosławic. W telegramie była wiadomość, że mąż jej Stanisław umarł nagle na serce i że pogrzeb odbędzie się za dwa dni. Grzybowski był przyjacielem Nowickiego. Zdecydował się pojechać samochodem do Niegosławic. Grzybowski wyjechał z Warszawy następnego dnia o godzinie 8-ej rano. Szosa z Warszawy do Krakowa jest dobra i ruch na szosie był tego dnia dosyć duży. Samochód Grzybowskiego zderzył się pod Częstochową z ciężarówką. Na szczęście Grzybowskiemu nic się nie stało w tym wypadku, ale samochód trzeba było oddać do naprawy. Samochód został poważnie uszkodzony. Miał on rozbitą chłodnicę i uszkodzony zbiornik na benzynę. Benzyna wyciekała ze zbiornika, sprzęgło również potrzebowało naprawy. Grzybowski zatelefonował do warsztatu samochodowego. Po pewnym czasie przyjechała ciężarówka i samochód został zaciągnięty do warsztatu samochodowego.

Wypadek ten widziało kilka przejeżdżających osób. Widział go również milicjant, który przejeżdżał w tym czasie motocyklem. Milicjant spisał protokół wypadku. Wina była kierowcy ciężarówki, który nie znał dobrze przepisów drogowych. Samochód Grzybowskiego był ubezpieczony w Państwowym Towarzystwie Ubezpieczeń. Agent tego towarzystwa został za-
wiadomiony o wypadku. Ponieważ stacja kolejowa była 5 km. od miejsca zderzenia, Grzybowski pojechał na stację taksówką. Na stacji kupił on bilet do Wieliczki. W pociągu spotkał przyjaciół, którym opowiedział o swoim wypadku samochodowym. W Niegosławicach, pani Nowicka czekała na Grzybowskiego. Kolacja była już gotowa o godzinie 8-ej wieczorem. Pani Nowicka była niespokojna, bo nie wiedziała, co się z nim stało i dlaczego przyjazd jego był tak bardzo spóźniony. Grzybowski przyjechał dopiero o 11-ej wieczorem. Zjadł on szybko kolację i poszedł spać. Następnego dnia rano wszyscy pojechali do kościoła. W kościele odbyło się nabożeństwo za Stanisława Nowickiego. Po nabożeństwie odbył się pogrzeb. Grzybowski wrócił po pogrzebie do Warszawy. Z Wieliczki do Częstochowy jechał on pociągiem. W Częstochowie wysiadł z pociągu i wsiadł do samochodu, który był już naprawiony i stał przed stacją. Grzybowski jechał szybko i nie miał więcej kłopotów z samochodem w drodze do Warszawy.

Questions

1. Od kogo i skąd Grzybowski dostał telegram?
2. Na co umarł Stanisław Nowicki?

3. Co odbędzie się za dwa dni?
4. O której (godzinie) Grzybowski wyjechał?
5. Co się stało pod Częstochową?
6. Z czym zderzył się samochód Grzybowskiego?
7. Komu nic się nie stało w tym wypadku?
8. Dlaczego samochód trzeba było oddać do naprawy?
9. Co było uszkodzone w samochodzie?
10. Dokąd zatelefonował Grzybowski?
11. Dokąd został zaciągnięty samochód?
12. Ile osób widziało ten wypadek?
13. Czym jechał milicjant?
14. Czego nie znał drugi kierowca?
15. W jakim towarzystwie był ubezpieczony samochód?
16. Kto został zawiadomiony o wypadku?
17. Czym Grzybowski pojechał na stację?
18. Komu Grzybowski opowiedział o wypadku?
19. Dlaczego pani Nowicka była niespokojna?
20. O której (godzinie) przyjechał Grzybowski?
21. Dokąd pojechali wszyscy następnego dnia?
22. Co odbyło się w kościele?
23. Za kogo było nabożeństwo?
24. Kiedy Grzybowski wrócił do Warszawy?
25. Skąd dokąd on jechał pociągiem?
26. Przed czym stał samochód?
27. Z czym Grzybowski nie miał kłopotu?
28. Kiedy Grzybowski nie miał kłopotów z samochodem?

LESSON 78

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Czego chciał się dowiedzieć Grzybowski od pasażera?
2. Dlaczego pasażer uważał, że pociąg będzie wkrótce w Wieliczce?
3. Które miasto minął już pociąg?
4. Gdzie wysiada pasażer?
5. Kiedy Grzybowski wyjechał z Warszawy?
6. Czym Grzybowski wyjechał z Warszawy?
7. Co Grzybowski miał po drodze?
8. Gdzie Grzybowski złapał ten pociąg?
9. Z czym zderzył się samochód Grzybowskiego?
10. Gdzie było zderzenie?
11. Jaki był samochód Grzybowskiego po wypadku?
12. Co trzeba było zrobić z rozbitym samochodem?
13. Co powiedział pasażer, gdy się dowiedział o wypadku?
14. Czy pasażer zapytał, co było powodem wypadku?
15. Czyja była wina?
16. Jaki był kierowca?
17. Kto widział wypadek?
18. Co właśnie w chwili wypadku robił milicjant?
19. Co zrobił milicjant gdy zobaczył wypadek?
20. O co zapytał pasażer Grzybowskiego?
21. Kogo zawiadomił Grzybowski o wypadku?

22. Przedstawiciel jakiego towarzystwa ubezpieczeń został zawiadomiony?
23. O czym został zawiadomiony przedstawiciel Państwowego Towarzystwa Ubezpieczeń?
24. Do jakiego miasta dojeżdżają obecnie pasażerowie?
25. Do czego muszą się przygotować pasażerowie?

Part II - General Questions

1. Jak nazywamy ludzi, którzy jadą pociągiem, autobusem, samolotem lub tramwajem? (pasażer)
2. Czy mijają pan jakieś miasta, kiedy jedzie pan z Monterey do Salinas?
3. Czy ciężarówki mogą jeździć wszystkimi ulicami miasta?
(some are closed for trucks)
4. Gdzie wysiadają pasażerowie z pociągu? (R/R station)
5. Ile wypadków samochodowych pan miał?
6. Ile jest wypadków samochodowych miesięcznie w pańskim stanie?
7. Gdzie można łapać ryby?
8. Czy widział pan kiedyś jakiś poważny wypadek samochodowy?
9. Skąd zwykle odjeżdżają pociągi?
10. Dokąd trzeba zaciągać zepsute lub rozbite samochody?
(warsztat)
11. Co zwykle jest powodem wypadków samochodowych?
12. Czy urzędnicy kierowca powinien prowadzić samochód?

13. Czyja jest wina, gdy urżnięty kierowca ma wypadek?
14. Czy pan umie jeździć na motocyklu?
15. Czy pan woli jeździć rowerem, czy motocyklem i dlaczego?
16. Koło jakich budynków pan przejeżdża, gdy pan jeździ do szkoły?
17. Kto spisuje protokół wypadku?
18. Czy samochody w Ameryce muszą być ubezpieczone?
19. Na ile jest ubezpieczony pana samochód?
20. Czy ma pan ubezpieczenie od wypadku?
21. W jakim towarzystwie ubezpieczył pan swój samochód?
22. Kto zwykle pisze protokoły zebrań? (secretary)
23. Co pan zabiera z pociągu przy wysiadaniu?
24. Do czego pan się przygotowuje codziennie wieczorem?
25. Co się stało pana znajomemu w wypadku samochodowym?

Part III - Topic of conversation

1. Jakie wypadki samochodowe pan widział?
2. Co trzeba robić zaraz po wypadku samochodowym?

LESSON 78

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. On the road from Warsaw to Częstochowa I passed many tanks and army trucks.
2. The drunken driver was caught by the MPs before he reached the border.

3. That car collided with the motorcycle because the driver of the car was driving with one hand and was not looking at the road.
4. There wouldn't be so many accidents if people were more careful.
5. Don't try to pass every car on the road.
6. I don't know the cause of Mr. Nowicki's death.
7. Mary's older brother is a priest and her younger brother is an agent for (of) an American insurance company.
8. Life would be more pleasant if people were more polite.
9. Captain Majewski was introduced to Mary by her brother.
10. We had to tow your car to the garage (repair shop) where it will be repaired.

Part II

Write (or record on tape if tape recorders are available) a composition based on Dialog 78.

LESSON 78

Vocabulary

agent, m. agenci, nom. plur.	- agent
benzyna, f.	- gasoline
Częstochowa, f.	- Częstochowa (city in Poland)
dojeżdżać, i. (dojechać, p. dojeżdżam dojadę dojeżdża dojedzie)	- to approach a place by means of transportation, to reach a place by means of transportation

minąć, p. (mijać, i. minę mijam minie mija	- to move past, to pass by
motocykl, m. motocykla, gen. s.	- motorcycle
nagle	- suddenly
nagły, nagła, nagłe	- sudden
na szczęście	- fortunately, luckily
niespokojny, niespokojna, niespokojne, adv. niespokojnie	- worried, restless
pasażer, m. pasażerowie, nom. pl.	- passenger
protokół, m. protokołu, gen. s.	- report, minutes
przedstawiciel, m. przedstawiciele, nom. pl.	- representative, agent
przepis, m. przepisu, gen. s.	- direction, instruction, recipe
przepisy drogowe	- traffic regulations
rozbić, p. (rozbić, i. rozbię rozbijam rozbije rozbija	- to smash, to break to break up
spisać, p. (spisywać, i. spiszę spisuję spisze spisuje	- to write, to list, to compile
spisać protokół	- to make out a report
ubezpieczenie, n.	- insurance
urznięty, urznięta, urznięte	- drunk (slang)
uszkodzić, p. (uszkadzać, i. uszkodzę uszkadzam uszkodzi uszkadza)	- to damage
wina, f.	- fault
wkrótce	- soon, shortly

zaciągać, i. (zaciągnąć, p.
zaciągam zaciągnę
zaciąga zaciągnie)

- to tow, to haul, to pull

zbiornik, m.
zbiornika, gen. s.

- tank, container

zderzyć się, p. (zderzać się, i. - to collide
zderzę się zderzam się
zderzy się zderza się)

złapać, p. (łapać, i.
złapię łapię
złapie łapie)

- to catch

LESSON 79

Grammar Perception Drill

HOW TO RENDER INTO POLISH SPECIAL ENGLISH PASSIVE EXPRESSIONS

Part I

I was shown a book.

Pokazano	mi	książkę.
↑	↑	↑
passive	dat.	acc.
participle		
-o		

Instructor:

Czy pan widział tę książkę?

Czy ja widziałem tę książkę?
Czy on widział tę książkę?
Czy ona widziała tę książkę?
Czy wy widzieliście tę książkę?
Czy my widzieliśmy tę książkę?
Czy oni widzieli tę książkę?
Czy one widziały tę książkę?

Instructor:

Skąd pan (ja, on,
ona, my, wy, oni,
one) ma tę książkę?

Skąd pan (ja, on, ona,
my, wy, oni, one) to
wie?

Suggested verbs:

dać

pożyczyć
wydać
zostawić
kupić
przysłać

powiedzieć

mówić
telefonować
zatelefonować

Students:

Tak, pokazano mi ją
raz.
Tak, pokazywano mi
ją kilka razy.

Students:

Dano mi ją.

Powiedziano mi o tym.

meldować
zameldować
napisać

Part II

I am being shown a book.

Pokazują mi książkę.

↑
3rd pers. pl.
present tense

I will be shown a book.

Pokażą mi książkę.

↑
3rd pers. pl.
future p.

Będą mi pokazywali książki.

↙ ↘
3rd pers. pl.
future i.

Part III

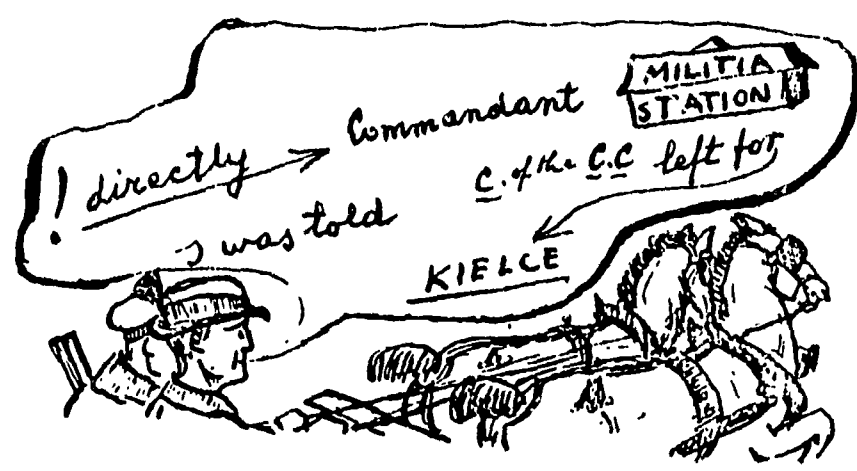
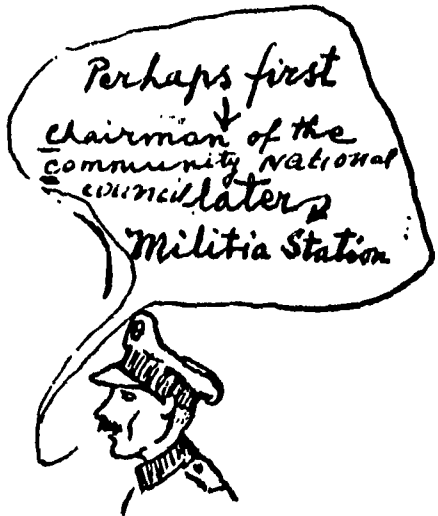
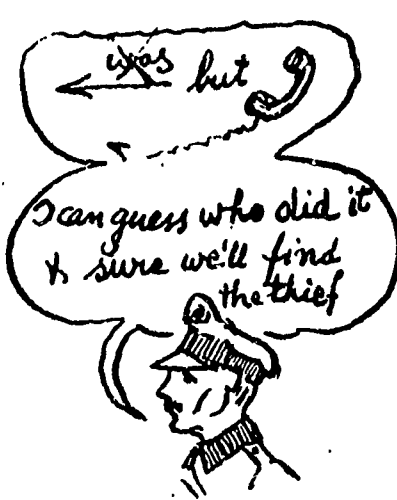
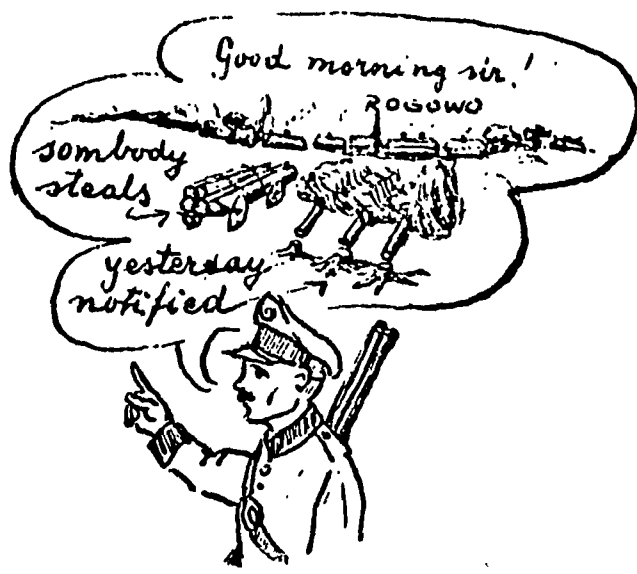
Drill sentences from Part I according to pattern in Part II using present and future tense.

Instructor:

Czy pan widzi tę książkę?
Czy pan zobaczy tę książkę?
Czy pan będzie widział tę książkę?

Students:

Tak, pokazują mi ją teraz.
Tak, pokażą mi ją.
Tak, będą mi ją pokazywali.

LESSON 79

Dialog (Theft in the forest)

K.: Kalinowski Franciszek - gajowy

M.: Makowski Karol - leśniczy

K.: Dzień dobry, panie leśniczy.

M.: Dzień dobry. Czy w pańskim rejonie wszystko jest w porządku?

K.: Niestety, muszę panu powiedzieć, że od strony wsi Rogowo ktoś kradnie drzewo.

M.: Kiedy pan to zauważył?

K.: Wczoraj dano mi znać, że ukradziono tam kilka sosen.

M.: Czy pan był na posterunku milicji i zameldował o kradzieży?

K.: Nie byłem na posterunku, ale zawiadomiłem milicję przez telefon.

M.: Pojedziemy teraz razem na posterunek. Milicja będzie musiała zrobić rewizję we wsi Rogowo.

K.: Domyślam się, kto mógł ukraść to drzewo i jestem pewny, że złodzieja znajdziemy.

M.: Trzeba się spieszyć, aby złodzieje nie mieli czasu na ukrycie skradzionego drzewa.

K.: Może lepiej najpierw pojechać do przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej, a później z nim na posterunek milicji.

M.: Jedźmy wprost do komendanta posterunku milicji, bo mówiono mi, że przewodniczący wyjechał do Kielc.

LESSON 79

Grammar Analysis

HOW TO RENDER INTO POLISH SPECIAL ENGLISH PASSIVE CONSTRUCTIONS

In sentences of special English constructions where the agent of the action is not mentioned: I was given, I was shown, I was told, etc. are rendered into Polish by an impersonal expression consisting of passive participle with the ending -o and an appropriate personal pronoun or proper name in the case required by the given verb. Most of those verbs require the indirect object to be in the dative case,

e.g.:

Past tense

I was given a book.	- Dano mi książkę.
You were given a book.	- Dano ci książkę.
He was given a book.	- Dano mu książkę.
She was given a book.	- Dano jej książkę.
It was given a book.	- Dano mu książkę.
We were given a book.	- Dano nam książkę.
You were given a book.	- Dano wam książkę.
They were given a book.	- Dano im książkę.
I was left at home.	- Zostawiono mnie w domu.

The present tense is rendered in Polish by the 3rd pers. pl. present tense,

e.g.:

Present tense

I am being given a book.	- Dają mi książkę.
You are being given a book.	- Dają tobie książkę.
He is being given a book.	- Dają mu książkę.
She is being given a book.	- Dają jej książkę.
It is being given a book.	- Dają mu książkę.
We are being given a book.	- Dają nam książkę.
You are being given a book.	- Dają wam książkę.
They are being given a book.	- Dają im książkę.
I am being left at home.	- Zostawiają mnie w domu.

The future tense is rendered by the 3rd pers. pl. future imperfective or perfective,

e.g.:

Future tense

I will be given a book.	- Dadzą mi (będą mi dawali) książkę.
You will be given a book.	- Dadzą ci (będą ci dawali) książkę.
He will be given a book.	- Dadzą mu (będą mu dawali) książkę.
She will be given a book.	- Dadzą jej (będą jej dawali) książkę.
It will be given a book.	- Dadzą mu (będą mu dawali) książkę.
We will be given a book.	- Dadzą nam (będą nam dawali) książkę.
You will be given a book.	- Dadzą wam (będą wam dawali) książkę.
They will be given a book.	- Dadzą im (będą im dawali) książkę.
I will be left at home	- Zostawią mnie (będą mnie zostawiali) w domu.

The passive voice sentences often used in English are preferably rendered into Polish by impersonal expressions with active voice constructions,

e.g.:

I was found - "znaleziono mnie" preferably than "zostałem znaleziony".

LESSON 79

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Skąd pan ma ten rower?	I was lent it.	Pożyczono mi go.
	I was given it.	
	I was sent it.	
	I was issued it.	
	I was sold it.	
	I was left it.	

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Skąd pan to wie?	I was told.
	I was reminded.
	I was shown.

I was answered.
I was telephoned.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Dlaczego pan kupił dom?	I was advised to.
	I was allowed to.
	I was helped to.
	I was ordered to.
	I was promised money.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Dlaczego pan nie poszedł do kina?	I was prohibited.
Skąd pan ma pieniądze?	I was paid for work.
Dlaczego pożyczono panu tyle pieniędzy?	Because I was trusted.
Czy zapłacono panu za tę robotę?	No, I was thanked only for it.
	No, I was congratulated only for it.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Dlaczego pan nie przyszedł do nas?	Because I was arrested.	Bo mnie aresztowano.
	Because I was kept in jail.	
	Because I was stopped on the street.	
	I was informed that you are not home.	
	I was beaten.	
	I was taken to the hospital.	

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Dlaczego pan to powiedział?	I was expected to say this.
	I was asked to say this.
	Because I was taught to say this.
Skąd pan to umie robić?	Because I was trained.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Czy wzięto pana do wojska bez badania lekarskiego?	No, I was examined first.
Czy pan był u fryzjera?	Yes, I was shaved.
Czy pan jest głodny?	No, I was fed.
Dlaczego pan tu przyszedł?	I was called.
Skąd pan ma te ołówki?	I was supplied.
Dlaczego pan nie pracuje?	I was released.
Dlaczego pan kupił ten dom?	I was convinced.
Skąd pan ma te meble?	I was brought.
Czy poznali pana na zebraniu?	Yes, I was recognized.
Czy przywitali pana na zebraniu?	Yes, I was greeted.
Czy pan się ubezpieczył?	Yes, I was insured.
Czy pan to dobrze powiedział?	Yes, I was understood.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Part III

Drill present and future tense with the above sentences whenever appropriate.

LESSON 79

Translation
English - Polish

1. This is the house built by Nowicki's grandfather in 1905.
2. When Mrs. Cichocka returned home, she saw that the rooms were already tidied and the dishes washed.
3. Kowalski and his wife were talking about the used car, which they wanted to buy.

4. Our positions were so well camouflaged, that the enemy pilot did not see them.
5. Only two soldiers in our platoon had automatic rifles.
6. Majewski looked at the letter brought by the mailman, and saw that it was from his wife.
7. The children stood a long time before the beautifully illuminated store window.
8. The doctor saw that the soldier, brought to the shelter by two medics, was seriously wounded.
9. He saw that the door was already closed, so he went home.
10. Basia and Bolek were thinking about the roasted chicken their mother had promised them for supper.

Translation
Polish - English

Było to kilka lat temu. Pewnego rana znaleziono na moście zabitego człowieka. Zabity nazywał się Łukasik i był buchalterem dużej fabryki. W portfelu oprócz papierów milicja nie znalazła żadnych pieniędzy. Komendant posterunku milicji kazał natychmiast aresztować wszystkich podejrzanych w mieście. Wkrótce aresztowano znanego złodzieja Mazgaja. W czasie rewizji znaleziono przy nim dużo pieniędzy. Nie znaleziono jednak pistoletu którym został zabity Łukasik. Przesłuchiwany Mazgaj powiedział jednak, że on nie zabił Łukasika. Kiedy przechodził przez most spotkał on Łukasika, które-

go znał z wojska. Łukasik zawsze mu pomagał i tym razem dał mu pieniądze na nowe ubranie. Milicja nie wierzyła Mazgajowi i zdawało się, że będzie wisiał.

Tymczasem agent towarzystwa ubezpieczeń, w którym Łukasik był ubezpieczony zaczął sprawdzać wszystkie szczegóły. W kilku knajpach powiedziano mu, że Mazgaj pokazywał wszystkim pieniądze. Agent pomyślał, że gdyby Mazgaj zabił Łukasika nie pokazywałby pieniędzy. Agent zaczął coś podejrzewać. Poszedł on na miejsce wypadku i wkrótce znalazł w wodzie pod mostem pistolet przyczepiony drutem do ciężkiego francuskiego klucza (monkey wrench)samochodowego. Po kilku dniach rzecz była jasna dla agenta. Łukasik kradł pieniądze we fabryce. Ponieważ bał się on więzienia zdecydował się odebrać sobie życie. Chciał on jednak ażeby rodzina jego dostała ubezpieczenie i dlatego dał Mazgajowi pieniądze, żeby milicja myślała, że on go zabił. Strzelił on do siebie na moście tak, że pistolet po strzale spadł do wody.

Questions

1. Gdzie znaleziono zabitego człowieka?
2. Kim był Łukasik?
3. Gdzie pracował Łukasik?
4. Czego milicja nie znalazła w portfelu?
5. Kogo komendant milicji kazał aresztować?
6. Kogo wkrótce aresztowano?
7. Kiedy znaleziono przy nim dużo pieniędzy?
8. Czego jednak nie znaleziono przy Mazgaju?

9. Co powiedział przesłuchiwany Mazgaj?
10. Kiedy Mazgaj spotkał Łukasika?
11. Skąd Mazgaj znał Łukasika?
12. Komu Łukasik zawsze pomagał?
13. Na co Łukasik dał pieniądze Mazgajowi?
14. Komu ^{małemu} policja nie wierzyła?
15. Co zdawało się milicji?
16. Co zaczął sprawdzać agent?
17. Jaki agent zaczął sprawdzać wszystkie szczegóły?
18. Komu powiedziano, że Mazgaj pokazywał pieniądze?
19. Co pomyślał agent?
20. Dokąd poszedł agent?
21. Do czego i czym był przyczepiony pistolet?
22. Co było jasne dla agenta?
23. Na co zdecydował się Łukasik?
24. Co chciał Łukasik?
25. Dlaczego Łukasik dał Mazgajowi pieniądze?
26. Jak Łukasik strzelił do siebie?

LESSON 79

Reading Text

Pan Karol Makowski mieszkał z żoną i dziećmi w Kielcach. Był on leśniczym w dużym lesie pod Kielcami i musiał często wyjeżdżać z domu, żeby sprawdzić, czy wszystko jest w porządku w różnych rejonach lasu. Pewnego dnia w zimie przyjechał on saniami do rejonu gajowego Franciszka Kalinowskiego. Ka-

linowski zameldował leśniczemu, że zeszłej nocy skradziono z jego rejonu kilka sosen. Ślady złodziei prowadziły do wsi Rogowo. Ponieważ dzień przedtem spadł duży śnieg, ślady stóp dwóch ludzi widać było na śniegu.

Ponieważ mróz był duży i zaczął padać śnieg, gajowy zaprosił leśniczego do mieszkania, żeby mogli ogrzać się trochę. W mieszkaniu Kalinowski podał wódkę i kanapki. Kiedy wypili wódkę i zjedli kanapki, pan Makowski powiedział Kalinowskiemu, że go podwiezie saniami w kierunku wsi Rogowo.

Na posterunku milicji gajowy zameldował o kradzieży drzewa i powiedział, że podejrzewa o kradzież ludzi ze wsi Rogowo. Komendant posterunku milicji wydał rozkaz, żeby zrobić rewizję w wiosce. Wkrótce potem dwaj milicjanci poszli z panem Kalinowskim do gospodarstw paru podejrzanych gospodarzy. Rewizja nie trwała długo. U jednego z gospodarzy, Michała Wójcika, znaleźli oni skradzione drzewo. Drzewo było schowane w stodole. Milicja spisała protokół i Wójcik został aresztowany. W kilka dni później odbyła się rozprawa w sądzie w Kielcach. Podczas rozprawy świadkowie mówili, że Michał Wójcik był od dłuższego czasu podejrzewany o różne kradzieże. Wójcik dostał za kradzież drzewa 6 miesięcy więzienia. Wójcika zawieziono do więzienia w Kielcach. Tam zamknięto go w celi. Ponieważ Wójcik był z zawodu stolarzem, będzie on pracował w więzieniu w warsztacie stolarskim. Wójcikowi powiedziano, że żona i dzieci mogą go odwiedzać raz na miesiąc.

Questions

1. Kim był Makowski?
2. Gdzie znajdował się ten las?
3. Dlaczego on często wyjeżdżał z domu?
4. Czym on przyjechał do Kalinowskiego?
5. Komu Kalinowski zameldował, że skradziono kilka sosen?
6. Skąd skradziono kilka sosen?
7. Co prowadziło do wsi Rogowo?
8. Czyje ślady prowadziły do wsi?
9. Ilu ludzi ślady widać było na śniegu?
10. Na czym było widać ślady stóp?
11. Co kazał zrobić leśniczy gajowemu?
12. Dokąd gajowy zaprosił leśniczego?
13. Dlaczego on zaprosił leśniczego do mieszkania?
14. Co podał Kalinowski?
15. Co Makowski powiedział Kalinowskiemu?
16. Kogo Kalinowski podejrzewa o kradzież?
17. Ilu milicjantów przeszukało gospodarstwa?
18. Czyje gospodarstwa przeszukano?
19. U kogo znaleziono skradzione drzewo?
20. Gdzie drzewo było schowane?
21. Co odbyło się kilka dni później?
22. Kto mówił, że Wójcik był podejrzewany o różne kradzieże?
23. Za co Wójcik dostał 6 miesięcy?
24. Dokąd zawieziono Wójcika?
25. Gdzie go zamknięto?
26. Czym Wójcik był z zawodu?

27. Jak często żona i dzieci mogą go odwiedzać?

LESSON 79

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim byli panowie Makowski i Kalinowski?
2. O co zapytał Makowski Kalinowskiego?
3. Co powiedział Kalinowski leśniczemu Makowskiemu?
4. Kiedy Kalinowski zauważył kradzież?
5. Komu dano znać, że skradziono drzewo?
6. O czym dano znać Kalinowskiemu?
7. Ile sosen skradziono?
8. Kogo Makowski zapytał, czy był na posterunku milicji?
9. O czym Kalinowski miał zameldować?
10. Jak on zawiadomił posterunek?
11. Dokąd pojedą gajowy i leśniczy?
12. Co milicja będzie musiała zrobić w Rogowie?
13. Czego domyślał się gajowy?
14. Czego był pewny Kalinowski?
15. Dlaczego oni musieli się spieszyć?
16. Do kogo najpierw chcieli pojechać Kalinowski i Makowski?
17. Dokąd oni chcieli później pojechać?
18. Z kim oni chcieli pojechać na posterunek milicji?
19. Do kogo oni pojechali wprost?
20. Dlaczego oni chcieli pojechać do komendanta milicji?
21. Dokąd wyjechał przewodniczący?

Part II - General Questions

1. Gdzie powinni siedzieć złodzieje?
2. Po ilu złodziei zwykle siedzi w celi?
3. Kogo zwykle podejrzewa się o kradzież?
4. Gdzie można się ogrzać, kiedy jest zimno?
5. Czym można podwieźć dzieci do szkoły?
6. Na czym można zauważyć ślady?
7. Jakie ślady pan widział na śniegu, na ziemi lub na trawie?
8. Od której godziny do której trwa zwykle zebranie Gminnej Rady Narodowej?
9. Czy pan był kiedyś na rozprawie sądowej w sądzie wojskowym, lub cywilnym?
10. Czy był pan kiedyś świadkiem w sądzie cywilnym?
11. Komu wolno robić rewizję?
12. Czy pan widział kiedyś, jak policja robiła rewizję?
13. Proszę opowiedzieć o jakimś wypadku samochodowym.
14. Proszę opowiedzieć, jak się odbywa rozprawa sądowa.

Part III - Conversational situation

W pociągu. Pan Nowicki, jego syn Tadzio i pan Bukowski rozmawiają na korytarzu. Kilka osób przechodzi idąc do wagonu restauracyjnego. Konduktor (conductor) sprawdza bilety. Pan Nowicki zauważył, że nie ma portfela.

Temat rozmowy: Kto i kiedy mógł ukraść portfel panu Nowickiemu?

Osoby: Jan Nowicki
Tadzio Nowicki (jego syn)
pan Bukowski (pasażer, który przedstawia się No-

pan Ziółkowski (wickiemu jako dyrektor fabryki)
pan Pawlak (pasażer, który stał przy
sąsiednim oknie)
konduktor (przyprowadzony przez konduktora
z wagonu restauracyjnego)

LESSON 79

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Johnny was told to stay at home because he was sick.
2. She was given a pretty book for her birthday.
3. We were shown the whole city for two hours.
4. A chair was taken from Mrs. Kowalski, and she had to find another one.
5. He was shown a picture.
6. Mrs. Nowicki is being given gifts today because she is celebrating her birthday.
7. They will be told about everything later.
8. This student will be given a book in two days.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe your arrival in Monterey in no less than 50 words.

LESSON 79

Vocabulary

cela, f.	- cell
dać znać, p. (dawać znać, i. dam znać daję znać da znać daje znać)	- to let know
gajowy, m. gajowego, gen. s. gajowi, nom. pl.	- ranger, gamekeeper
Gminna Rada Narodowa	- Community National Council
gminny, gminna, gminne	- community (as adj.), communal
komendant, m.	- commandant, chief
kradzież, f.	- theft
kraść, i. (ukraść, p. kradnę ukradnę kradnie ukradnie)	- to steal
leśniczy, m. leśniczego, gen. s. leśniczowie, nom. pl.	- forester
ogrzać (się), p. (ogrzewać /się/, i. ogrzeję (się) ogrzewam /się/ ogrzeję (się) ogrzewa /się/)	- to warm up, to get warm
podejrzany, podejrzana, podejrzane	- suspected
podejrzewać, i. (no p.) podejrzewam podejrzewa	- to suspect
podwozić, i. (podwieźć, p. podwożę podwiożę podwozi podwiezie)	- to give one a lift
posterunek, m. posterunku, gen. s.	- here: station, post, sentinel
posterunek milicji	- police station

przewodniczący, przewodnicząca przewodniczącego, przewodni- czącej, gen. s.	- chairman, chairwoman
rada gminna, f.	- community council
rewizja, f.	- revision, search, inspection
rozprawa, f.	- trial, hearing
sanie, (pl. only) sań, gen. pl.	- sleigh
sąd, m. sądu, gen. s.	- court, judgment
sosna, f.	- pine
ślad, m. śladu, gen. s.	- trace, track, trail
świadek, m. świadka, gen. s.	- witness
ukryć, p. (ukrywać, i. ukryję ukrywam ukryje ukrywa)	- to conceal, to hide, to keep secret
wprost	- directly, straight
złodziej, m.	- thief

LESSON 80

Grammar Perception Drill

THE INDECLINABLE PRESENT
ACTIVE PARTICIPLE.
DECLENSION OF POLISH
FAMILY NAMES.

Part I

Imperfective verb: czytać

czytając = czytając

↑
3rd pers.pl.
present tense

e.g.:

Czytając książkę paliłem pa-
pierosa.

- (While) reading a book I
smoked a cigarette.

Kiedy czytałem książkę pa-
liłem papierosa.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kiedy pan palił fajkę?
Kiedy pan pali fajkę?
Kiedy pan będzie palił
fajkę?

czytać gazetę

Czytając gazetę pa-
liłem fajkę.

pisać list

jechać autobusem

Kiedy on zobaczył Janka?
Kiedy on zobaczy Janka?

wysiadać z tramwaju
rozmawiać z Zosią
kupować znaczki

Kiedy pani czytała gazetę?
Kiedy pani czyta gazetę?
Kiedy pani będzie czytała
gazetę?

odpoczywać po obiedzie
wracać do domu
jeść śniadanie

Kiedy ona wydała pie-
niądze?
Kiedy ona wyda pienią-
dze?

zwiedzać Francję
jechać do Polski
kupować drogie rzeczy

Kiedy wy uczyliście się?
Kiedy wy uczycie się?
Kiedy wy będziecie uczy-
li się?

słuchać radia
chodzić do szkoły
siedzieć w pokoju

Kiedy oni grali w piłkę?
Kiedy oni grają w piłkę?
Kiedy oni będą grali w
piłkę?

mieć wolny czas
bawić się z dziećmi
być na wakacjach

Kiedy one dobrze się
bawiły?
Kiedy one dobrze się
bawią?
Kiedy one będą się
dobrze bawiły?

być na weselu
grać w piłkę
zwiedzać miasto

Kiedy panowie używali
mapy?
Kiedy panowie używają
mapy?
Kiedy panowie będą
używali mapy?

jechać na urlop
zwiedzać Polskę
szukać drogi

Jak pan zdobył pienią-
dze?
Jak pan zdobędzie pie-
niądze?

ciężko pracować
mało wydawać
mieć duże zarobki
być w Ameryce

Part II

a/ Instructor:

Kto pisze list?

Suggested words:

pan Adamski

Students:

Pan Adamski pisze
list.

pani Adamska
panna Adamska
państwo Adamscy
panowie Adamscy
panie Adamskie

Pani Adamska pisze list.
Panna Adamska pi-
sze list.
Państwo Adamscy
piszą listy.
Panowie Adamscy
piszą listy.
Panie Adamskie pi-
szą listy.

Kto pojechał do Polski?
Kto mieszka w Warszawie?

Kogo pan szuka?

pan Adamski
pani Adamska
panna Adamska
państwo Adamscy
panowie Adamscy
panie Adamskie

Szukam pana Adam-
skiego.
Szukam pani Adam-
skiej.
Szukam panny Adam-
skiej.
Szukam państwa Adam-
skich.
Szukam panów Adam-
skich.
Szukam pań Adamskich.

Czyj jest ten samochód?
Koło kogo pan siedzi?

Komu pan pomaga?
Komu pan dał pióro?
Komu pan płacił wczoraj?

Kogo pan widział w kinie?
Kogo pan ubezpieczył?
Kogo pan spotkał?

Z kim pan rozmawiał?
Kim pan się interesował?
Z kim pan jadł obiad?

Przy kim pan siedział?
O kim pan mówił?
O kim pan myślał?

Bielecki
Paprocki
Strzelecki
Niedźwiedzki
Rudzki
Sieradzki
Borowy
Konieczny
Nowotny

b/ Family names ending in a consonant are declined like masculine nouns.

Drill the following names using questions from Part II, a/:

pan Rodziewicz
pani Rodziewicz(owa)
panna Rodziewicz(ówna)
państwo Rodziewicz(owie)
panowie Rodziewicz(e)
panie Rodziewicz(owe)
panny Rodziewicz(ówny)

pan Matusiak
pani Matusiak(owa)
panna Matusiak(ówna)
państwo Matusiak(owie)
panowie Matusiak
panie Matusiak(owe)
panny Matusiak(ówny)

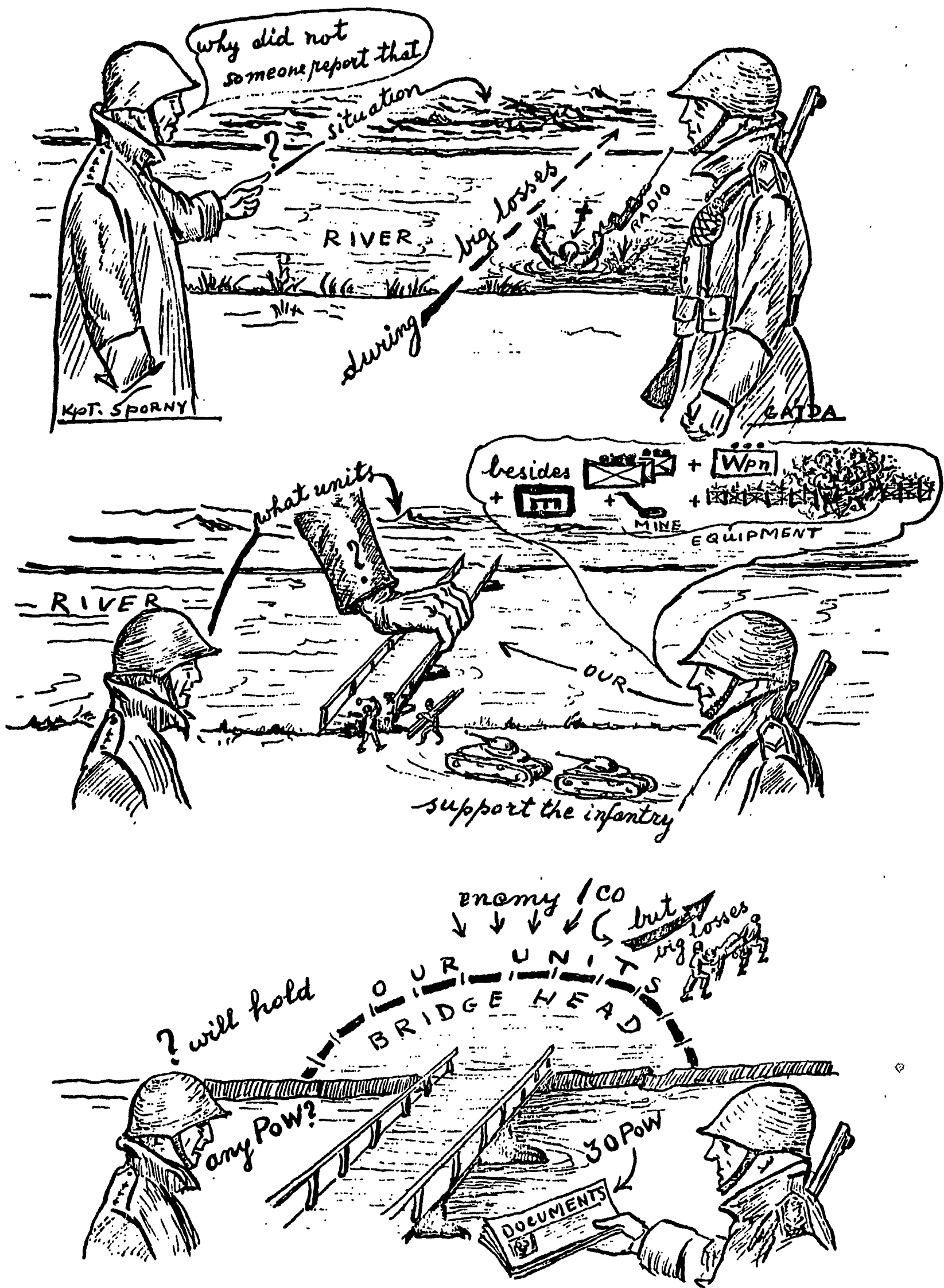
pan Nawrot
pani Nawrot(owa)
panna Nawrot(ówna)

państwo Nawrot(owie)
panowie Nawrot
panie Nawrot(owe)
panny Nawrot(ówny)

pan Rychter
pani Rychter(owa)
panna Rychter(ówna)
państwo Rychter(owie)
panowie Rychter
panie Rychter(owe)
panny Rychter(ówny)

**c/ Family names ending in -a. Singular: like koszula
plural: like Rodziewicz (see above).
Drill using questions from Part II, a/**

pan Kubala
pani Kubala (Kubalowa)
panna Kubala (Kubalówna)
państwo Kubala (Kubalowie)
panowie Kubala
panie Kubala (Kubalowe)
panny Kubala (Kubalówny)

LESSON 80

Dialog (River crossing operation)

K.: Kpt. Sporny
S.: Sierż. Gajda

K.: Jak wygląda nasza sytuacja na drugim brzegu rzeki?

S.: Walka trwa jeszcze. Przy przeprowadzaniu się przez rzekę, mieliśmy duże straty.

K.: Dlaczego nikt tego nie meldował?

S.: Nie mogliśmy o tym zameldować, bo podczas przechodzenia w bród, żołnierz, który niósł radio został zabity i radio utonięło.

K.: Jakie oddziały znajdują się już po tamtej stronie rzeki?

S.: Na drugim brzegu, oprócz plutonów strzeleckich, mamy pluton broni towarzyszącej. Poza tym, mamy oddział saperów ze sprzętem do wykrywania min i niszczenia zasieków.

K.: W którym miejscu jest most?

S.: Most jest w naszym miejscu. Jak tylko saperzy naprawią go, nasze czołgi będą mogły wspierać natarcie naszej piechoty.

K.: Czy nasze oddziały utrzymają przyczółek do przyjscia czołgów?

S.: Myślę, że tak. Np1 atakował w sile kompanii, ale poniósł duże straty i musiał wycofać się, zabierając tylko lekko rannych.

K.: Czy macie jeńców?

S.: Tak, wzięliśmy do niewoli trzydziestu jeńców. Tu są papiery, które znaleziono przy nich.

Grammar Analysis

Part I

3rd pers.pl. indeclinable
present active participle

è.g.:

Czytając on palił papierosy. - While reading he smoked cigarettes.
Chodząc on rozmawiał. - While walking he talked.

e.g.:

Subordinate clause **Main clause**

Kiedy on czytał, on palił papierosy.

↑ ↑
the same subject

Czytając on palił papierosy.

Ponieważ on miał pieniądze, on mógł kupić nowy samochód.

↑—————↑
the same subject

Since (because) he had money, he could buy a new car.

Chociaż byłem chory, poszedłem do pracy.

(Although I was sick, I went to work.)

The indeclinable active participle of the verb być is będąc (while),

e.g.:

Będąc w domu czytam gazety. - While at home I read newspapers.

Part II

a/ Adjectival declension of family names.

Polish family names ending in -ski, -cki or -dzki are declined like adjectives for masculine and feminine gender, singular and plural,

e.g.:

Rozmawiałem z panami Kowalskim, Cichockim i Rudzким.

Wczoraj widziałem panią Kowalską, panią Cichocką i panią Rudzką.

Polish family names ending in -y are declined like adjectives in the masculine singular. Declension of all other forms is optional,

e.g.: Wolny

Wczoraj widziałem pana Wolnego i panią Wolny (Wolną).

Wczoraj rozmawiałem z państwem Wolny (Wolnymi).

Foreign names ending in -e or -i are declined like adjectives in the masculine singular only, otherwise they are not declined.

e.g.: Rudke

Znam pana i panią Rudke.

b/ Nominal declension.

Family names ending in a consonant are declined like masculine nouns in singular and plural. Declension in the feminine gender singular and plural is optional, and requires special endings for married and unmarried women.

Male singular

Nom.	Rawicz	Bąk	Malec	Wagner
Gen.	Rawicza	Bąka	Malca	Wagnera
Dat.	Rawiczowi	Bąkowi	Malcowi	Wagnerowi
Acc.	Rawicza	Bąka	Malca	Wagnera
Instr.	Rawiczem	Bąkiem	Malcem	Wagnerem
Loc.	Rawiczu	Bąku	Malcu	Wagnerze

Female married singular

Nom.	Rawicz(owa)	Bąk(owa)	Malec (Malcowa)	Wagner(owa)
Gen.	Rawicz(owej)	Bąk(owej)	Malec (Malcovej)	Wagner(owej)
Dat.	Rawicz(owej)	Bąk(owej)	Malec (Malcovej)	Wagner(owej)
Acc.	Rawicz(ową)	Bąk(ową)	Malec (Malcową)	Wagner(ową)
Instr.	Rawicz(ową)	Bąk(ową)	Malec (Malcową)	Wagner(ową)
Loc.	Rawicz(owej)	Bąk(owej)	Malec (Malcovej)	Wagner(owej)

Female unmarried singular

Nom.	Rawicz(ówna)	Bąk(ówna)	Malec (Malcówna)	Wagner(ówna)
Gen.	Rawicz(ówny)	Bąk(ówny)	Malec (Malcównę)	Wagner(ówny)
Dat.	Rawicz(ównie)	Bąk(ównie)	Malec (Malcównie)	Wagner(ównie)
Acc.	Rawicz(ównę)	Bąk(ównę)	Malec (Malcównę)	Wagner(ównę)
Instr.	Rawicz(ówną)	Bąk(ówną)	Malec (Malcówną)	Wagner(ówną)
Loc.	Rawicz(ównie)	Bąk(ównie)	Malec (Malcównie)	Wagner(ównie)

Male plural

Nom.	Rawicz(e)	Bąk	Malec	Wagner
Gen.	Rawiczów	Bąków	Malców	Wagnerów
Dat.	Rawiczom	Bąkom	Malcom	Wagnerom
Acc.	Rawiczów	Bąków	Malców	Wagnerów
Instr.	Rawiczami	Bąkami	Malcami	Wagnerami
Loc.	Rawiczach	Bąkach	Malcach	Wagnerach

Female married plural

Nom.	Rawicz(owe)	Bąk(owe)	Malec (Malcowe)	Wagner(owe)
Gen.	Rawicz(owych)	Bąk(owych)	Malec (Malcowych)	Wagner(owych)
Dat.	Rawicz(owym)	Bąk(owym)	Malec (Malcowym)	Wagner(owym)
Acc.	Rawicz(owe)	Bąk(owe)	Malec (Malcowe)	Wagner(owe)
Instr.	Rawicz(owymi)	Bąk(owymi)	Malec (Malcowymi)	Wagner(owymi)
Loc.	Rawicz(owych)	Bąk(owych)	Malec (Malcowych)	Wagner(owych)

Female unmarried plural

Nom.	Rawicz(ówny)	Bąk(ówny)	Malec (Malcówny)	Wagner(ówny)
Gen.	Rawicz(ównien)	Bąk(ównien)	Malec (Malcównien)	Wagner(ównien)
Dat.	Rawicz(ównom)	Bąk(ównom)	Malec (Malcównom)	Wagner(ównom)
Acc.	Rawicz(ówny)	Bąk(ówny)	Malec (Malcówny)	Wagner(ówny)
Instr.	Rawicz(ównami)	Bąk(ównami)	Malec (Malcównami)	Wagner(ównami)
Loc.	Rawicz(ównach)	Bąk(ównach)	Malec (Malcównach)	Wagner(ównach)

Mixed sex group

Nom.	Rawicz(owie)
Gen.	Rawicz(ów)
Dat.	Rawicz(om)
Acc.	Rawicz(ów)
Instr.	Rawicz(ami)
Loc.	Rawicz(ach)

c/ Polish family names ending in -a are declined in singular like masculine nouns ending in -a if referring to male persons. In plural they are declined like family names ending in a consonant.

LESSON 80

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kiedy pan otrzymał paszport?	jechać za granicę	Jadąc za granicę. Kiedy jechałem za granicę.
	pracować w biurze handlowym być dyrektorem biura podróży starać się o posadę we Francji	
Jak pan stracił pieniądze?	grać w karty chorować przez kilka lat jeździć po świecie bawić się z przyjaciółmi	
Kiedy pan poznał swoją żonę?	być w górach na wakacjach lecieć samolotem do Warszawy brać udział w wycieczce po Europie	

	chodzić do tej samej restauracji co ona
Jak pan znalazł tę miejscowość?	pytać się wszędzie o kierunek szukać tego miejsca na mapie zbierać dokładne dane od ludzi iść ciągle na zachód
<i>~.funen</i> Kiedy jeńcy zostali wzięci do niewoli?	uciekać przez las naprawiać most na rzece budować umocnienia zmieniać stanowiska jeść obiad w okopach
Gdzie i kiedy on umarł?	leżeć w szpitalu woj- skowym być rannym w czasie bitwy gasić pożar swojego domu kaleczyć się ciężko przy pracy
Jak tu przybyliście?	płynąć łódką przez jezioro maszerować szosą w nocy wspinać się na górę biegnąć przez pola
Kiedy lekarz powiedział, że pan Dąbek jest poważnie chory?	badać żołądek pana Dąbka prześwietlać płuca pana Dąbka widzieć, że pan Dąbek ma spuchnięte nogi
Jak on uciekł z obozu jeńców?	wychodzić z obozu do pracy udawać chorego chować się w ciężarówce obozowej
W jaki sposób pan Wolski stracił zdrowie?	pić za dużo wódki pracować bardzo ciężko

W jaki sposób pan
Adamski spędza wolny
czas?

kłócić się ciągle
z żoną
żyć w gorącym klimacie

oglądać ładne widoki

sadzić drzewa w ogrodzie
łowić ryby w rzece
kosić trawę
karmić bydło i drób
uczyć się wiosłować
jeździć po kraju
śpiewać w kościele

Part II

Instructor:

Czy będąc milicjantem
możesz aresztować kogo
chcesz?

Czy mając dużo pieniędzy
możesz być zawsze szczęśliwy?

Czy mając paszport możesz je-
chać do wszystkich krajów?

Czy będąc silnym chłopcem
chciałbyś służyć w mary-
narce wojennej?

Czy będąc lekarzem możesz
pomóc wszystkim chorym?

Czy mając mocny samochód mo-
żesz jechać 200 mil na godzinę?

Students:

Chociaż jestem
milicjantem, nie
mogę aresztować
kogo chcę.
(Będąc milicjantem
nie mogę aresztować
kogo chcę.)

Chociaż mam dużo
pieniędzy, nie mogę
być zawsze szczęśli-
wy.

Chociaż mam pasz-
port, nie mogę je-
chać do wszystkich
krajów.

Chociaż jestem sil-
nym chłopcem, nie
chciałbym służyć
w marynarce wojen-
nej.

Chociaż jestem le-
karzem, nie mogę
pomóc wszystkim
chorym.

Chociaż mam mocny
samochód, nie mogę
jechać 200 mil na
godzinę.

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
Dlaczego dowódca dał rozkaz natarcia?	domyślać się, że nieprzyjaciel nie jest przygotowany	Domyślając się, że nieprzyjaciel nie jest przygotowany. (Ponieważ domyślał się, że nieprzyjaciel nie jest przygotowany.)
	mieć wszystkie informacje o nieprzyjacielu	

Part IV

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kto pojechał do Polski?	pan Borkowski pani Borkowska panna Borkowska państwo Borkowscy	Pan Borkowski pojechał do Polski. Pani Borkowska pojechała do Polski. Panna Borkowska pojechała do Polski. Państwo Borkowscy pojechali do Polski.
Kogo szukał pan wczoraj? Komu trzeba podziękować? Kogo pan poznał w Krakowie? Z kim pan był na wycieczce? Przy kim pan siedział w kinie?	pan Chojnacki pani Chojnacka panna Chojnacka państwo Chojnaccy pan Rudzki pani Rudzka panna Rudzka państwo Rudzcy	
Kto kupił dom?	pan Borowy pani Borowy panna Borowy państwo Borowy	Pan Borowy kupił dom. Pani Borowy kupiła dom. Panna Borowy kupiła dom. Państwo Borowy kupili dom.

Czyj jest ten samochód?
 Komu dał pan prezent?
 Kogo pan widział na ulicy?
 Z kim pan rozmawiał?
 O kim panu brat pisał?

Kto jest bogaty?

pan Kelly
 pani Kelly
 panna Kelly
 państwo Kelly

Pan Kelly jest bogaty.
 Pani Kelly jest bogata.
 Panna Kelly jest bogata.
 Państwo Kelly są bogaci.

U kogo pan mieszka?
 Komu pan pomagał?
 Kogo pan uczy polskiego?
 Kim się pan interesuje?
 O kim pan myśli?

Part V

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto bawi się dobrze?

pan Łukasiewicz
 pani Łukasiewicz(owa)
 panna Łukasiewicz(ówna)
 państwo Łukasiewicz(owie)

Pan Łukasiewicz bawi się dobrze.
 Pani Łukasiewicz(owa) bawi się dobrze.
 Panna Łukasiewicz(ówna) bawi się dobrze.
 Państwo Łukasiewicz(owie) bawią się dobrze.

Kogo dziś nie ma na obiedzie?
 Komu zepsuł się samochód?
 Kogo aresztowała milicja?
 Z kim trzeba mówić po polsku?
 O kim mówi całe miasto?

pan Malec
 pani Malec (Malcowa)
 panna Malec (Malcówna)
 państwo Malec (Malcowie)

Kto jest chory?

pan Fabisiak

Pan Fabisiak jest chory.

pani Fabisiak(owa)

panna Fabisiak(ówna)

państwo Fabisiak(owie)

Pani Fabisiak(owa)
jest chora.

Panna Fabisiak(ówna)
jest chora.

Państwo Fabisiak(owie)
są chorzy.

Koło kogo pan mieszka?

Komu pan o tym mówił?

Kogo pan wziął na wycieczkę?

Z kim pan miał kłopot?

Przy kim pan zostawił dziecko?

pan Wójcik

pani Wójcik(owa)

panna Wójcik(ówna)

państwo Wójcik(owie)

pan Mikołajczyk

pani Mikołajczyk(owa)

panna Mikołajczyk(ówna)

państwo Mikołajczyk(owie)

pan Karczmarek

pani Karczmarek (Karczmarkowa)

panna Karczmarek (Karczmarkówna)

państwo Karczmarek (Karczmarkowie)

Kto ma ładny sklep?

pan Lach

pani Lach(owa)

panna Lach(ówna)

państwo Lach(owie)

Czyj jest ten ogród?

Komu pan musi oddać

pieniądze?

Kogo pan bardzo lubi?

Z kim pan pojedzie do miasta?

O kim pan dużo słyszał?

pan Wagner

pani Wagner(owa)

panna Wagner(ówna)

państwo Wagner(owie)

Kto przyjechał z Warszawy?

pan Gruszka

pani Gruszka (Gruszkowa)

Pan Gruszka przyjechał z Warszawy?
Pani Gruszka (Gruszkowa) przyjechała z Warszawy?

panna Gruszka
(Gruszkówna)

państwo Gruszka
(Gruszkowie)

Panna Gruszka (Gruszkówna) przyjechała z Warszawy.

Państwo Gruszka (Gruszkowie) przyjechali z Warszawy.

Kogo nie ma w domu?
Komu pan przywiózł list?
Kogo widział pan w teatrze?
Z kim pan się bawił wczoraj?
O kim pan chciał mówić?

LESSON 80

Translation
English - Polish

1. The wounded soldier was brought to the hospital on a stretcher.
2. The hearse was drawn by four horses.
3. As soon as I saw the fire I notified the fire department and the ambulance service.
4. The priest said a short prayer over Nowicki's grave and then said a few words to the widow.
5. Before (his) death Mr. Zieliński gave five thousands zlotys to his grandson and three thousands to his granddaughter.
6. The doctor did not want to sign the death certificate, because he suspected that Jasiński had been killed.
7. I suppose that you will receive a letter from my in-

surance agent before the end of the week.

8. Grzybowski wanted to pass a truck, but he was drunk and did not see that the road was not wide enough, so he collided with the truck and smashed his car.
9. The forester's wife saw a man who was stealing her chickens. She also saw that her neighbor's daughter was helping the thief.
10. During the trial two witnesses said that half an hour before the search Adamski had burned several letters and documents.
11. We had to force the river in a place where it was very deep, and 3 soldiers from my platoon drowned.
12. The enemy suffered heavy losses and retreated across the river.

LESSON 80

Reading Text
(based on I.M.S. #6)

W nocy z wtorku na środę oddział nieprzyjacielski w sile trzech plutonów strzeleckich i jednego plutonu broni towarzyszącej przeprawił się przez rzekę.

Strzelec Borowy pamięta tę noc dobrze, bo w tym dniu skończył 21 lat. Noc była jasna i widać było księżyc, Borowy myślał o wszystkim ale nie o wojnie. Nagle Borowy usłyszał głos sierżanta Kuli, który stojąc przy obsłudze karabinu maszynowego coś jej pokazywał. Borowy tak jak i inni żołnierze popatrzał w stronę rzeki i zobaczył oddział

nieprzyjacielski forsujący rzekę. Strzelec Borowy wziął karabin do ręki i czekał. W tym miejscu woda nie była głęboka i żołnierze przechodzili rzekę w bród, niosąc broń i amunicję nad głowami. Ze stanowisk 3-ciej kompanii widać było dobrze forsowanie rzeki. Po przejściu piechoty, nieprzyjaciel przewiózł na pontonach sprzęt ciężki jak moździerze i CKMy. Żołnierze 3-ciej kompanii siedzieli cicho, nie strzelając; taki był rozkaz. Kiedy pontony wracały, aby przewieźć działka ppanc., dowódca 3-ciej kompanii kapitan Wende krzyknął: "Ognia". Wszyscy zaczęli strzelać. Słychać było karabiny, CKMy, moździerze, a nawet od czasu do czasu ktoś strzelał z pistoletu; widocznie nie miał nic innego pod ręką. Kompania była wstrzelana w most, który był obok brodu więc przeniesienie ognia było bardzo łatwe. W kilku sekundach pontony zostały zniszczone. Teraz przyszła kolej na piechotę, która była prawie pewna, że już ma przyczółek w swoim ręku. Mimo dosyć silnego ognia 3-ciej kompanii, nieprzyjaciel zaczął nacierać na jej stanowiska. Z drugiej strony rzeki zaczęła strzelać nieprzyjacielska artyleria. Kompania miała wielu rannych i zabitych. Szef kompanii starszy sierżant Wójcik zawołał sanitariuszy z noszami, którzy zabrali rannych i zabitych. To były pierwsze straty 3-ciej kompanii. Między stanowiskami kompanii kapitana Wendego, a nieprzyjacielem odległość była coraz mniejsza, ale aby zniszczyć 3-cią kompanię nieprzyjaciel musiał przejść przez pole minowe i zasieki. Na minach wielu z nich zginęło, ale miny nie zatrzymały ich natarcia. Pierwsi już byli przy zasiekach i zaczęli przecinać

druty. Tu na zasiekach skończyło się powodzenie natarcia.

Niektórzy zostali przy drutach, inni zaczęli wycofywać się lub uciekać. Złapano kilku jeńców. Z dokumentów znalezionych przy nich dowiedziano się, że oni przed kilku dniami dopiero przybyli na front.

Questions

- 1. Kiedy nieprzyjaciel przeprowił się przez rzekę.**
- 2. W jakiej sile npl przeprowił się przez rzekę.**
- 3. Dlaczego Borowy pamięta tę noc?**
- 4. Czyj głos Borowy usłyszał?**
- 5. Przy czym stał sierżant Kula?**
- 6. Komu sierżant Kula coś pokazywał?**
- 7. Co zrobił strzelec Borowy?**
- 8. Jaki oddział on zobaczył?**
- 9. Jaka była woda w tym miejscu?**
- 10. Jak nieprzyjaciel przechodził rzekę?**
- 11. Co było widać ze stanowisk kompanii?**
- 12. Na czym npl przewióził sprzęt ciężki?**
- 13. Jak siedzieli żołnierze 3-ciej kompanii?**
- 14. Co krzyknął kpt. Wende?**
- 15. Dlaczego ktoś strzelał z pistoletu?**
- 16. W co była kompania wstrzelana?**
- 17. Gdzie był most?**
- 18. Kiedy pontony zostały zniszczone?**
- 19. Co npl zaczął robić mimo silnego ognia?**
- 20. Czym był starszy sierżant Wójcik?**

21. Z czym przyszli sanitariusze?
22. Kogo zabrali sanitariusze?
23. Przez co musiał przejść nieprzyjaciół?
24. Na czym zginęło wielu żołnierzy npl?
25. Czego nie zatrzymały miny?
26. Co żołnierze zaczęli robić przy zasiekach?
27. Co się skończyło na zasiekach?
28. Z czego dowiedziano się, że oni dopiero przybyli na front?

LESSON 80

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co zapytał się kapitan sierżanta?
2. Kogo kpt. Sporny zapytał się o sytuację na drugim brzegu?
3. Co jeszcze trwa?
4. Kiedy mieliśmy duże straty?
5. Kiedy został zabity żołnierz, który niósł radio?
6. Co utonęło?
7. Jakie oddziały znajdują się po tamtej stronie rzeki?
8. Jaki sprzęt ma pluton saperów?
9. W którym ręką jest most?
10. Kto będzie mógł wspierać natarcie piechoty?
11. Jak długo ma piechota utrzymać przyczółek?
12. Co piechota musi utrzymać do przyjscia czołgów?
13. W jakiej sile npl atakował?
14. Co musiał zrobić npl?
15. Kogo zabrał npl?

16. Ilu jeńców kompania wzięła do niewoli?

17. Kogo wzięto do niewoli?

18. Co znaleziono przy jeńcach?

Part II - General Questions

1. Czy był pan kiedyś na froncie?

2. W czym piechota może mieć straty?

3. Jak przeprowadzają się oddziały wojskowe przez rzekę, morze lub góry?

4. Dlaczego drzewo nie tonie?

5. Czym można zniszczyć zasieki?

6. Co budują lub naprawiają saperzy?

7. Jakie punkty zwykle atakuje nieprzyjaciół?

8. Kiedy wojsko atakuje, a kiedy się wycofuje?

9. Czym zabiera się rannych?

10. Jakie papiery powinien mieć żołnierz przy sobie?

11. Jaką broń ma pluton broni towarzyszącej?

12. W jaki sposób czołgi wspierają natarcie piechoty?

Part III - Topic of conversation

1. Proszę opowiedzieć jak kompania przeprowadza się przez rzekę.

2. Jak jest uzbrojona kompania saperów?

3. Jakie zadania mają saperzy?

LESSON 80

Military Interpreting Practice # 5

1. I see from your papers that you are an engineer.

Tak, jestem saperem od sierpnia, 1953 roku.
2. In what army branch did you serve before that?

Do sierpnia byłem w piechocie.
3. What unit do you belong to?

3-cia kompania, 1-szy baon, 2-gi pułk saperów.
4. What job did you have?

Byłem zastępcą d-cy plutonu.
5. What is the full strength of the platoon?

1 oficer i 44 żołnierzy.
6. How many squads does the platoon consist of?

Pluton składa się z drużyny d-cy i 3-ech drużyn saperskich.
7. What is the strength of the company?

5 oficerów i 183 żołnierzy.
8. What type (kind) of equipment and arms does the company have?

W kompanii jest 137 karabinów, 6 LKM kaliber 7.62, 2 KM kal. 9.3 i 3 czołgi.
9. I didn't know that an engineer company had tanks.

Tak, mamy czołgi, bo my jesteśmy kompanią saperów w dywizji pancernej.
10. What else is in the company besides this?

Są jeszcze 3 granatniki ppanc i 25 samochodów.
11. Are there pistols in the company?

Jest 25 pistoletów; oficerowie i podoficerowie mają pistolety.
12. What kind of mines does the company have?

To zależy od zadania, ale przeważnie przeciwpancerne.
13. Could you tell me something about these mines?

Niestety na minach się nie znam; wiem tylko, że miny których używaliśmy w ostatnim tygodniu mo-

- gły zniszczyć nawet ciężkie czołgi.
14. How long does engineer school last?
- Do pułku przychodzą żołnierze po 8-mio tygodniowym szkoleniu. W pułku wyszkolenie jeszcze trwa od 6-ciu do 10-ciu tygodni.
15. How many engineer regiments are there in an armored division?
- W dywizji pancерnej nie ma pułku saperów; jest tylko baon saperów.
16. You said before that you belong to the 2nd engineer regiment.
- Tak, to prawda, ale baony z naszego pułku są w trzech różnych dywizjach.
17. Do you know in which ones?
- O ile pamiętam, to w 2-giej, 7-mej i 13-tej.
18. To which division is the 1st battalion attached (assigned)?
- My jesteśmy przydzieleni do 2-giej dywizji pancерnej.
19. And what is the organization of the engineers like in an infantry division?
- Prawie taka sama jak u nas.
20. However, there must be some difference, because you said "almost the same as with us".
- Tak, jest różnica w stanie ludzi i w sprzęcie. Nasza drużyna ma 11 ludzi, a w dywizji piechoty drużyna ma 12 ludzi.
21. And how about the armament?
- My mamy trochę silniejsze uzbrojenie, np. kompania saperów w dywizji piechoty nie ma czołgów, a my mamy 3.
22. Is there any kind of bridge-building (mostowy) equipment in the battalion?
- Tak, w każdym baonie jest kompania mostowa, która ma sprzęt potrzebny do budowania ciężkich mostów.

LESSON 80

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Suspecting him of the theft of important documents I didn't want to leave him alone in the office.
2. Retreating quickly the enemy had no time to take his killed and wounded.
3. While interrogating the POW I smoked about forty cigarettes.
4. Mary sat all day in the garden warming herself in the sun.
5. While talking with the Nowaks I noticed that Mrs. Nowak coughed a lot.
6. The police found out from Miss Tokarz that Mr. & Mrs. Nalepa were hiding the man who stole Mrs. Bartosiewicz's car.
7. Miss Drozd went to France with Mr. & Mrs. Pokorny.
8. I heard a lot about Mr. & Mrs. Miller from their granddaughter, Miss Woźniak.

Part II

If tape recorders are not available to students translate the following sentences. If tape recorders are available to students record the translation of the following sentences:

1. Yesterday, I got a letter from Miss Kozakiewicz.
2. Very often while going to the office I give a lift to Mrs. Musiał and Mrs. Minkiewicz.

3. I talked with Mrs. Kowalik about Miss Nowak.
4. Somebody stole ten zlotys from Miss Malec.
5. Mr. & Mrs. Pająk were sitting in the movie behind Mr. Wójtowicz.

LESSON 80

Vocabulary

atakować, i. (zaatakować, p. atakuje zaatakuje atakuje zaatakuje)	- to attack
bród, m. brodu, gen. s.	- ford
cicho	- silently, be quiet, quietly
dokument, m. dokumentu, gen. s.	- document
forsować, i. (sforsować, p. forsuje sforsuje forsuje sforsuje)	- to effect a passage by force
głęboki, głęboka, głębokie	- deep
głęboko	- deeply, deep (as adv.)
mimo	- in spite of
nacierać, i. (natrzeć, p. nacieram natrę nacieram natrę)	- to attack (by land forces)

ponieść straty, p. (ponosić straty, i. - to suffer losses poniosę " ponoszę " poniesie " ponosi ")	
ponton, m. pontonu, gen. s.	- pontoon
przecinać, i. (przeciąć, p. przecinam przetnę przecina przetnie)	- to cut
przenieść, p. (przenosić, i. przeniosę przenoszę przeniesie przenosi)	- to shift, to trans- port (by hand), to transfer
przeprowiać się, i. (przeprowić się, p.- przeprowiam się przeprowię się przeprowia się przeprowi się)	- to cross (a body of water or mountains)
przyczółek, m. przyczółka, gen. s.	- bridgehead
sekunda, f.	- second
starszy sierżant	- master sergeant
strata, f.	- loss, casualty
sytuacja, f.	- situation
utonać/zatonać, p. (tonać, i. utoną/zatoną toną utonie/zatonie tonie)	- to drown, to sink (in- transitive)
wspierać, i. (wespierać, p. wspieram wesprę wspiera wesprze)	- to support
wstrzelać się, p. (wstrzeliwać się, i. - to zero-in wstrzelam się wstrzeliwuję się wstrzela się wstrzeliwuje się)	
wycofać (się), p. (wycofywać /się/, i. - to retreat, to with- wycofam (się) wycofuje /się/ wycofa (się) wycofuje /się/)	draw
wykrywać, i. (wykryć, p. wykrywam wykryję wykrywa wykryje)	- to detect
znać się na czymś (łóc.)	- to know about some- thing, to be familiar with something

LESSON 81

Grammar Perception Drill

DECLINABLE ACTIVE PARTICIPLE

Imperfective verb: jechać
(frequentative)

jada	+ cy	=	jadący (człowiek) (człowiek, który jedzie)
↑	↑		
3rd pers. pl. present tense	m.		
jada	+ ca	=	jadąca (kobieta) (kobieta, która jedzie)
	↑		
	f.		
jada	+ ce	=	jadące (dziecko) (dziecko, które jedzie)
	↑		
	n.		

- M. Człowiek jadący pociągiem powinien mieć bilet.
F. Kobieta jadąca pociągiem powinna mieć bilet.
N. Dziecko jadące pociągiem powinno mieć bilet.

Part I

Instructor:

Kto powinien mieć bilet?

Kto powinien mieć bilety?

Instructor:

Ten człowiek jedzie do Warszawy.
To jest człowiek, który jedzie
do Warszawy.
Dla kogo jest ten list?

Komu pan dał list?
Kogo pan o tym zawiadomił?
Z kim pan rozmawiał?
O kim pan mówi?

Instructor:

Człowiek, kobieta, dziec-
ko. (as above)

Ludzie, kobiety, dzieci.
(as above)

Students:

Ten list jest dla człowie-
ka jadącego do Warszawy.
Ten list jest dla człowie-
ka, który jedzie do Warszawy.

Ta kobieta jedzie do Warszawy.
To jest kobieta, która jedzie
do Warszawy.
Dla kogo jest ten list?

Ten list jest dla kobiety
jadącej do Warszawy.
Ten list jest dla kobiety,
która jedzie do Warszawy.

Komu pan dał list?
Kogo pan o tym zawiadomił?
Z kim pan rozmawiał?
O kim pan mówi?

To dziecko jedzie do Warszawy.
To jest dziecko, które jedzie
do Warszawy.
Dla kogo jest ten list?

Ten list jest dla dziecka
jadącego do Warszawy.
Ten list jest dla dziecka,
które jedzie do Warszawy.

Komu pan dał list?
Kogo pan o tym zawiadomił?
Z kim pan rozmawiał?
O kim pan mówi?

Ci oficerowie jadą do Warszawy.
To są oficerowie, którzy jadą
do Warszawy.
Dla kogo są te listy?

Te listy są dla oficerów
jadących do Warszawy.
Te listy są dla oficerów,
którzy jadą do Warszawy.

Komu pan dał te listy?
Kogo pan o tym zawiadomił?
Z kim pan rozmawiał?
O kim pan mówi?

Te panie jadą do Warszawy.
To są panie, które jadą do
Warszawy.
Dla kogo są te listy?

Te listy są dla pań jadą-
cych do Warszawy.
Te listy są dla pań, które
jadą do Warszawy.

Komu pan dał listy?
Kogo pan o tym zawiadomił?
Z kim pan rozmawiał?
O kim pan mówi?

Part II

Instructor:

Kucharka, która dziś gotuje
nam obiad jest stara.

Która kucharka jest stara?

Czyj jest ten garnek?

Komu jest gorąco?

Kogo pan widzi w kuchni?

Z kim dziecko rozmawia?

O kim mówiła pani Adamska?

Students:

Kucharka gotująca nam
dziś obiad jest stara.
Ten garnek jest kuchar-
ki gotującej nam dziś
obiad.

Kucharce gotującej nam
dziś obiad jest gorąco.
Widzę kucharkę gotującą
nam dziś obiad.

Dziecko rozmawia z ku-
charką gotującą nam
dziś obiad.

Pani Adamska mówiła o
kucharce gotującej nam
obiad.

Instructor:

Dziecko, które gra w piłkę jest chore.

Które dziecko jest chore?

Do kogo pan teraz mówi?

Komu pan dał cukierka?

Kogo pan pytał o adres?

O kim mówi matka?

Dywan, który leży na podłodze, jest nowy.

Który dywan jest nowy?

Bez czego jest zimno w nogi?

Czemu pan się przygląda?

Co pan widzi?

Czym pan się interesuje?

O czym mówi sprzedawca?

Ta rzeka, która płynie na południe, jest
szeroka.

Która rzeka jest szeroka?

Czego pan szuka na mapie?

Czemu pan się przygląda?

Co pan fotografował?

Gdzie pan łowił ryby?

Drzewo, które rośnie przed domem,
daje owoce.

Które drzewo daje owoce?
Z którego drzewa ma pan owoce?
Co pan widzi?
Czym pan się interesuje?

Oficer, który przesłuchiwał jeńców,
był bardzo zmęczony.

Kto był bardzo zmęczony?
Dla kogo są te dokumenty?
Komu dał pan papierosy?
Kogo pan zna?
Z kim pan rozmawiał?
O kim mówimy?

Part III

Require students to change the following sentences according to the pattern below:

Instructor:

Student mówiący po polsku pojechał do Polski.

Students:

Student, który mówi po polsku pojechał do Polski.

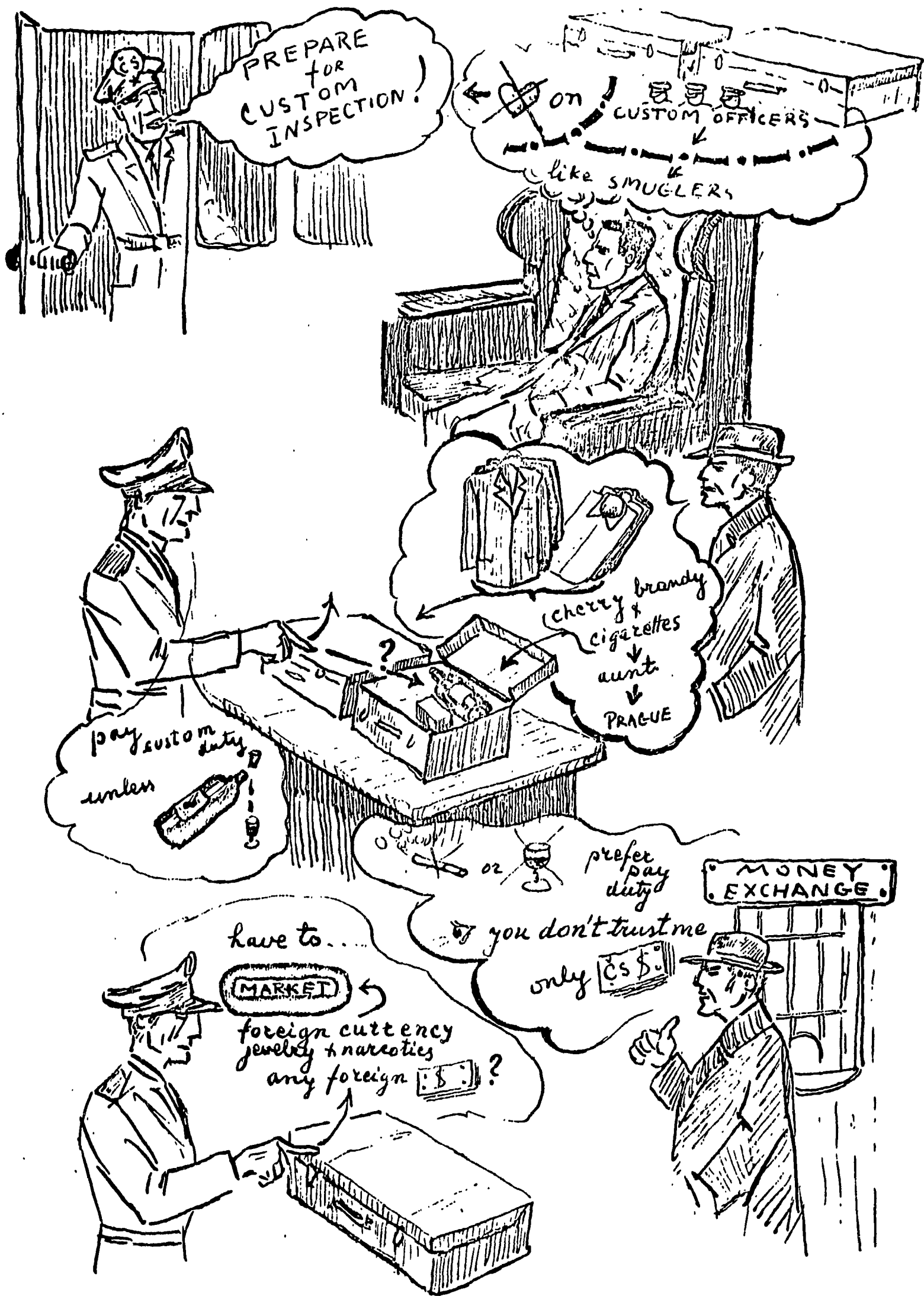
Instructor:

Student mówiący po polsku pojedzie do Polski.
Plutonowy rozmawiający z oficerem jest moim dowódcą.
Plutonowy rozmawiający z oficerem był moim dowódcą.
Plutonowy rozmawiający z oficerem będzie moim dowódcą.
Inżynier pracujący w fabryce ma dużo pieniędzy.
Ten murarz budujący dom pracuje osiem godzin.
Ten klient kupujący ubranie jest wysoki.
Państwo młodzi jadący za granicę są szczęśliwi.
Ta dziewczyna pijąca mleko jest szczupła.
Ta sąsiadka wieszająca bieliznę ma dużo dzieci.
Hotel stojący w rogu pokoju jest wygodny.
Batalion walczący na tym odcinku będzie miał duże straty.
Domek stojący w ogrodzie był ładny.
Krowa dająca mleko musi być dobrze karmiona.
Kura dająca jajka musi jeść dużo ziarna.
Taksówka jadąca na lotnisko miała wypadek.
Rakieta oświetlająca przedpole paliła się długo.

Ciężarówka wioząca żołnierzy wjechała do koszar.
Lampa stojąca na stole daje więcej światła niż lampa
wiesząca na ścianie.
Umocnienia znajdujące się na przedpolu dawały dobrą
osłonę.
To jest pióro należące do Basi.
Książka leżąca na stole jest Bolka.
Człowiek jadący na urlop musi mieć sporo pieniędzy.
Znam tę kobietę kupującą gazety.
Kierowca jadący szybko przejechał kurę.
Ludzie mający czas mogą dużo czytać.
Człowiek pracujący w nocy musi spać w dzień.
Widziałem chłopców palących papierosy.

Part IV

If time permits drill Part I and Part II reversing the
parts. The student's part is taken by the instructor
and vice versa.

LESSON 81

Dialog (At the custom house)

C.: Czeski urzędnik celny
P.: Pasażer

C.: Proszę przygotować się do rewizji celnej!

P.: (do siebie) Nie lubię tych rewizji na granicy. Urzędnicy rewidujący obchodzą się z przejeżdżającymi granicę jak z przemytnikami.

C.: Proszę otworzyć tą walizkę.

P.: Mam tu ubrania i bieliznę.

C.: A ta butelka i to pudełko?

P.: To jest polska wiśniówka, a to są papierosy.

C.: Czy pan to wiezie dla siebie, czy dla kogoś?

P.: Kolega pracujący ze mną w biurze prosił mnie, żebym dał te rzeczy jego ciotce mieszkającej w Pradze.

C.: Dobrze, ale za te rzeczy musi pan zapłacić cło, chyba że pan otworzy butelkę i napije się trochę wiśniówki.

P.: Nie jestem palący i nie piję. Wolę zapłacić cło.

C.: Proszę jeszcze pokazać tamtą walizkę.

P.: Widzę, że pan mi nie ufa.

C.: Musimy dokładnie rewidować wszystkie rzeczy, bo na czarnym rynku jest dużo obcej waluty, biżuterii i narkotyków. Czy ma pan obcą walutę?

P.: Tylko czechosłowacką, wszystkie inne pieniądze wymieniłem już przy okienku.

LESSON 81

Grammar Analysis

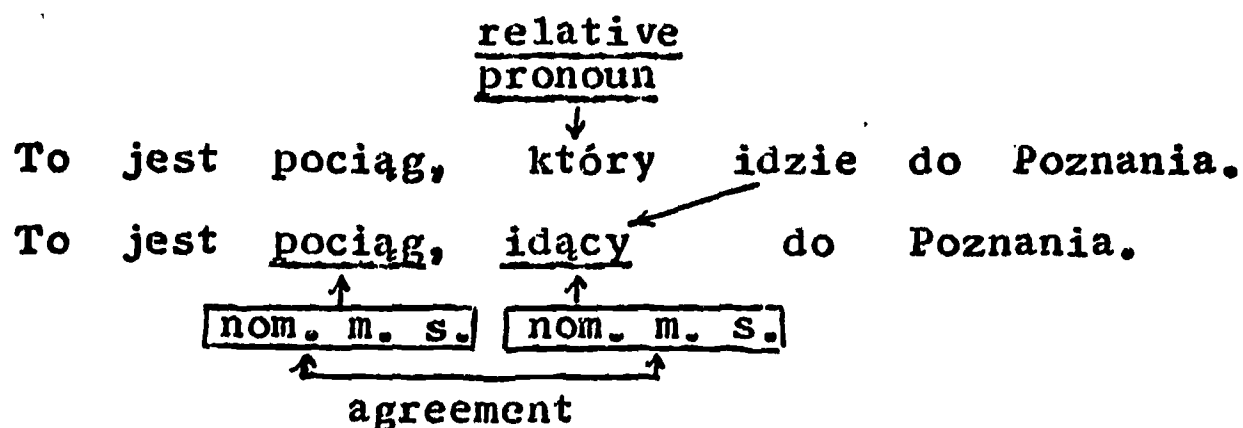
THE DECLINABLE ACTIVE PARTICIPLE

The declinable active participle is formed by attaching the endings -cy, -ca, -ce to the third person plural of the present tense of an imperfective or a frequentative verb.

<u>Infinitive</u>	<u>3rd pers. present tense</u>	<u>The declinable active participle</u>
pisać, i.	(oni) piszą	piszący (m.) pisząca (f.) piszące (n.)
chodzić, fr.	(oni) chodzą	chodzący (m.) chodząca (f.) chodzące (n.)

The declinable active participle has the form of an adjective and is declined like one. This participle is used to replace a relative subordinate clause in which the relative pronoun is the subject of such a clause. The participle must be formed from the verb of the subordinate clause and must agree in gender, case and number with the noun it qualifies,

e.g.:

This is the train which goes to Poznań.

This is the train going to Poznań.

The declinable active part ciple of the verb być is będący, będąca, będące,

e.g.:

Wszyscy ludzie będący w tym domu w czasie pożaru zginęli.

- All the people being at the time of the fire in this house, perished.

LESSON 81

Structural Drill

Part I

Require students to change the following sentences according to the pattern below:

Instructor:

Students:

W biurze jest człowiek,
który szuka pracy.
Kto jest w biurze?

W biurze jest człowiek szuka-
jący pracy.
Człowieka szukającego pracy.
Człowiekowi szukającemu pracy.
Człowieka szukającego pracy.
O człowieku szukającym pracy.
Z człowiekiem szukającym pracy.

Czyje są te listy?
Komu pan chce pomóc?
Kogo pan widział w biurze?
O kim pan pisze?
Z kim pan rozmawiał?

Instructor:

Oficer, który prowadził natarcie, został ranny.

Który oficer został ranny?
Czyj jest ten rewolwer?
Komu nie dano pomocy?
Kogo żołnierze lubią?
O kim mówił dowódca?
Pod czyim dowództwem żołnierze weszli do miasta npla?

Pociągi, które przybywają z Krakowa, mają spóźnienie.

Które pociągi mają spóźnienie?
O jakich pociągach pan mówi?

Widzę żołnierzy, którzy strzelają z różnych
postaw.

Kogo pan widzi?
Z jakiej postawy ten żołnierz strzela? (kłę-
czeć)
Z jakiej postawy tamten żołnierz strzela?
(stać)
Z jakiej postawy oni strzelają? (leżeć)

To jest profesor, który zna wiele języków.

Kto to jest?
O którym profesorze mówisz?

W poczekalni byli pacjenci, którzy czekali
na doktora.

Kto był w poczekalni?
Komu sekretarka dała gazety?
Z kim rozmawiała sekretarka?

W biurze jest teraz jakiś człowiek, który
potrzebuje pieniędzy.

Z kim rozmawia dyrektor?
Komu dyrektor daje pieniądze?

W biurze jest robotnik, który naprawia lampy.

Kto jest w biurze?
Czyje są te narzędzia?

W biurze jest robotnik, który reperuje tele-
fony.

Kto jest w biurze?
Przy kim stoi sekretarka?

W biurze jest buchalter, który sprawdza
książki.

Kto jest w biurze?
Kogo pan widział w biurze?

Milicjant rozmawia z kupcem, który sprzedaje
samochody.

Z kim rozmawia milicjant?

Kogo aresztuje milicjant?

Milicjant rozmawia z pasażerami, którzy jadą bez biletu.

Z kim rozmawia milicjant?

Kogo aresztuje milicjant?

Żołnierz, który rozwijał drut kolczasty, skaleczył się.

Kto się skaleczył?

Widzę tam chłopca, który przybija obraz.

Kogo pan widzi?

Kto robi dużo hałasu?

Ksiądz rozmawiał z człowiekiem, który umierał.

Z kim rozmawiał ksiądz?

Przy kim stał ksiądz?

Za kogo ksiądz odmawiał modlitwę?

Szukam sekretarki, która umie dobrze pisać na maszynie.

Której sekretarki pan szuka?

Jaka sekretarka szuka pracy?

Z którą sekretarką pan mówił?

Szukam oficera, który dowodzi pierwszą kompanią.

Którego oficera pan szuka?

Który oficer zginął?

Na pokładzie statku stoją osoby, które biorą udział w wycieczce.

Kto stoi na pokładzie?

Których osób pan szuka?

Komu pan daje te kwiaty?

Na wagonie, który przewozi rannych jest czerwony krzyż.

Na którym wagonie jest czerwony krzyż?

Które wagony mają czerwony krzyż?

Do którego wagonu pan wszedł?

Robotnicy, którzy pracują w fabryce należą do związku.

Którzy robotnicy należą do związku?
O jakich robotnikach ja mówię?

Nad rzeką widziałem saperów, którzy budowali most.

Jakich saperów pan widział nad rzeką?
Do jakich saperów pan został przydzielony?

Fotografuję dziewczynę, która klęczy w kościele.

Którą dziewczynę pan fotografuje?
Która dziewczyna jest ładna?

Przyszedł agent, który ubezpiecza domy.

Jaki agent przyszedł?
Komu pan musi dać pieniądze?
Z kim pan nie chce mówić długo?

Widzę podoficerów, którzy szkolą rekrutów.

Jakich podoficerów pan widzi?
Z kim rozmawia oficer?

Na polach widziałem gospodarzy, którzy uprawiali ziemię.

Kogo pan widział na polach?
Kto był na polach?

W domu została tylko kobieta, która sprząta mieszkanie.

Kto został w domu?
Kogo pan widział w domu?

Widzę konia, który ciągnie ciężki wóz.

Co pan widzi?
Który koń złamał nogę?

Lubię żołnierzy, którzy szybko wykonują rozkazy.

Jakich żołnierzy pan lubi?
Jakiego żołnierza pan lubi?
Komu pan ufa?

Przed oficerem stoją żołnierze, którzy składają przysięgę.

Kto stoi przed oficerem?
Kogo pan fotografuje?

W ogrodzie są kobiety, które sadzą kapustę.

Komu pan płaci 10 zł. dziennie?
Dla kogo Kowalska gotuje obiad?

W magazynie broni jest sierżant, który wydaje i odbiera karabiny.

Kto jest w magazynie broni?
Przed kim stoi rekrut?
Kogo nie zna rekrut?
Komu oddaje rekrut karabin?

Oddziały, które walczą na froncie potrzebują dużo amunicji.

Które oddziały potrzebują dużo amunicji?
Komu trzeba posłać dużo amunicji?
Dla kogo są te skrzynie amunicji?

Kupiłem lekarstwo pacjentce, która choruje na płuca.

Której pacjentce pan kupił lekarstwo?
Która pacjentka nie chce lekarstwa?
Dla kogo jest to lekarstwo?

Sierżant stoi obok oficera, który przesłuchuje jeńców.

Przed kim stoi sierżant?
Do kogo mówi sierżant?
Komu sierżant przyniósł meldunek?

Do pułku przyjechał oficer, który mówi po polsku.

Kto przyjechał do pułku?
Czyje są te polskie gazety?
Kogo wysłano z patrolem?

Na lotnisku widziałem kilka samolotów, które startowały.

Co pan widział na lotnisku?
Czego zdjęcie pan zrobił na lotnisku?

Nad rzeką spotkałem dzieci, które się
kąpały.

Jakie dzieci pan spotkał nad rzeką?
Z kim pan się bawił nad rzeką?
Komu pan dał ciastka?

Dzieci przeszkadzają matce, która gotuje
obiad.

Komu dzieci przeszkadzają?
Z kim dzieci chcą się bawić?

Dzieci przeszkadzają ojcu, który czyta
gazetę.

Komu dzieci przeszkadzają?
Obok kogo dzieci skaczą?

Dzieci przeszkadzają bratu, który uczy się
języka polskiego.

Komu dzieci przeszkadzają?
Przy kim dzieci bawią się w piłkę?

Dzieci przeszkadzają dziewczynie, która
myje podłogę.

Komu dzieci przeszkadzają?
Z kim dzieci chcą rozmawiać?
Kogo dzieci się nie boją?

Władek podaje wino gościowi, który lubi dużo
pić.

Dla kogo Władek kupuje wino?
Kto pije wino?

Tam stoi sierżant, który zapisuje dane o
rekrutach.

Kto tam stoi?
Do kogo mówi kapitan?
Komu kapitan daje teraz rozkazy?

Ksiądz pomaga lekarzowi, który bada rannych.

Komu ksiądz pomaga?
Obok kogo stoi ksiądz?

Przy lekarzu stoi sanitariusz, który
opiekuje się rannymi.

Kto stoi przy lekarzu?
Od kogo lekarz odbiera raport?
Z kim lekarz rozmawia?
Komu lekarz daje lekarstwa?

Fotografuje konia, który skacze przez
przeszkody.

Jakiego konia pan fotografuje?
Co jest na tej fotografii?

W tym hotelu mieszkają ludzie, którzy
mają dużo pieniędzy.

Jacy ludzie mieszkają w tym hotelu?
Kto może wynająć pokój w tym hotelu?
Jakich ludzi pan spotyka w tym hotelu?

W tym mieście jest dużo ludzi, którzy
przyjeżdżają tu na wakacje.

Jakich ludzi jest dużo w tym mieście?
O jakich ludziach mówił właściciel hotelu?
Komu pan sprzedaje fotografie?
Kto najwięcej wydaje tu pieniędzy?

Part II

Instructor:

Students:

Czy widziałeś kiedyś straż
ogniową, która gasiła pożar?

Tak, widziałem kiedyś
straż ogniową gaszącą
pożar.

Instructor:

Czy widziałeś kota, który wspina się na drzewo?
Czy masz brata, który służy w wojsku?
Czy widziałeś żołnierza, który rzuca granatem?
Czy znasz starą kobietę, która ma 100 lat?
Czy może być coś gorszego od deszczu, który
pada trzy tygodnie?
Czy widziałeś to dziecko, które śpi pod drzewem?
Czy znasz szewca, który nie pije?
Czy widziałeś żołnierzy, którzy ćwiczą na torze
przeszkód?
Czy są psy, które lubią jeść ryby?

Czy znasz kogoś, kto mówi po polsku?
Czy widziałeś kiedyś syna, który całuje
ojca w rękę?
Czy znasz bogatego człowieka, który udaje
biednego?
Czy chciałbyś mieć żonę, która liczy każdy
grosz?
Czy znasz tą dziewczynę, która leży w ogrodzie
na trawie?
Czy widziałeś tego małego chłopca, który pali
papierosy?
Czy masz takiego psa, który je tylko mięso?
Czy lubisz dziewczyny, które grają w karty co
wieczór?

Part III

If time permits drill Part I and Part II reversing the parts. The student's part is taken by the instructor and vice versa.

LESSON 81

Translation English - Polish

1. The whole field was lit up by enemy flares.
2. The man sent by me to HQs informed the major that we need more men.
3. I talked today with the prisoner interrogated yesterday by Sergeant Grzybowski, and I found out that he had not told the sergeant the truth about himself.
4. The young priest knelt among the killed and wounded and started to say a prayer.
5. The carpenter who will make the coffin for Mr. Cichocki came this morning to measure the deceased.
6. The man on the motorcycle was drunk and the driver of the truck did not know the traffic regulations; so they both collided with a big red car driven by a woman.
7. I saw a badly (seriously) damaged car in the ditch, but there was nobody in it.
8. The thief broke the window and entered my room.
9. He beat (up) the thief, tied him (up) and phoned the militia station.
10. The stolen money was hidden in the sleigh under the front rear seat.
11. During a trial in court witnesses must always tell the truth.
12. We don't have enough coal to heat the whole house, so we use only three rooms.

Translation
Polish - English

Przed kilkoma dniami Stefan Czajka wrócił z Ameryki. On był w Ameryce u brata, który tam mieszka od 1951 roku.

Podczas rewizji celnej na stacji granicznej, Czajka musiał otworzyć swoje walizki i pokazać urzędnikowi celnemu co w nich miał. Urzędnik chciał zobaczyć czy nie było czegoś w walizkach, za co Czajka musiałby zapłacić cło. W walizkach Czajka miał swoje osobiste rzeczy i prezenty dla rodziny i znajomych. Kiedy urzędnik celny zobaczył co tam było, powiedział: "O, widzę, że pan w Ameryce kupił ładne rzeczy. Widać, że dobrze się tam ludziom powodzi. U nas w Polsce takich rzeczy nie można dostać nawet na lekarstwo" (neither for love or money).

Brat Czajki jest pomocnikiem murarza i dostaje dwa i pół dolara za godzinę pracy. Kiedy Czajka powiedział to urzędnikowi, urzędnik nie chciał mu wierzyć, gdyż myślał, że brat Czajki jest przynajmniej dyrektorem jakiejś fabryki. Urzędnik celny chciał wiedzieć, jakie są zarobki robotników w Ameryce. Urzędnik nie interesował się tym, jakie są zarobki w dolarach czy w złotych, ale on chciał dowiedzieć się, jak długo trzeba pracować na bochenek chleba, na kilo soli, na parę butów, na parę spodni, na płaszcz i na pończochy dla żony. Jednym słowem, jak długo trzeba pracować w Ameryce na to wszystko, czego potrzebuje się codziennie, a co trudno dostać w Polsce. Czajka odpowiedział urzędnikowi, że rzeczy potrzebne codziennie można

w Ameryce dostać, nie za godziny pracy, ale za minuty. Na przykład: na paczkę papierosów brat Czajki pracuje cztery minuty, a na kilo cukru pięć minut. Urzędnik, z którym Czajka rozmawiał powiedział mu, że on ma 800 zł. na miesiąc i aby kupić litr mleka on musi pracować pół godziny, na jeden kilogram chleba czterdzieści minut, na jedno jajko piętnaście minut, a na kilogram masła aż jedenaście godzin. (Ceny z października, 1957 roku.)

Questions

1. Skąd Stefan Czajka wrócił przed kilkoma dniami?
2. Od kiedy brat Czajki jest w Ameryce?
3. Kiedy Czajka musiał otworzyć swoje walizki?
4. Komu Czajka musiał pokazać co miał w walizkach?
5. Co chciał zobaczyć urzędnik?
6. Co Czajka miał w walizkach?
7. Gdzie Czajka kupił ładne rzeczy?
8. Komu powodzi się dobrze w Ameryce?
9. Gdzie nie można dostać takich rzeczy nawet na lekarstwo?
10. Kim jest brat Czajki?
11. Ile dostaje za godzinę pracy brat Czajki?
12. Komu nie chciał wierzyć urzędnik celny?
13. Co myślał urzędnik celny?
14. O czym rozmawiali Czajka i urzędnik?
15. Co chciał wiedzieć urzędnik?
16. Czy urzędnik interesował się zarobkami w dolarach czy w złotych?

17. Czego urzędnik chciał się dowiedzieć?
18. Co odpowiedział Czajka urzędnikowi?
19. Jak długo pracuje brat Czajki na paczkę papierosów?
20. Jak długo pracuje brat Czajki na kilo cukru?
21. Ile ma na miesiąc urzędnik celny?
22. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić litr mleka?
23. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić kilogram chleba?
24. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić jedno jajko?
25. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić kilogram masła?

LESSON 81

Reading Text

Na statku płynącym z Ameryki do Gdyni było dużo pasażerów. Byli to Amerykanie jadący zwiedzić Europę i byli także Polacy, którzy po odwiedzeniu swoich rodzin w Ameryce byli w drodze powrotnej do domu. Między nimi była Tosia (Antonina) Szymańska, piękna dziewczyna z Warszawy. W czasie podróży na statku, Tosia poznała starszą panią mówiącą trochę po polsku. Zdała się, że była ona pochodzenia polskiego. Tosia często z nią rozmawiała. Kiedy statek przybył do Gdyni, pasażerowie wysiedli i zaczęła się długa rewizja celna. Podczas rewizji Tosia stała obok starszej pani. Urzędnik celny i jego pomocnik długo i dokładnie rewidowali rzeczy tej pani. Miała ona dużo pięknych i drogich rzeczy, ale ponieważ były one stare i używane nie zapłaciła za nie cła. Kiedy Tosia wychodziła z urzędu celnego spotkała ona znów tą samą starszą panią. Stała ona

przy taksówce i miała w ręce ładne pudełko. "Piękna dziewczyno" - powiedziała ona "proszę weź to pudełko. Jest w nim stara piękna biżuteria, która przyniesie ci szczęście". Zanim Tosia mogła coś powiedzieć starsza pani wsiadła do taksówki i odjechała.

Kiedy Tosia przyjechała do domu pokazała ojcu pudełko z biżuterią i opowiedziała jak je dostała. Ojciec natychmiast poszedł z nią do jubilera, żeby zapytać się ile ta biżuteria może kosztować. Jubiler długo oglądał biżuterię a potem zapytał się, skąd Szymańscy ją mają. Kiedy Tosia opowiedziała wszystko jak było jubiler zatelefonował na posterunek milicji. "Nie wierzę tej dziewczynie" - powiedział. "Ta biżuteria kosztuje przynajmniej 10.000 dolarów i nikt takich prezentów nie daje". Agent milicji, który przybył do sklepu, aresztował Tosię. Był on pewny, że Tosia ukradła tę biżuterię i teraz chce ją sprzedać w Polsce.

Ponieważ Tosia ciągle mówiła, że dostała tę biżuterię od jakiejś pani, milicja zaczęła szukać tej pani. Niestety między pasażerami wysiadającymi ze statku w Gdyni było dużo starszych pań i niektóre z nich tylko przejeżdżały przez Polskę i milicja nie mogła sprawdzić opowiadania Tosi. Tymczasem wszystkie gazety w Polsce zaczęły pisać o Tosi. W kilku gazetach były fotografie Tosi i biżuterii. Po paru dniach dwóch ludzi zgłosiło się na posterunek milicji w Warszawie. Jednym z nich był urzędnik celny, a drugim szofer taksówki w Gdyni. Urzędnik celny przypomniał sobie dokładnie, że w czasie rewizji widział w walizce jednej pani biżuterię znajdującą się teraz w rękach mi-

licji. Szofer taksówki miał coś więcej do powiedzenia. Przypomniał on sobie, że widział, jak przed urzędem celnym jakaś starsza Amerykanka dawała Tosi jakieś pudełko. Pamiętał on nawet, co ta pani do niej mówiła. Zawiózł on później tę panią na lotnisko. Milicja zwolniła Tosię z aresztu i oddała jej biżuterię. Ale tajemniczej pani milicja dotychczas nie znalazła.

Questions

1. Na którym statku było dużo pasażerów?
2. Jacy to byli pasażerowie?
3. Kto był między pasażerami będącymi w drodze powrotnej do domu?
4. Kogo poznała Tosia w czasie podróży na statku?
5. Jakiego pochodzenia była starsza pani?
6. Co się zaczęło, gdy statek przybył do Gdyni?
7. Obok kogo stała Tosia w czasie rewizji celnej?
8. Jak rewidował urzędnik celny rzeczy starszej pani?
9. Co miała starsza pani?
10. Dlaczego ona nie zapłaciła cła za te rzeczy?
11. Kiedy Tosia znów spotkała starszą panią?
12. Gdzie stała i co miała w ręce starsza pani?
13. Co ta pani powiedziała?
14. Dlaczego Tosia nie mogła nic powiedzieć?
15. Co zrobiła Tosia kiedy przyjechała do domu?
16. Do kogo poszedł natychmiast pan Szymański z Tosią?

17. O co zapytał jubiler Szymańskiego i Tosię?
18. Dokąd zatelefonował jubiler?
19. Czy jubiler wierzył Tosi?
20. Dlaczego jubiler nie wierzył Tosi?
21. Co zrobił agent milicji?
22. Czego był pewny agent milicji?
23. Dlaczego milicja zaczęła szukać starszej pani?
24. Kto był między pasażerami wysiadającymi w Gdyni?
25. Dlaczego milicja nie mogła sprawdzić opowiadania Tosi?
26. O kim zaczęły pisać wszystkie gazety?
27. Co było w kilku gazetach?
28. Kto zgłosił się po paru dniach na posterunek milicji?
29. Kim był jeden z tych ludzi, a kim był drugi?
30. Co sobie dokładnie przypomniał urzędnik celny?
31. Kto miał coś więcej do powiedzenia?
32. Co szofer taksówki sobie przypomniał?
33. Co on nawet pamiętał?
34. Dokąd zawiózł on tę panią?
35. Co zrobiła potem milicja?
36. Kogo milicja dotychczas nie znalazła?

LESSON 81

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Do czego ma przygotować się pasażer?
2. Czego nie lubi pasażer?
3. Gdzie odbywa się ta rewizja?
4. Kto obchodzi się z przejeżdżającymi granicę jak z przemytnikami?
5. Z kim urzędnicy rewidujący obchodzą się jak z przemytnikami?
6. Co urzędnik kazał otworzyć pasażerowi?
7. Co pasażer ma w walizce?
8. Gdzie były butelka i pudełko?
9. Co było w butelce?
10. Gdzie pasażer i kolega pracują?
11. O co prosił kolega pasażera?
12. Gdzie mieszka ciotka?
13. Za co pasażer musi zapłacić cło?
14. Kiedy pasażer nie będzie musiał zapłacić cła?
15. Co woli zrobić pasażer?
16. Co pasażer musiał jeszcze zrobić?
17. Co wie pasażer?
18. Komu urzędnik nie ufa?
19. Dlaczego urzędnik musi zrewidować wszystkie rzeczy?
20. Czego jest dużo na czarnym rynku?
21. Jaką walutę ma pasażer?

22. Gdzie pasażer wymienił pieniądze?

Part II - General Questions

1. Gdzie odbywają się rewizje?
2. Jak milicja walczy z przemytnikami?
3. Jakie papierosy pan pali?
4. Za co płaci się cło?
5. Kogo milicjanci rewidują?
6. Komu pan ufa?
7. Gdzie można schować narkotyki?
8. Co pan lubi pić?
9. Co można kupić na czarnym rynku?
10. Na jaką walutę pan wymienił złote?
11. Ile złotych pan dostał za dolara?
12. Przez jaką granicę pan przejeżdżał?

Part III - Conversational Situation

Na posterunku granicznym nad rzeką.

Jakiś gospodarz przychodzi do sierżanta i mówi, że dwóch przemytników było we wsi i że oni będą próbowali przejść przez granicę. Sierżant daje rozkazy żołnierzom. Przemytników trzeba złapać.

Osoby: Gospodarz, sierżant, pierwszy żołnierz, drugi żołnierz.

Po chwili.

Dwóch żołnierzy przyprowadza jednego przemytnika. Sierżant przesłuchuje go. Co znaleźli żołnierze przy przemytniku podczas rewizji? Jak przemytnicy chcieli przepa-

wieć się przez rzekę? Gdzie jest drugi przemytnik? Dla kogo oni pracują?

Osoby: Sierżant, przemytnik, pierwszy żołnierz, drugi żołnierz.

LESSON 81

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. The attacking enemy units suffered heavy losses.
2. In the light of the flare I saw two men cutting our barbed wire entanglements.
3. Seeing a drowning sailor I jumped into the water and swam towards him.
4. Major Jasiński was the commander of the artillery battalion supporting our attack.
5. The militiaman searching Fularski's suitcase found my aunt's jewelry hidden in a shoe.
6. I ordered my men to shoot at the enemy soldiers crossing the river on a pontoon.
7. We walked silently in the direction of the river hoping that the enemy would (will) not notice us.
8. I have something to tell you, Zosia, about your aunt from America.

9. The militia caught a smuggler bringing foreign currency, narcotics and stolen jewelry into the country.
10. Standing in the dark corridor I saw a woman, whom I had never seen before, coming (going) out of my apartment.

Part II

Write or record on tape, if tape recorders are available to students, a composition of no less than 75 words describing your first week in the army.

LESSON 81

Vocabulary

Ameryka, f.	- America
Amerykanka, f.	- an American (female)
biżuteria, f.	- jewelry, jewels
celny, celna, celne	- custom (as adj. , referring to tolls only, accurate, (referring to shooting)
celnie	- accurately (referring to shooting)
ciotka, f.	- aunt
cło, n.	- customs, custom duty
czechosłowacki, czechosłowacka, czechosłowackie	- Czechoslovakian
czeski, czeska, czeskie	- Czech, Bohemian
dolar, m. dolara, gen. s.	- dollar
Europa, f.	- Europe

garaż, m. garażu, gen. s.	- garage
jubiler, m.	- jeweler
mieć coś do powiedzenia	- to have something to say
narkotyk, m. narkotyku, gen. s.	- narcotic, dope
obchodzić się z (+instr.), i. (obejść się, p. obchodzę się obejdem się obchodzi się obejdzie się)	- to treat, to handle
obcy, obca, obce (obcy człowiek)	- foreign, alien - (stranger)
okienko, n.	- window (teller's), small window
otworzyć, p. (otwierać, i. otworzę otwieram otworzy otwiera)	- to open
(the participle otworzony is not used instead otwarty is used)	
pomocnik, m.	- helper, assistant
powrotny, powrotna, powrotne	- return (as adj.), back
Praga, f.	- Prague, capital of Czecho- slovakia, also a borough of Warsaw
przemytnik, m.	- smuggler
rewidować, i. (zrewidować, p. rewiduję zrewiduję rewiduje zrewiduje)	- to inspect, to search, to revise
ufać, i. (zaufać, p. ufam zaufam ufa zaufa)	- to trust
urząd, m. urzędu, gen. s.	- office, bureau
waluta, f.	- currency

wiśniówka, f.

- cherry brandy, vodka with
cherry juice

LESSON 82

Grammar Perception Drill

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES

Root verb - to walk, to go
(general meaning)

Frequentative

chodzić

chodzę

Imperfective

iść

idę

Perfective

pójść

pójdę

Derivative verbs
(specific meaning)

Imperfective

wychodzić - to walk out

↑

prefix

wychodzę

Perfective

wyjść

↑

prefix

wyjdę

Prepositions

z

wchodzić - to walk in

wchodzę

wejść

wejdę

do
(na)

schodzić - to walk down

schodzę

zejść

zejdę

z
(na)

prychodzić - to come
walking

przychodzę

pryjść

przyjdę

do
(na)

przechodzić - to walk
across

przechodzę

to walk
by

przejść

przejdę

przez
(koło)

odchodzić - to walk away

odchodzę

odejść

odejdę

od

(z)

podchodzić - to approach

podchodzę

podejść

podejdę

do

(pod)

dochodzić - to walk up to

dochodzę

dojść

dojdę

do

Use special verb of motion cartoons (folder) labeled "A. walking" and "B. driving". Both cartoons should be displayed in the classroom, one under the other.

Require students to answer the following questions pointing at picture #1 of the cartoon A and then at the picture #1 of the cartoon B then again #2 A and #2 B and so on.

Part I

Instructor:

Cartoon

Students:

Skąd wychodzi ten człowiek?

1 A - dom

Ten człowiek wychodzi z domu.

Skąd wyjeżdża ten człowiek?

1 B - garaż

Ten człowiek wyjeżdża z garażu.

Przez co przechodzi ten człowiek?

2 A - most

Przez co przejeżdża ten człowiek?

2 B

Od czego odchodzi ten człowiek?

3 A - most

Od czego odjeżdża ten człowiek?

3 B

Skąd schodzi ten człowiek?

4 A - góra

Skąd zjeżdża ten człowiek?

4 B

Dokąd przychodzi ten człowiek?

5 A - dom

Dokąd przyjeżdża ten człowiek?

5 B

Dokąd wchodzi ten człowiek?

6 A - dom

Dokąd wjeżdża ten
człowiek?

6 B - garaż

(Replace "ten człowiek" by: pan, ja, ty, on, ona, ono,
my, wy, oni one)

Part II

Drill according to the preceding pattern using the past tense
(p.):

Skąd wyszedł ten człowiek?
Skąd wyjechał ten człowiek?
etc.

Part III

Drill according to the pattern in Part I using the future tense
(p.):

Skąd wyjedzie ten człowiek?
Skąd wyjdzie ten człowiek?
etc.

Part IV

Drill according to the pattern in Part I using the past tense
(i.):

Skąd często wychodził ten człowiek?
Skąd często wjeżdżał ten człowiek?
etc.

Part V

Drill according to the pattern in Part I using the future tense
(i.):

Skąd on będzie często wychodził?
Skąd on będzie często wjeżdżał?
etc.

Part VI

Use cartoon A (walking):

Skąd wychodzi ten człowiek? dom
Skąd wyszedł ten człowiek? "

Przez co przejdzie ten człowiek? most
Przez co przechodzi ten człowiek? "
Przez co przeszedł ten człowiek? "

Od czego odejdzie ten człowiek?	most
Od czego odchodzi ten człowiek?	"
Od czego odszedł ten człowiek?	"

Skąd zejdzie ten człowiek?	góra
Skąd schodzi ten człowiek?	"
Skąd zeszedł ten człowiek?	"

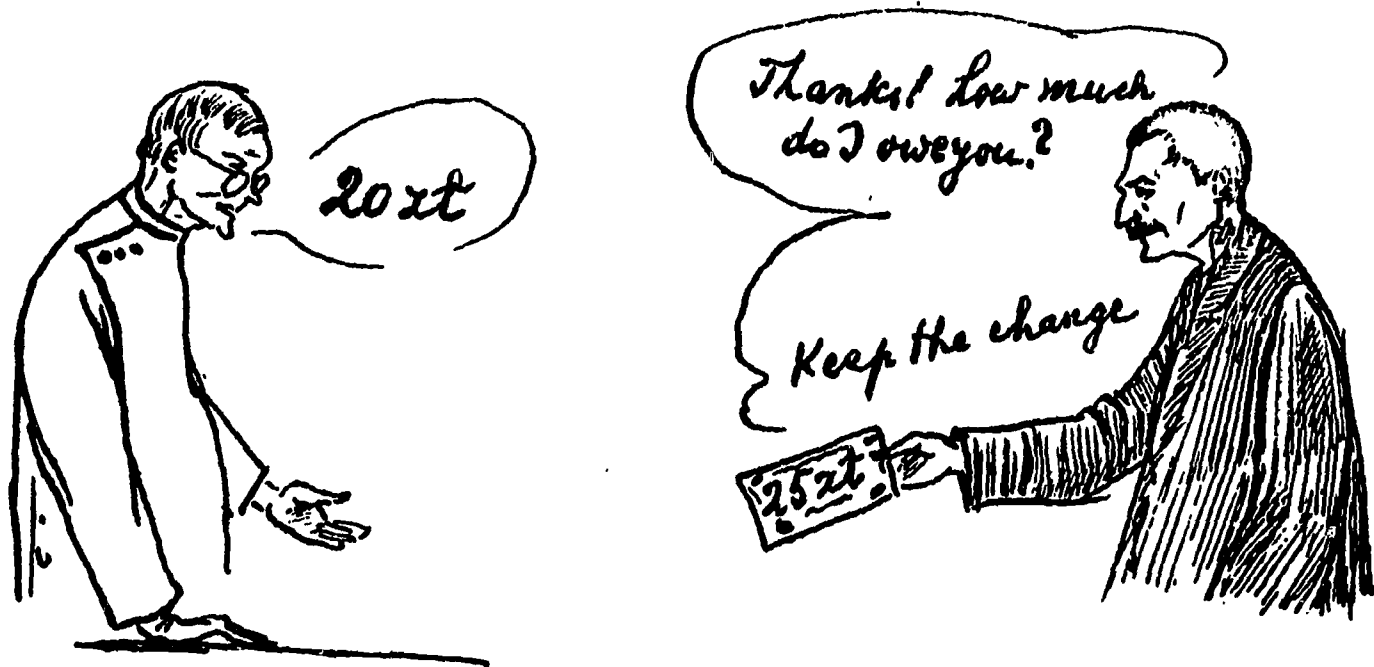
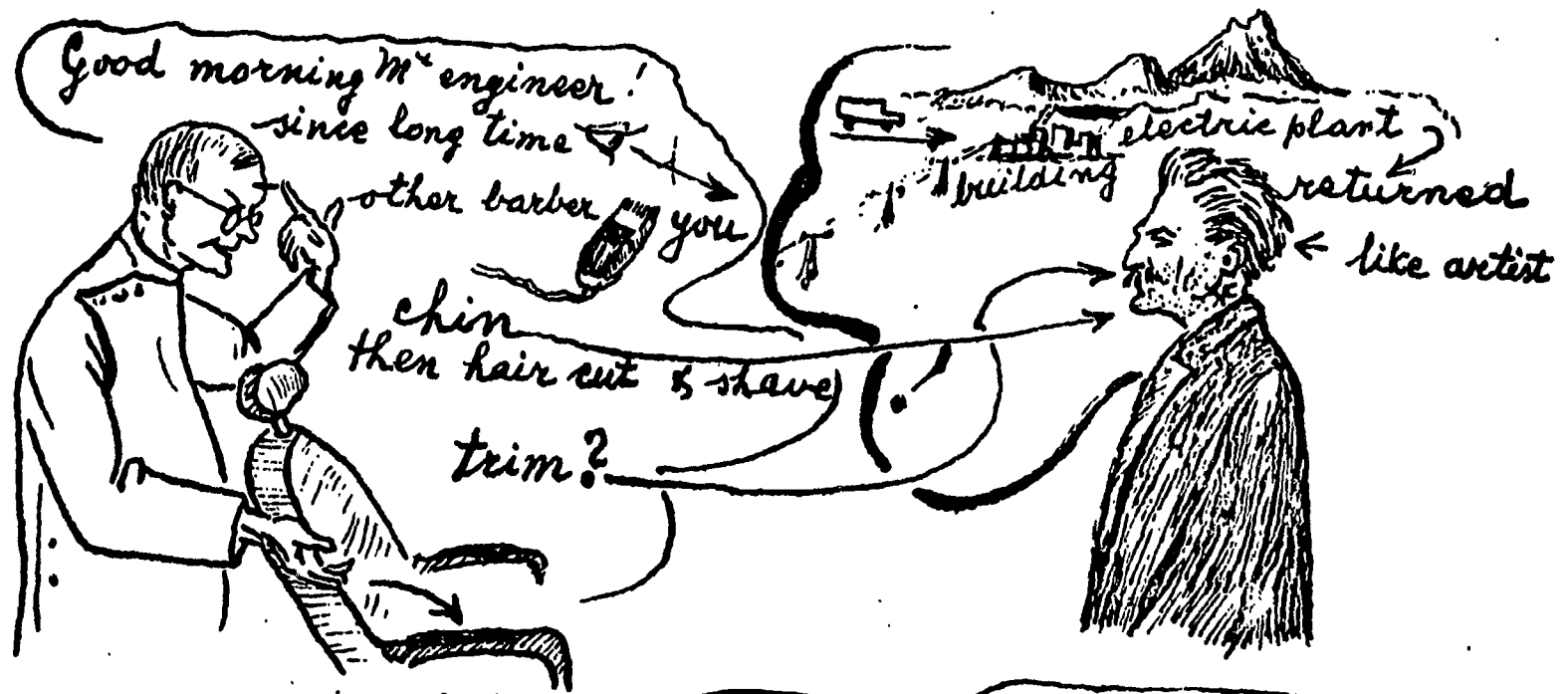
Dokąd przyjdzie ten człowiek?	dom
Dokąd przychodzi ten człowiek?	"
Dokąd przyszedł ten człowiek?	"

Dokąd wejdzie ten człowiek?	dom
Dokąd wchodzi ten człowiek?	"
Dokąd wszedł ten człowiek?	"

Part VII

Drill according to the pattern in Part VI the verb "wyjeżdżać" and use the cartoon "B driving";

Skąd wyjeżdża ten człowiek?
Skąd wyjechał ten człowiek?
Przez co przejedzie ten człowiek?
etc.

LESSON 82

Dialog (At the barber)

K.: Klient
P.: Fryzjer

K.: Dzień dobry!

P.: Dzień dobry panu inżynierowi! Dawno już pana nie widziałem. Myślałem już, że jakiś inny fryzjer pana strzyże.

K.: Musiałem wyjechać w góry, gdzie buduję elektrownię. Właśnie wróciłem stamtąd. Jak pan widzi włosy mam długie jak artysta.

P.: No i broda też mocno zarośnięta. Więc prawdopodobnie pan sobie życzy strzyżenie i golenie.

K.: Owszem, proszę mnie ostrzyc i ogolić.

P.: Proszę siadać. Czy wąsy także przystrzyc?

K.: Tak. Niech pan tylko uważa przy goleniu, gdyż mam jakiś wrzód na szyi koło ucha.

P.: Niech się pan nie boi. Mam doskonały krem do golenia. Kupiłem ostatnio także ostre brzytwy. Czy skropić panu włosy, a może umyć panu głowę?

K.: Nie, dziękuję, gdyż bardzo się spieszę.

P.: Zaraz skończę, tylko jeszcze nożyczkami wyrównam na bokach.

K.: Dziękuję. Ile się należy?

P.: Jak zwykle 20 zł.

K.: Tu jest 25 zł. Resztę proszę zatrzymać.

LESSON 82

Grammar Analysis

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES

A root verb is a verb which denotes an action or a state in the most general terms.

A derivative (verb) is a verb which derives from a root verb and denotes a particular sort of the action or state expressed by the root verb. In Polish the derivative verbs are formed from the root verbs by adding a prefix. In English they are formed by adding a preposition after the verb (or a prefix).

<u>Root verb</u>	<u>prefix</u>	<u>Derivative verb</u>
to give		to give <u>back</u> (preposition)
dawać, i. dać, p.	<u>od-</u>	<u>oddawać</u> , i. <u>oddać</u> , p.
to bind, to tie		to <u>un</u> bind, to untie, to solve
wiązać, i. związać, p.	<u>roz-</u>	<u>rozwiązywać</u> , i. <u>rozwiązać</u> , p.

All verbs of motion (see L.67, Vol.VII, p.142) have numerous derivatives. Since all verbs of motion have three aspects (imperfective, frequentative and perfective) it is necessary to know how these derivatives from such verbs are formed.

Derivative verbs always have only two aspects: the imperfective and perfective.

The imperfective aspect of a derivative verb is formed from the frequentative aspect of the root verb (plus the new prefix).

The perfective aspect of a derivative verb is formed from the perfective aspect of the root verb (the old prefix replaced by the new one).

Root verb to go, to walk

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
chodzić	iść	pójść
ja chodzę		ja pójdę ←
	<u>Derivative verb</u>	
	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
	odchodzić	odejść
	ja odchodzę	ja odejdę ←

All derivatives derived from the same root verb follow the same pattern of conjugation:

e.g.:

- Ten pociąg odchodzi o piątej. - This train leaves at 5 o'clock.
 Ten pociąg przychodzi o piątej. - This train arrives at 5 o'clock.
 Ten pociąg odejdzie o piątej. This train will leave at 5 o'clock.
 Ten pociąg przyjdzie o piątej. - This train will arrive at 5 o'clock.

The following list of derivatives illustrates what change of meaning the verb is subject to if it takes a particular prefix.

Below are the most commonly used derivatives of the verb - to go (on foot), to go (by means of transportation), to run:

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	
<u>w</u> ychodzić	wyjść	- to go (walk) <u>out</u> , to leave
<u>wy</u> jeżdżać	wyjechać	- to go (drive) <u>out</u> , to leave
<u>wy</u> biegać	wybiegnąć (wybiec)	- to run <u>out</u>
<u>w</u> chodzić	wejść	- to <u>enter</u> (walking), to come in, to ascend
<u>w</u> jeżdżać	wjechać	- to <u>enter</u> (driving), to drive in, to ascend
<u>w</u> biegać	wbiegnąć (wbiec)	- to run <u>into</u> , to ascend

<u>s</u> chodzić	zejść	- to descend, to go (walk) <u>down</u>
<u>z</u> jeżdżać	zjechać	- to descend, to go (drive) <u>down</u>
<u>z</u> biegać	zbiegnąć (zbiec)	- to run <u>down</u>
<u>pr</u> zychodzić	przyjść	- to come, to arrive (walking)
<u>pr</u> zyjeżdżać	przyjechać	- to come, to arrive (driving)
<u>pr</u> zybiegać	przybiegnąć (przybiec)	- to come running
<u>pr</u> zechodzić	przejść	- to <u>cross</u> (walking), to go through
<u>pr</u> zejeżdżać	przejechać	- to <u>cross</u> (driving), to go through, to run over
<u>pr</u> zebiegać	przebiegnąć (przebiec)	- to run <u>across</u> , to run through
<u>do</u> chodzić	dojść	- to go (walk) <u>up to</u> , to near, to reach (idiom: to succeed, to do something)
<u>do</u> jeżdżać	dojechać	- to go (drive) <u>up to</u> , to near, to reach
<u>do</u> biegać	dobiegnąć (dobiec)	- to run <u>up to</u> , to reach running
<u>od</u> chodzić	odejść	- to go (walk) away from
<u>od</u> jeżdżać	odjechać	- to go (drive) <u>away</u> from
<u>od</u> biegać	odbiegnąć (odbiec)	- to run <u>away</u> from
<u>pod</u> chodzić	podejść	- to approach (walking)
<u>pod</u> jeżdżać	podjechać	- to approach (driving)
<u>pod</u> biegać	podbiegnąć	- to approach (running)

To each of the above prefixes corresponds a preposition which is often used with the derivative verb,

e.g.:

<u>W</u> ychodzę	<u>z</u> kościoła.	- I am leaving the church. (I am walking out of the church.)
<u>W</u> chodzę	<u>do</u> kościoła.	- I am entering the church. (I am getting into the church.)
	<u>na</u> górę.	- I am going up.
<u>S</u> chodzę	<u>z</u> góry.	- I am descending the mountain. (I am going down from the mountain.)
	<u>na</u> dół.	- I am walking down.

Przychodzę do szkoły.

- I am coming to school.

Przechodzę { przez most.
koło mostu.

- I am going across the bridge.
- I am passing by the bridge.

Dochodzę do drzewa.

- I am walking up to the tree.

Podchodzę { do milicjanta.
pod most.

- I am approaching (walking) the policeman.
- I am about to go under the bridge.

Odjeżdżam { z Warszawy.
od bramy.

- I am going away from Warsaw.
(vague point of reference)
- I am going away from the gate.
(precise point of reference)

LESSON 82

Structural Drill

Use special visual aid known as "verb of motion wheel".
The instructor turns the wheel and points at the appropriate situation.

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co robi ten człowiek?

wychodzić z domu

On wychodzi
z domu.

Co on zrobił?

On wyszedł
z domu.

Co on zrobi?

przechodzić koło
domu

On przejdzie
koło domu.

wchodzić między domy
wchodzić za dom
wychodzić zza domu
przechodzić przez most
wchodzić do lasu
przechodzić przez las

wychodzić z lasu
dochodzić do domu
wchodzić do domu

Drill the above using pan, ja, ty, ona, my, wy, oni, one.

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Co robi ten kierowca?

wyjeżdżać z garażu

On wyjeżdża z garażu.

Co zrobił ten kierowca?

On wyjechał z garażu.

Co robi ten kierowca?

przejeżdżać koło fabryki

On przejedzie koło fabryki.

wjeżdżać za dom
wjeżdżać między domy
wyjeżdżać z za domu
wjeżdżać pod most
dojeżdżać do garażu

Drill the above using pan, ja, ty, ona, my, wy, oni.

Part III

Drill according to the pattern above verbs: biegać, biegnąć (biec), pobięgnąć (pobiec).

LESSON 82

Translation

English - Polish

1. Grzybowski's suitcase was inspected by a customs official (urzędnik) who found narcotics hidden in Grzybowski's shaving cream.
2. Grzybowski was very pale when he was saying: "I am sure that these narcotics were put into my suitcase by a smuggler."

3. Grzybowski was searched by two militiamen, and a small envelope full of dope was found in his belt.
4. Grzybowski took a sharp knife from the table, opened it quickly and threw it at one of the militiamen.
5. The militiaman was wounded in the neck, but in the end he caught Grzybowski.
6. Grzybowski was arrested and locked in a cell.
7. The next day a barber came to the cell. Half an hour later Grzybowski had neither beard nor mustache and his head was shaved.
8. Grzybowski was taken to a doctor, because he had an abscess in the left ear.
9. Wojciechowski had a big mustache, a long beard and dyed hair. He was an artist.
10. It is better never to trust anyone.
11. My new assistant and my daughter were walking along the river talking to each other.

Translation
Polish - English

Wczoraj Basia wyjechała z domu samochodem na zakupy. W chwili kiedy wyjeżdżała na ulicę musiała zatrzymać się, bo ulicą przejeżdżał tramwaj. Kiedy tramwaj przejechał, ona pojechała za tramwajem aż do rogu ulicy, na której była stacja benzynowa. Na stacji kupiła benzynę i pojechała do miasta. Kiedy dojechała do sklepu, w którym chciała robić zakupy, podszedł do

niej milicjant i kazał jej odjechać z tego miejsca, bo tam nie było wolno zatrzymywać się samochodom. Basia musiała odjeżdżać bardzo wolno, bo w tym czasie był już duży ruch na ulicy i musiała uważać, żeby kogoś nie przejechać. Po kilku minutach dojechała do miejsca, gdzie wolno było zostawić samochód na dwie godziny. Po zostawieniu samochodu, Basia przeszła na drugą stronę ulicy i szła chodnikiem oglądając wystawy sklepowe. Po pięciu minutach Basia doszła do domu towarowego i weszła przez boczne wejście do środka. Będąc w sklepie poszła do sprzedawcy, który sprzedawał bieliznę. Niestety nie znalazła takiej bielizny jakiej szukała i odeszła zła. Kiedy odchodziła zauważyła na drugim końcu sklepu swoją znajomą, z którą potem wyszła ze sklepu na ulicę. Kiedy przyjechał autobus, znajoma wsiadła do autobusu i odjechała. Po przejściu na lewą stronę ulicy, Basia weszła do innego sklepu, w którym kupiła sobie potrzebne rzeczy.

Questions

1. Czym Basia wyjechała z domu?
2. Kiedy Basia musiała zatrzymać się?
3. Co przejeżdżało ulicą?
4. Kiedy ona pojechała za tramwajem?
5. Gdzie była stacja benzynowa?
6. Kiedy podszedł do Basi milicjant?
7. Komu milicjant kazał odjechać?
8. Dlaczego milicjant kazał odjechać z tego miejsca?

9. Jak Basia odjeżdżała?
10. Dlaczego ona musiała odjeżdżać bardzo wolno?
11. Na co Basia musiała uważać?
12. Dokąd ona dojechała po kilku minutach?
13. Na jak długo wolno było zostawić w tym miejscu samochód?
14. Kiedy Basia przeszła na drugą stronę ulicy?
15. Co Basia oglądała idąc chodnikiem?
16. Dokąd Basia doszła po pięciu minutach?
17. Przez jakie wejście Basia weszła do środka?
18. Do kogo Basia podeszła?
19. Co sprzedawał sprzedawca?
20. Czego nie znalazła Basia?
21. Kogo Basia zauważyła na drugim końcu sklepu?
22. Z kim Basia wyszła ze sklepu?
23. Co wtedy przyjechało?
24. Czym znajoma odjechała?
25. Co Basia kupiła w innym sklepie?
26. Komu Basia kupiła potrzebne rzeczy?

LESSON 82

Reading Text.

Nazywam się Stanisław Rudnicki. W czasie wojny mieszkalem w dość dużym mieście w Polsce. Było to w czasie okupacji radzieckiej. W mieście tym miałem przyjaciela fryzjera, który nazywał się Benedykt Żurek. Żurek

był może nienajlepszym fryzjerem w mieście, ale na pewno najbardziej lubianym. W jego zakładzie było zawsze dużo ludzi, gdyż umiał on zainteresować swoich klientów różnymi opowiadaniem. Często też ludzie zachodzili do niego tylko po to, aby usłyszeć coś nowego, szczególnie o wojnie. Benek, bo tak go przyjaciele nazywali, był długo fryzjerem w wojsku i dlatego strzygł wszystkich krótko jak rekrutów. Nie lubię włosów krótko strzyżonych a więc zawsze prosiłem Benka, żeby mi tylko trochę przystrzygł włosy i ładnie wyrównał po bokach. Przychodziłem do niego zwykle wcześniej rano i zamiast czytać gazetę słuchałem jego opowiadań. Benek wszystko wiedział i miał dobre informacje.

Któregoś dnia kiedy wszedłem do zakładu Benka na fotelu fryzjerskim siedział już jakiś mężczyzna, którego Benek kończył golić. Nic w tym jeszcze nie było dziwnego tylko, że Benek nic nie mówił. Podniósł tylko lekko głowę i powiedział dzień dobry i to wszystko. Staralem się zacząć rozmowę, ale Benek ciągle nic nie mówił. Był bardzo blady więc myślałem, że jest chory. Nareszcie skończył on golić nieznanego mężczyznę, który szybko zapłacił i wyszedł. Na podłodze było dużo jasnych włosów. Benek nie prosił mnie jak zwykle, żebym usiadł na fotelu, ale podszedł do telefonu. Po chwili słyszałem jak mówił: "Hallo, czy to Wilk? Tu mówi Benek. Słuchaj Wilk, miałem tu przed chwilą ciekawego klienta. Przyjechał tu do mojego zakładu Bryndza, ten agent komunistyczny. Tak, ten z jasnymi długimi włosami, wąsami i brodą. Poznałem go natychmiast, gdyż kiedyś sekretarz naszej tajnej organizacji pokazał

mi jego fotografię. Tylko, że on już nie ma teraz jasnych włosów. Kazał się ostrzyć krótko i ufarbować włosy na czarno. Wąsy i brodę kazał sobie zgolić. Przed zakładem czekał na niego samochód. Pojechali tam w kierunku gór. Uważajcie. Do widzenia". I dopiero teraz Benek poprosił mnie bym usiadł na fotelu i zaczął opowiadać, a ja nareszcie zrozumiałem dlaczego Benek przedtem nic nie mówił.

Questions

1. Gdzie mieszkał Stanisław Rudnicki?
2. Kiedy on tam mieszkał?
3. W jakim mieście on mieszkał?
4. Jak się nazywał przyjaciel Rudnickiego?
5. Kiedy to było?
6. Kim był Benedykt Żurek?
7. Kto był zawsze w jego zakładzie?
8. Dlaczego w jego zakładzie było dużo ludzi?
9. Po co ludzie do niego często zachodzili?
10. Jak przyjaciele nazywali Żurka?
11. Dlaczego Benek strzygł wszystkich krótko jak rekrutów?
12. Kto nie lubił nosić włosów krótko strzyżonych?
13. O co zawsze prosił Rudnicki Benka?
14. Kiedy Rudnicki zwykle przychodził do Benka?
15. Dlaczego Rudnicki nie czytał w tym dniu gazety?
16. Kto siedział już na fotelu, kiedy Rudnicki wszedł do zakładu?

17. Czy Benek. coś mówił, gdy wszedł Rudnicki?
18. Co zrobił Benek, kiedy Rudnicki wszedł?
19. Co starał się zrobić Rudnicki?
20. Co myślał Rudnicki?
21. Dlaczego Rudnicki myślał, że Benek jest chory?
22. Co zrobił nieznany mężczyzna, kiedy Benek skończył go golić?
23. Czego było dużo na podłodze?
24. Do czego podszedł Benek?
25. Z kim rozmawiał Benek?
26. Kogo Benek miał przed chwilą w zakładzie?
27. Kim był Bryndza?
28. Jak on wyglądał?
29. Dlaczego Benek poznał go natychmiast?
30. Czego on jednak nie ma teraz?
31. Dlaczego on nie ma teraz jasnych i długich włosów?
32. Co sobie kazał zgolić agent?
33. Gdzie czekał na niego samochód?
34. Dokąd agent pojechał?
35. Co teraz zrobił Benek?
36. Co zrozumiał Rudnicki?

LESSON 82

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto z kim rozmawia w zakładzie fryzjerskim?
2. Kim jest klient?
3. Co myślał fryzjer?
4. Dokąd inżynier musiał wyjechać?
5. Co inżynier buduje w górach?
6. Skąd wrócił inżynier?
7. Kto ma takie długie włosy jak artysta?
8. Jaką brodę ma inżynier?
9. Co sobie życzy inżynier?
10. Co fryzjer musi przyszczyć?
11. Co inżynier ma na szyi?
12. Gdzie inżynier ma wrzód?
13. Jaki krem ma fryzjer?
14. Co ostatnio kupił fryzjer?
15. Jakie brzytwy kupił fryzjer?
16. O co zapytał się fryzjer inżyniera?
17. Dlaczego inżynier nie chce, aby mu skropić włosy?
18. Co jeszcze fryzjer musiał zrobić?
19. Ile się należy za strzyżenie i golenie?
20. Ile reszty zatrzymał fryzjer?

Part II - General Questions

1. Co buduje inżynier?
2. Dokąd pan wyjeżdża na wakacje?
3. Na jaki kolor można farbować sobie włosy?
4. Pod czyją okupacją jest teraz Berlin?
5. Co pana boli?
6. Czego używa fryzjer przy goleniu i stryżeniu?
7. Komu fryzjer przystrzygł włosy?
8. Jak się nazywa zakład, w którym robią ubrania?
9. Czym są zarośnięte brzegi rzeki?
10. Co można ufarbować?
11. Jakie przedmioty są ostre?
12. Kiedy ludzie są bladzi?
13. Jakie przedmioty znajdują się w zakładzie fryzjerskim?

Part III - Conversational Situation

1. Fryzjer mówi nowemu pomocnikowi, aby posprzątał w zakładzie, wyczyścił nożyczki, brzytwy, itd.

Osoby: Fryzjer, pomocnik.

2. Wchodzi klient, który ma brodę i długie włosy. Klient chce, żeby go nikt nie poznał.

Osoby: Klient, fryzjer

3. Po wyjściu klienta fryzjer woła milicjanta i mówi mu o dziwnym kliencie.

Osoby: Fryzjer, milicjant.

LESSON 82

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I entered the park at 8:15 a.m. I walked about the park for an hour and I left the park at exactly 9:20.
2. I ran down the hill. Then I saw that it was still early, so I crossed the bridge slowly looking at the boats on the river. I came to the office at seven fifty.
3. At last we flew out of the clouds but I saw that we wouldn't have enough gas to reach the airfield.
4. The militiaman found the artist sitting on the river bank half a kilometer from Mr. Kulesza's house.
5. Mr. Kulesza dyed his hair and his mustache, shaved off his beard, bought a car and left town.
6. Secret agent Bąk drove up the hill, stopped before the gate and waited. Five minutes later Mrs. Żurek and a man came out of the park. Bąk drove into the park, stopped and got out of the car.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Describe your walk, or drive from home to school using as many verbs of motion as possible.

LESSON 82

Vocabulary

artysta, m.	- artist
blady, blada, blade	- pale
bok, m. boku, gen. s.	- side
broda, f.	- chin, beard
brzytwa, f.	- razor
elektrownia, f.	- electric power station
ile się należy	- how much do I owe you
krem, m. kremu, gen. s.	- cream
nożyczki, pl. only nożyczek, gen. pl.	- scissors
okupacja, f.	- occupation
podnieść, p. (podnosić, i. podniosę podnoszę podniesie podnosi	- to lift, to raise, to pick up
przystrzyc, p. (przystrzygać, i. przystrzygę przystrzygam przystrzyże przystrzyga)	- to trim
rozwiązać, p. (rozwiązywać, i. rozwiążę rozwiązuje rozwiąże rozwiązuje)	- to unbind, to untie, to solve
skropić, p. (kropić, i. skropię kropię skropi kropi)	- to spray, to sprinkle

strzyc, i. (ostrzyc, p.
strzygę ostrzygę
strzyże ostrzyże)

- to give a haircut

szyja, f.

- neck

tajny, tajna, tajne

- secret

ucho, n.

- ear

uszy, nom. pl.

uszu, gen. pl.

ufarbować, p. (farbować, i.
ufarbuję farbuję
ufarbuję farbuję)

- to dye

wąs, m.

- mustache

wąsa, gen. s.

wąsy, nom. pl.

wrzód, m.

- abscess

wrzodu, gen. s.

wyrównać, p. (wyrównywać, i.
wyrównam wyrównuję
wyrówna wyrównuje)

- to even, to level

zakład, m.

- shop, establishment, institution

zakładu, gen. s.

zarosnąć, p. (zarastać, i.
zarosnę zarastam
zarosnie zarasta)

- to become covered with hair,
to overgrow

LESSON 83

Grammar Perception Drill

DECLENSION OF POLISH GEOGRAPHICAL NAMES

Part I Nouns

a/

Instructor:

Suggested names:

Students:

Jak się nazywa to
miasto (ta wieś, ta
miejscowość, to
osiedle)?

Kraków

To miasto nazywa się
Kraków.

Dokąd pan pojedzie?
Które miasto pan
zwiedził?

Pojadę do Krakowa.
Zwiedziłem Kraków.

Nad jakim miastem
pan leciał?
W jakim mieście pan
mieszkał?

Leciałem nad Krako-
wem.
Mieszkałem w Krako-
wie.

Szczecin
Lublin
Berlin

Toruń
Poznań
Wrocław

Gdańsk
Nasielsk
Serock
Majdanek

Warszawa
Mława

Gdynia
Łódź
Filadelfia

Wieliczka

Wisła

Rogowo
Wilno

b/

Jak się nazywa ta
miejscowość?

Młociny

Ta miejscowość na-
zywa się Młociny.

Skąd pan przyjechał?
Przez którą miejsco-
wość pan przejeżdżał?
Którą miejscowością
pan się interesuje?
Gdzie Bolek się uro-
dził?

Jak się nazywa to
miasto?
Skąd pan przyjechał?
(etc.)

Brody

To miasto nazywa się
Brody.
Przyjechałem z Brodów.

Katowice

Part II Adjectives

Instructor:

Suggested names:

Students:

Jak się nazywa ta
wieś?
Blisko której wsi
pan przejeżdżał?
Którą wieś pan zna?
Za którą wsią jest
pana pole?
W której wsi jest
szkoła?

Złota

Ta wieś nazywa się
Złota.

Głębokie
Zakopane

Part III Nouns + Adjectives

Instructor:

Suggested names:

Students:

Jak się nazywa ta
miejscowość?
Z jakiej miejsco-
wości pan przyjechał?
O którą miejscowość
pan pytał?
Którą miejscowością
pan się interesował?
W której miejscowości
pan się zatrzymał?

Nowa Wieś

Ta miejscowość nazywa
się Nowa Wieś.

Nowe Miasto
Nowy Sad
Białystok

Part IV Two adjectives

Instructor:	Suggested names:	Students:
Jak się nazywa to miasto?	Biała Podlaska	To miasto nazywa się Biała Podlaska.
Dokąd pan pojedzie?		
Które miasto pan lubi?		
Pod jakim miastem pan mieszkał?		
W którym mieście jest kino?		
	Wysokie Mazowieckie	

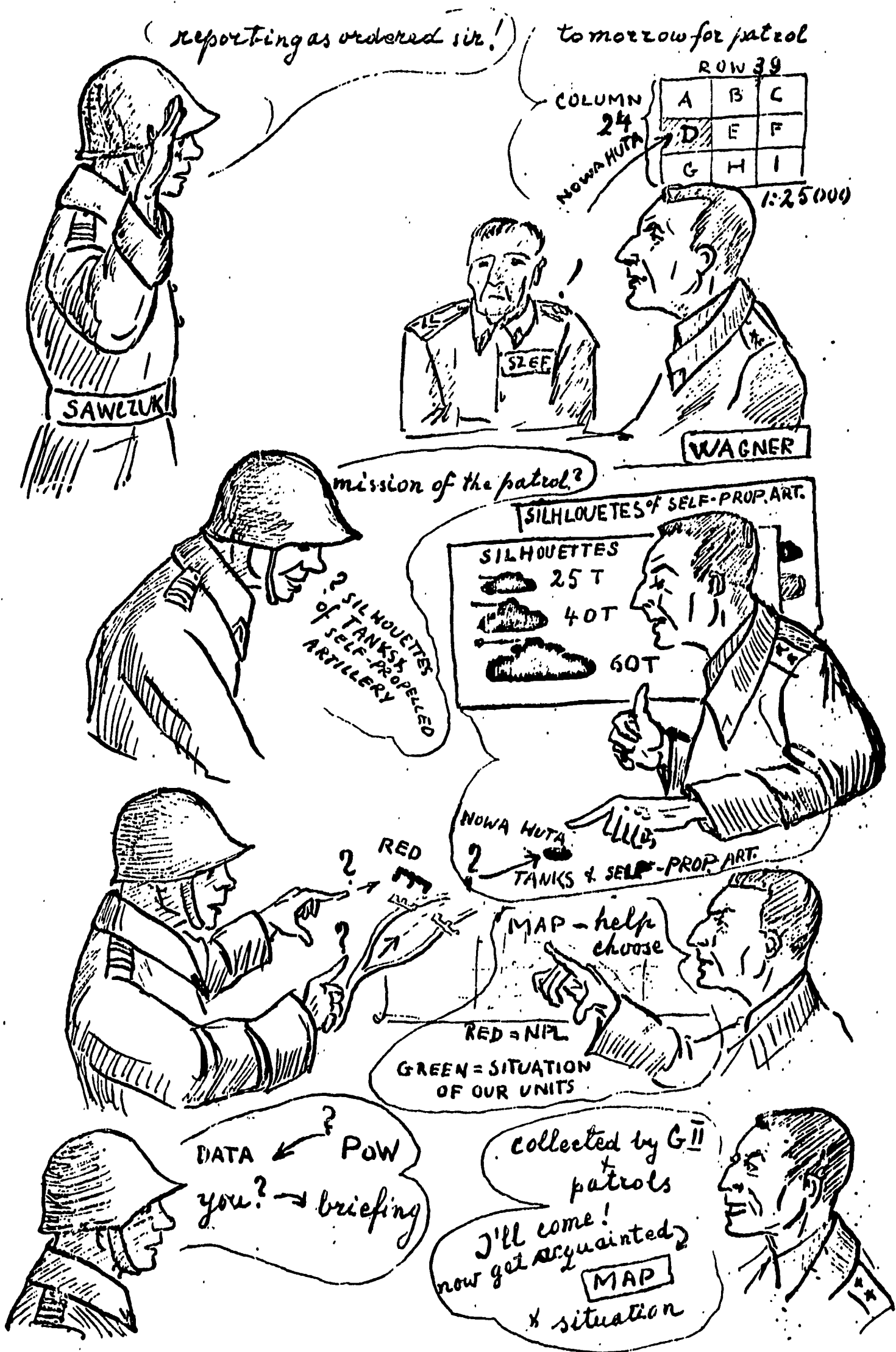
Part V Rzeki i góry

a/

Instructor:	Suggested names:	Students:
Jak się nazywa ta rzeka?	Wisła	To jest Wisła.
Wzdłuż której rzeki pan jechał?		
Przez jaką rzekę pan się przeprawiał?		
Nad jaką rzeką pan mieszka?		
W której rzece pan pływał?		
	Narew Bug	

b/

Jak się ta góra nazywa?	Biała	Ta góra nazywa się Biała.
Jak się te góry nazywają?	Tatry	
Z jakiej góry pan zjeżdżał?	Biała	
Przez jakie góry pan przejechał?	Tatry	
Na jaką górę pan wchodził?	Biała	
W jakich górach pan mieszkał?	Tatry	

LESSON 83

Dialog (Reconnaissance patrol)

Kpr.: Kpr. Sawczuk, drużynowy

Por.: Por. Wagner, d-ca plut.

Kpr.: Obywatelu poruczniku, kpr. Sawczuk melduje się na rozkaz.

Por.: Spocznij. Jutro rano pójdziecie na patrol. Szefie! Dajcie mi mapę 1:25.000, pas 39, słup 24-D. To jest mapa rejonu Nowej Huty.

Kpr.: Jakie jest zadanie patrolu?

Por.: W Nowej Hucie jest broń pancerna. Waszym zadaniem jest dowiedzieć się jakie czołgi są tam i czy jest też tam artyleria samobieżna.

Kpr.: Czy obywatel porucznik ma sylwetki czołgów i dział samobieżnych?

Por.: Tu jest tablica sylwetek. To jest czołg lekki - 25 ton, to jest średni - 40 ton, to ciężki - 60 ton. A to są sylwetki dział samobieżnych.

Kpr.: Czy droga, którą ma posuwać się patrol jest wyznaczona, czy mam ją sam wybrać?

Por.: Tu jest mapa i ją pomogę wam wybrać marszrutę.

Kpr.: Co znaczą te czerwone znaki na mapie?

Por.: Wszystko co jest oznaczone kolorem czerwonym odnosi się do npla, a zielonym oznaczamy położenie własnych oddziałów.

Kpr.: Czy te informacje pochodzą od jeńców?

Por.: Nie, to są wiadomości zebrane przez naszą "Dwójkę" i przez nasze patrole.

Kpr.: Czy obywatel porucznik będzie na odprawie patrolu?

Por.: Tak, przyjdę. A teraz zapoznajcie się z mapą i położeniem własnym i nieprzyjaciela.

LESSON 83

Grammar Analysis

DECLENSION OF POLISH NAMES OF PLACES

Names of Polish towns, villages, rivers, lakes, mountains and places can be either nouns or adjectives. Nouns can be either in singular or in plural.

Part I

Names of places which are nouns in singular, e.g.: Kraków, m., Warszawa, f., Wilno, n. are declined like any other masculine, feminine and neuter nouns in singular respectively,

e.g.:

Pojadę z Wilna do Warszawy - I will go from Wilno to Warsaw
a potem do Krakowa. and later to Kraków.

Names which are nouns in plural ending in -y, -ki, -gi can be declined either as masculine or feminine nouns in plural. There is no way for a student to know the gender. (Most of them are declined like feminine nouns).

e.g.: Brody, Skotniki

Nie znam Brodów. (m. ending)

Nie znam Skotników. (m. ending)

but Młociny, Rudniki, Tatry (Tatra mountains)

Nie znam Młocin. (f. ending)

Nie znam Rudnik. (f. ending)

Nie znam Tatr. (f. ending)

Names which are nouns in plural ending in -ce or -cze are declined like feminine nouns in plural,

e.g.: Katowice, Siemiatycze

Jadę do Katowic. (f. ending)

Jadę do Siemiatycz. (f. ending)

Names which are nouns in plural ending in -a are declined like neuter nouns in plural,

e.g.: Mościska.

Jadę do Mościsk. (n. ending)

When names are composed of two separate words, both nouns, both words are declined like any other pair of nouns,

e.g.: Busko Zdrój, Duszniki Zdrój

Jadę do Buska (n.) Zdroju (m.).

Jadę do Dusznik (f.) Zdroju (m.).

Part II

Names which are adjectives can be either feminine or neuter. They are declined like feminine or neuter adjectives respectively. Names with a neuter ending take the ending -em in the instrumental and locative cases,

e.g.: Kamienna (f.), Sucha (f.), Szczakowa (f.)

Przyjechałem z Kamiennej (f.).

e.g.: Zakopane (n.)

Jestem w Zakopanem.

Part III

Some names are composed of two separate words; an adjective and a noun. These names are declined like any other pair of adjective and noun (or noun and adjective). The adjective agrees in case and gender with the noun it qualifies,

e.g.: Nowy Sącz (m.), Grodzisk Mazowiecki (m.)

Jadę do Nowego Sącza.

e.g.: Nowa Huta (f.)

Jadę do Nowej Huty.

e.g.: Psie Pole (f.), Krosno Odrzańskie (n.)

Jadę do Psiego Pola.

Some names are composed of two separate words - two adjectives. Those names are declined like two adjectives,

e.g.: Biała Podlaska

Jadę do Białej Podlaskiej.

e.g.: Wysokie Mazowieckie

Jadę do Wysokiego Mazowieckiego.

Some names are compound words connected with a hyphen. Usually only the first part is used and declined,

e.g.: Skarżysko-Kamienna

Jadę do Skarżyska.

The name of a rather large Polish city, Białystok (and some others) changes each component part according to case:

Nom.:	Białystok (White Slope)
Gen.:	Białegostoku
Dat.:	Białemustokowi
Acc.:	Białystok
Instr.:	Białymstokiem
Loc.:	Białymstoku

The names of rivers and mountains are not accompanied by the words "river" or "mountain" as it is the case in English,

e.g.: Vistula River - Wisła
Tatra Mountains - Tatry

I swam in the Vistula River. - Kąpałem się w Wiśle.

Names of places when used in a military context are preceded by the abbreviation m. (miejscowość) and appear in the nominative case (in order to avoid misunderstanding),

e.g.:

Czołgi dojechały do m. Niegosławice.

LESSON 33

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested names:	Students:
Jak się nazywa to miasto (ta wieś)? Dokąd pan jedzie? Które miasto (wieś) pan zna? Którym miastem (wsią) pan się interesuje? Gdzie pan mieszka?	Lwów	To miasto nazywa się Lwów. Jadę do Lwowa. Znam Lwów. Interesuję się Lwowem. Mieszkam we Lwowie.

Sochaczew	Wilno
Lublin	Gniezno
Szczecin	Grajewo
Cieszyn	Zawiercie
Radom	Bielsko
Bytom	Radomsko
Gdańsk	
Pińsk	Brody
Płock	Kąty
Borysław	Bielany
Wrocław	Rudniki
Sandomierz	Puławy
Sosnowiec	Suwałki
Przemyśl	Rozłogi
Poznań	Niegosławice
Toruń	Gliwice
	Kielce
Krynica	Siedlce
Legnica	Racławice
Piła	Maciejowice
Wieliczka	Baranowicze
Hajnówka	Siemiatycze
Mława	Mościska
Warszawa	Pobiedziska
Gdynia	
Radość	Busko Zdrój
Bydgoszcz	Góra Kalwaria

Part II

Kamienna	Włoszczowa
Sucha	Limanowa
Szczakowa	

Part III

Nowy Sącz	Maków Mazowiecki
-----------	------------------

Aleksandrów Kujawski
Biały Kamień

Stoczek Łukowski
Ostrowiec Świętokrzyski

Stalowa Wola
Podkowa Leśna

Nowa Huta

Wysokie Litewskie

Psie Pole

Tarnowskie Góry

Białystok

Krasnystaw

Instructor:

Suggested names:

Students:

Której rzeki pan nie
widział?
Którą rzekę pan zna?
Którą rzeką pan płynął?
W której rzece pan się
kąpał?

Wisła

Nie widziałem Wisły.

Znam Wisłę.
Płynąłem Wisłą.
Kąpałem się w Wiśle.

Bug
Niemen
San

Wieprz
Dunajec

Warta
Odra
Nysa
Bzura

Noteć
Prypeć
Narew
Czarna Hańcza

Instructor:

Suggested names:

Students:

Dokąd pan jedzie na
urlop?
Które góry pan wi-
dział?
Którymi górami pan
się interesuje?
W których górach
pan mieszkał?

Tatry

Jadę na urlop w Tatry.

Widziałem Tatry.

Interesuję się Tatrami.

Mieszkałem w Tatrach.

Karpaty
Sudety
Pieniny

Beskidy
Karkonosze
Łysogóry

LESSON 83

Translation English - Polish

1. Mary did not believe that Bolek would come back until she saw him buying a return ticket to Warsaw.
2. The units attacking our positions consisted of two infantry companies and one heavy weapons company.
3. In spite of his long black beard I recognized the man talking to a member of our secret organization. It was Kolankowski.
4. Through my field glasses I saw our medics carrying several wounded on stretchers.
5. I saw a militiaman, with a gun in his hand, aiming at the escaping prisoner.
6. Taken unawares by our sudden attack the enemy column stopped.
7. Our agent confirmed the POW's information about the strength of the enemy's air force.
8. Our platoon proceeded carefully along the bank of the river.
9. I saw my aunt opening her window, so I ran away. I knew she would ask me about the brandy I had taken out of her closet.

Translation
Polish - English

Do trzeciej kompanii trzynastego pułku czołgów został przydzielony nowy oficer, ppor. Masłocha. On urodził się w Kamiennej, do szkoły podstawowej chodził w Nowym Sączu i w Rudniku nad Sanem, a liceum skończył w Nowej Hucie. Służbę wojskową odsługiwał w Białymstoku. Po dwu latach służby zasadniczej dostał się do szkoły oficerskiej w Białej Podlaskiej. Była to roczna szkoła. Po roku został oficerem. W stopniu podporucznika, jako dowódca plutonu, był na manewrach w rejonie Mościska - Brody. Manewry trwały sześć tygodni. Były to jego trzecie manewry, ale pierwsze w stopniu oficerskim. Na pierwszych manewrach był on szeregowcem, a na drugich był już kapralem i celowniczym dział 76 mm. Na tych manewrach pełnił funkcję dowódcy plutonu czołgów, a czasami nawet dowódcy kompanii czołgów. Po manewrach dostał urlop i pojechał na wczasy do Buska Zdroju. Na wczasach poznał ładną dziewczynę, która przyjechała tu aby odpocząć po roku pracy w Głębokiem.

Questions

1. Jaki przydział dostał ppor. Masłocha?
2. Gdzie urodził się Masłocha?
3. Gdzie Masłocha chodził do szkoły podstawowej?
4. Gdzie Masłocha skończył liceum?
5. Co on odsługiwał w Białymstoku?
6. Dokąd on dostał się po dwu latach służby zasadniczej?

7. Po jakim czasie Masłocha został oficerem?
8. W jakim stopniu Masłocha był na manewrach?
9. Gdzie odbywały się manewry?
10. Jak długo trwały manewry?
11. Jaki stopień on miał na pierwszych manewrach?
12. Kim Masłocha był na drugich manewrach?
13. Jaką funkcję on pełnił na trzecich manewrach?
14. Dokąd ppor. Masłocha pojechał na wczasy?
15. Gdzie ppor. Masłocha poznał ładną dziewczynę?
16. Skąd przyjechała ta dziewczyna?

LESSON 83

Reading Text (based on IMS #7)

Kapitan Kowalik, d-ca kompanii, w której służył strz. Szymonowicz, otrzymał z batalionu rozkaz wysłania patrolu rozpoznawczego na drugą stronę rzeki Warty. Zadaniem patrolu było zdobycie wiadomości o nieprzyjacielu. Kpt. Kowalik zawołał do siebie drużynowego trzeciej drużyny, kaprała Michałaka. Kapitan pokazał mu na mapie przy pomocy współrzędnych i znaków położenie wojsk własnych i położenie nieprzyjaciela. Potem powiedział mu, jakie zadanie ma patrol.

Kpr. Michałak, stary podoficer, zebrał żołnierzy, którzy mieli iść z nim na patrol i dokładnie objaśnił im zadanie patrolu. Oprócz tego powiedział im, co mają zabrać ze sobą, a co mają zostawić. Na mapie pokazał, dokąd patrol ma dojść i miej-

sce, gdzie się mają zebrać (to rally) jeśli któryś się zgubił. Przypomniał im, jak posługiwać się kompasem i podał marszrutę. Strz. Szymonowicz został wyznaczony na ten patrol. To był jego pierwszy patrol.

Następnego dnia rano patrol przekroczył własne linie i posuwał się ku liniom nieprzyjacielskim. Szymonowicz maszerował za d-cą patrolu i dokładnie obserwował teren około siebie. Patrol posuwał się tak, aby widzieć wszystko, ale aby nie być widzianym przez nieprzyjaciela. Patrol posuwał się wzdłuż miejsc zakrytych (defiladed), aby uniknąć spotkania (contact) z nieprzyjacielem. Po paru godzinach patrol zatrzymał się daleko na tyłach nieprzyjaciela w miejscu zasłoniętym przed obserwacją nieprzyjacielską. Po ubezpieczeniu się ze wszystkich stron przed zaskoczeniem Michałak i Szymonowicz zarośli obserwowali przez lornetkę teren, stanowiska nieprzyjacielskie i ruch na drogach w kierunku frontu. Oni zauważyli dużą kolumnę czołgów i samochodów jadących w kierunku Jedwabnego. Zobaczyli też dobrze przygotowane stanowiska do obrony stałej (sustained). Były tam bunkry i zamaskowane gniazda broni maszynowej. Po oznaczeniu na mapie miejsc, gdzie to wszystko się znajduje, patrol wrócił inną drogą przez Białą Wolę do własnych linii.

Po przybyciu kpr. Michałak zameldował d-cy kompanii co widział. Zdobyte wiadomości zostały wysłane do dowództwa dywizji. Dywizja zawiadomiła lotnictwo. Samolot rozpoznawczy został wysłany nad stanowiska nieprzyjacielskie i pi-

lot tego samolotu potwierdził wyniki rozpoznania. Następnie wystartowały samoloty, których zadaniem było zniszczenie kolumny nieprzyjacielskiej, posuwającej się w kierunku frontu.

Questions

1. Jaki rozkaz otrzymał kapitan Kowalik?
2. Dokąd miał wysłać patrol Kowalik?
3. Jakie było zadanie patrolu?
4. Przy pomocy czego pokazał kapitan Michalakowi położenie własne i npla?
5. Co wtedy zrobił kapral Michalak?
6. Co Michalak objaśnił żołnierzom?
7. Co Michalak powiedział żołnierzom?
8. Co Michalak pokazał na mapie swoim żołnierzom?
9. Dlaczego Michalak powiedział im, gdzie mają się zebrać?
10. Co Michalak przypomniał swoim żołnierzom?
11. Co podał Michalak żołnierzom?
12. Czy strzelec Szymonowicz był już przedtem na patrolu?
13. Kiedy patrol przekroczył własne linie?
14. Co Szymonowicz obserwował?
15. Jak patrol posuwał się?
16. Wzdłuż czego patrol posuwał się?
17. Dlaczego patrol posuwał się wzdłuż miejsc zakrytych?
18. W jakim miejscu patrol zatrzymał się?
19. Przed czym ubezpieczył się patrol?
20. Skąd Michalak i Szymonowicz obserwowali stanowiska npla?

21. Co oni obserwowali?
22. Co Michalak i Szymonowicz zauważyli?
23. W jakim kierunku posuwała się kolumna czołgów?
24. Co oni zobaczyli?
25. Kiedy patrol wrócił do własnych linii?
26. Przez jaką miejscowość szła droga do własnych linii?
27. Kiedy Michalak zameldował, co widział na patrolu?
28. Co zostało wysłane do dowództwa dywizji?
29. Co zrobiło dowództwo dywizji po otrzymaniu tych wiadomości?
30. Dokąd został wysłany samolot rozpoznawczy?
31. Co potwierdził pilot samolotu rozpoznawczego?
32. Co było zadaniem samolotów, które wystartowały?
33. W jakim kierunku jechała kolumna?

LESSON 83

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim jest Sawczuk?
2. Kim jest Wagner?
3. Jaką funkcję ma kapral Sawczuk?
4. Jaką jednostką dowodzi por. Wagner?
5. U kogo melduje się kapral Sawczuk?
6. Jaki rozkaz daje Wagner Sawczukowi?
7. Kiedy kapral Sawczuk ma iść na patrol?

8. Komu por. Wagner każe dać mapę?
9. Którą mapę Wagner kazał sobie podać?
10. Jakiej miejscowości była ta mapa?
11. O co zapytał kapral Sawczuk porucznika Wagnera?
12. O czyje zadanie zapytał kapral porucznika?
13. Jaka broń jest w Nowej Hucie?
14. Jakie zadanie dał Wagner Sawczukowi?
15. Czego miał się dowiedzieć Sawczuk?
16. Co chciał wiedzieć Wagner o broni pancernej znajdującej się w Nowej Hucie?
17. Jakiego rodzaju czołgi mógł mieć np1?
18. O co zapytał Sawczuk Wagnera?
19. Czy Sawczuk mówił do Wagnera "pan"?
20. Dlaczego Sawczuk pytał o sylwetki czołgów i dział samobieżnych?
21. Tablicę czego pokazał por. Wagner kapralowi?
22. Co było na tej tablicy?
23. Sylwetka jakiego czołgu była na tej tablicy?
24. Ile ton miał ten czołg?
25. Jaki to był czołg?
26. A ile ton miał średni czołg?
27. Sylwetki ilu czołgów były na tablicy?
28. Ile ton miał ciężki czołg?
29. Jakie jeszcze sylwetki były na tablicy?
30. Co Sawczuk chciał wiedzieć o drodze, którą miał posuwać się patrol?

31. Czy por. Wagner wyznaczył na mapie drogę, którą będzie szedł patrol?
32. W czym porucznik Wagner pomoże kapralowi Sawczukowi?
33. Co ma wybrać kapral Sawczuk?
34. O jakie znaki pytał Sawczuk Wagnera?
35. Na czym były te znaki?
36. Jakiego koloru były znaki na mapie?
37. Do kogo odnosiło się wszystko co było oznaczone kolorem czerwonym?
38. Jakim kolorem było oznaczone położenie oddziałów własnych?
39. Czyje położenie oznaczone było na mapie kolorem zielonym?
40. Czy to jeńcy dali informacje oznaczone na mapie?
41. Skąd pochodzą te informacje?
42. Kto zebrał te informacje?
43. Co zebrały patrole i "Dwójka"?
44. Co jeszcze chciał wiedzieć Sawczuk?
45. Na co przyjdzie porucznik Wagner?
46. Z czym ma zapoznać się kapral Sawczuk?
47. Z czym położeniem ma zapoznać się Sawczuk?

Part II - General Questions

1. Ilu ludzi jest zwykle w drużynie?
2. Ilu ludzi jest zwykle w plutonie?
3. Ile drużyn jest w plutonie?
4. Ile plutonów jest w kompanii?
5. Czym się ubezpiecza stanowiska obrony stałej?
6. Jak wygląda bunkier?

7. Jak czołgi posuwają się na front?
8. Co lotnictwo zwykle bombarduje?
9. Kto posługuje się kompasem?
10. Do czego strzelają żołnierze na strzelnicy?
11. Gdzie łatwo jest się zgubić?
12. Co zwykle jest zalesione?
13. Dlaczego staramy się zaskoczyć npla?
14. Kto zwykle chodzi na rozpoznanie?
15. Jak się posuwa wojsko w terenie, którego nie zna?
16. Skąd jest najlepiej obserwować npla?
17. Dlaczego czołgi unikają zarośli?
18. Ile ton może przewieźć ciężarówka?
19. Skąd pan pochodzi?
20. Skąd ja pochodzę?
21. Kto może opisać położenie npla?
22. Kto zwykle obserwuje npla?
23. Jakich żołnierzy sierżant wybiera na patrol?
24. Kiedy zasłaniamy okna?
25. Co to jest artyleria samobieźna?
26. Jakie rodzaje artylerii pan zna?

Part III - Topic of conversation

1. Jest pan dowódcą patrolu.

Jak pan musi się przygotować do tego zadania?

2. Jest pan na punkcie obserwacyjnym.

Co pan melduje?

pan widzi na przedpolu?

Co posuwa się drogą?

W jakim kierunku posuwa się kolumna czołgów?

LESSON 83

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. During the briefing Lieutenant Kowal showed us our itinerary on the map.
2. My reconnaissance platoon reconnoitered the hills south of Nisko.
3. The train leaves Winniki at 8 a.m.; it passes through Rawa without stopping and arrives in Czortków at 11 a.m.
4. A farmer from Słone told me that he had seen several strangers going in and coming out of a thicket on the right bank of the Narew.
5. The front line had run along the Narew several days before.
6. We sent out a reconnaissance plane. Soon the pilot reported over the radio: "Camouflaged enemy pillbox - coordinates 431457."
7. After photographing Stalowa Wola I flew over Charzewice, reached Rudnik and turned south, in order to avoid the

fire of enemy artillery located between Zbydniów and Sochy.

8. I was completely lost because I lost my compass. I didn't know in which direction I should go in order to get out of the forest.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe the conversation between Sawczuk and Wagner (Dialog 83) as told by Wagner.

LESSON 83

Vocabulary

bunkier, m. bunkra, gen. s.	- pillbox, bunker
kolumna, f.	- column, train
kompas, m. kompasu, gen. s.	- compass
lotnictwo, n.	- air force, aviation
marszruta, f.	- route, itinerary
objaśnić, p. (objaśniać, i. objaśnię objaśniam objaśni objaśnia)	- to explain, to clarify
obserwować, i. (zaobserwować, p. obserwuję zaobserwuję obserwuje zaobserwuje)	- to observe (to notice), to watch
odnosić się, i. (do+gen.) (odnieść się, p. odnoszę się odniosę się odnosi się odniesie się)	- to refer to, to treat

oznaczyć, p. (oznaczać, i. oznaczę oznaczam oznaczy oznacza)	- to mark, to appoint, to mean
pas, m. pasa, gen. s.	- row (map), belt, waist, stripe, strip
pochodzić, i. (no p.) pochodzę pochodzi	- to come, to originate, to derive, to descend
położenie, n.	- position, situation
posługiwać się, i. (no p. here) posługuje się posługuje się	- to use, to operate
posuwać się, i. (posunąć się, p. posuwam się posunę się posuwa się posunie się)	- to proceed, to advance, to move
potwierdzić, p. (potwierdzać, i. potwierdzę potwierdzam potwierdzi potwierdza)	- to confirm, to corroborate, to acknowledge
rozpoznanie, n.	- reconnaissance
słup, m. słupa, gen. s.	- column, post, pole
sylwetka, f.	- profile, silhouette
średni, średnia, średnie	- medium, average
tona, f.	- ton
uniknąć, p. (unikać, i. uniknę unikam uniknie unika)	- to avoid, to escape (some- thing)
współrzędna, f.	- coordinate
wybrać, p. (wybierać, i. wybiorę wybieram wybierze wybiera)	- to select, to choose, to elect
zakryć, p. (zakrywać, i. zakryję zakrywam zakryje zakrywa)	- to defilade (mil.), to cover
zarośla (pl) zarośli, gen. pl.	- brush, thicket, vegetation, foliage, shrubbery

zaskoczyć, p. (zaskakiwać, i. zaskoczę zaskakuje zaskoczy zaskakuje)	- to take aback, to surprise, to take (one) unaware
zasłonić, p. (zasłaniać, i. zasłonię zasłaniam zasłoni zasłania)	- to cover, to conceal, to protect, to screen, to veil
zgubić (się), p. (gubić /się/, i. zgubię (się) gubię /się/ zgubi (się) gubi /się/)	- to get lost, to lose (with possibility of recovery), to misplace
znak, m. znaku, gen. s.	- mark, sign, signal

LESSON 84

Grammar Perception Drill

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES (continued)

Root verb - to carry (in hand, on back), to bear

Frequentative

nosić

Imperfective

nieść

Perfective

(zanieść)
(ponieść)

Use special visual aid known as "verb of motion wheel".
The instructor turns the wheel and points at the appropriate
situation.

Part I

Instructor:

a/ Ten człowiek wnosi
walizkę z domu.
Co on teraz robi?

Ten człowiek przenosi
walizkę z jednego domu
do drugiego.
Co on teraz robi?

Ten człowiek przenosi
walizkę przez most.
Co on teraz robi?

Ten człowiek przynosi
walizkę do domu.
Co on teraz robi?

Ten człowiek wnosi
walizkę do domu.
Co on teraz robi?

Drill as above using: pan, my, wy, oni.

b/ Ten człowiek co-
dziennie wnosił
walizkę z domu.
Co on robił codziennie?

Students:

On wnosi walizkę
z domu.

On codziennie wno-
sił walizkę.

Ten człowiek codziennie
przenosił walizkę z jed-
nego domu do drugiego.
Co on robił codziennie?

Ten człowiek codziennie
przenosił walizkę przez
most.
Co on robił codziennie?

Ten człowiek codziennie
przynosił walizkę do
domu.
Co on robił codziennie?

Ten człowiek wnosił co-
dziennie walizkę do domu.
Co on robił codziennie?

Drill as above using: pan, ona, my, wy, oni, one.

c/ Ten człowiek będzie
codziennie wynosił
walizkę z domu?
Co on będzie robił?

Drill as in b/

Part II

Instructor:

Students:

a/ Ten człowiek wyniósł
walizkę z domu.
Co on zrobił?

On wyniósł walizkę
z domu.

Ten człowiek przeniósł
walizkę z domu do domu.
Co on zrobił?

Ten człowiek przeniósł
walizkę przez most.
Co on zrobił?

Ten człowiek przyniósł
walizkę do domu.
Co on zrobił?

Ten człowiek wniósł
walizkę do domu.
Co on zrobił?

Drill as above using: pan, ona, my, wy, oni, one.

b/ Ten człowiek jutro
wyniesie walizkę
z domu.

Co on jutro zrobi?

Drill as in a/

Part III Root verb - to convey (by vehicle), to transport

Frequentative

wozić

Imperfective

wieźć

Perfective

(zawieźć)

(powieźć)

Use the "verb of motion wheel". The instructor turns the wheel and points at the appropriate situation.

Instructor:

Students:

a/ Ten człowiek wywozi
walizki z garażu.

Co on robi?

On wywozi walizki
z garażu.

Ten człowiek przewozi
walizki z domu do domu.

Co on robi?

Ten człowiek zawozi
walizki za dom.

Co on robi?

Ten człowiek przewozi
walizki pod mostem.

Co on robi?

Ten człowiek wwozi
walizki do składu.

Co on robi?

b/ If time permits drill as above in the past (i. and p.)
and future (i. and p.) tenses.

Part IV Root verb - to fly

Frequentative

latać

Imperfective

lecieć

Perfective

polecieć

Use special cartoon ALS-55-20-4875 illustrating "flying".
The instructor points at the appropriate situation.

Instructor:	Picture to point at:	Students:
a/ Ten pilot odlatuje z lotniska. Co ten pilot robi?	(picture 1)	On odlatuje z lotniska.
Ten pilot przelatuje nad górą. Co ten pilot robi?	(picture 2)	
Ten człowiek widzi, że samolot nadlatuje. Co ten człowiek widzi?	(picture 3)	
Ten pilot wlatuje w chmury. Co ten pilot robi?	(picture 4)	
Ten pilot przelatuje przez chmury. Co ten pilot robi?	(picture 5)	
Ten pilot wylatuje z chmur. Co ten pilot robi?	(picture 6)	
Ten pilot oblatuje górę. Co ten pilot robi?	(picture 7)	
Ten pilot dolatuje do lotniska. Co ten pilot robi?	(picture 8)	
Ten pilot przylatuje na lotnisko. Co ten pilot robi?	(picture 9)	
b/ Ten samolot już odleciał z lotniska. Skąd ten samolot odleciał?	(picture 1)	On odleciał z lotniska.
Ten samolot już przeleciał nad górą. Nad czym ten samolot przeleciał?	(picture 2)	

Ten samolot już nad-
leciał nad miasto. (picture 3)
Nad co nadleciał ten
samolot?

Ten samolot już wle-
ciał w chmury. (picture 4)
W co wleciał ten samo-
lot?

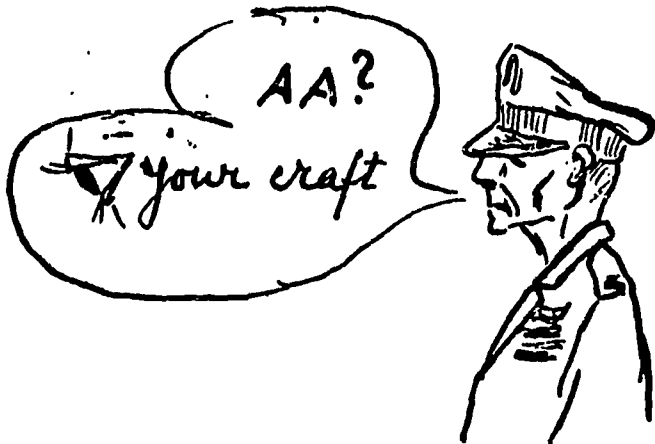
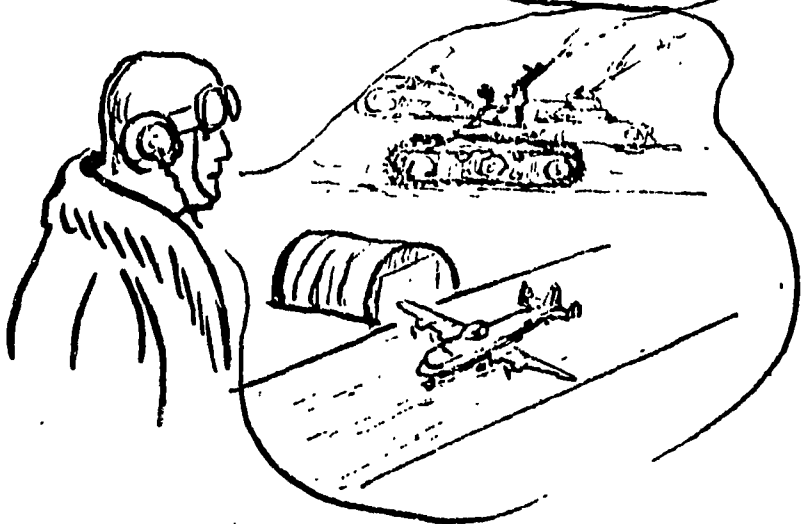
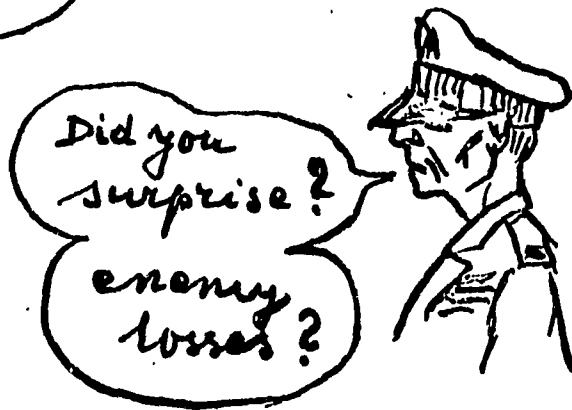
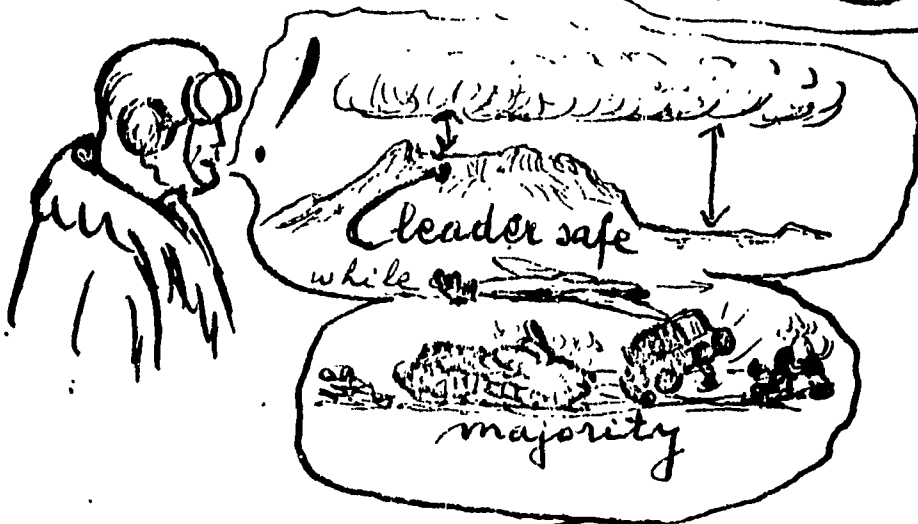
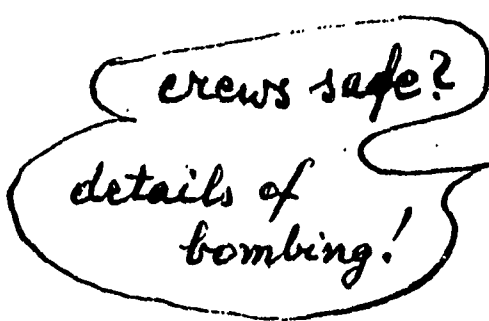
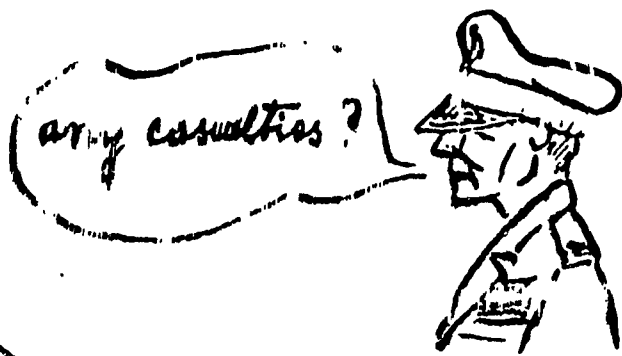
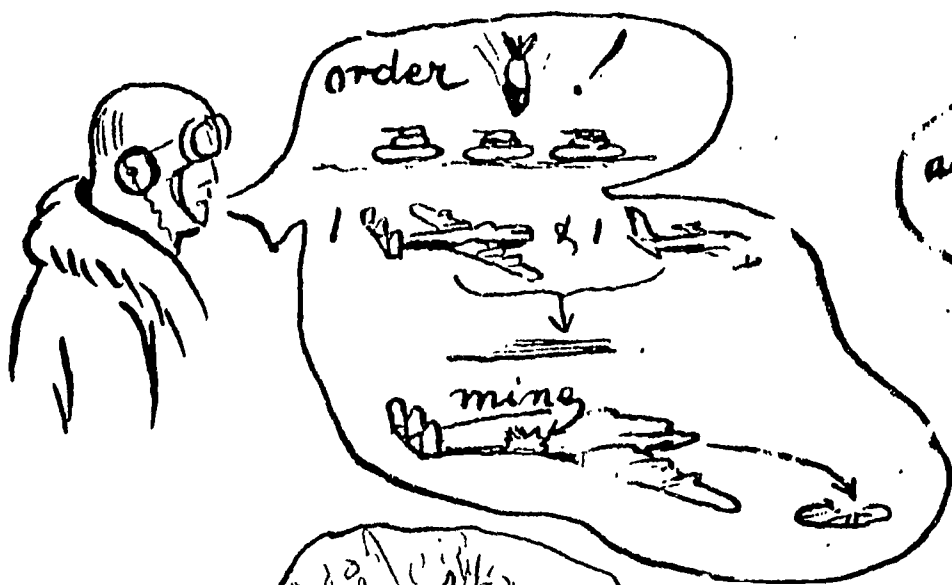
Ten samolot już prze-
leciał przez chmury. (picture 6)
Przez co już przeleciał
ten samolot?

Ten samolot już wyle-
ciał z chmur. (picture 6)
Skąd ten samolot wyleciał?

Ten samolot już oble-
ciał górę. (picture 7)
Co ten samolot już oble-
ciał?

Ten samolot już dole-
ciał do lotniska. (picture 9)
Dokąd ten samolot dole-
ciał?

Ten samolot już przy-
leciał na lotnisko. (picture 9)
Dokąd ten samolot przyle-
ciał?

LESSON 84

Dialog (Bombing of enemy troops)

Kpt.: Kapitan
Płk.: Pułkownik

Kpt.: Panie pułkowniku, melduję, że rozkaz zbombardowania kolumny czołgów został wykonany.

Płk.: Czy mamy jakieś straty?

Kpt.: Jeden bombowiec i jeden myśliwiec zostały zestrzelone. Mój samolot ma uszkodzony kadłub, ale jakoś dolecieliśmy.

Płk.: Czy załogi uratowały się?

Kpt.: Pilot myśliwca wyskoczył na spadochronie, ale załoga bombowca zginęła.

Płk.: Proszę o szczegóły bombardowania.

Kpt.: Wylecieliśmy z lotniska o 11.50, przelecieliśmy linię frontu i o 12.20 zaczęliśmy bombardować kolumnę czołgów posuwającą się drogą z Rabki do Żywca.

Płk.: Czy zaskoczyliście npla?

Kpt.: Tak. Zachmurzenie w górach było większe niż tu nad niziną i pułap był bardzo niski. Dowódca kolumny czuł się widocznie bezpiecznie.

Płk.: Jakie są straty npla?

Kpt.: Przelatując nad terenem widziałem, że rozbiliśmy większość czołgów i samochodów ciężarowych.

Płk.: Jaką obronę przeciwlotniczą miał npl?

Kpt.: Załogi czołgów ostrzeliwały nas z wieżyczek ogniem karabinów maszynowych.

Płk.: Chciałbym teraz zobaczyć pański samolot.

Kpt.: Mój samolot musiałem zostawić na pasie startowym przed hangarem.

LESSON 84

Grammar Analysis

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES continued

All verbs of motion (see Grammar Analysis L.82, Vol.IX) have numerous derivatives. It is necessary to know how these derivatives are formed and what prepositions they require. All derivatives formed from the same root verb follow the same pattern of conjugation.

In some instances the perfective aspect form of one of the derivative verbs is the same as the perfective aspect form of the root verb,

e.g.: Root verb - to carry (in hand, on back), to bear

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
nosić (in different directions)	nieść (one definite direction)	zanieść (ponieść)
ja noszę	ja niosę	ja zanosę

Derivative verb

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	<u>Preposition used</u>
zanosić	zanieść	do (na)
ja zanoszę	ja zanosę	
wynosić	wynieść	

e.g.:

On codziennie zanosí kwiaty chorej matce. - Every day he brings flowers for his sick mother.

Ja zaniósłém walizki na stację. - I carried suitcases to the station.

wynosić	wynieść	z, do
ja wynoszę	ja wyniosę	

e.g.:

Wyniosłem krzesło z pokoju.	- I carried the chair out of the room.
Wyniosłem krzesło do drugiego pokoju.	- I carried the chair to the next room.

wnosić	wnieść	do, na
ja wnoszę	ja wniosę	

e.g.:

Wniosłem krzesło do pokoju.	- I carried the chair into the room.
Wniosłem krzesło na górę.	- I carried the chair upstairs.

przenosić	przenieść	przez, z - do (na)
ja przenoszę	ja przeniosę	

e.g.:

Ja przenoszę paczki przez ulicę.	- I am carrying parcels across the street.
Ja przeniosę paczkę z magazynu do sklepu.	- I will carry a parcel from the warehouse to the store.

Root verb - to convey (by vehicle), to transport

Frequentative

wozić (in different directions)

ja wożę

Imperfective

wieźć (one definite direction)

ja wiozę

Perfective

zawieźć

ja zawiozę

Derivative verbs

Imperfective

zawozić

ja zawożę

Perfective

zawieźć

ja zawiozę

Preposition used

do (na)

e.g.:

- Zawiozłem walizki do Warszawy. - I brought (by vehicle) suitcases to Warsaw.
Zawiozłem walizki na stację. - I brought (by vehicle) suitcases to the station.

wywozić

wywieźć

z, do

ja wywożę

ja wywiożę

e.g.:

- On wywozi towar ze składu do sklepu. - He takes (by vehicle) goods from the warehouse to the store.
Polska wywozi dużo węgla do Włoch. - Poland exports a lot of coal to Italy.

wwozić

wwieźć

do, na

ja wwożę

ja wwiożę

e.g.:

- Wwiozłem towar do składu. - I brought (by vehicle) goods into the warehouse.
Oni wwieźli działo na górę. - They brought (by vehicle) an artillery piece on top of the mountain.

przewozić

przewieźć

przez, z - do

e.g.:

- Przewieźliśmy działa przez most. - We brought guns across the bridge.
On przewiózł walizki ze stacji do domu. - He transported the suitcases from the station home.

Root verb - to fly

Frequentative

Imperfective

Perfective

latać (in different directions)

lecieć (one definite direction)

polecieć

ja latam

ja lecę

ja polecę

Derivative verbs

Imperfective

Perfective

Preposition used

odlatywać

odlecieć

z, na

ja odlatuję

ja odleczę

e.g.:

Samolot z Krakowa odlatuje
o dziewiątej rano.
W jesieni ptaki odlatują
na południe.

- The plane leaves Kraków
at 9 a.m.
- In the fall the birds fly
to the south.

dolatywać

dolecieć

do

ja dolatuję

ja doleczę

e.g.:

Teraz dolatujemy do Gdyni.
Dolecieliśmy do Wisły około
piątej rano.

- Now we are approaching
(flying) Gdynia.
- We reached (by air) the
Vistula River about 5 a.m.

wylatywać

wylecieć

z

ja wylatuję

ja wyleczę

e.g.:

Samolot wyleciał z chmur.

- The plane flew out of the
clouds.

wlatywać

wlecieć

w

ja wlatuję

ja wleczę

e.g.:

Samolot wleciał w chmury.

- The plane flew into the
clouds.

przelatywać	przelecieć	przez, z - do, nad
ja przelatuję	ja przeleczę	

e.g.:

Nasz samolot przeleciał przez chmury.	- Our plane flew through the clouds.
On przeleciał z Warszawy do Krakowa.	- He flew from Warsaw to Kraków.
Samolot przeleciał nad górami.	- The plane flew over the mountains.

przylatywać	przylecieć	do
ja przylatuję	ja przyleczę	

e.g.:

Oni przylecieli samolotem do Warszawy.	- They arrived by plane to Warsaw.
--	------------------------------------

nadlatywać	nadlecieć	nad
ja nadlatuję	ja nadleczę	

e.g.:

Samolot nadlatuje nad miasto.	- The plane is coming over the town.
-------------------------------	--------------------------------------

oblatywać	oblecieć	(direct object)
ja oblatuję	ja obleczę	

e.g.:

Oblecieliśmy górę.	- We circled (flying) the mountain.
Ten pilot oblatuje nowe samoloty.	- This pilot tests new planes.

LESSON 84

Structural Drill

Use special visual aid known as "verb of motion wheel."
The instructor turns the wheel and while pointing at the appropriate situation asks the questions.

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co robi ten człowiek?	wynosić walizkę	On wnosi walizkę z domu.
Co on zrobił?	wynieść walizkę	Wyniósł walizkę z domu.
Co on robi?	przenieść walizkę	On przeniesie walizkę z jednego domu do drugiego.
Co on teraz robi?	przenosić walizkę	On przenosi walizkę (z domu do domu).
Co on zrobił?	przenieść walizkę	On przeniósł walizkę (z domu do domu).
	zanieść (zanosić) za dom	
	przenieść (przenosić) za dom	
	zanieść (zanosić) do lasu	
	wnieść (wnosić) do domu	

Drill the above using: pan, ja, ty, ona, my, wy, oni, one.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co robi ten szofer?	wywozić walizki	On wywozi walizki ze składu.
Co on zrobił?	wywieźć walizki	
Co on robi?	przewieźć (przewozić) walizki ze składu do domu	
	zawieźć (zawozić) walizki za dom	
	przewieźć (przewozić) walizki pod mostem	
	wwieźć (wwozić) walizki do garażu	

Drill the above using: pan, ja, ty, ona, my, wy, oni, one.

Part III

Use special cartoon ALS-55-20-4875 illustrating "flying."
The instructor points at the appropriate situation.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co ten pilot robi?	Picture 1 - odlatywać z lotnis- ka. odlecieć	Ten pilot odlatuje z lotniska.
Co ten pilot zro- bił?		
Co ten pilot zro- bi?	Picture 2 przelecieć (przelatywać) nad chmurami	
Co ten pilot będzie robił?		
Co ten pilot robił?		
	Picture 3 nadlecieć (nadlatywać)	
	Picture 4 wlatywać (wlecieć) w chmury	
	Picture 5 przelatywać (przelecieć) przez chmury	
	Picture 6 wylatywać (wylecieć) z chmur	
	Picture 7 oblatywać (oblecieć) górze	
	Picture 8 dolatywać (dolecieć) do lotniska	
	Picture 9 przylatywać (przylecieć) na lotnisko	

Drill the above using: pan, ja, ty, ona, my, wy, oni, one.

LESSON 84

Translation English - Polish

1. That man entering the room now, is a great artist.
2. Seeing a tall, pale man approaching my brother, I went to the kitchen to phone the police.
3. The waitress gave a letter to a young woman drinking coffee at that table by the window.
4. I threw a chair at the thief, who was running down the stairs.
5. Kowalski helped two engineers drive pegs into the ground.
6. From this hill you can see the road leading to Niegosławice.
7. I saw several soldiers leading their horses to the river.
8. The crew of our bomber received new parachutes yesterday.
9. Our antiaircraft artillery shot down three enemy fighter planes.
10. Zieliński saw a soldier throwing a grenade at the turret of the tank.
11. This is a photograph of enemy fighter planes strafing men and women working in the fields.
12. Before we took off from the airfield, Lieutenant Bober told me that fifty kilometers north of Warsaw there would be a heavy (strong) overcast and a low ceiling.

LESSON 84

Reading Text (based on I.M.S. #8)

Samolot rozpoznawczy, który wyleciał z lotniska II Korpusu, zameldował przez radio, że przelatując nad drogą prowadzącą z miasta Przemyśl do miejscowości Żurawica zauważył kolumnę samochodową przewożącą ciężki sprzęt mostowy. Po otrzymaniu tego meldunku w korpusie, zastępca dcy lotnictwa przy korpusie płk Danek kazał lotnikowi rozpoznać drogę idącą z północy na południe doliną między górami. Kiedy samolot przyleciał nad tą drogę, lotnicy zobaczyli długą kolumnę czołgów jadącą w kierunku frontu. Na widok tej kolumny obserwator powiedział do pilota "Stary miał nosa, wiedział dokąd nam kazać lecieć."

Obserwator natychmiast wysłał meldunek radiowy o tej kolumnie. Płk Danek czekał na ten meldunek i zaraz zadzwonił na lotnisko. Po paru minutach z lotniska wystartowały eskadry bombowców w eskorcie eskadry myśliwców. Samoloty przeleciały linię frontu na wysokości niedużej, bo tylko 3.000 metrów. Myśliwców nieprzyjacielskich nie było, tylko kilka baterii przeciwlotniczych otworzyło ogień. Dolatując do drogi, po której posuwała się kolumna czołgów, samoloty wleciały w chmury. Wylatując z chmur samoloty znalazły się nad czołgami. Bombowce zaczęły bombardować, a myśliwce zaczęły ostrzeliwać kolumnę. Wiele czołgów zapaliło się lub zostało zniszczonych. Oprócz czołgów w tej kolumnie

było też kilkadziesiąt ciężarówek, które wiozły benzynę, sprzęt i personel administracyjny tej jednostki. Żołnierze zaczęli uciekać z samochodów w pole, ale nie wielu uciekło, bo zostali ostrzelani przez myśliwców z karabinów maszynowych. Niestety dwa samoloty zostały zestrzelone. Załoga jednego samolotu bombowego zginęła, a pilot samolotu myśliwskiego wyskoczył na spadochronie, ale dostał się do niewoli.

Questions

1. Jaki samolot wyleciał z lotniska II Korpusu?
2. Czyje to było lotnisko?
3. Co lotnik zauważył przelatując nad drogą?
4. Skąd dokąd prowadziła ta droga?
5. Co przewoziła kolumna samochodowa?
6. Kim był płk Danek?
7. Jaką drogę płk Danek kazał rozpoznać?
8. Gdzie była ta droga?
9. Co lotnicy zobaczyli, kiedy przylecieli nad tę drogę?
10. W jakim kierunku jechała ta kolumna?
11. Co powiedział obserwator pilotowi na widok tej kolumny?
12. Co zrobił obserwator kiedy zobaczył kolumnę?
13. Co się stało po paru minutach?
14. W czyjej eskorcie leciały bombowce?
15. Ile było bombowców i ile było myśliwców?
16. Na jakiej wysokości bombowce przeleciały linię frontu?

17. Kto otworzył ogień do samolotów?
18. Kiedy samoloty wleciały w chmurę?
19. Kiedy samoloty znalazły się nad czołgami?
20. Co zaczęły robić bombowce, a co myśliwce?
21. Ile czołgów zapaliło się?
22. Co oprócz czołgów było w kolumnie?
23. Co wiozły te ciężarówki?
24. Dokąd zaczęli uciekać żołnierze z samochodów?
25. Dlaczego niewielu żołnierzy uciekło?
26. Przez kogo zostali ostrzelani ci żołnierze?
27. Ile samolotów zostało zestrzelonych?
28. Co się stało z załogą jednego bombowca?
29. Co zrobił pilot samolotu myśliwskiego?
30. Co się stało z pilotem samolotu myśliwskiego?

LESSON 84

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co zameldował kapitan?
2. Komu kapitan zameldował, że rozkaz został wykonany?
3. Jaka kolumna została zbombardowana?
4. Jakie samoloty zostały zestrzelone?
5. Co jest uszkodzonego w samolocie kapitana?
6. Co zrobił pilot myśliwca?
7. Kto zginął?

8. O której oni wylęcieli z lotniska?
9. Co zaczęło się o 12.20?
10. Którą drogą posuwała się kolumna?
11. Jakie było zachmurzenie w górach?
12. Jaki był pułap?
13. Jak czuł się dowódca kolumny?
14. Co widział kapitan przelatując nad terenem?
15. Co robiły załogi czołgów?
16. Gdzie w czołgach były karabiny maszynowe?
17. Co chciałby zobaczyć pułkownik?
18. Gdzie kapitan zostawił swój samolot?

Part II - General Questions

1. Co bombardują samoloty podczas wojny?
2. Jaki dziś jest pułap chmur?
3. Jaki jest pułap samolotów szkolnych?
4. Kiedy jest większe zachmurzenie w lecie czy w zimie?
5. Czy Gdynia leży w górach czy na nizinie?
6. Jak się nazywa artyleria, która strzela do samolotów?
7. Ile eskadr jest w dywizjonie myśliwskim? (2-5)
8. Jakie rodzaje samolotów pan zna?
9. Do jakiego personelu należą załogi samolotów?
10. Co znajduje się w hangarach?
11. Jakie samoloty eskortują samoloty myśliwskie?
12. Ile dywizji jest w korpusie? (2-5)
13. Czy kadłuby wszystkich samolotów są z drzewa?

14. Z ilu ludzi składa się załoga czołgu?
15. Ile karabinów maszynowych jest w wieżyczce czołgu?
16. Czym samoloty myśliwskie ostrzeliwują piechotę?
17. Które państwa były bombardowane podczas wojny?
18. Która droga prowadzi do San Francisco? (1, 101)
19. Na jakiej wysokości lata "Explorer"?
20. Jak można uratować rzeczy z pożaru?

**Part III - Conversational Situation based on Reading Text,
L.84.**

- a/ Rozmowa przez radio między pilotem samolotu rozpoznawczego a płk Dankiem (dca lotnictwa przy korpusie).

Osoby: pilot kpt. Buczek, płk Danek.

- b/ Pułkownik Danek wydaje rozkaz dcy eskadry bombowców (zadanie).

Osoby: płk Danek, major Kurek dca 2 eskadry bombowców.

- c/ Meldunek dcy kolumny czołgów npla do dcy pułku.

Osoby: major Wojnar dca kolumny czołgów, płk Duchon dca 4 pułku czołgów.

LESSON 84

Military Interpreting Practice #6

1. You were the patrol leader, so tell me, what was the mission of the patrol?

Miałem rozkaz dowiedzieć się o waszych zasiekach, gniazdach broni maszynowej, stanowiskach dział i moździerzy.

2. Do you know how to read maps?

Kiedy byłem w szkole podoficerskiej miałem kilka godzin wykładów czytania mapy i posługiwania się kompasem.

3. Describe the road and terrain between your company and the place where you were taken prisoner. Here is the map. This is the spot where you were captured.

Tak, poznaję to miejsce.

4. Where was your company located?

Tu jest droga, którą szedłem, a tu jest wieś, w której biwakowała nasza kompania.

5. What units did you see on the way?

Tu na skrzyżowaniu dróg widziałem dwa ciężkie karabiny maszynowe z obsługą.

6. To what unit did they belong?

To były CKMy z naszego batalionu.

7. How many men were there with the machine guns?

Cała obsługa, przy każdym pięciu ludzi.

8. Show me on the map where those machine guns were?

Jeden był po prawej a drugi po lewej stronie drogi.

9. What else did you see further along the way?

Kiedy patrol doszedł do tego mostu posterunek zatrzymał nas.

10. Do you know why?	Tak, most był podminowany.
11. What did the patrol do then?	Przeszliśmy rzekę w bród.
12. Was the river deep?	Po pas.
13. How many men were on the post at the bridge?	Jeden, ale dwóch siedziało nad rzeką i coś gotowało.
14. And what happened later?	Po przekroczeniu rzeki posuwaliśmy się wzdłuż rowu aż do lasu.
15. What did you see between the river and the forest?	Na tym odcinku niczego nie widziałem.
16. Does that mean that you did not see anything in the forest either?	Nie. W lesie był obserwator artyleryjski z radiem. To radio było na samochodzie.
17. How many men were there with him?	Ja widziałem tylko czterech.
18. Where did you go from there?	O tu do tego wzgórza, gdzie zostałem przez was złapany.

LESSON 84

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. We must carry all these crates from the warehouse to the plane.
2. My car is in front of the house, so I will take your suitcases to the station.
3. The medics carried the wounded soldier into the school, where the field hospital was located.

4. I flew over the enemy lines, and when the antiaircraft guns opened fire, I flew into heavy clouds. There I felt safe.
5. "I hope we will be able to reach the airfield," said the pilot. "We have very little gasoline in the tanks."
6. My mother received for her nameday beautiful old plates, cups, knives, forks and spoons.
7. You can wipe the wine glasses but be careful and don't break them.
8. This enlisted man, whom you met at the Nowickis, is an American of Polish descent.
9. I crossed the street and dropped (threw) the letter into the mailbox.

Part II

(This part is to be recorded if tape recorders are available to students. It is to be written if tape recorders are not available to students.)

Describe your flight from Warsaw to Rome using the verbs to fly and to carry (by means of transportation) and appropriate derivatives.

LESSON 84

Vocabulary

bezpiecznie	- safely, secure (as adv.)
bezpieczny, bezpieczna, bezpieczne	- safe
bombowiec, m. bombowca, gen. s.	- bomber

eskadra, f.	- squadron, flight
eskorta, f.	- escort
garaż, m. garażu, gen. s.	- garage
hangar, m. hangaru, gen. s.	- hangar
kadłub, m. kadłuba, gen. s.	- fuselage, hull
myśliwiec, m. myśliwca, gen. s. myśliwce, nom. pl. myśliwcy, nom. pl.	- fighter - fighter planes - fighter pilots
nizina, f.	- valley, lowland, dale
opisać, p. (opisywać, i. opiszę opisuje opisze opisuje)	- to describe
ostrzelać, p. (ostrzeliwać, i. ostrzelam ostrzeliwuję ostrzela ostrzeliwuje)	- to strafe, to fire at
pas startowy	- runway
personel, m. personelu, gen. s.	- personnel
przeciwlotniczy, przeciwlotnicza, przeciwlotnicze	- antiaircraft
pułap, m. pułapu, gen. s.	- ceiling
samochód ciężarowy	- truck
spadochron, m. spadochronu, gen. s.	- parachute
uratować (się), p. (ratować /się/, i. uratuje (się) ratuje /się/ uratuje (się) ratuje /się/)	- to save, to rescue, to escape
wieżyczka, f.	- turret
wyskakiwać, i. (wyskoczyć, p. wyskakuje wyskoczę wyskakuje wyskoczy)	- to jump out, to spring out, to leap out

wysokość, f. - altitude, elevation, height

zachmurzenie, n. - overcast

załoga, f. - crew

zbombardować, p. (bombardować, i.) - to bomb

zbombarduję	bombarduję
zbombarduje	bombarduje)

zestrzelić, p. (zestrzeliwać, i.) - to shoot down

zestrzele	zestrzeliwuję
zestrzeli	zestrzeliwuje)

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. IX

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
77	Grandfather Nowicki's death.	The passive participle (continued).
78	Conversation about a car accident.	Passive and active voice.
79	Theft in the forest.	How to render into Polish special English passive voice expressions.
80	River crossing operation.	The indeclinable active participle. Declension of Polish family names.
81	At the custom house.	The declinable active participle.
82	At the barber	Root verbs and their derivatives. The verbs - <u>chodzić</u> , <u>jeździć</u> .
83	Reconnaissance patrol.	Declension of Polish geographical names.
84	Bombing of enemy troops	Root verbs and their derivatives (continued) verbs <u>nosić</u> , <u>wozić</u> , <u>latać</u> .

VOCABULARY TO LESSONS 77-84

A

Agent, m.- agent - L.78
 Ameryka, f.- America - L.81
 Amerykanka, f.- American (female) - L.81
 artysta, m.- artist - L.82
 atakować, i.- (zaatakować, p.)
 - to attack - L.80

B

benzyna, f.- gasoline - L.78
 bezpiecznie (adv.) - safely,
 securely - L.84
 bezpieczny, (adj.) - safe L.84
 biżuteria, f.- jewelry, jewels
 L.81
 blady, (adj.) - pale - L.82
 bok, m.- side - L.82
 bombardować, i.- (zbombardować, p.) - to bomb - L.84
 bombowiec, m.- bomber - L.84
 broda, f.- chin, beard - L.82
 brzytwa, f.- razor - L.82
 bunkier, m.- pillbox, bunker, -
 L.83

C

cela, f.- cell - L.79
 celnie, (adv.) - accurately -
 (referring to shooting
 only) - L.81
 celny, (adj.) - custom - (re-
 ferring to tolls only),
 accurate - (fire) - L.81
 ciągnąć, i. (pociągnąć, p) -
 to pull - L.77
 cicho, (adv.) - silently,
 be quiet - L.80
 ciotka, f. - aunt - L.81
 cło, n.- customs, customs
 duty - L.81
 czechosłowacki, (adj.) - Cze-
 choslovakian - L.81

czeski, (adj.) - Czech, Bo-
 hemian - L.81
 Częstochowa, f.- Częstocho-
 wa, (city in Poland) - L.78

D

dawać znać, i. (dać znać,
 p.) - to let know -
 L.79
 dobiegać, i. (dobiegnać,
 p.) - to run up to, to
 reach by running -
 L.82
 dobiegnąć, p. (dobiegać, i)
 - to run up to, to
 reach by running -
 L.82
 dochodzić, i. (dojść, p.) -
 to go (walk) up to,
 to reach, to near -
 L.82
 dojechać, p. (dojeżdżać, i.)
 - to reach a place by
 means of transporta-
 tion - L.78
 dojeżdżać, i. (dojechać, p.)
 - to approach a place
 by means of transpor-
 tation - L.78
 dojść, p. (dochodzić, i.)
 - to go (walk) up to,
 to near, to reach -
 L.82
 dokument, m. - document -
 L.80
 dolar, m. - dollar - L.81
 dolatywać, i. (dolecieć, p.)
 - to reach by plane -
 L.84
 dolecieć, p. (dolatywać, i.)
 - to reach by plane -
 L.84

B

elektrownia, f.- electric power station - L.82
eskadra, f.- squadron, flight- L. 84
eskorta, f.- escort (military only) - L.84

Europe, f.- Europe - L.81

F

farbować, i. (ufarbować, p.) - to dye - L.82
forsować, i. (sforsować, p.) - to effect a passage by force - L.80

G

gajowy, m.- ranger, game keeper - L.79
garaż, m.- garage - L.81
głęboki, (adj.) - deep - L.80
głęboko, (adv.) - deeply - L.80
gminny, (adj.) - community, communal - L.79
grób, m.- grave, tomb - L.77
gubić (się) i. (zgubić (się), p.- (to get lost) to lose (without possibility of recovery) to misplace - L.83

H

hangar, m.- hangar - L.84

I

ile się należy - how much do I owe you? - L.82

J

jubiler, m. - jeweler - L.8.

kadłub, m.- fuselage, hull - L.84
karawan, m.- hearse - L.77
karetka, f.- ambulance van - L.77
kolumna, f.- column, train - L.83
komendant, m.- commandant, chief - L.79
kompas, m.- compass - L.83
kradzież, f.- theft - L.79
kraść, i. (ukraść, p.) - to steal - L. 79
krem, m.- cream (cosmetic) - L.82
kropić, i. (skropić, p.) - to spray, to sprinkle - L.82

L

leśniczy, m.- forester - L.79
lokal, m.- premises - L.83
lotnictwo, n.- air force, aviation - L.83

L

łapać, i (złapać, p.) - to catch - L.78

M

marszruta, f.- itinerary, route - L.83
mieć coś do powiedzenia - to have something to say - L.81
mijać, i. (minać, p.) - to move past, to pass by - L.78
milicja, f. - militia, police - L.77
mimo - in spite of - L.80

minąć, p. (mijać, i.) - to move
past - to pass by - L.78
modlitwa, f. - prayer - L.77
motocykl, m. - motorcycle - L.78
myśliwiec, m. - fighter - L.84

N

nabożeństwo, n. - (religious)
service - L.77
nacierać, i. (natrzeć, p.) -
L.80
nadlatywać, i. (nadlecieć, p.) -
to approach by plane -
L.84
nadlecieć, p. (nadlatywać, i.) -
to approach by plane - L.84
nagle, (adv.) - suddenly - L.78
nagły, (adj.) - sudden - L.78
narkotyk, m. - narcotic, dope -
L.81
na szczęście - fortunately,
luckily - L.78
natrzeć, i. (nacierać, p.) to
attack (by land forces) -
L.80
nieboszczyk, m. - the deceased -
L.77
niespokojny, (adj.) - worried,
restless - L.78
nizina, f. - valley, lowland, dale
L.84
nosze (pl. only) - stretcher L.77
nożyczki, (pl. only) - scissors -
L.82

O

obchodzić się (z + instr.), i.
(obejść się (z + instr.), p.) -
to treat, to handle - L.81
obcy, (adj.) - foreign, strange -
L.81
obcy człowiek - stranger - L.81
obejść się (z + instr.) i. (obcho-
dzić się (z + instr.), i.) -
to treat, to handle - L.81
objaśniać, i. (objaśnić, p.) - to
explain, to clarify - L.83

objaśnić, p. (objaśniać,
p.) - to explain, to
clarify - L.83
oblatywać, i. (oblecieć,
p.) - to circle, to
fly around, to test -
L.84
oblecieć, p. (oblatywać,
i.) - to circle, to
fly around, to test
L.84
obserwować, i. (zaobser-
wować, p.) - to
observe, to watch,
to notice - L.84
odbiegać, i. (odbieg-
nąć, p.) - to run
away from - L.82
odbiegnąć, p. (odbiegać,
i.) - to run away
from - L.82
odlatywać, i. (odlecieć,
p.) - to fly away
from, to leave by
plane - L.84
odlecieć, p. (odlatywać,
i.) - to fly away
from, to leave by
plane - L.84
odmawiać, i. (odmówić,
p.) - say (a prayer),
to refuse - L.77
odmówić, p. (odmawiać, i.)
to say (a prayer),
to refuse - L.77
odnieść się, p. do + gen.,
(odnosić się, i. do
+ gen.) - to treat,
to refer - L.83
odnosić się, i. do + gen.
(odnieść się, p. do
+ gen.) - to treat,
to refer - L.83
ogrzać (się), p. (ogrze-
wać (się), i. - to
warm up, to get
warm, to heat - L.79
ogrzewać (się), i. (ogrzać
(się), p. - to warm
up, to get warm, to
heat - L.79

okienko, n.- window (teller's),
small window - L.81
okupacja, f. - occupation -
L.82
opisać, p. (opisywać, i.) - to
describe - L.84
opisywać, i. (opisać, p.) - to
describe - L.84
ostrzelać, p. (ostrzeliwać, i.) -
to strafe, to fire at -
L.84
ostrzeliwać, i. (ostrzelać, p.) -
to strafe, to fire at -
L.84
ostrzyc, p. (strzyc, i.) - to
give a haircut - L.82
otwierać, i. (otworzyć, p.) - to
open L.81
otworzyć, p. (otwierać, i.) - to
open - L.81
oznaczać, i. (oznaczyć, p.) - to
mark, to appoint, to mean -
L.83
oznaczyć, p. (oznaczać, i.) - to
mark, to appoint, to mean -
L.83

P

pas, m.- row, belt, waist,
stripe, strip - L.83
pasażer, m. - passenger - L.78
pas startowy - runway - L.84
personel, m.- personnel - L.84
pochodzić, i. (no perf.) - to come,
to originate, to derive,
to descend, to stem - L.83
pociągnąć, p. (ciągnąć, i.) - to
pull - L.77
podbiegać, i. (podbiegnąć, p.) -
to run up to, to approach
by running - L.82
podbiegnąć, p. (podbiegać, i.) -
to run up to, to approach
by running - L.82
podchodzić, i. (podejść, p.) -
to approach walking - L.82
podejrzany, (adj.) - suspected -
L.79
podejrzewać, i. (no per.) to sus-
pect - L.79

podejść, p. (podchodzić, i.)
to approach walking -
L.82
podnieść, p. (podnosić, i.)
to lift, to raise,
to pick up - L.82
podnosić, i. (podnieść, p.)
to lift, to raise, to-
pick up - L.82
podwieźć, p. (podwozić, i.)
to give one a lift -
L.79
podwozić, i. (podwieźć, p.)
to give one a lift -
L.79
pogotowie, n.- readiness,
emergency, ambulance
(col.) - L.77
pogotowie ratunkowe, n.-
ambulance service -
L.77
pogrzeb, m. - funeral, L.77
położenie, n.- position,
situation - L.83
pomocnik, m.- helper,
assistant - L.81
ponieść straty, p. (ponosić
straty, i.) - to suf-
fer losses - L.80
ponosić straty, i. (ponieść
straty, p.) - to suf-
fer losses - L.80
ponton, m. - pontoon - L.80
posłać, p. (posyłać, i.) -
to send - L.77
posługiwać się, i. (no per.)
to use - L.83
posterunek, m.- (here) sta-
tion, post, sentinel - L.79
posunąć się, p. (posuwać
się, i.) - to proceed,
to advance, to move -
L.83
posuwać się, i. (posunąć
się, p.) - to proceed,
to advance, to move -
L.83
posyłać, i. (posłać, p.) -
to send - L.77
potwierdzać, i. (potwier-
dzić, p.) - to confirm,
to corroborate, to
acknowledge - L.83

potwierdzić, p. (potwierdzać, i.)
to confirm, to corroborate,
to acknowledge - L.83
powrotny, (adj.) - return, back
L.81
pożar, m.- fire, conflagration -
L.77
Praga, f.- Prague, capital of
Czechoslovakia, also a bo-
rough of Warsaw - L.81
protokół, m.- report, minutes -
L.78
przebiegać, i. (przebiegnąć, p.)
to run across, to run
through - L.82
przebiegnąć, p. (przebiegać, i.)
to run across, to run
through - L.82
przeciąć, p. (przecinać, i.) - to
cut - L.80
przecinać, i. (przeciąć, p.) - to
cut - L.80
przeciwlotniczy, (adj.) - anti-
aircraft - L.84
przedstawiciel, m.- representa-
tive, agent - L.78
przelatywać, i. (przelecieć, p.) -
to fly over, through, to
cross - L.84
przelecieć, p. (przelatywać, i.) -
to fly over, through, to
cross - L. 84
przemytnik, m.- smuggler - L.81
przenieść, p. (przenosić, i.) -
to shift, to transport, (by
hand) to transfer - L.80
przenosić, i. (przenieść, p.) -
to shift, to transport (by
hand), to transfer - L.80
przepis, m.- direction, instruc-
tion, recipe - L.78
przepisy drogowe - traffic regula-
tions - L.78
przeprawiać się, i. (przeprowadzić
się, p.) - to cross (a body
of water, or mountain) - L.80
przeprowadzić się, p. (przeprawiać
się, i.) - to cross (a body of
water, or mountain) - L.80
przewodniczący, m.- chairman - L.79
przewodnicząca, f.- chairwoman
L.79

przybiegać, i. (przybieg-
nąć, p.) - to come
running - L.82
przybiegnąć, p. (przybie-
gać, i.) - to come
running - L.82
przyczółek, m.- bridge-
head - L.80
przyłatywać, i. (przyle-
cieć, p.) - to come,
to arrive by plane -
L.84
przylecieć, p. (przyłaty-
wać, i.) - to come,
to arrive by plane -
L.84
przypuszczać, i. (przy-
puścić, p.) - to sup-
pose - L.77
przypuścić, p. (przypusz-
czać, i.) - to sup-
pose - L.77
przystrzyc, p. (przystrzy-
gać, i.) - to trim -
L.82
przystrzygać, i. (przys-
trzyc, p.) - to trim
L.82
pułap, m. - ceiling -
L. 84

R

rada gminna, f.- communi-
ty council - L.79
ratować (się), i., uratować
(się), p., to save, to
to rescue, (to escape)
- L. 84
ratunkowy, (adj.) - sav-
ing, rescuing, L. 77
rewidować, i. (zrewido-
wać, p.) - to ins-
pect, to search,
to revise - L.81
rewizja, f.- inspection,
search, revision
L.79
rozbić, p. (rozbijać, i.)
to smash, to break,
to break up - L.76

rozbić, i. (rozbić, p.) - to
smash, to break up -
L. 78
rozpoznanie, n.- reconnaissance
L. 83
rozprawa, f.- trial, hearing -
L. 79
rozwiązać, p. (rozwiązywać, i.)
to unbraid, to untie -
L. 82
rozwiązywać, i. (rozwiązać, p.)
to unbraid, to untie -
L. 82

S

samochód ciężarowy, m. - truck
L. 84
sanie, (pl. only) - sleigh -
L. 79
sąd, m.- court, judgement -
L. 79
schodzić, i. (zejść, p.) -
to descend, to go (walk)
down - L. 82
sekunda, f.- second - L. 80
sforsować, p. (forsować, i.) -
to effect a passage by force -
L. 80
skropić, p. (kropić, o.) - to
spray, to sprinkle - L. 82
słabo mi jest - I feel faint -
L. 77
słup, m. - column, post, pole -
L. 83
sosna, f.- pine tree - L. 79
spadochron, m.- parachute -
L. 84
spisać, p. (spisywać, i.) -
to write, to list, to com-
pile - L. 78
spisać protokół - to make a
report - L. 78
spisywać, i. (spisać, p.) -
to write, to list, to com-
pile - L. 78
starszy sierżant, m. - master
sergeant - L. 80
stolarz, m.- carpenter, cabinet
maker - L. 77
strata, f.- loss - L. 80

straż, f.- guard, watch,
custody - L. 77
straż ogniowa, f.- fire bri-
gade, fire department -
L. 77
strzyc, i. (ostrzyc, p.) -
to give a haircut -
L. 82
sylwetka, f.- profile,
silhouette - L. 83
sytuacja, f.- situation
L. 80
szyja, f.- neck - L. 82

S

śląd, m.- trace - L. 79
śmierć, f.- death - L. 77
średni, (adj.) - medium, ave-
rage - L. 83
świadek, n.- certificate -
L. 77
świadek, m.- witness - L. 79

T

tajny, (adj.) - secret -
L. 82
tona, f.- ton - L. 83
tonać, i. (utonać/zatonać, p.)
to drown, to sink (in-
transitive) - L. 80
trumna, f.- coffin - L. 77

U

ubezpieczenie, n.- insurance
L. 78
ucho, n.- ear - L. 82
ufać, i. (zaufać, p.) - to
trust - L. 81
ufarbować, p. (farbować, i.)
to dye - L. 82
ukraść, p. (kraść, i.) - to
steal - L. 79
ukryć, p. (ukrywać, i.) - to
conceal, to hide, to
keep secret - L. 79

ukrywać, i. (ukryć, p.) - to conceal, to hide, to keep secret - L. 79
 unikać, i. (uniknąć, p.) - to avoid, to escape (something) - L. 83
 uniknąć, p. (unikać, i.) - to avoid, to escape (something) - L. 83
 uratować się, p. (ratować się, i.) - to save, to rescue, (to escape) - L. 84
 urząd, m. - office, bureau - L. 81
 urżnięty, (adj.) - drunk (slang) - L. 78
 uspokajać, i. (uspokoić, p.) - to quiet, to calm - L. 77
 uspokoić, p. (uspokajać, i.) - to quiet, to calm - L. 77
 uszkadzać, i. (uszkodzić, p.) - to damage - L. 78
 uszkodzić, p. (uszkadzać, i.) - to damage - L. 78
 utonąć/zatonąć, p. (tonąć, i.) - to drown, to sink (intransitive) - L. 80
 utrzymać, p. (utrzymywać, i.) - to hold, to maintain, to support - L. 80
 utrzymywać, i. (utrzymać, p.) - to hold, to maintain, to support - L. 80

W

waluta, f. - currency - L. 81
 wąs, m. - mustache - L. 82
 wbiegać, i. (wbiegnąć, p.) - to run into - L. 82
 wbiegnąć, p. (wbiegać, i.) - to run into - L. 82
 wdowa, f. - widow - L. 77
 wesprzeć, p. (wspierać, i.) - to support - L. 80
 wieniec, m. - wreath - L. 77
 wina, f. - fault - L. 78
 wiśniówka, f. - cherry brandy, vodka with cherry juice - L. 81
 wjechać, p. (wjeżdżać, i.) - to enter, to ascend (driving) - L. 82
 wjeżdżać, i. (wjechać, p.) - to enter, to ascend (driving) - L. 82

wkrótce, (adj.) - quickly, shortly - L. 78
 wlatywać, i. (wlecieć, p.) - to fly into - L. 84
 wlecieć, p. (wlatywać, i.) - to fly into - L. 84
 wniesć, p. (wnosić, i.) - to carry into, to carry up - L. 84
 wnosić, i. (wnieść, p.) - to carry into, to carry up - L. 84
 wprost, directly, straight - L. 79
 wrzód, m. - abscess - L. 82
 wspierać, i. (wesprzeć, p.) - to support - L. 80
 współrzędna, f. - coordinate - L. 83
 wstrzelać się, p. (wstrzeliwać się, i.) - to zero in - L. 80
 wstrzeliwać się, i. (wstrzelać się, p.) - to zero in - L. 80
 wwieźć, p. (wwozić, i.) - to bring in, to import (by means of transportation) - L. 84
 wwozić, i. (wwieźć, p.) - to bring in, to import (by means of transportation) - L. 84
 wybierać, i. (wybrać, p.) - to select, to chose, to elect - L. 83
 wybrać, p. (wybierać, i.) - to select, to chose, to elect - L. 83
 wycofać się, p. (wycofywać się, i.) - to retreat, to withdraw - L. 80
 wycofywać się, i. (wycofać się, p.) - to retreat, to withdraw - L. 80
 wykryć, p. (wykrywać, i.) - to detect - L. 80
 wykrywać, i. (wykryć, p.) - to detect - L. 80
 wylatywać, i. (wylecieć, p.) - to take off, to fly out of - L. 84

wylecieć, p. (wylatywać, i.) -
to take off, to fly out
of - L. 84
wypadek, m.- accident, case -
L. 77
wyrównać, p. (wyrównywać, i.) -
to even - L. 82
wyrównywać, i. (wyrównać, p.) -
to even - L. 82
wyskakiwać, i. (wyskoczyć, p.)
to jump out, to spring out,
to leap out - L. 84
wyskoczyć, p. (wyskakiwać, i.)
to jump out, to spring out
to leap out - L. 84
wysokość, f.- height, altitude,
elevation - L. 84
wystawiać, i. (wystawić, p.) -
to issue, to display, to
exhibit, to expose, to
set up - L. 77
wystawić, p. (wystawiać, i.) -
to issue, to display, to
exhibit, to expose, to
set up - L. 77

Z

zaatakować, p. (atakować, i.) -
to attack - L. 80
zabić, p. (zabijać, i.) - to
kill - L. 77
zabijać, i. (zabić, p.) - to
kill - L. 77
zachmurzenie, n.- overcast -
L. 84
zaciągać, i. (zaciągnąć, p.) -
to tow, to haul, to pull
L. 78
zaciągnąć, p. (zaciągać, i.) -
to tow, to haul, to pull
L. 78
zakład, m.- shop, establishment,
institution - L. 82
zakryć, p. (zakrywać, i.) - to
defilade (m.t.), to cover
L. 83
zakrywać, i. (zakryć, p.) - to
defilade (m. t.), to
cover - L. 83

załoga, f. - crew, L.84
zaobserwować, p. (obserwo-
wać, i.) - to notice,
to observe - L. 83
zarastać, i. (zarosnąć, p.)
to become covered with
hair, to overgrow -
L. 82
zarosnąć, p. (zarastać, i.)
to become covered with
hair, to overgrow
L. 82
zarośla, (pl.) - vegetation,
brush, thicket, shub-
bery - L. 83
zaskakiwać, i. (zaskoczyć, p.)
to take aback, to sur-
prise, to take one una-
wares - L. 83
zaskoczyć, p. (zaskaki-
wać, i.) - to take aback,
to surprise, to take
one unawares - L. 83
zasłaniać, i. (zasłonić, p.)
to screen, to protect
to cover, to conceal
L. 83
zasłonić, p. (zasłaniać, i.)
to screen, to protect,
to cover, to conceal
L. 83
zasłonięty, (adj.) - screen-
ed, protected, covered,
concealed - L. 83
zatonać/utonać, p. (tonąć, i.)
to drown, to sink (in-
transitive) - L. 80
zaufać, p. (ufać, i.) - to
trust - L. 81
zawiaadamiać, i. (zawiado-
mić, p.) - to notify,
to inform, to let know
L. 77
zawiadomić, p. (zawiada-
miać, i.) - to notify,
to let know - L. 77
zbiegać, i. (zbiegnąć, p.) -
to run down - L. 82
zbiegnąć, p. (zbiegać, i.)
to run down - L. 82
zbiornik, m.- tank, contain-
er - L. 78

zbombardować, p. (bombardować, l.)
 to bomb - L. 84
 zderzać się, i. (zderzyć się, p.)
 to collide - L. 78
 zderzyć się, p. (zderzać się, i.)
 to collide - L. 78
 zejść, p. (schodzić, i.) - to
 descend, to go (walk) down -
 L. 82
 zestrzelić, p. (zestrzeliwać, i.)
 to shoot down - L. 84
 zestrzeliwać, i. (zestrzelić, p.)
 to shoot down - L. 84
 zgubić (się), p. (gubić (się), i.)
 (to get lost), to lose (with-
 out possibility of recovery),
 to misplace - L. 83
 zjechać, p. (zjeżdżać, i.) - to
 descend, to go (driving) down
 L. 82
 zjeżdżać, i. (zjechać, p.) - to
 descend, to go (driving) down
 L. 82
 złapać, p. (łapać, i.) - to catch -
 L. 78
 złodziej, m. - thief - L. 79
 znać się na czymś - to know about
 (something), to be familiar with
 (something) - L. 80
 znak, m. - mark, sign, signal - L. 83
 zrewidować, p. (rewidować, i.) - to
 inspect, to search, to revise
 L. 81

ED032357

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華語

SHQIP

MAGYAR

日本語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한국어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

မြန်မာဘာသာ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

POLISH

BASIC COURSE

**VOLUME X
LESSONS 85-92**

KISWAHILI

U.S. ARMY

AL 002 153

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume X

Lessons 85-92

May 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

LESSON 85	1	LESSON 90	119
Dialog	7	Dialog	125
Grammar Analysis ..	8	Grammar Analysis ..	126
Vocabulary	23	Vocabulary	145
LESSON 86	25	LESSON 91	147
Dialog	29	Dialog	153
Grammar Analysis ..	30	Grammar Analysis ..	154
Vocabulary	46	Vocabulary	171
LESSON 87	48	LESSON 92	173
Dialog	55	Dialog	179
Grammar Analysis ..	56	Grammar Analysis ..	180
Vocabulary	71	Vocabulary	194
LESSON 88	74	INDEX of Situations	
Dialog	79	and Grammatical	
Grammar Analysis ..	80	Problems in Vol.X .	196
Vocabulary	95		
LESSON 89	98	VOCABULARY L.85-92 ...	197
Dialog	103		
Grammar Analysis ..	104		
Vocabulary	117		

LESSON 85

Grammar Perception Drill

FORMATION OF NOUNS ending in -ość

Part I

wysoki - high

wysokość - height

Instructor:

Students:

Ten dom jest wysoki.
Jaki jest ten dom?

Ten dom jest wysoki.

Ten dom ma sto metrów wysokości.
Ile metrów wysokości ma ten dom?

Ten dom ma sto metrów
wysokości.

Jaka jest wysokość tego domu?

Ten dom ma sto metrów
wysokości.

Instructor:

Ta wieża jest wysoka.
Jaka jest ta wieża?
Ta wieża ma pięćdziesiąt metrów wysokości.
Ile metrów wysokości ma ta wieża?
Jaka jest wysokość tej wieży?

To drzewo jest wysokie.
Jakie jest to drzewo?
To drzewo ma trzydzieści metrów wysokości.
Ile metrów wysokości ma to drzewo?
Jaka jest wysokość tego drzewa?

Ten samolot leci na wysokości dwóch tysięcy metrów.
Na jakiej wysokości leci ten samolot?

On skakał z wysokości pięciuset metrów na spadochronie.
Z jakiej wysokości on skakał na spadochronie?

Ten samolot jest szybki.
Jaki jest ten samolot?
Szybkość tego samolotu jest czterysta km na godzinę.
Jaka jest szybkość tego samolotu?
Ten samolot leci z szybkością dwustu km na godzinę.
Z jaką szybkością leci ten samolot?

Instructor:	Suggested words:	Students:
To jezioro jest głębokie. Jakie jest to jezioro?	jezioro	To jezioro jest głębokie.
To jezioro ma dziesięć metrów głębokości. Ile metrów głębokości ma to jezioro? Jaka jest głębokość tego jeziora?		To jezioro ma 10 m głębokości. To jezioro ma 10 m głębokości.
Czy pan zmierzył głębokość tego jeziora?		Nie, nie zmierzyłem głębokości tego jeziora. Tak, zmierzyłem głębokość tego jeziora.
Czy pan zmierzył głębokość tego jeziora?	staw rzeka	
Ta droga jest szeroka. Jaka jest ta droga? Ta droga ma 15 m szerokości. Ile metrów szerokości ma ta droga? Jaka jest szerokość tej drogi? Czy pan zmierzył szerokość tej drogi? (tak, nie)	droga	
	ulica rzeka jezioro rów	
Ta ulica jest długa. Jaka jest ta ulica? Ta ulica ma 500 m długości. Ile metrów długości ma ta ulica? Czy pan zmierzył długość tej ulicy? (tak, nie)	ulica	
	jezioro drut pokój	

Ten drut jest gruby.

drut

Jaki jest ten drut?

Ten drut ma 5 mm grubości.

Ile milimetrów grubości ma ten drut?

Jaka jest grubość tego drutu?

Czy pan zmierzył grubość tego drutu? (tak, nie)

śmigło
lufa

Ten pokój jest ciemny.

pokój

Jaki jest ten pokój?

Czy pan może pracować w ciemności?

Ta lekcja jest trudna.

lekcja

Jaka jest ta lekcja?

On ma trudności w nauczaniu się tej lekcji.

Jakie on ma trudności?

Czy pan nauczył się tej lekcji bez trudności?

dialog

On jest zdolny.

Jaki on jest?

On ma zdolności do uczenia się języków obcych.

Do czego on ma zdolności?

Ta kobieta jest piękna.

Jaka jest ta kobieta?

My mówimy o piękności tej kobiety.

O czym my mówimy?

Part II

Use special visual aid illustrating the verb "to sail, to swim." When asking the following questions the instructor points at the appropriate picture.

a/

Instructor:

Picture:

Students:

Ten statek odpływa
z Gdyni.

picture 1

Co robi ten statek?

On odpływa z Gdyni.

Ten statek wypływa
z portu.

picture 2

Ten statek przepływa
przez morze.

picture 3

Ten statek przepływa
koło wyspy.

picture 4

Ten statek dopływa do
portu.

picture 6

Ten statek wpływa do portu. picture 7
Ten statek przypływa do picture 8
Szczecina.

b/

On widział jak (kiedy) ten picture 1
statek odpływał z Gdyni.
Co on widział?

On widział kiedy
ten statek od-
pływał z Gdyni.

Instructor:

On widział jak ten statek	{	wpływał z portu.	pict.2
		przepływał przez morze.	pict.3
		przepływał koło wyspy.	pict.4
		dopływał do portu.	pict.6
		wpływał do portu.	pict.7
		przypływał do Szczecina.	pict.8

c/

Instructor:

Picture:

Students:

On będzie widział
jak ten statek będzie
odpływał z Gdyni.
Co on będzie widział?

picture 1

On będzie wi-
dział jak ten
statek będzie
odpływał z Gdyni.

Instructor:

On będzie widział jak ten statek	{	będzie wypływał z portu.	pict.2
		będzie przepływał przez morze.	pict.3
		będzie przepływał koło wyspy.	pict.4
		będzie dopływał do portu.	pict.6
		będzie wpływał do portu.	pict.7
		będzie przypływał do Szczecina.	pict.8

d/

Instructor:

Picture:

Students:

Ten statek już od-
płynął z Gdyni.
Czy ten statek
jest jeszcze w
Gdyni?

picture 1

Nie, ten statek
już odpłynął z
Gdyni.

Instructor:

Ten statek już	{	wypłynął z portu.	pict.2
		przepłynął koło wyspy.	pict.4
		przepłynął przez morze.	pict.5
		dopłynął do portu.	pict.6
		wpłynął do portu.	pict.7
		przypłynął do Szczecina.	pict.8

e/

Instructor:

Picture:

Students:

Jutro pan odpłynie
z Gdyni.

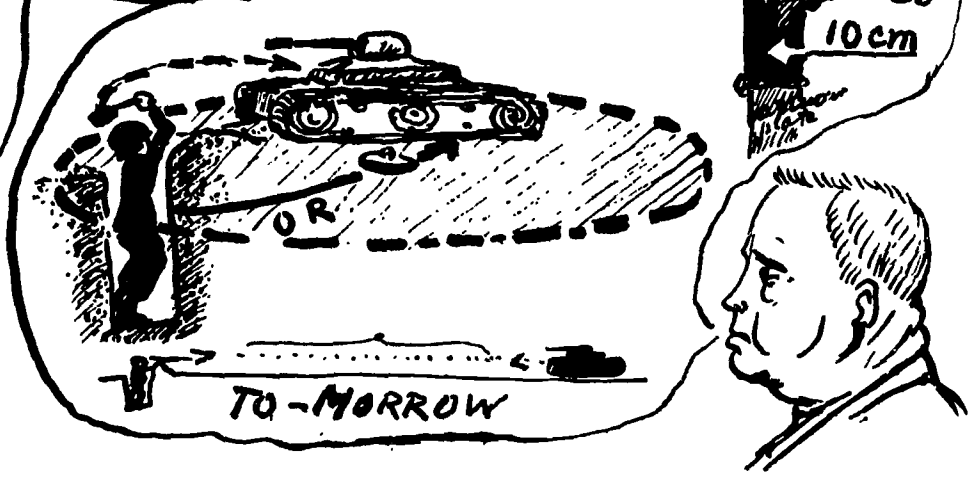
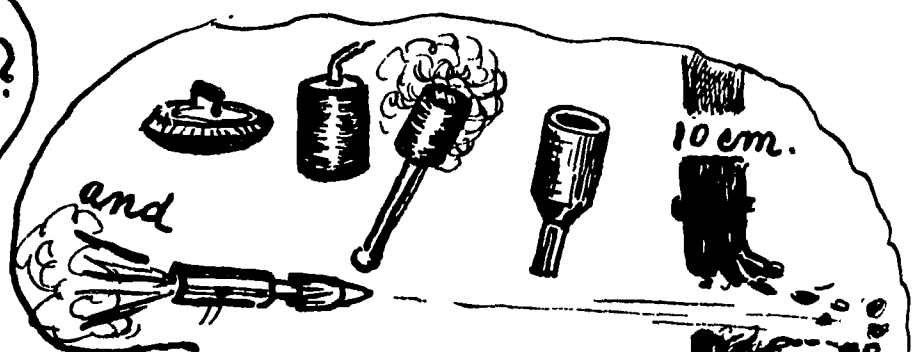
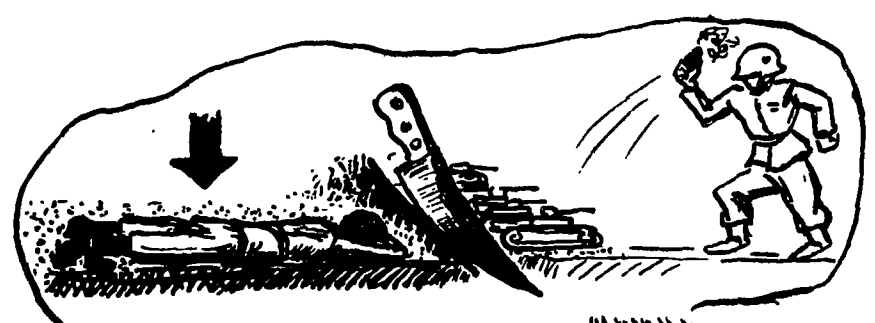
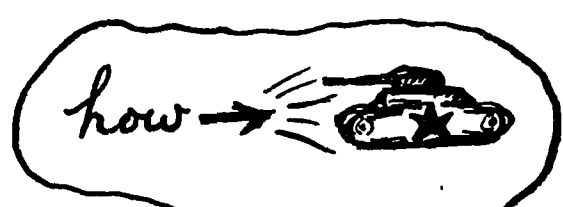
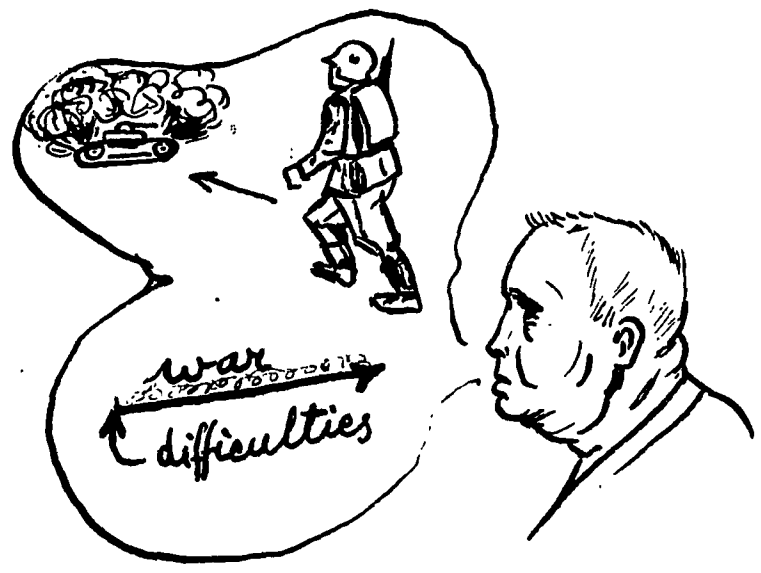
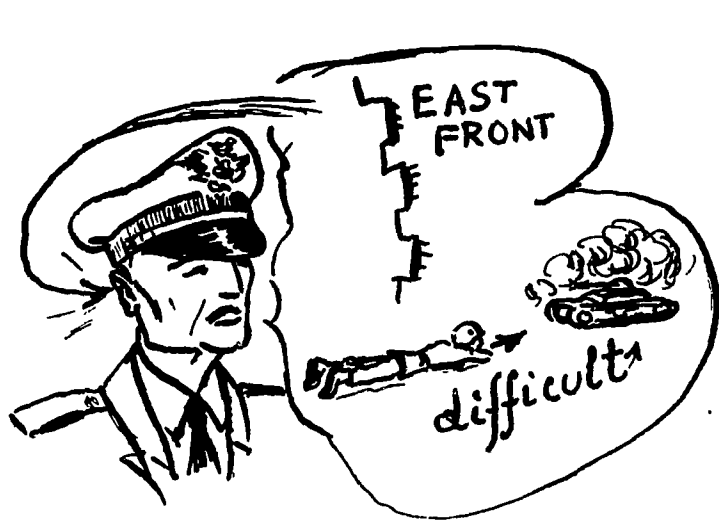
picture 1

Co pan jutro zrobi?

Jutro odpłynę z
Gdyni.

Instructor:

Jutro pan	{	wypłynie z portu.	pict.2.
		przepłynie przez morze.	pict.3
		przepłynie koło wyspy.	pict.4
		dopłynie do portu.	pict.6
		wpłynie do portu.	pict.7
		przypłynie do Szczecina.	pict.8

LESSON 85

Dialog (Fighting the tanks)

A.: Amerykanin
N.: Niemiec

A.: Słyszałem, że pan był na wschodnim froncie w czasie wojny.

N.: Tak, służyłem w piechocie. Byłem wyszkolony w niszczeniu czołgów.

A.: Niszczenie czołgów przez piechotę to jest trudne zadanie.

N.: Owszem, na początku wojny mieliśmy duże trudności.

A.: A jak walczyliście z czołgami rosyjskimi?

N.: Przede wszystkim staraliśmy się przydusić do ziemi piechotę npla i odciąć ją od czołgów. Resztę zadania wykonywali żołnierze wyszkoleni w walce z czołgami.

A.: Czy to były specjalne zespoły?

N.: Tak, w każdym zespole byli żołnierze, którzy niszczyli atakujące czołgi i żołnierze, którzy ich osłaniali.

A.: Jakiej broni używali żołnierze niemieccy?

N.: Używaliśmy min ppanc, ładunków wybuchowych, granatów dymnych i różnych garlaczy i granatników. Granatniki przeciwpancerne przebijały pancerze o grubości 10 cm.

A.: A jakie sposoby walki stosowaliście?

N.: Czekaliśmy w rowach, aż czołg się zbliży. Będąc w polu martwym czołgu rzucaliśmy granaty na czołg albo podkładaliśmy ładunki wybuchowe pod gąsienice. O walce z większej odległości opowiem panu jutro.

LESSON 85

Grammar Analysis

FORMATION OF NOUNS ending in -ość

Part I

Nouns may be formed from many Polish adjectives by dropping the last vowel and attaching the ending -ość. Nouns ending in -ość and derived from adjectives are always in the feminine gender,

e.g.:

głęboki - deep
głęboki + ość = głębokość - depth

szeroki - broad, wide
szeroki + ość = szerokość - breadth, width

Expressions regarding measurements like "This river is five meters deep" are rendered in Polish by:

Ta rzeka ma pięć metrów głębokości (gen.).
or:

To jest rzeka o głębokości (loc.) pięciu metrów.

Ta rzeka ma dziesięć metrów szerokości.
To jest rzeka o szerokości dziesięciu metrów.
This river is ten meters wide.

Ta wieża ma sto metrów wysokości.
To jest wieża o wysokości stu metrów.
This tower is hundred meters high.

Part II

The following are derivatives of the root verb - to sail, to swim,

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
pływać ja pływam	płynąć ja płynę	popłynąć ja popłynę

Derivative verb

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	<u>Prepositions used</u>
odpływać ja odpływam	odpłynąć ja odpłynę	<u>z</u> (general point of reference) <u>od</u> (precise point of reference)

e.g.:

Ten statek odpłynie z Gdyni w poniedziałek. - This ship will sail away from Gdynia on Monday.

Odpłynęliśmy już dwa kilometry od brzegu. - We sailed two kilometers from the shore.

dopływać ja dopływam	dopłynąć ja dopłynę	do
-------------------------	------------------------	----

e.g.:

Za godzinę on dopłynie do tej wyspy. - In one hour he will reach (swimming) the island.

wypływać ja wypływam	wypłynąć ja wypłynę	z na
-------------------------	------------------------	---------

e.g.:

Statek wypłynął z portu. - The ship sailed out of the harbor.

Statek wypłynął na pełne morze. - The ship sailed to the open sea.

wpływać ja wpływam	wpłynąć ja wpłynę	do
-----------------------	----------------------	----

e.g.:

Statek wpłynął do portu. - The ship sailed into the harbor.

przepływać
ja przepływam

przepłynąć
ja przepłynę

przez
z - do (na)

e.g.:

Ona przepłynęła przez rzekę. - She swam across the river.

Ja przepłynąłem łódką z Francji- I sailed by boat from do Anglii. France to England.

przybywać
ja przybywam

przybynąć
ja przybynę

do (na)

e.g.:

Jutro przybyniemy do Ameryki.

- We will arrive (by boat) in America tomorrow.

Part III

Below are some commonly used nouns ending in -ość formed from adjectives introduced before:

<u>Adjective</u>	<u>Noun</u>	
szeroki	szerokość	- width, breadth, latitude
długi	długość	- length, longitude
gruby	grubość	- thickness
wielki	wielkość	- greatness, size, magnitude, bigness
ciemny	ciemność	- darkness
jasny	jasność	- brightness, light, clearness
stary	starość	- old age
młody	młodość	- youth, adolescence
dokładny	dokładność	- precision, thoroughness, accuracy
pewny	pewność	- certitude, certainty, sureness
cały	całość	- whole, totality
przyjemny	przyjemność	- pleasure, fun, gratification
wesoły	wesołość	- gaiety, cheerfulness
miły	miłość	- love
zły	złość	- anger
zdolny	zdolność	- aptitude, fitness,
	zdolności - pl.	ability, talent

ciekawy
piękny
lekki
większy
mniejszy
łatwy
trudny

ciekawość
piękność
lekkość
większość
mniejszość
łatwość
trudność

- curiosity, inquisitiveness
- beauty
- lightness
- majority
- minority
- ease, no difficulty
- difficulty

LESSON 85

Structural Drill

Part I

Instructor:

Students:

a/ Ten dom jest wysoki.

Co pan chce zmierzyć?

Czego pan nie zmierzył?
Czym pan się interesuje?

O czym mówimy?

Chcę zmierzyć wysokość tego domu.
Wysokości tego domu.
Wysokością tego domu.
O wysokości tego domu.

Ta ulica jest długa.
Ta ściana jest gruba.
Ta rzeka jest szeroka.
To jezioro jest głębokie.
Ten samolot jest szybki.

b/ Ci ludzie są wolni.

Co lubią ci ludzie?

Czego nie chcą stracić ci ludzie?
Czym się cieszą ci ludzie?

O czym mówimy?

Ci ludzie lubią wolność.
Ci ludzie nie chcą stracić wolności.
Ci ludzie cieszą się wolnością.
O wolności tych ludzi.

c/ Ta praca jest przyjemna,
więc on pracuje z przy-
jemnością.

Jak on pracuje?

On pracuje z przyjem-
nością.

trudna
łatwa
dokładna

d/ Ta dziewczyna jest
grzeczna.

Czego nie brak tej
dziewczynie?
O czym mówimy?

Tej dziewczynie nie
brak grzeczności.
O grzeczności tej
dziewczyny.

wesoła
ostrożna
piękna

e/ Ten karabin jest
nowoczesny.

O czym mówimy?

O nowoczesności tego
karabinu.

lekki
celny

f/ Ta sekretarka jest
ciekawa.

Co się panu nie po-
doba?
Czego pan nie lubi?

Nie podoba mi się cie-
kawość tej sekretarki.
Ciekawości tej sekre-
tarki.

niegrzeczna
nieścisła
niedokładna

g/ To są już starzy lu-
dzie, więc myślą o
starości.

O czym myślą ci lu-
dzie?

Myślą o starości.

Czego boją się ludzie?

h/ To są młodzi ludzie.

Czym się oni cieszą?

Oni się cieszą młodością.

Czy oni myślą o starości?

i/ Ta sprawa jest tajna.

O czym musi pan pamiętać?

O tajności tej sprawy.

j/ Człowiek nie jest wieczny.

O czym ludzie myślą?

Ludzie myślą o wieczności.

O czym mówimy często?

Part II

Use special visual aid illustrating "sailing". The instructor points at the appropriate picture.

Instructor:

Picture 1

Students:

Co robi ten statek?

Ten statek odpływie z Gdyni.

Co robi ten statek?

Ten statek odpływa z Gdyni.

Co zrobił ten statek?

Ten statek odpłynął z Gdyni.

Picture 2

Co robi za chwilę ten statek?

Ten statek za chwilę wypływie z Gdyni.

Co robi teraz ten statek?

Ten statek wypływa z portu.

Co zrobił ten statek?

Ten statek wypłynął z portu.

Picture 3

Co robi ten statek?

Ten statek przepływa przez morze.

A co robi teraz ten statek?

Ten statek przepływa przez morze.

Picture 4

Co zrobi za chwilę ten statek?
Co robi w tej chwili statek?

Co zrobił teraz ten statek?

Ten statek przepły-
nie koło wyspy.
Ten statek w tej
chwili przepływa ko-
ło wyspy.
Ten statek przepły-
nął koło wyspy.

Picture 5

Co zrobił ten statek
po kilku dniach?

Ten statek przepły-
nął przez morze.

Picture 6

Co zrobi ten statek?
Co robi teraz ten
statek?
Co zrobił ten statek?

Ten statek dopłynie
do portu.
Ten statek dopływa
do portu.
Ten statek dopłynął
do portu.

Picture 7

Co wkrótce zrobi ten
statek?
Co w tej chwili robi
ten statek?
Co już zrobił ten sta-
tek?

Wkrótce ten statek
wpłynie do portu.
Ten statek wpływa
do portu.
Ten statek już wpły-
nął do portu.

Picture 8

Co zaraz zrobi ten
statek?
Co wreszcie zrobił
ten statek?

Ten statek przypły-
nie do portu.
Wreszcie ten statek
przypłynął do Szczeci-
na.

Part III

Require students to form nouns from adjectives listed
on p. 10 and use them in a sentence.

LESSON 85

Translation English - Polish

1. Andrzej had a car so he arrived at the Nowickis at six. I came at half past six because I had to walk.
2. He was driving down the hill too quickly and he ran over a dog which was running across the street.
3. I walked away from his desk and went out of the room.
4. Every day he passes by my house. When he reaches Długa Street he approaches an old man who sells flowers on the corner and talks with him for five minutes.
5. My train leaves Warsaw at 1500 hrs., passes through Tarnów at 1905 hrs. and arrives in Kraków at 2030 hrs.
6. I saw several small boats by the bank of the river, but there were no oars in the boats.
7. At first I rowed but soon I was tired, so my brother rowed and I steered.
8. It was a lovely morning, so we went to swim in the lake.
9. I found my hatchet in the bushes on the island.
10. We took many nice snapshots during our vacation in southern Italy.
11. From the upper deck of the cruiser I could see the whole port.

LESSON 85

Translation
Polish - English

MIASTO, KTÓRE WRÓCIŁO DO ŻYCIA

Wszyscy jeszcze pamiętają jak bardzo zniszczone zostało w czasie wojny miasto Kazimierz nad Wisłą. Większość ludzi wracających po wojnie do miasta musiała mieszkać w rozbitych domach, w mieszkaniach bez sufitów, a często nawet w starych stodołach czy oborach. Wkrótce ludzie zaczęli naprawiać uszkodzone ściany i sufity domów i budować nowe domy na miejscu kompletnie rozbitych. Największą trudność mieli oni z przewożeniem materiałów do budowania. Często dowódcy oddziałów wojskowych pozwalali żołnierzom przywozić ciężarówkami potrzebne materiały do miasta. Dużo materiału przynieśli jednak sami mieszkańcy na plecach. Wysokość brzegu na jakim leży miasto i zły stan dróg były przeszkodą w szybkiej pracy. Praca nie szła szybko, ale dzisiaj już można powiedzieć, że miasto to wygląda tak jak dawniej, a może nawet ładniej.

Dzielnica mieszkaniowa jest zupełnie nowa. Szerokość, długość a nawet kierunki ulic zostały zmienione, ale Stary Rynek i stara część miasta jest taka sama jak trzysta lub czterysta lat temu. Przyjemnie jest przyjechać do tego miasta na wiosnę i cieszyć się świeżością sadów i ogrodów i czystością ulic. Nic tu już ludziom nie przypomina, że kilkanaście lat temu na ulicach tego miasta były ciężkie walki.

Questions

1. Co wszyscy pamiętają?
2. Nad jaką rzeką leży Kazimierz?
3. W jakich domach musiała mieszkać większość wracających?
4. Co zaczęli naprawiać ludzie?
5. Z czym mieli ludzie największą trudność?
6. Na co często pozwalali dowódcy oddziałów wojskowych?
7. Co przynieśli ludzie na plecach?
8. Co było przeszkodą w pracy?
9. Jak wygląda dziś Kazimierz?
10. Co zostało zmienione w Kazimierzu?
11. Co jest takie same jak trzysta lub czterysta lat temu?
12. Czym można się cieszyć na wiosnę w tym mieście?
13. Co było kilkanaście lat temu na ulicach Kazimierza?

LESSON 85

Reading Text

Wczoraj żołnierze 3 plutonu 8 kompanii mieli wykład o walce piechoty z czołgami. Podczas tego wykładu pokazano im film: "Piechota w walce z czołgami."

To był film zrobiony podczas wojny Rosji z Niemcami. Na tym filmie żołnierze 3 plutonu zobaczyli, że przed rozpoczęciem ataku czołgów, samoloty ostrzelały piechotę w okopach z działek i karabinów maszynowych osadzonych w skrzydłach. Kiedy samoloty spełniły swoją rolę, odleciały i dopiero teraz żołnierze w okopach zobaczyli zbliżające się czołgi i zaczęli strzelać do nich.

Zadaniem piechoty było odciąć nieprzyjacielskie czołgi od piechoty. Dobrze wyszkoleni żołnierze walcząc przeciw czołgom stosują między innymi następujące sposoby walki: rzucają miny ppanc pod czołgi lub na czołgi, rzucają granaty ręczne lub dymne, kładą bańki z benzyną na czołgi. Oprócz tych sposobów walki, żołnierze zobaczyli na tym filmie broń jaką piechota posiada do walki z czołgami.

Po filmie, dowódca plutonu w dalszej części wykładu postawił żołnierzom kilka pytań, na które oni odpowiedzieli z łatwością, bo uważali w czasie filmu.

Film spełnił swoje zadanie, bo żołnierze dowiedzieli się, jakie są sposoby obrony przed czołgami. Podczas przerwy jeden z podoficerów, który brał udział w wojnie

polsko-niemieckiej opowiadał o walkach z czołgami na odcinku Brodnice-Chojnice. On opowiedział im także jakie sposoby obrony stosuje załoga czołgu.

Wojna między Polską a Niemcami we wrześniu 1939 roku była początkiem Drugiej Wojny Światowej.

Questions

1. O czym mieli żołnierze wykład?
2. Którego oddziału żołnierze mieli wykład?
3. Jaki film pokazano podczas wykładu?
4. Kiedy ten film był zrobiony?
5. Co żołnierze zobaczyli na tym filmie?
6. Z czego samoloty ostrzelały piechotę?
7. W czym kaemy były osadzone?
8. Kiedy samoloty odleciały?
9. Co później żołnierze zobaczyli?
10. Co było zadaniem piechoty?
11. Jakie sposoby walki stosują żołnierze przeciw czołgom?
12. Co jeszcze żołnierze zobaczyli na tym filmie?
13. Co zrobił dowódca plutonu w dalszej części wykładu?
14. Jak żołnierze odpowiedzieli na pytanie?
15. Co spełniło swoje zadanie?
16. Czego żołnierze dowiedzieli się na filmie?
17. O czym opowiadał jeden z podoficerów?
18. W jakiej wojnie brał udział ten podoficer?

19. O jakich walkach on opowiadał?
20. Co on im także opowiedział?
21. Co było we wrześniu 1939 roku?
22. Co było początkiem Drugiej Wojny Światowej?

LESSON 85

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. Na jakim froncie był Niemiec w czasie wojny?
2. W jakiej jednostce służył Niemiec?
3. Jak był wyszkolony Niemiec?
4. Co jest trudnym zadaniem?
5. Kiedy Niemcy mieli duże trudności?
6. O co starali się żołnierze niemieccy walcząc z czołgami?
7. Kto wykonywał resztę zadania?
8. Czy to były jakieś specjalne zespoły?
9. Jakie zadanie mieli żołnierze tych zespołów?
10. Jakiej broni oni używali?
11. Jakiej grubości pancerze przebijały granatniki?
12. Na co czekali żołnierze niemieccy?
13. W jakim polu znajdował się wtedy żołnierz, kiedy rzucał granatem?
14. Co robili żołnierze, kiedy czołg się zbliżył?
15. Na co rzucał żołnierz granaty?

16. Pod co podkładał żołnierz ładunki wybuchowe?

17. O czym Niemiec opowie jutro Amerykaninowi?

Part II - General Questions

1. Co można nosić w bańce?
2. Czy tylko czołgi mają gaśnice?
3. Do czego się używa ładunków wybuchowych?
4. Jak nazywamy obywatela kraju na zachód od Polski?
5. Czym się osłaniają panie, kiedy słońce mocno świeci?
6. Jakiej grubości może być pancerz czołgu?
7. Jakie polskie porty pan zna?
8. Co może przebić pocisk artyleryjski?
9. Jakie wojska stoją na wschodniej granicy Polski?
10. Jaką rolę spełnia nauczyciel w klasie?
11. Jakie środki może zastosować lekarz, kiedy pacjenta boli głowa?

Part III - Conversational Situation

Na manewrach

Sierżant ma odprawę z zespołem, który ma "zaskoczyć" czołgi nieprzyjacielskie. Sprawdza czy żołnierze pamiętają wszystkie sposoby walki z czołgami.

Osoby: Sierżant i 4 żołnierzy.

LESSON 85

Vocabulary

bańka, f.	- can, canister, bubble
dymny, dymna, dymne	- smoke (as adj.)
garłacz, m. garłacza, gen. s.	- rifle grenade, dis- charger
gąsienica, f.	- track, caterpillar
ładunek, m. ładunku, gen. s.	- charge, load
martwe pole	- dead space, blind area, defiladed zone
martwy, martwa, martwe	- dead
naprzód	- forward, ahead
następujący, następująca, następujące	- following
następująco	- in the following way
Niemiec, m. Niemca, gen. s. Niemcy, nom. pl.	- German (man)
odciąć, p.(odcinać, i. odetnę odcinam odetnie odcina)	- to cut off, to isolate
osadzony, osadzona, osadzone	- fix, set
osłaniać, i. (osłonić, p. osłaniam osłonię osłania osłoni)	- to cover, to shelter, to protect
pancerz, m. pancerza, gen. s.	- armour
podkładać, i. (podłożyć, p. podkładam podłożę podkłada podłoży)	- to put under, to place under
port, m. portu, gen. s.	- port, harbor

przebijać, i. (przebić, p. przebijam przebiję przebija przebiję)	- to penetrate, to pierce, to break through
przydusić, p. (przyduszać, i. przyduszę przyduszam przydusi przydusza)	- to pin down
rola, f.	- role, part
rosyjski, rosyjska, rosyj- skie	- Russian (as adj.)
rozpocząć, p. (rozpoczynać, i. rozpocznę rozpoczynam rozpocznie rozpoczyna)	- to begin, to start, to initiate, to commence
spełnić, p. (spełniać, i. spełnię spełniam spełni spełnia)	- to perform, to accomplish, to fulfill
sposób, m. sposobu, gen. s.	- way, method, means, manner
stosować (się), i. (zastosować /się/, p. stosuję (się) zastosuję /się/ stosuje (się) zastosuje /się/)	- to apply, to use, (to comply), to adapt
zbliżać (się), i. (zbliżyć /się/, p. zblizmam (się) zbliżę /się/ zbliża (się) zbliży /się/)	- to approach, to near
zespół, m.	- team, group, band

LESSON 86

Grammar Perception Drill

THE PLUPERFECT ACTIVE PARTICIPLE

Part I

a/ Past tense
perfective
verb only

The pluperfect active participle

(on) przeczyta~~ł~~ + wszy
 ↑
 vowel

= przeczytawszy

Instructor:

the same subject

Kiedy przeczytałem gazetę
Po przeczytaniu gazety,
Przeczytawszy gazetę

wróciłem do domu.

Instructor:

Suggested phrases:

Students :

Kiedy pan wrócił do domu?

przeczytać gazetę

**Przeczytawszy
gazetę, wró-
ciłem do domu.**

Kiedy ja wróciłem do domu?

Kiedy on wrócił do domu?

Kiedy ona wróciła do domu?

Kiedy my wróciliśmy
do domu?

Kiedy wy wróciliście do domu?

Kiedy oni wrócili do domu?

Kiedy one wróciły do domu?

napić się piwa
napisać list
kupić owoce
zrobić zakupy

zniszczyć dokumenty w biurze
wyznaczyć robotników do pracy

b/

zjadł + szy = zjadłszy
↑
consonant

Instructor:	Suggested phrases:	Students:
Kiedy pan wrócił do domu?	zjeść obiad	Zjadłszy obiad, wróciłem do domu.
Kiedy ty wróciłeś do domu?		
Kiedy on wrócił do domu?		
Kiedy ona wróciła do domu?		
Kiedy my wróciliśmy do domu?		
Kiedy wy wróciliście do domu?		
Kiedy oni (panowie) wrócili do domu?		
Kiedy one (panie) wróciły do domu?		
	zawieźć rzeczy na stację zanieść książki koledze	

Part II

Jerzy (George)
Antoni (Anthony)
Ignacy (Ignatius) } declined like adjectives

Instructor:	Suggested names:	Students:
Jak jest mu na imię?	Jerzy	Jemu jest Jerzy na imię.
Czyj jest ten zegarek?		
Komu pożyczył pan pióro?		
Kogo pan zwolnił z pracy?		
Z kim pan był na wycieczce?		
Przed kim pan siedział w kinie?		

Antoni
Ignacy

Part III

Instructor:

Students:

Po zapakowaniu rzeczy pojechaliśmy na stację.

Zapakowawszy rzeczy pojechaliśmy na stację.

Po kupieniu walizki pojechałem na stację.

Po zamknięciu walizek on pojechał na stację.

Po ogoleniu się pojechałem na stację.

Po zjedzeniu obiadu pojechałem na stację.

Po naprawieniu walizki oni pojechali na stację.

Po wykąpaniu się pojechałam na stację.

Po skończeniu pracy pojechałaś na stację.

Po zamówieniu biletów one pojechały na stację.

Po zwiedzeniu miasta pojedę na stację.

Po spaleniu dokumentów pojedziesz na stację.

Po zreperowaniu samochodu on pojedzie na stację.

Po przeczytaniu listów oni pojedą na stację.

Part IV

Drill Part III reversing the parts. The students' part is taken by the instructor and vice versa.

Part V

Neuter nouns ending in -um

Instructor:

Students:

To jest liceum.

Co to jest?

To jest liceum.

Władek chodzi do liceum.

Ona przygląda się temu liceum.

Oni budują nowe liceum.

Ja interesuję się tym liceum.

On mieszka przy liceum.

W Polsce są tylko licea państwowe.

Jakie licea są w Polsce?

W Polsce są tylko licea państwowe.

W Krakowie jest dziesięć liceów.

Przyglądałem się tym liceom.

Zwiedzałem różne licea w Polsce.

Interesuję się liceami w Polsce.

W liceach uczą języka angielskiego.

LESSON 86

Dialog (Detective's report to the chief of police)

K.: Komendant milicji, Antoni Paszkowski

W.: Wywiadowca, Jerzy Zieliński

K.: Niech pan siada, panie Zieliński. Jakie wiadomości ma pan dzisiaj o Ignacym Kociołku?

W.: Śledziłem go przez cały dzień i jestem teraz pewny, że on jest szpiegiem i należy do sieci szpiegowskiej.

K.: Proszę, niech pan opowie, jak to było?

W.: Dziś rano, Kociołek wyszedłszy z domu pojechał taksówką do kawiarni Michalika.

K.: Czy on w tym lokalu z kimś rozmawiał?

W.: Nie, ale zjadłszy śniadanie telefonował do jakiegoś Jerzego.

K.: Czy podsłuchiwał pan ich rozmowę?

W.: Tak. Kociołek kazał Jerzemu czekać o jedenastej w parku Poniatowskiego koło bramy.

K.: Co dalej?

W.: O oznaczonej godzinie jakiś człowiek siadł na ławce obok Kociołka i zaczął czytać gazetę.

K.: Czy oni rozmawiali ze sobą?

W.: Nie, przejrzawszy gazetę ten człowiek zostawił ją na ławce i wyszedł z parku. Po chwili Kociołek zabrawszy gazetę pojechał do laboratorium, w którym pracuje.

K.: Czy ma pan rysopis tego Jerzego?

W.: Owszem, jest to ciemny blondyn, waży około 80 kilo i jest mojego wzrostu.

LESSON 86

Grammar Analysis

THE PLUPERFECT ACTIVE PARTICIPLE

Part I

The pluperfect active participle can be formed only from perfective verbs.

Verbs whose third person singular (masculine) of the past tense ends in a consonant + i form their pluperfect active participle by attaching the ending -szy,

e.g.:

zjadi+szy = zjadłszy

Verbs whose third person singular (masculine) of the past tense ends in a vowel + i form their pluperfect active participle by dropping -i and attaching the ending -wszy,

e.g.:

wypi-i = wyp*i*; wyp*i*+wszy = wypiwszy

The pluperfect active participle is used to simplify:

1. a subordinate clause starting with kiedy - when,

Kiedy zjadłem obiad, poszedłem do domu.
When I had eaten my dinner, I went home.

Notice that the subject in the subordinate clause is the same as in the main clause.

Zjadłszy obiad, poszedłem do domu.
Having eaten my dinner, I went home.

2. a subordinate clause starting with the preposition po followed by a verbal noun,

Po zjedzeniu obiadu, poszedłem do domu.
After having eaten my dinner (after the eating of a dinner), I went home.

Zjadłszy obiad, poszedłem do domu.

↑
subordinate
clause

↑
main
clause

Note that the action of the subordinate clause takes place earlier than that of the main clause. First I ate my dinner and then only I went home.

The pluperfect active participle can in some instances simplify a subordinate clause starting with chociaż - though, although,

e.g.:

Chociaż znalazł się w kłopotach - Having found himself in
pieniężnych mieszkań dalej w financial difficulties
drogim hotelu. he continued to live in
an expensive hotel.

Znalazłszy się w kłopotach pie-
niężnych mieszkań jednak dalej
w drogim hotelu.

Part II

Declension of first names ending in -y or -i.

Almost all Polish first names (Christian names) are declined like nouns. However some of them (those ending in -y or -i) are declined like adjectives, namely:

Jerzy	- George
Antoni	- Anthony
Ignacy	- Ignatius

e.g.:

Wczoraj rozmawiałem z Jerzym - Yesterday I talked with
i Antonim o Ignacym. George and Anthony about
Ignatius.

Part III

Neuter nouns ending in -um retain the ending -um in all cases in singular. In plural they are declined as all other neuter nouns except that the genitive case ending is -ów,

e.g.:

Nie znam tych laboratoriów. - I don't know these
laboratories.

W Warszawie jest dużo liceów. - There are many junior
colleges in Warsaw.

LESSON 86

Structural Drill

Part I a/

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kiedy pan poszedł do kina?	przeczytać gazetę	Poszedłem do kina przeczytawszy gazetę.
	napisać list	
	ubrać się	
	pożyczyć pieniądze od brata	
	nauczyć się lekcji	
Kiedy pan kupił nowy samochód?	sprzedać stary	
	rozbić stary	
	wrócić z Europy	
	kupić dom	
	uszkodzić stary	
Kiedy pan wyjechał ze wsi?	wymłócić zboże	
	skosić żyto	
	uprawić pole	
	zorać pole	
	przekonać się, że praca jest ciężka	
Kiedy pan zachorował?	zmarawić się brakiem pracy	
	przybyć do Monterey	
	przeziębienie przy pracy	
	wyjechać nad morze	
Kiedy milicja aresztowała szpiega?	zrewidować jego mieszkanie	
	dowiedzieć się, gdzie on mieszka	
	spisać protokoły	
	złapać go w koszarach	
	przesłuchać jego przyjaciela	
	zbadać jego papiery	

Kiedy gospodarz pojechał do miasta?

nakarmić zwierzęta

zasadzić kilka drzew
załadować towar na wóz
pokłócić się z żoną

Kiedy Jerzy się ożenił?

odsłużyć wojsko
wygrać dużo pieniędzy
dostać dobrą pracę
usłyszeć, że Zosia ma
dużo pieniędzy
spłacić dom i samochód

Kiedy nasze oddziały zatrzymały się?

opanować wzgórze

zdobyć stanowiska npla
zająć miasto
przepłynąć jezioro
sforsować rzekę

Kiedy Karski wyszedł z domu?

pocałować żonę
posprzątać kuchnię
włożyć nowe ubranie
zapisać adres znajomego

Kiedy nasz patrol wrócił do okopów?

rozpoznać teren

wykryć stanowiska npla
stracić dowódcę
wykonać zadanie
zbadać rzekę

Kiedy kompania mogła odpocząć?

przyjechać do koszar
odmaszerować na tyły
zniszczyć wszystkie mosty
zmienić stanowiska
wycofać się za rzekę
otrzymać pomoc

Kiedy lekarz odjechał?

zapisać lekarstwo
uspokoić rodzinę chorego
zawiadomić policję o wypadku
dać zastrzyk choremu

Kiedy porucznik zatelefonował do dowódcy?

przesłuchać jeńców

wrócić z patrolu
odpocząć po marszu
zrobić odprawę

b/

Instructor:

Suggested words:

Kiedy pojechałeś do kina?

zjeść kolację

Kiedy wróciłeś wczoraj do domu?

podwieźć moją sekretarkę do domu

Kiedy rozmawiałeś z pułkownikiem?

przyjść do dowództwa

Kiedy wróciłeś do kompanii?

przewieźć rannych do szpitala

Part II

a/

Have students change the verbal nouns into pluperfect participle.

Instructor:

Students:

Po wysłaniu paczki pojechałem do miasta.

Wysławszy paczkę pojechałem do miasta.

Instructor:

po kupieniu chleba
po zapakowaniu książek
po naprawieniu samochodu
po zamknięciu biura
po otrzymaniu pieniędzy
po wyjściu ze sklepu
po skoszeniu żyta
po oddaniu listu
po wydojeniu krów
po przesłuchaniu jeńca
po podwiezieniu sekretarki na stację
po wyznaczeniu swego zastępcy
po przywiezieniu mebli do magazynu

po posprzątaniu klasy
po zatelefonowaniu do żony
po napisaniu raportu
po odwiedzeniu kolegi
po spotkaniu się z przyjacielem
po zoraniu pola
po nakarmieniu koni
po ogoleniu klienta
po zjedzeniu obiadu
po odebraniu moich pieniędzy
po zbadaniu pacjenta
po powieszeniu map w klasach
po przejrzeniu gazet
po zamówieniu biletów
po zapłaceniu rachunku

po wynajęciu pokoju dla kolegi
 po nauczaniu się lekcji
 po wpłaceniu pieniędzy
 po sprawdzeniu stopni
 po zobaczeniu się z kolegą
 po wykonaniu zadania
 po zrobieniu zakupów
 po znalezieniu pracy

po wydaniu mundurów
 rekrutom
 po skończeniu pracy
 po podpisaniu listów
 po zważeniu się
 po wymeldowaniu się
 z hotelu

b/

Have students change the pluperfect participles into verbal nouns using phrases from Part II a,

e.g.:

Instructor:

Wysławszy paczkę pojechałem
 do domu.

Students:

Po wysłaniu paczki poje-
 chałem do domu.

Part III

a/

Instructor:

Kiedy zjadłem obiad, po-
 szedłem do miasta.

Students:

Zjadłszy obiad poszedłem
 do miasta.

Instructor:

Kiedy przejrzałem wszystkie
 gazety ...
 Kiedy przesłuchałem jeńca ...
 Kiedy wpłaciłem pieniądze
 do banku ...
 Kiedy naprawiłem rower ...
 Kiedy zaniósłem list na
 pocztę ...
 Kiedy posprzątałem biuro ...
 Kiedy wyszedłem ze szkoły ...
 Kiedy uczesałem się ...
 Kiedy wyczyściłem buty ...
 Kiedy umyłem naczynia ...
 Kiedy posprzątałem mieszkanie ...
 Kiedy wysiadłem z pociągu ...

Kiedy sprawdziłem doku-
 menty ...
 Kiedy nauczyłem się
 dialogu ...
 Kiedy skończyłem pra-
 cę ...
 Kiedy wysłałem pienią-
 dze matce ...
 Kiedy napisałem raport ...
 Kiedy ubrałem się ...
 Kiedy wykąpałem się ...
 Kiedy ugotowałem obiad
 dzieciom ...
 Kiedy obudziłem dzieci ...
 Kiedy skosiłem trawę ...

b/

Drill according to the following pattern using phrases from Part III a:

Instructor:

Students:

Zjadłszy obiad poszedłem
do miasta.

Kiedy zjadłem obiad, po-
szedłem do miasta.

Part IV

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kto obchodzi dziś
imieniny?

Jerzy

Jerzy obchodzi
dziś imieniny.

Do kogo pan napisał
list?

Komu pan ufa?

Kogo pan podwiózł
jadąc do szkoły?

Z kim pan był w kinie?

O kim pan mówił?

Ignacy
Antoni

Part V

Drill the words: laboratorium and liceum in singular and plural using the questions below:

Co to jest?

Czego nie ma w tym mieście?

Czemu pan się przygląda?

Co pan zwiedzał?

Czym pan się interesuje?

O czym pan mówił?

LESSON 86

Translation English - Polish

1. Jerzy Bienkowski was born in Nowa Wieś near Jasło on the fourteenth of February nineteen forty-three.
2. He attended school in Jasło. When he was fourteen his father, who was a bookkeeper, got a job in an atomic weapons plant located ten kilometers north of Starachowice.
3. Young Bienkowski's father wanted to choose a good school for the boy. A friend told him that there was a good school in Bielany, near Warsaw. Professor Bulanda, who taught at the Warsaw University confirmed this opinion.
4. Lt. Burak sent five men on reconnaissance. He told them to reconnoiter the terrain between Torskie and Chmielowa on the right bank of the Dżuryn.
5. Cpl. Kownacki saw the approaching enemy patrol. Quickly he hid in the brush and thus avoided death.
6. The MPs arrested and brought two drunken soldiers to the guardhouse.
7. Basia quarrelled with her sister Zosia, because Zosia was singing French songs and Basia could not write her homework.
8. This civilian who just went out is the owner of that bar on Bracka Street. I don't know his last name - his first name is Stanisław.

LESSON 83

Translation Polish - English

(KARTKA Z RAPORTU KOMENDANTA MILICJI RAWICZA)

Przejrzawszy dokumenty przyniesione mi przez wywiadowcę Kwiatkowskiego, wyszedłem z biura. Kilka minut później siedziałem w kawiarni Złota Kaczka, mając przed sobą na ścianie lustro, w którym widziałem drzwi wejściowe. Zamówiwszy filiżankę kawy, wziąłem z teczki fotografię kobiety, którą nasi agenci śledzili od kilku tygodni. Wiedzieliśmy o niej tylko to, że należy do organizacji szpiegowskiej. Nie aresztowaliśmy jej, bo chcieliśmy złapać wszystkich członków tej organizacji. Wiedzieliśmy od naszych tajnych agentów, że nieprzyjaciel otrzymuje informacje o naszym najnowszym pocisku międzykontynentalnym, ale z powodu braku (lack) dowodów nie mogliśmy oskarżyć żadnego z pracowników fabryki o podawanie informacji nieprzyjacielowi.

W lustrze zobaczyłem wysoką blondynę. Była to kobieta, której zdjęcie miałem przed sobą. Tak jak wtedy, kiedy po raz pierwszy zobaczyłem jej fotografię pomyślałem sobie: "Tę kobietę już kiedyś widziałem. Ale kiedy i gdzie?" Wszedłszy do kawiarni usiadła przy stole za mną przy jakimś starszym panu. Chciałem podsłuchać ich rozmowę, ale mówili cicho. W pewnej chwili blondyna wzięła z torebki kartkę papieru i szybko zaczęła pisać.

Widząc ją piszącą natychmiast zrozumiałem dlaczego zdawało mi się, że już kiedyś ją widziałem. Była ona bardzo podobna do panny Dorosz, sekretarki dyrektora fabryki pocisków międzykontynentalnych.

Wkrótce dowiedzieliśmy się, że to panna Dorosz fotografowała rysunki nowych pocisków i dawała je swojej siostrze, tajemniczej blondynie.

Questions

1. Kiedy Rawicz wyszedł z biura?
2. Do jakiej kawiarni poszedł Rawicz?
3. W czym widział Rawicz drzwi wejściowe?
4. Kiedy Rawicz wziął z teczki fotografię?
5. Czyją fotografię wziął Rawicz z teczki?
6. Do jakiej organizacji należała ta kobieta?
7. Dlaczego Rawicz nie zaaresztował tej kobiety?
8. Co Rawicz wiedział o tajnych agentów?
9. O czym nieprzyjaciel otrzymywał informacje?
10. Kogo Rawicz nie mógł oskarżyć o podawanie informacji nieprzyjacielowi?
11. Kogo Rawicz zobaczył w lustrze?
12. Kim była ta kobieta?
13. Co pomyślał Rawicz, kiedy pierwszy raz zobaczył zdjęcie tej kobiety?
14. Przy kim usiadła blondyna?

15. Co chciał podsłuchać Rawicz?
16. Jak rozmawiała blondyna ze starszym panem?
17. Co pomyślał Rawicz, kiedy pierwszy raz zobaczył fotografię tej blondyny?
18. Co zrobiła blondyna po chwili?
19. Kiedy Rawicz zrozumiał, że już kiedyś tę kobietę widział?
20. Do kogo była ta blondyna bardzo podobna?
21. Kto fotografował rysunki nowych pocisków?
22. Kim była tajemnicza blondyna?

LESSON 86

Reading Text

Po kilkunastu dniach, wywiadowca Zieliński podczas rozmowy z komendantem milicji Paszkowskim, powiedział mu, że ma więcej wiadomości o Kociołku i o tajnej organizacji, do której Kociołek należy. Powiedział on Paszkowskiemu, że Kociołek wróciwszy do domu czytał gazetę, którą przyniósł z parku. To nie była zwykła gazeta. Wewnątrz tej gazety znajdowały się jakieś rysunki, które Kociołek sfotografował. Zieliński to widział przez okno, bo Kociołek siedział przy lampie przy otwartym oknie. Kociołka śledzono i dowiedziano się, że on jest członkiem organizacji szpiegowskiej pracującej na rzecz obcego państwa. Głównym zadaniem Kociołka i organizacji, do której on należał, było zbieranie informacji o produkcji rakiet i pocisków

międzykontynentalnych. Udało się tej organizacji zdobyć rysunki ракет, które mogą przenieść na dużą odległość głowicę z ładunkiem atomowym. Oprócz tych wiadomości mieli oni dokładne dane o produkcji bomby atomowej i wodorowej. Otrzymawszy te informacje, komendant milicji zawiadomił prokuratora, który kazał aresztować Kociołka i innych członków sieci szpiegowskiej. Zaaresztowawszy członków tej organizacji, milicja zrobiła rewizję w lokalu organizacji i mieszkaniach członków organizacji. Podczas rewizji znaleziono też krótkofalowe aparaty radiowe i laboratorium fotograficzne. Mając te dowody w ręku, prokurator podczas rozprawy sądowej zażądał dla Kociołka kary śmierci, a dla innych oskarżonych kary więzienia od trzech do piętnastu lat.

Questions

1. Kiedy Zieliński powiedział Paszkowskiemu, że ma więcej wiadomości o Kociołku?
2. O czym jeszcze Zieliński miał wiadomości?
3. Co robił Kociołek wróciwszy do domu?
4. Skąd on przyniósł tę gazetę?
5. Co było wewnątrz gazety?
6. Co zrobił Kociołek z tymi rysunkami?
7. Dlaczego Zieliński mógł to zobaczyć?
8. Czego dowiedziano się o Kociołku?
9. Dla kogo pracowała ta organizacja?

10. Co było głównym zadaniem Kociołka i organizacji?
11. O czym Kociołek zbierał informacje?
12. Co udało się zdobyć tej organizacji?
13. Jaką głowicę mają te rakiety?
14. Oprócz tych wiadomości, jakie dane miał ta organizacja?
15. Co zrobił komendant milicji otrzymawszy te informacje?
16. Kto kazał aresztować Kociołka?
17. Co zrobiła milicja zaaresztowawszy członków sieci szpiegowskiej?
18. Co znaleziono podczas rewizji w lokalu organizacji?
19. Co zrobił prokurator mając takie dowody w ręku?
20. Dla kogo prokurator zażądał kary śmierci?
21. Jakiej kary zażądał prokurator dla innych oskarżonych?

LESSON 86

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim jest Zieliński, a kim Paszkowski?
2. Do kogo Paszkowski powiedział "niech pan siada"?
3. O kim ma wiadomości wywiadowca?
4. Kogo Zieliński śledził?
5. Jaka to była sieć?
6. Co zrobił Kociołek wyszedłszy z domu?
7. Do której kawiarni pojechał Kociołek?
8. Co Kociołek zrobił zjadłszy śniadanie?
9. Kiedy Kociołek zatelefonował?
10. Czyją rozmowę podsłuchiwał wywiadowca?
11. Komu Kociołek kazał czekać?
12. O której Jerzy miał czekać w parku?
13. Gdzie Jerzy miał czekać?
14. Gdzie siadł jakiś człowiek?
15. Obok kogo siadł ten człowiek?
16. Kiedy ten człowiek zostawił gazetę?
17. Co ten człowiek zrobił przejrzawszy gazetę?
18. Kiedy Kociołek pojechał do laboratorium?
19. Czyj rysopis ma wywiadowca?
20. Jak wygląda ten Jerzy?
21. Ile waży ten Jerzy?

Part II - General Questions

1. Który z panów jest blondynem?

2. Co się robi w laboratorium?
3. Gdzie zbierają się członkowie organizacji?
4. Jaki ładunek mają pociski międzykontynentalne?
5. Co prokurator robi w sądzie?
6. Co robią szpiegzy?
7. Dla kogo szpieg pracuje?
8. Kto walczy ze szpiegami?
9. Co robią wywiadowcy policji?
10. Niech pan poda rysopis sąsiada pana.
11. Czy wolno podsłuchiwać rozmowy telefoniczne w Ameryce?
12. Jaka jest praca wywiadowcy?
13. Dlaczego obce państwo przysyła szpiegów?
14. Gdzie członkowie tajnej organizacji spotykają się?
15. Jakie rysunki starają się zdobyć szpiegzy?

Part III - Conversational Situation

W biurze komendanta milicji

Dwaj wywiadowcy przyprowadzają Ignacego Kociołka, którego aresztowali pół godziny temu w lokalu tajnej organizacji. W lokalu tym był krótkofalowy aparat radiowy. Było tam również dobrze urządzone laboratorium fotograficzne, w którym Kociołek pracował, gdy go aresztowano. Po aresztowaniu Kociołka wywiadowcy zrobili rewizję w tym lokalu.

Jaki raport złożyli pierwszy i drugi wywiadowca komendantowi milicji?

Osoby:

Komendant milicji

Pierwszy wywiadowca

Drugi wywiadowca

Ignacy Kociołek - szpieg pracujący na rzecz obcego państwa

LESSON 86

Homework

Part I

Translate into Polish using the past active participle whenever appropriate:

1. Having finished breakfast I phoned George and told him to bring me his drawings.
2. Having searched Anthony Borowy I arrested him. Later he admitted that he was working for a spy ring.
3. After telling the prosecutor about the conversation I had overheard in the restaurant, I went back to the laboratory.
4. Having notified Ignatius that I would arrive the next day, I went to the railway station and bought a ticket to Wieliczka.
5. Having hidden the secret documents under the floor I gave George Nalepa three thousand dollars and told him to go to South America.
6. I told Anthony that he should talk with Ignatius about George.

7. The militia has a description of the spy who was caught in our intercontinental missile plant.
8. The accused demanded a trial in his own state.
9. He said that we had no proofs that he had stolen information about the hydrogen bomb.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Tell in your own words the Reading Text L.82 in the first person, as told by the barber Benedykt Żurek.

LESSON 86

Vocabulary

blondyn, m.	- blond man
bomba, f.	- bomb
dowód, m. dowodu, gen. s.	- proof, evidence
komendant milicji	- chief of police
laboratorium, n.	- laboratory, lab
lokal, m. lokalu, gen. s.	- premises
międzykontynentalny, międzykontynentalna, międzykontynentalne	- intercontinental
okrażyć, p. (okrażać, i. okrażę okrażam okraży okraża)	- to surround, to encircle

oskarżyć, p. (oskarżać, i. oskarżę oskarżam oskarży oskarża)	- to accuse, to charge
podśluchać, p. (podśluchiwać, i. podślucham podśluchuję podślucha podśluchuje)	- to overhear, to eaves- drop
pracować na rzecz + gen. (idiom)	- to work for (benefit of ...)
prokurator, m.	- prosecutor, attorney
przejrzeć, p. (przeglądać, i. przejrzę przeglądam przejrzy przegląda)	- to look through, to peruse
rozmowa, f.	- conversation
rysopis, m. rysopisu, gen. s.	- physical description
rysunek, m. rysunku, gen. s.	- drawing, design, blue- print
sieć, f.	- net, network
szpieg, m.	- spy
śledzić, i. (wyśledzić, p. śledzę wyśledzę śledzi wyśledzi)	- to shadow, to investi- gate, to track
wewnątrz	- inside
wodorowy, wodorowa, wodorowe	- hydrogen (as adj.)
wywiadowca, m.	- detective
zażądać, p. (żądać, i. zażądam żądam zażąda żąda)	- to demand, to require, to claim, to insist
zgoda, f.	- agreement, concord, OK

LESSON 87

Grammar Perception Drill

IMPERSONAL EXPRESSIONS

Part I

Instructor:

Przez lornetkę widzi się lepiej
niż przez okulary.
Jak widzi się lepiej?

Students:

Przez lornetkę widzi
się lepiej niż przez
okulary.

Instructor:

W Ameryce gotuje się na gazie.
Na czym gotuje się w Ameryce?

Na maszynie pisze się pędzej niż ręką.
Jak pisze się na maszynie?

O wypadkach samochodowych często czyta się w gazecie.
O czym często czyta się w gazecie?

Jeżdżąc samochodem poznaje się lepiej kraj niż lecąc
samolotem.
Jak poznaje się lepiej kraj?

Musi się mieć bilet, żeby jechać pociągiem.
Co musi się mieć, żeby jechać pociągiem?

Przed egzaminem ma się (miało się, będzie się
miało) dużo pracy.
Kiedy ma się dużo pracy?

W domu je się (jadło się, będzie się jadło) taniej
niż w restauracji.
Gdzie je się taniej?

Kiedy deszcz pada, chce się dłużej spać.
Co się chce, kiedy deszcz pada?

W sklepie spożywczym kupuje się makę.
Gdzie kupuje się makę?

W tym biurze pracuje się (pracowało się, będzie
się pracowało) od ósmej rano.
Od której pracuje się w tym biurze?

W życiu płaci się za wszystko.
Za co płaci się w życiu?

W poczekalni czeka się na pociąg.
Gdzie się czeka na pociąg?

W zimie choruje się częściej niż w lecie.
Kiedy choruje się częściej?

Tym pociągiem przyjeżdża się wcześniej do
Warszawy niż tamtym.
Którym pociągiem przyjeżdża się wcześniej?

W Polsce na imieniny daje się prezenty.
Co się daje w Polsce na imieniny?

W zimie nosi się grube ubranie.
Jakie ubranie nosi się w zimie?

Zawsze pamięta się pierwszą miłość.
Którą miłość zawsze się pamięta?

Chorych w szpitalu odwiedza się (odwiedzało się,
będzie się odwiedzało) tylko po południu.
Kiedy odwiedza się chorych w szpitalu?

Bilet na samolot zamawia się (zamawiało się,
będzie się zamawiało) w biurze podróży.
Gdzie zamawia się bilet na samolot?

Mundury wydaje się w magazynie.
Co wydaje się w magazynie?

Dom spłaca się (spłacało się, będzie się spłacało)
ratami.
Co spłaca się ratami?

Dzieci nie zostawia się samych w domu.
Kogo nie zostawia się samego w domu?

Ból zapomina się szybko.
Co zapomina się szybko?

Owoce południowe przywozi się (przywoziło się,
będzie się przywoziło) z Włoch.
Skąd przywozi się owoce południowe?

Silniki lotnicze sprawdza się (sprawdzało się,
będzie się sprawdzało) często.
Jakie silniki sprawdza się często?

Ciężkie paczki wysyła się (wysyłało się, będzie się wysyłało) kolejną.
Co wysyła się kolejną?

Z Krakowa do Warszawy leci się (leciało się, będzie się leciało) godzinę.
Jak długo leci się z Krakowa do Warszawy?

Z tej ulicy skręca się tylko w prawo.
W jakim kierunku skręca się z tej ulicy?

Małą kurę piecze się godzinę.
Jak długo piecze się małą kurę?

Ogień gasi się wodą.
Czym gasi się ogień?

Obcą walutę zmienia się (zmieniało się, zmieni się) na granicy.
Gdzie zmienia się obcą walutę?

Z góry zjeżdża się prędko, a na górę wjeżdża się wolno.
Jak zjeżdża się z góry, a jak wjeżdża się na górę?

Władkowi zdaje się (zdawało się), że on jest chory.
Komu zdaje się, że on jest chory?

Part II

Instructor:

Students:

Dziś pada (it rains).
Jaka jest dziś pogoda?

Dziś pada.

Wczoraj padało.
Jaka była wczoraj pogoda?

Wczoraj padało.

Jutro będzie padało.
Jaka będzie jutro pogoda?

Jutro będzie padało.

Grzmi (it thunders).
Czy grzmi?
Tak, grzmi.
Czy grzmi?

Tak, grzmi.

Wczoraj grzmiało.
Czy wczoraj grzmiało?

Tak, wczoraj grzmiało.

Za chwilę będzie grzmiało.
Czy za chwilę będzie grzmiało?

Tak, za chwilę będzie grzmiało.

Tu wieje (it is drafty, it is blowing).
Czy tu wieje?
Tak, tu wieje.
Czy tu wieje?

Tak, tu wieje.
Nie, tu nie wieje.

Tu wiało.
Czy tu wiało?

Tak, tu wiało.
Nie, tu nie wiało.

Za chwilę będzie wiało.
Czy tu będzie wiało?

Tak, tu będzie wiało.
Nie, tu nie będzie wiało.

Part III

Instructor:

Students:

Stąd widać morze.
Czy stąd widać morze?
Tak, stąd widać morze.
Nie, stąd nie widać morza.
Czy stąd widać morze?

Tak, stąd widać morze.
Nie, stąd nie widać morza.

Instructor:

Stąd było widać morze.
Czy stąd było widać morze?

Stąd będzie widać morze.
Czy stąd będzie widać morze?

Stąd słychać strzały.
Czy stąd słychać strzały?

Stąd słychać było strzały.
Czy stąd było słychać strzały?

Part IV

Instructor:

Students:

Tu jest zimno.
Czy tu jest zimno?

Tak, tu jest zimno.

Nie, tu nie jest zimno.

Tu jest ciepło.
Czy tu jest ciepło?

Tak, tu jest ciepło.
Nie, tu jest zimno.
Nie, tu nie jest zimno.

Tu jest ciemno.
Czy tu jest ciemno?

Tak, tu jest ciemno.
Nie, tu jest jasno.

Part V

Instructor:

Students:

Mówiono, że Marysia jest
bogata.
Co mówiono o Marysi?

O Marysi mówiono, że
jest bogata.

O tej wojnie dużo pisano.
O czym dużo pisano?

Dawniej lubiano dużo czytać.
Co dawniej lubiano robić?

Part VI

Instructor:

Students:

Na co potrzeba dużo czasu?
Na napisanie książki potrzeba
dużo czasu.
Na co potrzeba dużo czasu?

Na napisanie książki
potrzeba dużo czasu.

Na co potrzeba dużo pieniędzy?
Na kupno nowego samochodu
potrzeba dużo pieniędzy.

Na wynajęcie tego mieszkania
potrzeba dużo pieniędzy.
Na zbudowanie tego kościoła
potrzeba dużo pieniędzy.

Na co potrzeba dużo siły?
Na podniesienie tej szafy
potrzeba dużo siły.
Na przeniesienie tej skrzyni
potrzeba dużo siły.

LESSON 87

Dialog (Caught in the storm)

M.: Antoni Musiał

Z.: Czesław Zarzycki

M.: Co się z tobą dzieje? Dlaczego jesteś taki zdenerwowany?

Z.: Jeszcze teraz robi mi się gorąco, jak pomyślę, co się nam mogło stać.

M.: Czy masz na myśli tę wielką burzę?

Z.: Tak. Rano było bardzo ładnie i syn prosił mnie, żeby pójść z nim na ryby.

M.: Dokąd poszliście?

Z.: Poszliśmy nad Odrę. Kiedy siedliśmy nad wodą zaczęło się chmurzyć i wkrótce zrobiło się zupełnie ciemno.

M.: Czy zdążyliście uciec przed deszczem?

Z.: Na szczęście niedaleko widać było jakieś krzaki i kilka drzew. Tam się schowaliśmy.

M.: Przecież wiesz, że w czasie burzy nie powinno się chować pod wysokie drzewa.

Z.: Tak, ale kiedy wiatr wieje i deszcz pada nie bardzo można wybierać. Dobiegliśmy do krzaków, kiedy już grzmiało i błyskało się.

M.: Czy bardzo zmokliście?

Z.: Nie chodzi o to, że zmokliśmy. Gorzej było, bo piorun uderzył w drzewo niedaleko od nas.

M.: Mam nadzieję, że ani tobie ani synowi nic się nie stało.

Z.: Dzięki Bogu wszystko dobrze się skończyło. Z tego jednak jest taka nauka, że na drugi raz, zanim pójdziemy na ryby, posłuchamy komunikatu meteorologicznego.

LESSON 87

Grammar Analysis

IMPERSONAL EXPRESSIONS

If the agent of an action is not mentioned but a plural subject is implied an impersonal expression is used. An impersonal expression may consist of:

1. a verb in 3rd person singular with the reflexive pronoun się added (in the past and future tense with an ending -o),

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
czekało się one waited	czeka się one waits	będzie się czekało one will wait
robiło się (zimno, ciemno) it was getting (cold, dark)	robi się (zimno, ciemno) it is getting (cold, dark)	będzie się robiło (zimno, ciemno) it will be getting (cold, dark)
zrobiło się (zimno, ciemno) it became (cold, dark)		zrobi się (zimno, ciemno) it will become (cold, dark)

2. a verb in 3rd person singular without się,

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
padało it rained	pada it rains	będzie padało it will rain

3. verbs "widzieć, słuchać" having the infinitive form only,

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
było widzieć one saw it could be seen	widzieć one sees it can be seen	będzie widzieć one will see it will be seen

4. verb to be accompanied by an adverb,

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
było zimno it was cold	jest zimno it is cold	będzie zimno it will be cold
warto było it was worth while	warto (jest) it is worth while	warto będzie it will be worth while

Note that the above type of phrases are not always used as impersonal expressions,

e.g.:

Zimno mi jest. - I am cold.

5. a past participle passive voice with an ending -o,

Past

jedzono, i.	- <u>one</u> ate (people ate)
jadano, i. fr.	- <u>one</u> used to eat
zjedzono, p.	- <u>one</u> had eaten (people had eaten)

This type of impersonal expression is used when the speaker didn't take part in the action described by the verb,

e.g.:

Przed wojną jedzono mniej mięsa niż teraz. - Before the war people (one) ate less meat than now.

Dawniej jadano więcej niż obecnie. - Formerly people (one) ate more than nowadays.

6. of words like: trzeba, można, potrzeba, powinno się,

e.g.:

Trzeba kupić nowy samochód. - It is necessary to buy a new car.

Na to potrzeba dużo czasu. - This requires (needs) a lot of time.

Powinn^o się mówić prawdę. - One ought to say the truth.

Note that "potrzeba" is not always used as an im-
personal expression,

e.g.:

Potrzeba mi więcej czasu. = Potrzebuję więcej czasu.
I need more time.

W tym sklepie można tanio - In this store one can buy
kupić meble. furniture cheaply.

LESSON 87

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co się robi, żeby mieć dużo wiado- mości o szpiegach?	śledzić podejrza- ne osoby szukać tajnych stacji radiowych robić rewizje w lokalach tajnych organizacji	Śledzi się podej- rzane osoby.
Co się robi, żeby być dobrym studentem?	uczyć się dużo czytać dużo pisać prace domowe uważać na lekcji słuchać nauczycieli nie pić wódki nie chodzić do knajp	
Co się robi podczas szkolenia żołnierzy?	strzelać do tarcz na strzelnicy ćwiczyć musztrę zwartą	

Co się robi rano po
obudzeniu się?

ćwiczyć musztrę luźną
ćwiczyć chwyt bronią
czyścić karabiny
maszerować na duże
odległości

wstawać z łóżka

myć się
brać prysznic
golić się
czyścić zęby
ubierać się
wkładać buty
przygotowywać śniadanie
jeść śniadanie

Co się robi na zabawie?
Co się będzie robiło na
zabawie?

pić

rozmawiać z gośćmi
jeść
śpiewać
grać w karty

Co się robi w koszarach?

sprzątać
czyścić broń
uczyć się regulaminów

Co się robi na wsi?
Co się będzie robiło na wsi?

pracować w polu

kosić żyto
sadzić buraki
łowić ryby
młócić żyto
siać pszenicę
doić krowy
zbierać owoce

Co się robi w podróży?
Co się będzie robiło
w podróży?

zwiedzać kraj

patrzeć przez okno
jeść w restauracjach
mieszkać w hotelach
wydawać dużo pieniędzy

Co się robi, żeby nie być
głodnym?

pracować

jeść

chodzić do restauracji
gotować obiad

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jaka jest dziś pogoda? Jaka była wczoraj pogoda? Jaka będzie prawdo- podobnie jutro po- goda?	padać błyskać się grzmieć zimno ciepło gorąco	Dziś pada.

Part III

Instructor:	Students:
Czy stąd widzi się kościół?	Tak (nie), stąd wi- dzi się kościół.
Czy stąd widać kościół?	Tak (nie), stąd wi- dać kościół.
Czy stąd słyszy się strzały?	Tak (nie), stąd słyszy się strzały.
Czy stąd słychać strzały?	Tak (nie), stąd słychać strzały.
Czy stąd słyszało się strzały?	
Czy stąd będzie się słyszało strzały?	

Part IV

The instructor asks the following questions and the students may choose in their answers any appropriate items they know:

a/

Co można kupić Co było można kupić Co będzie można kupić	} w domu towarowym?
--	---------------------

Co warto kupić
Co było warto kupić } w tym sklepie?
Co będzie warto kupić }

Co można kupić w tym sklepie, ale nie warto?
Co można było kupić w tym sklepie, ale nie było
warto?

b/

Co trzeba mieć w czasie podróży?
Co będzie trzeba mieć w czasie podróży?

Co trzeba zrobić, jeśli się chce kupić dom?
Co będzie trzeba zrobić, jeśli się będzie chciało
kupić dom?

Co powinno się robić, kiedy rodzice są chorzy
i starzy?
Co powinno się robić, kiedy rodzice będą chorzy
i starzy?

Co się często robi, a czego się nie powinno robić?
Czego się często nie robi, a co się powinno robić?

Co można by zrobić, jeśli by się miało dużo pieniędzy?
Co powinno by się zrobić, jeśli by się miało dużo
pieniędzy?
Co warto by zrobić, jeśli by się miało dużo pie-
niędzy?

Na co { potrzeba dużo pieniędzy?
potrzeba było dużo pieniędzy?
potrzeba będzie dużo pieniędzy?

Czego nie wolno robić w klasie podczas lekcji?
Co wolno robić podczas przerwy?

LESSON 87

Translation English - Polish

I left the house at 11 p.m. and quickly walked across the market place. I looked up to see the numbers of the houses. Here was number twenty-five. I walked into the house and ran up to the second floor. George was waiting for me. He took a map which was lying on the table and put it into his rucksack. We walked down the stairs silently, because we didn't want to wake anybody. We took two bicycles which were hidden in the garden. An hour later we rode out of the city. After crossing the bridge on the Vistula we turned south. We reached the border at 2 a.m. We hid in a thicket on the hill. When a cloud covered the moon we rode down the hill. An hour later we rode into the village where George's friend Zieliński was waiting for us. We were very tired but we could not sleep, because planes were flying over the village all night. We slept all day. The next night we helped Zieliński to carry several crates with weapons from his house to his brother's barn.

Translation Polish - English

Państwo Nowiccy mieszkali w Warszawie i mieli dwóch synów, Janka i Władka.

Pewnego dnia chłopcy zdecydowali się pojechać na wy-

cieczkę. Po zapakowaniu jedzenia do plecaków, chłopcy pojechali taksówką na stację kolejową. Na stacji kupili bilety i o 9.45 rano wyjechali do Konstancina. Ponieważ to była niedziela, dużo ludzi było w pociągu. Chłopcy siedzieli w wagonie dla niepalących. O 10.15 rano pociąg przyszedł do Konstancina. W Konstancinie jest duży las i rzeka, która płynie przez las. Kiedy chłopcy przechodzili obok kościoła, słychać było śpiewanie ludzi w kościele. Po przyjeździe nad rzekę, chłopcy usiedli na brzegu pod drzewami i zjedli śniadanie. Po śniadaniu jeździli łódką, kąpali się w rzece i grzali się na słońcu. Była już godzina szósta wieczorem, a oni byli jeszcze w lesie i zupełnie zapomnieli o komunikacie meteorologicznym. Nagle zrobiło się ciemno, zaczęło błyskać się i grzmieć. Chłopcy ubrali się szybko i pobiegli na stację kolejową. Zanim przyszli na stację, zaczął padać duży deszcz, więc bardzo zmokli. Żaden z nich jednak nie przeziębził się i po powrocie do Warszawy obaj wesoło wspominali wycieczkę do Konstancina.

Questions

1. Gdzie mieszkali państwo Nowiccy?
2. Ilu synów mieli Nowiccy?
3. Dokąd zdecydowali się pojechać synowie Nowickich?
4. O której godzinie chłopcy wyjechali do Konstancina?

5. Gdzie było dużo ludzi?
6. Jaki był napis w wagonie?
7. Co było słychać w kościele?
8. Gdzie zjedli chłopcy śniadanie?
9. Co oni tam robili cały dzień?
10. Co się stało o szóstej wieczorem?
11. Co się stało z chłopcami, zanim przyszli na stację?
12. Co wspominali wesoło chłopcy po powrocie do Warszawy?

LESSON 87

Reading Text

Polska, która znajduje się w środkowej Europie, ma klimat podobny do klimatu północnej części Stanów Zjednoczonych i południowej Kanady. W Polsce są wszystkie cztery pory roku: wiosna, lato, jesień i zima.

Wiosna jest najpiękniejszą porą roku. Dnie są coraz dłuższe i cieplejsze; słońce dłużej świeci i zaczyna grzać. Śnieg topnieje, a na polach i w lasach zaczyna się nowe życie. Przylatują wtedy ptaki, które spędzały zimę w ciepłych krajach. Na drzewach pokazują się młode liście; wiele drzew i krzaków zaczyna kwitnąć.

Po wiosnie przychodzi lato. Dnie są bardzo długie i robi się gorąco. Ludzie, którzy mieszkają w miastach, biorą wtedy urlopy i wyjeżdżają nad morze, w góry albo na wieś. Na wsi w lecie ludzie ciężko pracują na gospodarstwie i w polu. Trzeba kosić zboże i wozić je do stodoły. Od czasu do czasu przychodzi burza i wtedy chmury się, grzmi, błyska się i biją pioruny. W czasie burzy pada, a czasami nawet leje.

W jesieni, która jest następną porą roku, dojrzewają owoce. Kopie się wtedy kartofle, buraki i marchew. Jesień w Polsce jest zwykle ciepła i pogoda przeważnie jest ładna. Dopiero w październiku i w listopadzie pada deszcz. Liście najpierw tracą swój zielony kolor, robią się czerwone i żółte, a potem opadają. Gospodarze orzą pola oraz sieją żyto i pszenicę.

Pod koniec jesieni robi się coraz zimniej i zaczyna padać śnieg. To jest znak, że zaczęła się zima. Śniegu pada coraz więcej i wkrótce pokrywa on wszystko: pola, lasy i góry. Wszędzie jest białe. W zimie dzieci jeżdżą na sankach i ślizgają się. W końcu grudnia dnie są najkrótsze, a noce najdłuższe.

Questions

1. Jaki klimat ma Polska?
2. Ile pór roku jest w Polsce?
3. Która pora jest najpiękniejsza w Polsce?

4. Dlaczego wiosna jest najpiękniejszą porą roku?
5. Co dłużej świeci i co zaczyna grzać?
6. Co topnieje na polach i w lasach?
7. Jakie życie zaczyna się na polach i w lasach?
8. Co wtedy przylatuje?
9. Gdzie ptaki spędzały zimę?
10. Co pokazuje się na drzewach i co zaczyna kwitnąć?
11. Jaka pora roku przychodzi po wiosnie?
12. Jakie są dni w lecie?
13. Co robią wtedy ludzie, którzy mieszkają w miastach?
14. Dokąd wyjeżdżają ludzie w lecie?
15. Kiedy ludzie ciężko pracują na wsi?
16. Co trzeba kosić i wozić do stodoły?
17. Co przychodzi od czasu do czasu?
18. Co się wtedy dzieje?
19. Co się dzieje w czasie burzy?
20. Jak nazywa się następna pora roku?
21. Co dojrzewa w jesieni?
22. Co się wtedy kopie?
23. Jaka jest w Polsce jesień?
24. Jaka jest wtedy pogoda?
25. Kiedy zaczynają się deszcze?
26. Co się w jesieni dzieje z liśćmi?
27. Kto wtedy orze pola i siewa żyto i pszenicę?
28. Kiedy robi się coraz zimniej i zaczyna padać śnieg?
29. Czego to jest znak?

30. Czego w zimie pada coraz więcej?
31. Co pokrywa śnieg?
32. Co się dzieje, kiedy przychodzi mróz?
33. Co zamarza?
34. Na czym jeżdżą dzieci w zimie?
35. Kto jeździ na sankach i ślizga się?
36. Jakie są dni w końcu grudnia?

LESSON 87

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Jak się nazywają osoby w tej lekcji?
2. O co Musiał zapytał się Zarzyckiego?
3. Dlaczego Zarzyckiemu robi się gorąco?
4. Co Zarzycki ma na myśli?
5. Jak było rano?
6. O co syn prosił Zarzyckiego?
7. Dokąd Zarzycki z synem poszli na ryby?
8. Co się stało, kiedy ojciec i syn usiedli?
9. Przed czym oni chcieli uciec?
10. Co było widać niedaleko?
11. Gdzie oni schowali się?
12. Co powinien wiedzieć Zarzycki?
13. Pod co nie powinno się chować w czasie burzy?
14. Dlaczego oni nie mogli wybierać miejsca?

15. Do czego oni dobiegli?
16. Kiedy oni dobiegli do krzaków?
17. Co się stało, kiedy oni byli pod drzewem?
18. W co uderzył piorun?
19. Komu nic się nie stało?
20. Jak się wszystko skończyło?
21. Jaka jest z tego nauka?
22. Co oni zrobią na drugi raz, zanim pójdą na ryby?
23. Kiedy oni posłuchają komunikatu meteorologicznego?

Part II - General Questions

1. Jak było dziś rano?
2. Kiedy było bardzo ładnie?
3. Kiedy było bardzo brzydko?
4. Co widać przez okno?
5. Kiedy pan zmókł?
6. Kiedy pan słucha komunikatów meteorologicznych?
7. Kiedy przez radio podają komunikaty meteorologiczne?
8. Co może się stać podczas burzy?
9. Kiedy w Polsce padają deszcze?
10. Czy zawsze podczas burzy grzmi i błyska się?
11. Dlaczego nie powinno się chować pod drzewo podczas burzy?
12. Z którego kierunku zwykle wieje silny wiatr w Monterey?
13. Kiedy robi się ciemno w zimie?
14. Czego trzeba się spodziewać, kiedy się chmurzy?

15. Co się dzieje ze statkiem, kiedy jest duża burza?
16. O jakiej porze dnia w lecie zwykle robi się gorąco?
17. Co pan ma na myśli, kiedy pan mówi, że życie w Monterey jest drogie?
18. Jak się kończy jazda samochodem, kiedy kierowca jest urżnięty?
19. Dlaczego nie powinno się trzymać pieniędzy w pończosze?

Part III - Conversational Situation

Jeden ze studentów w klasie, wyznaczony przez instruktora, opowiada kolegom o Wojskowej Szkole Języków. Reszta studentów udaje, że tylko co przyjechali i nic o szkole nie wiedzą. Nowi studenci pytają się starego studenta:

Co wolno, a czego nie wolno w szkole robić?

Jak powinno się uczyć?

Co trzeba robić, żeby być pierwszym studentem w klasie?

Co pewien czas studenci zmieniają role.

LESSON 87

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Take your umbrella, Jadzia, I think it's going to rain.
2. My wife never listens to me, so she put on her most expensive hat and left her umbrella on the hanger.
3. She said that it was going to be fine all day.
4. Half an hour later it began to get dark.
5. The sun, which had been shining so brightly, was now covered by heavy black clouds.
6. It wasn't raining; it was pouring! My wife got very wet, and I still shudder to think what happened to her new hat.
7. There was a big storm last night. It was thundering and lightning. A lightning bolt struck the electric power plant, so we had no light for several hours.
8. The first leaf fell from that tree in front of my house. It was the end of summer.
9. It's getting colder. I think that the pond will freeze over during the night, and we will be able to skate tomorrow.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Describe the climate in that part of the country where you spent most of your life.

LESSON 87

Vocabulary

błyska się, i.	- it is lightning
błyskało się, błysnęło się, p.	- it was lightning
ciepły, ciepła, ciepłe	- warm
ciepło	- warmly
chmurzy się, i., zachmurzy się, p.	- it is clouding over
chmurzyło się zachmurzyło się	- it was clouding over
deszcz, m.	- rain
deszczu, gen. s.	
dobrze się skończyło	- it ended all right, it ended well
dziać się	- to happen
dzieje się	- it happens
działo się	- it happened
grzmi, i., zagrzmi, p.	- it is thundering
grzmiało, zagrzmiało	- it was thundering
komunikat meteorologiczny	- weather report
kwitnąć, i. (zakwitnąć, p.	- to blossom, to bloom
kwitnę zakwitnę	
kwitnie zakwitnie)	

lać, i.
leję
leje

- to pour, to rain
heavily

liść, m.
liścia, gen. s.

- tree leaf

mieć na myśli

- to be thinking about,
to mean; to have in mind

nauka, f.

- studies, science,
learning; here: con-
clusion

nie chodzi o to

- it doesn't matter, it
is not the point

Odra, f.

- Odra River (in Western
Poland)

opadać, i. (opaść, p.
opadam opadnę
opada opadnie)

- to fall down, to drop

piorun, m.
pioruna, gen. s.

- thunder, thunder bolt

pokrywać, i. (pokryć, p.
pokrywam pokryję
pokrywa pokryje)

- to cover

potrzeba
potrzeba (mi)
potrzeba, f.

- it is needed
- (I) need
- the need

robić się, i. (zrobić się, p.
robię się zrobię się
robi się zrobi się)

- to become

robi mi się (zimno)
robi się

- I am getting (cold)
- it is getting, it
becomes

robi mi się gorąco jak
pomyśle

- I shudder at the thought
of it

sanki, f. (pl. only)

- sleigh, toboggan

ślizgać się, i.
ślizgam się
ślizga się

- to skate, to slide

świecić, i. (zaświecić, p.
świecę zaświecę
świeci zaświeci)

- to shine, to light up

topnieć, i. (stopnieć, p.
topnieję stopnieję
topnieje stopnieje)

- to melt, to thaw

uderzać, i. (uderzyć, p.
uderzam uderzę
uderza uderzy)

- to hit, to strike

warto

- it is worth while

wiać, i.
wieję
wieje

- to blow (wind)

zamarzać, i. (zamarznąć, p.
zamarzam zamarznę
zamarza zamarznie)

- to freeze

zjednoczony, zjednoczona,
zjednoczone (Stany Zjedno-
czone)

- united (United States)

zmoknąć, p. (moknąć, i.
zmoknę mcknę
zmoknie moknie)

- to get wet, to be
soaked, to be drenched

LESSON 88

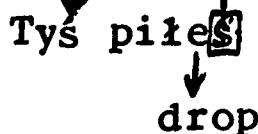
Grammar Perception Drill

TRANSPOSITION OF PAST TENSE ENDINGS

Part I

Past Tense
Singular

Transpose

2nd pers.: Ty piłeś = Tyś piłeś = Tyś pił

Instructor:

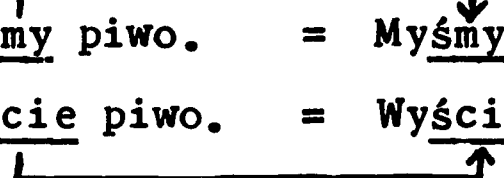
Students:

Ty piłeś piwo.
 Ty pisałeś list.
 Ty wracałeś do domu.
 Ty uczyłeś się języka polskiego.
 Ty mieszkasz w hotelu.
 Ty czytałeś książkę.
 Ty chodziłeś do szkoły.
 Ty jeździłeś samochodem.

Tyś pił piwo.
 Tyś pisał list.

Part II

Past Tense
Plural

1st pers.: My piliśmy piwo. = Myśmy pili piwo.
 2nd pers.: Wy piliście piwo. = Wyście pili piwo.

Instructor:

Students:

My piliśmy piwo.
 Wy piliście piwo.
 My pisałyśmy listy.
 Wy pisałyście listy.
 My wracaliśmy do domu.
 Wy wracaliście do domu.
 My uczyliśmy się języka polskiego.
 Wy uczyliście się języka polskiego.
 My mieszkaliśmy w hotelu.
 Wy mieszkaliście w hotelu.
 My czytaliśmy książki.
 Wy czytaliście książki.

Myśmy pili piwo.
 Wyście pili piwo.
 Myśmy pisały listy.
 Wyście pisały listy.

My chodziliśmy do szkoły.
Wy chodziliście do szkoły.
My jeździliśmy samochodem.
Wy jeździliście samochodem.

Part III

Instructor:

Kogo nie lubiłeś?
Kogo nie lubiliśmy?
Kogo nie lubiliście?

Students:

Kogoś nie lubił?
Kogośmy nie lubili?
Kogoście nie lubili?

Instructor:

Komu { dałeś pieniądze?
daliśmy pieniądze?
daliście pieniądze?

Kogo { widziałeś na zabawie?
widzieliśmy na zabawie?
widzieliście na zabawie?

Z kim { rozmawiałeś na zabawie?
rozmawialiśmy na zabawie?
rozmawialiście na zabawie?

O kim wczoraj { mówiłeś?
mówiliśmy?
mówiliście?

Czego się { nauczyłeś?
nauczyliśmy?
nauczyliście?

Czemu się { przyglądałeś?
przyglądaliśmy?
przyglądaliście?

Co { zjadłeś na obiad?
zjedliśmy na obiad?
zjedliście na obiad?

Czym { przyjechałeś?
przyjechaliśmy?
przyjechaliście?

O czym { czytałeś?
czytaliśmy?
czytaliście?

Part IV

Instructor:

Czy {byłeś
byliśmy} w kinie?

Jak to {naprawiłeś?
naprawiliście?

Dlaczego {kupiłeś
kupiliśmy
kupiliście
sprzedałeś
sprzedaliśmy
sprzedaliście} ten samochód?

Students:

Czyś był w kinie?

Czyście byli w kinie?

Jakeś to naprawił?

Jakeście to naprawili?

Dlaczegoś kupił ten samochód?

Part V

Instructor:

Dziecko jest głodne, bo nie dałaś mu jeść.

Dziecko jest głodne, bo nie dałyśmy mu jeść.

Dziecko jest głodne, bo nie dałyście mu jeść.

Students:

Dziecko jest głodne, boś nie dała mu jeść.

Instructor:

To jest {krawat, który
czapka, którą
ubranie, które} wczoraj {kupiłeś (kupiłaś)
kupiliśmy (kupiłyśmy)
kupiliście (kupiłyście)

To jest {krawat, o którym
czapka, o której
ubranie, o którym} wczoraj {mówiłeś
mówiliśmy
mówiliście

LESSON 88

Dialog (Big attack initiated)

A.: Antek

J.: Józek

A.: Kogo tu widzę! Ty, Józek, w szpitalu?

J.: Dostałem wczoraj odłamkiem granatu w ramię. Na szczęście nic poważnego.

A.: To prawda, wasza kompania zdobywała bunkry. Myśmy wspierali was ogniem naszych setek. No, jak tam było?

J.: Gorąco. Jak wiesz nad ranem opuściliśmy miejsce koncentracji i wkrótce znaleźliśmy się nad rzeką.

A.: A jakście się dostali na drugą stronę? Przecież most był wysadzony.

J.: Saperzy przewieźli nas łodziami gumowymi na drugą stronę rzeki. Tam zajęliśmy naszą podstawę wyjściową do natarcia.

A.: Toście musieli stracić sporo ludzi przy przeprawie.

J.: Nie, gdyż samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną.

A.: Jak posuwaliście się potem naprzód?

J.: Skokami. Najgorsze były te CKMy w bunkrach. Aleśmy ich w końcu wykończyli miotaczami ognia.

A.: Kiedy zostałeś ranny?

J.: Przy ostatnim bunkrze. Jeden z załogi bunkra udawał, że się poddaje, a potem rzucił w nas granatem. Sierżant Cieplak go wykończył.

LESSON 88

Grammar Analysis

TRANSPOSITION OF PAST TENSE ENDINGS

In everyday speech the endings of the second person singular and first and second person plural of the past tense, that is -eś (-ś), -śmy, -ście, may be dropped from the verb and -ś, -śmy, -ście attached to personal or interrogative pronouns, adverbs, indefinite numerals, adjectives and nouns. These endings are usually combined with words in the sentence which require emphasis,

e.g.:

ty robi <u>eś</u>	= tyś robił
my robili <u>śmy</u>	= my <u>śmy</u> robili
wy robili <u>ście</u>	= wy <u>ście</u> robili

co jadła <u>ś</u> ?	= coś jadła?
co jadły <u>śmy</u> ?	= co <u>śmy</u> jadły?
co jadły <u>ście</u> ?	= co <u>ście</u> jadły?

gdzie byle <u>ś</u> ?	= gdzieś był?
gdzie byli <u>śmy</u> ?	= gdzie <u>śmy</u> byli?
gdzie byli <u>ście</u> ?	= gdzie <u>ście</u> byli?

mało nauczyliśmy się = małośmy się nauczyli

pięknie graliście = pięknieście grali

w szkole nauczy- = w szkoleśmy się nauczyli
liśmy się czytać. czytać.

These idiomatic transpositions occur most often with the following words: czy, kto, co, który, jaki, to, bo, gdzie, kiedy, dlaczego, nikt, nic, ile, tu, jak (how), tak (so), ale, po co.

The endings -ś, -śmy, -ście can be attached to any case ending (except nikt and nic in nom. case),

e.g.:

Czego nie napisaliście? = Czegoście nie napisali?

Czemu przyglądaliście się?
Co napisaliście?
Pod czym staliście?

= Czemuście się przyglądali?
= Coście napisali?
= Pod czymście stali?

To jest student, z którym
rozmawiałyśmy.

= To jest student, z którymśmy
rozmawiali.

Czy wczoraj uczyłś się?
Tu przyszedłś?
Kogo poznałś?
Ile zapłaciliście?

= Czyś wczoraj uczył się?
= Tuś przyszedł?
= Kogoś poznał?
= Ileście zapłacili?

Jak - how and tak - so, this way and a few other
words ending in a consonant get endings -eś, -eśmy, -eście,

e.g.:

Jakeśmy to zrobili?
Takeeśmy to zrobili.

- How did we do it?
- We did it that way.

Sometimes the ending -m of the first person singular
of the past tense is dropped from the verb and is attached
to another word which requires emphasis,

e.g.:

ja robiłem
ja robiłam
gdzie byłem
mało nauczyłem się
pięknie grałam
w szkole byłem

= jam robił
= jam robiła
= gdziem był
= małom nauczylł się
= piekniem grała
= w szkolem był

Note, however, that the transposition of past tense
endings is avoided in writing.

LESSON 88

Structural Drill

Part I

a/

Instructor:

Students:

Tyś rozbił tę lampę.
Kto rozbił tę lampę?

Tyś rozbił tę lampę.
Myśmy rozbili tę lampę.
Wyście rozbili tę lampę.

Kto to powiedział?
Kto powinien zapłacić rachunek?
Kto miał dzisiaj uczyć się?
Kto nie powinien tam jechać?
Kto był dobrym uczniem?
Kto sprzedał samochód?
Kto lubił pić piwo?
Kto zapomniał zapłacić za gaz?
Kto nie powinien palić papierosów?

b/

Czy ja zostawiłem drzwi otwarte?
Tak, tyś zostawił drzwi otwarte.
Czy ja zostawiłem drzwi otwarte?

Tak, tyś zostawił drzwi otwarte.

Czy my zostawiliśmy drzwi otwarte?

Tak, myśmy zostawili drzwi otwarte.

Czy wy zostawiliście drzwi otwarte?

Tak, wyście zostawili drzwi otwarte.

Czy ja powiedziałem, że przyjdę o 8-ej?
Czy ja zgubiłem klucze?
Czy ja obiecałem pracować w niedzielę?
Czy ja mówiłem coś o Władku?

Part II

a/

Instructor:

Students:

Widziałem wczoraj nowy samolot.
Coś widział wczoraj?
Widziałem wczoraj nowy samolot.

Coś widział wczoraj?

Widzieliśmy wczoraj nowy samolot.

Cośmy widzieli wczoraj?

Widzieliście wczoraj nowy samolot.

Coście widzieli wczoraj?

Wczoraj pracowałam w ogrodzie.

Coś wczoraj robiła?

Wczoraj pracowałam w ogrodzie.

Coś wczoraj robiła?

Wczoraj pracowaliśmy w ogrodzie.

Cośmy wczoraj robili?

Wczoraj pracowaliście w ogrodzie.

Coście wczoraj robili?

Dzisiaj gotowałam obiad.

W niedzielę jeździłam na rowerze.

W południe myłam podłogę.

Widziałam wypadek samochodowy.

W sobotę reperowałam samochód.

b/

W piątek widziałem kapitana.

Kogoś widział w piątek?

W piątek widziałem kapitana.

Kogoś widział w piątek?

W piątek widzieliśmy kapitana.

W piątek widzieliście kapitana.

Kogośmy widzieli w piątek?

Kogoście widzieli w piątek?

W środę widziałem Basię.

Wczoraj widziałem rodziców Bolka.

Miesiąc temu spotkałem majora.

Tydzień temu poznałem Basię.

c/

Posłałem żołnierzom paczki.

Komuś posłał paczki?

Posłałem żołnierzom paczki.

Komuś posłał paczki?

Posłaliśmy żołnierzom paczki.

Posłaliście żołnierzom paczki.

Komuśmy posłali paczki?

Komuście posłali paczki?

Posłałem rodzicom pieniądze.

Dałem koniom jeść.

Odebrałem jeńcom karabiny.

Kupiłem żonie prezenty.

d/

Wczoraj byłem w kinie.

Gdzieś był wczoraj?

Wczoraj byłem w kinie.

Wczoraj byliśmy w kinie.
Wczoraj byliście w kinie.

W niedzielę byłem w kościele.
Dziś rano byłem w szkole.
Dwa dni temu byłem w szpitalu.
Miesiąc temu byłem w wojsku.
Kupiłem samochód w Warszawie.
Zostawiłem dziecko w domu.
Spędziłem wakacje w górach.
Bawiłem się u Władka.
Zostawiłem samochód w garażu.

e/

Wczoraj byłem w teatrze.
Kiedyś był w teatrze?
Wczoraj byłem w teatrze.

Wczoraj byliśmy w teatrze.
Wczoraj byliście w teatrze.

W niedzielę byłem w kościele.
Wczoraj byłem na ćwiczeniach.
W sobotę byłem w Warszawie.
We wtorek czyściłem samochód.
Wieczorem czytałem książkę.
Rano czyściłem karabin.
W poniedziałek pisałem list.
W południe jadłem obiad.
W nocy miałem służbę.

f/

Kupiłem nowy samochód.
Dlaczegoś kupił nowy samochód?
Kupiłem nowy samochód.

Kupiliśmy nowy samochód.
Kupiliście nowy samochód.

Zmieniłem mieszkanie.
Pojechałem nad morze.
Wstąpiłem do wojska.

Gdzieś był wczoraj?

Gdzieśmy byli wczoraj?
Gdzieście byli wczoraj?

Kiedyś był w teatrze?

Kiedyśmy byli w teatrze?
Kiedyście byli w teatrze?

Dlaczegoś kupił nowy sa-
mochód?

Dlaczegośmy kupili nowy
samochód?
Dlaczegoście kupili no-
wy samochód?

Sprzedalem dom.
Lezałem w łóżku cały tydzień.
Zmieniłem samochód.

Przestałem palić.
Przestałem pić.
Zamknąłem sklep.

g/

Instructor:

Students:

Nie masz pieniędzy, boś nie
pracował.
Dlaczego nie masz pieniędzy?
Boś nie pracował.
Dlaczego nie mam pieniędzy?

Boś nie pracował.

Nie mamy pieniędzy, bośmy nie
pracowali.
Nie macie pieniędzy, boście
nie pracowali.

Nie idę do kina, bo nie dostałem
biletu.
Dlaczego nie idę do kina?
Dlaczego nie idziemy do kina?

Boś nie dostał biletu.
Boście nie dostali biletu.

Nie jadę na wakacje, bo nie
dostałem urlopu.
Dlaczego nie jadę na wakacje?
Dlaczego nie jedziemy na wa-
kacje?

Boś nie dostał urlopu.
Boście nie dostali urlopu.

Nie odwiedziłam Basi, bo nie
miałam czasu.
Dlaczego nie odwiedziłam Basi?
Dlaczego nie odwiedziłyśmy
Basi?

Boś nie miała czasu.
Boście nie miały czasu.

Nic nie kupiłem, bo zapomniałem
wziąć pieniędzy.
Dlaczego nic nie kupiłem?

Boś zapomniał wziąć piene-
dzy.
Bośmy zapomnieli wziąć pie-
niędzy.

Dlaczego nic nie kupiliśmy?

Nie nauczyłam się lekcji, bo
byłam chora.
Dlaczego nie nauczyłam się
lekcji?
Dlaczego nie nauczyłyście się
lekcji?

Boś była chora.
Bośmy były chore.

Nie napisałem zadania domowego,
bo nie byłem w szkole.
Dlaczego nie napisałem zadania?
Dlaczego nie napisaliście za-
dania?

Boś nie był w szkole.
Bośmy nie byli w szkole.

LESSON 88

Translation English - Polish

1. In spite of many difficulties Węgrzynek finished school this year.
2. Bolek hit his brother in anger. Now he is sorry because he loves his brother.
3. In her youth she was a great beauty.
4. The majority of the members wanted to send delegates to the manager of the plant.
5. The enemy bombed the electric power station and we sat for several hours in the dark.
6. Our ship sailed from the port of Gdynia on 12 June at 1400 hrs. From the upper deck I saw a damaged cruiser sailing into the port.
7. Carefully the young soldier approached the enemy tank. When he reached the tank's blind spot, he knew he was safe, because the soldiers who were in the tank could not see him there.
8. I greeted the delegation of the workers' union at the railroad station.
9. The meeting will take place in room Nr.20 which is on the other side of the corridor.

Translation
Polish - English

K.: Karol }
L.: Ludwik } koledzy biurowi

K.: Jak się masz, Ludwik. Słyszałem, żeście wczoraj byli na wycieczce. Dokądście pojechali?

L.: Byliśmy z żoną i dziećmi w Płocku. Zwiedzaliśmy miasto a potemśmy pływali w Wiśle. W Płocku są piękne stare kościoły.

K.: Czymście pojechali do Płocka?

L.: Popłynęliśmy statkiem Wisłą, a wróciliśmy autobusem do Warszawy.

K.: Kiedyście wyjechali, rano czy po południu?

L.: Ranośmy wyjechali i o czwartej po południu byliśmy na miejscu.

K.: Czy bilety na taką wycieczkę trzeba zamówić naprzód?

L.: Tak. Bilety zamawia się w biurze podróży "Orbis".

K.: Jakście wracali- wzdłuż Wisły, czy przez Płońsk?

L.: Jechaliśmy wzdłuż Wisły, bośmy chcieli odwiedzić znajomych, którzy mieszkają w Wyszogrodzie. Przez Płońsk droga jest lepsza, ale jedzie się o godzinę dłużej.

K.: Czyście mieli dobrą pogodę?

L.: Jadąc mieliśmy śliczną pogodę, ale gdy wracaliśmy padało.

K.: Opowiem żonie o waszej wycieczce. Może w następną sobotę i my pojedziemy do Płocka.

Questions

1. Jak jest na imię tym dwu panom, którzy rozmawiają ze sobą?

2. Co słyszał Karol?

3. Dokąd pojechał Ludwik z żoną i dziećmi?
4. Co Ludwik z żoną i dziećmi robili w Płocku?
5. Co można zwiedzać w Płocku?
6. Czym oni pojechali do Płocka, a czym wrócili?
7. Kiedy oni byli na miejscu?
8. Gdzie można zamówić bilety na statek do Płocka?
9. Czy Ludwik z rodziną był w Płońsku?
10. Która droga jest lepsza - przez Płońsk, czy wzdłuż Wisły?
11. Jaka była pogoda podczas jazdy statkiem, a jaka podczas jazdy autobusem?
12. Komu Karol opowie o wycieczce Ludwika?
13. Co Karol ma zamiar zrobić w następną sobotę?

LESSON 88

Reading Text (based on IMS #9)

Dowódca dywizji razem z oficerami sztabu stoją przed mapą i omawiają rozkaz operacyjny (operation order), który dywizja otrzymała z armii. Według tego rozkazu dywizja ma zaatakować stanowiska nieprzyjacielskie znajdujące się za rzeką. Sztab dywizji opracowuje szczegółowy rozkaz bojowy (combat order) dla pułków, a nawet dla niektórych batalionów. Dowódca dywizji ocenia sytuację biorąc pod uwagę położenie sił własnych i informacje, które ma o nie-

przyjacielu. Oficerowie, którzy opracowują rozkaz bojowy pamiętają, że ten rozkaz między innymi czynnikami musi brać pod uwagę czynnik ruchu, ognia, zaskoczenia i współpracy różnych rodzajów broni.

Rozkazy bojowe są wysyłane do wszystkich oddziałów dywizji. Każda kompania, każdy pluton, każda drużyna a nawet każdy żołnierz wie co ma robić podczas natarcia. W ciemności nad ranem, Kompania 7, której szefem jest starszy sierżant Cieplak, opuszcza miejsce koncentracji (assembly area), gdzie spędziła noc i maszeruje w kierunku rzeki. Na rzece nie ma mostu, bo został wysadzony wczoraj pod wieczór. Jest tu duży oddział saperów, który przewozi piechotę na podstawy wyjściowe. W tym czasie, kiedy piechota przeprawia się przez rzekę, artyleria dywizyjna ostrzeliwuje stanowiska nieprzyjacielskie, które znajdują się na wzgórzach w odległości 800 do 1000 metrów za rzeką. Samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną, aby ukryć przed nieprzyjacielem posuwanie się wojsk własnych i zasłonić miejsca, w których przeprawia się piechota. Pod osłoną ognia artyleryjskiego i karabinów maszynowych kompania st. sierżanta Cieplaka w sile 3 plutonów strzeleckich i plutonu broni towarzyszącej dochodzi na odległość szturmową. St. sierżant, mimo że jest szefem kompanii, przeprawił się z plutonami i teraz jest przy dowódcy kompanii. Kompania 7 posuwa się skokami naprzód. Zostaje jeszcze tylko 80 m., najtrudniejszych 80 m., aby

dojść do bunkrów. Druty kolczaste nie były przeszkodą, bo zostały częściowo zniszczone ogniem artylerii i moździerzy. Nieprzyjaciel broni się w bunkrach, strzela celnie. Kompania ma sporo zabitych i rannych. St. sierżant zajmuje się ewakuacją rannych. Walka trwa dalej. Na pomoc 7 Kompanii przychodzą miotacze ognia i one zmuszają załogi bunkrów do poddania się. Kompania 7 bierze kilkunastu jeńców, którymi zajmuje się st. sierżant.

Natarcie skończyło się pełnym powodzeniem. Dwa bataliony piechoty po ciężkiej walce uchwyciły przyczółek mostowy i są gotowe do dalszej akcji.

Questions

1. Z kim dowódca dywizji stoi przed mapą?
2. Co oni robią przed mapą?
3. Skąd dywizja otrzymała rozkaz operacyjny?
4. Jakie zadanie ma dywizja?
5. Co robi sztab dywizji?
6. Dla kogo sztab dywizji opracowuje rozkaz bojowy?
7. Co dowódca dywizji bierze pod uwagę, kiedy ocenia sytuację?
8. O czym pamiętają oficerowie, którzy piszą rozkaz bojowy?
9. Dokąd są wysyłane rozkazy bojowe?
10. Kiedy Kompania 7 opuszcza miejsce koncentracji?

11. Kim jest st. sierżant Cieplak?
12. Dokąd maszeruje 7 Kompania?
13. Kiedy most został wysadzony?
14. Co robią saperzy?
15. Dokąd saperzy przewożą piechotę?
16. Co ostrzeliwuje artyleria?
17. Gdzie znajdują się stanowiska nieprzyjacielskie?
18. Co stworzyły samoloty i moździerze?
19. Dlaczego samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną?
20. Pod osłoną czego kompania dochodzi na odległość szturmową?
21. Przy kim jest szef kompanii?
22. Jak się posuwa 7 Kompania?
23. Ile metrów zostaje jeszcze do bunkrów?
24. Dlaczego druty kolczaste nie były przeszkodą?
25. Czym zajmuje się st. sierżant Cieplak?
26. Co przychodzi na pomoc 7 Kompanii?
27. Do czego miotacze płomieni zmuszają załogi bunkrów?
28. Ilu jeńców bierze 7 Kompania?
29. Ile batalionów uchwyciło przyczółek mostowy?

LESSON 88

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kogo zobaczył Antek w szpitalu?
2. Kto został ranny odłamkiem granatu i w co on został ranny?
3. Jak on został ranny?
4. Co wiedział Antek o kompanii Józka?
5. Czyj oddział wspierał kompanię Józka i w jaki sposób?
6. Kiedy kompania ruszyła z miejsca koncentracji i dokąd ona doszła?
7. Co się stało z mostem, który był na rzece?
8. Kto przewiózł kompanię na drugą stronę rzeki i czym kompania została przewieziona?
9. Co zajęła kompania?
10. Dlaczego kompania Józka nie straciła dużo ludzi podczas przeprawy?
11. W jaki sposób kompania posuwała się naprzód na drugim brzegu rzeki i dlaczego tak się posuwała?
12. Gdzie znajdowały się CKMy i czym zostały zniszczone?
13. Gdzie i kiedy został ranny Józek?
14. Co się stało z żołnierzem nieprzyjacielskim z załogi bunkra?

Part II - General Questions

1. Co robią chorzy i ranni w szpitalu; kto opiekuje się

nimi i kiedy oni opuszczają szpital?

2. Jakiej amunicji używa artyleria, jakiego rodzaju i kalibru dział i kogo ona wspiera ogniem?
3. Co budują saperzy podczas przygotowania natarcia i co niszczą saperzy podczas obrony?
4. Kiedy oddziały używają na froncie zasłony dymnej i po co?
5. Jakie jednostki w piechocie są mniejsze od pułku, a jakie są większe?
6. Jakie jednostki w artylerii są mniejsze od pułku?
7. W jaki sposób odbywa się ewakuacja rannych i czym przewozi się rannych podczas ewakuacji?
8. W jaki sposób można przepłynąć się na drugi brzeg rzeki, jeżeli most jest zniszczony?

Part III

1. Proszę opowiedzieć o współpracy saperów i artylerii z piechotą.
2. Co opracowuje sztab dywizji przed natarciem i jakie informacje zbiera?

LESSON 88

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I know that I don't speak English well, but you must take into consideration that I started to learn it two months ago.
2. Mrs. Nowicka bought rubber shoes for her granddaughter Wanda.
3. Before the attack our air force bombed enemy concentrations on the left bank of the Narew.
4. Enemy planes bombed our city during the night.
When I came to the office all the windows were broken, and I saw splinters of shells on my desk.
5. Captain Rogalski worked out the operational order and then discussed it with his assistant.
6. We do not know whether the enemy will defend the city after the evacuation of civilians or whether he will surrender.
7. Thanks to the cooperation of the infantry, artillery and air force we captured the enemy positions.
8. My uncle Jan is my father's youngest brother.
9. We will spend Christmas in the country.

Part II

Rewrite the following sentences using the idiomatic form, attaching the personal endings to pronouns and adverbs,

e.g.:

Co robiliście wczoraj? - Coście robili wczoraj?

1. Gdzie byłeś Marysiu, gdy wołaliśmy ciebie?
2. Dlaczego nie broniłeś się, gdy Bolek ciebie bił?
3. Ty powiedziałeś mi, że zostawiłeś legitymację w domu.
4. Kogo poznaliście na zabawie u Nowickich?
5. My zmartwiliśmy się, kiedy Kowalski powiedział nam, że wy zostaliście wywiezieni do obozu pracy przymusowej.
6. U kogo mieszkaliście w Warszawie?
7. Kiedy otrzymaliście tę wiadomość?
8. Widziałem, że byłeś zmęczony wczoraj.

LESSON 88

Vocabulary

armia, f.	- army as a unit
brać pod uwagę, i., wziąć pod uwagę, p.	- to take into consideration
bronić (się), i. (obronić /się/, p. bronię (się) obronię /się/ broni (się) obroni /się/)	- to defend (oneself), to protect (oneself)
czynnik, m. czynnika, gen. s.	- factor, agent, element
ewakuacja, f.	- evacuation

gumowy, gumowa, gumowe

- rubber (as adj.)

koncentracja, f.

- concentration

łódź gumowa

- rubber boat

miotacz, m.

miotacza, gen. s.

- thrower, projector

oceniać, i. (ocenić, p.

oceniam ocenię

ocenia oceni)

- to estimate, to rate,
to value, to judge

odległość szturmowa

- assault position

odłamek, m.

odłamka, gen. s.

- splinter

omawiać, i. (omówić, p.

omawiam omówię

omawia omówi)

- to discuss, to talk
over

operacyjny, operacyjna,
operacyjne

- operation (as adj.),
operational

opracować, p. (opracowywać, i.

opracuję opracowuję

opracuje opracowuje)

- to map out, to work
out, to elaborate, to
compile

opuścić, p. (opuszczać, i.

opuszczę opuszczam

opuści opuszcza)

- to abandon, to drop,
to haul down, to
leave

poddać (się), p. (poddawać

 /się/, i.

poddam (się) poddam

 /się/

podda (się) podda

 /się/)

- to surrender, to give
up

podstawa wyjściowa

- line of departure

posiadać, i. (posiąść, p.

posiadam posiadam

posiada posiadzie)

- to own, to possess

skok, m.

skoku, gen. s.

- bound, jump, leap

szturmowy, szturmowa, szturmowe	- assault (as adj.)
uchwycić, p. (i. not used) uchwycę uchwyci	- to seize, to capture
uwaga, f.	- attention, remark, warning
współpraca, f.	- cooperation, col- laboration
wykończyć, p. (wykańczać, i. wykończyć wykańczam wykończy wykańcza)	- to finish, to fix, to end
wysadzić, p. (wysadzać, i. wysadzę wysadzam wysadzi wysadza)	- to blow up, to blast
zasłona dymna	- smoke screen
zmuszać, i. (zmusić, p. zmuszam zmuszę zmusza zmusi)	- to force, to compel, to make

LESSON 89

Grammar Perception Drill

THE USE OF TENSES

Part I

Instructor:

Students:

present tense

Jak długo pan mieszka w Monterey?

Mieszkam w Monterey dwa lata.

Od ilu lat pan mieszka w Monterey?

W Monterey mieszkam od dwóch lat.

Instructor:

Ile lat pan jest żonaty?

Od ilu lat pan jest żonaty?

Jak długo pan uczy się w tej szkole?

Jak długo pan jest w wojsku?

Jak dawno pan jest w wojsku?

Od ilu lat pan służy w wojsku?

Ile lat pan jest właścicielem tego domu?

Od ilu lat pan jest właścicielem tego domu?

Jak dawno pan jest właścicielem tego domu?

Ile lat pan zna tego pana?

Od ilu lat pan zna tego pana?

Jak dawno pan zna tego pana?

Ile lat pan jeździ tym samochodem?

Od ilu lat pan jeździ tym samochodem?

Jak dawno pan jeździ tym samochodem?

Part II

a/

Instructor:

past tense

present tense

Władek wczoraj nam powiedział, że źle się czuje.

Co Władek wczoraj nam powiedział?

Students:

Władek wczoraj wam powiedział, że źle się czuje.

Instructor:

Wladek napisał mi, że brat jego jest chory.
On wczoraj mówił, że nie może do nas przyjechać.
Ona wczoraj telefonowała, że jedzie na wakacje nad morze.
Marysia nas zawiadomiła, że mieszka teraz u matki.
Kapral wczoraj zameldował dowódcy, że drużyna nie ma amunicji.
Babcia wczoraj dzwoniła, że nie chce sprzedać tego domu.
Strzelec Bednarczyk wczoraj mi odpowiedział, że nie chce się uczyć.
Oni wczoraj zdecydowali, że nie biorą teraz urlopu.
On nas poinformował, że teraz nie ma pieniędzy.
Stefan mnie ostrzegł, że nie je mięsa w piątki.
On mnie wczoraj zapytał, czy umiem mówić po polsku.
Jerzy wczoraj zauważył, że córka jego wygląda blado.
Malinowski popatrzył na zegarek i zobaczył, że ma jeszcze czas kupić bilet.

b/

Instructor:

past tense future tense

↓ ↓
Wladek wczoraj nam powiedział, że kupi nowy samochód.

Co Wladek nam wczoraj powiedział?

Students:

Wladek nam wczoraj powiedział, że kupi nowy samochód.

Instructor:

Antoni napisał mi, że pojedzie na urlop do Zakopanego.
On wczoraj mówił, że nie zapłaci rachunku, bo nie ma pieniędzy.
Ona wczoraj zatelefonowała, że zamówi bilety na statek.
Oni nas zawiadomili, że nie kupią tego domu.
Porucznik zameldował generałowi, że natarcie zacznie się za dziesięć minut.
Dyrektor biura zadzwonił, że nie przyjdzie na zebranie.
Basią wczoraj zdecydowała, że kupi nowy kapelusz.
Tyś mnie wczoraj zapytał, czy pójde wieczorem do kina.
Profesor was poinformował, że będzie w domu o piątej po południu.

Instructor:

past

past

present

↓ ↓ ↓
Wladek wczoraj nam powiedział, że był chory, ale już jest zdrowy.

Co Władek nam wczoraj powiedział?

Students:

Władek nam wczoraj powiedział, że był chory, ale już jest zdrowy.

Instructor:

Antoni napisał mi, że był na urlopie, ale teraz pracuje w biurze.

On wczoraj mówił, że nie zapłacił raty, bo nie ma pieniędzy.

Ona wczoraj zatelefonowała, że kupiła samochód i że chce przyjechać do nas.

Part III

Instructor:

future tense

future tense

Jeśli on nie będzie pracował, to nie będzie miał co jeść.

Co będzie, jeśli on nie będzie pracował?

Students:

Jeśli on nie będzie pracował, to nie będzie miał co jeść.

Instructor:

Jeśli nie zapłacicie rachunku, to nie dostaniecie towaru.
Jeśli pan nie sprzeda tego domu, to nie będzie pan mógł kupić innego.

Jeśli teraz wyjdziemy z domu, to zdążymy na pociąg.

Jeśli pan mi teraz pomoże, to później ja panu pomogę.

Jeśli ona zaczeka, to doktor ją zbada.

Jeśli ona go o to poprosi, to on to na pewno zrobi.

Jeśli oni kupią nowy samochód, to będą musieli płacić większe raty miesięczne.

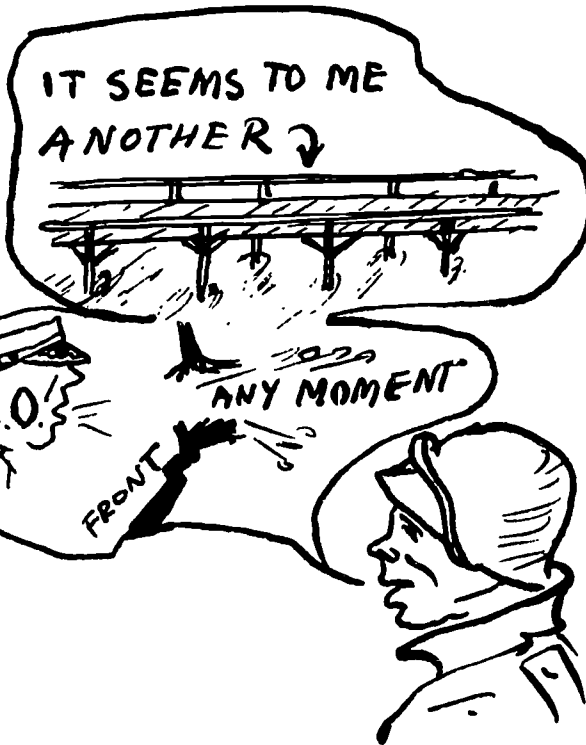
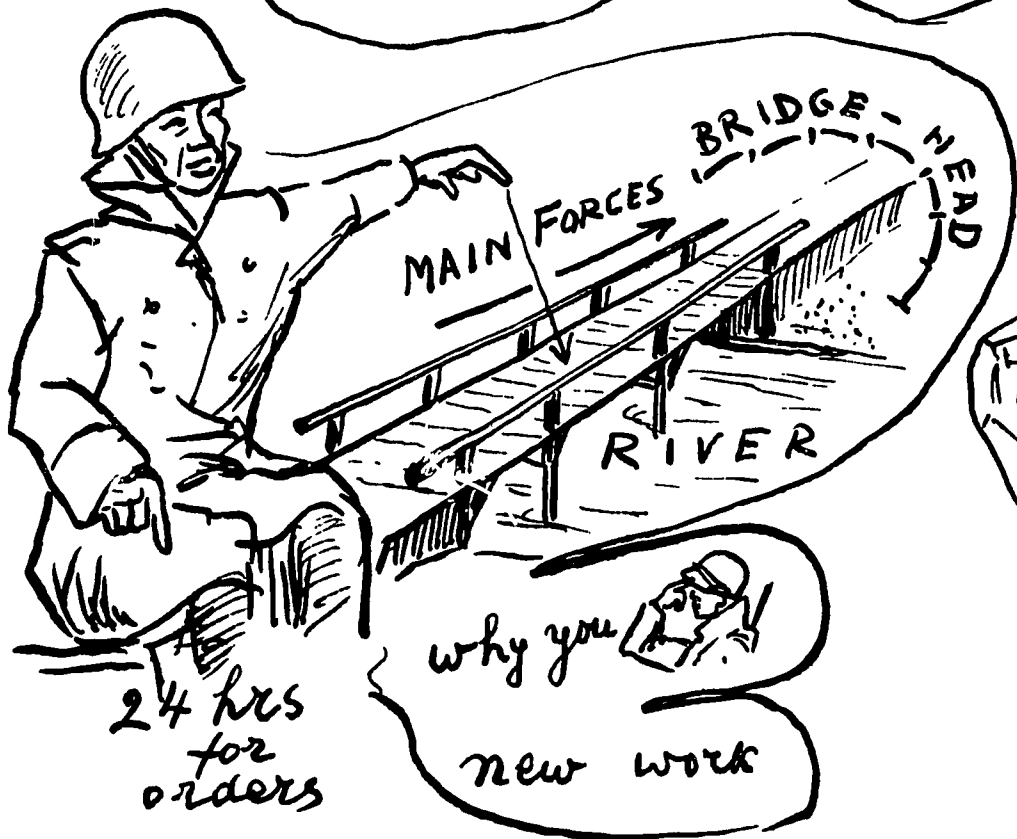
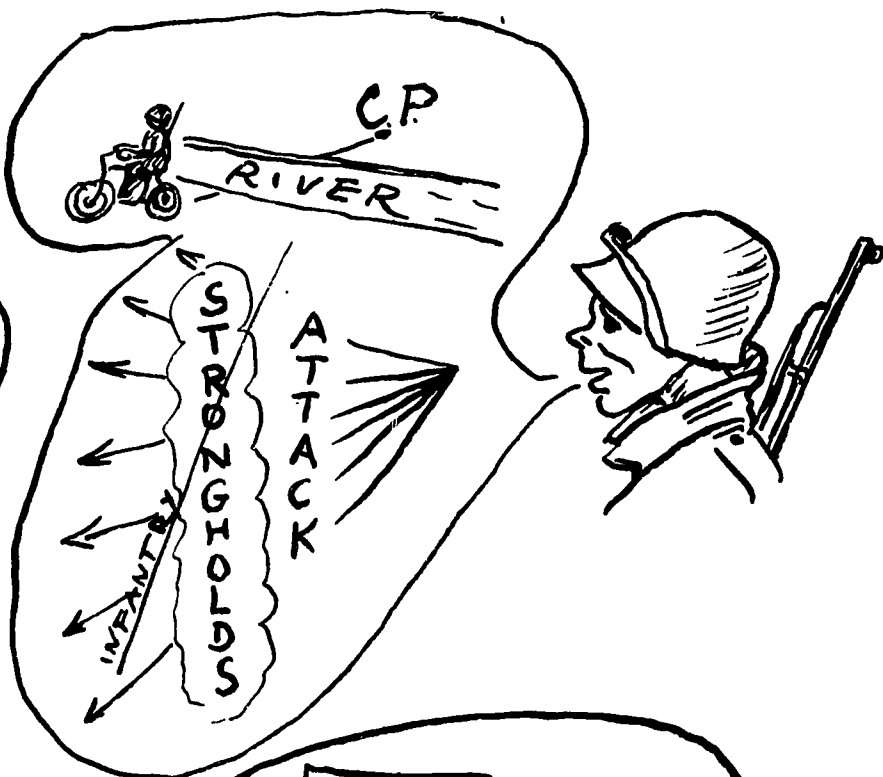
Jeśli on teraz nie zamówi biletów, to dziś nie pojedzie do Krakowa.

Jeśli nie zjesz obiadu, to będziesz głodny.

Jeśli on się zgodzi naprawić samochód w niedzielę, to pojedziemy na wycieczkę.

Jeśli nasza kompania zdobędzie to wzgórze, to nieprzyjaciel wycofa się za rzekę.

Jeśli Władek nie napisze do matki, to ona się bardzo zmartwi.

LESSON 89

Dialog (The attack and the breakthrough)

W.: Władek

B.: Bolek

W.: Bolek, co ty tu robisz?

B.: Jestem gońcem na punkcie dowodzenia, który już jest po tej stronie rzeki.

W.: Czy osiągnęliście wszystkie przedmioty natarcia?

B.: Tak, atak rozwija się świetnie. Nasza piechota zniszczyła gniazda oporu npla.

W.: Dokąd teraz jedziesz?

B.: Wiozę meldunek do dowództwa dywizji.

W.: Czy nasze czołgi miały jakieś straty? Mam brata w plutonie czołgów i boję się o niego.

B.: Nieprzyjaciel unieruchomił nam kilka czołgów. Podobno nie było strat w ludziach. A co ty teraz robisz?

W.: Wybudowaliśmy ten most, żeby ułatwić siłom głównym przeprawę i utworzenie przyczółka. Już siedzę przy tym moście 24 godziny i czekam na rozkazy.

B.: Zdaje mi się, że będziecie musieli budować drugi most.

W.: Dlaczego tak myślisz?

B.: Słyszałem, jak dowódca mówił, że front będzie lada moment przełamany.

W.: To znowu będzie nowa robota.

LESSON 89

Grammar Analysis

THE USE OF TENSES

1. In Polish the present tense must be used to describe an action or a state which began in the past, but still continues in the present,

e.g.:

Jak długo uczy się pan
polskiego języka?

- How long have you been
studying Polish?

On jest już dwa tygodnie
chory.

- He has been sick for two
weeks already.

2. In Polish, when the narration is in the past tense, the reported words of the direct speech are put in the same tense in which they were uttered by the first speaker,

e.g.:

Profesor wczoraj zapytał
ucznia czy umie lekcję.

- The professor asked the
student if he knew his les-
son.

(At the time when the professor was speaking to the student
he said: "Do you know your lesson?" /present/)

Bolek wczoraj mi powiedział,
że pojedzie do Warszawy.

- Yesterday, Bolek told me
that he would go to Warsaw.

(At the time when Bolek spoke, he said: "I will go to
Warsaw")

By the same token:

Kowalski popatrzył na zega-
rek, zobaczył, że ma jeszcze
czas zatelefonować do żony.

- Kowalski looked at his watch
and saw that he still had
time to phone his wife.

3. In Polish some conditional sentences have the future tense
in the main and the subordinate clause,

e.g.:

Jeśli pan nie będzie praco-
wał prędzej, to straci pan
pracę.

- If you don't work faster,
you will lose your job.

LESSON 89

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jak długo pan mieszka w Warszawie?	10 lat tydzień 2 tygodnie 5 tygodni miesiąc 2 miesiące 5 miesięcy rok 2 lata 5 lat 21 lat 22 lata	Mieszkam w Warszawie 10 lat.
Od kiedy pan uczy się języka polskiego?	miesiąc 2 miesiące 6 miesięcy rok 2 lata 5 lat	Uczę się języka polskiego od miesiąca.
Ile lat pan chodzi do szkoły?	rok 2 lata 4 lata 5 lat 8 lat 11 lat	Chodzę do szkoły rok.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
O co wczoraj zapytał oficer żołnierza?	czy umie strzelać czy zna ten granat czy lubi czytać gazety czy ma czysty karabin	Oficer zapytał żołnierza czy umie strzelać.

czy widzi koszary
czy umie mówić po
angielsku
czy sam naprawia
samochód
czy pomaga matce
czy umie fotogra-
fować
czy pakuje walizki
czy często choruje
do której drużyny
należy

Part III

Instructor:

Co syn wczoraj po-
wiedział rodzicom?

Co syn wczoraj
obiecał rodzicom?

Suggested words:

pójść do szkoły

nie zgubić pieniędzy
ostrzyc sobie włosy
wymienić pieniądze
wybudować dom
dać znać o ślubie
nie denerwować się
nie wspinać się na
drzewa
pomóc przewieźć
meble
włożyć inne ubranie
oddać pieniądze
odpowiedzieć na list
siać zboże
skosić zboże
młócić zboże
kąpać się często
codziennie czesać się
ogolić się
sprzedać samochód
posprzątać pokój

Co ten żołnierz za-
meldował oficerowi?

wyczyścić karabin

Students:

Syn powiedział
rodzicom, że
pójdzie do
szkoły.

Syn obiecał
rodzicom, że
pójdzie do
szkoły.

Żołnierz zamel-
dował oficerowi,
że wyczyści
karabin.

przywieźć obiad
 pójść na patrol
 pakować amunicję
 sprzątać koszary
 opiekować się rannym
 polecieć samolotem
 poszukać sierżanta
 skończyć pracę
 wyjechać jutro
 zważyć mięso
 zgłosić się do niego
 wrócić jutro
 zapłacić rachunki
 czekać na kaprala
 znaleźć drogę

Part IV

Instructor:
 Co ten żołnierz
 wczoraj zameldował
 oficerowi?

Suggested words:

sprzątać pokój
 sprzątnąć pokój

Students:

On zameldował
 oficerowi, że
 sprzątnął
 (sprzątał,
 sprząta, bę-
 dzie sprzą-
 tał, sprzą-
 nie) pokój.

wybudować schron
 budować schron
 zjeść obiad
 jeść obiad
 zaczekać na kaprala
 czekać na kaprala
 zważyć mięso
 ważyć mięso
 poszukać sierżanta
 szukać sierżanta

Part V

Instructor:
 Co się stanie, jeśli
 pan jutro będzie
 chory?

Suggested words:

nie pójść do szkoły

Students:

Jeśli jutro bę-
 de chory, to
 nie pójdę do
 szkoły.

zatelefonować po doktora
 leżeć w łóżku
 zostać w domu

zawiadomić rodziców
napisać list do matki

Co będzie pan robił, uczyć się strzelać
jeśli pan pójdzie
do wojska?

Jeśli pójdę
do wojska,
będę uczył
się strzelać.

maszerować
mieszkać w koszarach
jeździć czołgiem
czyścić broń
pływać na różnych
okrętach
latać samolotem
rzucić granatami
strzelać z dział
dowodzić kompanią
walczyć z nieprzyjacielem
budować mosty

Co pan zrobi, jeśli
pan dostanie jutro
pieniądze?

kupić samochód

Jeśli jutro
dostanę pie-
niądze, ku-
pię samochód.

pojechać na urlop
zażądać urlopu
otworzyć sklep
ubezpieczyć się
wyjechać z Monterey

LESSON 89

Translation English - Polish

1. Having placed the mine under the tank tracks George threw himself on the ground and waited for the explosion.
2. Having opened the door George saw that it was pouring.
3. Having lit the lamp in front of the house George returned quickly because he did not want to get wet.
4. Having given chief of police Anthony Miller the physical description of George Kowal, detective Stecki went back to his desk.
5. During his conversation with George Bukowski in the laboratory, Anthony found out many interesting things about intercontinental missiles.
6. "All the fish are in the net" said the chief of police, having surrounded the premises where members of the secret organization had a meeting.
7. Nowicki said that he did not know Mrs. Zieliński, but then he suddenly remembered that she was the wife of his old school friend, Ignatius Zieliński. Ignatius had married her when Nowicki was abroad.
8. Mrs. Rawicz was angry because her husband sold their old couch. He bought a new couch, but it was smaller and less comfortable than the old one.
9. Mrs. Wirska is a neighbor of the Zielińskis' granddaughter.

Translation
Polish - English

Obecnie, tak samo jak to było przed wojną, każde dziecko w Polsce, musi być zapisane (enrolled) do szkoły podstawowej w siódmym roku życia. Nauka w tej szkole trwa 7 lat. Prawie w każdej miejscowości znajduje się taka szkoła. Po skończeniu szkoły podstawowej chłopiec lub dziewczyna mając 13 lat przechodzi do liceum i tu uczy się przez 4 lata. W liceum pogłębiają i poszerzają uczniowie swoje wiadomości (knowledge) i przygotowują się do uniwersytetu. Przy końcu ostatniego roku liceum uczniowie mają trudny egzamin państwowy. Przyjęcie na uniwersytet zależy od tego, ile jest wolnych miejsc dla studentów. Największe trudności mają ci wszyscy, którzy chcą być lekarzami, gdyż w laboratoriach wyższych szkół zawodowych jest mało miejsc. Nauka na uniwersytecie trwa właściwie 3 lata, ale jeżeli student chce osiągnąć jakiś stopień naukowy (academic) musi zostać na uniwersytecie cztery lub pięć lat. Oprócz liceów, które przygotowują do uniwersytetów, utworzono w Polsce dużo szkół zawodowych. Umożliwiają one młodym chłopcom i dziewczynom szybkie nauczanie się jakiegoś zawodu. Do szkół tych zapisują się uczniowie po 7 klasach szkoły podstawowej i nauka tu trwa od dwóch do czterech lat.

Questions

1. W którym roku życia musi być zapisane dziecko w Polsce do szkoły?
2. Jak się nazywa ta szkoła?
3. Ile lat trwa nauka w tej szkole?
4. Gdzie znajdują się szkoły podstawowe?
5. Do jakiej szkoły przechodzi następnie chłopiec czy dziewczyna?
6. Ile lat ma wtedy chłopiec lub dziewczyna?
7. Ile lat uczą się w tej szkole?
8. Co pogłębiają i poszerzają w tej szkole uczniowie?
9. Do czego się uczniowie przygotowują?
10. Co mają uczniowie na końcu ostatniego roku?
11. Od czego zależy przyjęcie na uniwersytet?
12. Kto ma największe trudności i dlaczego?
13. Jak długo trwa nauka na uniwersytecie?
14. Ile lat musi student pozostać na uniwersytecie, jeżeli chce osiągnąć stopień naukowy?
15. Jakie szkoły utworzono w Polsce oprócz liceów?
16. Co umożliwiają te szkoły uczniom?
17. Po jakiej szkole uczniowie zapisują się do szkoły zawodowej?
18. Ile lat trwa nauka w tej szkole?

LESSON 89

Reading Text (based on IMS #10)

Wczoraj ppłk. Kuczyński, który jest dowódcą przyczółka otrzymał nowe zadanie: utworzyć przyczółek na drugim brzegu rzeki i utrzymać go do chwili rozpoczęcia natarcia. Trzeba było więc umożliwić saperom rozpoczęcie budowy mostu i ułatwić przeprawę głównym siłom dywizji. Siły główne dywizji składały się z piechoty, z artylerii, czołgów i oddziałów służb. Saperzy skończyli już budowę mostu pontonowego, a artyleria i czołgi przekraczają rzekę. Zadaniem czołgów i artylerii będzie wspieranie piechoty, która ma powiększyć przyczółek. Placówki są wystawione, patrole wysłane na przedpole. Teraz zaczyna się natarcie z przyczółka. Piechota i czołgi są już na podstawie wyjściowej. Artyleria ostrzeliwuje nieprzyjacielskie stanowiska. Atak się już zaczął, piechota i czołgi posuwają się naprzód niszcząc nieprzyjacielskie gniazda oporu (pockets of resistance.) W kilku miejscach dochodzi do walki wręcz (close combat.) W końcu gniazda oporu pierwszej linii są zniszczone, piechota bierze dużą ilość jeńców. Ale to jeszcze nie koniec walki. Przyczółek trzeba poszerzyć i pogłębić. Oddziały walczące posuwają się naprzód, a z nimi punkty dowodzenia (command posts).

Nieprzyjacielscy strzelcy wyborowi strzelają z granat-

ników przeciwpancernych do czołgów; kilka czołgów zostaje unieruchomionych. Podmuchy do tyłu (blast) zdradzają stanowiska tej broni. Artyleria i moździerze niszczą granatniki przeciwpancerne. Nic już nie może zatrzymać ataku. Atak rozwija się według planu opracowanego przed dwoma dniami w dywizji. W krótkim czasie, front zostanie przełamany (breakthrough) i zacznie się pościg za uciekającym nieprzyjacielem. Oddziały ppłk Kuczyńskiego nie wezmą udziału w pościgu, bo on wczoraj zameldował, że ma duże straty.

Questions

1. Co otrzymał wczoraj ppłk. Kuczyński?
2. Jakie było to nowe zadanie?
3. Co trzeba było umożliwić saperom?
4. Z czego składały się główne siły dywizji?
5. Co robiły czołgi i artyleria, kiedy saperzy skończyli budowę mostu pontonowego?
6. Jak będzie zadanie czołgów i artylerii?
7. Co jest wysłane na przedpole?
8. Co jest na podstawie wyjściowej?
9. Co ostrzeliwuje artyleria?
10. Co robi piechota po rozpoczęciu ataku?

11. Do czego dochodzi w kilku miejscach?
12. Co jest w końcu zniszczone?
13. Co należy zrobić z przyczółkiem?
14. Co się posuwa z walczącymi oddziałami?
15. Z czego strzelają nieprzyjacielscy strzelcy wyborowi?
16. Co się stało z kilku czołgami?
17. Co zdradzają podmuchy z granatników przeciwpancernych?
18. Co niszczy artyleria i moździerze?
19. Jak rozwija się atak?
20. Co stanie się z frontem?
21. Co będzie po przełamaniu frontu?
22. Dlaczego oddziały ppłk. Kuczyńskiego nie wezmą udziału w pościgu?

LESSON 89

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Gdzie jest Bolek?
2. Gdzie jest punkt dowodzenia?
3. Co osiągnęła jednostka Boleka?
4. Co rozwija się świetnie?
5. Co zniszczyła nasza piechota?
6. Dokąd Bolek wiezie meldunek?
7. Gdzie Władek ma brata?
8. O kogo boi się Władek?

9. Co zrobił nieprzyjaciół?
10. Czy jednostka Bolka miała straty w ludziach?
11. Po co wybudowała jednostka Władka most?
12. Co teraz robi Władek?
13. Na co czeka Władek?
14. Co zdaje się Bolkowi?
15. Co mówił dowódca Bolka?
16. Co Władek znowu będzie miał?

Part II - General Questions

1. Co trzeba zrobić, aby przełamać front npla?
2. Z czego mogą składać się gniazda oporu?
3. Z czego jest silniejszy podmuch, z granatu ręcznego, czy z dużej bomby samolotowej i proszę powiedzieć dlaczego?
4. Kiedy jest przeprawa przez rzekę trudna?
5. Jakiej broni używają żołnierze podczas walki wręcz?
6. Kto jest zwykle na punkcie dowodzenia większych jednostek?
7. Jak musi być wyszkolony strzelec wyborowy?
8. W jaki sposób można unieruchomić czołg?
9. W jaki sposób można zniszczyć most?
10. Jakie kierunki świata pan zna?
11. Jak długo trwa budowa domu w Ameryce?

Part III - Conversational Situation

Odprawa przed rozpoczęciem głównego ataku, który ma

za zadanie przełamanie frontu.

Osoby: Dca pułku, dca pierwszego batalionu, dca drugiego batalionu, dca saperów, dca artylerii.

Temat odprawy:

Rozpoznanie lotnicze, patrole rozpoznawcze, przygotowanie artyleryjskie, sforsowanie rzeki, stworzenie przyczółka.

LESSON 89

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. We have been living in Monterey for a year.
2. He has been working in this office since 1943.
3. How long have you known this man?
4. I asked Mary yesterday if she wanted to go to the movies.
5. Bolek gave Janek a coat this morning because Janek said that he was cold.
6. My father told me that he would be home at seven.
7. The Kowalskis said that they would not be at the Zielińskis tomorrow because they are going to Warsaw.
8. If you don't stop talking (to talk) nonsense I will not talk with you.
9. If you don't write your homework now it will not be ready for tomorrow.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form 10 sentences, using in each at least one word from Vocabulary L.88 and Vocabulary L.89.

LESSON 89

Vocabulary

atak, m. ataku, gen. s.	- attack
budowa, f.	- construction, building
gniazdo oporu	- stronghold, nest of resistance
lada moment	- any moment, any time
moment, m. momentu, gen. s.	- moment
opór, m. oporu, gen. s.	- resistance, opposition
osiągnąć, p. (osiągać, i. osiągnę osiągam osiągnie osiąga)	- to reach, to gain, to obtain
podmuch, m. podmuchu, gen. s.	- blow, blast
podobno	- it seems, apparently
pogłębić, p. (pogłębiać, i. pogłębię pogłębiam pogłębi pogłębia)	- to deepen, to dredge
poszerzyć, p. (poszerzać, i. poszerzę poszerzam poszerzy poszerza)	- to extend, to widen
pościg, m. pościgu, gen. s.	- pursuit, chase

powiększyć, p. (powiększać, i. powiększę powiększam powiększy powiększa)	- to enlarge, to in- crease, to magnify
przekraczać, i. (przekroczyć, p. przekraczam przekłoczę przekracza przekroczy)	- to cross, to violate, to exceed
przełamać, p. (przełamywać, i. przełamię przełamuję przełamie przełamuje)	- to break through
przeprawa, f.	- crossing, crossing place
punkt dowodzenia (abbrev.P.D.)	- command post
strzelec wyborowy	- sharpshooter, sniper
ułatwić, p. (ułatwiać, i. ułatwię ułatwiam ułatwi ułatwia)	- to facilitate, to make easy
umożliwić, p. (umożliwiać, i. umożliwię umożliwiam umożliwi umożliwia)	- to enable, to render possible
unieruchomić, p. (unieruchamiać, i. unieruchomię unieruchamiam unieruchomi unieruchamia)	- to stop, to put out of action, to immobilize
utworzyć, p. (here no i.) utworzę utworzy	- to establish, to form, to create
walka wręcz	- close combat
zdradzać, i. (zdradzić, p. zdradzam zdradzę zdradza zdradzi)	- to betray, to give away
znowu/znów	- again, once more

LESSON 90

Grammar Perception Drill

HOW TO USE EXPRESSIONS OF DIRECTION (Four cardinal points)

Part I

Use special visual aid: "Strony Świata." When asking the following questions, the instructor points at the appropriate spot on the chart.

Instructor:

Students:

Gdynia leży na północy.
Gdzie leży Gdynia?

Gdynia leży na
północy.

Drill the questions below according to the pattern above:

Instructor:

Gdzie leży Kraków?
Gdzie leży Poznań?
Gdzie leży Szczecin?
Gdzie leżą Siedlce?
Gdzie leży Łomża?
Gdzie leżą Katowice?
Gdzie leży Przemyśl?

Part II

Instructor:

Students:

Gdynia leży na północ od
Warszawy.
Gdzie leży Gdynia?

Gdynia leży na
północ od Warszawy.

Drill the following according to the pattern above:

Instructor:

Gdzie leży { Kraków?
(leżą) { Poznań?
 { Siedlce?
 { Szczecin?
 { Łomża?

Gdzie leżą Katowice?
(leży) Przemyśl?

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
W jakim kierunku leci ten samolot? Ten samolot leci na północ. W jakim kierunku ten samolot leci?	północ południe zachód wschód północny zachód północny wschód południowy zachód południowy wschód	Ten samolot leci na północ.

Part IV

Instructor:	Students:
Gdynia leży w pół- nocnej Polsce. Gdzie leży Gdynia?	Gdynia leży w pół- nocnej Polsce.

Drill the following according to the pattern above:

Instructor:	
Gdzie leży (leżą)	{ Kraków? Poznań? Siedlce? Szczecin? Łomża? Katowice? Przemyśl?

Part V

Use a map of Poland as a visual aid. When asking the following questions the instructor points at the appropriate spot on the map.

Instructor:

Gdzie leży Gdańsk?

W jakim kierunku od Warszawy
znajduje się Gdańsk?
W jakim kierunku leci samolot
lecąc z Warszawy do Gdańska?
W jakiej części Polski leży
Gdańsk?

Students:

Gdańsk leży na
północy.
Gdańsk leży na
północ od Warszawy.
Ten samolot leci
na północ.
Gdańsk leży w pół-
nocnej Polsce.

Drill the following according to the pattern above.

Instructor:

Gdzie leży Łódź?

W jakim kierunku od Krakowa znajduje się Łódź?
W jakim kierunku leci samolot z Krakowa do Łodzi?
W jakiej części Polski leży Łódź?

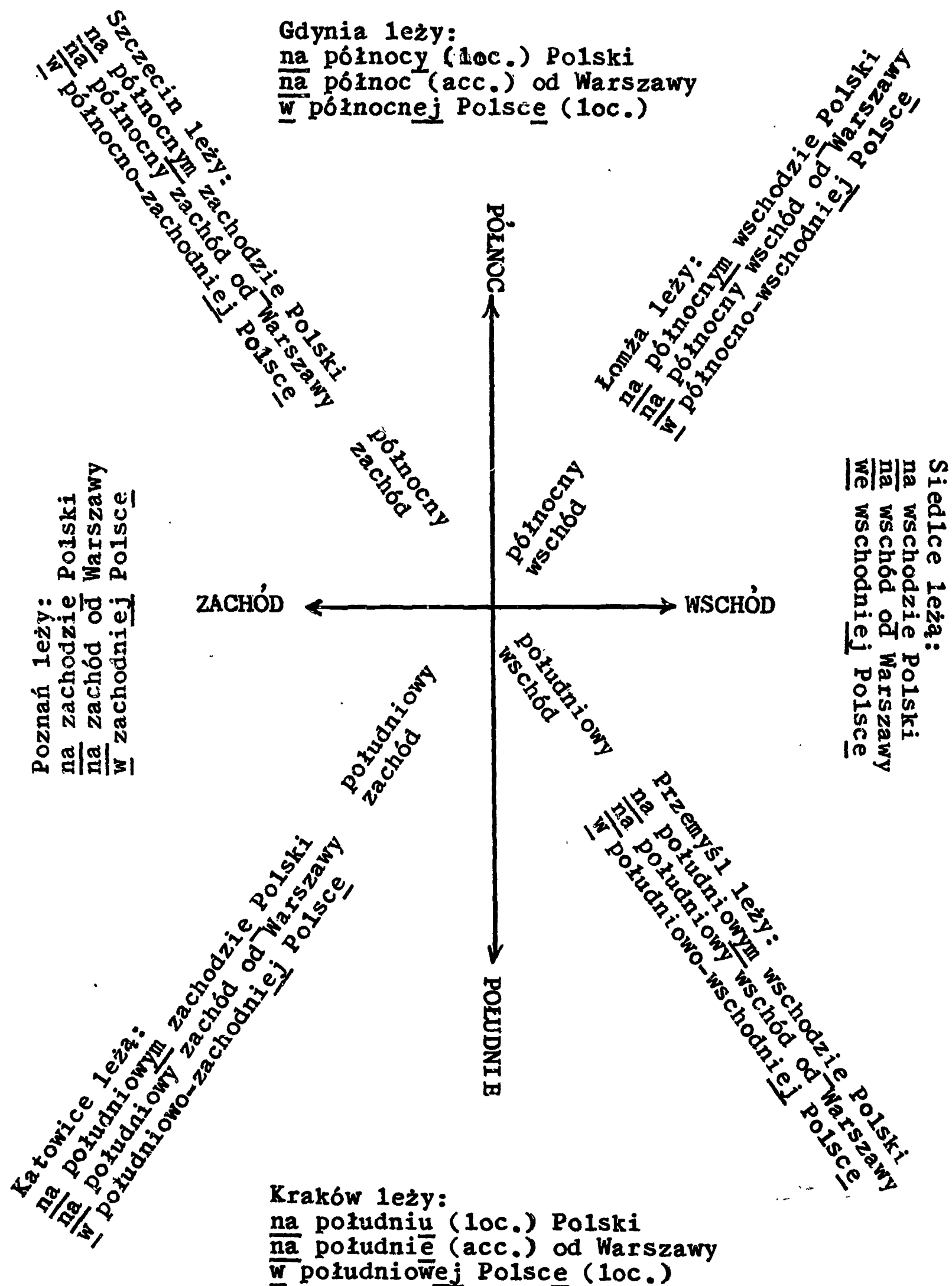
Gdzie leży Lublin?

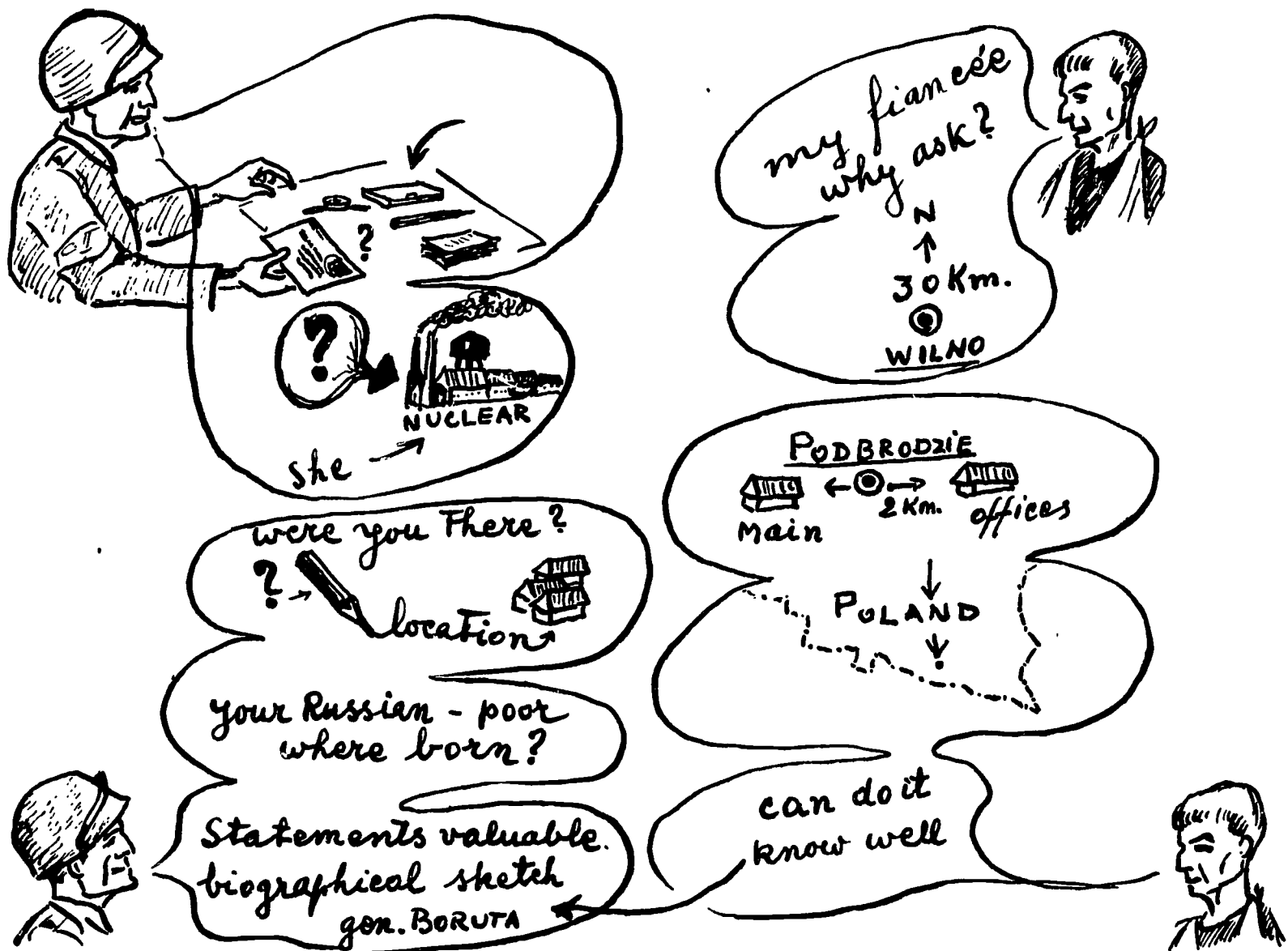
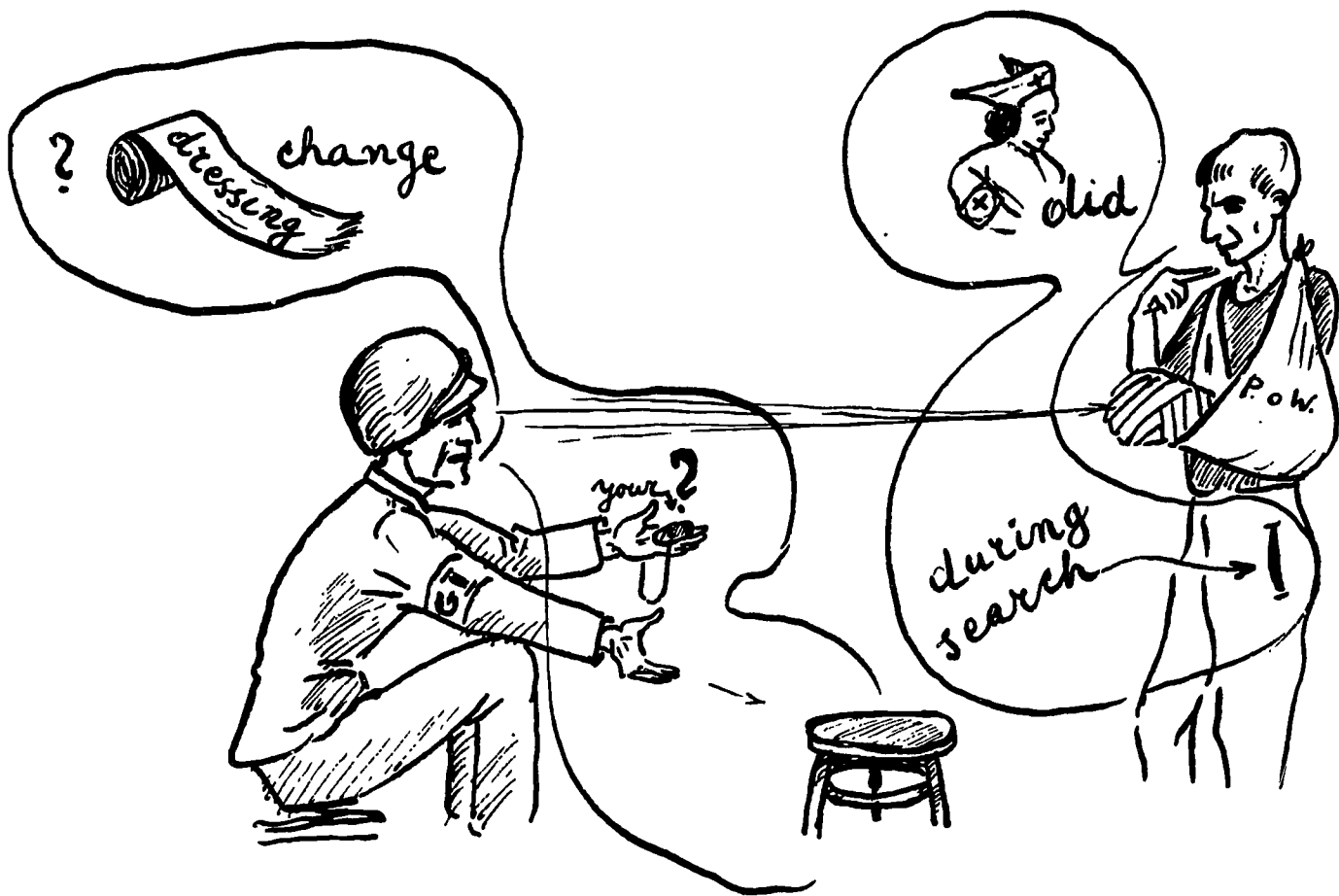
W jakim kierunku od Bydgoszczy znajduje się Lublin?
W jakim kierunku leci samolot z Bydgoszczy do Lublina?
W jakiej części Polski znajduje się Lublin?

Gdzie leży Wrocław?

W jakim kierunku od Olsztyna znajduje się Wrocław?
W jakim kierunku leci samolot z Olsztyna do Wrocławia?
W jakiej części Polski znajduje się Lublin?

STRONY ŚWIATA

LESSON 90

Dialog (Interrogation of a prisoner)

O.: Oficer Drugiego Oddziału
J.: Jeniec

O.: Proszę siadać. Widzę, że pan jest ranny. Czy już zmieniono panu opatrunek?

J.: Tak, sanitariuszka zmieniła mi opatrunek.

O.: Czy to jest pański żeton rozpoznawczy?

J.: Tak jest. Zawsze noszę go na szyi, ale w czasie rewizji miałem go w kieszeni.

O.: Tu są pańskie rzeczy osobiste, które panu zabrano. Od kogo jest ten list?

J.: Od mojej narzeczonej. Dlaczego pan mnie o to pyta?

O.: Pytam się o to, bo chcę się dowiedzieć, gdzie znajdują się zakłady energii jądrowej, w których ona pracuje.

J.: Trzydzieści kilometrów na północ od Wilna.

O.: Czy pan był tam kiedyś i czy pan może mi narysować, jak są rozmieszczone budynki tych zakładów?

J.: Główny budynek znajduje się na zachód od Podbrodzia, a biura 2 km na wschód.

O.: Pan mówi słabo po rosyjsku. Gdzie się pan urodził?

J.: W południowej Polsce.

O.: Pańskie zeznania są bardzo cenne. Chciałbym jeszcze, żeby pan nam podał krótki życiorys generała Boruty.

J.: Mogę to zrobić, bo znam go dobrze.

LESSON 90

Grammar Analysis

HOW TO USE EXPRESSIONS OF DIRECTION (Cardinal points)

In order to express that something is located in the north, south, east or west the preposition na and the respective cardinal point in the locative case must be used,

e.g.:

Gdynia leży na północy (loc.) - Gdynia lies in the north.

In order to express that something is located to the north, south, east or west of some specific point of reference the preposition na and the respective cardinal point in the accusative case must be used,

e.g.:

Gdzie leży Gdynia w stosunku
do Warszawy?

Gdynia leży na północ (acc.) - Gdynia lies to the north
od Warszawy. of Warsaw.

The same construction is used to express a motion towards any of the cardinal points,

e.g.:

On jedzie na północ. (acc.) - He is going north.

In order to express that something is located in the northern, southern, eastern or western part of an area, the preposition w and the adjectival form of the respective cardinal point in the locative case must be used,

e.g.:

Gdynia leży w północnej
Polsce. (loc.)

- Gdynia lies in
northern Poland.

The same rules apply to the intermediate directions
as: north-east, north-west, etc,

e.g.:

Szczecin leży na północnym zachodzie. (loc.)

Szczecin leży na północny zachód (acc.) od Warszawy.

On jedzie na północny zachód. (acc.)

Szczecin leży w północno-zachodniej Polsce. (loc.)

LESSON 90

Structural Drill

Require students to answer the following questions. The instructor points to the appropriate places on the map of Poland.

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Gdzie leży Wilno?	na północy	Wilno leży na północy.
Gdzie leży (leżą) { Gdynia? Gdańsk? Płock? Szczecin? Suwałki?		
Gdzie leży Poznań?	na zachodzie	Poznań leży na zachodzie.
Gdzie leży { Bytom? Wrocław? Sosnowiec? Legnica? Piła? Gniezno?		
Gdzie leżą Gliwice?		
Gdzie leży Kraków?	na południu	Kraków leży na południu.
Gdzie leży { Krynica? Wieliczka? Przemyśl? Cieszyn? Bielsko? Nowy Sącz?		
Gdzie leży Lwów?	na wschodzie	Lwów leży na wschodzie.
Gdzie leży { Pińsk? Hajnówka? Białystok?		

Gdzie leżą { Brody?
Baranowicze?

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Gdzie jest Warszawa?	w środkowej Polsce	Warszawa jest w środkowej Polsce.
Gdzie jest { Lublin? Radom? Sandomierz? Góra Kalwaria? Radomsko?		
Gdzie są { Kielce? Siedlce? Puławy?		
Gdzie jest Gdynia?	w północnej Polsce	Gdynia jest w północnej Polsce.
Gdzie jest { Gdańsk? Płock? Szczecin?		
Gdzie są Suwałki?		
Gdzie jest Poznań?	w zachodniej Polsce	Poznań jest w zachodniej Polsce.
Gdzie jest { Bytom? Wrocław? Sosnowiec? Legnica? Piła? Gniezno?		
Gdzie są Gliwice?		
Gdzie jest Kraków?	w południowej Polsce	Kraków jest w południowej Polsce.
Gdzie jest { Krynica? Wieliczka? Przemyśl?		

Gdzie jest { Cieszyn?
Bielsko?
Nowy Sącz?

Gdzie jest Przemyśl? we wschodniej Polsce

Przemyśl
jest we
wschodniej
Polsce.

Gdzie jest { Pińsk?
Hajnówka?
Białystok?

Gdzie są { Brody?
Baranowicze?

Part III

Instructor:

Suggested words:

Students:

Gdzie znajduje się
Gdynia?

na północ

Gdynia znaj-
duje się na
północ od
Warszawy.

Gdzie znaj-
duje się { Wilno?
Gdańsk?
Płock?
Szczecin?

Gdzie znajdują się
Suwałki?

Gdzie znajduje się
Poznań?

na zachód

Poznań znaj-
duje się na
zachód od
Wisły.

Gdzie znaj-
duje się { Bytom?
Radomsko?
Wrocław?
Radom?
Sosnowiec?
Piła?
Legnica?

Gdzie znaj-
dują się { Kielce?
Katowice?
Gliwice?

Gdzie znajduje się
Kraków?

na południe

Kraków znaj-
duje się na
południe od
Warszawy.

Gdzie znaj-
duje się { Krynica?
Wieliczka?
Przemyśl?
Cieszyn?
Bielsko?
Nowy Sącz?

Gdzie znajduje się na wschód
Lwów?

Lwów znajduje
się na wschód
od Wisły.

Gdzie znaj-
duje się { Pińsk?
Lublin?
Białystok?
Hajnówka?

Gdzie znaj-
dują się { Brody?
Baranowicze?
Siedlce?

Part IV

Instructor:

Suggested words:

Students:

W jakim kierunku
płyne Wisła?

w północnym

Wisła płynie
w kierunku
północnym.

W jakim kierunku
płyne:

Niemen?
Odra?
Bug?

W jakim kierunku
płyne Prypeć?

we wschodnim

Prypeć płynie
w kierunku
wschodnim.

W jakim kierunku
płyne:

Bzura?
Noteć?
Pilica?

W jakim kierunku
płyne Wieprz?

w zachodnim

Wieprz płynie
w kierunku
zachodnim.

W jakim kierunku
płyne:

Narew?
San?

W jakim kierunku
płynie Wisła?

z południa na północ

Wisła płynie
z południa na
północ.

W jakim kierunku
płynie:

Odra?
Bug?
Niemen?

W jakim kierunku
płynie Wieprz?

ze wschodu na zachód

Wieprz płynie
ze wschodu na
zachód.

W jakim kierunku
płynie:

Narew?
San?
Warta?

W jakim kierunku
płynie Prypeć?

z zachodu na wschód

Prypeć płynie
z zachodu na
wschód.

W jakim kierunku
płynie:

Bzura?
Noteć?
Pilica?

Part V

Instructor:

Suggested words:

Students:

Gdzie znajduje
się Wilno?

na północny wschód od

Wilno znajduje
się na północny
wschód od War-
szawy.

Gdzie znajduje
się:

Hajnówka?
Białystok?
Grajewo?

Gdzie znajduje się na północny zachód od
Szczecin?

Suwałki?
Baranowicze?
Mosty?

Szczecin znajduje
się na północny
zachód od Warsza-
wy

Part VI

Instructor:	Suggested words:	Students:
W jakim kierunku leci się z Warszawy do Wilna?	północno-wschodnim	Z Warszawy do Wilna leci się w kierunku północno-wschodnim.
W jakim kierunku leci się z Warszawy do:		
Hajnówki		
Mostów		
Grajewa		
Suwałk		
Baranowicz		
Białegostoku		
W jakim kierunku leci się z Warszawy do Szczecina?	północno-zachodnim	Z Warszawy do Szczecina leci się w kierunku północno-zachodnim.
W jakim kierunku leci się z Warszawy do:		
Gdańska		
Gdyni		
Torunia		
Płocka		
Bydgoszczy		
W jakim kierunku leci się z Warszawy do Katowic?	południowo-zachodnim	Z Warszawy do Katowic leci się w kierunku południowo-zachodnim.
W jakim kierunku leci się z Warszawy do Lwowa?	południowo-wschodnim	Z Warszawy do Lwowa leci się w kierunku południowo-wschodnim.
Bytomia		
Sosnowca		
Legnicy		
Gliwic		
Cieszyna		
Częstochowy		
Zawiercia		
Wrocławia		

Gdzie znajduje się:

Gdańsk?
Gdynia?
Toruń?
Płock?
Bydgoszcz?

Gdzie znajduje się Wrocław?

na południowy zachód od

Wrocław znajduje się na południowy zachód od Warszawy.

Gdzie znajduje się:

Bytom?
Sosnowiec?
Zawiercie?
Legnica?
Częstochowa?
Cieszyn?

Gdzie znajdują się Gliwice?

Gdzie znajduje się Lwów?

na południowy wschód od

Lwów znajduje się na południowy wschód od Warszawy.

Gdzie znajduje się:

Przemyśl?
Lublin?

Gdzie znajdują się:

Brody?
Puławy?

W jakim kierunku leci się
z Warszawy do:

Brodów
Lublina
Puław

LESSON 90

Translation
English - Polish

1. It's clouding over, I think that it will rain.
2. Do I hear the artillery? No, it's thundering. I saw a few seconds ago that it was lightning in the west.
3. The sun was shining, it was warm in the garden but red and golden leaves were covering the earth, so I knew it was already fall.
4. Soon it will get cold, the wind will start to blow, the lake will freeze over and we will know that winter has begun.
5. Mr. Malinowski heard the weather report this morning. He says that it will snow again, so we will go to church by sleigh.
6. Mary was standing under that tree when the thunderbolt struck it. I still shudder when I think about it.

7. The snow is melting. In a few weeks the trees will be covered with young green leaves and many flowers will start to bloom.
8. For these rooms one pays more because one can see the sea from the windows.
9. One fishes in lakes, rivers, ponds and in the sea.
10. The mailman brought several letters and also a post card addressed to my grandfather.

Translation
Polish - English

Jan Borowski był Amerykaninem i urodził się w Bostonie. Rodzice Borowskiego przyjechali do Bostonu z Polski. Matka Borowskiego często opowiadała mu o Polsce. Po skończeniu uniwersytetu, Borowski został profesorem w liceum. W czasie wakacji szkolnych zdecydował się pojechać do Polski. Przed wyjazdem przeczytał kilka książek o Polsce i dowiedział się, że Polska leży w środkowej Europie, i że największym miastem jest Warszawa. Warszawa jest położona nad Wisłą, która jest największą rzeką w Polsce. Wisła wypływa z południowej części Polski i płynie w północnym kierunku. Na północ od Warszawy nad Bałtykiem leży Gdańsk. Z Warszawy można pojechać statkiem do Gdańska. W południowej części Polski leży Kraków. Jest to bardzo stare i ładne miasto. Na południowym zachodzie leżą Katowice. W Katowicach jest dużo fabryk, a pod Katowicami są

1.

kopalnie węgla. W zachodniej części Polski, która się nazywa Wielkopolska, leży duże i stare miasto Poznań nad rzeką Wartą. Warta wypływa z południowej części Polski i płynie w północno-zachodnim kierunku. Borowski czytał także o Łodzi, która leży na południowy zachód od Warszawy. W Łodzi jest dużo fabryk, które robią materiały na ubrania. Borowski kupił mapę Polski i zamówił bilet na samolot, który odleci do Warszawy z Bostonu 5 lipca o godzinie 14.15. Według rozkładu jazdy, samolot ten będzie w Warszawie 7 lipca o godzinie 11.00. Borowski ma zamiar zostać w Polsce 6 tygodni i myśli, że zwiedzi wszystkie miasta, o których czytał w Bostonie.

Questions

1. Czy Borowski był Polakiem?
2. Gdzie on urodził się?
3. Skąd przyjechali rodzice Borowskiego do Bostonu?
4. Kto opowiadał często o Polsce?
5. Co robił Borowski?
6. W jakim czasie Borowski zdecydował się pojechać do Polski?
7. Gdzie leży Polska?
8. Jak się nazywa największe miasto w Polsce?
9. Nad jaką rzeką leży Warszawa?
10. Jak nazywa się największa rzeka w Polsce?
11. Skąd wypływa Wisła i w jakim kierunku płynie?

12. Gdzie leży Gdańsk?
13. Czy można pojechać statkiem z Warszawy do Gdańska?
14. Jaką rzeką można pojechać z Warszawy do Gdańska?
15. Gdzie leży Kraków i jakim miastem jest Kraków?
16. Jakie miasto leży na południowym zachodzie i czego tam jest dużo?
17. Jak się nazywa największe miasto w Wielkopolsce?
18. Nad jaką rzeką leży Poznań?
19. W jakim kierunku płynie Warta?
20. Gdzie leży Łódź?
21. Czego jest dużo w Łodzi i co robią w Łodzi?
22. Co kupił Borowski i na co zamówił bilet?
23. Kiedy samolot odleci z Bostonu?
24. Kiedy samolot przyleci do Warszawy?
25. Jak długo Borowski zostanie w Polsce?
26. Co ma zamiar zrobić Borowski w Polsce?

LESSON 90

Reading Text (based on IMS #11)

Do namiotu, w którym siedział oficer "Dwójki", przypro-
wadzono rannego jeńca, którego złapano przed kilkunastu mi-
nutami. Zanim przyprowadzono jeńca na przesłuchanie, zrewi-
dowano go dokładnie. Jeniec nie miał przy sobie broni,
ale miał papiery. Te papiery zabrano mu, bo one mogły za-

wierać wiadomości wojskowe. Przed przesłuchaniem jeńca, oficer przejrzał papiery i z tych papierów już dowiedział się czegoś o jeńcu i o oddziale, do którego jeniec należał. Teraz po przejrzeniu tych papierów oficer kazał wartownikowi wprowadzić jeńca. Jeniec bał się, była więc nadzieja, że będzie można dowiedzieć się czegoś więcej od niego poza nazwiskiem, stopniem wojskowym i datą urodzenia. Po kilku słowach oficer zdał sobie sprawę, że ten jeniec powie więcej niż powinien. Oficer kazał jeńcowi usiąść, dał mu papierosa i jeniec zaczął mówić.

On zeznał, że był na patrolu, który miał rozpoznać wzgórze na południowy wschód od mostu. 3 kompania, do której jeniec należy, zajmowała odcinek na grzbiecie wzgórza na północny wschód od mostu. Dalej jeniec powiedział, jaka jednostka znajdowała się na zachód i na wschód od 3 kompanii, że dowództwo baonu znajdowało się około 1 kilometra na północ od stanowisk 3 kompanii. Po zapaleniu drugiego papierosa jeniec powiedział, że 57 pułk piechoty ma nacierać w kierunku południowym, a sąsiednie pułki w kierunku południowo-wschodnim i południowo-zachodnim. To natarcie będzie poprzedzone ogniem artylerii i wsparte czołgami. Na pytanie oficera gdzie znajdują się czołgi i artyleria, jeniec odpowiedział, że widział czołgi koło zakrętu rzeki, na północny zachód od stanowisk 3 kompanii. O artylerii nie mógł nic powiedzieć, wiedział on tylko, że jedna bateria będzie wspierać natarcie baonu,

w skład którego wchodzi 3 kompania. Oficer zapisywał to wszystko, co zeznawał jeńiec. Po tym przesłuchaniu oficer wziął jeńca do mapy i jeńiec pokazał na mapie to wszystko o czym mówił. Teraz oficer kazał mu opisać drogę, którą posuwał się patrol. Opisując drogę pokazywał on na mapie, którądy patrol szedł. Patrol wyruszył ze stanowisk kompanii w kierunku południowo-zachodnim i doszedł do mostu. Kiedy doszli do rzeki zobaczyli inny patrol po drugiej stronie drogi, który posuwał się w północnym kierunku; prawdopodobnie wracał z rozpoznania.

Po tym przesłuchaniu wartownik zabrał jeńca i zaprowadził go do obozu. Po wyjściu jeńca, oficer przesłuchujący porównał to, co powiedział ten jeńiec z informacjami, które zebrał przedtem. Sprawdzając te dane, przekonał się, że jeńiec mówił prawdę, bo wiadomości były prawdziwe.

Questions

1. Kto siedział w namiocie?
2. Dokąd przyprowadzono ранego jeńca?
3. Kiedy jeńiec został złapany?
4. Co zrobiono przed przesłuchaniem jeńca?
5. Dlaczego zabrano papiery jeńcowi?
6. Dlaczego oficer przejrzał papiery przed przesłuchaniem?
7. Co żołnierz wzięty do niewoli musi powiedzieć?
8. Kiedy oficer zdał sobie sprawę, że jeńiec powie więcej niż powinien?

9. Co oficer kazał jeńcowi zrobić?
10. Co miał rozpoznać patrol?
11. Jaki odcinek zajmowała trzecia kompania?
12. Gdzie znajdowało się dowództwo batalionu?
13. Co powiedział jeńiec po otrzymaniu drugiego papierosa?
14. W jakim kierunku mają nacierać sąsiednie pułki?
15. Co poprzedzi natarcie?
16. Czym natarcie będzie wsparte?
17. Gdzie jeńiec widział czołgi?
18. Co oficer zapisywał?
19. Co zrobił oficer po przesłuchaniu jeńca?
20. Co jeńiec opisywał i pokazywał na mapie?
21. Skąd patrol wyruszył?
22. Co patrol zobaczył po drugiej stronie drogi?
23. Dokąd wartownik zaprowadził jeńca?
24. Co oficer zrobił po wyjściu jeńca?
25. O czym przekonał się oficer?

LESSON 90

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto rozmawia z jeńcem?
2. Co widzi oficer Drugiego Oddziału?
3. Komu zmieniono opatrunek?
4. Gdzie jeńiec miał żeton rozpoznawczy?

5. Co zabrano jeńcowi przy rewizji?
6. Jakie rzeczy oficer pokazał jeńcowi?
7. Od kogo był list, który miał jeniec przy sobie?
8. W jakich zakładach pracuje narzeczona jeńca?
9. Gdzie znajdują się zakłady energii jądrowej?
10. Co jeniec ma narysować?
11. Gdzie znajduje się główny budynek?
12. Co znajduje się 2 km na wschód od Podbrodzia?
13. Jak jeniec mówi po rosyjsku?
14. Gdzie urodził się jeniec?
15. Czyje zeznania są bardzo cenne?
16. Co jeszcze jeniec ma podać?
17. Kim jest Boruta?

Part II - General Questions

1. Jakie cenne rzeczy ma pan w domu?
2. Który oddział sztabu zbiera wiadomości o nplu?
3. Kto robi zwykle opatrunki?
4. Co zwykle poprzedza natarcie piechoty?
5. Jak długo stoi wartownik na posterunku?
6. Po co żołnierze mają żetony rozpoznawcze?
7. Co pisze się w życiorysie?
8. Kto zapisuje zeznania jeńców?
9. Jak często sanitariuszka zmienia opatrunki?
10. Jak są rozmieszczone fabryki samolotów w Kalifornii?
11. Jakim ołówkiem pan lubi rysować?
12. Jakie rodzaje energii pan zna?

13. Czy gazety w krajach pod okupacją podają prawdziwe wiadomości?

14. Czym są pokryte grzbiety górskie koło Monterey?

15. Czy pan może porównać życie w Europie z życiem w Ameryce?

16. Po co są znaki drogowe przed zakrętami?

Part III - Conversational Situation (based on Reading Text L.90)

Przesłuchiwanie jeńca. Jeniec ten został wzięty do niewoli, kiedy wracał z patrolu. Marszruta patrolu jest opisana w czytance w lekcji 90.

Osoby: Kapitan przesłuchujący jeńca,
podporucznik - jego zastępcą,
jeniec,
podoficer rewidujący jeńca,
wartownik.

Podporucznik rysuje na tablicy mapę terenu, który opisuje jeniec i oznacza położenie jednostek npla.

LESSON 90

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Bogucki's fiancée is an army nurse. She works in a large army hospital located five kilometers to the north-east of Kielce.

2. The reconnaissance platoon went west along the crest of the mountain. After half an hour it turned south

and started going down towards the river.

3. A G-2 officer wrote down the prisoner's life history; his date of birth, place of birth, the schools which he attended, his profession.
4. Realizing that it is difficult to find his house Buraczek drew a map of the road for his guests.
5. Zosia's fiancé was born in a village in northern Poland, but now he lives in southwestern Poland and works in a nuclear weapons plant.
6. Mr. Smith had an interesting conversation with Mr. Zieliński who arrived from Poland a month ago. Zieliński was comparing life in Poland with life in America.
7. Colonel Brown spent six weeks in Poland. He visited Sandomierz on the Vistula in central Poland, Poznań and Gniezno in the west, the two ports Gdynia and Gdańsk in northern Poland. Afterwards he went east to visit his aunt who lives in Przemyśl.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Write (or record on tape) what information you would try to obtain from an enemy POW.

LESSON 90

Vocabulary

cenny, cenna, cenne	- valuable, precious
data urodzenia	- date of birth
Drugi Oddział ("Dwójka")	- G-2, S-2, intelligence branch (section)
energia, f.	- energy
grzbiet, m. grzbietu, gen. s.	- crest, back
jądrowy, jądrowa, jądrowe	- nuclear
kieszon, f.	- pocket
którędy	- which way
narysować, p. (rysować, i. narysuje rysuje narysuje rysuje)	- to draw
narzeczona, f.	- fiancée
narzeczony, m.	- fiancé
opatrunek, m. opatrunku, gen. s.	- first-aid, dressing
poprzedzić, p. (poprzedzać, i. poprzedzę poprzedzam poprzedzi poprzedza)	- to precede
porównać, p. (porównywać, i. porównam porównuję porówna porównuje)	- to compare
prawdziwy, prawdziwa, prawdzi- we	- true, genuine
rozmieścić, p. (rozmieszczać, i. rozmiszczę rozmieszczam rozmieści rozmieszcza)	- to locate, to quarter, to deploy, to spread
sanitariuszka, f.	- army nurse's aid
stosunek, m. stosunku, gen. s. stosunki, nom. pl.	- relation, contact, attitude - conditions

wartownik, m. wartownika, gen. s.	- guard, sentinel, sentry
wyruszyć, p. (wyruszać, i. wyruszę wyruszam wyruszy wyrusza)	- to set out, to start
zakręt, m. zakrętu, gen. s.	- curve, bend, turn
zaprowadzić, p. (zaprowadzać, i. zaprowadzę zaprowadzam zaprowadzi zaprowadza)	- to take to, to bring
zawierać, i. (here no p.) zawieram zawiera	- to contain, to hold, to comprehend, to comprise
zdawać sobie sprawę (z cze- goś, i.)	- to realize (something), to be aware
zdaję " "	
zdaje " "	
zdają " " 3rd pers.pl.	
zdać " " (z czegoś, p.)	
zdam " "	
zda " "	
zdadzą " " 3rd pers.pl.	
zeznać, p. (zeznawać, i. zeznam zeznaję zezna zezna)	- to state, to give evidence, to confess
żeton rozpoznawczy, m. żetonu rozpoznawczego, gen. s.	- identification tag
życiorys, m. życiorysu, gen. s.	- life history, bio- graphical sketch, background

LESSON 91

Grammar Perception Drill

FORMATION OF DIMINUTIVES AND AUGMENTATIVES

Part I

Instructor:

Jak się nazywa mały obraz?
Mały obraz nazywa się obrazek.
Jak się nazywa mały obraz?

Jak się nazywa mała karta?
Mała karta nazywa się kartka.
Jak się nazywa mała karta?

Jak się nazywa małe działo?
Małe działo nazywa się działko.
Jak się nazywa małe działo?

Instructor:

Jak się nazywa małe okno?
Jak się nazywa mała łódź?

Part II

Instructor:

Jak się nazywa mały domek?
Mały domek nazywa się domeczek.
Jak się nazywa mały domek?

Jak się nazywa mała kartka?
Mała kartka nazywa się karteczka.
Jak się nazywa mała kartka?

Students:

Mały obraz na-
zywa się obra-
zek.

Mała karta na-
zywa się kartka.

Małe działo na-
zywa się dział-
ko.

Students:

Mały domek na-
zywa się do-
meczek.

Mała kartka
nazywa się
karteczka.

Jak się nazywa małe okienko?
Małe okienko nazywa się okieneczko.
Jak się nazywa małe okienko?

Małe okienko nazywa się okieneczko.

Part III

Instructor:

Jak się nazywa mała lampa?

Jak się nazywa bardzo mała lampa?

Students:

Mała lampa nazywa się lampka.

Bardzo mała lampa nazywa się lampeczka.

Instructor:

Jak się nazywa mały kot?
Jak się nazywa mały ptak?
Jak się nazywa mały kubeł?
Jak się nazywa małe koło?
Jak się nazywa bardzo małe koło?
Jak się nazywa mała chmura?

Part IV

Instructor:

a/
Jak się nazywa mały koń? (m. soft)
Mały koń nazywa się konik.
Jak się nazywa mały koń?

Students:

Mały koń nazywa się konik.

Jak się nazywa mały konik?
Mały konik nazywa się koniczek.
Jak się nazywa mały konik?

Mały konik nazywa się koniczek.

Jak się nazywa mały pokój? (m. soft)
Jak się nazywa mały fotel? (m. soft)
Jak się nazywa mały but?

b/
Jak się nazywa mały talerz? (m. expalatal)
Mały talerz nazywa się talerzyk.

Jak się nazywa mały talerz?

Mały talerz nazywa się
talerzyk.

Jak się nazywa mały talerzyk?
Mały talerzyk nazywa się ta-
lerzycek.

Jak się nazywa mały talerzyk?

Mały talerzyk nazywa się
talerzycek.

Instructor:

Jak się nazywa słaby wiatr?

Jak się nazywa mały płaszcz?

Jak się nazywa mały krzyż?

Jak się nazywa mały nóż?

Jak się nazywa mały chłopiec?

Drill the first degree
only

Part V

Instructor:

Students:

Jak się nazywa duża walizka?

Duża walizka nazywa się wa-
lizka.

Jak się nazywa duża walizka?

Duża walizka nazywa się
waliza.

Instructor:

Jak się nazywa duża skrzynka?

Jak się nazywa duże pudełko?

Co jest większe, zegarek, czy zegar?

Jak się nazywa duże jajko?

Jak się nazywa duży worek?

Part VI

Instructor:

Students:

To małe dziecko jest miłe.

Ono jest milutkie.

Jakie jest to małe dziecko?

Ono jest milutkie.

Instructor:

Ten domek jest czysty.

Ten domek jest czyściutki.

Jaki jest ten domek?

Ten domek jest mały.

Ten płaszczyk jest ciepły.

To masło jest świeże.
 To ubranie jest nowe.
 Te spodnie są krótkie.

Part VII

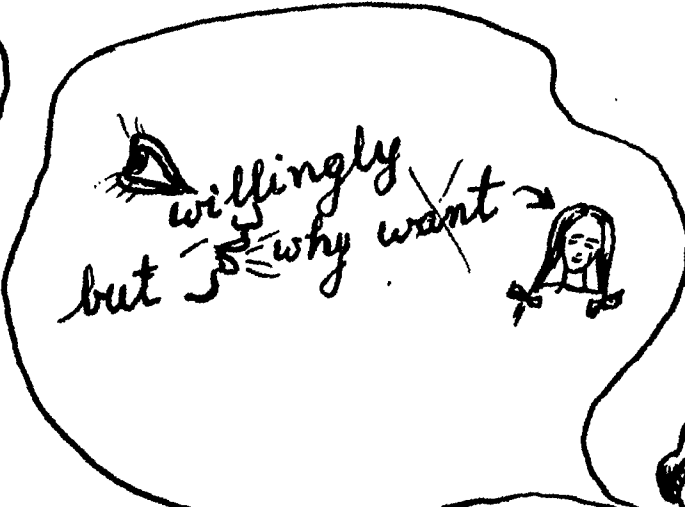
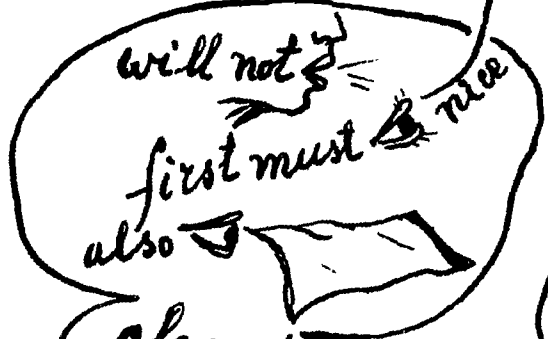
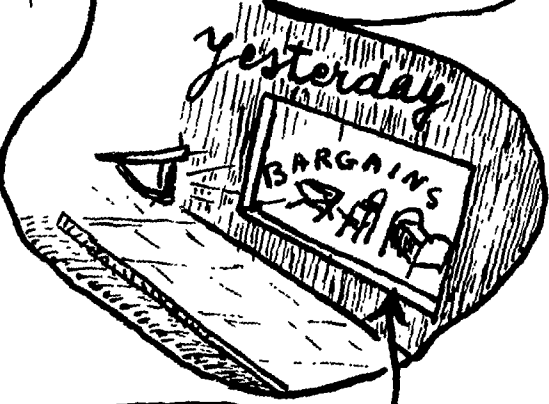
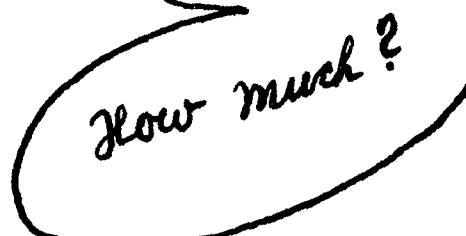
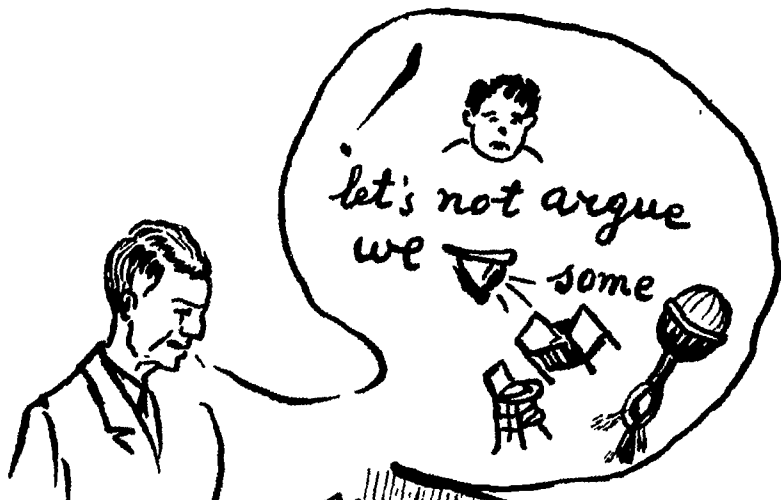
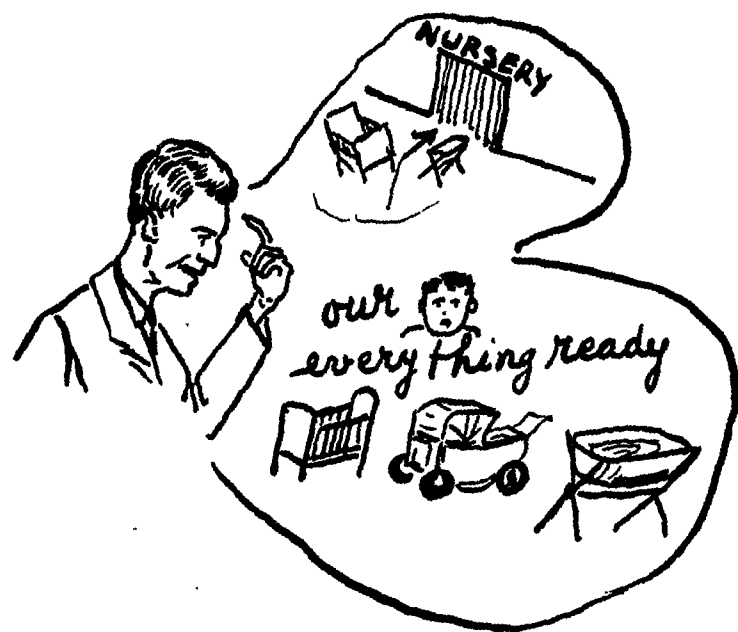
Require students to form first degree diminutives from the following nouns,

e.g.:

ubranie	ubranko (n.)	czapka (f.)	czapeczka
świnia	świnka (f.)	worek (m.)	woreczek
las	lasek (m.)	jajko (n.)	jajeczko

mapa
 lustro
 koszula
 ulica
 kuchnia
 brama
 kanapa
 szafa
 góra
 wyspa
 ogród
 kwiat
 wóz
 wanna

ławka
 łódka
 półka
 książka
 zegarek
 ołówek
 szklanka
 poduszka
 piłka
 butelka
 rzeka
 łóżko

LESSON 91

Dialog (The baby and the nursery)

A.: Andrzej
Z.: Zosia

A.: Zdaje mi się, że trzeba pomyśleć o meblach do dzieciennego pokoju.

Z.: Ty zawsze jesteś taki niecierpliwy, Andrzejku. Wiesz przecież, że mamy jeszcze trochę czasu, zanim się dziecko urodzi.

A.: Racja, ale chciałbym, żeby nasz synek miał już wszystko gotowe; łóżeczko, wózek, wanienkę do kąpieli.

Z.: Andrzejku, mówiłam ci już wiele razy, że to będzie dziewczynka.

A.: Pewny jestem, że to będzie chłopczyk. Ale nie sprzecajmy się o to. Chciałbym, żebyśmy obejrzeli jakieś mebelki dzieciinne i zabawki.

Z.: Dobrze. Rozumiem, że chciałbyś już widzieć nasz dziecienny pokój gotowy.

A.: Zosieńko, właśnie wczoraj widziałem na wystawie śliczne meble dla dzieci. Naprawdę okazja.

Z.: Ile one kosztują?

A.: Nie powiem ci teraz. Musisz najpierw zobaczyć, jak milutko one wyglądają. Widziałem także piękne kołyski.

Z.: Chętnie obejrzę. Tylko powiedz mi jeszcze, dlaczego nie chcesz, żeby to była córeczka?

A.: To jasne. Wiesz, że nigdy nie mogę znaleźć partnera do pokera.

LESSON 91

Grammar Analysis

FORMATION OF DIMINUTIVES AND AUGMENTATIVES

Part I - Nouns

Diminutives are extensively used in Polish. There are two degrees of diminutives in Polish: the first degree and the higher degree. Both degrees of diminutives often imply affection. The endings -ek, -ka, -ko when added to the stem of some masculine, feminine and neuter nouns respectively form the first degree of diminutives,

e.g.:

First degree diminutive

dom	domek	- little house
lampa	lampka	- little lamp
drzewo	drzewko	- young tree, little tree

The stem (as mentioned above) of the feminine and neuter nouns is the "zero ending form" of the genitive plural,

e.g.: wanna

gen. pl. wanien+ka = wanienka - small tub

okno

gen. pl. okien+ko = okienko - little window

Some masculine nouns ending in a soft consonant or -t take -ik to form a first degree diminutive,

e.g.:

koń	konik	- small horse
pokój	pokoik	- small room
hotel	hotelik	- small hotel
but	bucik	- small shoe

Some masculine nouns ending in an expalatal take -yk to form a first degree diminutive,

e.g.:

płaszcz	płaszcz <u>yk</u>	- small overcoat
nóż	noż <u>yk</u>	- small knife

In order to form a higher degree of diminutive the endings -eczek (-iczek), -eczka (-iczka, seldom used), -eczko must be added to the stem of masculine, feminine and neuter nouns respectively,

e.g.:

	<u>First degree</u> <u>diminutive</u>	<u>Higher degree</u> <u>diminutive</u>	
dom	domek	domeczek	- tiny (minute) house
lampa	lampka	lampeczka	- tiny (minute) lamp
okno	okienko	okieneczko	- tiny (minute) window
pokój	pokoik	pokoiczek	- tiny (minute) room

Many masculine nouns ending in -k, feminine nouns ending in -ka and neuter nouns ending in -ko used today in the standard meaning are diminutives of the first degree in form which have lost their diminutive meaning in the course of time. Those nouns take the higher degree diminutive endings in order to express the first degree,

e.g.:

ołówek	ołów <u>eczek</u>	- small pencil
córka	córeczka	- little daughter
biurko	biureczko	- little desk

Diminutives in both degrees are declined like all other nouns,

e.g.:

Rozmawiałem z moją córeczką.

On mieszka w małym pokoiku.

Some masculine nouns ending in -ek, -ik, feminine nouns ending in -ka and neuter nouns ending in -ko, which have no diminutive meaning have augmentative forms. The augmentative form has sometimes a derogatory implication,

e.g.:

Augmentative form

Diminutive form

waliza	walizka a (standard) suitcase	walizeczka a small suitcase
zegar a clock	zegarek a watch	zegareczek a small watch
pudło a big box	pudełko a box	pudełeczko a small box
wór a large sack (shabby)	worek a sack	woreczek a handbag

Part II - Adjectives

Some adjectives take the endings -utki, -utka, -utkie for the masculine, feminine and neuter gender respectively to form a diminutive,

e.g.:

miły
miła
miłe

Diminutive

milutki
milutka
milutkie

czarny
czarna
czarne

czarniutki
czarniutka
czarniutkie

The diminutive adjectives are declined like any other adjective,

e.g.:

Mówię o milutkim dziecku. - I speak about a nice (cute) child.

LESSON 91

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Jak się mówi na mały dom?	dom kubek krzak obraz kościół ogród las kwiat zab	Na mały dom mówi się domek.
Jak się mówi na bardzo mały dom?	dom ogród kwiat	Na bardzo mały dom mówi się domeczek.
Jak się mówi na małego kota?	kota psa wnuka	Na małego kota mówi się kotek.
Jak się mówi na małą lampę?	lampę tablicę krowę kurę świnie gazetę mapę koszulę szkołę kuchnię bramę kanapę szafę góre siekiere rybę skrzynię	Na małą lampę mówi się lampka.

Jak się mówi na bardzo
małą lampę?

łakę
chmurę

lampę

Na bardzo małą lam-
pę mówi się lampecz-
ka.

czapkę
szafę
bluzę
skrzynię

Part II

Instructor:

Czy to jest duży
worek?

Suggested words:

worek

zegarek
ołówek
kieliszek
kołek

Students:

Nie, to jest mały
woreczek.

Czy to jest duża
książka?

książka

Nie, to jest mała
książeczka.

córka
piłka
torebka
fajka
rzeka
butelka
szklanka
poduszka
półka
fabryka
kartka
walizka
ręka
wódka
łyżka
łódka
ławka

Czy to jest duże
biurko?

biurko

Nie, to jest małe
biureczko.

pudełko
jajko
ciastko
miasto
gniazdo
koło

Czy to jest duży koń?

koń

Nie, to jest mały
konik.

chłopiec
sklep
pokój
kotlet
hotel
fotel
wazon
piec
kraj
aparat
talerz
nóż
kapelusz
płaszcz
krzyż
namiot

Part III

Instructor:

Suggested words:

Students:

Jaki jest ten mały
chłopczyk?

tlusty

Ten mały chłopczyk
jest tłuściutki.

Jaka jest ta mała
dziewczynka?
Jakie jest to małe
dziecko?

szczupły
czysty
grzeczny

Jaki jest ten samo-
chodzik?

nowy

Ten samochodzik jest
nowiutki.

Jaka jest ta tabliczka?
Jakie jest to pudełko?

krótki
lekki

czysty

Part IV

Form first degree and higher degree diminutives from the following nouns:

(e.g.: dom - domek)

Obraz, ogród, kot, kwiat, pies, koń, but, sklep, hotel, wazon, talerz, krzyż, kraj.

Lampa, krowa, mapa, koszula, siekiera, chmura, wdowa, góra, ryba.

Okno, słowo, skrzydło, krzesło, gniazdo, koło.

Part V

Instructor:

Suggested words:

Students:

Czego pan szuka?

kościółek

Szukam kościółka.

Czemu pan się przygląda?

Co pan tu widzi?

Czym pan się interesuje?

O czym pan mówi?

ogródek

lasek

znaczek

piesek

lampka

świnka

szkółka

bramka

wysepka

skrzynka

pudełeczko

ciasteczko

miasteczko

biureczko

Drill it also in plural.

LESSON 91

Translation English - Polish

(Require students to use colloquial personal forms e.g.:
myśmy, wyście, coście etc., introduced in Lesson 88.)

1. Zygmunt, did you take into consideration that we must still work out the combat order for the first and second battalion?
2. We surrendered on the fourteenth, but the second and third company fought still for two days.
3. Why did you (people) abandon your positions?
4. What were you (people) defending, the bridge or the ford?
5. For whom did you work last year, Stefan?
6. When did you (people) cross the river and break through the enemy lines?
7. Before retreating the enemy blew up the bridge, but we had pontoons and assault boats ready.
8. Several soldiers were still defending that position, but Rogalski finished them off with his machine gun.
9. At whom were you so angry today, Michał?
10. Put the overcoats, hats and grandmother's umbrella on the front seat.
11. To whom did you give the headache powders, Mary?
12. Why didn't you take the suitcases from the compartment before the train stopped, Bolek? Don't you know the train stops here for only two minutes?

LESSON 91

Reading Text

Było to bardzo dawno temu jeszcze przed pierwszą wojną. W małej wiosce, w górach Karpatach, mieszkała dziewczynka, której na imię było Zosia. Biedna to była dziewczynka, gdyż nie miała już rodziców i nie miała pieniędzy. Tatuś jej był szewcem i umarł kiedy Zosia była malutka. Mamusia umarła trochę później, kiedy Zosia zaczęła chodzić do wiejskiej szkółki. Mieszkała więc Zosia ze starą, bardzo starą babcią w małym domu za wsią. Mały to był domek z ogródkiem na kwiatki. Zosia nie miała zabawek, więc bawiła się w tym ogródku. Bawiła się w ogrodniczkę, więc była to i zabawa i praca. Nikt też w całej wiosce nie miał tak pięknych kwiatów i tak ładnego ogródeczka. Przy drodze niedaleko domu babci stał nieduży kościółek. Zosia często chodziła do tego kościołka i zanosila tam swoje piękne kwiaty. Prosiła ona wtedy Boga by, jej pomógł, gdyż uczyła się dobrze i chciała iść do liceum do dużego miasta, by zostać nauczycielką, ale nie miała pieniędzy. Ksiądz, który znał Zosię, myślał często, że dobre ma ona serduszko i pewno Bóg jej pomoże. Pewnego dnia przyjechała do księdza jego znajoma, bogata wdowa z niedalekiego miasteczka. Powiedziała ona księdzu, że chciałaby zaadoptować jakieś biedne dziecko z wioski, gdyż sama nie ma dzieci. Ksiądz bardzo się ucieszył i powiedział jej o Zosi. Kiedy ta pani zobaczyła

czyściutką i milutką Zosię, postanowiła zaadoptować ją i wysłać do szkoły do dużego miasta. I tak pragnienia Zosi się spełniły i została nauczycielką. Nie zapomniała ona oczywiście nigdy o babci i o swoim ogródku i kościółku w małej wiosce i często tam w czasie wakacji przyjeżdżała.

Questions

1. Jak dawno temu to było?
2. Gdzie mieszkała mała dziewczynka?
3. Jak się nazywała ta dziewczynka?
4. Dlaczego ta dziewczynka była biedna?
5. Kim był tatuś Zosi?
6. Kiedy on umarł?
7. Kiedy umarła mamusia Zosi?
8. Z kim mieszkała Zosia?
9. Gdzie mieszkała Zosia?
10. Jaki był ten domek?
11. Czego nie miała Zosia?
12. Gdzie bawiła się Zosia?
13. W co bawiła się Zosia?
14. Czy to była tylko zabawa?
15. Czy ktoś we wsi miał tak piękne kwiaty i tak ładny ogródeczek?
16. Co stało niedaleko domu babci?
17. Gdzie stał kościółek?

18. Kto chodził często do kościółka?
19. Co zanosila Zosia do kościółka?
20. Co Zosia robiła w kościółku?
21. Czym chciała być Zosia?
22. Co myślał ksiądz o Zosi?
23. Kto przyjechał pewnego dnia do księdza?
24. Co ta pani powiedziała księdzu?
25. Dlaczego ta pani chciała adoptować dziecko?
26. O kim ksiądz powiedział tej pani?
27. Co postanowiła zrobić bogata wdowa?
28. Jaka była Zosia?
29. Co się spełniło?
30. O kim i o czym Zosia nigdy nie zapomniała?
31. Kiedy Zosia przyjeżdżała do wioski?

LESSON 91

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co zdawało się Andrzejowi?
2. O czym, według Andrzeja, trzeba było pomyśleć?
3. O jakich meblach trzeba było pomyśleć?
4. Co myśli Zosia o Andrzeju?
5. O czym wie Andrzej i Zosia?
6. Ile jest jeszcze czasu do urodzenia dziecka?
7. Co chciałby Andrzej?

8. Co chciałby Andrzej mieć gotowe?
9. O czym Zosia mówiła już wiele razy Andrzejowi?
10. Czego pewny był Andrzej?
11. Czego Andrzej nie chciał?
12. Co chciałby obejrzeć Andrzej?
13. Jaki pokój chciałby Andrzej już widzieć gotowy?
14. Kiedy Andrzej widział śliczne meble dla dzieci?
15. Jakie meble widział Andrzej wczoraj na wystawie?
16. Co Andrzej myślał o nich?
17. Jak wyglądają te mebelki?
18. Co chciała Zosia wiedzieć o mebelkach?
19. Czego Andrzej nie chciał Zosi powiedzieć?
20. Co jeszcze widział Andrzej na wystawie oprócz mebelków?
21. Co jeszcze chciała wiedzieć Zosia?
22. Dlaczego Andrzej chce mieć synka?

Part II - General Questions

1. Co rodzice kupują do dzieciennego pokoju?
2. W czym matka kąpie małe dzieci?
3. W czym wozi się małe dzieci na spacer?
4. W czym śpią małe dzieci?
5. Jak się mówi po polsku na mały koc?
6. Jak nazywamy człowieka, który nie ma pieniędzy?
7. Jak się nazywają góry na południu Polski?
8. Czy biedne dzieci mają dużo zabawek?
9. Jakie zabawki pan zna?
10. Co rośnie na wsi w ogródkach?

11. Czym zajmują się ogrodnicy?
12. O co ludzie proszą Boga?
13. Jakie osoby zwykle adoptują dzieci?
14. Jakim osobom wolno zaadoptować dziecko w Ameryce?
15. Jakie pragnienia pan ma?
16. O kim nigdy nie zapominamy w życiu?
17. Jakich języków uczą się studenci w Polsce w liceach?
18. Gdzie pan woli spędzać wakacje - w mieście czy w małej wiosce?

Part III - Conversational Situation

Państwo Górscy z dziećmi są w sklepie z zabawkami. Państwo Górscy mają dwóch synów i córkę. Najstarszy syn, Jaś, ma 10 lat, młodszy syn, Adaś, ma 8 lat, a córeczka, Zosia, ma 6 lat.

Osoby: Pan Górski, pani Górka, sprzedawca, Jaś, Adaś i Zosia.

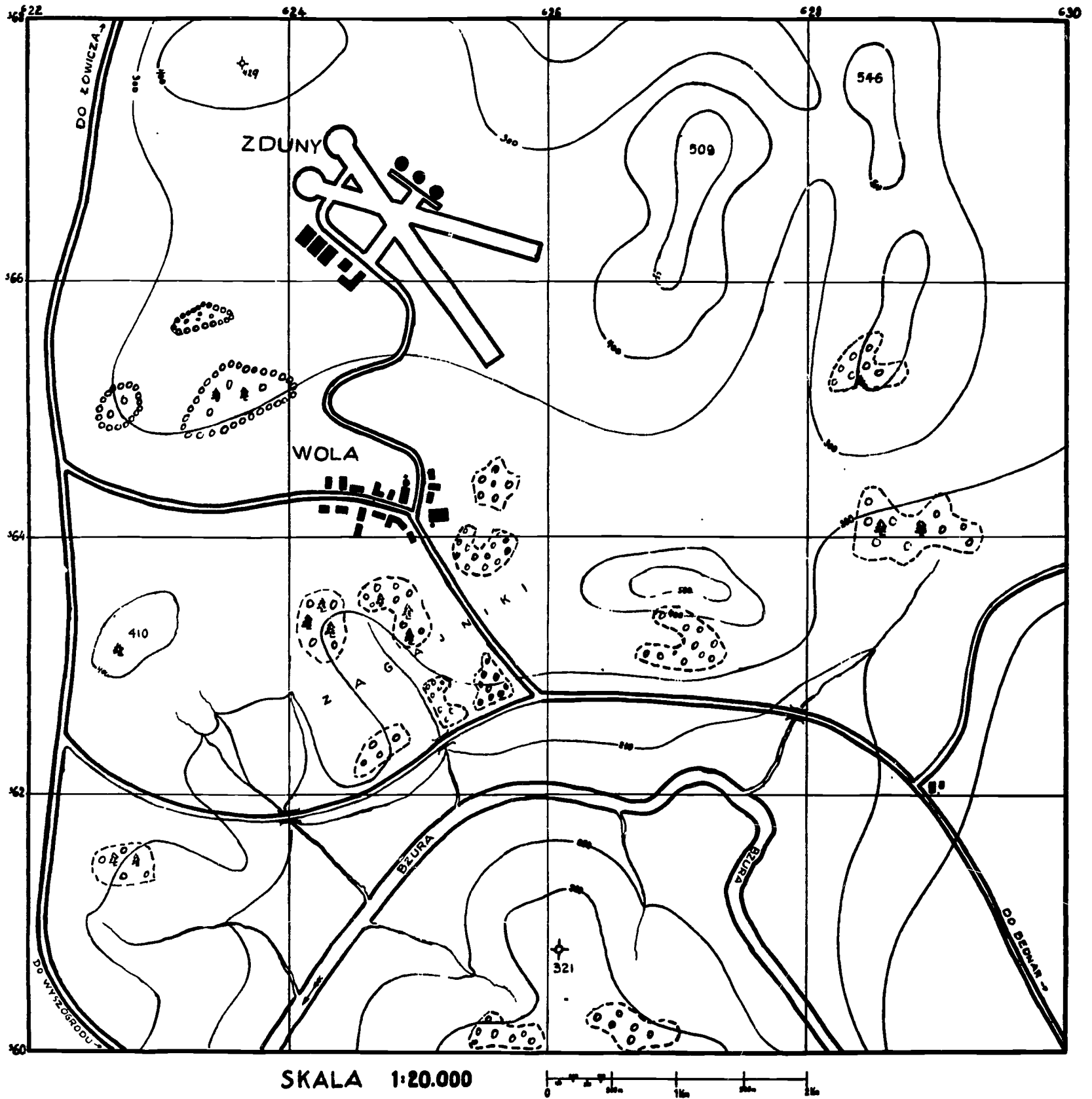
Temat rozmowy: Państwo Górscy chcą kupić prezenty dzieciom. Sprzedawca pokazuje zabawki dzieciom.

LESSON 91

MILITARY INTERPRETING PRACTICE #7

POLISH LANGUAGE DEPARTMENT

TOPOGRAPHIC MAP OF THE TRAINING TERRAIN TABLE

LESSON 91

Military Interpreting Practice #7

1. What were you doing on this side of the river?

Sierżant, zastępca dowódcy plutonu, kazał nam rozpoznać teren znajdujący się przy zakręcie rzeki Bzury.

2. How deep is the river at that point?

Na wiosnę woda jest dosyć głęboka, ale w lecie można przejść rzekę w bród.

3. From where did you come here?

Przyszedłem ze wsi Zduny. Tam jest nasz pluton.

4. How many men were in the patrol?

Wyszło nas ośmiu, ale jeden zgubił się po drodze.

5. When did you notice that you were only seven?

Kiedy doszliśmy do rozwidlenia dróg w Woli, było nas już tylko siedmiu.

6. Describe the terrain near the village Zduny.

Sama wioska znajduje się na wysokości 500 m. Blisko niej jest lotnisko. Dwa kilometry na wschód są małe wzgórza. Tam znajduje się inna kompania.

7. Do you know what company is located there?

Na wzgórzu 509 są dwa plutony 3 kompanii.

8. And where is the rest of the 3rd company located?

Słyszałem, że reszta kompanii jest w lesku na południowy-wschód od wzgórza 509.

9. What unit is to the west of your platoon?
10. How wide is your company front?
11. Please describe your way from Wola to the place where you were captured.
12. To which wood?
13. What did you see there?
14. Where?
15. Do you know what they were doing there?
16. Continue.
17. What did you do afterwards?
18. How did you cross the river Bzura?

Nasza kompania zajmuje odcinek od lotniska do drogi Łomża - Wyszogród. Co jest na zachód od tej drogi, nie wiem.

Nasza kompania zajmuje odcinek o długości 2 1/2 km.

Z wioski poszliśmy do lasu, który znajduje się na zachód od drogi prowadzącej do Bednar.

Do tego, który jest bliżej drogi. Potem posuwaliśmy się wzdłuż małej rzeczki do mostku na drodze do Bednar.

Widziałem tam kilku naszych żołnierzy.

Przy tym mostku.

Nie wiem. Wzdłuż drogi była dróżka i nią poszliśmy na wschód aż do rozwidlenia dróg.

Tam zatrzymaliśmy się, żeby odpocząć.

Dalej maszerowaliśmy drogą aż do tej rzeczki, która jest na północ od zakrętu Bzury.

W krzakach przy rzece znalazłem łódkę. Łódką tą przepłynąłem na drugi brzeg Bzury i tam, jak pan już wie, zostałem złapany.

LESSON 91

Homework

Part I

Translate into Polish:

(Use appropriate diminutives when translating nouns preceded by the adjectives small, little, tiny, etc.)

1. The Bednarski's wedding took place in a small church on the outskirts of the city.
2. The enemy had two mortars hidden in the small wood north-east of the village Mrówki.
3. "I don't want much, only a little house in a small garden" said Basia. "I understand" answered Bolek, who knew his wife well. "You want only twelve little rooms, a kitchenette and a tiny foreign car!"
4. For his birthday our little grandson received several little books, a new cot (little bed), a little table and four little chairs.
5. Mr. Żarski took his four year old granddaughter Jadzia for a walk. He spoke to her about doggies, kitties, little cows, little horses, little pigs, various fishes, little clouds, little trees and little flowers. After an hour the little girl said: "Grandfather, are you younger than I?" "Why do you ask?" asked Mr. Żarski. "Because" answered Jadzia, "only children talk that way. Mother, father and I say dogs, cats, cows, horses, pigs, fishes, clouds, trees, flowers."

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe in no less than 50 words shopping for Christmas presents for the whole family.

LESSON 91

Vocabulary

biedny, biedna, biedne	- poor
biednie	- poorly
czyściutki, czyściutka czyściutkie	- clean (diminutive or affectionate)
dróżka, f.	- path
dziecinny, dziecinna, dziecinne	- child (as adj.), childlike, childish
dziecinnie	- childishly
Karpaty	- Carpathian mountains
kąpiel, f.	- bath
malutki, malutka, malutkie	- very small, tiny, minute
milutki, milutka, milutkie	- a darling, very nice, cute
niecierpliwy, niecierpliwa niecierpliwe	- impatient
niecierpliwie	- impatiently
ogrodniczka, f.	- female gardener
partner, m.	- male partner
poker, m. pokera, gen. s.	- poker (game)

postanowić, p. (postanawiać, i. postanowie postanawiam postanowi postanawia)	- to decide, to make a resolution
pragnienie, n.	- desire, wish, thirst
pudło, n.	- large box
raczej	- rather
serduszko, n.	- heart (affectionate and endearing)
sprzeczać się, i. (posprzeczać się, p. sprzeczam się posprzeczam się sprzecza się posprzecza się)	- to quarrel, to argue
tatuś, m.	- dad, daddy
waliza, f.	- large suitcase
wioska, f.	- hamlet, small village
zaadoptować, p. (adoptować, i. zaadoptuje adoptuje zaadoptuje adoptuje)	- to adopt
zabawka, f.	- toy
zegar, m. zegara, gen. s.	- clock

LESSON 92

Grammar Perception Drill

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES (continued)

Part I

Use special visual aid illustrating the verb "łamać."
When asking the following questions the instructor points
at the appropriate picture.

Instructor:	Picture #	Students:
On łamie nóż. Co on teraz robi?	1	On łamie nóż.
On odłamuje nogę od krzesła. Co on teraz robi?	2	On odłamuje no- gę od krzesła.
Nasze wojska przełamują linię obrony npla. Co robią teraz nasze wojska?	3	Nasze wojska przełamują linię obrony npla.
Ten złodziej włamuje się do kasy. Co robi teraz ten złodziej?	4	Ten złodziej włamuje się te- raz do kasy.

Drill according to the above pattern using the
following questions:

Instructor:

Co on robił?
Co on będzie robił?
Co on zrobił?
Co on zrobi?

Part II

Use special visual aid illustrating the verb "bić."
When asking the following questions the instructor points
at the appropriate picture.

a/	Instructor:	Picture #	Students:
	Antoni i Józef biją Jerzego. Co robią Antoni i Józef?	1	Antoni i Józef biją Jerzego.
	Oni się biją. Co oni robią?	1	Oni się biją.
	Ten żołnierz przebija worek bagnetem. Co robi ten żołnierz?	4	Ten żołnierz przebija worek bagnetem.
	Nasze oddziały przebi- jają się przez linię npla. Co robią nasze oddziały?	4	Nasze oddziały przebijają się przez linię npla.
	Ten robotnik wbija kołek w ziemię (do ziemi). Co robi ten robotnik?	5	Ten robotnik wbija kołek w ziemię (do ziemi).
	Ten chłopak zabija świ- nię. Co robi ten chłopak?	6	Ten chłopak za- bija świnię.
b/	Oni pobili Jerzego. Co zrobili Antoni i Józef?	1	Antoni i Józef pobili Jerzego.
	Oni zbili Jerzego. Co zrobili Antoni i Józef?	1	Antoni i Józef zbili Jerzego.

Antoni, Jerzy i Józef 1
pobili się.
Co oni zrobili?

Oni pobili się.

Nasi żołnierze pobili npla. 2
Co zrobili nasi żołnierze?

Nasi żołnierze pobi-
li npla.

Ta dziewczynka zbiła bu- 3
telkę.
Co zrobiła ta dziewczyn-
ka?

Ta dziewczynka zbi-
ła butelkę.

Ten żołnierz przebił 4
worek bagnetem.
Co zrobił ten żołnierz?

Ten żołnierz prze-
bił worek bagnetem.

Nasze oddziały przebiły 4
się przez linię npla.
Co nasze oddziały zro-
biły?

Nasze oddziały prze-
biły się przez linię
npla.

Ten robotnik wbił kołek 5
w ziemię (do ziemi).
Co zrobił ten robotnik?

Ten robotnik wbił ko-
łek w ziemię (do zie-
mi).

Ten chłopak zabił świnie. 6
Co zrobił ten chłopak?

Ten chłopak zabił
świnie.

c/

If time permits drill according to the pattern
above using the following questions:

Co oni robili? (p.1)
Co nasze oddziały robiły? (p.4)
Co żołnierz robił? (p.4)
Co robotnik robił? (p.5)
Co Stefan robił? (p.6)

Co oni robią? (p.1)
Co nasi żołnierze robią? (p.2)
Co ona robi? (p.3)
Co żołnierz robi? (p.4)
Co nasze oddziały robią? (p.4)
Co robotnik robi? (p.5)
Co Stefan robi? (p.6)

Part III

Instructor:

On stara się.
On uczy się dobrze.
On stara się uczyć dobrze.
Czy on stara się uczyć dobrze?

On stara się.
On broni się.
On stara się bronić.
Czy on stara się bronić?

On stara się.
On opiekuje się tym dzieckiem.
On stara się opiekować tym dzieckiem.
Czy on stara się opiekować tym dzieckiem?

Powinno się golić codziennie.
Cò powinno się robić codziennie?

Nie powinno się spieszyć.
Czego nie powinno się robić?

Jemu udało się.
On spotkał się z tą ładną dziewczyną.
Jemu udało się spotkać z tą ładną dziewczyną.
Co mu się udało?

On zdecydował się.
On chce ożenić się.
On zdecydował ożenić się.
Czy on zdecydował się ożenić?

Students:

Tak, on stara się uczyć dobrze.

Tak, on stara się bronić.

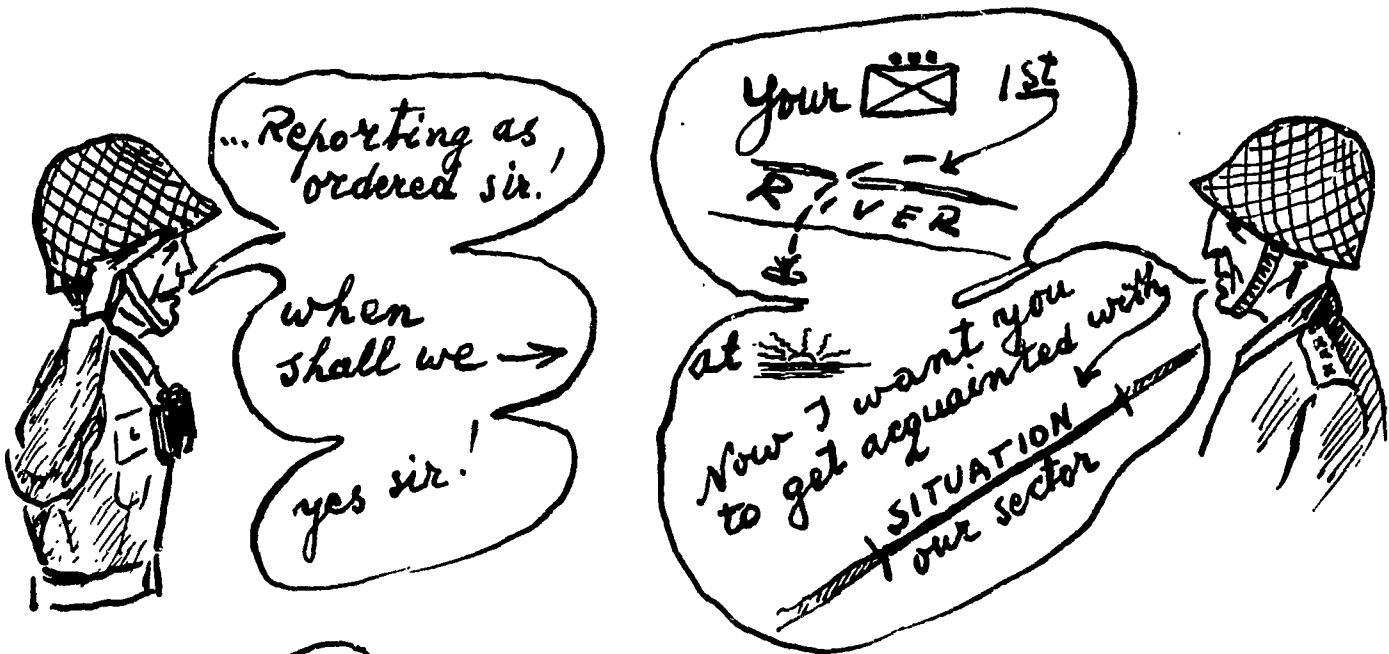
Tak, on stara się opiekować tym dzieckiem.

Powinno się golić codziennie.

Nie powinno się spieszyć.

Jemu udało się spotkać z tą ładną dziewczyną.

Tak, on zdecydował się ożenić.

LESSON 92

Dialog (Breaking through)

P.: Por. Stefan Olchowicz dca 2 plut. 3 komp. 24 pp.

K.: Kpt. Jan Wróblewski dca 3 komp. 24 pp.

P.: Melduję się na rozkaz, panie kapitanie.

K.: Pański pluton wyruszy pierwszy na drugi brzeg rzeki.

P.: Kiedy mamy wyruszyć?

K.: Wyruszyście o świcie. Teraz chciałbym zapoznać pana z sytuacją na naszym odcinku frontu.

P.: Rozkaz, panie kapitanie.

K.: Nasza Grupa Operacyjna przeprawiła się przez rzekę wczoraj i uderzyła na lewe skrzydło nieprzyjaciela. Nasz pułk jest w odwodzie.

P.: Panie kapitanie, czy front nieprzyjaciela został przerwany na tym odcinku?

K.: Tak. Punkty oporu nieprzyjaciela zostały zniszczone przy wsparciu naszego lotnictwa i artylerii.

P.: Słyszałem w Dowództwie Dywizji, że samoloty nieprzyjacielskie wykonały szereg nalotów i bombardowały nasze oddziały.

K.: Tak, to prawda. Jednak dzięki naszemu manewrowi oskrzydłającemu udało nam się pobić nieprzyjaciela. Tylko kilku oddziałom nieprzyjaciela udało się przebić.

P.: Kiedy mój pluton ma pobrać amunicję i żywność?

K.: Zaraz.

P.: Tak jest, panie kapitanie.

LESSON 92

Grammar Analysis

ROOT VERBS AND DERIVATIVES

Part I

The root verb bić, robić, zbić

Imperfective

bić (się)
ja biję (się)

Perfective

pobić (się) zbić
ja pobiję (się) ja zbiję

e.g.:

On bije psa.	- He beats the dog.
Janek bije się z Władkiem.	- Janek fights with Władek.
Ci żołnierze biją się dobrze.	- Those soldiers fight well.
Janek pobił Władka.	- Janek beat up Władek.
Janek pobił się z Władkiem.	- Janek had a fight with Władek.
Pobiliśmy nieprzyjaciela.	- We defeated the enemy.
On zbił szklankę.	- He broke the glass.
Janek zbił Władka.	- Janek beat up Władek.

The following are some derivatives of the root verb bić,

Imperfective

przebijać (się)
ja przebijam

Perfective

przebić (się)
ja przebiję

e.g.:

On przebija worek bagnetem.	- He pierces the sack with a bayonet.
Nasz oddział przebija się przez linię npla.	- Our detachment breaks through the enemy (forces its way through) line.
Ten pocisk może przebić gruby pancerz.	- This shell can pierce a thick armor.

Imperfective

wbijać
ja wbijam

e.g.:

Oni wbijają kołki w zie-
mię (do ziemi).
Oni wbili kołki w ziemię
(do ziemi).

Perfective

wbić
ja wbiję

- They drive pegs into the ground.
- They drove pegs into the ground.

Imperfective

zabijać (się)
ja zabijam

e.g.:

Stefan zabija świnie.
Bomba zabiła jego brata.
On się zabił na motocyklu.

Perfective

zabić (się)
ja zabiję

- Stefan kills a pig.
- A bomb killed his brother.
- He killed (himself) on a motorcycle.

Part II

The root verb łamać, złamać

Imperfective

łamać (się)
ja łamię

e.g.:

On łamie zapalnik.
On złamał nogę.
Te zapalniki łatwo się łamią.
Uważaj, bo złamiesz ołówek.

Perfective

złamać (się)
ja złamię

- He breaks a match.
- He broke his leg.
- Those matches break easily.
- Be careful, you can break the pencil.

The following are some derivatives of the root verb łamać,

Imperfective

odłamywać
ja odłamuję

Perfective

odłamać
ja odłamię

e.g.:

On odłamuje nogę od stołu.

On odłamał kawałek chleba.

- He breaks off the leg of the table.
- He broke off a piece of bread.

Imperfective

przełamywać
ja przełamuję

Perfective

przełamać
ja przełamię

e.g.:

Oddziały szturmowe przełamują opór npla.

Nasze oddziały przełamały pierwszą rubież obrony.

- Shock units break the enemy's resistance.
- Our units broke the first line of defense.

Imperfective

włamywać się
ja włamuję się

Perfective

włamać się
ja włamię się

e.g.:

On włamuje się do kasy.
Złodzieje włamali się do mieszkania.

- He breaks into the safe.
- Thieves broke into the apartment.

Part III

Whenever two reflexive verbs follow each other, one of the two reflexive pronouns is usually dropped,

e.g.:

Udało nam się przebić przez linię frontu.
W czasie burzy nie powinno się chować pod wysokie drzewa.

- We succeeded in breaking through the front line.
- During a storm one shouldn't take cover under high trees.

LESSON 92

Structural Drill

Part I

Use visual aid cartoon illustrating "verb BIC² and derivatives." The Instructor asks the following questions pointing at the appropriate picture:

Instructor:	Picture:	Students:
Co robi Antoni? Co robi Józef?	1	Antoni bije Jerzego. Józef też bije Jerzego.
Co robią Antoni, Jerzy i Józef?		Oni się biją.
Co oni wczoraj zrobili? Co Antoni i Józef wczoraj zrobili?		Oni się wczoraj pobili. Oni pobili Jerzego.
Co oni prawdopodobnie jutro znowu zrobią?		Oni się jutro znowu pobiją.
Co ci dwaj żołnierze zrobili? Co oni jutro zrobią?	2	Oni pobili drużynę nieprzyjaciela. Oni pobiją drużynę nieprzyjaciela.
Czy nieprzyjaciel jest już pobity?		Tak, nieprzyjaciel jest już pobity.
Co zrobiła ta dziewczyna?	3	Ona zbiła butelkę.
Co robi ten żołnierz? Czym on przebija worek?	4	On przebija worek. On przebija worek bagnetem.
Co on wczoraj zrobił?		On przebił worek bagnetem.
Co on jutro zrobi?		On przebiję worek bagnetem.
Co nasze oddziały teraz robią?		One się przebijają przez linię npla.
Co nasze oddziały zrobiły?		One się przebiły przez linię npla.
Co nasze oddziały jutro zrobią?		One się przebiją przez linię npla.

Co robi ten człowiek?	5	On wbija kołek w ziemię (do ziemi).
Co on wczoraj zrobił?		On wczoraj wbił kołek w ziemię (do ziemi).
Co on jutro zrobi?		On wbije kołek w ziemię (do ziemi).
Czy kołek jest już wbity?		Tak, kołek jest już wbity.
Co Stefan chce zrobić?	6	Stefan chce zabić świnie.
Co Stefan za chwilę zrobi?		On zabije ją.
Co Stefan wczoraj zrobił?		Stefan wczoraj zabił świnie.
Czy świnia jest już zabita?		Tak, świnia już jest zabita.

Part II

Use visual aid cartoon illustrating "verb łamać and derivatives." The instructor asks the following questions pointing at the appropriate picture.

Instructor:	Picture:	Students:
Co on robi?	1	On łamie nóż.
Co on zrobił?		On złamał nóż.
Co on jutro zrobi?		On złamie nóż.
Jaki jest ten nóż?		Ten nóż jest złamany.
Co ten chłopak robi?	2	Ten chłopak odłamuje nogę od krzesła.
Co ten chłopak zrobił?		
Co ten chłopak zrobi?		
Jaka jest ta noga od krzesła?		
Co nasze wojska teraz robią?	3	Nasze wojska przełamują linię obronną npla.
Co nasze wojska zrobiły?		
Co nasze wojska robią?		
Czy linia obronna jest już przełamana?		
Co robi ten złodziej?		Włamuje się do kasy.
Co zrobił ten złodziej?		
Co robi ten złodziej?		

Part III

Drill according to the pattern in Part I and II using pronouns: ja, ty, my, wy, oni.

Part IV

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co można złamać?	noga ręka palec nos opór npla pióro ołówek krzesło kołek nóż bagnet zapałka karabin	Można złamać nogę.
Co można przerwać?	rozmowa front druć łączność ogień lekcja obradę film wakacje urlop	Można przerwać rozmowę.
Co można zbić?	szklanka okno butelka okulary filiżanka talerz garnki lampa	Można zbić szklankę.

LESSON 92

Translation English - Polish

1. The chief of police said that today they will shadow the blond man whose personal description he received from detective Zieliński.
2. I still shudder at the thought of the last hand-to-hand combat.
3. The spy was accused of the theft of the blueprints of the intercontinental missile from the military lab.
4. They reported yesterday that they had widened and deepened the bridgehead, and that today they will cross the Warsaw-Radom railway line.
5. The planes and mortars laid a smoke screen in order to conceal our position from enemy observers.
6. Any moment now our infantrymen will surround the last stronghold.
7. Apparently the blast from a hydrogen bomb can destroy every shelter, so is it worth while to spend so much money on building these shelters?
8. If we enlarge this photograph, we will know more about the terrain now occupied by the enemy and that will make it easier to plan our attack.
9. He has been a prosecutor in the military court for two years.

Translation
Polish - English

Wywiadowca Wąsik miał bardzo trudne zadanie. Miał on znaleźć złodziei, którzy włamali się do biura podróży "Orbis". Złodzieje przebili ścianę budynku biura od strony parku i w ten sposób dostali się na główny korytarz budynku a stąd do biura. Kasa biura była bardzo nowoczesna, ale złodzieje potrafili rozbić ją i zabrać wszystkie pieniądze. Podczas tej roboty musieli oni na chwilę zapalić światło. Przechodzący milicjant zauważył to światło. Chcąc sprawdzić dlaczego światło się świeci, wszedł do budynku. Złodzieje słysząc, że ktoś wchodzi, odłamali nogi od krzesła i rzucili się na milicjanta. Zbili oni go tak, że na drugi dzień umarł. Wąsik przypuszczał, że złodzieje także pobili się między sobą i to prawdopodobnie o pieniądze, gdyż znalazł on w biurze kilka połamanych krzeseł, złamaną ławkę pod ścianą i nóż wbity w drzwi. Wąsik miał przynajmniej jakieś dowody.

Questions

1. Jakie zadanie miał wywiadowca Wąsik?
2. Kogo miał znaleźć Wąsik?
3. Co zrobili złodzieje?
4. W jaki sposób złodzieje dostali się do biura?
5. Co potrafili rozbić złodzieje?
6. Jaka była kasa?
7. Co musieli zapalić złodzieje w czasie roboty?

8. Na jak długo musieli złodzieje zapalić światło?
9. Kto zauważył światło?
10. Dlaczego milicjant wszedł do budynku?
11. Co zrobili złodzieje słysząc, że ktoś wchodzi?
12. Jak zbili złodzieje milicjanta?
13. Co przypuszczał Wąsik?
14. O co pobili się prawdopodobnie złodzieje?
15. Co znalazł w biurze Wąsik?
16. Co miał Wąsik?

LESSON 92

Reading Text (based on IMS #12)

Po paru dniach ciężkich walk udało się naszym oddziałom sforsować rzekę i przełamać front nieprzyjaciela po obu stronach drogi biegnącej na północ od rzeki. Z przedmościa poszły duże zagony pancerne na tyły nieprzyjacielskie. Zadaniem tych zagonów było przebić się przez rubież obronną, a potem wykonać manewr oskrzydłający na prawe i lewe skrzydło, od tyłu. Jednocześnie inne oddziały starały się przełamać rubież w innych miejscach. Dzięki dobremu współdziałaniu piechoty, broni pancernej, artylerii, saperów, łączności i lotnictwa duże siły nieprzyjaciela zostały oskrzydłone i zamknięte w kotle. Po kilku godzinach dalszych walk zniszczono ostatnie punkty oporu i kilka tysięcy jeńców wzięto do niewoli. Po zlikwidowaniu kotła saperzy rozminowali drogi i

wybudowali most o dużej nośności. Drogami tymi szło zaopatrzenie potrzebne do dalszej operacji i ewakuowano też jeńców i zdobyty sprzęt do tyłu. Te oddziały, którym udało się przebić przez nasze linie i uciec z kotła, były pod ogniem naszego lotnictwa. Mieliśmy dużą przewagę lotniczą i dlatego lotnictwo nieprzyjacielskie rzadko pokazywało się nad nami. Nasze ciężkie bombowce pod osłoną eskadr myśliwskich wykonały wiele nalotów na dalekie tyły nieprzyjaciela. Celem tych nalotów były fabryki, elektrownie, stacje kolejowe, ważne mosty i ważniejsze węzły kolejowe i drogowe. Miasta w nocy były zaciemnione, a w niektórych, bardziej zniszczonych wprowadzono nawet godzinę policyjną od zachodu słońca do świtu. Podczas tych nalotów straciliśmy jednak kilka maszyn w walkach powietrznych. Wyniki tych bombardowań widać było wszędzie. Na drogach prowadzących w kierunku frontu leżało dużo zniszczonego sprzętu wojennego. Nieprzyjaciel bez zaopatrzenia nie mógł dłużej walczyć i zaczął się poddawać. Widać już było, że koniec wojny jest bliski.

Questions

1. Komu udało się sforsować rzekę i przełamać front?
2. Gdzie nasze oddziały przerwały front?
3. Co poszło z przedmościa?
4. Jak e było zadanie zagonów?

5. Co miały wykonać zagony po przebiciu się przez rubież obronną?
6. Dzięki czemu duże siły zostały zamknięte w kotłach?
7. Co zniszczono po kilku godzinach walk?
8. Ilu jeńców wzięto do niewoli?
9. Kiedy saperzy rozminowali drogi?
10. Jaki most wybudowali saperzy?
11. Dokąd ewakuowano jeńców i sprzęt?
12. Jakie oddziały były pod ogniem lotnictwa?
13. Dlaczego lotnictwo npla rzadko pokazywało się?
14. Co wykonały bombowce w osłonie myśliwców?
15. Co było celem nalotów?
16. Co wprowadzono w niektórych miastach?
17. Kiedy straciliśmy kilka samolotów?
18. Co leżało na drogach prowadzących w kierunku frontu?
19. Bez czego nieprzyjaciół nie mógł walczyć?
20. Co było już widać?

LESSON 92

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. U kogo zameldował się por. Olchowicz?
2. Dokąd miał wyruszyć pluton por. Olchowicza?
3. Kiedy miał wyruszyć 2 pluton?
4. Z czym zapoznał kapitan Wróblewski por. Olchowicza?
5. Gdzie był 24 pp.?

6. Jakie zadanie wykonała Grupa Operacyjna?
7. Co zostało przerwane przez oddziały Grupy Operacyjnej?
8. Co się stało z punktami oporu nieprzyjaciela?
9. Przy czym wsparciu ośrodki oporu zostały zniszczone?
10. Co wykonały samoloty nieprzyjaciela?
11. Dzięki czemu udało się pobić nieprzyjaciela?
12. Komu udało się przebić?
13. Co ma pobrać pluton por. Olchowicza?

Part II - General Questions

1. Jakie rodzaje broni dają wsparcie piechocie?
2. Z ilu dywizji może składać się Grupa Operacyjna?
3. Które państwo miało przewagę lotniczą przy końcu Drugiej Wojny Światowej?
4. Kiedy uczniowie w Wojskowej Szkole Języków pobierają książki?
5. Co można złamać?
6. Ile kompanii w odwodzie ma zwykle pułk?
7. Dzięki czemu czołgi mogą wykonać manewr oskrzydłający?
8. Jaka jest nośność dużych samolotów?
9. Od której do której jest godzina policyjna?
10. Dlaczego zasłania się okna podczas nalotu?
11. Które miasto w Polsce jest największym węzłem kolejowym?
12. Dokąd ewakuuje się rannych?
13. Dlaczego walki o zdobycie przedmościa są ciężkie?
14. Jak jest zadanie zagonu pancernego?

15. Co jest dobrą rubieżą obronną?
16. Co kucharz gotuje w kotle?
17. Co można zlikwidować?
18. Ile kawałków cukru pan bierze do herbaty?
19. Kiedy otwierają kasę w kinie?
20. Co jest wcześniej, świt czy południe?
21. Gdzie kupuje się żywność?
22. Jak można przerwać linię telefoniczną?
23. W ilu szeregach stoją żołnierze na zbiórce?

Part III - Conversational Situation

Agent "dwójki" wrócił z poza linii npla i składa meldunek z tego co widział na terenach okrażonych przez nas.

Osoby:

Agent "dwójki"
Oficer Drugiego Oddziału
Oficer lotnictwa
Dca Grupy Operacyjnej

Temat rozmowy:

Ilość (roz rozmieszczenie) wojsk, stan dróg, składy żywności i amunicji, stosunek ludności cywilnej do wojsk okupacyjnych na terenach jeszcze nie zajętych przez nasze wojska.

LESSON 92

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Don't fight in the kitchen, boys, because you will break all the plates and glasses.
2. The second company tried to break through the enemy lines, but the enemy received artillery support and our men were defeated.
3. Kowalski is killing himself with work because he must support his wife, eight children and his mother.
4. A man broke into Bednarek's apartment and when Mrs. Bednarek screamed, he broke off the leg of a chair, struck her with it and killed her.
5. Warecki's son always drove too fast. Last week he collided with another car and was killed (killed himself).
6. Bolek is in the hospital now, because he broke his leg while jumping on the obstacle course.
7. They are building a small bridge, and they have already driven all the pegs into the ground.
8. An artillery shell splinter pierced his lungs, but the doctors say he will live.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer in not less than 50 words the following question.
Elaborate on the subject as much as you can.

Jakie rodzaje broni i w jaki sposób mogą wspierać piechotę w natarciu?

LESSON 92

Vocabulary

cel ¹ , m. celu, gen. s.	- target, aim, purpose
ewakuować, i. (wyewakuować, p. ewakuuje wyewakuuje ewakuuje wyewakuuje)	- to evacuate
godzina policyjna	- curfew hour
grupa, f.	- group
grupa operacyjna	- task force
kasa, f.	- safe, cashier's booth, ticket office
kawałek, m. kawałka, gen. s.	- piece
kocioł, m. kotła, gen. s.	- sack, kettle, boiler pocket, encirclement
manewr oskrzydlający	- outflanking movement, enveloping movement
nalot, m. nalotu, gen. s.	- air raid
nośność, f.	- weight capacity, load carrying capacity
odwód, m. odwodu, gen. s.	- reserve force
oskrzydlać, i. (oskrzydlić, p. oskrzydla oskrzydłę oskrzydla oskrzydli)	- to outflank
pobrać, p. (pobierać, i. pobiorę pobieram pobierze pobiera)	- to draw (ammunition, rations)

przedmoście, n.	- bridgehead
przerwać (się), p. (przerywać /się/, i. przerwę (się) przerywam /się/ przerwie (się) przerywa /się/)	- to break, to interrupt
przewaga, f. (no pl.)	- superiority, advantage
punkt, m. punktu, gen. s.	- point, center
rozminować, p. (rozminowywać, i. rozminuję rozminowuję rozminuje rozminowuje)	- to de-mine, to clear mines
rubież, f. rubieży, gen. s.	- line, border
rzadko	- seldom, rarely
szereg, m. szeregu, gen. s.	- number, line, rank
świt, m. świtu, gen. s.	- dawn
walka powietrzna	- dogfight
węzeł, m. węzła, gen. s.	- junction, knot
wsparcie, n.	- support, aid
współdziać, i. (no p.) współdziałam współdziała	- to cooperate
zaciemnić, p. (zaciemniać, i. zaciemnię zaciemniam zaciemni zaciemnia)	- to black-out, to dim, to darken
zagon, m. zagonu, gen. s.	- raid (ground forces only), deep penetration
zlikwidować, p. (likwidować, i. zlikwiduję likwiduję zlikwiduje likwiduje)	- to liquidate, to cancel, to wind up, to destroy
żywność, f.	- food, nourishment

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. X

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
85	Fighting the tanks.	Formation of nouns ending in -ość. Derivatives of the root verb - pływać, płynąć, popłynąć
86	Detective's report to the chief of police.	The pluperfect active participle. Declension of christian names with adjectival endings.
87	Caught in the storm.	Impersonal expressions.
88	Big attack initiated.	Transposition of past tense endings.
89	The attack and the breakthrough.	The use of tenses.
90	Interrogation of a POW	Expressions of direction. Four cardinal points.
91	The baby and the nursery.	Formation of diminutives.
92	Breaking through	Derivatives of the root verbs - bić, pobić, zbić, łamać, złamać.

VOCABULARY TO LESSONS 85-92

A

Adoptować, i. (zaadoptować, p.)
 - to adopt - L.91
 armia, f. - army - L.88
 atak, m. - attack - L.89

B

bańka, f. - can, canister,
 bubble - L.85
 biednie - poorly - L.91
 biedny - poor - L.91
 blondyn, m. - blond man -
 L.86
 błyska się, i. - it is
 lightning - L.87
 błysnęło się, p. - it was
 lightning - L.87
 bomba, f. - bomb - L.86
 brać pod uwagę, i. (wziąć
 pod uwagę, p.) - to
 take into consider-
 ation - L.88
 bronić, i. (obronić, p.) -
 to defend, to protect
 - L.88
 budowa, f. - construction,
 building - L.89

C

całość, f. - whole, totality, L. 85
 cel, m. - target, aim, purpose, L.92
 cenny - valuable, precious -
 L.90
 chmurzy się, i. (zachmurzy
 się, p.) - it is clouding
 over - L.87
 ciekawość, f. - curiosity -
 L.85
 ciemność, f. - darkness - L.85
 ciepło (as adv.) - warm (as adv.),
 warmly - L.87
 ciepły - warm - L.87

czynnik, m. - factor,
 element, agent -
 L.88
 czyściutki - clean
 (diminutive and
 affectionate) -
 L.91

D

data urodzenia - date
 of birth - L.90
 deszcz, m. - rain -
 L.87
 długość, f. - length,
 (longitude) - L.85
 dobrze się skończyło -
 it ended all right,
 it ended well -
 L.87
 dokładność, f. - ac-
 curacy, exactness,
 precision, thorough-
 ness - L.85
 dopływać, p. (dopływać,
 i.) - to reach (by
 swimming) - L.85
 dopływać, i. (dopływać,
 p.) - to reach (by
 swimming) - L.85
 dowód, m. - proof,
 evidence - L.86
 dróżka, f. - path -
 L.91
 Drugi Oddział - intel-
 ligence branch, -
 section, G-2, S-2,
 L.90
 dymny - smoke (as adj.)
 - L.85
 dziać się - to happen -
 L.87
 dzieje się - it happens
 - L.87
 dzieciennie - childishly
 - L.91

dziecinny - child (as adj.),
childish, childlike -
L.91

E

energia, f. - energy - L.90
ewakuacja, f. - evacuation
- L.88
ewakuować, i. (wyewakuować,
p.) - to evacuate -
L.92

G

garłacz, m. - rifle grenade
- L.85
gąsienica, f. - track, cater-
pillar - L.85
gniazdo oporu - stronghold,
nest of resistance -
L.89
godzina policyjna - curfew
hour - L.92
grupa, f. - group
- L.92
grupa operacyjna - task
force - L.92
grzbiet, m. - crest, back -
L.90
grzmi, i. (zagrzmi, p.) -
it is thundering -
L.87
gumowy - rubber (as adj.)
- L.88

J

jasność, f. - brightness,
light, clearness - L.85
jądrowy - nuclear - L.90

K

kasa, f. - safe, cashier's
booth, ticket office
- L.92

kawałek, m. - a piece, L. 92
kąpiel, f. - bath - L. 91
kieszon, f. - pocket, L. 90
kocioł, m. - sack, kettle, boiler,
pocket, encirclement, L.92
komunikat meteorologiczny
- weather report -
L.87
koncentracja, f. - con-
centration, assembly
area - L.88
którędy - which way - L.90
kwitnąć, i. (zakwitnąć, p.)
- to blossom, to bloom
- L.87

L

laboratorium, n. - labor-
atory, lab - L.86
lać, i. - to rain, to
pour - L.87
lada moment - any moment,
any time - L.89
lekkość, f. - lightness
- L.85
likwidować, i. (zlikwido-
wać, p.) - to liqui-
date, to cancel, to
destroy, to wind up
- L.92
liść, m. - leaf - L.87

Ł

ładunek, m. - charge, load
- L.85
łamać, i. (złamać, p.) -
to break - L.92
łatwość, f. - ease, no
difficulty - L.85
łódź gumowa - rubber
assault boat - L.88

M

malutki - very small, tiny,
minute - L.91

manewr oskrzydlaający - out-flanking movement, envelopping movement - L.92
 martwy - dead, blind(area), defiladed - L.85
 mieć na myśli - to be thinking about, to mean, to have in mind - L.87
 międzykontynentalny - inter-continental - L.86
 milutki - a darling, very nice, cute - L.91
 miłość, f. - love, affection - L.85
 miotacz, m. - thrower, projector - L.88
 młodość, f. - youth, adolescence - L.85
 mniejszość, f. - minority - L.85
 moknąć, i. (zmoknąć, p.) - to get wet, to soak, to be drenched - L.87

N

nalot, m. - air raid - L.92
 naprzód - forward, ahead - L.85
 narysować, p. (rysować, i.) - to draw - L.90
 narzeczona, f. - fiancée - L.90
 narzeczony, m. - fiancé - L.90
 następująco - following - L.85
 następujący - following - L.85
 nauka, f. - studies, science, learning, conclusion - L.87
 nie chodzi o to - it doesn't matter, it is not the point - L.87
 niecierpliwie - impatiently - L.91
 niecierpliwy - impatient - L.91

Niemiec, m. - German (man) - L.85
 niemiecki - German (as adj.) - L.85
 nośność, f. - weight capacity, load carrying capacity - L.92

O

obronić, p. (bronić, i.) - to defend, to protect - L.88
 oceniać, i. (ocenić, p.) - to estimate, to rate, to value, to judge - L.88
 ocenić, p. (oceniać, i.) - to estimate, to rate, to value, to judge - L.88
 odciąć, p. (odcinać, i.) - to cut off, to isolate - L.85
 odcinać, i. (odciąć, p.) - to cut off, to isolate - L.85
 Oddział Drugi - intelligence (branch, section), G-2, S-2 - L.90
 odległość szturmowa - assault position - L.88
 odłamać, p. (odłamywać, i.) - to break off - L.92
 odłamek, m. - splinter - L.88
 odłamywać, i. (odłamać, p.) - to break off - L.92
 odwód, m. - reserve force - L.92
 ogrodniczka, f. - female gardener - L.91
 okrażać, i. (okrażyć, p.) - to surround, to encircle - L.86

okrażyć, p. (okrażać, i.)
- to surround, to en-
circle - L.86

omawiać, i. (omówić, p.)
- to discuss, to talk
over - L.88

omówić, p. (omawiać, i.) -
to discuss, to talk
over - L.88

opadać, i. (opaść, p.) -
to fall down, to
drop - L.87

opaść, p. (opadać, i.) -
to fall down, to
drop - L.87

opatrunek, m. - first-aid,
dressing - L.90

operacyjny - operation (as
adj.), operational -
L.88

opór, m. - resistance,
opposition - L.89

opracować, p. (opracowywać
i.) - to map out, to
work out, to elaborate,
to compile - L.88

opracowywać, i. (opracować,
p.) - to map out, to
work out, to elaborate,
to compile - L.88

opuszczać, i. (opuścić, p.) -
to abandon, to drop,
to haul down, to leave
- L.88

opuścić, p. (opuszczać, i.)
- to abandon, to drop,
to haul down, to leave
- L.88

osadzony - fix, set - L.85

osiągać, i. (osiągnąć, p.)
- to reach, to gain,
to obtain - L.89

osiągnąć, p. (osiągać, i.) -
to reach, to gain, to
obtain - L.89

oskarżać, i. (oskarżyć, p.)
- to accuse - L.86

oskarżony - accused, def-
endant - L.86

oskarżyć, p. (oskarżać, i.)
- to accuse - L.86

oskrzydlać, i. (oskrzy-
dlić, p.) - to out-
flank - L.92

oskrzydlić, p. (oskrzy-
dlać, i.) - to out-
flank - L.92

osłaniać, i. (osłonić, p.)
- to cover, to shel-
ter, to protect -
L.85

osłonić, p. (osłaniać, i.)
- to cover, to shel-
ter, to protect -
L.85

P

pancerz, m. - armour -
L.85

partner, m. - male part-
ner - L.91

pewność, f. - certitude,
certainty, sureness
- L.85

piękność, f. - beauty -
L.85

piorun, m. - thunder,
thunder bolt - L.87

pobierać, i. (pobrać, p.)
- to draw (ammunition,
ration) - L.92

pobrać, p. (pobierać, i.)
- to draw (ammu-
nition, ration) -
L.92

poddać (się), p. (podda-
wać /się/, i.) -
to surrender, to
give up - L.88

poddawać (się), i. (pod-
dać /się/, p.) -
to surrender, to
give up - L.88

podkładać, i. (podłożyć,
p.) - to put under,
to place under -
L.85

podłożyć, p. (podkładać,
i.) - to put under,
to place under - L.85

podmuch, m. - blast, blow
- L.89

podobno - it seems apparently - L.89

podsluchać, p. (podsluchiwać, i.) - to overhear - L.86

podsluchiwać, i. (podsluchać, p.) - to overhear - L.86

podstawa wyjściowa - line of departure - L.88

pogłębiać, i. (pogłębić, p.) - to deepen, to dredge - L.89

pogłębić, p. (pogłębiać, i.) - to deepen, to dredge - L.89

poker, m. - poker (game) - L.91

pokryć, p. (pokrywać, i.) - to cover - L.87

pokrywać, i. (pokryć, p.) - to cover - L.87

poprzedzać, i. (poprzedzić, p.) - to precede - L.90

poprzedzić, p. (poprzedzać, i.) - to precede - L.90

porównać, p. (porównywać, i.) - to compare - L.90

porównywać, i. (porównać, p.) - to compare - L.90

port, m. - port, harbor - L.85

posiadać, i. (posiąść, p.) - to own, to possess - L.88

posiąść, p. (posiadać, i.) - to own, to possess - L.88

posprzeczać się, p. (sprzeczać się, i.) - to quarrel, to argue - L.91

postanawiać, i. (postanowić, p.) - to decide, to make resolution - L.91

postanowić, p. (postanawiać, i.) - to decide, to make a resolution - L.91

poszerzać, i. (poszerzyć, p.) - to extend, to widen - L.89

poszerzyć, p. (poszerzać, i.) - to extend, to widen - L.89

pościg, m. - pursuit, chase - L.89

potrzeba (mi) - (I) need - L.87

powiększać, i. (powiększyć, p.) - to enlarge, to magnify, to increase - L.89

powiększyć, p. (powiększać, i.) - to enlarge, to magnify, to increase - L.89

pracować na rzecz (idiom) - to work for ... (benefit of) - L.86

pragnienie, n. - desire, wish, thirst - L.91

prawdziwy - true, genuine - L.90

prokurator, m. - prosecutor, attorney - L.86

przebić, p. (przebijać, i.) - to penetrate, to pierce, to break through - L.85

przebijać, i. (przebić, p.) - to penetrate, to pierce, to break through - L.85

przedmoście, n. - bridgehead - L.92

przeglądać, i. (przejrzeć, p)
- to look through, to
peruse - L.86

przejrzeć, p. (przeglądać, i.)
- to look through, to
peruse - L.86

przekraczać, i. (przekroczyć,
p.) - to cross, to
violate, to exceed -
L.89

przekroczyć, p. (przekra-
czać, i.) - to cross,
to violate, to exceed
- L.89

przełamać, p. (przełamywać,
i.) - to break through
- L.89

przełamywać, i. (przełamać,
p.) - to break through
- L.89

przepływać, p. (przepływać,
i.) - to swim (over,
across, through, by),
to sail (over, across,
through, by) - L.85

przepływać, i. (przepływać,
p.) to swim (over,
across, through, by),
to sail (over, across,
through, by), to flow
(over, across, through,
by) - L.85

przeprawa, f. - crossing,
crossing place - L.89

przerwać (się), p. (przery-
wać/się/, i.) - to
break (through), to
interrupt - L.92

przerywać (się), i. (przer-
wać /się/, p.) - to
break (through), to
interrupt - L.92

przewaga, f. - superiority,
advantage - L.92

przydusić, p. (przyduszać,
i.) - to pin down -
L.85

przyduszać, i. (przydusić,
p.) - to pin down -
L.85

przyjemność, i. - plea-
sure, gratification,
fun - L.85

przyplynać, p. (przyplý-
wać, i.) - to swim
to, to float to, to
approach (by boat),
to arrive (by boat)
- L.85

przyplýwać, i. (przyplý-
nać, p.) - to swim
to, to float to, to
approach (by boat),
to arrive (by boat),
L.85

pudło, n. - large box -
L.91

punkt, m. - point, center
- L.92

punkt dowodzenia (abbrev.
P.D.) - command post
- L.89

R

raczej - rather - L.91

robić się, i. (zrobić
się, p.) - to be-
come - L.87

robi się gorąco jak po-
myśle - I shudder
at the thought of
it - L.87

rosyjski - Russian (as
adj.) - L.85

rozmieszczać, i. (roz-
mieścić, p.) - to
locate, to quarter,
to deploy - L.90

rozmieścić, p. (roz-
mieszczać, i.) to
locate, to quarter,
to deploy - L.90

rozminować, p. (rozmi-
nowywać, i.) -
to de-mine, to
clear mines - L.92

rozminowywać, i. (rozminować, p.) - to de-mine, to clear mines - L.92
 rozmowa, f. - conversation - L.86
 rozpocząć, p. (rozpocząć, i.) - to begin, to start, to initiate, to commence - L.85
 rozpoczynać, i. (rozpocząć, p.) - to begin, to start, to initiate, to commence - L.85
 rubież, f. - line, border - L.92
 rysopis, m. - physical description - L.86
 rysować, i. (narysować, p.) - to draw - L.90
 rysunek, m. - drawing, design, blueprint - L.86
 rzadko - seldom, rare - L.92

S

sanitariuszka, f. - army nurse's aid - L.90
 sanki, f. - sleigh, toboggan - L.87
 serduszko, n. - heart (affectionate) - L.91
 sieć, f. - net, net-work, system - L.86
 skok, m. - bound, jump, leap - L.88
 spełniać (się), i. (spełnić /się/, p.) - to perform, to accomplish, to fulfill - L.85
 spełnić (się), p. (spełniać /się/, i. - to perform, to accomplish, to fulfill - L.85
 sposób, m. - way, method, means, manner - L.85

sprzeczać się, i. (posprzeczać się, p.) - to quarrel, to argue - L.91
 Stany Zjednoczone - United States - L.87
 starość, f. - old age - L.85
 stopnieć, p. (topnieć, i.) - to melt, to thaw - L.87
 stosować, i. (zastosować, p.) - to apply, to use, to comply, to adapt - L.85
 stosunek, m. - relation, contact, attitude - L.90
 stosunki, pl. - conditions - L.90
 strzelec wyborowy - sharp shooter, sniper - L.89
 szereg, m. - a number, line - L.92
 szerokość, f. - width, breadth, latitude - L.85
 szpieg, m. - spy - L.86
 szturmowy - assault - L.88

Ś

śledzić, i. (wyśledzić, p.) - to shadow, to investigate, to track - L.86
 ślizgać się, i. - to skate, to slide - L.87
 świecić, i. (zaświecić, p.) - to shine, to light (up) - L.87
 świt, m. - dawn - L.92

T

tatuś, m. - daddy, dad -
L.91
topnieć, i. (stopnieć, p.)
- to melt, to thaw -
L.87
trudność, f. - difficulty
- L.85

U

uchwycić, p. - to seize,
to capture - L.88
uderzać, i. (uderzyć, p.)
- to hit, to strike
- L.87
uderzyć, p. (uderzać, i.)
- to hit, to strike
- L.87
ułatwiać, p. (ułatwić, i.)
- to facilitate, to
make easy - L.89
ułatwić, p. (ułatwiać, i.)
- to facilitate, to
make easy - L.89
umożliwiać, i. (umożliwić,
p.) - to enable, to
render possible -
L.89
umożliwić, p. (umożliwiać,
i.) - to enable, to
render possible -
L.89
unieruchamiać, i. (unieru-
chomić, p.) - to stop,
to put out of action,
to immobilize - L.89
unieruchomić, p. (unieru-
chamiać, i.) - to
stop, to put out of
action, to immobilize
- L.89
utworzyć, p. - to establish,
to form, to create -
L.89
uwaga, f. - attention, re-
mark, warning - L.88

W

waliza, f. - large suit-
case - L.91
walka powietrzna - dog-
fight - L.92
walka wręcz - close
combat - L.89
warto - it is worth
while - L.87
wartownik, m. - guard,
sentinel, sentry
- L.90
wesołość, f. - gaiety,
cheerfulness - L.85
wewnątrz - inside - L.86
węzeł, m. - junction,
knot - L.92
wiać, i. - to blow (wind)
- L.87
wielkość, f. - magnitude,
bigness, greatness,
size - L.85
wioska, f. - hamlet,
small village - L.91
włamać (się), p. (włamy-
wać /się/, i.) -
to break into -
L.92
włamywać (się), i. (wła-
mać /się/, p.) -
to break into -
L.92
wodorowy - hydrogen (as
adj.) - L.86
wpłynąć, p. (wpływać, i.)
- to sail into, to
to flow into - L.85
wpływać, i. (wpłynąć, p.)
- to sail into, to
flow into - L.85
wsparcie, n. - support,
aid - L.92
współdziałać, i. - to
cooperate - L.92
współpraca, f. - co-
operation, col-
laboration - L.88
wyewakuować, p. (ewaku-
ować, i.) - to
evacuate - L.92

wykańczać, i. (wykończyć, p.)
 - to finish, to fix,
 to end - L.88
 wykończyć, p. (wykańczać, i.)
 - to finish, to fix, to
 end - L.88
 wypłynąć, p. (wypływać, i.)
 - to sail (out, of,
 from), to swim (out, of,
 from), to flow (out, of,
 from) - L.85
 wypływać, i. (wypłynąć, p.)
 - to sail (out, of,
 from), to swim (out, of,
 from), to flow (out, of,
 from) - L.85
 wyruszać, i. (wyruszyć, p.)
 - to set out, to start
 - L.90
 wyruszyć, p. (wyruszać, i.)
 - to set out, to start
 - L.90
 wysadzać, i. (wysadzić, p.)
 - to blow up, to blast
 - L.88
 wysadzić, p. (wysadzać, i.)
 - to blow up, to blast
 - L.88
 wysledzić, p. (śledzić, i.)
 - to shadow, to in-
 vestigate, to track
 - L.86
 wywiadowca, m. - detective
 - L.86
 wziąć pod uwagę, p. (brać
 pod uwagę, i.) - to
 take into consideration
 - L.88

Z

zaadoptować, p. (adoptować,
 i.) - to adopt - L.91
 zabawka, f. - toy - L.91
 zachmurzy się, p. (chmurzy
 się, i.) - it is
 clouding over - L.87

zaciemniać, i. (zaciem-
 nić, p.) - to black-
 out, to dim, to
 darken - L.92
 zaciemnić, p. (zaciem-
 niać, i.) - to black-
 out, to dim, to
 darken - L.92
 zagon, m. - raid (ground
 forces only), deep
 penetration, L. 92
 zagrzmi, p. (grzmi, i.) -
 it is thundering,
 L. 87
 zakręt, m. - curve, bend,
 turn - L. 90
 zakwitnąć, p. (kwitnąć, i.)
 to blossom, to bloom
 - L. 87
 zamarzać, i. (zamarznąć,
 p.) - to freeze -
 L.87
 zamarznąć, p. (zamarzać,
 i.) - to freeze -
 L.87
 zaprowadzać, i. (zapro-
 wadzić, p.) - to
 take to, to bring
 - L.90
 zaprowadzić, p. (zapro-
 wadzać, i.) - to
 take to, to bring
 - L.90
 zasłona dymna - smoke
 screen - L.88
 zastosować, p. (stosować,
 i.) - to apply, to
 use, to comply, to
 adapt - L.85
 zaświecić, p. (świecić, i.)
 - to shine, to light
 (up) - L.85
 zawierać, i. - to contain,
 to hold, to comprise,
 to comprehend - L.90
 zażądać, p. (żądać, i.)
 - to demand, to re-
 quire, to claim, to
 insist - L.86

zbliżyć (się), i. (zbliżyć /się/, p.) - to approach, to near - L.85
 zbliżyć (się), p. (zbliżyć /się/, i.) - to approach, to near - L.85
 zdać sobie sprawę z czegoś (zdawać sobie sprawę z czegoś) - to realize, to be aware of - L.90
 zdawać sobie sprawę z czegoś (zdać sobie sprawę z czegoś) - to realize, to be aware of - L.90
 zdolność, f. - aptitude, ability, fitness, talent, capacity - L.85
 zdradzać, i. (zdradzić, p.) - to betray, to give away - L.89
 zdradzić, p. (zdradzać, i.) - to betray, to give away - L.89
 zegar, m. - clock - L.91
 zespół, m. - team, group, band, L. 85
 zeznać, p. (zeznawać, i.) - to state, to give evidence, to confess - L. 90
 zeznawać, i. (zeznąć, p.) - to state, to give evidence, to confess - L. 90
 zgoda, f. - agreement, concord, harmony, OK - L. 85
 zjednoczony - united - L. 87
 zlikwidować, p. (likwidować, i.) - to liquidate, to cancel, to destroy, to wind up - L. 92
 złamać, p. (łamać, i.) - to break - L. 92
 złość, f. - anger, malice - L. 85
 zmoknąć, p. (moknąć, i.) - to get wet, to soak, to be drenched - L. 87

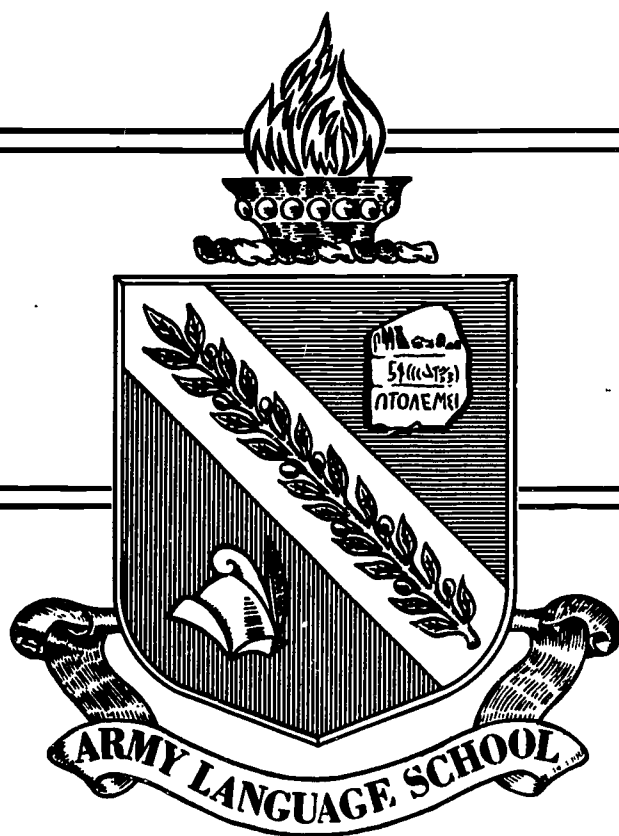
zmusić, p. (zmuszać, i.) - to force, to compel, to make - L.88
 zmuszać, i. (zmusić, p.) - to force, to compel, to make - L.88
 znowu - again, once more - L.89
 zrobić się, p. (robić się, i.) - to become - L.87

Ż

żądać, i. (zażądać, p.) - to demand, to require, to claim, to insist - L.86
 żeton rozpoznawczy - identification tag - L.90
 życiorys, m. - life history, biography, background - L.90
 żywność, f. - food, nourishment - L.92

ED033357

AL 002 153

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華語

SHQIP

MAGYAR

日本語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

ภาษาไทย

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한국어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

الجزائري

SLOVENŠČINA

עברית

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

LIETUVIŲ

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME XI
LESSONS 93-100

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume XI

Lessons 93 - 100

January 1959
(Revised - May 1961)
(Reprinted - February 1963)

United States Army Language School
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

LESSON 93.....	1	LESSON 98	138
Dialog	7	Dialog	145
Grammar Analysis .	8	Grammar Analysis ...	146
Vocabulary	21	Vocabulary	164
LESSON 94	23	LESSON 99	166
Dialog	33	Dialog	175
Grammar Analysis .	34	Grammar Analysis ...	176
Vocabulary	56	Vocabulary	190
LESSON 95	58	LESSON 100	193
Dialog	63	Dialog	199
Grammar Analysis .	64	Grammar Analysis ...	200
Vocabulary	84	Vocabulary	218
LESSON 96	87	INDEX of Situations	
Dialog	93	and Grammatical	
Grammar Analysis .	94	Problems in Vol.XI .	221
Vocabulary	111		
LESSON 97	113	VOCABULARY L.93-100 ...	222
Dialog	119		
Grammar Analysis .	120		
Vocabulary	135		

LESSON 93

Grammar Perception Drill

FORMATION OF NOUNS DENOTING FEMALE AGENTS

Part I

Instructor:

Students:

Kucharz i kucharka gotują obiad.
Co robią kucharz i kucharka?

Kucharz i kucharka go-
tują obiad.

Instructor:

Lekarz i lekarka pomagają chorym.
Co robią lekarz i lekarka?

Nauczyciel i nauczycielka uczą w szkole.
Co robią nauczyciel i nauczycielka?

Właściciel i właścicielka domu sprzątają
mieszkanie.
Kto sprząta mieszkanie?

Obywatel i obywatelka tego kraju mają takie
same prawa.
Kto ma takie same prawa w tym kraju?

Nie tylko przedstawiciele, ale i przedstawi-
cielki tej firmy sprzedają ten towar.
Kto sprzedaje ten towar?

Ten klient chce kupić używany samochód, a ta
klientka chce kupić nowy samochód.
Kto chce kupić używany samochód, a kto chce
kupić nowy?

Moja sąsiadka ma duży dom, a mój sąsiad ma
mały dom.
Kto ma duży dom, a kto ma mały dom ?

W tej organizacji pracują agenci i agentki.
Kto pracuje w tej organizacji?

Sanitariusz i sanitariuszka opiekują się chorymi
żołnierzami.

Kto opiekuje się chorymi żołnierzami?

Rozmawiałem z delegatami i delegatkami naszego
związku.

Z kim ja rozmawiałem?

Jerzy jest ogrodnikiem, a jego siostra jest ogrodniczką.
Kim jest Jerzy, a kim jest jego siostra?

W tej szkole uczą się studenci i studentki.
Kto uczy się w tej szkole?

Doktor Wiśniewski ma dużo pacjentów i pacjentek.
Czy doktor Wiśniewski ma tylko pacjentki?

Part II

Require students to change the following statements according to the pattern below:

Instructor:

Students:

To jest
bardzo dobry

tłumacz
fryzjer
buchalter
instruktor
sanitariusz
artysta

To jest bardzo dobra tłumaczka.

Part III

Instructor:

Students:

Ten urzędnik jest młody.
A ta urzędniczka jest
stara.

Kto jest młody, a kto
jest stary?

Ten urzędnik jest młody, a ta
urzędniczka jest stara.

Ta ogrodniczka sieje,
a ten ogrodnik
sadzi.

Kto sieje, a kto sadzi?

Ten robotnik pracuje w
nocy, a ta robotnica
pracuje w dzień.

Kto pracuje w nocy, a kto w dzień?

Pomocnik buchaltera ma więcej pracy
niż pomocnica.

Kto ma więcej pracy, a kto ma mniej
pracy?

Part IV

Instructor:

Students:

Ten Polak i ta Polka uczą się
języka angielskiego.
Kto uczy się języka angielskiego?

Ten Polak i ta Polka
uczą się języka an-
gielskiego.

Instructor:

Ten Węgier i ta Węgierka mówią po angielsku.
Kto mówi po angielsku?

Ten Amerykanin i ta Amerykanka mówią po polsku.
Kto mówi po polsku?

Ten Rosjanin i ta Rosjanka piszą na maszynie.
Kto pisze na maszynie?

Ten Niemiec i ta Niemka jadą do Ameryki.
Kto jedzie do Ameryki?

Ten Czech i ta Czeszka rozumieją po polsku.
Kto rozumie po polsku?

Part V

Instructor?

Suggested words:

Students:

Kto to jest?

student - studentka

To jest student
To jest student-
ka.

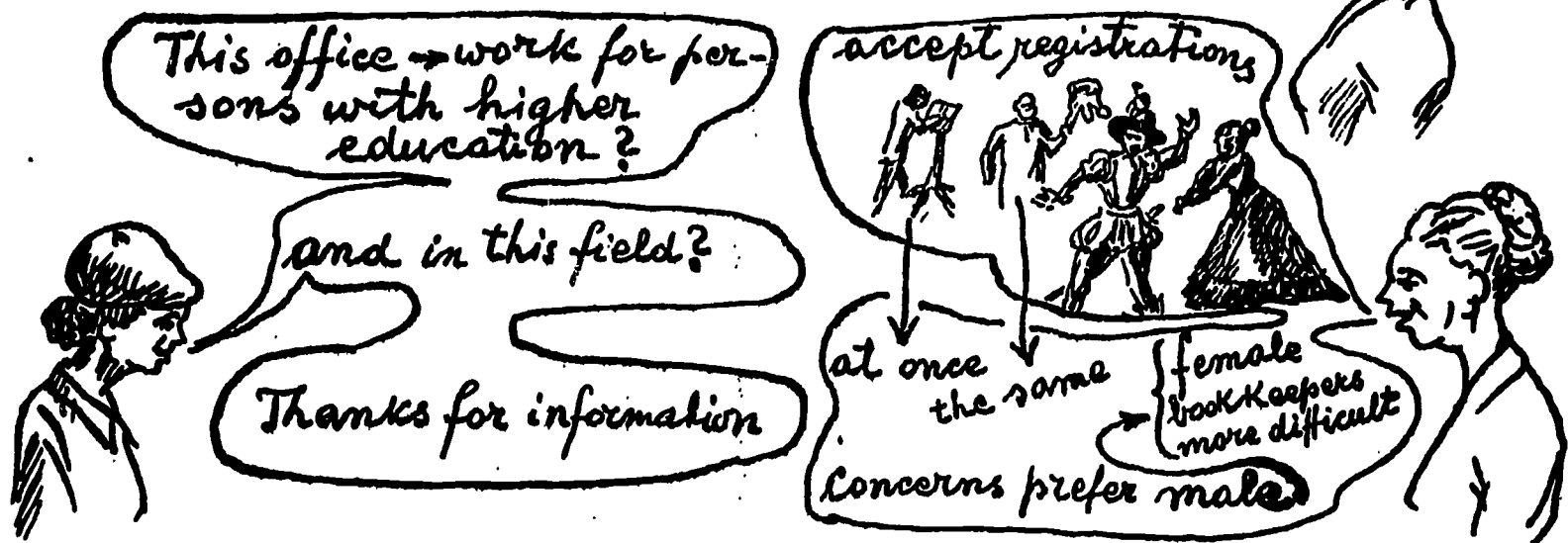
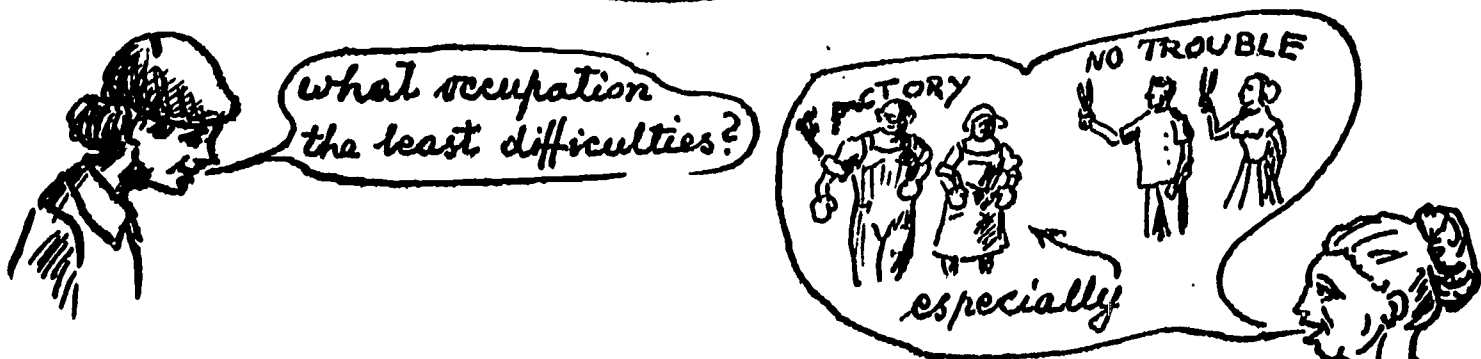
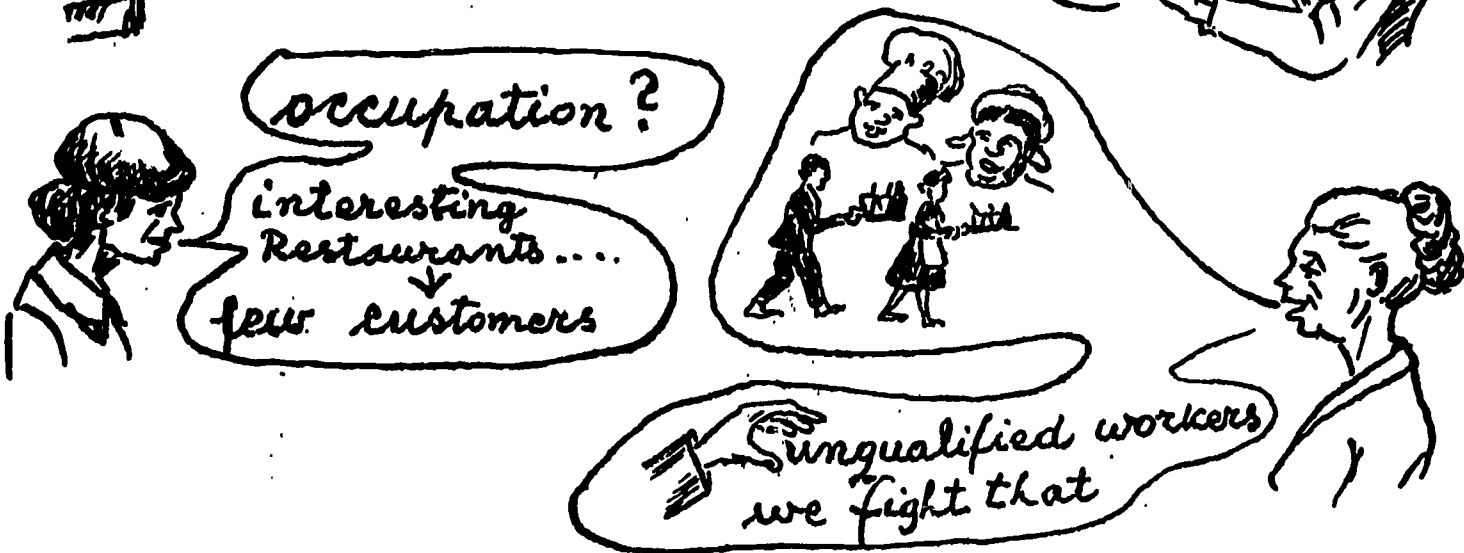
Kogo on szuka?
Komu on sprzedał
samochód?
Kogo on wczoraj
spotkał?
Z kim on rozmawiał?
O kim on mówi?

nauczyciel - nauczycielka
klient - klientka
obywatel polski - obywatelka polska
pilot - pilotka
fryzjer - fryzjerka
solenizant - solenizantka
sąsiad - sąsiadka
dyrektor - dyrektorka
lekarz - lekarka

urzędnik - urzędniczka
ogrodnik - ogrodniczka

robotnik - robotnica
przodownik - przodownica
pomocnik - pomocnica

Drill according to the same pattern in plural.

LESSON 93

Dialog (In the employment office)

D.: Dziennikarka

K.: Kierowniczka urzędu pośrednictwa pracy

D.: Miło mi poznać panią.

K.: Mnie również. Słyszałam, że pani chce dowiedzieć się czegoś o sytuacji na rynku pracy.

D.: To prawda. Interesuje mnie przede wszystkim, ile osób obecnie poszukuje pracy?

K.: Obecnie mamy tu 4000 zgłoszeń od bezrobotnych.

D.: Jakie zawody mają ci ludzie?

K.: Różne. Najwięcej jest kucharzy i kucharek, kelnerów i kelnerek.

D.: To ciekawe. Widocznie nasze restauracje, stołówki i hotele mają mało klientów.

K.: Nie sędzę. Po prostu przyjmują niewykwalifikowanych pracowników. My z tym walczymy.

D.: Z którymi zawodami macie najmniej trudności?

K.: Najłatwiej znajdujemy pracę dla robotników fabrycznych, zwłaszcza dla robotnic. Nie mamy też kłopotu z fryzjerami i fryzjerkami.

D.: A czy urząd ten stara się o pracę też dla osób z wyższym wykształceniem?

K.: Tak. Przyjmujemy zgłoszenia nauczycieli, dentystów, aktorów, aktorek itp.

D.: A jak na tym polu przedstawia się sytuacja?

K.: Nauczyciele i nauczycielki otrzymują natychmiast posady. Tak samo dentyści i dentystki. Trudniej jest z buchalterkami. Kombinaty wolą buchalterów.

D.: Dziękuję bardzo za informacje.

LESSON 93

Grammar Analysis

FORMATION OF NOUNS DENOTING FEMALE AGENTS AND PROPER NAMES DERIVED FROM COUNTRIES.

Nouns denoting female persons performing an action occasionally or as their profession are formed from nouns denoting male persons of the same profession by adding the ending -ka (endings -rz and -ik change into -rka, -iczka or -ca respectively),

e.g.:

Male

nauczyciel
artysta
dziennikarz
ogrodnik
robotnik

Female

nauczycielka
artystka
dziennikarka
ogrodniczka
robotnica

e.g.:

W tej fabryce pracuje
stu robotników i sto
robotnic.

- A hundred male and a
hundred female workers
work in this factory.

Nouns denoting female persons inhabitants of a particular country are formed from nouns denoting male inhabitants of the same country by adding the ending -ka (with appropriate changes of the stem),

e.g.:

Male

Węgier
Polak
Rosjanin
Amerykanin
Czech
Niemiec

Female

Węgierka
Polka
Rosjanka
Amerykanka
Czeszka
Niemka

e.g.:

Ten Polak ożenił się
z Amerykanką.

- This Pole married an
American girl.

LESSON 93

Structural Drill

Part I

Instructor:

Students:

Czy w tej szkole uczą
nauczyciele?

Nie, w tej szkole uczą
nauczycielki.

Instructor:

Czy to jest rola dla aktora?
Czy dziś rano był w sklepie klient?
Czy dziś kelner podaje obiad?
Czy teraz stale uczysz studentów?
Czy tylko obywatel ma prawo wybierać delegatów?
Czy tylko buchalterzy pracują w tym biurze?
Czy tylko piloci latają na tych samolotach?
Czy tylko fryzjerzy pracują w tym zakładzie?
Czy pan chodzi do dentysty?
Czy pan Kowalski jest dziś solenizantem?
Czy tam mieszka sąsiad pana?
Czy tylko delegaci przyjechali na zebranie?
Czy pan rozmawiał z towarzyszem Głowackim?
Czy tylko więźniowie są w tym więzieniu?
Czy tylko tłumacze pracują w tym biurze?
Czy w tym szpitalu są sami pacjenci?
Czy w tej szkole uczą sami instruktorzy?
Czy w tym szpitalu są sami sanitariusze?
Czy w obradach biorą udział tylko przedstawiciele?
Czy ta firma ma tylko agentów?
Czy komendant stoi na czele obozu kobiet?
Czy złapali złodzieja?
Czy to jest obraz wielkiego artysty polskiego?

Czy w tej restauracji gotują tylko kucharze?
Czy w tym szpitalu pracują tylko lekarze?
Czy tylko dziennikarze pracują dla tej gazety?

Czy tylko urzędnicy pracują w tym biurze?
Czy państwo Kowalscy mają ogrodnika?
Czy na czele tego biura stoi kierownik?
Czy te przepisy są tylko dla pracowników tej firmy?

Czy w tej fabryce pracują tylko robotnicy?
Czy tylko przodownicy pracy przyszli na zebranie?

Part II

Require students to change the following sentences according to the pattern below:

Instructor:

Ten Polak ożenił się z
Amerykanką.

Ten Amerykanin ożenił
się z Polką.

Students:

Ten Amerykanin ożenił
się z Polką.

Ten Polak ożenił się
z Amerykanką.

Instructor:

Ten Rosjanin ożenił się z Polką.
Ten Polak ożenił się z Rosjanką.
Ten Niemiec ożenił się z Czeszką.
Ten Czech ożenił się z Niemką.
Ten Węgier ożenił się z Amerykanką.
Ten Amerykanin ożenił się z Węgierką.

Part III

Drill the following nouns and nouns used in previous parts of this drill according to the following pattern:

jakiś buchalter
jakiś tłumacz
jakiś dziennikarz
jakiś robotnik

jakiś Polak
jakiś Niemiec
jakiś Rosjanin
jakiś Amerykanin

Instructor:

To jest nauczycielka.
(Point at a picture of a female
teacher)
Kto to jest?
Kogo pan szuka?

Student:

To jest nauczycielka

Instructor:

Students:

Komu pan się przygląda?
Kogo pan tu widzi?
Z kim pan rozmawia?
O kim pan mówi?

Point at a picture of two or more female teachers.

To są nauczycielki.

Kto to jest?

To są nauczycielki

Kogo pan szuka?

Komu pan się przygląda?

Kogo pan tu widzi?

Z kim pan rozmawia?

O kim pan mówi?

LESSON 93

Translation English-Polish

1. On the first day of the maneuvers our company marched for six hours to the south and then turned southeast..
2. In the fall many birds fly south in order to find a warmer climate. They return north when the winter is over (ends).
3. The city of Szczecin is located about 450 km northwest of Warsaw.
4. There are many forests in the northeastern part of Poland.
5. New York, the biggest city in the world, is located on the east coast of North America.
6. The city of Kraków is located in southern Poland,

southwest of Warsaw.

7. The Vistula river flows northeast then turns to the northwest and then again north to the Baltic Sea.
8. I spent my leave in the northern part of South America.
9. I realize that the construction of a nuclear power plant costs a lot of money.
10. My friend told me the date of birth of his fiancée. She is eighteen years old.

LESSON 93

Reading Text

Michał Witkowski, który kilka dni temu został zwolniony z wojska, poszedł do swojego związku zawodowego. Sekretarz związku wysłał Witkowskiego do urzędu pośrednictwa pracy. Siedząc w poczekalni na ławce i czekając na swoją kolej rozmawiał z bezrobotnymi. W tym czasie było dosyć duże bezrobocie i w poczekalni można było spotkać ludzi wielu zawodów. Siedząc i paląc papierosy bezrobotni rozmawiali o zasiłkach dla bezrobotnych i ubezpieczeniach społecznych.

Kiedy przyszła kolej na Witkowskiego, podszedł on

do okienka nr. 7. Przy tym okienku pracowała młoda urzędniczka. Ona powiedziała Witkowskiemu, że on może dostać pracę łatwiej niż inni, ponieważ on zna trzy obce języki i umie dobrze pisać na maszynie. Urzędniczka zatelefonowała do państwowej firmy eksportowej "Bałtyk" i powiedziała sekretarce kierownika o Witkowskim. Potem powiedziała Witkowskiemu, aby zgłosił się następnego dnia o 8 rano do kierownika firmy "Bałtyk".

Michał rozmawiając z urzędniczką zauważył, że była już pora obiadowa i że ona z powodu niego nie zdąży zjeść obiadu. Zaprosił ją więc na obiad. Dziewczyna nie zgodziła się zaraz, ale po paru minutach udało się Witkowskiemu ją przekonać. Wkrótce jechali oni motocyklem Michała do małej restauracji nad Wisłą.

Na drugi dzień Witkowski był przed ósmą w firmie "Bałtyk". Kierownik rozmawiał z nim przez kilka minut, następnie kazał sekretarce zapisać dane osobiste Witkowskiego.

O dziewiątej Michał zatelefonował do urzędniczki z urzędu pośrednictwa pracy, aby jej powiedzieć, że pracuje już w firmie "Bałtyk" jako tłumacz języka angielskiego i francuskiego. Jego zarobki będą wynosiły 1500 zł miesięcznie. Poza tym będzie on miał ubezpieczenie chorobowe i dwa tygodnie płatnego urlopu rocznie.

Questions

1. Dokąd poszedł Michał Witkowski po zwolnieniu z wojska?
2. Dokąd wysłał go sekretarz związku?
3. Co Michał robił czekając na swoją kolej?
4. Czy wszyscy mieli pracę w tym czasie?
5. O czym rozmawiali bezrobotni?
6. Kiedy Witkowski podszedł do okienka No.7?
7. Kto pracował przy tym okienku?
8. Dlaczego Witkowski może dostać pracę łatwiej niż inni?
9. Dokąd zatelefonowała urzędniczka?
10. Kiedy i u kogo miał zgłosić się Witkowski?
11. Co zauważył Michał rozmawiając z urzędniczką?
12. Na co ona może się spóźnić z powodu Michała?
13. Co wobec tego zrobił Michał?
14. Czy urzędniczka zgodziła się?
15. Dokąd oni pojechali na obiad?
16. Z kim Witkowski rozmawiał w firmie "Bałtyk?"
17. Co kierownik kazał zrobić sekretarce?
18. Jaką pracę dostał Witkowski?
19. Ile będą wynosiły jego zarobki?
20. Co on będzie miał oprócz 1500 zł?

LESSON 93

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. W jakim urzędzie rozmawiają dziennikarka i kierowniczka?
2. O czym chce dowiedzieć się dziennikarka?
3. Co interesuje przede wszystkim dziennikarkę?
4. Ile zgłoszeń ma kierowniczka?
5. Czyje to są zgłoszenia?
6. Czyich zgłoszeń jest najwięcej?
7. Dlaczego urzędniczka ma najwięcej podań od kelnerek i kucharek?
8. Kogo przyjmują do pracy stołówki i hotele?
9. Dla kogo urząd znajduje pracę najłatwiej?
10. Z jakimi zawodami kierowniczka nie ma kłopotu?
11. Czyje zgłoszenia załatwia też urzędniczka?
12. Kto otrzymuje natychmiast posadę?
13. Komu trudniej otrzymać posadę?
14. Kogo kombinaty wolą przyjmować?

Part II - General Questions

1. Jaka jest obecnie sytuacja na rynku pracy w Ameryce?
2. W których latach było duże bezrobocie w Ameryce?
3. Do jakiego lekarza idzie pan, kiedy pana bolą zęby?
4. Jak nazywa się człowiek, który nie ma pracy?
5. Co otrzymują bezrobotni?

6. Co składają bezrobotni w biurze pośrednictwa pracy?
7. Jakie jest zadanie biura pośrednictwa pracy?
8. Jacy robotnicy najłatwiej dostają pracę?
9. Dlaczego kierownicy fabryk wolą mieć robotników wykwalifikowanych niż niewykwalifikowanych?
10. Która z aktorek amerykańskich i europejskich jest według pana najlepsza?
11. Jaki zawód wybrałby pan dla swojej córki? Proszę powiedzieć, jakie są dobre i złe strony tego zawodu.
12. Jakie zakłady amerykańskie są kombinatami?
13. Do kogo pan pójdzie, jeśli pana będą bolały zęby?
14. Jakie wykształcenie pan ma?
15. Jakie związki zawodowe w Ameryce pan zna?
16. Czy w Ameryce jest obecnie większe bezrobocie, niż dwa lata temu?
17. Przez ile tygodni bezrobotni w Ameryce otrzymują zasiłki dla bezrobotnych?
18. W jakich krajach ubezpieczenia społeczne są najbardziej rozwinięte?
19. Jakie są zadania kierownika biura?
20. Ile wynoszą roczne zarobki niewykwalifikowanego robotnika fabrycznego w Ameryce?
21. Czy żołnierze w wojsku amerykańskim mają płatne urlopy?
22. Ile tygodni płatnego urlopu mają podoficerowie w wojsku amerykańskim?

23. Ile wynosiły pańskie zarobki, zanim pan wstąpił do wojska?

Part III - Conversational situation

W biurze pośrednictwa pracy.

Jeden ze studentów jest urzędnikiem biura, a inni studenci są bezrobotnymi i szukają pracy. Bezrobotni należą do różnych zawodów. Jeden ze studentów jest kierownikiem fabryki wyrobów skórzanych i poszukuje robotników do swojej fabryki.

LESSON 93

Military Interpreting Practice #8

Messenger

1. What is your job in the 2nd Regiment, corporal?

Jestem kierowcą i gońcem w pułkowej kompanii dowodzenia.

2. Does it mean that you drive a truck or do you deliver (rozwozić) messages?

Od czasu do czasu wożę starszych podoficerów lub oficerów, ale głównym moim zajęciem jest rozwożenie poczty, rozkazów i meldunków.

3. Do you drive a car all the time or do you carry the messages on foot?

Ja zawsze jeżdżę samochodem; jest zbyt daleko do różnych dowództw, aby chodzić pieszo.

4. How often do you drive to the companies and to the battalions?

Zwykle raz dziennie, ale są dni, kiedy jest coś ważnego - jak zeznania jeńców - to jeżdżę dwa, a nawet trzy razy dziennie.

5. What other duties do you have besides driving?

Czasami w nocy stoję na warcie, albo mam służbę przy radiostacji lub telefonie.

6. What is the location of your regimental CP?

Punkt dowodzenia pułku znajduje się w połowie drogi między główną linią oporu, a stacją kolejową.

7. Exactly where? Here is a map 1:100,000

O tutaj w tym budynku.

8. Where is the CP of the regimental tank company?

Przy tej samej drodze co i PD pułku, 800 m na zachód.

9. Is the CP in tents or in abandoned buildings?

PD znajduje się w starym, opuszczonym budynku, na którym są ślady artyleryjskich pocisków. Nie ma tam ani jednego całego okna.

10. Is it camouflaged?

Sam budynek nie jest, bo rosną tam drzewa i krzaki.

11. Do you have to cross any bridges on the main road between regiment and tank company?

Tak, są tam dwa mosty; jeden z nich znajduje się około 150 m na południe od lasu, a drugi przed elektrownią.

12. Are these pontoon bridges
or are they made of wood?

Pierwszy most jest zrobio-
ny z drzewa, a drugi pon-
tonowy wybudowany przez
naszych saperów.

13. What is the weight capacity
of these bridges?

Nie jestem pewny, ale wiem,
że most pontonowy nie jest
dość mocny dla czołgów.
Widziałem jak czołgi prze-
prawiały się w tym miejscu
w bród. Drugi most jest
mocniejszy.

14. In what condition are the
roads during the rainy
weather?

Po głównej drodze można
jeździć nawet po dużym i
długim deszczu. Boczne
drogi są dobre tylko pod-
czas ładnej pogody.

15. In what kind of terrain is
the division CP located?

Ja nigdy do dywizji nie
jeździłem. Z dywizji
przyjeżdżał zawsze ktoś,
albo któryś z oficerów
sztabu pułku jeździł tam.

16. What is the composition of
HQ Company?

W kompanii jest 21 office-
rów, 2 chorążych i 263
szeregowych.

17. What is the name of your
company commander?

Dowódcą kompanii od trzech
tygodni jest kpt. Banaś.

LESSON 93

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Poznań lies to the west of Warsaw and Kraków lies to the southeast of Poznań.
2. Kucharski was born in northern Poland, in a small village southwest of Wilno.
3. Mr. & Mrs. Bednarz are going south for their vacation.
4. France is in western Europe, Poland is in central Europe, Russia in eastern Europe and Italy in southern Europe.
5. The two prisoners who escaped from the forced labor camp went east along the river and reached Chmielowa at dawn.
6. Students are not allowed to draw pictures in their books.
7. When Bolek became ill, all his colleagues lent him money. He realized that they were true friends.
8. The movie will be preceded by a short lecture.
9. Górski's fiancée is the daughter of General Kownacki.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer in not less than 50 words the following question. Elaborate on the subject as much as you can:

W jakich zawodach pracują zwykle kobiety, a w jakich mężczyźni i dlaczego?

LESSON 93

Vocabulary

aktor, m.	- actor (male)
aktorka, f.	- actress
bezrobocie, n.	- unemployment
bezrobotny, bezrobotni, nom. pl.	- unemployed
dentysta, m. dentysty, gen. s. dentyści, nom. pl.	- dentist (male)
dziennikarka, f.	- journalist (female)
eksportowy, eksportowa, eksportowe	- export (as adj.)
firma, f.	- firm, company, corporation
jako	- as
kelner, m. kelnerzy, nom. pl.	- waiter
kierownik, m. kierownicy, nom. pl.	- manager, principal, supervisor, super- intendent (male)
kierowniczka, f.	- manager, principal, supervisor, super- intendent (female)
kombinat, m. kombinatu, gen. s.	- concern, pool (in- dustrial)
niewykwalfikowany, nie- wykwalfikowana, nie- wykwalfikowane	- unskilled, without qualifications
wykwalfikowany, wy- kwalfikowana, wykwalifi- fikowane	- skilled, qualified
płatny, płatna, płatne	- payable, due, salaried

po prostu

- simply, plainly

poszukiwać, i.fr., poszukać, p.- to look for, to seek,
poszukuje poszukam to search
poszukuje poszuka

szukać, i.
szukam
szuka

pośrednictwo, n.

- intervention, mediation,
good offices

pracownik, m.
pracownicy, nom. pl.

- employee, worker (male)

sądzić, i. (here no p.)
sądzę
sądzi

- to judge, to think, to
believe, to guess

stołówka, f.

- employees cafeteria or
restaurant

społeczny, społeczna,
społeczne

- social, community (as
adj.)

społecznie

- socially, communally,
communal

biuro zatrudnień

- employment office (state
or federal)

wykształcenie, n.

- education

wynosić, i. (wynieść, p.

- here: to amount to, to
come to, to total

wynosi wyniesie)
/used in third pers.
only/

zasiłek, m.
zasiłku, gen. s.

- compensation, relief

zgłoszenie, n.

- application, notification

z powodu

- because of

związek zawodowy

- trade union, labor union

LESSON 94

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE
PREPOSITION:
NA

Part I

Instructor:

Jerzy jedzie na ślub brata.
Dokąd Jerzy jedzie?

Jerzy poznał Marysię na
ślubie brata.
Gdzie Jerzy poznał Marysię?

Students:

Jerzy jedzie na ślub
brata.

Jerzy poznał Marysię
na ślubie brata

Suggested words:

wesele
zabawa
randka
śniadanie
imieniny Jana
kolacja
obiad
kawa
wakacje
urlop
wczasy
wycieczka
zebranie
nabożeństwo

Studenci poszli na
egzamin.
Dokąd poszli studenci?

Studenci są na egzaminie.
Gdzie są studenci?

Studenci poszli na
egzamin.

Studenci są na egzaminie.

Suggested words:

lekcja
film
uniwersytet

Żołnierze poszli
na przepustkę.
Dokąd poszli żoł-
nierze?

Żołnierze są na
przepustce.
Gdzie są żołnie-
rze?

Żołnierze poszli na
przepustkę.

Żołnierze są na
przepustce.

lotnisko
apel
manewry
ćwiczenia
służba
wartownia
placówka
przedpole
kwatera
front

Marynarze poszli
na pokład.
Dokąd poszli
marynarze?

Marynarze są na
pokładzie.
Gdzie są maryna-
rze?

Marynarze poszli
na pokład.

Marynarze są na
pokładzie.

dziób okrętu
rufa
wybrzeże
badanie lekarskie

Statek wypłynął
na morze.
Dokąd statek wypły-
nął?

Statek płynie na
morzu.
Gdzie płynie statek?

Statek wypłynął
na morze.

Statek płynie na
morzu.

jezioro

Ten patrol wyruszy na
rozpoznanie.
Dokąd wyruszy ten
patrol?
Gdzie jest ten patrol?

Ten patrol wyruszy
na rozpoznanie.
Ten patrol jest na
rozpoznaniu.

przedpole
przedmoście
skrzyżowanie dróg
zakręt drogi

Part II

Na = for

Instructor:

a/
Państwo Szymańscy
zaprosili państwa Ko-
walskich na kolację.
Na co państwo Szymańs-
cy zaprosili państwa
Kowalskich?

Students:

Państwo Szymańscy za-
prosilili państwa Kowal-
skich na kolację.

Suggested words:

obiad
śniadanie
zabawa
herbata

b/
Ojciec dał synowi
pieniądze na ubranie.
Komu dał ojciec pie-
niądze na ubranie?
(Na co dał ojciec
synowi pieniądze?)

Ojciec dał synowi
pieniądze na ubranie.

książki
kupno samochodu
buty

c/

On przyjechał tu na
jeden dzień.

Na jak długo on tu
przyjechał?

On tu przyjechał na
jeden dzień.

na 2-10 dni
na tydzień
na 2 tygodnie
na miesiąc
na 2-3 miesiące
na rok
na 2-4 lata
na całe lato
na całą zimę

d/

Adam czeka na doktora.

Na kogo czeka Adam?

Adam czeka na doktora.

na żonę
na dzieci
na brata
na babkę
na dentystę

e/

Wczoraj oni jedli
szynkę na obiad.
Kiedy oni jedli
szynkę?

Wczoraj oni jedli
szynkę na obiad.

na kolację
na śniadanie

f/

Ta półka jest na
książki.

(Na co jest ta
półka?)

Do czego służy
ta półka?

Ta półka jest na
książki.

ta szafa jest na
ubranie
ten wazon jest na
kwiaty
to pudełko jest
na papierosy
ta teczka jest na
papiery
ten wieszak jest
na płaszcze

g/
To lekarstwo jest na
ból głowy.
Na co jest to lekarstwo?

To lekarstwo jest
na ból głowy.

na oczy
na żołądek
na płuca

h/
Kowalski wymienił do-
lary na złote.
Na co Kowalski wymie-
nił dolary?

Kowalski wymienił
dolary na złote.

Co wymienił Ko -
walski na co?

złote na dolary
stary samochód na
nowy motocykl
dwa stare radia na
jedno nowe
to ubranie na inne

i/
Józef zamówił bilety
na jutro.
Na kiedy Józef zamó-
wił bilety?

Józef zamówił bi-
lety na jutro.

na dziś
na poniedziałek
na niedzielę
na 1,3,10 stycznia
na 1,5,18 grudnia

j/
On ma ochotę na kawę.
Na co on ma ochotę?

On ma ochotę na
kawę.

na ciastko
na piwo
na wino

Part III

Na = on (on top)

Instructor:

On położył książkę
na stół (na stole).
Gdzie on położył
książkę?

Students:

On położył książkę
na stół.

Suggested words:

na półkę
na krzesło
na podłogę
na kanapę
na biurko
na łóżko
na walizkę

**Zygmunt liczy na awans.
Na co Zygmunt liczy?**

On liczy na awans.

na współpracę
na ładną pogodę
na prezent
na list od żony
na pomoc

Part IV

Na = in, into

Instructor:

**Wojciechowski tłumaczy tę książkę na język polski.
Na jaki język on tłumaczy tę książkę?**

Students:

On tłumaczy tę książkę na język polski.

Suggested words:

na język angielski
na język francuski
na język niemiecki
na język czeski
na język węgierski
na język rosyjski

**On stoi na deszczu.
Gdzie on stoi?**

On stoi na deszczu.

na słońcu

Part V

Na = to

Instructor:

On skręcił na prawo.
Gdzie on skręcił?

On siedzi na prawo od
Adama.
Gdzie on siedzi?

Students:

On skręcił na pra-
wo.

On siedzi na prawo
od Adama.

Suggested words:

na lewo

Part VI

Instructor:

Wladek poszedł na
górze.
Dokąd Wladek po-
szedł?

Wladek jest na
górze.
Gdzie jest Wladek?

Students:

Wladek poszedł na
górze.

Wladek jest na gó-
rze.

Suggested words:

na dół
na dole

Part VII

Na = with

Instructor:

Kubicki chorował na
odre.
Na co chorował Kubicki?

Students:

On chorował na odre.

Suggested words:

na zapalenie płuc
na serce
na żołądek
na gardło

Part VIII

Na = by

Instructor:

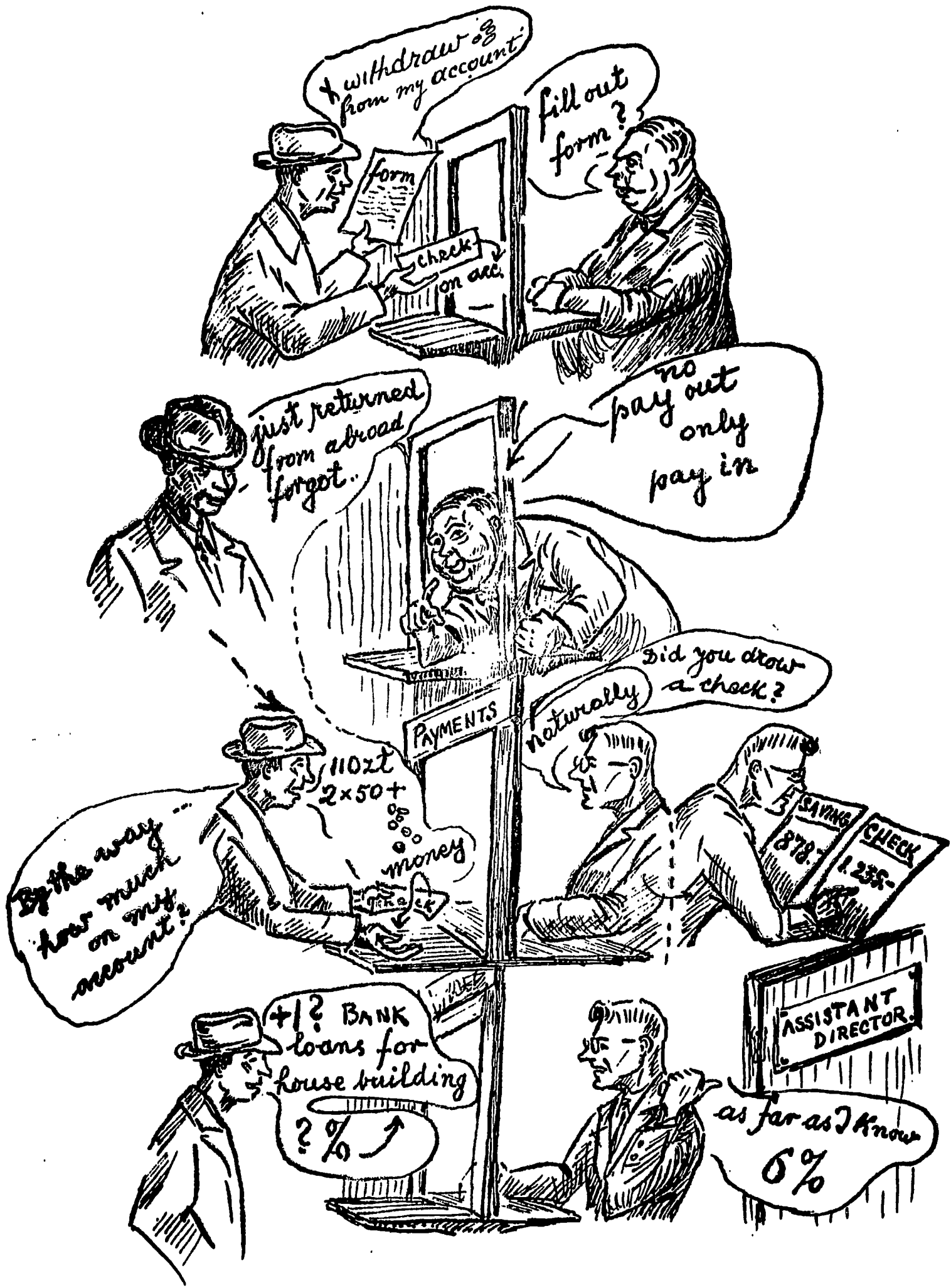
On musi wrócić do
domu na pierwszą.
Na którą on musi
wrócić do domu?

Students:

On musi wrócić do
domu na pierwszą.

Suggested words:

na 2, 4, 9, 12

LESSON 94

Dialog

(In a bank)

S.: Słowacki, klient

U.: Urzędnik bankowy

S.: Chciałbym wpłacić ten czek na moje konto.

U.: Czy wypełnił pan formularz?

S.: Tak, tu jest czek i formularz. A teraz, chciałbym podjąć pieniądze z mojego konta.

U.: Przy tym okienku pieniędzy nie wypłacamy. Tu załatwiamy tylko wpłaty. Musi pan pójść do okienka "wypłaty".

S.: Właśnie wróciłem z zagranicy i zupełnie o tym zapomniałem. (Idzie do innego okienka.) Chciałbym podjąć pieniądze.

U.: Czy wystawił pan czek?

S.: Tak. Proszę, tu jest czek na 110 zł. Czy może mi pan dać dwie pięćdziesiątki, a resztę drobnymi?

U.: Naturalnie.

S.: Przepraszam, że zabieram panu czas, ale chciałbym przy okazji sprawdzić, ile pieniędzy mam na moim koncie.

U.: Zaraz zobaczę. (Po chwili.) Na rachunku oszczędnościowym ma pan 878 zł, na czekowym 1.235 zł.

S.: Jeszcze jedno pytanie. Czy bank daje pożyczki na budowę domów?

U.: Tak. Sprawy pożyczek budowlanych załatwia zastępca dyrektora banku.

S.: Czy nie wie pan, na jaki procent bank daje takie pożyczki?

U.: O ile wiem, to na 6%.

S.: Dziękuję i do widzenia.

LESSON 94

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION NA

Part I

Some Polish nouns require the preposition na with the accusative case after verbs expressing motion to - wards (or to) a place (or the place of an event). The same nouns require the preposition na with the locative case after verbs expressing the idea of being at, in or on a place (or the place of an event).

There is no hard and fast rule to guide the student in knowing which nouns require the preposition na, and which require the prepositions do and w instead to express the same idea as mentioned before.

Below is the list of nouns already introduced in the course requiring the preposition na to express the idea of motion towards a place (or an event).

Places

gospodarstwo
miejsce
droga
morze
rufa
okręt
staw
góra
łąka
odcinek
placówka
skrzyżowanie dróg
zakręt
rubież
wschód
wystawa

wartownia
uniwersytet
lotnisko
plaża
dziób
wyspa
ganek
cmentarz
strzelnica
postój
przedpole
podstawa wyjściowa
przedmoście
północ
zachód
świat

ulica
poczta
przedmieście
wybrzeże
pokład
wieś
rynek
poligon
front
kwatery
przystanek
budowa
punkt
południe
schody
stacja kolejowa.

Events

urlop	wizyta	wieczór
kawa	herbata	wakacje
ślub	wesele	lekcja
przerwa	egzamin	zakupy
film	przepustka	randka
zabawa	śniadanie	apel
ćwiczenia	obiad	capstrzyk
wczasy	kolacja	manewry
wycieczka	imieniny	służba
zebranie	komisja	badanie
operacja	wyprawa	posada
zaręczyny	zebranie	nabożeństwo
rozpoznanie	urodziny	pogrzeb

e.g.:

Władek pojechał na lotnisko. - Władek went to the airport.
 Władek jest na lotnisku. - Władek is at the airport.

Władek pojechał na wycieczkę. - Władek went for a trip.
 Władek jest na wycieczce. - Władek is on a trip.

Part II - Examples

When preposition na is rendered in English by for

a/ The verb zaprosić - to invite requires the preposition na with the accusative case,

e.g.:

Zaprosiłem Nowickiego na kolację. - I invited Nowicki for supper.
 Zaprosiłem Nowickiego na niedzielę. - I invited Nowicki for Sunday.

b/ The preposition na is used to denote motive or intention,

e.g.:

My zbieramy na bezrobotnych. - We are collecting (money) for the unemployed.
 To są pieniądze na książki. - This is money for books.
Na co ci to? - What do you need it for?
 On dostał prezent na imieniny. - He got a present for his name day.

c/ The preposition na is used to denote the idea of staying or preparing for a period of time,

e.g.:

On przyjechał na dwa tygodnie. - He came for two weeks.
Ona przyjechała do nas na całe lato. - She came to us for the whole summer.

d/ The verb czekać - to wait requires the preposition na with the accusative case,

e.g.:

Czekam na żonę. - I am waiting for my wife.

e/ The preposition na is used in expressions referring to courses of a meal,

e.g.:

Jadłem jajka na śniadanie. - I had eggs for breakfast.

f/ The preposition na is used to denote the purpose the object serves.

e.g.:

To jest wazon na kwiaty. - This is a flower vase (for flowers).
Pudełko na znaczki. - A box for keeping stamps.

g/ The preposition na is used to denote idea - good for something,

e.g.:

To jest lekarstwo na ból głowy. - This is a medicine for headaches.

h/ The preposition na is used in the sense of exchanging something for something else,

e.g.:

Wymieniłem dolary na złote. - I exchanged dollars for zlotys.

- i/ The verb zamówić - to make a reservation and zaprosić - to invite requires the preposition na with the accusative,

e.g.:

Zamówiłem pokój w hotelu na sobotę. - I made a reservation for a room in the hotel for Saturday.

Zaprosiłem go na niedzielę. - I invited him for Sunday.

- j/ The expression "mieć ochotę na" takes the acc. case,
e.g.: Mam ochotę na kawę. - I feel like having cup of coffee.

Part III - Examples

When the preposition na is rendered in English by on,

- a/ The preposition na (with the locative) is used to denote a position of an object on top of another,

e.g.:

Piłka leżała na ziemi. - The ball was lying on the ground.

Szklanka stoi na stole. - A glass is on the table.

The preposition na (with the accusative) is used in the sense as above when motion is implied,

e.g.:

Piłka spadła na ziemię. - The ball fell on the ground.

Postawiłem szklankę na stół. - I put the glass on the table.

- b/ The verb - liczyć in the sense to count on something or somebody is rendered in Polish by liczyć na with the accusative case,

e.g.:

Nie licz na awans w tym roku. - Don't count on a promotion this year.

Part IV - Examples when the preposition na is rendered in English by in, into,

- a/ The preposition na with the accusative case is used in the sense of translating into,

e.g.:

Przetłumacz to zdanie na - Translate this sentence
język polski. into Polish.

- b/ The preposition na with the locative case is used in the expression: na obrazku - in the picture,

e.g.:

Na tym obrazku są ładne - There are beautiful trees
drzewa. in this picture.

- c/ The preposition na with the locative case is used in the sense of exposed to weather,

e.g.:

On stoi na deszczu. - He stands in the rain.

- d/ The preposition na is used with names of suburbs and borderlands, (also peninsulas and islands).

e.g.:

On mieszka na Pradze. - He lives in Praga.
On mieszka na Ukrainie. - He lives in the Ukraine.

- e/ The preposition na is used with the accusative case in the following expressions, e.g.: na wiosnę - in spring, na jesień - in fall.

Part V - Examples when the preposition na is rendered in English by to when the point of reference or direction is not clearly defined,

e.g.:

On skrzył na prawo. - He turned to the right.

Ona poszła na górę.	- She went upstairs.
Ona jest teraz na górze.	- She is now upstairs.
On siedzi na lewo od żony.	- He is sitting to the left of his wife.

Part VI - Examples when the preposition na is rendered in English by of or with referring to illness,

e.g.:

On umarł <u>na</u> zapalenie płuc.	- He died of pneumonia.
On jest chory <u>na</u> odrę.	- He is sick with measles.

Part VII- Examples when the preposition na is rendered in English by by, referring to time,

e.g.:

Chcemy przyjść na staję <u>na</u> piątą.	- We want to come to the station by five.
--	---

LESSON 94

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Walczak idzie na lekcję.
Dokąd idzie Walczak?

lekcja

Walczak idzie na lekcję.

Walczak jest na lekcji.
Gdzie jest Walczak?

Walczak jest na lekcji.

Suggested words:

przerwa
zaręczyny siostry

randka
ślub brata

zabawa
wesele

egzamin
śniadanie
służba
komisja poborowa
obrad
imieniny kolegi
rozpoznanie
poczt
okręt
rufa statku
skrzyżowanie dróg
tor przeszkód
uniwersytet
cmentarz
kwatery

zakupy
apel
kolacja
badanie lekarskie
kawa
herbata
prześwietlenie
lotnisko
pokład
ganek
poligon
posterunek milicji
wartownia
łaka
piacówka

film
ćwiczenia
zobranie
operacja
wizyta
nabożeństwo
zastrzyk
plaża
dziób statku
wystawa
strzelnica
ulica Długa
rynek
pole

Woźniak pojechał
na manewry.
Dokąd pojechał
Woźniak?
Woźniak był na
manewrach.
Gdzie był Woźniak?

manewry

Woźniak pojechał
na manewry.

Woźniak był na
manewrach.

wczasy
wycieczka
wieś
wybrzeże
wyspa
front

Ten autobus jedzie
na północ.
W jakim kierunku
jedzie ten autobus?

północ

Ten autobus je-
dzie na północ.

Gdynia leży na pół-
nocy Polski.
Gdzie leży Gdynia?

Gdynia leży na
północy Polski.

Gdzie leży Kraków?
" " Lublin?
" " Poznań?

południe
wschód
zachód

On zaprosił kolegę
na obiad.
Na co on zaprosił
kolegę?

obiad

On zaprosił ko-
legę na obiad.

kolacja
śniadanie
zabawa
ślub
wykład
film
kawa
herbata
wódka
indyk

Pani Kowalska zapro-
siła gości na ponie-
działek.

Na kiedy pani Kowal-
ska zaprosiła gości?

Na kiedy zamówił pan
pokój w hotelu?

poniedziałek

Pani Kowalska
zaprosiła gości
na poniedziałek.

wtorek
środa
czwartek
piątek
sobota
niedziela

Kowalska zaprosiła
gości na pierwszą.
Na którą Kowalska
zaprosiła gości?

1

Kowalska zaprosi-
ła gości na pierw-
szą.

2 - 12
1.30 - 12.30
1.15 - 12.15

Bednarscy zaprosili
Jerzego do siebie
na tydzień.
Na jak długo Bednar-
scy zaprosili Jerzego
do siebie?

tydzień

Bednarscy zapro-
sili Jerzego do
siebie na ty-
dzień.

Na jak długo pożyczył
pan pieniądze od ko-
legi (koledze)?

miesiąc
2 dni

	3 dni 10 dni 2 tygodnie 6 tygodni	
Ojciec dał panu pieniądze na książki. Na co ojciec dał panu pieniądze?	książki	Ojciec dał mi pieniądze na książki.
	lekarstwo doktor szpital kino ciastka ubranie tramwaj meble	
Dzisiaj zbierają na budowę kościoła. Na co dzisiaj zbierają?	kościół	Dzisiaj zbierają na budowę kościoła.
	nowy szpital biedne dzieci Czerwony Krzyż	
On jedzie na wieś na jeden dzień. Na jak długo on jedzie na wieś?	jeden dzień	On jedzie na wieś na jeden dzień.
	2, 3, 4, 5, 10, 15 - dni tydzień 2-6 tygodni miesiąc (2-10)	
Na ile tygodni mamy jeszcze żywności?		
Na ile godzin lotu mamy jeszcze benzyny?	godzina lotu	Mamy jeszcze benzyny na godzinę lotu.
	2, 3, 4, 5, 6, 7, 10	
Na ile lat wojny musimy się przygotować?	rok 1-6	Musimy przygotować się na rok wojny.

Paczka jest na
stole.
Gdzie jest paczka?

Pan postawił wazon
na stole (na stół).
Gdzie pan postawił
wazon?

Pan położył teczkę
na stole (na stół).
Gdzie pan położył
teczkę?

stół

Paczka jest na
stole.

Postawiłem wa-
zon na stole
(na stół)

Położyłem tecz-
kę na stół (na
stole).

krzesło
półka
podłoga
łóżko
kanapa
radio
skrzynia

Ranny leży na noszach. nosze
Na czym leży ranny?

Sanitariusze poło-
żyli rannego na no-
sze (na noszach).
Gdzie sanitariusze
położyli rannego?

Ranny leży na
noszach.

Sanitariusze po-
łożyli rannego
na nosze (na
noszach).

koc
dywan
trawa
łóżko
stół operacyjny

Pacjent ma wrzód na
nosie.
Gdzie pacjent ma
wrzód?

nos

Pacjent ma wrzód
na nosie.

ucho
noga
plecy
palec
szyja

On jadł szynkę na
obiad.
Co on jadł na obiad?

obiad

On jadł szynkę
na obiad.

Dziś będzie szynka
na obiad.
Co będzie dziś na
obiad?

Zosia może zawsze
liczyć na ojca.
Na kogo może Zosia
zawsze liczyć?

Oni liczą na pomoc.
Na co oni liczą?

Zygmunt czeka na
Kowalskiego.
Na kogo Zygmunt
czeka?

Zygmunt czeka na
telefon.
Na co Zygmunt czeka?

To jest pudełko na
papierosy.
Do czego służy to
pudełko?

kolacja
śniadanie

ojciec

matka
brat
siostra
rodzice
przyjaciel

pomoc

współpraca
długi urlop
wyższe zarobki
łżejsza praca

Kowalski

znajomy
kolega
syn
córką
gość
państwo
Bednarscy

telefon

list
wiadomość
pociąg
meldunek
lekcja
początek filmu

papierosy

Dziś będzie
szynka na obiad.

Zosia może zaw-
sze liczyć na
ojca.

Oni liczą na
pomoc

Zygmunt czeka
na Kowalskiego

Zygmunt czeka
na telefon.

To jest pudełko
na papierosy.

znaczki
koperty
ołówki
fotografie
lekarstwa

Te proszki są na
ból głowy.
Na co są te proszki?

Te proszki są
na ból głowy.

żołądek
serce
przeziębienie

Pani Kowalska chce
wymienić ten kapelusz
na torebkę.
Na co pani Kowalska
chce wymienić ten
kapelusz?

Pani Kowalska
chce wymienić
ten kapelusz
na torebkę.

pończochy
skarpetki
koszule
płaszcz

Ta książka została
przetłumaczona na
język polski.
Na jaki język zosta-
ła ta książka prze-
tłumaczona?

Ta książka zo-
stała przetłu-
maczona na ję-
zyk polski.

francuski
angielski
rosyjski
niemiecki
włoski
czeski

Janek przeziębził się,
bo stał długo na
deszczu.
Dlaczego Janek prze-
ziębził się?

Bo on stał dłu-
go na deszczu.

śnieg
wiatr
zimno

LESSON 94

Translation English - Polish

1. We argued with my wife whether to adopt this poor child or not.
2. Impatient people shouldn't play poker.
3. I decided to go to that hamlet situated in the Carpathian Mountains.
4. I would like to take a hot bath because I am very tired.
5. I wish (you) that all your desires could be fulfilled.
6. Daddy, buy me many toys.
7. This path leads to the hamlet, which is behind that small wood.
8. According to that clock on the tower it is a quarter past five now.
9. We have a dozen large plates and only six small plates.
10. I wrote on small cards the Polish words, which I had to learn.

Translation Polish - English

W każdym większym mieście jest bank albo nawet kilka banków. Do banku przychodzi codziennie wiele ludzi. Zwykle mają oni wiele spraw do załatwienia. Niektórzy mają w banku swoje konta, a na koncie pieniądze. Jeżeli to jest konto oszczędnościowe, bank płaci im procenty.

Niektórzy klienci nie mają konta, a tylko przynoszą чеки, żeby je zrealizować. W takim wypadku klient podpisuje się na drugiej stronie чеку i oddaje go urzędnikowi. Urzędnik sprawdza czek oraz legitymację klienta i jeżeli wszystko jest w porządku wypłaca tyle, na ile czek był wystawiony.

Poza czekami, bank załatwia także pożyczki. Jeżeli ktoś potrzebuje pieniędzy na kupno mebli, samochodu, domu itd., może starać się o pożyczkę. Wypełnia on wtedy formularz i składa go w banku. Bank pożycza pieniądze na procent. Klient płaci procent za pożyczanie pieniędzy. Klient, który otrzymał pożyczkę musi płacić co miesiąc raty, aż pożyczkę spłaci.

Ktoś, kto potrzebuje drobnych, np. na telefon albo autobus, może także zmienić w banku pieniądze.

Questions

1. Czy banki znajdują się na wsi?
2. Po co wiele ludzi przychodzi codziennie do banku?
3. Co ludzie trzymają w banku?
4. Jakie konta mogą mieć ludzie w banku?
5. Od jakich pieniędzy bank płaci procenty?
6. Co można zrealizować w banku?
7. Co trzeba zrobić z czekiem, żeby go zrealizować?
8. Co sprawdza urzędnik bankowy przy wypłacie чеку?
9. Co jeszcze bank załatwia poza czekami?

10. Na co można otrzymać pożyczkę w banku?
11. Co trzeba płacić bankowi od pożyczki?
12. Co musi zrobić klient po otrzymaniu pożyczki?
13. Co jeszcze można zrobić w banku?

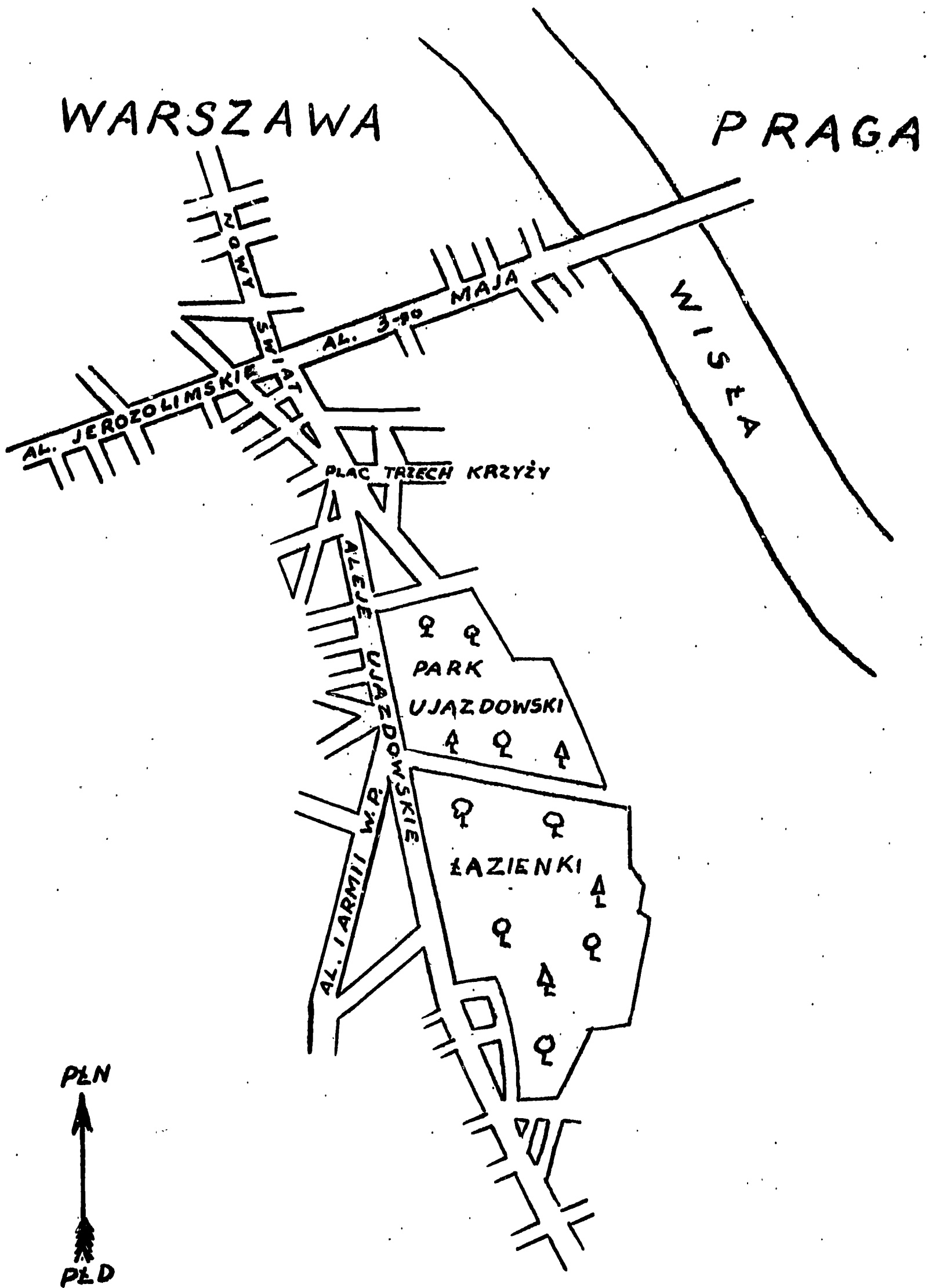
LESSON 94

Reading Text

Pan Józef Rościszewski wyszedł z domu o dziewiątej rano i poszedł do banku. Mieszkał on w Warszawie w Alei Armii Wojska Polskiego. Bank, do którego szedł pan Rościszewski, znajdował się w Alejach Jerozolimskich. Pan Rościszewski szedł Alejami Ujazdowskimi, które są najładniejszą ulicą Warszawy. Po obu stronach ulicy rosną piękne drzewa. Przy Alejach Ujazdowskich znajdują się ładne parki. Jest tam Park Ujazdowski i Łazienki. Po pewnym czasie, kiedy pan Rościszewski był na Placu Trzech Krzyży zauważył przed kościołem dużo ludzi. Byli to przeważnie starzy ludzie i małe dzieci. Pan Rościszewski przypomniał sobie, że dziś jest 3 maja. Dzień 3 maja był świętem narodowym przed wojną w Polsce. W tym dniu obchodzono rocznicę Konstytucji. Konstytucja ta nazywała się Konstytucją 3 Maja i była uchwalona w 1791 roku. Dawała ona Polsce ustroj demokratyczny.

Idąc Nowym Światem, pan Rościszewski zauważył, że ruch na ulicy jest duży. Na skrzyżowaniu Nowego Świata i Alei Jerozolimskich pan Rościszewski musiał skręcić na le-

wo, żeby dojść do banku. Kiedy pan Rościszewski dochodził do banku, przypomniał sobie, że ostatnio zmieniono tam organizację i wobec tego podszedł do okienka, nad którym był napis "Informacja". Przy okienku zapytał on urzędnika, gdzie mógłby wpłacić czek na swoje konto. Urzędnik zapytał się go, na jakie konto chce on wpłacić czek; oszczędnościowe czy czekowe. Pan Rościszewski odpowiedział, że chce wpłacić czek na konto czekowe. Wpłaty na rachunek czekowy były przyjmowane przy okienku numer 6. Przed okienkiem stało dużo ludzi w kolejce i pan Rościszewski musiał czekać piętnaście minut. Kiedy podszedł on do okienka, urzędnik sprawdził numer konta i dał pokwitowanie panu Rościszewskiemu. Pan Rościszewski chciał zrealizować inny czek. Urzędnik powiedział mu, że wypłata odbywa się przy okienku No.9. Pan Rościszewski zrealizował czek na 200 zł. Poprosił on urzędnika, żeby mu wypłacił pieniądze w dwóch pięćdziesiątkach a resztę dwudziestkami. Chciał on jeszcze dowiedzieć się, ile złotych płać za dolara. Urzędnik odpowiedział, że te informacje będzie on mógł otrzymać przy okienku, gdzie odbywa się wymiana pieniędzy zagranicznych. Płacono tego dnia 24 zł za 1 dolara. Po załatwieniu spraw w banku pan Rościszewski wrócił autobusem do domu.

Questions

1. O której godzinie wyszedł pan Rościszewski z domu?
2. Dokąd poszedł pan Rościszewski?
3. Gdzie on mieszkał?
4. Gdzie znajdował się bank, do którego szedł p. Rościszewski?
5. Którędy szedł p. Rościszewski do banku?
6. Jaką ulicą są Aleje Ujazdowskie?
7. Które parki znajdują się przy Alejach Ujazdowskich?
8. Kogo on zauważył przed kościołem na Placu Trzech Krzyży?
9. Co przypomniawsobie p. Rościszewski?
10. Co obchodzono 3 Maja w Polsce przed wojną?
11. Kiedy była uchwalona Konstytucja 3 Maja i jaki ustrój dawała ona Polsce?
12. Gdzie skręcił p. Rościszewski na lewo?
13. O czym on sobie przypomniawsobie dochodząc do banku?
14. Do którego okienka podszedł p. Rościszewski w banku?
15. Co on chciał wpłacić?
16. Przy którym okienku były przyjmowane wpłaty?
17. Przy którym okienku odbywały się wypłaty?
18. Ile pieniędzy chciał podjąć p. Rościszewski?
19. O co jeszcze chciał on dowiedzieć się?
20. Przy którym okienku mógł on dowiedzieć się o kursie dolara?

21. Jaki był kurs dolara tego dnia?
22. Kiedy i czym wrócił p. Rościszewski do domu?

LESSON 94

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co chciał klient najpierw załatwić w banku?
2. Co klient musiał wypełnić?
3. Co chciał on załatwić następnie?
4. Czy mógł on dostać pieniądze przy okienku "wpłaty"?
5. Dokąd klient musiał pójść, aby mu wypłacono pieniądze?
6. Dlaczego klient o tym zapomniał?
7. Co klient musiał zrobić, aby móc podjąć pieniądze?
8. Na ile był czek wystawiony przez klienta?
9. Ile pieniędzy ma klient w banku?
10. Na jakim rachunku ma on 878 złotych, a na jakim 1.235 zł.?
11. O jaką jeszcze informację klient prosi urzędnika?
12. Co załatwia zastępca dyrektora banku?
13. Sprawy jakich pożyczek załatwia zastępca dyrektora banku?

14. Co jeszcze chciał klient wiedzieć o pożyczkach budowlanych?

Part II - General questions

1. Jak się nazywa rachunek w banku?
2. Co pan musi wypełnić, zanim pan wpłaci pieniądze na konto?
3. Przy jakim okienku w banku w Polsce wpłaca się pieniądze, a przy jakim podejmuje się?
4. Jak się płaci częściej w Ameryce - czekiem, czy gotówką?
5. Czym można płacić rachunki?
6. Co pan musi zrobić, jeżeli pan chce zapłacić własnym czekiem w sklepie?
7. Na co potrzebne są drobne?
8. Co jest wygodniej mieć przy sobie - sto dolarów w pieniądzach papierowych, czy w drobnych?
9. Co powinno się robić, jeśli nie wie się napewno, ile pieniędzy jest na koncie?
10. Na jak długo banki w Ameryce dają pożyczki na kupno samochodu?
11. Jakie rodzaje kont są w banku?
12. Jak nazywa pan konto w banku, z którego pieniądze wydaje pan wystawiając чеки?

13. Na co można dostać pożyczkę w banku?
14. U kogo będzie pan w banku załatwiał sprawę pożyczki na budowę domu?
15. Co płaci się w banku za pożyczone pieniądze?
16. Którego jest rocznica ślubu pańskich rodziców?
17. Jaki jest ustrój Stanów Zjednoczonych?
18. Jaką sprawę załatwia się w banku?
19. Jak się nazywa kraj, który leży na południowy wschód od Polski?
20. Jakie materiały budowlane pan zna?
21. Czy obecnie w Polsce jest ustrój demokratyczny?
22. Jaką konstytucję mają Stany Zjednoczone?
23. Kiedy ludzie stoją w kolejce?
24. Na jaki język pan uczy się tłumaczyć w tej szkole?

Part III - Conversational Situation

W banku.

- A. Rozmowa między klientem i urzędnikiem przy okienku "wpłaty".
- B. Rozmowa między klientem i urzędnikiem przy okienku "wypłaty".
- C. Rozmowa między klientem i zastępcą dyrektora banku w sprawie pożyczki na budowę domu.

Osoby:

Urzędnik za okienkiem "wpłaty",
urzędnik za okienkiem "wypłaty",
zastępca dyrektora banku,
klient A, B, C.

LESSON 94

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mr. Kowalski is standing on the street and he is waiting for his wife who went shopping.
2. Mrs. Adamski went for breakfast to the restaurant, which is at the railroad station.
3. I will take that job, but for a certain time only.
4. Łódź is situated southwest of Warsaw.
5. Mr. Nowak bought a new car on installment.
6. Janek fell from the height of seven meters to the ground and broke his leg. His father took him to the hospital for medical examination.
7. This book was translated into five different languages.
8. My wife is standing at the beginning of the line and I am standing at the end.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer in not less than 50 words the following questions:

1. Proszę wytłumaczyć, którędy jedzie się z Wojskowej Szkoły Języków na ulicę Alvarado w Monterey.
2. Czym pan płaci rachunki, gotówką, czy czekami i dlaczego?

LESSON 94

Vocabulary

aleja, f.	- avenue, alley, boulevard
bank, m. banku, gen. s.	- bank
budowlany, budowlana, budowlane	- building as adj.
czek, m. czeku, gen. s.	- check
demokratyczny, demokratyczna, demokratyczne	- democratic
drobne (pl.)	- change (money)
drobny, drobna, drobne	- slight, tiny, petty, small, fine
formularz, m. formularza, gen. s.	- form
kolejka, f.	- line, cue, turn, small train
konstytucja, f.	- constitution
konto, n.	- account
napis, m. napisu, gen. s.	- inscription, sign
o ile	- as far as, as much as, if, in case
oszczędnościowy, oszczędnościowa, oszczędnościowe	- saving as adj.
podjąć, p. (podejmować, i. podejmę podejmuję podejmie podejmuję)	- to withdraw (money), to pick up
pożyczka, f.	- loan
procent, m. procentu, gen. s.	- interest, percent, percentage
rocznica, f.	- anniversary

sprawa, f.		- affair, matter, business, question, problem
tłumaczyć, i. (przetłumaczyć, p- tłumacze przetłumacze tłumaczy przetłumaczy)		to translate, to inter - pret
	wytłumaczyć, p - wytłumacze wytłumaczy	to explain
uchwalić p. uchwałę uchwali	uchwalać, i uchwalam uchwala	- to pass a resolution, to resolve, to express by resolution and vote, to enact, to carry
Ukraina, f.		- Ukraine
ustrój, m. ustroju, gen.s.		- organization, regime
wpłata, f.		- payment, remittance
wypełnić, p. (wypełniać, i. wypełnię wypełniam wypełni wypełnia)		- to fill out, to execute, to perform
wypłacać, i. (wypłacić, p. wypłacam wypłacę wypłaca wypłaci)		- to pay out, to disburse
wypłata, f.		- payment
wystawić, p. (wystawiać, i. wystawię wystawiam wystawi wystawia)		- to write out, to draw, to issue, to exhibit, to display
zapalenie płuc		- pneumonia
zrealizować, p. (realizować, i- zrealizuję realizuję zrealizuje realizuje)		to cash, to materialize

LESSON 95

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE PREPOSITIONS Z AND U

Part I

a/ z + instr. = with

Instructor:

Students:

Basia siedzi na ławce z Bolkiem.
Z kim Basia siedzi na ławce?

Basia siedzi na ław-
ce z Bolkiem.

Instructor:

Wczoraj Władek widział się z panią Wiśniewską w
kościel.

Z kim wczoraj Władek widział się?

Państwo Pakulscy porównują swój dom z domem państwa
Woroniczich.

Z czym państwo Pakulscy porównują swój dom?

Dzieci państwa Pakulskich chodzą do szkoły z dziećmi
pani Woroniczej.

Z kim dzieci państwa Pakulskich chodzą do szkoły?

Dzieci Pakulskich bawią się z dziećmi Woroniczich.

Z kim dzieci Pakulskich bawią się?

Dzieci Pakulskich pobiły się z dziećmi Woroniczich.

Z kim pobiły się dzieci Pakulskich?

Syn Pakulskich mieszka w jednym pokoju z synem
Woroniczich.

Z kim mieszka syn Pakulskich?

Pakulski często pije piwo z Woroniczym.

Z kim Pakulski pije piwo?

Bolek zawsze pije kawę z cukrem.

Jaką kawę Bolek pije?

Pakulski często je obiad z Woroniczym.

Z kim często Pakulski je obiad?

Pani Pakulska często rozmawia z panią Woroniczą.

Z kim często Pakulska rozmawia?

Pakulski często spotyka się z Woroniczym w knajpie.

Z kim Pakulski często spotyka się w knajpie?

Pakulski nie przywitał się jeszcze z panią Walczak.

Z kim Pakulski nie przywitał się jeszcze?

Syn Pakulskiego ożenił się z panną Woroniczą.

Z kim ożenił się syn Pakulskiego?

Jan Pakulski kłóci się ze swoją teściową.
 Z kim Jan kłóci się?
 Pani Woroniecka posprzeczała się z Janem Pakulskim.
 Z kim Woroniecka posprzeczała się?
 Samochód Woronieckiego zderzył się z samochodem
 Pakulskiego.
 Z czym zderzył się samochód Woronieckiego?
 Jan Pakulski całuje się z żoną.
 Z kim Jan całuje się?
 Polska w 1920 roku walczyła z Rosją.
 Z kim Polska walczyła w 1920 roku?
 Piechota współdziałała z czołgami.
 Z czym piechota współdziałała?

Part II

z + gen. = from

Instructor:

- a/ Wiśniewski pochodzi z Krakowa.
 Skąd Wiśniewski pochodzi?
 Ten towar pochodzi z Francji.
 Skąd ten towar pochodzi?
 Ten chłopiec pochodzi ze wsi.
 Skąd ten chłopiec pochodzi?
- Ten żołnierz strzela z karabinu.
 Z czego strzela ten żołnierz?
 On strzela z działka do czołgu.
 Z czego on strzela do czołgu?
 Samolot został ostrzelany z karabinu maszynowego.
 Z czego został ten samolot ostrzelany?
 Wszyscy cywile zostali wyewakuowani z tego miasta.
 Skąd zostali wyewakuowani cywile?
 Wszyscy pasażerowie zostali uratowani z tego statku.
 Skąd zostali pasażerowie uratowani?
 Kolankowski wrócił z wycieczki.
 Skąd wrócił Kolankowski?
 Kolankowski wyjechał z Krakowa.
 Skąd Kolankowski wyjechał?
 Kolankowski przyjechał z Warszawy.
 Skąd Kolankowski przyjechał?
 Kolankowski przybył z Warszawy.
 Skąd Kolankowski przybył?
 Kolankowski wyszedł z pokoju.
 Skąd Kolankowski wyszedł?
 Cała rodzina wyruszyła z domu na wycieczkę o piątej
 rano.
 Skąd cała rodzina wyruszyła na wycieczkę o piątej?

Władek przywiózł świeże jarzyny ze wsi.
Skąd Władek przywiózł jarzyny?
Władek przyniósł świeże jarzyny z ogrodu.
Skąd Władek przyniósł jarzyny?
Ludwik skoczył ze stołu na podłogę i złamał nogę.
Z czego Ludwik skoczył?
On cały dzień przewoził meble z domu rodziców do
swojego domu.
Skąd dokąd on przewoził te meble?
On cały dzień przenosił meble z domu sąsiadów do
swojego domu.
Skąd dokąd on przenosił te meble?
Ten statek płynie z Gdańska do Szczecina.
Skąd dokąd ten statek płynie?
Zygmunt wyniósł dywany z domu.
Skąd Zygmunt wyniósł dywany?
Zygmunt wywiózł biżuterię z Polski do Ameryki.
Skąd Zygmunt wywiózł biżuterię?

b/ Kupiec wyjął pieniądze z biurka.
Skąd kupiec wyjął pieniądze?
Urzędnik wyjął papiery z kasy.
Skąd urzędnik wyjął papiery?
Student wyjął pieniądze z kieszeni.
Skąd student wyjął pieniądze?

On cieszy się z pieniędzy, które dostał od matki.
Z czego on się cieszy?
Ona cieszy się z dobrych stopni, które dostała w szkole.
Z czego ona się cieszy?

Ten dom jest z drzewa.
Z czego jest ten dom?
Ten kościół jest zbudowany z kamienia.
Z czego jest zbudowany ten kościół?

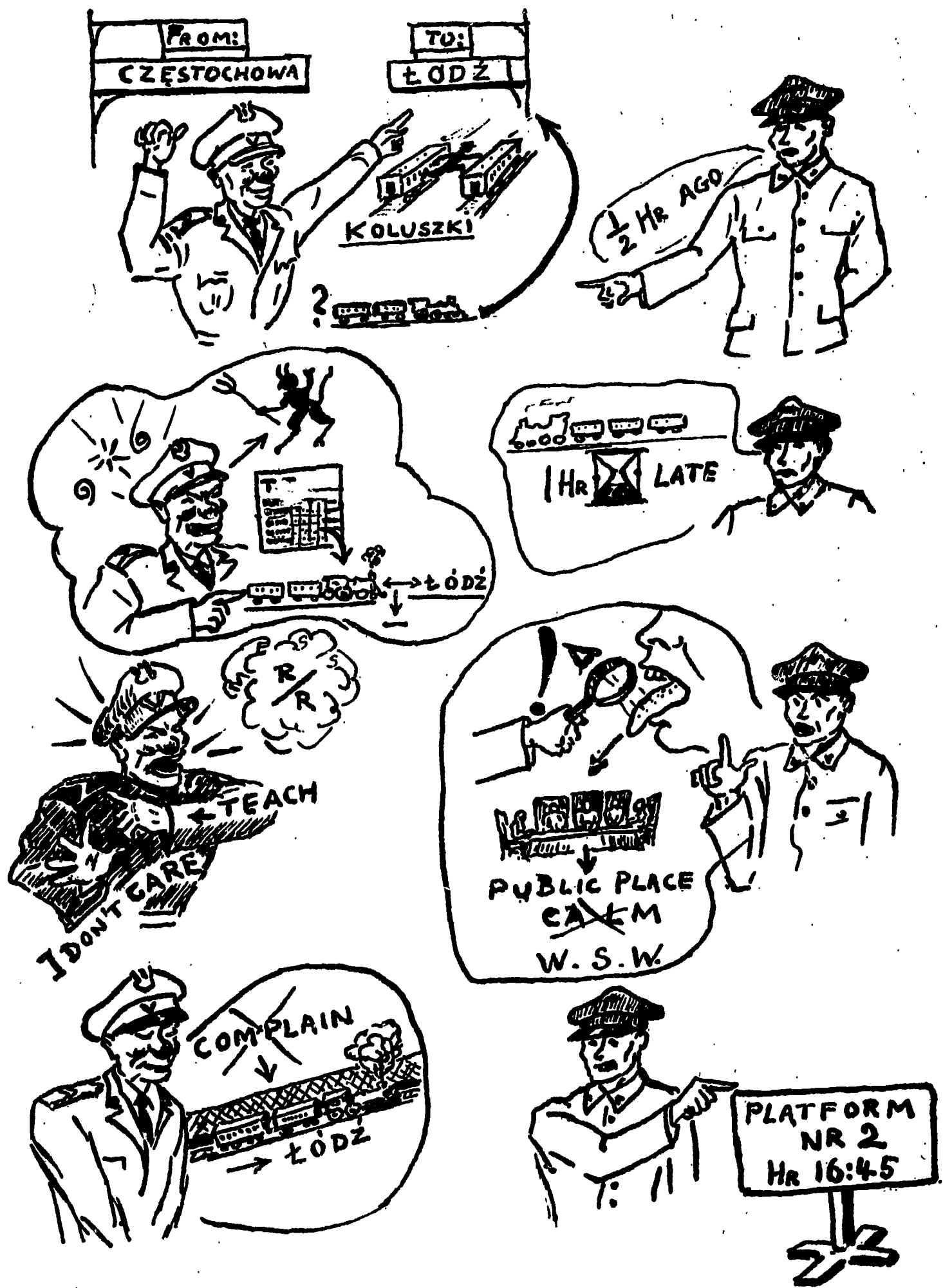
Part III

u + gen. = at somebody's place

Instructor:

Państwo Dąbek mieszkają u babki.
U kogo mieszkają państwo Dąbek?
Państwo Dąbek spędzili wakacje u Kolankowskich.
U kogo państwo Dąbek spędzili wakacje?
On kupił mydło u fryzjera.
U kogo on kupił mydło?
Złodziej ukrywał się u swojego brata.
U kogo ukrywał się złodziej?

Zebranie odbyło się u profesora Wojciechowskiego.
U kogo odbyło się zebranie?
Podporucznik zameldował się u kapitana.
U kogo zameldował się podporucznik?
Oni zamówili towar u kupca.
U kogo oni zamówili towar?
Karol zostawił okulary u znajomych.
U kogo Karol zostawił okulary?
Bilety znajdują się u niej.
U kogo znajdują się bilety?
Zatrzymaliśmy się u nich dwie godziny.
U kogo zatrzymaliśmy się?
Oni zbierają się co tydzień u kolegi Olszewskiego.
U kogo oni się co tydzień zbierają?
Tadeusz dowiedział się o śmierci ojca u znajomych.
U kogo Tadeusz dowiedział się o śmierci ojca?

LESSON 95

Dialog (An incident at the Koluszek station)

A.: Adam Grzybowski
K.: Kierownik ruchu

A.: Panie kierowniku, ja jadę z Częstochowy do Łodzi i tu w Koluszkach mam się przesiadać. Gdzie stoi pociąg jadący do Łodzi?

K.: Pociąg do Łodzi odjechał pół godziny temu.

A.: Co do diabła! To niemożliwe! Według rozkładu jazdy mój pociąg ma tu połączenie z Łodzią.

K.: Tak, ale pana pociąg miał godzinę spóźnienia.

A.: To mnie mało obchodzi. Co to za bałagan na tych kolejach.

K.: Niech się pan liczy ze słowami. Pan obraża nasz rząd i to w miejscu publicznym.

A.: Cóż to? Pan będzie mnie, starego sierżanta, uczył jak się mam zachowywać?

K.: Jeśli się pan natychmiast nie uspokoi, to zawiadomię o tym Wojskową Służbę Wewnętrzną. Oni pana oduczą wymyślać władzom państwowym.

A.: Rozumiem. Ja nie mam żadnej pretensji. Ja chciałem się tylko dowiedzieć, z którego peronu odchodzi następny pociąg do Łodzi.

K.: Z peronu drugiego o 16.45.

LESSON 95
Grammar Analysis

THE USE OF THE
PREPOSITION
Z (ZE) AND U

Part I

Examples when the preposition z (ze) with instrumental case is rendered in English by with:

On poszedł <u>z</u> nami do kina.	- He went with us to the movies.
Walka <u>z</u> nieprzyjacielem trwała dwie godziny.	- The fight <u>with</u> the enemy lasted two hours.
On stoi <u>z</u> rękami w kieszeniach.	- He stands <u>with</u> his hands in his pockets.

Part II

a/
Examples when the preposition z (ze) with genitive case is rendered in English by from, out of:

Wziąłem pieniądze <u>z</u> pudełka.	- I took the money <u>from</u> the box.
Wziąłem pieniądze <u>ze</u> stołu.	- I took the money <u>from</u> the table.
On skoczył <u>ze</u> stołu.	- He jumped <u>from</u> the table.
On pochodzi <u>z</u> Warszawy.
(On jest <u>z</u> Warszawy.)	- He comes <u>from</u> Warsaw.
Pociąg przyjechał <u>z</u> Krakowa.	- The train came <u>from</u> Cracow.

Wybrano dwóch delegatów
z każdego miasta.

- Two delegates were elected
from every town.

On wyjął pieniądze z kieszeni.

- He took the money out of
his pocket.

b/

Examples when the preposition z (ze) with the genitive is rendered in English by made out of, of:

Ten pomnik jest z kamienia. - This monument is of stone.

c/

The preposition z (ze) with genitive is also used in the sense of cause, reason or motive.

e.g.:

On zrobił to z miłości.

- He did it out of love.

d/

Examples when the preposition z (ze) with the accusative case is rendered in English by about in the sense of approximation in number:

Czekałem ze trzy tygodnie
na ten list.

- I waited about three weeks
for that letter.

Podczas wakacji zrobiłem
ze sto zdjęć.

- During the vacation I made
about a hundred snapshots.

Part III.

The preposition u with the genitive case is used in the sense of at somebody's house, apartment, or store:

e.g.:

Byliśmy u ojca.

- We were at our father's.

Kupiliśmy to ubranie u
Holmana.

- We bought this suit at
Holman's.

LESSON 95

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Z kim pan Kowalski mieszka?	brat	Pan Kowalski mieszka z bra- tem.
Z kim spotkała się wczoraj pani Kowalska?		
Z kim wita się pan Cybulski?		
Z kim on się zawsze kłóci? (sprzecza)		
Z kim rozmawiał pan Wróblewski?		
Z kim pani Adamska jadła obiad?		
Z kim przyjechała Zosia?		
Z kim przyszła Basia do restauracji?	przyjaciół ojciec syn matka siostra córnka babka profesor Biernacki	
Z kim widzieli się wczoraj państwo Wiśniewscy?	krewny pana Walczaka	Państwo Wiś- niewscy wi- dzieli się wczoraj z krewnym pa- na Walczaka.
	polaki oficer starszy brat Adamskiego stary nauczyciel starsza siostra Kali- nowskiego babka pana Wiśniew- skiego moja żona nowa maszynistka	

Z kim ożenił się pan
Dąbrowski?

córka państwa
Kowalskich

Pan Dąbrowski
ożenił się z
córką państwa
Kowalskich.

ładna kobieta
bogata wdowa
doskonała kucharka
siostra pani
Rapackiej
szczupła blondynka
wysoka brunetka
stara kobieta

Z kim bił się Janek?

brat

Janek bił się
z bratem.

kolega
przyjaciel
uczeń
żołnierz
marynarz
kapral
sierżant

Z kim walczyła Polska? Rosja

Polska walczyła
z Rosją.

Niemcy
komuniści

Z kim całowała się
Zosia?

narzeczony

Zosia całowała
się z narzeczo-
nym.

młody żołnierz
wysoki chłopiec
dobry przyjaciel
francuski oficer
brat Janka
szwagier Nowickiego
szkolny kolega

Z kim siedział w
teatrze porucznik
Kowalski?

kapitan Olchowicz

Porucznik Kowal-
ski siedział w
teatrze z kapi-
tanem Olchowi-
czem.

wysoki blondyn
rodzice
żona
matka
ojciec
narzeczona
państwo Piaseccy

Z kim pan Kubala napił się wódki?

koledzy

Pan Kubala napił się wódki z kolegami.

przyjaciele
bracia
oficerowie
żołnierze
rodzice
Amerykanie
Francuzi

Z kim Janek chodził do szkoły?

Wladek Majewski

Janek chodził do szkoły z Władkiem Majewskim.

młodszy brat
Józef Sliwka
Zosia Lewandowska
Franek Pokorny
dzieci państwa
Nowaków
córkę sąsiadów

Z kim znają się dobrze państwo Piaseccy?

pan Kaczmarek

Państwo Piaseccy znają się dobrze z panem Kaczmarem.

państwo Osińscy
pani Biernacka
siostra kapitana
Bystronia
babka pani Majewskiej
bracia Janka
przyjaciółka Stasi
koledzy szkolni
Władka

Z kim zwykle porównywał pan Cybulski młodszego syna?

starszy syn

Pan Cybulski porównywał młodszego syna ze starszym synem.

kolega syna
syn brata
najlepszy uczeń
w szkole
synowie państwa
Biernackich

Z czym zderzył się ten autobus?

tramwaj

Ten autobus zderzył się z tramwajem.

**pociąg
drugi autobus
samochód
ciężarówka
traktor**

Z jakim oddziałem współdziałał pierwszy pluton czołgów?

**I kompania
piechoty**

Pierwszy pluton czołgów współdziałał z I kompanią piechoty.

**pluton saperów
kompania CKM
batalion strzel-
ców
dywizjon artylerii
bateria ppanc.**

Part II

Instructor:

Suggested words:

Students:

Z czego strzelają żołnierze?

karabiny

Żołnierze strzelają z karabinów.

**karabiny maszy-
nowe
armaty
haubice
moździerze
działa przeciw-
lotnicze
działa przeciw-
pancerne**

**Skąd byli ewakuowani ludzie?
Skąd wrócił Janek?**

Warszawa

Ludzie byli ewakuowani z Warszawy.

**Kraków
Poznań
Radom
Łódź
Wrocław
Lublin
Toruń
miasto
wieś
zagranica**

	Francja Rosja Polska	
Skąd pani Jaworska wysłała list?	poczta	Pani Jaworska wysłała list z poczty.
	dom szpital więzienie areszt Francja Rosja Polska	
Skąd uciekł jeniec?	niewola	Jeniec uciekł z niewoli.
	obóz jeńców obóz pracy przymusowej Berlin Paryż Warszawa Gdańsk Jabłonna	
Skąd ten statek płynie?	Ameryka	Ten statek płynie z Ameryki.
	Europa Gdynia Gdańsk Rosja Francja	
Z czego skoczył Janek?	ławka	Janek skoczył z ławki.
	stół krzesło drzewo statek dach koń biurko	
Z czego zbudowali saperzy most?	pontony	Saperzy zbudowali most z pontonów.
	kamienie drzewo	

Skąd ten pan pochodzi?

Polska

**Ten pan pochodzi
z Polski.**

**Warszawa
Toruń
Poznań
Wieliczka
Łódź
Kraków
Rzym
Mediolan**

**Skąd wybiegi (wyszedł)
Władek?**

dom

**Władek wybiegi z
z domu.**

**szkola
sklep
kino
szpital
magazyn broni
ogród
las**

**Skąd wyruszył oddział
żołnierzy?**

koszary

**Oddział żołnierzy
wyruszył z koszar.**

**miejsce po-
staju
las
kwatery głów-
na
obóz
lotnisko
stanowisko
wyjściowe
do natarcia**

**Skąd wycofały się te
oddziały?**

las

**Te oddziały wycofa-
ły się z lasu.**

**miasto
wieś
pierwsza
linia obro-
ny
wzgórze 315
przyczółek**

**Skąd zatelefonował
(zadzwoił) pan Jaku-
bowski do żony?**

poczta

**Pan Jakubowski zate-
lefonował do żony
z poczty.**

**biuro
fabryka**

	sklep stacja kole- jowa kino areszt	
Z czego Wladek zdaje sobie sprawę?	że jest chory	Wladek zdaje sobie sprawę z tego, że jest chory.
Z czego Wladek nie zdaje sobie sprawy?	że jest późno że nie zdąży na pociąg że może stracić pracę	
Z czego Bolek się cieszy?	prezent	Bolek cieszy się z prezen- tu.
	ta wiadomość pieniądze, które dostał od matki list od narzecz- nej urlop stopnie, które dostał awans na kaprala	

Part III

Instructor:	Suggested words:	Students:
Gdzie zostawili na kilka dni państwo Wiśniewscy córeczkę?	babka	Państwo Wiś- niewscy zosta- wili na kilka dni córecz- kę u babki.
	dziadek ciotka państwo Olszewscy krewni znajomi przyjaciele sąsiedzi	
U kogo odbywały się zebrania?	doktor Kolan- kowski	Zebrania odby- wały się u doktora Kolan- kowskiego.

**U kogo złodziej ukrył
(zostawił) ukradzione
pieniądze?**

**U kogo zameldował się
kapral Ząbek?**

**U kogo zostali (zatrzy-
mali się) państwo Lewan-
dowscy na obiedzie?**

**U kogo zbierała się ro-
dzina Grzybowskich w
święta Bożego Narodzenia?**

**inżynier
Kraszewski
leśniczy
Makowski
państwo Cichoccy
dyrektor fabryki
ksiądz Paciorkow-
ski
komendant milicji
pan Jaworski**

matka

**brat
rodzice
kolega
szwagier
siostra
przyjaciółka
ciotka**

dowódca pułku

**dowódca kompanii
dowódca plutonu
pułkownik
major
kapitan
generał
komendant szkoły**

matka

**brat
państwo Osińscy
krewni
ciotka
przyjaciel
sąsiadka**

dziadek

**Złodziej ukrył
ukradzione pie-
niądze u matki.**

**Kapral Ząbek
zameldował się
u dowódcy puł-
ku.**

**Państwo Lewan-
dowscy zostali
na obiedzie u
matki.**

**Rodzina Grzy-
bowskich zbie-
rała się w
święta Bożego
Narodzenia u
dziadka.**

babka
wuj pana Grzybowskiego
ciotka pani Grzybowskiej
bogaci krewni
przyjaciele

Whenever applicable drill the preposition "z" and "u" requiring students to use personal pronouns.

LESSON 95

Translation
English - Polish

1. During the Second World War, French artillery did not have anti-tank guns, which were capable of piercing the thick armor of German tanks.
2. Units of the Medical Service were quartered on the opposite bank of the river. A heavy workload was awaiting them - the rapid evacuation of the wounded.
3. After a heavy battle, which lasted four days, units of the Third Infantry Division broke the enemy resistance.
4. A reconnaissance patrol dispatched to the enemy rear, penetrated the front line and returned to its company.
5. During the capture of Hill #175 the platoon leader was wounded in the leg by grenade shrapnel, and himself applied a dressing.
6. Units of the Second Infantry Division crossed the river and struck on the enemy flank.

7. After the regimental commander's briefing, the officers returned to their units and issued orders for withdrawal.
8. The infantry attack started with artillery fire support.

LESSON 95

Reading Text

Piotr Kmita jest starszym ogniomistrzem i służy w 12 Pułku Artylerii Lekkiej w Krakowie.

W tym roku po manewrach, Piotr dostał urlop i spędził go w Warszawie, gdzie miał wielu przyjaciół. Po skończonym urlopie Piotr przyszedł na dworzec główny w Warszawie pijany, ponieważ ostatnią noc urlopu spędził na imieninach dawnego kolegi z wojska, Zygmunta Kusia. Państwo Kuś obchodzili imieniny bardzo wesoło i pod koniec imienin wszyscy byli pijani. Na dworcu głównym Piotr obraził kierownika ruchu, który starał się wytłumaczyć Piotrowi, że pociąg już odszedł i Piotr będzie musiał czekać dwie godziny na następny pociąg do Krakowa. Piotr zaczął wyśłać i żądać, żeby kierownik ruchu wpuścił go na peron, bo pociąg na pewno jeszcze tam stoi.

Zrobił on taką awanturę, że kierownik ruchu powiedział, że zatelefonuje na posterunek Wojskowej Służby Wewnętrznej, żeby oni nauczili Piotra, jak trzeba zachowywać się na dworcu. To uspokoiło trochę Piotra i kiedy przyszedł po-

ciąg, wsiadł do wagonu i usiadł w przedziale dla pałących.

W przedziale siedział już jeden pasażer. Okazało się, że pasażer ten był dawnym znajomym Piotra. Nazywał się on Walenty Sroka i podczas okupacji niemieckiej w Polsce sprzedawał razem z Piotrem różne towary na czarnym rynku. Piotr opowiedział Sroce o swoim zejściu z kierownikiem ruchu. Opowiadając, nazywał on kierownika ruchu głupim szczeniakiem, który jest tak bezczelny, że obraża starszych ludzi. Mówił on, że tacy jak ten kierownik ruchu, nie potrafią ocenić ludzi, którzy walczyli za ojczyznę.

Sroka przypomniał Piotrowi, że przecież nie przez cały czas walczyli za ojczyznę, ale i trochę handlowali. Sroka zapytał Piotra, czy pamięta, jak Piotr przewiózł świnie z Grójca do Warszawy podczas okupacji niemieckiej. W tym czasie nie wolno było przywozić mięsa ze wsi do miasta. Na granicy Warszawy stały posterunki niemieckie, które rewidowały wszystkie wozy wjeżdżające do miasta. Piotr włożył na świnie swoje stare ubranie i kapelusz i w ten sposób udało mu się przewieźć świnie do miasta. Na granicy miasta powiedział on żołnierzowi niemieckiemu, że wiezie chorego kolegę do szpitala. Ponieważ w tym czasie było dużo chorych ludzi w Polsce na różne choroby zakaźne, Niemiec nie rewidował wozu i pozwolił wjechać do miasta. Piotr miał szczęście, bo Niemcy nie lubili takich żartów i gdyby znaleźli świnie, zamknęliby Piotra do więzienia.

Questions

1. Jaki stopień wojskowy miał Piotr Kmita?
2. W którym pułku służył Kmita i gdzie stał ten pułk?
3. Co on robił w Warszawie?
4. Kiedy Piotr został wzięty do wojska polskiego?
5. Gdzie Piotr spędził urlop?
6. Na czyich imieninach był Piotr i jak on tam się bawił?
7. W jakim stanie przyszedł Piotr na dworzec?
8. Kogo Piotr obraził na dworcu?
9. Na jaki pociąg spóźnił się Piotr?
10. Dlaczego Piotr wymyślał kierownikowi ruchu?
11. Po kogo chciał zatelefonować kierownik ruchu?
12. Kim był pasażer w wagonie i jak on się nazywał?
13. O czym Piotr opowiedział Sroce?
14. Jak nazywał Piotr kierownika ruchu podczas rozmowy ze Sroką?
15. Co przewiózł Piotr z Grójca do Warszawy?
16. Co robiły posterunki niemieckie na granicy Warszawy?
17. Co Piotr włożył na świnie?
18. Dlaczego Niemiec nie rewidował wozu Piotra?
19. Co mogłoby się stać z Piotrem, gdyby Niemiec zrewidował wóz?

LESSON 95

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. Gdzie był Adam Grzybowski i z kim on rozmawiał?

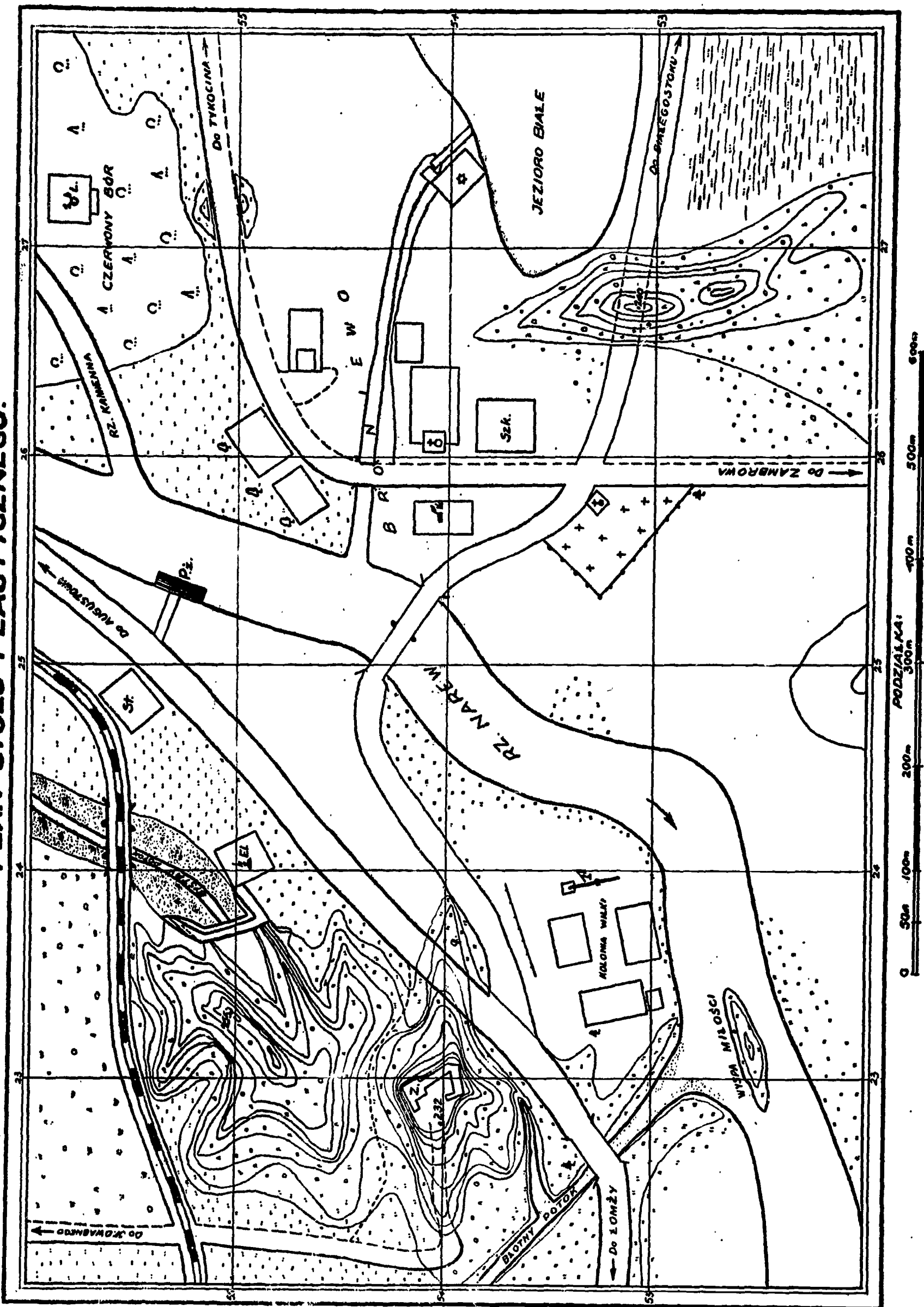
2. Dokąd jechał Grzybowski i gdzie musiał się przesiąść?
3. O jaki pociąg zapytał się Grzybowski?
4. Kiedy odjechał pociąg do Łodzi?
5. Jakie spóźnienie miał pociąg, którym przyjechał Grzybowski do Koluszek?
6. Jak nazwał Grzybowski porządki na kolejach i co na to odpowiedział kierownik ruchu?
7. Czy Grzybowski uspokoił się, czy też dalej kłócił się z kierownikiem?
8. Kogo chciał zawiadomić kierownik ruchu i po co?
9. Co odpowiedział Grzybowski, kiedy usłyszał, że kierownik ruchu chce zawiadomić Wojskową Służbę Wewnętrzną?
10. Z którego peronu odchodził pociąg do Łodzi i o której godzinie?

Part II - General Questions

1. Co ludzie zwykle noszą w kieszeni?
2. Do czego służą kamienie?
3. Proszę opowiedzieć jak wygląda bałagan w domu i co trzeba zrobić, żeby nie było bałaganu?
4. Jak sobie ludzie wyobrażają diabła?
5. Kiedy musimy liczyć się ze słowami i powinniśmy zachowywać się grzecznie?
6. W jaki sposób można obrazić człowieka?
7. Do kogo zwykle mamy pretensję i o co?
8. Skąd ludzie wsiadają do pociągu?

24011 A.L.S. POLISH DEPT.

PLAN STOŁU PLASTYCZNEGO.

9. Z Monterey do Los Angeles nie ma pociągu, który idzie wprost. Co trzeba zrobić po drodze?
10. Czy człowiek który zachowuje się grzecznie, będzie wymyślał przy kobietach?
11. Jakie zajście miał pan w swoim życiu?
12. Jaką władzę ma dowódca kompanii w wojsku?
13. Jaki rząd jest w Stanach Zjednoczonych?
14. Jakiemu stopniowi w artylerii odpowiada stopień sierżanta w piechocie?
15. Jak nazywa się bardzo młody pies?
16. Jakie choroby zakaźne pan zna?
17. Czy pan lubi żarty i jakie?
18. O jakim człowieku mówimy, że jest bezczelny?
19. Czy wpuszczają kogoś do kina bez biletu?
20. Jakie połączenia ma Nowy Jork z Europą?

Part III - Conversational Situation

Państwo Kowalscy i matka pani Kowalskiej poszli na zabawę. Pan Kowalski zobaczył tam piękną blondynkę. Kiedy teściowa pana Kowalskiego zauważyła, że pan Kowalski przygląda się tej dziewczynie, uderzyła go talerzem w głowę. Pan Kowalski bardzo obraził się na teściową i zameldował o tym zajściu na posterunku milicji.

Akcja odbywa się na posterunku policji.

Temat rozmowy: zajście na zabawie.

Osoby: Komendant milicji
świadek
Kowalski
Kowalska
teściowa

LESSON 95

Military Interpreting Practice #9 (based on Map #24011)

1. What is your serial number?

Tu jest mój żeton rozpoznawczy, a mój numer jest OT3215.

2. Where were you captured?

Po wschodniej stronie rzeki, na skrzyżowaniu dróg koło cmentarza.

3. Where did you cross the river?

Rzekę Narew przekroczyłem w miejscu, gdzie jest wyspa.

4. Where were you coming from?

Szedłem z punktu dowodzenia naszego batalionu.

5. Where is the Battalion Command Post located?

Punkt dowodzenia naszego batalionu znajdował się i prawdopodobnie znajduje się jeszcze na wzgórzu 232.

6. Describe the terrain where the Battalion Command Post is located.

Jest tam wzgórze, na którym są stare budynki, w których jest m.p. dowódcy batalionu i część 3-ciej kompanii.

7. What do you mean "part"?

Reszta kompanii spała w namiotach.

8. What is to your right and left as you look to the east?

Na lewo jest wzgórze 255, a dalej na północ linia kolejowa.

9. What important was between these two hills.

10. How do you know this?

W dolinie między tymi wzgó-
rzami, 150 m na zachód od
drogi Łomża-Augustów są
moździerze naszego pułku.
Te moździerze są wstrzela-
ne w most w Broniewie.

11. What did you see on the
road close to the creek
(small river)?

Mój szwagier jest celowni-
czym w drużynie moździerzy
i on powiedział mi o tym.

12. What were they doing?

Tam nie widziałem nikogo,
ale koło Kolonii Wilki wi-
działem saperów.

13. Have a cigarette. Did
you see somewhere any
anti-tank weapons?

Skąd ja mogę to wiedzieć,
tam nie mam żadnego krew-
nego, ale widziałem przez
lornetkę dużo samochodów
ze sprzętem do budowy mos-
tów.

14. Where were they?

Nie, ale słyszałem o czoł-
gach i artylerii samobieź-
nej.

15. Of course.

Czy mogę dostać jeszcze
papierosa?

16. How is it possible?
There is neither forest
nor vegetation there.
It is an open terrain.

Artyleria i czołgi są dob-
rze zamaskowane w rejonie
elektrownia - stacja kole-
jowa.

17. You said that you cros-
sed the river Narew at
the place where there is
an island. At what time
were you there?

To prawda, ale dywizyjny
baon saperów zamaskował dzia-
ła i czołgi siatkami do mas-
kowania.

18. Did you see anybody
in Broniewo?

Na wyspie byłem prawie dwie
godziny, do godziny dziewią-
tej. O dziewiątej saper
przewiózł nas na wschodni
brzeg łodzią gumową.

19. How long were you
waiting there?

Z cywili nie widziałem ni-
kogo. Kiedy czekałem na
nasz patrol, który miał
wracać przez Broniewo zo-
stałem złapany przez was.

Nie wiem, może 20 minut,
a może 30 minut. Nie wiem
dokładnie.

LESSON 95

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. My elder brother married the youngest daughter of
Mr. and Mrs. Balicki.
2. He intends to spend his leave at his mother's place.
3. The agent took the pistol out of his pocket and
started to shoot.
4. Our units had to withdraw from the main line of
defense.
5. This letter was sent from Kraków July 9, 1957.
6. These toys are very light; they are made of paper.
7. Mr. and Mrs. Kaweckie returned with me from the
meeting.

8. We were delighted with that good news.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer the following questions in no less than 50 words:

1. Jakie zajście miał pan w swoim życiu i o co?
2. Jakie żarty pan lubi?

LESSON 95

Vocabulary

bałagan, m. bałaganu, gen. s.	- mess, disorder
bezczelny, bezzelna, bezzelne	- brazen, insolent
diabeł, m. diabła, gen. s.	- devil
dworzec, m. dworca, gen. s.	- large railway station, terminal
handlować, i. (no p.) handluje handluje	- to trade, to deal in
kamień, m. kamienia, gen. s.	- stone
liczyć się ze słowami	- to watch one's language
mieć pretensje	- to be displeased (with) to bear one a grudge, to be angry at
obrażać, i. (obrazić, p.) obrażam obrażę obraża obrazi	- to offend, to hurt feelings

oduczyć (się), p. (oduczać /się/, i.	- to correct, to
oduczę (się)	unteach (to
oduczy (się)	learn not to do
	something)

ogniomistrz, m.	- artillery sergeant
ogniomistrze (nom. pl.)	

połączyć (się), p. (łączyć /się/, i.	- to join, to combine
(+z+instr.)	to unite with
połączę (się)	łączę /się/
połączy (się)	łączy /się/)

pretensja, f.	- claim, title
---------------	----------------

przesiąść się, p. (przesiadać się, i.	- to change seats
przesiadę się	(trains, busses)
przesiadzie się	przesiadam się
	przesiada się)

publiczny, publiczna, publiczne	- public
publicznie	- publicly, in public

rząd, m.	- government,
rządu, gen. s.	administration

szczeniak, m.	- puppy, cub, kid
---------------	-------------------

wewnętrzny, wewnętrzna,	- internal, interior
wewnętrzne	(as adj.)

władza, f.	- authority, power
------------	--------------------

Wojskowa Służba Wewnętrzna	- Military Police
----------------------------	-------------------

wpuścić, p. (wpuszczać, i.+do+gen.	- to admit, to let in
wpuszczę	wpuszczam
wpuści	wpuszcza)

wyjąć, p. (wyjmować, i. + z + Gen.	- to take out, to
wyjmę	wyjmuję
wyjmie	wyjmuję)

wymyślać, i. (zwymyślać, p.	- to abuse, to scold,
wymyślam	to chide
wymyśla	zwymyślam
	zwymyśla)

zachowywać się, i. (zachować się, p.	- to behave
zachowuję się	zachowam się
zachowuje się	zachowa się)

zajście, n.

- incident

zakaźny, zakaźna, zakaźne

- contagious, infectious

żart, m.

- joke, jest

żartu, gen. s.

LESSON 96

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE PREPOSITION O

Part I

o + locative = about

a/

Instructor:

Students:

Ona zawiadomiła męża o śmierci
Cichockiego.

O czym ona zawiadomiła męża?

Ona zawiadomiła
męża o śmierci
Cichockiego.

Instructor:

Profesor dał znać o swoim przyjeździe do Krakowa.
O czym dał znać profesor?

Władek przekonał się o jej zdolnościach.
O czym Władek się przekonał?

Władek ostrzegł kolegów o wysokich cenach we Francji.
O czym Władek ostrzegł kolegów?

Portier w hotelu poinformował Bolka o cenie biletu
do Krakowa.
O czym portier poinformował Bolka?

Basia zupełnie zapomniała o imieninach babki.
O czym Basia zupełnie zapomniała?

Zosia pamiętała o imieninach babki.
O czym Zosia pamiętała?

Profesor zapomniał o zebraniu.
O czym profesor zapomniał?

Karol zapomniał o tym, że dziś jest piątek.
O czym Karol zapomniał?

Sierżant zameldował kapitanowi o położeniu własnym
i nieprzyjaciela.
O czym sierżant zameldował kapitanowi?

Państwo Bednarscy rozmawiali o swoich znajomych.
O kim rozmawiali państwo Bednarscy?

Państwo Bednarscy mówią o cenach nowych samochodów.
O czym mówią państwo Bednarscy?

Panna Cichocka powiedziała rodzicom o swoich zaręczynach.
O czym panna Cichocka powiedziała rodzicom?

Wanda często myśli o swoim narzeczonym.
O kim Wanda często myśli?

Inżynier Górecki wie dużo o budowie mostów.
O czym inżynier Górecki wie dużo?

Stanisław wie o tym, że jutro będzie miał egzamin.
O czym Stanisław wie?

Antoni napisał książkę o lotnictwie polskim.
O czym Antoni napisał książkę?

Antoni przeczytał książkę o lotnictwie polskim.
O czym Antoni przeczytał książkę?

Walczak słyszał o tym wypadku samochodowym.
O czym Walczak słyszał?

b/

Instructor:

Students:

On nie zna przepisów o ruchu drogowym.
Jakich on nie zna przepisów?

On nie zna przepisów o ruchu drogowym.

Instructor:

Słuchaliśmy komunikatu o wypadku samolotowym.
Jakiego komunikatu słuchaliśmy?

On zapisał dane o pacjencie.
Jakie dane on zapisał?

Ona otrzymała informacje o podróży do Polski.
O czym ona otrzymała informacje?

Pułkownik wydał rozkaz o służbie w koszarach.
O czym wydał pułkownik rozkaz?

To jest piosenka o miłości.
O czym jest ta piosenka?

Franek dostał wiadomość o chorobie ojca.
O czym Franek dostał wiadomość?

Profesor Żaba miał wykład o budowie dróg.
O czym profesor Żaba miał wykład?

Czytaliśmy ogłoszenie o poborze do wojska.
O czym czytaliśmy ogłoszenie?

Part II

o + locative = at

Instructor:

Zabawa skończyła się o jedenastej.
O której skończyła się zabawa?

Students:

Zabawa skończyła
się o jedenastej.

Instructor:

Zabawa skończyła się o północy.
Kiedy skończyła się zabawa?

Zabawa skończyła się o świcie.
Kiedy skończyła się zabawa?

Part III

o + accusative = about, for
a/

Instructor:

Students:

Zygmunt nie dba o swój ogród.
O co Zygmunt nie dba?

Zygmunt nie dba
o swój ogród.

Instructor:

Stanisław dba o zdrowie swoich dzieci.
O co Stanisław dba?

Amerykanie walczyli o wolność Polski.
O co Amerykanie walczyli?

Walka o to miasto trwała całą noc.
O co trwała walka całą noc?

Nasze oddziały biją się o most na Wiśle.
O co nasze oddziały biją się?

Córka prosiła ojca o pieniądze na ciastka.
O co córka prosiła ojca?

Student prosił nauczyciela o radę.
O co prosił student nauczyciela?

Andrzej spytał się o szczegóły wypadku.
O co Andrzej się spytał?

On jest oskarżony o pobicie kolegi.
O co on jest oskarżony?

Milicja podejrzewa go o spalenie tych dowodów.
O co milicja podejrzewa go?

Zosia ma pretensje do Basi o rozbicie jej wazonu.
O co ma Zosia pretensje do Basi?

Zosia kłóci się z Basią o to, kto rozbił wazon.
O co Zosia kłóci się z Basią?

Zosia sprzecza się z Basią o to, kto rozbił wazon na
kwiaty.
O co one się sprzeczają?

o + accusative = by
b/

Instructor:

Student:

Jan jest wyższy (niższy)
od Stanisława o jeden
centymetr

O ile Jan jest wyższy
(niższy) od Stanisława?

Jan jest wyższy (niższy)
od Stanisława o jeden
centymetr.

2 - 15 cm.

LESSON 96

Dialog

(The Rifle Company in the Attack)

M.: Mjr. Brunicki, dca baonu.

P.: Por. Kropiwnicki, zastępca dcy kompanii.

M.: Co się u was dzieje? Od godziny nie mamy wiadomości o waszej kompanii.

P.: Panie majorze, melduję, ogień nieprzyjaciela zniszczył antenę naszego radia.

M.: Więc mówcie, co się dzieje?

P.: Kompania "L" wykonała natarcie na wzgórze Ślepe o 16.30.

M.: Czy uchwyciliście wzgórze?

P.: Tak jest, ale straciliśmy około jednej trzeciej stanu kompanii.

M.: Czy kompania będzie mogła przeprowadzić natarcie na wzgórze Łyse?

P.: Dowódca kompanii chce nacierać; nasz wysunięty obserwator trzyma wzgórze pod ostrzałem. Tylko cekaemom brak amunicji taśmowanej.

M.: Natychmiast dostaniecie uzupełnienie w ludziach, amunicję i radio. Nie przerywać ognia na wzgórze!

P.: Na punkcie opatrunkowym jest dużo rannych.

M.: Helikoptery zabiorą ich, a dowódca kompanii dostanie do dyspozycji pluton czołgów.

P.: Tak jest, panie majorze! Tylko prędko, bo nieprzyjaciel wykorzysta sytuację i będzie przeciwnacierał.

M.: Niech pan zamelduje dowódcy kompanii, że za wszelką cenę musi odeprzeć nieprzyjaciela i uchwycić wzgórze Łyse!

LESSON 96

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION O

Examples when the preposition o with the locative case is rendered in English by about, on, of in the sense of concerning a person or a thing:

Rozmawialiśmy <u>o</u> Kowalskim.	- We were talking <u>about</u> Kowalski.
Mieliśmy wykład <u>o</u> Sienkiewicz.	- We had a lecture <u>on</u> Sienkiewicz.
On powiedział mi <u>o</u> swojej pracy.	- He told me <u>of</u> his work.

Examples when the preposition o with the locative case is rendered in English by at:

Zabawa u Kowalskich zacznie się <u>o</u> piątej.	- The party at Kowalskis' will start <u>at</u> five.
Pociąg przyszedł <u>o</u> północy.	- The train arrived <u>at</u> midnight.
On wstał <u>o</u> świcie.	- He got up <u>at</u> dawn.

Examples when the preposition o with the accusative case is rendered in English by by:

Ten dom jest dłuższy <u>o</u> metr od mojego domu.	- This house is longer <u>by</u> a meter than my house.

The verb prosić - to ask for, to request and pytać - to ask about, to inquire, require the use of the preposition o with the accusative case,

e.g.:

On prosił o pomoc.

- He asked for help.

On pytał się o pani zdrowie.

- He asked about your health.

Note the idiomatic expression:

O co chodzi?

- What is it all about?

O co panu chodzi?

- What are you driving at?
What do you mean?

Following are examples of verbs requiring the preposition o with the accusative case:

On dba o zdrowie.

- He cares about his health.

Oni walczą o wolność.

- They fight for freedom.

Oni biją się o wolność.

- They fight for freedom.

Oni sprzecniają się o pieniądze.

- They argue about money.

Oni kłócą się o pieniądze.

- They quarrel about money.

Ona oskarża go o zabicie dziecka.

- She accuses him of killing the child.

Ona podejrzewa go o zabicie dziecka.

- She is suspecting him for killing the child.

Bolek ma pretensje do Władka o przejechanie jego psa.

- Bolek is angry at Władek for running over his dog.

The preposition o is used in an idiomatic expression o ile - as far as, if, in case, by how much,

e.g.:

O ile wiem, to on jest starszy od niej.

- As far as I know he is older than she.

O ile będę miał pieniądze, kupię ten samochód.

- If I have money, I will buy this car.

O ile nie będzie mnie w domu, proszę zadzwonić do biura.

- In case I will not be at home, please phone to the office.

O ile twój dom jest droższy od mojego?

- By how much is your house more expensive than mine?

LESSON 96

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
O kim sądzi pan Adamski, że jest zdolny?	pan Kowalski	Pan Adamski sądzi o panu Kowalskim, że jest zdolny.
O kim myśli pan Adamski, że jest zdolny?	ten amerykański oficer ten polski profesor ten młody inżynier dowódca pułku ten francuski generał brat pani Lewandowskiej nowy szef kompanii	
O czym zawiadomiła pani Karpińska męża?	pożar sklepu	Pani Karpińska zawiadomiła męża o pożarze sklepu.
O czym dała znać mężowi pani Karpińska? O czym poinformowała męża pani Karpińska?	choroba córki wypadek samochodowy katastrofa kolejowa kradzież drzewa ślub brata pogrzeb teściowej śmierć matki	
O kim on zapomniał?	matka	On zapomniał o matce.
O kim on przypomniał sobie? O kim on pamiętał?	rodzice brat dziadek babka córka przyjaciel wnuczka	

O czym on myśli?

dobry obiad

On myśli o dobrym obiedzie.

O czym on rozmawia?

O czym on mówi?

nowy samochód
kupno domu
wycieczka do Paryża
wesele siostry
prezent dla matki
nalot na Warszawę
ewakuacja jeńców

O czym zameldował
sierżant dowódcy
kompanii?

natarcie nieprzy-
jaciela

Sierżant zameldo-
wał dowódcy kom-
panii o natarciu
nieprzyjaciela.

nalot bombowców
wysadzenie mostu
wykonanie rozkazu
wypadek samochodowy
zajęcie stanowisk
nieprzyjaciela
sforsowanie rzeki
rozpoznanie terenu

O czym pisał pułkownik
Jabłoński?

obrona Warszawy

Pułkownik Jabłoń-
ski pisał o obro-
nie Warszawy.

O czym czytał pułkow-
nik Jabłoński?

O czym uczył się puł-
kownik Jabłoński w
Wyższej Szkole Wojsko-
wej?

organizacja Wojska
Polskiego
współdziałanie
artylerii z
innymi rodzajami
broni
działa samobieżne
artyleria przeciw-
lotnicza
ewakuacja tyłów
organizacja broni
pancernej
uzbrojenie piechoty

O czym jest ta wia-
domość?

pożar fabryki

Ta wiadomość jest
o pożarze fabryki.

O czym jest ten meldunek?
O czym jest ta informacja?

nalot bombowców
zdobycie Berlina
zniszczenie mostu
zajęcie Warszawy
przeprawa przez rzekę
wypadek kolejowy
śmierć generała

O czym są te przepisy?

ruch drogowy

Te przepisy
są o ruchu
drogowym.

O czym jest ten wykład?

strzelanie z dział
porządek w koszarach
służba wartownicza
gaszenie pożaru
czyszczenie broni
obrona przeciwlot-
nicza

O czym jest ten rozkaz
dzienny?

awanse

Ten rozkaz
dzienny jest
o awansach.

O czym jest ten komu-
nikat?

zdobycie miasta
zajęcie ważnego
przyczółka
mostowego
wygrana bitwa
koncentracja wojsk
nalot na Niemcy
rozpoczęcie natarcia
zniszczenie sił
nieprzyjaciela

Part II

Instructor:

O której zaczyna się
ten film?

8.30

O której skończył się
wykład?

Students:

Ten film za-
czyina się o
ósmej.

Instructor:

Students:

O której będzie odprawa? 8.30
9.45
O której Andrzej
będzie w biurze? 5.15
4.30
3.00
Kiedy Bolek ma przyjść
do Kowalskich? 3.30

Kiedy doktor Wolski
zaczyna przyjmować
pacjentów?

O której odjeżdża
pociąg do Warszawy? 22.40
13.33
18.05
Kiedy ten pociąg
będzie w Krakowie? 23.30
12.20
15.25

O której ten pociąg
będzie przejeżdżał
przez Nisko?

O której zaczęło się
natarcie?

świt
północ

Kiedy zaczęło się
bombardowanie?

3.17
2.38

Kiedy artyleria otwo-
rzyła ogień?

18.02
19.00
21.10

Kiedy wyruszył
patrol?

10.15
9.00

O której wystarto-
wały nasze bombowce?

Pociąg do Warsza-
wy odjeżdża o dwu-
dziestej drugiej
czterdzieści.

Natarcie zaczęło
się o świcie.

Part III

O co dba Janek?

zdrowie

Janek dba o
zdrowie

dom
gospodarstwo
bydło
konie
traktor

O kogo dba pan Lewan-
dowski?

stary pies
drób

rodzice

Pan Lewandow-
ski dba o ro-
dziców.

O co jest oskarżony
w sądzie Władek?

pracownicy
dzieci
bracia
córki
robotnicy
urzędnicy
dziadek

zabicie człowieka

Władek jest
oskarżony w
sądzie o za-
bicie czło-
wieka.

O co podejrzewają
Władka?

spalenie domu
zniszczenie toru
kolejowego
wysadzenie mostu
przejechanie
dziecka
pobicie kolegi
szybka jazda

O co prosił ten czło-
wiek?

pieniądze

Ten człowiek
prosił o
pieniądze.

O co kłóci się pan Bąk
z sąsiadem?

chleb
obiad
ubranie
przepustka
podwiezienie do
miasta
urlop
kwatery

granica pola

Pan Bąk kłóci
się z sąsia-
dem o granicę
pola.

O co sprzecza się pan
Bąk z sąsiadem?
O co ma pretensję pan
Bąk do sąsiada?

droga przez łąkę

hałas, który robią dzieci
pieniądze
każda mała rzecz
palenie odpadków w ogrodzie

Whenever applicable drill the preposition "O" requiring
Students to use personal pronouns.

LESSON 96

Translation English-Polish

1. I have many friends (acquaintances) of European descent.
For instance, Mary's mother is a Frenchwoman and her
father a Russian. Barbara's parents are German. John's
father is a Hungarian and his mother a Pole. Joseph's
grandfather was a Pole and his grandmother was a Russian.
2. About 5000 graduate engineers and many male workers and
female workers who arrived from Russia built a large
building in the center of Warsaw. It is a gift from the
Soviet Union to Poland. This building is 30 stories high
and has 2,300 rooms.
3. In 1945 General Dwight D. Eisenhower visited Poland.
General Eisenhower said that Warsaw was the most war-
damaged city he had seen.
4. Gdańsk was completely destroyed during the Second World
War. In the whole city only a few houses had not been
damaged.

5. Most of the members of our organization are working women; doctors, teachers, representatives and agents of large corporations, etc.
6. In all Polish towns people stand in line in front of the stores. One must wait in line in order to buy food, clothing, etc.
7. In Praga, a suburb of Warsaw, there is a street called Washington Boulevard.
8. In Poland nearly all the stores are state owned and they always lack merchandise. On the free market one can buy some American goods but the prices are very high. A pack of cigarettes costs one dollar and a pair of stockings eight dollars.

LESSON 96

Reading Text (Kompania piechoty w natarciu)

Kompania "L", która zajmowała pozycje na wzgórzach Jabłonkowskich, miała następnego dnia rano przeprowadzić natarcie. Pierwszym przedmiotem natarcia kompanii "L" było wzgórze "Ślepe", a następnym wzgórze "Łyse." Lewym sąsiadem kompanii "L" była kompania "K", a prawym drugi batalion tego samego pułku.

Kompania "L" składała się z trzech plutonów strzeleckich, każdy w sile 40 ludzi i plutonu broni towarzyszącej. Pluton broni towarzyszącej był wyposażony w moździerz kal.60 mm i działka bezodrzutowe kal.57 mm. Dowódcą kompanii "L" był kpt. Kowalski.

Kpt. Kowalski miał do swej dyspozycji pluton czołgów średnich z pułkowej kompanii czołgów i mały oddział saperów. Natarcie kompanii "L" było wspierane ogniem artylerii dywizyjnej i pułkowej kompanii ciężkich moździerzy.

Przed rozpoczęciem natarcia własne lotnictwo zbombardowało pozycje nieprzyjaciela, a następnie artyleria dywizyjna i moździerze otworzyły ogień. Po tym przygotowaniu lotniczym i artyleryjskim o godz. 8.30 kompania "L" ruszyła do natarcia ze swoich pozycji na wzgórzach Jabłonkowskich. Pierwszy pluton kompanii "L" nie mógł posuwać się naprzód, bo był przyduszony ogniem CKM-ów i moździerzy, które nie zostały poprzednio zlikwidowane. Po zlikwidowaniu tych punktów oporu przez moździerze zaczął się szturm piechoty na wzgórze Ślepe. Mimo dość silnego oporu ze strony nieprzyjaciela wzgórze Ślepe zostało zdobyte. Po zdobyciu wzgórza Ślepego artyleria i moździerze przeniosły swój ogień na wzgórze Łyse, które było drugim przedmiotem natarcia. Po uzupełnieniu amunicji i strat w ludziach i sprzęcie, kompania "L" ruszyła do natarcia na wzgórze Łyse. Po natarciu na to wzgórze, czołgi mogły już dać bezpośrednie wsparcie, bo saperzy roz-

minowali drogę dla czołgów przez pole minowe. Kiedy piechota doszła na odległość szturmową, jednostki wspierające przerwały ogień. Zaczęła się walka wręcz. Drugi pluton kompanii "L", posuwał się szybciej niż kompania "K", która była na lewym skrzydle. W ten sposób powstała luka. Nieprzyjaciel wykorzystał tę sytuację i zaczął przeciwnać. Trzeci pluton, który był w odwodzie, został wprowadzony do walki. Kompanii "L" udało się odeprzeć przeciwnatarcie nieprzyjaciela i zdobyć wzgórze Łyse. Po zdobyciu wzgórza Łysego, kompania "L" zorganizowała obronę tego wzgórza na wypadek przeciwnatarcia.

Questions

1. Kiedy kompania "L" miała przeprowadzić natarcie?
2. Jakie były przedmioty natarcia kompanii "L"?
3. Jakie oddziały były na prawo i na lewo od kompanii "L"?
4. Z czego składała się kompania "L"?
5. W co był wyposażony pluton broni towarzyszącej?
6. Jakie oddziały miał kpt. Kowalski do swojej dyspozycji?
7. Kiedy lotnictwo zbombardowało pozycje npla?
8. Kiedy kompania "L" ruszyła do natarcia?
9. Gdzie znajdowały się pozycje kompanii "L"?
10. Dlaczego pierwszy pluton nie mógł posuwać się naprzód?
11. Z czego składał się punkt oporu zlikwidowany przez moździerz kompanii "L"?
12. Czy kompania "L" łatwo zdobyła wzgórze Ślepe?

13. Co zrobiła artyleria po zdobyciu przez kompanię "L" wzgórza Ślepego?
14. Co uzupełniono w kompanii "L" przed natarciem na wzgórze Łyse?
15. Jakie zadanie wykonali saperzy przed atakiem na drugi przedmiot natarcia?
16. Co saperzy umożliwili czołgom?
17. Kiedy jednostki wspierające przerwały ogień?
18. Ile kompanii piechoty brało udział w natarciu na wzgórze Łyse?
19. Między jakimi oddziałami powstała luka?
20. Co i w jaki sposób wykorzystał nieprzyjaciół?
21. Dzięki czemu udało się kompanii "L" odeprzeć przeciwnatarcie nieprzyjaciela?
22. Czego spodziewało się dowództwo kompanii "L" po zdobyciu wzgórza Łysego?

LESSON 96

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co zapytał major Brunicki porucznika Kropiwnickiego?
2. O czyjej kompanii nie miał dowódca batalionu wiadomości?
3. Co zniszczył ogień nieprzyjaciela?
4. Kiedy i na co wykonała kompania "L" natarcie?

5. Jakie straty miała kompania podczas natarcia na wzgórze Ślepe?
6. Czy wzgórze Ślepe zostało uchwycone?
7. Kto chce nacierać na wzgórze Łyse?
8. Kto trzyma wzgórze Łyse pod ostrzałem?
9. Czego brak jest cekaemom?
10. Co dostanie kompania "L"?
11. Jaki rozkaz dostała kompania "L" od dowódcy batalionu?
12. Kto zabierze rannych z punktu opatrunkowego?
13. Co dowódca kompanii dostanie do dyspozycji?
14. Dlaczego porucznik Kropiwnicki radził majorowi Brunickiemu spieszyć się?
15. Co musi zameldować por. Kropiwnicki dowódcy kompanii?

Part II - General Questions

1. Co dobrze jest mieć, żeby radio lepiej grało?
2. Czym często wywozi się rannych z pola bitwy?
3. Do jakich zadań wojsko używa helikopterów?
4. Jak nazywamy żołnierza, którego zadaniem jest obserwowanie ruchów nieprzyjaciela?
5. Dokąd sanitariusze noszą rannych z pola bitwy?
6. Co powinno zrobić dowództwo pułku, gdy w oddziałach brak jest broni i amunicji?
7. Proszę powiedzieć innymi słowami: "Zdobyliśmy wzgórze 53."
8. Jak nazywamy pociąg, którym się jedzie z jednego miasta do drugiego bez przesiadania po drodze?

9. Co ma zwykle do dyspozycji dowódca pułku w czasie wojny?
10. W jaki sposób saperzy organizują przeprawę przez rzekę?
11. W jaki sposób patrol rozpoznawczy wykorzystuje teren, aby bezpiecznie zbliżyć się do linii npla?
12. Kto zakłada taśmę amunicyjną do karabinu maszynowego?
13. W co powinien być wyposażony pułk piechoty podczas wojny?
14. Jakie jest zadanie wysuniętego obserwatora?
15. Kto pracuje na punkcie opatrunkowym?

Part III - Conversational Situation

Dowódca I baonu 19 p.p. ma odprawę z dcami kompanii "L" i kompanii "K". Kompanie "L" i "K" mają następnego dnia rano przeprowadzić natarcie na wzgórza Łyse i Ślepe. Następnie dca kompanii "L" ma odprawę z dcami I i II plutonu.

Osoby: Dca I baonu	- Major Filipkowski
Dca komp. "L"	- Kapitan Wicherek
Dca komp. "K"	- Kapitan Burian
Dca I plutonu	- Porucznik Boski
Dca II plutonu	- Porucznik Łopuszański

LESSON 96

Military Interpreting Practice #10

1. What is your name and rank?
Nazywam się Laskowski i
jestem kapralem.
2. What is your unit?
Pluton CKMów i Broni To-
warzyszającej, 1 kompania
strzelecka, 4 pułk strzel-
ców.
3. How many men are in your
Weapons Platoon?
22 szeregowych i jeden
oficer.
4. How many machine guns do
you have?
Tylko dwa, bo jeden mu-
sieliśmy wysłać do napra-
wy.
5. What caliber are your
machine guns?
7,62 mm.
6. Describe it. What is its
length and how much does
it weigh?
Długość jest około 46 cali
i waży 30 funtów. Można
strzelać z niego 300 do
400 pocisków na minutę.
7. How many mortars do you
have in your platoon?
Tylko jeden.
8. What is the caliber?
82 mm.
9. How many men are in your
machine gun squad and what
are their jobs and ranks?
Pięciu:
dowódca drużyny - sierżant,
celowniczy - to właśnie ja,
drugi celowniczy - szerego-
wiec,
dwóch amunicyjnych - obaj
szeregowcy.
10. Your machine guns are loca-
ted at this point near this
crossroads. How was your
position chosen?

11. Where did you get your ammunition?

Dowódca plutonu, porucznik Orłowski, wybrał je. Miał on jakąś kartkę papieru, na którą często patrzył. Ten papier był pewno przysłany z dowództwa batalionu lub pułku. Było tam pełno linii i kółek. W niektórych kółkach był numer naszego batalionu.

12. How many trucks does your platoon have?

Zdaje mi się, że z batalionowego punktu zaopatrzenia.

13. What kind of engine do these trucks have?

Pluton miał przydzielone dwie ciężarówki. Używają ich zwykle drużyny moździerzy.

14. How fast will they go?

Czterocylindrowe silniki.

15. Where is your company located in relation to the point where you were captured?

Nie wiem. Kierowcom nie wolno było przekraczać szybkości 40 kilometrów na godzinę na szosach.

16. Were there mines in front of the positions of your platoon?

Żeby dojść do m.p. kompanii od skrzyżowania dróg, na którym wzięliście mnie do niewoli, trzeba pójść 4 kilometry w kierunku wschodnim do mostu drewnianego, przejść ten most, za mostem skręcić w prawo. M.p. dowództwa kompanii znajduje się 100 metrów od mostu.

Nie, ale miny były przed lewym skrzydłem naszej kompanii.

LESSON 96

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Let me know about the date of her arrival.
2. I informed him about the capture of our forward positions.
3. Our union is fighting for higher wages and better social insurance.
4. Our secret agents brought us interesting data about the enemy's new helicopters.
5. I don't even want to hear about him.
6. The enemy units retreated so fast that they forgot about their forward observer and left him wounded on Hill 53.
7. We heard an interesting lecture about the man who wrote a book on atomic weapons.
8. Cichocki is not a good husband, he quarrels with his wife about everything.
9. I just found out about the new instructions on (about) saluting officers by the POWs.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer the following questions in no less than 50 words:

1. W jakich okolicznościach używa się helikopterów, a w jakich samolotów?

2. Jakie jest zadanie obserwatora artyleryjskiego w czasie bitwy?

LESSON 96

Vocabulary

antena, f.	- antenna
bezpośredni, bezpośrednia, bezpośrednie	- direct, immediate
bezpośrednio	- directly
dyspozycja, f.	- disposal, order
helikopter, m. helikoptera, gen. s.	- helicopter
luka, f.	- gap, breach
odeprzeć, p. (odpierać, i. odeprę odpieram odeprze odpiera)	- to repel, to beat off, to resist
odparłem (past) odpierałem (past)	
odparcie (verbal noun)	
organizować, i. (zorganizować, p. organizuję zorganizuję organizuje zorganizuje)	- to organize
ostrzał, m. ostrzału, gen. s.	- strafing, fire, shooting
poprzedni, poprzednia, poprzednie	- previous, former, precedent
poprzednio	- previously, formerly
powstawać, i. (powstać, p. powstaje powstanę powstaje powstanie)	- to arise, to rebel, to form, to come into existence
pozycja, f.	- position

przeciwnacierać, i. przeciwnacieram przeciwnaciera	(przeciwnatrzyć, p. przeciwnatrę przeciwnatrze)	- to counterattack
przeciwnacierałem (past)	przeciwnatarłem (past)	
przeciwnatarcie (verbal noun)		- counterattack
przeprowadzić, p. przeprowadzę przeprowadzi	(przeprowadzać, i. przeprowadzam przeprowadza)	- to carry out, to carry through, to complete, to con- duct
punkt opatrunkowy		- aid station
taśma (amunicyjna), f. taśm, gen. pl.		- (cartridge) belt,
taśmowana amunicja		- feed belt ammuni- tion
uzupełnić, p. uzupełnię zupełni	(uzupełniać, i. uzupełniam uzupełnia	- to supply an equi- valent for, to re- place, to stock anew
wprowadzić, p. wprowadzę wprowadzi	(wprowadzać, i. wprowadzam wprowadza	- to introduce, to bring into, to usher
wykorzystać, p. wykorzystam wykorzysta	(wykorzystywać, i. wykorzystuję wykorzystuje)	- to take advantage of, to avail one- self of, to impose upon
wyposażyć, p. wyposażę wyposaży	(wyposażać, i. wyposażam wyposaża	- to equip, to furnish
wysunięty, wysunięta, wysunięte		- forward (as adj)
za wszelką cenę		- at any price.

LESSON 97

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE
PREPOSITION PO

Part I po + loc.

a/ po = all over, about, in, along

Instructor:

Ludzie chodzą po ulicy.
Po czym ludzie chodzą?

Students:

Ludzie chodzą
po ulicy.

Instructor:

On chodzi po pokoju.
Po czym on chodzi?
Bolek chodzi po korytarzu.
Po czym chodzi Bolek?
Kot chodzi po dywanie.
Po czym chodzi kot?
Tam nie wolno chodzić po trawnikach.
Po czym tam nie wolno chodzić?
Tu wolno chodzić tylko po drózkach (ścieżkach).
Po czym wolno tu chodzić?
Oni chodzą po peronie.
Po czym oni chodzą?
On chodzi po chodniku.
Po czym on chodzi?
On chodzi po jezdni zamiast po chodniku.
Po czym on chodzi?
Pasażerowie chodzą po pokładzie.
Po czym pasażerowie chodzą?
Studenci chodzą po parku.
Po czym studenci chodzą?
Dzieci biegają po ogrodzie.
Po czym dzieci biegają?
Autobusy jeżdżą po mieście.
Po czym jeżdżą autobusy?

b/ po = after, past

Instructor:

On pójdzie do szkoły po śniadaniu.
Kiedy on pójdzie do szkoły?

Students:

On pójdzie do

szkoły po śniadaniu.

Instructor:

My wróciliśmy do domu kwadrans po siódmej.
Kiedy wróciliśmy do domu?
Ona zachorowała po zjedzeniu tej szynki.
Kiedy ona zachorowała?
Po zapłaceniu rachunku wyszliśmy z restauracji.
Kiedy wyszliśmy z restauracji?
Mąż wrócił do domu po żonie.
Po kim wrócił mąż do domu?

c/ po = on

Instructor:

Students:

To kino jest po prawej stronie
ulicy.
Gdzie jest to kino?

To kino jest po pra-
wej stronie ulicy.

Instructor:

Poczta jest po lewej stronie ulicy.
Gdzie jest poczta?
Po tej stronie drogi jest kościół, a po tamtej
stronie jest cmentarz.
Gdzie jest kościół, a gdzie jest cmentarz?
Po obu stronach drogi rosną drzewa.
Gdzie rosną drzewa?

d/ po (distributive)

Instructor:

Students:

Każdy student dostał po jednej
książce.
Po ile książek dostał każdy
student?

Każdy student do-
stał po jednej
książce.

Part II po + acc.

a/ distributive

Instructor:

Students:

Każdy student dostał po dwie
książki.
Po ile książek dostał każdy
student?

Każdy student do-
stał po dwie książki.

Instructor:

Każdy student dostał po pięć książek.
Po ile książek dostał każdy?
On sprzedaje kartofle po trzy złote za kilo.
Po ile on sprzedaje kartofle?
Walczak kupuje jajka po dziesięć złotych za tuzin.
Po ile Walczak kupuje jajka?

b/ po = for

Instructor:

Students:

On poszedł po doktora.
Po kogo on poszedł?

On poszedł po
doktora.

Instructor:

On poszedł do sklepu po chleb.
Po co on poszedł do sklepu?
On pojechał na stację po walizki.
Po co on pojechał na stację?
Ona zatelefonowała po księdza.
Po kogo ona zatelefonowała?
Władek zadzwonił po taksówkę.
Po co Władek zadzwonił?
On zgłosił się do biura po świadectwo.
Po co on zgłosił się do biura?

c/ po = in

Instructor:

Students:

Ci studenci mówią po polsku.
W jakim języku mówią ci studenci?
(Po jakiemu mówią ci studenci?)

Ci studenci mó-
wią po polsku.

Instructor:

Ten nauczyciel pisze po włosku.
W jakim języku ten nauczyciel pisze?
Ci studenci czytają po rosyjsku.
W jakim języku ci studenci czytają?

d/ ennumerative

Instructor:

Dlaczego Stefan nie pojechał do Nowego Jorku?

Stefan nie pojechał do Nowego Jorku, bo po pierwsze nie ma czasu, a po drugie nie ma pieniędzy.

Dlaczego Stefan nie pojechał do Nowego Jorku?

Dlaczego on nie kupił tego samochodu?

On nie kupił tego samochodu, bo po pierwsze ten samochód jest za duży, po drugie jest on za drogi, a po trzecie jest za stary.

Dlaczego on nie kupił tego samochodu?

Students:

Stefan nie pojechał do Nowego Jorku, bo po pierwsze nie ma czasu, a po drugie nie ma pieniędzy.

Dialog
(Preparing dinner)

K.: pani Karpińska, matka

W.: pani Wolańska, córka pani Karpińskiej

K.: O Boże! Już jest po dziesiątej. Muszę zaraz iść na targ.

W.: Nie zapomnij wstąpić także do rzeźnika po mięso na befsztyki. Kowalscy dziś przyjdą na obiad. Oni bardzo lubią befsztyki.

K.: Wiem o tym. Gdzie jest bańka na mleko i koszyk? Zawsze gdzieś je tak stawiasz, że nigdy nie mogę znaleźć.

W.: Tutaj są. Ja tymczasem muszę wyrobić ciasto na babkę. Kiedy mam posolić ciasto?

K.: Posól je po dodaniu jajek. Obierz także kartofle i pokraj je. Damy smażone kartofle do befsztyków.

W.: Musimy się spieszyć, bo Kowalscy przyjdą o drugiej.

K.: Kiedy skończysz wyrabiać ciasto, nakryj do stołu. Weź ten obrus i zastawę stołową, które dostałam jako prezent ślubny.

W.: Dobrze. Zagotuję także wodę w czajniku. Napijemy się herbaty po twoim powrocie z miasta.

K.: Doskonale. Postaram się wrócić jak najprędzej do domu, żeby ci pomóc ugotować obiad.

LESSON 97

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION PO

Part I po + loc.

The preposition po with the locative case is used in the sense of all over, about, in, along,

e.g.:

Dzieci biegały <u>po</u> ogrodzie.	- The children were running <u>about</u> the garden.
Jeździłem <u>po</u> całej Polsce.	- I rode <u>all over</u> Poland.
Chodziliśmy <u>po</u> polach.	- We walked <u>in</u> the fields.

The preposition po with the locative case is used in the sense of after, past,

e.g.:

<u>Po</u> ich wyjściu zacząłem czytać książkę.	- <u>After</u> they had gone out I started to read a book.
Wrócę do domu <u>po</u> piątej.	- I will return home <u>after</u> five.
Wrócę do domu kwadrans <u>po</u> piątej.	- I will return home quarter <u>past</u> five.
<u>Po</u> panu.	- <u>After</u> you. (Expression of courtesy)

The preposition po with the locative case is used in the sense of position. It is rendered in English by on,

e.g.:

<u>Po</u> obu stronach ulicy.	- <u>On</u> both sides of the street.
<u>Po</u> tej stronie drogi.	- <u>On</u> this side of the road.

The preposition po with the locative case is used in the sense of distributing objects (or people) among several persons and giving one object to each,

e.g.:

Dałem dzieciom po jednym jabłku.

- I gave the children one apple each.

When distributing more than one object to each, po require the accusative case,

e.g.:

Dałem dzieciom po dwa jabłka.

- I gave the children two apples each.

Part II po + acc.

The preposition po is used with the accusative case in the sense of bringing back with one, or fetching. Po is rendered in English by for,

e.g.:

On przyszedł po książkę.

- He came for the book.

On zatelefonował po doktora.

- He phoned for the doctor.

The preposition po is used in the sense of to speak, to write in a language,

e.g.:

On mówi po polsku.

- He speaks Polish.

Ona pisze po polsku.

- She writes in Polish.

The preposition po with the accusative case is used when enumerating,

e.g.:

po pierwsze
po drugie

- in the first place, first
- second, secondly, in the second place

Note that the neuter form of the ordinal numeral is used:

Po pierwsze nie mam pieniędzy,
a po drugie nie mam czasu.

- First, I don't have
money; secondly, I
have no time.

LESSON 97

Structural Drill

Part I

Instructor:
a/
Ja lubię chodzić
po trawie.
A po czym pan lubi
chodzić?

Suggested words:

trawa

Students:

Ja lubię chodzić
po trawie.

śnieg
podłoga
kamienie
kwiaty
las

Nie wolno chodzić
po tym pokoju.
Po czym nie wolno
chodzić?

pokój

Nie wolno chodzić
po tym pokoju.

b/
Ja chcę iść do miasta
po śniadaniu.
Kiedy pan chce iść do
miasta?

Ja chcę iść do
miasta po śniada-
niu.

obiad
kolacja
lekcja
kino

Ja wróciłem do domu
po pierwszej.
Po której pan wrócił
do domu?

1

Ja wróciłem do domu
po pierwszej.

(Use V.A.-
clock)

1 - 12

c/
Ci uczniowie dostali
po jednym ołówku.
Po ile ołówków dostali
tamci uczniowie?

1

Tamci uczniowie do-
stali po jednym
ołówku.

1 - 20

W każdym pokoju spało
po dwóch żołnierzy.
Po ilu żołnierzy spało
w każdym pokoju?

2

W każdym pokoju spa-
ło po dwóch żołnierzy.

1 - 10

Do pracy przyjmowano
po pięć kobiet.
Po ile kobiet przyj-
mowano do pracy?

5

Do pracy przyjmowa-
no po pięć kobiet.

10 - 20

d/
Szofer pojechał do
miasta po ojca.
Po kogo pojechał
szofer?

ojciec

Szofer pojechał do
miasta po ojca.

matka
siostra
córka
brat
dzieci
babka
żołnierz
ksiądz

Ja idę do sklepu po
chleb.
Po co pan idzie do
sklepu?

chleb

Ja idę do sklepu po
chleb.

cukier
mąka
masło
czajnik
koszyk
obrus

	walizka ubranie koszula zegarek zastawa stołowa	
3/ Ja mówię po polsku. Jakim językiem pan mówi?	polski	Ja mówię po polsku.
	angielski francuski niemiecki włoski rosyjski	
4/ Ja wszedłem do pokoju po panu Kowalskim. Po kim pan wszedł do pokoju?	pan Kowalski	Ja wszedłem do po- koju po panu Kowal- skim.
	pan Cichozi " Walczak " Jankowski pani Walczak " Nowak " Zareba państwo Kowalscy " Jóźwiakowie	
5/ Ja mieszkam po lewej stronie ulicy. Po której stronie pan mieszka?	lewa	Ja mieszkam po lewej stronie ulicy.
	prawa druga ta południowa północna	

Part XI

Change the following statements using preposition po plus verbal nouns:

Napisawszy list wyszedłem do kina. Po napisaniu listu wy-
 Zjadłszy śniadanie pojechałem do pracy. szedłem do kina.
 Przeczytawszy gazetę poszedłem spać.
 Zameldowawszy się u dowódcy poprosiłem go o przepustkę.

Załatwiwszy wszystkie sprawy w mieście wróciłem do domu.
Zatelefonowawszy do kolegi zapisałem sobie jego dokładny adres.

Wypiwszy dwa kieliszki wódki wróciłem do domu.
Wprowadziwszy się do nowego domu zaczęliśmy pracować w ogrodzie.

Skreściwszy na prawo zauważyłem duży budynek.
Poradziwszy się lekarza wyjechałem na wakacje.
Zapłaciwszy wszystkie rachunki zauważyłem, że zostało mi tylko 5 złotych.

Powitawszy delegację rozpoczęliśmy obrady.
Odebrawszy jeńcom broń zaprowadziliśmy ich do namiotów.
Otrzymawszy wypłatę poszedłem do miasta.
Zaaresztowawszy złodzieja zaprowadziłem go na posterunek milicji.

Whenever applicable drill the preposition "po" requiring Students to use personal pronouns.

LESSON 97

Translation English-Polish

1. He went to the post office in a suburb of Warsaw.
2. The engineers were laying mines in the no man's land.
3. Warsaw is located to the south of Gdynia, and to the northeast of Cracow.
4. For my nameday, I received a very nice cigarette box from the owner (female) of that store on the corner of Mickiewicz and Słowacki Streets.
5. My grandson did not like the toy which his aunt gave him, so I will exchange it for a book.

6. ~~Mrs.~~ Kucharski, the new employee, placed all letters on Kowalski's desk and went to the dentist.
7. Colonel Brown came with us to the meeting, and I translated into English for him everything that the general said.
8. I went to the bank to cash a check and to inquire about a loan.
9. Don't count on nice weather in Monterey in summer.

Translation
Polish - English

"Marysiu, zostaw już te mazurki, na pewno będą doskonałe. Włóż płaszcz i chodźmy do kościoła" - zawołał pan Nowicki do żony. Pani Nowicka szybko sprawdziła, czy w piecu się nie pali, rzuciła jeszcze okiem na ciasta i mięsa i wyszła za mężem.

Wkrótce Nowiccy weszli do kościoła św. Krzyża. Wszystkie krzyże zasłonięte były ciemnym materiałem.

Jeden z ołtarzy zamieniony na Grób Chrystusa był jasno oświetlony i klęczało przy nim wiele ludzi. Przy grobie, dwóch młodych studentów stało na warcie. Jednym z nich był Tadzio Nowicki.

Po odmówieniu krótkiej modlitwy Jan i Maria Nowiccy poszli obejrzeć groby w innych kościołach.

Kiedy wrócili do domu pani Nowicka postawiła czajnik na kuchni, żeby zagotować wodę na herbatę i zaczęła wyrabiać ciasto na jeszcze jedną babkę.

Drugi syn Nowickich, Zygmunt, który został w domu, bo był przeziębiony, pokazał rodzicom pisanki, które namalował. Jan Nowicki nie zdziwił się, że syn tak dobrze maluje. "Ja także byłem kiedyś artystą" - powiedział żartem. Następnie opowiedział synom, jak to raz przed wojną zrobił na Wielkanoc pięknego baranka z masła. Myślał, że jak rodzina zobaczy tego baranka to powie, że on, Jan, jest prawdziwym artystą. Zostawił baranka na stole i wyszedł. Nie pomyślał o tym, że słońce grzało mocno przez otwarte okno. Kiedy wrócił po godzinie, baranka nie było, a z talerza po obrusie i po podłodze płynęła rzeka masła.

Questions

1. Do kogo zawołał pan Nowicki?
2. Dokąd chciał iść pan Nowicki?
3. Co zrobiła pani Nowicka zanim wyszła z mężem?
4. Do jakiego kościoła weszli Nowiccy?
5. Który ołtarz był jasno oświetlony?
6. Kto klęczał przy grobie?
7. Kto stał na warcie przy grobie?
8. Co zrobili Nowiccy po odmówieniu modlitwy?

9. Gdzie pani Nowicka postawiła czajnik?
10. Na co pani Nowicka zaczęła wyrabiać ciasto?
11. Dlaczego Zygmunt został w domu?
12. Co Zygmunt namalował?
13. Czemu nie zdziwił się pan Nowicki?
14. Co powiedział Nowicki żartem?
15. Z czego Nowicki zrobił kiedyś baranka?
16. Co miała powiedzieć rodzina, zobaczywszy tego baranka?
17. Gdzie Jan zostawił tego baranka?
18. O czym Jan nie pomyślał?
19. Po jakim czasie Jan wrócił?
20. Co się stało z barankiem?
21. Po czym płynęła rzeka masła?

LESSON 97

Reading Text

Władysław Masłowski, który od lat mieszkał w Milwaukee, przyjechał do Polski, żeby odwiedzić swą rodzinę, mieszkającą pod Krakowem. Wyjechał on z Ameryki w kwietniu, żeby zobaczyć piękną wiosnę polską i spędzić u rodziny Wielkanoc. Jadąc z Krakowa do Chabówki, mijał piękne łąki polskie, wyglądające wiosną jak wielki, piękny dywan. Cała rodzina w Chabówce witała go gorąco.

Wkrótce w domu Masłowskich zaczęto przygotowywać wszystko do Wielkanocy. Kobiety zajęte były pieczeniem różnych mięs i ciast.

Niektóre ciasta, jak babki i mazurki, piecze się na wsi tylko na Wielkanoc. Młodzi zajęci byli malowaniem jajek. Jajka te, na których maluje się kwiaty, ptaki, pasy i kółka, nazywają się pisanki. Każdy stara się, aby te pisanki były jak najładniejsze, bo w Wielką Sobotę zanieś je do kościoła, a później będą leżały na stole wielkanocnym.

Władysław słyszał dużo o pięknych nabożeństwach wielkanocnych. Chodził więc codziennie do kościoła, do którego kiedyś chodził jako chłopiec. Władysław dziwił się, że w komunistycznej Polsce kościoły są tak pełne ludzi, ale wkrótce dowiedział się, że komunistom nie udało się wygrać walki z kościołem.

W Wielki Piątek Władysław z bratem pojechali do Krakowa i chodzili po starych kościołach krakowskich. W każdym kościele jeden z ołtarzy jest zamieniony na grób Chrystusa. Przed grobem stoi warta, którą pełnią uczniowie i studenci. Dawniej wartę przed grobem pełnili także żołnierze. W Wielką Sobotę siostra Władysława z dziećmi zanosła do kościoła kilka malowanych jajek, kiełbasę i babkę, żeby ksiądz je poświęcił. Następnie zaczęto ostatnie przygotowania do świąt. Na środku pokoju ustawiono duży stół, przykryto go białym obrusem i ustawiono na nim święcone: babki, mazurki, kiełbasy, szynkę, całego prosiaka pieczonego i pisanki. Na środku stołu stał baranek z cukru. Patrząc na ten stół Władysław najpierw zdziwił się, że w tak ciężkich czasach w Polsce tyle

przygotowano na Wielkanoc, ale później przypomniał sobie, że przecież Wielkanoc w Polsce jest obok Bożego Narodzenia największym świętem, że przyjechał gość z Ameryki i że za zarobki w Polsce można tylko dobrze zjeść czasami.

Następnego dnia rano cała rodzina poszła do kościoła. Wkrótce po powrocie z kościoła zaczęli przychodzić goście. Matka Władysława wzięła talerzyk, na którym były pokrajane jajka. Każdy brał kawałek jajka, jadł i życzył innym zdrowia, powodzenia, i wesołych świąt. Potem wszyscy zaczęli jeść mięsa, ciasta, pić wódkę i wino. Pytano się go o Amerykę, jak wygląda tam życie i kiedy wreszcie Ameryka zlikwiduje ustrój komunistyczny w Polsce. Chociaż Władysław wypił już kilka kieliszków, to jednak nie mógł odpowiedzieć na wszystkie pytania.

Questions

1. Gdzie mieszkała rodzina Masłowskiego?
2. Dlaczego Władysław wyjechał z Ameryki w kwietniu?
3. Jak wyglądały łąki, które Władysław mijał jadąc autobusem?
4. Kto witał Władysława?
5. Co przygotowywały kobiety na Wielkanoc?
6. Które ciasta piecze się na wsi polskiej tylko na Wielkanoc?
7. Co to są pisanki?

8. Kiedy i gdzie święci się pisanki?
9. Z czym komuniści walczą w Polsce?
10. Kiedy Władysław z bratem pojechali do Krakowa?
11. Co w Wielki Piątek można zobaczyć w kościołach w Polsce?
12. Co siostra Władysława zaniósła do kościoła w Wielką Sobotę?
13. Co ustawiono na stole wielkanocnym?
14. Co zdziwiło Władysława?
15. Dlaczego w domu Masłowskich przygotowano tak dużo na Wielkanoc?
16. Czy stół u Masłowskich był przygotowany tylko dla rodziny?
17. Co zaczęto najpierw jeść?
18. O czym rozmawiali goście z Władysławem?
19. Czy Władysław mógł odpowiedzieć na wszystkie pytania gości?

LESSON 97

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Która była godzina, kiedy pani Karpińska popatrzyła na zegarek?
2. Dokąd musiała iść pani Karpińska?
3. Co musiała kupić p. Karpińska u rzeźnika i dlaczego?

4. Czego szukała p. Karpińska?
5. Jakie ciasto musiała wyrobić p. Wolańska?
6. Kiedy musiała ona posolić ciasto?
7. Co ona musiała zrobić z kartoflami?
8. Jakie kartofle dadzą te panie do befsztyków?
9. Co musiała jeszcze zrobić p. Wolańska?
10. Co dostali pp. Karpińscy na prezent ślubny?
11. W czym zagotuje wodę p. Wolańska?
12. Kiedy napije się ona herbaty?
13. Dlaczego p. Karpińska postara się wrócić pręcej?

Part II - General Questions

1. W czym gotuje się wodę?
2. Co można kupić u rzeźnika?
3. Co można kupić na targu?
4. Do czego służy patelnia?
5. Z czego składa się zastawa stołowa?
6. W czym gospodarze wożą mleko do mleczarni?
7. Co można nosić w koszyku?
8. Czym nakrywa się stół do obiadu?
9. Z czego robi się ciasto?
10. Czym kraje pan chleb?
11. Czym można obierać jabłka?
12. Jak się gotuje zupę?

13. Z czego robi się babki?
14. Jakiego kartofla pan woli, smażonego czy gotowanego?
15. Jak Amerykanie obchodzą Wielkanoc?
16. Jak nazywają się w Polsce malowane jajka wielkanocne?
17. Jak często powinno się malować ściany w mieszkaniu?
18. Który artysta amerykański lub europejski malował, według pana, najlepsze obrazy?
19. Którego dnia w Polsce księża święcą żywność?
20. Jaki jest obecnie ustrój w państwie polskim, czeskim i węgierskim?
21. Co pana najbardziej dziwiło po przybyciu do naszej szkoły?
22. Jak się nazywa w Polsce jedzenie na Wielkanoc?
23. Co się je w Polsce na Wielkanoc?
24. Czy w każdym kościele są obrazy Chrystusa i świętych?
25. W jakie dni jest zwykle dużo kwiatów na ołtarzach?

Part III - Conversational Situation

Święcone.

Wielka Sobota. Matka jest chora, więc ojciec i synowie kończą przygotowywać i stawiać na stole święcone. Kłóca się trochę przy tym. Przychodzi znajomy Ameryka-

nin, Bill Smith, który pierwszy raz spędza Wielkanoc w Polsce. Rozmowa o świętach wielkanocnych w Ameryce i w Polsce.

Osoby:

Ojciec
Bill Smith
3 synów

LESSON 97

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I sent Mary for veal cutlets to the butcher.
2. The commander of the reconnaissance patrol reported to the captain, that there is an enemy bunker concealed in the bushes to the right of Hill 43.
3. Our butcher had good and inexpensive steaks today.
I bought two kilos at nine zlotys a kilo.
4. After the guests had gone mother gave us children a piece of babka each, and seeing that it was already after four she went to the kitchen to prepare supper for father.
5. I will not go to Barbara's nameday party because first, I don't like her, secondly, I have no money to buy her a present, and thirdly, she did not invite me.

6. Mrs. Nowicki peeled the potatoes, then she washed them, sliced them and started frying them on the frying pan.
7. When I saw Kowalski for the first time after 10 years, I did not recognize him.
8. Mrozowski's garage is on the same side of the street as the garrison church.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Answer the following question in no less than 50 words.

W piątek wieczór powiedział pan żonie, że zaprosił pan gości na kolację - na sobotę.
Co będą państwo musieli robić w sobotę?

LESSON 97

Vocabulary

babka, f.	- Easter cake
baranek, m. baranka, gen. s.	- Paschal lamb, young ram
befsztyk, m. befsztyka, gen. s.	- steak
Chrystus, m.	- Christ
ciasto, n.	- dough, cake
czajnik, m. czajnika, gen. s.	- kettle, teapot

dziwić się, i. (zdziwić się, p.
dziwię się zdziwię się
dziwi się zdziwi się)

komunistyczny, komunistyczna,
komunistyczne

koszyk, m
koszyka, gen. s.

malować, i. pomalować (nama-
lować), p.
maluje pomaluje
maluje pomaluje

mazurek, m.
mazurka, gen. s.

nakryć, p. (nakrywać, i.
nakryję nakrywam
nakryje nakrywa)

obrać, p. (obierać, i.
obiore obieram
obierze obiera)

obrus, m.
obrusa, gen. s.

ołtarz, m.
ołtarza, gen. s.

pisanka, f.

pokrajać, p (krajać, i.
pokraję kraję
pokraje kraje)

posolić, p. (solić, i.
posolę solę
posoli soli)

poświęcić, p. (święcić, i.
poświęcę święcę
poświęci święci)

rzeźnik, m.

smażyć, i. (usmażyć, p.
smażę usmażę
smaży usmaży)

- to wonder, to be
astonished

- communistic, communist

- basket

- to paint (to paint a
picture)

- special Easter pastry

- to set (a table)
to cover

- to peel

- tablecloth

- altar

- decorated Easter egg

- to slice, to cut

- to salt

- to bless, to conse-
crate

- butcher

- to fry

święcone, n.

- blessed Easter food

targ, m.

- market

targu, gen. s.

Wielkanoc, f

- Easter Sunday

Wielka Sobota

- Holy Saturday

Wielki Piątek

- Good Friday

Wielki Tydzień

- Holy Week

wyrobić, p.

(wyrabiać, i.

wyrobię

wyrabiam

wyrobi

wyrabia)

- to knead (dough), to
manufacture, to procure

zagotować, p

(gotować, i.

zagotuję

gotuję

zagotuje

gotuje)

- to boil

zastawa, f.

- set of china

LESSON 98

Grammar perception Drill

THE USE OF THE
PREPOSITION
przez + acc.

Part I

przez = via, through, for

Instructor:

Students:

a)
Z Warszawy do Krakowa
jedzie się przez Kielce.

Którędy jedzie się
z Warszawy do Krakowa?

Z Warszawy do Krakowa
jedzie się przez
Kielce.

Instructor:

Z Gdańska do Łodzi jedzie się przez Toruń.

Z Wrocławia do Krakowa jedzie się przez Katowice.

Z Warszawy do Zakopanego jedzie się przez Kraków.

Z Katowic do Warszawy jedzie się przez Częstochowę.

Z Krakowa do Warszawy jedzie się przez Radom.

Z Monterey do San Francisco jedzie się przez Salinas.

Z Monterey do Carmel jedzie się przez las.

b)
Nasz pluton przebił się
przez linię obrony npla.

Przez co nasz pluton
się przebił?

Nasz pluton przebił
się przez linię
obrony npla.

Instructor:

Nasza kompania przerwała się przez zasieki npla.

Pocisk przeszedł przez pancerz czołgu.

Autobus przejechał przez bramę.

Antoni wszedł przez drzwi.

On wszedł do domu przez okno.

Ona może czytać tylko przez okulary.

Widzimy ten statek przez lornetkę.

Nieprzyjaciół przeszedł przez lukę w naszej linii obronnej.

Więzień wyskoczył przez okno.

On zamienił bilety przez biuro podróży.

Instructor:

Students:

c)

Przez całą wojnę Kowalski
mieszkał w Krakowie.

Jak długo Kowalski miesz-
kał w Krakowie?

Przez całą wojnę Kowals-
ki mieszkał w Krakowie.

Instructor:

Przez cały dzień bolała go głowa.

Przez cały tydzień Zosia była chora.

Przez cały rok oni uczyli się języka polskiego.

Przez całą noc oni grali w karty.

Przez całe lato państwo Kowalscy mieszkali w Gdyni.

d)

Stefan był chory przez
dwa miesiące.

Jak długo Stefan był
chory?

Stefan był chory przez
dwa miesiące.

Instructor:

On pisał tę książkę przez trzy lata.

Zygmunt spał przez dwadzieścia godzin.

Part II

przez = by (passive construction)

Instructor:

Students:

On został zabity
przez kolegę.

Przez kogo on został
zabity?

On został zabity
przez kolegę.

Nowicki został zaaresztowany przez milicjanta.

Sierżant został zatrzymany przez żandarma.

On został przyjęty do pracy przez kierownika
biura.

On został zwolniony z pracy przez dyrektora.

Kapral został wyznaczony na patrol przez po-
rucznika.

Sawicki został oskarżony przez prokuratora.

On został wzięty do niewoli przez patrol npla.

Miasto zostało zniszczone przez wojska npla.

Plany zostały opracowane przez generała Kozłow-
skiego.

On został zawiadomiony przez brata o śmierci ojca.

Nieprzyjaciół został przez nas odparty.

To dziecko będzie zaadoptowane przez państwa
Wójcik.

Part III

przez = across

Instructor:

Students:

On przechodzi przez
ulicę.

Przez co on przechodzi?

On przechodzi przez
ulicę.

Instructor:

Statek przepłynął przez jezioro.

Samolot przelatuje przez chmurę.

On przejechał przez most.

Czołgi przejechały przez rzekę.

Oni przeszli przez most.

Ona przebiegła przez ogród.

Ten chłopiec skoczył przez rów.

Ten koń dobrze skacze przez płoty.

Przemytnik przewozi towar przez granicę.

Part IV.

przez = because of, out of.

Instructor:

Suggested pronoun:

Students:

a)

ja

Karol stracił pracę
przez mnie.

Przez kogo Karol
stracił pracę?

Karol stracił
pracę przez mnie.

Instructor:

Zygmunt spóźnił się na pociąg przez mnie.

Władek przez mnie zapomniał, że miał dzwonić do
Zosi.

Instructor:

Karol' pokłócił się z bratem przeze mnie.

Zygmunt poznał tę dziewczynę przeze mnie.

Władysław ma dużo kłopotów przeze mnie.

Suggested pronoun:

ty
on
ona
my
wy
oni
one

Instructor:

Students:

b)
On poszedł na ten
wykład przez ciekawość.

Dlaczego on poszedł
na ten wykład?

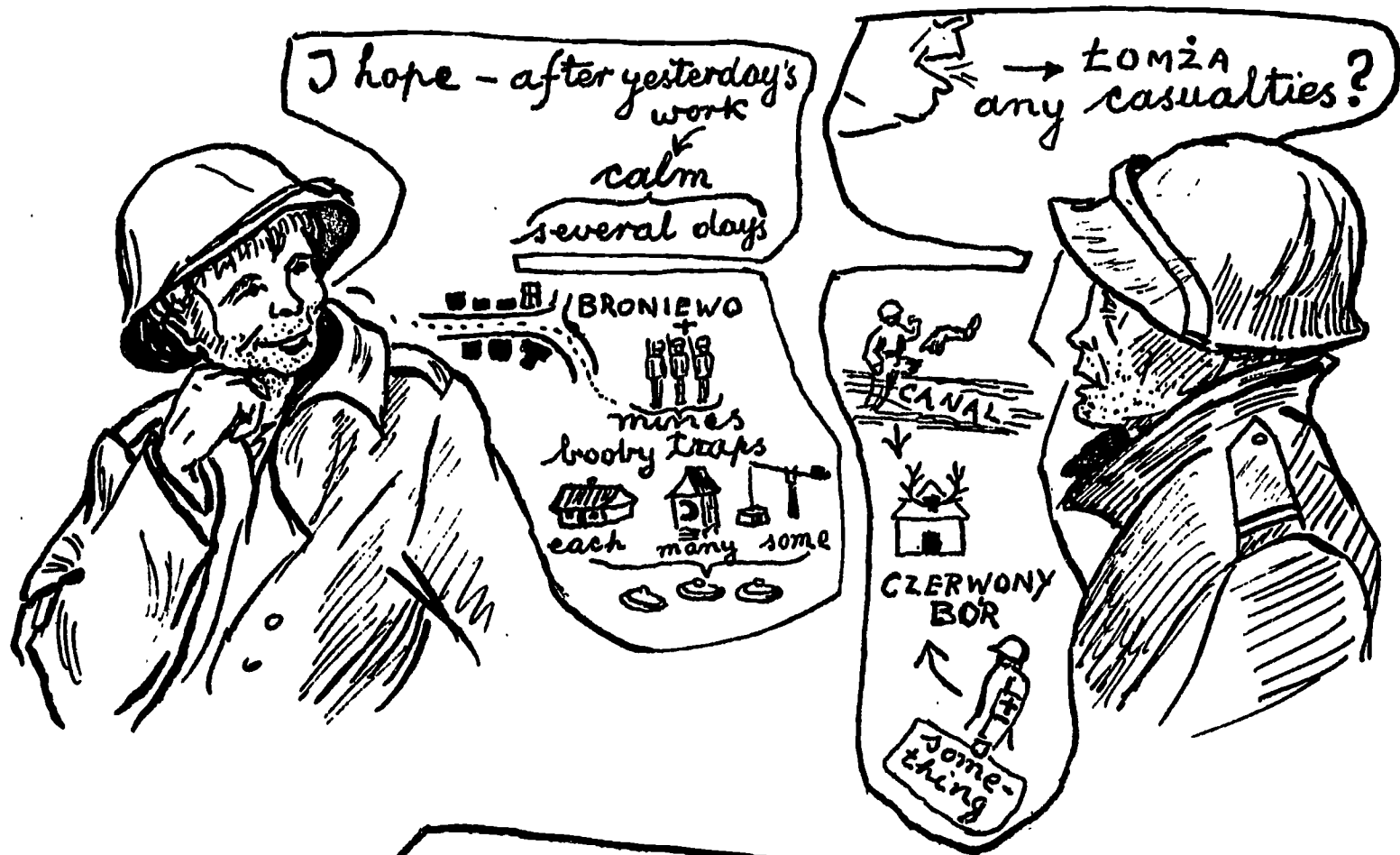
On poszedł na ten
wykład przez ciekawość.

Instructor:

Przez nieostrożność on skaleczył się w palec.

Przez niecierpliwość on pokłócił się ze swoim
szefem.

On pożyczył im tę książkę przez grzeczność.

LESSON 98

Dialog (Conversation between two
combat engineers)

B.: Bolesław, (saper z 1 Plutonu Saperów, 1 Kompanii)

Z.: Zygmunt, (st. saper z 2 Plutonu Saperów, 1 Kompanii)

B.: Mam nadzieję, że po wczorajszej robocie będziemy mieli
spokój przez parę dni.

Z.: Mówią, że mamy dalej posuwać się na Łomżę.
Czy mieliście jakieś straty?

B.: Przy przejściu przez Broniewo straciliśmy trzech ludzi
na minach i pułapkach. Każda chałupa, wiele ustępów,
a nawet niektóre studnie były zaminowane.

Z.: U nas tylko Janek Gruszka przechodząc przez kanał stra-
cił nogę. Leży teraz w leśniczówce w Czerwonym Borze.
Trzeba mu coś posłać przez sanitariusza.

B.: Mam dwie butelki wina z kantyny, którą nieprzyjaciel
uciekając zostawił w Broniewie. Poślij je Jankowi.

Z.: Doskonały pomysł, zaraz to zrobię.

B.: Czy wiesz, że nieprzyjaciel nie zdążył nawet wysadzić
tunelu i zapory wodnej, mimo że były podminowane.

Z.: Wiem coś o tym. Przez dziesięć godzin rozbieraliśmy
te ładunki wybuchowe. Po południu będziemy rozminowywali
tor i nasyp kolejowy. Mam nadzieję, że nie będę wracał
do kompanii sanitarką.

LESSON 98

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION przez

The preposition przez always requires accusative case.

The preposition przez often is rendered in English by through, via.

e.g.:

Ten pociąg idzie z Warszawy
do Krakowa przez Radom .

- This train goes from
Warsaw to Kraków via
Radom.

Byłem w pociągu przez
całą noc.

- I was on the train all
through the night.

On mówi przez nos.

- He speaks through his
nose.

The preposition przez often is rendered in English by
for, during .

e.g.:

Byłem chory przez dwa
miesiące.

- I was sick for two months.

Nie widziałem go przez
dwa lata.

- I haven't seen him for
two years.

Przez dwa tygodnie nie
miałem listu od niego.

- During two weeks I didn't
get a letter from him.

The preposition przez is rendered in English by by in
passive voice sentence.

The preposition przez is used in passive voice sentences, when the agent of the action is mentioned,

e.g.:

Policjant zabił
złodzieja.

active voice

The policeman
killed the thief.

Złodziej został
zabity przez polic-
janta.

passive voice

The thief was
killed by the po-
liceman.

On został przeje-
chany przez samo-
chód.

He was run over
by a car.

The preposition przez is used to denote: cause, reason or motive and is rendered in English by out of, because of,

e.g.:

Ona zrobiła to
przez nieostrożność.

She did it out of
carelessness.

Przez niego straciłem
pracę.

Because of him
I lost the job.

The preposition przez is used in the sense of going, running or jumping across, over,

e. g.:

On przeszedł przez granicę.

He went across
the border.

On skoczył przez
przeszkodę.

He jumped over
the obstacle.

Ona przebiegła przez
ulicę.

She ran across
the street.

LESSON 98

Structural Drill

Instructor:	Suggested Words:	Students:
Przez co przerwały się nasze oddziały?	front	Nasze oddziały przerwały się przez front.
Przez co przebiły się nasze oddziały?	linia frontu Karpaty linia Wisły linia Pilicy umocnienia npla	Nasze oddziały przebiły się przez front.
Przez co przeszedł pocisk?	noga hełm ręka gardło głowa usta nos pancerz	Pocisk przeszedł przez nogę.
Którędy jedzie pan Jaworski do Poznania?	Łódź Warszawa Kraków Zakopane	Pan Jaworski jedzie do Poznania przez Łódź.
Którędy oni przewożą towary do Gdyni?	Radom Białystok las góry	
Którędy maszerowało wojsko?		
Którędy pan Nowicki jechał do Gdańska?		
Przez które miasta przepływa Wisła?	Kraków Warszawa Toruń	Wisła przepływa przez Kraków.
Którędy przepływa San?	pola góry łąki las wzgórza	San przepływa przez pola.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Przez kogo pan poznał tę blondynę?	Janek znajomy Marysia kolega	Poznałem tę blondynę przez Janka.
Jaką drogą on posyła pieniądze rodzinie?	bank poczta znajomy	On przesyła pieniądze rodzinie przez bank.
Jak długo on tu mieszkał?	całe wakacje	On tu mieszkał przez całe wakacje.
Jak długo on tu pracował?	okupacja rok 2-4 miesiące	
Jak długo on chorował?	całą wojnę 2-3 tygodnie	
Jak długo on handlował?		
Przez co on wszedł do kuchni?	drzwi okno korytarz wejście	On wszedł do kuchni przez drzwi.
Przez ile dni trwała bitwa?	jeden dzień	Bitwa trwała przez jeden dzień.
Jak długo trwała bitwa?	pięć dni całą noc tydzień godzina	
Jak długo załoga bunkra się broniła?		
Przez co on obserwuje dzieci?	okno lornetka	On obserwuje dzieci przez okno.
Przez co on obserwuje nieprzyjaciela?	krzaki	
Przez co wywiadowca podsłuchiwał rozmowę szpiegów?	ściana telefon aparat podsłuchowy	Wywiadowca podsłuchiwał rozmowę przez ścianę.

Require students to change the following active sentences into passive, according to the pattern below:

Żandami zatrzymali
żołnierza bez przepustki. - Żołnierz bez przepustki
został zatrzymany przez
żandarmów.

Państwo Jaworscy zaadoptowali dziecko.

Straż ogniowa ugasiła ogień.

Profesor opracował plan lekcji.

Walczak namalował obraz księdza Kowalskiego.

Policja przeszukała mieszkanie złodzieja.

Zosia zdradziła Bolka.

Policja śledzi organizację.

Prokurator oskarża szpiega.

Obserwator obserwuje oddział nieprzyjaciela.

Żandarmeria podejrzewała Jana Sliwę o szpiegostwo.

Wybuch zniszczył samolot.

Sierżant wyznaczył kaprała na służbę.

Oficer przesłuchuje jeńca.

Nasze oddziały odparły atak nieprzyjaciela.

Tłumaczka przetłumaczyła list z Ameryki.

Wywiadowca uzupełnił posiadane informacje.

Inny wywiadowca potwierdził te informacje.

Samolot rozpoznawczy zrobił zdjęcia terenu nieprzyjaciela.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Przez co przepra-
wiły się nasze od-
działy?

rzeka

Nasze oddzia-
ły przepra-
wiły się przez
rzekę.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Przez co Bolek
przejechał na
rowerze?

Przez co przeleciała
piłka?

Przez co przeszedł
Jan Mularski?

Dlaczego ona tu
przyszła?

Dlaczego on to
zrobił?

Dlaczego on
stracił pracę?

Przez kogo
on stracił pieniądze?

kanal
błoto
bród

chodnik

jezdnia
trawnik
ścieżka
droga
ogród
granica
szosa
wzgórze
rów

ciekawość

grzeczność
swoja dziecin-
ność

ja

ty, on, ona,
my, wy, oni,
one
niepunktualność
swoja dziecinność
swoja bezczelność
Władek
pan Kozik

my

oni
ty
Zygmunt

kobieta
ja
on
wy
Marysia
ta blondyna

Bolek przeje-
chał na rowe-
rze przez chod-
nik.

Ona tu przyszła
przez ciekawość.

On stracił pracę
przeze mnie.

On stracił pie-
niądze przez
nas.

Whenever applicable, drill the preposition "przez",
requiring students to use personal pronouns.

LESSON 98

Translation English - Polish

1. I will not trade with Barański any more, because lately his merchandise is not as good as it was last year.
2. Janek had a fight with Bolek, because Bolek stole the neighbor's apples, and then quite brazenly said that Janek had stolen them.
3. You really must learn not to quarrel with your husband in public.
4. Let the puppy into the house, because it is beginning to rain.
5. With what are you so delighted? I am delighted with the news in my fiancé's letter. He writes, that he will return from France next week.
6. The chief of police took a letter out of his pocket, and read it to me.
7. Zbigniew went to visit his parents in Kraków alone. His wife was expecting a baby and it would have been too tiring for her to change trains several times.
8. We arrived from Katowice yesterday, and we are staying at my sister's.
9. Mother left her umbrella at the Kownackis'.

Translation
Polish - English

W czasie ostatniej wojny używano bardzo dużo min. Zakładano je na każdym kawałku ziemi, przez który mógł przechodzić nieprzyjaciół, szczególnie na przedpolach, drogach, przyczółkach mostowych, opuszczonych lotniskach, nasypach kolejowych, brzegach rzek i kanałów, w wąwozach, wykopach i w brodach.

Na jednym z frontów zauważono, że nawet do łóżek, w których pozostawiono dzieci, zakładano pułapki i gdy żołnierze nieprzyjacielscy chcieli biedne dziecko wziąć z łóżka, ginęli razem z dzieckiem.

Natychmiast po wojnie oddziały specjalistów zaczęły przeszukiwać tereny i rozbrajać miny i pułapki. Nie zawsze te oddziały mogły używać aparatów do wykrywania min, ponieważ niektóre miny były drewniane, a poza tym tam gdzie są miny, przeważnie są i odłamki pocisków i granatów.

Niestety, jeszcze nie wszystkie miny i pułapki zostały rozbrojone. Część planów pól minowych zginęła. Niektóre pola minowe były zakładane w ostatniej minucie i nie było czasu robić planów, a nigdy nie robiono planów pułapek założonych gdzieś w drzwiach chałupy, ustępu czy pod

towarem w sklepie. Czytamy więc ciągle w gazetach, że tu czy tam ktoś zginął na zapomnianej minie.

O biednych krowach i koniach, które giną na minach pozostawionych na łąkach nie pisze się, ani nie mówi.

W pewnej wiosce nad Narwią kilku chłopców poszło łowić ryby. Jeden z nich, Tadek, stanął na minie ukrytej w wodzie i stracił nogę. W drodze do szpitala umarł. Dobrzy koledzy postanowili znaleźć i oddać matce stary, złoty krzyżyk, który zginął Tadekowi w czasie wypadku. Weszli oni do rzeki, gdzie łowili z Tadekiem ryby, i zaczęli szukać krzyżyka. Po chwili gospodarze sąsiedniej wioski usłyszeli wybuch. Gdy przybyli nad rzekę, zobaczyli trzech zabitych chłopców, leżących w wodzie przy brzegu. Na szczęście takich wypadków jest coraz mniej dzięki zorganizowanym przez wojsko i milicję kursom dla cywilów oraz akcji, prowadzonej przez gazety i radio.

Questions

1. W jakich przeważnie miejscach zakłada się miny?
2. Dlaczego zakłada się miny i pułapki?
3. Gdzie zakłada się pułapki?
4. Do czego zakładano pułapki na jednym z frontów w czasie ostatniej wojny?
5. Kto ginął razem z dziećmi?
6. Kto zaczął przeszukiwać tereny po wojnie?

7. Dlaczego oddziały specjalistów nie zawsze mogą używać aparatów do wykrywania min?
8. Czy już wszystkie miny i pułapki zostały rozbrojone?
9. Dlaczego nie zawsze można było robić plany pól minowych?
10. O jakich wypadkach często piszą w gazetach?
11. Czy na minach giną tylko ludzie?
12. Po co poszli chłopcy nad rzekę?
13. Co stało się z Tadkiem?
14. Czego po wypadku szukali w rzece jego koledzy?
15. Kto usłyszał wybuch?
16. Co zobaczyli gospodarze, gdy przybyli nad rzekę?
17. Dzięki czemu jest coraz mniej podobnych wypadków?

LESSON 98

Reading Text

Drogą z Tykocina posuwał się oddział, który miał dokładnie przeszukać teren po obu stronach drogi Tykocin-Łomża i Łomża-Augustów. Zadaniem tego oddziału było rozbroić miny i pułapki, które nieprzyjaciel zostawił na tym terenie i wyewakuować sprzęt, który został po wycofaniu się nieprzyjaciela.

Ten oddział był wyposażony w sprzęt do wykrywania min, napromienienia i gazów.

Kiedy oddział osiągnął rejon Czerwonego Boru, kilku żołnierzy pojechało do leśniczówki, żeby przeprowadzić tam rewizję. Ci, którzy zostali na drodze, znaleźli kilka min w miejscu, gdzie droga szła wykopem. Jadąc dalej naprzód oddział przejechał przez most na kanale.

W Broniewie żołnierze przeszukali każdą chałupę. Przy przechodzeniu przez płot jeden z żołnierzy znalazł drut, który był połączony z miną ukrytą w tunelu. Po przeszkaniu mniej więcej całego terenu na lewym brzegu Narwi, oddział przeprawił się na prawy brzeg rzeki i dojechał do szosy Augustów-Łomża. Z tego miejsca część oddziału pojechała w stronę stacji kolejowej i zapory wodnej przy elektrowni, a część do Kolonii Wilki. Ci, którzy przeszukiwali Kolonię Wilki, sprawdzali nie tylko chałupy, studnie i inne zabudowania, ale nawet ustępy. W Kolonii Wilki niczego nie znaleziono. Ten oddział, który pojechał w stronę stacji kolejowej znalazł parę wagonów-cystern na bocznym torze kolejowym w nieuszkodzonym stanie. Po bliższym zbadaniu okazało się, że w cysternach był jakiś nie znany gaz. Natychmiast przez radio zawiadomiono o tym dowództwo. Po kilkunastu minutach z Dywizji przyleciał helikopterem szef służby zdrowia (Chief of Medical Service) z kilku specjalistami od gazów. W pół godziny później wylądował samolot, przywożąc więcej oficerów-specjalistów z różnymi aparatami. Po zbadaniu tego gazu, cały oddział

zatrzymał się na noc w wąwozie między wzgórzem 232 a 255, czekając na dalsze rozkazy.

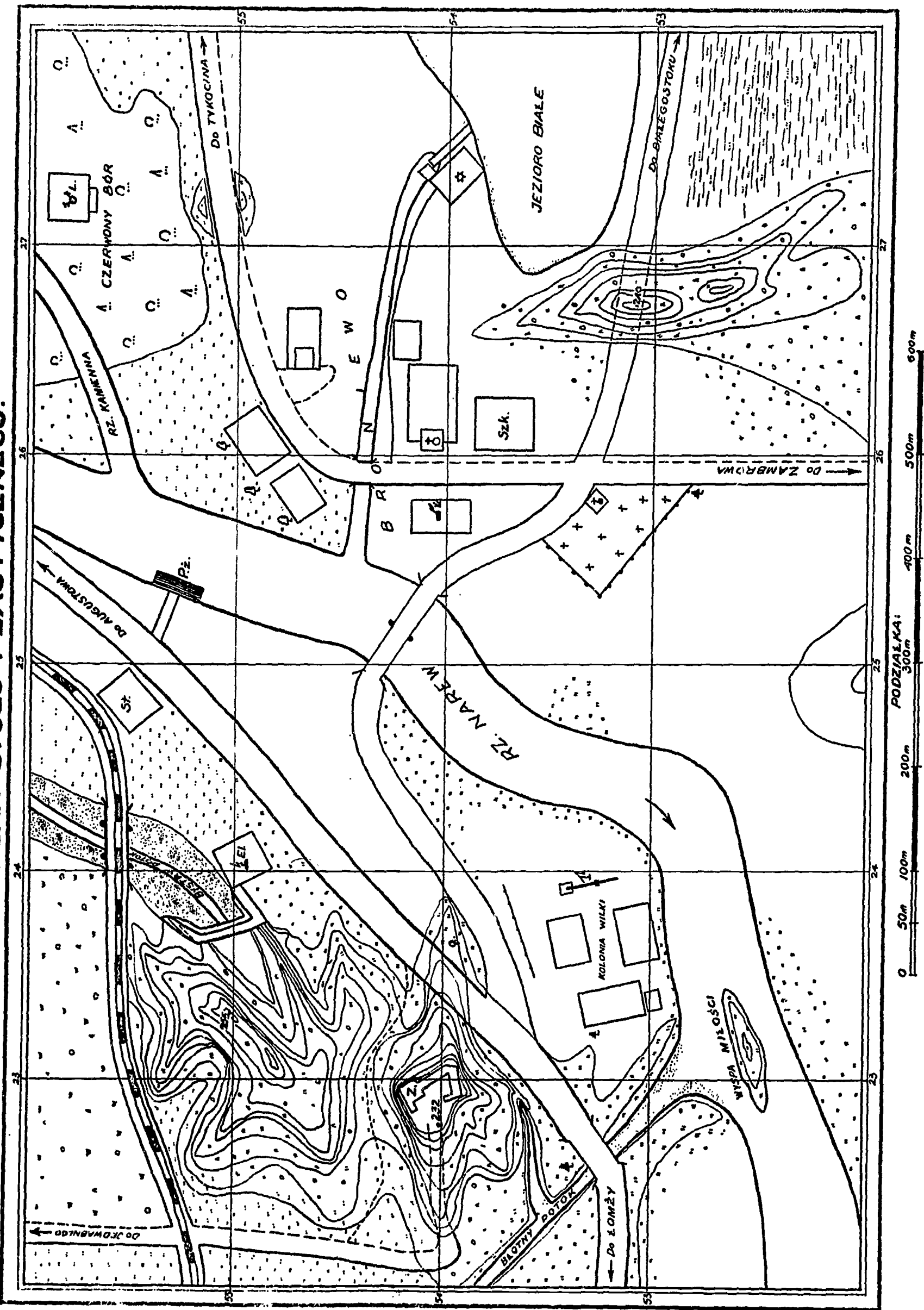
Questions

1. Jaki teren miał przeszukać oddział posuwający się drogą z Tykocina?
2. Jakie było zadanie tego oddziału?
3. Gdzie nieprzyjaciół zostawił miny i pułapki?
4. Co jeszcze zostało na tym terenie po wycofaniu się nieprzyjaciela?
5. W co był wyposażony ten oddział?
6. Gdzie znajduje się leśniczówka?
7. W jakim celu kilku żołnierzy pojechało do leśniczówki?
8. Jakie miny znaleźli żołnierze, którzy zostali na drodze?
9. W którym miejscu oni znaleźli miny?
10. Przez jaki most przejechał oddział?
11. Jak nazywa się wieś, w której żołnierze przeszukali każdą chałupę?
12. Przez co przechodził żołnierz, kiedy znalazł drut?
13. Z czym był połączony ten drut?
14. Kiedy oddział przeprowił się na prawy brzeg Narwi?
15. Skąd dokąd prowadziła szosa, do której oddział dojechał?
16. Dokąd część oddziału pojechała z tego miejsca?

17. Przy czym znajdowała się elektrownia?
18. Dokąd pojechała druga część oddziału?
19. Jakie zabudowania przeszukali żołnierze w Kolonii Wilki?
20. Co znaleziono w Kolonii Wilki?
21. Co znalazł oddział, który pojechał w stronę stacji kolejowej?
22. Gdzie były te cysterny?
23. W jakim stanie były te cysterny?
24. Co znajdowało się w cysternach?
25. Kogo żołnierze zawiadomili o gazie, znajdującym się w cysternach?
26. Kto przyleciał z Dywizji?
27. Czym przyleciał Szef Służby Zdrowia?
28. Kto przybył ze Szefem Służby Zdrowia?
29. Kto przyleciał samolotem?
30. Gdzie znajdował się wąż, w którym oddział zatrzymał się na noc?

24011 A.L.S. POLISH DEPT.

PLAN STOŁU PLASTYCZNEGO.

LESSON 98

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawia Bolesław?
2. W jakiej broni służą Bolesław i Zygmunt?
3. Jaki jest stopień wojskowy Bolesława?
4. W jakim stopniu jest Zygmunt?
5. Na co ma nadzieję Bolesław?
6. Po czym, według Bolesława, pierwszy pluton saperów będzie miał spokój?
7. W jakim kierunku 1 kompania ma się posuwać?
8. Gdzie pluton Bolesława poniósł straty w ludziach?
9. W jaki sposób zginęło 3 ludzi z plutonu Bolesława?
10. Gdzie znajdowały się miny nieprzyjacielskie?
11. Co zaminował nieprzyjaciel?
12. Ilu ludzi z plutonu Zygmunta było rannych?
13. Jak nazywał się kolega Zygmunta, który stracił nogę na minie?
14. W jakich okolicznościach Gruszka stracił nogę?
15. Gdzie znajdowała się mina, na której Gruszka stracił nogę?
16. Gdzie jest teraz Gruszka?
17. Co Zygmunt chce zrobić dla Gruszki?
18. Przez kogo Zygmunt chce coś posłać choremu koledze?
19. Ile butelek wina ma Bolesław?

20. Skąd Bolesław ma 2 butelki wina?
21. Czyja była ta kantyna?
22. Gdzie npl zostawił swoją kantynę?
23. Co Bolesław chce zrobić z winem?
24. Co sądzi Zygmunt o tym pomysle?
25. Czego npl nie wysadził?
26. Co npl podminował?
27. Jakie miny rozbrajał Zygmunt?
28. Co będzie robił pluton Zygmunta po południu?

Part II - General Questions

1. Jaka jest różnica między domem w mieście, a chałupą na wsi?
2. Do czego służy cysterna?
3. Czym są często połączone ze sobą rzeki, stawy albo morza?
4. Jaka jest różnica między sklepem, a kantyną?
5. Jak nazywa się dom leśniczego?
6. Po czym zwykle biegnie tor kolejowy przez niskie tereny?
7. W jakim celu buduje się płoty?
8. Co robi milicja, kiedy podejrzewa, że ktoś ukrywa w swoim mieszkaniu ukradzione rzeczy?
9. W jaki sposób można złapać mysz?
10. Dlaczego przez dłuższy czas nie można wchodzić na teren, na którym był wybuch bomby atomowej?

11. Co robią najpierw saperzy ze znalezioną miną?
12. Co trzeba najpierw zrobić z jeńcem?
13. Czym zwykle przewozi się rannych?
14. Co zakładają saperzy na drogach, aby zabić żołnierzy nieprzyjaciela?
15. Jakie pułapki pan zna?
16. Co trzeba wykopać, żeby mieć wodę?
17. Gdzie zwykle lądują samoloty?
18. Czy helikoptery potrzebują do lądowania takich samych lotnisk jak samoloty?
19. W co wyposażone są oddziały specjalistów od wykrywania napromienienia.
20. W jakim celu saperzy zaminowują przedpole?
21. Co buduje się na rzekach, żeby zatrzymać wodę?
22. Jakie zna pan zapory wodne w Stanach Zjednoczonych?

Part III - Conversational Situation

Odprawa dowódcy patrolu ze swoimi ludźmi. Dowódca pokazuje na mapie 24011 ALS marszrutę patrolu. Marszruta prowadzi z Czerwonego Boru do Kolonii Wilki.

Zadaniem patrolu jest rozpoznanie rejonu Kolonii Wilki. Każdy żołnierz patrolu musi powtórzyć zadanie i marszrutę. Przy końcu odprawy żołnierze stawiają pytania dowódcy patrolu.

LESSON 98

Homework

Part I - Translate into Polish

1. The thief was caught and disarmed by two militia men.
2. For five years the Jabłońskis had no news of their son.
3. We searched the ranger station and found secret documents, which had been stolen from our H.Q.
4. The neighbor's sons are always throwing stones across the fence into our garden.
5. Mr. Bednarek met profesor Brzózka, the specialist on radioactivity, through an old school friend.
6. Because of you I was late for school. I will never wait for you again.
7. Mrs. Kowalski talked with Mary on the phone, and told her, that John's and Barbara's wedding would take place on the 14th of June, in a small chapel in the village Tyszkowice.
8. The thief succeeded in getting into the house through an open window.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available)

Write a composition of no less than 50 words on a topic of your own choice. Use only vocabulary presented in L. 1-98.

LESSON 98

Vocabulary

chałupa, f.	- cottage,
cysterna, f.	- tank, cistern
kanal, m. kanału, gen. s.	- canal
kantyna, f.	- canteen
leśniczówka, f.	- ranger station
napromienienie, n.	- radioactivity
nasyp, m. nasypu, gen. s.	- railroad bed, fill, levee
okazać się, p. (okazywać się, i. okaże się okazuje się okaże się okazuje się)	- to turn out, to appear
plot, m. plotu, gen. s.	- fence
przeszukać, p. (przeszukiwać, i. przeszukam przeszukuję przeszuka przeszukuje)	- to search
pułapka, f.	- trap
rozbrajać, i. (rozbroić, p. rozbrajam rozbroję rozbraja rozbroi)	- to disarm
sanitarka (mil.term)	- ambulance
specjalista, m.	- specialist
specjalny, specjalna, specjalne specjalnie	- special - especially
spokój, m. spokoju, gen. s.	- calm, quietness
studnia, f.	- well
tunel, m. tunelu, gen. s.	- tunnel

ustęp, m. ustępu, gen. s.	- lavatory, outhouse
wczorajszy, wczorajsza, wczorajsze	- yesterday (as adj.)
wykop, m. wykopu, gen. s.	- road cut
wylądować, p. (lądować, i. wyląduję ląduję wyląduje ląduje)	- to land
zabudowania, n. (plur.)	- buildings, premises
zaminować, p. (zaminowywać, i. zaminuję zaminowuję zaminuje zaminowuje)	- to mine
zapora f.	- hindrance, obstruction, obstacle, block

LESSON 99

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE
PREPOSITION
za + acc.

Part I

za - for

Instructor:

Students:

a)

Kowalski kupił kanapę za 50
złotych.

Za ile złotych Kowalski kupił
kanapę?

Kowalski kupił kanapę za
50 złotych.

Kowalski zapłacił za kanapę
50 złotych.

Za co Kowalski zapłacił 50
złotych?

Kowalski dał 50 złotych za
kanapę.

Za co Kowalski dał 50 zło-
tých.

Cichocki sprzedał kanapę za
50 złotych.

Za ile Cichocki sprzedał
kanapę?

Cichocki otrzymał 50 złotych
za kanapę.

Za co Cichocki otrzymał 50
złotych?

Pani Bednarska kupiła samo-
chód za tysiąc złotych.

Za ile pani Bednarska kupiła
samochód?

Państwo Nowiccy zapłacili
12 złotych za kolację.

Za co państwo Nowiccy
zapłacili 12 zł?

Instructor:

Ten gospodarz dostał 100
złotych za konia.
Za co ten gospodarz dostał
100 złotych?

b)
Wolski został zaaresztowany
za kradzież.
Za co Wolski został zaaresztowa-
wany?

Ten urzędnik będzie ukarany
za spóźnienie się do biura.
Za co ten urzędnik będzie
ukarany?

Bolek został zwymyślany przez
kolegę za to, że zabrał mu
rower.
Za co Bolek został zwymyślany
przez kolegę?

Ten człowiek zostanie ukarany
za swoją beczelność.
Za co ten człowiek zostanie
ukarany?

Stanisław zbił Janka za to,
że Janek uderzył jego brata.
Za co Stanisław zbił Janka?

c)
Kapral Nowicki dostał awans
za długą służbę w pułku.
Za co Nowicki dostał awans?

Zygmunt podziękował matce
za kolację.
Za co Zygmunt podziękował
matce?

Ranny podziękował sanita-
riuszce za lekarstwo.
Za co ranny podziękował
sanitariuszce?

Students:

Wolski został zaaresztowa-
ny za kradzież.

Kapral Nowicki dostał awans
za długą służbę w pułku.

Instructor:

Ten student dostał dobry stopień za swoją pracę domową.

Za co ten student dostał dobry stopień?

Maria podziękowała siostrze za pomoc.

Za co Maria podziękowała siostrze?

Sierżant Wolski dostał awans za zdobycie czołgu.

Za co sierżant Wolski dostał awans?

d)

Bolesław przeprosił brata za zabranie mu książki.

Za co Bolesław przeprosił brata?

Zosia obraziła się na Basię za to, że zapomniała o jej imieninach.

Za co Zosia obraziła się na Basię?

Student przeprosił kolegów za przeszkadzanie im podczas lekcji.

Za co student przeprosił kolegów?

Kowalski przeprosił znajomych za zajście w knajpie.

Za co Kowalski przeprosił znajomych?

Żona przeprosiła męża za uszkodzenie jego samochodu.

Za co żona przeprosiła męża?

e)

Matka jest chora, więc córka poszła za nią na zakupy.

Za kogo córka poszła na zakupy?

Students:

Bolesław przeprosił brata za zabranie mu książki.

Córka poszła na zakupy za matkę.

Instructor

Students:

Kowalski jest na wakacjach,
więc sąsiad za niego skosi
trawę.

Za kogo sąsiad skosi trawę?

Profesor Kulik jest chory,
więc profesor Wolski będzie
miał za niego lekcję.
Za kogo profesor Wolski będzie
miał lekcję?

Dowódca kompanii musiał pójść
na odprawę, więc jego zastępcą
napisał za niego raport.
Za kogo zastępcą dcj kompanii
napisał raport?

Pan Rojek złamał rękę, więc jego
żona pisze za niego listy.
Za kogo pani Rojek pisze listy?

Tłumacz pojechał na urlop, więc
jego pomocnik skończył za niego
tłumaczyć dokumenty.
Za kogo pomocnik tłumacza skoń-
czył tłumaczyć dokumenty?

Kowalski idzie na patrol, więc
Wolski pobierze za niego żywność.
Za kogo Wolski pobierze żywność?

Andrzej nie miał pieniędzy, więc
Zygmunt zapłacił za niego za
obiad.
Za kogo Zygmunt zapłacił za
obiad?

Zygmunt zagrał za swego partnera.
Za kogo zagrał Zygmunt?

za - in

Kowalski skończy szkołę za rok.
Kiedy Kowalski skończy szkołę?

Jaworski przyjdzie za godzinę.
Kiedy Jaworski przyjdzie?

Kowalski skończy szkołę
za rok. (2-5)

(2-6)

Instructor:

Students:

Kurs języka polskiego zacznie się za tydzień.

Kiedy zacznie się kurs języka polskiego?

(2-6)

Obiad będzie gotowy za chwilę.
Kiedy obiad będzie gotowy?

Kowalscy pojedą do Warszawy za dwa dni.

Kiedy Kowalscy pojedą do Warszawy?

(3-10)

Film zacznie się za minutę.

Kiedy zacznie się film?

(2-15)

Samolot odleci za kwadrans.

Kiedy odleci samolot?

(pół godziny, godzina,
2-6 godzin)

Lekarz przyjmie Kowalskiego za parę minut.

Kiedy lekarz przyjmie Kowalskiego?

za - behind

Książka spadła za kanapę.

Za co spadła książka?

Książka spadła za kanapę.

Dziecko schowało się za matkę.

Za kogo schowało się dziecko?

matka, ojciec,
babka, dziadek
brat, siostra
wuj, stryj

za - to marry (a man)

Maria wyszła za mąż za Jana Nowickiego.

Za kogo Maria wyszła za mąż?

Maria wyszła za mąż za
Jana Nowickiego.
(Andrzej Gruszka, Ste-
fan Borowy)

Zosia chce wyjść za mąż za lekarza.

Za kogo Zosia chce wyjść za mąż?

Instructor:

Students:

Jadzia wyszła za mąż za Ame-
rykanina, a jej brat ożenił
się z Amerykanką.
Za kogo Jadzia wyszła za mąż,
a z kim ożenił się jej brat?

Basia wyszła za mąż za mary-
narza.

Za kogo Basia wyszła za mąż?

(żołnierz, artysta, fryzjer,
doktor, kucharz, kelner,
Antoni Gruszka, Jerzy Drozd,
Bolesław Rudnicki)

THE USE OF za WITH THE INSTRUMENTAL

Part II

za - behind , beyond, outside of

a)

Ogród jest za domem.
Gdzie jest ogród?

Ogród jest za domem.

Oficer stał za biurkiem.
Gdzie stał oficer?

Cichoccy mieszkają za miastem.
Gdzie mieszkają Cichoccy?

Janek i Basia spotykali się za
wsią, przy rozwidleniu dróg.
Gdzie spotykali się Janek i
Basia?

Pierwsze stanowiska nieprzy-
jaciela są daleko za rzeką.
Gdzie są pierwsze stanowiska
nieprzyjaciela?

Szpieg stał za drzwiami.
Gdzie stał szpieg?

(drzwi, okno, krzak, drzewo)

za - after

Instructor:

Students:

b)
Milicjant pobięgi za złodzie-
jem.

Za kim pobięgi milicjant?

Milicjant pobięgi za zło-
dziejem.

Dziecko pobięgi za piłką.

Za czym pobięgi dziecko?

Pies pobięgi za kotem.

Za czym pobięgi pies?

Wywiadowca szedł za podejrza-
nym człowiekiem.

Za kim szedł wywiadowca?

za - for

c)
Kowalski jest za siedmio-
godzinnym dniem pracy.

Za czym jest Kowalski?

Kowalski jest za siedmio-
godzinnym dniem pracy.

Cichocki jest za przymusową
służbą wojskową.

Za czym jest Cichocki?

Zieliński jest za tym, żeby
wysłać Stefana na morze.

Za czym jest Zieliński?

Związek nauczycieli jest za
nowym sposobem uczenia języków.

Za czym jest związek nauczy-
cieli?

Cała rodzina jest za pomalo-
waniem kuchni.

Za czym jest cała rodzina?

za pomocą - by means of, with the help of

d)
Złodziej otworzył kasę za po-
mocą specjalnych narzędzi.

Za pomocą czego złodziej
otworzył kasę?

Złodziej otworzył kasę za
pomocą specjalnych narzę-
dzi.

Instructor:

Students:

Za pomocą nowej maszyny do
liczenia urzędnik policzył
wszystkie skrzynki w godzinę.
Za pomocą czego urzędnik poli-
czył wszystkie skrzynki w go-
dzinę.

Saperzy wykryli pole minowe
za pomocą aparatów do wykrywa-
nia min.
Za pomocą czego saperzy wykry-
li pole minowe?

Hi! Joe glad to see you
set date

TEAM TEAM

in 3 weeks - 15. VIII.

unfortunately 15th sister's wedding

BIALYSTOK

~~KNEW~~ JADZIA

MARRY

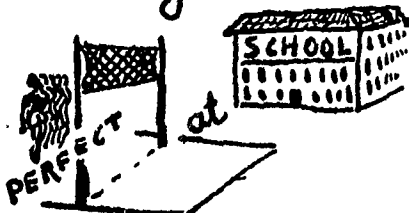
WHOM?

Joseph Wojciechowski

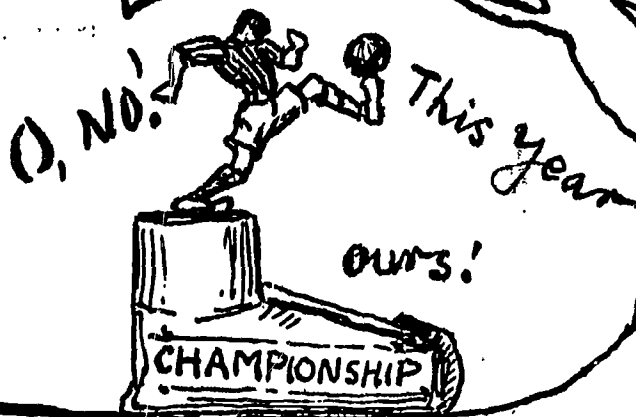

now
"WARTA"

she organised

What lineup?

As far as I remember
Your sister

3 YEARS AGO → SPORTS.

AFTER WEDDING TIME

~~SPORTS~~

BUT BACK

DATE → ? 22. VIII.

IN DUE TIME!

FOR SURE, YOU WILL
LOSE!

LESSON 99

Dialog (Conversation about sport games)

S.: Stanisław - (kapitan drużyny "Wisła")

J.: Józef - (kapitan drużyny "Garbarnia")

S.: Jak się masz, Józek? Dobrze, że cię spotkałem, bo musimy ustalić termin zawodów piłki nożnej między naszymi drużynami.

J.: Możemy urządzić spotkanie naszych drużyn za trzy tygodnie, piętnastego sierpnia, na naszym boisku.

S.: Niestety, piętnastego muszę być w Białymstoku na ślubie siostry.

J.: Nic nie wiedziałem o tym, że Jadzia wychodzi za mąż. Za kogo?

S.: Za Józefa Wojciechowskiego. Na pewno słyszałeś o nim. Był on bramkarzem "Polonii", a teraz jest graczem lewoskrzydłowym "Warty".

J.: O ile pamiętam, twoja siostra także uprawia sporty. Widziałem ją trzy lata temu na szkolnych zawodach koszykówki.

S.: Tak, zorganizowała ona też w swojej szkole doskonały zespół siatkówki.

J.: Po ślubie pewno będzie miała za dużo roboty w domu, żeby zajmować się sportem. No, ale wróćmy do terminu meczu między naszymi drużynami. Czy możecie grać dwudziestego drugiego sierpnia?

S.: Owszem, a w jakim składzie będziecie grali?

J.: Dowiedcie się w swoim czasie. Mogę ci tylko powiedzieć, że na pewno przegramy!

S.: O nie. Zobaczysz, że tego roku mistrzostwo będzie nasze!

LESSON 99

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION za + acc.

Part I

- a) The preposition za with the accusative case is often rendered in English by for.

e.g.:

On kupił konia <u>za</u> 200 złotych.	- He bought the horse <u>for</u> 200 zł.
On sprzedał krowę <u>za</u> 150 zł.	- He sold the cow <u>for</u> 150 zł.
On został ukarany <u>za</u> kradzież.	- He was punished <u>for</u> theft.
Dostałem awans <u>za</u> dobrą pracę.	- I got a promotion <u>for</u> good work.
Rodzice nie powinni pisać pracy domowej <u>za</u> swoje dzieci.	- Parents shouldn't write homework <u>for</u> their children.
On przeprosił matkę <u>za</u> spóźnienie się.	- He apologized to his mother <u>for</u> being late.
Ja podziękowałem <u>za</u> prezent.	- I thanked <u>for</u> the present.

- b) The preposition za with the accusative case is rendered in English by in, (in the temporal sense),

e.g.:

<u>Za</u> rok skończę szkołę.	- I will finish school <u>in</u> a year.
Wrócę tu <u>za</u> chwilę.	- I will return here <u>in</u> a minute.

- c) The preposition za with the accusative case denoting movement toward a place, is rendered in English by behind, beyond,

e.g.:

Włóż to <u>za</u> kanapę.	- Put it <u>behind</u> the sofa.
Pójdziemy <u>za</u> tą górę	- We will go <u>behind</u> that mountain.

d) The preposition za with the accusative is used in the following expressions:

e.g.:

Wyjść <u>za</u> mąż.	- To marry (man)
Ona wyszła za mąż <u>za</u> pana Kowalskiego.	- She married Mr. Kowalski.
Ona wyszła za mąż <u>za</u> oficera.	- She married an officer.

Note that, to marry a girl is rendered in Polish by:
Ożenić się z (instrumental)

Władek ożenił się z Marysią	- Władek married Marysia.
-----------------------------	---------------------------

Part II

za with the instrumental

a) The preposition za with the instrumental case denoting static location or movement within a limited space, is rendered in English by behind, beyond, out of,

e.g.:

Człowiek stoi <u>za</u> domem.	- A man is standing <u>behind</u> the house.
<u>Za</u> tymi górami jest rzeka.	- There is a river <u>beyond</u> these mountains.
One mieszkają <u>za</u> miastem.	- They live <u>out of</u> town.

b) The preposition za with the instrumental case is rendered in English by for.

e.g.:

Ten delegat jest <u>za</u> rządem, a tamten przeciw rządowi.	- This delegate is <u>for</u> the government, and the other against the government.
--	---

c) The expression "za pomocą" is rendered in English by, by the means of, with the help of,

e.g.:

Zegarmistrz reperuje zegarki <u>za pomocą</u> specjalnych narzędzi.	- The watchmaker repairs watches <u>by means of</u> special (with the help of) tools.
---	---

LESSON 99

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested Words:	Students:
a) Za ile Majewski kupił kiełbasy?		On kupił kiełbasy za dwa złote. (2-20)
Za co Majewski zapłacił dwa złote?		
Za ile sprzedawca sprzedał kiełbasy?		
Za co sprzedawca otrzymał dwa złote?		
Za co sprzedawca dostał dwa złote?		
b) Za co Karski został ukarany?	zabić człowieka	Karski został ukarany za zabicie człowieka. or Karski został ukarany za to, że zabił człowieka.
Za co Karski został zamknięty w obozie pracy przymusowej? Za co Karski został zaaresztowany?	zabicie człowieka pobicie milicjanta przejechanie dziecka samochodem sprzedawanie szpiegom tajnych dokumentów wysadzenie mostu nałożenie do organizacji szpiegowskiej kradzież	
Za co on dostał awans?	odeprzeć atak npla	On dostał awans za odparcie ataku npla. or On dostał awans za to, że odparł atak nieprzyjaciela.

Instructor:	Suggested Words:	Students:
Za co on dostał awans?	uratować życie dowódcy zniszczyć czołg zdobyć bunkier wziąć do niewoli nieprzyjacielskiego generała wysadzić ważny most	
c) Za co syn podziękował matce?	posprzątać mieszkanie ugotować kolację upiec ciastka przygotować święcone zaufać mu ostrzyć go wytłumaczyć żonie, dlaczego wrócił do domu po północy ufarbować mu koszulę zasłonić okna znaleźć jego pióro przyszyć oznakę stopnia opiekować się jego dziećmi zmusić go do nauki	Syn podziękował matce za posprzątanie mieszkania. or Syn podziękował matce za to, że posprzątała mieszkanie.
Za co syn przeprosił matkę?		Syn przeprosił matkę za rozbicie talerza. or Syn przeprosił matkę za to, że rozbił talerz.
Za co syn przeprosił matkę?	zniszczyć obrus zostawić światło w pokoju złamać nogę od stołu zapomnieć nakarmić psa rysować na ścianie sprzeczać się z nią wpuścić kota do kuchni zachowywać się niegrzecznie nie obrać kartofli wejść do domu w brudnych butach spędzić cały dzień w knajpie	
d) Za kogo on rozwiązał to zadanie? Za kogo on zapłacił ten rachunek? Za kogo on napisał pracę domową?		On rozwiązał to zadanie za brata.

Instructor:

Suggested Words:

Students:

Za kogo on podpisał dokument?

e)

Za ile dni Zosia tu wróci?

Za ile tygodni on tu wróci?

Za ile miesięcy ona tu wróci?

Za ile lat Bolek tu wróci?

Za ile minut Zosia tu wróci?

Zosia tu wróci za dwa dni.

(2-6)

f)

Za kogo Helena wyszła za mąż?

Za kogo Helena wychodzi za mąż?

Za kogo Helena wyjdzie za mąż?

Helena wyszła za mąż za Jana.

Adam
brat Zygmunta
Kowalski
Władysław Cichocki
pułkownik Grzybowski
jakiś lekarz
profesor uniwersytetu
Rosjanin
Antoni Żaba

Part II

a)

Za kim siedzi Rychlewski?

Za kim stoi Rychlewski?

generał Majewski
pani Kowalska
ksiądz Wysocki
kapitan Walewski
profesor Popławski
podpułkownik Lipa
inżynier Wirski

Rychlewski siedzi za panem Kowalskim.

Gdzie płynie ta rzeka?

(Za czym płynie ta rzeka?)

góry
miasto
wieś
osiedle
żaka

Ta rzeka płynie za lasem.

Instructor:

Suggested Words:

Students:

b)

Za kim biegnie dziecko?

Za kim idzie to dziecko?

ojciec

babka

dziadek

pani Walska

pan Walski

Dziecko biegnie za
matką.

Za czym biegnie dziecko?

pies

kot

rower

Dziecko biegnie za
piłką.

Part III

Dokąd oni teraz idą?

Gdzie one będą za chwilę?

las

góry

jezioro

staw

miasto

park

ogród

Oni teraz idą za
rzekę.

Za chwilę oni będą
za rzeką.

Whenever applicable, drill the preposition "za", requiring students to use personal pronouns.

LESSON 99:

**Translation
English - Polish**

1. It is possible that in 50 years people will fly by helicopters from their homes to their offices.
2. Kolankowski told his wife about the little green men with long antennas on their big round heads, that he saw when he came out of the bar at 3 a.m.
3. Young Grocholski is a head taller than his father.

4. Seeing that there was a gap between his platoon and the second platoon, Lt. Kucharski phoned headquarters for help.
5. Bolesław Sarna told Mrs. Kuncewicz that, as far as he knew, her son had not been on the train which had been strafed by enemy fighters.
6. The enemy P.O.W. told us about the strength and organization of the infantry division, in which he served at the time of the last counterattack.
7. We were talking about our former boss, and we all agreed that everybody was taking advantage of his politeness.
8. Mrs. Kowalski's daughters were quarreling about which one of them will fry the fish, and which one will knead the dough.

Translation

Polish - English

Była już godzina za kwadrans jedenasta wieczorem, ale pani Nowicka nie spała jeszcze. Czekala na syna Zygmunta, który za chwilę powinien był przyjechać ze stacji kolejowej. Zygmunt otrzymał po manewrach tydzień urlopu, i miał go spędzić z rodzicami w Warszawie. Zygmunt przyjechał dopiero po północy. Przeprosił bardzo matkę za to, że tak późno przyjeżdża, a potem wyjął z plecaka namalowany przez siebie obrazek, widok ze wzgórza na położoną w dolinie wieś i dał go matce.

Pani Nowicka podziękowała synowi za prezent, potem postawiła na stole talerze z kiebasą, szynką i chlebem i powie-

działa, że herbata będzie gotowa za parę minut. Zygmunt pytał matkę o Tadzia, krewnych i znajomych. Dowiedział się, że Tadzio będzie za kilka dni brał udział w szkolnych zawodach koszykówki. Potem matka powiedziała mu, że Basia Wolska, znajoma Zosi, wychodzi za mąż za Karola Gruszkę. Gruszka jest rzeźnikiem i bardzo dobrze zarabia. Data ślubu nie została jednak jeszcze ustalona, bo rodzice Basi są za tym, żeby Basia najpierw skończyła szkołę.

Kiedy pani Nowicka zapytała syna, jakie ma plany na czas urlopu, Zygmunt powiedział, że chciałby pójść w niedzielę na mecz piłki nożnej. Będzie grała "Polonia" przeciw "Wiśle". Zygmunt, zanim wstąpił do wojska, był bramkarzem w "Wiśle" i zna wielu graczy w obu zespołach.

Po północy pani Nowicka zaczęła zbierać talerze ze stołu, ale Zygmunt prosił ją, aby już poszła spać i obiecał, że umyje za nią naczynia.

Questions

1. Która była już godzina?
2. Dlaczego pani Nowicka jeszcze nie spała?
3. Kiedy Zygmunt powinien był przyjechać?
4. Gdzie Zygmunt miał spędzić urlop?
5. O której przyjechał Zygmunt?
6. Co Zygmunt wyjął z plecaka?
7. Kto namalował ten obraz?
8. Za co matka podziękowała synowi?
9. Co ona postawiła na stole?

10. Kiedy będzie herbata gotowa?
11. O kogo Zygmunt pytał matkę?
12. W czym będzie Tadzio brał udział?
13. Co powiedziała matka Zygmuntowi o Basi Wolskiej?
14. Za kogo Basia wychodzi za mąż?
15. Kiedy odbędzie się ślub Basi Wolskiej i Karola Gruszki?
16. Dlaczego data ślubu jeszcze nie została ustalona?
17. Co Zygmunt chciałby zrobić w niedzielę?
18. Jakie zespoły piłki nożnej będą grały w niedzielę?
19. Kogo zna Zygmunt?
20. Dlaczego on zna wielu graczy w obu zespołach?
21. Co zaczęła robić po północy pani Nowicka?
22. O co prosił ją Zygmunt?
23. Co Zygmunt obiecał matce.

LESSON 99

Reading Text

Sport w Polsce był i jest bardzo popularny. Każde większe miasto ma stadion sportowy, na którym są boiska piłki nożnej, koszykówki i siatkówki. Na boiskach tych uprawiają sport nie tylko młodzi ale i starsi. Szkoły mają własne boiska.

Jak w Ameryce baseball i futbol, tak w Polsce piłka nożna jest obok lekkoatletyki najpopularniejszym sportem. Jak w Ameryce każdy wie, kto to jest "Babe" Ruth czy Joe DiMaggio, tak każdy w Polsce słyszał o bramkarzu Szcze-

pańskim czy o Cieśliku. Jest jednak pewna różnica między DiMaggio a Szczepańskim: pierwszy zarabia setki tysięcy na sporcie, drugi ma tylko przyjemność, popularność i zwykle lżejszą pracę.

Między amerykańskim futbolem a europejską piłką nożną jest duża różnica. Drużyna europejskiej piłki nożnej składa się z 11 graczy: bramkarz, 2 obrońców, 3 pomocników ataku, i pięcioosobowy atak. Tylko bramkarz ma prawo dotykać piłki rękami, reszta graczy może grać tylko nogami lub głową. Boisko ma od 90 do 110 metrów długości i 50 metrów szerokości. Na krótszych granicach boiska stoją 2 bramki o szerokości 7.3 metra i o wysokości 2.4 metra. Mecz trwa 90 minut z dziesięciominutową przerwą w połowie.

Jednym z najciekawszych spotkań, które Polska ostatnio wygrała był mecz z drużyną Związku Radzieckiego, jednym z najlepszych zespołów piłki nożnej na świecie. Był to wielki dzień dla sportu polskiego. Na stadionie w Chorzowie, na którym odbyło się to spotkanie, jest 100.000 miejsc, ale gdyby ich było cztery razy więcej, nie byłoby ich tego dnia za dużo. W czasie meczu na ulicach Polski ruch był mniejszy, ponieważ dużo osób siedziało przy aparatach radiowych.

Mecz był bardzo ciekawy. Kiedy w czterdziestej czwartej, a następnie w pięćdziesiątej piątej minucie Cieślik pięknymi strzałami zdobył dwie bramki dla Polski, na stadionie podniósł się krzyk 100.000 osób. Pod koniec meczu drużyna radziecka grała lepiej i w siedemdziesiątej dziewiątej minucie

Iwanow bardzo ładnie strzelił piłkę w bramkę polską. Wynik był 2:1 dla Polski.

Spotkanie to długo będą pamiętali Polacy, chociaż następny mecz ze Związkiem Radzieckim, niestety przegrali.

Questions

1. Co ma każde miasto w Polsce dla sportu?
2. Jakie boiska są na stadionach?
3. Czy tylko młodzi uprawiają sport w Polsce?
4. Jaki sport jest najpopularniejszy w Polsce, a jaki w Ameryce?
5. Co ma DiMaggio, a co ma Szczepański ze sportu?
6. Z ilu graczy składa się zespół piłki nożnej?
7. Z kogo składa się jedenastka piłki nożnej?
8. Czy wszyscy oni mają prawo grać rękami?
9. Jak duże jest boisko piłki nożnej?
10. Gdzie na boisku znajdują się bramki?
11. Jak długo trwa mecz piłki nożnej?
12. Z jaką silną drużyną Polska ostatnio wygrała?
13. Dlaczego stadion w Chorzowie okazał się za mały tego dnia?
14. W jaki sposób byli informowani o meczu ci, którzy nie mogli być na nim?
15. W których minutach meczu Cieślik zdobył bramki dla Polski?
16. Jaki był wynik meczu?

LESSON 99

Oral - Aural Drill

Part I

1. O co zapytał Stanisław Józefa?
2. Co muszą zrobić Stanisław i Józef?
3. Termin czego muszą oni ustalić?
4. Między jakimi drużynami mają być zawody?
5. Co mogą urządzić Stanisław i Józef za 3 tygodnie?
6. Gdzie mają być urządzone te spotkania?
7. Dlaczego Stanisław nie może zgodzić się na tę datę?
8. Do jakiego miasta on musi jechać?
9. Dlaczego Stanisław musi być w Białymstoku?
10. Jak było na imię siostrze Stanisława?
11. O czym nie wiedział Józek?
12. Czego chciał się Józek dowiedzieć?
13. Jak się nazywa narzeczony Jadzi?
14. Czym był dawniej Wojciechowski?
15. A czym Wojciechowski jest teraz?
16. O czym pamięta Józek?
17. Kogo widział Józek 3 lata temu?
18. Przy jakiej okazji Józek widział siostrę Stanisława?
19. Jak dawno Józek widział siostrę Stanisława na szkolnych zawodach koszykówki?
20. Co zorganizowała Jadzia w swojej szkole?
21. Co przypuszczał Józek o Jadzi?

22. Czego nie będzie mogła Jadzia robić, jeśli będzie miała za dużo roboty w domu?
23. Do czego Józek chciał wrócić w rozmowie?
24. Jaką datę wybrał Józek?
25. O co zapytał Stanisław, kiedy się zgodził na termin meczu?
26. Kiedy drużyna Stanisława dowie się o składzie zespołu Józka?
27. Czy Józek przypuszcza, że drużyna Stanisława wygra?
28. Czy Stanisław jest tego samego zdania?
29. Czego spodziewa się Stanisław?
30. Co zdobędzie drużyna Stanisława?

Part II

1. Na czym gra się w piłkę nożną?
2. Do czego gracze starają się strzelać piłką?
3. Który z graczy stoi w bramce i broni jej?
4. Jakie gry w piłkę pan zna?
5. Jaki był w 1958 ostateczny wynik meczu między Yankees z Milwaukee?
6. Jakim graczem jest Stan Musiał?
7. Jaki jest najpopularniejszy sport w Stanach Zjednoczonych?
8. Jak nazywają się dwaj gracze piłki nożnej stojący najbliżej bramkarza?
9. Jak nazywa się miejsce, gdzie odbywają się wielkie zawody sportowe?

10. W których zawodach ludzie w Stanach Zjednoczonych zarabiają najwięcej pieniędzy?
11. Jakie gry w piłkę uprawiają kobiety?
12. Co odbywa się na stadionach?
13. Co słychać na stadionach sportowych podczas meczu?
14. Co trzeba ustalić przed spotkaniem drużyn sportowych?
15. Co pan robi, jeśli pan chce przekonać się czy jakiś przedmiot jest gorący czy zimny?
16. Czy lekkoatletyka jest popularna w Stanach Zjednoczonych?
17. W co pan gra więcej: w piłkę czy w karty?
18. Która drużyna w tym roku zdobyła mistrzostwo koszykówki?

Part III - Conversational Situation

Jeden ze studentów wrócił z Polski i odpowiada kolegom na pytania, jak się gra w piłkę nożną w Polsce. Następnie dwóch innych studentów odpowiada po kolei na pytania, jak się gra w siatkówkę i koszykówkę.

Osoby: Student opowiadający o piłce nożnej.
Student opowiadający o koszykówce.
Student opowiadający o siatkówce.

Wszyscy inni studenci stawiają pytania.

LESSON 99

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. This student received a good grade for yesterday's home-

work.

2. I thanked my boss for the promotion.
3. The match will take place in two days, and no one has repaired the goal on our athletic field.
4. Beyond seven hills and beyond seven rivers there lived a beautiful young girl.
5. I wanted to marry her, but she told me she was going to marry a football player.
6. She had not set the date of the wedding; this, I thought, was a good sign.
7. I earn more than he does, because the books I write are very popular. I received 5 thousand zlotys for my last one.
8. This book is about a gambler who had too much luck, he never lost. He lost, however, the love of the woman to whom he had given his heart.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Write a story, in no less than fifty (50) words, using as many of the words as possible from the vocabulary list.

LESSON 99

Vocabulary

boisko, n.

- playground, athletic field

bramka, f.

- gate, goal post, goal

bramkarz, m. bramkarze, n. pl.	- goal-keeper
dotykać, i. dotknąć, p. dotykam dotknę dotyka dotknie	- to touch
gracz, m. gracze, n. pl.	- player, gambler
koszykówka, f.	- basketball
krzyk, m. krzyku, gen. s.	- a cry, a shriek
lekkoatletyka, f.	- track and field events
mecz, m. meczu, gen. s.	- match
mistrzostwo, n.	- championship
no	- <u>well</u>
obrońca, m. obrońcy, nom. pl.	- fullback, defender, defence council
piłka nożna, f.	- soccer, football
popularny, popularna, popularne popularnie	- popular - commonly
przegrać, p. przegrywać, i. przegram przegrywam przegra przegrywa	- to lose
siatkówka, f.	- volleyball
skład, m. składu, gen. s.	- (here) line-up
sport, m. sportu, gen. s.	- sport
spotkanie, n.	- encounter, meeting
stadion, m. stadionu, gen. s.	- stadium
termin, m. terminu, gen. s.	- date, stated time, term, deadline

ustalić, p. ustalać, i.
ustale ustalam
ustali ustala

- to fix, to set, to establish

wychodzić za mąż (za+acc.)
wychodzę za mąż
wychodzi za mąż

- to marry (a man only)

wyjsć za mąż (za+acc.)
wyjdę za mąż
wyjdzie za mąż

- to marry (a man only)

zarabiać, i. zarobić, p.
zarabiam zarobię
zarabia zarobi

- to earn, to make money

zawody, pl.
zawodów, gen. pl.

- contest, match

LESSON 100

Grammar perception Drill

THE USE OF THE PREPOSITION W

Part I

"W" with the locative.

Instructor:

Students:

a) w = in

Biurko stoi w pokoju.

Gdzie stoi biurko?

Chory leży w łóżku.

Konie są w stajni.

Kowalski będzie za chwilę w biurze.

Punkt opatrunkowy jest w leśniczówce.

Józef pracuje w kopalni.

Zosia była wczoraj w kinie.

Ryby żyją w wodzie.

Andrzej urodził się we Francji.

Tadzio łowił ryby w Bałtyku.

Zosia kąpała się w Wiśle.

On spędził wakacje w górach.

Złodziej ukrył się w szafie.

Zygmunt przeczytał w gazecie
o ślubie Basi.

W czym Zygmunt przeczytał o ślubie
Basi?

W tej butelce jest mleko.

Jarzyne gotuje się w wodzie.

W tym mazurku jest dużo masła.

Jan znalazł muchę w zupie.

Jaworski brał udział w tym zebraniu.

Tadeusz służy w marynarce.

Porucznik Jaworski przyszedł na zabawę
w mundurze.

On wszedł do pokoju w płaszczu
i w kapeluszu.

Kowalska opowiedziała milicji
o wypadku w kilku słowach.

Jak Kowalska opowiedziała milicji
o wypadku?

Biurko stoi w pokoju.

Zygmunt przeczytał o
ślubie Basi w gazecie.

Kowalska opowiedziała
milicji o wypadku w kil-
ku słowach.

Instructor:

Students:

To możecie powiedzieć w jednym zdaniu.

Kowalski weźmie urlop w lecie.
Kiedy Kowalski weźmie urlop?
W letym w Polsce jest zwykle bardzo zimno.
Oni wyjeżdżają w zimie do południowej Francji.
W jesieni często padają deszcze.
Te jabłka dojrzewają we wrześniu.
Bolek przyjedzie do rodziców w maju.
Boże Narodzenie jest w grudniu.
Wielkanoc jest w marcu lub kwietniu.

Oddział posuwał się w kierunku północnym.
W jakim kierunku posuwał się oddział?
Samolot leciał w kierunku południowym.
Pułk nacierał w kierunku zachodnim.
Nieprzyjaciół wycofał się w kierunku wschodnim.

b) w = at

Majewski pracuje w nocy.
Kiedy Majewski pracuje?

Kowalski weźmie urlop w lecie.

Oddział posuwał się w kierunku północnym.

Majewski pracuje w nocy.

Part II

"W" with the accusative.

a) w = in, into

Majewski wierzy w ustrój demokratyczny.
W co wierzy Majewski?

Kowalski nie wierzy w ustrój komunistyczny.

Majewski wierzy w ustrój demokratyczny.

Instructor:

Students:

Rogalski wierzy w Boga.
Bogucki nie wierzy w przyszłość
Francji.
Nowicki wierzy w przyszłość
Francji.
Pani Kowalska ubrała córeczkę
w ciepły płaszcz.
Krając chleb ona skłóczyła się
w rękę.
Saperzy wbijali kołki w ziemię.

Maria ugotowała obiad w godzinę.
W jakim czasie Maria ugotowała
obiad?
Zosia w pół godziny nie nauczy się
tej lekcji.
Józef zorze pole w dwa dni.
Kowalski wybudował stodołę w trzy
tygodnie.
Ten student nauczył się polskiego
w rok.

b) w = at .

Zosia zwykle wraca do domu
w południe.
Kiedy Zosia wraca do domu?

c) w = on

Natarcie zaczęło się we czwartek.
Kiedy zaczęło się natarcie?
W Ameryce większość ludzi nie
pracuje w sobotę.
Prawie wszystkie sklepy są
zamknięte w niedzielę.
W piątek oni pójdą do kina.
W poniedziałek trzeba znowu
zacząć pracować.

Józef uderzył złodzieja w głowę.
W co Józef uderzył złodzieja?

d) w = with

Pluton piechoty jest uzbrojony
w trzy cekaemy.
W co jest pluton piechoty uzbro-
jony?

Maria ugotowała obiad
w godzinę.

Zosia wraca do domu
w południe.

Natarcie zaczęło się
we czwartek.

Józef uderzył złodzieja
w głowę.

Pluton piechoty jest
uzbrojony w trzy ckm.

Instructor:

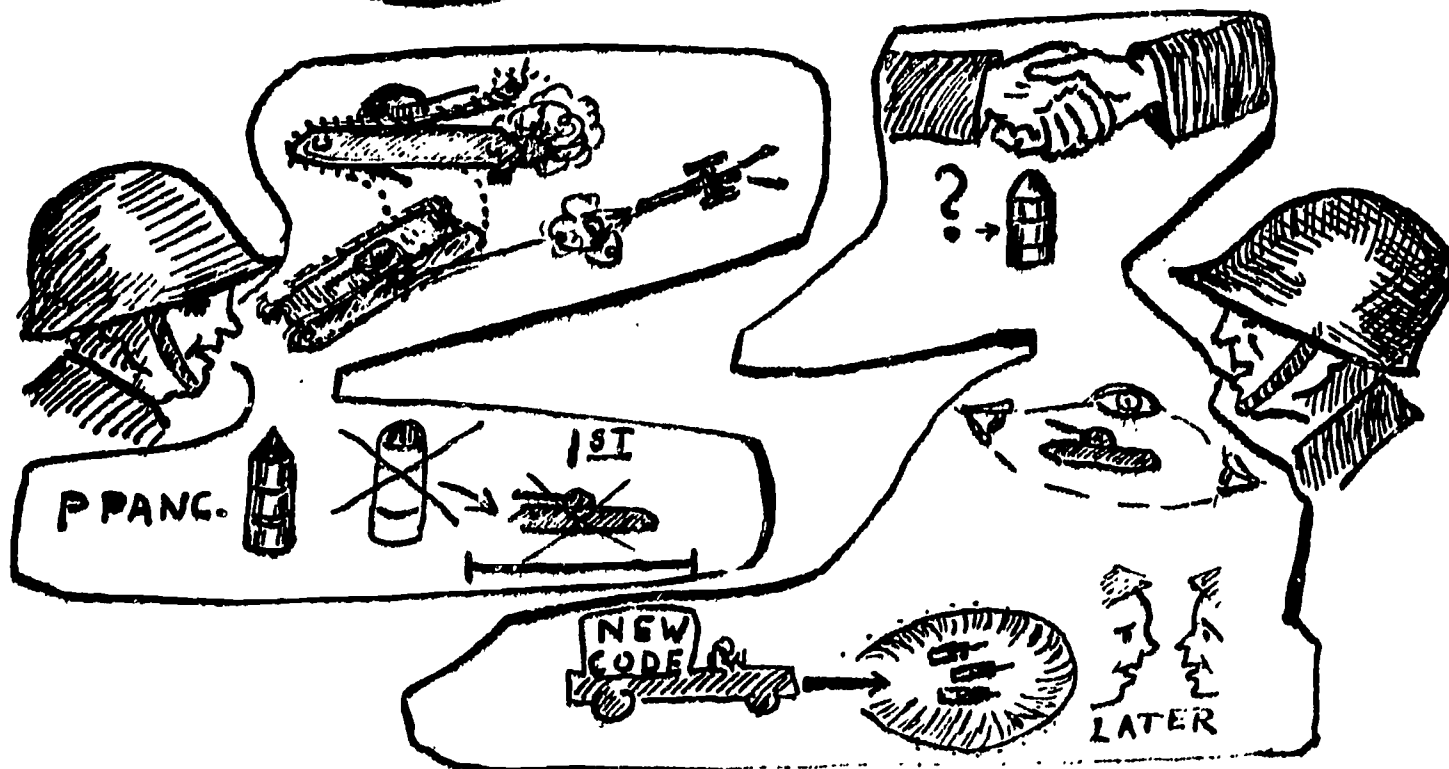
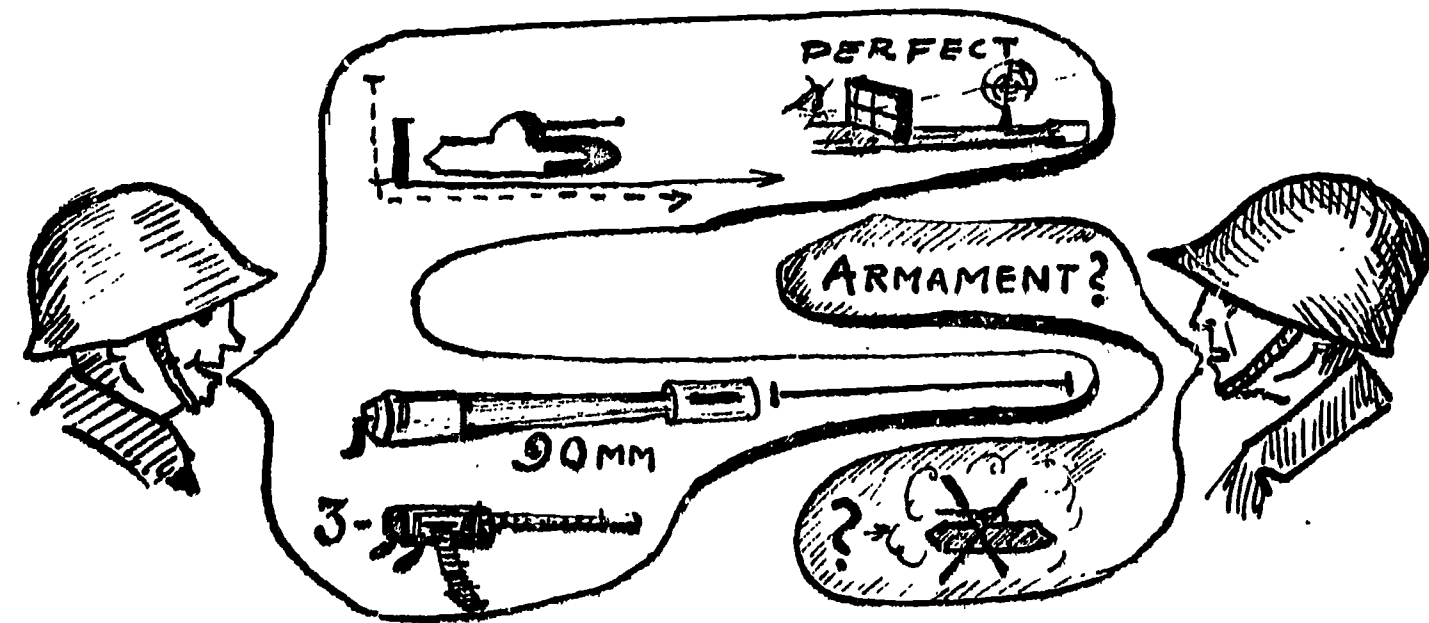
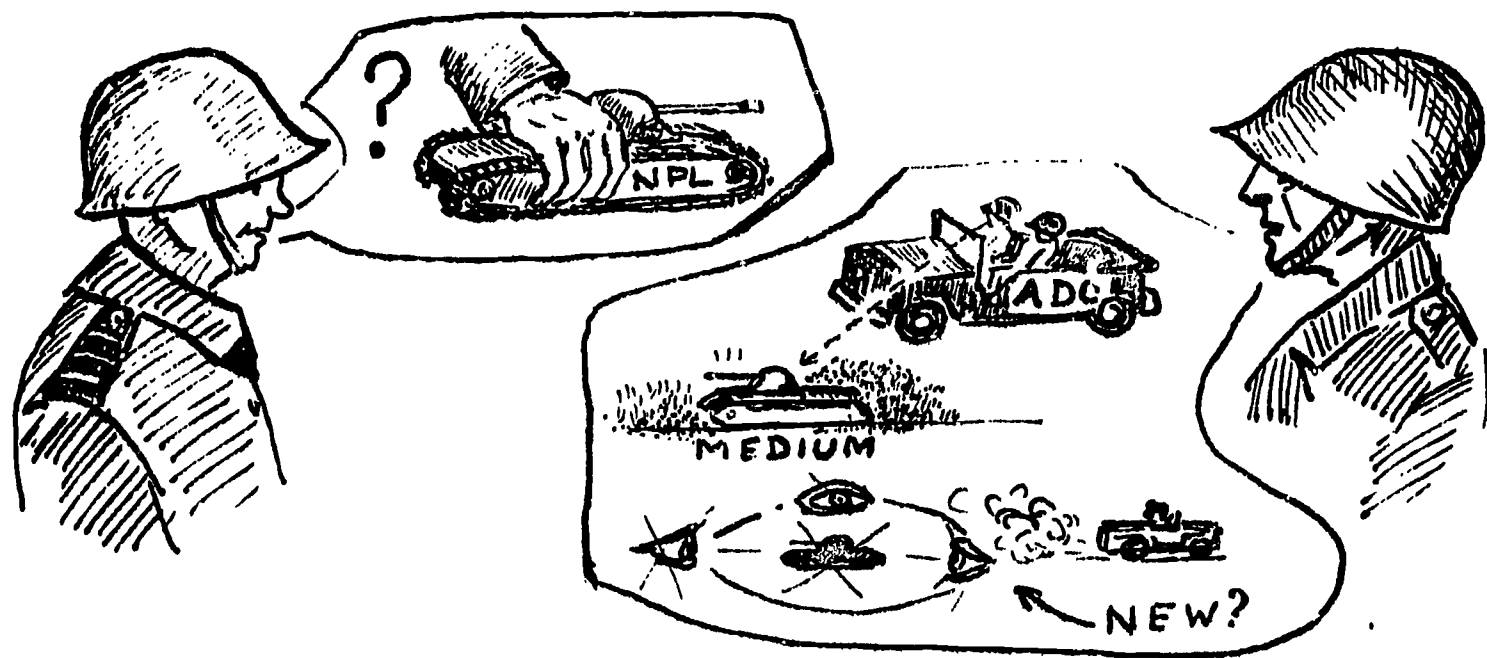
Students:

Ta kompania jest wyposażona
w najnowocześniejszą broń.

e) w = no preposition

Dzieci grają w piłkę.
W co grają dzieci?
Kowalscy grali w karty.
Oni grali w koszykówkę.

Dzieci grają w piłkę.

LESSON 100 (Conversation on knocking
out an enemy tank)

Dialog

G.: Plutonowy Gociłowski, (działońowy).

M.: Starszy strzelec Macherski, (goniec).

G.: Czy wiesz, że wczoraj zdobyliśmy nieprzyjacielski czołg najnowszego typu?

M.: Tak, wioząc łażikiem adiutanta, widziałem w polu jakiś nowy typ średniego czołgu. Nie mogłem go jednak obejrzeć, bo śpieszyliśmy się. Co jest w nim nowego?

G.: Jest niższy, szybszy, ma grubszy pancerz na przodzie i nowe doskonałe przyrządy celownicze.

M.: Jakie on ma uzbrojenie?

G.: Ma 90 mm działo prawdopodobnie o dużej donośności i 3 cekaemy.

M.: W jaki sposób unieruchomiliście ten czołg?

G.: Najechał na minę, która przerwała mu gąsienicę i obrócił go. Skorzystałem z tego i oddałem strzał w bok, gdzie pancerz jest cienki.

M.: A, to ty go wykończyłeś? Gratuluję ci. Jaką amunicją strzelałeś?

G.: Pociskiem ppanc. Nie chciałem używać pocisków zapalających, aby nie zniszczyć zupełnie tego pierwszego na naszym odcinku czołgu nowego typu.

M.: Gdy tylko będę mógł, pójdę obejrzeć ten czołg. Teraz muszę zawieźć nowy kod do rejonu wyczekiwania naszego batalionu. Porozmawiamy później.

LESSON 100

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION W

Part I

"W" with the locative.

The preposition w with the locative case is very often rendered in English by in or at,

e.g.:

Ubranie wisi w szafie.

- The suit is hanging in the closet.

Byłem w domu.

- I was at home.

Zatrzymaliśmy się w Warszawie

- We stopped in Warsaw.

W Polsce w czerwcu jest bardzo ciepło.

- In June it is very warm in Poland.

Ten hotel jest otwarty w lecie i w zimie.

- This hotel is open in summer and in winter.

On pracuje w nocy.

- He works at night.

Part II

"W" with the accusative.

a) The preposition w with the accusative is rendered in English by at,

e.g.:

Mamy przerwę w południe.

- We have a break at noon.

b) The preposition w with the accusative is rendered in English by in, into,

e.g.:

W trzy godziny nauczyłem się dialogu.

- I learned the dialog in three hours.

Wbiłem kołek w ziemię.

- I drove the stake into the ground.

c) The preposition w with the accusative case is rendered in English by on with the days of the week, and with some verbs of motion,

e.g.:

Będę w Warszawie w sobotę.

- I will be in Warsaw on Saturday.

Note also:

On uderzył brata w nos.

- He hit his brother on the nose.

On pocałował syna w głowę.

- He kissed his son on the head.

d) The preposition w with the accusative case is used after verbs: uzbroić = to arm, wyposażyć = to equip, zaopatrzyć = to supply, and is rendered by with in English,

e.g.:

Ten oddział jest uzbrojony
w karabiny i dobrze zaopatrzone w amunicję.

- This detachment is armed
with rifles, and well supplied with ammunition.

e) Some Polish verbs require the use of the preposition w with the accusative case, when no preposition is used in English,

e.g.

Grać w karty.

- To play cards.

Grać w koszykówkę.

- To play basketball

Note that foreign names of games are declined in Polish like masculine nouns denoting persons.

On gra w pokera.

- He plays poker.

Ona gra w brydża.

- She plays bridge.

Oni grają w baseball.

- They play baseball.

LESSON 100

Structural Drill

Part I

"W" with the locative.

Instructor:

Suggested Words:

Students:

a)

Gdzie był list Zosi?

biurko

List Zosi był
w biurku.

Instructor:	Suggested Words	Students:
	książka koperta skrzynka kieszeń torebka walizka chlebak Jana teczka portfel kubek na odpadki	
Gdzie jest Cichocki?	dom pokój kuchnia klasa leśniczówka poczekalnia restauracja hotel chałupa kawiarnia	Cichocki jest w domu.
Gdzie Jan widział Zygmunta?	autobus tramwaj kino przedział	Jan widział Zygmunta w autobusie.
Gdzie pracuje Nowicki?	mleczarnia kopalnia fabryka sad pasieka hotel	Nowicki pracuje w mleczarni.
Gdzie goniec znalazł kapitana?	szpital namiot warsztat schron bunkier hangar garaż	Goniec znalazł kapitana w szpitalu.
Gdzie Nowiccy spędzili wakacje?	Gdańsk Toruń Berlin Zakopane Francja Włochy Paryż Medjolan	Nowiccy spędzili wakacje w Gdańsku.

Instructor:	Suggested Words	Students:
	Młociny Rosja Częstochowa Ameryka Południowa Europa	
Gdzie żyją ryby?	morze jezioro staw rzeka woda	Ryby żyją w morzu.
Gdzie Józef sfotografował tego ptaka?	las park ogród zarośla	Józef sfotografował tego ptaka w lesie.
b) <u>W czym</u> było lekarstwo?	szklanka filiżanka kieliszek butelka	Lekarstwo było w szklance.
W czym Zbigniew przeczytał opis tej bitwy?	gazeta książka list Józefa tajne dokumenty	Zbigniew przeczytał opis tej bitwy w gazecie.
W czym klient znalazł muchę?	zupa barszcz mazurek babka kawa herbata mleko	Klient znalazł muchę w zupie.
W czym brał udział Rogalski?	zebranie zabawa manewry ćwiczenia zawody sportowe wycieczka szkolna przygotowywanie święconego bitwa rozmowa przeciwnatarcie	Rogalski brał udział w zebraniu.
W czym Zosia pomagała matce?	praca	Zosia pomagała matce w pracy.

Instructor:

Suggested Words:

Students:

sprzątanie mieszkania
gotowanie obiadu
pisanie listów
ubieranie dzieci
mycie dzieci

c)

Jasiński opowiedział
koledze o zdobyciu bunkra
w kilku słowach.

Jak Jasiński opowiedział
koledze o zdobyciu bunkra?

kilka słów
dwa słowa
jedno zdanie
parę zdań

Jasiński opowie-
dzał koledze
o zdobyciu bunkra
w kilku słowach.

d)

Kiedy Andrzej pojedzie
do Europy?

styczeń
luty
grudzień
zima
lato
jesień
przyszły tydzień
przyszły rok

Andrzej pojedzie
do Europy w stycz-
niu.

Kiedy księżyc świeci?
Kiedy używa się rakiet
światlnych?
Kiedy zaczęło się natar-
cie?

noc

Księżyc świeci
w nocy.

e)

W jakim kierunku płynął
ten krążownik?

W jakim kierunku szli
uciekiniery?

W jakim kierunku wiał
wiatr?

południowy
północny
wschodni
północno-wschodni
północno-zachodni
południowo-wschodni
południowo-zachodni

Ten krążownik pły-
nął w kierun-
ku południowym.

W jakiej broni służy
Kowalski?

artyleria
piechota
broń pancerna
lotnictwo
marynarka

Kowalski służy
w artylerii.

Part II

"W" with the accusative

Instructor:	Suggested Words:	Students:
a) <u>W co</u> wierzy Zbigniew?	miłość żony przyszłość Ameryki prawda słów ojca pomoc przyjaciół	Zbigniew wierzy w miłość żony.
<u>W kogo</u> wierzy Zbigniew?	ten człowiek ten dowódca	Zbigniew wierzy w tego człowieka.
W co ubrał się Zbigniew?	mundur cywilne ubranie nowy płaszcz ciepła marynarka	Zbigniew ubrał się w mundur.
W co Józef był ranny?	ręka głowa nos palec noga stopa bok plecy	Józef był ranny w rękę.
W co skaleczyła się Zosia?	palec noga głowa nos	Zosia skaleczyła się w stopę. Janek uderzył się w palec.
W co córka pocałowała matkę?	ręka czoło	Córka pocałowała matkę w rękę
W co żołnierz rzucił granatem?	okno ściana czołg wieżyczka czołgu drzwi oddział nieprzyjacielski	Żołnierz rzucił granatem w okno.
W co uzbrojony był ten oddział?	cekaemy granatnik ppanc karabiny moździerze	Ten oddział był uzbrojony w cekaemy.
W co zaopatrzony był ten oddział?	mundury lornetki żywność	Ten oddział był zaopatrzony w mundury.

Instructor:	Suggested Words:	Students:
	buty zimowe spadochrony papierosy	
W co był wyposażony ten oddział?	pociski smugowe pociski zapalające pociski ppanc amunicja zwykła	Ten oddział był wyposażony w pociski smugowe.
W co grali chłopcy?	piłka nożna siatkówka koszykówka karty	Chłopcy grali w piłkę nożną.
b) W jakim czasie Kowalski przeczytał tę książkę?	godzina 2-5 godzin jeden dzień 2-6 dni tydzień 2-6 tygodni	Kowalski przeczytał tę książkę w godzinę.
W jakim czasie Jaworski wybudował dom?	miesiąc 2-8 miesięcy rok 2-4 lata	Jaworski wybudował dom w miesiąc.
W jakim czasie pani Nowicka przygotowała śniadanie?	10 minut	Pani Nowicka przygotowała śniadanie w 10 minut.
W jakim czasie dzieci dojadą do szkoły?	15 minut 20 minut pół godziny	Dzieci dojadą do szkoły w 15 minut.
c) Kiedy Andrzej ma przerwę obiadową?	południe	Andrzej ma przerwę obiadową w południe.
Kiedy zaczęło się natarcie?		
Kiedy słońce najmocniej grzeje?		
Kiedy Andrzej pracuje?	dzień	Andrzej pracuje w dzień.
Kiedy nowa kelnerka zaczęła pracować?	poniedziałek	Nowa kelnerka zaczęła pracować w poniedziałek.

Instructor

Suggested Words

Students:

Kiedy będą zawody piłki nożnej?	wtorek
Kiedy Kowalscy przyjdą do Jaworskich?	niedziela
Kiedy kompania otrzy- mała żywność?	
Kiedy Jan pożyczył Marysi tę książkę?	

Whenever applicable drill the preposition "w," requiring students to use personal pronouns.

LESSON 100

Translation
English - Polish

1. After leaving the cottage, you must turn to the left, and after crossing the bridge over the canal, you will see a cross on the right side of the road.
2. After kneading the dough, you must cut it in small pieces and throw them into a pot of (with) boiling water.
3. There were beautiful red flowers on both sides of the path.
4. I was not astonished when I saw that Basia had not set the table, because first, I knew that she didn't like to work, and secondly, I had heard that her fiance was coming to Warsaw for Easter. She had probably gone to the station for him.
5. The children each received a piece of babka, and a prettily painted Easter egg.
6. Mrs. Smith phoned for a taxi, because she wanted to go quickly to the butcher to buy steaks for dinner.

7. This week, Cichocki is selling tablecloths at 10 zł. each, and bed sheets at 25 zł. a pair.
8. This book was written in Polish, but it was translated into several languages.
9. My little daughter asked Mr. Malinowski to paint all the furniture in her room. She is only five years old, and does not understand that Malinowski is a great artist, who has painted many beautiful pictures.

LESSON 100

Reading Text

Pierwsza kompania 15 P. Ppanc. zajęła stanowiska wzdłuż małego kanału przed miastem Płońsk. Kilkaset metrów przed stanowiskami 1-szej kompanii znajdowały się okopy piechoty, a na przedpolu pola minowe. Kompania uzbrojona była w 75 mm działa i 57 mm granatniki ppanc. Uciekinierzy zeznali, że widzieli w Czersku silne oddziały pancerne nieprzyjaciela. Dzięki kodowi znalezionemu przy wziętym do niewoli adiutancie jednego z pułków nieprzyjaciela udało się rozszyfrować meldunki i rozkazy npla. Wskazywały one, że następnego dnia o świcie ma rozpocząć się natarcie.

Trzeba więc było wszystko przygotować do odparcia natarcia. W nocy uzupełniono amunicję, tak, że każde działo miało po 50 pocisków ppanc i zapalających. Droga jechały z drugiego

rzutu łaziki z zaopatrzeniem dla pierwszej linii piechoty.

Nagle, na długim odcinku frontu artyleria npla otworzyła silny ogień. Po 20 minutach ukazały się sylwetki czołgów, poprzedzane przez grupy saperów. Między czołgami i za nimi szła piechota. Plutonowy Gociławski, którego działon znajdował się obok drogi, sprawdził jeszcze raz przyrządy celownicze i czekał aż czołg znajdzie się w zasięgu dział. Celowniczy i amunicyjni stali na swych miejscach czekając na rozkazy.

Gdy czołg był w odległości 600 metrów, Gociławski dał krótką komendę: "Ognia!" Niestety strzał nie był trafny. Natychmiast oddano następny strzał. Tym razem pocisk uderzył czołg tuż pod wieżyczką. Widać było załogę szybko wyskakującą z palącego się czołgu. Na prawo od niego posuwał się inny średni czołg, kierujący ogień na stanowisko Gociławskiego. Zanim jednak zdążył on się wstrzelać, jeden celny strzał Gociławskiego zniszczył mu gąsienicę, a drugi spowodował wybuch amunicji.

W tym czasie naszej piechocie i artylerii lekkiej udało się przydusić do ziemi piechotę i saperów npla. Czołgi musiały posuwać się same. Łatwiej było je teraz niszczyć. Niektóre z nich zostały unieruchomione na polu minowym i szybko były niszczone z dział, granatników ppanc i z dział bezodrzutowych. Długo przygotowywane natarcie npla zostało odparte.

Questions

1. Jaka jednostka zajęła stanowiska wzdłuż kanału?
2. Gdzie znajdowały się okopy piechoty?
3. Jaką broń miała 1-sza kompania 15 P. Ppanc?
4. Co zeznali uciekinierzy?
5. Przy kim znaleziono kod?
6. Dzięki czemu rozszyfrowano meldunki i rozkazy npla?
7. Co wskazywały te meldunki i rozkazy?
8. Do czego trzeba było wszystko przygotować?
9. Kiedy uzupełniono amunicję?
10. Po ile pocisków zapalających miało każde działo?
11. Skąd otrzymano zaopatrzenie dla pierwszej linii piechoty?
12. Czym zostało przywiezione zaopatrzenie z drugiego rzutu?
13. Kiedy artyleria npla otworzyła ogień?
14. Co ukazało się po 20 minutach?
15. Przez kogo poprzedzane były czołgi?
16. Gdzie znajdowała się piechota npla?
17. Co sprawdził plutonowy Gociński?
18. Na co czekał Gociński?
19. Kto czekał na rozkazy?
20. Kiedy Gociński dał komendę, "Ognia"!??
21. Dlaczego oddano dwa strzały?
22. W jaką część czołgu trafił pocisk?
23. Co zrobiła załoga trafionego czołgu?
24. Dlaczego załoga wyskakiwała z czołgu?

25. Dlaczego drugi czołg nieprzyjacielski nie zdążył wstrze-
lać się w stanowisko Gociławskiego?
26. Co udało się naszej piechocie i artylerii lekkiej?
27. Dlaczego łatwiej było teraz niszczyć czołg npla?
28. W jaki sposób zostały unieruchomione i zniszczone czołgi
nieprzyjacielskie?

LESSON 100

Oral - Aural Drill

Part I

1. Czym jest plutonowy Gociławski?
2. Z kim rozmawia plutonowy Gociławski?
3. Jaki jest stopień wojskowy gońca Macherskiego?
4. Co zdobył wczoraj plutonowy Gociławski?
5. Jakiego typu był ten czołg?
6. Kogo wioził Macherski?
7. Czym Macherski wioził adjutanta?
8. Gdzie Macherski widział średni czołg nowego typu?
9. Dlaczego Macherski nie obejrzał tego czołgu?
10. Kto się śpieszył?
11. Czego Macherski chciał dowiedzieć się od Gociławskiego
o tym czołgu?
12. Jaka była różnica między tym czołgiem, a czołgami starego
typu?
13. Gdzie czołg ma grubszy pancerz?

14. Jakie nowe przyrządy miał ten czołg?
15. O co jeszcze zapytał Macherski Gociławskiego?
16. Jakiego kalibru działo miał ten czołg?
17. Jaka jest donośność tego działła?
18. Jaką jeszcze broń ma zdobyty czołg?
19. W jaki sposób został ten czołg unieruchomiony?
20. Co się stało z czołgiem, kiedy najechał na minę?
21. Dlaczego czołg obrócił się po najechaniu na minę?
22. Z czego skorzystał Gociławski?
23. Co zrobił Gociławski, kiedy czołg obrócił się?
24. W której części czołgu pancerz jest cienki?
25. Kto wykończył czołg nieprzyjacielski?
26. Czego gratulował st. strzelec Macherski plutonowemu Gociławskiemu?
27. O co jeszcze zapytał Macherski Gociławskiego?
28. Jaką amunicją strzelał Gociławski?
29. Jakich pocisków chciał używać Gociławski?
30. Dlaczego Gociławski nie chciał używać pocisków zapalających?
31. Co ma zamiar obejrzeć Macherski?
32. Dokąd musi Macherski zawieźć nowy kod?
33. Z kim Macherski porozmawia później?

Part II

1. Jakie jest zadanie adiutanta dowódcy pułku?
2. Do czego używa się amunicji zwykłej?
3. Jakich pocisków używa się do niszczenia czołgów?

4. Z jakiego materiału nosi się ubrania w zimie, a z jakiego w lecie?
5. W którym miejscu czołg ma najcieńszy pancerz?
6. Kto kieruje ogniem baterii?
7. Dokąd skierowałby pan człowieka szukającego pracę?
8. Dlaczego używa się kodów?
9. Jakich samochodów używa wojsko w ciężkim terenie?
10. Jaka jest różnica między pana samochodem a łazikiem?
11. Jakich pocisków używa się, aby wskazywać kierunek ognia artyleryjskiego?
12. Jakimi pociskami można zapalić cel?
13. Gdzie znajduje się dziób okrętu?
14. Co dzieje się z czołgiem, któremu mina przerwała jedną gąsienicę?
15. Co może stać się z samochodem, który wjechał szybko na drogę pokrytą śniegiem?
16. Za pomocą czego celuje się działo?
17. Jaka broń ma przyrządy celownicze?
18. Co trzeba zrobić, żeby dowiedzieć się, co zawiera meldunek nieprzyjaciela napisany kodem?
19. Jak nazywamy cywila, który uciekł z terenów, na których były bitwy?
20. Jak najlepiej można skorzystać z pobytu za granicą, żeby nauczyć się obcego języka?
21. Jacy kierowcy powodują najwięcej wypadków samochodowych?
22. Co może spowodować wojnę między dwoma państwami?

23. Jakiego wzrostu jest człowiek, który nie jest ani bardzo wysoki ani bardzo niski?
24. Dlaczego drogowskazy znajdują się zwykle przy rozwidleniu dróg?
25. Jaka jest donośność działka bezodrzutowego najnowszego typu?
26. Jakie są najnowsze typy bombowców?

Part III - Conversational Situation

Dowódca 1-szej kompanii ppanc. przesłuchuje kilku uciekinierów, którzy uciekli z Płocka przed posuwającymi się na przód czołgami npla. Pyta się uciekinierów ile czołgów oni widzieli, jak szybko one posuwały się, jak wyglądały, jak były uzbrojone, czy były pod osłoną własnej piechoty.

Osoby:

Dowódca I kompanii ppanc.	- kapitan Witkowski	
I uciekinier	- stary gospodarz	} oni starają się
dawać dokładne
informacje
II uciekinier	- dawny podoficer	
III uciekinier	- jest naprawdę szpiegiem i daje
nieprawdziwe informacje	

LESSON 100

Military Interpreting Practice #11

1. What is your name and your unit?
2. What is your duty in the 8th regiment?
3. What kind of guns do you have in your tanks?
4. How many men are in a tank crew, and what are their duties?
5. What weapons do you have on these tanks besides 90 mm guns?
6. What kind of ammunition do you have for these weapons?
7. What type of cars do you have in your unit?
8. Where and on what mission were you, when our patrol picked you up?

Porucznik Adam Karbowski
z 8 Pułku Średnich Czołgów.

Jestem adiutantem dowódcy
pułku.

Mamy działa 90 mm.

Załoga czołgu składa się z pięciu ludzi: dowódca czołgu, strzelec, kierowca, drugi kierowca, który też jest strzelcem przednim i ładowniczy.

Są tam jeszcze 3 karabiny maszynowe. Jeden kalibru 30, znajduje się w wieżyczce, obok działa. Drugi karabin maszynowy, kalibru 50, z którego strzela dowódca czołgu jest w przedniej części wieżyczki. Trzeci kaem, z którego strzela pomocnik kierowcy, znajduje się na przodzie czołgu.

Mamy amunicję zwykłą, przeciwpancerną i pociski smugowe.

Mamy ciągniki, samochody pancerne, ciężarówki i łaziki.

Jechałem z rejonu drugiego rzutu pułku do rejonu wycze-

9. Where is this rear echelon located?
10. I suppose that you, as an adjutant, must know something about your anti-tank weapons?
11. What type of guns did they have in this regiment?
12. What is the range of these guns?
13. How much armor can you penetrate with these guns, using armor piercing ammunition?
14. What other means of anti-tank defense did they have?
15. What type of sights are on these bazookas?
16. How many types of anti-tank mines were you using?

kiwania. Wiozłem nowy kod, ponieważ poprzedni został przez was rozszyfrowany.

Nasz drugi rzut znajduje się w leśniczówce, około 3 km. na południowy wschód od mostu na Bugu.

Byłem kiedyś przydzielony do 10 Pułku Artylerii przeciwpancernej i mogę dać panu informacje tylko o broni, którą tam poznałem.

Mieli oni 75 mm działa przeciwpancerne.

Można z nich strzelać na 12 km.

Amunicją przeciwpancerną można przebić dziesięciocentymetrowy pancerz.

Mieli oni również granatniki przeciwpancerne kalibru 2.36, używają do nich pocisków zwykłych, przeciwpancernych i zapalających. Granatniki te mają donośność 700 metrów.

Mają one specjalny przyrząd celowniczy na boku lufy.

Używaliśmy trzech typów min przeciwpancernych.

17. How big is the charge
in each of these mines?

Jeden rodzaj min ma ładunek
wybuchowy od 13 do 15 funtów,
drugi od 22 do 26 funtów,
a trzeci - nie pamiętam.

18. Have you seen any anti-tank
weapons in your assembly
area?

Owszem, widziałem 2 działa
bezodrzutowe przy moście na
Bugu.

19. Are there any mine fields
there?

Po obu stronach szosy Ostrołę-
ka - Warszawa, przed wsią
Rakowo, widziałem saperów
zakładających miny.

LESSON 100

Homework

1. For a long time, Kowalski could not decipher the enemy's new code. There was nothing strange in this, because he was young and had no experience in deciphering messages written in code.
2. The accident was caused by one of the refugees. This man stole a jeep at night, and when he noticed that the MPs were following him, he drove very fast, and ran over some soldier.
3. We need more white phosphorous ammunition.
4. The enemy surrendered without firing a shot.
5. At dinner, the general's adjutant sat by the general's daughter. After dinner they went into the garden and there,

- by the light of the moon, he told her that he loved her.
6. Children should not talk at dinner.
 7. We were in the assembly area when a truck belonging to the rear echelon arrived, bringing several crates of armor piercing and white phosphorous rounds.
 8. The MP stopped the refugees at the gate, and told them that the captain would talk with them later about their problems.

LESSON 100

Vocabulary

adiutant	- adjutant
amunicja, f.	- ammunition
amunicja zwykła	- high explosive
cienki, cienka, cienkie	- thin
donośność	- range
kierować, i skierować, p. kieruje skieruje kieruje skieruje	- to direct,
kod, m. kodu, gen. s.	- code
ładowniczy, m. ładowniczego, gen. s.	- a loader
łazik, m. łazika, gen. s.	- a jeep

obrócić, p. obrócę obróci	obracać, i. obracam obraca	- to turn, to rotate, to revolve
oddać strzał, p. oddam odda	oddawać strzał, i. oddaje oddaje	- to fire a shot
pocisk przeciwpancerny, m.		- anti-tank round, armor- piercing round
pocisk smugowy, m.		- tracer round
pocisk zapalający, m.		- white phosphorous round
porozmawiać, p. porozmawiam porozmawia	rozmawiać, i. rozmawiam rozmawia	- to talk, to converse
przód, m. przodu, gen. s.		- front
przyrząd, m. przyrządu, gen. s.		- instrument, gadget, de- vice, implement
przyrząd celowniczy		- sights
rejon wyczekiwania		- assembly area
rozszyfrować, p. rozszyfruję rozszyfruje	rozszyfrowywać, i. rozszyfrowuję rozszyfrowuje	- to de-code
rzut drugi, m. rzutu, gen. s.		- rear echelon
skorzystać (z+gen.) p. skorzystam skorzysta	korzystać (z+gen.) i. korzystam korzysta	- to take advantage of, to profit by
spowodować, p. spowoduję spowoduje	powodować, i. powoduję powoduje	- to cause, to give rise to, to bring about
tuż		- just (in the meaning of space only)
typ, m. typu, gen. s.		- type

uciekinię, m.
uciekinię, nom. pl.

- refugee

wskazywać, i. wskazać, p.
wskazuje wskazuje
wskazuje wskazuje

- to point at

zasię, m.
zasię, gen. s.

- range, reach, scope

zwykły, zwykła, zwykłe

- plain, ordinary, usual,
regular

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL.XI

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
93	In the employment office.	Formation of nouns denoting female agents and proper names derived from countries.
94	In a bank.	The use of the preposition <u>na</u> .
95	An incident at the Koluszki station.	The use of the preposition <u>z</u> and <u>u</u> .
96	The rifle company in the attack.	The use of the preposition <u>o</u> .
97	Preparing dinner.	The use of the preposition <u>po</u> .
98	Conversation between two combat engineers.	The use of the preposition <u>przez</u> .
99	Conversation about sport games.	The use of the preposition <u>za</u> .
100	Conversation on knocking out an enemy tank.	The use of the preposition <u>w</u> .

VOCABULARY TO LESSONS 93-100

A

adjutant, m. - adjutant - L.100
 agentka, f. - female agent -
 L. 93
 aktor, m. - actor - L.93
 aktorka, f. - female actor -
 L.93
 aleja, f. - avenue, alley, boulevard - L.94
 amunicja, f. - ammunition -
 L.100
 amunicja zwykła, f. - high explosive ammunition - L.100
 antena, f. - antenna - L.96

B

babka, f. - Easter cake - L.97
 bałagan, m. - mess, disorder -
 L.95
 bank, m. - bank - L.94
 baranek, m. - Paschal lamb, young ram - L.97
 befsztyk, m. - steak - L.97
 bezczelny, (adj.) - brazen, insolent - L.95
 bezpośredni, (adj.) - direct, immediate - L.96
 bezpośrednio, (adj.) - directly - L.96
 bezrobocie, n. - unemployment - L.93
 bezrobotny, (adj.) - unemployed - L.93
 boisko, n. - play-ground, athletic field - L.99
 bramka, f. - gate, goal post, goal - L.99
 bramkarz, m. - goal-keeper - L.99
 budowlany, (adj.) - building - L.94

C

chałupa, f. - cottage - L.98
 Chrystus, m. - Christ - L.97

ciasto, n. - dough, cake - L.97
 cienki, (adj.) - thin - L.100
 cysterna, f. - tank - L.98
 czajnik, m. - teapot, kettle - L.97
 czek, m. - check - L.94

D

demokratyczny, (adj.) - democratic - L.94
 dentysta, m. - dentist - L.93
 diabeł, m. - devil - L.95
 donośność F. - range - L.100
 dotknąć, p. (dotykać, i.) - to touch - L.99
 dotykać, i. (dotknąć, p.) - to touch - L.99
 drobne, - change (money) - L.94
 drobny, (adj.) - slight, petty, tiny, small, fine - L.94
 dworzec, m. - large railway station, terminal - L.95
 dyspozycja, f. - disposition, order - L.96
 dziennikarka, f. - journalist (female) - L.93
 dziennikarz, m. - journalist (male) - L.93
 dziwić się, i. (zdziwić się, p.) - to wonder, to be astonished - L. 97

F

firma, f. - firm, company, corporation - L.93
formularz, m. - form - L.94

G

gotować, i. (zagotować, p.) - to boil - L.97
gracz, m. - player, gambler - L.99

H

handlować, i. (no per.) - to trade, to deal in - L.95
helikopter, m. - helicopter - L.96

J

jako, - as - L.93

K

kamień, m. - stone - L.95
kanał, m. - canal - L.98
kantyna, f. - canteen - L.98
kelner, m. waiter - L.93
kierować, i. (skierować, p.) - to direct, to canalize - L.100
kierowniczka, f. - manager, principal, supervisor, superintendent (female) - L.93
kierownik, m. - manager, principal, supervisor, superintendent (male) - L.93
kod, m. - code - L. 100
kolejka, f. - line, cue, turn, small tram - L.94
kombinat, m. - concern, pool (industrial) - L.93
komunistyczny, (adj.) - communistic - L.97

konstytucja, f. - constitution - L.94

konto, n. - account - L.94
korzystać, i. z+gen. (skorzystać, p. z+gen.) to take advantage of, to profit by - L.100

koszyk, m. - basket - L.97
koszykówka, f. - basketball - L.99

krajać, i: (pokrajac, p.) - to slice, to cut - L.97

krzyk, m. - cry, shriek - L.99

L

lądować, i. (wylądować, p.) - to land - L.98

lekkoatletyka, f. - track events, field events - L.99

leśniczówka, f. - ranger station - L.98

liczyć się ze słowami - to watch one's language - L.95

luka, f. - gap, breach - L.96

Ł

ładowniczy, m. - loader - L.100

łazik, m. - jeep - L.100

łączyć (się), i. (połączyć (się), p. - to connect, to unite, to join, to combine - L.95

M

malować, i. (pomalować, p.) - (namalować) - to paint - (to paint a picture) - L.97

mazurek, m. - special Easter
pastry - L. 97
mecz, m. - match - L.99
mistrzostwo, n. - championship -
L. 99

N

nakryć, p. (nakrywać, i.) -
to set (a table), to co-
ver - L.97
nakrywać, i. (nakryć, p.) -
to set (a table), to co-
ver - L.97
napromienienie, n. - radioacti-
vity - L.98
nasyt, n. - railroad bed - L.98
niewykwalifikowany, (adj.) -
unskilled, without quali-
fication - L.93
no - well - L.99

O

obierać, i. (obrać, p.) - to
peel - L.97
obracać, i. (obrócić, p.) - to
turn, to rotate, to re-
volve - L.100
obrać, p. (obierać, i.) - to
peel - L.97
obrazić, p. (obrażać, i.) -
to offend, to hurt fee-
lings - L.95
obrażać, i. (obrazić, p.) - to
offend, to hurt feelings -
L.95
obronca, m. - fullback, defender,
defense council - L.99
obrócić, p. (obracać, i.) - to
turn, to rotate, to re-
volve - L.100
obrus, m. - tablecloth - L.97
oddąć strzał, p. (oddawać
strzał, i.) - to fire a
shot - L.100
oddawać strzał, i. (oddąć strzał,
p.) - to fire a shot - L.100
odeprzeć, p. (odpierać, i.) -
to repel, to beat off, to
resist - L.96

odpierać, i. (odeprzeć, p.) -
to repel, to beat off,
to resist - L.96
oduczać, (się), i. (oduczyć
(się), p.) - to correct,
to unteach (to learn not,
to do something) - L.95
oduczyć (się), i. (oduczyć
(się), p.) - to correct,
to unteach (to learn not
to do something) - L.95
ogniomistrz, m. - artillery
sergeant - L.95
o ile - as far as, as much
as, if, in case - L.94
okazać się, p. (okazywać
się, i.) - to turn out,
to appear - L.98
okazywać się, i. (okazać
się, p.) - to turn out,
to appear - L.98
ołtarz, m. - altar - L.97
organizować, i. (zorganizo-
wać, p.) - to organize
- L.96
ostrzał, m. - strafing, fire,
shooting - L.96
oszczędnościowy, (adj.) -
saving - L.94

P

piłka nożna, f. - football,
soccer - L.99
pisanka, f. - decorated
Easter egg - L.97
płatny, (adj.) - payable,
due, saleried - L.93
plot, m. fence - L.98
pocisk przeciwpancerny, m. -
armor piercing round -
L.100
pocisk smugowy, m. - tracer
round - L.100
pocisk zapalający, m. -
white phosphorous
round - L. 100
podejmować, i. (podjąć, p.)
to withdraw (money),
to pick up - L. 94

podjąć, p. (podejmować, i.) -
 to withdraw (money), to
 pick up - L.94
 pokrajać, p. (krajać, i.) -
 to slice, to cut - L. 97
 połączyć (się), p. (łączyć (się),
 i.) - to connect, to
 unite, to join, to com-
 bine - L. 95
 pomalować, p. (namalować, p.)-
 (malować, i.) - to
 paint, - (to paint a
 picture) - L.97
 pomocnica, f. - female helper -
 L.93
 po prostu - simply, plainly -
 L. 93
 poprzedni, (adj.) - previous,
 former, precedent - L.96
 poprzednio, (adj.) - previously,
 formerly - L.96
 popularnie, (adj.) - commonly -
 L.99
 popularny, (adj.) - popular,
 common - L.99
 porozmawiać, p. (rozmawiać, i.)
 to talk, to converse -
 L.100
 posolić, p. (solić, i.) - to
 salt - L.97
 poszukiwać, i.fr. szukać, i.
 (poszukać, p.) - to look
 for, to seek, to search -
 L.93
 pośrednictwo, n. - intervention,
 mediation, good offices -
 L.93
 poświęcić, p. (święcić, i.) -
 to bless, to consecrate -
 L.97
 powodować, i. (spowodować, p.) -
 to cause, to bring about,
 to give rise to - L.100
 powstać, p. (powstawać, i.) -
 to arise, to rebel, to
 form, to come into exist-
 ence - L.96
 powstawać, i. (powstać, p.) -
 to arise, to rebel, to
 form, to come into exist-
 ence - L.96

pozycja, f. - position -
 L.96
 pożyczka, f. - loan - L.94
 pracownik, m. - employee,
 worker (male) - L.93
 pretensja, f. -claim, title -
 L.95
 procent, m. - percentage,
 percent, interest -
 L.94
 przeciwnacierać, i. (prze-
 ciwnatrzyć, p.) - to
 counterattack - L.96
 przeciwnatrzyć, p. (prze-
 ciwnacierać, i.) - to
 counterattack - L.96
 przedstawicielka, f. - re-
 presentative, agent
 (female) - L.93
 przegrać, p. (przegrywać, i.)
 to lose - L.99
 przegrywać, i. (przegrać, p.)
 to lose - L.99
 przeprowadzać, i. (prze-
 prowadzić, p.) - to car-
 ry out, to carry
 through, to complete,
 to conduct - L.96
 przeprowadzić, p. (przepro-
 wadzać, i.) - to carry
 out, to carry through,
 to complete, to con-
 duct - L.96
 przesiadać się, i. (prze-
 siaść się, p.) - to
 change seats (train,
 bus) - L.95
 przesiaść się, p.(przesia-
 dać się, i.) - to
 change seats (train,
 bus) - L.95
 przeszukać, p. (przeszuki-
 wać, i.) - to search
 L.98
 przeszukiwać, i. (przeszu-
 kać, p.) - to search
 L.98
 przetłumaczyć, p. (tłuma-
 czyć, i.) - to trans-
 late, to interpret -
 L.94

przyrząd, m. - instrument,
gadget, device, implement
L.100

przyrząd celowniczy, m. -
sights - L.100
publicznie, (adv.) - publicly -
L.95
publiczny, (adj.) - public -
L.95
pułapka, f. - trap - L.98
punkt opatrunkowy, m. - aid
station - L.96

R

realizować, i. (zrealizować, p.)
to cash (a check), to ma-
terialize - L.94
rejon wyczekiwania - assembly
area - L.100
rocznica, f. - anniversary - L.94
rozbrajać, i. (rozbroić, p.) -
to disarm - L.98
rozbroić, p. (rozbrajać, i.) -
to disarm - L.98
rozszyfrować, p. (rozszyfrowy-
wać, i.) - to decode -
L.100
rozszyfrowywać, i. (rozszyfro-
wać, p.) - to decode - L.100
rząd, m. - government - L.95
rzeźnik, m. - butcher - L.97
rzut drugi, m. - rear echelon -
L.100

S

sanitarka, f. - ambulance (mile
term) - L.98
sądzić, i. (no per.) - to judge,
to think, to believe, to
guess - L.93
siatkówka, f. - volleyball -
L.99
skierować, p. (kierować, i.) -
to direct, to canalize -
L.100
skład, m. - line-up - L.99
skorzystać (z+gen.) (korzystać, i.
z+gen.) to take advantage of,
to profit by - L.100

smażyć, i. (usmażyć, p.) -
to fry - L.97
solić, i. (posolić, p.) -
to salt - L.97
specjalista, m. - specia-
list - L.98
specjalny, (adj.) - special
- L.98
spokój, m. - calm, quietness
L.98
społecznie, (adj.) - social-
ly, communally - L.93
społeczny, (adj.) - social,
communal, community -
L.93
sport, m. - sport - L.99
spotkanie, n. - encounter,
meeting - L.99
spowodować, p. (powodować,
i.) - to cause, to give
rise to, to bring about
L.100
sprawa, f. - affair, mat-
ter, question, busi-
ness, problem - L.94
stadion, m. - stadium -
L.99
stołówka, f. - state-owned
restaurant - L.93
studnia, f. - well - L.98
szczeniak, m. - puppy, kid,
cub - L.95

S

święcić, i. (poświęcić, p.)
to bless, to consecrate
L.97
święcone, n. - blessed
Easter food - L.97

T

targ, m. - market - L.97
taśma (amunicyjna), f. -
(cartridge) belt,
tape - L.96
taśmowana amunicja, f. -
belt-fed ammunition
L.96

termin, m. - date, stated time,
L.99

tłumaczyć, i. (przetłumaczyć, p.)
/wytłumaczyć, p./ - to
explain, to translate, to
interpret /to explain/ -
L.94

tunel, m. - tunnel - L.98

tuż - just (in the meaning of
space only) - L.100

typ, m. - type - L.100

U

uchwalać, i. (uchwalić, p.) -
to pass a resolution, to
resolve, to express by re-
solution and vote - L.94

uchwalić, p. (uchwalać, i.) -
to pass a resolution, to
resolve, to express by re-
solution and vote - L.94

uciekinier, m. - a refugee -
L.100

Ukraina, f. - Ukraine - L.94

urząd pośrednictwa pracy -
employment office (state or
federal) - L.93

usmażyć, p. (smażyć, i.) - to
fry - L.97

ustalać, i. (ustalić, p.) - to
fix, to set, to establish
L.99

ustalić, p. (ustalać, i.) - to
fix, to set, to establish
L.99

ustęp, m. - lavatory, out-
house - L.98

ustrój, m. - organization, re-
gime - L.94

uzupełniać, i. (uzupełnić, p.)
to replace, to supply
an equivalent for, to
stock anew - L.96

uzupełnić, p. (uzupełniać, i.) -
to replace, to supply an
equivalent for, to stock
anew - L.96

W

wczorajszy, (adj.) - yes-
terday - L.98

wewnętrznie, (adj.) - in-
ternally - L.95

wewnętrzny, (adj.) - inter-
nal, interior - L.95

Wielkanoc - Easter Sunday -
L.97

Wielka Sobota - Holy Sa-
turday - L.97

Wielki Piątek - Good Fri-
day - L.97

Wielki Tydzień - Holy Week
L.97

władza, f. - authority, po-
wer - L.95

Wojskowa Służba Wewnętrzna
Military Police - L.95

wpłata, f. - payment, re-
mittance - L.94

wprowadzać, i. (wprowa-
dzić, p.) - to intro-
duce, to bring into -
L.96

wprowadzić, p. (wprowadzać
i.) - to introduce, to
bring into - L.96

wpuszczać, i. (wpuścić, p)
to let in, to admit -
L.95

wpuścić, p. (wpuszczać, i.)
to let in, to admit -
L.95

wskazać, p. (wskazywać, i.)
to indicate, to point
at - L.100

wskazywać, i. (wskazać, p.)
to indicate, to point
at - L.100

wychodzić za mąż, i. (wyjść
za mąż, p.) - to marry
(only a man) - L.99

wyjąć, p. (wyjmować, i.) -
to take out, to extract
L.95

wyjmować, i. (wyjąć, p.) -
to take out, to extract
L.95

wyjsć za mąż, p. (wychodzić za mąż, o.) - to marry (only a man) - L.99
 wykop, m. - road cut - L.98
 wykorzystać, p. (wykorzystywać, i.) - to take advantage of, to avail oneself of, to impose upon - L.96
 wykorzystywać, i. (wykorzystać, p.) - to take advantage of, to avail oneself of, to impose upon - L.96
 wykształcenie, n. - education L.93
 wykwalifikowany, (adj.) - skilled, qualified - L.93
 wylądować, p. (lądować, i.) - to land - L.98
 wymyślać, p. (zwymyślać, p.) - to abuse, to scold, to chide - L.95
 wynieść, p. (wynosić, i.) - to amount to, to come to, to total - L.93
 wynosić, i. (wynieść, p.) - to amount to, to come to, to total - L.93
 wypełniać, i. (wypełnić, p.) - to fill out, to execute, to perform - L.94
 wypełnić, p. (wypełniać, i.) - to fill out, to execute, to perform - L.94
 wypłacać, i. (wypłacić, p.) - to pay out, to disburse - L.94
 wypłacić, p. (wypłacać, i.) - to pay out, to disburse L.94
 wypłata, f. - payment - L.94
 wyposażać, i. (wyposażyć, p.) - to equip, to furnish, - L.96
 wyposażyć, p. (wyposażać, i.) - to equip, to furnish, - L.96
 wyrabiać, i. (wyrobić, p.) - to knead, to manufacture, to procure - L.97
 wyrobić, p. (wyrabiać, i.) - to knead, to manufacture, to procure - L.97

wystawiać, i. (wystawić, p.) - to write out, to draw, to issue, to exhibit, to display - L.94
 wystawić, p. (wystawiać, i.) - to write out, to draw, to issue, to exhibit, to display - L.94
 wysunięty, (adj.) - forward - L.96
 wytłumaczyć, p. (tłumaczyć, i.) - to explain - L.94

Z

zabudowania, n. (pl.) - buildings, premises - L.98
 zachować się, p. (zachowywać się, i.) - to behave - L.95
 zachowywać się, i. (zachować się, p.) - to behave - L.95
 zagotować, p. (gotować, i.) - to boil - L.97
 zajście, n. - incident - L.95
 zakaźny, (adj.) - contagious, infectious - L.95
 zaminować, p. (zaminowywać i.) - to mine - L.98
 zaminowywać, i. (zaminować, p.) - to mine - L.98
 zapalenie płuc - pneumonia, L.94
 zapora, f. - ~~hindrance~~, obstruction, obstacle, block - L.98
 zapora wodna - dam - L.98
 zarabiać, i. (zarobić, p.) - to earn, to make money - L.99
 zarobić, p. (zarabiać, i.) - to earn, to make money L.99
 zasięg, m. - range, reach, scope - L.100
 zasiłek, m. - compensation, relief - L.93
 zastawa, f. - set of china - L.97
 zawody, pl. - contest, match L.99
 za wszelką cenę - at any price - L.96

zdziwić się, p. (dziwić się, i.)
to wonder, to be astonished,
L. 97
zgłoszenie, n. - application,
notification - L.93
złodziejka, f. - thief (female)
L.93
zorganizować, p. (organizować, i.)
to organize - L.96
z powodu - because of - L.93
zrealizować, p. (realizować, i.)
to cash (a check), to ma-
terialize - L.94
związek zawodowy, m. - trade
union - L.93
zwykły, (adj.) - plain, ordinary,
usual, regular - L.100
zwymyślać, p. (wymyślać, i.) -
to abuse, to scold, to chide
L.95

Ż

żart, m. - joke, jest - L.95

ED033357

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華語

SHQIP

MAGYAR

日本語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

POLISH

BASIC COURSE
VOLUME XII
LESSONS 101-108

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한국어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

မြန်မာဘာသာ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

KISWAHILI

U.S. ARMY

AL 002 153

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume XII

Lessons 101-108

February 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

LESSON 101	1	LESSON 105	109
Dialog	11	Dialog	119
Grammar Analysis ...	12	Grammar Analysis ...	120
Vocabulary	27	Vocabulary	136
LESSON 102	29	LESSON 106	139
Dialog	37	Dialog	145
Grammar Analysis ...	38	Grammar Analysis ...	146
Vocabulary	55	Vocabulary	161
LESSON 103	58	LESSON 107	163
Dialog	65	Dialog	171
Grammar Analysis ...	66	Grammar Analysis ...	172
Vocabulary	83	Vocabulary	190
LESSON 104	85	LESSON 108	193
Dialog	91	Dialog	203
Grammar Analysis ...	92	Grammar Analysis ...	204
Vocabulary	107	Vocabulary	223

INDEX of Situations and
Grammatical Problems in
Vol. XII 225

VOCABULARY L.101-108, 226

LESSON 101

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE
PREPOSITION
do

"Do" with the genitive

a/
do = at

Instructor:

Kowalski strzelił do czołgu.
Do czego strzelił Kowalski?

Kowalski strzelił do
czołgu.

Nowicki celował do kaczki.
Do czego celował Nowicki?

Z moździerzy strzela się do
celów ukrytych.
Do czego strzela się z moździerzy?

b/
do = to

Jednostki nieprzyjaciela
wycfały się do miasta.
Dokąd wycfały się jednostki npla?

Jednostki npla wyc-
fały się do miasta.

Milicjant zmierzył odległość
od studni do stodoły.
Skąd dokąd milicjant zmierzył
odległość?

Maria napisała list do narzeczonego.
Do kogo Maria napisała list?

Porucznik mówił do rekrutów przez
piętnaście minut.
Do kogo porucznik mówił przez
piętnaście minut?

Józef zatelefonował do żony.
Do kogo Józef zatelefonował?

Instructor:

Zosia pokłóciła się z mężem i wróciła do rodziców.

Do kogo wróciła Zosia?

Andrzej wrócił wczoraj do Warszawy.

Dokąd Andrzej wrócił wczoraj?

Ta droga prowadzi do Niegosławic.

Dokąd prowadzi ta droga?

Wartownik zaprowadził Millera

do obozu jeńców.

Dokąd wartownik zaprowadził Millera?

Bezrobotny zgłosił się do urzędu

pośrednictwa pracy.

Dokąd zgłosił się bezrobotny?

Wolski przyczepił działo do ciągnika.

Do czego Wolski przyczepił działo?

Saperzy przybijali drut do kołków.

Do czego saperzy przybijali drut?

Ci robotnicy należą do związku

robotników fabrycznych.

Do czego należą ci robotnicy?

Jasiński mieszka obok lotniska, więc

przyzwyczaił się do hałasu.

Do czego przyzwyczaił się Jasiński?

Te czerwone znaki na mapie odnoszą się

do wojsk nieprzyjaciela.

Do czego odnoszą się te czerwone znaki na mapie?

Ta książka należy do Majewskiego.

Do kogo należy ta książka?

Kowalski ma urlop od pierwszego

do piętnastego czerwca.

Od kiedy do kiedy ma Kowalski urlop?

Jankowscy będą w Gdyni od lipca

do września.

Od kiedy do kiedy Jankowscy

będą w Gdyni?

Instructor:

Od poniedziałku do środy jest za mało czasu na przeczytanie tych wszystkich książek.

Od kiedy do kiedy jest za mało czasu na przeczytanie tych wszystkich książek?

Ten kelner pracuje od dziewiątej do piątej.
Od której do której pracuje ten kelner?

Jan był w klasie do końca wykładu.
Jak długo Jan był w klasie?

Kowalski poszedł do tyłu wagonu.
Dokąd poszedł Kowalski?

Kolejarz poszedł do przodu pociągu.
Dokąd poszedł kolejarz?

Pani Majewska codziennie chodzi do kościoła.
Dokąd chodzi pani Majewska codziennie?

Ten samolot leci do Wrocławia.
Dokąd leci ten samolot?

Bednarski polecie jutro do Krakowa.
Dokąd polecie Bednarski jutro?

Bednarski jeździ raz na tydzień do Warszawy.
Dokąd jeździ Bednarski raz na tydzień?

Ten autobus jedzie do Wieliczki.
Dokąd jedzie ten autobus?

Bolek i Basia idą dziś do kina.
Dokąd idą dziś Bolek i Basia?

Ranni zostali wyewakuowani do szpitala w Wieliczce.
Dokąd ranni zostali wyewakuowani?

Ci żołnierze wiozą amunicję do magazynu.
Dokąd ci żołnierze wiozą amunicję?

Kowalski wozi codziennie swoje dzieci do szkoły.
Dokąd Kowalski wozi swoje dzieci codziennie?

Instructor:

Józef zawiózł dziś jarzyny do miasta.

Dokąd Józef zawiózł dziś jarzyny?

Delegacja robotników przybyła do Katowic.

Dokąd delegacja przybyła?

Antoni codziennie podwozi kolegę do biura.

Dokąd Antoni podwozi kolegę?

Józef podwiózł sąsiada tylko do
rozwidlenia dróg.

Dokąd Józef powiózł sąsiada?

Kot Marysi znów uciekł do kuchni.

Dokąd uciekł kot Marysi?

Podczas bombardowania ludzie uciekają
do schronów.

Dokąd ludzie uciekają podczas bombardowania?

Ten oddział maszeruje do koszar.

Dokąd maszeruje ten oddział?

Pan Zielonka wysłał syna do Francji.

Dokąd pan Zielonka wysłał syna?

Kowalscy posyłają dużo paczek do Polski.

Dokąd posyłają Kowalscy dużo paczek?

Andrzej poszedł do kolegi.

Do kogo poszedł Andrzej?

Pani Maciejko posłała córkę do krewnych
na wakacje.

Do kogo pani Maciejko posłała córkę na wakacje?

Kowalscy pojedą na święta do krewnych.

Do kogo pojedą Kowalscy na święta?

Majewscy przyjdą dziś do nas na kolację.

Do kogo Majewscy dziś przyjdą?

Ten milicjant przychodzi codziennie do Marysi.

Do kogo codziennie przychodzi ten milicjant?

Józef zaniósł worek kartofli do sąsiada.

Do kogo Józef zaniósł worek kartofli?

Ten człowiek wszedł do mieszkania Barańskich.

Do czyjego mieszkania wszedł ten człowiek?

Instructor:

Cywilom nie wolno wchodzić
do tego budynku.
Do którego budynku nie
wolno cywilom wchodzić?

Pawlak przewozi teraz towar
z magazynu do sklepu.
Skąd dokąd Pawlak teraz
przewozi towar?

Pawlak już przewiózł wszyst-
kie skrzynie z magazynu do
sklepu.
Skąd dokąd Pawlak przewiózł
wszystkie skrzynie?

c/
do = on

Kapral Gądek przyszył sobie
orzełka do czapki.
Do czego Gądek przyszył
sobie orzełka?

d/
do = in, into

Kowalski był pijany
i wjechał do rowu.
Gdzie wjechał Kowalski?

Krażownik wpłynął do
naszego portu.
Dokąd wpłynął krażownik?

Dziecko wbiegło do pokoju
matki.
Do czyjego pokoju wbiegło
dziecko?

Józef zapakował wszystkie
rzeczy do jednej walizki..
Do ilu walizek Józef
zapakował wszystkie rzeczy?

Janek wskoczył do rzeki.
Do czego wskoczył Janek?

Students:

Cywilom nie wolno wcho-
dzić do tego budynku.

Gądek przyszył sobie
orzełka do czapki.

Kowalski wjechał do rowu.

Instructor:

Jaworski wpłacił pieniądze
do Banku Polskiego.
Do jakiego banku Jaworski
wpłacił pieniądze?

Zosia wrzuciła list do
skrzynki pocztowej.
Do czego Zosia wrzuciła
list?

Urzędnik włożył dokumenty
do teczki.
Do czego urzędnik włożył
dokumenty?

Zosia wpuściła psa do domu.
Dokąd Zosia wpuściła psa?

e/
do = for

Pułk przygotowywał się
do natarcia.
Do czego przygotowywał się
pułk?

Używa się pocisków zapalających
do niszczenia czołgów.
Do czego używa się pocisków
zapalających?

Maria używa tej ścierki
do mycia okien.
Do czego Maria używa
tej ścierki?

To nie jest pora do zabawy.
Do czego to nie jest pora?

To jest garnek do gotowania
mleka.
Do czego jest ten garnek?

Pan Czajka zaniósł zegarek
do zegarmistrza do naprawy.
Dlaczego Czajka zaniósł
zegarek do zegarmistrza?

Students:

Jaworski wpłacił pieniądze
do Banku Polskiego.

Pułk przygotowywał się do
natarcia.

Instructor:

Students:

Kowalska powiedziała sąsiadkom,
że ma mieszkanie do wynajęcia.
Co Kowalska powiedziała sąsiadkom?

Kowalska powiedziała są-
siadkom, że ma mieszka-
nie do wynajęcia.

f/
do = until

Kowalski będzie w biurze
do czwartej.
Do której Kowalski
będzie w biurze?

Kowalski będzie w biu-
rze do czwartej.

Zosia zostanie u rodziców
do lipca.
Do kiedy Zosia zostanie
u rodziców?

Cichoccy będą w Warszawie
do końca roku szkolnego.
Jak długo Cichoccy będą
w Warszawie?

g/
do is rendered in English without the use of preposition.

To jest ścierka do kurzu,
nie do naczyń.
Do czego jest ta ścierka?

To jest ścierka do kurzu.

Nie trzeba zmuszać dzieci
do jedzenia.
Do czego nie trzeba zmuszać
dzieci?

Majewski przyznał się
do kradzieży.
Do czego przyznał się
Majewski?

Nieprzyjaciół zbliżył się
do naszych okopów.
Do czego nieprzyjaciół
zbliżył się?

Instructor:

Bolek jest zły na Janka,
ale do jego siostry nie
ma żadnej pretensji.
Czy Bolek ma pretensję
do siostry Janka?

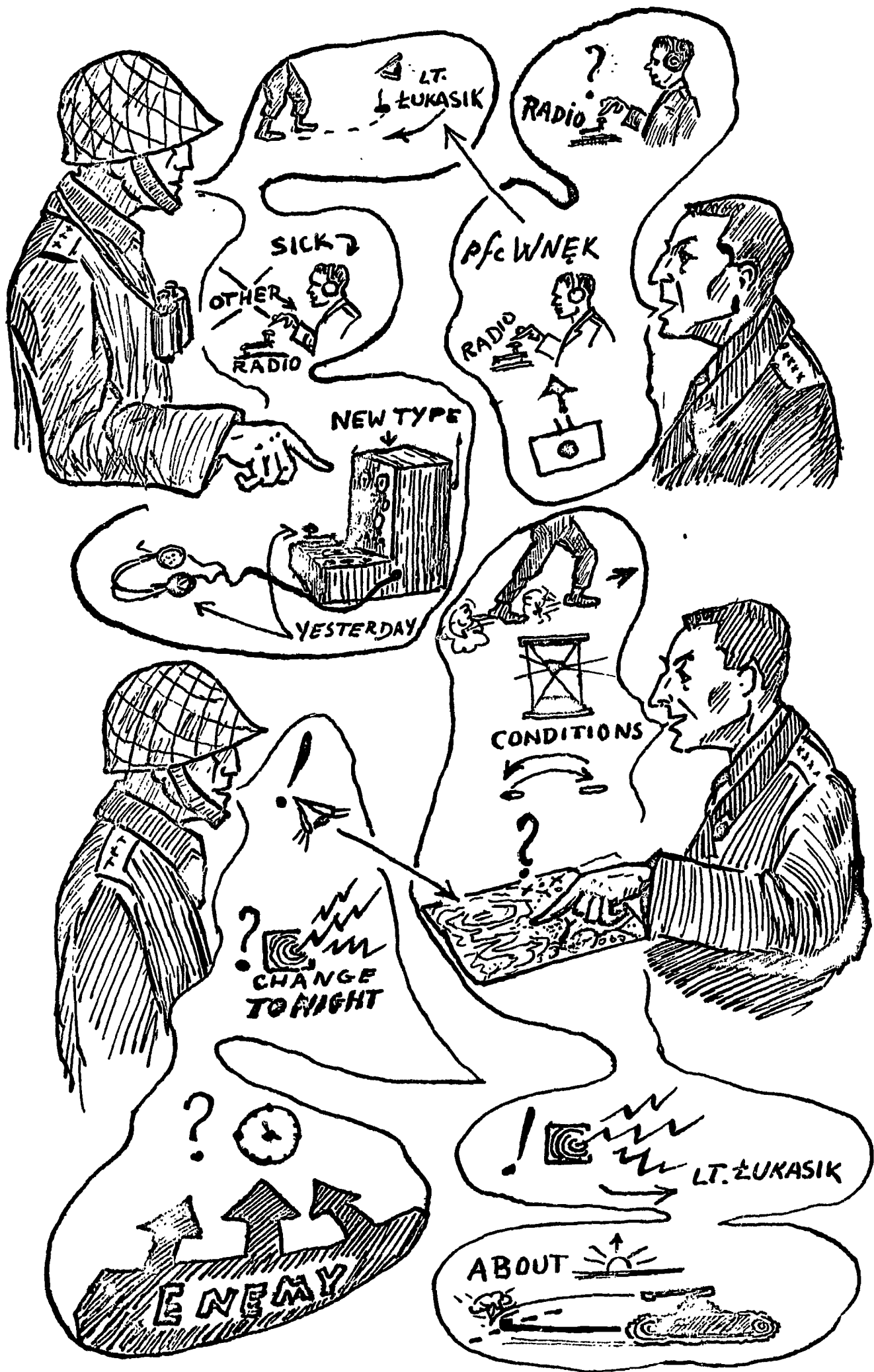
Dyrektor huty "Bałtyk" odno-
sił się bardzo źle do swoich
pracowników.
Do kogo dyrektor huty "Bałtyk"
odnosił się bardzo źle?

Buty czyścimy szczotką do
butów.
Czym czyścimy buty?

Students:

Nie, Bolek nie ma żadnej
pretensji do siostry Jan-
ka.

Dialog 101

LESSON 101

Dialog (Artillery Forward Observer)

S.: Porucznik Sokołowski
D.: Kapitan Dudek

S.: Obywatelu kapitanie, melduję, że idę na wysunięty punkt obserwacyjny, aby zmienić porucznika Łukasika.

D.: A gdzie jest radiotelegrafista?

S.: Niestety, poważnie zachorował, a my nie mamy innego radiotelegrafisty do dyspozycji.

D.: Niech więc bombardier Wnęk, który jest z porucznikiem Łukasikiem zostanie dłużej na punkcie. Może dostanę jednego radiotelegrafistę z dywizjonu, to go tam później wyślę.

S.: Zabieram ze sobą ten nadajnik i odbiornik nowego typu. Nadawaliśmy i odbieraliśmy nim wczoraj. Jest on lepszy od starego.

D.: Dobrze, ale niech się obywatel porucznik śpieszy. Nie mamy czasu do stracenia. Teraz właśnie są najlepsze warunki do zmiany na punkcie. Czy obywatel porucznik zapoznał się ze szkicem orientacyjnym?

S.: Tak, widziałem go. Czy sygnał wywoławczy zostanie zmieniony tej nocy?

D.: Sygnał wywoławczy już został zmieniony i przekazaliśmy go porucznikowi Łukasikowi.

S.: O której godzinie należy się spodziewać ataku npla?

D.: Nad ranem. My jesteśmy gotowi. Właśnie przyszły działa pancerne, aby wzmocnić ogień zaporowy.

LESSON 101

Grammar Analysis

Part I

The preposition do requires the genitive case.

a/ The preposition do is rendered in English by at,

e.g.:

On strzela do celu.

- He shoots at the target.

b/ The preposition do is rendered in English by to,

e.g.:

Kowalski pojechał do Warszawy.

- Kowalski went to Warsaw.

Maria napisała list do matki.

- Maria wrote a letter to her mother.

Ten dom należy do Cichockiego.

- This house belongs to Cichocki.

Od bramy do domu jest dziesięć metrów.

- From the gate to the house is ten meters.

Pracujemy od trzeciej do piątej.

- We work from three to five.

c/ The preposition do is rendered in English by on,

e.g.:

On przyszył orzełka do czapki.

- He sewed the eaglet on the cap.

d/ The preposition do is rendered in English by in, into,

e.g.:

On wjechał do garażu.

- He drove into the garage.

e/ The preposition do is rendered in English by for,

e.g.:

W tym domu jest mieszkanie do wynajęcia.

- There is an apartment for rent in this house.

Do czego pan tego używa? - What for do you use it?

f/ The preposition do is rendered in English by till,
until,

e.g.:

Wojciechowski będzie w domu do piątej. - Wojciechowski will be home
until five.

Part II

Some Polish verbs require the use of the preposition
do when no preposition is used in English,

e.g.:

On przyznał się do kradzieży - He admitted the theft of
biżuterii. the jewelry.
Nasze oddziały zbliżały się do rzeki. - Our units were approaching
the river.
Nie zmuszaj go do pracy. - Don't force him to work.

LESSON 101

Structural Drill

Instructor:	Suggested words:	Students:
Tam jest tarcza. Do czego strzelił żołnierz? Do czego celował żołnierz?	tarcza czołg bunkier wieżyczka samochód	Żołnierz strzelił do tarczy.
On pisze piórem. Do czego on używa pióra?		On używa pióra do pisania.

Instructor:	Suggested words:	Students:
On rysuje ołówkiem. <u>Do czego on używa</u> ołówka?		On używa ołówka do rysowania.
On kraje owoce nożem. Do czego jest ten nóż?	mięso, chleb	Ten nóż jest do (krajania) owo- ców.
Józef ma ciągnik. Do czego Józef przy- czepił pług?		Józef przycze- pił pług do ciągnika.
Tu jest ściana. Do czego Zygmunt przybił ogłoszenie?	płot	Zygmunt przybił ogłoszenie do ściany.
Tam płynie rzeka. Do czego Kowalski wrzucił nóż?		Kowalski wrzucił nóż do rzeki.
Tam jest woda. Do czego skoczył Andrzej?		Andrzej skoczył do wody
Tam był staw. Do czego wjechał pijany kierowca?	rów	Pijany kierowca wjechał do stawu.
Józef ma ciężką pracę. Do czego przyzwyczaił się Józef?	ćwiczenia na deszczu marsze w ciężkim terenie	Józef przyzwy- czaił się do ciężkiej pracy.
W czasie wojny były ciężkie naloty. Do czego on się przyz- wyczaił?		On się przyzwy- czaił do cięż- kich nalotów.
Ojciec Józefa jest teraz w Warszawie. Do kogo pojechał Józef?		Józef pojechał do ojca.
Do kogo poszła Maria? Do kogo zatelefono- wał Andrzej?	matka major Kowalski rodzice	

Instructor:	Suggested words:	Students:
Do kogo Jaworski posłał list?	lekarz, profesor Wójcik	
Do kogo Zygmunt napisał list?		
Kowalski nie lubił nowych urzędników. Do kogo Kowalski odnosił się źle?		Kowalski odnosił się źle do nowego urzędnika.
To jest nowa sekretarka. Do kogo należy ta walizka?	profesor Zieliński zastępca dyrektora	
Tam jest nieprzyjaciel. Do kogo strzelił żołnierz?		Żołnierz strzelił do nieprzyjaciela.
On mieszka w Krakowie. Dokąd pojechał Kowalski?	Kraków	Kowalski pojechał do Krakowa.
Dokąd wrócił Jaworski?	Warszawa	
Dokąd wyjechał Wójcik?	Niegosławice	
Dokąd wycofali się żołnierze?	Toruń	
Dokąd często jeździ Major Kubala?	miasto	
Dokąd Cichocki zawiezie te skrzynie?	wieś Słone	
Dokąd porucznik wysłał gońca?	las	
To jest dom Kowalskiego. Dokąd poszedł Kowalski?	park	Kowalski poszedł do domu.
Dokąd sanitariuszka zaprowadziła ранnego?	pokój	
Dokąd weszli milicjanci?	przedział, ogród	
Dokąd Andrzej zaniósł paczkę?	garaż, szpital budynek, obóz przód wagonu tył pociągu	
Andrzej przyjechał do Krakowa w maju, a wyjechał w lipcu. Od kiedy do kiedy żył Paderewski?	maj - lipiec luty - kwiecień 1860 - 1941	Andrzej był w Krakowie od maja do lipca.

Instructor:

Suggested words:

Students:

(Use a Polish calendar as visual aid.)

Od kiedy do kiedy trwały wakacje?	czerwiec - wrzesień	
Od kiedy Kowalski pracował w tej fabryce?	pierwszy październik	Kowalski pracował w tej fabryce do pierwszego października.
Do kiedy Jaworscy będą w Warszawie?	poniedziałek - niedziela	
Do kiedy trzeba zapłacić ten rachunek?	przyszły tydzień	
Do kiedy będą pokazywali te filmy?	przyszły miesiąc	
	styczeń - grudzień	
Do którego Zieliński będzie w mieście?	trzeci maja	Zieliński będzie w mieście do trzeciego maja.
Do którego Zygmunt ma urlop?	czwarty września	
Do którego Zosia ma wakacje?	dwudziesty czerwca	
	trzydziesty pierwszy sierpnia	

(Use a clock dial as visual aid.)

Do której godziny Jan będzie w domu?	5.00	Jan będzie w domu do piątej.
Do której doktor przyjmuje?	5.45	
Do której trwały ćwiczenia?	7.15	
Do której dają obiady?	3.30	
	6.00	
Do której jest ten sklep otwarty?		
Do której Kowalscy siedzieli u Jaworskich?		
Tam mieszka Kowalski. Do czyjego mieszkania poszedł Andrzej?		Andrzej poszedł do mieszkania Kowalskiego.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Kapral Zielonka ma duży ogród. Do czyjego ogrodu pobiegły dzieci?	Kapral Zielonka Józef ten marynarz nowy urzędnik	Dzieci pobiegły do ogrodu kapra- la Zielonki.

LESSON 101

Translation English - Polish

1. Cpl. Kowalski drove through the forest, then across a wooden bridge on the canal.
2. He did not drive through the tunnel. He decided to go around the hill, because he thought that there might be an enemy trap in the tunnel.
3. The thief entered the ranger station through a window. He searched the ranger's desk, took some documents, and then, hearing someone opening a door in the house, ran across the room and hid in the closet.
4. The engineers were disarming mines all night.
5. All day the corporal lay on the hill, watching through his binoculars, the well, near which Jasiński was to meet the enemy officer.
6. Because of you and your stupid remarks, the boss was

mad at me.

7. He went there only out of curiosity.
8. It turned out that the waitress, working in our canteen, was an enemy spy.
9. Mary married a teacher, whom she met through a mutual friend.

LESSON 101

Reading Text

Była jasna noc. Na wysuniętym punkcie obserwacyjnym znajdującym się na wzgórzu 452 był porucznik Łukasik i radiotelegrafista Wnęk. Od kilku dni na tym odcinku frontu było dziwnie spokojnie, ponieważ działa npla słabo ostrzeliwały nasze stanowiska. Linie telefoniczne rzadko były przerywane pociskami zwłaszcza, że wśród nich dużo było niewypałów.

Porucznik Łukasik utrzymywał stałą łączność z baterią i piechotą tylko przez telefon. Na punkcie obserwacyjnym był jednak również odbiornik i nadajnik radiowy. Mała ta radiostacja była używana w wypadku przerwania linii telefonicznych. Punkt obserwacyjny znajdował się na wzgórzu, na którym była wieża triangulacyjna. W nocy porucznik obserwował przedpole, a Wnęk siedział przy odbiorniku i słuchał.

Wnęk znał dobrze język npla i jeżeli warunki bojowe na to pozwalały szukał on fali, na której nieprzyjaciół nadawał.

Miał on czasami szczęście usłyszeć coś ważnego. Raz np. usłyszał on, jak dwóch dowódców baterii npla mówiło coś o swoich jednostkach ognia, nowych zapalnikach i dalmierzach. Drugi raz słyszał, jak dowódcy artylerii i piechoty koordynowali ogień. Tej nocy Wnęk widocznie też miał szczęście, gdyż nagle zaczął coś szybko pisać. Kiedy skończył, zameldował: "Panie poruczniku, odebrałem jakiś zaszyfrowany meldunek npla". "W takim razie połączcie się natychmiast z dowództwem batalionu piechoty. Tam jest nasz oficer łącznikowy. Zameldujcie mu o tym. Może to coś ważnego."- powiedział porucznik.

Pół godziny później na punkcie zameldował się goniec z dowództwa, który odebrał zaszyfrowany meldunek npla. Następnego dnia nad ranem słychać było silny ogień artylerii na lewym skrzydle. Dwa dni później bombardier Wnęk dostał awans na kaprała i dowiedział się, że w zaszyfrowanym meldunku była informacja o planowanym ataku na lewym skrzydle. Miało to być zaskoczenie. Dzięki temu, że nasze działa pancerne położyły skuteczny ogień zaporowy, atak się nie udał.

Questions

1. Jaka była noc?
2. Kto był na wysuniętym punkcie obserwacyjnym?
3. Jak było na tym odcinku od kilku dni?
4. Jak utrzymywał porucznik Łukasik łączność z baterią?
5. Dlaczego porucznik Łukasik utrzymywał łączność przez telefon?

6. Co było również na punkcie obserwacyjnym?
7. Kiedy była używana mała radiostacja?
8. Gdzie znajdował się punkt obserwacyjny?
9. Co robił w nocy porucznik, a co bombardier Wnęk?
10. Co znał dobrze Wnęk?
11. Kiedy szukał on fali radiostacji npla?
12. Co on raz usłyszał?
13. Co on usłyszał innym razem?
14. Kiedy Wnęk miał szczęście?
15. Co on zameldował porucznikowi?
16. Co kazał zrobić porucznik bombardierowi?
17. Kto zameldował się pół godziny później na punkcie obserwacyjnym?
18. Co odebrał goniec?
19. Co było słychać następnego dnia nad ranem?
20. Co dostał starszy bombardier i o czym się dowiedział dwa dni później?
21. Dzięki czemu atak npla się nie udał?

LESSON 101

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kogo porucznik Sokołowski ma zmienić na punkcie obserwacyjnym?

2. Co stało się z radiotelegrafistą?
3. Dlaczego bombardier Wnęk ma zostać dłużej na punkcie obserwacyjnym?
4. Jaki nadajnik i odbiornik zabierze ze sobą porucznik Sokołowski?
5. Jakie są teraz warunki do zmiany na punkcie?
6. Z czym zapoznał się porucznik Sokołowski?
7. Kiedy został zmieniony sygnał wywoławczy?
8. Czego kapitan Dudek spodziewa się?
9. Kiedy nieprzyjaciół będzie atakował?
10. Do czego nasze wojska są przygotowane?
11. Jaka nowa broń przybyła?
12. W jakim celu przybyły działa pancerne?

Part II

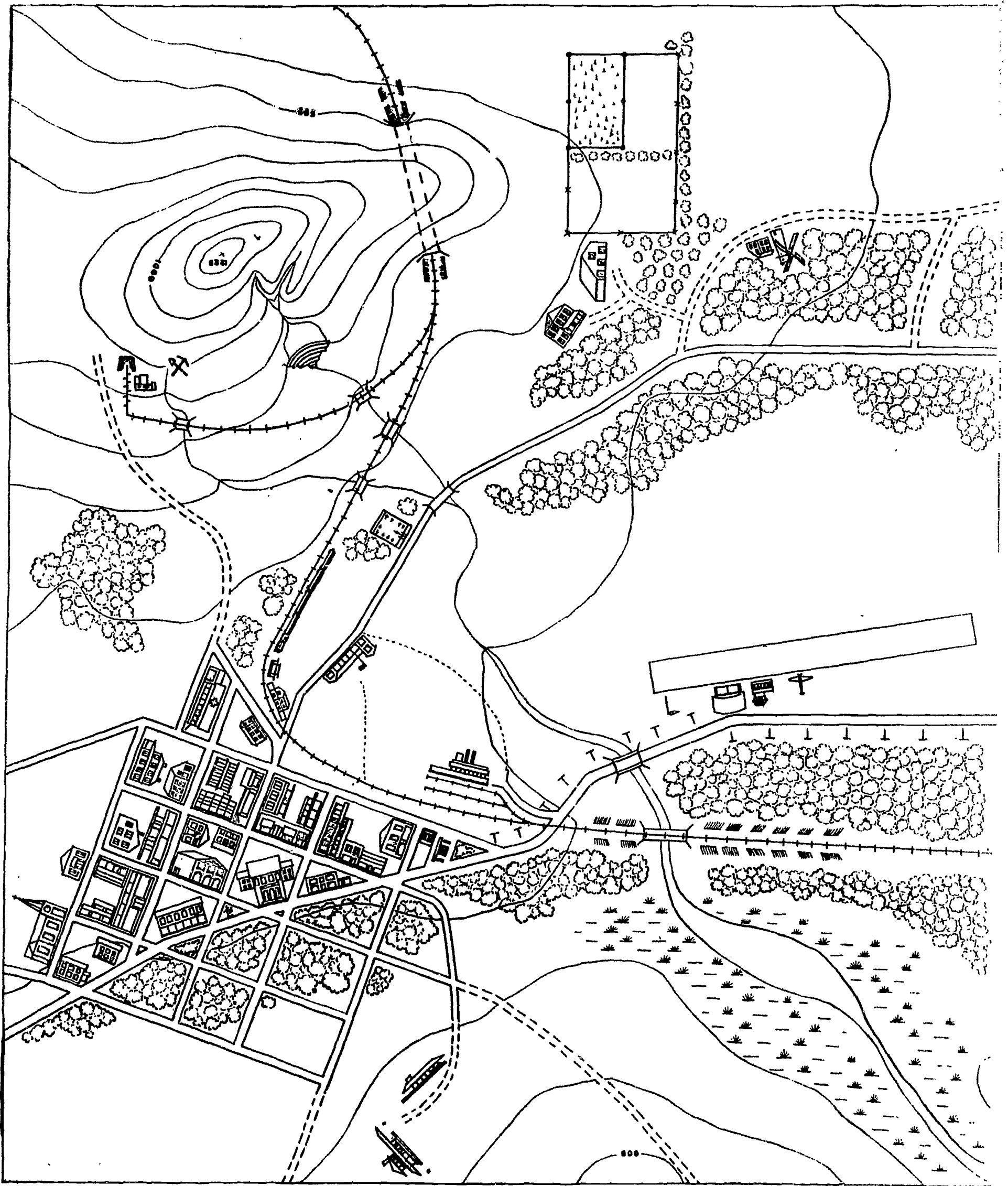
1. Jak nazywa się starszy strzelec w artylerii?
2. Czym mierzy się odległość?
3. Jak inaczej nazywa się działo samobieżne?
4. Jaka jest jednostka ognia przydzielona na działo?
5. Dlaczego trzeba skoordynować ogień artylerii z posuwaniem się piechoty?
6. Jak nazywa się aparat radiowy, który służy do nadawania?
7. Jak nazywa się aparat radiowy, który służy do odbierania?
8. Co robi się z niewypałami?
9. Jakie zadanie ma oficer łącznikowy?

10. ... co artyleria kładzie ogień zaporowy?
11. Skąd obserwują obserwatorzy artyleryjscy?
12. Co należy zrobić, jeśli jest się chorym?
13. Po co robi się szkic orientacyjny?
14. Dlaczego trzeba planować pracę?
15. W jaki sposób przekazuje się wiadomości na duże odleg-
łości?
16. Do czego służą radiostacje?
17. Ile słów na minutę nadaje dobry radiotelegrafista?
18. Na co jest skuteczna aspiryna?
19. Gdzie pan stale mieszka?
20. Kiedy nadaje się sygnał SOS?
21. Dlaczego stacje radiowe mają sygnały wywoławcze?
22. W czym pomagają wieże triangulacyjne?
23. Jakie warunki pracy miał pan w miejscu, w którym pan pra-
cował przed wstąpieniem do wojska?
24. Ile zapalników ma pocisk artyleryjski?
25. Dlaczego szyfruje się meldunki?

LESSON 101

Military Interpreting Practice #12

1. What is your name and rank?	Porucznik Michał Zimny.
2. What is your unit, and your last duty in it?	Byłem wysuniętym obserwatorem 3ciej baterii 15 p. art. polo-
wej.

3. Here is a sketch map of the terrain. Can you show me where your observation post was?
- 50 metrów na wschód od wieży triangulacyjnej na wzgórzu 1225.
4. Where is your battery located?
- Około 3 km. na północ od wzgórza 1225.
5. Where are the other batteries of your battalion located?
- Znajdują się one 4 km. na północ od lasu.
6. What was the mission of your battery?
- Ostrzeliwaliśmy miasteczko Zabiele, w którym są wasze oddziały. Poprzednio wspieraliśmy piechotę.
7. How do you coordinate your fire with the infantry?
- Piechota używa sygnałów dymnych w dzień, a rakiet w nocy. Poza tym, w sztabie dowódcy piechoty jest zawsze nasz oficer łącznikowy.
8. How do you request fire support from your battery?
- Przez telefon, którym jestem połączony z baterią.
9. How do you contact your battalion and infantry which your battery supports?
- Mam radiostację, przez którą łączę się z piechotą i przez którą przekazuję meldunki do mego dywizjonu.
10. What call sign do you use to contact your battery?
- Sygnałem wywoławczym naszej baterii jest "czarne oko"
11. What are the call signs of your other batteries?
- 1-sza bateria ma "niebieskie oko", a 2-ga "zielone oko".

12. How often do they change these call signs?

Był to nasz stały sygnał wywoławczy, ale gdy dostałem się do niewoli, będzie on prawdopodobnie zmieniony.

13. How much ammunition do you keep at the battery?

Trzymamy jednostkę ognia, to jest 150 pocisków na każde działo.

14. Which battery was firing at our airfield?

Zdaje mi się 2-ga.

15. I must admit that your fire was very effective.

Otrzymaliśmy nowy typ dalmierza, a poza tym jesteśmy już długi czas na froncie.

16. What kind of fuses do you use that there are so many duds?

Używamy zapalników czasowych i uderzeniowych. O ile chodzi o niewypały, to wczoraj obok punktu obserwacyjnego padły 3 wasze niewypały.

17. Maybe we wanted you to live longer.

LESSON 101

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Lt. Kowalski had to send his report to headquarters by messenger because an enemy shell had destroyed his radio transmitter.

2. Nowicki taught his son how to shoot, but he told him never to aim at people, not even as a joke.
3. Cichocki put the radio receiver into the jeep and left for the command post.
4. When General Jasiński heard that the enemy was approaching the river, he ordered his troops to prepare for an attack.
5. The PFC broadcasted information to the liaison officer, only until 6 o'clock in the evening.
6. With the help of two range finders, the coordinates of the enemy positions were discovered, and later a situation sketch was made.
7. Many of the enemy's artillery rounds were duds because they used ineffective fuses.
8. The colonel sent the radio operator and a new type transmitter into the woods near the enemy front line.
9. At one time we had permanent call signs, but because many of our men have been taken prisoner, we now change call signs weekly.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape, if tape recorders are available.)

Answer in not less than 50 words the following questions. Elaborate on the subjects as much as you can:

- a) Po co artyleria strzela ogniem zaporowym?
- B) Dlaczego trzeba planować pracę?
- c) Dlaczego szyfruje się meldunki?

LESSON 101

Vocabulary

bombardier, m. bombardierzy, nom. pl.	- private first class in artillery
dalmierz, m. dalmierza, gen. s.	- range finder
działo pancerne	- self-propelled gun
jednostka ognia	- unit of fire (number of rounds per weapon, not per unit)
koordynować, i. skoordynować, p. koordynuję skoordynuję koordynuje skoordynuje	- to coordinate
nadajnik, m. nadajnika, gen. s.	- radio transmitter
nadawać, i. nadać, p. nadaję nadam nadaje nada	- to transmit, to broad- cast, to mail
niewypał, m. niewypału, gen. s.	- dud
obserwacyjny punkt, m.	- observation point
odbierać, i. odebrać, p. odbieram odbiorę odbiera odbierze	- to receive
odbiornik, m. odbiornika, gen. s.	- receiver
oficer łącznikowy, m.	- liaison officer
ogień zaporowy	- barrage fire
orientacyjny, orientacyjna, orientacyjne	- orientation, as adj.
planować, i. zaplanować, p. planuję zaplanuję planuje zaplanuje	- to plan

przekazywać, i. przekazuje przekazuje	przekazać, p. przekaze przekaze	- to relay, to hand down, to transmit
radiostacja, f.		- radio station
radiotelegrafista, m. radiotelegrafista, nom. pl.		- radio operator
skuteczny, skuteczna, skuteczne		- effective
stały, stała, stałe		- constant, permanent, solid
sygnał, m. sygnału, gen. s.		- signal, sign
sygnał wywoławczy		- call sign
szkic, m. szkicu, gen. s.		- sketch
szkic orientacyjny		- situation sketch
triangulacyjna wieża		- triangulation station
warunek, m. warunku, gen. s.		- condition, term
wzmocnić, p. wzmocnię wzmocni	wzmacniać, i. wzmacniam wzmacnia	- to intensify, to strength- en
zapalnik, m. zapalnika, gen. s.		- fuse
zaszyfrować, p. zaszyfruję zaszyfruje	szyfrować, i. szyfruje szyfruje	- to code, to cipher

LESSON 102

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE PREPOSITION przed

Part I

Przed with the instrumental case

a/
przed - before (with reference to time)

Instructor:

Suggested words:

Students:

Władysław pił piwo
przed kolacją.
Kiedy Władysław pił
piwo?

Władysław pił
piwo przed ko-
lacją.

Andrzej spotka się
z Basią przed szóstą.
Kiedy Andrzej spotka się
z Basią?

1, 2, 3, 3:30,
4, 4:15,
w pół do szóstej,
7, 8, 9, 10:30,
11, 12

Kowalski zawsze kończy
pracę przed piątą.
Kiedy Kowalski kończy
pracę?

Maria nie pozwala mężowi
palić przed jedzeniem.
Kiedy Maria nie pozwala
mężowi palić?

śniadanie
obiad
kolacja

Bednarski musi zoba-
czyć się z Kowalskim
przed niedzielą.
Kiedy Bednarski musi
zobaczyć się z Kowals-
kim?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Gospodarz chce skończyć koszenie łąki przed deszczem.
Kiedy gospodarz chce skończyć koszenie łąki?

Przed zaczęciem wykładu profesor wypił szklankę wody.
Kiedy profesor wypił szklankę wody?

Pół godziny przed startem kapitan Bystron miał odprawę z pilotami.
Kiedy kapitan Bystron miał odprawę z pilotami?

Dziś Nowicki był już w lesie przed wschodem słońca.
Kiedy Nowicki był już w lesie?

Zieliński wziął urlop tydzień przed ślubem.
Kiedy Zieliński wziął urlop?

Kowalski dał wszystkie swoje pieniądze dzieciom pół roku przed śmiercią.
Kiedy Kowalski dał wszystkie swoje pieniądze dzieciom?

Bednarscy przychodzą zawsze na stację pół godziny przed odejściem pociągu.
Kiedy Bednarscy przychodzą na stację?

Przed wojną Józef mieszkał w Warszawie.
Kiedy Józef mieszkał w Warszawie?

Kowalski wyszedł stąd przed sekundą.
Kiedy Kowalski wyszedł stąd?

minuta
2 minuty
5 minut

Instructor:

Suggested words:

Students:

10 minut
kwadrans
pół godziny
godzina
2-6 godzin

Nieprzyjaciół spalił
tą wieś przed wycofa-
niem się.
Kiedy nieprzyjaciół
spalił tą wieś?

Przed zwolnieniem go
z więzienia kazano
więźniowi podpisać
kilka dokumentów.
Kiedy kazano więźniowi
podpisać kilka dokumentów?

Przed zbadaniem pacjenta
lekarz rozmawiał z nim
kilka minut.
Kiedy lekarz rozmawiał
z pacjentem?

Janek wyczyścił rower
przed oddaniem go Bolkowi.
Kiedy Janek wyczyścił rower?

b/
przed - in front of, before
(with reference to place or people)

Janek spotkał się z Zosią
przed szkołą.
Gdzie Janek spotkał się
z Zosią?

kino
koszary
kościół
kawiarnia
pomnik
dom towarowy

Janek spotkał się
z Zosią przed
szkołą.

Gruszka został zabity
przed wejściem do restauracji
Gdzie Gruszka został zabity?

Pan młody czekał na pannę
młodą przed kościołem.
Gdzie pan młody czekał na
pannę młodą?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Pociąg zatrzymał się
przed granicą niemiecką.
Gdzie zatrzymał się
pociąg?

sygnał
most
stacja

Pociąg zatrzymał się
przed granicą niemiecką.

Porucznik rozmawiał
z kapralem przed wartownią.
Gdzie porucznik rozmawiał
z kapralem?

Wiele kobiet stało przed
nowym sklepem.
Gdzie stało wiele kobiet?

Żołnierz stał na warcie
przed namiotem pułkownika.
Gdzie żołnierz stał na warcie?

Ten piesek zawsze czeka na
swojego pana przed bramą.
Gdzie ten piesek czeka na
swojego pana?

Milicjant zobaczył dwóch
ludzi bijących się przed knajpą.
Gdzie milicjant zobaczył dwóch
ludzi bijących się?

Kilkunastu młodych ludzi stało
przed budynkiem Wojskowej
Komendy Rejonowej.
Gdzie stało kilkunastu młodych
ludzi?

Michał zasadził kwiaty przed
gankiem.
Gdzie Michał zasadził kwiaty?

Janek czekał na Basię przed
wejściem do kina.
Gdzie Janek czekał na Basię?

Sanitarka zatrzymała się przed
szpitalem.
Gdzie zatrzymała się sanitarka?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Dwóch zabitych żołnierzy
nieprzyjacielskich leżało
przed naszymi zasiekami.
Gdzie leżało dwóch zabitych
żołnierzy nieprzyjacielskich?

Dwóch zabitych żoł-
nierzy leżało przed
naszymi zasiekami.

Żona weszła do pokoju przed
mężem.
Przed kim weszła żona do
pokoju?

Dzieci siedziały na podłodze
przed rodzicami.
Przed kim siedziały dzieci?

Więzień zeznawał przed sądem.
Przed czym zeznawał więzień?

Ona oskarżyła go przed sądem
o kradzież.
Przed czym ona go oskarżyła.

c/
przed - from

Kot schował się przed
psem pod kanapą.
Przed czym schował się
kot?

Kot schował się
przed psem.

Stanisław udawał przed rodzi-
cami, że nie wie gdzie jest
siostra.
Przed kim Stanisław udawał,
że nie wie gdzie jest siostra?

Józef ostrzegał kolegę przed
Kucharskim bo wiedział, że
on kradnie.
Przed kim Józef ostrzegał ko-
legę?

Druga kompania wycofała się
przed nacierającymi czołgami.
Przed czym wycofała się
druga kompania?

Złodziej uciekał przed milicjantem.
Przed kim złodziej uciekał?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Zosia schowała się przed
deszczem.

Przed czym Zosia schowa-
ła się pod drzewo?

Zosia schowała się
przed deszczem.

a/
przed - against

Nasze oddziały ubezpieczyły się
przed zaskoczeniem.

Przed czym ubezpieczyły się
nasze oddziały?

Nasze oddziały
ubezpieczyły się
przed zaskoczeniem.

Andrzej bronił przyjaciela
przed oskarżeniami kolegów.

Przed czym Andrzej bronił
przyjaciela?

Part II

Przed with the accusative case.

Patrol wyszedł przed okopy.
Dokąd wyszedł patrol?

Patrol wyszedł przed
okopy.

Dziecko pobiegło przed dom.
Dokąd dziecko pobiegło?

Zaprowadzili więźnia przed
Komendanta Milicji.
Przed kogo zaprowadzili więźnia?

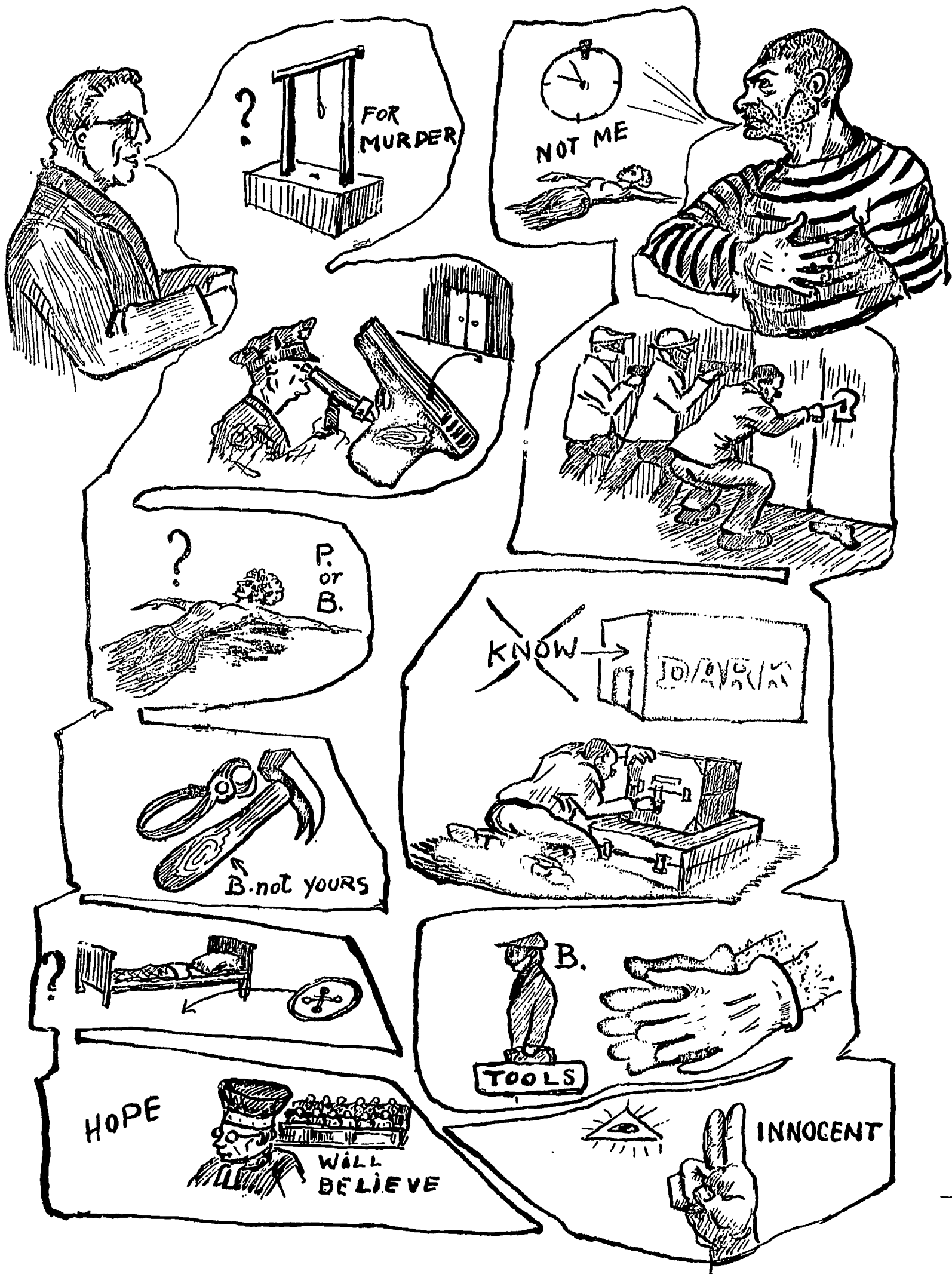
Student wyszedł przed klasę.
Dokąd wyszedł student?

Samochód zajechał przed dom.
Gdzie zajechał samochód?

Chłopiec rzucił piłkę przed siebie.
W jakim kierunku chłopiec rzucił
piłkę?

Pies wybiegł przed bramę.
Dokąd wybiegł pies?

Dialog 102

LESSON 102

Dialog (Conversation between a
criminal and his lawyer.)

A.: Adwokat
P.: Przestępca

A.: Sikora, czy wiecie, że grozi wam kara śmierci za morderstwo?

P.: Przecież już przed południem panu mówiłem, że ja nie zabiłem tej kobiety.

A.: Policja znalazła wasze odciski palców na rewolwerze znalezionym przed drzwiami mieszkania.

P.: Wszyscy trzech mieliśmy rewolwery. Ja zostawiłem mój na ziemi, gdy otwierałem wytrychem drzwi.

A.: Kto więc zamordował tę kobietę, Piwowarczyk czy Babik?

P.: Nie wiem, który z nich, gdyż ciemno było w pokoju, a ja przez cały czas byłem zajęty otwieraniem kufrów.

A.: Ale na obcęgach i młotku są tylko odciski Babika, a nie wasze.

P.: On niósł narzędzia, a ja pracując miałem rękawiczki na rękach.

A.: A co powiecie na to, że tuż przed łóżkiem zamordowanej znaleziono guzik waszej marynarki?

P.: Panie adwokacie, przysięgam przed Bogiem, że jestem niewinny.

A.: Mam nadzieję, że przysięgli i sędzia wam uwierzą.

LESSON 102

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION przed

Part I

przed with the instrumental case

a/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by before (with reference to time),

e.g.:

On będzie tu przed piątą.

- He will be here before five o'clock.

Wrócę do domu przed południem.

- I will be back home before noon.

Napiję się kawy przed lekcją.

- I will have coffee before the lesson.

b/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by in front of, before (with reference to place or people),

e.g.:

Ona stała przed domem.

- She stood in front of the house.

On siedział przede mną.

- He was sitting in front of me.

On zeznawał wczoraj przed sądem.

- He testified yesterday before the court.

On oskarżył go o kradzież przed sądem.

- He accused him of theft before the court.

c/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by from,

e.g.:

Złodziej ukrył się przed milicją. - The thief hid himself from the police.

Udało mu się uciec przed burzą. - He managed to escape from the storm.

d/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by against,

e.g.:

Nasze wojska broniły się przed nacierającym nieprzyjacielem. - Our troops defended themselves against the attacking enemy.

Part II

przed with the accusative case

The preposition przed with the accusative case denoting movement towards a place is rendered in English by in front of,

e.g.:

Chodźmy przed kościół. - Let us go in front of the church.

Part III

When in English we say that an event took place on the night of the 10th of May - in Polish we must say "W nocy z dnia dziesiątego na jedenastego maja."

LESSON 102

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
a/		
Niedługo będzie obiad. Kiedy on zatelefonuje do brata?	obiad śniadanie lekcja	On zatelefonuje do brata przed obiadem.

Instructor:

Suggested words:

Students:

wyjazd
wesele
siódma godzina
przesłuchanie
święta Bożego Narodzenia

List musi być wysłany
wieczorem.

Kiedy ona musi skończyć
list?

wieczór

czwarta
piąta
dwunasta
północ
wtorek
środa
niedziela

Ona musi skończyć
list przed wieczo-
rem.

b/

Tam jest kościół.

Gdzie zbierzemy się?

kościół

Zbierzemy się przed
kościółem.

dom
budynek szkolny
restauracja
stacja autobusowa

Tam jest stacja kole-
jowa.

Gdzie się spotkamy?

stacja kolejowa Spotkamy się przed
stacją kolejową.

kino
teatr
pociąg
poczekalnia
sklep
spółdzielnia
autobus
kawiarnia

Tam jest brama.

Gdzie stoi ten samochód?

brama

stodoła
dom
ciężarówka
ogród
hotel
biuro
wejście
kościół

Ten samochód stoi
przed bramą.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Tam jest las. Gdzie zatrzymała się kompania?	las zakręt rzeka wieś miasto wzgórze góra kopalnia	Kompania zatrzyma- ła się przed lasem.
Tam są bunkry. Gdzie zatrzymał się npl?	bunkry wieś zapora wodna tunel góry leśniczówka wieża triangulacyjna nasyp wasze gniazdo oporu zarośla elektrownia zasieki okopy lotnisko	Npl zatrzymał się przed bunkrami.
Tam są drzwi. Gdzie siedzi babka?	drzwi kominek okno ganek chałupa płot brama stół	Babka siedzi przed drzwiami.
c/ Jest burza. Przed czym się zwykle chowamy?	burza zła pogoda deszcz silny wiatr pioruny	Zwykle chowamy się przed burzą.

Instructor:	Suggested words:	Students:
Boimy się choroby. Przed czym się bronimy?	choroba wojna śmierć pożar okupacja	Bronimy się przed chorobą.
Dzieci boją się złego psa. Przed czym uciekają dzieci?	zły pies gęsi krowy konie duża fala	Dzieci uciekają przed złym psem.
Nasze czołgi posuwa- ją się naprzód. Przed czym np1 wyco- fuje się?	 nasze oddziały pancerne nasza armia nasze przeciwnatarcie nasza piechota	Np1 wycofuje się przed naszymi czoł- gami.
Np1 bał się walki wręcz. Przed czym wycofał się np1?	 nasz ogień zaporowy nasze naloty przewaga naszych sił	Np1 wycofał się przed walką wręcz.
Nie trzeba pić wódki. Przed czym ojciec ostrzegał syna?	pić wódkę używać narkotyków palić papierosy bawić się bronią jeść zepsute mięso	Ojciec ostrzegał syna przed piciem wódki.

Instructor:	Suggested words:	Students:
d/ Tu jest prokurator. Przed kim on będzie zeznawał?	prokurator sędzia milicjant adiutant major	On będzie zeznawał przed prokuratorem.
W tym mieście mamy dużo złodziei. Przed kim musimy się bronić?	złodzieje szpieg nieprzyjaciel	Musimy się bronić przed złodziejami.
Nauczyciel chce ukarać tego chłopca. Przed kim ukrywa się ten chłopiec?	nauczyciel ojciec matka brat milicjant gospodarz leśniczy dziadek	Ten chłopiec ukrywa się przed nauczycielem.
Tam stoi ksiądz. Przed kim klęczy młody mężczyzna?	ksiądz ojciec matka	Młody mężczyzna klęczy przed księdzem.
Trzeba unikać złego towarzystwa. Przed kim ojciec ostrzegał syna?	złe towarzystwo obcy ludzie szpieg pijani	Ojciec ostrzegał syna przed złym towarzystwem.
Lekarz nie wierzył, że on jest chory. Przed kim on udawał chorego?	lekarz nauczyciel ojciec żona szef sędzia dowódca	On udawał chorego przed lekarzem.
On chciał, żeby córka była świadkiem rozmowy. Przed kim on to mówił?	córka dzieci	On to mówił przed córką.

Instructor:

Suggested words:

Students:

dziadek
rodzina
rodzice
znajomy
znajoma
przyjaciół
delegat
inżynier
krewny
krewna
szwagier
rekruci
sekretarka

Pociąg przejeżdża przez
Katowice.
Przed którym miastem on
wyskoczy z pociągu?

Katowice

Łódź
Gdańsk
Toruń
Kraków
Kielce
Lublin
Radom

On wyskoczy z po-
ciągu przed Kato-
wicami.

Part II

a/
Tam jest tłumacz.
Przed kogo zaprowadzono
tego człowieka?

tłumacz

urzędnik celny
świadek
wartownik
wywiadowca
gajowy
ksiądz
dowódca
generał

Tego człowieka za-
prowadzono przed
tłumacza.

b/
Tam jest brama.
Dokąd pan idzie?

brama

ołtarz
wystawa
kwatery główna
namiot
ganek

Idę przed bramę.

LESSON 102

Translation English - Polish

1. The criminal who killed his partner last year was punished for murder.
2. One policeman phoned for the ambulance, the other one ran after the bandit, but couldn't catch him.
3. Johnny was sick for several months and could not study, but he is a very capable student so his parents hope that he will finish school in a year.
4. The carpenter builds houses by means of a hammer.
5. The pistol with which the owner of the store had been killed was found behind the garage, under a stone.
6. Zosia told her sister that she would marry Jan Cichocki in a month, if her parents will agree.
7. The man ran behind Kowalski's house to catch his dog which was running after Kowalski's cat.
8. Bolek married Basia three months ago in a beautiful old church not far from Gdańsk.
9. Kowalski gave the boy ten zlotys for the information.
10. The prisoner's fingerprints were found on the pistol-butt, as well as on the skeleton key.

LESSON 102

Translation Polish - English

Antoni stał w celi. Za nim były ciężkie drzwi, które przed chwilą zamknęły ciemną kartę 25 lat jego życia pełnego awantur. Przed nim, wysoko pod sufitem, było małe okienko, przez które wchodziło trochę bladego słońca na brudną ścianę i stary koc na niewygodnym łóżku.

Drogę do tej celi zaczął Antoni przed 8 latami: wódka, złe towarzystwo, przed którym zawsze ostrzegała go matka, ubezpieczanie złodziei w czasie kradzieży, handlowanie narkotykami, wytrych, młotek, nóż, a później rewolwer. I w ten sposób Antoni stał się zawodowym złodziejem, dla którego żadna ściana, żadne drzwi nie są przeszkodą. To prawda, że często musiał uciekać przed milicją i chować się przed jej okiem w małym mieście przez długie tygodnie. Ale zdawało się, że dla Antoniego nie ma granic niemożliwości. Aż nagle ta sprawa z bogatą wdową.

Dlaczego ona krzyczała? Przecież nikt nie chciał jej zabić, ani nawet bić. Chcieli zabrać tylko jej drogocenne rzeczy z kufrow. Antoni stał w tej chwili najbliżej niej i jednym strzałem posłał ją na tamten świat. Przysięgał w sądzie, że jest niewinny, ale co znaczą słowa, jeżeli na kolbie rewolweru znaleziono odciski jego palców.

Antoni spojrział na swoje łóżko i zdawało mu się, że leży na nim wdowa i krzyczy: "Złodzieje, mordercy!"

W tej chwili otworzyły się drzwi i wszedł ksiądz do celi.

Question

1. Gdzie stał Antoni?
2. Jakie drzwi były za nim?
3. Jaką kartę życia drzwi te zamknęły przed chwilą?
4. Jakie było życie Antoniego?
5. Co wchodziło przez małe okienko wysoko pod sufitem?
6. Jakie były ściany i łóżko?
7. Przed iloma latami zaczął Antoni drogę do tej celi?
8. Jaka to była droga?
9. Przed czym ostrzegała go matka?
10. Czy on słuchał matki?
11. Kim stał się Antoni?
12. Co dla Antoniego nie jest przeszkodą?
13. Przed kim on musiał często uciekać?
14. Gdzie musiał Antoni chować się przez długie tygodnie?
15. Co zdawało się Antoniemu?
16. Kto krzyczał?
17. Co złodzieje chcieli zabrać wdowie?
18. Jakie rzeczy złodzieje chcieli zabrać?
19. Gdzie stał Antoni?
20. Jak Antoni posłał bogatą wdowę na tamten świat?
21. Co Antoni przysięgał w sądzie?
22. Co znaleziono na kolbie rewolweru?

23. Kogo Antoni zobaczył na łóżku?

24. Co zdawało się Antoniemu?

25. Co się otworzyło w tej chwili?

26. Kto wszedł do celi?

LESSON 102

Reading Text

Dziś pierwszy dzień rozprawy morderców Felicji Krawczyk.

Dziś o 10 rano w miejscowym sądzie rozpocznie się rozprawa przeciw Antoniemu Sikorze i Józefowi Babikowi, oskarżonym o morderstwo wdowy Felicji Krawczyk. Jak już przed miesiącem donosiliśmy, w nocy z dnia 24 na 25 lipca, trzech znani w świecie przestępców bandyci: Sikora, Babik i Piwowarczyk, przeszli przez wysoki mur jaki biegnie około ogrodu i domu wdowy i otworzywszy wytrychem główne drzwi dostali się do sypialnego pokoju. Milicja ustaliła, że kiedy obudzona hałasem wdowa chciała wołać o pomoc i użyć telefonu, jeden z bandytów rzucił się na nią i w czasie krótkiej walki uderzył ją czymś ciężkim w głowę i zabił. Lekarz sądowy przypuszcza, że została ona zabita kołbą rewolweru, który znaleziono przed drzwiami sypialnego pokoju wdowy. Po zrabowaniu wartościowych przedmiotów z kufrów wdowy, bandyci opuścili mieszkanie i włamawszy się do samochodu stojącego przed sąsiednim domem, odjechali. Na szczęście zauważył to właściciel skradzionego samochodu i natychmiast zawiadomił mi-

licję.

Rozpoczął się pościg za bandytami, który skończył się niestety katastrofą. Samochód bandytów zderzył się bowiem na zakręcie z samochodem braci Rudzkich, właścicieli hotelu "Krynica". Bracia Rudzcy zostali zabici na miejscu. Bandyta Piwowarczyk, który był kierowcą samochodu, został ciężko ranny. Babik i Sikora wyszli z wypadku tylko lekko skaleczeni. Zostali oni natychmiast zawiezieni do szpitala i po dwóch dniach Sikora i Babik zostali przewiezieni do więzienia. Piwowarczyk został w szpitalu i po kilku dniach umarł. Mimo długich przesłuchiwań milicji nie udało się ustalić, kto z nich zamordował Felicję Krawczyk. Bandyci po prostu oskarżali się wzajemnie, a kiedy dowiedzieli się, że Piwowarczyk nie żyje, zaczęli zeznawać, że on to właśnie zamordował wdowę, zwłaszcza, że Piwowarczyk był już raz podejrzewany o morderstwo. Z pewnych źródeł dowiedzieliśmy się, że prokuratorowi udało się zebrać dowody wskazujące na to, kto naprawdę zamordował wdowę.

Questions

1. Jaka jest dzisiaj rozprawa?
2. Gdzie rozpocznie się rozprawa?
3. O której godzinie rozpocznie się rozprawa?
4. Przeciwko komu będzie ta rozprawa?
5. O co są oskarżeni Antoni Sikora i Józef Babik?

6. Co doniesiono przed miesiącem?
7. Przez co oni przeszli?
8. Naokoło czego biegł mur?
9. Czym przestępcy otworzyli drzwi?
10. Co obudziło wdowę?
11. Co ona chciała zrobić?
12. Jak się zachował jeden z bandytów?
13. Jak zabił bandyta wdowę?
14. Co znaleziono pod drzwiami sypialnego wdowy?
15. Co przypuszczał lekarz sądowy?
16. Co zrobili bandyci po zrabowaniu wartościowych przedmiotów?
17. Jakim samochodem bandyci odjechali?
18. Kto natychmiast zawiadomił policję?
19. Co się skończyło katastrofą?
20. Z czym samochodem zderzyli się bandyci?
21. Co posiadali bracia Rudzcy?
22. Kto został zabity na miejscu?
23. Kto został ciężko ranny?
24. Jak wyszli z wypadku bandyci Babik i Sikora?
25. Dokąd zostali bandyci zawiezieni po wypadku?
26. Po ilu dniach Babik i Sikora zostali zawiezieni do więzienia?
27. Kto z bandytów nie żyje?
28. Czego milicja nie mogła ustalić?
29. Co bandyci zeznali, kiedy dowiedzieli się, że Piwowarczyk umarł?

30. Co bandyci zeznali, kiedy dowiedzieli się, że Piwowarczyk umarł?
31. O co był już raz Piwowarczyk podejrzewany?
32. O czym dowiedziano się z pewnych źródeł?
33. Co udało się prokuratorowi zebrać?

LESSON 102

Oral - Aural Drill

Part I

1. Z kim rozmawia adwokat?
2. Czy Sikora jest dobrym człowiekiem?
3. Co grozi Sikorze?
4. Za co grozi kara śmierci Sikorze?
5. Kiedy Sikora rozmawiał już z adwokatem?
6. Do czego Sikora nie przyznaje się?
7. Co milicja znalazła przed drzwiami mieszkania?
8. Co Sikora zostawił na tym rewolwerze?
9. Ile osób podejrzewa milicja o morderstwo tej kobiety?
10. Ilu z nich miało rewolwery?
11. Czym Sikora otwierał drzwi mieszkania tej kobiety?
12. Dlaczego on nie otwierał ich kluczem?
13. Co ci przestępcy zrobili z tą kobietą?
14. Czym był zajęty Sikora, gdy zamordowano kobietę?
15. Czy Sikora otwierał kufry kluczami?

16. Czyje odciski palców znaleziono na obcęgach i młotku?
17. Dlaczego na tych narzędziach nie znaleziono odcisków palców Sikory?
18. Dlaczego Sikora miał rękawiczki na rękach w czasie tej roboty?
19. Co jeszcze Sikora zostawił w pokoju zamordowanej?
20. Gdzie dokładnie zostawił Sikora guzik od marynarki?
21. Co jednak mówi Sikora, mimo, że znaleziono takie dowody przeciw niemu?
22. Kto będzie sądzić Sikorę?
23. Czego spodziewa się adwokat?
24. Kto może uwierzyć Sikorze?

Part II

1. Kto zwykle broni ludzi w sądzie?
2. Kto siedzi w więzieniu Sing-Sing?
3. Za co ludzie siedzą w więzieniu?
4. Jaka kara grozi mordercy w Kalifornii?
5. Za co zwykle grozi kara śmierci?
6. W których stanach nie ma kary śmierci?
7. Dlaczego przestępcy często pracują w rękawiczkach?
8. W co jest uzbrojony milicjant?
9. Czym można otworzyć drzwi, jeżeli nie ma klucza?
10. W czym sto lat temu przewoziła poczta pieniądze?
11. Jakie narzędzia musi mieć stolarz?
12. Do czego służą obcęgi?

13. Co nosi się na rękach, gdy jest zimno?
14. Co musi zrobić świadek w sądzie, zanim zacznie zeznawać?
15. Jacy ludzie są zwalniani od kary?
16. Kto sędzi w sądzie?
17. Kto w sądzie decyduje, czy człowiek jest winny, czy niewinny?
18. Kto może być przysięgłym sądu?
19. Z którego, na który dzień była ostatnia noc?
20. Jaka jest różnica między bandytą a złodziejem?
21. Która część karabinu jest drewniana?
22. Co oprócz pieniędzy ludzie trzymają w bankach?
23. Dlaczego nie jest bezpiecznie chować drogocenne rzeczy w pończosze?
24. Czym policja przewozi złodziei i bandytów?
25. Dlaczego bandytów przewozi się specjalną karetką?
26. Skąd wypływają rzeki?
27. Co może być źródłem informacji?

Part III - Conversational situation

Przesłuchanie świadków.

Obrońca Sikory, oskarżonego o morderstwo Felicji Krawczyk, przesłuchuje sąsiadów zamordowanej oraz osoby, które znajdowały się w nocy z 24 na 25 lipca blisko domu Felicji Krawczyk.

Osoby: Adwokat Barański

Pan Kowalski

Państwo Majewscy

} sąsiedzi

Stanisław Karaś - właściciel knajpy, znajdującej się naprzeciwko domu, w którym mieszkała pani Krawczyk.

Antoni Tokarski - właściciel skradzionego przez bandytów samochodu.

LESSON 102

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Accused of murder he stood before the court.
2. The people stood in front of the church, and talked with the priest.
3. I must leave now, because I have to be at home before noon.
4. The little boy, not looking, ran in front of the car.
5. The judge threatened the bandit with death, and then the bandit confessed.
6. The man's lawyer told the jurors that his client was innocent.
7. The enemy had already retreated from the hill before dawn.
8. The sergeant hid from the military police in the forest.
9. The corporal is responsible to the sergeant in the army.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students; it is to be recorded on tape if tape recorders are available. Write a short composition in no less than 50 words on the topic:

Who, according to you, killed Felicja Krawczyk, and how can you prove it?

(based on dialog and reading text L. 102)

LESSON 102

Vocabulary

adwokat, m. adwokaci, nom. pl.	- lawyer, barrister, counsel
bandyta, m. bandyci, nom. pl.	- bandit, gangster
bowiem	- since, as, because, fore
donosić, i. donieść, p. donoszę doniosę donosi doniesie	- to inform, to report, to spy on
grozić, i. (no perf.) grożę grozi	- to threaten
guzik, m. guzika, gen. s.	- button
kolba, f.	- butt
kufer, m. kufra, gen. s.	- trunk, chest
młotek, m. młotka, gen. s.	- hammer
morderstwo, n.	- murder

mur, m. muru, gen. s.	- wall
na około/wokoło	- around
niewinny, niewinna, niewinne	- innocent
obcęgi, pl. obcęarów, gen. pl.	- pliers, pincers
odcisk palców, m. odcisku palców, gen. s.	- fingerprint
przestępcą, n. przestępcy, gen. s.	- criminal (male)
przysięgać, i. przysięgać, p. przysięgam przysięgnę przysięga przysięgnie	- to swear, to take an oath
przysięgli przysięgli, nom. pl.	- juror
rewolwer, m. rewolweru, gen. s.	- revolver
rękawiczka, f.	- glove
sędzia, m. sędziego, gen. s. sędziemu, dat. s. sędziego, acc. s. sędzią, instr. s. sędzim, loc. s. sędziowie, nom. pl. sędziów, gen. pl.	- judge
sypialny (pokój)	- bedroom
wartościowy, wartościowa, wartościowe	- valuable
wytrych, m. wytrycha, gen. s.	- skeleton key
wzajemnie	- mutually
zamordować, p. mordować, i. zamorduje morduje zamorduje morduje	- to murder

zrabować, p. rabować, i.
zrabuje rabuje
zrabuje rabuje

- to rob

źródło, n.

- source, spring

LESSON 103

Grammar Perception Drill

Part I

a/
od - from

Instructor:

Students:

Andrzej dostał (otrzymał) rower
od ojca.
Od kogo Andrzej dostał (otrzymał)
rower?

Andrzej dostał rower
od ojca.
Andrzej otrzymał rower
od ojca.

Maria dostała (otrzymała) kartkę
z Warszawy od narzeczonego.

Żołnierz dostał (otrzymał) wia-
domość z Krakowa od rodziców.

Kowalski dostał (otrzymał) list
z Łodzi od adwokata.

Oficer dostał (otrzymał) infor-
macje od jeńca.

Student dostał (otrzymał) dobry
stopień od nauczyciela.

Zosia wróciła wczoraj z Gdyni
od rodziców.
Od kogo Zosia wczoraj wróciła?

Zosia wróciła wczoraj
z Gdyni od rodziców.

Ona wróci jutro z Gdańska od ciotki.

Pani Kowalska wróci jutro od syna.

Sierżant wraca teraz od kapitana.

Wiśniewska wróciła od państwa Solskich.

Bolek wróci od kolegi.

Andrzej wrócił od znajomych.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Stanisław wynajął dom
od Kowalskiego.
Od kogo Stanisław wy-
najął dom?

Stanisław wynajął
dom od Kowalskiego.

Bolek wynajął łódkę
od znajomego.

Stefan wynajmuje pokój
od znajomych.

Majewski wynajął samo-
chód od właściciela ga-
rażu.

Józef wynajął traktor
od gospodarza.

Zosia przyniosła matce
ciastka od sąsiadki.
Od kogo Zosia przyniosła
ciastka?

Zosia przyniosła
matce ciastka od
sąsiadki.

Józef przyniósł buty od
szewca.

Goniec przyniósł meldu-
nek od dcy kompanii.

Janek przyniósł rachunek
od dentysty.
Cichocka przyniesie
mieso od rzeźnika.

Władek przyniesie ubranie
od krawca.

Jerzy zatelefonował do
żony od brata.
Od kogo Jerzy zatele-
fonował do żony?

kolega

matka
znajomy
siostra
Kowalski
doktor

Jerzy zatelefono-
wał do żony od
brata.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Majewski dowiedział się
o ślubie Basi od kolegi.
Od kogo Majewski dowie-
dział się o ślubie Basi.

wuj
stryj
dziennikarka
Antoni
przyjaciół

Majewski dowie-
dział się o ślu-
bie Basi od ko-
legi.

Józef nauczył się dużo
od ojca.
Od kogo Józef dużo się
nauczył?

nauczyciel
szef
przyjaciół
sąsiad
artysta

Józef nauczył się
dużo od ojca.

Pułkownik usłyszał o tym
wypadku od sierżanta.
Od kogo pułkownik usły-
szał o tym wypadku?

kapitan
porucznik
podporucznik
major
plutonowy

Pułkownik usły-
szał o tym wy-
padku od sier-
żanta.

Maria wzięła pienią-
dze od rodziców.
Od kogo Maria wzięła
pieniądze?

ojciec
matka
mąż
ciotka
sekretarka

Maria wzięła pie-
niądze od rodzi-
ców.

Józef pożyczył sto zło-
tych od Antoniego.
Od kogo Józef pożyczył
sto złotych?

znajomy
inżynier Rudzki
krewny
brat
kolega

Józef pożyczył sto
złoty ch od Anto-
niego.

Bednarski odebrał ubra-
nie od krawca.
Od kogo Bednarski
odebrał ubranie?

Bednarski odebrał
ubranie od krawca.

Kapitan odebrał przy-
sięgę od rekrutów.

Przy wyjściu z peronu
urzędnik odbiera bilety
od pasażerów.

Kowalski odebrał zamó-
wiony obraz od malarza.

USE CLOCK DIAL AS VISUAL AID

Instructor:

Suggested words:

Students:

Wykład trwał od drugiej 1-2
do trzeciej. 4-5
Od której do której 7-9
trwał wykład? 6-8

Wykład trwał od dru-
giej do trzeciej.

Write figures on blackboard

Wojna światowa trwała 1914-1918
od 1939 do 1945 roku.

On uratował dziecko od
śmierci.
Od czego on uratował
dziecko?

On uratował dziecko
od śmierci.

On uratował swój kraj
od wojny.

On uratował dom od pożaru.

Porucznik zażądał meldun-
ku od sierżanta.
Od kogo porucznik zażą-
dał meldunku?

Porucznik zażądał
meldunku od sier-
żanta.

Dowódca pułku piechoty
zażądał wsparcia od lot-
nictwa.

Dowódca powinien żądać na-
tychmiastowego wykonania
rozkazów od żołnierzy.

Dyrektor zażądał od buchaltera
pokazania mu wszystkich ksiąg.

Kraje zachodniej Europy żądają
pomocy od Stanów Zjednoczonych.

Nasz batalion zażądał amunicji
od dowództwa.

Klient zażądał rachunku od
kelnerki.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Kowalski zażądał od Majewskiego oddania mu pożyczonych pieniędzy.

Nieprzyjaciel odciął naszą piechotę od czołgów.

Od czego nieprzyjaciel odciął naszą piechotę?

Andrzej zapomniał odciąć kartki z ceną od nowego ubrania.

To jest guzik od koszuli Władka.

Statek odpłynął 5 kilometrów od brzegu.
Jak daleko od brzegu statek odpłynął?

Michał odjechał 8 kilometrów od miasta.

Dziecko odbiegło pół kilometra od domu.

Chłopak utonął 10 metrów od brzegu.

b/
od - since

Bolek nie widział kolegi od wczoraj.
Od kiedy Bolek nie widział kolegi?

Stefan nie mógł spać już od piątej.

Józef nauczył się dużo od zeszłego roku.

rano
zeszły tydzień
wojna
ślub Zosi

3, 4, 6:30

lato
zima
czerwiec

Nieprzyjaciel odciął naszą piechotę od czołgów.

Statek odpłynął 5 kilometrów od brzegu.

Bolek nie widział kolegi od wczoraj.

Instructor:

Suggested words:

Students:

c/
od - to , (no preposition)

Ten klucz jest od biurka.
Od czego jest ten klucz?

drzwi
walizka
kufer
kasa
szafa
samochód
brama

Ten klucz jest od
biurka.

To koło jest od samocho-
du.

rower
motocykl
wóz

Matka woli Janka od Bol-
ka.
Od kogo matka woli Jan-
ka?

Basia
Zosia
Kowalski
Kowalska
wuj
ciotka

Matka woli Janka od
Bolka.

Kowalski woli pieczeń
cielęcą od pieczeni
wieprzowej.

marchew
kapusta
praca w polu
praca w biurze
miasto
wieś

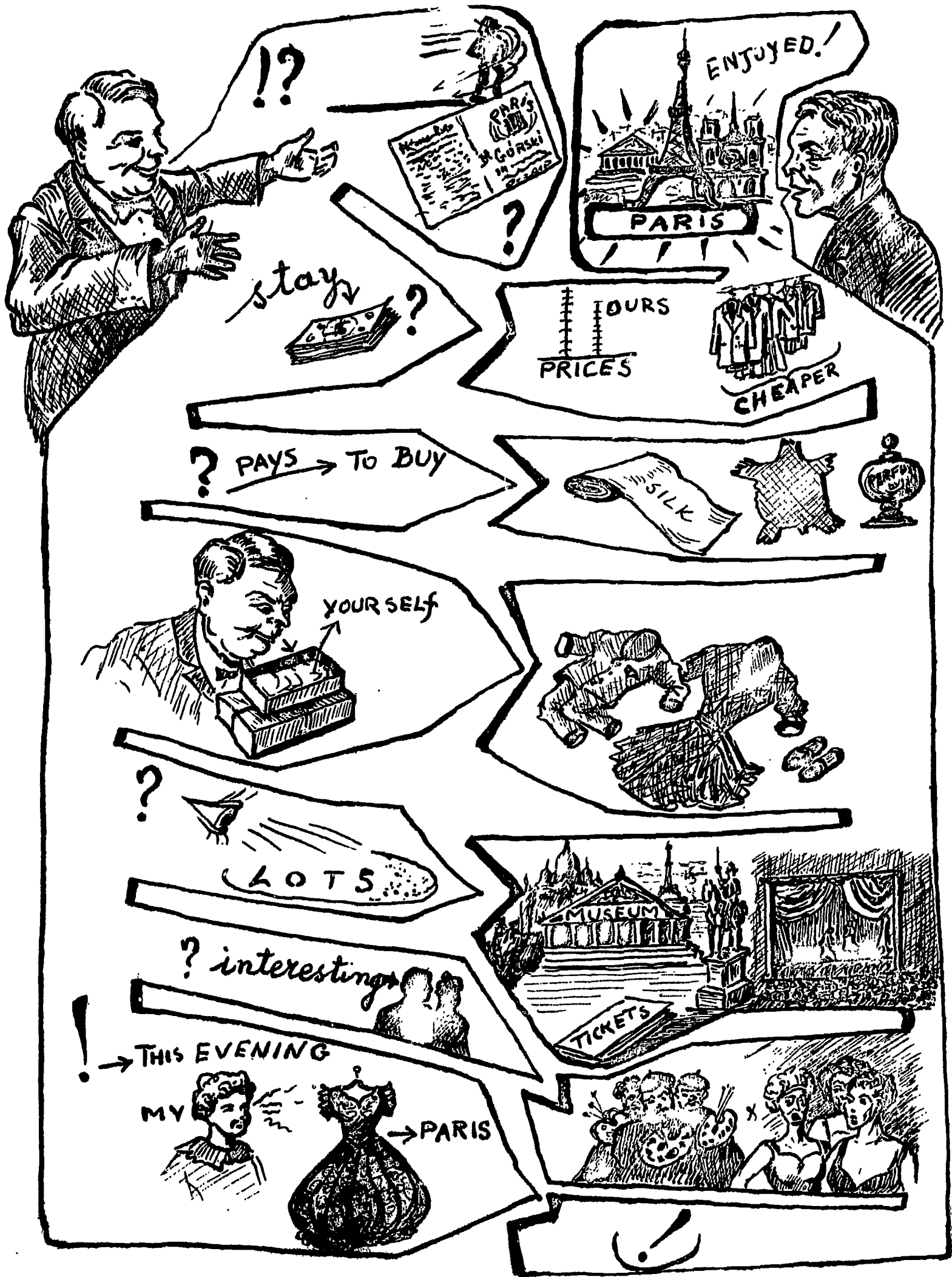
d/
od - than

Marysia jest ładniejsza
od Basi.
Od kogo jest Marysia
ładniejsza?

Zosia
Jadwiga
siostra
pani Kowalska

Marysia jest ład-
niejsza od Basi.

Dialog 103

LESSON 103

Dialog (Conversation about the trip to Paris)

G.: Doktor Górski

J.: Inżynier Jarecki

G.: Jarecki, jak się masz? Nareszcie wróciłeś. Otrzymałem od ciebie kartkę z Paryża.
No, jak tam było?

J.: Bawiłem się doskonale. Paryż to piękne miasto.

G.: Czy pobyt tam kosztował cię dużo?

J.: Na ogół ceny są wyższe od naszych, a tylko odzież jest trochę tańsza.

G.: A co najbardziej opłaca się tam kupować?

J.: Jedwab, skórę i perfumy.

G.: Ciekaw jestem, co ty sobie kupiłeś?

J.: Jedwabną piżamę, szlafrok i pantofle.

G.: Czy dużo zwiedziłeś?

J.: Zwiedziłem wszystkie ważniejsze muzea i zabytki. Poza tym widziałem kilka dobrych sztuk w teatrze, gdyż dostawałem często bilety od znajomych.

G.: Czy poznałeś jakieś interesujące osoby?

J.: Tak. Poznałem kilku malarzy, no i kilka ładnych aktorek.

G.: Czy mógłbyś przyjść do nas dziś wieczór? Moja żona chciałaby usłyszeć od ciebie, jakie suknie są modne w Paryżu.

J.: Dziękuję, przyjdę.

LESSON 103

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION

od

Part I

a/

The preposition od requires the genitive case. The preposition od is rendered in English by from,

e.g.:

Wynająłem to mieszkanie od
właściciela domu.

- I rented this apartment from
the owner of the house.

Dostałem prezent od matki.

- I received a present from my
mother.

Otrzymałem list od żony.

- I got a letter from my wife.

Tę wiadomość słyszałem od
ojca.

- I heard this news from my
father.

On zażądał od nich więcej pie-
niędzy.

- He demanded more money from
them.

On od tego zachorował.

- He got sick from that (it).

Nauczyłem się dużo od niego.

- I learned a lot from him.

The preposition od is used to denote motion away from a person or is used to denote a precise distance from a pre-
cisely specified point or line while the preposition z is
used to denote motion away from an area and a place,

e.g.:

Wróciłem z Warszawy od ro-
dziców.

- I returned from Warsaw from
my parents.

On telefonuje z Krakowa od
stryja.

- He calls from Kraków from
his uncle's home.

Rewolwer leżał pięć metrów
od sciany.

- The revolver was lying five
meters from the wall.

Od słupa do słupa jest dziesięć metrów. - There is ten meters from one pole to another.

b/

The preposition od is rendered in English by since, from, fromon,

e.g.:

On pracuje tu od października.- He is working here since October.

On pracuje tu od października.- He is working here from October on.

c/

The preposition od is rendered in English by to,

e.g.:

Tam jest klucz od mojego biurka. - The key to my desk is over there.

Wolę kawę od herbaty. - I prefer coffee to tea.

d/

The preposition od is rendered in English by than in comparison of adjective,

e.g.:

Ta kanapa jest droższa od tamtej. - This sofa is more expensive than the other one.

e/

Note that the Polish verb pożyczyć might mean either to borrow or to lend,

e.g.:

Antoni pożyczył sto złotych Józefowi (dative) - Anthony lent a hundred zlotys to Joseph.

Józef pożyczył sto złotych od Antoniego. - Joseph borrowed a hundred zlotys from Anthony.

LESSON 103

Structural Drill

Instructor:	Suggested words:	Students:
Pan rozmawiał z kapitanem. Od kogo pan wraca?	kapitan lekarz szewc krawiec	Wracam od kapitana.
Pan rozmawiał z księdzem. Od kogo pan wraca?	ksiądz komendant major przyjaciół prokurator narzeczona tłumaczka przedstawicielka naszej firmy lekarka właścicielka domu dentysta	Wracam od księdza.
Pan był w mieście. Skąd pan wraca?	miasto biuro wieś stacja kolejowa stołówka fabryka leśniczówka radiostacja kościół szpital praca zabawa przesłuchanie nabożeństwo	Wracam z miasta.
Gospodarz miał dom do wynajęcia. Od kogo Kowalski wynajął dom?	gospodarz Amerykanin doktor krewny właściciel domu obywatel Woźniak pan Kowalski pułkownik Karaś szef biura	On wynajął dom od gospodarza.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Babka napisała list
do pana.
Od kogo pan otrzymał
list?

babka

dziadek
syn
córka
rodzice
narzeczona
żona
krewna
jeniec
więzień
wnuczka
wdowa
ciotka
artystka
Niemka

Otrzymałem list od
babki.

Napisano do pana z Urzę-
du Pośrednictwa Pracy.
Skąd pan otrzymał list?

Urząd Pośrednictwa Pracy

Otrzymałem list z
Urzędu Pośrednic-
twa Pracy.

Związek Zawodowy
Wojskowa Szkoła Języków
sąd
Biuro Podróży
uniwersytet
szkoła
fabryka
szpital
dowództwo
więzienie
Katowice
Polska
Ameryka
Warszawa
Kraków
Rosja

Syn dał ojcu prezent.
Od kogo ojciec dostał
prezent?

prezent

Ojciec dostał pre-
zent od syna.

matka
przyjaciół
stryj
brygada robotnicza

Instructor:

Suggested words:

Students:

On był w szkole.
Skąd on przyniósł tę
książkę?

buchalter
sekretarka
pułkownik

szkoła
uniwersytet
sklep
biuro

On przyniósł tę
książkę ze szkoły.

Nauczyciel miał tę
książkę.
Od kogo pan przyniósł
tę książkę?

nauczyciel

Przyniosłem tę książ-
kę od nauczyciela.

sekretarka
kierownik szkoły
tłumacz
buchalterka
dziennikarka
dziennikarz

Matka ma telefon.
Od kogo pan telefonuje?

matka

Telefonuję od matki.

córka
dziadek
narzeczona
stryj
państwo Walczak
państwo Kowalscy
lekarz
przyjaciół
rodzice
sprzedawca samochodów
gospodarz
szwagier

Ona jest w szkole.
Skąd ona telefonuje?

szkoła

Ona telefonuje ze
szkoły.

restauracja
spółdzielnia
skład
stacja kolejowa
Kraków
Poznań
liceum
hotel
ministerstwo
osiedle oficerskie
dom towarowy

Instructor:

Suggested words:

Students:

poczta

Bombardowanie zaczęło się
rano, a skończyło się
w nocy.
Jak długo trwało bombar-
dowanie?

Bombardowanie trwało
od rana do nocy.

południe, wieczór
północ, świt

Bombardowanie zaczęło się
o piątej, a skończyło się
o ósmej.
Jak długo trwało bombardo-
wanie?

Bombardowanie trwało
od piątej do ósmej.

pierwsza, czwarta

Kurs zaczął się w po-
niedziałek, a skończył się
w piątek.
Jak długo trwał kurs?

Kurs trwał od ponie-
działku do piątku.

wtorek, sobota

Pacjentowi groziła śmierć.
Od czego lekarz uratował
pacjenta?

Lekarz uratował pac-
jenta od śmierci.

zapalenie płuc

Klientowi groziło wię-
zienie.
Od czego uratował adwo-
kat klienta?

Adwokat uratował
klienta od więzienia.

kara śmierci

Miastu groził duży pożar.
Od czego uratowała straż
pożarna miasto?

Straż pożarna urato-
wała miasto od pożar-
u.

Ojciec miał pieniądze.
Od kogo żądał chłopak
pieniędzy?

Chłopak żądał pienię-
dzy od ojca.

matka
siostra
kolega

Instructor:

Suggested words:

Students:

ciotka
wdowa

Nauczyciel nauczył pana
tego słowa.
Od kogo nauczył się pan
tego słowa?

Nauczyłem się tego
słowa od nauczycie-
la.

Nauczyciel pożyczył panu
pieniądze.
Od kogo pan pożyczył
pieniądze?

Pożyczyłem pieniądze
od nauczyciela.

ojciec
brat
przyjaciel
instruktor
kolega
koledzy
szeregowiec Dobek
szef
drużynowy
murarz
górnik
pilot

Uczeń powiedział panu
o tym wypadku.
Od kogo pan się dowie-
dział o tym wypadku?

Dowiedziałem się o
tym wypadku od ucznia.

fryzjer
sekretarka
rekrut
obywatel Zawada
strzelec Sobota
jeniec
marynarz
rezerwista
robotnik
więzień
sąsiadka
listonosz
tłumacz
synowa
 szofer

Pan był z nim w wojsku.
Skąd pan go zna?

wojsko
uniwersytet

Znam go z wojska.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Pan poznał go wczoraj.
Jak dawno pan go zna?

liceum
szkoła
biuro
manewry

wczoraj

Znam go od wczoraj.

rok
kilka lat
dwa lata
miesiąc
trzy miesiące
pięć tygodni
cztery tygodnie
dawno
niedawno

On mieszka daleko
od miasta.
Czy on mieszka blisko
miasta?

miasto

Nie, on mieszka dale-
ko od miasta.

osiedle
rodzina
szkoła
kościół
stacja kolejowa
sklep
fabryka
miejsce pracy

Zosia jest ładna, ale
Basia jest ładniejsza.
Od kogo jest Basia ład-
niejsza?

Zosia

Basia jest ładniejsza
od Zosi.

matka
siostra
ciotka
koleżanka
ta aktorka
ta dziewczyna
narzeczona Władka
nauczycielka
panna Jadwiga

Tam jest dom.
Od czego pan zgubił
klucz?

dom

Zgubiłem klucz od
domu.

samochód
sklep
szafa

Instructor:	Suggested words:	Students:
	walizka kufer główne wejście drzwi biuro stodoła magazyn broni kwatera	
Tu jest ojciec, a tam jest syn. Kogo pan woli?	ojciec, syn porucznik, kapitan matka, córka Basia, Zosia ciotka, wuj	Wolę ojca od syna.
Tu jest herbata, a tam kawa. Co pan woli?	herbata, kawa mleko, woda piwo, wódka	Wolę herbatę od kawy.

LESSON 103

Translation English - Polish

1. Maria Cichocki phoned Barbara that she can't meet her in Rogalski's Department Store today, because Henryk, her husband, will come home at noon to eat lunch.
2. This year Henryk had a month's vacation. He spent two weeks in Paris and one week in West Berlin.
3. Zygmunt likes to play basketball, but he sometimes plays volley ball with his younger sister.
4. The Kowalskis' oldest son speaks English and French very well, so he got a good job in a large travel bureau in Warsaw.

5. One of the witnesses said that the blonde in the red car drove in a southerly direction towards Zakopane.
6. At night, the enemy troops started their attack.
7. Jan Żaba doesn't believe in studying with a colleague, he prefers to study alone.
8. In this city school starts on Monday and lasts until Friday, on Saturday and Sunday there is no school.
9. Żarski saw in the evening paper that a man armed with a hammer had killed a policeman in the village Wrona.

Translation
Polish - English

W jednym z listów do swojej żony, Kazimierz Wolski opisuje Kraków w następujący sposób:

Kraków 17 września

Kochana Marysiu!

Try dni temu przyjechałem do Krakowa mieszkam w Hotelu Francuskim, gdzie dostałem ładny pokój z pięknym widokiem na Wisłę za pięćdziesiąt złotych dziennie. Kraków prawie nic się nie zmienił od czasu, kiedy stąd wyjechałem.

Na pewno jest dużo większych i ładniejszych miast na świecie od Krakowa. A jednak to miasto podoba mi się najbardziej ze wszystkich miast.

które znam. Pamiętam, kiedy ojciec zawiózł mnie pierwszy raz do Krakowa. Miałem wtedy może lat siedem lub osiem. Słyszałem już przedtem od nauczyciela w szkole coś o Krakowie. Ale to, co wdrałem chodząc po ulicach tego miasta z moim ojcem, było piękniejsze od tego, co sobie mogłem wyobrazić słysząc opowiadania nauczyciela. Później uwierając w tym mieście jako student uniwersytetu, poznałem jego historię i zabytki i pokochałem je.

Większy Bogu stare dzielnice Krakowa nie zostały zniszczone podczas wojny. Trochę kilka dobrych zdjęć, które ci przysła w następnym liście.

Caduj, Ci, mój.
Twój Kazimierz

Questions

1. Kiedy Kazimierz przyjechał do Krakowa?
2. Co widać przez okno pokoju Kazimierza?
3. Od kiedy Kraków nie zmienił się?
4. Czy są ładniejsze i większe miasta na świecie niż Kraków?
5. Co Kazimierz pamięta?
6. Ile lat miał Kazimierz, kiedy Kazimierz był pierwszy raz w Krakowie?
7. Z kim Kazimierz chodził po Krakowie?
8. Czy stare dzielnice Krakowa były zniszczone podczas wojny?
9. Kiedy Kazimierz obiecał przysłać zdjęcia?

LESSON 103

Reading Text

Doktor Górski, dyrektor szpitala w Katowicach, musiał wziąć tego roku urlop w lutym. Górski długo myślał nad tym dokąd wyjechać, żeby najlepiej odpocząć. Mógł on jechać do Zakopanego na narty. Lubił on sporty zimowe i dobrze jeździł na nartach i łyżwach. W Zakopanem, jak słyszał, było już od grudnia dużo śniegu. Mógł również jechać do znajomego myśliwego na wieś.

Jeszcze w lecie otrzymał on od niego zaproszenie na polowanie na zające. Doktor miał dobrą strzelbę i lubił polować. Mógł także wyjechać gdzieś za granicę. Właśnie wrócił jego przyjaciel inżynier z Paryża i opowiedział, jak świetnie się bawił i bardzo mu radził tam jechać.

"To nie szkodzi," mówił "że nie mówisz po francusku. Dam ci kartkę z adresem hotelu, którego portier pochodzi z Katowic." Doktor wziął kartkę z adresem hotelu i pojechał do Paryża.

W paryżu na dworcu oddał on kartkę kierowcy taksówki, który zawiózł go do hotelu. Jeden z portierów w tym hotelu mówił po polsku.

Po krótkim odpoczynku Górski wyszedł, by zobaczyć Paryż wieczorem. Idąc ulicami miasta, doktor nie wiedział nawet, kiedy znalazł się niedaleko od wieży Eiffla. Przypomniał on sobie wtedy, że inżynier mówił mu, iż w restauracji na wieży

jest ładna kasjerka Polka, więc poszedł tam, by zjeść kolację i poznać tę dziewczynę. Około 12 w nocy doktor postanowił wrócić do hotelu i tu zaczęły się kłopoty. Kartkę z adresem zabrał mu kierowca taksówki na dworcu i nie oddał, a on zapomniał, jak się nazywa i gdzie jest ten hotel. Kasjerka pomagała mu jak mogła. Starła się przypomnieć mu nazwę hotelu. Telefonowała tu i tam. Nic nie pomogło. Wreszcie kasjerka poradziła mu, by po prostu zatelegrafował do Katowic do przyjaciela i zapytał się go o adres swojego hotelu w Paryżu. Doktor wysłał więc telegram z wieży Eiffła do Katowic. O 4-tej rano, gdy właśnie zamykano restaurację przyszedł telegram od inżyniera. "Mieszkasz w hotelu El Dorado, na ulicy Wiktora Hugo - stary pijaku!"

Questions

1. Kiedy musiał wziąć urlop dyrektor szpitala w Katowicach?
2. Dlaczego Górski chciał wyjechać na urlop?
3. Jakie sporty lubił doktor Górski?
4. Na czym on dobrze jeździł?
5. Od kiedy w Zakopanem było dużo śniegu?
6. W jakiej porze roku otrzymał doktor zaproszenie od swojego znajomego?
7. Jaką strzelbę miał doktor?
8. Co lubił doktor Górski?

9. Skąd właśnie wrócił przyjaciel doktora?
10. Kim jest przyjaciel doktora?
11. Co on opowiadał?
12. Co on radził doktorowi?
13. Jakiego języka nie znał doktor Górski?
14. Jaką kartkę chciał dać inżynier doktorowi?
15. Skąd pochodził portier hotelu?
16. Na czym był adres hotelu?
17. Dokąd pojechał doktor?
18. Komu doktor oddał kartkę?
19. Jakim językiem mówił jeden portier?
20. Co zrobił Górski po krótkim odpoczynku?
21. Gdzie znalazł się doktor idąc po mieście?
22. Co inżynier powiedział doktorowi o restauracji na wieży
Eiffła?
23. Dlaczego doktor poszedł do restauracji?
24. O której godzinie doktor postanowił wrócić do hotelu?
25. Co się wtedy zaczęło?
26. Co się stało z kartką doktora?
27. Jak pomagała kasjerka doktorowi?
28. Co starała się kasjerka przypomnieć doktorowi?
29. Dokąd ona telefonowała?
30. Co kasjerka radziła zrobić?
31. Do kogo ona radziła zatelegrafować?
32. Co kasjerka radziła zapytać inżyniera?

33. Skąd doktor wysłał telegram?
34. Co doktor otrzymał przed zamknięciem restauracji?
35. Która to była godzina?
36. Co było napisane w telegramie?

LESSON 103

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto nareszcie wrócił?
2. Z kim rozmawia Jarecki?
3. Od kogo otrzymał kartkę doktor Górski?
4. Z którego miasta on otrzymał kartkę?
5. O co zapytał się doktor inżyniera?
6. Jak się bawił inżynier Jarecki?
7. Co powiedział Jarecki o Paryżu?
8. O co Górski zapytał Jareckiego?
9. Kogo poznał inżynier w Paryżu?
10. Czym interesował się doktor Górski?
11. Co jest tanie, a co jest drogie w Paryżu?
12. Co kupił sobie inżynier w Paryżu?
13. Co zwiedził inżynier Jarecki?
14. Gdzie Jarecki chodził często?
15. Co on dostawał od znajomych?
16. O czym żona doktora chciałaby dowiedzieć się?

17. O co zapytał doktor Górski inżyniera Jareckiego?

18. Na co Jarecki zgodził się?

Part II

1. Jakie są ceny ubrań w Paryżu w stosunku do cen w Polsce?
2. Z jakiego przeważnie materiału robi się krawaty?
3. Z czego robi się buty?
4. Co się wkłada, kiedy się idzie spać?
5. Gdzie można oglądać stare i piękne obrazy?
6. Czego mają dużo stare miasta?
7. Jak się nazywa człowiek, który maluje obrazy?
8. O jakich włoskich malarzach pan słyszał?
9. Jak się nazywa człowiek, który maluje pokoje?
10. W co ubierają się kobiety?
11. Jakie są suknie w Paryżu?
12. Na czym się jeździ w górach po śniegu?
13. Na czym można jeździć po lodzie?
14. Kto strzela do zwierząt i ptaków w lesie i w polu?
15. Po co chodzą myśliwi do lasu?
16. Jakie zwierzę ma długie uszy i szybko biega?
17. Z czego strzelają myśliwi na polowaniu?
18. Jak się nazywa kobieta, u której wpłaca się pieniądze w banku?
19. Co pan robi, jeśli pan chce wysłać szybko ważną wiadomość do przyjaciela, który mieszka daleko?

20. Jak się nazywa człowiek, który pije za dużo wódki?
21. Każdy człowiek ma nazwisko, a co ma każda miejscowość?
22. Co pan robi z przyjemnością?

Part III - Conversational situation

Jeden student przyjechał z Paryża. Wszyscy inni studenci pytają go, jak spędzał czas w Paryżu?

LESSON 103

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. Nowicki returned yesterday from Niegosławice and brought fresh butter from his mother.
2. Bolek received new skates from his father.
3. Mrs. Majewska heard from a friend who returned from Paris last week that longer dresses are now fashionable in France.
4. Baranek hasn't skied since the winter of 1953 so he was very happy when he received an invitation from Koziołek to spend a week with him in the mountains.
5. The doctor said that Górski must rest. He should go somewhere to the country away from his office, his wife and his children.
6. Kucharski didn't know that his brother-in-law was a drunkard.

7. Andrzej gave his secretary the keys to the safe.

8. Zygmunt is not always polite but Maria prefers him to Bo-
lek because he always tells the truth.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students, it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Describe in no less than 50 words your "Impressions of Monterey."

LESSON 103

Vocabulary

interesujący, interesująca, interesujące	- interesting
iż	- that
jedwab, m. jedwabiu, gen. s.	- silk
kasjerka, f.	- female cashier
lód, m. lodu, gen. s.	- ice
łyżwa, f. łyżwy, nom. pl. łyżew, gen. pl.	- skate
malarz, m.	- painter
modny, modna, modne	- fashionable
muzeum, m.	- museum
myśl, f.	- thought, mind, idea
myśliwy, m. myśliwi, nom. pl.	- hunter

na ogół	- in general, on the whole
narta, f.	- ski
nazwa, f.	- name (except when referring to people)
odzież, f.	- garments
opłacać się, i. opłacić się, p. opłacam się opłacam się opłaca się opłaci się	- to be worth-while, to pay, to be profitable
pantofel, m. pantofla, gen. s.	- slipper, lady's shoe
perfumy (nom. pl.) perfum, gen. pl.	- perfumes
pijak, m. pijacy, nom. pl.	- drunkard
piżama, f.	- pajamas
polować, i. zapolować, p. poluje zapoluje poluje zapoluje	- to hunt
strzelba, f.	- shotgun
suknia, f.	- lady's dress, gown
szlafrok, m. szlafroka, gen. s.	- robe, dressing gown
zabytek, m. zabytku, gen. s.	- art monument
zając, m. zająca, gen. s. zajęcy, gen. pl.	- hare, jack rabbit
zatelegrafować, p. (zatelegrafować, i.) zatelegrafuję zatelegrafuję zatelegrafuje zatelegrafuje	- to wire, to telegraph

LESSON 104

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE PREPOSITION nad, ponad

Part I nad, ponad + instr. case

a/
nad - on

Instructor:

Suggested words:

Students:

On ma dom nad morzem.
Gdzie on ma dom?

morze

On ma dom nad morzem.

rzeka
jezioro
staw
woda
kanał
Wisła
Odra

Dzieci bawią się
nad rzeką.
Gdzie dzieci się
bawią?

rzeka

Dzieci bawią się nad
rzeką.

morze
jezioro
staw
woda
kanał
rów
brzeg rzeki
brzeg jeziora

Malarz pracuje nad
obrazem.
Nad czym malarz
pracuje?

obraz

Malarz pracuje nad
obrazem.

Inżynier pracuje nad
planem miasta.
Aktor pracuje nad
nauczeniem się roli.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Student pracuje nad
nauczeniem się dia-
logu.

Zegarmistrz pracuje nad
zegarkiem.

b/
nad, ponad - over

Lampa wisi nad
biurkiem.

Nad czym wisi lampa?

Tablica wisi nad
wejściem.

Lampa wisi nad bramą.

Obraz wisi nad ołtarzem.

Rysunek wisi nad drzwiami.

Zegar wisi nad kanapą.

Głośnik wisi nad bramą.

Helikopter lata nad plażą.
Nad czym lata helikopter?

Samolot lata nad miastem.

Bombowiec lata nad morzem.

Helikopter lata nad lasem.

Ptaka lata nad gniazdem.

Władek myśli nad pracą domową.
Nad czym Władek myśli?

Karol myśli nad tym.
jak naprawić ten samochód?

Lampa wisi nad biur-
kiem.

Helikopter lata nad
plażą.

Władek myśli nad
pracą domową.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Oni myślą nad tym, jak
zarobić dużo pieniędzy.

Part II

nad, ponad + accus. case

a/
nad - to

Instructor:

Suggested words:

Students:

Zawadzcy pojechali
nad morze.
Dokąd Zawadzcy pojecha-
li?

morze

rzeka
jezioro
woda
kanał
Wisła
Bug
Narew
Odra

Zawadzcy pojechali
nad morze.

b/
nad, ponad - over, above

Helikoptery poleciały
nad port.
Dokąd poleciały he-
likoptery?

Helikoptery poleciały
nad port.

Samoloty polecają nad Warszawę.
Bombowce poleciały nad morze.
Myśliwce polecają nad naszą obronną linię.
Pierwsza eskadra poleciała nad Berlin.
Myśliwce polecają nad rejon wyczekiwania.

c/
Ten człowiek ma ponad siedemdziesiąt lat.
Ile lat ma ten człowiek?

Ten człowiek ma ponad
siedemdziesiąt lat.

Ten dom ma ponad dwieście metrów
wysokości.
Ile metrów wysokości ma ten dom?

Ten dom ma ponad dwieś-
cie metrów wysokości.

Instructor:

Students:

Ten uniwersytet ma ponad
dwa tysiące studentów.
Ilu studentów ma ten
uniwersytet?

Ten kanał ma ponad trzydzieści
kilometrów.
Ile kilometrów długości
ma ten kanał?

To jezioro ma ponad
czterdzieści metrów
głębokości.
Ile metrów głębokości
ma to jezioro?

Ta kanapa kosztuje ponad
tysiąc złotych.
Ile kosztuje ta kanapa?

Ona ma ponad trzydzieści
dziewięć stopni gorączki.
Ile stopni gorączki ona
ma?

d/
Ten film trwa ponad dwie
godziny.
Jak długo trwa ten film?

Ten film trwa ponad
dwie godziny.

Egzamin trwał ponad trzy
godziny.
Jak długo trwał egzamin?

On uczy się języka polskiego
ponad rok.
Jak długo on uczy się
języka polskiego?

Ona mieszka w tym mieście
ponad dziesięć lat.
Jak długo ona tu mieszka?

Jego córka choruje ponad
miesiąc.
Jak długo jego córka
choruje?

Instructor:

Suggested words:

Students:

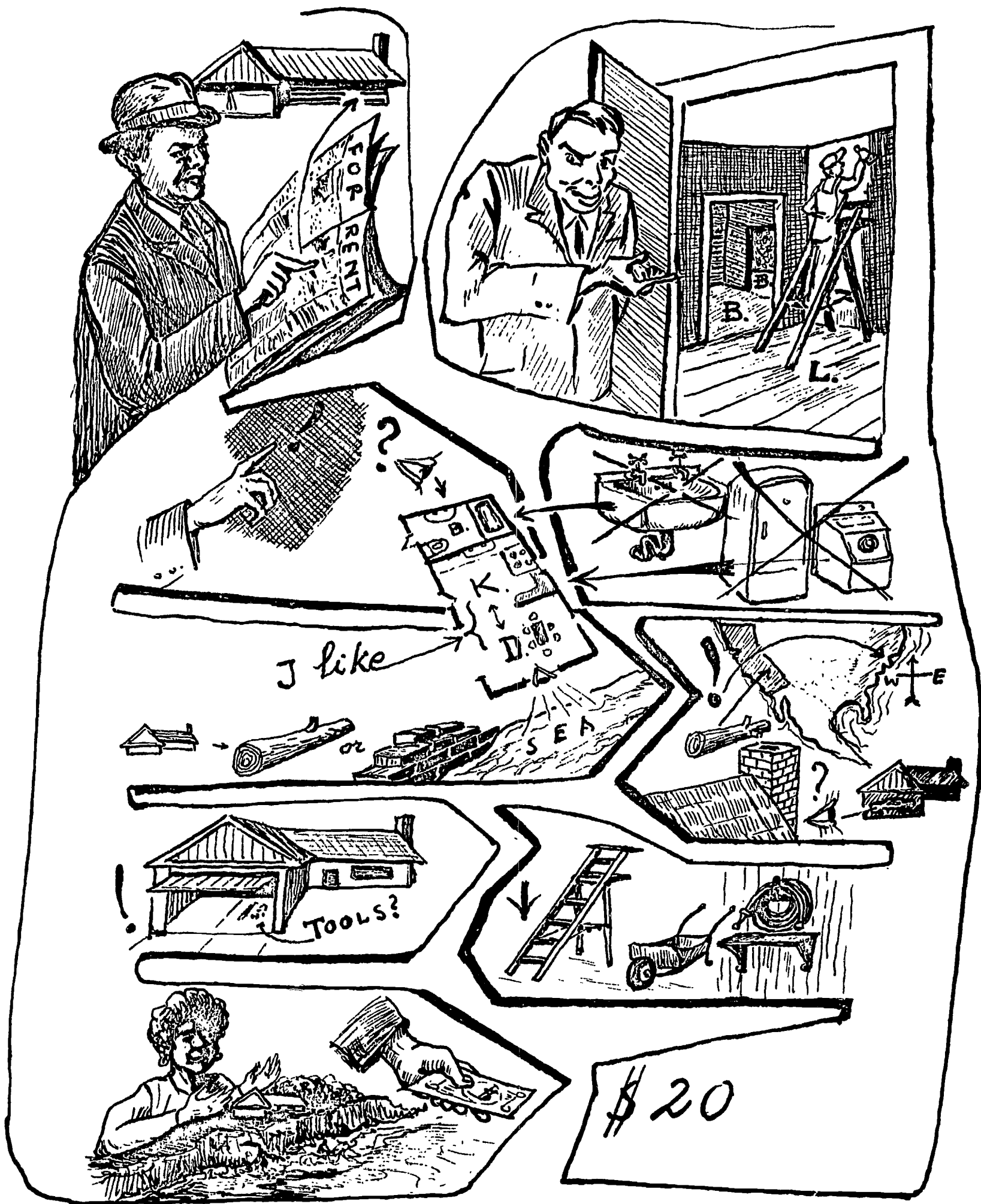
Zygmunt pracuje w tej firmie
ponad cztery lata.
Jak długo Zygmunt pracuje
w tej firmie?

e/
Zosia kocha swoje dzieci
ponad życie.
Jak bardzo Zosia kocha
swoje dzieci?

Zosia kocha swoje
dzieci ponad życie.

Antoni lubi grać w karty
ponad wszystko.
Co Antoni lubi robić
ponad wszystko?

Dialog 104

LESSON 104

Dialog (Renting a house)

S.: Stanisławski

Z.: Zawadzki

S.: Czytałem w ogłoszeniach, że pan ma dom do wynajęcia.

Z.: Proszę wejść, właśnie kończymy malować pokój mieszkalny i pokoje sypialne.

S.: Podoba mi się ten szary kolor. Czy mogę zobaczyć łazienkę i kuchnię?

Z.: Owszem, tylko że w łazience nie ma jeszcze umywalni i kranów, a w kuchni lodówki i pralki elektrycznej.

S.: Podoba mi się to, że kuchnia jest połączona z jadalnią i że jest taki piękny widok na morze. Czy ten dom jest murowany czy drewniany?

Z.: Pan napewno ze wschodu. Tu w Kalifornii domy są przeważnie z drzewa, tylko kominy są z cegły. Może pan zobaczyć teraz garaż?

S.: Piękny garaż. A czy te narzędzia pan zabiera?

Z.: Tak, zostanie tu tylko drabina, taczki i wąż gumowy, który wisi nad półką.

S.: Jestem pewien, że żonie spodoba się ten dom, bo ona lubi mieszkać nad morzem. Zaraz dam panu zadatek.

Z.: Proszę bardzo. Dwadzieścia dolarów wystarczy.

LESSON 104
Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITIONS
nad. ponad

Part I nad + instrumental case

a/

The preposition nad with the instrumental case is used in the following sense: situated close to a body of water. It is rendered in English by on, by,

e.g.:

Nasz dom jest nad morzem.
Chodziliśmy nad jeziorem.

- Our house is on the seashore.
- We walked on the shore of the lake.

Carmel nad morzem.

- Carmel by the sea.

The preposition nad with the instrumental case is rendered in English by on,

e.g.:

Pracowałem nad tym obrazem
pół roku.

- I worked on that painting
for half a year.

b/

The preposition nad with the instrumental case is rendered in English by over,

e.g.:

Lampa wisi nad stołem.

- A lamp is hanging over the table.

Part II nad, ponad + accusative case

a/

Nasze dzieci pojedą nad
morze za tydzień.

- Our children will go to the
seashore in a week.

b/

Samolot poleci nad miasto.

- The plane will fly above the city.

c/

Ten hotel ma ponad sto pokojów.

- This hotel has over one hundred rooms.

Taki samochód kosztuje ponad pięćdziesiąt tysięcy złotych.

- Such a car costs over fifty thousand zlotys.

d/

Kurs ten trwał ponad rok.

- This course lasted over one year.

e/

On kocha ją ponad życie.

- He loves her more than life itself.

LESSON 104

Structural Drill

Part I

nad, ponad + instrumental case

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ten człowiek poszedł nad wodę.
Gdzie ten człowiek jest teraz?

woda
rzeka
staw
kanał
wykop

Ten człowiek stał nad wodą.

USE MAP AS VISUAL AID

Tam jest morze.
Gdzie stoi ten dom?

morze

Ten dom stoi nad morzem.

Instructor:	Suggested words:	Students:
	jezioro rzeka	
Tam jest rów. Gdzie stoi to drzewo?	rów okop	Drzewo stoi nad rowem.
Sklep jest na dole, a oni mieszkają na górze. Gdzie oni mieszkają?	sklep biuro stołówka kawiarnia restauracja garaż my oni	Oni mieszkają nad sklepem.
Państwo Walczakowie pojechali na wakacje nad morze. Gdzie państwo Wal- czakowie spędzili wa- kacje?	morze	Państwo Walczakowie spędzili wakacje nad morzem.

USE MAP AS VISUAL AID

Gdzie zginęło dużo naszych żołnierzy?	Odra Wisła Bug Warta San Pilica	Dużo naszych żołnie- rzy zginęło nad Odrą.
To jest brzeg rzeki. Gdzie zatrzymała się kompania?	brzeg rzeki brzeg jeziora brzeg morza	Kompania zatrzyma- ła się nad brzegiem rzeki.
Samoloty poleciały nad dolinę. Gdzie latają teraz te samoloty?	dolina góry miasto	Samoloty latają teraz nad doliną.

Instructor:

Suggested words:

Students:

wieś
wzgórza
Częstochowa
Kraków
Poznań
Praga
niżyna

Tam był grób.
Nad czym klęczał (stał) ksiądz?

grób

Ksiądz klęczał nad grobem.

trumna

Tam leżał ranny.
Nad kim klęczał (stał) ksiądz?

ranny

Ksiądz klęczał nad rannym.

chory
nieboszczyk
stary człowiek
umierająca babka
ja, ty, on, ona, ono
my, wy, oni, one

(write on black-board)

Tam jest las.
Nad czym odbyła się walka myśliwców?

las

Walka myśliwców odbyła się nad lasem.

góra
radiostacja
stacja kolejowa
kopalnia
cmentarz
most
przedmoście

Tam są chmury.
Nad czym odbyła się walka myśliwców.

las

Walka myśliwców odbyła się nad chmurami.

front

nasz odcinek

Ten samolot poleciał nad kolumnę czołgów.
Nad czym został zestrzelony samolot?

kolumna czołgów

Ten samolot został zestrzelony nad kolumną czołgów.

port

obóz

okręt wojenny

rozwidlenie dróg

statek

wyspa

koszary

Instructor:**Suggested words:****Students:**

On musi przygotować
dużą mapę.
Nad czym on pracuje?

krążownik
linia frontu
nasze stanowiska

duża mapa

książka
plan miasta
plan budynku
budowa nowego silnika
nowy aparat radiowy
program nauk
nowa sztuka teatralna
wykaz
egzamin

On pracuje nad du-
żą mapą.

Tam jest drzewo.
Nad czym leci ptak?

drzewo

krzak
krzyż
wieża
sosna
zarośla

Ptak leci nad drze-
wem.

Tam jest las.
Nad czym się błyska-
ło?

las
góry
wieś
lotnisko
Zakopane

Błyskało się nad
lasem.

Tam jest Bałtyk
Nad czym się błyska-
ło?

nizina
jezioro
Szczecin
Łódź
Warszawa

Błyskało się nad
Bałtykiem.

Tam jest aleja.
Nad czym wisiały lampy?

aleja
droga
ławki w parku
stoły

Lampy wisiały nad
aleją.

Tam jest ołtarz.
Nad czym wisiał obraz?

ołtarz
kominek

Obraz wisiał nad
ołtarzem.

Instructor:

Suggested words:

Students:

kanapa
szafa
fotografia

On chce budować dom.
Nad czym on tak myśli?

budowa domu

On myśli nad budową
domu.

On chce namalować obraz obraz

On chce zmienić zawód. zmiana zawodu

Jego interesuje przysz- przyszłość rodziny
łość jego rodziny.
Nad czym on tak myśli?

On tak myśli nad
przyszłością rodziny.

Janek zasnął dopiero
nad ranem.
Kiedy Janek zasnął?

Janek zasnął dopiero
nad ranem.

Part II

nad, ponad + accusative

Bombowce mają bombar-
dować fabryki.
Nad co lecą bom-
bowce?

fabryki

wioska
gniazda oporu
nasze stanowiska
lotnisko
miasta npla
port
przedmieście
główny most

Bombowce lecą nad fa-
bryki.

Tam jest las.
Nad co lecą ptaki?

las

drzewo
staw
łąka
sad

Ptaki lecą nad las.

USE MAP AS VISUAL AID

Dokąd pojechał puł-
kownik?

rzeka
morze

Pułkownik pojechał
nad rzekę.

Instructor:

Suggested words:

Students:

jezioro
kanał
Wisła
Warta
San
Bug

On ją kocha bardziej
niż życie.

Jak on ją kocha?

życie

wszystko

On ją kocha ponad
życie.

On zapłacił więcej
niż 100 zł.

Ile on zapłacił?

100 zł.

1000 zł.
50 zł.

On zapłacił ponad
100 zł.

On pracował nad tym
dłużej niż rok.

Jak długo on praco-
wał nad tym?

rok

On pracował nad tym
ponad rok.

miesiąc
dziesięć tygodni
pięć lat
dwa miesiące

Part III

(USE VISUAL AID - "Polish house")

1. The instructor asks students the following questions:

Dokąd pan wchodzi? (ganek)

Dokąd pan wchodzi? (przedpokój)

Jaki pokój jest na prawo od przedpokoju? (mieszkalny)

Jakie meble są w pokoju mieszkalnym?

Gdzie stoi kanapa? (fotel, stół, półka, krzesło)

Gdzie jest kominek?

Jaki pokój znajduje się za pokojem mieszkalnym? (sypialny)

Jakie meble są w pokoju sypialnym?

Gdzie stoi łóżko, stolik nocny, szafa?

Jaki pokój znajduje się na lewo od przedpokoju? (jadalnia)

Jakie są meble w jadalni?

Jaki pokój znajduje się za jadalnią? (kuchnia)

Gdzie jest lodówka? (piec, zlew)

Co znajduje się za przedpokojem? (korytarz)

Dokąd wchodzi się z korytarza? (schody)

Dokąd schodzi się z korytarza? (piwnica)

Jakie pokoje są na górze? (sypialny, pokój dla dzieci,
łazienka)

Co znajduje się w łazience?

Gdzie jest strych?

Z czego jest ten dom zrobiony?

Co jest na dachu?

Ile wejść ma ten dom? (przednie, frontowe, tylne, kuchenne)

2. The instructor requires students in turn to put questions to the rest of the class pertaining to the visual aid.

Students are encouraged to use all prepositions drilled in the last several lessons.

LESSON 104

Translation
English - Polish

1. Mr. Cichocki wanted to be only three days in Warsaw, but he had many things to settle so he remained until Friday. On Saturday he went to his father's near Toruń.
2. After the accident the driver drove the truck into town, and later to the repair shop.
3. Mr. Kaczka's lawyer will be in Łódź from the 24th of September to the 4th of October.
4. Because all front seats were occupied, Mr. Majewski went to the rear of the bus, and sat down.
5. The young soldier, because it was dark, shot at his own captain and wounded him in the shoulder.
6. This hammer and these pliers belong to Mr. Maciejko and his fingerprints are on them. There are however also other fingerprints on the hammer and they might be those of the bandit who murdered Judge Wolski.
7. The jurors were in court from 1:45 to 4:45.
8. This weapon is used to destroy enemy tanks as well as trucks.

LESSON 104

Translation Polish - English

Tak jak wielu innych młodych ludzi, Kazik ożenił się jeszcze zanim wstąpił do wojska. Jego żona, Janka, była studentką w mieście położonym 70 km. od koszar Kazika. Sytuacja ta nie byłaby dla nich tak przykra, gdyby mieli jakieś mieszkanie, powiedzmy pokój, w którym mogliby razem spędzać niedziele, na które Kazik często otrzymywał przepustki.

Niestety, choć oboje nad tym myśleli, sprawa wynajęcia mieszkania w częściowo zniszczonym mieście, w którym Janka mieszkała ze swą znajomą w małym pokoju w domu dla studentek, była ponad ich siły. Spędzali więc tak przyjemny dla młodych ludzi czas gdzieś u znajomych, w hotelu, a w lecie poprostu gdzieś na łące, nad rzeką czy w lesie.

Pewnego pięknego dnia ktoś zauważył w lesie pod drzewem młodą parę, która spała. Obok nich leżały kanapki, szklanki, oraz otwarta walizka, na wewnętrznej stronie której było ładnie napisane: "Boże, miej w swej opiece nasz dom." Była to walizka, którą Janka otrzymała jako prezent na ślub od swej siostry.

Questions

1. Kiedy Kazik ożenił się?
2. Kim była jego żona?

3. Gdzie oni mieszkali?
4. Jak daleko od siebie oni mieszkali?
5. Co było przeszkodą do ich pełnego szczęścia?
6. Dlaczego oni nie mogli spędzać niedziel w pokoju Janka?
7. Dlaczego więc nie wynajęli sobie mieszkania?
8. Gdzie więc musieli spędzać czas?
9. Gdzie pewnego dnia ktoś ich zauważył?
10. Co obok nich leżało?
11. Co mógł przeczytać człowiek, przechodząc obok Janki i Kazika?
12. Gdzie to było napisane?
13. Czyja to była walizka?
14. Od kogo Janka dostała tę walizkę?
15. Kiedy ona ją otrzymała?

LESSON 104

Reading Text

Niedawno przyjechał do Stefana Borkowskiego, który mieszka w Kalifornii, jego najmłodszy brat z Polski, Tadeusz. Nie widzieli się oni jakieś dwadzieścia lat. Dużo zmieniło się w ich życiu w tym czasie. Tadeusz z małego chłopca stał się dwudziesto-pięcioletnim mężczyzną, a Stefan nie młodym już ojcem dużej rodziny. Stefan miał dużo szczęścia po przyjeździe do Ameryki. Ożenił się dobrze, ma własny dach nad głową, samochód i co najważniejsze dobrą pracę.

Brat jego był bardzo zaskoczony tym wszystkim. Interesował go najwięcej nowoczesny kalifornijski dom brata. Chłopak się trochę dziwił i nie mógł zrozumieć, że ten dom nie ma ani przedpokoju, ani strychu nad domem, ani piwnicy pod domem t. zn. tych części, które są tak ważne w Polsce.

Stefan wytłumaczył mu, że klimat pozwala tu na budowanie domów o dachu płaskim. Bieliznę nawet w zimie suszy się na dworze, a nie na strychu, jak w Polsce.

Piwnice są tu także niepotrzebne, bo są lodówki. Przedpokój uważa się tu za coś zupełnie niepotrzebnego. Bardzo mu się podobał pokój mieszkalny. Uważał on, że pokój ten bardziej odpowiada potrzebom życia codziennego rodziny niż pokój mieszkalny w starych polskich domach. Podkreślał on jednak, że obecnie w nowych domach można widzieć takie same pokoje.

W pokoju sypialnym zauważył natychmiast dużą szafę ścienną, ale takie szafy widział on już w Warszawie w nowoczesnych mieszkaniach. Ponieważ jest on inżynierem, więc interesował się wodociągami i ogrzewaniem. Dziwił się, że tu w Kalifornii nie używa się kaloryferów tego typu co w Polsce.

Questions

1. Kto odwiedził Stefana Borkowskiego?
2. Z jakiego kraju przyjechał Tadeusz?

3. W którym stanie (Stanów Zjednoczonych) mieszka Borkowski?
4. Ile lat Borkowski nie miał okazji widzieć swego brata?
5. Kim jest teraz Tadeusz i kim jest teraz Stefan?
6. Czego Stefan miał dużo po przyjeździe do Ameryki?
7. Co posiada Stefan w Ameryce?
8. Czy Tadeusz był zdziwiony tym wszystkim?
9. Czym najwięcej interesował się Tadeusz?
10. Czego było brak według Tadeusza w domach w Kalifornii?
11. Co wreszcie Stefan objaśnił Tadeuszowi?
12. Jakie są zwykłe dachy na domach kalifornijskich?
13. Jakich części domu, które są potrzebne w Polsce, nie buduje się w Kalifornii?
14. Jaki pokój bardzo się podobał Tadeuszowi i dlaczego?
15. Czy w Polsce są już takie pokoje?
16. Co Tadeusz zobaczył w pokoju sypialnym?
17. W jakich domach w Polsce są już szafy ścienne?
18. Dlaczego Tadeusz interesował się wodociągami i ogrzewaniem?
19. Cemu się dziwił Tadeusz?

LESSON 104

Oral - Aural Drill

Part I

1. O czym przeczytał pan Stanisławski w gazetach?

2. Co kończono malować?
3. Co podobało się Stanisławskiemu?
4. Co chciał jeszcze obejrzeć p. Stanisławski?
5. Czego jeszcze było brak w łazience?
6. Czego jeszcze nie przywieziono do kuchni?
7. Dlaczego kuchnia i jadalnia podobały się Stanisławskiemu?
8. Z czego Stanisławski nie zdawał sobie sprawy?
9. Dlaczego właściciel domu sądził, że p. Stanisławski jest ze wschodu?
10. Z jakiego materiału buduje się domy w Kalifornii?
11. Z jakiego materiału buduje się kominy w Kalifornii?
12. Co właściciel domu chciał jeszcze pokazać p. Stanisławskiemu?
13. Jakie rzeczy zostaną w garażu?
14. Gdzie jest drabina, wąż gumowy i taczki?
15. Co zdecydowało, że Stanisławski postanowił wynająć ten dom?

Part II

1. W którym pokoju przyjmuje się gości i urządza się zabawy?
2. Jak się nazywa pokój w którym się śpi?
3. Gdzie można umyć ręce?
4. Z czego płynie woda w umywalni?
5. Gdzie trzyma się jedzenie, żeby się nie psuło?
6. Jaką żywność chowa się w lodówce elektrycznej?

7. W czym pierze się bieliznę?
8. Gdzie w Polsce suszą bieliznę po praniu?
9. W jakim pokoju jada się śniadania, obiady i kolacje?
10. W jakim stanie (jest) leży Monterey?
11. W jakiej części Stanów Zjednoczonych znajduje się Kalifornia?
12. Przez co wychodzi dym, kiedy pali się w kominku?
13. Z czego buduje się kominki i kominy?
14. Z czego buduje się domy w tych częściach Ameryki, w których jest bardzo zimny klimat?
15. Po czym można wejść na dach domu?
16. Czego używa straż ogniowa w czasie pożaru przy ratowaniu z wyższych pięter?
17. Czym przewozi się ziemię w ogrodzie?
18. Gdzie stawia się antenę na domu?
19. Dokąd wchodzi się bezpośrednio z ulicy do domu w Europie?
20. Jak się nazywa część domu bezpośrednio pod dachem, gdzie w Polsce suszy się często bieliznę?
21. W której części domu w Polsce trzyma się często żywność, która się łatwo psuje?
22. Jakie są przeważnie dachy w Kalifornii?
23. Gdzie wiszą ubrania w nowoczesnych domach?
24. Czy we wszystkich domach w Stanach Zjednoczonych są wodociągi?
25. Przy pomocy czego ogrzewa się nowoczesne domy w Polsce?

26. Co robi instruktor czerwonym ołówkiem, kiedy czyta pracę domową ucznia?

Part III - Conversational Situation.

Państwo Wirscy rozmawiają z inżynierem, który ma budować dla nich dom. Pan Wirski chce mały i tani dom, a pani Wirska duży i drogi.

Osoby:

Pan Wirski
Pani Wirska
Inżynier

LESSON 104

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. Kowalski wanted to build his new house on the shore of Lake Narocz.
2. Andrzej repaired the washing machine himself, but he worked on it all Saturday.
3. When Jadwiga went to the garage this morning she saw that the hose had been cut in several places.
4. Bednarski would prefer to have a modern house, but at least he has a roof over his head.
5. Stanisław hung his fiancée's photograph over the fireplace in his living room.
6. The Markowski's have a very nice dining room, but in California it's usually so warm that they often eat outdoors.

7. Helena will go to the seashore for her vacation.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students; it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Describe in no less than 50 words the kind of house you would like to have.

LESSON 104

Vocabulary

cegła, f.	- brick
dach, m. dachu, gen.s.	- roof
drabina, f.	- ladder
elektryczny, elektryczna, elektryczne	- electric
elektrycznie	- electrically
jadalnia, f. jadalni, gen. pl.	- dining room
Kalifornia, f. Kalifornii, gen. dat. loc.	- California
kaloryfer, m. kaloryfera, gen. s.	- heater
komin, m. komina, gen. s.	- chimney
kran, m. kranu, gen. s.	- faucet
lodówka, f.	- refrigerator, icebox
łazienka, f. łazienek, gen. pl.	- bathroom

mieszkalny, mieszkalna, mieszkalne	- habitable, residential
murowany, murowana, murowane	- stone (as adj.) brick (as adj.)
na dworze, loc. s. na dwór, acc. s.	- outdoors
piwnica, f.	- cellar
płaski, płaska, płaskie	- flat, even
podkreślić, p. podkreślać, i. podkreśle podkreślam podkreśli podkreśla	- to underline, to emphasize, to stress
pokój mieszkalny, m.	- living room
ponad	- over, above
pralka elektryczna, f.	- electric washing machine
przedpokój, m. przedpokoju, gen. s.	- hall, antechamber
strych, m. strychu	- attic
szafa ścienna, f.	- closet
szary, szara, szare	- gray
taczka, f. (also taczki pl.)	- wheelbarrow
umywalnia, f. umywalni, gen. pl.	- wash basin, lavatory, washstand
wąż, m. węża, gen. s.	- snake, serpent
wąż gumowy	- waterhose
wodociąg, m. wodociągu, gen. s.	- water installation, plumbing
wystarczyć, p. wystarczać, i. wystarczę wystarczam wystarczy wystarcza	- to suffice, to be sufficient - it will do

LESSON 105

Grammar Perception Drill

THE USE OF THE PREPOSITION

przy

Part I

a/

przy - close to, near

Instructor:

Suggested words:

Students:

On siedzi przy
oknie.

okno

Przy czym on siedzi?

On siedzi przy
oknie.

ciężarówka
motocykl
drzwi
biurko sierżanta
sanie
telefon polowy
tablica
konie
haubica
samolot

Żołnierz stał na poste-
runku przy składzie
amunicji.

skład amunicji

Przy czym stał żoł-
nierz?

bród
wejście do obozu
nowy bombowiec
zdobyty czołg

Żołnierz stał przy
składzie amunicji.

Tadzio siedział pod-
czas obiadu przy żonie.
Przy kim siedział Ta-
dzio podczas obiadu.

żona
matka
ojciec
pułkownik
ładna dziewczyna
ciotka
stryj

Instructor:

Suggested words:

Students:

Malarz zatrzymał się
przy obrazie Picassa.
Przy czym zatrzymał się
malarz?

Pies zatrzymał się
przy drzewie.

Gospodarz zatrzymał się
przy studni.

Kwiaty rosną przy domu.
Gdzie rosną kwiaty?

plot
droga
ścieżka

Kot leży przy piecu.
Gdzie leży kot?

Łódź płynęła przy brzegu.
Gdzie płynęła łódź?

b/

przy - at

Józef nie pali przy
pracy.
Kiedy Józef nie pali?

Jan rozmawiał z kolegą
przy obiedzie.
Kiedy Jan rozmawiał
z kolegą?

kawa
herbata
praca
śniadanie
kolacja

Karol był przy tej
rozmowie.
Przy czym był Karol?

śmierć dziadka
ten wypadek

Malarz zatrzymał się
przy obrazie Picassa

Kwiaty rosną przy
domu.

Józef nie pali przy
pracy.

Karol był przy tej
rozmowie.

Instructor:

Suggested words:

Students:

rewizja
przesłuchanie
badanie lekarskie

Skrzydło zламаło się
przy lądowaniu.
Kiedy zламаło się
skrzydło?

On został ranny przy
zakładaniu min.
Kiedy on został ranny?

On został ranny przy
zakładaniu min.

wysadzenie mostu
przekraczanie granicy
rozminowywanie pola minowego

Kowalscy są teraz
przy obiedzie.
Co robią teraz
Kowalscy?

Kowalscy są teraz
przy obiedzie.

śniadanie
kolacja
kawa
herbata

Józef pisze przy stole.
Przy czym Józef pisze?

biurko

Wójcik stał przy drzwiach.
Przy czym stał Wójcik?

brama
okno
ściana

c/

przy - by

Oficer czytał raport
przy świetle lampy.
Przy świetle czego
Oficer czytał raport?

Oficer czytał raport
przy świetle lampy.

księżyc
rakieta świetlna
zapałka

Instructor:

Suggested words:

Students:

a/

przy - with

On nie może uczyć się
przy takim hałasie.
Przy czym on nie może
uczyć się?

On nie może uczyć się
przy takim hałasie.

Zygmunt naprawił sa-
mochód przy pomocy
kolegów.
Przy czyjej pomocy
Zygmunt naprawił
samochód?

Maria, przy pomocy córki,
zdażyła ugotować kolację
na piątą.

Jerzy rozwiązał to zadanie
przy pomocy profesora.

Ładowniczy ładuje działo
przy pomocy drugiego
żołnierza.

Part II

THE USE OF THE PREPOSITION bez - without

Kowalski jest teraz
bez pieniędzy.
Czy Kowalski ma teraz
pieniądze?

Nie, Kowalski jest
teraz bez pieniędzy.

Ten murarz jest bez pracy.
Czy ten murarz ma pracę?

Sklep przysłał ubranie
bez rachunku.
Czy sklep przysłał ubranie
z rachunkiem?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Andrzej jest w Krakowie bez rodziny.
Czy Andrzej jest tu z rodziną?

żona
dzieci
rodzice
syn
córka

Andrzej jest w Krakowie bez rodziny.

Student przyszedł do szkoły bez książek.
Czy student przyniósł książki do szkoły?

ołówek
pióro
zeszyt
słownik

Student przyszedł do szkoły bez książek.

Po paru godzinach walki żołnierze byli już bez amunicji.
Czy po paru godzinach walki żołnierze mieli amunicję?

Pani Majewska poszła do biura bez płaszcza.
Czy pani Majewska wzięła płaszczy, kiedy poszła do biura?

kapelusz
parasolka
torebka

Pani Majewska poszła do biura bez płaszcza.

Nie trzeba karać dzieci bez powodu.
Czy trzeba karać dzieci bez powodu?

Nie, nie trzeba karać dzieci bez powodu.

Nie wolno oskarżać ludzi bez dowodów.
Czy wolno oskarżać ludzi bez dowodów?

Ludzie nie mogą długo żyć bez jedzenia.
Czy ludzie mogą długo żyć bez jedzenia?

woda

Instructor:

Suggested words:

Students:

Bez pomocy on dziś
nie może skończyć
tej pracy.

Czy on może dziś
skończyć tę pracę?

Wczoraj była burza
bez deszczu.

Jaka była wczoraj
burza?

Nie można budować domu
bez narzędzi.

Bez czego nie można
budować domu?

Zosia nie może czytać
bez okularów.

Bez czego Zosia
nie może czytać?

Ten człowiek jest
bez serca.

Czy to jest dobry
człowiek?

Kowalski wygląda
lepiej bez wąsów.
Czy Kowalski wygląda
lepiej z wąsami czy bez?

On został bez dachu
nad głową.
Czy on ma gdzie mieszkać?

b/

bez - suffix - less; prefix in-, un-

Ten dokument nie ma żadnej
wartości - to jest bezwarto-
ściowy dokument.
Jaki jest ten dokument?

Jubiler powiedział, że ta
biżuteria jest bezwartościowa.
Czy to jest wartościowa
biżuteria?

Nie, on nie może dziś
skończyć tej pracy
bez pomocy.

Ten dokument jest
bezwartościowy.

Instructor:

Students:

Obrona nie była skuteczna,
bo npl zdobył miasto.
Czy więc obrona była bezskuteczna?

Tak, obrona była bez-
skuteczna.

Oni bronili się, ale bezskutecznie.
Jak oni bronili się?

Andrzej nic nie zapłacił za ten bilet.
On dostał bilet bezpłatny.
Jaki bilet dostał Andrzej?

Wejście do muzeum jest bezpłatne.
Czy trzeba płacić za wejście do muzeum?

Szkoły podstawowe są w Polsce bezpłatne.
Czy uczniowie płacą za naukę w szkole podstawowej?

Gospodarze wsi Niegosławice pracowali
bezpłatnie przy budowie szkoły.
Czy zapłacono gospodarzom za pracę przy
budowie szkoły?

Józef nie ma pracy, on jest bezrobotny.
Czy Józef ma pracę?

Państwo daje zasiłki bezrobotnym.
Komu państwo daje zasiłki?

Pomoc nauczyciela była dla Tadzia bardzo cenna.
To była pomoc bezcenna.
Jaka była dla Tadzia pomoc nauczyciela?

W tej skrzyni są naboje dymne, a w tamtej
bezdymne.
Jakie naboje są w tamtej skrzyni?

Straciwszy broń przy przepływaniu rzeki
żołnierz był bezbronny.
Czy żołnierz ten mógł bronić się po
przepłynięciu rzeki?

Nie, ten żołnierz
był bezbronny.

Żołnierze npla strzelali do bez-
bronych jeńców.

Do kogo strzelali żołnierze npla?

Instructor:

Z powodu przewagi ognia npla dalszy opór
był beznadziejny.
Jaki był dalszy opór?

"To jest zupełnie beznadziejna sprawa " powiedział
advokat.

Co advokat powiedział?

Patrol okrążony ze wszystkich stron, był w beznadziejnej sytuacji.

W jakiej sytuacji był patrol?

Pierwsza lekcja zdawała się studentom
beznadziejnie trudna.

Co zdawało się studentom?

Dialog 105

LESSON 105

Dialog (Conversation between
two sailors)

B.: Bolesław
C.: Czesław

B.: Czesław, jak się czujesz po morskiej chorobie?

C.: Dużo lepiej. Wyszedłem na pokład, bo świeże powietrze
dobrze mi robi.

B.: Ja też tu przyszedłem, bo na dole jest strasznie duszno.
Co za piękna noc księżycowa.

C.: Żeby nas tylko jakiś okręt podwodny nie zauważył i nie
storpedował.

B.: Nie bój się. Mamy eskortę dwóch krążowników i lotniskow-
ca.

C.: Co z tego. Już jeden krążownik przy samym brzegu naje-
chał na minę, pomimo że i trałowce płyną z konwojem.

B.: To prawda. Ciekaw jestem tylko dokąd my płyniemy.

C.: Zdaje mi się, że będziemy robili gdzieś desant, bo kon-
wój jest duży.

B.: Zapaliłbym papierosa, ale boję się, bo jest rozkaz za-
ciemnienia, a widziałem oficera służbowego przy wejściu
na pokład.

C.: Pal bracie - papieros to nie lampa.

B.: Lepiej zejdzmy na dół, bo sternik może nas stąd zauwa-
żyć.

LESSON 105

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION

przy

Part I

The preposition przy requires the locative case.

- a/ The preposition przy is rendered in English by close to, near,

e.g.:

Siedziałem przy nim na zebraniu. - I was sitting near him at the meeting.

Przy kościele był cmentarz. - Close to the church there was a cemetery.

- b/ The preposition przy is used in the sense of being present at some event, at some occupation, or during,

e.g.:

Byłem przy jego śmierci. - I was present at his death.

Nie wolno palić przy pracy. - It is not allowed to smoke at work.

Siedzieliśmy przy obiedzie. - We were sitting at dinner.

Nie pal przy obiedzie. - Don't smoke during the dinner.

- c/ The preposition przy is used in the sense of by, the light of,

e.g.:

Ona pracowała przy świetle lampy. - She worked by the light of a lamp.

d/ The following examples illustrate the use of the expression "przy pomocy,"

e.g.:

Przy pomocy kolegów on naprawił swój samochód.

- He repaired his car with the help of his colleagues.

Przy pomocy przyrządów celowniczych możemy trafnie strzelać.

- We can shoot precisely by means of the sights.

e/ The following examples illustrate the use of the expression "przy okazji,"

Jeślibyś szedł do sklepu, to przy okazji kup dla mnie paczkę papierosów.

- If you happen to go to the store, buy me a pack of cigarettes.

Przy pierwszej okazji powiem mu to.

- At the first opportunity I will tell him this.

f/ Note the idiomatic expression - "przy sobie"

e.g.:

Nie mam pieniędzy przy sobie.

- I haven't any money about me.

Part II

THE USE OF THE PREPOSITION bez

The preposition bez requires the genitive case. It is rendered in English by without,

e.g.:

On jest teraz bez pieniędzy.

- He is without money now.

Note that bez - as a prefix is often rendered in English by the suffix- less, or prefix un -, or in -

e.g.:

To działo jest bezodrzutowe.

- This gun is recoilless.

Ona jest bezrobotna.

- She is unemployed.

To jest bezskuteczna praca.

- This is an ineffective work.

Below is a list of adjectives and adverbs with the prefix bez - formed from words previously introduced in the course:

bezwartościowy

- worthless

bezpłatny

- free of charge

bezpłatnie

- gratuitously

bezcenny

- priceless, invaluable

bezdymny

- smokeless

bezbronny

- defenseless

beznadziejny

- hopeless

beznadziejnie

- hopelessly

bezskuteczny

- ineffective

bezskutecznie

- ineffectively

Part III - The Polish idiomatic expression "Co za" is usually rendered in English by "What a,"

e.g.:

Co za piękna dziewczyna!

- What a beautiful girl!

LESSON 105

Structural Drill

Instructor:

Suggested words:

Students:

Żołnierz podszedł do mapy. mapa
Przy czym zatrzymał się
żołnierz?

Żołnierz zatrzy-
mał się przy mapie.

tablica
biurko
działo

Instructor:

Suggested words:

Students:

Żołnierz podszedł do
samolotu.
Przy czym zatrzymał się
żołnierz?

samolot

Żołnierz zatrzymał
się przy samolocie.

łódź
samochód
telefon polowy
polowy
namiot
czołg
wejście do hangaru
plot
studnia
łazik
mur
helikopter
łódź gumowa
łaska
ciągnik

Tam jest stół.
Przy czym siedzi
student?

stół

Student siedzi przy
stole.

biurko
piec
okno
radio
telefon
fortepian

Tam jest dom Nowickie-
go.
Przy czym (gdzie) rosły
te kwiaty?

dom Nowickiego

nasza szkoła Te kwiaty rosły przy
plot domu Nowickiego.
ganek
brama
ścieżka
droga do lasu

Oficer był obecny, kiedy
przesłuchiowano szpiega.
Przy czym był oficer?

Oficer był przy
przesłuchaniu szpie-
ga.

spisywanie protokołu
zakładanie miny
rozbrajanie niewypału
prześwietlenie rekrutów

Instructor:

Suggested words:

Students:

Oficer był obecny kiedy
odbywał się egzamin.
Przy czym był oficer?

Oficer był przy
egzaminie.

ta rozmowa
operacja
rewizja

Oficer był przy śmierci
jeńca.
Przy czym był oficer?

Oficer był przy
śmierci jeńca.

Oficer był przy tym wypadku.
Przy czym był oficer?

Oficer był przy tym
wypadku.

Jan nie lubi rozmawiać
kiedy je obiad.
Przy czym Jan nie lubi
rozmawiać?

obiad

Jan nie lubi rozmawiać
przy obiedzie.

kolacja
śniadanie
praca

Jan nie lubi palić kiedy
pracuje.
Przy czym Jan nie lubi
palić?

praca

Jan nie lubi palić
przy pracy.

Tam jest żona Kowalskie-
go.

żona

Przy kim siedział Ko-
walski podczas wykładu?

Kowalski siedział
przy żonie.

Przy kim zatrzymał się
Józef?

jakiś oficer
jakaś kobieta
pani Nowicka
znajomy
kolega

Przy kim stał Zygmunt
w kościele?

doktor Nalepa
sierżant Gruszka
szwagier
ciotka Maria
wnuk
znany artysta
Jadwiga
kelnerka
stary stolarz
prokurator Wiśniewski
narzeczoną Zosi

Instructor:

Suggested words:

Students:

młoda sanitariuszka
angielski oficer łącznikowy
adwokat
adiutant dowódcy pułku

Kowalscy poszli na
obiad.
Gdzie są Kowalscy?

obiad

kolacja
śniadanie
kawa

Kowalscy są teraz
przy obiedzie.

Jan rozmawiał z ojcem
kiedy jedli obiad.
Kiedy Jan rozmawiał
z ojcem?

Jan rozmawiał z ojcem
przy obiedzie.

Instructor will require students to answer the following
questions in the negative using the preposition bez:

Czy Józef ma pieniądze? pieniądze

Nie, Józef jest bez
pieniędzy.

praca
rodzina
broń
amunicja

Czy Andrzej miał na
sobie płaszcz?

płaszcz
kapelusz
buty
marynarka
mundur
koszula
skarpetki
szlafrok

Nie, on był bez płasz-
cza.

Czy Zygmunt przyniósł
zeszyt?

zeszyt
książki
pióro
ołówki
piłka
narzędzia
młotek

Nie, on przyszedł bez
zeszytu.

Instructor:

Suggested words:

Students:

siekierka
walizka
teczka
formularz

Woda jest potrzebna
do życia.
Bez czego nie można
długo żyć?

woda

żywność
powietrze

Nie można długo żyć
bez wody

Człowiek jest szczęśliwy,
gdy ma przyjaciół.
Bez czego jest człowieko-
wi źle na świecie?

przyjaciele

pieniądze
ciekawa praca
wolność osobista
zdrowie

Człowiekowi jest źle
na świecie bez przy-
jaciół.

Require students to change the following statements ac-
cording to the pattern below:

Ten dokument jest war-
tościowy.

- Ten dokument jest bezwartoś-
ciowy.

To jest wartościowa książka.
To jest wartościowy człowiek.
On dał jej wartościową biżuterię.

Walka była skuteczna.
Żądania npla były skuteczne.
Ogień artylerii był skuteczny.
Natarcie okazało się skuteczne.

Wejście do muzeum jest płatne.
Kucharski dawał kolegom płatne lekcje.
To jest płatna praca.

LESSON 105

Translation English - Polish

1. The little girl had been very naughty and knew that her mother would punish her, so she hid herself from her mother in the attic.
2. If Zosia would meet Bolek in front of the terminal at 6 o'clock they could go to the movies together.
3. Józef has to be at church before five o'clock, because the funeral service starts then.
4. For a long time the little boy looked at cars, planes, tanks, ship and other toys displayed in the department store. Suddenly he noticed that his mother wasn't there so he ran in front of the store looking for her.
- 5. The surrounded troops were unable to defend themselves against the enemy tanks.
6. The defendant stood before the court, and told the judge and the jurors that he was innocent.
7. Mrs. Makowiecka does not allow her children to eat candy before dinner.
8. The thief managed to open the safe and steal all the money, but he couldn't escape from the police.

LESSON 105

Translation Polish - English

Konwój płynący ku wybrzeżu nieprzyjacielskiemu składał się z kilkunastu transportowców. Okręty te przewoziły piechotę morską, która miała przeprowadzić natarcie na umocnienia znajdujące się na wybrzeżu i w ten sposób ułatwić lądowanie wojskom francuskim.

Konwój płynął pod osłoną dwu lotniskowców i kilku krążowników. Była silna burza na morzu i fale tak rzucały okrętami, że nawet marynarzom trudno było stać na pokładzie. Żołnierze zaopatrzeni byli w specjalne proszki przeciw chorobie morskiej, ale mimo tego wielu chorowało.

St. strzelec Jan Tor, który miał 17 lat leżał na łóżku i zdawało mu się, że jest beznadziejnie chory. "Gdybyśmy teraz najechali na minę, to przynajmniej prędzejbym umarł!" myślał sobie. Życzenia Jana spełniły się do pewnego stopnia, kiedy straszny wybuch wstrząsnął transportowcem trafionym cełną torpedą nieprzyjacielską. Jan spadł z łóżka, zapomniał, że przed chwilą "umierał" na chorobę morską i w sekundę był już bez butów, ale zupełnie zdrowy na górnym pokładzie przy łodziach ratunkowych.

Okrętowi podwodnemu, za "uratowanie" st. strzelca Tora od choroby morskiej podziękowano bombami głębinowymi. Nie zatopiono go jednak, bo szybko osiągnął dużą głębokość i zatrzymał motory, żeby dźwiękowe aparaty podsłuchowe nie mogły go wykryć.

LESSON 105

Questions

1. Dokąd płynął konwój?
2. Jakie zadanie miała piechota morska?
3. Jakie wojska miały lądować na wybrzeżu nieprzyjacielskim?
4. Jakie okręty tworzyły osłonę konwoju?
5. Dlaczego nawet marynarzom trudno było stać na pokładzie?
6. W jakie proszki zaopatrzeni byli żołnierze?
7. Czego był pewny st. strzelec Jan Tor?
8. Co myślał Jan?
9. Kiedy spełniły się życzenia Jana Tora?
10. Co wstrząsnęło transportowcem?
11. Czym trafiony został transportowiec?
12. O czym zapomniał Jan?
13. Jak szybko był Jan na górnym pokładzie?
14. Przy czym był Jan w sekundę?
15. Czy Jan był w pełnym mundurze?
16. Czym "podziękowano" okrętowi podwodnemu za uratowanie Jana od choroby morskiej?
17. Dlaczego nie zatopiono okrętu podwodnego?
18. Dlaczego w okręcie podwodnym zatrzymano motory?

LESSON 105

Reading Text (based on IMS 13)

Henryk od paru godzin stał przy sterze dużego transportowca. Transportowiec, którego on był sternikiem należał do dużego konwoju wiozącego piechotę morską i sprzęt. Był to desant morski, którego zadaniem było zajęcie ważnego portu przy ujściu rzeki na terenie npla. Konwój od dwóch dni był na pełnym morzu i płynął przy pięknej pogodzie pod eskortą krążowników, trałowców i jednego lotniskowca.

Wszyscy wiedzieli, że npl ma dużo okrętów podwodnych i że na morzu pełno jest pływających min. Właśnie kilka godzin po wypłynięciu z portu jeden z trałowców najechał na pływającą minę i szybko zatonął. Na szczęście załodze udało się opuścić pokład na czas.

Henryk miał być zmieniony przez drugiego sternika o szóstej rano. Teraz była czwarta. Chciałby on zapalić sobie papierosa, ale nie mógł, gdyż na pokładzie nie wolno było palić tej nocy. Powietrze było czyste i Henryk wiedział, że nawet ogień papierosa może być zauważony przez okręt podwodny npla i to nawet z daleka. Kapitan wydał rozkaz zupełnego zaciemnienia. Nagle Henryk zauważył na dziobie światło zapalki, "idiota" krzyknął. Właśnie chciał zawołać oficera, który stał przy wejściu na pokład, gdy straszny wybuch wstrząsnął statkiem. To okręt podwodny nieprzyjaciela storpedował nasz statek. Powstał duży popłoch. Żołnierze piechoty znaj-

dujący się na pokładzie zaczęli skakać do wody w pełnym uzbrojeniu. Wkrótce jednak oficerom udało się opanować sytuację. Opuszczono na morze łodzie ratunkowe. Żołnierze i załoga zostali podzieleni na grupy i przydzieleni do łodzi.

Tymczasem nasze niszczyciele przy pomocy dźwiękowych aparatów podsłuchowych wykryły położenie okrętu podwodnego. Plamy oliwy na morzu wskazywały na to, że bomby głębinowe zatopiły okręt podwodny npla. Henryk opuścił pokład z kapitanem w ostatniej łodzi. Robiło się jasno.

LESSON 105

Questions

1. Przy czym stał Henryk od paru godzin?
2. Kim był Henryk?
3. Kogo przewoził transportowiec?
4. Jakie zadanie miał desant morski?
5. Gdzie znajdował się port nieprzyjaciela?
6. Od ilu dni konwój był na morzu i jaka była pogoda?
7. Pod czyją eskortą płynął konwój?
8. Jakich okrętów miał dużo nieprzyjaciel i czego było dużo na morzu?
9. Co się stało z trałowcem, który najechał na pływającą minę?

10. Co się stało z załogą trałowca?
11. Przez kogo i kiedy miał być zmieniony Henryk przy sterze?
12. Dlaczego Henryk nie zapalił papierosa?
13. Jaki rozkaz wydał kapitan transportowca?
14. Co zauważył Henryk na dziobie?
15. Kogo chciał zawołać Henryk?
16. Co wstrząsnęło statkiem?
17. Kto storpedował statek?
18. Co powstało po storpedowaniu statku?
19. Do czego zaczęli skakać żołnierze?
20. Co udało się zrobić oficerom?
21. Kto wykrył położenie okrętu podwodnego nieprzyjaciela?
22. Przy pomocy jakich aparatów niszczyciele wykryły położenie okrętu podwodnego?
23. Czym zatopiły niszczyciele okręt podwodny nieprzyjaciela?
24. Co wskazywało, że niszczyciele zatopiły okręt podwodny?
25. Kiedy i z kim opuścił Henryk pokład transportowca?

LESSON 105

Oral - Aural Drill

Part I

1. Na co chorował Czesław?
2. Jak się czuł Czesław po chorobie morskiej?
3. Gdzie Czesław czuł się najlepiej?

4. Co robił Bolesław?
5. Jaka była noc i czego bał się Czesław?
6. Co powiedział Bolesław, żeby uspokoić Czesława?
7. Co się stało z krążownikiem zaraz przy brzegu?
8. Jakie okręty płynęły z nimi w eskorcie?
9. Czego chciał dowiedzieć się Bolesław?
10. Co zdawało się Czesławowi?
11. Co chciał zrobić Bolesław i dlaczego bał się to zrobić?
12. Co poradził Czesław Bolesławowi?
13. Dlaczego Bolesław myślał, że lepiej palić papierosa pod pokładem?
14. Kto może zauważyć światło na pokładzie?

Part II

1. Z jakich okrętów wojennych zwykle składa się eskorta konwoju?
2. Czy można kogoś obrazić nazywając go "idiotą?"
3. W jakich okolicznościach używa się słowa "idiota?"
4. Do czego służą lotniskowce?
5. Jak nazywają się okręty, które niszczą i wykrywają miny morskie?
6. Jak nazywają się statki konwoju, które przewożą w czasie wojny oddziały wojskowe?
7. W jaki sposób okręty podwodne zatapiają okręty nieprzyjaciela?
8. Kiedy ludzie dostają choroby morskiej?

9. Gdzie ludzie czują się najlepiej podczas choroby morskiej?
10. Do jakich zadań służy piechota morską?
11. Co zostawia oliwa na ubraniu?
12. Kto steruje statkiem i czym steruje się statek?
13. Do czego były używane duże statki pasażerskie podczas drugiej wojny światowej?
14. Gdzie znajduje się ujście Wisły?
15. Gdzie znajduje się Gdańsk?
16. Jakie zadanie ma desant morski?
17. Kto używał podczas drugiej wojny światowej dużo min morskich dla niszczenia konwojów, które pływały ze Stanów Zjednoczonych do Anglii?
18. Czym okręty wojenne zatapiają okręty podwodne?
19. Jakie okręty są używane do niszczenia okrętów podwodnych?
20. Jakich aparatów używają niszczyciele do wykrywania okrętów podwodnych?
21. Co się dzieje, kiedy okręty najeżdżają na miny morskie?
22. Kiedy powstaje popłoch?
23. W jakich okolicznościach Polacy mówią "Nie taki diabeł straszny jak go malują?"
24. Czy wybuch drugiej wojny światowej wstrząsnął ludźmi na całym świecie?
25. Czym można zatopić okręt wojenny?

Part III - Conversational situation

Odprawa kapitanów okrętów należących do eskorty konwoju wojkowego.

Osoby: Dca eskorty konwoju
Kapitan lotniskowca
Kapitan krążownika
Kapitan niszczyciela
Kapitan okrętu podwodnego
Kapitan trałowca

Każdy z kapitanów po kolei mówi o zadaniu swojego okrętu w eskorcie konwoju morskiego ze Stanów Zjednoczonych do Francji. Dca eskorty stawia pytania.

LESSON 105

Homework

Part I - Translate into Polish:

1. The cruiser was sunk close to shore.
2. The captain stood by the map and showed the officers where submarine mines were located.
3. The crew of the submarine was at dinner when the first depth charge exploded.
4. Although enemy planes were strafing the decks there was no panic on the aircraft carrier.
5. As soon as the enemy bombers were sighted ten jets took off from the deck of the aircraft carrier in order to defend the convoy.
6. The men stood by the antiaircraft guns.
7. The militiaman, angry, because the information obtained

from the farmer turned out to be worthless, beat up the defenseless man.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students, it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Form ten sentences using in each sentence one of the adjectives and adverbs listed in Part II of the Grammar Analysis L. 105.

LESSON 105

Vocabulary

bomba głębinowa	- depth charge
co z tego	- what of it, so what
desant (morski) desantu, gen. s.	- landing
desant powietrzny	- airborne force, airborne operation, assault landings from the air
duszno	- close, sultry
dźwiękowy aparat podsłuchowy	- sonar
idiota, m. idioty, gen. s.	- idiot, fool, moron
konwój, m. konwoju, gen. s.	- convoy
lotniskowiec, m. lotniskowca, gen. s.	- aircraft carrier
morska choroba	- seasickness

najechać (na + acc.) p. najađę najeđzie	- to run into
najeđźać (na + acc.) i. najeđźam najeđźa	
niszczyciel, m. niszczyciela	- destroyer
okręť podwodny, m.	- submarine
piechota morska, f.	- marines
plama, f.	- spot
popłoch, m. popłochu, gen. s.	- panic
powietrze, n.	- air
psia krew	- damn
sternik, m.	- helmsman
straszny, straszna, straszne	- awful, terrible, frightful
strasznie	- awfully, frightfully, terribly
torpedować, i. storpedować, p. torpeduję storpeduję torpeduje storpeduje	- to torpedo
trałowiec, m. trałowca, gen. s.	- mine sweeper
transportowiec, m. transportowca, gen. s.	- transport ship, liberty ship
ujście, n.	- mouth (of a river)
wstrząśnąć, p. (wstrząsać, i.) wstrząsnę wstrząsam wstrząśnie wstrząsa	- to rock, to shake, to jolt, to quake

zatopić, p. (zatapiać, i.)
zatopię zatapiam
zatopi zatapia

- to sink, to flood

żeby tylko nie (idiom)

- lest, provided, for
fear that

LESSON 106

Grammar Perception Drill

Part I

Dla + genitive

a/
dla - for

Instructor:

Students:

Bronisław kupił prezent
dla matki.
Dla kogo Bronisław ku-
pił prezent?

Bronisław kupił pre-
zent dla matki.

Bolesław urządził wieczór
imieninowy dla matki.

Adam wynajął pokój dla
matki.

Pani Walczak upiekła
ciastka dla syna.

Pan Zabłocki zamówił
bilety dla żony.

Pan Ząbek zostawił pienią-
dze w domu dla żony.

Pani Cichotka gotuje obiad
dla syna.

Zosia przygotowała kanapki
dla matki.

Basia zapakowała paczkę
dla brata.

On wybudował ten dom
dla żony.

Ten artysta śpiewał dla
siostry.

Listonosz przyniósł pocztę
dla pan Walczak.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Stolarz zrobił trumnę Adam
dla Adama.

Dla kogo zrobił stolarz
trumnę?

Stolarz zrobił trum-
nę dla Adama.

Załatwiałem wczoraj sprawy
w banku dla pani Walczak.

Pan Smith przywiózł te
paczki dla pana Ząbka.

Bielawski szuka mieszkania
dla Zosi.

Tłumacz przetłumaczył ten
dokument dla oficera.

syn
córką
brat
siostra
ojciec
przyjaciół
rodzice

Młodzi ludzie nie mają
zrozumienia dla starszych.
Dla kogo nie mają zrozumienia
młodzi ludzie?

Młodzi ludzie nie ma-
ją zrozumienia dla
starszych.

Dla wielu powodów on nie może
Jasińskiemu tego powiedzieć.
Z jakiego powodu on nie może
Jasińskiemu tego powiedzieć?

Ten dzień był bardzo szczęśliwy
dla niego.
Jaki był ten dzień dla niego.

On pracuje w ogrodzie dla
przyjemności.
Dlaczego on pracuje w ogrodzie?

Instructor:
b/
dla - to, towards

Suggested words:

Students:

Ciocia Zosia była zawsze
bardzo dobra dla naszych
dzieci.

Dla kogo była dobra ciocia
Zosia?

Ciocia Zosia była
zawsze bardzo dobra
dla naszych dzieci.

Nasz szef jest miły dla
wszystkich.
Dla kogo jest miły nasz szef?

Ten dowódca jest nie dobry
dla swoich żołnierzy.
Dla kogo jest ten dowódca
nie dobry?

Ta książka jest dla mnie
bardzo interesująca.
Jaka jest dla mnie ta książka?

Ta informacja jest dla nas
bardzo wartościowa.
Jaka jest dla nas ta informacja?

Ta sekretarka jest dla niego
bardzo grzeczna.
Jaka jest ta sekretarka dla
niego?

Ta książka jest specjalnie
dla niej ciekawa.
Jaka jest dla niej ta książka?

Part II

Koło, około + genitive

a/
koło, około - about

WRITE FIGURES ON BLACKBOARD

Tadeusz będzie w domu
około (koło) pierwszej.
Kiedy Tadeusz będzie
w domu?

1
2 - 12
północ
południe

Tadeusz będzie w do-
mu około (koło) pierw-
szej.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Zygmunt wróci z urlopu 1
około (koło) pierwszego.
Kiedy Zygmunt wróci
z urlopu?

Zygmunt wróci z urlo-
pu około (koło) pierw-
szego.

2 - 30 (styczeń-grudzień)

Ten motocykl kosztuje 100
około stu złotych.
Ile kosztuje ten mo-
tocykl?

Ten motocykl kosztuje
około stu złotych.

100 - 2000 zł.

W tym hotelu jest około 20
dwudziestu pokoiów.
Ile pokoiów jest w tym
hotelu?

W tym hotelu jest
około dwudziestu po-
koiów.

On ma około czter- 40
dziestki.
Ile lat on ma?

50, 60, 70,

On ma około czter-
dziestki.

Ta góra ma około sześć- 600
ciuset metrów wysokoś-
ci.
Ile metrów ma ta góra?

700 - 5000

Ta góra ma około sześć-
ciuset metrów wysokoś-
ci.

b/
koło - by

Jadąc do kościoła
trzeba przejechać
koło szkoły.
Koło czego trzeba
przejechać jadąc do
kościoła?

Jadąc do kościoła trze-
ba przejechać koło szko-
ły.

Idąc do domu on prze-
chodzi koło domu państwa
Wolskich.
Koło czyjego domu on prze-
chodzi idąc do domu?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Płynąc do portu statek prze-
pływa koło wyspy.
Koło czego przepływa statek
płynąc do portu?

Lecąc na lotnisko samoloty
przelatują koło wieży.
Koło czego przelatują samo-
loty lecąc na lotnisko?

Wracając z wycieczki do
domu przejeżdżaliśmy koło
tego sklepu.
Koło czego przejeżdżaliśmy
wracając z wycieczki do domu?

c/
koło - beside, next to

Major Nowicki siedział Pułkownik Walczak
koło pułkownika Walczaka.
Koło kogo siedział
major Nowicki?

Major Nowicki sie-
dział koło pułkownika
Walczaka.

Koło kogo stał kapitan Grzybowski?

Generał Dąbek
Ksiądz Wojciechowski
Pani Cichocka
Dyrektor Pawłowski
Delegat Związku Robotników
Dowódca Piątego Pułku Piechoty
solenizant

d/
koło - near

Helena mieszka koło
kościółka.
Gdzie mieszka Helena?

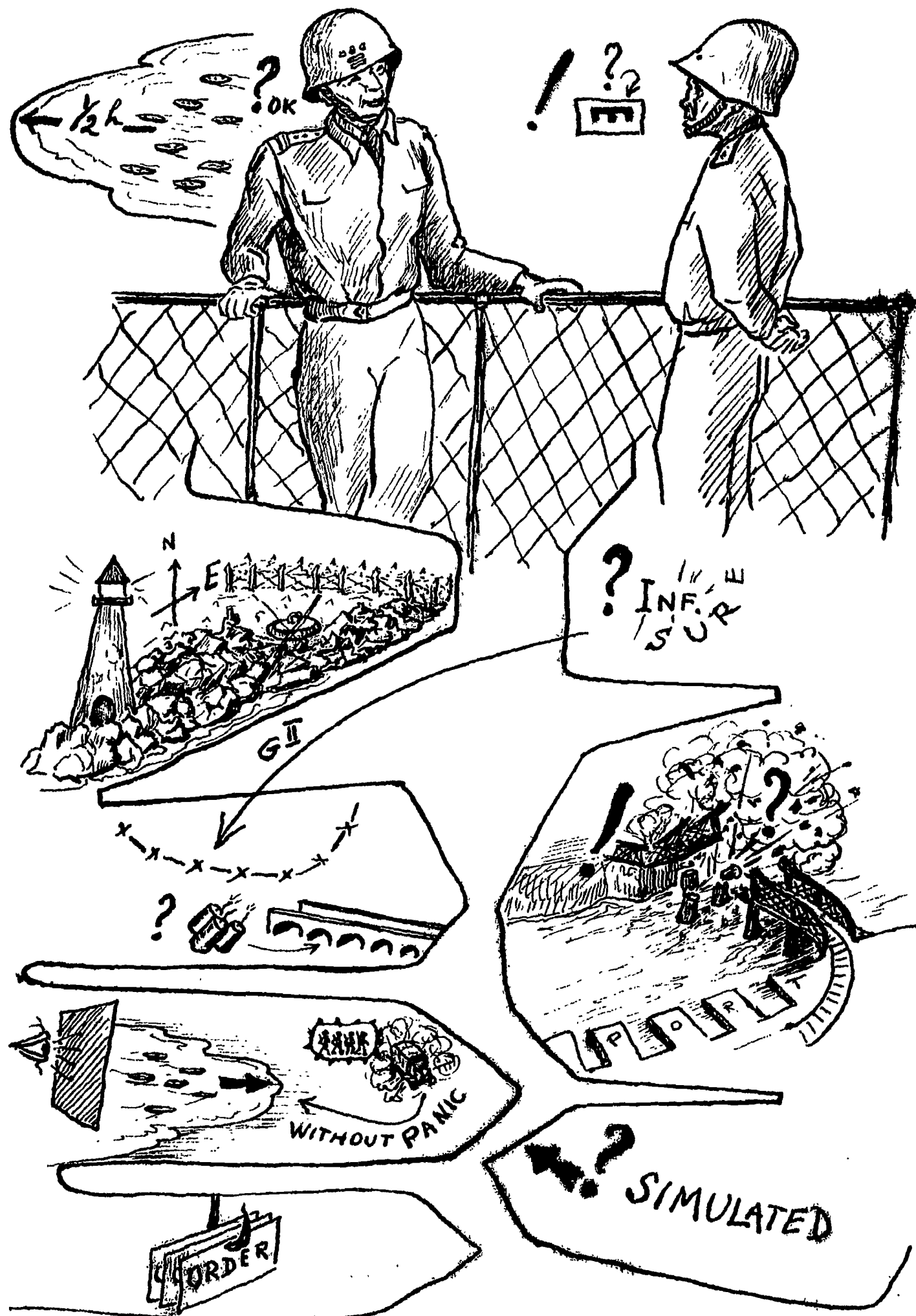
kościół

Helena mieszka koło
kościółka

Gdzie znajduje się ki-
no "Wolność?"

szkoła
dom towarowy
Ministerstwo Obrony Narodowej
park
osiedle dla urzędników państwowych
rynek

Dialog 106

LESSON 106

Dialog (Conversation about beach landing)

P.: Pułkownik - dowódca desantu

K.: Kapitan - dowódca saperów

P.: Panie kapitanie, za pół godziny konwój będzie na miejscu przeznaczenia. Czy wszystko jest w porządku?

K.: Tak jest panie pułkowniku. Nie rozumiem tylko, dlaczego tak mały oddział saperów bierze udział w desancie?

P.: Dlatego, że na odcinku, na którym lądujemy na wschód od latarni morskiej, teren jest skalisty i nie ma min. Są tylko zapory drutowe, które łatwo będzie można usunąć.

K.: Czy to są pewne informacje?

P.: Tak, są one dostarczone przez nasz wywiad, który miał dokładnie zbadać ten odcinek wybrzeża. Czy macie doświadczenia z ładunków wybuchowych do wysadzania mostów?

K.: Tak jest. Czy pan pułkownik przypuszcza, że będziemy musieli wysadzić most kolejowy znajdujący się koło portu?

P.: Trudno przewidzieć przebieg akcji desantowej. A teraz parę uwag dla pana, jako dowódcy saperów. Oszczędzać ludzi. W razie odwrotu zniszczyć sprzęt, którego nie można zabrać. Starać się, by odwrót odbył się bez popłochu.

K.: Czy to ma być akcja pozorowana?

P.: To zależy od dalszych rozkazów.

LESSON 106

Grammar Analysis

Part I

THE USE OF THE PREPOSITION dla

The preposition dla requires the genitive case.

a/

The preposition dla is rendered in English by for,

e.g.:

Władek kupił kwiaty <u>dla</u> babki.	- Władek bought flowers <u>for</u> grandmother.
On nie ma zrozumienia <u>dla</u> tych spraw.	- He has no understanding <u>for</u> those affairs.
<u>Dla</u> wielu powodów nie mogę się zgodzić na to.	- I cannot agree to it <u>for</u> many reasons.
On robi to <u>dla</u> przyjemności.	- He is doing it <u>for</u> pleasure.
On jest za stary <u>dla</u> niej.	- He is too old <u>for</u> her.

b/

The preposition dla is rendered in English by to, towards,

e.g.:

Ona była dobra <u>dla</u> nas.	- She was kind <u>to</u> us.
Zosia była dla niego bardzo miła.	- Zosia was so nice <u>towards</u> him.

Part II

THE USE OF THE PREPOSITION

około, koło, requires the genitive case

a/

Koło, około denoting approximation in time is rendered in English by about,

e.g.:

Film trwał około (koło) godziny. - The film lasted about an hour.

On wrócił do domu około (koło) północy.

- He returned home about mid-night.

Pojadę do Krakowa około (koło) piątego maja.

- I will go to Kraków about the fifth of May.

Około denoting approximation in number is rendered in English by about,

e.g.:

Nauczyłem się około dwudziestu słów po polsku.

- I learned about twenty Polish words.

b/

Koło is used in the sense of to go past and is rendered in English by by,

e.g.:

On przeszedł koło nas bez słowa.

- He passed by us without a word.

c/

The preposition koło is rendered in English by beside or next to,

e.g.:

Koło niego siedziała piękna kobieta.

- A beautiful woman was sitting beside him (next to him.)

d/

The preposition koło is rendered in English by near.

e.g.:

Maria zasadziła kwiaty koło domu.

- Maria planted flowers near the house.

On mieszka w Otwocku koło Warszawy.

- He lives in Otwock near Warsaw.

e/
The prepositions około, koło should not be used after other prepositions. The adverb blisko should be used instead,

e.g.:

Napisałem do blisko stu osób. I wrote to about a hundred persons.

LESSON 106

Structural Drill

Part I

a/

Instructor:	Suggested words:	Students:
Tam jest Zosia.	Zosia	
Dla kogo Józef przyniósł książki?	kolega	Józef przyniósł książki dla Zosi.
	znajomy	
Dla kogo jest ten list?	nauczyciel	
Dla kogo on to zrobił?	ojciec	
Dla kogo on pracuje?	syn	
Dla kogo on buduje dom?	brat	
Dla kogo on naprawia samochód?	państwo Bednarscy	
	ta Amerykanka	
Dla kogo on załatwia te sprawy?	pomocnik dyrektora	
	wywiadowca Zieliński	
Dla kogo Józef wziął te dokumenty?	komisarz Paszkowski	
	narzeczona brata	
Dla kogo Maria przygotowała śniadanie?	sąsiad	
	kierownik biura	
Dla kogo on zostawił te pieniądze?	ksiądz Sokołowski	
	adwokat	
	właścicielka sklepu	
	ciotka Jadwiga	
	instruktor	
	przyjaciele	
	doktor Milewski	
	szeft kompanii	
	inżynier Cichocki	
	szwagier	
	stryj	
	teściowa	

Instructor:

Suggested words:

Students:

leśniczy
synowa

ja
ty
on, ona
my
wy
oni
one

} Write on blackboard.

Tam jest dowództwo
dywizji.
Dla kogo jest ważna
ta wiadomość?
Dla kogo jest ta wiadomość wartościowa?
Dla kogo jest przykra
ta wiadomość?
Dla kogo jest ta wiadomość ciekawa?
Dla kogo jest ta wiadomość interesująca?

dowództwo dywizji

Ta wiadomość jest ważna dla dowództwa dywizji.

związek robotników
towarzystwo ubezpieczeń
lekarze
wszyscy obywatele
urzędnicy państwowi
właściciele hoteli

b/
Firma "Bałtyk" chce
robić zakupy.
Dla kogo Kowalski
robi zakupy?

firma "Bałtyk"

Kowalski robi zakupy dla firmy "Bałtyk."

szkoła
koledzy
wojsko
marynarka
dwa sklepy spożywcze
duży dom towarowy
pierwsza kompania
chory przyjaciel

Kowalski kupił prezent
bratu.
Dla kogo Kowalski
kupił prezent?

brat

Kowalski kupił prezent dla brata.

matka
żona
kolega
teściowa
sekretarka

Instructor:

Suggested words:

Students:

c/

Tam są dzieci.
Dla kogo on jest dobry?
Dla kogo on jest zły?

dzieci
studenci
pacjenci
żołnierze
robotnicy
urzędnicy
syn
córka
żona

On jest dobry dla
dzieci.

On chciał mieć pieniądze.
Dlaczego on to zrobił?
On chciał mieć przyjemność.
On chciał mieć władzę.
On chciał zrobić żart.
On miał różne powody, żeby
to zrobić.

On to zrobił dla pie-
niędzy.

Part II

1/

a)
Józef był w kinie
z żoną.
Koło kogo siedział
Józef w kinie?

żona
Kowalski
kolega
sierżant Adamski
znajomy
doktor Sirorski
krewny zony
narzeczonny córki
ładna kelnerka
profesor Ostrowski
panna Zosia
prokurator Żarski
stryj Jan

Józef siedział w ki-
nie koło żony.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Nowicki był w szpitalu
z sierżantem Adamskim.
Koło kogo leżał
Nowicki w szpitalu?

Nowicki leżał w szpi-
talu koło sierżanta
Adamskiego.

Kowalski
kolega szkolny
inżynier Jarecki
znajomy z Warszawy
syn sąsiada
znany malarz

b)
Tam jest dom.
Gdzie Maria zasadziła
kwiaty?

dom

Maria zasadziła kwia-
ty koło domu.

szkoła
garaż
ganek
płot
mur
ścieżka
brama
droga do lasu

USE MAP OF POLAND AS VISUAL AID

c)
Koło jakiego miasta
mieszkają Nowiccy?
Koło jakiego miasta
był ten wypadek?

Warszawa

Nowiccy mieszkają ko-
ło Warszawy.

Kraków
Katowice
Gdańsk
Gdynia
Łódź
Białystok
Wrocław

2/

WRITE FIGURES ON BLACKBOARD

a)
Ile kosztowało to
ubranie?
Ile on płaci mie-
sięcznie za dom?

20 złotych

30 - 500 zł.

To ubranie kosztowało
około dwudziestu zło-
tych.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ile on zarabia na
miesiąc?

Ile pieniędzy Janek
dostał od dziadka?

Ile książek on ma?
Ilu uczniów jest w tej
szkole?

Ile domów jest w tej wsi?
Ilu jeńców wzięto do nie-
woli wczoraj?

100

100 - 1000

On ma około 100 książ-
zek.

Jak daleko jest od
tego skrzyżowania
do miasta?

5 kilometrów

1/2 - 20

Od tego skrzyżowania
do miasta jest około
5 kilometrów.

Ile kilometrów prze-
jechał Kowalski tym
samochodem?

3000

Ile kilometrów ma ten
samochód?

Kowalski przejechał
tym samochodem około
3000 kilometrów.

Ile litrów benzyny jest
w zbiorniku?

2 - 50

b)

Około której Jan będzie
w domu?

Około której Kowalscy
chcą wyjechać?

1 - 12

Jan będzie w domu oko-
ło pierwszej.

c)

Ile on ma lat?

1 - 99

On ma około roku.

Ile kilometrów dłu-
gości ma to jezioro?

1 - 20

Ile kilometrów szer-
kości ma to jezioro?

1 - 5

Ile metrów głębokości
ma to jezioro?

10 - 200

Ile metrów wysokości
ma ta góra?

500 - 5000

LESSON 106

Translation English - Polish

1. Henryk found out from his sister that he was going to get a bicycle from his parents for Christmas.
2. Jan has already returned home from his uncle's and has been home since 8:00 a.m.
3. Mrs. Byk heard from her sister that Mrs. Kowalski was sick from eating spoiled fish.
4. The thief stole the jewelry from the store, and then pulled a gun from his pocket, and shot at the store-owner.
5. The sergeant took the report from the messenger and reported to the company commander.
6. The policeman demanded money from Mr. Majewski, but when Mr. Majewski refused to pay, the policeman took him to jail.
7. If you will bring me something from downtown, I promise to be good.

Translation Polish - English

Kapral Stanisław Kubala służył w piechocie morskiej. Podoficerowie I Batalionu Piechoty Morskiej byli wczoraj na wykładzie, który odbył się w szkole marynarki wojennej. Porucznik Jan Kowalski, który był instruktorem w szkole,

miał wykład o okrętach. Mówił on, że w marynarce są różne typy okrętów.

Najpierw zaczął on mówić o ciężkim krążowniku. Ciężki krążownik jest okrętem używanym do walki z okrętami nieprzyjaciela. Jest to okręt o szybkości do 35 węzłów. Okręt ten jest uzbrojony w 6 do 12 dział kalibru od 152 do 305 mm., w 6 do 12 dział kalibru 102 mm, oraz ma około 50 dział przeciwlotniczych.

Następnie porucznik Kowalski mówił o trałowcach, które służą do wykrywania i niszczenia min morskich. Trzecim ważnym okrętem jest niszczyciel, którego głównym zadaniem jest torpedowanie okrętów nieprzyjaciela. Oprócz tych okrętów są szturmowe barki desantowe, które służą do przewożenia oddziałów szturmowych i lekkiego sprzętu podczas wykonywania desantu.

Są również lotniskowce służące do przewożenia większej ilości samolotów. Samoloty te wspierają akcję marynarki wojennej na morzu.

Porucznik Kowalski skończył swój wykład mówiąc o okrętach szpitalnych. Na tych okrętach lekarze, sanitariuszki i sanitariusze opiekują się rannymi i chorymi.

Questions

1. Gdzie służył Kubala?
2. Gdzie odbył się wykład porucznika Kowalskiego?

3. O czym zaczął mówić Kowalski?
4. Co podoficerowie dowiedzieli się o krążowniku?
5. O czym następnie mówił porucznik Kowalski?
6. Do czego służą trałowce?
7. Co podoficerowie dowiedzieli się o niszczycielu?
8. Co jest głównym zadaniem szturmowych barek desantowych?
9. Do czego służą lotniskowce?
10. O jakich statkach mówił Kowalski na samym końcu wykładu?
11. Jakie zadanie mają okręty szpitalne?

LESSON 106

Reading text
(based on IMS #14)

Sternik Płonka nigdy chyba nie zapomni tego ranka, kiedy konwój zbliżał się do miejsca przeznaczenia na wschód od latarni morskiej stojącej u wejścia do portu. Stojąc przy sterze krążownika, mógł widzieć dokładnie przebieg operacji desantowej. Artyleria okrętowa otworzyła silny ogień na umocnienia nadbrzeżne npla. Jednocześnie bombowce i myśliwce, które wystartowały z baz lotniczych bombardowały i ostrzeliwały stanowiska npla tak nad brzegiem jak i około portu. Zaskoczony npl słabo odpowiadał ogniem artylerii nadbrzeżnej.

Nasze szturmowe barki desantowe zbliżyły się do brzegu i pierwsza fala oddziałów desantowych wylądowała, żeby utworzyć przyczółek.

Wkrótce wylądowały również na brzegu pływające samochody, czołgi, lekkie działa i CKMy dla wzmocnienia natarcia.

O dalszym przebiegu operacji Płonka dowiedział się od jednego ze saperów. Oddziały nasze miały wielkie trudności, gdyż przed umocnieniami npla znajdowały się pola minowe. Zanim saperzy mogli rozbroić miny i usunąć zasieki, npl rzucił odwody na zagrożone miejsca. Nasze oddziały zostały silnie zaatakowane przez ciężkie czołgi i piechotę npla. Cztery godziny po wylądowaniu dowódca desantu dał rozkaz odwrotu. Odwrót odbył się bez popłochu i wkrótce oddziały nasze znalazły się znowu na pokładach; około 50 żołnierzy zginęło. Ranni zostali przewiezieni na pokład okrętu szpitalnego. Kiedy konwój był znowu na pełnym morzu, Płonka usłyszał przez radio, że główne nasze siły rozpoczęły desant w innym miejscu. W tym samym czasie nasze oddziały walczyły o utworzenie przyczółka około portu. Desant rozwijał się pomyślnie. Teraz Płonka zrozumiał, że desant, w którym on brał udział był atakiem pozorowanym dla osłabienia sił npla.

Questions

1. Czego Płonka nigdy nie zapomni?
2. Do czego zbliżał się konwój?
3. Co stało u wejścia do portu?
4. Co sternik mógł dokładnie widzieć?

5. Do czego zaczęła strzelać artyleria okrętowa?
6. Skąd wystartowały bombowce i myśliwce?
7. Co zbliżyło się do brzegu?
8. Co wkrótce również wylądowało?
9. Od kogo Płonka dowiedział się o dalszym przebiegu operacji?
10. Dlaczego oddziały desantowe miały duże trudności?
11. Kiedy nieprzyjaciel rzucił odwody?
12. Jaki rozkaz wydał dowódca desantu?
13. Gdzie oddziały desantowe wkrótce się znalazły?
14. Ilu żołnierzy zginęło?
15. Dokąd zostali przewiezieni ranni?
16. Co Płonka usłyszał przez głośnik?
17. Co główne nasze siły rozpoczęły?
18. Czy desant sił głównych udał się?
19. Dlaczego był zorganizowany pozorowany desant?

LESSON 106

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto z kim rozmawia w tym dialogu?
2. Gdzie będzie konwój za pół godziny?
3. Czego nie rozumiał kapitan?
4. Gdzie oni mieli wylądować?
5. Jaki jest teren na wschód od latarni morskiej?

6. Co będzie można usunąć?
7. Skąd pochodzą te informacje?
8. Jakie zadanie miał wywiad?
9. Co jest trudno przewidzieć?
10. Jakie uwagi zrobił pułkownik?
11. Kiedy trzeba zniszczyć sprzęt?
12. Jak powinien odbywać się odwrót?
13. Co będzie zależało od dalszych rozkazów?

Part II - General Questions

1. Do czego jest używana artyleria nadbrzeżna?
2. Czy artyleria nadbrzeżna wchodzi w skład bazy marynarki wojennej?
3. Czy każdy okręt wojenny ma artylerię okrętową tego samego kalibru?
4. Jakiego rodzaju działa ma artyleria okrętowa?
5. Gdzie znajdują się latarnie morskie i do czego są one potrzebne?
6. Do czego służą okręty szpitalne?
7. Jaki znak ma okręt szpitalny?
8. Dlaczego używa się samochodów pływających?
9. Jeżeli nieprzyjaciel ma przewagę i wykonuje manewr oskrzydłający, co muszą wykonać oddziały własne?
10. Czego dostarcza kolumna amunicyjna oddziałom na froncie?
11. Jakie rodzaje amunicji pan zna?

12. Czy można przewidzieć dokładnie pogodę na następny dzień?
13. Kiedy przeprowadza się atak pozorowany?
14. W jaki sposób należy oszczędzać amunicję na froncie?
15. Do czego służy artyleria?
16. Przy jakiej okazji wojskowej używa się barek szturmowych i dlaczego?
17. Czy łatwo jest zbudować okopy w terenie skalistym?
18. Jakie oddziały usuwają przeszkody i miny na przedpolu przed natarciem?
19. Co trzeba zrobić w razie pożaru?
20. Jakie zadanie ma wywiad wojskowy?
21. Z kim trzeba mieć wywiad, żeby dowiedzieć się czegoś o programie nauk Wojskowej Szkoły Języków?
22. Czy wszystkie samoloty mogą dolecieć do miejsca przeznaczenia będąc pod ogniem artylerii przeciwlotniczej?
23. Jaką karą może zagrozić sędzia świadkowi, jeżeli nie będzie mówił prawdy w sądzie?

Part III

Jeden ze studentów mówi, jak zorganizowałby desant na port w Monterey, a następnie po kolei studenci stawiają pytania i wypowiadają swoje zdanie na ten temat.

LESSON 106

Homework

Part I - Translate into Polish

1. The coast artillery opened fire on the assault boats and sank three.
2. The wounded were taken to the hospital ship and placed on blankets on the deck because there were not enough beds for them.
3. Colonel Michalak had not foreseen that the enemy's retreat was only a simulated retreat.
4. Neither the sailors nor the marines knew the exact position of the ship.
5. The little boat stopped near the lighthouse; two sailors unloaded the food which they had brought for Kowalski.
6. The two men jumped ashore and both started shooting simultaneously at the enemy patrol.
7. The engineers cautiously removed the dud which was lying near the entrance to the bunker.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe in no less than fifty words some action at sea, either from your own experience or from a book you have read or film you have seen.

LESSON 106

Vocabulary

artyleria nadbrzeżna	- coast artillery
artyleria okrętowa	- naval guns
baza, f.	- base, station, installation
dostarczyć, p. dostarczać, i. dostarczę dostarczam dostarczy dostarcza	- to furnish, to provide, to ship, to supply
latarnia (uliczna)	- (street) lamp
latarnia morska	- lighthouse
nadbrzeżny, nadbrzeżna, nadbrzeżne	- coastal, shore (as adj.)
nieudany, nieudana, nieudane	- unsuccessful
odwrót, m. odwrotu, gen. s.	- retreat
okręt szpitalny	- hospital ship
osłabić, p. osłabiać, i. osłabię osłabiam osłabi osłabia	- to weaken
oszczędzać, i. oszczędzić, p. oszczędzam oszczędzę oszczędza oszczędzi	- to spare, to save, to economize
pomyślnie	- successfully
pozorować, i. (no perf.) pozoruję pozoruje	- to simulate, to mock
przebieg, m. przebiegu, gen. s.	- course, sequence
przewidzieć, p. przewidywać, i. przewidzę przewidyję przewidzi przewiduje	- to foresee, to forecast

przeznaczenie

samochód pływający

skalisty, skalista, skaliste

szturmowa barka desantowa

usunąć, p. usuwać, i.

usunę usuwam
usunie usuwa

w razie

wywiad, m.

wywiadu, gen. s.

zagrozić, p. zagrażać, i.

zagrozę zagrażam
zagrozi zagraża

- destination

- amphibious car

- rocky

- landing craft

- to remove

- in case

- intelligence,
interview

- to endanger, to
threaten, to me-
nace

LESSON 107

Grammar Perception Drill

PROBLEM VERB

to care, to take care

Part I

a/

opiekować się, i. zaopiekować się, p.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Te sanitariuszki opie-
kują się rannymi.
Kim opiekują się te
sanitariuszki?
Kim opiekuje się
Czerwony Krzyż?

ranni

jeńcy
więźniowie
dzieci
głodni ludzie
biedni
studenci
chore kobiety
rekruci

Te sanitariuszki
opiekują się ran-
nymi.

Pani Majewska zaopie-
kuje się wnukami.
Kim zaopiekuje się
pani Majewska?

wnuki

córka
syn
siostra
brat
ojciec
matka
babcia
dziadek

b/
dbać, i. (no perf.)

Stanisław dba o porzą-
dek w domu.
O co dba Stanisław?

porządek w domu

swój samochód
swoje ubranie
dobre jedzenie

Stanisław dba o po-
rządek w domu.

Instructor:

Suggested words:

Students:

wygodne meble
punktualność
czystość w mieszkaniu

Wolski dba o swoich
uczniów.

O kogo dba Wolski?

uczniowie

robotnicy

żołnierze

pacjenci

koledzy

siebie

ja, ty, on, ona, my, wy, oni, one

Wolski dba o swoich
uczniów.

c/
obchodzić, i. (no perf.)

Przyszłość syna mnie
bardzo obchodzi.

Co pana bardzo obcho-
dzi?

przyszłość syna

Przyszłość syna mnie
bardzo obchodzi.

przyszłość Polski
moje stopnie
wynik egzaminu

d/
zajmować się, i. zająć się, p.

Górski zajmie się
szkoleniem pilotów.
Czym zajmie się Górski?

szkolenie pilotów

Górski zajmie się
szkoleniem pilotów.

pakowanie rzeczy
sadzenie kartofli
ślub córki
organizowanie zabawy

PROBLEM VERB
to stop

Part II

a/
przestać, p. przestawać, i.

Kapitan Woźniak przes-
tał palić papierosy.
Kto przestał palić
papierosy?

palić papierosy

Kapitan Woźniak przes-
tał palić papierosy.

czytać tę książkę
dowodzić kompanią
uczyć języka polskiego
szkolić rekrutów
pić wódkę
jeździć na nartach

b/
zatrzymywać się, i. zatrzymać się, p.

Milicjant zatrzymał
ruch na ulicy.
Co zrobił milicjant?

ruch na ulicy

Milicjant zatrzymał
ruch na ulicy.

pijany człowiek
samochód
ciężarówka
szofer taksówki

Po drodze zatrzyma-
liśmy się w restau-
racji.
Gdzie zatrzymaliśmy
się po drodze?

restauracja

Po drodze zatrzyma-
liśmy się w restau-
racji

Warszawa
stacja benzynowa
hotel
znajomi

c/
przerywać, i. przerwać, p.

Nieprzyjaciół przerwał
ogień.
Co zrobił nieprzyjaciół?

Nieprzyjaciół przer-
wał ogień.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Profesor przerwał wykład
Kapral przerwał komunikat.
Nauczyciel przerwał egzamin.
Major Kubala przerwał ćwiczenia.

PROBLEM VERB - to lose

Part III

a/

gubić, i. zgubić, p.

Zosia zgubiła torebkę.
Co Zosia zgubiła?

torebka

Zosia zgubiła torebkę.

parasolka
rękawiczki
obrączka
bilet kolejowy
legitymacja
adres znajomego
paszport
zegarek
pieniądze

b/

tracić, i. stracić, p.

Zosia straciła oko.
(w wypadku samochodowym)
Co straciła Zosia?

oko

Zosia straciła oko.

noga
ręka
zęby
zdrowie
głowa (idiom)
praca
posada
pieniądze
mąż
syn
córka
siostra
matka
ojciec
babka
dziadek
miłość męża
nadzieja

Instructor:

Suggested words:

Students:

c/
przegrać, p. przegrywać, i.

On przegrał sto zło-
tych w karty.
Ile on przegrał w kar-
ty?

On przegrał w karty
sto złotych.

On przegrał wojnę.
On przegrał bitwę.

Part IV

Zosia zabrała nam książkę.

↓
personal pronoun
dative

Zosia took our book

↓
possessive pronoun
possessive

Zosia zabrała mi
książkę.
Komu Zosia zabrała
książkę?

ja

Zosia zabrała mi
książkę.

Umarła nam matka.
Komu umarła matka?

Nam umarła matka.

Ona zapakowała ci
walizkę.
Brat sprzątnął mi
mieszkanie.
Złodziej ukradł mu
portfel.
Wyczyściłem wam buty.
Ostrzygłeś jej włosy.
Ogoliłem mu brodę.

ty
on, ona
my
wy
oni, one

} Write on blackboard.

brat
siostra
matka

Instru: tor:

Suggested words:

Students:

Jan
Wanda

Pies wypił kotu
mleko.
Komu pies wypił
mleko?

Pies wypił kotu mleko.

Franek zreperował
Zygmuntowi zegarek.

Adamowi umarła matka.

LESSON 107 (Conversation between
sailors)

Dialog

J.: Jan Kowalik - bosmanmat na kutrze torpedowym.

F.: Franciszek Pawłowski - bosman na ścigaczu.

J.: Dzień dobry Franku. Co ty tu robisz?

F.: Czekamy na naprawę naszego ścigacza. Słyszałem, że wasz kuter torpedowy też jest uszkodzony.

J.: To prawda, ale to nic poważnego. A jak został uszkodzony wasz ścigacz?

F.: Bomby uszkodziły nam rufę. Kiedy mijaliśmy półwysep i wpływaliśmy do zatoki, bombowce npla zaatakowały nas.

J.: Pamiętam dobrze ten dzień. Rano była tak gęsta mgła, że nic nie było widać. Dopiero około południa widoczność się poprawiła. Czy wpływaliście do portu podczas przypływu?

F.: Nie, wpływaliśmy podczas odpływu. Widać było przy brzegu piasek i skały.

J.: A co zrobiliście z rannymi?

F.: Kapitan kazał wysadzić rannych na brzeg. Morze było wtedy bardzo wzburzone.

J.: Czy dowieźliście szczęśliwie wszystkich rannych do szpitala?

F.: Owszem, ale nie była to łatwa podróż, bo droga była tak zła, że sanitarki z rannymi grzęzły w błocie.

J.: Już muszę wracać na okręt. Do widzenia.

F.: Do widzenia, Janku.

LESSON 107

Grammar Analysis

Part I

Four verbs are used in Polish to translate the English verb to care, to take care. They are not interchangeable and each of them can only be used in its specific meaning or application as follows:

a/

In the sense of taking care of somebody's health, wellbeing, of watching over: to care in Polish is opiekować się. The verb opiekować się requires the instrumental case,

e.g.:

Ciotka Helena opiekowała się moimi dziećmi podczas wakacji.	- Aunt Helena took care of my children during vacation.
Moja żona zaopiekowała się naszą sąsiadką, która ma osiemdziesiąt lat.	- My wife took care of our neighbor who is eighty years old.
Podczas kiedy byłem za granicą, mój brat opiekował się moim psem.	- While I was abroad my brother took care of my dog.
Czerwony Krzyż opiekuje się jeńcami.	- The Red Cross takes care of the POWs.
Bóg opiekuje się ludźmi.	- God takes care of the people.

b/

In the sense of caring for or caring about: to care in Polish is dbać. The verb dbać requires the preposition o with the accusative case,

e.g.:

On nie dba o pieniądze.	- He does not care about money.
Ona bardzo dba o to, żeby mieć modne suknie.	- She cares a lot about having fashionable dresses.
Andrzej bardzo dba o swoje zdrowie.	- Andrew cares a lot about his health.

c/

In the sense of being concerned with: to care in Polish is obchodzić. The construction with obchodzić is:

e.g.:

Coś mnie (acc.) obchodzi.
Ktoś mnie (acc.) obchodzi.

- I care about something.
- I care about somebody.

Przyszłość Polski zawsze
bardzo mnie obchodzi.

- I always care very much
about the future of Poland.

Nic mnie to nie obchodzi czy
on się ożeni z nią, czy nie.

- I don't care whether he
will marry her or not.

d/

In the sense of looking after something or somebody: to care in Polish is zajmować się. The verb zajmować się requires the instrumental case.

e.g.:

On zajmuje się moimi sprawami.

- He takes care of my affairs.

Kto zajmuje się zapisywaniem
adresów nowych członków naszego
związku.

- Who takes care of writing
down the addresses of new
members of our association?

Majewski zajmie się organizacją
tej zabawy.

- Majewski will take care of
the organization of that
party.

Part II

Verbs przestać, zatrzymać i przerwać are used in Polish to translate the English verb to stop.

a/

The verb przestać is usually used in the sense of stopping or ceasing an action,

e.g.:

Przestań mówić.
Deszcz przestał padać.
Studenci przestali się uczyć.

- Stop speaking.
- The rain stopped.
- The students stopped
studying.

b/

The verb zatrzymać is usually used in the sense of stopping an object, animal or person,

e.g.:

Szofer zatrzymał samochód.	- The driver stopped the car.
Milicjant zatrzymał pana Kowalskiego.	- The militiaman stopped Mr. Kowalski.
Władysław zatrzymał konia.	- Władysław stopped the horse.

c/

The verb przerwać is usually used in the sense of stopping or interrupting an action for a while,

e.g.:

Kowalski kazał przerwać nadawanie komunikatu przez radio.	- Kowalski ordered to stop the broadcasting of the radio bulletin.
---	--

Part III

Verbs gubić, zgubić, tracić, stracić and przegrać, przegrywać are used in Polish to translate the English verb to lose.

a/

In the sense of misplacing or losing something with a possibility of recovery: to lose in Polish is zgubić,

e.g.:

Ona zgubiła torebkę na ulicy.	- She lost her handbag on the street.
-------------------------------	---------------------------------------

b/

In the sense of losing somebody or something without the possibility of recovery or when referring to abstract terms: to lose in Polish is stracić.

e.g.:

On stracił syna podczas wojny.	- He lost his son during the war.
On stracił nogę w wypadku samochodowym.	- He lost his leg in a car accident.
Straciliśmy nadzieję, że on kiedykolwiek wróci z obozu pracy przymusowej.	- We lost hope that he would ever return from the forced labor camp.

Ona straciła zdrowie.
On stracił wszystkie swoje
pieniądze podczas wojny.

- She lost her health.
- He lost all his money during
the war.

c/

In the sense of losing a game, a battle, a war: to lose
in Polish is przegrać,

e.g.:

On przegrał sto złotych
w pokera.

- He lost hundred zlotys at
a poker game.

Part IV

After some verbs a personal pronoun is used in the
dative case in Polish, in English in similar circumstances,
a possessive pronoun is used,

e.g.:

Bomby uszkodziły nam rufę.
Ja naprawiłem mu samochód.
On zapakował im rzeczy.
Fryzjer ogolił ci głowę.
Wczoraj umarła mi matka.

- Bombs damaged our stern.
- I repaired his car.
- He packed their things.
- The barber shaved your head.
- My mother died yesterday.

Note a similar construction but with a noun instead of
a pronoun. The noun is in the dative case in Polish and in
the possessive case in English,

e.g.:

Ja naprawiłem samochód Adamowi. - I repaired Adam's car.

Wczoraj umarł ojciec Adamowi. - Adam's father died yesterday.

LESSON 107

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
<p>a/ Barbara pomagała małym dzieciom. Kim opiekuje się Barbara?</p>	<p>małe dzieci chora matka stary ojciec dziecko sąsiadki ranny żołnierz wuj męża biedny człowiek</p>	<p>Barbara opiekuje się małymi dziećmi.</p>
<p>b/ Trzeba załatwić sprawy siostry. Czym zajął się Antoni?</p>	<p>sprawy siostry wysłanie paczek pakowanie przygotowanie kanapek</p>	<p>Antoni zajął się sprawami siostry.</p>
<p>Tam jest sklep brata. Czym zajął się Antoni?</p>	<p>sklep brata ogród sąsiada syn zabitego kolegi gospodarstwo chorego przyjaciela</p>	<p>Antoni zajął się sklepem brata.</p>
<p>c/ Andrzej interesuje się pieniędzmi. O co Andrzej najbardziej dba?</p>	<p>pieniądze nowy samochód wygodne mieszkanie przyszłość syna porządek stała praca wysokie zarobki jedzenie szczęście rodziny</p>	<p>Andrzej dba najbardziej o pieniądze.</p>

Instructor:

Suggested words:

Students:

Maria pomaga dzieciom.
O kogo Maria dba?

dzieci

Maria dba o dzieci.

mąż
najstarszy syn
najmłodsza córka
narzeczony
Andrzej
brat
mała siostra

a/
Józef interesuje się
zdrowiem dzieci.
Co bardzo obchodzi
Józefa.

zdrowie dzieci

Józefa bardzo obchodzi
zdrowie dzieci.

sprawy siostry
wynik meczu
przyszłość kraju
ceny domów
wiadomości od rodziny
stan zdrowia dziadka
stopnie syna

Part II

a/
Czy Zbigniew jeszcze
uczy w tej szkole?
Czy Zosia jeszcze
opiekuje się tymi dziećmi?
Czy Adam jeszcze codzien-
nie jeździ do szpitala?
Czy Ludwik chodzi jeszcze
na prześwietlenie płuca?
Czy Józef ciągle jeszcze
tyle pije?
Czy Basia ciągle jeszcze
chodzi na plażę?
Czy deszcz jeszcze pada?
Czy wiatr jeszcze wieje?

Nie, on już przestał
uczyć w tej szkole.

Instructor:

Suggested words:

Students:

b/

Tam jechał samochód.
Co zatrzymał Grzybowski?

Grzybowski zatrzymał samochód.

Tam chodził silnik.
Tam jechał czołg.
Tam posuwało się naprzód
działo pancerne
Tam płynął okręt.

Tam jest nieprzyjaciel.
Kogo nasz oddział zatrzymał?

Nasz oddział zatrzymał npla.

uciekający jeńcy
podejrzany cywil
atakująca piechota

c/

Tam odbywały się ćwiczenia.
Co kazał przerwać dowódca pułku?

Dowódca pułku kazał przerwać ćwiczenia.

manewry
strzelanie do tarcz
natarcie
marsz
odprawa oficerów
zebranie podoficerów pułku

Part III

a/

Tam są zapałki.
Co Zdzisław często gubi?

Zdzisław często gubi zapałki.

papierosy
legitymacja
portfel
pieniądze
klucze od samochodu
klucze od biura
drobne

Tam jest torebka.
Co kobiety często gubią?

Kobiety często gubią torebki.

parasolka
prawo jazdy

Instructor:

Suggested words:

Students:

b/
Kowalski już nie ma
pieniędzy.
Co stracił Kowalski?

Kowalski stracił pie-
niądze.

okazja do zarobienia pieniędzy
oszczędność
cierpliwość

Kowalski ciężko zacho-
rował.
Co stracił Kowalski? zdrowie

Kowalski stracił
zdrowie.

Npl zniszczył 10 naszych
dział.
Co straciła nasza
dywizja?

20 czołgów
15 samolotów
30 CKM

Nasza dywizja straciła
10 dział.

WRITE FIGURES ON BLACKBOARD

c/
Ile on przegrał
w pokera?

10-100 złotych

On przegrał dziesięć
złotych.

USE MAP AS VISUAL AID

Kto przegrał tę
wojnę?

Niemcy
Polacy
Rosjanie

Niemcy przegrali tę
wojnę.

Part IV

a/
Komu fryzjer przys-
trzygił włosy?

ja

Fryzjer przystrzygił
mnie włosy.

Komu fryzjer skropił
włosy?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Komu fryzjer ufarbował
włosy?

Komu fryzjer ogolił
włosy?

ty
on
my
wy
oni

} Write on blackboard

b/

Komu umarła matka? ja

Mnie umarła matka.

Komu ukradli samochód?

Komu obrałeś jabłko?

Komu zabrali pieniądze?

Komu sprzątnęliście mieszkanie?

Komu zapakowali walizki?

Komu naprawili rower?

ty
on, ona
my
wy
oni, one
Jan, Kowalski, profesor

} Write on
blackboard

LESSON 107

Translation
English - Polish

1. Mr. Kowalski was alone in the living room because his wife had a headache and had gone up to the bedroom to lie down.
2. Mary lay down on her bed but she could not sleep, because the children were playing cops and robbers in the attic which was over the bedroom.

3. The eldest son could not study in the living room because his father was listening to the radio there, so he went to the dining room to work on his homework.
4. Zosia helped her husband in building the house, but as she was expecting a baby, he did not allow her to carry bricks or climb the ladder.
5. Grandfather has been ill for over a month now and as he is over ninety years old the family is very worried.
6. The garden is quite large and there is only one water faucet so Mr. Milewski bought a hose over 10 meters long.
7. Mr. Majewski could not find his new gray suit in the closet. He searched the house from attic to cellar for over an hour and finally found out from his wife that his son had borrowed it.
8. Janek and Zosia had been playing near the pond all morning. When they came home they were so dirty that their mother took them straight to the bathroom, undressed them, washed them and threw their clothes into the washing machine.

LESSON 107

Military Interpreting Practice #13

1. Have you ever taken part in a landing operation on a hostile shore?

Tak, brałem udział pół roku temu w morskiej operacji desantowej.

2. In what kind of ship was your unit carried?

Przewieziono nas na dużych transportowcach. Samo lądowanie odbywało się ze szturmowych bariek desantowych.

3. How many men were aboard each transport ship?

Na naszym transportowcu było 1700 ludzi, ale na innych transportowcach było więcej.

4. What units were with you?

Dwa bataliony piechoty morskiej, jedna komp. saperów, dwa plutony broni pancernej, dwie baterie artylerii lekkiej i pluton łączności.

5. How many naval vessels were in your convoy?

Nie wiem. Wiem tylko, że były krążowniki o wyporności 15.000 ton, trałowce, niszczyciele, ścigacze, kutry torpedowe i transportowce.

6. From where did you leave?

Wyruszyliśmy z portu w zatoce na Morzu Północnym.

7. Where did you meet your naval escort?

O ile wiem było to kiedy mijaliśmy półwysep na zachód od zatoki.

8. Did you and your unit have to go through special training for that landing?

Tak, mieliśmy manewry w różnych terenach jak np. w terenie pagórkowatym, otwartym, lesistym. Poza tym mieliśmy specjalne ćwiczenia załadowania i lądowania.

9. Did you take part in day as well as night landings?

Robiliśmy ćwiczenia nie tylko w nocy i podczas dnia, ale również podczas mgły, kiedy widoczność była słaba, podczas odpływu i przypływu, a nawet, kiedy morze było wzburzone.

10. Was your unit organized, trained and equipped only for landing operations?

Tak, piechota morska u nas należy do sił morskich i jest szkolona specjalnie we współdziałaniu z okrętami i lotnictwem morskim. Naszym zadaniem jest wysadzanie małych i dużych desantów. Poza tym nasze oporządzenie i uzbrojenie jest prawie takie same jak piechoty.

11. Did you have gas masks while landing.

Tak, ale nie mieliśmy odzieży ochronnej. Byliśmy pewni, że nie użyjecie żadnych środków trujących.

12. Where were the escort vessels of the navy when you were landing from the assault boats.

Może milę od brzegu. Nie mogły zbliżyć się bardziej, gdyż było wiele skał podwodnych przy brzegu.

13. Did they furnish any fire support during the landing?

Artyleria okrętowa ciężka i lekka ostrzeliwała przez cały czas umocnienia nadbrzeżne.

14. How was the weather at the time you began landing?

Była lekka mgła, która szybko opadła. Potem zrobiło się ładnie i ciepło.

15. Was it high or low tide?

To był odpływ i dlatego mieliśmy trochę kłopotu przy lądowaniu z czołgami i samochodami pływającymi, które grzęzły w piasku.

16. How strong was your air protection?

Wiem, że na naszym lotniskowcu jest 137 samolotów i zdaje mi się, że wszystkie brały udział w operacji.

17. Did they land on the carrier?

Oczywiście startowały z lotniskowca i lądowały na lotniskowcu. Do naszych baz lotniczych było za daleko.

18. What types of planes were they?

To były lekkie bombowce i myśliwce.

19. Did you see any tanks during the operation?

Owszem widziałem. Pomagały one nam bardzo w utworzeniu przyczółka.

20. What types of tanks were they?

Te czołgi, które widziałem, to były wszystko czołgi pływające.

21. Did you suffer any casualties.

Mieliśmy nie wiele strat.

22. What caused these losses?

Przeważnie byli to zabici i ranni od waszych bomb lotniczych.

LESSON 107

Reading Text

Podczas drugiej wojny światowej, okręty polskiej marynarki wojennej brały udział z angielskimi siłami morskimi w walce z okrętami niemieckimi. Współdziałały one z marynarką wojenną angielską. Polska marynarka wojenna nie miała dużo okrętów, ale wartość ich bojowa była bardzo duża i załogi były dobrze wyszkolone.

Polskie ścigacze i kutry torpedowe często brały udział

w eskorcie konwojów do Rosji. W maju 1942 roku duży konwój podpłynął do Murmańska. Między okrętami eskortującymi był polski ścigacz "Piorun." Kiedy konwój pod ochroną okrętów eskortujących płynął wzdłuż wybrzeża, widoczność była słaba z powodu gęstej mgły. Sternik musiał uważać, żeby nie najechać na skały. Następnego dnia pogoda była ładna i widać było w pewnej odległości pagórkowaty i lesisty brzeg.

Przez cały czas podróży samoloty niemieckie i okręty podwodne atakowały konwój. Zatopiły one kilka transportowców. Jeden z zatopionych transportowców był o wyporności 10 tysięcy ton. "Piorun" został zaatakowany przez pięć bombowców niemieckich. Bomby nie zatopiły "Pioruna," ale zrobiły dużo szkód. Straty załogi wynosiły 20 zabitych i 25 rannych.

W dalszej drodze "Piorun" płynął wolniej, ponieważ morze było bardzo wzburzone. Koło półwyspu Kola, "Piorun" wpłynął do zatoki, a potem popłynął do Murmańska. Kiedy "Piorun" zbliżał się do wybrzeża właśnie kończył się odpływ i zaczynał przypływ. Widać było jeszcze szeroki pas piasku przy wybrzeżu. Kapitan "Pioruna" kazał wysadzić rannych na brzeg. Ranni zostali przewiezieni sanitarkami do szpitala w Murmańsku. W drodze do szpitala, sanitarki grzęzły w błocie, bo nie było szosy do miasta.

W szpitalu, lekarze zbadali dokładnie rannych, ponieważ mieli wiadomości, że bomby niemieckie zawierają jakieś środki trujące.

"Piorun" został oddany do naprawy. Po ukończeniu naprawy odbędzie on powrotną podróż do Anglii i będzie eskortować inny konwój.

QUESTIONS

1. Kiedy okręty polskie brały udział w walce z okrętami niemieckimi?
2. Z kim współdziałały okręty polskie?
3. Jaka była wartość bojowa okrętów polskich?
4. Jak były wyszkolone załogi polskich okrętów?
5. W czym brały udział polskie ścigacze i kutry torpedowe?
6. Kiedy odpłynął duży konwój do Murmańska?
7. Jak się nazywał polski okręt, który był w eskorcie konwoju?
8. Jaka była widoczność, kiedy konwój płynął wzdłuż wybrzeża?
9. Z jakiego powodu widoczność była słaba?
10. Na co musiał uważać sternik?
11. Jaki brzeg było widać z pewnej odległości?
12. Kto atakował konwój podczas podróży?
13. Co zatopiły samoloty i okręty podwodne niemieckie?
14. Jaką wyporność miał zatopiony transportowiec?
15. Przez kogo został zaatakowany okręt "Piorun?"
16. Jakie straty poniosła załoga "Pioruna?"
17. Jakie było morze podczas dalszej drogi "Pioruna?"
18. W którym miejscu "Piorun" wpłynął do zatoki?

19. Co się działo kiedy "Piorun" zbliżał się do wybrzeża?
20. Gdzie było widać piasek?
21. Co kazał zrobić kapitan "Pioruna" z rannymi?
22. Dokąd zostali przewiezieni ranni?
23. W czym grzęzły sanitarki?
24. Dlaczego lekarze zbadali dokładnie rannych?
25. Co mogły zawierać bomby niemieckie?
26. Dokąd został oddany "Piorun"?
27. Co będzie eskortować "Piorun" w drodze powrotnej do Anglii?

LESSON 107

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kogo spotkał bosmanmat Kowalik?
2. Co robił Franek?
3. O czym słyszał Franek?
4. Czy kuter torpedowy Kowalika został poważnie uszkodzony?
5. Kiedy został uszkodzony ścigacz?
6. Kto zaatakował ścigacz?
7. Co uszkodziły bomby samolotów w ścigaczu?
8. Jaka była pogoda rano?
9. Kiedy poprawiła się widoczność?
10. Kiedy ścigacz wpłynął do portu?

11. Co było widać przy brzegu?
12. Co kapitan ścigacza kazał zrobić z rannymi?
13. Jakie było wtedy morze?
14. Jaka była droga do szpitala?
15. W czym grzęzły sanitarki?

Part II - General Questions

1. Jakie typy okrętów wojennych mają największą wyporność i ile one mają ton?
2. Jaką wyporność ma lotniskowiec?
3. Do czego służą ścigacze i czy szybkość ich jest duża?
4. Co jest jednostką szybkości na morzu?
5. Ile węzłów na godzinę może zrobić ścigacz?
6. Co jest główną bronią kutra torpedowego i do czego służy kuter torpedowy?
7. W jaki sposób może okręt bronić się przed atakiem samolotów?
8. Jak się nazywają okręty, które są bazami samolotów?
9. Gdzie znajduje się półwysep Monterey?
10. Czy Monterey jest wyspą?
11. Jaki jest teren na półwyspie Monterey?
12. Czy teren blisko Monterey jest pagórkowaty i lesisty?
13. Dlaczego podczas wojny konwoje są eskortowane?
14. Jaka jest widoczność podczas mgły?
15. Czy samoloty mogą lądować na lotnisku podczas dużej mgły?
16. Czy podczas przypływu woda podnosi się w morzu?

17. Co się dzieje podczas odpływu?
18. Jakie plaże są na półwyspie Monterey?
19. Czy plaże w Monterey są skaliste?
20. Dlaczego trudno jest wysadzić desant morski podczas burzy?
21. Jak jest morze podczas burzy?
22. Jakie wyposażenie mają żołnierze przeciw środkom trującym?
23. Do czego służy maska przeciwgazowa?
24. Co się dzieje z kołami samochodów, kiedy jest duże błoto na drodze?

Part III - Proszę opisać położenie geograficzne i terenowe oraz klimat półwyspu Monterey.

LESSON 107

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Andrzej knew that his wife did not care about jewelry, so, when his grandfather left him all his money, he gave Barbara something she had always wanted: a little house on a wooded hill with a beautiful view of the bay.
2. When there was no fog, Barbara watched the birds sitting on the rocks of the peninsula or flying low over the waves.

3. Bolek Majewski had been told not to go swimming when the sea was rough and also during high tide. Bolek, however, did not care what his grandmother, who was taking care of him, said and went swimming when he wanted.
4. Kowalski promised his brother Stanisław to take care of the store while Stanisław was on vacation.
5. Mr. Nowicki told the children to stop making so much noise.
6. Because of a dense fog, visibility was so bad that Kowalski stopped his car since he was afraid he would drive into the ditch.
7. Mr. Nowicki could never finish telling his grandchildren about landing troops on enemy shores, because the children interrupted all the time with questions.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Form 7 sentences using the verbs: opiekować się, dbać, obchodzić, zajmować się, przestać, zatrzymać, przerwać.

LESSON 107

Vocabulary

Anglia

- England

bosman, m.

- petty officer 1st
class

bosmanmat (bosmat), m.	- petty officer 2nd class
dowieźć, p. dowozić, i. dowiozę dowożę dowiezie dowozi	- to transport, to supply, to attain the place of destination
eskortować, i. (no perf.) eskortuje eskortuje	- to escort
grzęznąć, i. zagrzęznąć, p. grzęznę zagrzęznę grzęźnie zagrzęźnie	- to get stuck (in mud, sand or snow.)
gęsty, gęsta, gęste	- thick, dense
kuter torpedowy, m. kutra torpedowego	- P.T. boat
lesisty, lesista, lesiste	- wooded, woody
mgła, f.	- fog
obchodzić, i. obchodzę obchodzi	- to care, to be concerned
ochrona, f.	- protection
odpływ, m. odpływu, gen. s.	- low tide, ebb
pagórkowaty, pagórkowata, pagórkowate	- hilly
piasek, m. piasku, gen. s.	- sand
półwysep, m. półwyspu, gen. s.	- peninsula
przyływ, m. przyływu, gen. s.	- high tide, flood tide
siły morskie	- naval forces
skała, f.	- rock
ścigacz, m. ścigacza, gen. s.	- destroyer escort

środek trujący

- poison

truć, i. otruć, p.
 truje otruje
 truje otruje

- to poison

widoczność, f.

- visibility

wyporność, f.

- displacement

wysadzić, p. wysadzać, i.
 wysadzę wysadzam
 wysadzi wysadza

- to land, to disembark
 (transitive only)

wzburzony, wzburzona, wzburzone

- rough, stormy

zatoka, f.

- bay

LESSON 108

Grammar Perception Drill

Part I

PROBLEM VERB
to try

a/ starać się, i. postarać się, p.

Instructor:

Kowalski stara się
być punktualny.
Kto stara się być
punktualny?

Ona stara się być miła.

On postara się dokładnie
narysować ten szkic.

Władek starał się poży-
czyć pieniądze na kupno
domu.

Oni postarają się przy-
jechać do nas na wakacje.

Majewski stara się
dostać lepszą posadę.

On jest bezrobotny i
stara się o pracę.

Ona starała się go przekonać,
żeby wyjechał za granicę.

b/ próbować, i. spróbować, p.

Nasze wojska próbowały
przekroczyć rzekę.
Co nasze wojska próbowały
zrobić?

Students:

Kowalski stara się być
punktualny.

Nasze wojska próbowały
przekroczyć rzekę.

Instructor:

Students:

Nasz pluton próbował
zdobyć to wzgórze.

Nasi saperzy próbowali
wysadzić ten most.

Ten jeniec próbował
uciec z niewoli.

Ci więźniowie próbowali
uciec z więzienia.

Pan Cichocki próbował
tego wina.

Kucharka próbowała
tej babki.

Mamusia nie próbowała
tego mazurka.

Part II

PROBLEM VERB
to happen

a/ dziać się, i. (no perf.)

Podczas wojny działy się
straszne rzeczy.
Co się działo podczas wojny?

Podczas wojny działy się
straszne rzeczy.

Na tej zabawie działy się
dziwne rzeczy.
Co się działo na tej zabawie?

To się działo jeszcze
przed wojną.
Kiedy to się działo?

b/ zdarzyć się, p. zdarzać się, i.

Ten wypadek zdarzył się wczoraj.
Kiedy zdarzył się ten wypadek?

Ten wypadek zdarzył się
wczoraj.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Wczoraj zdarzył się
mu wypadek.
Komu zdarzył się wy-
padek?

Jemu zdarzył się
wczoraj wypadek.

ja
ty
ona
my
wy
oni, one
brat
siostra
koledzy

Write on blackboard.

c/ stać się, p. stawać się, i.

Co się panu stało?
Nic mi się nie stało.
Co się panu stało?

ja
ty
on, ona
my
wy
oni, one
Józio
pani Kowalska
matka

Nic mi się nie
stało.

Write on blackboard.

Nie wiem, co się
tu stało?
Czy pan wie, co się
tu stało?

Nie wiem co się
stało.

Czy pan wie, co się
stało z Kowalskim?
Nie, nie wiem, co się
z nim stało.

Czy pan wie, co się
stało z Kowalskim?

ona
Basia
oni
one

Nie, nie wiem co
się z nim (Kowals-
kim) stało.

Write on blackboard.

Instructor:

Suggested words:

Students:

d/ bywa, bywają, bywało, bywali

To bywa często, że
on się spóźnia.
Co często bywa?

To bywa często,
że on się spóź-
nia.

To bywa rzadko, że
oni nie mają pieniądze.
dzy.

Jesień w Polsce bywa
zwykle bardzo ładna.

W Polsce w lecie bywa
dosyć gorąco.

Part III

PROBLEM VERB
to watch

a/ pilnować, i. popilnować, p.

Żołnierz pilnuje jeńca.
Kogo żołnierz pilnuje?

Żołnierz pilnuje
jeńca.

Milicjant pilnuje więźnia.
Kogo milicjant pilnuje?

On pilnuje towaru w magazynie.
Czego on pilnuje?

Ona pilnuje dziecka.
Kogo ona pilnuje?

Pies pilnował domu.
Czego pies pilnował?

Pies pilnuje owiec.
Czego pies pilnuje?

Straż pilnuje obozu
pracy przymusowej.
Czego straż pilnuje?

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ten człowiek popilnował
mu samochodu.
Czego ten człowiek mu
popilnował?

b/ obserwować, i. zaobserwować, p.

Sierżant obserwował bitwę
przez lornetkę.
Co obserwował sierżant?

Sierżant obserwo-
wał bitwę przez
lornetkę.

Kowalski obserwował mecz
piłki nożnej.

Generał obserwował manewry.

Pułkownik obserwował
strzelanie do tarczy.

Zygmunt obserwował
zawody strzeleckie.

c/ uważać, i. (no perf.)

Przed przejściem ulicy
trzeba uważać na światła.
Na co trzeba uważać przed
przejściem ulicy?

Przed przejściem
ulicy trzeba uwa-
żać na światła.

Kowalski musi uważać,
żeby nie wydać za dużo
pieniędzy.

Matka musi uważać, żeby
się dzieci nie przeziębily.

Nauczyciel musi w klasie
uważać, żeby studenci uważali.

Kierowca powinien uważać
na drogę.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Part IV

PROBLEM VERB
to remember

a/ pamiętać, i. zapamiętać, p.

Zygmunt pamięta datę data urodzenia Zosi
urodzenia Zosi.

Co Zygmunt pamięta?
Czego Zygmunt nie
pamięta?

Zygmunt pamięta da-
tę urodzenia Zosi.

numer telefonu Kowalskiego
adres Basi
ile ten samochód kosztuje
nazwisko tego milicjanta
nazwa tej wsi
rozmiar butów syna
ile kilometrów jest z Krakowa do
Warszawy?

O czym kapitan pa-
miewał?

imieniny żony

Kapitan pamiętał o
imieninach żony.

szkolenie rekrutów
amunicja
żywność
kwatery dla żołnierzy

b/ przypominać (sobie) i. przypomnieć (sobie) p.

Zygmunt sobie przypo-
mina nazwisko dowódcy
II Baonu.

Co Zygmunt sobie przy-
pomina?

Zygmunt sobie przypo-
mina nazwisko dowódcy
II Baonu.

Czego Zygmunt sobie nie
przypomina?

Co Zygmunt sobie przypom-
niał?

Czego Zygmunt nie może
sobie przypomnieć?

Instructor:

Suggested words:

Students:

nazwisko dowódcy II Baonu
adres szwagra
data ślubu brata
wyporność statku "Batory"
jednostka ognia na karabin
zasięg tego bombowca
donosność tego dział

Zygmunt przypomniał
sobie o wizycie u
lekarza.
O czym sobie Zygmunt
przypomniał?

wizyta u lekarza

Zygmunt przypomniał
sobie o wizycie u
lekarza.

badanie lekarskie
odprawa podoficerów
zebranie nauczycieli języków obcych
zakupy żywności

Part V

PROBLEM VERB to learn

a/ uczyć się, i. nauczyć się, p.

Nauczyłem się od niego jeżdżenie na nartach
jeżdżenia na nartach.
Czego pan się nauczył
od niego?

język francuski
budowa mostów
grać na fortepianie

Nauczyłem się od nie-
go jeżdżenia na nar-
tach.

b/ dowiedzieć się, i.

Kowalski dowiedział się
na lotnisku, kiedy odla-
tuje samolot do Poznania.
Czego dowiedział się
Kowalski na lotnisku?

Kowalski dowiedział
się na lotnisku, kie-
dy odlata samolot
do Poznania.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Majewski dowiedział się
na stacji, o której od-
chodzi pociąg do War-
szawy.

Jan dowiedział się, dla-
czego dziś nie było poczty.

Basia dowiedziała się, jak
często odlatają samoloty
do Paryża.

Zosia dowiedziała się, ile
Basia ma lat.

On się dowiedział, ile
Kowalski zarabia.

Bolek się dowie, gdzie
Majewski mieszka.

Kowalski dowiedział się
o wypadku samochodowym
siostry.

O czym się Kowalski do-
wiedział?

wypadek samochodowy siostry

śmierć ojca
awans wuja

ślub panny Wesołowskiej
przyjazd dyrektora fabryki

Kowalski dowiedział
się o wypadku samo-
chodowym siostry.

Part VI

PROBLEM VERB

I wish I could

I wish I had

I wish I knew

Żałuję, że nie wie-
działem, że oj-
ciec był w Warszawie.
Czego pan żałuje?

Żałuję, że nie wie-
działem, że ojciec
był w Warszawie.
Szkoda, że nie wie-
działem, że ojciec
był w Warszawie.

Instructor:

Żałuję, że nie mam czasu.
Czego pan żałuje?

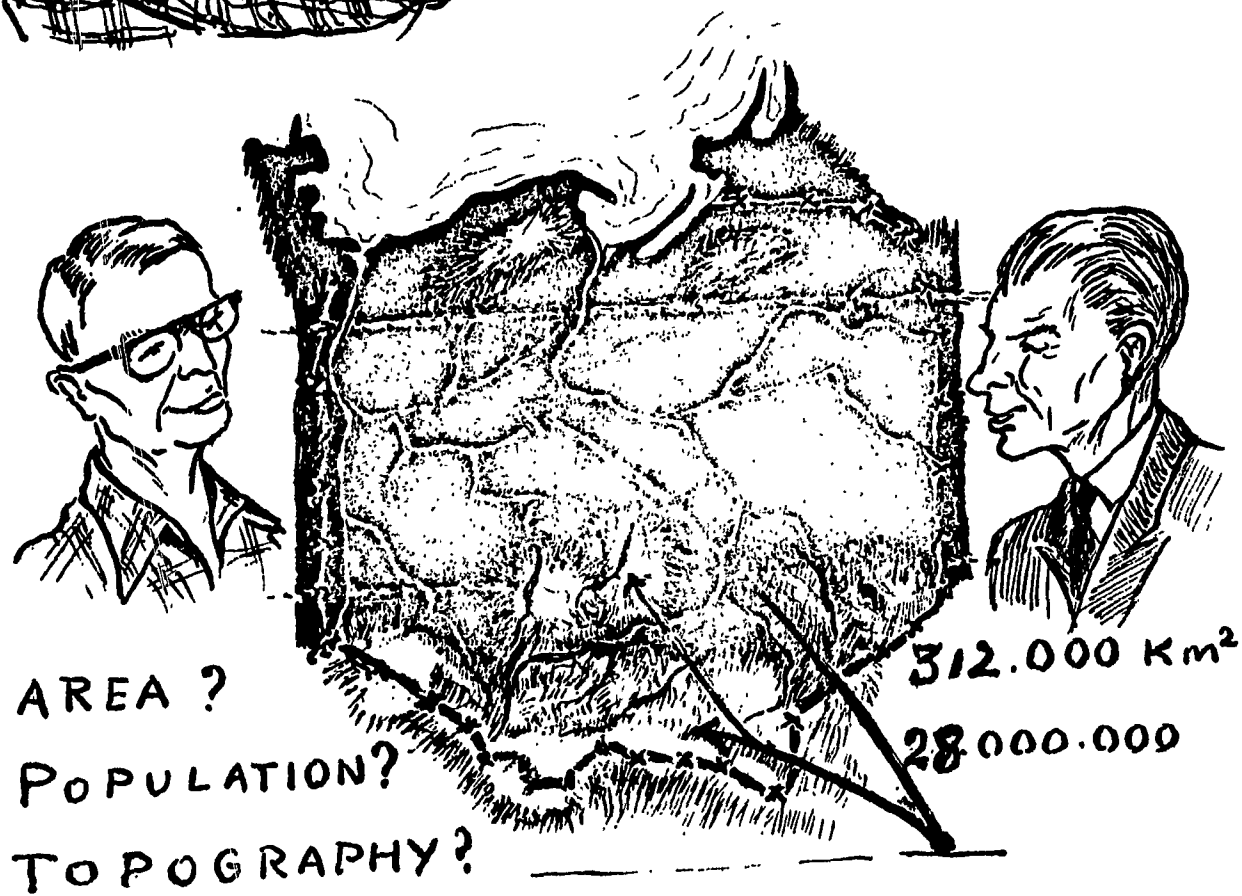
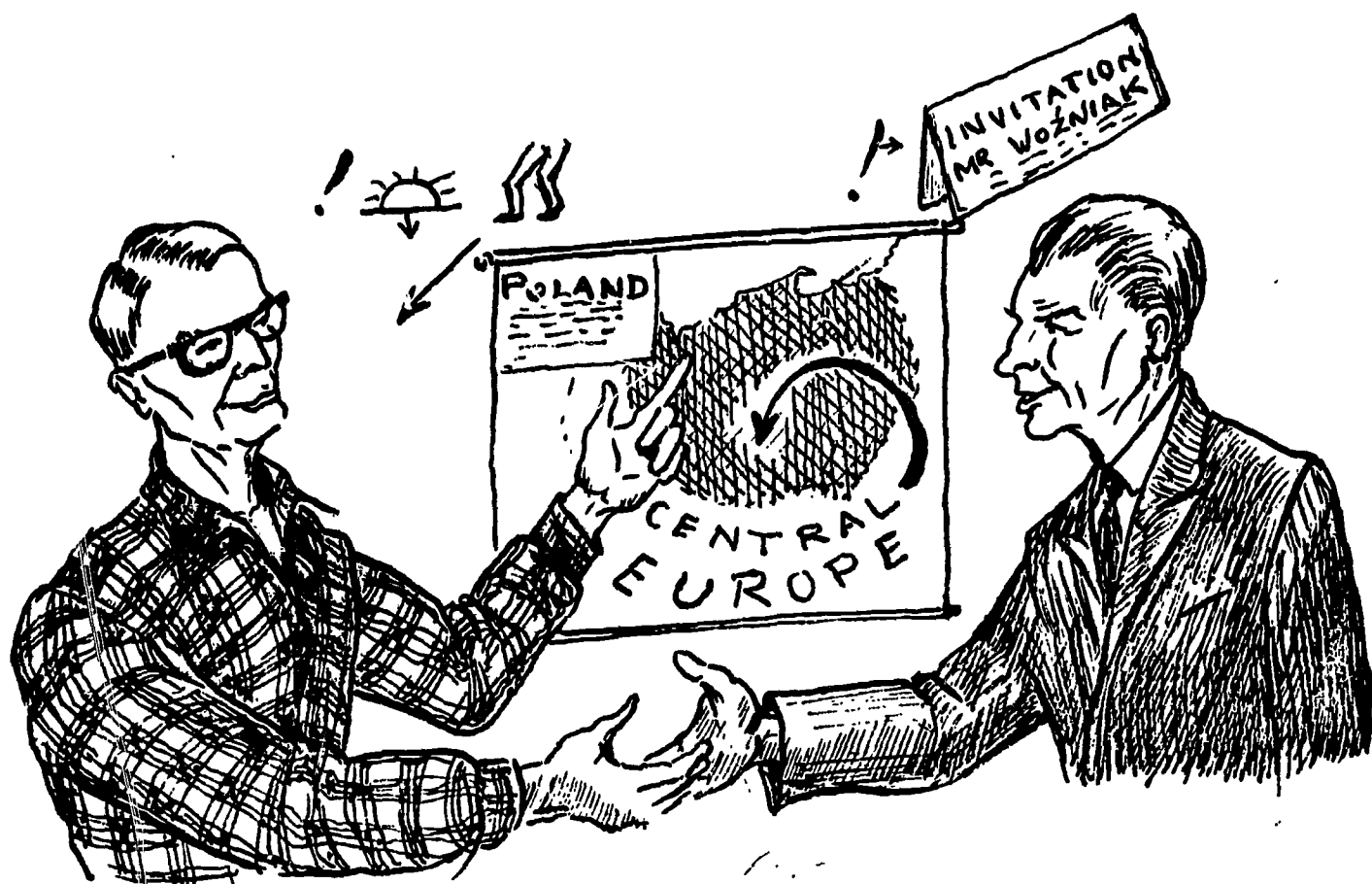
Żałuję, że nie mogłem odwiedzić matki.
Czego pan żałuje?

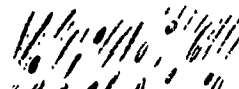
Żałuję, że nie mogę teraz tu zostać.
Czego pan żałuje?

Żałuję, że nie będę mógł Zosi jutro odwiedzić.
Czego pan żałuje?

Chciałbym Zosię odwiedzić, ale nie mogę.
Coby pan chciał?

Dialog 108

?

LESSON 108

Dialog (Conversation about the topography of Poland)

O.: O'Connor

W.: Woźniak

O.: Dobry wieczór panu. Jest mi bardzo miło, że pan do nas przyszedł.

W.: Bardzo panu dziękuję za zaproszenie.

O.: Mam do pana prośbę. Ponieważ w przyszłym miesiącu wyjeżdżam do Polski, czy mógłby mi pan coś powiedzieć o Polsce?

W.: Z przyjemnością. Jak pan wie, Polska leży w Europie Środkowej.

O.: Czy wie pan, jaka jest powierzchnia Polski w kilometrach kwadratowych?

W.: Owszem wiem. Obecnie powierzchnia Polski wynosi 312 tysięcy kilometrów kwadratowych.

O.: Ile ludności ma Polska?

W.: Polska ma około 28 milionów mieszkańców.

O.: A jak przedstawia się ukształtowanie powierzchni Polski?

W.: Większą część powierzchni Polski stanowią niziny, a resztę zajmują góry i wyżyny.

O.: Czy opady w Polsce są dosyć duże?

W.: Owszem, w zimie pada śnieg, a na wiosnę i w lecie pada deszcz. Tylko jesień jest naprawdę ładna.

O.: Dobrze, że mi pan o tym powiedział. Teraz już na pewno nie zapomnę wziąć płaszcza nieprzemakalnego i kaloszy.

LESSON 108

Grammar Analysis

Part I

Verbs próbować, i., spróbować, p. and starać się, i., postarać się, p. are used in Polish to translate the English verb to try.

- a/ In the sense of experimenting or using: to try in Polish is próbować. The verb próbować is used with the genitive case or accusative case,

e.g.:

On próbował różnych zawodów.	- He tried various professions.
Niech pan spróbuje przepłynąć to jezioro.	- Try to swim across this lake.
Sierżant spróbował nowy karabin.	- The sergeant tried the new rifle.

- b/ In the sense of endeavouring or striving: to try in Polish is starać się. In the above meaning the verb starać się is used as an intransitive verb or with the preposition "o" with the accusative case followed by the words: aby, żeby,

e.g.:

Ja się bardzo staram.	- I try very hard.
On się stara o to, żeby pożyczyć trochę pieniędzy.	- He tries to borrow some money.

Part II

Verbs dziać się, zdarzać się, stać się and bywać are used in Polish to translate the English verb to happen.

- a/ In the sense of taking place or going on: to happen in Polish is dziać się, i.,

e.g.:

Straszne rzeczy działy się podczas wojny.	- Terrible things happened during the war.
---	--

b/ In the sense of occurring by chance or accidentally to happen in Polish is zdarzyć się, p. zdarzać się, i. The verb is sometimes used with the dative case,

e.g.:

Kiedy ten wypadek się zdarzył? - When did this accident happen?
To się bardzo często zdarza. - This happens very often.
Kiedy ci się to zdarzyło? - When did it happen to you?

c/ In the sense of coming about, becoming: to happen in Polish is stać się, p. The verb is sometimes used with the dative case or the preposition z with the instrumental case,

e.g.:

Nie wiem, co się stanie, jak on stąd wyjedzie. - I don't know what will happen when he will go away from here.
Co panu się stało? - What happened to you?
Nic mi się nie stało. - Nothing happened to me.
Co się z nim stało? - What happened to him?

d/ In the sense of occurring sometimes: to happen in Polish is bywać used only in the third person singular and plural of the present and passed tenses,

e.g.:

To bywa często, że on nie ma czasu. - It happens often that he hasn't time.

Part III

Verbs pilnować, obserwować, uważać na are used in Polish to translate the English verb to watch.

a/ In the sense of keeping guard: to watch in Polish is pilnować. The verb pilnować requires the genitive case,

e.g.:

Dwóch żołnierzy pilnowało jeńca. - Two soldiers watched the POW.
Ten pies dobrze pilnuje naszego domu. - That dog watches our home well.

b/ In the sense of looking at or observing: to watch in Polish is obserwować,

e.g.:

Obserwowaliśmy mecz piłki nożnej. - We watched a football match.
Obserwowałam go, jak wchodził do mojego domu. - I watched him enter my house.

c/ In the sense of paying heed to something or somebody: to watch in Polish is uważać. The verb uważać is used with the preposition na with the accusative case or with the words: aby, żeby.

e.g.:

Przed przejściem przez ulicę uważaj na światła. - Before crossing the street watch the lights.
Uważaj, żebyś nie zgubił portfelu. - Watch out not to lose your wallet.

Part IV

Verbs pamiętać, i., zapamiętać, p., przypominać, i., przypomnieć, p. are used in Polish to translate the English verb to remember.

a/ In the sense of retaining in memory: to remember in Polish is pamiętać,

e.g.:

Nie pamiętam, gdzie on mieszka. - I don't remember where he leaves.
Pamiętam, jak on wygląda. - I remember how he looks.

b/ In the sense of recalling or recollecting: to remember in Polish is przypominać (sobie),

e.g.:

Czy przypominasz sobie te czasy, kiedy razem chodziliśmy do szkoły? - Do you remember the time when we went to school together?

Nie mogę przypomnieć sobie - I cant remember his address.
jego adresu.

Part V.

Verbs uczyć się, i. nauczyć się, p. and dowiedzieć się, p.
dowiadawać się, i. are used in Polish to translate the English
verb: to learn. (The imperfective verb dowiadawać się is
translated by: to inquire.)

a/ The verb uczyć się is used in the sense of acquiring
knowledge or skill. The verb uczyć się requires the
genitive case,

e.g.:

On nauczył się języka polskie- - He learned the Polish
go. language.
Oni nauczyli się prowadzić - They learned to drive a car.
samochód.

b/ The verb dowiedzieć się, p. is used in the sense of
acquiring information. The verb dowiedzieć się requires
the genitive case,

e.g.:

Dowiedziałem się czegoś nowego.- I learned something new.
On chce się dowiedzieć, gdzie - He wants to learn where is
mieszka doktor Kolankowski. Doctor Kolankowski living.
My dowiedzieliśmy się, że sa- - We learned that the plane to
molot do Krakowa odlataje Kraków leaves at twelve.
o dwunastej w południe.

Note the construction requiring the preposition o with the
locative case,

e.g.:

Dowiedzieliśmy się o śmierci - We learned about the death
Kowalskiego. of Kowalski.

Part VI.

The English idiomatic expression - I wish I could; I wish
I knew; I wish I had etc. are translated in Polish by: Żałuję
(szkoda), że nie mogę; chciałbym, ale nie mogę, żałuję (szkoda),
że nie wiem and żałuję, że nie mam respectively,

e.g.:

Żałuję, że nie mam teraz wię- - I wish I had more time now.
cej czasu.

Szkoda, że nie mam teraz więcej czasu.	- I wish I had more time now.
Żałuję, że nie będę miał jutro więcej czasu.	- I wish I had more time tomorrow.
Szkoda, że nie będę miał jutro więcej czasu.	- I wish I had more time tomorrow.
Żałuję, że nie miałem wczoraj czasu.	- I wish I had had more time yesterday.
Szkoda, że nie miałem wczoraj czasu.	

LESSON 108

Structural Drill

Part I

a/ Instructor:	Suggested words:	Students:
Nasza kompania dostała nowe karabiny. <u>Co sierżant Kowalski próbował?</u>	nowe karabiny amerykański łazik spadochrony karabin maszynowy	Sierżant Kowalski próbował nowe karabiny.
Sikorski chciał jeździć na nartach. Czego Sikorski próbował?	jeżdżenie na nartach skakać przez przeszkody pisanie na maszynie strzelać do tarczy polować na kaczki grać w karty	Pan Sikorski próbował jeżdżenie na nartach.
Sikorski zna różne zawody. Czego Sikorski próbował?		Sikorski próbował różnych zawodów.
Pani Nowicka nie miała dobrej posady. <u>O co starała się pani Nowicka?</u>	dobra posada	Pani Nowicka starała się o dobrą posadę.

Instructor:

Suggested words:

Students:

bilet na samolot
benzyna do samochodu
pieniądze

WRITE DATES ON BLACKBOARD

b/
Niemcy zaatakowali
Polskę.
Kiedy to się działo?

rok 1939

To się działo w ro-
ku 1939.

Niemcy zajęli Paryż.

rok 1940

USE CALENDAR AS VISUAL AID

Pan Kowalski pomagał
przy gaszeniu pożaru.
Kiedy to się działo?

czwartek

wtorek
środa
piątek
sobota
niedziela
poniedziałek

Państwo Kowalscy mieli
wypadek samochodowy.
Kiedy to zdarzyło się?

środa wieczorem

To się zdarzyło w
środę wieczorem.

Require students
to provide their
own answers.

Pan Kowalski umarł
na zapalenie płuc.
Kiedy to się stało?

piąta po południu

To się stało o pią-
tej po południu.

świt
czwarta rano
dwunasta w nocy
dziewiąta rano
ósma wieczorem
siódma rano

Instructor:

Suggested words:

Students:

W Polsce w jesieni bywa ładna pogoda
ładna pogoda.

Jaka pogoda bywa
W Polsce w jesieni?

W Polsce w jesieni
bywa ładna pogoda.

W Polsce bywały duże za-
bawy po pierwszej woj-
nie światowej.

Kiedy bywały duże zabawy
w Polsce?

W Polsce bywały du-
że zabawy po pierw-
szej wojnie świa-
towej.

c/

Kapral Zieliński jest
w areszcie.

Kogo pilnował wartow-
nik?

kapral Zieliński

Wartownik pilnował
kaprala Zielińskie-
go.

pijany szeregowiec
plutonowy Bąk

Tam jest kolumna
amunicyjna.

Co obserwował porucznik
Pyrowicz?

Porucznik Pyrowicz
obserwował kolumnę
amunicyjną.

stanowisko nieprzyjaciela
artyleria samobieżna
baza lotnicza
bunkier nieprzyjacielski
nasza radiostacja
zapora wodna

Na tej drodze jest
dużo zakrętów.

Na co powinien uważać
kierowca samochodu?

zakręty na drodze

Kierowca samochodu
powinien uważać na
zakręty na drodze.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Przez tę drogę przechodzi piesi
dużo pieszych.

Na co powinien uważać
kierowca prowadząc sa-
mochód?

Require students
to provide their
own answers to
the above ques-
tion.

Kierowca, prowa-
dząc samochód po-
winien uważać na
pieszych.

d/
Kompania musi mieć
amunicję.
O czym powinien pa-
miętać dowódca kom-
panii?

amunicja

żywność
mundury
broń
sprzęt łączności
kwatery
łaziki

Dowódca kompanii
powinien pamiętać
o amunicji.

Dowódca kompanii nie
zapomniał godziny odprawy.
Co pamiętał dobrze do-
wódca kompanii?

godzina odprawy

droga do frontu
bród przez rzekę
pobyt w szpitalu
miejsce zbiórki
szosa do miasta
stanowisko artylerii

Dowódca kompanii
pamiętał dobrze
godzinę odprawy.

Na stole leży rachunek
krawca.

O czym przypomniała
sobie pani Karwicka?

rachunek krawca

Pani Karwicka
przypomniała so-
bie o rachunku
krawca.

Jutro będzie zebranie matek.
Na stole leży zaproszenie na obiad.
Karwicka ma kilka spraw do załatwienia.
Jutro jest termin płacenia rachunków.
Na stole leży prezent dla Zosi.

e/
Pułkownik Lasocki umarł.
O czym dowiedział się
pułkownik Karski?

śmierć pułkownika Lasockiego

Pułkownik Karski
dowiedział się o
śmierci pułkownika
Lasockiego.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Wczoraj był ślub kolegi Karskiego.
Nieprzyjaciół wycofał się.
Wczoraj był nalot na Poznań.
Npł zajął Gdańsk.
Npł zdobył Warszawę.
Dziś rano była katastrofa kolejowa.

Pan Stanisławski nie pisać na maszynie
umiał pisać na maszynie.
Czego nauczył się pan
Stanisławski?

Pan Stanisławski
nauczył się pisać
na maszynie.

prowadzić samochód
wiosłować
strzelać z karabinu maszynowego

Part II

If time permits review grammar perception drill Lesson
108, Part VI.

LESSON 108

Translation
English - Polish

1. The helmsman stood at the helm of the ship.
2. The two men stopped their horses near the fence.
3. The cloud passed and Kowalski saw by the light of the
moon two enemy soldiers cautiously coming out of the
forest.

4. With the help of a sailor the medic carried the wounded soldier to the lower deck of the transport ship.
5. Two submarines attacked the aircraft carrier but did not succeed in sinking it.
6. Several years ago Andrzej was without money, but he was gay, healthy and had many friends.
7. "What a beautiful morning," said Bolesław standing by the window and looking at the sunrise.
8. Henryk never goes anywhere without his wife.
9. A terrible explosion rocked the mine sweeper which then began to sink rapidly. Many men drowned because the officers could not control the panic.
10. The militiaman was sure that Stecki had stolen the money, but he could not arrest him without proof.

LESSON 108

Translation
Polish - English

Kiedy wojna zaczęła się, Bolek Kownacki miał osiem lat. Matki nie pamiętał, gdyż umarła ona kilka miesięcy po jego urodzeniu się. Pan Kownacki starał się być ojcem i matką dla syna, ale musiał pracować ciężko i nie miał wiele czasu, aby zajmować się chłopcem.

Kiedy w sierpniu 1939 roku został Kownacki, jako sierżant rezerwy wzięty do wojska, wysłał on syna do zamężnej siostry Marii, która mieszkała w Czechosłowacji. Kilka miesięcy potem Maria dowiedziała się, że brat jej został wywieziony do Rosji. Próbowała ona dowiedzieć się przez "Czerwony Krzyż" w jakim on jest obozie, ale niestety żadnych informacji nie otrzymała i Bolek nigdy nie dowiedział się, co się z ojcem stało.

W 1940 roku, ciotka i wuj Bolka zostali, tak jak i wielu innych mieszkańców tego miasteczka zaaresztowani i wysłani do Niemiec. Bolek został sam. Zajął się nim sąsiadka ciotki, pani Milska. Kiedy w 1945 roku wojska radzieckie zbliżyły się do miasteczka, Milscy i Bolek uciekli na zachód. Byli oni w małej wiosce w południowych Niemczech, kiedy weszły tam wojska amerykańskie. Któregoś dnia młody żołnierz amerykański zatrzymał Bolka na ulicy. Chciał on dowiedzieć się, którejś może najprędzej dojechać do jeziora.

Poprosił on Bolka, aby wsiadł do samochodu i pokazał mu drogę. Nie mogli oni dużo rozmawiać ze sobą, bo Amerykanin znał tylko kilka niemieckich słów, a Bolek nie nauczył się jeszcze angielskiego. Starając się wytłumaczyć coś żołnierzowi Bolek nie myśląc, użył polskiego słowa. Okazało się, że Amerykanin nie tylko dobrze mówił po polsku, ale był sąsiadem państwa Kownackich, krewnych Bolka mieszkających w Detroit.

Takie dziwne rzeczy zdarzają się na świecie.

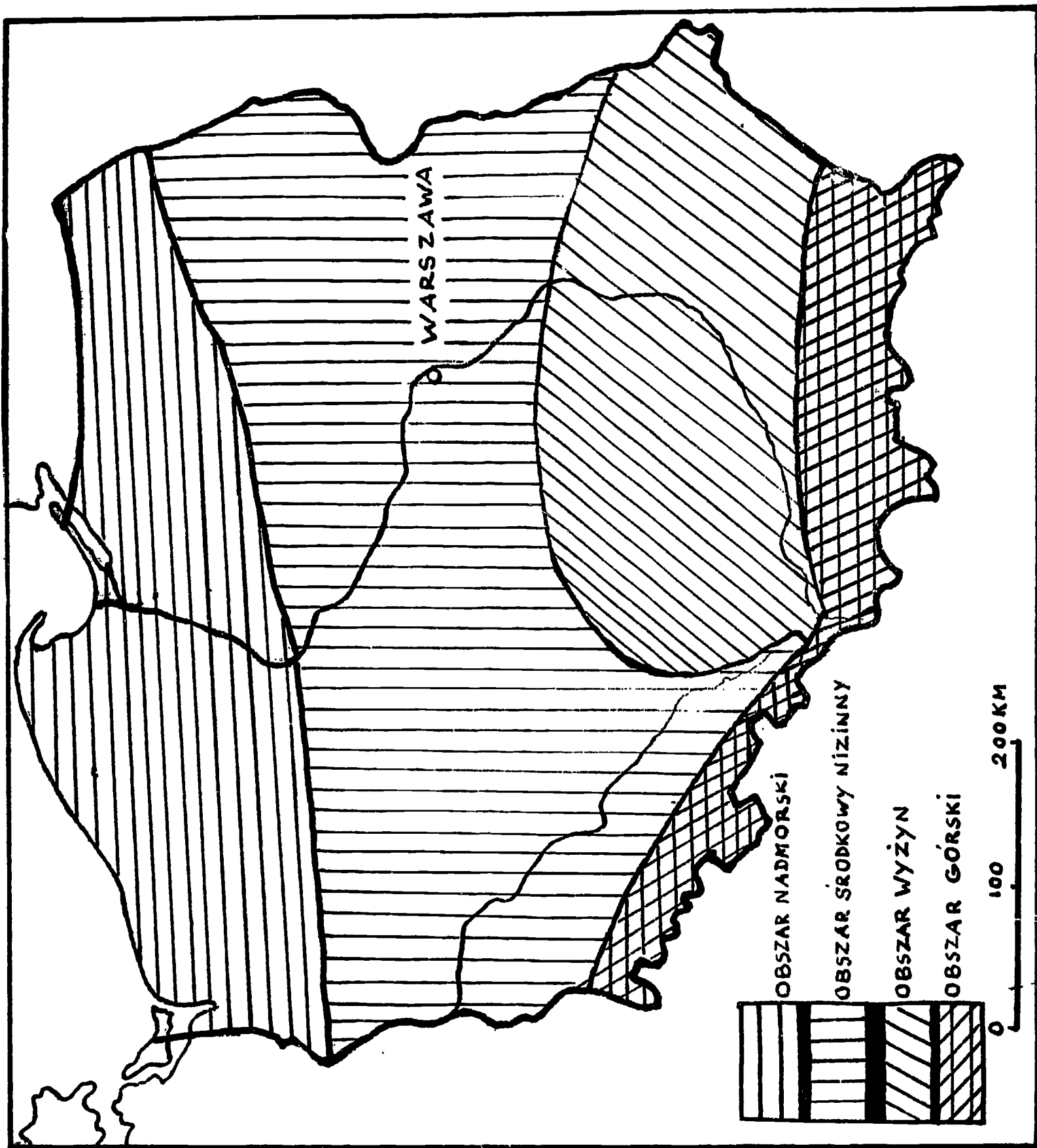
Questions

1. Kiedy Bolek miał osiem lat?
2. Dlaczego Bolek nie mógł pamiętać matki?
3. Czym Kownacki starał się być?
4. Dlaczego Kownacki nie mógł zajmować się Bolką?
5. Dokąd wysłał Kownacki syna?
6. Jaki stopień wojskowy miał Kownacki?
7. Gdzie mieszkała siostra Kownackiego?
8. Co się stało z bratem Marii?
9. Czego próbowała się dowiedzieć Maria?
10. Co się stało z wujem i z ciotką Bolka?
11. Kim była pani Milska?
12. Dokąd uciekli Bolek i pani Milska?
13. Czego chciał dowiedzieć się żołnierz amerykański?
14. Komu Bolek pokazał drogę?
15. W jakim języku najpierw rozmawiał Bolek z Amerykaninem?
16. W jakim języku później Bolek z nim rozmawiał?
17. Czyim sąsiadem był Amerykanin?
18. Czy takie rzeczy często się zdarzają?

LESSON 108

Reading Text

Polska w obecnych granicach, ma kształt podobny do koła.
Największa odległość między granicą wschodnią i zachodnią Pols-

ki wynosi 700 kilometrów, a między północną i południową 650 kilometrów. Polska jest niziną pochyloną ku morzu. Z tego powodu prawie wszystkie rzeki polskie płyną do Morza Bałtyckiego.

Tylko w kilku miejscach, w środku kraju oraz na południowo-zachodniej i południowej granicy, znajdują się wyżyny i góry. Powierzchnia Polski wynosi obecnie 312.000 km².

Polska leży w Europie Środkowej. Graniczy ona ze Związkiem Radzieckim na wschodzie, z Niemcami na zachodzie i z Czechosłowacją na południu. Północną granicą Polski jest Morze Bałtyckie. Długość granicy morskiej wynosi obecnie 497 km. Północna granica biegnie od Zatoki Szczecińskiej na zachodzie do Zatoki Gdańskiej na wschodzie. Powierzchnia Polski może być podzielona na cztery obszary: obszar nadmorski, do którego należą Pojezierze Pomorskie i Mazurskie; obszar środkowy składający się z Nizin Wielkopolskiej i Mazowiecko-Podlaskiej; obszar podgórski z wyżynami Małopolską i Lubelską; obszar górski, do którego należą Sudety i Karpaty.

Na Pojezierzu Pomorskim i Mazurskim jest dużo jezior. Największym jeziorem Pojezierza Pomorskiego jest jezioro Łebsko, które ma powierzchnię 75 km². Na Pojezierzu Mazurskim największym jeziorem jest jezioro Sniardwy, które zajmuje powierzchnię 122 km².

Klimat Polski jest umiarkowany, cieplejszy na południowym zachodzie, a chłodniejszy na północnym wschodzie. Klimat Pols-

ki jest podobny do klimatu w New England. Zima zaczyna się w końcu listopada, zaczyna padać śnieg i zamarzają rzeki. Wiosna zaczyna się dość późno. Pogoda w marcu jest brzydka. Średnia temperatura w marcu jest poniżej zera w całej Polsce (0° Celsiusa = 32° Farenheita). W lecie, zwłaszcza w lipcu jest najwięcej opadów.

Najładniejszą porą roku w Polsce jest jesień. W Polsce nazywają jesień "złotą" jesienią, albo "polską" jesienią.

Questions

1. Jak wygląda powierzchnia Polski w obecnych granicach?
2. Ile kilometrów wynosi odległość między granicami: wschodnią a zachodnią i północną a południową?
3. W jakim kierunku jest pochylona nizina Polska?
4. Dlaczego prawie wszystkie rzeki polskie płyną w kierunku Bałtyku?
5. Ile obecnie wynosi powierzchnia Polski w km^2 ?
6. Z jakimi państwami graniczy Polska?
7. Ile kilometrów wynosi obecnie granica morska Polski?
8. Na jakie obszary można podzielić powierzchnię Polski?
9. Gdzie znajdują się dużo jezior i jak się nazywają największe jeziora na tych obszarach?
10. Jakie stany w Stanach Zjednoczonych mają podobny klimat do klimatu Polski?

11. Kiedy zaczyna się zima w Polsce?
12. Kiedy zaczyna padać śnieg i zamarzają rzeki w Polsce?
13. Jaka jest pogoda w marcu?
14. Kiedy jest najwięcej opadów?
15. Jaka pogoda jest w Polsce w jesieni i jak nazywają ludzie jesień?

LESSON 108

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co powiedział pan O'Connor kiedy witał się z panem Woźniakiem?
2. Za co podziękował p. O'Connorowi pan Woźniak?
3. Kiedy P. O'Connor wyjeżdża do Polski?
4. Jaką prośbę miał p. O'Connor do p. Woźniaka?
5. Gdzie leży Polska?
6. Ile wynosi powierzchnia Polski w kilometrach kwadratowych?
7. Ile ludności ma Polska?
8. Jakie jest ukształtowanie powierzchni Polski?
9. Czy w Polsce jest dużo opadów?
10. W jakiej porze roku pada śnieg, a w jakiej porze roku pada deszcz?
11. Kiedy jest ładna pogoda w Polsce?
12. Czego nie zapomni wziąć p. O'Connor jadąc do Polski?

Part II - General Questions

1. W jakiej części świata leży Polska?
2. Które państwa znajdują się w Europie?
3. Z którymi państwami graniczy Polska?
4. W której części Polski znajdują się góry?
5. Gdzie leżą Sudety i Karpaty?
6. W której części Polski jest najwięcej jezior?
7. Które jeziora w Polsce są największe i gdzie one się znajdują?
8. Jaki klimat ma Polska?
9. Czy klimat w całej Polsce jest taki sam?
10. W jakiej porze roku w Polsce, temperatura powietrza jest najwyższa, a w jakiej porze roku jest najniższa?
11. Jakie jednostki wagi są używane w Polsce?
12. Czym mierzy się powierzchnię w Polsce, a czym mierzy się długość?
13. W jakich jednostkach mierzy się ilość opadów w Polsce i w jakich jednostkach mierzy się ilość opadów w Stanach Zjednoczonych?
14. W Warszawie ilość opadów wynosi 552 mm rocznie. Ile to jest w calach? (1 cal = 24 mm)
15. Przy jakiej temperaturze zamarza woda?
16. 0°Celciosa, ile to jest stopni Farenheita?
17. Przy jakiej temperaturze Celciosa zagotowuje się woda?
18. Przy jakiej temperaturze Farenheita zagotowuje się woda?

19. 100° C, ile to jest stopni Fahrenheita?
20. Jakie ukształtowanie powierzchni ma Kalifornia?
21. Ile ludności ma Kalifornia?
22. Ile mieszkańców ma San Francisco?
23. Jaki płaszcz powinno się nosić, kiedy pada deszcz?
24. Co trzeba nosić na nogach, kiedy jest duże błoto na ulicach?
25. Czy wszyscy studenci są obecni dzisiaj w klasie?

Part III - Proszę opisać ukształtowanie powierzchni stanu, z którego pan pochodzi, albo w którym pan długo mieszkał.

LESSON 108

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I remember Professor Kolanko very well. He wore a raincoat and galoshes all winter whether it rained or not.
2. Kowalski was not rich, but he said he would try to send his son to the mountains, because the doctor said that the boy needed mountain air.
3. Mr. Dąbrowski could not remember the name of the town where the accident had happened; he knew only that it was in Southern Germany.

4. Bolek tried to jump over the fence, but it was too high and broke his leg.
5. The inhabitants of the little town stood in the streets and watched the enemy planes flying north.
6. The G2 officer wanted to learn how well the POW camp was guarded.
7. Bednarski lived for several years in Czechoslovakia and he learned Czech very well.
8. Majewski left his house on February ten at seven o'clock in the morning. He never came back and nobody knows what happened to him.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Describe briefly in no less than 50 words the configuration of the surface and physical features of the United States.

LESSON 108

Vocabulary

bywać, i. (in the 3rd p. only)	- to happen
chłodny, chłodna, chłodne	- cool
Czechosłowacja, f.	- Czechoslovakia
graniczyć, i. (here no perf.) graniczę graniczy	- to border, to touch
górski, górska, górskie	- mountain (as adj.), mountainous, upland
kształt, m. kształtu	- shape
kwadratowy (km ²)	- square (as adj.)
ludność, f.	- population
mieszkaniec, m. mieszkańcy, nom. pl.	- inhabitant
milion, m. milionu, gen. s.	- million
nadmorski, nadmorska, nadmorskie	- maritime, coastal
Niemcy Niemiec, gen. Niemczech, loc.	- Germany
nieprzemakalny, nieprzemakalna, nieprze- makalne	- waterproof
obecny, obecna, obecne	- present
obszar, m. obszaru, gen. s.	- area, space, ter- ritory
opad, m. opadu, gen. s.	- precipitation

pilnować, i. popilnować, p.
pilnuję popilnuję
pilnuje popilnuje

- to watch, to
keep guard

plaszcz nieprzemakalny

- raincoat

pochylony, pochylona, pochylone

- bent, inclined,
stooped

podgórski, podgórska, podgórskie

- situated at the
foot of mountains,
piedmont

poniżej

- below, beneath

powierzchnia, f.

- surface, area

prośba, f.

- request, petition

próbować, i. spróbować, p.
próbuję spróbuję
próbuję spróbuję

- to try

temperatura, f.

- temperature

ukształtowanie, n.

- configuration,
construction

umiarkowany, umiarkowana, umiarkowane

- temperate, mo-
derate

wyżyna, f.

- highland, plateau,
upland, height

zdarzać się, i. zdarzyć się, p.
zdarza się zdarzy się
zdarzają się zdarzą się

- to happen, to
occur

INDEX
OF SITUATIONS AND GRAMMATICAL PROBLEMS IN VOL. XII

Dialog Nr.	Situation	Grammar Unit
101	Artillery forward observer.	The use of the preposition <u>do</u> .
102	Conversation between a criminal and his lawyer.	The use of the preposition <u>przed</u> .
103	Conversation about the trip to Paris.	The use of the preposition <u>od</u> .
104	Renting a house.	The use of the preposition <u>nad</u> , <u>ponad</u> .
105	Conversation between two sailors.	The use of the preposition <u>przy</u> .
106	Conversation about beach landing.	The use of the preposition <u>dla</u> .
107	Conversation between sailors.	Problem verbs: to care, to stop, to lose. Polish sentences with personal pronouns in the dative case.
108	Conversation about the topography of Poland.	Problem verbs: to try, to happen, to watch, to remember, to learn, and "I wish, I could."

VOCABULARY TO LESSONS 101-108

A

adwokat, m. - lawyer, barrister, counsel, L. 102.
Anglia, f. - England, L. 107.
artyleria nadbrzeżna - coast artillery, L. 106.
artyleria okrętowa - naval guns, L. 106

B

barka, f. - boat, L. 106.
baza, f. - base, station, installation, L. 106.
bezbронny - defenseless, L. 105.
bezcenny - priceless, invaluable, L. 105.
bezdymny - smokeless, L. 105.
beznadziejnie - hopelessly, L. 105.
beznadziejny - hopeless, L. 105.
bezpłatnie - free of charge, gratuitously, L. 105.
bezpłatny - free of charge, L. 105.
bezsukutecznie - ineffectively, L. 105.
bezsukuteczny - ineffective, L. 105.
bezwartościowy - worthless, L. 105.
bomba głębinowa - depth charge, L. 105.
bombardier, m. - private first class of artillery, L. 101.
bowiem - since, as, because, fore, L. 102.
bosman - petty officer 1st class, L. 107.

bosmanmat, m. - petty officer 2nd class, L. 107.
bywać, i. (in the 3rd p. only) - to happen, L. 108.

C

cegła, f. - brick, L. 104.
chłodno - cool (as adj.), L. 108.
chłodny - cool, L. 108.
co z tego - what of it, so what, L. 105.
Czechosłowacja, f. - Czechoslovakia, L. 108.

D

dach, m. - roof, L. 104.
dalmierz, m. - range finder, L. 101.
desant morski, m. - landing party, landing attack, L. 105.
desant powietrzny, m. - airborne force, airborne operation, assault landings from the air, L. 105.
dostarczać, i., dostarczyć, p. - to furnish, to provide, to ship, to supply, L. 106.
dostarczyć, p., dostarczać, i. - to furnish, to provide, to ship, to supply, L. 106.
dowieźć, p., dowozić, i. - to transport, to supply, to attain the place of destination, L. 107.
dowozić, i., dowieźć, p. - to transport, to supply, to attain the place of destination, L. 107.

drabina, f. - ladder, L. 104
 duszno - sultry, close, stuffy, L. 103.
 działo pancerne - selfpropelled gun, L. 101.
 dźwiękowy aparat podsłuchowy - sonar, L. 103.

E

elektrycznie - electrically, L. 104.
 elektryczny - electric, L. 104
 eskortować (no pl.) - to escort, L. 107.

G

gęsto - densely, thickly, L. 107.
 gęsty - thick, dense, L. 107.
 górski - mountain (as adj.), mountainous, upland, L. 108.
 grozić (here no perf.) to threaten, L. 102.
 grzęznąć, i., zagręznąć, p.- to get stuck (in mud, sand or snow), L. 107.
 guzik, m. - button, L. 102.

I

idiota, m. - idiot, fool, moron, L. 105.
 interesujący - interesting, L. 103.
 iż - that, L. 103.

J

jadalnia, f. - dining room, L. 104.
 jednostka ognia - unit of fire, L. 101.
 jedwab, m. - silk - L. 103.

K

Kalifornia - California, L. 104.
 kaloryfer, m. - heater, L. 104.
 kalosz, m. - rubber, galosh, L. 108.
 kasjerka, f. - female cashier, L. 103.
 kolba, f. - butt, L. 102.
 komin, m. - chimney, L. 104.
 konwój, m. - convoy, L. 105.
 koordynować, i., skoordynować, p. - to coordinate, L. 101.
 kran, m. - faucet, L. 104.
 kształt, m. - shape, L. 108.
 kufer, m. - trunk, L. 102.
 kuter torpedowy, m. - P.T. boat, L. 107.
 kwadratowy (km²) - square (as adj.), L. 108.

L

latarnia morska - lighthouse, L. 106.
 latarnia uliczna - street lamp, L. 106.
 lesisty - wooded, woody, L. 107.
 lodówka, f. - refrigerator, icebox, L. 104.
 lotniskowiec, m. - aircraft carrier, L. 105.
 lód, m. - ice, L. 103.
 ludność, f. - population, L. 108.

Ł

łazienka, f. - bathroom, L. 104.
 łyżwa, f. - skate, L. 103.

M

malarz, m. - painter, L. 103.
 mgła, f. - fog, L. 107.
 mieszkalny - habitable, residential, L. 104.
 mieszkaniec, m. - inhabitant, L. 108.
 milion, m. - million, L. 108.
 młotek, m. - hammer, L. 102.
 modny - fashionable, L. 103.
 morderstwo, m. - murder, L. 102.
 mordować, i., zamordować, p. to murder, L. 102.
 morska choroba - sea sickness, L. 105.
 mur, m. - wall, L. 102.
 murowany - stone (as adj.), brick (as adj.), L. 102.
 muzeum, n. - museum, L. 103.
 myśl, f. - thought, mind, idea, L. 103.
 myśliwy, m. - hunter - L. 103.

N

nadać, p., nadawać, i. - to transmit, to broadcast, to mail - L. 101.
 nadajnik, m. - radio transmitter - L. 101.
 nadawać, i., nadać, p. - to transmit, to broadcast, to mail.
 nadbrzeżny - coastal, shore (as adj.) - L. 106.
 nadmorski - maritime, coastal, L. 108.
 na dworze, na dwór - outdoors - L. 104.
 najechać, p., najeżdżać, i. - to run into - L. 105.
 najeżdżać, i., najechać, p. - to run into - L. 105.
 należy - one should - L. 101.
 na ogół - in general, on the whole - L. 103.

na około/wokoło - around - L. 102.
 narta, f. - ski - L. 103.
 nazwa, f. - name (except when referring to people) - L. 103.
 Niemcy - Germany - L. 108.
 nieprzemakalny - waterproof - L. 108.
 nieudany - unsuccessful - L. 106.
 niewinny - innocent - L. 102.
 niewypał, m. - dud - L. 101.
 niszczyciel, m. - destroyer - L. 105.

O

obcęgi, nom. pl. - pliers, pincers - L. 102.
 obchodzić, (no perf.) - to care, to be concerned - L. 107.
 obecnie - presently, now - L. 108.
 obecny - present - L. 108.
 obserwacyjny punkt, m. - observation post - L. 101.
 obszar, m. - area, space, territory - L. 108.
 ochrona, f. - protection - L. 107.
 odbierać, i., odebrać, p. - to receive - L. 101.
 odbiornik, m. - receiver - L. 101.
 odcisk palców - fingerprint - L. 102.
 odebrać, p., odbierać, i. - to receive - L. 101.
 odpływ, m. - low tide, ebb - L. 107.
 odwrót, m. - retreat - L. 106.
 odzież, f. - garments - L. 103.
 oficer łącznikowy - liaison officer - L. 101.

ogień zaporowy - barrage fire -
 L. 101.
 okręt podwodny - submarine -
 L. 105.
 okręt szpitalny - hospital
 ship - L. 106.
 opad, m. - precipitation -
 L. 108.
 opłacać się, i., opłacić się, p.
 - to be worth-while, to pay,
 to be profitable - L. 103.
 opłacić się, p., opłacać się, i.
 - to be worth-while, to pay,
 to be profitable - L. 103.
 orientacyjny - orientation
 (as adj.) - L. 101.
 osłabiać, i., osłabić, p. -
 to weaken - L. 106.
 osłabić, p., osłabiać, i. -
 to weaken - L. 106.
 oszczędzać, i., oszczędzić, p.
 - to spare, to save, to
 economize - L. 106.
 oszczędzić, p., oszczędzać, i.
 - to spare, to save, to
 economize - L. 106.
 otruć, p., truć, i. - to poison
 - L. 107.

P

pantofel, m. - slipper, lady's
 shoe - L. 103.
 perfumy (nom. pl.) - perfumes
 - L. 103.
 piasek, m. - sand - L. 107.
 piechota morska - marines -
 L. 105.
 pijak, m. - drunkard - L. 103.
 pilnować, i., popilnować, p. -
 to watch, to keep guard -
 L. 108.
 piwnica, f. - cellar - L. 104.
 piżama, f. - pyjamas - L. 103.
 plama, f. - spot - L. 105.
 planować, i., zaplanować, p. -
 to plan - L. 101.

płaski - flat, even - L. 104.
 płasko - flat (as adv.) -
 evenly - L. 104.
 pochylony - bent, inclined-
 stooped - L. 108.
 podgórski - situated at the
 foot of mountains - L. 108.
 podkreślać, i., podkreślić,
 p. - to underline, to
 emphasize, to stress -
 L. 104.
 podkreślić, p., podkreślać,
 i. - to underline, to
 emphasize, to stress -
 L. 104.
 pokój mieszkalny - living
 room - L. 104.
 polować, i., zapolować, p.
 - to hunt - L. 103.
 pomyślnie - successfully-
 L. 106.
 pomyślny - successful -
 L. 106.
 ponad - over - L. 104.
 poniżej - below, beneath -
 L. 108.
 popilnować, p., pilnować, i.
 to watch, to keep guard -
 L. 108.
 popłoch, m. - panic - L. 105.
 powierzchnia, f. - surface,
 area - L. 108.
 powietrze, n. - air - L. 105.
 pozorować, i. (no perf.) -
 to simulate, to mock -
 L. 106.
 półwysep, m. - peninsula -
 L. 107.
 pralka elektryczna - elec-
 tric washing machine -
 L. 104.
 prośba, f. - request, pe-
 tition - L. 108.
 próbować, i., spróbować, p.
 - to try - L. 108.
 przebieg, m. - course, se-
 quence - L. 106.

przedpokój, m. - hall, ante-chamber - L. 104.
 przekazać, p., przekazywać, i. - to relay, to hand down, to transmit - L. 101.
 przekazywać, i., przekazać, p. - to relay, to hand down, to transmit - L. 101.
 przestępca, m. - criminal (male) - L. 102.
 przewidywać, i., przewidzieć, p. - to foresee - L. 106.
 przewidzieć, p., przewidywać, i. - to foresee - L. 106.
 przeznaczenie, n. - destination - L. 106.
 przypływ, m. - high tide, flood tide - L. 107.
 przysiąc, p., przysięgać, i. - to swear, to take an oath - L. 102.
 przysięgać, i., przysiąc, p. - to swear, to take an oath - L. 102.
 przysięgły, m. - juror - L. 102.
 psia krew - damn - L. 105.

R

rabować, i., zrabować, p. - to rob - L. 102.
 radiostacja, f. - radio station - L. 101.
 radiotelegrafista, m. - radio operator - L. 101.
 rewolwer, m. - revolver - L. 102.
 rękawiczka, f. - glove - L. 102.

S

samochód pływający - amphibious car - L. 106.
 sędzia, m. - judge - L. 102.
 siły morskie - naval forces - L. 107.

skalisty - rocky - L. 106.
 skała, f. - rock - L. 107.
 skóra, f. - skin, leather - L. 103.
 skutecznie - effectively - L. 101.
 skuteczny - effective - L. 101.
 spróbować, p., próbować, i. - to try - L. 108.
 stały - constant, permanent, solid - L. 101.
 sternik, m. - helmsman - L. 105.
 storpedować, p., torpedować, i. - to torpedo - L. 105.
 strasznie - awfully, frightfully, terribly - L. 105.
 straszny - awful, terrible, frightful - L. 105.
 strych, m. - attic - L. 104.
 strzelba, f. - shotgun - L. 103.
 suknia, f. - lady's dress, gown - L. 103.
 sygnał, m. - signal, sign - L. 101.
 sygnał wywoławczy - call sign - L. 101.
 sypialny (pokój), m. - bedroom - L. 102.
 szafa ścienna, f. - closet - L. 105.
 szary - grey - L. 104.
 szkic, m. - sketch - L. 101.
 szkic orientacyjny - situation sketch - L. 101.
 szlafrok, m. - robe - L. 103.
 szturmowa barka desantowa - landing craft - L. 106.
 szyfrować, i., zaszyfrować, p. - to code - L. 101.

Ś

ścigacz, m. - destroyer escort - L. 107.
 środek trujący - poison - L. 107.

T

taczka, f. (also taczki pl.)
 - wheelbarrow - L. 104.
 telegrafować, i., zatelegra-
 fować, p. - to wire, to
 telegraph - L. 103.
 temperature, f. - temperatura
 - L. 108.
 torpedować, i., storpedować, p.
 to torpedo - L. 105.
 trałowiec, m. - mine sweeper -
 L. 105.
 transportowiec, m. - transport
 ship, liberty ship - L. 105.
 triangulacyjna wieża - trian-
 gulation station - L. 101.
 truć, i., otruć, p. - to poi-
 son - L. 107.

U

ujście, n. - mouth (of a riv-
 er) - L. 105.
 ukształtowanie, n. - configura-
 tion, construction - L. 108.
 umiarkowany - temperate, mod-
 erate - L. 108.
 umywalnia, f. - wash basin,
 washstand, lavatory - L. 104.
 usunąć, p., usuwać, i. - to
 remove - L. 106.
 usuwać, i., usunąć, p. - to
 remove - L. 106.

W

wartościowy - valuable - L. 102.
 warunek, m. - condition, term -
 L. 101.
 wąż, m. snake, serpent - L. 104.
 wąż gumowy - waterhose - L. 104.
 widoczność, f. - visibility -
 L. 107.
 wodociąg, m. - water installa-
 tion, plumbing - L. 104.
 wokoło/na około - around - L. 102.
 w razie - in case - L. 106.

wstrząsać, i., wstrząsnąć,
 p. - to rock, to shake,
 to jolt, to quake -
 L. 105.
 wstrząsnąć, p., wstrząsać,
 i. - to rock, to shake,
 to jolt, to quake -
 L. 105.
 wyporność, f. - displace-
 ment - L. 107.
 wysadzać, i., wysadzić, p.
 - to land, to disembark
 (transitive only) -
 L. 107.
 wysadzić, p., wysadzać, i.
 - to land, to disembark
 (transitive only) -
 L. 107.
 wystarczać, i., wystarczyć,
 p. - to suffice, to be
 sufficient - L. 104.
 wystarczy - it will do -
 L. 104.
 wystarczyć, p., wystarczać,
 i. - to suffice, to be
 sufficient - L. 104.
 wytrych, m. - skeleton
 key - L. 102.
 wywiad, m. - intelligence
 interview - L. 106.
 wyżyna, f. - highland,
 plateau, upland, height
 - L. 108.
 wzajemnie - mutually -
 L. 102.
 wzburzony - rough, stormy,
 upset - L. 107.
 wzmacniać, i., wzmocnić,
 p. - to intensify, to
 strengthen, to reinforce,
 L. 101.
 wzmocnić, p., wzmacniać, i.
 - to intensify, to
 strengthen, to reinforce,
 L. 101.

Z

zabytek, m. - art monument -
L. 103.
zagrażać, i., zagrozić, p. -
to endanger, to threaten,
to menace - L. 106.
zagrozić, p., zagrażać, i. -
to endanger, to threaten,
to menace - L. 106.
zagręznąć, p., gręznąć, i.
- to get stuck (in mud, sand,
or snow) - L. 107.
zając, m. - hare, jack, rab-
bit - L. 103.
zamordować, p., mordować, i. -
to murder - L. 102.
zapalnik, m. - fuse - L. 101.
zaplanować, p., planować, i. -
to plan - L. 101.
zapolować, p., polować, i. -
to hunt - L. 103.
zaszyfrować, i., szyfrować, p.
- to code - L. 101.
zatelegrafować, p., telegra-
fować, i. - to wire, to
telegraph - L. 103.
zatapiać, i., zatopić, p. -
to flood, to sink - L. 105.
zatoka, f. - bay - L. 107.
zatopić, p., zatapiać, i. -
to sink, to flood - L. 105.
zdarzać się, i., zdarzyć się, p.
to happen, to occur - L. 108.
zdarzyć się, p., zdarzać się, i.
- to happen, to occur - L. 108.
zrabować, p., rabować, i. -
to rob - L. 102.

Z

źródło, n. - source, spring -
L. 102.

Ż

żeby tylko nie (idiom) -
lest, provided, for fear
that - L. 105.

ED033357

AL 002 153

WEST COAST BRANCH

PRESIDIO OF MONTEREY, CALIFORNIA

РУССКИЙ

СРПСКОХРВАТСКИ

華語

SHQIP

MAGYAR

日本語

TÜRKÇE

PORTUGUÊS

فارسی

ROMÂNĂ

УКРАЇНСЬКА

ITALIANO

BAHASA INDONESIA

БЪЛГАРСКИ

POLSKI

粵語

ČESKY

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

한국어

ESPAÑOL

FRANÇAIS

العربية

ภาษาไทย

မြန်မာဘာသာ

DEUTSCH

TIẾNG VIỆT NAM

POLISH

BASIC COURSE

VOLUME XIII
LESSONS 109-124

KISWAHILI

U.S. ARMY

ED033357

P O L I S H

Basic Course

Volume XIII

Lessons 109-124

April 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
WEST COAST BRANCH
Presidio of Monterey, California

TABLE OF CONTENTS

LESSON 109	1	LESSON 117	57
Translation	3	Translation	59
Vocabulary	5	Vocabulary	61
LESSON 110	7	LESSON 118	63
Translation	9	Translation	65
Vocabulary	11	Vocabulary	67
LESSON 111	16	LESSON 119	69
Translation	18	Translation	71
Vocabulary	20	Vocabulary	73
LESSON 112	23	LESSON 120	75
Translation	25	Translation	77
Vocabulary	28	Vocabulary	79
LESSON 113	31	LESSON 121	82
Translation	33	Translation	84
Vocabulary	36	Vocabulary	85
LESSON 114	38	LESSON 122	88
Translation	40	Translation	90
Vocabulary	42	Vocabulary	92
LESSON 115	44	LESSON 123	94
Translation	46	Translation	98
Vocabulary	49	Vocabulary	99
LESSON 116	51	LESSON 124	101
Translation	53	Translation	103
Vocabulary	55	Vocabulary	105

VOCABULARY L. 109-124, p. 107

LESSON 109

W RESTAURACJI

Józef Kwiatkowski siedział przy stoliku w restauracji "Hotelu Bristol" i długo czytał jadłospis. Był on urzędnikiem Ministerstwa Handlu Zagranicznego i zarobki jego bardzo rzadko pozwalały mu na jedzenie w dobrych restauracjach. Obiady jadał zwykle, jak wielu urzędników, w stołówce a na kolację wracał do domu, gdzie jadł tylko chleb z wędliną lub z konfiturami i pił herbatę.

Dziś szef jego musiał pójść na ważne zebranie, więc kazał Kwiatkowskiemu zająć się dwoma przedstawicielami Amerykańskiej Firmy Eksportowej, którzy przyjechali do Warszawy na tydzień w sprawach handlowych. Szef wybrał Kwiatkowskiego, gdyż umiał on dość dobrze mówić po angielsku. Kazał on mu pokazać gościom miasto, a potem zaprosić ich do najlepszej restauracji na rachunek Ministerstwa.

Józef postanowił więc dziś zamówić takie potrawy, których w stołówkach urzędniczych nigdy nie dawano. Po zakąskach i wódce, Kwiatkowski musiał tłumaczyć amerykańskim gościom, panom Brown i Kelly, nazwy dań z jadłospisu. Kelner radził zacząć od rosółu z kury, na co wszyscy się zgodzili.

Jedząc zupę wszyscy trzej panowie rozmawiali o tym, jakie mięso wybrać na drugie danie. Kelly, który już parę razy był w Polsce, powiedział, że jest dość duża różnica w odżywianiu się Polaków i Amerykanów. W Ameryce jada się dużo mięsa, sałat

i owoców, a w Polsce przeważnie kartofle, kasze i kluski. Na to Brown, gruby starszy pan, powiedział, że gdyby on mieszkał w Polsce, to ważyłby przynajmniej 200 kg. Kwiatkowski i Kelly roześmieli się.

Zaczęła się oczywiście rozmowa o tym, ile w stosunku do swego wzrostu i wieku człowiek powinien ważyć. Brown powiedział: "Ja zacznę się martwić dopiero wtedy, kiedy będę taki gruby jak ten człowiek w ciemnym ubraniu, przy tamtym stole." Kiedy skończył mówić zauważył, że siedząca obok grubego pana młoda kobieta z trudnością ukrywa śmiech. Biedny Brown zaczerwienił się i postanowił, że gdziekolwiek znajdzie się na świecie będzie uważał na to, co mówi.

Brown zamówił bigos, bo chciał próbować potraw, o których nigdy przedtem nie słyszał. Zamawiając bigos poprosił on też o kawę. To ostatnie zdziwiło kelnera, a Kwiatkowski wytłumaczył Amerykaninowi, że w Polsce kawę pije się nie podczas obiadu lub kolacji, ale po deserze. Józef wybrał polędwicę i sałatkę z pomidorów z cebulą, a do tego grzyby w śmietanie.

Kelly poprosił o kotlety cielęce z kartoflami i ogórki. Na deser Brown i Kwiatkowski zamówili kompot z jabłek, a Kelly poprosił o lody i kawałek tortu.

Po kolacji, pijąc czarną kawę, wszyscy trzech długo jeszcze siedzieli w restauracji i rozmawiali.

LESSON 109

Translation English - Polish

1. The food in the employees cafeteria of the employment office is not very good.
2. Meat is expensive in Poland, so people eat a lot of potatoes, grits and various noodles.
3. Bigos is a Polish dish. It is made of cabbage, sausage, beef and pork. The meat, cooked or fried, is cut into small pieces and cooked with the cabbage.
4. Some people put tomatoes, or tomato juice and onions in the bigos.
5. Laughter is the best medicine.
6. People who laugh at others should be able to laugh at themselves.
7. Hearing those words all the boys laughed, and Bolek blushed with anger.
8. For dinner Kowalski had consommé with vegetables, roast pork with mushrooms, a green salad and a fruit salad for dessert.
9. The detective knew that the painter was a spy who worked for a neighbouring state, and he would have arrested him long ago, but he did not have enough evidence.
10. "If you don't trust me, Andrzej, I have nothing more to say to you."

11. Luckily, Brown remembered that a man whom he knew well worked as a translator at the police station.

LESSON 109

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mrs. Nowicki is very busy this morning, she is baking a big layer cake for her granddaughter's birthday.
2. Tadeusz showed his parents the mushrooms which he had brought from the forest. His mother looked them over thoroughly, and then she said that she would cook them for supper.
3. Zosia decided to make a vegetable salad for her husband, so she sliced cold potatoes, tomatoes, a carrot, one onion, and half an apple.
4. Janek did not want to eat his dinner, although there were veal cutlets and cucumbers which he liked very much. His mother thought that the boy was sick. She did not know that he had eaten cherry ice cream and four large pastries at his aunts one hour before supper.
5. When Mr. Cichocki ate in a restaurant he always looked in the menu for pork chops, fried potatoes or bigos. At home his wife gave him only boiled chicken or fish and vegetable without butter because she said that he should lose weight.

6. Mrs. Kowalski sent her daughter to the grocery store to buy flour, eggs, butter and cheese because she wanted to make noodles.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students; it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Write or record, as appropriate, in no less than 50 words on the subject of foods.

e.g.:

1. Tell what you like best for breakfast, lunch, and dinner.
2. Where do various basic foods come from?

LESSON 109

Vocabulary

bigos, m. bigosu, gen. s.	- Polish dish of cabbage and meat
cebula, f.	- onion
danie, n.	- course
grzyb, m. grzyba, gen. s.	- mushroom
handel, m. handlu, gen. s.	- commerce, trade
jadłospis, m. jadłospisu, gen. s.	- menu
kluska, f.	- noodle
kompot, m. kompotu, gen. s.	- fruit salad, fruit preserves, compote fruit stew

konfitura, f.		- jam
lody, pl. lodów, gen. s.		- ice cream
odżywianie, n.		- nutrition, nourish- ment
ogórek, m. ogórka, gen. s.		- cucumber
połędwica, f.		- loin (of beef or pork)
pomidor, m. pomidora, gen. s.		- tomato
potrawa, f.		- dish (as food only)
rosół, m. rosołu, gen. s.		- consommé, broth
roześmiać się, p. (śmiać się, i.) /+z+gen./ /+z+gen./		- to laugh (at), (to burst into laughter)
roześmieję się śmieję się		
roześmieje się śmieje się		
sałata, f.		- lettuce, green salad
sałatka, f.		- salad
śmiech, m. śmiechu, gen.s.		- laughter
śmietana, f.		- sour cream
tort, m. tortu, gen. s.		- layer cake
wędlina, f.		- cold cuts, pork meat products, lunch meats
wiek, m.		- age, century
zaczzerwienić się, p. (zzerwienić się, i.) /+z+gen./ /+z+gen./		- to blush, /with, from/, to become red
zaczzerwienie się zzerwienie się		
zaczzerwieni się zzerwieni się		
zakąska, f.		- snack, smörgåsbord, appetizer

LESSON 110

SPORTY I WYCHOWANIE FIZYCZNE

Leszek Ziółowski, mimo że miał ponad pięćdziesiąt lat, wyglądał dużo młodziej niż jego przyjaciele w tym samym wieku co on. Uprawiał on różne sporty już od wczesnej młodości. Leszek urodził się w mieście, które leżało nad dużą rzeką. Kiedy miał pięć lat umiał już dobrze pływać. Pływania uczył go ojciec, który był nauczycielem wychowania fizycznego w szkole podstawowej.

Kiedy przyszły wakacje letnie, młodego Leszka można było często widzieć nad rzeką w kostiumie kąpielowym. Na rzece była przystań, w której były kajaki i żaglówki do wynajęcia. Leszek razem z kolegami często robili kilkudniowe wycieczki kajakiem. Co roku spędzał on kilka tygodni na obozie harcerskim.

Kierownikiem obozu był Stanisław Cyganiewicz były mistrz Polski w skoku w dal i w biegu, na osiemset metrów. Cyganiewicz organizował dla chłopców w obozie zawody pływackie i prowadził ćwiczenia gimnastyczne.

Kiedy Leszek był w szóstej klasie wygrywał wszystkie szkolne zawody pływackie. Nawet dużo starsi od niego chłopcy zostawali daleko w tyle za nim podczas zawodów. Cyganiewicz bardzo lubił Leszka i widząc jego tak duże zainteresowanie sportami i lekkoatletyką, dawał mu fachowe rady.

Mając piętnaście lat Leszek skakał w dal ponad pięć metrów, a w biegu na 800 metrów miał czas dwie minuty, czternaście sekund.

W zimie Leszek nie mógł pływać, bo w mieście w którym mieszkał nie było krytej pływalni. Jeździł na łyżwach z kolegami na zamarznętej rzece. Wieczorami chodził on do szkolnej sali gimnastycznej i ćwiczył na różnych przyrządach.

Rodzinne miasto Leszka leżało niedaleko od wysokich gór, w których znajdowały się doskonałe tereny narciarskie. Stryj Leszka mieszkał w górach w miejscowości, która była znanym uzdrowiskiem. Do uzdrowiska tego przyjeżdżało bardzo dużo chorych, turystów i narciarzy. Przede wszystkim przyjeżdżali tam chorzy na gruźlicę, żeby się leczyć na płuca w czystym górskim powietrzu. Góry te były pokryte pięknymi sosnowymi lasami. Kiedy przychodziła zima i wszystko pokrywało się śniegiem, przyjeżdżało tam dużo narciarzy. Kilka razy podczas zimy odbywały się tam zawody narciarskie, w których brali udział wybitni narciarze europejscy.

Leszek dostał pierwsze swoje narty, kiedy miał osiem lat. Matka bała się, że jest on jeszcze za mały, żeby jeździć na nartach. Obawiała się, że złamie rękę albo nogę albo rozbije sobie głowę o drzewo. Ojciec jednak mówił, że im wcześniej chłopiec zacznie się wprawiać tym lepiej będzie później jeździł.

Od tego czasu Leszek spędzał wszystkie wakacje zimowe u stryja w górach. Najpierw pod kierunkiem instruktora narciarskiego uczył się razem z innymi dziećmi zjeżdżać z niskich pagórków, a potem z coraz wyższych wzgórz. Po kilku la-

tach nie było tam zjazdu, któregoby Leszek nie znał.

Dzisiaj, choć Leszek Ziółowski ma już pięćdziesiąt lat, uprawia on wszystkie sporty, których uczył się jako dziecko. Prawdopodobnie dzięki temu wygląda tak młodo i nigdy prawie nie choruje.

LESSON 110

Translation
English - Polish

1. Stecki was afraid that he was not a good enough skier to go down that hill.
2. The Zielińskis spent three weeks in a health resort in the mountains in south-western Poland.
3. Old Mr. Ziółowski was very sick, his heart was weak and the doctors feared for his life.
4. When the new doctor came into the ward, eight pairs of eyes looked at him with curiosity.
5. "You should take life more seriously," said Mr. Kowalski to his son. "At your age I had to support a wife and two small children."
6. Miss Walczak wanted to get a better job so she practiced typing for several hours every evening.
7. During the test Mrs. Barański forgot everything she had learned during her driving lessons and couldn't even change the gears.

8. The first race had just begun and everybody was watching the horses, so nobody saw the thief who stole Mrs. Makowska's handbag.
9. She would not have let the stranger into the house if he had not said that he had a letter for her from her husband.
10. When Młynarski saw the suspected man approaching the house he phoned the police.
11. Nowak met Corporal Gruszka through a mutual friend. They talked for a while and it turned out that Nowak and Gruszka had known each other in school when both were seven years old.

LESSON 110

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. He is a former Physical Education Instructor.
2. Before sending him to camp, Mrs. Stecki bought her son a new boy scout uniform.
3. There was a large indoor swimming pool near the school, so the children could swim not only in summer but also in winter.
4. Mary looked very nice in the green and black bathing suit which she received from her aunt.
5. The doctor looked at the x-ray pictures and said that Makowski had T.B.

6. Andrzej saw Barbara at Leszek's wedding; she was wearing a light blue summer suit, white shoes and gloves and a small blue hat.
7. In the national museum there were many pictures painted by famous sixteenth century masters.
8. Barbara met her future husband at a teachers' convention.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Write or record, as appropriate, in no less than 50 words a composition on the topic of sports.

LESSON 110

Vocabulary

bieg, m. biegu, gen. s.	- race, run, gear, course
były, była, były; byli, były	- former
fachowy, fachowa, fachowe	- professional, ex- pert
fizyczny, fizyczna, fizyczne	- physical
gimnastyczny, gimnastyczna, gimnastyczne	- gymnastic, calis- thenic (as adj.)
gruźlica, f.	- tuberculosis (T.B.)
harcerski, harcerska, harcerskie	- boy or girl scout (as adj.)
im (wcześniej), tym (lepiej)	- the (earlier), the (better)
kajak, m. kajaka, gen. s.	- kayak, canoe

kostium, m. kostiumu, gen. s.	- costume, women's suit
kostium kąpielowy	- bathing suit
kryty, kryta, kryte	- covered, indoor
letni, letnia, letnie	- summer (as adj.) lukewarm
mistrz, m. mistrzowie, nom. pl.	- champion, master, maestro
narciarz, m. narciarze, nom. pl.	- skier
obawiać się, i. (+ gen.), (+o+acc.) obawiam się (no perf.) obawia się	- to be afraid (of), (for)
pagórek, m. pagórka, gen. s.	- hill, hillock
pływacki, pływacka, pływackie	- swimming (as adj.)
pływalnia, f.	- swimming pool
przystań, f.	- mooring, harbor
sala, f.	- hall, ward, auditorium
sala gimnastyczna	- gymnasium
skok w dal	- broad jump
uzdrowisko, n.	- health resort
wprawiać się, i. (+w+loc.), wprawiam się wprawia się	- to practice
(wprawić się, p.) (+w+loc.) wprawię się wprawi się	
wybitny, wybitna, wybitne	- outstanding
wychowanie, n.	- upbringing, education, breeding

zjazd, m.
zjazdu, gen. s.

- descent, convention

żaglówka, f.

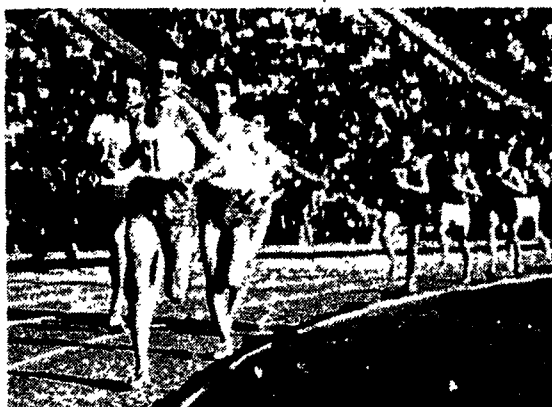
- sailboat

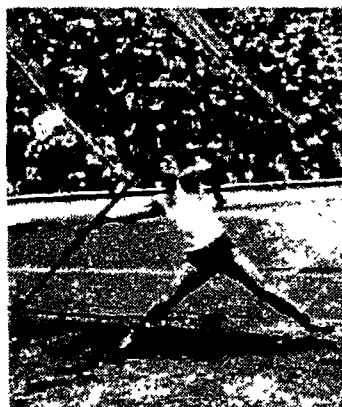
1

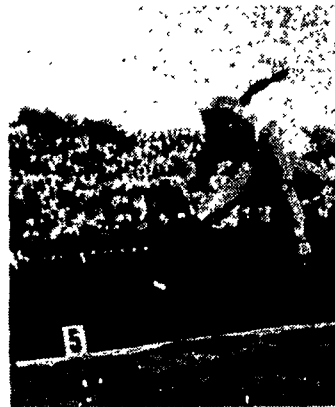
2

3

4

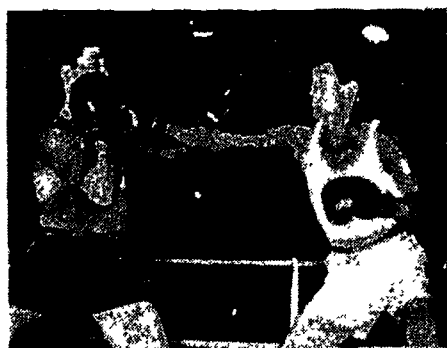
5

6

7

8

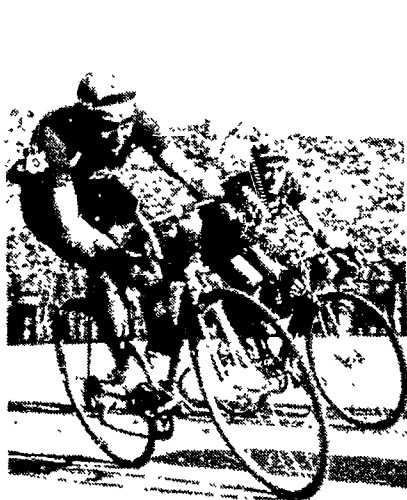

9

10

1 — Gimnastyka, 2 — Plywanie, 3 — Lekkoatletyka: bieg na 3000 m, 4 — Lekkoatletyka: rzut oszczepem, 5 — Lekkoatletyka: skok w dal, 6 — Zapasy, 7 — Szermierka, 8 — Boks, 9 — Siatkówka, 10 — Piłka nożna.

1

2

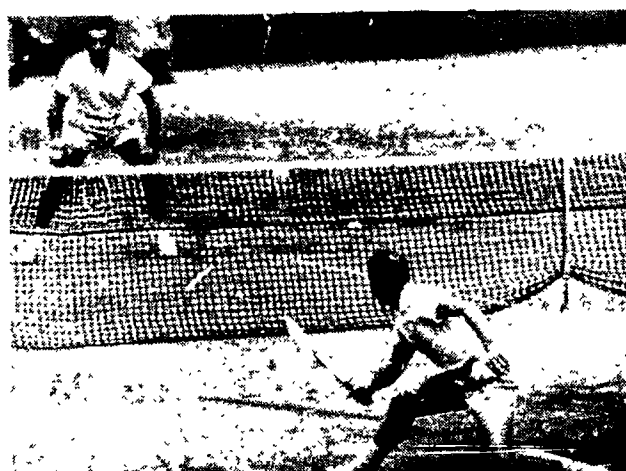
3

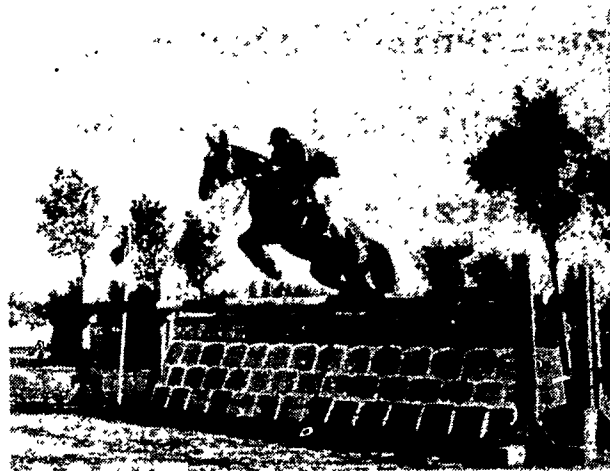
4

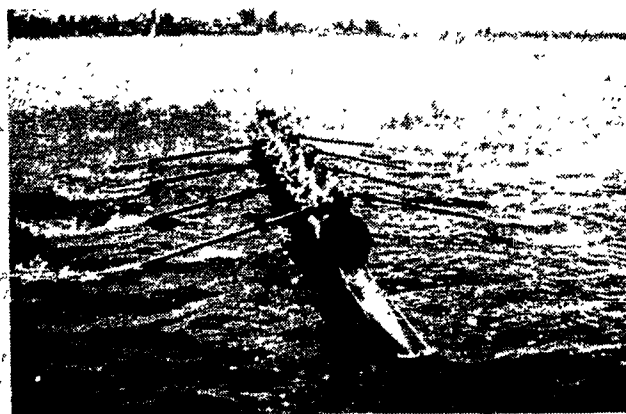
5

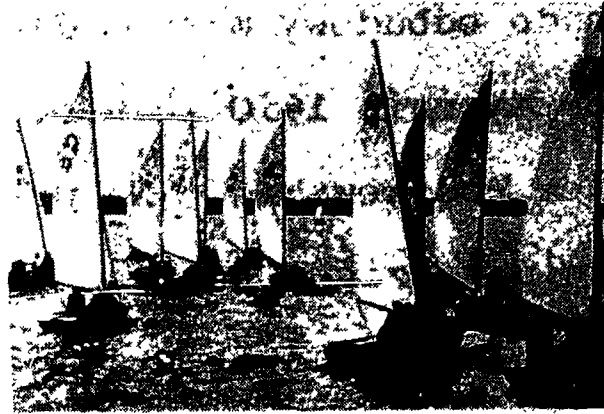
6

7

8

9

1 — Kolarstwo, 2 — Łyżwiarstwo: jazda figurowa, 3 — Narciarstwo: skok, 4 — Narciarstwo slalom, 5 — Hokej, 6 — Tenis, 7 — Jeździectwo, 8 — Wioślarstwo, 9 — Żeglarsstwo.

LESSON 111

O RÓŻNYCH ZAWODACH

Zygmunt Modrzewski skończył wydział architektury w Wyższej Szkole Specjalnej w czerwcu 1949 r. i został architektem w dużym mieście. Zygmunt miał 28 lat i był kawalerem. Po kilku miesiącach pobytu w mieście, poznał on Zosię Borkowską, która pracowała w przychodni lekarskiej jako lekarz. Zosia była ładną dziewczyną i Zygmunt często był w jej towarzystwie.

Brat Zosi, Janek Borkowski, był inżynierem i pracował w fabryce. Po drugiej wojnie światowej architekci i inżynierowie mieli dużo pracy. Wiele kościołów, zabytków, domów mieszkalnych i fabryk zostało zniszczonych podczas akcji wojennej. Po wojnie w wielu krajach zaczęto odbudowywać zabytki o znaczeniu historycznym. Do tej pracy byli potrzebni nie tylko architekci, ale również rzeczoznawcy, rzemieślnicy, artyści, malarze i rzeźbiarze.

Nowe dzielnice miast zbudowano w stylu nowoczesnym. W wielu krajach europejskich, fabryki pracowały przez 24 godziny na dobę, żeby dostarczyć potrzebnych materiałów budowlanych do odbudowy miast, dróg i mostów.

3-go stycznia 1950 roku odbył się ślub Zosi Borkowskiej z Zygmuntem Modrzewskim. Na weselu, które było urządzone w mieszkaniu rodziców Zosi zebrało się dużo gości. Byli to przeważnie młodzi ludzie pracujący w różnych zawodach. Między innymi przyszło kilku lekarzy, aptekarzy i dentystów.

Znali oni dobrze Zosię z przychodni lekarskiej. Zygmunt zaprosił kilku dawnych kolegów szkolnych. Jeden z nich prawie przez cały wieczór grał na fortepianie, a młodzi ludzie tańczyli i bawili się wesoło.

Na wesele przyszło również kilku pisarzy i nawet jeden poeta. Ojciec Zosi był profesorem na wydziale prawa i zaprosił na wesele córki kilku kolegów prawników i jednego historyka. Ponieważ Zygmunt pracował jako architekt w biurze planowania miasta, dostał on mieszkanie w osiedlu dla urzędników miejskich. Po dziewięciu miesiącach urodził się syn państwu Modrzewskim. Pani Modrzewska musiała przerwać pracę w przychodni. Przez tydzień była ona w szpitalu, a drugi tydzień spędziła na urlopie w domu. Kiedy pani Modrzewska wróciła do pracy, synek państwa Modrzewskich Staś, został oddany do żłóbka.

W żłóbkach znajdują się małe dzieci w wieku do lat trzech. Wszystkie pracujące matki oddają dzieci do żłobków. Kiedy Staś skończył trzy lata, został on przeniesiony ze żłóbka do przedszkola. Staś zostanie w przedszkolu do szóstego roku życia, a potem pójdzie do szkoły podstawowej.

Ostatnio brat Zygmunta Modrzewskiego, który był mechanikiem w fabryce samochodów miał wypadek przy pracy. Wypadek był bardzo poważny, ponieważ Józef Modrzewski stracił prawą rękę. Na szczęście, będzie on miał rentę inwalidzką i będzie mógł nauczyć się innego zawodu. Ojciec braci Modrzewskich skończył w zeszłym roku 65 lat i otrzymuje emeryturę. Pracował on jako maszynista na kolei przez 35 lat.

Siostra pani Modrzewskiej jest kierowniczką świetlicy przy dużej fabryce. Basia, siostra pani Modrzewskiej, ma dużo pracy, ponieważ wielu robotników przychodzi do świetlicy w czasie wolnym od zajęć. Robotnicy czytają w świetlicy książki, różne gazety i grają w różne gry, a najczęściej w szachy.

LESSON 111

Translation
English - Polish

1. One of the most famous Polish historians was Jan Długosz, who lived in the sixteenth century.
2. This church was completely destroyed by fire in 1906. It was rebuilt two years later.
3. Kowalski was a mechanic who worked in an aircraft plant. He had to be at work at eight, but he always left the house a few minutes before seven because he had to take his son to kindergarten and then leave his little daughter in the nursery.
4. The Zielińskis wanted to invite Marian Ząbek to the party. They didn't invite him because they heard that he danced so badly that none of the girls wanted to dance with him.
5. The pharmacist read the prescription and told Kowalski to come back in an hour.

6. He studied for several years in Poland and in Italy, but his teachers told him that he would never be a really good sculptor.
7. The prosecutor showed the judge a letter which, according to one witness, had been written by the defendant, Jan Kowalski. The defendant's lawyer said that Kowalski had not written that letter, so the judge called an expert.
8. The expert told Kowalski to write several sentences on a piece of paper.
9. If the engineer had not seen the man lying on the track the train would have run over that man.

LESSON 111

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. The plans for this building are excellent; one can see that they were made by a very good architect.
2. The Kowalskis are going to a lecture this evening. An outstanding German historian will speak about the thirty years war.
3. After the second world war many writers and poets escaped from Poland, Czechoslovakia and East Germany, because they wanted to write what they thought and not just what the communists allowed them to write.

4. The young lawyer did not always agree with his older colleagues; they did not like him, but they had to admit that he was often right.
5. On Sundays Zygmunt always played chess with Mr. Dąbek. He often lost although he was a good player.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Write or record, as appropriate, in no less than 50 words, what profession you would choose and why.

LESSON 111

Vocabulary

aptekarz, m. aptekarze, nom. pl.	- pharmacist, drug-gist
architekt, m. architekci, nom. pl.	- architect
architektura, f.	- architecture
emerytura, f. (na emeryturze)	- retirement - (retired)
gra, f.	- game, acting
historyk, m. historycy, nom. pl.	- historian
kawaler, m. kawalerowie, nom. pl.	- bachelor

maszynista, m.
maszyniści, nom. pl.

- engineer (locomotive only)

mechanik, m.
mechanicy, nom. pl.

- mechanic (workman)

odbudowa, f.

- reconstruction

odbudowywać, i. odbudować, p.
odbudowuję odbuduję
odbudowuje odbuduje

- to rebuild

pisarz, m.
pisarze, nom. pl.

- writer

poeta, m.
poeci, nom. pl.

- poet

prawnik, m.
prawnicy, nom. pl.

- lawyer (a man educated in law)

przedszkole, n.

- kindergarten

przychodnia, f.

- out-patient clinic

renta inwalidzka

- disability benefit

rzeczoznawca, m.

- expert

rzemieślnik, m.
rzemieślnicy, nom. pl.

- craftsman, artisan

rzeźbiarz, m.
rzeźbiarze, nom. pl.

- sculptor

styl, m.
stylu, gen. s.

- style

szachy (plur. only)
szachów, gen. pl.

- chess

światlica, f.

- day room, recreation room

tańczyć, i. zatańczyć, p.
tańczę zatańczę
tańczy zatańczy

- to dance

wydział, m.
wydziału, gen. s.

żłobek, m.
żłobka, gen. s.

- department

- nursery (for
children only)

LESSON 112

WAKACJE NA WSI

Janek Malczewski wstał dziś bardzo wcześnie i już o szóstej był na stacji kolejowej. Cekał on tam na swojego przyjaciela Bolka Steckiego, który miał przyjechać z Warszawy, aby spędzić wakacje na gospodarstwie rodziców Janka. Ranek był bardzo ładny i ciepły, na niebie nie było ani jednej chmurki. Mimo tego, że była dopiero szósta, słońce było już dość wysoko, ponieważ było lato.

Gospodarstwo Malczewskich było około dwóch kilometrów od stacji kolejowej. Niedaleko gospodarstwa były duże lasy państwowe, które znajdowały się na lewym brzegu rzeki Białki. Na rzece tej była zapora wodna, a przy niej elektrownia, która dostarczała prądu elektrycznego tartakom i okolicznym wsiom i miastom.

Pociąg, którym miał przyjechać Bolek Stecki nie przyjechał punktualnie, bo musiał czekać kilka minut przed semaforem, aż przejedzie pociąg pośpieszny jadący do Warszawy.

Nareszcie o godzinie szóstej trzydzieści pociąg przyszedł. Chłopcy przywitali się i Janek pomógł Bolkowi załadować walizki na wóz.

Bolkowi, który nigdy przedtem nie był na wsi, Janek musiał wszystko tłumaczyć. Bolek nie widział nawet różnicy między łąką, a polem młodego zielonego żyta. Gospodarstwo Mal-

czewskich znajdowało się blisko drogi. Naokoło gospodarstwa był drewniany płot. Kiedy Janek zatrzymał konie, Bolek szybko zsiadł z wozu i z walizką w ręku pociął przez podwórze do obory, bo myślał, że tam Malczewscy mieszkają. Janek nic na to nie powiedział, pozwolił koledze wejść też do stodoły i czekał aż Bolek znajdzie dom mieszkalny.

Kiedy Bolek zobaczył osobny mały domek z okienkiem w kształcie serca, pomyślał, że to dom dla gości. Janek, który stał pod żurawiem, o mało nie pękł ze śmiechu, kiedy zobaczył jak Bolek idzie z walizkami do ustępu. Wtedy Janek śmiejąc się zaprowadził Boleka do domu mieszkalnego, którego Bolek nie zauważył, bo zasłaniała go duża stodoła.

Rodzina Malczewskich pracowała przez cały dzień. Na szczęście starszy brat Janka, Andrzej, nie pracował bo musiał odpoczywać po chorobie. Andrzej miał więc czas pokazywać Bolkowi okolicę. Andrzej i Bolek chodzili razem na spacer do lasu i tam często odwiedzali pana Borkowskiego, który był leśniczym. Borkowski zapraszał ich do leśniczówki na kwaśne mleko. Na drodze do lasu, na wzgórzu, był zamek a raczej ruiny zamku. Z jednej strony ruin była mała rzeka, a z drugiej strony dość głęboki wąwóz. Chłopcy zatrzymywali się często przy zamku, skąd był ładny widok na całą okolicę.

Kiedy było gorąco chłopcy chodzili nad jezioro i tam kąpali się przy śluzie. Zaraz za śluzą znajdował się nie

wielki młyn wodny, w którym pracował znajomy Andrzeja. Znad jeziora chłopcy często wracali do domu wzdłuż toru kolejowego. Tor kolejowy szedł najpierw w kierunku gospodarstwa Malczewskich, a potem skręcał w lewo, w miejscu, gdzie był mały potok, który przepływał przez przepust w nasypie kolejowym. W niedzielę Bolek jeździł z Malczewskimi do kościoła, który znajdował się we wsi Jedwabne. Jeździli oni na nabożeństwa o godzinie dziesiątej. Niedaleko kościoła była ładna mała plebania, która stała w cieniu starych dębów.

Bołkowi bardzo podobało się życie na wsi. Czas przechodził mu bardzo szybko. Całe dni spędzał na świeżym powietrzu, na słońcu i nad wodą. Odpoczął i wyglądał bardzo zdrowo.

Niestety przyszedł koniec wakacji. Bolek podziękował Malczewskim za gościnność i wrócił do domu, do miasta, gdzie czekał na niego nowy rok szkolny. Wracając myślał o tym, czy następne wakacje też będzie mógł spędzić na wsi.

LESSON 112

Translation
English - Polish

1. The man thought that he was well hidden behind the thick tree. He did not realize that now the sun was behind him, and that although he could not be seen from the road, his shadow could be seen.

2. During the summer vacations Tadzio worked in a saw mill, which was located deep in a large forest in the mountains of southern Poland.
3. Mrs. Jaworski always went to Stecki's mill to buy flour. Stecki made the best flour in the whole neighborhood.
4. Mrs. Rakowski usually spoke first and thought later; because of this she once nearly lost her job.
5. The boys took some tools from their father's barn, when he was not looking. Then they went up in the hill where stood the ruins of an old castle. They wanted to dig in the cellar, because someone had said that there were old weapons hidden there in the fourteenth century.
6. After entering the canyon the three men stopped their horses, dismounted and led them to the creek.
7. The priest walked out of the parsonage. He crossed the yard and stopped by the old man who was carrying oats to the stable. "What do you think? Is it going to rain?," asked the priest. The old man looked at the sky. It was blue, but there were several small white clouds in the west. "There will be rain before evening," he said.

LESSON 112

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. They saw many planes in the sky over the city. A moment

later the first bombs dropped on the city.

2. If they had taken the express train they would have been in Katowice before midnight.
3. Before going to the mill Jaworski had to count the bags of grain.
4. Under cover of night two soldiers approached the barbed wire entanglements and cut the wires.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students, it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Translate the following sentences and then put them in the future tense:

1. Bolek got up at seven, prepared breakfast for himself and for his father, dressed, put his books into his briefcase and went to the bus-stop.
2. The engineers built a pontoon bridge and crossed the river. They laid a mine field along the river and returned to their unit before dawn.
3. In winter it snows, cold winds blow, and lakes and ponds freeze over. Children skate, ski and play in the snow.
4. Jaworski killed the guard, entered the building at 11:30, opened the safe, took out the plans, closed the safe, left the building at 11:45 and went to the railway station.

• LESSON 112

Vocabulary

cień, m. cienia, gen. s.	- shadow, shade
dąb, m. dęba, gen. s.	- oak tree
gościnność, f.	- hospitality
kwaśny, kwaśna, kwaśne	- sour
młyn, m. młyna, gen. s.	- mill
niebo, n.	- sky heaven
okolica, f.	- vicinity, countryside, neighborhood
o mało (nie)	- nearly
osobny, osobna, osobne	- separate
plebania, f.	- parsonage
podwórze, n.	- yard
pośpieszny pociąg	- express train
potok potoku, gen. s.	- creek
prąd, m. prądu, gen. s.	- current
przepust, m. przepustu, gen. s.	- culvert, lock
przywitać się, p. (witać /się/, i.) przywitam się wita się przywita się wita się	- to greet, to welcome
ruina, f.	- ruins
semafor, m. semafora, gen. s.	- semaphore

śluza, f.

- sluice

tartak, m.

- saw mill

tartaku, gen. s.

wąwóz, m.

- ravine, canyon

wąwozu, gen. s.

zamek, /zamek/, m.

- castle, /lock/

zamku, /zamka/

znad

- from above

zsiąść, p.

zsiadać, i.

zsiadę

zsiadam

zsiądzie

zsiada

- to get down, to
alight, to dis-
mount

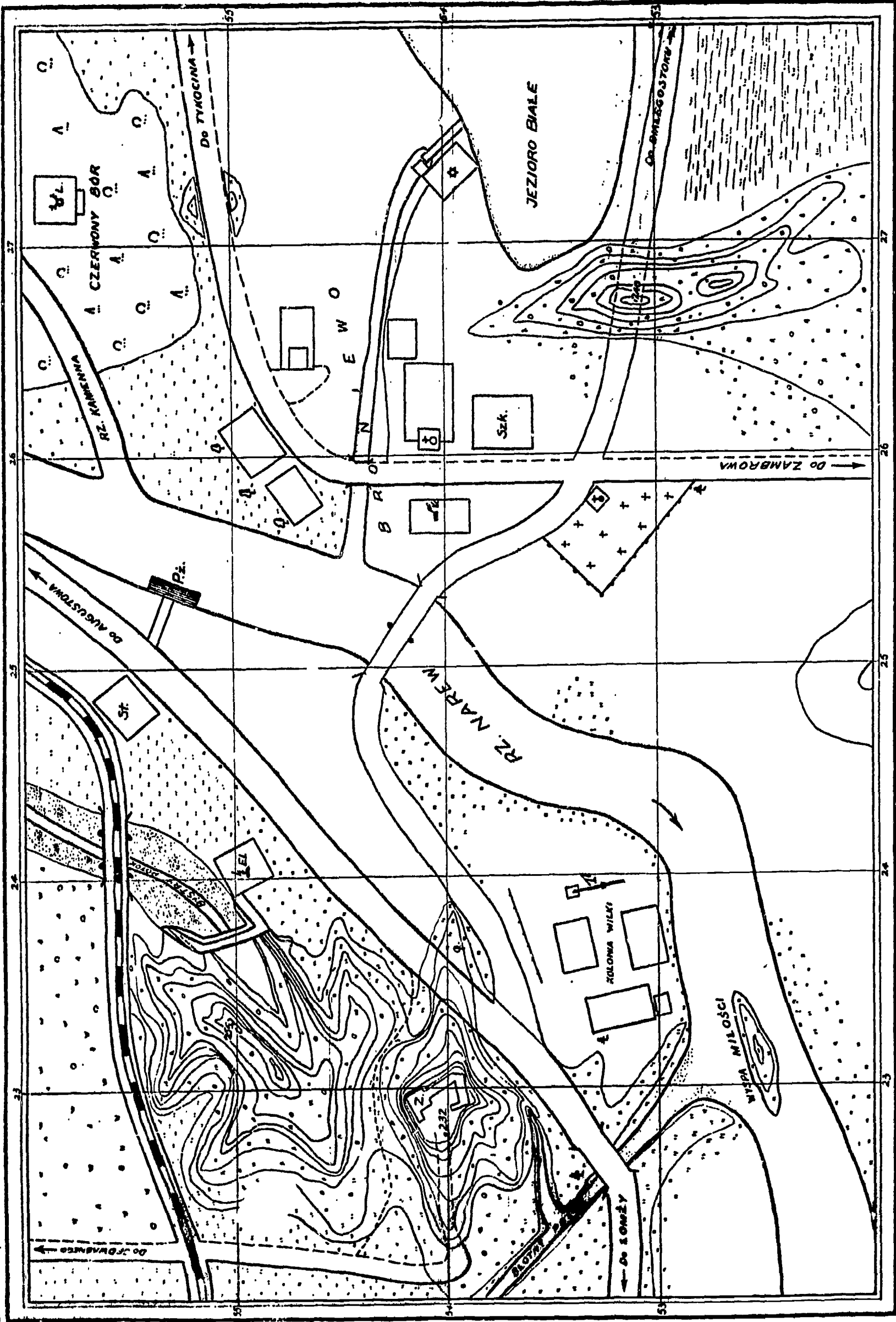
żuraw, m.

- sweep (well), crane

żurawia, gen. s.

PLAN STOŁU PLASTYCZNEGO.

24811 A.L.S. POLISH DEPT.

0 50m 100m 200m 300m 400m 500m 600m
PODZIAŁKA:

ARMY. A.L.S. - PW, CALIF. - 96-809-2043

LESSON 113
ŻYCIE W MIEŚCIE

Marysia Kwiatkowska miała 18 lat i dotychczas mieszkała tylko na wsi, gdzie rodzice jej mieli średniej wielkości gospodarstwo.

Marysia była dobrą ogrodniczką; sama zajmowała się ogrodem warzywnym i pomagała także rodzicom w sadzie i w pasiece. W niedzielę odwiedzała sąsiadki lub czytała książki, które pożyczała jej pani Stecka, nauczycielka ucząca w miejscowej szkole podstawowej. W lecie Marysia lubiła jeździć z ojcem nad jezioro i łowić ryby.

Raz tylko Marysia spędziła kilka dni w dużym mieście. Pojechała tam z ojcem, który musiał widzieć się z adwokatem. Kiedykolwiek potem przypominała sobie hałas ruchu ulicznego, tysiące ciągle śpieszących się gdzieś ludzi, powietrze pełne kurzu, nie mogła zrozumieć, dlaczego tak wiele ludzi ze wsi wyjeżdża do miasta.

Pewnego dnia Maria pojechała do sąsiedniego miasteczka, żeby zobaczyć przedstawienie dawane przez zespół teatru objazdowego. Grano nową sztukę, która nie była jeszcze wystawiana na innych scenach. Na przedstawienie przybyło kilku dziennikarzy. Podczas przerwy między pierwszym i drugim aktem pani Stecka przedstawiła Marysi młodego dziennikarza, Jerzego Jabłońskiego. Marysia spodobała się Jerzemu bardzo. Po przedstawieniu pani Stecka zaprosiła Marysię, Jerzego oraz jeszcze

kilka osób do siebie na kolację. Podczas kolacji wszyscy rozmawiali o sztuce i o aktorach. Marysi sztuka bardzo się podobała, a Jerzy powiedział, że sądząc po oklaskach publiczności sztuka miała duże powodzenie.

Potem Jerzy opowiadał o mieście, w którym mieszkał, o swojej pracy, o różnych ciekawych ludziach, których jako dziennikarz spotykał. Marysia słuchała z wielkim zainteresowaniem.

W następną niedzielę Jabłoński przyjechał, aby odwiedzić i poznać jej rodziców. Spędził cały dzień u Kwiatkowskich, a wieczorem zapytał Marysię czy chciałaby zostać jego żoną.

Ślub Marii i Jerzego odbył się miesiąc potem. Dopiero po ślubie Maria zdała sobie sprawę, że jako żona dziennikarza resztę życia spędzi w mieście.

Jerzy mając dwa tygodnie wczasów postanowił pokazać młodej żonie najlepsze strony życia w dużym mieście. Jako dziennikarz miał on zwykle bezpłatny wstęp do różnych teatrów, kin i muzeów, a także mógł zwiedzić z nią stację telewizyjną i rozgłośnię radiową.

Dla Marii było to wszystko zupełnie nowe i bardzo ciekawe. Jednego dnia Jabłoński spotkali w restauracji szkolnego kolegę Jerzego, który był reżyserem filmowym. Poprosił on ich, żeby przyszli następnego dnia do wytwórni zobaczyć, jak nakręca się film. Kiedy weszli do studio jakaś kobieta głośno sprzeczała się z reżyserem. Maria nie mogła uwierzyć, że była to znana gwiazda filmowa, która na ekranie była zawsze taka miła i spokojna.

Maria była jeszcze bardzo młoda i nie wiedziała, że wszystko inaczej wygląda, gdy się patrzy z widowni, a inaczej, gdy się jest za kulisami.

Siostra Jerzego zaprowadziła Marię do najlepszych sklepów. Obie młode kobiety spędziły kilka godzin oglądając suknie, kapelusze, kostiumy i pantofle.

Maria lubiła bardzo muzykę, ale dotychczas słyszała koncerty tylko przez radio. Teraz mieszkając w mieście mogła chodzić na koncerty, a także do opery. Właśnie w przyszłym tygodniu miał przyjechać znany włoski śpiewak.

Jabłoński, który znał to miasto jak własną kieszeń, pokazywał Marii stare dzielnice związane z historią tego miasta.

Miasto przestało być dla Marii obce. Przekonała się, że życie w mieście może być równie przyjemne jak życie na wsi.

LESSON 113

Translation
English - Polish

1. The producer was afraid that Miss Kwiatkowski would not be able to play the part of the famous film star Pola Negri.

2. Bolek broke his left leg while practicing broad jumps.
3. Every day one could see the old painter sitting on the small hill by the bay and painting ships and sailboats.
4. When our parents were our age bathing suits for men and women were very different from those we are wearing now.
5. In this park the public is not allowed to walk on the lawns.
6. This man always laughs at his own jokes.
7. Thousands of people come every year to this health resort. It became fashionable since the time when a famous singer spent several weeks there after a throat operation.
8. It is safer never to count on anybody.
9. The doctor said that Jadwiga could get T.B. if she did not stop working for several months and go to a place which had a better climate.
10. He told Jadwiga to spend at least three months in the mountains, eat a lot and rest. He said that she may go for walks and even ski, but not more than two hours daily.

LESSON 113

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. After the performance Mr. and Mrs. Rudzki went backstage to congratulate their daughter.

2. The young actress had a very difficult part, but she played it well and nobody in the audience noticed how tired she was.
3. The old teacher had taught Stefan music when Stefan was a little boy. Now Stefan sings on the stages of opera houses in the largest cities of the world.
4. Nearly every young girl wants to become a film star and see her own face on the screen.
5. If they had not started shooting that picture in October, they would not have been able to finish it before the first snow.
6. Jerzy would have gone to the concert with his wife this evening if he could have had that interview with the American producer in the afternoon, instead of at 8 p.m.
7. After several months Anna got to like life in the country.
8. When Janek was sick, his grandmother sat by his bed and read aloud to him.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Answer in no less than fifty words one of the following questions:

1. Gdzie pan woli mieszkać, na wsi, czy w mieście i dlaczego?
2. Jakiego rodzaju sztuki teatralne lub filmy podobają się panu?

LESSON 113

Vocabulary

akt, m. aktu, gen. s. akty, nom. pl.	- act, document
ekran, m. ekranu, gen. s.	- screen (motion picture only)
głośno, głośny, głośna, głośne	- aloud, loudly - loud, famous
gwiazda, f.	- star
historia, f.	- history, story
koncert, m. koncertu, gen. s.	- concert
kulisy (plur.) kulis, gen. pl	- side scenes
za kulisami, za kulisy	- backstage, behind the scene
muzyka, f.	- music
nakręcać, i. nakręcić, p. nakręcam nakręczę nakręca nakręci	- to dial, to wind up
nakręcać film	- to shoot a film
oklaski (plur.) oklasków, gen. pl	- applause
opera, f.	- opera, opera house
przedstawienie, n.	- show, performance, introduction
publiczność, f.	- audience, the public
reżyser, m. reżyserzy, nom. pl.	- stage manager, producer
rozgłośnia, f.	- broadcasting station
równie równy, równa, równe	- equally, as--as-- - equal, even, smooth

scena, f.	- stage
studio, n. (undeclinable in sing.)	- studio
śpiewak śpiewacy, nom pl.	- singer
teatr teatru, gen. s.	- theater
teatr objazdowy	- touring company
telewizyjny, telewizyjna, telewizyjne-	- television (as adj.)
widownia, f.	- audience
wstęp, m. wstępu, gen. s.	- admission
wytwórnia, f.	- atelier, produc- tion, plant

LESSON 114

W ZOOLOGICZNYM OGRODZIE

W dni powszednie pan Rogowski wstawał o wpół do siódmej, robił sobie śniadanie, a o siódmej trzydzieści był już na przystanku autobusowym. Dzień spędzał w biurze nad cyframi, bo był buchalterem. Wieczorem p. Rogowski nie wychodził z domu, bo lubił czytać książki.

Od najmłodszych lat pan Rogowski chciał podróżować, ale ani kiedy był młody, ani teraz, gdy miał już prawie sześćdziesiąt lat, nie miał na to pieniędzy - więc czytał. Czytał o podróżach do dalekich krajów, o polowaniach na lwy w Afryce, o zdobywaniu górskich szczytów.

W niedzielę, p. Rogowski spał do ósmej. Na śniadanie smażył sobie jajko na boczku, a pięć przed dziewiątą spotykał się ze swoim towarzyszem przed kościołem św. Franciszka. Towarzysz p. Rogowskiego miał dziesięć lat i na imię mu było Janek. Tak jak p. Rogowski, był on sam na świecie, miał tylko starą ciotkę, która nim się opiekowała. Ciotka Janka była kucharką i przez sześć dni w tygodniu pracowała w stołówce dla pracowników fabryki samochodów. Zarobki jej były bardzo małe więc wieczorami jeszcze chodziła sprzątać biura. W niedzielę była tak zmęczona, że prawie cały dzień spała. Janek w niedzielę rano ubierał się szybko i cicho, żeby nie budzić ciotki, wybiegał z domu i szedł do kościoła.

Po kościele p. Rogowski i Janek siadali przy stoliku w sąsiedniej kawiarni i rozmawiali o tym, jak spędzą dzień.

Kiedy pogoda była ładna najchętniej jechali do ogrodu zoologicznego. Przy wejściu kupowali orzechy dla małp i niedźwiedzi, a potem spacerowali oglądając różne dzikie zwierzęta. Wiele zwierząt zamiast w klatkach było za szerokimi rowami i Jankowi zdawało się, że są na wolności. Pan Rogowski opowiadał Jankowi o krajach, z których przywieziono te zwierzęta i o zwyczajach ludzi, którzy tam mieszkają.

Kiedy zmęczyli się chodzeniem, obaj siadali na ławce i pan Rogowski czytał Jankowi "Takie sobie bajeczki" Kiplinga. Janek najbardziej lubił historię o młodym słoniem i krokodylu. Co niedzielę p. Rogowski pytał Janka, jakie otrzymał on stopnie w szkole. Gdy Janek miał bardzo dobre stopnie p. Rogowski pozwalał mu jeździć na wielbłądzie lub na osiołku.

Kiedy było zimno lub deszcz padał, p. Rogowski uczył Janka grać w szachy. Czasami chodzili do muzeum, na koncerty, albo do teatru. Wieczorem razem gotowali sobie kolację w mieszkaniu p. Rogowskiego. Potem Janek opowiadał p. Rogowskiemu o tym czego nauczył się w szkole podczas tygodnia. Mówił p. Rogowskiemu w czym miał trudności, a p. Rogowski tłumaczył mu lepiej nawet niż nauczyciel w szkole. Rozmawiali też o tym, czym Janek chciałby zostać, kiedy skończy szkołę. Janek był jeszcze dzieckiem, więc często zmieniał zdanie. Raz mówił, że chciałby zostać inżynierem i budować wielkie mosty, a kiedy wracali z teatru chciał zostać aktorem albo pisarzem. Pan Rogowski zawsze z ciekawością go słuchał i mówił mu o dobrych i złych stronach różnych zawodów.

Okolo ósmej Janek wracał do domu, a pan Rogowski szedł do

knaipy na jedno piwo.

Raz tylko p. Rogowski zabrał Janka do cyrku. Myślał on, że zrobi chłopcu wielką przyjemność, ale tym razem omylił się. Janek patrząc na akrobatów wykonujących sztuki wysoko nad areną bał się, że spadną i zabiją się. Żał mu także było tresowanych zwierząt robiących sztuki na arenie przy głośnej muzyce orkiestry.

LESSON 114

Translation
Polish - English

1. When John Brown was a bachelor, he always said that he wanted to be a teacher; but after his engagement to Mary he decided to become a pharmacist because pharmacists earn more than teachers.
2. When one reads the history of Poland, one sees that throughout over nine hundred years that country was very often a battle field. That is why the word "rebuilding" is as important in the Polish language as the word "building."
3. Zosia would have had a lot of money, beautiful jewelry, the most fashionable dresses, and she would have been able to travel wherever she wanted - if she had married the rich man who had asked her to become his wife.
4. She married a poet who has no money. Every morning, before going to the factory where she works, she takes her two children to kindergarten.

5. For many years Bednarski taught architecture at the university. Now he is retired and spends his time reading, working in his garden, visiting his children and fishing.
6. Chess is a very difficult game; to play well each player must be able to foresee the other player's move (movement).
7. Maria said that she felt faint. Her sister quickly went to her, and seeing that Maria was white as a sheet told her to lie down.

LESSON 114

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. In the zoo one could see children riding camels.
2. Janek thought that he could trust Andrzej, but it turned out that he had been mistaken.
3. Bolek did not play the piano well enough to play in the school orchestra.
4. The little girls were giving nuts to the monkeys and to the bears.
5. While traveling, Józef learned a lot about the customs of people of different countries.

6. This grocery store is open weekdays from eight in the morning until eight in the evening and on Sundays from nine in the morning until five in the afternoon.
7. Looking to the west from the summit of this mountain one can see the sea and the harbor.
8. Jadwiga preferred to watch acrobats than trained animals.
9. Bąkowski said that he was very sorry for the young employee who had lost his job, but that he could not help him.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Describe your (or your child's) visit to the zoo.

LESSON 114

Vocabulary

akrobata, m. akrobaci, nom. pl.	- acrobat
arena, f.	- arena
bajeczka, f. - diminutive from bajka	- fairy tale
boczek, m. boczku, gen. s.	- bacon
cyrk cyrku, gen. s.	- circus

dziki, dzika, dzikie	- wild
klatka, f.	- cage
krokodyl, m.	- crocodile
lew, m. lwa, gen. s.	- lion
małpa, f.	- monkey, ape
niedźwiedź, m.	- bear
omylić się, p. omyłę się omyli się	mylić się, i. myle się myli się
orkiestra, f.	- orchestra
orzech, m. orzecha, gen. s.	- nut
osioł, n. osła, gen. s.	- donkey, ass
podróżować, i. (no perf.) podróżuję podróżuje	- to travel
polowanie, n.	- hunting, hunt
powszedni, powszednia, powszednie	- weekday, everyday
słoń, m.	- elephant
szczyt szczytu, gen. s.	- peak, top, summit
tresowany, tresowana, tresowane	- trained
wielbłąd	- camel
zoologiczny ogród	- zoo
zwyczaj, m. zwyczaju, gen. s.	- custom
żal, m. żalu, gen. s.	- regret, sorrow, resentment
żal mi kogo	- I am sorry for some- body, I pity

LESSON 115

PODRÓŻ MORSKA I KOLEJOWA

Pan Adam Czacki był przez wiele lat profesorem geografii. Nie miał on jednak nigdy czasu, żeby wyjechać za granicę i poznać inne kraje. Obecnie pan Czacki jest już na emeryturze i ma trochę oszczędzonych pieniędzy. Postanowił on w tym roku w lecie zwiedzić Belgię, a potem kilka innych krajów europejskich.

Pan Karwowski, który pracuje w biurze podróży w Warszawie, radził panu Czackiemu pojechać z Warszawy do Gdyni pociągiem pośpiesznym. Pociągi pośpieszne do Gdyni chodzą teraz bardzo szybko, ponieważ koleje dostały nowe parowozy. Poza tym pan Karwowski poradził panu Czackiemu pojechać z Gdyni do Belgii statkiem towarowym, ponieważ na statkach towarowych jest zawsze kilka kajut wolnych dla pasażerów i taka podróż kosztuje taniej niż statkiem pasażerskim.

Pan Czacki wyjechał do Gdyni w nocy i miał wygodne miejsce w wagonie sypialnym. Następnego dnia rano poszedł on do biura Belgijskiej Linii Okrętowej i kupił bilet na statek. Ponieważ statek, którym miał pan Czacki wyjechać, jeszcze nie przyszedł do Gdyni, pan Czacki pojechał zwiedzić port. W porcie widział on różne statki. Na statki towarowe ładowano towary, a na statki pasażerskie wsiadali pasażerowie.

Jeden z marynarzy pokazał panu Czackiemu statek belgijski, który stał na kotwicy w pewnej odległości od brzegu i czekał

na pilota portowego. Po chwili przyjechała do statku motorówka z pilotem. Pilot wsiadł na statek, stanął przy sterze i wprowadził statek do portu. Jak się okazało, był to statek, na którym pan Czacki ma odjechać jutro do Belgii. Na drugi dzień rano pan Czacki wyjechał z hotelu taksówką do portu, żeby wsiąść na statek. Po drodze widział on wypadek samochodowy. Jakiś samochód zderzył się z autobusem miejskim. Samochód ten został poważnie uszkodzony. Miał on pękniętą szybę, uszkodzoną kierownicę i woda wyciekała z chłodnicy. Na szczęście nie było zabitych, tylko dwie osoby były lekko ranne. Kierowca samochodu musiał podnieść lewarem samochód, ponieważ błotnik był wgięty w maskę samochodu. Chciał on zapuścić silnik, ale rozrusznik nie działał. Samochód trzeba było zaciągnąć do warsztatu samochodowego. Autobus nie został uszkodzony, miał tylko kilka zadrapań.

Milicja zatrzymała cały ruch na ulicy przez pół godziny. Z tego powodu pan Czacki przyjechał dopiero w ostatniej chwili na statek. Kiedy statek odpływał z portu, pan Czacki stał na pokładzie i patrzył na oddalający się ląd. Kiedy statek zbliżał się do brzegów Belgii, pilot portowy wsiadł na statek i wprowadził go kanałem do portu. Z portu pojechał pan Czacki na dworzec. Na dworcu sprawdził on rozkład jazdy i kupił bilet na pociąg odchodzący do Brukseli. Ponieważ było tylko dwadzieścia minut czasu do odejścia pociągu, pan Czacki stanął w kolejce i dał bileterowi do sprawdzenia bilet przy wejściu

na peron. Konduktor w pociągu pokazał panu Czackiemu przedział dla niepalących i pan Czacki zajął miejsce przy oknie. Po przyjeździe do Brukseli oddał on walizki do przechowalni bagażu i poszedł zwiedzać miasto.

Bruksela jest stolicą Belgii i ma obecnie około 800 tysięcy mieszkańców. Na ulicach ruch jest zawsze duży i widać dużo samochodów, autobusów, tramwajów, motocykli i nawet rowerów. Po zwiedzeniu miasta, pan Czacki wziął taksówkę i pojechał na dworzec. Zaczął padać deszcz i kierowca taksówki był bardzo zły, bo wycieraczki nie działały i woda zalewała szybę samochodu.

Po przyjeździe na dworzec, pan Czacki kazał numerowemu załadować walizki do pociągu, który odchodził do Paryża. W Paryżu czekali na pana Czackiego państwo Pułascy, którzy tam mieszkali od wielu lat. Pan Czacki będzie mieszkał u państwa Pułaskich. Pan Czacki cieszył się na myśl, że pan Pułaski będzie jego przewodnikiem po Paryżu.

LESSON 115

Translation
English - Polish

1. Maria set the table in the shade of the old oak tree. Then she brought bread, butter, honey and glasses of sour milk.
2. The Ziółkowski's hospitality was well known in the whole neighborhood.

3. The priest greeted the teacher at the door of the parsonage, then asked him to come in and have lunch with him.
4. While they were eating, the two men talked about the pupil with whom the teacher had so much trouble.
5. A truck ran over an old man in front of the mill. Luckily two farmers were passing by and they rescued him, but he spent long weeks in the hospital and nearly died.
6. The boys liked to swim in the river north of the village, but Mrs. Kowalski did not allow the younger children to bathe there because the current there was very strong.
7. The freight train did not stop before the semaphore and collided with the express train which was arriving from Łódź.
8. One could open all the locks on this floor with the same key.
9. The mailman got off his bicycle and put the letters in the mailbox.
10. He coughed not because he had caught cold but because he smoked too much.
11. Although he was very nervous he did quite well at the examination.

LESSON 115

Homework

1. Every little boy wants to be a machinist and drive a locomotive.

2. Zosia started the engine, changed the gears as the teacher had taught her and drove away.
3. Zosia didn't notice that her garage was closed. She drove straight into the door. Her husband ran out of the house and saw that the radiator and hood of his new car were bent in.
4. During their vacation the Majewskis spent a week in the capital of Belgium. They visited the city and Mrs. Majewski sent colored postcards to about a hundred friends.
5. During his trip from Gdynia to New York, Mr. Kownacki spent an hour in his cabin every morning studying English. Every day he learned about thirty English words.
6. The weather was fine when Rogalski left the harbor in his motorboat. Three miles from shore the sea was rough and big waves flooded the windshield.
7. Rogalski chose a cabin on the main deck in the center of the ship. There his wife, who was afraid of sea sickness, would not feel the rocking of the ship as much as she would feel it on the bow or on the stern.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Describe, in no less than 50 words, a trip by train or by ship.

LESSON 115

Vocabulary

Belgia, f.	- Belgium
bileter, m. bileterzy, nom. pl.	- ticket collector
błotnik, m. błotnika, gen. s.	- fender
działać, i. zdziałać, p. działam zdziałam działa zdziała	- to work, to operate, to act, to have ef- fect
geografia, f. geografii, gen. s.	- geography
kajuta, f.	- cabin (ship only)
kierownica, f.	- driver's wheel
konduktor, m. konduktorzy, nom. pl.	- conductor (train only)
kotwica, f.	- anchor
lewar, m. lewaru, gen. s.	- jack, lever
maska, f.	- hood (car only)
motorówka, f.	- motorboat
oddalać się, i. oddalić się, p. oddalam się oddalę się oddala się oddali się	- to recede, to get farther away
parowóz, m. parowozu, gen. s.	- locomotive
przechowalnia, f.	- locker room
przewodnik, m. przewodnicy, nom. pl.	- guide
rozrusznik, m. rozrusznika, gen. s.	- starter

stolica, f.

- capital (town)

szyba, f.

- windshield, window
pane

wgięty, wgięta, wgięte

- bent in, inflected

wycieraczka, f.

windshield wiper,
mat

zadrapać, p.	drapać, i.
zadrapię	drapię
zadrapie	drapie

- to scratch

zadrapanie

- a scratch

zalewać, i.	zalać, p.
zalewam	zaleję
zalewa	zaleje

- to streak, to
inundate, to flood

zapuścić, p. (silnik)	zapuszczać, i.
zapuszczę	zapuszczam
zapuści	zapuszcza

- to start (an engine)

LESSON 116
NA LOTNISKU

Kański, młody dziennikarz, został niedawno przydzielony do lotnictwa jako korespondent wojenny. Dotychczas zawsze miał o czym pisać, ale od kiedy dostał przydział do szkoły lotniczej, prawie że przestał pisać.

Chodził smutny, tracąc powoli nadzieję, że stanie się kiedyś coś ciekawego. "Znów nic się nie będzie działo," myślał Kański idąc do kasyna na śniadanie.

Usiadł jak zwykle przy stoliku koło okna, gdy nagle usłyszał samolot lecący nad kasynem, a przez wiszący nad drzwiami głośnik komunikat: "Uwaga, uwaga! Uszkodzony samolot podchodzi do lądowania; uwaga: możliwość wybuchu; pogotowie ratunkowe i straż ogniowa - natychmiast na lotnisko! - reszta personelu natychmiast opuści lotnisko! Powtarzam....."

Kański nie słyszał dalszych słów. Zostawiając śniadanie na stole, wybiegł. Usłyszał syreny sanitarek i wozów straży ogniowej. Głośniki na wszystkich budynkach powtarzały bez przerwy rozkaz dla personelu, aby opuścił lotnisko natychmiast, gdyż samolot wiezie duży ładunek wybuchowy. Ale Kański nie słuchał rozkazów; nareszcie coś się działo! Nagle zobaczył duży samolot schodzący z wielką szybkością ku ziemi.

"Jakiś nowy, duży samolot odrzutowy," pomyślał Kański. W tej chwili zauważył, że samolot nie ma kół, na których mógłby lądować. Samolot zaczął tracić szybkość; widać było, że pilot

stara się ratować załogę.

Kański przestał biec. Zapomniał o niebezpieczeństwie i stojąc przy hangarze patrzył. Samolot wreszcie znalazł się tak nisko, że przednia część kadłuba uderzyła o pas startowy. W tej samej chwili stanął na nosie i cały samolot zaczął się palić.

"Uwaga, uwaga! - krzyczały głośniki:" spodziewany wybuch. Wszyscy opuścić natychmiast lotnisko!" Do palącego się samolotu podjechały sanitarki. Kański widział jak z samolotu jeden za drugim wyskakiwali lotnicy. Sanitariusze zabrali ich szybko do sanitarek. Nie zatrzymując się ani chwili sanitarki odjechały. Nie były dalej niż jakieś 200-300 metrów od samolotu gdy wybuch wstrząsnął całym lotniskiem. Kański uderzony podmuchem upadł na ziemię. Gdy po chwili otworzył oczy, w miejscu gdzie poprzednio stał samolot widział słup białego dymu zakończony czarną chmurą. W szpitalu, gdy robiono mu opatrunek, dowiedział się Kański, że był to samolot Obrony Wybrzeża, który miał ze sobą ładunek torped.

Samolot był ostrzelany przez nieprzyjaciela i nie mógł ani wyrzucić torped ani normalnie lądować.

Kański był nareszcie szczęśliwy. Napisał długi artykuł o wypadku lotniczym, którego był świadkiem i pobiegł na pocztę. Z radością pisał na dużej kopercie: adresat - Agencja "Świat;" nadawca - Andrzej Kański. Wysłał listem poleconym. Minęło parę dni, a z agencji nie otrzymał ani potwierdzenia odbioru artykułu, ani nie znalazł w prasie jego śladu.

"Może list nie doszedł" - pomyślał Kański. Poszedł na pocztę i zapytał urzędniczkę o rozmównicę publiczną. Poszedł do budki telefonicznej, podniósł słuchawkę i zamówił rozmowę międzymiastową. Za chwilę rozmawiał z dyrektorem Agencji "Świat."

"Tak jest" - mówił dyrektor - "dostaliśmy pana artykuł, ale - pan sam rozumie - nie możemy informować nieprzyjaciela jak bardzo jego ogień był skuteczny i że samolot z torpedami straciliśmy na własnym lotnisku! - Sam pan rozumie, że nie takie jest zadanie korespondentów wojennych..... - Owszem, artykuł jest dobry! Powiedziałbym, że najlepszy ze wszystkich, które nam pan przysłał. Ale nie możemy go przyjąć; przy- najmniej na razie!....."

Kański bez słowa położył słuchawkę i wybiegł z rozmównicy. Szedł szybko w kierunku baru oficerskiego kasyna i jak gdyby myśląc, że może nareszcie tam stanie się coś o czym Agencja "Świat" będzie mogła pisać.

LESSON 116

Translation English - Polish

1. Malinowski looked at the clock and saw that he still had time to phone his brother. He went into one of the phone booths in the waiting room and dialed the number.
2. The police found an envelope in the wallet of the mur-

dered man. There was no letter in the envelope. The name of the addressee was Wolski. The sender's name Kowalski.

3. Zygmunt went into the bar. It was dark there, and there was so much smoke that at first he could not see anything. After a while he noticed Turowski, a correspondent of the Gazeta Wieczorna, who was sitting alone at a table smoking a pipe.
4. Turowski knew he should go back to the office and start writing his article about the first flight of the new jet plane.
5. Kowalski moved into the apartment on the first of June. The apartment was small: it consisted of a bedroom, a kitchen and a bathroom. There was a bathtub in the bathroom but no shower. The apartment was unfurnished, but Kowalski had his own furniture.
6. When Majewski arrived at the station his train had already left. A railroadman told him, that the next train for Katowice would leave in an hour from platform number four.
7. Zbigniew's father was a professor at the Warsaw University. He spent all his evenings at the laboratory so he was seldom with his family.
8. Tarkowski went to France to visit his parents. His wife and children remained in America. Tarkowski phoned his wife every day; long distance calls were expensive but he had received a lot of money for his novel, "The Sad Hour".

9. In order to learn and remember Polish words students should repeat them aloud many times.

LESSON 116

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words the answers to the following questions:

1. Co trzeba mieć i co trzeba zrobić, żeby napisać i wysłać list?
2. Jak pan wytłumaczy małemu dziecku co trzeba zrobić, żeby zatelefonować z miasta do domu?

LESSON 116

Vocabulary

adresat, m. adresaci, nom. pl.	- addressee
agencja, f.	- agency
artykuł, m. artykułu, gen. s.	- article, paragraph
bar, m. baru, gen. s.	- bar
budka telefoniczna	- telephone booth
dym, m. dymu, gen. s.	- smoke
kasyno (oficerskie, podoficerskie)-	(officer's, NCO's) club, mess.

korespondent, m. korespondenci, nom. plur.	- correspondent
nadawca, m.	- sender
niebezpieczeństwo, n.	- danger
odrzutowy, odrzutowa, odrzutowe	- jet (as adj.)
podchodzić do lądowania, i. podchodzę podchodzi	- to make an approach to a landing
podejść do lądowania, p. podejdę podejdzie	
polecić, p. polecać, i. polecę polecam poleci poleca	- to recommend
polecony list	- registered letter, spe- cial delivery
powieść, f.	- novel
powtarzać, i. powtórzyć, p. powtarzam powtórzę powtarza powtórzy	- to repeat
rozmowa międzymiastowa	- long distance call
rozmównica publiczna	- public telephone
słuchawka, f.	- earphone, receiver
smutny, smutna, smutne	- sad, unhappy
syrena, f.	- siren, hoot
wyrzucić, p. wyrzucać, i. wyrzucę wyrzucam wyrzuci wyrzuca	- to throw away (out), to discard, to reject
zakończyć (się) p. zakończyć (się) i. zakończę zakończam zakończy zakończy	- to finish, to cap, to close, to end, to conclude (to come to end)

LESSON 117

ZAKUPY W SKLEPIE KONFEKCJI MĘSKIEJ I DAMSKIEJ

W 1939 roku, kiedy zaczęła się wojna polsko-niemiecka, Wolski był strzelcem w 19 pp. Dziesięć dni po rozpoczęciu się wojny został on ranny i wzięty do niewoli. Następne pięć lat spędził w obozie jenieckim w Niemczech. Po wojnie pracował on w Niemczech przez kilka lat, a w 1950 roku wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Wolski przyjechał do Nowego Jorku i dostał tam pracę w magazynie dużego domu towarowego. Po trzech miesiącach szef Wolskiego powiedział mu, że jest on teraz stałym pracownikiem i ma 10% zniżki na wszystkich towarach sprzedawanych w tym sklepie. Następnego dnia Wolski miał wolne; zamiast kombinezonu, który nosił do pracy, włożył szare spodnie i sportową kurtkę i poszedł na zakupy do domu towarowego, w którym pracował.

Tego dnia była w tym domu towarowym duża wyprzedaż i wiele rzeczy można było dostać za połowę normalnej ceny. Kiedy Wolski wszedł do sklepu zobaczył tłumy kobiet przy ladach z kapeluszami, biżuterią i perfumami. Wolski poszedł do działu konfekcji męskiej. Obejrzał tam różne ubrania i swetry. Jedno ubranie wełniane z angielskiego materiału bardzo mu się spodobało, więc powiedział sprzedawcy, że chciałby je przymierzyć. Kurtka miała jedwabną podszewkę. Spodnie były wąskie, bo takie były modne w tym roku. Gdy Wolski przymierzył ubranie okazało się, że rękawy były trochę za długie, a kamizelka trochę ciasna. Sprzedawca powiedział, że krawiec

sklepowy zrobi poprawki i ubranie będzie gotowe na następny dzień. Wolski był bardzo zadowolony z tego kupna.

Idąc do działu obuwia Wolski zauważył skórzane wiatrówki. Pomyślał, że wiatrówka byłaby doskonałym prezentem dla jego młodszego brata, który był kierowcą ciężarówki w Warszawie. Wolski miał szczęście: za sześć dolarów, ze zniżką 10%, kupił wiatrówkę, która zwykle kosztowała \$15. Kupił ją tak tanio tylko dlatego, że miała ona małą plamę na plecach.

W dziale obuwia Wolski zaczął oglądać różne półbuciki, które były na wyprzedaży. Po chwili podszedł do niego sprzedawca: "Czym mogę panu służyć?" zapytał. Wolski powiedział, że chciałby zobaczyć półbuciki numer 9. Sprzedawca przyniósł kilka pudełek półbucików. Przymierzając, Wolski zauważył, że sprzedawca przygląda się jemu ciekawie. Niestety, wszystkie półbuciki były dla Wolskiego za ciasne. Kiedy po przymierzeniu szóstej pary Wolski powiedział, że i te półbuciki nie są dosyć szerokie dla niego, sprzedawca popatrzał klientowi prosto w oczy i krzyknął: "Dla was, Wolski, wszystko jest zawsze albo za ciasne albo za szerokie." Wolski był tak zdziwiony, że dopiero po kilku sekundach zdał sobie sprawę z tego, że sprzedawca nie tylko krzyczy na niego, ale zna jego nazwisko i mówi do niego po polsku. Sprzedawca roześmiał się: "Nie poznajecie mnie? Sierżant Rawicz, pierwsza kompania dziewiętnastego pułku piechoty." Teraz Wolski przypomniał sobie: Oczywiście! Ten człowiek o długim nosie i czarnych jak węgiel włosach, to mógł być tylko sierżant Rawicz, który pracował w magazy-

nie mundurowym dziewiętnastego pułku piechoty, gdy on, Wolski był rekrutem.

"Mam właśnie przerwę, chodźmy na kawę," powiedział Rawicz.

Przy kawie Rawicz i Wolski opowiedzieli sobie o wszystkim, co stało się w ich życiu w ciągu ostatnich dwudziestu kilku lat.

Dowiedziawszy się, że Wolski chce kupić prezenty do wysłania dla matki w Polsce, Rawicz zaprowadził go do działu konfekcji damskiej. Tam Wolski kupił dwie spódnice i cztery bluzki, a także parę chustek do nosa. Wszystkie te rzeczy kosztowałyby w Polsce pięć razy drożej. Wolski miał wielką ochotę kupić matce futro na zimę, ale nawet na wyprzedaży futra były dla niego za drogie.

Rawicz musiał wracać na swoje piętro, więc pożegnał się z Wolskim.

LESSON 117

Translation
English - Polish

1. According to information received a few minutes ago, Maria Kowalska was seen by a neighbor at six a.m. She was walking along the river toward the forest.
2. The neighbor, Mrs. Stecki, said that Kowalska was wearing a dark woolen skirt, and a yellow blouse with short sleeves.

Mrs. Stecki is quite sure that Kowalska was carrying a small suitcase and a red jacket or sweater.

4. Jan Cichocki, the owner of a small restaurant on Mickiewicz street, stated that a young woman wearing a red leather windbreaker and carrying a briefcase had come into the restaurant at about 8 p.m.
5. The woman ordered vegetable soup, pork chops, fried potatoes, and carrots. She also asked the waitress to bring her a glass of milk.
6. Maria Kowalska was spending her vacation on her uncle's farm. She had come there a week ago from Poznań where she worked in the toy department of a large department store.
7. Maria's aunt was expecting guests for supper so she bought two kilograms of veal, three cauliflowers, a pound of butter, a loaf of bread, half a pound of cheese, and a bottle of fruit juice.
8. Jaworski tried on several pairs of shoes, but they were all too tight for him.

LESSON 117

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words, a composition on the following topics.

Z czego składa się letnie i zimowe ubranie męskie i gdzie można je kupić?

Jakie rodzaje ubrań pan zna i z czego są one zrobione?

LESSON 117

Vocabulary

bluzka, f.	- blouse
chustka do nosa	- handkerchief
ciasny, ciasna, ciasne	- tight
dział, m. działu, gen.s.	- department, division
futro, n.	- fur
kamizelka, f.	- waistcoat, vest
kombinezon, m. kombinezonu, gen. s.	- overalls
konfekcja damska	- women's apparel
konfekcja męska	- men's apparel
kurtka, f.	- coat, jacket
lada, f.	- counter
męski, męska, męskie	- men's, man's, virile
obuwie, n.	- footwear
podszewka, f.	- lining
półbucik, m. półbucika, gen.s.	- oxford shoe
przymierzać, i. przymierzyć, p. przymierzam przymierzę przymierza przymierzy	- to try on, to fit
rękaw, m. rękawa, gen.s .	- sleeve
spódnica, f.	- skirt
sweter, n. swetra /swet eru/	- sweater

tłum, m.
 tłumu, gen. s.

wąski, wąska, wąskie

w ciągu

wełniany, wełniana, wełniane

wiatrówka, f.

wyprzedaż, f.

zadowolony, zadowolona, zadowolone

zniżka, f.

żegnać (się), i.	pożegnać (się), p.
żegnám (się)	pożegnám (się)
żegna (się)	pożegna (się)

- crowd

- narrow, strait

- during

- woolen

- sports jacket, wind-
breaker, car jacket

- sell out, sale, bar-
gain sale, clearance
sale

- satisfied, glad

- discount, reduction,
reduced price, premium

- to say good-by, to bid
farewell

LESSON 118

MIESZKANIE JEST WAŻNE

Państwo Kowalscy przyjechali z Polski z wizytą do rodziny w Kalifornii. Pani Kowalska chodziła z bratową po sklepach z konfekcją damską; oglądała, przymierzała, kupowała, a przede wszystkim podziwiała. Kowalski ze szwagrem swoim, Rawiczem również zwiedzał San Francisco, ale nie interesował się sklepami tak jak jego żona.

Rawicz chciał dowiedzieć się od szwagra możliwie najwięcej o życiu w Polsce. Ale szwagier mówił niewiele. "Być może, gdy jest z żoną to mało mówi; bo ona gada i gada..." pomyślał Rawicz. Zaproponował więc, żeby panie poszły same na zakupy, gdy oni wstąpią do kawiarni na jedenastym piętrze olbrzymiego domu towarowego.

Z kawiarni był piękny widok na północną część miasta, port, zatokę, dwa mosty, a dalej na miasta i wzgórza w rejonie na wschód od zatoki. Ale i nieobecność żony niewiele pomogła. Kowalski pił czarną kawę i milczał. Rawicz czekał długo, aż na koniec zapytał go - co sądzi o San Francisco, Kalifornii, Ameryce ...

"Wy tu wiecie, że żyjecie..." rozpoczął Kowalski swoje opowiadanie, z którego Rawicz dowiedział się w jakich warunkach Kowalscy spędzili ostatnie dwadzieścia lat.

Kowalski był do wojny adwokatem w niedużym, przemysłowym miasteczku we wschodniej części Polski. We wrześniu 1939 roku

do miasteczka weszły wojska radzieckie. Kowalski był ostrożny, rozumiał, że jako inteligent i oficer rezerwy, który brał udział w wojnie, nie może wracać do swego miasteczka. Zatrzymał się we Lwowie i napisał do żony list. Odpowiedziała mu, że zabrano im już dom z całym umeblowaniem i prawie całą odzież oraz pościel.

Mieszkała wtedy z dziećmi na przedmieściu, prawie, że już bez środków do życia. Przyjechała z dziećmi do Lwowa. Zamieszkali w jednym małym pokoiku u dalekich krewnych. Kowalski dostał pracę pielęgniarza w szpitalu, a jego żona w sklepie państwowym. Tak przeżyli lata wojny. Było ciasno, niewygodnie, czasami brak było nawet chleba, ale była nadzieja, że wojna się skończy i wrócą normalne warunki.

Skończyła się wojna: władze radzieckie kazały im ewakuować się na zachód. Zawieźli ich do Wrocławia. Miasto było bardzo zniszczone. Z trudnością dostali pokój. Mieszkanie miało pięć pokoi, a mieszkało w nim pięć rodzin. Razem - dziesięć osób dorosłych i dwanaścioro dzieci. Kuchnia była wspólna, łazienka i ustęp też.

W kuchni nie było kredensu, stołu ani krzeseł. Z łazienką i ustępem też nie było lepiej; była wanna, ale piecyk do ogrzewania wody ciekł.

W pokoiku Kowalskich było jedno łóżko, ale wąskie i bez materaca. Poza tym było małe biurczko i fortepian; krzeseł nie było. W mieszkaniu były piece kaflowe, ale często one były uszkodzone, a później, gdy przyszła ciężka zima, na icześniej nie było opału.

Oczywiście, że z czasem się wszystko trochę poprawiło, ale ten czas wynosił dziewięć lat; dziewięć lat życia w cztery osoby w jednym pokoiku bez mebli, dziewięć lat ścisku w jednej kuchni dla pięciu rodzin, kolejek przed łazienką; dziewięć lat stałych awantur między lokatorami.

Później Kowalskim przydzielono mały domek. Był świeżo odremontowany, miał dwa pokoje, kuchnię i łazienkę, ale nie było w nim mebli i przez długi czas kupić ich nie było można. Trzeba się było długo starać, żeby władze umożliwiły im kupno mebli. Ostatecznie urządzili dwie sypialnie; jedną zajmowała pani Kowalska z córką, drugą pan Kowalski z synem, ale długo trzeba było czekać na meble, czy zasłony do okien. Udało im się dostać nawet parę obrazków na ścianę i kilka doniczek z kwiatami, ale nigdy nie potrafili zdobyć dywanu lub chodnika czy chociażby linoleum do kuchni.

"Co tam piękne widoki - mieszkanie jest ważne," - zakończył Kowalski.

LESSON 118

Translation

1. While on vacation trips we often buy things which are not truly necessary to us.
2. Janek went to town for cigarettes, but since he couldn't get them, he bought a pipe and pipe tobacco.

3. Kowalski got a nice room in a hotel with a view of a beautiful park, but he found the mattress in his bed to hard.
4. The man was an excellent salesman, but one could easily recognize that he had never attended any school.
5. "Your personal data do not agree, and therefore we have to interrogate you again," said the police officer to the silent man.
6. The gigantic enemy tank stopped at the end of the street and started strafing at our advanced positions.
7. Taking advantage of the absence of my sister-in-law, I told my brother a joke which she certainly would not have liked.
8. The cherry pie baked by my mother-in-law would have been really delicious, if she had not added salt to it instead of sugar.
9. I couldn't get anything I needed in that co-operative store. "We expect new merchandise next week," was a frequent answer of the manager.

LESSON 118

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 50 words, a composition on the following topic:

Umeblowanie i urządzenie wszystkich pokoi normalnego jedno-rodzinnego mieszkania w Stanach Zjednoczonych.

LESSON 118

Vocabulary

bratowa, f. (adj.) bratowej, gen. s.	- sister-in-law
być może	- perhaps, possibly
chodnik, m. chodnika, gen. s.	- runner, narrow rug
ciec/cieknać, i. cieknę cieknie cieknął/cieki - past tense	- to leak
co tam.....	- who cares for.....
doniczka	- flowerpot
dorośli, dorosła, dorosłe dorośli - masc. nom. pl.	- grown up, adult
gadać, i. pogadać, p. gadam pogadam gada pogada	- to chatter, to prattle
inteligent, m.	- an educated man, a man belonging to the "in- teligentsia" (educated class)
kaflowy, kaflowa, kaflowe	- tile (as adj.)
kredens, m. kredensu, gen. s.	- cupboard, sideboard
linoleum, n.	- linoleum
lokator, m. lokatorzy, nom. pl.	- tenant
materac, m. materaca, gen. s.	- mattress
milczeć, i. zamilczeć, p. milczę zamilczę milczy zamilczy	- to be silent

nieobecność, f.

- absence

odremontować, p. odremontowywać, i.
odremontuję odremontowuję
odremontuje odremontowuje

- to overhaul, to re-model

olbrzymi, olbrzymia, olbrzymie

- enormous, huge, giant (as adj.)

opał, m.
opału, gen. s.

- fuel

ostatecznie
ostateczny, ostateczna, ostateczne

- finally, eventually
- final

pielęgniarz, m.
pielęgniarze, nom. pl.

- orderly, hospital attendant

podziwiać, i. (no perf.)
podziwiam
podziwia

- to admire

pościel, f.

- bedding, bedclothes

poprawić, p. poprawiać, i.
poprawię poprawiam
poprawi poprawia

- to improve, to correct

proponować, i. zaproponować, p.
proponuję zaproponuję
proponuje zaproponuje

- to suggest, to propose

przeżyć, p. (here no imperf.)
przeżyję
przeżyje

- to live through, to survive, to outlive

ścisk, m.
ścisku, gen. s.

- throng, squeeze

środki do życia

- means, livelihood, subsistence

LESSON 119

DROBNE ZAKUPY

Amerykańskie wczasy Kowalskiego kończyły się. Spędził je głównie na wycieczkach po Kalifornii. Widział wiele: góry, lasy, wybrzeża oceanu, parki, jeziora. Owszem, to wszystko podobało mu się, ale gdy go pytano, czy widział kiedyś w życiu coś podobnie pięknego, odpowiadał: O, Tatry są również piękne," albo: "W naszej Białowieskiej Puszczy są też piękne, stare drzewa," lub "Nie znacie naszych jezior mazurskich! One też są ładne!"

Kowalskiemu podobały się nie tylko amerykańskie samochody, ale przede wszystkim domy i mieszkania. Zazdrościł rodzinom amerykańskim nie aparatów telewizyjnych i lodówek, ale tego, że nie muszą mieszkać w jednym domu z innymi, obcymi ludźmi, że dzieci mają pokoje dla siebie, że kuchnia służy tylko jednej rodzinie.

Kowalski oprócz jednego sportowego ubrania nie kupił sobie niczego. Dopiero przed odjazdem zaczął chodzić po dużych sklepach, ale nie interesował się tam żadnymi drogimi towarami. Jego amerykańscy krewni i znajomi dziwili się bardzo, gdy Kowalski zatrzymywał się przy ladzie z towarami drobnymi i kupował n.p. nici, agrałki, igły, szpilki i sznurowadła. Na nich Kowalski nie skończył swoich zakupów. Zatrzymał się przy towarach żelaznych, aby kupić jakieś śruby i śrubki, gwoździe, a nawet narzędzia takie jak obcęgi i śrubokręt. Nagle pani Kowalska, która tym razem była z nim w sklepie, zo-

bacz, a nieduże elektryczne żelazko. Postanowiła je kupić i nie pomogło tłumaczenie Kowalskiego, że przecież w domu elektryczności jeszcze nie mają i na wsi nie będzie nim można prasować. "Nie mamy, ale kiedyś będziemy mieli!" odpowiedziała i żelazko zostało kupione.

Teraz dopiero Kowalska zauważyła, że przez jej i męża zakupy bagaż ich może być za ciężki. Długo musiał pan Kowalski tłumaczyć żonie, że tylko gdyby mieli lecieć samolotem, musieliby płacić dziesięć złotych za każdy funt bagażu ponad 50 funtów na osobę; płynąc statkiem nie musieli się tego obawiać. To uspokoiło panią Kowalską tak, że kupiła jeszcze sznur do wieszania bielizny, zaś mężowi pozwoliła kupić sobie scyzoryk z korkociągiem i latarkę elektryczną z zapasowymi bateriami i żarówkami.

Mieli oni jeszcze ochotę na parę ładnych ramek, ale ich nie wzięli, bo się obawiali, że im się szkło w drodze rozbi-je. Natomiast zaopatrzyli się w zelówki i gumowe obcasy do naprawy butów.

"No, po powrocie do kraju, przynajmniej przez jakiś czas będziemy mieli spokój z artykułami, których w Polsce najczęściej brakuje," powiedział Kowalski wychodząc z domu towarowego. "Nie rozumiem," przerwał mu jego szwagier, Rawicz - "dlaczego jest tak źle u was. Przecież minęło już kilkanaście lat od wojny. W Niemczech Zachodnich żyją dziś lepiej niż przed wojną, a w Niemczech Wschodnich, w Czechosłowacji, czy w Polsce ciągle jeszcze brak wszystkiego."

"Widzisz," tłumaczył Kowalski, "u nas w Polsce jest produkcja planowana, a tutaj w Stanach jest oparta na inicjatywie prywatnej."

Ale jego krewni, żyjąc od lat w Ameryce w innych warunkach, nie bardzo mogli tych powodów zrozumieć...

LESSON 119

Translation English - Polish

1. The merchant seemed to be very unhappy when he understood that he had none of the things we asked for - neither screws and nails, nor irons and flashlights.
2. I ordered a good dinner, and I waited for the plate of tasty soup, but first - I got coffee.
3. Kowalski preferred veal cutlet to pork chop, which he considered to be too fat for himself.
4. Nowicki found the soil very rich and decided to construct permanent farm buildings, but unfortunately he was short of money.
5. He also realized that timber and tools were necessary, and he knew they were hard to get.
6. In that strange place somehow it was easier to get a cork screw in a store than a screw driver.
7. I bought needles and thread, but I got sick, so I didn't

even have time to repair my suit.

8. The telegram was sent for twelve Flying Fortress screws (propellers), but it was misunderstood and twelve Fortress crews were sent instead.
9. The soldiers' boots were in a terrible condition; none had good soles or heels, not even bootlaces.

LESSON 119

Homework

Part I

Write or record, as appropriate, the translation of the following sentences:

1. Although the car was very cheap, Rylski didn't buy it from Kościński because he hadn't the cash which Kościński needed.
2. In Europe you can not buy ice cream or get a cup of coffee in a drugstore; there they sell medicine only.
3. To every student learning a foreign language it seems sometimes that he forgets more than he learns.
4. "In the evening, after work, I go to a café to have a cup of coffee, a piece of cake, and to read interesting papers," said a European tourist.
5. Bolek got his driver's license after 4 weeks of driving lessons, but lost it for 6 months after 2 weeks of driving and two accidents.

Part II

Write or record, as appropriate, an answer to the following question:

Jakie narzędzia pan zna i do czego one służą?

LESSON 119

Vocabulary

agrafka, f.	- safety pin
brakować, i. zabraknąć, p. brakuję zabraknę brakuje zabraknie	- to lack, to be short of
głównie główny, główna, główne	- mainly - main
gwóźdź, m. gwoźdźnia, gen. s.	- nail
igła, f.	- needle
inicjatywa, f.	- initiative
korkociąg, m. korkociągu, gen. s.	- cork screw
latarka, f.	- searchlight, torch, a small lantern
natomiast	- on the other hand, instead, rather
nić, f.	- thread
obcas, m. obcasa, gen. s.	- heel (part of a shoe only)
oparty, oparta, oparte (na + loc.)	- based (on)
prasować, i. wyprasować, p. prasuję wyprasuję prasuje wyprasuje	- to press, to iron

ramka, f.	- small picture frame
scyzoryk, m. scyzoryka, gen. s.	- penknife
szkło, n.	- glass, glassware
sznur, m. sznura, gen. s.	- rope
sznurowadło, n.	- shoelace, bootlace
szpilka, f.	- pin
śruba, f.	- screw, ship propeller
śrubokręt, m. śrubokręta, gen. s.	- screwdriver
zapasowy, zapasowa, zapasowe	- spare, in store, in reserve
zaś	- but, however
zazdrościć, i. pozazdrościć, p. zazdrościć pozazdrościć zazdrości pozazdrości	- to envy, to be jealous
zółwka, f.	- sole
żarówka, f.	- bulb (electric)
żelazko, n.	- iron (flatiron only)

LESSON 120

LOSY DWÓCH INŻYNIERÓW

Stanisław Janicki i Adam Knieja poznali się w szkole, kiedy obaj mieli po 13 lat. Po pięciu latach razem zdali maturę, razem zapisali się na politechnikę.

W czerwcu 1939 roku obydwaj zostali inżynierami. Jako młodzi, zdolni ludzie pracę otrzymali bez trudności. Byli pełni entuzjazmu i chcieli swoją pracą przyczynić się do rozbudowy polskiego przemysłu i dać zatrudnienie wielu bezrobotnym.

Wojna rozdzieliła ich. Janicki znalazł się we Francji, a następnie w Anglii. W latach 1941-43 po skończeniu kursu dla pilotów latał na bombowcach, później będąc ciężko ranny spędził blisko rok w szpitalu, po czym został zwolniony z wojska i wyznaczony do pracy w odbudowie przemysłu angielskiego.

Janicki z innymi inżynierami brał udział w odbudowie zniszczonych hut, cegielni i tartaków. Pod koniec wojny został on zastępcą kierownika zakładów włókienniczych w północnej Szkocji. Ta część Szkocji ma mało bogactw naturalnych, a ludność jej jest głównie zatrudniona przy hodowli owiec.

Ponieważ Janicki nie chciał po wojnie wrócić do Polski, zaczął on pracować dla swojej nowej ojczyzny, Szkocji. Tam się ożenił. Był szczęśliwy i zadowolony z pracy mając przy sobie własną rodzinę, czasami tylko przypominał sobie Polskę, rodziców, przyjaciół. Myślał o swoim starym przyjacielu Kniei. Nie miał pojęcia, co się z nim stało.

Państwo Janiccy rzadko wyjeżdżali z domu, chyba do najbliższego miasta na zakupy. Po latach dopiero zdecydowali się na dalszą podróż do Brukseli na światową wystawę. Tam niespodziewanie Janicki spotkał swego starego szkolnego kolegę Knieję. Spotkanie ich było bardzo serdeczne. Każdy z nich miał masę różnych interesujących historii do opowiadania. Nic więc dziwnego, że spędzili oni dużo czasu opowiadając sobie wzajemnie, co się z nimi działo w ciągu wojny jak również, co od czasu wojny robili.

Adam Knieja, jak się okazało, nie miał szczęścia i nie mógł wyjechać z kraju podczas wojny. Próbował on przejść przez granicę do Węgier, ale mu się nie udało, bo węgierska straż graniczna go złapała. Wymyślił on wtedy historię, że zabłądził, szukając drogi do szybu naftowego, bo słyszał, że potrzebują tam mechanika. Po sprawdzeniu tej informacji przez straż okazało się, że Knieja miał szczęście, bo rzeczywiście w jednej kopalni poszukiwano mechanika. Knieja został zwolniony z aresztu i otrzymał pracę w szybie naftowym.

Parę dni później Knieja dowiedział się, że między robotnikami jest kilku takich samych jak on byłych inżynierów, a także kilku zawodowych oficerów. Knieja powoli zorganizował grupę robotników, która pomagała innym Polakom przechodzić przez granicę bez paszportów. Był on w stałej łączności z przemytnikami tego odcinka granicznego, którzy dostarczali mu infor-

macji o marszrutach patroli granicznych. Niestety w zimie 1943 roku Knieja został zaaresztowany przez Niemców i wywieziony do obozu pracy przymusowej, gdzie z powodu ciężkich warunków pracy i głodu zachorował.

W marcu 1945 roku po zajęciu obozu przez wojska amerykańskie, został on zwolniony ze szpitala. Będąc w części Niemiec pod okupacją wojsk amerykańskich miał on wolny wybór, czy wracać do kraju, czy nie. Wobec tego, że nie miał on bliższej rodziny w Polsce wybrał on wolność i został w Niemczech Zachodnich.

Dosyć szybko nauczył się języka niemieckiego, tak że mógł pracować w swoim zawodzie. Potrzebowano w tym czasie dużo inżynierów przy odbudowie zniszczonego przez wojnę niemieckiego ciężkiego przemysłu. Knieja pomagał w odbudowie tego wszystkiego, co jego kolega szkolny Janicki poprzednio zniszczył nalotami samolotów bombowych. W końcu jednak obydwaj przyjaciele spotkali się znowu zwiedzając Światową Wystawę w Brukseli.

LESSON 120

Translation English - Polish

1. The brickkiln which is situated across the bridge near the sawmill was not destroyed during the war and employs part of the population of that growing city.
2. Knieja was never in Scotland before, so he had no idea what difficulties he would have in finding employment in the tex-

tile industry.

3. Students lost enthusiasm when they learned how many books they had to read in order to pass the final junior college examination.
4. Many engineers who contributed to the development of the industry and to the wealth of the country graduated from the Warsaw Institute of Technology.
5. Janicki sells American make cars and must attend (take) English language courses because he often gets letters from the U.S.A.
6. Miss Zosia took private lessons to learn to drive a car. Unfortunately she didn't pass her examination and still has no driver's license.
7. Grzybowski's drugstore has many clients because the prices there are lower than in other drugstores.
8. Basia attends an elementary school in Lublin. This is the same school which her mother attended thirty years ago.
9. Corporal Nalepa was very angry this morning, because yesterday he missed the train and was late for his date. His girlfriend went with a sergeant to a cafe' for a cup of coffee.

LESSON 120

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words answers to the following questions:

1. Co produkuje się w cegielni, tartaku i młynie?

2. Jakie kopalnie pan zna?

3. Gdzie według pana jest łatwo zabiłdzić?

LESSON 120

Vocabulary

bogactwo, n.	- wealth, richness
bogactwa naturalne	- natural resources
cegielnia, f.	- brickkiln
chyba	- (here) except
entuzjizm, m. entuzjazmu, gen. s.	- enthusiasm
hodowla, f.	- breeding, rearing, stud
los, m. losu, gen. s.	- fate, lot, destiny
masa, f.	- a lot, large quantity, mass
matura, f.	- in the continental European education system, a final exami- nation at the comple- tion of education con- sidered equal to the American junior col- lege
naftowy, naftowa, faftowe	- oil (as adj.), kero- sene
nie mieć pojęcia (o+loc.)	- to have no idea (about)
niespodziewanie	- unexpectedly, unawares
niespodziewany, niespodziewana, niespodziewane	- unexpected
ojczyzna, f.	- fatherland

pojęcie, n.	- notion, concept
politechnika, f.	- institute of technology
przemysł, m. przemysłu, gen. s.	- industry
przyczynić się (+do), p. przyczynię się przyczyni się	- to contribute (to)
przyczyniać się (do), i. przyczyniam się przyczynia się	
rozbudowa, f.	- development, expansion
rozdzielić (się), p. rozdzielię rozdzieli	- to separate, to divide, (to part),(to be divided)
rozdzielać (się), p. rozdzielam rozdziela	
serdeczny, serdeczna, serdeczne	- cordial, affectionate, heartly
serdecznie	- affectionately, cordially, heartily
Szkocja, f.	- Scotland
szyb, m. szybu, gen. s.	- pit, shaft
włókienniczy, włókiennicza, włókiennicze	- textile (as adj.)
wymyślić, p. wymyślać, i. wymyśle wymyślę wymyśli wymyśla	- to invent, to devise, to imagine
zapisać się, p. zapisywać się, i. zapiszę się zapisuję się zapisze się zapisuje się	- to matriculate, to regis- ter, to enlist, to enroll
zabłądzić, p. błądzić, i. zabłądzę błądzą zabłądzi błądzi	- to lose one's way, to go astray

zatrudnić, p. zatrudniać, i.
zatrudni zatrudniam
zatrudni zatrudnia

- to employ, to occupy,
to keep busy

zdać, p.
zdam
zda

to pass (an examination),

zdawać, i.
zdaję
zda je

- to take (an examination)

LESSON 121

ZWIEDZANIE WYSTAWY ŚWIATOWEJ

W BRUKSELI

Janicki i Knieja dopiero około południa dnia następnego zaczęli wspólne zwiedzanie Wystawy Światowej. Tak Janicki jak i Knieja oprócz języka polskiego znali bardzo dobrze język francuski, angielski i niemiecki, a Knieja znał, nawet dosyć dobrze, język rosyjski. Nie mieli więc żadnych trudności w znalezieniu różnych pawilonów lub w czytaniu różnych napisów, informacji i zrozumieniu ich. Jako inżynierowie interesowali się tymi samymi rzeczami. Przede wszystkim interesowało ich to wszystko, co było nowe na polu techniki. Obydwaj inżynierowie zdawali sobie sprawę z tego, że jeżeli chodzi o technikę, to na wystawie będzie duże współzawodnictwo między Stanami Zjednoczonymi i Zachodnią Europą z jednej strony, a Rosją i krajami Europy Wschodniej z drugiej strony.

Ponieważ wszystkie gazety angielskie, francuskie i niemieckie opisywały bardzo dokładnie pawilon amerykański, obydwa panowie postanowili rozpocząć zwiedzanie od pawilonu Stanów Zjednoczonych. Pawilon ten był naprawdę piękny i był najlepszym przykładem nowoczesnej architektury amerykańskiej.

Knieja, który urodził się na wsi jako syn właściciela dużego gospodarstwa, zaproponował, żeby zacząć zwiedzanie pawilonu od działu przemysłu spożywczego. Z ciekawością obydwa inżynierowie oglądali tu tak maszyny jak i wyroby tego prze-

mysłu.

Były tam modele kompletnej urządzonej cukrowni, gorzelni, a nawet browaru. Na półkach nowocześnie urządzonego sklepu spożywczego mogli oni oglądać różnego rodzaju wyroby spożywcze w puszkach, konserwy jarzynowe, owocowe i t.p.

Ponieważ Janickiego interesował szczególnie dział przemysłu maszynowego, postanowili oni go zwiedzić. Zaraz przy wejściu na teren tego działu zatrzymali się przy wielkiej mapie przedstawiającej bogactwa naturalne Stanów Zjednoczonych i ich rozmieszczenie. Nie stali tu długo, gdyż obaj inżynierowie pamiętali doskonale jeszcze z czasów szkolnych gdzie w Stanach Zjednoczonych znajdują się pokłady węgla, gdzie są źródła ropy naftowej, lub pokłady rudy żelaza, miedzi i cynku. Janicki, który zwiedził prawie całe Stany Zjednoczone, opowiedział Kniei o nowocześnie urządzonych kopalniach węgla w Pensylwanii i o polach ropy naftowej w Texas i na wybrzeżu Kalifornii.

Następnie inżynierowie zatrzymali się dłużej przy wykresach przedstawiających produkcję stali w Stanach w ostatnich dziesięciu latach. Potem przeszli do działu, w którym znajdował się model nowoczesnej stalowni, huty żelaza z wielkimi piecami oraz model dużej stoczni. W dziale wyrobów przemysłu maszynowego obydwaj inżynierowie najwięcej interesowali się różnego rodzaju obrabiarkami metali.

Z działu przemysłu maszynowego obydwaj panowie przeszli do działu przemysłu lekkiego. Tu chyba było najwięcej zwiedza-

jących. Szczególnie wiele było tu kobiet oglądających odkurzacze, telewizory, elektryczne i gazowe piece kuchenne, elektryczne pralki, małe i duże lodówki i t.p. Prawie wszyscy ze zwiedzających byli zdania, że w tej dziedzinie amerykańska produkcja stoi na pierwszym miejscu na świecie.

Knieja chciał jeszcze obejrzeć dział mebli, ale Janicki, dla którego od czasu pobytu w szpitalu długie chodzenie było męczące, prosił go by skończyć zwiedzanie tego dnia. "Co za dużo to niezdrowo," powiedział on Kniei.

LESSON 121

Translation English - Polish

1. Kowalski's brother-in-law brought two tons of beets to the sugar factory and received a very good price for them.
2. The Roberts' could buy beer very cheaply because one of Mrs. Robert's relatives was the owner of a large brewery.
3. In southwestern Poland there are large deposits of iron ore and rich coal seams.
4. We heard that the American graduate engineer was very interested in the ships which we were building for Russia in our shipyard.

5. It was too late to work any more. I took a shower, shaved and changed into a fresh sport shirt.
6. Though the child is given over to your care as soon as he arrives in this country, you can't adopt him right away.
7. Today he brought by truck five times as much sand as yesterday. I checked it thoroughly and signed the receipt.
8. My relative who is a bookkeeper in a state distillery sent me for my birthday a nice leather brief case.
9. I heard from Mr. Adamski who is an engineer in the canned food factory in Białystok that you are a specialist in the field of steelworks construction.

LESSON 121

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 50 words answers to the following items:

1. Proszę dać kilka przykładów na to, kiedy się powie: Co za dużo, to niezdrowo.
2. Co produkuje się w gorzelni a co w cukrowni?
3. Jakie bogactwa naturalne mają Stany Zjednoczone?

Vocabulary

browar, m.
browaru, gen. s.

- brewery

co za dużo, to niezdrowo

cukrownia, f.

cynk, m.
cynku, gen. s.

dziedzina, f.

gorzelnia, f.

i t.p. (i temu podobne)

konserwa, f.

metal, m.
metal, gen. s.

miedź, f.

model, m.
modelu, gen. s.

napis, m.
napisu, gen. s.

obrabiarka, f.

odkurzacz, m.
odkurzacza, gen. s.

pawilon, m.
pawilonu, gen. s.

pokład, m.
pokładu, gen. s.

przemysł maszynowy

puszka, f.

ropa naftowa

ruda, f.

stal, f.

stalownia, f.

- it is too much of a
good thing. You must
not overdo it

- sugar factory

- zinc

- field, area

- distillery

- and the like

- canned food, preserve

- metal

- copper

- model, pattern

- inscription, sign

- tool machine, lathe
machine

- vacuum cleaner

- pavilion, exhibition
building

- deposit, deck, seam

- machine industry,
heavy industry

- can, tin box

- crude oil

- ore

- steel

- steelworks

stocznia, f.

- shipyard

technika, f.

- technique, technics

telewizor, m.

- television set

telewizora, gen. s.

współzawodnictwo, n.

- competition

wykres, m.

- chart, diagram, graph

wykresu, gen. s.

żelazo, n.

- iron

LESSON 122

PRZEŻYCIA AGENTA WYWIADU NIEMIECKIEGO

Inżynier Wagner był specjalistą w budowie silników samolotowych. Był to inteligentny człowiek, którego zainteresowania były szerokie. Pisał on nowele a nawet powieści, które były wydawane w różnych pismach literackich, nieźle malował i co więcej znał bardzo dobrze język francuski i rosyjski. Przyjaciółmi jego byli przeważnie pisarze, poeci, muzycy i artyści malarze. Był żonaty. Państwo Wagner mieszkali w Berlinie.

Inżynier był bardzo lubiany przez wszystkich kolegów mimo tego, że nie bardzo podobały się im jego poglądy polityczne. Wagner nie lubił panującego reżymu, t. zn. hitlerowskiego Narodowego Socjalizmu. Nie ukrywał on tego. Niektórzy z jego bliskich przyjaciół mówili między sobą, że inżynier nie tylko jest wrogiem hitleryzmu ale nawet, że jest komunistą. Nic więc nie było w tym dziwnego, że po pewnym czasie Wagner znalazł się w małej grupie ludzi zbierających się zwykle w późnych godzinach gdzieś za miastem i rozmawiających o rzeczach, które bardzo interesowałyby hitlerowskie Gestapo. Była to komórka tajnej komunistycznej organizacji.

Inżynier i jego żona wkrótce zostali członkami tej komórki. Mieli oni dużo szczęścia. Gestapo, które miało bardzo duże doświadczenie w likwidowaniu tajnych organizacji, nie mogło jakoś wykryć tej komórki. Po kilku miesiącach działalności dającej Wagnerowi okazję do pokazania dużych

zdolności w rozwijaniu propagandy komunistycznej i działalności wywrotowej, żona jego otrzymała list anonimowy. Jakiś nieznany przyjaciel ostrzegał, że Gestapo jest na śladach komórki.

Na zebraniu, członkowie tej komórki postanowili natychmiast uciekać i to z rodzinami do Czech, do Pragi, gdzie przed drugą wojną światową była centrala tajnej organizacji komunistycznej. Inżynier miał gotowy plan. Trzema samochodami dojadą oni do granicy czeskiej i tu spotkają się z pewnym przemysłowikiem, który przeprowadzi ich przez granicę. Wykonanie tego planu udało się. Dziwnym zbiegiem okoliczności w tym dniu patrol graniczny odcinka, przez który Wagner i towarzysze mieli przechodzić został gdzieś w drodze zatrzymany z powodu jakiegoś zajścia granicznego. To ułatwiło całej grupie przekroczenie granicy.

W Pradze Wagnerowi powiedziano, że może zostać w Czechach, lub jechać do Moskwy na specjalne wyszkolenie. Natychmiast zgodził się na wyjazd do Moskwy. I tak w parę miesięcy później Wagner znalazł się z żoną i córką w Moskwie. Wszystko z początku szło świetnie. W podejrzliwych mózgach NKWD powstała jednak myśl, czy ten miły, mówiący po rosyjsku inżynier nie jest szpiegiem; a jeżeli nie jest szpiegiem to jest on niebezpiecznym człowiekiem, bo zbyt samodzielnie myślącym. Należy go więc zaarrestować. Za co? To pytanie nie przedstawiało dla NKWD trudności. Pewnego dnia pani Wagner szła jedną z głównych ulic Moskwy do spółdzielni. Był bardzo gorący letni dzień i nic więc dziwnego, że jakaś staruszka idąca przed panią Wagner ulicą poczuła się źle. Pani Wagner szybko podbiegła, by jej po-

móc. Staruszka prosiła ją, by jej pomogła wejść do najbliższej bramy domu. Pani Wagner wprowadziła ją do bramy, pomogła usiąść na schodach. Widząc, że staruszka czuje się lepiej, wyszła z bramy i poszła dalej.

W godzinę później, mąż jej został zaaresztowany w fabryce i oskarżony o szpiegostwo na rzecz Niemiec. Dowód: żona jego weszła o godzinie 10-tej do bramy domu, w którym mieszkał urzędnik ambasady niemieckiej. W opowiadanie pani Wagner o staruszce NKWD nie chciało wierzyć.

Ponieważ Wagner nie podpisał zeznania, że jest szpiegiem, został on skazany na 5 lat pracy przymusowej i pracował jako inżynier w obozie pod Moskwą.

Wagner pracował tam prawie całe pięć lat, aż do dnia, gdy pancerne oddziały niemieckie zajęły zakłady i obóz, w którym on się znajdował. Wagner zgłosił się do dowódcy niemieckich oddziałów. Ten natychmiast zatelefonował do głównego Dowództwa Sił Zbrojnych w Berlinie.

W kilkanaście godzin później Wilhelm Wagner był już w Berlinie i meldował o wykonaniu swojego zadania. Takie były przeżycia jednego z najzdolniejszych szpiegów niemieckich.

LESSON 122

Translation
English - Polish

Part I

1. He was a well-known musician, but the government of his country did not like his political opinions, so he had to go a-

broad.

2. He hoped he would be able to give concerts in Italy and in France.
3. We were delighted when we heard that his friends had invited him to spend several weeks with them in Paris.
4. Anna always gets up at seven, but this morning she didn't wake up until eight; so although she washed and dressed quickly she was late for school.
5. The man was accused of spying, because he was seen several times talking to a known communist.

Part II

1. This book describes what a teacher does, what the salaries are in different types of school and gives other valuable information about the teaching profession.
2. She was a waitress in a small restaurant, but she could dance a little; she thought maybe she could get on television.
3. You pay \$100 to \$200. This covers the cost of the necessary documents for the child, clothes, medical examinations etc.
4. Before leaving the house, this strange thief said good-bye politely to the man he had just robbed of money and jewelry. He even gave him back his gold watch.

LESSON 122

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words answers to the following questions:

1. Jakie są zadania szpiega?
2. Kto ma łatwiejsze zadanie: szpieg amerykański w Rosji, czy szpieg rosyjski w Ameryce?

Vocabulary

ambasada, f.	embassy
anonimowy, anonimowa, anonimowe	- anonymous
centrala, f.	- center, exchange (telephone), main office
doświadczenie, n.	- experience, experiment
działalność, f.	- activity
działalność wywrotowa	- subversive activity
hitlerowski, hitlerowska, hitlerowskie	- Hitler (as adj.), Nazi (as adj.)
hitleryzm hitleryzmu, gen. s.	- hitlerism
inteligentny, inteligentna, inteligentne	- intelligent
inteligentnie	- intelligently
komórka, f.	- cell, closet,
mózg, m. mózgu, gen. s.	- brain
muzyk, m.	- musician (man)
nowela, f.	- short story

panować, i.	zapanować, p.	- to be in power, to be pre-
panuje	zapanuje	dominant, to prevail, to
panuje	zapanuje	control, to reign, to rule
pismo, n.		- hand writing, writing, pe-
		riodical, newspaper, scrip-
		ture
pismo literackie		- literary magazine
propaganda, f.		- propaganda
podejrzliwy, podejrzliwa, podejrz-		- suspicious, mistrustful
	liwe	
pogląd, m.		- view, opinion, outlook
poglądu, gen. s.		
polityczny, polityczna, polityczne.		- political
politycznie		- politically
przeżycie, n.		- experience, survival
reżim/reżym, m.		- regime
reżimu/reżymu, gen. s.		
samodzielnie		- independently
samodzielny, samodzielna, samo-		- independent
	dzielne	
socjalizm, m.		- socialism
socjalizmu, gen. s.		
staruszka, g.		- old woman
szpiegostwo, n.		- spying
wróg, m.		- enemy, foe
wroga, gen. s.		
zbieg okoliczności, m.		- coincidence
zbiegu okoliczności, gen. s.		

Kraków, 15 czerwca 1960 r.

Kochany Yorii!

Twój pierwszy list napisany do mnie po polsku nieczyt mi nie bardzo. Ciężko się szczególnie tym, że tak dużo się już nauczyłeś.

Twój opis huraganu w Was na Florydzie zrobił na mnie silne wrażenie. Tępych wiatrów, tu w Polsce, nie można na pewno porównać z amerykańskimi huraganami. W ostatnich kilkudziesięciu latach mieliśmy tylko dwa razy silny wiatr. Zerwał on wiele drzew, spowodował kilka pożarów, poprzecywał linie prądu o wysokim napięciu i uszkodził linie telefoniczne. Ofiar w ludziach na szczęście nie było.

Powodzie jednak są często bardziej niebezpieczne od huraganów. Na wiosnę, kiedy śniegi i lody w górach topnieją, potoki górskie wypływają wodę mate rzeki wpadające do Wisły. Stwana to poważne niebezpieczeństwo dla terenów nisko położonych. Nigdy nie zapomnę powodzi, jaką przeżywałem dwa

lata temu. Było to w pierwszych dniach
maja, po długiej zimie. Poziom wody na
Wiśle podniósł się bardzo wysoko. Groble
z trudnością utrzymywały wodę. Ponieważ
było już ciepło, myśleliśmy, że śnieg już
stopniał w górach, i że wkrótce poziom wo-
dy się obniży. Niestety, po południu 5-tego
maja zaczęło się robić ciemno na horyzoncie.
Zbliżała się pierwsza w tym roku burza.
Pamiętam, siedziałem z bratem przy radio
i właśnie słuchaliśmy jakiegoś koncertu,
kiedy nagle przerwano nadawanie muzyki
i odczytano komunikat specjalny: "Wszyscy
mieszkańcy terenów nisko położonych koło
Wiśły na północ od Łudomiera mają
natychmiast opuścić swe domy i szukać
schronienia na wzgórzach, gdyż przewiduje
się, że woda może przerwać wkrótce groble.

Nasze gospodarstwo znajdowało się
na terenie najmniej położonym tuż przy
Wiśle. Mój ojciec, sieriant saperów w rezerwie,
nie stracił głowy ani na chwilę. Szybko ka-
zał nam ratować na jeden wóz wszystkie
najbardziej wartościowe rzeczy, a na drugi

świnie. Ruszyliśmy drogą petną błota
w kierunku wrgóra. Załat padła ukłony
deser. Byliśmy wtajemniczeni na szczyście jedne-
go wrgóra, kiedy wady przerwały groble.
Widać było jak patrzona masa wady nalewa-
ła naszym teren niverge wszystko po drodze.
Potem przyszły ciężkie dni walki z ży-
wiem. Milicja przydzieliła nam miejsce
w szkole. Matka rajta się dzieci, a ojciec,
ja i mój starszy brat zgłosiliśmy się do
dowódcy saperów, który kierował akcją
ratunkową.

Muszę przyznać, że wszystko było orga-
nizowane bardzo dobrze. Saperzy jeździli to-
dziarni po całym terenie i ratowali ludzi
siedzących na dachach domów i wysokich
drzewach. Milicja rozmieszczała ludzi w
różnych budynkach. Sanitariusze i wysoko-
lewi cłokowie Czerwonego Krzyża udziela-
li przedkarskiej pomocy medycznej, karane
petuli stwili gnicia a cłokowie straż
ogniowej pilnowali porządku. Fachnie wy-
skawe wydawały stałe gorące prasitki.
My zostaliśmy przydzieleni do budowy nowej

grabli, która miała chronić miasteczko od
walecia wody. Na szczycie po tygodniu woda
zaczęła opadać. Smutny widok był przed
nami. Woda pobrała wiele domów, zerwała
parę mostów, zniszczyła ogrody i pokryła bło-
tem pola. Niektóre mniejsze rzeki zupełnie
zawisły koryto. Nie będę Ci już opisywał
jak wyglądało nasze gospodarstwo. Skoro
wszystko mieliśmy serce. Nasze budynki
stały. Wiele krowych przyschło, choć panów
nam wyrzucić z łata mieszkanie. Po miesiącu
ciężkiej pracy wszystko wróciło do normalnego życia.

W ogóle dziwny to był rok. Po powadzi
miliśmy okres suszy i namu kłopoty. No, ale
daję o tych nieprzyjemnych sprawach. Mam
nadziej, że nie będziesz miał dużo trudności
ze zrozumieniem tego listu. Wszak tu może
wiele niemałych Ci stów. Prosiłbym Cię pro-
cież, abym nie brat pod uwagę tego, że dopie-
ro rok temu zaczęła się użyć języka polskie-
go. Jeszcze raz dziękuję Ci za list i pozdrawiam
Cię serdecznie.

Twój przyjaciel —
Wadek.

LESSON 123

Translation English - Polish

Part I

1. The commander of the third battalion, who was killed in the battle north of Warsaw, was a distant relative of Mr. Kowalski.
2. The POW said that before the war he had been a bricklayer.
3. In spite of the storm, the plane for Berlin took off from the Warsaw airfield punctually at 6.30 a.m.
4. In Poland it snows quite a lot in December and in January. It rains in the spring and in the fall, but in June and August the weather is usually nice.

Part II

1. Red Cross teams brought food, medicine and clothing for the victims of the flood.
2. It had not rained for four months. The water level in the river was so low that one could cross it on foot. It was the worst drought in ten years.
3. The detective and I had been talking about an approaching murder trial when the lawyer phoned him.
4. I went with the detective mainly so that we might continue our conversation.
5. "Who notified you?" Detective Greerson asked the doctor. "Neighbors", said the doctor. It seemed that the neighbors had noticed that no smoke emerged from the chimney of

Frank Gutchek's cottage for three days.

LESSON 123

Homework

Write or record, as appropriate, in no less than 75 words, answers to the following items:

1. Jakie są powody suszy i co ona powoduje?
2. Gdzie w Ameryce są trzęsienia ziemi i co one powodują?

Vocabulary

grobła, f.	- dike, bank, levee
harcerz, m. harcerze, nom. pl.	- boy-scout
horyzont, m. horyzontu, gen. s.	- horizon
huragan, m. huraganu, gen. s.	- hurricane, tornado
koryto, n.	- bed (river), trough
medyczny, medyczna, medyczne	- medical
napięcie, n.	- tension, strain, potential energy
nizinny, nizinna, nizinne	- lowland (as adj.)
obniżyć (się), p. obniżyć (się), i. obniżę obniżam obniży obniża	- to lower, to drop, to fall
ofiara, f.	- victim, sacrifice

okres, m. okresu, gen. s.	- period, space of time, epoch
posiłek, m. posiłku, gen. s.	- meal
potężny, potężna, potężne potężnie	- powerful, mighty - powerfully, mightily
powódź, f.	- flood
pozdrowić, p. pozdrawiać, i. pozdrowię pozdrawiam pozdrawi pozdrawia	- to greet
poziom, m. poziomu, gen. s.	- level, standard
przedlekarska pomoc medyczna	- first aid
schronienie, n.	- shelter, refuge, protection
susza, f.	- drought, dry spell
swe/swoje	- their
telefoniczy, telefoniczna, telefo- niczne telefonicznie	- telephone (as adj.) - by telephone
udzielać, i. udzielić, p. udzielam udzielię udziela udzieli	- to give, to confer, to impart, to grant
ulewny, ulewna, ulewne	- pouring, downpour (as adj.) showery
w ogóle	- in general, general- ly speaking
wpadać, i. wpaść, p. wpadam wpadnę wpada wpadnie	- to fall in, to drop in, to get caught
wrażenie, n.	- impression
żywiół, m. żywiółu, gen. s.	- element (nature only)

LESSON 124

PRZEŻYCIA AGENTA WYWIADU POLSKIEGO

Paweł Jabłoński urodził się w Katowicach. Ojciec jego był górnikiem w kopalni węgla, Paweł jednak nie chciał pracować pod ziemią, więc kiedy skończył szesnaście lat zaczął pracować w stalowni na Górnym Śląsku. Nie wiedział on, że droga, którą wybrał zaprowadzi go do podziemnej pracy.

Jabłoński był inteligentnym chłopcem, pracował dobrze i wkrótce został wykwalifikowanym robotnikiem. Mając dwadzieścia lat ożenił się. Kilka lat potem miał już własny domek i dwoje dzieci.

Sąsiedzi jego bardzo byli zdziwieni, gdy w 1928 roku Jabłoński powiedział, że sprzedaje dom i wyjeżdża z rodziną do Niemiec. "Pracując w niemieckim przemyśle zbrojeniowym mogę więcej zarobić niż w Polsce. A przecież pieniądze to najważniejsza rzecz," tłumaczył Jabłoński.

Jabłońscy zamieszkali w zachodnich Niemczech, gdzie Paweł dostał pracę w fabryce broni. Szef jego był bardzo z niego zadowolony, więc Paweł awansował szybko, a po kilku latach został kierownikiem działu produkcji luf armatnich. W związku ze swoją pracą i kierowniczym stanowiskiem, Jabłoński miał dostęp do tajnych planów i rysunków najnowszych dział przeciwlotniczych i przeciwpancernych.

Pewnego wieczoru, w październiku 1939 r., a więc już po rozpoczęciu się drugiej wojny światowej, dwóch inżynierów pra-

cujących w tej samej fabryce co Jabłoński, potrzebowało pewnego rysunku technicznego, który stanowił tajemnicę wojskową. Kiedy otworzyli oni skrytkę zauważyli, że planów najnowszych dział przeciwpancernych nie było. Natychmiast rozpoczęli dochodzenia. Jeden z pracowników powiedział, że widział, jak Jabłoński przed wyjściem z biura wyjął jakieś papiery ze skrytki i włożył do teczki.

Szef wywiadu niemieckiego kazał kilku agentom śledzić Jabłońskiego bez przerwy. Dom jego również był pod obserwacją w dzień i w nocy. Tajna policja sprawdzała też codziennie zawartość skrytki. Było to wszystko robione tak sprawnie, że Jabłoński niczego się nie domyślał.

Przez cztery dni nic ze skrytki nie zginęło. Piątego wieczoru jednak, kiedy po wyjściu Jabłońskiego z biura otworzono skrytkę brakowało siedmiu rysunków luf dział przeciwpancernych i przeciwlotniczych. Tej samej nocy zameldowano szefowi wywiadu, że dwóch ludzi przyszło do Jabłońskiego około dziesiątej wieczorem i że jeszcze u niego są...

W pół godziny potem policja przyjechała do Jabłońskiego. Kilkunastu policjantów okrążyło dom, a szef wywiadu z kilku ludźmi wszedł do środka. W pokoju mieszkalnym przy okrągłym stole siedział Jabłoński i jeszcze dwóch innych ludzi. Na stole leżały zabrane ze skrytki rysunki. Jabłoński i jego towarzysze zostali zaaresztowani. Okazało się, że Paweł Jabłoński, kierownik ważnego działu niemieckiej fabryki zbrojeniowej, był od jedenastu lat agentem polskiego wywiadu. Nie dostawał

od rządu polskiego żadnego wynagrodzenia. Patriotyzm był jedyną jego pobudką.

Obaj zaaresztowani z nim ludzie byli agentami polskiego wywiadu, którzy od miesiąca, a więc od kiedy Niemcy zajęły Polskę, otrzymywali rozkazy od dowództwa Polskiej Armii Podziemnej. Mieli oni dokumenty wystawione na cudze nazwiska.

Dalsze dochodzenia policji niemieckiej wykazały, że sieć szpiegowska zorganizowana przez Jabłońskiego dostarczyła już przedtem rządowi polskiemu wielu mikrofilmów ściśle tajnych niemieckich rysunków technicznych.

Jabłoński i jego towarzysze zostali rozstrzelani, ale praca wywiadu polskiego, kierowana przez dowództwo Armii Podziemnej przy współpracy wywiadu angielskiego, trwała przez cały czas wojny. Anglia i Stany Zjednoczone otrzymywały dzięki temu wiele ważnych informacji. Niestety zdarzały się również i wpadki, bo kontrwywiad niemiecki pracował sprawnie.

LESSON 124

Translation
English - Polish

1. The contents of the wooden box which Kaweck's grandfather had found on the beach turned out to be very valuable.
2. Kaweck phoned a man who worked for counter intelligence, and told him that a man whom he suspected of being a spy occupied an executive position in the war industry.

3. Enemy troops occupied the whole northern coast and in that way cut off our only access to the sea.
4. Zosia was learning to swim in secret. Her parents did not want to allow her to go into the river because they thought that she would either drown or catch cold.
5. Although the investigation brought no proof against the man, the police kept him under observation.

Part II

1. "You and I will be getting new orders from our governments tonight, and then we will find out," said one delegate to the other.
2. "We are the victims of the past thousand years of history, which neither of us can change. It makes no difference what you or I want to do."
3. Mrs. Jabłoński put on a robe and led the bandit to an adjoining room where she awakened her husband by saying: "Piotr, this is a thief, he wants your money."
4. Jabłoński sat up. "He can have my money," he said. He switched on a bedside lamp, saw the thief: a man in an old overcoat with a handkerchief tied so as to hide his face.

LESSON 124

Homework

Write or record in no less than 75 words answers to the following:

1. Jakie są zadania wywiadu?
2. Jakie są zadania kontrwywiadu?

Vocabulary

awansować, i.	zaawansować, p.	- to be promoted, to promote
awansuje	zaawansuje	
awansuje	zaawansuje	
cudzy, cudza, cudze		- other's, other people's,
dochodzenie, n.		- inquiry, investigation
dostęp, m.		- access
dostępu, gen. s.		
jedyny, jedyna, jedyne		- the only, unique
kierownicze stanowisko		- executive position, supervisory position
kontrwywiad, m.		- counter intelligence
kontrwywiadu, gen. s.		
mikrofilm, m.		- microfilm
mikrofilmu, gen. s.		
obserwacja, f.		- surveillance, observation
patriotyzm, m.		- patriotism
patriotyzmu, gen. s.		
pobudka, f.		- motive, incentive, impulse, first call
podziemny, podziemna, podziemne		- underground (as adj.)

rozstrzelać, p. rozstrzelam rozstrzela	rozstrzeliwać, i. rozstrzeliwuję rozstrzeliwuje	- to execute by a firing squad, to shoot
skrytka, f.		- safe
sprawnie		- efficiently
sprawny		- efficient
stanowić, i. (no perf.) stanowie stanowi		- to constitute
Śląsk Śląska, gen. s.		- Silesia -(province of Poland)
tajemnica, f.		- secret, mystery, secre- cy
wpadka, f.		- mishap, slip, compro- mise of security
w środku		- inside
do środka		- inside, in
wynagrodzenie, n.		- salary, remuneration, compensation, indemnifi- cation
wykazać, p. wykażę wykaże	wykazywać, i. wykazuję wykazuje	- to prove, to show, to demonstrate
wystawiać, i. (na + acc.) wystawiam wystawia		- to issue (in)
wystawić, p. (na + acc.) wystawię wystawi		
zawartość, f.		- contents
zbrojeniowy, zbrojeniowa, zbrojeniowe		- armament (as adj.) war (as adj.)
związek, m. związku, gen. s.		- connection, bond, con- federation, associa- tion

VOCABULARY TO LESSONS 109-124

A

adresat, m. - addressee,
L. 116
agencja, f. - agency, L.116
agrafka, f. - safety pin,
L. 119
akrobata, m. - acrobat, L.114
akt, m. - act, document,
L. 113
ambasada, f. - embassy, L.122
anonimowy - anonymous, L. 122
aptekarz, m. - pharmacist,
druggist, L. 111
architekt, m. - architect,
L. 111
architektura - architecture,
L. 111
arena, f. - arena, L. 114
artykuł, m. - article, L.116
awansować, i., zaawansować, p.-
to be promoted, to promote,
L. 124

B

bajeczka, f. - diminutive
from bajka - fairy tale,
L. 114
bar, m. - bar, L. 116
Belgia, f. - Belgium, L. 115
bieg, m. - race, run, gear,
course, L. 110
bigos, m. - Polish dish of cab-
bage and meat, L. 109
bileter, m. - ticket collector,
L. 115
bluzka, f. - blouse, L. 117
błądzić, i., zabłądzić, p. -
to lose one's way, to go
astray, L. 120
błotnik, m. - fender, L.115

boczek, m. - bacon, L. 114
bogactwa naturalne - natu-
ral resources, L. 120
bogactwo, n. - wealth,
richness, L. 120
brakować, i., zabrakować, p.
to lack, to be short of,
L. 119
bratowa, f. - sister-in-law,
L. 118
browar, m. - brewery, L. 121
budka telefoniczna - tele-
phone booth, L. 116
być może - perhaps, possibly,
L. 118
były - former, L. 110

C

cebula, f. - onion, L. 109
cegielnia, f. - brickkiln
L. 120
centrala, f. - center, ex-
change (telephone), main
office, L. 122
chodnik, m. - runner, narrow
rug, L. 118
chustka do nosa - handker-
chief, L. 117
chyba - (here) except
ciasny - tight, L. 117
ciec/cieknać - to leak, L.118
cieknać/ciec - to leak, L.118
cień, m. - shadow, shade,
L. 112
co tam - who cares for...,
L. 118
co za dużo, to niezdrowo - it
is too much of a good thing.
You must not overdo it,
L. 121

cudzy - other's, other people's,
foreign, L. 124
cukrownia, f. - sugar factory,
L. 121
cynk, m. - zinc, L. 121
cyrk, m. - circus, L. 114
czerwienić się, i. (+z+gen.),
zaczerwienić się, p. (+z+gen.),
- to bleed (with, from), L. 109

D

danie, n. - course, L. 109
dąb, m. - oak, L. 112
dochodzenie, n. - inquiry,
L. 124
doniczka, f. - flower pot, L. 118
dorosły - grown up, L. 118
dostęp, m. - access, L. 124
doświadczenie, n. - experience,
L. 122
drapać, i., zadrapać, p. - to
scratch, L. 115
dym, m. - smoke, L. 116
dział, m. - department, division,
L. 117
działać, i., zdziałać, p. - to
work, to act, to operate, to
have effect, L. 115
działalność, f. - activity,
L. 122
dziedzina, f. - field area,
L. 121
dziki - wild, L. 114

E

ekran, m. - screen (motion picture
only, L. 113
emerytura, f. - retirement, (na
emeryturze) - (retired), L. 111
entuzjizm, m. - enthusiasm, L. 120

F

fizyczny - physical, L. 110
futro, n. - fur, L. 117

G

gadać, i., pogadac, p. -
to chatter, to prattle,
L. 118
geografia, f. - geography,
L. 115
gimnastyczny - gymnastic,
calisthenic (as adj.),
L. 110
głośno - aloud, loudly,
L. 113
głośny - loud, famous, L. 113
głównie - mainly, L. 119
główny - main, L. 119
gorzelnia, f. - distillery,
L. 121
gościnność, f. - hospitality
L. 112
gra, f. - game, acting, L. 111
grobla, f. - dike, bank,
L. 123
gruźlica, f. - tuberculosis
(T.B.), L. 110
grzyb, m. - mushroom, L. 109
gwiazda, f. - star, L. 113
gwóźdź, m. - nail, L. 119

H

handel, m. - trade, L. 109
harcerski - boy or girl
scout (as adj.), L. 110
harcerz, m. - boy scout,
L. 123
historia, f. - history,
story, L. 113
historyk, m. - historian,
L. 111
hitlerowski - Hitler (as
adj.), L. 122
hitleryzm, m. - Hitlerism,
L. 122
hodowla, f. - breeding,
rearing, stud
horyzont, m. - horizon,
L. 123
huragan, m. - hurricane,
tornado, L. 123

I

igła, f. - needle, L. 119
 im (wcześniej), tym (lepiej)
 - the (earlier), the (better),
 L. 110
 inaczej - differently, L. 113
 inicjatywa, f. - initiative,
 L. 119
 inteligent - an educated man,
 L. 118
 inteligentny - intelligent,
 L. 122
 inteligentnie - intelligently,
 L. 122
 i temu podobne - i t.p. - and
 the like, L. 121

J

jedyny - the only, unique, L. 124

K

kaflowy - tile (as adj.), L. 118
 kajak, m. - kayak, canoe, L. 110
 kajuta, f. - cabin (ship only),
 L. 115
 kamizelka, f. - waistcoat, vest,
 L. 117
 kasyno (oficerskie, podoficers-
 kie) - (officer's, NCO's) club,
 mess, gambling house, L. 116
 kawaler, m. - bachelor, L. 111
 kierownica, f. - driver's wheel,
 L. 115
 kierownicze stanowisko - execu-
 tive (supervisory) position, L.
 124
 klatka, f. - cage, L. 114
 kluska, f. - noodle, L. 119
 kombinezon, m. - overalls, L. 117
 komórka, f. - cell, closet,
 L. 122
 kompot, m. - fruit salad, fruit
 preserves, compote, L. 109
 koncert, m. - concert, L. 113

konduktor, m. - conductor
 (train only), L. 115
 konfekcja damska - women's
 apparel, L. 117
 konfekcja męska - men's ap-
 parel, L. 117
 konfitura, f. - jam, L. 109
 konserwa, f. - canned food,
 preserve, L. 121
 kontrwywiad, m. - counter
 intelligence, L. 124
 korespondent, m. - corre-
 spondent, L. 116
 korkociąg, m. - cork screw,
 L. 119
 koryto, n. - bed (river),
 trough, L. 123
 kostium, m. - costume,
 women's suit, L. 110
 kostium kąpielowy, m. -
 bathing suit, L. 110
 kotwica, f. - anchor, L. 115
 kredens, m. - cupboard,
 sideboard, L. 118
 krokodyl, m. - crocodile,
 L. 114
 kryty - covered, indoor,
 L. 110
 kulisy (plur.) - side scenes
 L. 113
 kurtka, f. - coat, jacket,
 L. 117
 kwaśny - sour, L. 112

L

lada, f. - counter, L. 117
 latarka, f. - searchlight,
 torch, a small lantern,
 L. 119
 letni - summer (as adj.),
 lukewarm, L. 110
 lew, m. - lion, L. 114
 lewar, m. - jack, lever,
 L. 115

linoleum, n. - linoleum, L. 118
 lody, pl. - ice cream, L. 109
 lokator, m. - tenant, L. 118
 los, m. - fate, lot, destiny,
 L. 120

M

masa, f. - a lot, large quantity, mass, L. 120
 maska, f. - hood (car only),
 L. 115
 maszynista, m. - engineer (locomotive only), L. 111
 materac, m. - mattress, L. 118
 matura, f. - final junior college examination, certificate of completed junior college education, L. 120
 mechanik, m. - mechanic (workman), L. L. 111
 medyczny - medical, L. 123
 metal, m. - metal, L. 121
 męski - man's, mans, virile
 L. 117
 miedź, f. - copper, L. 121
 mikrofilm, m. - microfilm,
 L. 124
 milczeć, i. zamilczeć, p. - to be silent, to shut up, L. 118
 mistrz, m. - champion, master, maestro, L. 110
 młyn, m. - mill, L. 112
 moc, f. - (explosive) yield, power, L. 144
 model, m. - model, pattern, L. 121
 motorówka, f. - motorboat, L. 115
 mózg, m. - brain, L. 122
 muzyk, m. - musician (man), L. 122
 muzyka - music, L. 113
 mylić się, i. omylić, się, p. - to be mistaken, L. 114

N

nadawca, m. - sender, L. 116

naftowy - oil (as adj.), kerosene (as adj.), L. 120
 nakręcać, i. nakręcić, p. - to dial, to wind up, nakręcić film - to shoot a film, L. 113
 nakręcić, p. nakręcać, i. - to dial, to wind up, L. 113
 napięcie - tension, strain potential energy, L. 123
 napis, m. - inscription, sign, L. 121
 narciarz, m. - skier, L. 110
 natomiast - on the other hand, instead, rather, L. 119
 nić, f. - thread, L. 119
 niebezpieczeństwo - danger, L. 116
 niebo, n. - sky, L. 112
 niedźwiedź, m. - bear, L. 114
 nie mieć pojęcia (o) - to have no idea (about), L. 120
 nieobecność, f. - absence, L. 118
 niespodziewanie - unexpectedly, unaware, L. 120
 niespodziewany - unexpected, L. 120
 nizinny - lowland (as adj.), L. 123
 nowela - short story, L. 122

O

obawiać się, i. (+gen.) - to be afraid (of), (for), L. 110
 obcas, m. - heel (as part of a shoe only), L. 119
 obniżać (się), i. obniżyć (się), p. - to lower, to drop, to fall, L. 123
 obniżyć (się), p. obniżyć (się), i. - to lower, to drop, to fall, L. 123
 obrabiarka, f. - tool machine, L. 121

- obserwacja - surveillance,
 observation, L. 124
 obuwie - footwear, L. 117
 odbudowa, f. - reconstruction,
 L. 111
 odbudować, p. odbudowywać, i.
 to rebuild, L. 111
 odbudowywać, i. odbudować, p.-
 to rebuild, L. 111
 oddalać się, i. oddalić się, p.
 - to recede, to get farther
 away, L. 115
 oddalić się, p. oddalać się, i.
 - to recede, to get farther
 away, L. 115
 odkurzacz - vacuum cleaner,
 L. 121
 odremontować, p. odremontowy-
 wać, i. - to overhaul, to re-
 model, L. 118
 odremontowywać, i. odremonto-
 wać, p. - to overhaul, to re-
 model, L. 118
 odrzutowy - jet (as adj.),
 L. 116
 odżywianie, n. - nourishment,
 nutrition, L. 109
 ofiara - victim, sacrifice,
 L. 123
 ogórek, m. - cucumber, L. 109
 ojczyzna - fatherland, L. 120
 oklaski (plur.) - applause,
 L. 113
 okolica, f. - vicinity, country
 side, neighborhood, L. 112
 okres, m. - period, space of
 time, epoch, L. 123
 olbrzymi - enormous, huge,
 giant (as adj.), immense, L. 118
 o mało (nie) - nearly, L. 112
 omylić się, p. mylić się, i. -
 to be mistaken, L. 114
 opał, m. - fuel, L. 118
 oparty (na+loc.) - based (on) -
 L. 119
 opera, f. - opera, opera house,
 L. 113
 orkiestra, f. - orchestra,
 L. 114
 orzech, m. - nut, L. 114
 osioł, m. - donkey, ass, L. 114
 osobny - separate, L. 112
 ostatecznie - finally, even-
 tually, L. 118
 ostateczny - final, L. 118
- P
- pagórek, m. - hill, hillock,
 L. 110
 panować, i. zapanować, p. -
 to be in power, to be pre-
 dominant, to prevail, to
 control, to reign, to rule,
 L. 122
 parowóz, m. - locomotive,
 L. 115
 patriotyzm, m. - patriotism,
 L. 124
 pawilon, m. - pavilion, exhibi-
 tion, building, L. 121
 pielęgniarz, m. - orderly,
 hospital attendant, L. 118
 pisarz, m. - writer, L. 111
 pismo, n. - handwriting,
 writing, periodical, news-
 paper, scripture, L. 122
 pismo literackie - literary
 magazine, L. 122
 plebania - parsonage, L. 112
 pływak - swimming, L. 110
 pływalnia, f. - swimming pool,
 L. 110
 pobudka, f. - motive, incentive,
 impulse, L. 124
 podchodzić, i. do lądowania,
 podejść, p. do lądowania -
 to make an approach to land-
 ing, L. 116
 podejść, p. do lądowania, pod-
 chodzić, i. do lądowania -
 to make an approach to land-
 ing, L. 116
 podróżować (no perf.) - to
 travel, L. 114
 podszewka - lining, L. 117
 podwórze, n. - yard (not a
 measure), L. 112

podziemny - underground (as
 adj.), L. 124
 podziwiać, i. (no perf.) - to
 admire, L. 118
 poeta, m. - poet, L. 111
 pogadać, p. gadać, i. - to
 chatter, to prattle, L. 118
 pogląd, m. - view, opinion,
 outlook, L. 122
 pojęcie, n. - notion, concept,
 idea, L. 120
 pokład, m. - seam, deposit,
 L. 121
 polecać, i. polecieć, p. - to
 recommend, L. 116
 polecieć, p. polecać, i. - to
 recommend, L. 116
 polecony list - registered
 letter, L. 116
 polędwica, f. - loin (of beef
 or pork), L. 119
 politechnika - institute of
 technology, L. 120
 polityczny - political, L. 122
 politycznie - politically,
 L. 122
 polowanie, n. - hunting, hunt,
 L. 114
 pomidor, m. - tomato, L. 119
 poprawiać, i. poprawić, p. -
 to improve, L. 118
 poprawić, p. poprawiać, i. -
 to improve, L. 118
 pościel, f. - bedding, bed-
 clothes, L. 118
 pośpieszny pociąg - express
 train, L. 112
 potężny - powerful, mighty,
 L. 123
 potężnie - powerfully,
 mightily, L. 123
 potok, m. - creek, L. 112
 potrawa, f. - dish (as food
 only), L. 119
 powieść, f. - novel, L. 116
 powoli - slowly, L. 116
 powódź, f. - flood, L. 123
 powszedni - weekday, everyday,
 L. 114

powtarzać, i. powtórzyć, p.
 - to repeat, L. 116
 powtórzyć, p. powtarzać, i.
 - to repeat, L. 116
 pozazdrościć, p. zazdrościć, i.
 - to envy, to be jealous,
 L. 119
 pozdrawiać, i. pozdrowić, p. -
 to greet, L. 123
 pozdrowić, p. pozdrawiać, i.
 - to greet, L. 123
 poziom, m. - level, standard,
 L. 123
 pożegnać, się, p. żegnać się, i.
 - to say good-bye, to bid
 farewell, L. 117
 półbucik (Oxford) shoe, L. 117
 prasować, i. wyprasować - to
 press, to iron, L. 119
 prawnik, m. - lawyer (a man
 educated in law), L. 111
 prąd, m. - current, trend,
 L. 112
 propaganda, f. - propaganda,
 L. 122
 proponować, i. zaproponować, p.
 - to suggest, to propose,
 L. 118
 przechowalnia, f. - locker room,
 L. 113
 przedlekarska pomoc medyczna -
 first aid, L. 123
 przedstawienie - show, perform-
 ance, introduction, L. 113
 przedszkole, n. - kindergarten,
 L. 111
 przemysł, m. - industry, L. 120
 przemysł maszynowy - machine
 industry, heavy industry,
 L. 121
 przepust, m. - canal (lock),
 L. 112
 przewodnik, m. - guide, L. 115
 przeżycie, n. - experience,
 survival, L. 122
 przeżyć, p. (have no imperf.)
 - to live through, to out-
 live, to survive, L. 118

przychodnia, f. - out patient clinic, L. 111
 przyczyniać się (+do), i. przyczynić się (+do), p. - to contribute (to), L. 120
 przyczynić się (+do), p. przyczyniać się (+do), i. - to contribute (to), L. 120
 przymierzać, i. przymierzyć, p. to try on, to fit, L. 117
 przymierzyć, p. przymierzać, i. to try on, to fit, L. 117
 przystań, f. - mooring, harbor, L. 110
 przywitać (się), p. witać (się), to greet, to welcome, L. 122
 publiczność, f. - audience, the public, L. 113
 puszka, f. - can, tin box, L. 121

R

ramka, f. - frame, L. 119
 renta inwalidzka - disability benefit, L. 111
 reżim/reżym - regime, L. 122
 reżyser, m. - stage-manager, producer, L. 113
 rękaw, m. - sleeve, L. 117
 rosół, m. - consommé, L. 109
 rozbudowa, f. - development expansion, L. 120
 rozdzielać (się), i. rozdzielić (się), p. - to separate, to divide (to part) (to be divided) - L. 120
 rozdzielić (się), p. rozdzielać (się), i. - to separate, to divide, (to part), (to be divided), L. 120
 roześmiać się, p. (+z+gen.), śmiać się, i. (+z+gen.) - to laugh (at), L. 119
 rozgłośnia - broadcasting station, L. 113
 rozmowa międzymiastowa - long distance call, L. 116

rozmównica publiczna, f. - public telephone, L. 116
 rozrusznik, m. - starter, L. 115
 rozstrzelać, p. rozstrzeliwać, i. - to execute by a firing squad, to shoot, L. 124
 rozstrzeliwać, i. rozstrzelać, p. - to execute by a firing squad, to shoot, L. 124
 równie - as ... as, equally, równy - equal, even, smooth, tantamount, L. 113
 ruda, f. - ore, L. 121
 ruina, f. - ruins, L. 112
 rzeczoznawca, m. - expert, L. 111
 rzemieślnik, m. - craftsman, artisan, L. 111
 rzeźbiarz, m. - sculptor, L. 111

S

sala, f. - hall, ward, auditorium, L. 110
 sala gimnastyczna, f. - gymnasium, L. 118
 sałata, f. - lettuce, green salad, L. 109
 sałatka, f. - salad, L. 109
 samodzielnie - independently, L. 122
 samodzielny - independent, L. 122
 scena, f. - stage, L. 113
 schronienie, n. - shelter, refuge, protection, L. 123
 scyzoryk, m. - penknife, L. 119
 semafor, m. - semaphore, L. 112
 serdeczny - affectionate, cordial, hearty
 serdecznie - affectionately, cordially, heartily

skok w dal - broad jump, L. 110
 skrytka, f. - safe, L. 124
 słoń, m. - elephant, L. 114
 słuchawka, f. - earphone, receiver, L. 116
 smutny - sad, unhappy, L. 116
 socjalizm, m. - socialism, L. 122
 spódnica, f. - skirt, L. 117
 sprawnie - efficient, L. 124
 sprawny - efficiently, L. 124
 stal, f. - steel, L. 121
 stalownia, f. - steelworks, L. 121
 stanowić, i. (no perf.) - to constitute, L. 124
 staruszka, f. - old woman, L. 122
 stocznia, f. - shipyard, L. 121
 stolica, f. - capital, L. 115
 studio (undeclinable) - studio, L. 113
 styl, m. - style, L. 111
 susza, f. - drought, dry spell, L. 123
 sweter, m. - sweater, L. 117
 syrena, f. - siren, hoot, L. 116
 szachy (plur. only) - chess, L. 111
 szczyt, m. - peak, top, summit, L. 114
 szkło, n. - glass, glassware, L. 119
 Szkocja, f. - Scotland, L. 120
 sznur, m. - rope, L. 119
 sznurowadło, n. - shoelace, L. 119
 szpiegostwo, n. - spying, L. 122
 szpilka, f. - pin, L. 119
 szyb, m. - pit shaft, L. 120
 szyba, f. - wind shield, window pane, L. 115

S

Śląsk, m. - Silesia, province of Poland, L. 124
 śluza, f. - sluice, L. 112

śmiać się, i. (+z+gen.), roześmiać się, p. (+z+gen.) - to laugh, L. 117
 śmiech, m. - laughter, L. 109
 śmietana, f. - sour cream, L. 109
 śpiewak, m. - singer, L. 113
 środki do życia - means, livelihood, subsistence, L. 118
 (w) środku - inside, L. 124
 (do) środka - inside, in, L. 124
 śruba, f. screw, ship propeller, L. 119
 śrubokręt, m. - screwdriver, L. 119
 świetlica, f. - day room, recreation room, L. 111

T

tajemnica, f. - secret, mystery, secrecy, L. 124
 tańczyć, i. zatańczyć, p. - to dance, L. 111
 tartak, m. - saw mill, L. 112
 teatr, m. - theater, L. 113
 teatr objazdowy - touring company, L. 113
 technika, f. technique, technics, L. 121
 telefoniczny - telephone (as adj.) L. 123
 telefonicznie - by telephone, L. 123
 telewizor, m. - television set, L. 121
 telewizyjny - television (as adj.), L. 113
 tłum, m. - crowd, L. 117
 tort, m. - layer cake, L. 109
 tresowany - trained, L. 114

U

udzielać, i. udzielić, p. - to give, to confer, to impart, to grant, L. 123

udzielić, p. udzielać, i. -
to give, to confer, to im-
part, to grant, L. 123
ulewny - pouring, downpour
(as adj.), showery, L. 123
uzdrowisko, n. - health resort,
L. 110

W

wąski - narrow, strait, L. 117
wąwóz, m. - ravine, canyon,
L. 112
w ciągu - during, L. 117
wełniany - woolen, L. 117
wędlna, f. - cold cuts, pork
meat products, L. 109
wgięty - bent in, inflected,
L. 115
wiatrówka, f. - car coat, wind
breaker, sports jacket,
L. 117
widownia, f. - audience, L. 113
wiek, m. - age, century, L. 109
wielbłąd, m. - camel, L. 114
witać (się), i. przywitać (się)
p. - to greet, to welcome,
L. 120
włókienniczy - textile (as adj.),
L. 120
w ogóle - in general, generally
speaking
wpaść, i. wpaść, p. - to fall
in, to drop in, to get caught,
L. 123
wpadka, f. - compromise of
security, mishap, slip, L. 124
wpaść, p. wpadać, i. - to fall
in, to drop in, to get caught,
L. 123
wprawiać się, i. (+w+loc.), wpra-
wić się, p. (+w+loc.) - to
practice, L. 110
wprawić się, p. wprawiać się, i.
(+w+loc.), L. 110
wrażenie, n. - impression, L. 123
wróg, m. - enemy, foe, L. 122

współzawodnictwo, n. - com-
petition, L. 121
wstęp, m. - admission, L. 113
w środku - inside, L. 124
do środka - inside, in,
L. 124
wybitny - outstanding, L. 110
wychowanie, n. - upbringing,
education, breeding, L. 110
wycieraczka, f. - wind shield
wiper, mat, L. 115
wydział, m. - department,
L. 111
wykazać, p. wykazywać, i. -
to prove, to show, to de-
monstrate, L. 124
wykazywać, i. wykazać, p. -
to prove, to show, to de-
monstrate, L. 124
wykres, m. - chart, diagram,
graph, L. 121
wymyślać, i. wymyślić, p. -
to invent, to devise, to
imagine, L. 120
wymyślić, p. wymyślać, i. -
to invent, to devise, to
imagine, L. 120
wynagrodzenie, n. - salary,
remuneration, compensation,
indemnification, L. 124
wyprzedaż, f. - sell out,
sale, bargain sale, clear-
ance sale, L. 117
wyrzucać, i. wyrzucić, p. -
to throw away (out), to
discard, to eject, L. 116
wyrzucić, p. wyrzucać, i. -
to throw away (out), to
discard, to eject, L. 116
wystawiać, i. (na+acc.)
wystawić, p. (na+acc.) -
to issue (in), L. 124
wystawić, p. (na+acc.),
wystawiać, i. (na+acc.) -
to issue (in), L. 124
wytwórnia, f. - atelier, pro-
duction, plant, L. 113

Z

- zaawansować, p. awansować, i.
 - to be promoted, to promote,
 L. 124
- zabiłdźić, p. błędzić, i. -
 to lose one's way, to go
 astray, L. 120
- zabraknąć, p. brakować, i. -
 to lack, to be short of, L. 119
- zaczerwienić się, p. (+z+gen.),
 czerwienić się, i. (+z+gen.)
 to blush (with, from), L. 109
- zadowolony - satisfied, glad,
 L. 117
- zadrapać, p. drapać, i. - to
 scratch, L. 115
- zadrapanie, f. - a scratch,
 L. 115
- zakąska, f. - snack, smorgasbord,
 L. 109
- zakończyć (się) i. zakończyć
 (się), p. - to finish, to cap,
 to end, to close, to conclude,
 (to come to an end), L. 116
- zakończyć (się), p. zakończyć
 (się) i. - to end, to finish,
 to close, to cap, to con-
 clude (to come to an end),
 L. 116
- zalać, p. zalewać, i. - to
 streak, to inundate, to flood,
 L. 115
- zalewać, i. zalać, p. - to
 streak, to inundate, to flood,
 L. 115
- zamek (zamek) - castle (lock),
 L. 112
- zamilczeć, p. milczeć, i. -
 to be silent, to shut up, L. 118
- zapanować, p. panować, i. - to
 be in power, to be predominant,
 to prevail, to control, to
 reign, to rule, L. 122
- zapasowy - spare, in store, in
 reserve, L. 119
- zapisać się, p. zapisywać się -
 to matriculate, to register,
 to enlist, to enroll, L. 120
- zapisywać się, i. zapi-
 sać się, p. - to matricu-
 late, to register, to
 enlist, to enroll,
 L. 120
- zaproponować, p. propono-
 wać, i. - to suggest, to
 propose, L. 118
- zapuszczać, i. zapuścić, p.
 to start (an engine),
 L. 115
- zapuścić, p. zapuszczać, i.
 to start (an engine),
 L. 115
- zaś - but, however, L. 119
- zatańczyć, p. tańczyć, i.
 to dance, L. 111
- zatrudniać, i. zatrudnić, p.
 to employ, to occupy, to
 keep busy, L. 120
- zatrudnić, p. zatrudniać, i.
 to employ, to occupy, to
 keep busy, L. 120
- zawartość, f. - contents,
 L. 124
- zazdrościć, i. pozazdroś-
 cić, p. - to be jealous,
 L. 119
- zbieg okoliczności - coin-
 cidence, L. 122
- zbrojeniowy - armament (as
 adj.), war (as adj.),
 L. 124
- zdać, p. zdawać, i. - to
 pass (an examination), to
 take (an examination),
 L. 120
- zdziałać, p. działać, i.
 to act, to work, to ope-
 rate, to have effect,
 L. 115
- zelówka, f. - sole, L. 119
- zjazd, m. - descent, con-
 vention, L. 110
- znad - from above, L. 112
- zniżka, f. - discount, re-
 duction, reduced price,
 premium, L. 117

zoologiczny ogród, m. - zoo,
 L. 114
 zsiadać, i. zsiąść, p. - to
 get down, to alight, to
 dismount, L. 112
 zsiąść, p. zsiadać, i. - to
 get down, to alight, to
 dismount, L. 112
 związek, m. - connection,
 bond, confederation, as-
 sociation, L. 124
 zwyczaj, m. - custom, L. 114
 żaglówka, f. - sailboat,
 L. 110
 żal, m. - regret, sorrow,
 resentment, L. 114
 żal mi kogo - I am sorry for
 somebody, I pity, L. 114
 żarówka, f. - bulb (electric),
 L. 119
 żegnać się, i. pożegnać się,
 p. - to say good-bye, to
 bid farewell, L. 117
 żelazko, n. - iron (flatiron
 only), L. 119
 żelazo, n. - iron, L. 121
 żłóbek, m. - nursery (for
 children only), L. 111
 żuraw, m. - sweep (well), crane,
 L. 112
 żywioł, m. - element (nature
 only), L. 123